

WID. ERD. S.
CEMENE

1606y - 72. 11. 9. a.

✓

In hoc uis a p[ro]p[ri]o q[uo]d sit dea no[n] de i[n]m[en]sitate deorum
p[ro]p[ri]a . 2 . co[n]cordia i[n] eade[m] p[ar]te de i[n]m[en]sitate
iuranti q[uo]d p[ro]p[ri]o uide[re] p[ro]hibet

Jo. d. Imola in cl[em]e[n]te

2° III ubi

Joões de imola
in clemē.

De rescriptis. Rubrica.

Abates. Gl. sumat & diuidit. cle. diuidit in duas: qz primo ponit duplex prohibitio. secundo duplex pena. vna iuris alia hominis. secunda ibi: si quis aut. Et ad euidetia cle. premissatis secundum do. An. qz si actor & reus sunt eiusdem diocesis opz qz actor im-

petret in diocesi de qua sunt. de rescript. statutum. §. cum autem. li. vi. Et si vero diuersarum actor necessitat ad impetrandum vel in diocesi rei vel in propinqua per dietam. in propria autem actoris impetrare non potest ut ibi. Et secundo premissatis qz pro membris subiectis abbates agere possunt & appellare. & quando agentes preferantur habetur materia de iudi. cum deputati de testi. cum olim. & de reli. do. cum venerabilis. & plenius de testi. spo. olim causam. que supflue tractat hic Pau. Pone casum ut colligitur ex glo. Et no. primo qz presides regularibus vocantur abbates. & quando habent membra subiecta vocantur patres abbates & aliquando priores. de regula. c. si. Qui autem possint in abbates sumi habet de etate & qua. c. j. Aduerte tamen qz dicit Landinus qz nomen abbas est potius sollicitudinis & oneris quam honoris. de quo de etate. & quali. tuā. & zenzelinus contra dicens qz est honoris non oneris. hoc verum olim. hodie secus de etate. & quali. c. j. Et intelligitur simpliciter qz non est ordinis. qz non numeratur inter ordines. de quibus in phemio. vi. all. xxi. di. clerico. pro hoc etiam qz est dignitas ut statim dicam. Jo. de lig. dicit qz Landinus non negauit fore nomen dignitatis. sed qz est potius oneris si plus habeat oneris quam honoris quod est verum. facit. xl. di. an oia. xii. di. nerui. Et an sit dignitatis nomen. vide in cle. attēdētes. §. verum de sta. mo. & in. c. indēnitatibus. §. verum. de elec. in vi. vbi dicit qz sic. & hoc tenet hosti. in. c. tuā. pro hoc qz est pre. alijs honorandus. de sta. mo. cum ad monasterium. ver. abbas. & olim etiam regularis in minoribus existens poterat assumi in abbatē. xvi. q. j. legi. hodie debet esse sacerdos. de sup. negli. prela. c. j. de ipsorum scientia qualis in eis requiratur vide de elec. cum in cunctis. Et no. secundo ex implicatio alijs qz appellatio religiosorum comprehenduntur abbates. dicit tamen glo. hic qz non semper hec dictio implicat. de quo de rescript. sedes. & in auc. ex testa. C. de colla. & etiam per Jaco. de beluio in auc. ut defuncti seu funera. §. j. col. v. & hoc per do. Jo. an. & concludit post Jaco. de bel. qz dictio alius non implicat vbi precedit vel sequitur materia extranea vel diuersa prozsus. vbi precedit similis in substantia vel qualitate vel accidēte vel participante simul in ratione vel iure ita qz potest simul comparari tunc implicat. allegat. l. quod. ff. de rebus dubijs. Et no. appellatio gubernatorum comprehendit priores & quoscumque alios administratores etiam habentes ius non nu-

da potestate administrandi. Et no. de hoc ver. gubernator. Et no. qz abbas potest habere loca subiecta que non sunt de mensa. & etiam loca ad mensam deputata sicut episcopus. Et nota qz repugnare videtur locum esse de mensa & habere spatium administratores. de quo. j. de excess. pla. frequens in glo. no. Inno. & per hoc videtur qz si episcopus vel abbas tale locum confert in titulum eum separare videtur a mensa. Putat tamen dominus An. qz collatio talis non preiudicat successoribus ita qz abdicet locum a mensa nisi hoc faceret ex causa secundum eum intelligo & cum sollemnitate debita. & sic licet interim licite teneat non tamen habebit titulum cum non possit habere titulum temporalem. viij. q. j. temporis. cum ibi no. Et no. de verbo verare qz sumit pro veratione iudiciali. vide de fo. compe. si diligenti. Et no. de ver. presumpserit. qz notat verationem & attentionem contra ius. Item nota aliud interesse aliud expensa. vide de iniur. in nostra. videt tamen idem interesse & damnum ut p3 hic iuncto. c. si. §. e. & hoc in glo. antepe. Et no. qz possibile est quem non esse iudicem in principali. & tamen posse iudicare in accessorio expensarum. Ad idem de rescript. c. si. cum ibi no. & c. super litteris. & e. ti. dispēdia in. vi. Et no. ultimo qz in poderada dioce. quo ad tractum debitum non attendit persona impetrantis sed locus cuius ratione impetratur & cui actionis substantia queritur. & cui queritur commodum. & non cui queritur actionis exercitium. & sic magis attenditur locus subiectus pro quo impetrat quam locus superioris impetrantis. Ex quo no. qz magis inspicitur de causa immediata quam mediata vide de homi. decetero. Item no. qz prior superior potest agere pro loco inferiori subiecto. facit de suc. ab intest. cum dilectus. & de prescript. audit. Et no. ar. pro & contra qz hec verba valet processus vel irritus sit processus inducunt nullitatem processus ipso iure. Circa primam partem quero an locum habeat cle. quecumque sint subiecta loca inferiora. dicit Pau. qz sic: siue subiecta taliter qz prelati possint ad nutum remoueri. siue taliter qz non possint remoueri ad nutum sed sit potius perpetuus & necessarius administrator. An autem utrobique preferatur superior in exercitio actionis tractat hic Pau. de quo plene de testi. spo. olim caz. de iudi. cum deputati. & per hoc patet qz procedit cle. siue locus sit immediate subiectus superiori impetranti siue mediate quod tenet et Guil. & c. Secundo quero an dispositio cle. procedat in quolibet loco qualiscumque sit locus. Guil. videtur sentire qz non. poderat enim litteras que dicit locorum qz verbum significat unitatem ad loca. de ver. sig. c. cum in partibus. & ff. de ver. sig. l. pupillus. §. territorium. unde concludit qz oportet qz locus sit talis qz personas ibidem degentes ad se trahat ut accessorias. sed personas alie sint digniores rebus. l. in pecudum. ff. de usu. & zenzelinus contra dicens loca sumi non tamen pro locis magnis sed et pro paruis & simplicibus. qz generaliter sequitur ibi & c. de priuilegiis. qz circa. & qz etiam eadem est ratio. de consuetudinibus. vti. cum dilecta cum concor. Idem Ber. & Jo. de lig. do. An. concordat opinio. qz si locus est talis qz habitu sit capax iuris administrandi. & si ei queritur substantia actionis que eius nomine exercenda locum habet cle. Si vero locus sit talis in quo non cadit habitus administrationis ut qz est particularis vel singularis rei. & tunc non habet locum cle. qz non est capax substantie actionis. & sic cessat ratio cle. Et per hoc dicit qz si locus ad mensam spectans esset vinea vel nemus vel tale simile quod consuevit dari ad firmam. de excess. prela. cle. imo haberet locum cle. qz tales non consueverunt habere spatium administratores. de excess. pla. cle. j. Tertio quero quod comprehendat appellatio administratorum dicit Guil. qz est verbum latum comprehendens quodcumque officium & priorem quodque dignitas. §. qui per electionem assumit de preb. nisi. & j. cle. prima & c. Quarto quero de ratione dubitandi & decidendi. dic qz ratio dubitandi fuit. qz videbatur debere inspicere in poderada dioce. personam habentem exercitium actio-

nis. et maxime in loco de mensa quod non habet spatiale administrato-
re quasi tangeret ius principale et utilitate locorum a quibus
taliter pederet tanquam a capite. ff. de reli. et sumpt. fu. l. cum di-
uersis. et ff. de pecu. l. peculium. §. si. et ratio decidendi prius fu-
it secundum Guil. ne quis per alium persequeret quod per se persequi non
posset. ar. l. ij. §. j. ff. de adm. re. ad ciui. perti. et ut restrin-
geret fraudem que fieri posset. de qua in gl. secundum Zen. et Guil.
et quod inspici et attendi debet potius causa immediata quam mediata.
et plus habitus et substantia actionis cuius nomine debet fieri
iustitatio quam exercitium et utilitas. et quod ubi locus est de mensa
ipse superior pro illo vice obtinet spatiale administratoris
in illo. ideo et c. **¶** Ultimo istum rex. inducit Guil. in ar. ad
quoniam utrum expectati administratione debeant dignitas si
vacet. videtur quod sic. quod hic appellatione administrationis com-
prehendit beneficii et prioratus qui quoniam est dignitas. de
preb. nisi. vñ videtur quod illi debeant nisi esset episcopatus vel
per electionis viam ad illam assumere. de preben. c. si. et e.
ti. cum in illis in. vj. pro hoc quod nomine administrationis com-
prehendit quilibet administrator et archidiaconus. quem constat esse
in dignitate iuxta non. de preb. de multa. probatur. j. q.
ij. saluator. et tñ Guil. Zenzelinus contra quod non debet di-
gnitas. sed simplex administratio mouet per. c. si. de pre-
ben. et e. ti. quod sepe in. vj. et quod in beneficialibus strictissime
debet fieri interpretatio de prebendis. quoniam in. vj. et c. cum in illis.
et c. cui de non. facit quod non. de rescrip. postulasti. idem Jo.
de leg. per easdem rationes. dñs an. hoc idem tñ nisi ratione adiu-
cti aliter declaret ut quod littere essent expectantes ad abba-
tiam vel aliam administrationem. ar. de rescrip. sedes. vel nisi
diceretur ad presidetiam administrationis quod hec verba so-
nant dignitatem. de v. sig. quoniam facit quod non. de preben. de mul-
ta. et de cle. non. resi. quod nonnulli. **¶** Si. secunda fuit expedi-
ta in notabilibus et similiter gl. iij. et expone dum dicit posi-
tionem. i. relationem et c. **¶** Venio ad glo. in vbo presidentes
qui querit quod sint isti alij religiosi presidentes alij qui non
sunt abbates. Rñdet gl. quod multi. vñ ponit exemplum de ma-
gistro cruciferorum quod dñs magister et non abbas. Item in po-
re i. ordie camaldulensium et in ministro i. ordie minorum. po-
test etiam poni in generali ordine predicatorum. j. de sepul-
cundum. §. statuimus. et de v. sig. exiui ad fi. et quod cum quod non
minime tales presidentes siue ut superiores siue ut precepto-
res. de iudi. cum deputati. siue aliter non est vis. et ideo notan-
ter dixit lra quibuslibet administrationibus. facit de v.
sig. quoniam. et j. q. iij. saluator. **¶** Demum gl. in ver. et late
quod an lra ista pcedat siue tales presidentes sint plati or-
dinum ut sunt predicti de quibus prime. siue sint plati mo-
nasteriorum habentium membra subiecta ut est videre in pre-
lato nouatulanensi monasterij et poposiani et similium. Rñ-
det quod sic. quod late debet intelligi littera ut pcedat in omnibus
predictis ex quo simpliciter loquitur ar. decretalis. quod circa de
primile. et cum concor. et c. **¶** Tertio querit eadem gl. i. ver. et
l3 non intellexerit an locum habeat dispositio cle. in presiden-
tibus capitulis prouincialibus monachorum. de quibus in
c. ea que. et in. c. in singulis. de sta. mo. Rñdet gl. quod non
putat auctorem decretalis de talibus intellexisse. quod tales
non impetrant pro prouincie monasterijs nec consueuerunt im-
petrare. dicit tñ quod si daretur quod quocumque posset impetrare p
illis quod tunc locum haberet in illis dispositio cle. quod eadez esset
ratio et c. ar. de cofir. vti. vel inuti. cum dilecta. ista gl. signa-
ter notat dñs An. ex qua colligit quod aliqui sit extensio le-
gis ultra intentionem statuentis specificam ad id quod si statuente
propositum fuisset statuisset similiter subsistere paritate ra-
tionis quod adest tunc mens generalis l3 non specifica et appel-
latur hec extensio per paritatem rationis. hoc temperat esse verum
nisi essemus in materia exorbitanti a iure communi. quod in illa non
fieret talis extensio cum debet fieri restrictio ad verba et mentem
ex vbi sumptam specificam non ad istam generalem attento po-
tissime. quod illud quod est ex mente ista generali non est ex ver-
bis. et secundum hoc dicit intelligenda. l. nois et rei. §. verbum ex

l. ff. de ver. sig. qui dicit quod id quod est ex mente legis dicitur esse
ex ipsa lege. quod pcedit et intelligi debet quoniam est ex mente specifi-
ca non quoniam ex generali tracta per rationis identitatem. et secundum
predicta dicit esse intelligenda glo. in. c. j. de tempo. ordi. in
vj. et si quis aliter intellexisset. dicit illam male dicere. Et
per hoc dicit patere rationem quare in exorbitantibus non fit exten-
sio per identitatem rationis quod sunt stricte intelligenda et referen-
da ad mentem specificam sumptam ex verbis. hoc est quod aliter
dicere consuevit recolere memorie dñs et preceptor meus
dñs fran. de rationibus. et alias dixi vobis in. c. postquam
de elec. lib. vj. et in. d. c. j. de tempo. ordi. quod in exorbitantibus li-
citur est pcedere et arguere ex mente comprehensum non exten-
sionem. Ratio quod prima colligitur ex vbi. secunda ex sola identi-
tate rationis. de quo latius dicam in cle. j. j. ti. j. et c. **¶** Tertio
glo. eadem in vñculo et l3 de religiosis. querit an quod hic dñs
de religiosis hñtibus loca subiecta pcedat in seculari-
bus prelatis si habeant loca subiecta in aliena dioce. dicit
quod sic per identitatem rationis. ideo auctor hic expressit de religio-
sis quod magis frequentabat. non quod non vellet idem esse in secula-
ribus prelatis. Ex hac glo. no. dñs An. quod dictum in vno
non videtur in alio negatum. quoniam ratione maioris frequentationis
id quod est dictum fuerit expressum non ut aliud notaretur diuer-
sum in expresso ad tacitum. et sic dicit limitandum. c. none. de
presup. vñ aut surrexit hec frequentatio magis in religio-
sis. dicit Guil. quod ex eo quod religiosi frequentius hñt loca in
diocesibus diuersis quam seculares. Item secundum Zeneli. quia
multi citius dant religiosis quam secularibus. allegat. xij. q.
ij. pontifices. et de test. requisiti. facit. l. nam ad ea. ff. de legi.
Et per predicta dicit pau. quod si episcopus vel alius secularis prela-
tus habet ecclesiam in alia diocesi spectante ad sui collationem.
et velit agere pro ipsius possessione quod locum habet cle. quod eadem
est ratio. Nec obstat vbi alij quod non semper implicat ut dicit glo.
et dixi notando. Idem tñ Zeneli. mouet quod pena odiosa quoniam
extenditur ex rationis identitate. l. si postulauerit. §. ratio. ff. de
adul. et ff. de ede. l. quod dñs. §. numularios. et de elec. si post-
quam. §. si. in. vj. et de offi. vica. c. j. Nec ob. secundum euz de
elec. c. statutum in. vj. quod ibi non impeditur extensio per solam pe-
nalitatem. l3 quod est exorbitans a iure. Item secundum eum potest dici
quod ibi non est eadem ratio. quod diutius vacaret collegiate quam alie
cum facilius dissentiat collegia quam ordinarius. de conces.
preben. quod diuersitate. et l3 ordinarius habeat esse cum capitu-
lo facilius tñ capitulum cum eo consentiet quam dissentiet quod iter-
pares consuevit esse inuidia secundum Zeneli. **¶** Quarto. bñ bñ di-
ctus si esset verum. l3 non est verum et eum reprobat dñs An. bñ di-
cens quod est regulam in penis. de reg. iur. in. vj. et de pe. di. j.
§. pe. et l. si de interpretatione. ff. de penis non obstat. §. ratio quod
ibi non est extensio. Item nec. §. numularios. quod ibi non est dispo-
sitio penalis. Item nec. c. si postquam. quod illo casu sit extensio
per comitatem et purificationem extremorum. ut ibi dicit gl. si. que
non est alibi. et quod participat extrema de eodem fine. ut no. glo.
fi. in. c. j. de postu. pla. in. vj. rñdendo ad prius. c. cum i. cunctis.
Preterea ista dici potest ibi extensio iuris. Item non ob. predi-
ctis quod dictum est hac cle. extendi et tñ est penal. Nam inquantum
ipponit nullitatem processus non est penal. proprie. ut no. Jo.
an. de elec. c. si. li. vj. in gl. ij. prius sentit Jo. an. in. c. dispen-
dia de rescrip. in. vj. Item nec inquantum dicit de expensis. quod
non proprie debet pena cum comprehendant interesse aduersae partis.
de ma. plenius videbitur in cle. j. j. ti. j. Reuertendo ad mam
decre. quod pau. quod si non est platus superior. l3 alius de capi-
tulo superioris ecclesie qui agit pro iure administrationis iure
rioris ecclesie ut pro recuperatione alicuius rei male aliena-
te quod potest. xij. q. ij. non liceat de test. cum oliz secundum eum. Aduer-
teantem rñdeam nota bñ hoc dictum pau. quod extendit iura
pall. qui loquuntur in canonicis illius ecclesie cuius res est
male alienata ad canonicos superioris ecclesie hñtis eccle-
sia subiecta quod est bñ notandum secundum dñs An. dicit pau.
ad quoniam quod putat idem esse ac si platus ageret qui agit nomine
ecclesie. et quod loco prelati agit eius negligetiam supplendo.
ergo et c.

ergo et ar. regule is q in ius de re. iur. li. vi. et ut lit. pen. ecclesia. ij. hic est q contra tale sententia lata tenet. et preiudicat ecclesie nec tractat p prelatu vel pcuratorem prelati vel capituli nisi doceat de collusionē. pro pdictis fac q talis pot et ante lit pcuratore constituere. ut no. spe. in ti. de pcur. s. rone qz ver. qd si canonicus fm Pau. qdno. bn fm do. pau. qz mirabile videt q canonicus qui nulluz ius hz in re pro qua agit possit constituere pcuratore ante litis ptest. tamen v. q no possit sicut nec tutor. C. de pcur. l. neq. tamen dubiu no est i plato qn habet aliqd ius propriu in administratione. qz fructus suos. facit qd no. C. de bo. mat. l. j. Quid de patrono ecclesiastico vel seculari q agit pro rebus ecclesie sue site i aliena diocesi. Dicit Pau. q locu habet cle. eade ratio ne ut si ponderet locus ecclesie patronate no locus patroni. Idē putat do. An. si tutor ageret nomine pupilli vel curator nomine adulti vel ciuitas pro aliquo castro vel vnus mercator pro aliquo preposito in alia puincia ad merces administrandas ita q actio sibi qreret. Idē de similibus. Sed iuxta predicta querit do. an. ecce q aliquis cessit alteri iura sua an ponderado loco impetrandi iudicē delegatu attēdit locus cedentis an locus cessionarij cū causa imediata potius ispici d. qz mediata. ut. s. dixi notando. putat ipse salua meliori deliberatione q si cessio facta fuit ad comodū et vtilitatē cedentis. ut qz facta fuit pro vtilitatē debiti. et tūc attendit locus cedentis per hāc cle. a cōtrario. Si vero sit ad comodū cessionarij ut qz aio donadi sibi cedit. et tūc si cessionarius intentat directā nomine cedentis idē. C. de pcur. qui stipendia. cū ibi no. et l. j. C. de act. et obli. Si vero intentat vtilez nomine proprio. et tūc cum ista iura cōsiderant in ponderado loco psonas trahi inuitas putat q attendet locus cessionarij. fac qd no. s. e. c. fi. et p Ly. post Jaco. de are. C. de procur. l. fi. vbi dicit q reus non potest petere ut cedēs se presentet vel ut legalior psona qn cessio facta ad comodū cessionarij. Idē Butrigari in. l. ij. s. finantē. vbi glo. tagit. C. de iura. calū. Nec op. q exceptio q obstat cedēti obstat et cessionario. l. apud cellsum. s. de actor et s. si cū licētia de doli excep. qz hec exceptio est mere personalis ideo no ob. sicut dicemus de exceptiōe. excōis. l. j. ibi Dy. dixerit cōtrariu. de quo s. de iure patro. c. j. in. vj. et de re. iur. siqs in ius e. li. et similitur no ob. q agēs vtili tenet defendere cedētē. qz illud quādo opponit exceptio i rem seu realis ut ibi no. h. vero est exceptio personalis ut predicti et c. Glo. occasione. qrit qd si cam ppiā vel capitū cui ptest plat vult agere et p illa ipetrare rescriptū delegatiōis an habebit cōsideratio ad membrū. dicit q no per litterā a ptrario dum dicit occasiōe prioratū et c. Exemplificat Pau. quādo agit causaz ecclesie superioris ut qz agit de iure subiectionis quā habet ecclesia superior i inferiores. qz attenditur locus superioris. qdno autem dicatur nomine suo agere exemplificat. si pro iniuria illata persone subiecte et in loco subiecto habitanti nomine suo agitur quod potest iuxta notata de suc. ab intes. c. fi. de proba. licet de pe. c. ij. facit. l. ij. in fi. ff. de iniur. et quod ibi de patre et filio dicitur. Nec omnia reprobat Berē. per litteram istam nec occasione et c. qz causa prioratū de mensa est proprie prelati superioris ecclesie nihilominus attenditur locus subiectus in tractu. Sz certe melior est opi. Pau. nec ob. ver. nec occasione qz ibi spectat pncipaliter ad mensaz et in cōsequētiā ad prelatū cū in exemptis. Pau. ecōtra principaliter agit de iure plati incidēter de iure inferior. Jo. de lig. tenet gl. dominus An. cōcludit pro veritate huius passus q interdū materia ē talis q ex ea nec actiōis substantia nec exercitiū nec comoditas actiue vel passiue transferret ad superiorē. et tunc indubitanter pcedit cle. no ex alijs viribus eius qz hoc ca

su non loquit. sed ex viribus. c. statutū. s. cū autē. Exemplum si ageret de obligatione psonali cōtracta ex facto administrator taliter q locus specialis no obligaretur fm no. de elec. qrelā. Interdū actionis substantia et exercitiū et eius comoditas cōpetit superiori administratori et tūc no pcedit cle. ut dixit gl. et Pau. s. Interdū actionis substantia remanet penes inferiorē locū. Exercitiū vero et actionis comoditas transferret in superiorem. et tūc locū habebit cle. in versi. nec occasione. Idē si actionis substantia et comodū remanet penes inferiorē locū sed exercitiū et actiōis comoditas transferret in superiorē. et tunc locum habet cle. in ver. nec occasione. idem si actionis substantia et commodū remanet penes inferiorē. sed exercitiū tūc trāsit ad superiorē. ut in primo rñ. cle. Interdū actionis substantia scindit seu multiplicat numero. et vna trāsit ad aliā. et tūc si trāsit cū eius vtilitate et exercitiū attendit locus eius cui est q sita ut dixi in cedente et cessionario qn cessio est facta ad comodū cessionarij. qd intellige quādo intērat vtilē nomine suo secus si directā nomine cedentis et originarij q rentis. ut dixi. Si vero in aliū transferat vtilis in substantia et quo ad exercitiū comoditas tūc remanet penes illū q originarie quesuit. et tūc attendit locus originarie q rentis ut dixi. s. in cessiōe facta ad comodū cedentis et c. Glo. legatorū querit quid in delegatis legatorū vel sedis apostolice. dicit idē ut in. s. in nullo. decre. statutū. Demū querit qd in inferioribus ordinarijs. dicit q locum no hz cle. qz nec in illis hz locū decre. statutū ad cuius interpretationē hec cle. venit. sed locū hz decre. ut litigantes de offi. or. in. vj. Sed an procedat in qbuscūq litteris per quas delegatus impetret dic q sic. unde pcedit in forma ea que de bonis dare cōsuevit p renouatiōe bonorū male alienatorū. de qua de re. eccle. no alie. episcopi. Itē in forma cōquestus vel alias simplici ad lites. Itē in litteris ad beneficia si ex eis sit iurisdictio cōtentiosa exercenda. et sic cōtēdit super exceptione de no no apposita ut sepe fit iuxta no. de excep. pastoralis fm Buil. zēzeli. vero dicit q cle. no hz locū in litteris gratiosis. sed in cōtentiosis sicut et decretalis statutū. quā hec cle. interpretat. Itē qz no prefigit ordo executiōis. ut no. de psump. dudū. et in cle. j. de offi. dele. dñs. An. dicit q non vidit cōgruū exēplū qualiter possit adaptare ad terminos cle. ideo ei no placet opi. zen. et c. Cōclude quo ad qualitates reqsitas in psona delegatorū locū hz decre. statutū. s. j. etiā i executoribus gratiaz quo ad tractum vltra dietā. Idē si vtrā via iurisdictionali assumēdo partes iudicis et imputet sibi pars que no pssiderat hoc posse vñire. s. q ipsaz via assumet qd pot fm no. in cle. j. de offi. dele. secus si assumat partes executorū p no. in. s. in nullo in. c. statutū. s. e. in. vj. Glo. cōuenire querit pro intellectu littere. Ecce q ego bonorū. pro mēbro bonorū. volo cōuenire platū maiorē. cuius mēbrū est subiectum diocesi aretine. an potero impetrare bonorū. Rñdet gl. ponderadū esse litterā q dicit cōuenire p qd patet q loquitur i actore et no in reo. et p hoc dicit q in casu pposito cū cōuenit ut reus superior mēbrū no d. attendi locū mēbrū. s. ipsius superioris qui puenit. ideo no bonorū. sed areti. d. impetrari iudex vel in loco illi primo. j. die tam fm decre. statutū. s. cū autē. s. e. li. vj. Adouet glo. primo qz hec littera ut dixi loquit in actore hoc ē quādo superior agit non in reo hoc est quando conuenitur. Item quia in fauorem reorū est inductū q singat idem administrator mēbrū et suus superior. ideo i eorū lesionē reorū qri no d. de re. iur. qd ob gratiā cū cōcor. qd esset in casu pposito si allud diceremus. ergo et c. Fateat tū gl. q priorē ppositū imediate mēbro bn possit bonorū. cōuenire et cōtra illū ibi impetrare iudicē delegatū per s. cū vero in decre. statutū. Ultimo dicit q predicta

precedunt posito qd etiā in realibus pōderet locus domi-
cilij de quo no. in preall. §. cū vero in gl. oliz dicebamus
vt dixi ibi. et ratio qd eadē ē ratio que i personali. et ideo
nō hz locū cle. in reo vt dictū est. ergo et c. Et predicta de-
cidit dñs An. superflue scripta p doctores hic per doc-
trinam gl. Glo. corā quibus querit quare littera hoc
exprimit de personis corā qbus possint cōueniri mēbra
cōsiderato qd de illis nō erat dubiū. sed solum de loco:
qd demum corā iudicibus competentibus poterat fie-
ri conuentio. Respondet qd ideo forte expressit de per-
sonis vt det intelligere qd sicut impetratus a priore loci
potuisset recusari. poterat etiā recusari si sit impetratus
per maiore ordinis. facit qd no. d. offi. dele. insinuare et c.
Secundo qrit glo. vltius in ver. hoc scias. Ecce qd
prior domus seu mēbrū est excōicatus ita qd possit illius
virtute repellī ab agēdo. an eodez modo poterit repellī
superior agens pro mēbro si ipse superior nō sit excōica-
tus. Rñdet qd nō mouet. qd h solū disponit de exceptio-
ne circa personas corā qbus dñ fieri cōuētio et circa lo-
ca in quibus dñ fieri puentio nō circa psonas locorū ip-
sorū. ideo cū exceptio predicta sit mere psonalis non
obstabit alteri psonē. An. no. de iurepa. c. j. i. vj. dñs An.
hic latius cōcludit si querit an exceptio que posset obij-
ci agēte administratore mēbrū possit obijci agēte supio-
re prelato pro illo est exceptio cōcernēs ius oblationis
vt exceptio cōpensatiōis et obijci pōt per no. in regula
is qui in ius de re. iur. in. vj. et ff. de procu. si quis in rem.
Fatef tñ qd pro debito domus superioris nō posset
obijci cōpensatio cōtra creditore agēte nomine inferio-
ris loci. ad hoc all. de resti. spo frequens ad fi. in. vj. Si
vero concernit specialē psonā administratoz mēbrū vt
exceptio excōicationis. et nō ob. vt dictū ē. Si vero age-
retur de exceptione psonā iudicis cōcernēte. et tūc dicit
qd obstabit qd ad hoc fingūt eedē psonē superior domi-
ni et specialis administrator vt. s. dixit gl. et c. Glo. licet
querit an obedientiarij quādiu manu tenēt i obedientia
rijs possint agere pro locis illis et illa defendere. Rñ
det qd sic qd qualiter intelligit. et an si pcurrat superior
cum eo quis preferat. remittit ad notata in. c. cū depu-
tati de iud. et de resti. spo. oliz causaz. et de reli. do. cū ve-
nera. dicēdū vt in iure pall. qd preferat pncipalis plat⁹
superior si ad nutū pōt remouere inferiorē cū possit a to-
tali administratione remoueri. et cōsequēter a patre de
offi. dele. pastoralis. alias secus nisi agat de iure pnci-
paliter spectāte ad superiorē. vt de iure subiectionis. vel
nisi negligēs fuerit vel alias repellī posset inferior ex ali-
quo defectu et c. Aduertēdūz tamē vt dicit Inno. in
pall. c. cū venera. ad fi. et refert glo. qd eo casu qd mēbrū
agit sic agit de ei⁹ defēsiōe nō pōt pcedi ad missionē
si vnus eorū sit cōtumax sed requirit oēs vocatos esse et
contumaces. all. l. hoc autē. ff. ex q. cau. i. pos. eat vbi ē
p3 amicos vocādos. et sic fortius pdictos. facit qd no.
in cle. j. j. de iudi. et c. Glo. haberet qrit an loca de mē-
sa habeat specialē gubernationē. Rñdet glo. qd nō ē ne-
cessē qd habeat vt innuit hec littera et ita iterdū de facto
contingit. qd nō habet. per hoc infert qd licet fructus ta-
lium locorū cōcedat clericis qñqz ad firmā nō tamē dice-
retur loc⁹ vacare p mortē taliū si eos mori cōtingat. all.
no. in cle. frequēs. j. de excels. prela. in ver. qdam etiā vbi
de hoc. et ibi videbimus q loca ppria dicūt de mēsa. de
quo p Inno. aliqd de re eccle. nō alie. vt. s. et ibi vide qd
iur. in isto loco de mēsa. Sed pōt esse dubiū qd de locis
istis que aliqui vniunt in diuersis diocētibz an si facta
sit vnio vnus ecclesie inferioris ad aliā superiorē si con-
tingat superiorē agere pro administratiōe inferioris an
debeat seruari cle. doc. hic nō tangūt. dñs an. hic tangit
et dicit salua meliori deliberatiōe qd si sit vnio quo ad ea
que tñ concernūt officiū diuinū de modo viuendi. et de

alijs ne se. va. c. j. et tūc nō est dubiū qd superior nō hz tūc
potestatem agendi. Si vero sit vnio quo ad bona tñ illi
ecclesie vnite relinquūt specialis platus q subest plato
superiori et hz locū indubitātē cle. Si vero vnit ex toto
quo ad bona et administratiōe bonorū vt qd vnit eccle-
sie superiori. ita qd superior hz administratiōe inferioris
loci. et tūc si in tñ vnit qd nō retinet aliquē habitū admi-
nistratiōis sed totū cōfundit in locū superiorē. et actio-
nes querunt in substantia ei et mouent eius noie. et tunc
nō hz locū cle. per ea que. s. dixi. secus si retineret habi-
tū iuriū et administratiōis qñqz exercitiū trāsserat ad
superiorē. tūc locū hz cle. p ver. nec occasione. Circa
illud vero quod dixit glo. loca de mensa nō habere spe-
cialē administratiōe dicit qd vidit dubitari qd si ep^s
cōtulerit beneficiū de mēsa. an mortuo beneficiato bene-
ficiū dicat vacare ita qd cadat sub impetratiōe expectā-
tis. dicit qd si cōcessio est facta ad firmā. vt intellexit gl.
vel simpliciter. qd in dubio sic prefici itelligit satis putat
decisum qd nō vacat p illud qd dixit gl. Si vero expres-
se id i titulū cōtulisset. tūc si cū cā legitima solueret vnio
mēse. et sic diceret vacare. Si vero nō subesset causa nō
diceret vacare. qd nō valeret cōcessio nisi vt ad firmā in
preiudiciū saltē successorū. ar. ne prela. vi. suas querelaz
et de loca. c. ij. p pdicta dicit Pau. qd talia loca de mēsa
appellāt obedientie. de talibus nō debet pcuratio nec vi-
sitatio de cels. c. si. et possunt ibi fieri oratoria nō tñ pōt si
ne licētia epⁱ ibidē celebrari. de puile. in bis et c. Glo.
vexare notat et pōderat lram qd ex sola ipetratiōe nō ve-
nit qd cōdēnādos i expēsis vel iteresse nisi sequat vera-
tio vel puentio. Idē zēze. qd veratio icipit citatiōe i iudi-
cio. Insti. de pe. temereliti. §. si. et qd ex sola ipetratiōe nil
iterest aduersarij. hic ē qd pōt ipetrator nō vti rescripto
de resti. spo. ex pquestionē. l3 Inno. aliter ibi sentiat. et
male hz zēze. d quo i cle. pstitutionē ad fi. j. ti. pxi. Pau.
idē qd veratio sit p solā citatiōe vel iudiciarium actuz.
No. de isto vbo vexare qñ qd pmittit nō vexare sub
pena qñ dicat puenire de alijs vide de fo. cōpe. si diligē-
ti. Ultimo gl. exponit ipso iure. i. sine ope exceptionis
et p hoc tex. cū gl. dic. Buil. qd hec cle. facit p opi. hosti.
s. qd surreptio ē in pētitiōis viciat ipso iure. vt no. de re-
scrip. dilect⁹. Sz ei⁹ opi. cōiter dñat in pētitiōis vt no.
s. e. ad audiētiā. Nec ob. hec cle. et similia. qd loq^r vbi
surreptio pcedit a causa annullante ipso iure ex disposi-
tione iuris. ad qd de rescrip. c. j. li. vj. vnde surreptio nō
viciat ex se ipso iure nisi natura cāe h iducit. Simile qd
dicimus de appel. extra iudiciali. de elec. bone. j. et c. cōsi-
deramus. Et p pdicta dicit Buil. qd hec cle. facit pro et
cōtra qd littere nulle possūt ex expōso pscu priū ratifica-
ri qd p3. qd habet aliquā validitatē quo ad cōdēnatio-
nem expēsarū. In pziū ē tex. e. ti. statutū ad fi. et h credit
verius dñs An. nec credit qd talis iurisdictionis possz pro-
gari. qd hz iurisdictionē i icidēti. p h nō possz i pncipa-
li progari iurisdictionē alias seqret qd cuilibz l3 fūdit⁹ nō
habeat iurisdictionē posset iurisdictionē progari cū saltē
in illo icidēti an sit iudex ppter dubiū hz iurisdictionē
de rescri. sup litteris. ff. de iudi. sigs aliena. qd est cōtra
tex. de offi. dele. significantibus. Et hec sufficiat omis-
sis que hic extrauaganter tractāt doc.

Si principalis. Pria p⁹
ponit duo
permissiua. Secundo duo prohibitiua. secūda
ibi: in officiali. Diuisio et sumariū p3 i gl. Pro eundētia
premitte qd habet i. c. statutū. §. j. e. ti. li. vj. f. qd iter cete-
ra que exigūt i delegato pape exigūt qd sit i dignitate p
qd apparet qd stricte itelligit dignitate. s. ppria iudicis
ole. qd sic i dubio vba debēt itelligi vt nālē et ppria na-
turā plus respiciāt qd accidētālē. d sen. ex. siquē. d testa.
si pater in. vj. qd nō est modicū fundamētū ad vicēda.
No.

CMo. primo duplicē speciem officialium quos potest habere ep̄s. s. p̄ncipalē officialē z foraneū. **C**Mo. sc̄do multiplicē speciē seu qualitātē p̄oratuū q̄ qdā sunt p̄oratus p̄ncipales z p̄ncipalē administratiōē habētes i bonis vn̄uersalibus z in iuribus p̄uentus. qdā autē sūt p̄oratus inferiores habētes administratiōē tatū in p̄tinētibus ad claustrū z normā regule. Et horū z primo- rum qdā per electionis viā. quidā p̄ p̄uisionis viā p̄ficiunt seu assumūtur. omnes tñ p̄dicti cōprehendunt appellatiōē religiosorū. **C**Mo. ar. q̄ de iure conuen- tui q̄s d̄z p̄cesse p̄ viā electiōis patet. q̄ hic dicit de cō- suetudine q̄nq̄ secus. ergo de iure d̄z p̄fici per viā elec- tiōis. hoc enīz hic probat a p̄trario sensu. z de hoc de elec. c. j. **C**Quarto nō. declaratiōē. c. nisi de p̄ben. in q̄stuz dicit p̄oratuū esse dignitatē q̄ p̄cedit in p̄oratu p̄ncipali nō claustrali siue inferiori. **C**Si. p̄ncipalis querit quid si ep̄s h̄z plures officiales insoludū an poterit vtriq̄ delegari. R̄ndet q̄ illi q̄ est p̄ncipalis. ar. hu- ius littere. Si vero essent eque p̄ncipales. glo. nō dicit hic sentit tñ infra qd iuris. sed dicit fm̄ Buil. q̄ vtriq̄ po- test delegari. Ex quo h̄es q̄ vba plata i vno si p̄nt i plu- rib⁹ v̄ficari itelligunt de plurib⁹. Et cōclūde q̄ disposi- tio plata i singlari sine ministerio iuris h̄z locū i plurali a p̄s sec⁹ iuxta nō. p̄ Butrig. in. l. iij. §. negocia. ff. de neg. ge. vide Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. z. ff. de p̄uatis delictis. l. nūq̄. Et per hoc pōt inferri ad q̄- stiōē q̄ si statutū det p̄miū cētū intranti primo castrū. An si duo primo occurrūt simul intrātes eque p̄ncipa- liter vtriq̄ debeāt habere centū. Videt q̄ sic p̄ p̄dicta. de quo per Ja. de are. in. §. ius autē in probe. ff. Bar. po- nit in. l. hoc articulo. ff. de here. insti. **C**Ubi dicit forte hoc verū q̄ si statutū dicat quicūq̄ p̄mo intrauerit v̄l quisquis vel si quis intrauerit primo castrum zc. vterq̄z habebit p̄miū centum velut multiplicabile ex quo ac- tus intrandi cuilibet insoludū attribuit. super quo fun- datur p̄miū. ar. l. qui filiabus. §. si. ff. de le. j. Si vero p̄- mium nō esset multiplicabile. vt equus z tūc facerēt par- tes per concursum in eo. Si vero loqueretur per verba distributiua. vt quis vel qui primo intrauerit zc. z tunc neuter d̄z h̄ere de iure aliqd. l. si fuerit. ff. de rebus du- bijs. tñ ex mēte disponētis ē aliud. l. semper. §. negocia- tores. ff. de iure iūu h̄z Ja. de are. vt. §. hoc videt cōtra l. si fuerit p̄all. que loquit in legatis que fauorabilia sūt z in omnibus mēte respicimus. l. cū verū. C. de de fidei cōmis. faciunt etiā p̄dicta ad aliā q̄stiōē scilicet si sta- tutum det p̄miū centū primo capienti vexillū. an si duo capient eodē instāti quilibet h̄z cētū. dicit Bar. i. l. hoc argumento q̄ hec q̄estio nō est similis p̄cedenti: q̄ ac- tus intrandi cuilibet ibi attribui pōt insoludū quādo simul intrant. ideo vterq̄z eorū habebit centū hic secus in ac- tu capiendi ex quo simul capiunt sicut d̄i in duobus fe- rentibus trabē. l. ita v̄lneratus. ff. ad. l. aquil. ideo nō ha- bebit quilibet centū. sed indistincte inter ambos centuz diuidentur equaliter. Hec dicit vera dominus An. si v̄- ba. prolata in singulari ex p̄ferentis mēte verificent in casu plurali occurrēte alias nō. p̄ quod dicit q̄ si papa daret delegatū officialē ep̄i q̄ si duo essent equales offi- ciales: nō erūt ambo delegati. q̄ l̄z locutio huius clē. in singulari verificet in plurali tamen actualis datio in sin- gulari nō verificat ex mēte in casu occurrēte i plurali p̄- pter formā mādātī. ar. de offi. dele. p̄udētiaz in p̄n. imo tunc esset locus determinatiōi gl. ad quā ifra remittit. vide ad p̄dicta Butriga. in. l. iij. §. negocia. ff. de neg. ge. **C**Redeo ad gl. in ver. Itē quid si simpliciter. z que- ro qd si causa deleget simpliciter officiali de quo intelli- gitur si ep̄s h̄z plures dic q̄ de p̄ncipali iuxta nota. de offi. dele. q̄m. Si vero vterq̄z esset eque p̄ncipalis. z tūc an aliquis eorū intelligat delegatus z quis: recurrēduz

ē ad nō. i. p̄eal. c. q̄m. q̄ si pōt ex p̄iecturis apparere de q̄ senserit delegas ille erit. alias nullus. z ip̄tet sibi im- petrans. ar. l. duo sunt tici de testamentaria tutela zc. Sed querit glo. v̄lterius qd si desijt esse officialis post delegatiōē. glo. cōclūdit q̄ si nō fuit expressum p̄p̄riuz nomen sed nomē dignitatis desinit esse iudex. p. c. quo- niā abbas. **C**Ratio q̄ tūc videt cōtemplata dignitas potius q̄ persona. Si vero nomē p̄p̄riū fuerit expres- suz z tūc durat nisi aliud eū impediāt vt q̄ forte effect⁹ sit secularis. z causa sit ecclesiastica. all. nō. in spe. z etiā p̄ archi. i simili in eo qd desijt eē canonicus. §. e. statutū §. l. Alduerte tñ q̄ ibi notari videt simpliciter q̄ l̄z quis desinat esse canonicus nō desinit esse iudex. z sic v̄i con- tradicere p̄dictis nisi dicas illud intelligendū quādo nomen p̄p̄riuz nō fuit expressum sed verius credo ibi in canonico qui nō dicit habere successorē i dignitate. iux- ta nō. de elec. q̄ sic ut p̄ber. z Inn. iō ibi nō curat an sit expressum nomē p̄p̄riū vel nō. q̄ semper habet perin- de ac si sit expressuz. hic vero loquit in eo qui h̄z succes- sozem in dignitate. **C**Per p̄dicta patet an eo casu quo desinit esse iudex cognoscat successorē in dignitate q̄ sensit gl. q̄ sic p. c. abbas quoniā dō. Sy. de bursano di- cit cōtrariū in casu nostro q̄ dispositio fundat super di- gnitate quā q̄s h̄z alterius coruscatione nō infixa ex se. iō nō transit ad successorē. ff. de le. ij. q̄ p̄ncipi. z. l. si au- guste. **C**Mō ob. decre. q̄m abbas. q̄ loquit vbi dispo- sitio fundat sup dignitate p̄pria. inducit pro hac doctri- na casum legū p̄all. dō. **C**Ind. dicit clarius esse cōclūde- dum q̄ si dignitas sit personalis. que cū p̄sona desinit nec h̄z subsistere de p̄se a p̄sonaz tūc dispositio sup tali dignitate nō trāsit ad successorē q̄ successor nō surroga- tur in illa dignitate vt antiqua remanēte s̄z noua euz ea creata in specie vt est videre in vicario episcopi: q̄ mor- tuo episcopo nō est amplius vicarius nec dignitas de p̄senti representat vicarium idē mortuo vicario. secus si dignitas habeat subsistere de p̄ se vt in dignitate epi- scopali vel simili. quia mortuo episcopo vel remoto re- manet dignitas. sed mortuo vel remoto vicario extin- guitur dignitas officialis nec vnquā existeret nisi de no- uo crearet. z idē i delegato z canonico i ecclesia nō nu- merata. vt nō. dō. **C**An. in. c. q̄m abbas. Idē videtur si sit in ecclesia numerata. per nō. in. c. qd sicut l̄z ip̄se sentiat cōtrariū. **C**Cōclūsiōē aut glo. inquātū dixit q̄ rema- net iudex qui desinit eē canonicus vel in dignitate quā do nomē p̄p̄riū fuit expressū tenet pau. monei: q̄ ad pō- derādū habilitatē p̄sone cui sit delegatio attēdit tēpus delegatiōis. vnde deficiēs dignitas nō viciat rescriptū nec potestare cognoscēdi. z hāc rōnē sentit glo. in ver. canonicis in. c. statutū. vbi dicit qualitātē canonicatus sufficere assistere secūdū tēpus date. z late ibi prosequi- tur. Ray. finaliter tenet hāc partē. **C**Sed cōtra hāc ra- tiōē facit rō quā glo. ibi assignat quare requirant qua- litates canonicatus assistere. de q̄bus in delegato pape- ne. s. per p̄anosum clericū representet. **C**Hec ratio con- cludit nō solū respectu p̄ncipij delegantis s̄z et respe- ctu mediij z finis z respectu cuiusq̄z p̄cessus postea suc- cessiui. ergo zc. p̄pter hoc dicit dñs An. q̄ hoc ē reinci- dere in illū viā brocardicā difficilē in qua difficilē est fa- cere determinatiōē firmā. s. an cessante qualitate sup qua fūdat dispositio remanēte subiecto in substantia. de quo p̄ gl. aliqd de p̄be. cū de b̄nficio in. vj. In proposi- to tñ cōclūdi possz q̄ si dispositio requirit qualitates vt pro certificatiōe subiecti z hoc cōstat sufficit qualitates adesse dispositionis tpe. l. si cognati. ff. de rebus dub. z nō. p̄ Ly. C. de sacrosā. eccle. l. placet. **C**Mā stāte decla- ratione subiecti dispositio ad illud applicat nec sumat amplius de qualitate. iō nō curat an cesset. Si v̄o qua- litatē in subiecto assumat dispositio pro cā impulsua. z

tunc illa cessante non cessat dispositio. no. de elec. cupiētes in prin. li. vi. Si vero exigit pro causa finali et constat et tunc si exigit illa certo et determinato tempore requiritur quod sufficit sui assistentia secundum tempus determinatum. l. iij. ff. de au. et ar. lega. ubi si lego ea que parata sunt tempore mortis uxori illa cedunt legato que tunc parata reperiuntur. et sufficit illa tunc esse parata et ex post facto vel ante parata non fuerit. Si vero non apparet tacite vel expresse quod certo et determinato tempore exigit a disponente. et tunc si constat illa qualitate assumpta pro causa permanendi cessante qualitate cessaret dispositio. ff. qui. mo. usufr. amit. l. si cui balnei ubi si cut legat usufructus balnei altero balneo in tabernam extinguat usufructus et legatum. facit lex tutela. ff. de capti. ubi agnatus potest esse tutor quia agnatus ideo si definit esse agnatus definit tutela. Hec vera nisi qualitas in melius mutetur vel alteretur in qualitate non mutatur ratione disponentis. ff. de condi. et de. l. filia. §. j. Ad hoc. l. pen. ff. si ex noxali causa agatur. et de preb. si pauper clericus. in. vi. cum ibi no. Si vero constat qualitate assumpta pro causa agente iuvante vel habilitate materia ad agentem putat agere et sufficit qualitate subesse secundum tempus quo agit. ff. qui satis. cog. l. sciendum. §. si. ubi no. habitus possessionis immobilis necessitat quod ad cavendum qua cautio prestita que fundatur super non habere possessionem non cessat. et postmodum habet at possessionem. quoniam est dubium qualiter assumens in dispositione illa assumpsit qualitate. et tunc si dispositio et qualitas est successiva vel saltem sola qualitas videtur assumpta pro causa permanendi. l. semper. §. negociatores. preall. ubi si conceditur immunitas negociatori. durat quantum durat ille negociator. Ad id quod no. de scholare in salutatioe sexti §. et l. an eorum. §. affinitates. ff. de postu. ubi affinis pro affine potest postulare. quod intelligitur demum durante affinitate. Si vero dispositio est momentanea. et tunc secundum Bar. in. l. ex facto. de vul. et pup. Si iungitur qualitas verbo dispositivo tunc et tempus dispositionis sufficit qualitate adesse. l. iij. ff. de adim. lega. ubi si legat puer sufficit quod sit puer et tempus legati facti. Si vero iungitur verbo notati effectus aut executione dispositionis sufficit secundum illud qualitate adesse. vt. d. l. iij. de au. et ar. leg. Ad propositum ergo si tenere mus quod qualitas requisita in delegato requiratur ne papa representet per vile et pannosum clericum et ista sit causa finalis. oportet concludi contra gl. quia qualitas dignitatis notat causam permanendi. sed creditur quod hec fuit ratio impulsiva. Ratio vero finalis fuit quia contra in dignitate positi reperiuntur habiles et magis intelliguntur honestiores et fideles cum iam sint in assumptione dignitatis approbati. de elec. nihil. et de preb. cum iam dudum. sufficeret dignitate adesse secundum tempus dispositionis et delegationis nisi ex fine dignitatis declararetur eius inhabilitas. vel nisi pueniret qualitas opposita totaliter incapace reddens personam attenta causa delegata ut si delegatus in spirituali assumpsisset vi duam in uxorem. et sic effectus esset bigamus. et sic non posset de causa spirituali se immiscere. secus dicitur spe. in ti. de le. §. excipitur. §. quid si causa. Si clericus in minoribus contraheret cum unica et virgine habitum deferens et tonsuram eum tunc possit cognoscere de causa spirituali et esse et in illa delegatus pape quod non placet Pau. hic: quoniam nihil de ecclesiastico retinet nisi quo ad duos terminos. de quibus in. c. j. de cle. coniuga. in. vi. unde non potest esse vicarius episcopi. vt ibi no. et de cle. coniuga. Joanes in. v. q. 30 non potest cognoscere de causa spirituali sicut nec purus laicus. xvi. di. bene quidem. Ex hoc apparet quid si causa delegetur potest qui postea efficit simplex monachus an poterit cognoscere de licentia abbatis si causa proprio nomine expresse fuerit commissa. vt est dictum de officiali. de quo in spe. in. d. §. excipitur. ver. quid si fiat. et per Jo. an. in. d. c. statutum. Ex his habes qualiter debet intelligi quod no. de offi. dele. et vnde in gl. et super ea et eo. ti. quoniam li. vi. An autem de causa per papam delegata principalis

li officiali episcopi possit episcopus cognoscere. dicit pau. quod no. ar. de preb. hi qui. in. vi. et quia in delegata potestate separatim est auditorium episcopi ab officiali. fa. quod no. de fo. compe. verum et de elec. §. §. in. vi. fatetur tamen quod episcopus potest eum impedire remouendo eum ab officio quoniam non sub nomine proprio facta est delegatio. et sic inquisitores remouentur per suos superiores qui tamen non possunt cognoscere ad illam causam. de hereti. volentes. quod credit do. An. verum nisi remotio fieret in fraude iurisdictionis delegata. aliter posset tanquam inturbare iurisdictionis delegate aduerti. de off. de le. c. j. et c. Bl. officialis no. vicarium episcopi vocari officialem alibi aliter apparet vt in ea p. 3. Dicit tamen guil. quod nomen officiale est generale ad omnes habentes officium iurisdictionis et ex usu vicarii episcopi appellatur officialis ab officio. cis. quia multi notant vt sit nomen consequens rei. de preben. cum secundum. Demum querit glo. quid si aliquis est vicarius episcopi in spiritualibus tamen non est alius officialis episcopi an poterit ei delegari. Dicit quod non salvo nisi ex certa scientia principis fieret commissio. vt. j. videbitur cum vltima glo. unde hic loquitur de generali vicario episcopi qui habet idem concistorium cum episcopo. qualiter autem cognoscetur quod sit principalis officialis episcopi. Dico quod est deputatus ad vniuersitatem carum et huius commissionem officij generalis. de offi. vica. l. i. vi. fm guil. et c. Sed quod si huius duos officiales vnum in ciuitate alium in certa parte diocesis et solenioris quo ad populum quis dicitur principalis. Dico quod ille qui est in ciuitate ubi est caput cathedre. l. cum in diuersis. ff. de reli. et sump. su. fm zen. Et si ambo essent extra ciuitatem constituti ille esset principalis qui representaretur pro principali. de iurepa. consultationibus. Ratio autem quare principalis officialis potest esse delegatus pape est: quia est in dignitate. per hoc reprehendit zen. no. per doc. de preb. de multa. et per archi. de preben. cum de beneficio. j. in. vi. ubi dicunt quod vt quis dicatur prelatus oportet quod habeat dignitatem perpetuam. quia non est verum vt hic et j. de sup. neg. pla. c. j. Ratio quia hic dignitas attribuitur plus ratione loci quam persone. de offi. dele. quoniam abbas. de rescrip. si gratiose li. vi. §. zen. Sed certe hec ele. fm do. An. nihil dicit de prelato sed de dignitate. et non sequitur quis est in dignitate: ergo est prelatus. vt no. de iudi. c. ij. Alii assignant rationem quod ideo officialis principalis dari potest quia huius ordinaria. Alii vero delegatam unde non habent dignitatem. sed quicquid habent habent a committentibus. de offi. dele. super questionum. et e. ti. quoniam in. vi. Alii dicunt id quod principalis officialis contra ad maiora deputatur quam alij. hec ratio non placet guil. quia et si foraneus deputaretur ad maiora non posset esse delegatus pape. Glo. episcopi querit quid in officiali inferioris ab episcopo vt archi. vel simili. Respondet quod secus quia non poterit esse delegatus pape. Ste. et mathe. contra si sit officialis inferioris habentis ordinariam eius territorio. Si vero sine territorio vt quoniam ex consuetudine contingit. de fo. compe. cum contingat. procedit glo. et guil. tenet glo. ar. de cre. none. de presump. et decre. ad audientiam. de deci. et quia isti non sunt de personis enumeratis in. c. statutum §. j. de rescrip. in. vi. unde licet ad officialem episcopi extendatur propter auctoritatem episcopalem cui deferitur de sen. excō. in. vi. c. quia periculosum. tamen secus est in aliis. Nec ob. quod eadem sit ratio in officialibus aliorum qui habent ordinariam et territorium de iure. quia respondeo quod episcopus habet ordinariam et territorium de iure. alij territorium habent solum de consuetudine. vt. d. c. cum contingat cum ibi notatis. Item non ob. quod idem sit concistorium vicarii et principalis. de consue. c. ij. in. vi. sed principalis potest dari delegatus si huius dignitatem. ergo et vicarius. quia respondeo quod dicitur habentem dignitatem posse dari delegatum est verum si huius iure proprio. secus si accidentaliter colore ex coruscatione alterius. vt contingit in officiali

in officiali seu vicario alterius. p hoc pz qz foraneus epi
 nō pōt dari lz qñqz hēat maiorē ptatē qz officialis infe-
 rioris fz guil. **¶** Demū querit gl. qd de officiali quem
 dat capitulū se. vacā. an dari posset delegatus. vñ qz nō
 qz nō pōt dari officialis epi qui tunc nō ē. sed hic loquitur
 de officiali epi z c. **¶** Bl. t3 cōtra. qz lz nō sit officialis epi ē
 tñ officialis episcopalis iurisdictionis in qua succedit ca-
 pitulū sede vacāte. de maio. z obe. c. j. in. vj. Et per hoc
 cōcludit glo. idē in officiali electi in epm z confirmati lz
 nōdū cōsecrati. ar. de elec. trāsmiffam. **¶** Per hoc qz quo
 ad iurisdictionē officialis cōsecratio nihil addit. qz p il-
 lā maiorē iurisdictionē nō cōsequit. facit de tēpo. ordi.
 c. cū nullus. §. j. in. fi. in. vj. z sic remanet glo. do. **¶** An. dic-
 tutius tenere p his duobus casibus. f. in officiali episco-
 pi electi z cōfirmati. mouet: qz hec cle. extēdit decre. sta-
 tutū. §. j. ad existētē i dignitate accētrātr p vim verborū
 platoz cū ibi necessario itelligat de hūte dignitatē iure
 proprio. Ideo vltra vim verborū nō est hec cle. extēden-
 da ad casum in verbis nō cōprehēsu velut exorbitās. ar.
 regule que a iure. de re. in. in. vj. z c. **¶** Bl. cōuētualis qrit
 qualis etas requirat in ista cōuētuali. z que dicet eccle-
 sia cōuētualis. remittit ad no. de primo ad cle. ne agro.
 §. ceterū. qz dz eē. xx. ānoz de secūdo ad no. de iure pa.
 nobis. de elec. c. j. hētis gl. de elec. c. statutū. in. vj. tāgit
 hic zen. **¶** Ultimo notat prioratū demū dici dignitatē
 si sit cōuētualis alias nō. z sic approbat qd no. abbas.
 de prebē. nisi z c. **¶** Glo. electionē op. hic inuit obediētiaz
 qui remoueri pōt ad nutū. **¶** Nā de alio nō est dubita-
 tio dici in dignitate z per hoc posse eē delegatus pape.
 z idē in principali officiali epi qui similiter pōt ad nutū
 remoueri. Sed contra qz isti nō sunt perpetui ex quo ad
 nutū possunt remoueri. ergo nō dicuntur in dignitate.
 Glo. sol. qz imo dici posunt ppetui. qz quādiu viuūt pos-
 sunt dici eē in dignitate pp dubiū an remouebuntur vel
 nō. ar. l. sufficit. ff. de condi. inde. z decre. c. 3. apostolica
 de his que fi. a prela. z. §. neqz insti. de auct. tuto. **¶** Pro
 hoc ēt all. gl. qz per mortē ipsoz obediētiorū dicunt
 prioratus vacare. j. de sup. ne. prela. c. j. **¶** No. bene glo. q
 vult qz idē statuitur de dubio qd de ppetuo. **¶** Ad idēz
 gl. de rescrip. c. fi. in. vj. **¶** Idē zen. qz tales sunt in dignita-
 te donec tolerātur in ea. lz ad nutū statuētū possint re-
 moueri. de offi. vica. sua. z hic est casus in quātū papa re-
 pellit differentiā an per viā electionis assumant an non
 qz nō ppter aliud repellit. naz ab illa causat an possit re-
 moueri ad nutū an nō. de sta. mo. cū ad monasteriū. §.
 tales z i. §. fi. Et hoc infert guil. qz mutabilitas persona-
 rū nō tollit quā beneficiū duret in sua qualitate. per qd
 dicit qz cellerarij vel prepositi ecclesie annuatim mutent
 beneficia tñ ecclesiastica dicuntur perpetua z sic videtur
 qz archi. vel alius habēs dignitatē nō possit illā tenere.
 ar. c. j. de cōsue. li. vj. Sibi tamē non placet hoc vltimūz.
 qz pōhibitiō ē in perpetuis quo ad psonā z vitas. l. j. ff.
 pro socio. Itē loquitur in beneficijs. sed in predictis nō
 datur titulus nec institutio. vnde pprie nō sūt beneficia
 les sed administratores. j. q. iij. saluator. **¶** Ad hē extraua-
 gan. execrabilis. Itē qz monachus pōt eē delegatus si
 sit in dignitate. dicit hic guil. plus considerari dignitatē
 qz cōditionē persone cū alias monachus si non sit in di-
 gnitate nō sit aptus ad iudicia forēsia. de offi. ordi. quā-
 to. **¶** An tñ religiosus possit eē delegatus pape no. xvj. q.
 j. de presentii. de monacho vero vel canonico cathedra-
 lis ecclesie. no. archi. de rescriptis. statutū. §. j. **¶** Nūquid
 aut religiosus possit eē vicarius epi. dic qz sic de licētia
 abbatis alias nō ēt si eps dioce. consentiat. qz in hē obe-
 diendū est abbati. xj. q. iij. qui resistit. Sed an religiosus
 possit eē arbiter. dicit hic guil. qz sic de licētia abbatis. ar. c.
 ij. de testa. in. vj. **¶** Pau. dicit qz nō pōt eē arbiter nisi de li-
 cētia abbatis z p vtilitate monasterij. alle. no. p **¶** Hosti.

in sūma de arbi. §. quis possit in fi. qñmō fz guil. nō pos-
 set eē arbitrator. vt no. in spe. de arbi. §. sequitur vñ qd
 de simplici lz recitet ibi opi. **¶** Do. contra que dicit qz im-
 mo pōt eē qz monachus ē quasi frūus. xij. q. j. nō dicatis.
 seruus aut pōt eē arbitrator. q. vij. §. tria. vñ. cognitores.
 ergo z monachus. z hoc t3 **¶** Aldra. in auct. vt differētes
 indices. §. si vero cōtingit. z. ff. pro soci. si societatez. fa.
 lxxxv. di. peruenit. **¶** Jo. de lig. t3 opi. primā qz nō posset ef-
 se. qz caret velle z nolle. **¶** Dñs an. dicit qz i arbitro tenet
 opi. pau. putat tamē vtilitatē monasterij satis subesse si
 velit eē arbiter inter oēs amicos monasterij per no. per
 Inno. de re. iur. cū. j. z. **¶** A. z p no. qz si sunt le. p venera-
 bilē. Arbitrator aut eē poterit solo abbatis imperio in-
 tercedente. qz sine strepitu iudicij ad concordia reduce-
 re est actus pius. ar. de se. c. j. z fi. z fa. qd no. **¶** Jo. xj. q. j.
 sicut enī. nec ob. equiparatio de seruo ad monachū v3 p
 quē videt qz ēt sine abbatis imperio eē possit arbitrator
 qz qz seruus hēatur pro nihilo ē ptra naturalē equitatē.
 hic est qz naturaliter obligatur. ff. de cōdi. inde. l. si qd.
 organa aut velle z nolle in monacho sūt reclusa sub ab-
 batis iperio. ne hoc ē p naturalē equitatē cū hec cōdi-
 tio causet a principio volūtario voti. per hoc dicit qz nō
 ē bona argumētatio affirmatiue: hoc pōt seruus: ergo
 z monachus. sed negative sic p qz vltius ifert qz licet
 seruus posset nolle adire hereditatem etiam si excozie-
 tur. l. iij. C. de heredi. insti. non sic tamē in monacho. per
 predicta dicit qz destruuntur multa dicta legistarū qz fun-
 dantur in monacho ex equiparatiōe ad seruū. z dicunt
 multa falsa potissime circa materia. c. in psetia. de pba.
 an. f. monachus hereditatē non aditā trāsmittat in mo-
 nasteriū ea sibi delata in vita. de quo dic vt ibi p qd dā-
 nat opi. **¶** Bar. in. l. j. ff. de vul. z pupil. z sic dicit de facto
 ostendisse. **¶** An aut religiosus pōt eē procurator. dic vt i
 c. de sindaco. z per Inno. z de re iudi. cū. j. z. **¶** A. z c. **¶** Bl.
 delegatus querit an officialis epi possit esse pseruator.
 de priori cōuētuali non videtur dubiū qz sic p decre. vl-
 timā. s. rñ. de offi. dele. in. vj. in quātū permittit qz habēs
 dignitatē in ecclesia collegiata esse possit cōseruator quia
 sub illo cōprehendi pōt prior predictus. tñ do. **¶** An. dic-
 qz gl. sentit qz nō possit eē qz cū ibi tñ loquat de abbate
 si sumus in materia stricta nō cōprehendit prior. ar. no.
 in cle. j. **¶** Restat g dubiū de officiali epi. z vñ qz possit
 eē sicut z delegatus pape vt hic iuncta decre. statutūz.
 de rescrip. in. vj. **¶** In contrariū qz decre. vltima preall.
 loquens de materia cōseruatorū requirit qz si quis tanqz
 in dignitatē hñs velit eē cōseruator qz hēat dignitatem
 vel psonatū in ecclesia cathedrali vel collegiata qd sec⁹
 est in decre. statutū. §. j. vbi sufficit simpliciter qz hēat di-
 gnitatē vel psonatū. nec requir qz illa hēat in ecclesia ca-
 thedrali vel collegiata p qd vñ qz lz possit eē delegatus.
 qz ē dignitate pditus. i. pre alijs dotatus. tñ vñ qz nō pos-
 sit eē cōseruator. qz illā dignitatē nō vñ hēre in ecclesia
 cathedrali vel collegiata. qd pal. requir decre. vlt. **¶** Bl.
 finalr inclināt qz eē possit. qz ex quo dat qz ē i dignitate
 vñ dignitas illa eē in cathedrali cū ex dignitate epi dñcē
 dat iure quasi cōnexiōis. iō sicut eps eē possit sic z eius
 officialis qz cōnexo z c. de cōsti. trāslato. fatef tñ qz ege-
 ret declaratiōe **¶** Pau. t3 pñū. f. qz eē nō possit conserua-
 tor. **¶** **¶** Douet qz nō participat cū epo in his q sūt ordi-
 nis pp q dari pōt eps pseruator. lz solū in his q sūt iuris-
 dictionis. iō rōne participij qd h3 cū epo vel iure pñexio-
 nis hoc dici nō pōt. pro pdictis facit qz in epo differunt
 ordo z iurisdicō. de excels. pla. accedētibus. z de elec.
 trāsmiffam. fm **¶** Pau. Jo. de lig. vñ tenere glo. dicens qz
 ptās cōseruatorū nō ē ordinis pōtifficis. qd pz. qz depu-
 tant abbates z prelati ecclesiarū collegiatarū. vt i pal.
 c. fi. Itē ptās cōseruatorū ē fori iudicialis z iurisdictionis
 cōtētiōe q iurisdicō cōpetit officiali principali epi. vñ

per cōsequēs dī participare de hac ptāte q̄ annectit iurisdictioni. dō. An. t3 cū pau. q2 l3 ptās cōseruatorū sit iurisdictionis epālis non applicat epō sub rōne iurisdictionis. s3 ordinis epālis cū ei vt epō z sic p̄secrato applicet. ar. de re. dō. c. j. z sic p3 q̄ officialis epī nō pōt eē cōseruator epī s3 eū. Nā aut dices q̄ eē possit eo q̄ h3 dignitatē que alibi dīci eē nō pōt. quā i ecclesia cathedra li vt dīxit gl. z hoc respectu nō pōt q2 l3 dīceret habere dignitatē in ecclesia cathedrali. q2 tamē nō ē ppria z in fixa s3 accidentalis ex cōruscatione alterius. iō eē nō potest q2 loquēdo de dignitate in dubio itelligit de ppria. Aut dices eū eē posse rōne participij dignitatis cū epō: z eē nō pōt pp rōne Pau. q2 non participat dignitati epī respectu ordīs quo respectu dari pōt z sic residet. mibi videt gl. vera per no. in. d. c. fi. vbi no. q̄ electus cōfirmatus pōt eē cōseruator. l3 nō sit p̄secratus q2 l3 nō includat sub appellatiōe epī includit tñ sub hñte dignitatē in ecclesia cathedrali. dīc vt ibi zc. C. Gl. foraneo. querit quis dicatur foraneus z qualis sit ei iurisdictione an ordinaria an delegata. Rñdet q̄ foraneus dī q̄ i certa parte diocesis vel ad certos actus cōstituit. de ap. romana in. vj. de offi. ordi. roma. e. li. Jurisdictione aut ipsoz ē delegata fm Inn. z hosti. in. d. c. romana. de offi. ordi. Hinc ē q̄ de snijs taliū appellatur ad ep̄s. Unde qd dī q̄ vnū cōcistoriū eē officialis epī z epī itelligit de principali. de quo allegat gl. de ap. romana in prin. li. vj. De mū gl. q̄rit qd de decano rurali q̄ in parte diocesis qñq3 gerit vices epī. vt in. c. ad hec. de offi. archi. dīcit idē qd in officiali foraneo. Nā z talis dīci pōt foraneus q2 de foris cognoscit iuxta no. in. c. romana de offi. ordina. in. vj. z per p̄sequēs nō poterit eē delegatus pape talis decanus. Hec dico eē vera nisi tales officiales vel decani ex alio capite q̄ q2 officiales vel decani velint admitti. vt q2 forte pretendūt se canonicos ecclesie cathedralis vel similiū. q2 possunt. cle. eni ista solū eos excludit ex capite predicto. z nō ex alio. fa. qd no. Jo. an. de offi. dele. c. fi. in. vj. in simili. Ex predictis p3 multas differētiās inter officialē principalē z foraneū. Sed de vno ē dubiū an videlicet datus in certa parte diocesis dicat habere ordinariā an delegatā glo. sentit q̄ delegatā. dū dīxit de decano rurali. qui in certa parte diocesis zc. Idē gl. ff. de iuris. om. iudi. l. solet. vbi dīcit q̄ datus ad causas certi loci vel certi castri dī delegatus ad diuersitatē causarū. dīc q̄ si dat a nō habēte ptātē dādī ordinariā. z planū ē q̄ ē delegatus. Si vero datur a nō habēte ptātem dādī ordinariā. tūc principaliter decernitur territorium vt q2 dīcit cōcedimus tibi tale castrū vel tale territorium vel talē partē diocesis. z dīcit hēre ordinariā. l. j. §. cū v2 bem. ff. de offi. prefe. v2. z. C. vbi z apud quē restitutio i inte. peti possit. l. fi. sic dīz itelligi l3o. in sūma. z. ff. de iuri. om. iu. §. itez alia. cuius vba ponit Joan. an. de offi. dele. qm̄ abbas. Quādoq3 cōmissio principaliter refert ad cās talis castri vel territorij. z tunc Ly. in. l. j. C. q̄ pro sua iuris. j. q. vlti. tenet q̄ sit delegatus. Idē guil. de cu. i. l. j. C. de spoz. z in. l. a iudice. C. de iudi. Bar. in hac materia loquitur diuersimode qñq3 facit differētiā iter cōmissionē vnus negocij vel pluriū ex vna z vniuersalem cōmissionē ex alia. vt. l. ambitiosa. ff. de dēre. ab ordi. fa. quādoq3 an per viā legis fiat cōmissio an per viā cōmissionis in. l. plane. §. si decuriones. ff. q̄ cuiusq3 vniuer. z tangit in. l. more. ff. de iuris. om. iu. Cōclude secūdū dō. An. cōcordādo eū. q2 interdū fit cōmissio causarum simpliciter in loco nec determinatur cause nec persone certe z quōcūq3 fiat cōmissio h3 ordinariā. q2 ex quo p̄sone vel cause nō determinatur videt data territorio. h est dīctū Bar. in. l. fi. C. vbi z apud quē. z ibi exēplificat i istis iudicibus chartularijs interdū deputatur certo causarum generi nō expressa p̄sone vel et dat vniuersitati cer

torū negotiorū loco vel datus certo generi personarum nō expressis causis. z tūc si in cōcessiōe exprimitur q̄ faciat auctoritate concedentis nō est ordinarius sed delegatus. l. j. §. oia eni. C. de ve. iu. euu. z in probemio insti. ibi auctoritate nostra zc. de rescrip. cū aliquibus in. vj. Si vō nō exprimit q̄ faciat auctoritate cōmittētis. tūc p̄cedit vlti. opi. Bar. q2 si sit p̄ viā simplicis cōmissionis vel rescripti vel priuilegij ē delegatus vt p3 in inquisito re hererice p̄auitatis quē tenemus delegatum. de here. ne aliqui in. vj. z hec in foraneo no. Bar. C. de iudi. l. certi. Si vero p̄ viā. l. vel statuti est ordinarius. z predicta sunt notāda pp arbitria que dantur quotidie a cōmitatibus aliquibus an tales dicantur ordinarij vel delegati z effectus ē magnus quo ad potestatem alteri delegandi. z vt vnus siue altero possit procedere per ea que no. de offi. dele. prudentiaz. z quod ad effectū an possint variare si semel aliquid deliberauerint. de quo de offi. dle. in litteris. z hanc questionem disputat Bar. in qōne q̄ incipit adunantia generalis zc. C. Glo. claustralis que rit quid in sacrista custodie vel camerario monasterij dicit idem. z sic dicit curiā tenere. Sed cōtra predicta op̄ponit de. c. ex tenore. de concess. preben. iuncta subscriptione vbi dicitur q̄ claustralis z superior possit esse delegatus pape: cuius contrariū hic dīcit. So. glo. illud de iure antiquo secundū q̄ non erant determinate qualitates requisite in delegato. hodie secus tā secūdū tempus extranagan. presentī. Anno. iiii. q̄s decre. statutū z huius cle. sed ob. predictis vltra glo. q̄ claustralis videtur magis idoneus q̄ officialis episcopi. cum aliquando sit perpetuus z non officialis. Item mortuo abbate durat officium claustralis ne se. va. c. j. secus in officiali episcopi. de offi. vi. romana in. vj. Rñde q̄ claustralis nō ē idoneus vt sit iudex. z hoc pp regulares obseruantias z silentia. z q2 tales de se non sunt apti ad forensia. quia ratio in officiali episcopi cessat. iō autē durat post mortē abbatis claustralis propter curā scilicet animarū que cōtinuo iminet. z non est alius qui ministret. officialis autem episcopi eo mortuo nō durat quia in potestate episcopali est alius qui succedit. f. capitulū ne. se. va. li. vj. secundū guil. z zenze. C. Glo. obseruari opponit. de. c. cum olim. de priu. Respondet ibi ex certa scientia principis fuit datus delegatus contra formā huius cle. hoc expresso. hic secus. facit quod no. de rescrip. statutum in prin. li. vj. in glo. fatetur tamē q̄ certa scientia delegati hoc non posset operari. q2 illum artat constitutio superiorū quam tollere non potest. z contra illam rescribere iuxta no. de here. statutum in. vj. glo. magna facit quod no. de offi. archi. in. c. fi. Ex hac glo. no. dō. An. q̄ licet legatus possit aliquid facere contra ius dispensando non tamē potest aliquid disponere vel rescribere cōtra ius aliud disponendo. ad idem glo. preal. in. c. statutum. tu vero nota ex prin. huius glo. duo. C. Primo q̄ sufficit contra legem rescribere ex certa scientia. nec videtur necessaria clausula. non ob. de quo de rescrip. nō nulli. z de excess. prela. c. j. in. vj. z de consti. c. j. e. li. vj. per glo. z de rescrip. statutum. in glo. pone. e. li. C. Secundo no. vt aliquid dicatur factum ex certa scientia. oportet hoc exprimi in litteris sicut dicim⁹ de motu proprio c. si motu proprio de preben. in. vj. Ad idem glo. preal. pone in. c. statutum. hoc itelligit vt ibi nisi appareat ex tenore rescripti q̄ habuerit noticiam facti. quia tunc satis dicitur rescribere ex certa scientia licet nō exprimat. Jo. de imo.

Aditor in romana. C. No. primo q̄ auditores deputantur in curia p̄ viā rescripti vt faciat ad titulū. C. No. scōo q̄ auditor dat⁹ i curia h3 ptātē cōgiscēdi fminādī z exequēdi. C. No. tertio q̄ circuit⁹ ē vitādus q̄ ē veruz si sit

si sit inutilis, alias secus, ut no. de causa pos. cū dilect.
 et vide de circuitu in extrauagan. execrabilis. 2. C. de pi-
 gno. in l. v. fucapio ubi i gl. **C** Mo. de verbo puidere q
 proprie sonat in actū habere in se totalem transactionē
 iuris. **C** Mo. q auditor i curia deputatus i cā bñficiali
 pronuncians beneficiū debitū pōt cōferre illi cui pñci-
 at debitū de iure. secus ergo si alius sit deputatus extra
 curiā auditor aut delegatus. Ex quo no. q l3 actus col-
 lationis vel puisionis se habeāt vt executio debiti de iu-
 re. nō tamē est in potestate iudicis pñciantis cū hoc p-
 mittatur ex dispositiōe quadā auditori vt circuitus cui
 tetur. **C** Op. cōtra istud vltimū no. et videt q quilibet
 iudex habēs alias potestātē exequēdi possit hāc colla-
 tionem vel prouisionē ex quo ē executio, facere et sic nō
 videtur q debeat dici speciale in auditoze dato in curia
 in causa bñficiali. Unde opp. de. c. querēti. d. offi. dele. et
 de. l. q restituere. ff. de rei v. soluit do. **A**n. q multiplex
 est executio. qz quedam est puri facti q consistit in faciē-
 do rem tradi vel restitui. et hāc qlibet iudex habēs pote-
 statē exequēdi alias facere vt in p̄trarijs. quedā est exe-
 cutio puri facti habens in se annexū relatū ius insequēs
 factū sine noua causatione iuris et idez. nā cōdēnanti in
 actiōe psonali pōt iudex bona debitoris capere et dare
 in solutū. ff. de de re iudi. l. a diuo pio. ff. mādati. si pcur.
 §. si ignoranter. et ex illa traditione sequit dñij trāslatiō
 iuxta no. in l. pōpo. §. si iussa. ff. de acqui. pos. et sic trans-
 fertur ius tertio qdā executio q nō h3 se ad ius determi-
 natum vt executio puri facti. sed est iuris translatiua in
 parte residētis vel tertij. et hāc nō pōt facere iudex qz
 habens alias potestātē exequēdi s3 h3 cōpellere partem
 in qua residet ius ad illud trāsferēdū. ff. si serui. vendi. l.
 egi. et ff. de no. ope. nū. l. si prius. **N**ā qz iudex pñci-
 et mihi seruitutē dñi a ticio aut usufruc. nō poterit mi-
 hi creare seruitutē aut usufruc. exequēdo qd pñciat s3
 habebit partē s3 ticiū cōpellere ad p̄stituēdā seruitutē.
 Fallit in auditoze i curia i causa bñficiali qz eo qd pñ-
 ciat de iure debitū auctoritate hui⁹ iuris i ipsuz ip̄miff
 potestas cōferēdi. vt sic possit exequi ex executiōe etiaz
 iuris i parte residēte. qd no. et p hoc patet q hec cle. po-
 nit ius exorbitās a iure cōi et sic cū habeat locū in dato
 a papa secus erit i dato ab alio. Itē in dato ab auditoze
 secus in dato a delegato. Itē i dato in curia. secus erit si
 extra curiā. fm do. **A**n. adde. Itē in causa bñficiali. et
 sic secus in alia que inferius examinabūt et c. **C** Glo. j. q
 rit an corā auditoze curie possit peti beneficiū pñciari
 debitū et pferri. Rñdet q sic secūdū hāc cle. quiniūmo
 est hodie tutū et sic in libello peti secūdū gl. de quo per
 cōpo. s. e. mādātū ad si. S3 iuxta hoc qrit glo. qd si in li-
 bello nō fuerit petitiū cōferri s3 solū pñciari debitū an
 post pñciationē qd sit dñi poterit peti pferri. **C** Glo.
 rñdet q sic mouet. qz sicut pōt pferri l3 nō fuerit com-
 missā collatio eodē modo d3 posse pferre l3 nō sit i pmo
 libello petita collatio. Ex glo. ista nota fm do. **A**n. q li-
 cita ē argumētatio de virtute cōmissionis ad viz libelli.
 Secūdo nota q nō ē necesse q i libello petat executio-
 sed sufficit q petat pñciari super eo de quo d3 fieri cō-
 demnatio. **A**duerte qz vt dicit dñs. **A**n. dupliciter pōt i-
 telligi questio glo. primo an data petitiōe vel libello co-
 ram papa in quo ab eo nō petat collatio. an tūc p simpli-
 cem cōmissionē auditor habeat potestātē cōferēdi. et di-
 cit q sic p hāc cle. qd ē vez ex iure dipēsatiuo vt ifra pa-
 tebit. Si vero esset petita collatio corā papa. et simplici-
 ter postea per eū fieret cōmissio tūc in auditoze transfer-
 tur potestas cōferēdi de rigore. qz iuxta limites petitiō-
 nis papa cōmittere videt. ar. l. si defensor. §. q interroga-
 tur. ff. de inrer. ac. et no. de accusa. cū oporteat. Secūdo
 modo pōt intelligi de libello dato corā auditoze. et sic i
 veritate loquitur. et tūc si querit an in casibus de qbus in-

fra dicit auditoze vel aliū nō hēre potestātē pferēdi an
 postea applicet ex ampliatiōe petitionis in qua corā au-
 ditoze peti collatio. et dico q nō qz virtus ptātis au-
 ditoris regulariter a forma cōmissionis et virib⁹ eius nō
 viribus libelli seu petitiōis. l3 alias vbi petitiō claudī pōt
 et nō claudī sub iurisdicōe iudicis ex p̄tēt i libello dica-
 m⁹ iurisdicōne iudicis cognosci. ff. d. iuris. om. iu. l. j. et
 scribit **I**nno i trib⁹ d. iudi. ceter. d. fo. cōpe. cū simul. et l.
 cōqstus. Si vō eēmus i casib⁹ i qb⁹ dicit. j. auditoze vlt
 aliū hēre potestātē cōferēdi. an eius ptātē detractet ex
 detractiōe libelli vel ex defectu petitione cōprehendēt
 petitiones collatiōis. dic adhuc q nō p eandē rōnē. vñ
 per hoc ifert q stāte ptāte iudicis. l3 iudex ppter inepti-
 tudinē petitionis nō posset se de collatiōe itromittere.
 eo qz collatio nō ē petita. et iudex sup nō petito pñcia-
 re nō d3 de simo. l3 heli. tamē dicendū q nō propter hoc
 deficit quin pars lata sentētia posset petere executionē.
C de exe. rei iudi. l. j. et sufficit q lata sententia aut augē-
 do i factū aut officiū iudicis ip̄lorādo peti executionē.
 qd pcedit etiā quādo executio ē puri iuris vt notanter
 dicit hic gl. qd no. bene et c. **D**emū querit glo. in ver.
 scias qualis sit iurisdicō istozū auditorū curie an habe-
 ant ordinarā an delegatā vñ q delegatā pp situationē ti.
 ar. no. d. rescrip. tibi qui in. vj. **C** Glo. cōcludit q auditor
 p̄dictoriarū et auditor camere hñt ordinariā s3 **B**of. et
Hosti. **A**lij autē auditores fm **B**uil. i spec. ti. j. §. iij. post
 prin. habent ordinariā in cognoscēdo sed delegatā i p-
 nunciando et diffiniendo. **A**rchi. vero vt refert glo. dice-
 bat **B**onifaciū octauū interlocutū fuisse q in curia nul-
 lus h3 ordinariā nisi papa. facit qd videbit. j. ti. proxi. ne
 rationi. et sic residet gl. aliter nō declarās. **D**z hic aduer-
 te credo in hoc tenēdū qd curia tenet. qz standū est stilo
 curie d. cri. fal. qz graui. Si vero nō appareat tūc an sint
 ordinarij de iure an delegati colligi pōt ex forma cōmis-
 sionis fm ea que dixi. s. cle. pxi. Circa articulū illū qua-
 liter cognosceat an qd sit ordinarius an delegat⁹. et hāc
 puto veritatē i hoc pūcto. l3 do. an. aliter declarat. Que-
 rit tñ do. **A**n. et latissime psequit primo an ad potestātē
 cognoscēdi sequat potestas sentētiādi. et pñciādi. Se-
 cūdo an ad potestātē sētētiādi sequat potestas exequē-
 di. **A**d primum examinat hic. **P**rimo generaliter. Se-
 cundo specialiter in auditoribus. ex quibus patebit in-
 tellectus aliquorum que tetigit glo. **A**d primū remittit
 de materia per **B**ar. in l. a diuo pio. ff. de re iudi. et in
 spe. in ti. delegati. §. sequitur ver. qd si officiū ver. et no.
 q simpliciter. et per doc. de offi. dele. super questionum.
 et c. pastoralis. §. preterea. et per glo. ff. de procura. l. qui
 procuratores dat. reiectis opi. quas hic refert late. con-
 clude q interdum cōmittitur merns articulus. et clarū
 est q non vñ cōmissa ptās pñciādi. vt i. c. sup qōnū. **I**n-
 terdum cōmittitur mixtus. i. habens annexam cognitio-
 nem. et tunc ponderanda sunt verba cōmissionis qz si di-
 cimus causam audiendam vel cognoscendam et sine de-
 bito terminandā et planū est q sic. et sic seruat stilus cu-
 rie. quod facit pro inferius dicendis. **I**dē si dicimus cō-
 mittimus tibi causam inter tales reuerentem vel cōmit-
 timus tibi vices nostras inter tales de offi. dele. si dele-
 gatus. in vj. et no. **I**nno. de offi. dele. si pro debilitate. fa-
 cit eo. ti. qzuis in vj. et l. j. C. qui pro sua iurisdictione. **I**n-
 dum dicit cōmittimus tibi causā iter tales cognoscēdā
 vel audiēdā. et tūc nō videt cōmissa diffinitio fm **B**ar.
 ar. d. cre. nōne. de p̄scrip. et l. vbi. C. de fal. qd satis placet
 do. **A**n. qui hoc allegat stilū curie de quo p̄dixi. nō ob.
 q diffinitio venit ad p̄ntiam cognitiois. l. de quare. ff.
 de iudi. d. cā pos. cū sup. v. d. qua re iudex cognouit et c. qz
 illud vez in habēte potestātē sup vtroqz. alias i originā-
 da potestate vñ p aliud nō pcludit. **A**d fm. §. qd i audi-
 toribus an habeāt potestātē pñciādi et quam cōcludit

¶ In auditoze ad merū articulū planum est qd nō per su-
pradicta. In auditoribus vero alijs qui cōstituuntur a
papa: concludit qd multiplex est species. qz quidā est au-
ditoz camere. et iste est ordinarius et cognoscit de causis
specialibus ad camerā pape. et de delictis et cōtractib⁹
in curiā perpetratis et de questionibus ex eis emergenti-
bus que sint facta inter curiales: et hic habet potestates
pronūciandi. et de hoc nō loq̃r hic. Quidam est auditoz
contradictoriarū et cognoscit an littere debeāt impetra-
ri et cōcedi. et qui indices et in quo loco debeāt deputari
et iste adhuc est ordinarius et pōt sentētiare. et de isto nō
loquitur hic. Quidā est auditoz curie q cōstituit ad cau-
sas particulares. et hic dupliciter deputat. Uno modo
ab ore proprie pape. ut in causis magnis et arduis sicut
in electione cathedraliū et regulariū ecclesiarū. et in his
dantur cōiter cardinales. de quibus i. c. rainucius et rai-
naldus. de testa. et tales nō ferūt sentētiā ex generali cō-
missione. s; referūt pape post cōclusionē et pnūciant ex no-
no mādato. de cōces. pben. cū nostris ver. auditoz. et hi
dicuntur habere ordinariā in cognoscendo delegatā in
pronūciando. hoc credo potius de stilo curie q̃ de iure
ex quo specialis sit cōmissio certe cause. qz in totū debet
dici delegatus per dicta. s. proxi. cle. Secūdo modo de-
putantur diuersi auditozes in palatio qbus referēdari⁹
vlt alius vice pape inferiores causas cōmittit. et de istis.
j. proxi. pōt intelligi cle. et talis auditoz in negotio sibi
cōmissio pcursores curie iuratos citare p̃t p se vlt alios i
curiā et ēt ex vsq; ad duas dietas. ut no. spec. i. ti. s. iudi.
dele. s. j. et de citatione. s. dico extra curiā. tamē si citat
vltra duas dietas vel cōmittit nō facit ut auditoz. sed so-
lum facit nomine pape sub bulla. ut si forte receptiones
testiū alibi cōmittat. j. de offi. dele. cle. j. et tunc facta cō-
missione sub bulla auditoz desinit esse iudex in causa illa
nisi sibi ut prius iterū cōmittat s̃m stilū curie. nullus ta-
men talis auditoz sententiā qualēcūq; nisi prius causa
rimata cū alijs auditoribus in relationibus de cōsensu
aliorū omniū vel maioris partis ferret sed si sūt equales
et discordes itur ad papā: s̃m stilū curie qui attendi d;.
de consti. ex literis. s̃m guil. et vide in spe. vbi glo. remit-
tit s̃m do. an. per predicta videt q potestas istorum au-
ditorum q̃ta et qualis sit pendet a stilo curie. de iure vi-
detur ex quo requirit specialis cōmissio in qualibet cau-
sa occurrēte vel ore pape vel ab alio vice eius q pote-
stas eoz sit delegata. In alijs auditoribus q̃ camere et
cōtradictoriarū. qz vident habere ordinariā ppter vni-
uersalez cōmissionē que fit in p̃n. cōmissionis officij. quā-
ta autē si potestas predictorū pendet ex forma cōmissio-
nis de iure cōi. an potestatem habeāt pnūciandi dicen-
dum esset. ut. s. dixi in delegatis. et hoc de primo p̃ncipa-
li videlicet nūqd ad potestātē cognoscēdi sequat pote-
stas pnūciandi et c. Ad secūdū autē an ad potestates
pronūciandi sequat potestas exequēdi. Dic q quedā
executio est puri facti vel habens in se annexum ius qd
declarat ut dixi in prima optime. Quedā est puri iuris
in prima et in secunda dic q si querit in delegato p̃nci-
pis vel subdelegato ab eo dicendū est q sic. qz in tales
transeūt ea que sunt mixti imperij. l. j. c. quip̃ sua iurisdic.
cum ibi no. fa. de offi. dele. querēti. et no. Bar. i. l. a diuo
pio. et ibi per glo. ff. de re. iudi. In delegato autē ab alio
inferiore ē opi. de quo in. c. si quis cōtra cle. de fo. cōpe.
et per Anno. de offi. oz. cū. ab ecclesiarum et p. Bar. in. l.
a di. pio. et ibi etia; per glo. et in spe. de exe. sen. s. nūc vi-
dendū circa p̃m. a. An. hic reprobat opi. bar. et glo. i. c.
si quis cōtra clericū. tenet opi. In. s. q possit exequi ad li-
mites et ad metas sue potestatis et non vltra. unde exeq
pōt excoicādo vel multā idicēdo. mittēdo at re ipsa nō
pōt. l. properan. s. sin aut reus. C. de iudi. vbi dicit ē ca-
sus. Sed obuiat qz videt q etia; actualiter mittēdo pos-

sit exequi. qz ea q sunt meri vlt mixti imperij possūt dele-
gari s̃m ius canonicū de offi. ordi. qz sedē. et iuris execu-
tio l; sit mixti imperij. l. i. iudere cauere. ff. de in. om. in. Rñ-
det q illud quādo specificē: secus si simpliciter causa ē
cōmissa. nec specialiter executio est demādada quo ad
actum mittēdi re ipsa qz tūc cum talia sint grauis pon-
deris etiam de iure canonico nedum ciuili nō veniūt in
simplici cōmissione de offi. vi. c. ij. in. vj. et sic in casu dubij
qn̄ facta est simpliciter cōmissio nō est facta differētia in-
ter ius canonicū et ius ciuile. s; i casu certi vbi cōstat de
mente. qz de iure ciuili nō possint ea q sūt mixti vel meri
imperij delegari: secus de iure canonico s̃m. d. An. forte
tū hoc est verū quādo alijs q̃ vicario vel in casu necessi-
tatis vel nisi per papā possunt talia delegari. qz in alijs
casibus nō clare reperio. fa. quod no. i. c. fi. de offi. vica.
in. vj. et ne cler. vel mo. c. fi. e. li. et de preben. statutū. e. li.
Item obuiat qz pnūciatione finita est potestas. c. in lit-
teris de offi. dele. ergo non potest exequi que sit ratio.
Bar. rñdet qz hec ratio non est bona qz cōcluderet eti-
am in delegato p̃ncipis vel pape cōtra decre. querēti.
de offi. dele. Unde dic vt no. glo. in. c. in litteris. et c. que-
renti. qz finit potestas pnūciatiōe delegati q̃tū ad ac-
tum sentētie vel cognoscēdi vt amplius nō possit illā re-
uocare vel de causa cognoscere. l. si vt pponis. C. quō
et quādo in. nō quo ad actū exequēdi. ex his aperit via
ad intellectū huius cle. In tercia executione. s. puri iuris
vt est actus collatiōis post pnūciationē iuris debiti. an
istam facere possit vel habens potestātē exequēdi aud-
itoz vel alius punctus iste pendet in hoc. an cle. pcedat
ex iuris rigore an ex iure dispēsatiuo. Gl. in verbo an no-
bis. tenet q ex iure dispēsatiuo q̃ cōez regulam. hoc ap-
paret ex littera que assignat causas. s. vt circuitus euitet
ar. l. dñs testamento. ff. de condi. indebiti. et pro casu al-
legat etiam decre. super eo. de offi. dele. vbi patet q ta-
lis nō potest exequi executione iuris. pro ista parte fa. s.
p̃m. pastoralis. vbi si cōcedit monachis vt ecclesiam
conuertant in vsus suos nō possunt sine auctoritate dio-
cesani. Pau. hic nititur defendere cōtrariū. s. q cle. non
sit exorbitans a iure cōi. mouet p̃ncipaliter q collatio ē
executio pnūciationis iuris debiti. ergo illā de iure cōi
potest facere cū quilibet delegatus saltē pape possit exe-
qui suā sententiā de iure. allegat de offi. dele. querenti.
Secundo qz cū cōmittit p̃ncipale videt accessorij cō-
mitti. c. prudentiā. s. sexta. de offi. dele. et ar. l. ij. ff. de iur.
om. iur. et in. l. ad legatū. et in. l. ad re. mobilē. ff. de pcura.
¶ Tertio ad oculū dicit hoc posse ostēdi. qz si alijs sit
delegatus in causa debiti ex causa mutui vlt alia actiōe
p̃sonali. et cōdēnauit debitore ad soluendū debitū cape-
re poterit bona et soluere. ff. de re. iudi. a diuo pio. ff. m. a.
si pcuratore. s. si ignorāter. nō ob. c. sup. eo. s̃m eū. qz ibi
nō litigabat super iure debiti vel nō debiti beneficij ad
quod collatio se immediate habet vt executio: s; litigabat
super iure p̃marie potestatis illoz q potestātē habēt p̃-
standi aut cōferrēdi ad qd collatio se nō h; vt immediata
executio qz ē dare mediū. s. ius beneficiadi qd applicat
ad beneficiū ad qd postea seq̃ collatio vt executio et sic
ibi de iure debite potestatis hic de iure debiti bñficij dis-
putatur que sunt separata nec vnū sequit ex altero nec
ob. ēt. c. pastoralis. qz ibi loq̃r de duob⁹ articulis extra
iudicialibus et separatis. quoz vno expedito p papam
alterū p ordinariū ē expediendū. s; b actus snie ē iudicia-
lis et psequēter maioris auctoritatis. et nō est separatus
ab executione imo illū ad se trahit pro p̃prie dicto. s. de
actibus extraiudicialibus. facit q̃tū ad p̃positū. qz pro
p̃prietatis nihil h; cōe cū possessione. unde ad cōcessionem
p̃prietatis non sequitur cōcessio possessionis. q nō d; p̃-
p̃ria auctoritate occupari sine licētia hñtis possessionē
intrando. l. predia. et l. si ex stipulatione. ff. de acquir.

pos. 7. l. naturaliter. §. nihil. cōe eo. ti. Jo. 8. lig. tenet opi. glo. mouet qz collatio nō ē executio sententie. qz executio snie nō ē aliō qz dclaratō vboz snie. quasi velit qz executio sententie nō est nisi in facto declarare verba sententie. ¶ Secūdo z melius allegat qz nō seqt hoc ē executio: ergo spectat ad pñciatē de iure qz hoc esset vez qñ clauderet sub potestate pronūciantis z ad aliū nō spectaret. allegat. l. j. z. l. pe. §. j. ff. de offi. eius cui manda. est iurisdicatio. vbi delegatus pñciat mittēdū z nō mittit. qz ad se nō spectat fm Jo. de lig. do. An. dicit qz rō Jo. de lig. paz stringit qz reperit qz querimus quare nō trāsit executio hec. s. potestas cōferēdi cū alia trāseat. z vt videtis nō clare rñdet ipse Jo. de lig. ad hoc ideo dicit qz difficultas illius dubij pendet ex isto an collatio habeat p se vt purus actus executiuus ad pronūciationē iuris debiti. Scdo an dato qz sic se habeat de iure spectet ad habentē potestātē sentiendi z alias exequēdi. Eld primū fatetur qz collatio est executio pronūciatiōis iuris debiti illā expectās vt sine sui. s. dicit qz nō est executio puri facti sed est executio iuris z que principalis imo principalior: qz per pñciatiōē declarā ius ad rez per collationē creatur ius in re. vnde cōcludit quod dixi in prima oppositione qz executiōe puri facti vel habētis ius annexū trāslatiue de vno i aliū pōt qlibet iudex facere z qz hēt pñciatē exequēdi. z de ista loquūr iura per Pau. all. executiones vero iuris maxime principalioris vt est collatio per quā transferi ius trāslatiue de vno in aliū. sed oportet nouiter creati non pōt facere iudex lz habeat potestātē exequēdi vt est casus in. l. z hax ff. si serui. vdi. in. l. corruptione cū glo. sua. C. de vsu fru. vbi iudex pñcians ius mihi debitū vt seruitutē aut vsu fruc. nō pōt mihi predicta creare. sed oportet qz cōpelat habentē potestātē creādi vt tradat hz materiā. l. iij. §. dare de. §. vsu fru. ¶ Ex predictis patet respōsio ed rationes Pau. qz loquūr in executiōe puri facti vel facti habentis ius annexū non i alia Itē pōt dici qz collatio non est accessoriū cū collatio cōferat ius in re cuius iuris potestas pdeat ab alio. vnde videt potius eque pñciatē ius alias principalis pronūciatio vt predicti. z p hoc patet rñsio ad oēs rationes Pau. tñ pro clariore conclusione dicit do. An. duo videnda. Primo an dat⁹ super iure debito possit cōferre trabendo dubiū ex viribus cōmissionis nō attēta forma libelli. ¶ Secūdo eēt videndū qd iuris attēta forma libelli. de hoc secundo dixi supra ideo nō insisto zē. ¶ Circa primū cōclude qz si executor ē deputatus a tali qui nō pōt actualiter exequi vt delegatus ab inferiore. z planū est qz nō possit cōferre. Si vero est datus a tali qui exequi possit. z tunc si datus est super iure primarie potestatis cōferēdi vel pñciatēdi. z nō pōt cōferre. z si verba adijcerēt in cōmissione qz saperent transactionē huius potestatis potius improprietarentur. vt est casus in. c. super eo prealle. in cuius intellectu optime dixit Pau. supra. z per hoc putat. do. An. qz si papa cōmitteret causā an beneficiū sit deuolutum an nō: nō posset delegatus cōferre nisi adderet. z si appareat deuolutū pvideas vel ordines quo casu dicta verba pñciatē intelligerent cū nō agat de preiudicio alterius qz cōmittētis. ¶ Si vero nō est questio super iure primarie potestatis prouidendi. sed sup iure actuali pñciatē applicat beneficiato ad beneficiū. z tunc interdū est questio super hoc an sit suū vel nō suū. z sic est questio d iure in re z nō ad rē z poterit exequi z nō pferre. qz hoc esset improporcionabile sentētie. de fide instrumētōz inter dilectos. sic intelligit glo. hic in vbo debitū. ¶ Interdū est cōtētiō super iure debiti beneficii ad rē. z hoc est proprius casus noster. quo casu dic qz si est questio inter beneficiatos cōtēdentes de rigore planū est qz nō includeret in mandato potestas cōferēdi maxime residē

te potestate in ordinario tertij. ar. dcre. super eo. de offi. dele. in ratione sui de equitate sic vt hic. ¶ Interdū est questio z contentio inter beneficiādū z collatorē. z tūc idem si disputatio questionis est super iure dependente a papa vel habente causā ab eo stante in papa solo singulari z vniuersali potestate cōferendi vt qz papa dedit gratiā vel legatus. z tūc licet de rigore potestas cōferēdi non includeret vt est dictū nunqd habeat tamē locū equitas huius cle. dic qz sic si papa i mō puidendi reuocasset ad se potestātē ordinarij nō est dubiū qd haberet locum quando illā nō transtulisset in executorē an tunc cōmittendo alteri decisionē transferat potestas cōferēdi posset esse dubiū: qz videt qz nō. qz i dubio nō velle reuocare executorē quē dedit nisi aliud exprimat. Concludit qz si ille cui cōmittit surrogat loco executoris. qd est quādo appellat z per viāz appellationis fit cōmissio adhuc pcedit cle. z eius equitas. qz ille surrogat ex toto loco primi propter appellationē. sic intelligit dictus cōpo. z Buil. i locis palleatis in pñcipio glo. sed si alia viā adiretur papa pro iuris administratiōe. z tūc executor cui primitus cōmisit nō sit negligēs videt secus si vero esset negligēs esset magis dubiū tamē dic vt dicā statim scilicet in casu q statiz seqt in ordinario. ¶ Interdū ex modo omittēdi vel bñficiādū papa nō reuocat potestātē ordinariā ad se: puta qz qstio ē sup rescripto i quo mā datū est ordinario vt pvideat nullo executore dato maxime ad puidendū. nec aliter reuocādo potestātē i casu negligētie. nā pma facie nō videt qz datus in curia etiaz ex iure depēdētē a papa posset cōferre p decre. sup eo. i ratiōe sui qz nō ē verisimile papā cōmittēdo tertio habēti potestātē pferēdi p iudicare voluisse. nihilominus vt circuitus euitet putat equū cle. locū habere. z hoc dicit glo. hic voluisse que indiffinire loquit. ¶ Interdū cōtēdit sup iure causato ab ordinario z gl. hic i fine videt voluisse qz hic casus nō sit possibilis quasi ex iure ordinarij nō possit esse debitum vel effectum sed male dicit in hoc secundum eum qz licet non possit esse effectū ex iure ordinarij. qz non possit sibi ligare manus. pōt tamē esse debitum. quia licet nō det ius ad vacaturas. de concess. preben. c. ij. tñ vacante prebenda posset dare ius promittendo: z etiam recipiendo de preben. relatū z. e. si. si cleric⁹ in vj. de consti. cum. Ad. putat tñ qz nō habeat tūc locū decisio cle. nec de rigore nec de eqtate. qz ex quo ipse vel habens causam ab eo nō dedit ius nō videt esse vel fuisse in voluntate cōferēdi cōmittēdo. quā rationē pōderat comp. z Buil. Et quorum dictis facta ē cle. secus dicit qñ cōtēdit super iure depēdētē a se vel eius locū tenente. qz tunc videt esse z fuisse in voluntate cōferētis cōmittendo. ideo cōmittendo confert saltē de equitate potestātē cōferēdi. ¶ Ex his pateat decisa duo dubia que tangit gl. vñū super verbo debitū. ver. qd si electio. aliud super. ver. a nobis zē. ¶ Gl. romana curia. querit in dato extra curiam. dicit a contrario cle. qz non habet locum in illo subdens qz in aliquo non corrigitur decre. super eo de officio dele. allegat simile. j. de seque. pos. z fruc. cle. j. Pau. hic tenet contra glo. s. quod locum habet etiam in dato extra curiam. quia hec cle. procedit p punctum rationis fm eum. z sic de iuris rigore. vnde velud nō exorbitans est extendenda per idēptitātē rationis secundum eum. Jo. de lig. dicit qz si papa super hoc nullūz antea deputauerat executorē tūc poterit pronūciatio iure debito cōferre vt circuitus euitet. Itē qz ista talis collatio lz nō intrinsece tamē extrinsece z cōplectiue ē executio sicut dicimus in rei vēdicatione cū petis quē declarari dominū quia intrinseca executio non ē restitutio possessionis. sed est cōplectiua z intrinseca. Si vero erat deputatus executor idē si negligēs erat. sec⁹ si paratus erat pferre qz tūc tenet dictum Pau. do. An. in

distincte tenet gl. qz hec cle. est exorbitans. ideo ad alius casu no extēdenda. ideo zc. Glo. a nobis qrit. quid si a legato ad que spectaret pūisio beneficij fuit facta commissio. An poterit pūidēre saltē si fuisset cōmissa pūisio. dicit qz no per litterā a cōtrario. Itē qz alius auditor qz papa audit z nō pūiciat. de offi. dele. super qōnū. fa. s. e. ti. sup eo. ¶ Mo. qz factū legati nō cēsetur factū pape l3 qñqz cēsetur factum sedis apostolice. de quo per Lapū de elec. si abbatē in. vj. Demū querit gl. quis dicetur auditor a papa deputatus dicit qz in minoribus causis ille qui secūdū modū curie per referēdārū un vel aliū officialē ad hoc datū deputatur ad audiendā talē cāz beneficiālē delatā ad curiā in cathedralium z regulariū ecclesiarū cāis tā maioribus qz minoribus ille dicet a papa deputatus cui papa ex eius ore ppria voce cōmittit. z de stilo curie est vt dicit glo. qz has maiores cās bñificiales deuolutas ad curiā ut plurimū cardinalibus cōmittit zc. Glo. beneficio. qrit quid si fuerit qō de dignitate. videt secus a cōtrario littere iūcto. c. si. de preben. gl. tenet cōtrariū. qz hic late sumit bñficiū vt et cōprehēdat dignitates. mouet qz in illis ē eadē rō ergo zc. allat qō no. de re. iu. c. j. in. vj. Ex ista glo. dicit do. An. notādū z ppetuo mēti tenēdū qz ius exorbitans z strictū l3 nō extēdat per rōnis idētitatē ampliando dispositionē ad diuersū verbi. ampliat in dispositionē z extendit de stricta significatiōe verbi ad latā significatiōē eiusdē verbi. z ē rō qz illud qō cōprehēditur pōt eē de mēte spālī. z fm hoc dicit intelligēda eē que vidētis no. in cle. j. s. eo. per istā glo. no. quaz dicit de facili alibi nō inueniri. Glo. debitū. querit quid si pronunciet suū an pcederet cle. dicit qz nō a cōtrario littere. pro hoc qz nō pportionaret collatio talis snie. vt supra dixi. ar. l. sicui. s. sed queraf. ff. si serui. v. dī. Ex hoc cōcludit glo. qz aliud est bñficiū dicit suū aliud debitū sicut aliud est ius ad rē z aliud ius in re. all. de preben. si tibi absenti. in. vj. z. c. pe. z de cōces. preben. c. vlti. e. li. Deinde querit glo. ecce qz electus appellauit a denegatiōe cōfirmationis vel a cassatione electiōis nūquid auditor datus super cā appellatiōis si pūiciat bñ appellatū vel renoucat cassationē poterit confirmare. videt qz nō qz hic loquit solū de pūisioe. z vbi debitū ē beneficiū. g. nō h3 loquū cū in cōfirmatiōe. ar. de pbe. cū in illis in. vj. In p. fa. qa hoc faceret delegatus in casu pmissio. allat de excep. si gnificauerunt. z de re iudi. ad probādū. g. z iste auditor eadē rōne p hoc qz ex quo bene ē appellatus d3 facere qō debebat iudex pūcipalis cāe. de excep. dilecte. z qō no. C. de appel. eos in pn. z de testa rainaldus. i. vbo cōdēnauit. z in hac partē vī inclinare z residere gl. l3 non clare loquat z si dicas quare g. expresit de pūisioe z collatiōe. z nō de cōfirmatiōe. Rñdet qz de illa magis erat dubiū. nā videmus qz pfirmationē facit officialis z capitulū sede vacāte. z tamē nō pūisioe seu collationē. de insti. c. j. in. vj. z ne se. va. c. illa. iō de illa potius fuit exps. sū hic vt notaret idē nō eē in pfirmatiōe. sniaz gl. t3 do. An. all. qz cassatio z pfirmatio bñt se cōnexiz tanqz sint directe opposita. z vno deducto eius oppositū a parte aduersa deductū vī. ff. d. excep. rei iudi. si iter me. z de cā pos. cū ecclesia. ad b qō scribit Inn. de offi. dele. cū contingat. z de cā pos. c. cū ecclesia. de resti. spo. ex cōqstio ne. qō in secus ē in collatione p respectū a iure debitū. Gl. poterit. querit an tenebit ad hoc auditor. s. vt conferrat rñdet qz nō qz hic dicit poterit z sic ptātez auditori cōmittit. qz nō quicqd iudicis ptāti cōmittitur zc. ff. de iudi. nō qcqd do. An. dicit. qz l3 glo. seruaret in practica tamē de iure tenēdū ē qz cōpelli pōsit. nō ob. qz hec cle. vti hoc vbo poterit. qz illo nō vti quasi velit ponere in ptāte ei. qz de b nō erat dubiū. s3 ex eo qz erat dubiū an ex b poss3. q casu rñdēdo p vbu pōt nō ponit i ei volū

tate s3 ptāte. z oē qō ē in ptāte iudicis ē necessariū regulariter. ar. l. si munex. s. iudicadi. ff. de mu. z ho. z i auē. vt dis. iudi. per totū zc. Gl. circuitus. allat pcor. ad rex. z declarat quō al3 eēt circuitus z clara ē. iō illā omitto de materia in. l. dñs testō. ff. de cōdi. indebi. z concluditur qz si circuitus est inutilis ē euitādus al3 secus. Gl. si. querit nūquid dispositio cle. inquātū dicit qz auditor possit pūidēre procedat siue de facto pape beneficiū fuit debitū siue ex facto inferioris vel legati vel delegati qō eē pōt. iuxta no. de preben. si tibi absenti in. vj. Rñdet qz sic qz littera simpliciter loquit. Sed contra hanc decisionē op. glo. qz decisio huius cle. videtur procedere vbi nulli tertio sit pūiudiciū. sed solū pape cōmittenti. ar. decre. super eo. de offi. dele. z sic videt sentire Lopo. z guil. in loco alle. in glo. Rñdet ad illā decre. qz in casu pmissio agit de pūiudicio legati vel delegati zc. Soluit glo. qz in effectu nō videt agi nisi de pūiudicio pape. qz ptās legati vel delegati pape causat a papa. nec ex alteri facto pōt eē debitū vel affectū. z sic cēset agi solū de potestate pape. z satis videtur habere locū rō predictōrū. cōtrariū pcederet vbi de alterius. in. mo. terti3. oīno diuersi pūiudicio ageret. Mo. gl. ibi nec ex alterius facto zc. qz sentit qz ex facto ordinarij nō pōt beneficiū affici vel effici debitū in principio bene dicit per. c. j. de concess. preben. in. vj. no. p. c. relatū. de preben. vt. s. dixi. An tamen tunc procedat cle. qñ ex facto ordinarij ē debitū. dixi. s. qz nō. ar. decre. super eo palle. sepins. s. Pro cōplemēto materie quero de aliquibus. Primo nūquid auditor conferēdo trāsferat curam animarū si beneficiū sit curatū. dic qz sic. qz hoc facit auctoritate pape fm guil. Secūdo an ista institutio super curam possit fieri in absentia. dic qz sic. de pbe. accedens. Traditio autē corporalis possessionis sit per litteras pape que certos executores extra curiā cōtinebūt. qz taliū auditorū extra curiā non extenditur ptās vt supra dixi. Tercio quero an executores qui beneficia cōferūt auctoritate pape vel delegati qui illa adiudicāt vt sua possint cōmittere curā animarū vel mittere in corporalem possessionē. dicit hic guil. qz si spectāt ad collationē pape poterūt de re iu. cū oliz. Statetur tñ qz ipsi pūis dicūt se ordinarijs exhibere. z cū eoz gratia curā gerere. lxxv. di. si quis. Si vero nō spectāt ad collationē pa. z tūc nō poterunt per. c. sup eo. de pūilegijs pastoralis. d. An. dicit qz credit differentiā eē an pronūcietur beneficium iure debitū an pūiciet suū per viā iurisdictionis z inter simpliciter cōferentē. qz primo casu ē in casibus in quibus possit cōferre nō poterit tradere possessionē nisi ad papā potestas eēt deuoluta. qz executio per quā pūiudicatur iuri terti3 nō videtur cōmissa per iura pālī. non ob. hec cle. qz non dicit qz possessionē possit tradere s3 solū conferre. nō ob. qz traditio possessionis veniat executive ad pronūciationē. qz hec collatio nō fit vt actus iudicialis cū cognitione. sed ē actus executiuus quasi ex iudicialis. vnde non trahit ad se executionē facti per decre. prealle. pastoralis. Sed forte ibi loquit quando cōmittitur parti quo casu nō videt pcedi qz propria auctoritate possessionē accipiat ne alias de facili naturā egrediatur mādātī. secus videt qñ tertio cōmittit. fac quod no. Inn. de offi. dele. in litteris z in. c. super eo. eo. ti. vbi aperte hoc tenet nisi forte diceret qz negligēte illo possit. super quo dicit recurrēdū ad no. de preben. pro illorū. Secūdo casu qñ pronūciat suū dicit qz de iure poterit tradere possessio. facti siue beneficium sit deuolutum siue nō. qz tunc tradere possessionē habet se vt executio puri facti ad pronūciationē iudicalem. quia illam ad se trahit. z hoc verū ē in nō deuoluto ad papā. Tercio casu. s. in executore conferente dicit qz si processit vt merus executor tūc qz illa collatio ē actus merus extra

iudicialis putat q non possit sibi tradere possessionem nisi aliud habeat in mādatis. quia ista executio non trahitur necessario ad actum collationis extraiudicialis nisi esset beneficium deuolutum vt dixit Buil. z bene. Si vero executor assumpsisset partes iudicis in prosequendo z pronuntiasset z contulisset. tunc licet hoc posset esse magis dubium tamen idē putat q actus collationis nō expedit per modū iurisdictionalē. iō possessio se nō hz ad illud vt ad actū iudicialē. z sic pcedit. c. pastoralis. Curā autē auctorizabilē in oibus casibus in qbus dixi q pōt cōferre bñ pōt cōferre cū cōferat auctoritate pape q ē sup oēs curā. ¶ Ultimo quero an q pronuntiavit iure debitū in terminis cle. mortuo papa possit cōferre: videt q sic secūdu pau. ppter piculū longē uacatiōis. z qz hoc ē voluntarie iurisdictionis z nō cōtentiose allegat qd no. in specu. de iudice ordinario. §. j. v. qd si de auctoribus vbi dicit q ppter obitū pape expirat ptās auditoris ad hoc. j. ti. pri. cle. ij. §. eo. tñ z b finaliter seqtur pau. per quod apparet q ē inceptis corā auditore ptās expirat. Jo. de imo.

Ratīe vt de dignitate. Pro eidentia pmitte fm do. An. q acceptatis duobus bñficijs icōpassibilib⁹ z iure reali cōplete adepto in vtroqz aliqñ adeptiōe secūdi vacat primū ipso iure imediate ex iuris dispositiōe. vt in casibus decre. de multa. de pben. qñ qz vacat primū nō ex iuris dispositione sed ex vi cuiusdā tacite renūciatiōis. vt qñ beneficia exigūt residētā cōtinuā. quo casu adeptiōe secūdi vacat primū vi tacite renūciatiōis. lz nō ex dispositione decre. de multa. vt no. scribit Inno. in decre. vltima. de cle. nō resi. Ista pcedebāt qñ bñficia ambo erāt effectualiter assecuta. sed vbi ad primū sola gratia pendebat hic casus non erat illa iura decisus. vñ hoc pz adeptiōe secūdi icōpassibilis petēde gratia ad primū ē in beneficijs de quibus loquit decre. de multa. ex dispositiōe iuris illius decre. nō sequat priuatio vel exclusio pme gratie ipso iure. qz illud ius vt penale dz restringi ad terminos de quibus loquitur z nō extēdi. vñ ppter hoc anteqz emanaret hec cle. de casu eius poterat probabiliter dubitari. deciditur tamē hic q expirat prima ex viribus tacite renūciatiōis z no. in decre. de multa. z credit decisionē rōnabilē sūpra rōne a rōne Inno. in predicto. c. fi. z hoc dicit voluisse tex. Dum dñs renūciare vñ quasi cā excludēs surgat a tacita renūciatiōe. ¶ Nota primo q lre bñficiales ante earū executionē appellant gratie. ad hoc de prebē. si cui i. vj. ¶ No. secūdo de hoc vbo videris q no. presumptionē que se hz ad vītatem z falsitatē. z sic facit q si testis dicit sic ē vt mihi videt nō pbat aliqd ad hoc. l. quid tñ. §. si arbiter. ff. de arbi. z ibi p bar. z vide qd no. de appella. pterea requisiti. z. ff. d acquir. pos. l. nāliter in gl. z p Bar. ff. de ven. inspi. l. j. Si vō testis deponit de credulitate. vide de testi. quotiens z qd ibi no. de accu. inqstitiōis ad fi. z ibi p Jo. an. qui remittit ad spec. ¶ No. tertio q vbi acceptillatione secūdi bñficij excludit primū oz q secūdu sit pacifice assecutū. idē si agit de exclusiōe gratie precedentis. ¶ No. quarto q exclusio iuris a prima gratia p adeptiōe secūdi surgit ex viribus tacite cuiusdā z psumpte renūciationis que est presūptio iuris z de iure. ¶ No. q alia sūt bñficia que nō sūt icōpassibilia sz de iure pnt teneri. z sic aliquo casu vñ pluralitas bñficiozū pmissa de iure de quo. §. e. grā in. vj. ¶ No. q appellatiōe bñficij nō cōprehēdit dignitas. de pben. c. fi. ¶ No. q per litteras ad bñficia creat ius ad rē ē gratia pēdēte z dñs debetū vide glo. de renūciatiōe veniēs. z Inno. de cōces. preben. pposuit. z eodē ti. c. j. in. vj. ¶ No. q res deueniēs ad eū casuz a quo icipere pōt iure lā extincto nō validatur. Ex quo nota q per remotionem cause extinguitis

actum extinctus actus nō validat. ¶ Nota vltius q aliud est aliqd fieri vel paratū esse ad faciēdū. aliquādo tamē equiparāt vt hic. z de appella. interposita. ¶ No. argumētū q gratie pendenti ad aliud qz ad dignitates vel beneficiū curatū nō videt renūciare quis per adeptiōe secūdi beneficij de quo infra dicet. ¶ No. vltio q cā potēs ad tollendū actū purū z in eē formatum est potens ad tollendū actū. prout est in fieri. facit de iure iur. quēadmodū. ¶ Gl. j. opponit z videt q indifferenter per adeptiōe secūdi beneficij quodcūqz sit illud extinguitur effectus prime gratie. cuius contrariuz hic inuitur a cōtrario littere dñs dicit q simul de iure cū dignitate zc. Unde opponit de decre. si pauper. de pben. in. vj. cū ibi no. sol. gl. Aut adeptiōe secūdi pcedit gratia in forma pauperum z in forma iusticie. z tūc loquitur cōtrariū. aut pcedit littera in forma gratie. z tūc pcedit hic cle. Ratio diuersitatis qz littere in forma pauperū seu de iusticia habēt tacitā cōditionē annexā. nisi fuerit aliud assecutus quodcūqz sit illud. rō qz tūc cessat iusticia z ius agēdi ex decre. cū secūdu. Ex qua colligitur littera iusticie z eius forma. que rō cessat in beneficiis gratiosis. secūdo in ver. Et qz generalitē querit an pcedat cle. siue gratia fuerit facta a papa siue ab alio puta legato. Dicit glo. q sic. qz hic generaliter loquitur. ergo zc. ar. decre. ij. de cōiu. lepro. cū similibus. An autē procedat in gratia facta ab inferiore qz a legato vel papa videt q nō per glo. §. c. proxi. in gl. fi. sed tenendo qd ibi dixi. §. qz ē per inferiorē possit effici beneficiuz debitum lz non affectū procederet bene. vnde etia in gratia facta ab ordinario procederet secūdu dominū. An. ¶ Glo. renūciare qrit quid si quis litigabat super aliquo bñficio z litigio pendēte recepit secūduz incōpassibile cum pmo. an videbit renūciare. Dicit q sic. z ita tenebāt Inno. z Lopo. §. e. in nostra. pro ipsius bene fac hec cle. z eius rō. ¶ Secundo querit glo. quid si recipiendo secundum ptestatur q non intēdit renūciare gratie. an tūc pcedit cle. vt nihilominus videat renūciare. Rñ. q si monet qz talis ptestatio velut facto contrario nō tenet nec defendere debet in his preiudicialibus z incōpassibilibus allegat de consti. cum An. de elec. vt quis duas in. vj. facit qd no. de arbi. c. j. e. li. Sed aduerte q determinationi glo. repugnat. qz ptestatio tēdens ad tollēdā presumptionē iuris in facto dubio tanquā declaratoria mētis ptestatis admitti dz. ff. de acqui. here. l. qui in aliena. §. cellus. vbi apprehēdens possessionē hereditatis cū ptestatiōe q nō intēdit adire impedit aditiōe. posito q remota ptestatione videatur adire ppter apphēsiōe alicuius reibereidarie. ad hoc l. ac si quis. §. pleriqz. ff. de religio. z l. nensennius. ff. de neg. ge. Lōclude fm do. An. Interdū ptestatio emanat ad declarādum dubiā voluntatē circa factū multipliciter intelligibile. circa quod nulla cadit presūptio plus in vno qz in alio. z ptestatio iuuat de cōsti. cū An. per Bar in dicto. §. pleriqz. Interdum emanat circa factum ad tollēduz aliud cōsecutiū dispositiōe iuris super quo ius disponit. z ptestatio nō iuuat. vt ē casus in dicto. c. cū An. z. ff. de pecu. si seruus. §. fi. vbi si dñs concedat seruo peculū z protestetur q nō intēdit tene ri ad hoc ptestatio non iuuat. l. fi. §. itē si predixerit. ff. nau. cau. sta. Interdū ptestatio tendit ad aliquod tollendū cōsecutiū ad factum super quo ius non disponit sed presūmit. z tūc si presūmit presumptionē iuris z de iure idē q nō pēdet a ptestatis potestate hāc presūptionē tollere. z sic pōt intelligi hec glo. ad hoc tex. cū dictis voc. de spon. c. is q. Interdū ptestatio tendit ad tollendū cōsecutiū a iure psumptū sup quo psumit solā psumptionē iuris z tūc iuuat qz potest declarare voluntatem suā contra id quod ius presūmit in dubio. z iste

est casus in iuribus alle. **I**n contrariū ad hoc qd me. ca. c. j. et no. gl. de regula. ex parte. **P**er predicta concludit quo ad ppositū qd si quis acceptat secundū beneficiū incōpassibile cū pmo in qualitatibus positis i decre. de multa. post acceptionē secundū insurgit priuatio pmi ex dispositiōe iuris. cōtra talē autē dispositiōē nō iuuat ptestatio. **I**dē in terminis cle. q. l. 3. non surgat priuatio vī dispositiōis iuris. tñ surgit vī tacite renūciatiōis psumpte psumptiōe iuris. et de iure. sup. quo ins. firmat pedes. et sic nō iuuat qd verba sūt notāda et c. **B**l. beneficiū querit de exēplo qd sit bñficiū qd secundo loco acceptatur pōt eē incōpassibile cū pmo. exēplificat glo. si sit bñficiū curatum dignitas vel psonatus. allegat de pbe. de multa. **I**dē dicit si in eadē ecclesia hñs pmo vnā pbe dā acceptat secundā p decre. lras. de cōcessiōe preben. **I**dē dicit si secundū de iure forte spālī. puta ex p̄suetudine vel priuilegio requirit residētiā. al̄s nō p Inno. de cle. nō resi. c. fi. et c. **P**ro intellectu glo. et materie dicit do. an. hic vidēda eē duo. **P**rimo qñ bñficia sunt incōpassibilia. et qñ nō. **S**cdo an quelibet incōpassibilitas hēat opari exclusionē pme grē. **A**d primū Jo. d. ligna. hic recitat oēs opi. q pnt repiri in hac materia. an pluralitas bñficioz sit phibita. **P**rimo allegat pro et c. **S**cdo ponit opi. **T**ertio decidit q pluralitas nō sit pmissa. **P**rimo allat q sit pmissa. qz in certis casibus sit phibita. s. in casibus decre. de multa. de pbe. et eo. ti. cū singula in. vj. et de pces. pbe. lras. g. in alijs vī pmissa ar. de p̄suptiōe nōne. **I**n p̄iū all. qz institutio beneficiorū ē solū pp cultū diuinorū cōprehēdētē ministria diuinorū et defuiētia in diuinis. et sic qlibet titulus residētiā requirit in diuinis. de cele. mis. c. j. xci. di. quasi p totū. s. i impossibile ē quē siml̄ seruire duobus locis. xxi. q. j. c. j. g. et c. **I**tē et hāc rōne aduertat qui viuūt de beneficio. qz clericus nō d̄z hēre vltra victū et vestitū cū vsuarius sit et nō vsufructuarius. no. Inno. de eta. et qua. in decoz. ppter qd dicit q clericus de altari viuere d̄z nō luxuriari p que tenet Archi. de rescriptis statutū. s. assessore. de offi. ordi. p̄senti in. vj. q clericus tenet restituere qcquid cōsūpserit de bonis ecclesie inhoneste vel vltra necessitatē. pro quo. x. q. j. hāc cōsuetudine. xij. q. iij. c. j. xij. q. j. s. fi. xvj. q. vj. c. fi. si sic ergo qui qrit vltra vnū beneficium saltē si sit sufficiens qrit supabūdātiā vltra vsum et victū. et sic qrit q sunt peccati. ergo pluralitas inhibita. **S**up hoc recitat opi. q colligūtur ex no. lxx. di. scōz vbi p Jo. et de elec. dudū. ij. vbi per Ber. et i. c. iij. de cle. nō resi. et in. c. fi. vbi p Inno. et de rescriptis gratia in. vj. et in spe. de leg. s. nūc restat. ver. illud. et i decre. extirpā de pvin. s. j. c. sup inordinata p Hosti. et p Hof. de pbe. et p pau. hic zenze. et Ste. tenet opi. Inno. de qua p glo. in. c. grā Jo. de li. t. pluralitatē bñficioz indistincte inhibita nisi appareat a iure specificē pmissa. dñs an. cōcludit dilucidādo hāc m̄z q aut hēmus respectū ad ius aut ad cōsuetudinē vel aliā dispositiōē spālē. **P**rimo casu cōcludit q in dignitatibus supremis vt in ep̄atibus et supra pluralitas sine dubio ē phibita. de excess. pla. sicut qd intelligit nisi rōne vnionis aliud dicat vt si forte rōne paupertatis vnus ep̄atus alteri vniretur forte pp defectū populi. qz tunc posset pluralitas sicut in alijs tolerari. **I**n bñficijs vero inferioribus duplicibus vt sunt beneficia que appellātur dignitates vel psonatus vel incuratis. et in talibus pluralitas ē inhibita. de preben. de multa. qd intellige nisi vnū depēdeat ab alio vel sint vnita de elec. dudū. primo. de eta. et quali. eā te. vel nisi vnū habeatur in titulū aliud in cōmēdā. xxi. q. j. qui plures. de elec. nemo deinceps in. vj. **S**i vero agitur de concursu simpliciu beneficiorū vel vnus simplicis cū duplici quo casu dicunt doc. hic et maxime Guil. hoc pcedere a pari. et tunc in casibus in quibus statim

dixi pluralitatē permissam in duplicibus. **I**dē et fortius dicit in istis qbus adde. **I**dē si tenet bñficiū cum p̄sensionibus vel p̄sensionibus nō intitulatis iuxta no. s. e. posuisti. **E**xtra predictos casus dic q si quis vult hēre duos titulos vniformes vel duos canonicatus et prebēdas in eadē ecclesia hoc ē phibitū de pces. pbe. litteras. et cle. si iuxta. j. de preben. **S**i vero vult hēre simplicia beneficia in diuersis ecclesijs similia vel dissimilia subaudio vī in eadē duo dissimilia. et tunc dicit q si vult illa retinere quo ad titulū et facultatē fructuū p̄cipiendi. et nō pōt nisi in vtroqz resideat per se vel p aliū. de cōsti. cū oēs fm Guil. q dicit intelligi debere q resideat cū effectu. vt. s. singulis diebus et horis vel maiori parte horarū iter sit cessante impedimēto. all. de cle. nō resi. relatum qd dicit eē cōtra quosdā q in eadē ciuitate in pluribus ecclesijs solēnibus faciūt se residētes isimul et male de quo. j. de cele. mis. c. j. **N**ā hoc mō de iure quodlibet bñficiū ēt xx. sol. requirit residētiā. de clerici. nō resi. conquerente fm Guil. do. **A**n. dicit se credere q vbi nō l. 3. tenere quo ad titulū nec licebit quo ad fructus q qñ sit statim declarabit. vbi autē est licitū tenere quo ad titulū licebit quo ad fructus qñ bñficia nō sunt sufficientia. qz si nō repugnat habitus titulorū nō repugnat avaritia reddituū. et sic dicit posse intelligi de eta. et qua. eā te. cū cōcor. ibi positus vbi potestis videre. **S**i vero vult tenere plura beneficia talia solū respectu tituli possidenda et nō quo ad lucrādū fructus. et tūc dicit Guil. Inno. eē in opi. q simplicia possint de iure teneri. Hosti. p. de pbe. sup. ior dinata. q dicit q opi. Inno. suat de facto. pro qua hec cle. et e. ti. grā in. vj. et hoc sequitur hic Guil. et zenze. qz papa scit cōsuetudinē et tollerat. do. **A**n. dicit q qdā sunt beneficia q requirūt residētiā de iure vel consuetudine vel statuto. et tūc fm Inno. pluralitas ē inhibita. **Q**uedā sūt que ex statuto cōsuetudine vel alio iure determinatū est q residentia nō requirāt q pōt determinare cōsuetudo in diuersis ecclesijs. vt no. gl. in. d. c. gratia. et in illis putat pluralitatē pmissā. saltē quo ad titulū et quo ad redditus qñ sunt tenues vel vbi deficit numerus clericorū. vel etiā vbi sūt pingues vel etiā quo ad redditū dū tñ i alia defuiat p sufficiētē substitutū assignat sibi redditibus ad sustentationē. et sic pōt intelligi de eta. et qua. eā te. **Q**uedā sūt bñficia in qbus statutū vel p̄suetudo nō disponit aliud sup non residētiā vel residentia. et tūc dicit ipse q l. 3. doc. cōiter dicat q in his Inno. voluerit pluralitatē eē pmissā. tñ i v̄itate de hoc exp̄sse nihil dicit. Inno. dicit p̄iū in. c. fi. de cle. nō resi. iūgēdo cum eo qd dicit in. c. cū iā dudū. et c. sup inordinata. **N**ā dicit in. d. c. fi. q oia bñficia quātūcūqz agilia de iure p̄sumunt hēre residētiā. ad hoc de cle. nō resi. cōquerēte et in. c. cū iā dudū. et c. sup inordinata. dicit q in bñficijs requirētibus residētiā pluralitas ē inhibita. et sic seq̄ fm eū q pluralitas ē inhibita. vñ iūgēdo qd alibi dicit concludit do. **A**n. circa hoc q quedā sūt beneficia que conferunt nō in titulū. sed ad sustentationē pp paupertatē aliquibus pauperibus clericis. et in talibus de iure cōi residētiā nō requirit qz sola pietas iustificat retētionem. liiij. di. multos. xij. q. ij. auz. xvj. di. j. si putat. et sunt hec qba doc. in. c. clericos. de cle. nō resi. **Q**uedā sūt q cōferunt in titulū. et in istis cū oia requirāt de iure residētiā nisi pbe cōtrariū vt no. in. d. c. fi. pluralitas ē inhibita indistincte de iure nisi cōsuetudo aliqd aliud disponat. q an possit patebit infra in sequenti mēbro. **S**ecundo vero casu quando habemus respectum ad cōsuetudinē et querimus an de consuetudine possit pluralitas vbi est inhibita permitti. **D**ic q si sūt beneficia duplicia vel ep̄iscopatus nō pōt aliqd p̄suetudo. de p̄sue. c. j. i. vj. **S**i vō sūt bñficia simplicia vī vnū duplex cū alio simplici. et tūc bñ pōt hec p̄suetudo ar. a p̄rio sēsu. d. c. secundū Guil.

et gl. i. d. c. j. in vbo vnicū. Itē possz p̄suetudo disponere secundum do. An. prout putat q̄ ep̄s haberet in ecclesia vicē canonici de preben. cū ecclesia. li. vj. ¶ In diuersis autē ecclesijs duplicibus nō posset cōsuetudo p̄mittere pluralitatem s̄m. Buil. ¶ Ad hoc q̄d nō. in. d. c. gratia. dicit tñ hic Buil. q̄ p̄dicta p̄cedūt quātū ad titulū : quantum vero ad fructus lucrandos nō possit cōsuetudo permittere pluralitatē tanq̄ ecclesijs onerosam nisi per se v̄l aliū resideret. ¶ Ad hoc q̄d nō. de p̄sti. cū oēs quod putat verū do. An. nisi agilitas beneficiorū aliud induceret. per tex. de eta. et qua. eam te. Sed iuxta p̄dicta querit et reuocat in dubiū an in qualibet incōpassibilitate locū habeat cle. Sciendū est enim q̄ quedā est in compassibilitas inducens priuationem ipso iure. et quedam non inducens ipso iure sed inducens possibilitatem priuandi vt patet in. c. de multa de preben. et c. referente. An ergo locū habeat i qualibet istaz videt q̄ nō sed solū in p̄ma a cōtrario littere inspecta qualitate beneficiorū hic enumeratorū ex natura dictionis. aliud q̄ ē implicatiua similitū de rescriptis sedes. Pro hac parte facit q̄ si nō dat incōpassibilitas priuatiue ipso iure non videt dari voluntas in esse renūciādo primā. et sic cessat ratio. cōsequenter dispositio cle. ¶ In cōtrariū facit q̄ tex. hic sonare videt q̄ indistincte si simul de iure teneri nō possunt locū habeat cle. etiā data quacūq̄ incōpassibilitate. ¶ Pau. hic dicit q̄ quedā ē incōpassibilitas priuatiua ipso iure et in qua ius cōmune resistit pluralitati et vltius p̄cedit ipso iure priuādo et i istis locū habz cle. Quedā sūt in q̄b⁹ ius cōe pluralitati assistit de q̄b⁹ d̄ elec. dudū. ij. et supra dixi. et in his nō hz locū. Quedā sūt beneficia in quibus ius cōe non resistit s̄z nō assistit. pluralitati vt quādo sunt beneficia in quibus si de pluralitas nō surgit priuatio ipso iure immediate in altero. et dicit q̄ hec sunt duplicis speciei. q̄ quedā ē pluralitas in qua dat incōpassibilitas nō priuatiua ipso iure imediata a iure datur tamen priuatio ex vi cuiusdā tacite renūciationis. et tūc cōcludit vna cū glo. hanc cle. locū habere. exemplificat quādo beneficia sunt talia que requirūt continuā residentia etiā extra terminos. c. de multa. In istis locū habet cle. q̄ habet locū ratio. et q̄ talis incompatibilitas dari possit extra terminos d̄ cre. de multa patet ex no. per Inno. i. c. si. de cler. nō resi. ¶ Quedā sūt beneficia in quibus dat incōpassibilitas s̄z nō priuatiua ipso iure ex dispositione iuris vel tacite renūciatiōis. vt quando requirūt residentia ad finē fructuū colligēdoz non propter incōpassibilitatē tituloz. et tūc nō hz locū cle. An autē de iure talē residentia requirant beneficia dictuz est supra. Aduerte tñ glo. que nō v̄ hic sentire q̄ continuā talē residentia que inducat renūciationē beneficiorū simpliciu etiā ex vi tacite renūciationis nō v̄ requirere ius cōmune. sed tantū de iure speciali requiri videtur vt patet ex glo. ibi speciali iure. Tu tene q̄ etiam de iure vt dixi supra et sic loqui videt Inno. in. d. c. si. et c. ¶ Glo. pacificet. et gl. nō posses q̄rūt de duabus q̄stionibus facilimis. ideo omitto et c. ¶ Gl. resignaueris no. in sui p̄n. q̄ perēpta nō reuiscūt ex postfacto. et p̄ hoc inducit tex. ad questionē illā nūq̄ si clericus beneficia traxit matrimoniū et postea dissoluit per professionem spo nse nō cognite carnaliter secundū decre. ex publico de cōuer. cōiu. vel q̄ forte reperit cōsanguinea an recuperet beneficiū videt q̄ nō ex quo semel perdidit p̄ hanc cle. de quo glo. remittit ad no. de cle. nō coniu. c. j. in prin. et vt infra no. Bar. brix. tenuit hanc partē in questionibus suis. Alij vero distinxerunt inter sp̄salia de futuro tantūmodo p̄tracta et inter matrimoniū de p̄senti vt p̄mo casu dissolutis sp̄saliibus possit redire. ar. de regularibus beneficiū in. vj. In secūdo no. q̄ fuit vinculū incompatibile. cū prin. et sic perditū est ius ad illud. cū

ei ex h̄ videat renūciare. ideo amplius nō dat recursus ad illud. Hec dicūt vera quādo sponsalia secūdo contracta vel matrimoniū tenuerūt. sed si fuissent nulla. et tūc si p̄ defectū cōsensus vtriusq̄ pōt reuerti q̄ nō superuenit vinculū incōpassibile ex q̄ nullū ē. Aut nō tenet p̄ defectū cōsensus clerici et idē. Aut propter defectū cōsensus mulieris. et tūc si nō erat apta ad matrimoniū nō perditur beneficiū de sp̄o. impu. litteras. Si vero erat apta perdit illud ne dat regressus. q̄ quantum in eo fuit contraxit. et sic fuit voluntas renūciandi. Si vero nō tenuit propter aliū defectū q̄ consensus vt propter impedimentum consanguinitatis v̄l aliud tunc si erat notūz vtriusq̄ vel saltē clerico nō perdit beneficiū q̄ nō videtur habuisse voluntatē renūciādi. Nec ob. si dicat q̄ iste nō d̄z ē melioris p̄ditōis q̄ ille q̄ legitime p̄xit. ar. de p̄bē. cū q̄ in. vj. ¶ Et rñdē q̄ hic agit de priuatiōe ex renūciatione nō ex delicto. Hoc intellige verū nisi p̄cessit ad copulam quo casu et p̄ter affectū cū opere subsequuto saltē esset priuādu. ar. de bi. nuper. Si vero vterq̄ ignorauit vel saltē clericus. tūc credo q̄ beneficiū perdat. nec amplius ad illud sit reuersus seu regressus. Fatei tñ q̄ hec questio disputabilis esset et caderet in viā brocardi cam. An res deueniens ad casuz a quo incipere posset validat de qua. ff. de verbo. ob. l. pluribus. et. §. et si placeat. per Bar. et Dy. de re. iu. i regula nō firmat. li. vj. v̄ de ad materiam questionis Jo. an. de cle. cō. Jo. an. circa si. ¶ Glo. vlti. querit nūquid si in casu clericus. acceptans secūdu vellet dimittere illū. an posset primū oliz sibi debitū cōferri per collationē ordinarij. videt q̄ nō per hanc litterā. dū dicit etiā si secūdu sis renūciare paratus glo. tenet cōtrariū q̄ aliud est querere nūquid ex vi gratie cui videt renūciasse posset illud cōsequi per suos executores. et dicendū q̄ nō cū nō sit amplius sibi debitum et sic est interitus littere huius que sic d̄z intelligi. Aliud est querere an per ordinariū possit sibi cōferri eo renunciāte secūdo. et dicēduz ē q̄ sic. q̄ iste ex acceptatione secūdi nō efficit inhabilis ad primū olim sibi debitū virtute gratie nec hoc dic̄ hec cle. ideo bñ poterit ei conferri. Ex predictis gl. no. hic vnū casuz in quo paratur exceptio cōtra gratiā q̄ tenuit a principi. de plurib⁹ alijs. remittit ad no. de p̄ben. q̄ sepe. li. vj. i vlti. glo. et d̄catis vt ibi. Expedite sunt gl. videam⁹ circa tex. ¶ Op. primo q̄ nō possit acceptatione secūdi p̄di gratia p̄mi cum hoc fiat per viā tacite renūciatiōis que nō hz locū nisi in manibus supioris fiat d̄ renū. admonet. et c. q̄ in dubijs. sol. Ste. cōtrariū p̄cedit in renūciatione expressa. hic loquit in tacita. allegat glo. de his q̄ si. a. ma. p. c. ex ore. ¶ Hec cōiter nō tenet doc. vt no. i decre. de multa. Ideo dic̄ secūdu do. an. q̄ hic agit de renūciatiōe iuris ad rem nundū quesito iure in re. quo casu nō est necessaria renūciatio manibus superioz. vt no. gl. de trasla. iter corporalia et d̄ elec. si electi in. vj. ¶ Quero scōo an lite mora sup ep̄atu renūciet q̄ ep̄atui p̄ adeptionē pacificā curati vel dignitatis. dic̄ q̄ nō de cōces. p̄bē. cū nostris nam pena decre. de multa nō hz locū in ep̄atib⁹ secūdu paulū. ¶ Quero tertio i adeptione secūdi vacet gratia pendens siue ignoret gratiam siue sciat: siue ignoret secūdu beneficiū sibi collatum siue non. Dic̄ q̄ oportet q̄ sciat vtrūq̄ alias non videtur renunciare cum ignorans ad hoc non consentiat. s̄. eo. li. vj. s̄m Ste. et c. ¶ Quero quarto quod sit consilium habenti gratiam. et ad illam anhelanti si sit iaz affectus vt quia est collatum secundum. sed nondum est affectus possesionem. alias essemus in casu cle. saluo nisi beneficia essent incōpassibilia. dic̄ q̄ stult⁹ ē si renūciat nisi aliter sit securus q̄ renūciādo perderet secūdu et ad primū nō haberet regressū. p̄deret tñ secūdu. et ita demum si placeret supiori. al. no. de renū. quod i dubijs. cantū ergo

q̄ nō renunciēt secundo. nisi sit securus q̄ consequatur primum. nec viciabitur conditio cum iudice licet sit inhibi-
bitum cū parte. de re. permu. quesitū. de preben. nisi zc.
¶ Ultimo quero quādo dicat quis beneficiū pacifice
consecutus. dic secūdu zenze. Ste. eo q̄ haberet liberū
cure exercitiū licet bonorū possessionē maioris ptis nō
habeat. all. notata per Guil. duran. de elec. licet canō in
vj. ponit gl. in. c. cōmissa. eo. ti. z lib. hoc ē cōtra tex. z gl.
de preben. si tibi concessio in vj. nā licet sufficiat habere
exercitiū cure quo ad finē vt currat tempus de quo i. c.
licet canon. non tamen sufficit quo ad si. vt vacet primū
nisi habeat redditus z pacificā possessionē secūdi. vt ibi
no. Pau. dicit q̄ pacifice dicit possidere q̄ possidet sine
cōtrouersia iuris vel facti iudicialis vel extraiudicialis
secundū eum intellige. s. maiorem partem bonorū bene-
ficij. vt dixi supra. Jo. de imo.

Litteras nostras sup. Hec cle. habet
1 materiā subtilē. ¶ Gl. non
diuidit eam neq̄ summat. mutatis verbis po-
test sic summari. ¶ Gratia super vacaturo nō cōprehen-
dit beneficium post datā in substantia creatū. hoc dicit.
¶ Nota primo q̄ appellatione litterarū cōprehēditur
gratia pape que est in fieri. z dicit zen. q̄ tales habentur
loco tituli. sed Compo. eo. ti. super litteris. id dicit verū
quo ad probationē iuris quesiti. sed ipsa collatio seu p-
nissio est verus titulus ipsius iuris quesiti de quo p. Cal.
de rescrip. in nostra. ¶ Nota secūdo q̄ mandatū de cō-
ferendo vacaturas vj. vbi littere sunt pape. z sic dat ius
ad vacaturas. de quo plene de cōces. prebē. c. ij. z. eo. ti.
c. ij. in vj. licet secus in inferioribus. vt in dicto. c. ij. notat
de preben. relatū. dicit tamē hic zen. q̄ legatus dat ius
ad vacaturas. de offi. legati p̄senti in vj. cōmunis ē opi.
in cōtrariū. q̄ licet possit reservare. nō tamē dat ius ad
vacaturas. vt no. de p̄bē. delictus. ij. z no. Jo. an. de pre-
ben. licet in vj. i. nouella. Et hoc teneas. ¶ Et nota vlti-
mus sūmariū. Ex quo nota q̄ in pōderāda vi cōprebē
sua rescripti ex parte subiecte materie beneficij attēdit
tempus date. Ex quo no. etiam magis late. q̄ dispositio
applicabil' ad altez pluriū subiectozū applicat ad alte-
rū eozū que sunt in essentia secūdu tempus originis dis-
positionis. ¶ Nota vltimo q̄ dispositio sup qualitate
futura nō extendit ad futura essentialia s; ad principa-
liter essentia in sola qualitate futura. ¶ Nota bene gl.
q̄ in exorbitantibus fit extensio ex identitate rationis.
sed contra voluit glo. supra eo. auditor in versi. romana
curia. sed dicere potes q̄ hic procedit ppter fortē equi-
tatem fauentē multiplicationi beneficiorū. vel q̄ lata si-
gnificatione factū legati dicit factū pape. cuius vices
gerit. fa. q̄ dicit in cle. auditor in versi. beneficiū. licet se-
cundum strictā significationem aliud sit factū legati. z
aliud factū pape. licet censeat factū sedis apostolice. de
rescriptis. si gratiose in vj. cū ibi no. de elec. si abbatem.
eo. li. sed gl. sequens fortius astringit zc. ¶ Glo. ij. quid
hic dicit litteras nostras zc. quid in litteris reservatio-
nis legatorum an procedat cle. dicit q̄ sic z multo for-
tius cum minoris potentie sint q̄ littere pape de prebē.
bi qui. z. c. si postquā. in vj. zc. ¶ Glo. tibi. querit quid
si papa dedisset alicui potestatem cōferēdi primā vaca-
turam nō expressa psona. cui debet cōferre. hic dicit gl.
q̄ hic loquitur vbi expressa fuit persona. q̄ dixit tibi zc.
an procederet dispositio cle. Rndet q̄ sic q̄ eadē ē rō.
s; idē ius de trāssa. prela. c. ij. de p̄fir. vti. vel inuti. cū dile-
cta. cū similibus. Idē dicit si p̄tulisset alicui fructus be-
nificiorum primi anni que contingerent vacare in dio-
cesi aliqua vel prouincia quia nō comprehendētur fru-
ctus beneficij post datam creati. Adouet q̄ eadē ē rō
ergo idem ius vt est dictū. Idē tenet Pau. q̄ privilegi-
um tale est ambitiosum z odiosum. de rescrip. si p̄p̄ in

vj. de offi. ordi. presentī. §. porro. e. li. ideo restringendū
quo ad preiudiciū successoris cui fructus sunt seruādi.
de elec. q̄ sepe li. vj. cū glo. et cōcor. zēze. all. de p̄ben. si
cui in. vj. Sed obuiat q̄ imo videtur secus in predictis.
Nam in casu cle. ideo si disponit q̄ ibi agit de litteris
que sunt odiose z per cōsequēs restringende. de re. iur.
odia in. vj. Sed in casibus q̄onīs glo. littere sunt gratio-
se. z sic fauorabiles iuxta no. de ver. signi. c. penul. z de
preben. c. si. e. ti. dudū in. vj. z per consequēs extendēde
vt in pal. regula odia. z sic ē ad creatū post datā exten-
di deberet. Sed rñde q̄ iō nō extēditur q̄ licet extēso
q̄si q̄ fiat nō tamē debet fieri vltra nimā significationē
verborū. ar. no. in. l. labeo. §. idē tubero. ff. de suppl. le-
ga. pro cōclusiōe autē glo. all. zēze. q̄ statutū etiā pena-
le vel odiosū seruāt in alio casu vbi ē eadem rō vel peni-
tus similis. de elec. cupientes in. vj. in ver. oēs clerici. z
in auct. vt bi qui obli. peri. res mino. §. j. col. vj. vbi lex pe-
nalis de tutore trahit ad curatōrē eadē rōne. vt ibi no.
accur. Idē no. zen. s. e. cle. in simili. do. an. nō placet hec
rō l; determinatio sit vera. q̄ constitutio penalīs nō ex-
tēditur ex idēitate rōnis. vt dictū fuit in dicta cle. j. nō
ob. auctē. vt bi q̄ zc. cū glo. sua. q̄ glo. illa ē falsa. vel ibi
fit extēso q̄ tutor z curator cōiter a iure parificant. vt
dixi in dicta cle. j. z sic pōt respōderi etiā ad. c. cupiētes.
hec dicit Pau. vera q̄ sit concessio per viā p̄uilegij.
secus dicit in cōcessionē generali vt possit p̄ferre oīa be-
nificia. vel si hoc hēret a iure cōi. q̄ tūc etiā post datam
creata includunt in mandato. q̄ hec cōcessio ē fauora-
bilis. Lapus hic tenet cōtra gl. dicēs q̄ cle. nō h; locū
quādo papa facit gratiā ei cui cōcedit p̄atē cōferendi.
all. de preben. si cui in. vj. Jo. de lig. limitat lapū intelli-
gendo put distinxit pau. do. an. dicit q̄ si concessio ē fa-
cta sp̄alis per viā p̄uilegij procedit glo. tenendo q̄ te-
nebit. j. videlicet q̄ cle. hec procedit ex ratione intrinse-
ca. sed si concessio est facta per viā iuris tūc putat q̄
tunc extendatur ad futura cum hic agatur de modico
preiudicio. ar. l. si. C. que res pig. obli. possunt. z q̄ ifra
dicetur. Si vero fiat cōcessio generalis putat q̄ si p̄ces-
sio fiat ab alio q̄ ab hñte potestatem p̄ferendi z tūc q̄
tangitur preiudiciū tertij non extendit hec concessio
quātūq̄ generalis concessa per viā p̄uilegij ad benefi-
cia postea creata propter tertij preiudiciū. Si autem
hec cōcessio fiat ab habente potestatem conferendi. z
sic agitur de preiudicio suo tūc hec concessio ēt extēdes
ad nouiter creata per illā. l. si. z sic potest intelligi dictū
pau. ¶ Gl. vacaturo q̄rit quid si littere emanassent sup
vacante. an cle. procederet. Dicit q̄ sic z fortius. q̄ tūc
nulla est dubitatio. nam nō pōt dici vacans quod non
dum est creatū. xxxij. q. ij. q̄ vero de homicidio si aliq̄
facit. ff. de ver. sig. l. qui mortui secundū zen. ¶ Demū
querit ista glo. an procedit cle. siue mandatū fuerit sim-
pliciter prouideri de vacaturo siue de vacaturo cū clau-
sula quod duxerit acceptandum. Respōdet q̄ indistin-
cte procedit cum eadem sit ratio. ergo zc. de confir. vti.
vel inuti. cū dilecta zc. ¶ Glo. post datā. querit quid si
paulopost datam sit creatum nō interueniente magno
intervallo an procedet littera. Respōdet q̄ sic. all. no.
per Hosti. s. e. c. si. Pro hoc all. quia inspiciendum est
tempus date quo ad subsistentiā beneficij sicut inspic-
mus tempus date quo ad etatem imperantis. alle. s. e.
si eo tēpore in. vj. z concor. s. e. eam te. z de preben. dile-
ctus. ij. Sed contra hoc facit. c. ei cui de preben. in. vj.
So. j. patebit. ergo zc. ¶ Gl. creatum in sui principio
querit de exemplis. Respondet ponendo illa z clarissi-
ma est. ¶ Demū in ver. sed quid dices. q̄rit quid si be-
nificium olim creatum tempore date fuerit suppressū.
sed post datam fuerit renouatū z positū in pristinu sta-
tū. an in tali loco habebit dispositio cle. vt nō cōprebē

appellat litteras
littere pape datam
deuocionem

datur. alle. pro et contra no. s. e. q. n. in vj. glo. videtur inclinare q. includat dicens q. videtur includi et sic non habeat locum dispositio cle. in eo. alle. no. de costi. cu. accessissent in fi. et q. no. post hosti. de cen. significauit sup. fine penf. glo. alle. etia. pro hac glo. p. cipue q. hoc est nouu. et loq. t. de creato ergo non habet locum in renouato cu. vt infra tenebit gl. hec cle. exorbitet a iure coi. et plus iusti- ficetur a causa extrinseca. vt dixit in glo. j. Idem tenet zen- ze. q. proprie no. dicit nouiter creatum q. olim fuit. de iudeis consulti. et de seu. c. ij. cu. similib. Pro hoc etia. alle. iura dicentia originem attendenda. ff. de donatio. l. q. id quod. ad hoc. q. hec cle. restringenda videtur ne impedi- at litteras magno labore habitas vel acq. sitas ar. de re- nun. sup. hoc. In p. trariu. facit q. prima creatio fuit extin- cta. p. pter subtractionem beneficii ideo q. nunc reuocat debet dici noua creatio no. antiqua substitutio de costi. cu. accessissent. facit l. fi. C. de remissi. pigno. Sed respo- de q. licet sit veru. q. beneficiu. suppressum no. sit in rez- natura vel esse no. censeat quo ad facultate i. petrandi. vt in. c. cum accessissent. Non t. sic desit esse quin reno- uatio reducat illud ad ius primu. et peti possit. q. renoua- tio i. pristinu. statum reducit de sepul. in cle. duduz. ff. de mino. l. q. si minor. s. restitutio. Non ob. alia iura in co- tra. alle. q. loquimur de iure puatoz. semel extincto vel remisso q. no. reuiuiscit. de p. se. di. iij. querit. et l. qui res. s. aream. ff. de solu. sed in suppressione beneficii non est suppressio iuris. certe persone p. uate. q. tantu. modo va- cante beneficio sit talis suppressio de dona. consulationi- bus. T. rez in illis agit de obligatione que velut odio- sa no. reuiuiscit nisi ex noua causa. sed i. renouatioe bene- ficii sup. p. si videtur renouatio reducere illud ad ius p. mu. ideo cedit i. gratia. Na. et si littere beneficiales q. odio- se sunt restringende. no. tam. amare interpretade vt affe- ctu careant. ar. l. si id q. s. si quas. ff. de dona. inter vi. et vxo. et q. rescriptu. ad beneficia no. est penitus odiosum maxime pro paupere notat compo. e. ti. in decre. capitu- lum in secunda glo. ver. sed quid si non est bzzenze. hoc idem tenet Pau. et dicit videndum q. habet. j. de pe. c. fi. Jo. de lig. dicit q. glo. procedit si suppressio facta fuit ad tempus et ex causa animo reuocandi. Si vero sit sup- pressum vt sic perpetuo duret et consilio nouiter habito ex causa emergenti renouat et tunc no. p. cedit glo. q. non includit in litteris q. omnino nouuz videtur. Ratio di- uersitatis q. suppressum primo modo no. videtur extinctu. sed cessare ideo renouatu. tunc censetur idem cu. primo l. sed si manente. ff. de p. cario. ff. de ver. obli. l. inter stipu- lantem. s. sacra. Secundo casu dicit nouiter creatu. non renouatum. ex quo primo fuit extinctum fm. Jo. de lig. dominus Zn. dicit q. tota vis huius questionis pen- det in hoc an suppressio extinguat ipso iure beneficium seu esse beneficii an solu. faciat effectu eius cessare. et pu- tat q. potius facit cessare q. ipso iure extinguat. Hoc de- monstrat q. hoc verbo simplici et nuda voluntate p. tra- ueniendo reconvalescat. vt. d. c. cu. accessissent q. repu- gnat extinctioni ipso iure. Si enim esset extinctuz noua creatio requireret. vt. d. c. dilecto. et c. vacante de preben- per Znno. e. ti. tue. Hoc etia. patet q. sup. p. sio tacite re- cipit p. ditione nisi fructus superexcreuerint. vt no. in. c. cum accessissent. et c. cu. Ab. de constitutionibus et sic p. consequens suppressiuentiu. mes no. quiescit in suppressio- ne perpetua. Per hoc etia. alle. q. talis sup. pressio venit contra publicam vtilitate est odiosa iuri. ideo solu. ope exceptionis tollit beneficiu. no. iure. ar. l. si tibi. s. quedam ff. de pac. et no. in. c. vlti. de transla. prela. et hoc tenet idem stincte cum glo. et c. Q. hec vltima ratio no. videtur ni- mis bona ideo alie meliores. Querit tertio gl. qd. si sit dubiu. an beneficiu. fuit creatu. ante data. rescripti an post. nec aliter apparet hic ponit gl. exempli si forte ea-

dem die vtrunq. factum est ar. decre. penul. s. e. li. vj. q. s. obtrinebit an impetrans an excipiens contra illu. videtur q. excipiens contra impetrante q. impetrans est ille q. petit beneficiu. et sic agit. ergo et incumbit probatio. s. p. bare illud esse sibi debitu. l. ij. ff. de p. ba. et de p. ba. in. c. ex lit- teris. sed no. potest p. bare debitum nisi necessario p. bet illud creatu. ante data. ergo et c. si no. p. bat no. fiat execu- tio. pro eo allegat quod no. de sen. exco. venerabilibus ad fi. lib. vj. et quod ibi no. in glo. penf. vbi petens abso- lutionem ad cautelam habet probare q. exco. cationem precessit appposito. et sic videtur hic q. bz p. bare qd. creatio precesserit datam. pro hac etiam parte alle. glo. q. in du- bio debemus iudicare pro reo de proba. in p. sentia et c. ex litteris. e. ti. pro hoc etia. alle. decre. cu. tu. de testi. fm. vnam lec. Ex his concludit q. in dubijs bz succumbe- re impetrans et contra eum sententia ferri. In p. trariu. videlicet q. impetrans debeat obtinere. all. gl. q. in du- bijs debemus fauere ei qui habet potiore gratia vel ha- bet eam a maiore vt in preallegato decre. pe. et de prebe. si a sede. in. vj. sed iste impetrans est huiusmodi. ergo et c. Secundo q. in dubitatione interpretari debemus po- tius vt res valeat q. pereat de ver. sig. abbate. et potius pro effectuali executione rescripti q. q. pereat eius execu- tio. T. tertio all. glo. quia dato q. dicamus impetran- tes actore tamen aduersarius est excipiens. sed quo ad onus p. badi exceptione reus dicitur actor. ff. de excep. l. j. ergo si non probat exceptionem. s. q. post datam sit creatum debet succumbere. allegat preallegata iura non ob. huic rationi si dicatur q. illud qd. dicit excipientem debere probare exceptione est veru. si exceptio sit affir- mativa. secus si negativa. C. de no. nu. pecu. l. asseuera- tio. et l. si ex cautione. et l. actor. C. de p. ba. q. responder glo. q. illud procederet in mera negativa. secus in ea q. licet proponat per verba negativa tam. habet iplicita affirmatiua. et resoluitur in illam. vt in decre. super hoc de renun. et ita e. in casu p. pposito. quia licet excipiens di- ceret nego tunc extasse. vel dico q. tunc no. extrabat het iplicita affirmatiua in quam resoluitur et que probari potest. scilicet dico post data creatam. Ideo merito ta- li excipienti incumbit onus probandi secundum gl. vel ex tra glo. Secundo potest dici q. excipiens negative etiam si no. habet iplicita affirmatiua habet p. bare nisi in casibus expressis in iure vt no. Znno. de accu. sup. his. et no. de elec. bone. et est casus de confes. c. j. in. vj. et no. Jo. an. de re. iu. sine possessione in. vj. fac. qd. no. Znno. de offi. dele. cum in iure peritus. et quod no. bar. ff. de v. ob. in illa. et l. hoc iure. et hanc partem secundam scilicet q. incipienti incumbat onus probandi. licet finaliter gl. allegat pro hoc vltimate hec constitutio ponendo nouu. ius contra dispositione iuris antiqui parat et inducit ex- ceptione conuento contra impetrantem. ergo sicut olim obtinere deberet i. petras. ita hodie nisi probet exceptio- nem per hanc cle. inducta contra regulas iuris antiqui non ob. all. in contrarium. quia secundum glo. loquun- tur. vbi non constat de intentione actoris. s. in casu no- stro de illa constat statim ex dispositione iuris facta si- de de impetratione et vacatione secundu. gl. quasi velit q. fundans se ex secunda habeat fundatam intentio- nem suam nisi excipiens aliud probet. facit quod no. Innocen. de dila. preterea. et bar. in. l. ij. ff. si quis in ius voca. non ierit. cum gl. concor. zenze. nec haberent ob. alle. in contrarium secundum eum. primo illud quod di- citur q. impetrans debet probare. fatenduz est. sed pro- bat hoc. eo q. littera comprehendit hoc beneficium. et apparet hoc esse nisi appareat q. post data fuerit crea- tum. Item non ob. q. in dubijs et c. quia hoc non est dubiu. imo certum pro actore. non ob. etia. c. venerabili- bus ad fi. cum ibi no. q. sibi dices sententia nulla fudat

Intentione suam super hoc qd app. precessit nec sua intentione est fundata anteqm appellationem constat precessisse. Nec autem est fundata eo qd appareat beneficium esse creatum et proportionatur verbis littere. ¶ Itē ibi ē presumptio contra dicentem appellationem precessisse sententiam. qz in dubio gladius spiritualis penetrabilior ē ictu hominis. vt ibi no. et de appella. preterea secundum zenze. do. an. dicit hic qd quancūqz putat qd hec glo. seruaretur in practica. tñ putat qd disputatiue posset dici oppositum. Adouetur qz actoris probatio debet concludere de necessitate de proba. in presentia. sed agēs fundat intentionem super mādato pape hoc beneficium includente. ergo probare hz verba rescripti. et mētē talem qd in rescripto includat. hoc aut non pbat eo qd beneficium hodie sit. qz nō sequitur hodie est ergo olim fuit ante datam vel tali tpe. nec ob. si dicatur. ex quo aliud non appareat extrinsecus. sicut nec presumit ante sic nec post: qz certe ex quo hoc reuocatur in dubiū cum in presenti non sequat preteritū necessario intentio actoris remanet dubia. nec ob. etiam si dicatur qd de iure antiquo istius erat fundata intentio tenendo opi. glo. qd cle. ē exorbitans et inducat nouā exceptionem. et sic excipiens habeat probare ex quo datur fundamentum iuris antiqui. quia potest hec ratio negari tenendo lec. quā infra tenet vel secundo etiam tenendo lecturaz glo. vide. ff. de duobus reis. l. ij. per Bar. respondendum est qd valde ē ponderandum qualiter ius nouū disponat. an disponat aliquid a parte agentis aggrauando illam circa illa a quibus causatur ius agendi vel includi vel non includi in rescripto. vel rescriptum extendi vel non extendi stante dispositione iuris noui in casibus nouis post illam materiaz. ex qua producit ius agendi nouo iuri subiecta et tunc detrahit iuri agendi nisi accidentia per nouū ius acquisita assistant et probatur vt hic. ¶ Aut nouū ius si ante iure agendi ex parte rei disponit nouam exceptionem inducendo. et tunc procedit glo. sed hic secundus non ē casus noster secundum eū sed primus. quapropter concludit qd de iure videbitur dicendū qd glo. illa non procedit aliter ad predicta no. per glo. et Bar. ff. de no. ope. nun. l. non solum. §. sed vt probari. vbi dicit qd alias vbi ius agendi variatur ex tempore vel loco qz vniūformiter non competit loco vel tempore oportet actorē partem loci vel temporis probare super quo fundat intentionem per quod dicit ibi qd si agens et libellans probet mutuū et non apparet an mutuum precesserit libellum an non qd super illo libello nō pōt obtinere condemnationem. ar. de re iudi. abbate sane. in. vj. et quod ibi no. naz illud ius poterit supervenire pendente iudicio quo casu super eo non potest ferri sententia vt ibi. debet ergo probatio concludere qd ante concludatur ius agendi qd libellus sit porrectus. Ex glo. no. tamen duo. ¶ Primo qd vbi intentio actoris est fundata dicens ius nouū excludens ius antiquum funditus debet illud pbare. ad hoc optime rex. de rescrip. constitutus. et hoc inducit ad questionē quā dicit se de facto vidisse. que erat talis de iure cōmuni scriptura manu priuata trino teste notata saltem in personali cōtra debitorem effectum habet instrumenti publici. C. qui po. in pig. ba. l. scripturas cū auctenti. sua et no. de fide instru. c. ij. ¶ Adodo statutum erat factū bononie. per quod data erat noua forma scripture faciende agebat quis ex scriptura antiqua. obijciebatur qd non haberet formā statutī. agēs dicebat qd fuit ante statutum. conuentus vero dicebat qd facta fuit postmodū secundū glo. istā probare debebit qui dicit statutū precessisse scripturam. et sic reus qz intentio agentis est fundata sū ius antiquum credo attēdēda vba statuti an dicat nulla scriptura priuata valeat sine tali solēnitare. quia tunc prima facie excludit intentionē allegatis scri-

pturā. et sic agentis. et ideo agenti replicati cūbit tunc onus probandi scripturā ante factā fuisse. secus si dicat statutū nulla scriptura facta post hoc statutū qz tūc pcedit hoc dictū cū prima facie nūc excludit simpliciter ius agentis. et hoc credit verū qz illo casu fundata est intentio agētis vt allegatur. et dices formā datā nouiter all. ad exclusionē fundate intentionis. ergo probare dz. sed in casu cle. stante iure nouo. et post hoc ius rescripto manente ius requirit ad intentionē aliud scilicet qd sit creatū tēpore date quod est de intentione agentis quod disponit circa principia iuris agendi. ¶ Ad hoc optime de elec. dudū. ij. vbi dicens consiliū de multo precessisse concessionē beneficiorū. de quibus ibi artatur ad pbandum. ¶ Secundū nota ex glo. qd vbi stante actioe clara et exceptionis obiectū simul reddit actio et exceptio dubia obtinet agens. et ad hoc alle. hanc gl. Bar. in. l. non solum. §. sed vt probatur. ff. de ope. no. nū. do. ¶ In. dicit circa hoc aduertenda duo verba. qz quandoqz ex parte agētis intentio reddit dubia circa aliquā exceptionē vel pbationē exceptionis et debet probare actor. Exēplū statutū est qd in tali prato a medio circa puniantur pascuentes boues ab alia parte. modo accusatur quis qd boues ticij missi sūt ad pascua. et nō determinatur pars succūbit actor. Idem pōt poni de tēpore. Exēplū. statutum ē qd de mense martij vsqz ad mediū licitū est pascuari et non vltra. Accuso et probō qd boues ticij missi sūt in pascua de mēse martij succūbo nisi aliter determinetur et probē partē tēpore punibilē. ad hoc. l. j. in fi. cū. l. se. ff. de incē. rui. nau. ¶ Quandoqz per exceptionē et pbationē exceptionis actoris intentio et exceptio rei reddit dubia. et tūc si presumptio iuuat aliquē alterum pro illo fertur sententia. Exēplū. accusatur nobilis vel magnus qd intrauerit palatiū tempore maij. factū est cōsiliū quo tēpore licitū est magnatibus ad palatium ire secundū statuta debet absolui qz aliter non determinatur tēpus. potuit delictū eē et nō eē. in casu dubij potius presumit qd delictū nō fuerit qz qd fuerit. ff. de pba. l. quotiens. §. qui dolo. et l. merito. ff. pro socio. et sic presumitur pro eo ad hoc tex. et gl. l. ij. C. de peti. heredi. vbi si cōtra agentē petitione hereditatis opponatur de titulo. et non apparet an processerit licētia vel nō presumit precessisse vt euitetur delictū et idē in similibus. Si vō pro neutro est presumptio ita qd presumptio nō iuuat alterū eorū. et tunc dicit Bar. in dicto. §. sed vt pbari qd succūbit excipiens. qz ex quo semel intentio actoris est clara si reus nō probat clare exceptionē suā succūbit. qz in exceptionibus est actor. ff. de excep. l. j. in hoc dicit do. ¶ In. qd aut opposita exceptioe intentio reddit dubia absqz alia probatioe exceptionis. vt qz id de quo dubitat requirit ius a parte agētis. et tūc dicit qd actor succūbit vt supra dixi. qd qd glo. dixerit. hic aut patefacta exceptioe vel obiecta intentio redditur dubia. ius tamē quod exigit plus pcedit ab excipiente. et tunc procedit dictum glo. secundum eum et c. ¶ Glo. statuimus op. et videt qd imo impetranti debeat beneficium quod tunc vacat qd post datā fuerit creatum. qz ad quēcūqz casum adaptatur vba dispositionis adaptatur et dispositio. l. quod constitutus. ff. de testa. mili. et c. idēnitatib. §. penul. de elec. in. vj. s. verba dispositionis rescripti adaptatur ad casus propositum. nam loquuntur de vacaturo vt sic cū sit vacans detur expectati. sed certum est beneficium licet nouiter creatum nondum alteri collatum vacare. ergo ex quo alteri non est debitū ipsi impetranti debetur et debet cōferri. et hoc fortificat glo. qz fauorabilior est expectatio vacationis per creationē qz per morte. ergo fortius debet cadere sub appellatiōe vacaturi. alle. in ar. accedēs de concess. preben. nec ob. si dicatur qd ideo nō debeat impetranti vacaturū. qd sub tali impetratiōe nō cadit. quia

quod vultur

quia pōderādum et inspiciendū est tempus date. ar. s. e. eam te. cum similibus. quia dicit glo. q. quantū ad p. positum tale tempus inspiciendū nō est in p. iudiciū impetrantis. sicut nec inspiciet in eius fauore in casu econuerso. vt q. beneficium quod tunc extabat tempore date debito modo seu cū solennitate debita. et nō in fraudem impetrantis fuit extinctum vel suppressum nō debet impetranti secundum formam capituli de cōsti. cum accessissent. Itē per hoc qd nō debeat attendi tempus date quantū ad p. positū allegat glo. q. si hoc esset verum sequerentur multa absurda. Primo enim sequeretur q. si impetranti litteras ad beneficium curatū et aliquod erat bñficiū simplex tēpore date. et postea effectum est curatū qd nō debet. idem econuerso. si impetraret super simplici. et beneficium curatū tēpore date postea efficere simplex. quia videt absurdū nisi in fraudem impetrantium esset detractio facta cui fraudi est obuiandū. de diuor. quanto ad si. et de renun. c. ij. in vj. Itē sequet secūdo si ponderaret tēpus date. q. si impetraret ad collationē alicuius et secūdu tempus date non spectaret beneficium ad illius collationē. vt si ex permutatione vel alias fieret alterius collationis q. prius de re. permu. Ad questionē q. licet tempore vacationis spectaret q. non deberetur quod videtur falsū et absurdum sicut et p. cedētia. cū in p. dictis et similibus inspicitur debet tempus vacationis et collationis vt probat cle. si de beneficio. j. de preben. et c. ei cui. e. ti. li. vj. Fortificat glo. p. dicta tertio. q. vltra superius enumerata sequeretur et aliud p. ceteris magis absurdū vj. q. si canonicus expectaret prebendam q. nō deberet prebenda q. surgeret ex superexcessu fructuū. cū p. id dicat noua prebenda creari. iuxta no. de cōsti. cū. ad. et c. dilecto de preben. Itē sequet et quarto q. in ecclesijs nō habentibus numerū nō deberet impetranti secūdu formā cle. prebenda aliqua vel portio contra no. de concess. preben. c. pe. in vj. Hoc confirmari potest etiā vltra dicta p. glo. q. dispositio generalis cōcernit futura. vnde si obligo omnia mea bona nō solū p. terita sed etiā futura subiunguntur obligationi. C. q. res pig. ob. pos. l. i. Itē p. hoc quia in rescriptis quo ad vim eorū attendi videtur tempus presentationis aut vacationis de ap. super eo. et de preben. dilectus. ergo creatum post datā debet attendi. Quapropter ex p. dictis gl. concludit q. hec cle. inducit ius nouū in cuius decisioe auctor decretalis fuit forte motus per simile. q. si cut rescripta ad lites nō extenduntur ad lites exortas post rescriptū. sic per simile statuit q. rescripta beneficialia nō trahuntur ad beneficia creata post datā. et bona videt fuisse similitudo. q. littere ad beneficia dicuntur odiose. vt et littere ad lites. allegat de preben. q. ius in vj. per quod concludit glo. q. ē hec mens cle. q. vt beneficium debeatur impetranti requiruntur duo cōiuncti: vj. q. beneficium fuerit in rerum natura tempore date. et q. vacet tempore collationis. ad q. allegat glo. l. rutilia polla. et l. in lege. ff. de cōtrahenda emptione. facit supra. e. c. si. cū concoz. ibi alle. in quarta glo. Idem dicit glo. q. forte propter aliud simile. potissime auctor decre. fuerit motus ad hanc decisionē ex causa extrinseca ne. s. forte creatores beneficiorū retraherentur a creatione illorū quod forte fecissent si vidissent illa deberi impetrantibus statim vnde ex equitate noluit deberi beneficium nouiter creatum licet vacet. mouet quia forte alias non fuisset creatum. sicut in simili ex eadem. vel simili equitate beneficium vacans per permutationem non debetur impetranti. quia forte alias nō fuisset vacaturus. de re. permu. c. j. in vj. et forte citius creabunt cum sciant expectantibus non deberi. ar. C. de bonis q. liberis. l. ij. et l. cum oportet et in aucten. vt liberti de cetero. §. si quis autem liberrum. Pro hoc etiā facit quia

non debet illud fundatoribus licet iuris vtētibz in creando quod fieret si impetradi statim deberetur et nō daretur ei cui vellent. ar. j. de re. permu. c. j. fm zenze. remanet ergo conclusio glo. q. ista cle. iustificatur plus ab impellēti. et extrinseca q. intrinseca et rationabili vel finali causa. et propter hoc dicit q. cle. ista vsa est verbo statuimus. et nō verbo declaramus. Statetur tamen glo. q. cū decre. ista generaliter loquitur non solum h. locū in prima ordinatione beneficij. sed etiā in vltiori. Exēplū si data fuit grā i. cal. ianuarij. et in cal. februarij creatū bñficiū quod p. fertur Ticio per cuius mortē nūc vacat: nam non debetur impetranti. licet ratio p. dicta nō deficiat. s. ne fundatores retrahantur et c. P. dicta dicit glo. esse vera quando quis expectat vacaturum ex reservatione seu virtute rescripti. secus si virtute canonie sibi collate q. tunc debetur ei beneficium nouiter creatū forte propter augmentum redditū de cōsti. cum. ad. de preben. relatum. et de concess. preben. cum super. et sic nō habet locum clemen. Ratio quia tūc nō debetur ei simpliciter vacaturum. sed cum se facultas obuiet que vba etiā in nouiter creato verificantur. fa. de concess. prebē. accedens. et per hoc est expedita gl. magna. Sed aduertendum quia si ponderemus. ratio extrinseca et ipellens quam glo. allegat concluderet solum in patronis clericis in laicis nō: q. per hoc deberet retrahi a creando cū creatum etiā a tempore date in talibus litteris nō includeretur de offi. le. dilectus et de iure patro. cū dilectus. Iustificat tamen. gl. cle. ex duobus similibus scilicet ex rescripto ad lites per. c. si. de rescrip. et ex permutatione de re. pmuta. c. j. i. vj. Jo. de li. et Pau. videt velle q. hec cle. procedat etiā in puncto rationis. et sic reguletur a causa intrinseca non extrinseca. Mouetur primo q. dispositio quantūcūq. fauorabilis et lata restringitur materiam subsistentē secūdu tēpus dispositionis. vnde si lego aurum intelligitur de eo quo est meum fm tempus testamēti. et nō de eo quod ex postfacto factum est meum. ff. de au. et ar. le. l. si ita esset legatū. ad hoc. l. fide iussor. §. j. alias. ff. de pig. et ff. de dā. ifec. l. dāni. §. si is q. vicinus. vbi cautio dāni infecti non extēdit ad domos nouiter emptas. ad hoc quia dispositio que debet applicari certo subiecto non applicatur ad illud quod nō est vel non appareat secundum tempus dispositionis. ff. de cōtrahenda ep. l. in lege. et l. rutilia polla. ff. de pac. l. tres fratres. fm Pau. et ze. idē tenet et probat sic. q. dispositio rescripti et quilibet alia regula ab intentione agentis de qua potest patere ex verbis. vel aliter de prebē. c. si. cum similibus. Ad hoc iura que dicunt recurrēdu ad intentionem rescribentis. sed de beneficio non extante secūdu tēpus date rescribens nō potuit cogitare. q. illud qd nō ē verisimiliter nō supponit intentioni rescribentis sicut non ens nō subijci actui sensitivo. de elec. bone de pba. quoniam cōtra. et de testi. causaz. ij. ergo et c. Hoc vltimo confirmat Jo. de lig. nā ponderāda sunt duo q. subiunguntur huic dispositioni rescripti. s. subiectū et qualitas subiecti existentia beneficia et qualitas vacationis dictio autē anotans futurū. s. verbū vacaturo concernit qualitatem et nō substantiam. Nā nō dicit de beneficio futuro sed de beneficio. s. existentī vacaturo. et sic supponit illud in substantia de p. senti. q. vere vacare nō pōt. qd nō est in esse seu in substantia nec spē vacationis habere. ergo dispositioni rescripti p. sens in substantia futurū i vacatione cōmittit. et alle. gl. ff. de le. iij. offilius et l. a filio. §. j. ff. de alimē. lega. et ff. de au. et ar. le. l. si q. legauerit. Ista vba vt dicit do. An. hic assum p. sit a Bar. in l. si ita. ff. de au. et ar. le. hoc etiā firmat naturali ratione q. in momento operabilis opz materia esse in substantia et accidentibus preparatis ad formam secūdu tempus operationis ante vel prius q. agens instituat formam in materia

frustra est materia quo ad formam que influi debet. Ius autem dispositum in beneficialibus hoc est rescriptum influit in materia secundum tempus date. quia secundum illud tempus causa agens hoc est papa operatur in momento. Si ergo materia tunc non subest est impossibile quod causa agens in illud influat aliquid quod non est superueniens ergo ex post facto si submittitur operationi secundum quod tempus causa agens non operatur. et sic papa nihil rescribit. Ex quibus patet quod hec cle. procedit in puncto iuris. tamen ut ista alia pateant oportet videre tria. Primo an et quando in rescriptis tempus date vel aliud attendat. Secundo an quando dispositio generalis simplex vel indefinita in materia referat ad futura vel restringat ad presentia vel preterita. Tercio descendendo ad specifica an et quando in beneficialibus subiectum aut accedens aliquod erga subiectum exigat a disponente. quando id exigat. Ad primum considerat unde cum casus. ex quorum decisione patet veritas materie. Primus est quando agitur de vi comprehensiva rescripti respectu illorum quibus scribitur. aut eorum certificativa. et attenditur tempus date de rescript. eam te. Secundus quando agitur de contumacie coniunctiva. et attenditur tempus presentationis. de appel. super eo. ij. de preben. dilectus. ij. Ratio quia ante non potest dici contumax. Tertius quando agitur de vi comprehensiva rescripti respectu capacitatis persone pro qua scribitur et cessante surreptione attenditur tempus vacationis. de preben. ei cui in vi. i. q. b. tamen j. examinabit. Quartus quando agitur de vi comprehensiva rescripti ex parte materie super qua rescriptum emanat et attenditur tempus date casus est hic quod tamen infra magis declarabit. Quintus quando agitur de vi validitatis rescripti contra viciu surrepti et attenditur tempus date. quia ex illo tempore attenditur et ponderatur materia vel accedens cans vel tollens surreptionem et illo tempore surripitur vel dicitur veritas. ad hoc de rescript. si eo tempore in. vi. Sextus quando agitur de effectu obligationis surgentis contra collatorem negligenter in conferendo et attenditur tempus presentationis ut in. d. c. dilectus. Septimus quando agitur de effectu obligationis ad rem et tunc attenditur tempus aut collationis canonicatus aut receptionis in canonicum de preben. si post. q. 3. c. clericus in. vi. Octavus casus quando agitur de effectu gratie quo ad acquirendum ius in re et attenditur tempus collationis. de preben. c. pe. et ult. li. vi. Nonus quando agitur de effectu rescripti quo ad finem ligandi manus collatori. et littere habet decretum attenditur tempus date. de rescript. tibi qui in. vi. si non habet decretum attenditur tempus presentationis. aut processus executorum secundum qualitatē rescribentium et executorum que patet ex distinctionibus que colliguntur ex. c. si soli. et c. si capitulo. de concess. preben. i. vi. et c. tibi qui de rescript. e. li. Decimus quando agitur de vi rescripti ad effectum perpetuationis gratie. et attenditur aut tempus date aut processus executorum secundum distinctionem que sumitur ex. c. si super gratia. de offi. dele. i. vi. iuncto c. si cui. de preben. eo. li. Undecimus est quando agitur de effectu rescripti perpetuandi contra expressam revocationem pape quam fecit tempore sui ingressus et attenditur tempus colla. ut. d. c. pe. et ult. de preben. in. vi. et de hoc vide de preben. c. dilectus. ij. e. ti. et hic de primo. Secundum eum concludit aut queritur quod inspicitur tempus quo ad vim comprehensivam rescripti et personarum. quibus scribitur vel respectu materie super qua rescribitur et inspicitur tempus date. primum probatur. s. e. ea te. secundum hic et s. de rescript. c. si. aut queritur quo ad ponderandum viciu surrepti et inspicitur tempus date. s. eo. si eo. tpe in. vi. aut quo ad ponderandam capacitatem vel incapacitatem persone cessante vicio surrepti. et tunc tempus vacationis. ut in eo. c. ei cui. de preben. in. vi. ratio quia tunc videtur ponderari tempus quo actus debet applicari ad personam. per consequens tempus vacationis. facit. ff. dele. ij. l. si ita quis. aut queritur quo ad coniungendam negligentiam seu contumaciam seu inobedientiam. et tunc tempus presentationis. nam antea non potest videri an sit contumax negligens aut inobediens. ut in. c. dilectus. ij. de preben. Aut queritur quo ad imprimendam iurisdictionem delegato et inspicitur tempus presentationis. ut in. c. super eo. de ap. unde dicitur offi. de rota in novis conclusionibus quod executori non potest imprimi potestas ante presentationem per. c. tibi qui. de rescript. in. vi. et hec quo ad specificata. quo ad alia dicitur ut de rescript. pastoral. §. j. aut queritur quo ad perpetuandam iurisdictionem. et tunc in contentiosis dicitur ut. c. licet undique. et in. c. gratum de offi. dele. In beneficialibus dicitur ut in. c. si super gratia de offi. dele. li. vi. et p. lau. et de hoc etiam in. c. presenti de offi. le. in. vi. et in. c. si cui de preben. in. vi. Aut queritur quo ad effectum perpetuandi gratiam contra revocationem. de quo in. c. pe. de preben. in. vi. dicitur ut ibi. quod inspicitur tempus quod ius in re est collatum. Aut queritur quo ad imprimendum ius ad rem. et inspicitur tempus date. §. eo gratie. Aut quo ad ius afficiendi beneficii. et dicitur ut in. c. si soli. de concess. preben. in. vi. Aut quo ad ius querendi ius in re. et inspicitur tempus collationis. salvo eo quod habet de preben. si tibi. li. vi. Notes in brevibus concludere quod inspicitur tempus date vel presentationis vel collationis vel processus executoris vel aliud prout suadet ratio subiecte materie. Unde si suadet inspicitur tempus date illud inspicitur ut hic cum similibus. Si suadet inspicitur tempus presentationis. illud inspicitur ut i. c. super eo de appel. et sic de singulis ut patet intuitu et considerati rationem singulorum casuum. Ad secundum. si an dispositio extendatur ad futura an ad preterita. et hec materia est magis legalis quam canonica. Dicitur ut per Bar. de au. et ar. le. in. l. si ita. cuius verba ad litteram hic refert Jo. de lig. et do. an. sequendo eum quasi in omnibus licet in aliquibus reprehendere nitatur et principaliter persequitur tres casus. quia interdum dispositio emanat cum verbis presentis vel preteriti temporis interdum cum verbis extensis in futurum. interdum cum verbis aptis ad utrumque tempus. Primo casu quod aut tale verbum profertur a lege aut ab homine. Si a lege concludit regulam quod regulariter respicit futura. quia lex semper loquitur. l. ariani. C. de here. unde legi omnia futura sunt presentia. Ad hoc allegat omnes auctoritates que habentur in. C. que incipiunt. Hodie. Fallit primo si. l. sit privilegians et non lex comis. quia tunc secundum eum non respicit futura. ut no. in. l. placet. C. de epi. et clerici. quod est notandum. Secundo fallit si lex comis continet remissionem delictorum ut quod dicit statutu quod omnes banniti eximantur a banno solvendo centum quia intelligitur de preteritis bannitis non de bannientis in futurum. et hoc ne lex videatur dare occasionem delinquendi. contra. l. connenire. ff. de pac. dora. et decre. ut clericorum. de vi. et ho. cle. et quod no. per bar. i. l. cum lex. ff. de leg. et per Ly. post Ricar. malumbram in. l. leges. C. de legi. Ex hoc patet quod si statutu dicat quod instrumenta in quibus est confessio guarantigie habeant executionem paratam. vel quod instrumenta de quibus soluta est gabella habeant executionem paratam intelligitur etiam de his que post legem sunt confecta. Si vero ab homine tale verbum presentis vel preteriti temporis profertur tunc regulariter non trahitur ad futura. l. si colono. et l. cum stipulamur. ff. de verbo. obli. Fallit primo si in dispositione apponatur hoc verbum potest vel aliud extensivum. quia tunc extenditur ad futura. ff. de le. ij. l. si ita quis. ubi si lego ticio quantum capere potest habebit illud nedum quod capere potest tempore testamenti. sed etiam quod postea. Secundo fallit quando tale verbum presentis temporis vel preteriti emanat circa depedentia mere a defuncti voluntate quia tunc respicit futura. ff. de leg. j. l. talis scriptura. §. j. al. si. ubi si testator dicit omnia legata que feci in hoc testamento in quibus dies non apposui volo quod presententur in paschate. non solum intelligitur de legatis factis tunc sed etiam de factis postea in eodem testamento aut codicillis illo testamento confirmatis

am seu contumacia seu inobediendam. et tunc tempus presentationis. nam antea non potest videri an sit contumax negligens aut inobediens. ut in. c. dilectus. ij. de preben. Aut queritur quo ad imprimendam iurisdictionem delegato et inspicitur tempus presentationis. ut in. c. super eo. de ap. unde dicitur offi. de rota in novis conclusionibus quod executori non potest imprimi potestas ante presentationem per. c. tibi qui. de rescript. in. vi. et hec quo ad specificata. quo ad alia dicitur ut de rescript. pastoral. §. j. aut queritur quo ad perpetuandam iurisdictionem. et tunc in contentiosis dicitur ut. c. licet undique. et in. c. gratum de offi. dele. In beneficialibus dicitur ut in. c. si super gratia de offi. dele. li. vi. et p. lau. et de hoc etiam in. c. presenti de offi. le. in. vi. et in. c. si cui de preben. in. vi. Aut queritur quo ad effectum perpetuandi gratiam contra revocationem. de quo in. c. pe. de preben. in. vi. dicitur ut ibi. quod inspicitur tempus quod ius in re est collatum. Aut queritur quo ad imprimendum ius ad rem. et inspicitur tempus date. §. eo gratie. Aut quo ad ius afficiendi beneficii. et dicitur ut in. c. si soli. de concess. preben. in. vi. Aut quo ad ius querendi ius in re. et inspicitur tempus collationis. salvo eo quod habet de preben. si tibi. li. vi. Notes in brevibus concludere quod inspicitur tempus date vel presentationis vel collationis vel processus executoris vel aliud prout suadet ratio subiecte materie. Unde si suadet inspicitur tempus date illud inspicitur ut hic cum similibus. Si suadet inspicitur tempus presentationis. illud inspicitur ut i. c. super eo de appel. et sic de singulis ut patet intuitu et considerati rationem singulorum casuum. Ad secundum. si an dispositio extendatur ad futura an ad preterita. et hec materia est magis legalis quam canonica. Dicitur ut per Bar. de au. et ar. le. in. l. si ita. cuius verba ad litteram hic refert Jo. de lig. et do. an. sequendo eum quasi in omnibus licet in aliquibus reprehendere nitatur et principaliter persequitur tres casus. quia interdum dispositio emanat cum verbis presentis vel preteriti temporis interdum cum verbis extensis in futurum. interdum cum verbis aptis ad utrumque tempus. Primo casu quod aut tale verbum profertur a lege aut ab homine. Si a lege concludit regulam quod regulariter respicit futura. quia lex semper loquitur. l. ariani. C. de here. unde legi omnia futura sunt presentia. Ad hoc allegat omnes auctoritates que habentur in. C. que incipiunt. Hodie. Fallit primo si. l. sit privilegians et non lex comis. quia tunc secundum eum non respicit futura. ut no. in. l. placet. C. de epi. et clerici. quod est notandum. Secundo fallit si lex comis continet remissionem delictorum ut quod dicit statutu quod omnes banniti eximantur a banno solvendo centum quia intelligitur de preteritis bannitis non de bannientis in futurum. et hoc ne lex videatur dare occasionem delinquendi. contra. l. connenire. ff. de pac. dora. et decre. ut clericorum. de vi. et ho. cle. et quod no. per bar. i. l. cum lex. ff. de leg. et per Ly. post Ricar. malumbram in. l. leges. C. de legi. Ex hoc patet quod si statutu dicat quod instrumenta in quibus est confessio guarantigie habeant executionem paratam. vel quod instrumenta de quibus soluta est gabella habeant executionem paratam intelligitur etiam de his que post legem sunt confecta. Si vero ab homine tale verbum presentis vel preteriti temporis profertur tunc regulariter non trahitur ad futura. l. si colono. et l. cum stipulamur. ff. de verbo. obli. Fallit primo si in dispositione apponatur hoc verbum potest vel aliud extensivum. quia tunc extenditur ad futura. ff. de le. ij. l. si ita quis. ubi si lego ticio quantum capere potest habebit illud nedum quod capere potest tempore testamenti. sed etiam quod postea. Secundo fallit quando tale verbum presentis temporis vel preteriti emanat circa depedentia mere a defuncti voluntate quia tunc respicit futura. ff. de leg. j. l. talis scriptura. §. j. al. si. ubi si testator dicit omnia legata que feci in hoc testamento in quibus dies non apposui volo quod presententur in paschate. non solum intelligitur de legatis factis tunc sed etiam de factis postea in eodem testamento aut codicillis illo testamento confirmatis

confirmatis. Tercio fallit si variatio contingat circa eadem rem vel que haberetur loco eiusdem rei ex dispositione defuncti. qz porrigit ad futura. ff. de alimē. z ciba. lega. l. mella. §. j. vbi si testator legat libertis alimēta qz viu⁹ p⁹stabat nō solū debetur illa qz p⁹stabat secundum tempus testamēti sed etiā in eodez testamento. aut que p⁹stabat post secundū tempus mortis. Quarto fallit in quibus agit de modico p⁹iudicio qz tunc porrigit ad futura. z. l. si. z. ibi no. in gl. C. que res pig. ob. pos. vbi si obligo bona mea intelligit etiā de futuris qz in plus nō obligor soluere qz soluere totum debitum: quo soluto cessat obligatio ad bona tā p⁹sentia qz futura zc. Quinto fallit si sit in dispositione adiecta aliqua dictio notās seu determinās tps. vt est dictio tūc. l. iij. ff. de p⁹di. z. de. z. l. tutoribus. ff. d. testamētaria tutela. Sexto fallit si id quod in futurū ordinatur accedit primo nō autē ē ei eq⁹ principale. l. si. §. si. ff. de li. le. secundū Bar. in. l. si ita. d. An. placet quod dictū est ex dispositione legis. In dispositione autē hoīs dicit Bar. dicta pcedere qn addit dispositio alteri materie vel qualitati qz illi qz respicit capacitātē eius cū quo disponit quo casu dicit tenendū quod est dictum post eū. saluo qz circa casus. l. talis scriptura. qz dicit qz de illo nō d⁹ fieri fallentia de perse sed cadit sub illa vbi in materia contingit aliqd addi in futurum circa id qd est idem. vel qz reputat loco eiusdem. si autē attēdit dispositio materie vel qualitati respicienti capacitātē eius cū quo disponit z tūc nō attēdit tps dispositionis sed tempus quo materia d⁹ ad personam applicari. ideo futurū post dispositionē testi vel aliā cedit dispositioni. qz videt suspensa voluntas ad tps quo applicari d⁹ ad personam vt est casus in. c. ei cui de preben. in. vj. Secūdo casu p⁹icipali quādo emanat dispositio cū verbis in futurū extēsis. z tunc si verba extēsa in futurum respiciunt dispositionē respectu subiecte materie z accidētū totā dispositionē extendit in futurū illi cedunt etiā post essentia. ff. de cōtraben. empti. l. nec emptio. vbi si vendo tibi futuros fructus cōprehenduntur postea fructus creati. ¶ Si vero tale verbum futuri adijciatur in dispositione alicuius accidentie vel qualitati circa substantiā materie sup qua fūdat dispositio: z tunc restringit ad subiecta p⁹sentia lz qualitate futura vt. l. si. ff. de leg. ij. in glo. in verbo oēs z. l. a filio. §. j. ff. de alimē. lega. ff. de au. z ar. le. l. siqz legauit. Et ex isto mēbro habetis intellectus cle. qz de isto est hic casus. ex quo apparet futurū. Jo. de lig. dīc per predicta verba Bar. in p⁹alle. l. si ita. qz si testator legat omnes res qz possunt reperiri florentie. qz res ille que tunc deerant florentie non videbunt legate lz postea sint reperte. qz verbū pōt extensiuum in futurū ad verbū reperiri referet z sic illud tantum extendit z nō aliud. Per p⁹dicta etiā dicit qz si testator dicit in testamento si nō valet iure testamenti valeat vt valere potest. Quia verbū potest est extensiuum eius ad quod referet z refertur ad verbū dispositiuū valeat nō ad verbū conditionatū: si nō valet. ideo si contingat testamentū rumpi agnatione posthumū post factum testamētum illa clausula nihil operabitur. facit quod ipse. no. in. l. j. ff. d. iure codicilloz z. C. de li. p⁹re. au. c. ex causa. sec⁹ si dixisset si non pōt valere iure testamenti valeat zc. vt apparet ex predictis. Tercio casu principali quādo dispositio p⁹feret simpliciter. z tunc dicit qz interdū concernit nomen collectiuū z sup eo fundat interdū super iure vniuersali qd vnitū ē. z interdū z tertio p⁹feretur sub oratione generali interdum z quarto p⁹feret sub oratione particulari. interdum z quinto sub oratione indefinita. Primo casu concernit nomen collectiuū. z super illo fundat z tūc extenditur ad futura particularia que illi collectiuo subiiciūt. ff. de lega. j. l. grege. ff. de le. ij. l. si peculiū. vbi si lego gregem

vel peculiū non solum animalia vel res tempore legati existentia debent sed etiā postea peculio vel gregi submissa. Secundo casu quādo est fundata sup vniuersali iure quod vnitū est z idem vt in. c. qz circa de p⁹ui. vbi si papa ex p⁹uilegio concedit decimas extendit ad futuras. Tercio casu quando sub oratione generali vt lego vniuersas res meas z tūc restringit ad p⁹sentia. vt. l. si. §. j. de le. ij. z. l. si mandauero. §. is cuius. ff. mandat. vbi publicatio bonis: publicantur p⁹sentia z nō futura secundum Bar. hec vera sunt regulariter. Fallit nisi ratione accessionis aliud inducat quod patet in offerēte se z sua. qz oblatio intelligit nō tantū de p⁹teritis lz etiā de futuris. xxvij. q. j. vt lex p⁹ineat. vbi p gl. z Archi. z no. de succes. ab intesta. c. si. secus si offert bona sua tā tūz: qz obligatio tantū intelligit de p⁹sentibus per p⁹dicta iura z per ibi notata per archi. Fallit secūdo quādo agit de modico p⁹iudicio. vt. d. l. si. C. que res pig. ob. possit. ff. pro socio. l. si societate. sic posset intelligi. ff. de ser. vba. p⁹dio. l. si sinitutes. Quarto casu quādo oratio particularis. z tūc si id qd cedit de futuro venit vt accessio ad id qd p⁹incipaliter dispositioi supponit z ad illa refert dispositio. alias secus. ff. de le. j. l. qz i rerū z si. l. ex toto. z. ff. de vsufru. le. l. item si adhuc. §. j. vbi si lego fundum incrementa postea ad fundū superuenientia cedūt legato. vt est tex. cū glo. de p⁹ui. cū capella. Secūdo casu quando oratio est indefinita. z tūc si agit de modico p⁹reudicio cōprehendit futura. vt dicta. l. si. C. que res pig. ob. pos. Si vero de magno idem si potuit p⁹uide re omnia futura. l. si. ff. de serui. vba. p⁹edi. vbi si impono seruitutē ne luminibus officiatur intelligitur nō solū respectu p⁹sentis edificij sed etiā futuri. qz vidēdo domū potuit hoc cogitari. Si vero ageret de magno p⁹reudicio z nō posset p⁹uide ri. tūc nō trahitur ad futura ff. de au. z ar. le. l. si ita. z. l. si stipulatio. §. j. ff. de verbo. ob. z. l. si a colono eo. ti. ¶ Ex istis pōt inferri decisio ad multas qōnes. Primo qz si fertur snia ex cōcōcōis in populū nō solū ligabuntur p⁹sentēs: sed et postea illuc venientes durate interdicto. vt scribit Cal. i tractatu de ecclesiastico interdicto sed forte hoc nō procedit in sententia ex cōcōcōis per scripta in. c. romana. §. in vniuersitate. de sen. exco. vnde in alia dispositione facta de populo procederet rō. qz est nomē collectiuū. z sic trahit ad futura sub eo cōprehensa vt dixi. Itē si lego nepoti vnā partē bonorū intelligitur de vna secundū tēpus testamēti. qz est nomē generale. secus si dicerē lego vnā partem hereditatis qz est nomē vniuersale. z ideo comprehenditur sub eo pars augmētata. de quo per Ly. in d. l. placet. z. C. de pac. l. si. Item patet qz si quis obligat sua bona constituens se precario noie possidere nō solū p⁹sentium sed futuroz transfertur possessio. qz agit de modico p⁹reudicio. ar. d. l. si. C. que res pig. obli. pos. z ibi per Butri. Itē qz p⁹mittēs coquere panē ticio z famillie nō tenet familia postea augmētata. qz agit de magno p⁹reudicio. z nō potuit p⁹uide re. de qua qōne per Jo. an. in. c. quāto. de cens. z per Butri. in. l. si. C. de sacrosan. eccle. Et est qd Bar. brix. que ē dominicalis incipiens. Quidā paterfamil. Et idē si cuilibet canonico sancti laurētij legata sunt. x. pro annuuario annuatiz z postea augmētatus est numerus ad viginti cū prius essent decem de quo in. l. nō modus. C. de seruitu. ru. p⁹re. z hoc de seruitude p⁹incipali. ¶ Ad tertium z vltimū p⁹incipale z cū isto declarabitur materia cle. p⁹incipat videlicet in casu vbi a rescribente in beneficiis aliquid pōderatur in substantia vel accidenti siue circa psonam grauatam siue circa materiam beneficii siue circa personam hōnoratam quo tēpore talia exigūtur existerē. ¶ Circa quod dicit aduertendum in quolibet rescripto tria vel quatuor tēpora. Primū tēpus date. Secū

dū presentationis rescripti. Tertium receptiōis rescripti. Quartum vacationis. Quintum collationis ut patet de rescriptis tibi qui in. vi. hoc pmissio dicit quattuor videnda. ¶ Primo quo tempore exigat qualitas in grauatis a rescribēte pōderata. ¶ Secūdo quo tpe exigatur res aut materia beneficii. ¶ Tertio quid d qualitate erga materiā requisita. ¶ Quarto qd de qualitate erga personam honoratā. ¶ Ad primū verbi gratia mā datur alicui prouideri de beneficio spectāte ad collationem episcopi florentini quo tēpore requiratur qd spectat ad collationem eius gl. hic innuit qd sufficit qd spectet secundum tempus vacationis seu collationis beneficii licet non spectet fm tēpus date al. cle. si d beneficio. fm intellectū glo. j. de preben. facit de prebē. ei cui. in. vi. z h aperte tenet glo. in dicta cle. si de beneficio. in verbo existit quod placet do. An. z idem hic Guil. qz idē iuris est de antiquis z nouis nūc successis z qz tēpus vacationis debet attēdi ut in. c. ei cui secus si hz tēpus date spectet ad eius collationē. sed postea desit spectare ante collationem. Ratio qz rescribens ad collationē episcopi florentini intendit grauare episcopum florentinum z nō alium. ut dicit glo. in dicta. cle. si de beneficio z si ponderauit tempus collationis. ideo si tūc qualitas illa nō adest non vendicat sibi locū rescriptū. nā rescribēs ponderās qualitatē in grauato videtur ponderasse secundū tempus quo grauamē applicatur ad exercitium grauati qd est tempus collationis. cum illo tempore grauatur in eo quia tollitur sibi libertas alteri cōferrēdi. de rescrip. mā datum nec ob. predictis si dicat deuoluta potestate cōferendi ad aliū ille subrogat loco primi in potestate conferendi. z sic in grauamine consecutue. ut li. pe. ecclesia. ij. d. p. se. di. j. fabrica. qz rñde qd hic secundus nō subrogatur loco primi in accidētali grauamine qd intentionē pape. cuius intentio nō fuit aliū grauare qd vey putat do. An. nisi fraudē expectantiū aliud fieret. quo casu saltē affectis manibus collatoris ei non proficeret talis collatio potestatis pferēdi in aliū. ar. d. cre. quāto de diuor. z maxime appposito decreto in forma consueta decernēte irritum qd qd in fraudē expectantis a quocunqz qūis auctoritate cōtingeret attentari. z per hoc tenet Pau. in cle. si de beneficio. qd si facto episcopi grauati eo sciente grauamē ius conferendi ad aliū est translatum transibit beneficiū ad donatarium cū causa sua z onere durante. fa. de reli. do. qz monasterium. ad hoc cle. j. de supplen. negl. pre. Non ob. secundo si dicatur debere inspicere tempus date quia secundū illud tempus oritur obligatio ex rescripto. de rescrip. eaz te. z quia ad ea sola de quibus cogitabat rescribēs tempore concessionis rescripti extendi videt. de rescrip. nōnulli. propter que Guil. hoc disputationi reliquit. qz non pcedit. Nec ob. qz quādo qualitas certo tempore versimiliter ē pōderata sicut quando scribitur ad collationē alterius cū intentionis est rescribentis tunc illū solum ad cuius collationē scribit grauare z grauamen ponderasse secundum tempus collationis. sed iura predicta in alijs casibus. z quo ad alia loquuntur. ut ex eorum tenore apparet. z procedūt predicta maxime si beneficiū spectans ad eius collationem secundū tempus date ex postfacto cessaret per viā euictiois. qz nō videtur illius a quo fuit euictum. ff. d. re. iū. non videtur fm zenze. z c. ¶ Ad secūduz quo tempore exigatur materia beneficii quo ad rem. glo. hic videt velle quod debet de pūcto iuris attendi tēpus date. sed sufficeret ipsum esse creatum tempore vacationis. contrarium tenuit supra do. An. Ideo dicit aduertendum formaz rescripti. quia si scribens suspendit dispositionē rescripti in futurū nō solū respectu qualitatē beneficii aut alterius accidentis. sed etiā respectu substantie cedit rescripto in futurū in substantia z sic nō attēdit tps da-

te sed tempus vacationis siue varietur in substantia tempore date de non esse ad esse siue econtra dūmō fraus cessat z affecte non sint manus quo ad supprimēdū potestatem. Exēplū si mandat prouideri cū se facultas obtulerit. hec gratia est in futuro extēsa etiam respectu substantie corporis beneficii. qz facultas se offerre pōt p creatiōē beneficii. beneficiū g creatū post datā grē submittit. z nō hz locū hec cle. p qd gl. hic dicit qd si aliq expectat ex canonā vel ex receptione in canonicū secundū practicam. c. relatum de preben. z. c. si clericus. e. ti. in. vi. qd talis pōt petere beneficiū etiam post receptionē creatū. qz canonico non debet simpliciter vacaturū. sed cū se facultas obtulerit. hinc est qd ei debetur prebenda per augmētū fructū vel redditū creata de preben. relatu. z. c. dilectus. de consti. cū. Ad. p p dicta dicit hic Pau. qd si p aliquo recepto in canonicum a capitulo papa scriberet z mandaret prouideri ex vi receptionis etiaz si papa cōfirmaret receptionē auctoritate apostolica qd in tali mādato etiam vbi ageretur ex viribus mandati z rescripti includeret beneficiū post datā creatū. quia illud rescriptum recepit intellectum a natura obligationis surgentis ex receptione in canonicū pro cuius executione emanauerat. que obligatio extēdit nō solū ad vacaturū sed quocunqz aliter facultas se obtulerit. Nam licet talis diceretur receptus auctoritate pape de rescrip. cum aliqbus in. vi. tamen in prebendis pretendit ius non ex reservatione sed ex receptione. ideo futurum post datā creatū includit. Per predicta ēt dicit Pau. qd si mādet alicui prouideri in forma iusticie fm formā. c. cū fm. de preben. de eta. z qualita. accepimus. qd cū tale ius non creetur ex litteris. sed ex receptione preambula ad ordines ex qua surgit obligatio non solum ad vacaturū. sed etiā cum se facultas obtulerit. ideo debetur etiam post datā lraz iusticie creatū. Per p dicta ēt dicit do. an. qd si papa contulisset canonicatū. z mandaret prouideri de prebē. z mandasset prouideri cū esset in canonicū iam receptus cum tunc tali cōpetat ius duplex agendū vnū ex viribus litterarum aliud ex dispositione iuris. qz canonicus est z non debet esse sine prebenda qd si ageret ex dispositione z vinculo obligationis a iure dato quia secundū illud debetur sibi cum primum se facultas obtulerit cōsequetur etiam post datam creatum sit ergo cantus expectas in prebendis. qz poterit illudere istā cle. si instat ante ut recipiatur in canonicū. z eo recepto ex viribus receptionis agat. z non ex viribus rescripti. z sic consequit beneficium post datam creatum. pro hoc quia non dicit esse minoris auctoritatis receptio facta auctoritate apostolica qz auctoritate inferioris ar. d. c. ei qui. quod est notādū secundum eum. ¶ Interdum rescribens solum suspendit in futurū aliquod accidens circa corpus beneficii. ut quia mandat prouideri de vacaturo. z tunc considerandi sunt casus duo. Primus quādo qualitas vel accidens variatur de non esse ad esse. Secundus quando econtra. ¶ Ad primum si queritur quo tempore exigat qualitas hec vacationis. Dic qd sufficit quod adit tempore vacationis. z hoc qz ad hoc rescriptum est in futurū extensū. Sed hic ē vnū dubiū an beneficiū dicatur vacare eo ipso qd est creatum. z videtur qd non nisi saltem vna vice fuerit collatus. quia vacare proprie dicitur beneficium eo qd sponso priuat. qz priuatiua qualitas ista videtur exigere habitum sponsi per quod videtur qd etiā beneficiū ante datam creatū quod nulli alij fuerit collatum non includitur in mādato de vacaturo vel de futuro vacante. Credit tamen contra per istam cle. qz vacare itelligit siue spōsa nunqz habuerit siue habuerit z sit mortuus ad hoc de transla. pre. inter. Si at qrimus quo tempore exigatur esse beneficii quando sic est gratia respectu qualitatē in futurū extēsa. z veritas est qd exigitur

exigitur secundum tempus date. ut hic est casus. quod secundum illud tempus dispositio rescripti applicat ad materiam. oportet ergo quod illo tempore deus esse materie. nec ob. quod suspensa sit dispositio per participium vacaturo. quod suspensa est solum in hoc accidenti vacationis non in substantia corporis beneficii. imo principaliter ponderatum est esse beneficii. quod uno suspensio reliquum prius relictum est ex vi sermonis de presump. c. none. et hoc est verum indubitate si creatum est et nunquam ordinatum fuit. plus tenet hic glo. quod etiam si creatum fuerit post datam et alteri collatum medio tempore et postea vacet ita quod non imineat secunda collatio adhuc vi litterarum hoc non debet. quod cum tunc tempore date non extaret non potuit gratia ad illud applicari. ideo quicquid de eo ex postfacto contigerit amplius gratie non submittitur que causatur a voluntate mandantis. et adest solum tempus mandati et non postea. unde ad illud non extenditur. ex quo aliter respectu corporis beneficii non est in futurum extensa. Secundo casu quando contra contingit variatio de esse ad non esse. ut quod erat creatum secundum tempus date et postea suspensum. et hic dicit glo. quod hoc beneficium non includitur vel saltem eximitur a litteris. et sic attenditur tempus vacationis et conferri possit. tempera tamen hoc verum nisi suppressio facta esset in fraudem expectantium. Hoc tenet hic zenze. quod papa simpliciter scribendo non tollit potestatem supprimendi sicut nec conferendi. de preben. dilectus de concess. preben. c. j. §. ex parte. i. vj. et ut sic mandatum intelligatur re in eadem forma manente. ff. de ann. l. e. l. re legata. fm zenze. La. dicit quod glo. procedit quando alteratio contingit re ipsa absque ministerio hominis. Si autem fiat hec suppressio hominis ministerio inferioris per viationem vel aliter non potest preiudicare spectanti. maxime si per inhibitionem et decretum est affectus. ad hoc extraneus. Benedicti sedes apostolica. nec est necesse quod fiat mentio alterationis que fit per hominem de beneficio per superioris reservato. al. scripta Jo. an. et arbi. de preben. c. de beneficio in. vj. Jo. an. de fan. dicebat quod si mandatum fuit simplex sine decreto et nihilominus intercessit. processus executoris affectivus glo. dicit verum quod mandatum ordinatur solum ad obligandum collatorem personaliter ut impediatur actum suppressionis. quo casu dicit quod si causa legitima supprimit cessante fraude valet suppressio sicut valeret alteri facta collatio. de preben. dilectus. Si autem supprimit in fraude hec suppressio non potest habere iustam causam et sic suppressio non valet. per no. de consti. cum accessissent. et sic beneficium deberetur expectanti. Si autem suppressionem precederet decretum vel alius processus executor affectivus et tunc ponderanda est forma decreti. quod si concludit ad ligandas manus supprimentis etiam quo ad actum supprimendi locum habet dictum La. alias procedit dictum glo. Nec ob. quod no. Jo. an. in preallegato. c. cum de beneficio. quod ibi specialiter fuit inhibita alteratio beneficii et inhibito fuit specificata pape. unde annullat fortius quam inhibito executoris de concess. preben. c. j. in. vj. et scribit Jo. an. de concess. preben. constitutus. per quod apparet quod dictum Jo. an. potius facit contra et hoc placet domino An. Sed est dubium quid si ante datam ordinatum fuisset de creando. et post datam fuisset creatum an hic includeretur in litteris. Pau. tenet quod non quod voluntas non sufficit ubi opus est factum. de eo quod mittitur. i. pos. c. j. et d. ap. si a iudice i. vj. Quid de beneficio creato ante datam. sed dotato post. Pau. tenet quod non videtur creatum ex quo non est dotatum. de consue. eccle. vel alta. c. cum sicut. hec sufficiunt et c. Ad tertium quid de qualitate erga materiam beneficii requisita. ut quod scribitur de curato. et tunc tempus non est sed postea est sed ex postfacto desistit vel scribitur de beneficio consueto conferri clericis secularibus et similiter tempore date non est vel est postea desistit. vel scribitur de beneficio certi valo-

ris. et tunc non est illius valoris. sed ex postfacto fuit vel erat sed desistit. glo. hic aperte tenet quod non inspicitur tempus date sed tempus vacationis. ideo post datam curatum includeretur sub mandato de curato. Hoc tamen videtur contra hanc cle. quia qua ratione beneficium non existens quo ad corpus beneficii non submittitur gratie eadem ratione non existens quo ad qualitatem arguendo de parte ad totum de offi. delegati. pastoralis. §. j. l. que de toto. ff. de rei vendi. propter quod glo. hic voluit dicere quod cle. ista non haberet rationem in se. quod ideo deberet esse in non existente respectu substantie quod in non existente in qualitate a scribente ponderata. do. Jo. de fan. conabatur ostendere rationem diversitatis inter predicta. et sic iustificare cle. quod ubi a principio mandati deficit substantia beneficii non reperitur rescriptum aliquod subiectum super quo se possit fundare in subsistendo. ideo necessario evanescit ipso iure a beneficio quod non est secundum tempus date. et sic superveniens esse beneficii non validat quo ad illud gratiam nullam. Ar. re. non firmatur. de re. iu. in. vj. ubi autem beneficium est in esse licet non habeat qualitatem reperit rescriptum aliud subiectum saltem in substantia super quo fundatur. licet ergo ex toto deficiat qualitas gratia non deficit ipso iure. licet interim cesset et qualitate expectet qua superveniente ad illud applicatur. Hoc dictum nunquam placuit do. An. ut ipse hic scribit quia sicut defectus subiecti beneficii facit evanescere gratiam que subiectum respicit ita et effectus qualitaris a rescribente ponderate facit deficere gratiam et evanescere eam a subiectis illarum qualitatem non habentibus. ff. de re. du. l. si agnatis. ff. de nox. l. in delictis. §. extraneus. ff. de ne. ge. l. j. ideo dicit quod in hoc videtur sibi aliter fore dicendum. vj. ut quicquid dicat glo. exigit qualitatem subesse secundum tempus date. nec sufficit qualitatem ex postfacto supervenire. hoc demonstrat per remotionem subiectorum. gl. que dicit non habere non ob. Pro cuius declaratione dicit ad advertendum quod interdum contingit qualitatem variari a tempore date de non esse ad esse. ut quod mandatum provideri de curato. et id quod a principio erat simplex est ex postfacto factum curatum et ad illud se non extendit gratia. ut hic arguendo de substantia ad qualitatem. et hoc voluit alibi glo. notabilis in cle. si de beneficio. de preben. in verbo capitulum. et clarius ibi Pau. ubi tenet quod si beneficium alteretur in qualitate de modo eligendi et confirmandi ad modum conferendi ut quod mandatum provideri de collativo. et quod tempore date non erat collativum ex postfacto est factum quod tale non includeret. allegat de preben. cum in illis. §. j. et cle. j. e. t. et idem dicit pau. si alteretur de modo presentandi. ad modum providendi. Sed hoc videtur contra dicta superius ubi dictum est quod qualitas concernens personam gravatam alteretur quod non attenditur tempus date sed vacationis. ut dicta cle. si de beneficio. quod videtur contra predicta proxime. Respondet quod quedam est qualitas que concernit naturam beneficii tantum. Quedam que concernit personam gravatam tantum. Quedam mixta que concernit gravatam personam simul et naturam beneficii. Primo casu dicit attendi debere tempus date ut non includatur beneficium ex postfacto assumens qualitatem requisitam a rescribente. exemplum patet ex supradictis. Secundo casu dicit attendi tempus vacationis ut dixi supra et exempla posui. Tertio casu quando est qualitas mixta exemplum mandatum provideri ad collationem episcopi florentini. ista qualitas respicit personam gravatam. hinc est quod dicimus presentator collator vel elector respicit etiam materiam. hinc est quod dicimus beneficium collativum electivum vel presentativum. ut. d. c. cum in illis. Advertendum ergo hoc casu quod si contingit variatio ex parte persone quod stante mandato ad collationem episcopi ex postfacto supervenit ad collationem quod a principio non erat quod cum prius erat collativum

ita q̄ variatur tñ ex parte p̄sone. ⁊ tñc dicit q̄ attēdit tēpus collationis per ea que supradicta sunt: q̄ qualita- tem istam respectu grauate persone rescribens videtur ponderasse s̄m t̄ps actualis grauaminis. ¶ Si autē va- riatio contingit ex parte nature. vt q̄ beneficium prius erat electiuum stante mandato de beneficio ad collatio- nem episcopi. postea illud est factum collatiuum. q̄ tñc variatio p̄tingit principaliter ex parte materie illud nō includitur: q̄ illa qualitas attenditur s̄z t̄ps date. ⁊ sic debet intelligi glo. in. d. cle. si de beneficio. Si autem cō- ringeret variatio mixta. vt q̄ pendente mādato ad col- lationem episcopi. beneficium electiuum ad electionem alterius est effectum collatiuum ad collationem istius episcopi. ⁊ non credit q̄ includatur ex quo cōtingit va- riatio ex parte materie per illa dicta superius. Hoc v̄z q̄ contingit variatio de non esse ad esse. Si vero cōtin- git variatio de esse ad non esse. vt quia pendente mād- ato de curato. tunc curatum tempore date efficiatur po- stea simplex. tñc credit q̄ deficeret gratia cessante frau- de cum intentio pape fuerit istū habere curatū. ad hoc de prebē. cui de non. in. vj. si sic concluditur q̄ in quali- tate respectu persone grauate attenditur tempus vaca- tionis quomodo cūq̄ varietur. In qualitate in materia vel esse beneficii si varietur de non esse ad esse attēditur tempus date. Si e conuerso de esse ad non esse attēdi- tur tempus variatiōis cessante fraude vel alio actu ma- nuum effectiuo quoad potestatem supprimendi substā- tiam vel qualitatez. Per predicta deciditur quod hic tetigit guil. ⁊ non decedit videlicet si beneficius ex valo- re suo non cadebat sub gratia si expostfacto sit tantū di- minutum quod cadit sub gratia q̄ istud non debebitur: q̄ variatio contingit circa qualitatem in materia bene- ficij. secus si varietur de valore proprio ⁊ proportionabi- li rescripto ad valorem incongruum: quia attenditur tē- pus vacationis ⁊ nō sufficit illud fuisse in valore p̄gruo semper intelligendo cessante fraude. ⁊ hec sufficiant de tertio principali. ¶ Ad quartum ⁊ vltimum membrum s. quid de qualitate respectu persone honorate requisita an habilitas eius in qualitate attenditur s̄m tēpus va- cationis. ⁊ hic punctus est valde difficilis cum difficul- tas pendet ex intellectu duorum capitulorum repugnā- tium simul. s. c. si eo tempore. de rescri. in. vj. ⁊. c. ei cui. de preben. eo. li. Super cuius solutione variant antiqui ⁊ moderni. Nam in ponderanda etate tex. dicit in. c. si eo tempore ponderandum tempus date. c. ei cui. dicit attē- di tempus vacationis. Jo. an. pro solutione ⁊ cōcordia iurium predictorum posuit tres solutiōes in. d. c. ei cui. in glo. quarum qualibet hic examinat do. An. finaliter tenet secundam solutionem in ordine ibi positaz in glo. quam sic declarat. quia interdum mandatur alicui pro- uideri de beneficio expressis certis qualitatibus: quarū aliquę exigunt determinatam etatem ⁊ attēditur neces- sario tempus date. quia tñc si persona est inhabilis eta- te ad aliquod beneficium de specificato necessario quo ad illud rescriptum peccat in surreptione: quia impetrā- do determinate super tale videtur se asserere habilem ad tale. ⁊ si tunc temporis est inhabilitas rescriptum est surrepticiū. ⁊ per consequens debet inspici tempus da- te quoad validitatem rescripti. cū illo tempore surripia- tur. vt dixi. s. vnde superveniens habilitas non validat rescriptum in ea parte in qua fuit surrepticiū ⁊ sic inua- lidum: ⁊ ideo remanet inualidum quo ad illā ⁊ quo ad alia in quibus non est infectio valida. ¶ Ex quo no. q̄ vbi rescriptum cōprehendit plura que sunt separata eti- am in beneficialibus surreptio in vno non viciat totum rescriptum immo remanet validū in ea parte in qua nō est surreptio. vt est casus notabilis in. d. c. si eo tempore Interdum mandatur prouideri non expressis qualitati-

bus. vt quia mandatur prouideri de prebenda. tñc po- sito q̄ in ecclesia sint sacerdotales ⁊ non sacerdotales. non potest dici rescriptum inualidū: q̄ illud mandatū generis intelligitur ciuilitur vt videatur mandatū de eo beneficio ad quod est habilis. ⁊ quod illud conferatur ad quod reperietur habilis. ⁊ sic si quod viciū dicatur esse non est viciū surreptionis sed viciū capacitatis vel incapacitatis. cum autem disputatur de vicio capa- citatis vel incapacitatis non dato alio vicio rescribens videtur ponderasse capacitatem vel incapacitatem se- cundum tempus quo beneficium ad personam honora- tam debet applicari: quia secūduz illud tempus prodes- se aut nocere poterit bñficio capacitas vel incapacitas persone. ff. de leg. ij. si ita. ⁊ dixi. s. ¶ Nam si testator legat- ticio quantum capere poterit non inspicitur tempus te- stamenti. sed quomodo ille capere debet post mortē. ⁊ ita erit hic. ⁊ sic inspicitur tempus vacationis quo tem- pore potest conferri ⁊ nō ante. ⁊ ita intelligitur. c. ei cui. de preben. in. vj. ⁊ sic dicit q̄ consuevit transire legēdo. vnde per hoc infert q̄ si in terminis decre. ei cui. expres- sisset qualitatem impetrans. idē esset quod in. c. si eo tē- pore. ⁊ e contra si in terminis. c. si eo tempore. nō expres- sisset qualitatem. idē esset quod in. c. ei cui. ⁊ si impetras- set expressis qualitatibus facta mentiōe de defectu eta- tis: q̄ tñc surreptio cessaret. ⁊ dicebat q̄ in terminis. c. si eo tempore. attenderefur tempus vacationis. ⁊ refert Jo. de lig. dicere in lec. d. c. ei cui. q̄ quidā scholaris su- us qui fuit do. Joā. de fan. doctor. d. An. ⁊ dicit se audi- uisse a quodam hispano qui interfuit disputationi q̄ im- pugnant hanc solutionē per duas rationes. ¶ Pri- mo quia mandatū simpliciter factum de preben. in ec- clesia vbi sunt sacerdotales ⁊ non sacer. equipollet mād- ato. p̄uideas de prebēda siue sit sacerdotalis siue nō. ⁊ sic nō est differentia an fiat expressio qualitatis an nō: quia expressio eorum que insunt nihil operantur. C. de fi- deius. l. non recte. ⁊ de ele. c. ij. in. vj. cum ibi nota. ¶ Se- cundo quia si in casu. ca. ei cui. pape fuisset etas expres- sa non mandasset verisimiliter prouideri de sacerdotali ergo si tacitum fuerit de illa peccat rescriptum in vicio surreptionis. sicut ⁊ in. c. si eo tempore. ⁊ per cōsequē- debet esse nullum rescriptum. propter hoc Jo. de lig. di- cebat aliud in mādato alternatiuo. vt in. c. si eo tempo- re. aliud in mandato generis. vt in. c. ei cui. ratio colligi- tur ex notatis in. l. cum his. §. si. ff. de condi. inde. ⁊. l. me- uius. §. duobus. ff. de lega. ij. §. q̄ in obligatione generis nil a principio est in obligatione. secus in obligatiōe al- ternatiua. hoc impugnabat do. Jo. de fan. quia s̄m rati- onem predictaz vtrōq̄ debet inspici tempus vacatio- nis: quia rescribendo de vacaturo conditionaliter intel- ligitur rescribere si vacabit vacāte impetrante. ff. de cō- di. ⁊ demon. heres meus. §. si. ff. de verbo. oblig. l. inter- dum. ⁊ sic tantum a tempore conditionis existentis. ⁊ p- consequens vacationis oriatur obligatio vtrōq̄ sem- per illud tempus inspici deberet ipse nititur euadere ar- gumentum. ⁊ nihil in effectu boni dicit. do. An. dicit q̄ dixi. non ob. contra. ¶ Et primo non ob. primum: q̄ ve- rus est q̄ equipollet quoad quid. sed nō quoad omnia. equipollet enī in effectu quia alterum ipsorum debebi- tur. sed in modo q̄ expressis qualitatibus datur pecca- tum surreptionis. secus eis non expressis: quia manda- tum non est precisū. sed est generis ⁊ interpretabile vt interpretetur de isto vel illo. secundum qualitatez impe- trantis. quia non est quando expresse sunt qualitates: quia de illa vel de illis precise tunc est scriptum. vnde cū non possit aliter interpretari propter expressum. q̄ ver- ba expressa ⁊ clara interpretationem non recipiunt. vt dicit Inno. de testa. cum clamor. necessario sequitur q̄ rescriptum peccat in surreptione. ergo ⁊c. Et si dicatur expressio

expressio eorumque insunt nihil operabitur. rñde qđ verū est nisi ex ipsa expressione exprimat aliter qđ insit. ff. de lib. et posth. l. iij. §. si filius. iuncta. l. filiū. §. sed cū exheredatio. ff. de cōtrahen. cū si. Non ob. secūdo: qđ si etas esset expressa litteras sigillatas nō habuisset in terminis decre. ei cui. qđ immo certe: qđ cogitasset mandans hoc mādātū interpretabile et ad sanū intellectū reducibile. vt de sacerdotali pvideretur si esset habilis ad sacerdotalē. alio de non sacerdotali et sic nulla esset surreptio. Et si dicatur sic. potest intelligi mandatū de beneficio cū cura vel sine cura. et hec alternatiua intelligatur de beneficio cū cura si tempore vacatiōis erat habilis ad curatum si nō pvideretur de beneficio sine cura. Rñdet qđ hunc intellectum non potest habere hoc mandatū: qđ impetrās in terminis si eo tempore impetrat de beneficio cum cura vel sine cura. pmo vacaturo: et sic precise voluit curatum si esset proximo vacaturus esset vel nō esset habilis etate. vnde tacendo etatem necessario sit expresse impetrando seu. precipue peccauerit in surreptōe et rescriptū quoad illam partem nullum. hanc rationem assignat. c. si eo tēpore. preallegatū. Pro clarioz tñ cōclusionē materie concludit qđ quedā est qualitas que in persona beneficiati ponderatur extrinsece a rescribente qđ mādāt alicui pvideri vocando eum doctorem vel scholarem vel capellanū suū et similia. et si hec qualitas variaretur de esse ad nō esse. vt qđ aderat fm tempus date. postea desijt. attenditur tps date: qđ censetur talis qualitas assumpta. vt causa efficiendi non vt causa permutadi. et qđ defectus qualitatum nō variant esse persone. quod ponderatur propter qualitates nisi ex defectu inhabilitatur aliter persona. vt vidistis in cle. et si principalis. §. eo. Si vero econtra variatur de non esse ad esse nō vñ rescriptū nec validatur ex postfacto. qđ peccauit in surreptōe. ar. d. c. si eo tempore. Quedam est qualitas que exigitur a beneficio non expresse a scribēte sed tacite ex natura beneficii. et tunc si pro beneficiando est rescriptum expressa qualitate beneficii exigitur qđ assit secundum tps date. alio non valet rescriptū: qđ peccat in surreptione. vt d. c. si eo tēpore. quod intellige qđ qualitas exigitur cōtemporanece cum assumptione beneficii. alio non attenditur tempus date nec vacationis. sed sufficit suo tēpore a iure determinato hanc qualitatem superuenire. Exemplum in qualitate ordinis beneficii curati. vt probatur in decre. si pro clericis. de preben. in. vj. iuncta decre. l. 3. canō. de elec. eo. li. Si vero rescribitur non expressa qualitate beneficii sufficit qualitatem ad esse fm tps quo beneficium est ad personā applicandū. vt in. d. c. ei cui. nec ob. glo. de repu. statutū. in verbo canonicis. ad fi. in. vj. vbi in ponderata habilitate psonę iudicis delegati quo ad qualitatem in delegato pape requisitam attendit tēpus date: qđ ibi loquitur in delegatione iurisdictionis que imprimatur a tēpore date rescripti. ideo fm illud tēpus exigitur habilitas. Et hec sufficiant de quarto. Tunc sic declarata materia restat per ordinem respondere ad argu. glo. per que concludit hāc cle. nō pcedere per intrinsecam rationem. cuius cōtra. §. conclusus est. Non ob. ergo primū qđ dicebatur adaptabile verbis est adaptabile menti. qđ beneficium creatū post datam est vacaturū. et sic est adaptabile verbis respectu accidentis et nō menti respectu substantie que non poterat applicari ad id quod nō erat fm tempus date et c. Ad secundum duz glo. dicit si includitur vacaturum. ergo fortius creatum consequētia patet ex regula odia. Dic qđ causa favoris et odij. nihil infert quādo id de quo queritur non est applicabile menti. quod est quando id de quo agitur non erat in rerum natura et c. Ad tertium dicit glo. cōtrariorum est eadem dispositio sed creatus a tempore date ex postfacto suppressum eximitur a litteris. de consti. cum.

accessissent. ergo non ens secūduz tempus date ex postfacto creatum includetur. Dic qđ argumentū a contrario procedit quando contrariorum est par ratio. sed hic secus: qđ super ente dispositio in tollendo potest formari. ideo beneficium quod est potest excludi. sed super eo qđ non est ens formari non potest. ideo non potest includi. et sic non est par ratio et c. Ad quintum et sextum apparet responsum ex premissis et c. Ad septimum dicit glo. si debetur beneficiū expectanti ex supercrescentibus. vt in. c. cum. Ad. ergo debetur creatum. Dic qđ arg. procedit qđ agitur ex viribus receptionis. quo casu ius agēdi non solum respicit vacationis tempus. sed etiā futurum existentie. qđ debetur cum se facultas obrulerit. vt supra dixi et c. Ad octauum dum dicitur qđ in ecclesia non numerata in medio mādato de vacaturo includitur id cuius facultas se offert per modum canonici iuxta no. p. glo. de conces. preben. c. si. in. vj. et sic necessario includit post datam creatus. qđ potest dici qđ illa glo. non procedit. vel secundo fatendo illam. dic qđ illud ibi. ideo contingit propter qualitatem ecclesie in qua scribitur. in qua non est possibilis vacatio proprie. vnde ne rescriptus sit frivolum verificatur in quadam vacatione impropria. vt sic res magis valeat qđ pereat. de qua videtur rescribens sensisse ex qualitate ecclesie in qua rescribit. Expedita ē materia cle. de qua tractat Guil. s. an grā expirat per mortē. que sunt expedita per decre. si cui. de pben. li. vj. et c. si sup gratia. de offi. dele. eo. li. tractat etiā qualiter se debet habere executor ad gratiam perpetuandā que omnino sunt impertinentia ad materiam cle. que satis sua materia est grauata. ideo non insisto.

De electione et electi potestate. Rubrica.

Am rationi non. ^{Su-}ma

et diuiditur in gl. j. diuiditur in quattuor partes. Primo ponit prohibitionis causas. Secūdo prohibet. Tercio decernit. Quar-

to protestatur. secunda ibi: prohibemus. tertia ibi: qđ si secus. quarta ibi: per hoc. Lex. ibi: prelaturā. siue sit principalis prelatura in ecclesia siue alia inferior. C. No. p. mo rationes pro iure posse allegari. concor. de preben. ratio. et ff. de bo. dā. l. cum ratio. de quo. j. di. ius est. et c. p. s. uetudo. et §. e. ti. ex eo. in. vj. et c. C. No. secundo qđ lex et constitutio debet esse rationalis. concor. iij. di. erit autem lex. C. No. tertio rationē et causas reddendā de eo quod dicitur. Nūquid hoc procedit in iuribus. vide de repu. si quando. et l. non omnium. ff. de legi. de teste. vide de testi. cū causam. et c. de testi. l. testiū. C. No. quarto qđ lex et canon debet esse conformis honestati. concord. iij. di. erit autē. fm zenze. et c. C. No. quinto qđ regulariter prohibentur sociari seu simul iungi homines diuerse professionis vel habitus. ratio quia ius et ratio abhorrent in vnitatem difformitatem et diuersitatem. vnde vnū in essentia debet esse vnū in apparatu in forma exteriori. de hoc de vi. et ho. cle. deus qui. vnde hoc non est cōgruum neq; decens. fm do. An. et sic est argumentū qđ non condecorer moretur vel societur scholaris canonista cū artista. C. No. sexto ex dictione vel in littera posita qđ religiones non differentiantur in substantia ex diuersitate habitus. sed diuersitate religionis vel professionis. diuersitas tamen in habitu dat quandam differentiam accidentalem que quandoq; pōderatur vt hic fm do. An. C. No. disparitate habitus euitandā. ratio qđ solet scandalum generare. de vi. et ho. cle. deus qui. et inducit istum tex. Guil. in ar. contra religiosos. quorū aliqui in eadem domo induuntur fulgidis vestibus aliqui sordidis. quorum vtrūq; est reprobātū. xlj. di. §. j. et c. j.

Et no. fm do. An. q. episcopalis dignitas nō est me-
re regularis. sed secum cōparat corpus regulare. **N**o-
ta argumentum q. in iure prohibente generaliter nō in-
cluditur episcopus. de quo de sen. excō. q. periculosum.
in. vj. z de prebē. auaricie. per La. **N**o. principaliter
ex cle. q. religiosus vnius religionis nō potest alteri pre-
fici si sit differens in altero triū si in habitu religione
vel professione. **E**t no. q. non solum concernit pñci-
paliter prelaturam. sed etiam quālibet aliam. **N**o. se-
cundo q. non obstatē disparitate habitus vel professio-
nis potest promoueri ad dignitatem episcopale tam se-
cularem q. regularē ecclesie. **N**o. tertio ar. a contra-
rio q. religiosus non potest promoueri ad prelaturā se-
cularem inferiorem episcopali. Nunquid autēz hec cle.
tollit consuetudinem appositā eius qui fuisset ante eaz.
disputat **P**au. hic z ponit ad litteram no. per Joā. an.
de v. si. abbate. i. si. z dic. ut ibi fm do. An. **P**ro euide-
tia premitte q. multipliciter sumitur religio: q. tota chri-
stianitas quandoq. appellatur religio. de vo. ex multa.
cum ibi no. z de consti. ecclesia sancte **M**arie. z hoc la-
te loquēdo. stricte vero sumēdo canon. dicit q. duo sūt
genera hominum. s. laicale z clericale. xij. q. j. duo. Itēz
clericale genus subdividit: q. aliud clericale genus sim-
plex aliud monachale. **M**onachale subdividitur: quia
in tot religiones z professiones quot sunt regule appro-
bate. vnde quidam profitentur regulam sancti **A**ugustini.
alii **B**enedicti. alij **F**rancisci. alij sancti **D**ominici.
Itēz subdividitur monachale in diuersos habitus: q. a
monachorum alius habitus est albus. alius niger. alius
medij coloris. Diuersitas autem colorū sola non indu-
cit diuersitatem habitus. vt patet in cisterciensibus qui
induuntur varijs coloribus fm **S**te. vnde per hoc dicit
Pau. q. monachus albus z monachus niger non sunt
diuersi habitus: quia vterq. vtuntur habitu monachali
z in eodem monasterio. vt est dictum. Quandoq. sunt
diuersi coloris. exēplificat in monasterio vallis ymbro-
se. alleg. cle. ne in agro. de sta. mo. alle. per predictis: q. a
in iure non est cautum qualis coloris debeat esse vestes
religiosorū dūmodo sint honesti z religiosi z non diuer-
si coloris suspecti. xij. q. j. c. si. **E**t no. **A**rchi. xvj. q. xij. in
noua. predicta vera nisi diuersitas coloris induceret di-
stinctum habitum. vt q. esset de substantia habitus ipse
color: z tunc comprehenderetur sub prohibitionē huius
constitutionis. z hoc etiam voluit hic glo. **E**x predictis
habetis tria que sunt diuersa. s. professio: religio: z habi-
tus. vnde l. cisterciē. z cartusien. sint eiusdem pfectio-
nis. q. idem profitentur. s. regulā **B**enedicti. sunt tamē
diuerse religionis que attēditur ppter diuersū modū vi-
uendi. iuxta no. de regu. sane. **E**t similiter dicēdū de pre-
dicatōribus qui profitentur regulam sancti **A**ugustini.
tamen per constitutionem se adeo restrinxerunt q. per
minimum est in eorū religione de regula **A**ugustini. fm
Pau. **Q**uero de ratione decreta. Dic q. ratio pme-
prohibitionis fuit que assignatur in littera. z quia nō de-
bent iungi quibus studia sunt diuersa nec arandum est
in boue z asino. xvj. q. vij. in noua. z de elec. cum causaz.
Ratio versi. per hoc. z sic secundi statuti fuit: quia ma-
ius periculum vertitur in vacatione dignitatis episco-
palis. z in vacatione ecclesie cathedralis q. aliarū pro-
pter multa z ardua incūbentia fm zen. Item fm **S**te.
fuit ratio. q. vtilitas publica preferenda est pinate. de
postu. prela. bone. cū concoz. episcopus enim preest om-
nibus ecclesijs sue diocesis. z recipit etiam monachos
ad professionem. xviij. q. ij. monasteria. xvj. q. ij. omnes.
z de regul. porrectum. ideo z c. **G**lo. in ver. prima pars.
opponit contra decretalem. z videtur q. professus vni-
us religionis in aliam possit assumi. vnde opponit de. c.
nullus. s. eo. in. vj. dum dicit vel alterius religionis z c.

Secundo hoc probat ratione: quia si religiosus pōt
prefici ecclesie seculari propter curam. vt probatur. xvj.
q. j. doctos. z. c. se. de sta. mo. q. dei timorem. ergo forti-
us prefici poterit ecclesie regulari. l. z alteri: z forte mi-
noris religionis. cum ibi minor diuersitatis sit. **S**o. glo.
q. de casu hic deciso alique erant opin. q. quidam dice-
bant professum vnius religionis posse prefici alteri ma-
iori religioni. sed alteri minori reli. nō. pro qua faciebat
decre. l. z. de regula. **A**lij z erat cōis opinio approbata
per consuetudinem q. indistincte prefici possit monaste-
rio alicuius religionis reiecta distinctione predicta. q. a
sufficiebat q. circa tria substantialia regule esset pfectus
z hoc placebat **A**rchi. xvj. q. j. qui vere. z eo. ti. nullus. in
vj. z etiam **J**o. an. in decre. cū ad monasterium. de statu
mo. fa. q. no. xvj. q. vij. in noua. **H**uic tamen opi. ob. ra-
tio huius cle. z. d. c. in noua. cum si. z cum causam. s. eo.
ti. **R**espondet glo. j. in ver. societur. quā iunge cū isto. q.
contra rationem huius cle. z predictozū iurū provide-
batur: q. electus in prelaturā se conformabat habitui illo-
rū quibus erat prefectus. iuxta no. de vi. z ho. cle. deus
qui. z ad. c. in noua. respondebatur q. ibi prohibetur di-
sparitas vt seculares clerici vel laici ad professos. secus
in disparitate religionis. hodie vero quicquid oliz dice-
retur standum est cle. huic. **E**x qua habes q. etiaz dispa-
ritas religionis professionis vel habitus reprobat. **H**ec
intellige vera q. socialiter z cōuēntialiter aliqui vt vnū
corpus iungunt. secus si vt singuli ad officium aliquod
explicandū. dū tamen alterius professio eum nō reddat
inhabilē. vnde pōt clericus z laicus iungi in officio exe-
cutoris arbitri vel consiliarij. de testa. **J**oā. facit de arbi.
contingit. de quo in prealle. decre. **J**o. an. in secūda op-
positione. z eo. ti. officij. in glo. pe. **E**x predictis appa-
ret q. glo. remanet in conclusionē q. hec cle. sit iuris an-
tiqui correctoria corrigens potissime decre. nullus. e. ti.
li. vj. **B**er. hoc nō placet. **M**ouet q. iuris correctio est
euitanda. s. eo. cum expediat. in. vj. **A**d decre. nullus. s.
eo. respondet q. ibi debet exponi littera. dum dicit alte-
rius. s. monasterij. non autēz alterius. s. religionis vel ha-
bitus. vnde fm eum hec constitutio erit declaratiua an-
tiqui iuris nō promulgatoria noui. per hoc infert q. ele-
ctiones facte ante publicationem huius constitutionis
videntur fuisse nulle. contrarium tenet propter verbum
decetero: hic positum. quod respicit futuras tñ electio-
nes: z sic non preteritas ante decretalem. ideo autēz te-
nebant ante publicationem constitutionis. propter cō-
munem opinionem doctorum. que pro iure obseruabat
fm **B**er. **N**ota bene hoc dictum q. tollerātur gesta vir-
tute cōmunis opinionis. l. z postea declararetur opinioez
cōmunem non fore nec fuisse iuridicam. z per hoc limi-
ta no. de consti. c. si. z de vsu. cum tu. **C**ontra opinionem
tamen istā vj q. hec constitutio non sit declaratoria sed
correctoria. facit quia non videtur bona respōsio ad de-
cre. nullus. ibi enim dicit eiusdem vel alterius religiōis
non dicit monasterij. nisi exponas religionis. i. monaste-
rij. sed hoc est litteram violare. **E**l potest aliter respon-
deri. saluando opi. predictam: quia ibi vacat argumen-
tum a contrario sensu. argu. no. de elec. publicato. z sic
zenze. respondebat. vnde in quantum ibi innuit a cōtra-
rio q. ibi expresse professus potuit assumi in prelaturā al-
terius religionis. non tamen debet tale argumentū su-
mi: quia resultaret absonus iuris intellectus. **A**ltimo
ex glo. j. ibi: ex consuetudine roboratam. not. do. An. q.
consuetudo disponens idem quod ius. super quo sunt
opinionēs. z approbans vnam ex illis non reuocatur. z
licet illa sit cōsonans iuri dicitur aliquid operari. secus
si disponderet omnino idem quod ius clarum z certū. z
sic temperat no. per glo. de consti. c. j. in. vj. facit. l. mini-
me. z. l. de quibus. ff. de leg. **A**d hec etiam glo. l. z non al-
leget

leget in cle. statutū. j. e. ti. zc. **C**lo. homines querit an cle. locū habeat in monasterijs monialium quoad earum prelatos. Rñ. q. sic. **A**douet q. dicit bichoies. qd est generis cōis. vnde declinat hic z hec homo. ad idē. l. hois ff. de v. sig. **E**x ista gl. no. do. An. q. de ppria z stricta significatiōe vocabuli nomē generis cōis cōprehendit i se masculinū z femininū etiā dato q. in cōi vsu loquēdi aliud ponat ad significandū masculinū fm eū. Sz ad uerte hoc videt cōtra no. ff. de le. iij. l. libroz. §. q. tñ cassi us. vbi cōis vsus preualet pprie significationi z cuiusq. alteri. dic habito respectu ad vulgare. pcedit qd dicit. do. An. de vsu cōi q. hz q. assumit pro masculino. sed in latino z in platione latina cōprehendit etiā femininum fm vsu loquēdi. vnde sane intellige eius dictū. sed ob uiat predictis: q. videt q. in casu isto nō cōprehendat femininū. q. tex. in ver. phibemus. dicit ne religiosus zc. z sic de masculo videt tñ loq. Rñdet glo. q. sub isto masculino cōprehendit femininū. iuxta no. eo. ti. generali. in. vj. in glo. ij. de quo ibi etiā plene. z. xvj. q. iij. sigs sua dente. per Archi. z per Pau. hic. z Jo. de lig. qui ponit verba Bar. ad litteram que ponit in. l. j. ff. de ver. signi. **P**ro. ex glo. j. fm do. An. q. qñ adiectiuū pfertur sub voce masculini generis pcedere substantiuo cōis generis etiam in materia stricta cōcipit femininum. de quo p Bar. in preal. l. j. l. Butri. cōtra. per. l. j. §. de eo. ff. de pe cul. sed pōt saluari dictū Bar. qd cōprehēdit virtute re gule iuris antiqui. de qua in. l. j. de ver. si. l. nō forte ex p prio significato. z ita loqitur Bu. in. l. quicūq. C. de ser. fu. vbi per Ly. z. l. sigs in tantā. C. vnde vi. **E**x ista gl. no. duo fm do. An. **P**rimū q. vbi ius corrigens in ver bis rōnis latius loqitur q. in vbis statuti aut dispositio nis statuti ad id extēdit qd pōt cōprehēdi ex verbis ra tionis. z sic statuti corrigens ex identitate rōnis scripture extenditur. nō tñ extendūtur verba rōnis quantūcūq. extēdāt verba statuti aut dispositionis que verba sūt notanda fm eum ppter statuta que in probemijis ponūt verba latiora q. postea repetant in statuto specifico. ad hoc tex. optimus fm eum in. l. regula. §. sed l. ff. de iur. z fac. igno. concoz. huic glo. j. in verbo eligatur: que clari us hoc probat. certe puto q. glo. ista pbat ecōtra. §. q. at tendendū est statuti generale z non ratio specifica. vt apparet ex recitatione eius. **N**ūquid ergo si dispositio sit latior ratione debet attendi dispositio: dicit q. sic. al leg. glo. de tēpo. oz. cum nullus. in verbo clericus. in. vj. melius in. c. j. in verbo clericum. sed dicit ipse q. glo. j. in fi. huius glo. sentit hoc z verum z ibi dicam. **N**on ob. c. cū nullus. q. ibi ideo gratia exempli ponitur de clerico. vel q. in alia decreta. hoc est expressum. §. in. c. fi. eo. ti. z li. zc. **Q**uid autez si rubrica sit generalior nigro. Bu tri. fm eum. C. de vsu. auē. ad hec sentit q. debet attendi nigrum. sed certe glo. sentit contrarium in auē. de incest. nup. in prin. z. C. de ince. nupt. auē. incestus. z in rubrica C. ne fideius. dotiū den. z. l. j. C. etiam ob cyrographari am pecuniā. dicit tñ Dof. in. l. j. C. etiam ob chyrogra phariam pecu. q. l. a rubricis legum sit licitum arguere q. eas fecit Imperator. tñ secus in rubricis decretorū: q. facte sunt a non habēte potestatem cōdendi ius velle gem. sed habetis gl. in. q. iij. charte. **A**d materiam fa. qd no. de coha. cle. z muli. vestra. in rub. ff. de eo per que fa. erat. z ibi habet an sit licitum arguere ab ordine rubrica rum. z. l. j. de cōfir. tu. zc. **D**einde quero cum glo. an cle. locum habeat in monasterijs monialium que regun tur per mares. quod pōt esse. xvij. q. ij. qui religiosus. z c. in decima. videtur q. non. q. inter tales non est nec es se debet societas. de qua hic loquitur in prin. videlz q. i eodez monasterio sunt mares z femine simul sociate. vt preal. c. in decima. vnde de his loqui non videtur. gl. te net contrariuz per tex. in ver. phibemus. qui loquitur

generaliter. ergo zc. de cōin. lepro. c. ij. cum si. fa. qd no. in simili in. c. indēnitatibus. §. sane. in glo. magna. ad fi. §. eo. in. vj. **E**x ista glo. no. do. An. q. vbi statutum in ra tione sui habet strictiora verba q. in dispositione appo nantur attenditur statutum z nō ratio. sed hoc dicit fal sum: q. ratio semper restringit dictū. ar. l. quod dictū. ff. de pac. z. l. adigere. §. q. uis. ff. de iurepa. **N**on ob. solu. glo. q. dicit q. illa est vera. sed non per rationem glo. vnde dicit q. ratio hic habita pōt proportionari casui glo. q. societas datur inter prelatū z ecclesiam quocūq. cō iungat. vt prelatus cum late dici posset spōsus. de elec. ne pro defectu. z sic l. non sit societas tanta q. sta est in ter mares vel feminas tantum inter prelatum monaste rij monialium z ipsas moniales. tñ locuz habet ratio lit tere que generaliter de qualibet societate in eodē mona sterio loquitur. **A**duerte tñ q. potes dicere q. vbi verba statuti aut dispositiōis sunt certa z clara z specifica. at tēditur dispositio potius q. ratio. sed vbi sunt dubia vel indefinita seu generalia. tunc secus. z sic pōt saluari gl. z dictū do. An. **F**allit si verba dispositionis sunt dubia. Si tñ verba rationis late sumpta possunt adaptari ad casum dubium vel indefinite cōprehensum z vigeat ea dem ratio. vide de tēpo. oz. c. j. in. vj. in glo. in verbo cleri cum. sic etiam intelligitur ista glo. **C**onclude qñq. ratio est strictior dispositione. quandoq. e contra. **P**rimo ca su si dispositio est adeo specifica z clara q. exp̄sse z spe cifice comprehendit casum ad quem ratio nō adapta t. z tunc attendimus dispositionem: z ratio presumitur im pulsua non finalis. **A**lr. no. de renun. post translationē. aut nō specificē sed sub generaliter includit casū de quo queritur. z tunc aut ratio est impulsua qd in dubio pre sumitur quando est de preterito. iuxta no. in. l. j. §. fi. ff. de dona. per Bart. z tunc attendimus dispositionem: z sic intelligitur tex. cum glo. in. c. j. de tempo. ordi. in. vj. **A**lur est finalis quod in dubio presumitur quando respi cit futura: z tunc per rationem restringitur dispositio si restrictio fiat ad finem ne quis indebite damnum patia tur. l. adigere. §. quamuis. ff. de iurepa. z in. l. ij. C. de no xa. **I**dem si fiat ne quis indebite ad lucrum admittatur ff. de mu. z ho. l. vt gradatim. §. j. z. C. de sacrosanc. ecc. l. j. secus si fieret ne quis perderet lucrum indebite. vt. l. prosperit. ff. qui. z a quibus. no. **B**arto. in. l. omnes po puli. ff. de iusti. z iur. in materia interpretationis statuto rum. **I**a. tamen de are. in. l. j. ff. sol. matri. dicebat q. sem per attenditur dispositio non ratio. nisi per eandem le gem vel aliam aliud sit expressus. z sic intelligitur. l. pro sperit. sed dictum pcedens videtur verius. **S**ecundo casu quando ratio est generalior dicto an fiat extensio. dic q. sic. in non exhorbitantibus vel penalibus **Q**uan do ratio est finalis in exhorbitantibus vel correctorijs aut penalibus. dic vt. j. q. a aut sunt verba dubia z sit ex tensio. aut clara z regulariter non sit. **C**lo. monaste rij. querit an ecclesie seculari possit prefici religiosus? respondet per hunc tex. q. non prohibetur: quia loqui tur tantum de monasterijs. vnde non comprehendit ec clesias seculares. de quo. j. dicitur. facit. lxij. di. §. de ser uis. j. de penis. c. fi. z. c. ex eo. in fi. z eo. ti. in. vj. z. c. cupiē tes. in prin. z de consue. c. ij. **C**ontra hoc facit quod not. de supplen. negli. prela. grandi. **D**ic ibi dicitur appella tione ecclesiarum comprehendendi monasteria non autem ecōtra q. qualiter itelligi debeat. dic vt ibi dixi. **Q**ue rit vltius glo. quid de ecclesia sancti Ambrosij medio diolani. vbi est duplex collegium. s. monachorū z regu larium canonicorum. an in ea locū habea cle. vt sic mo nachus non potest prefici regularibus canonicis? **R**e spondet q. sic. quia cum quodlibet collegium sit ibi di uinum: quia monachi reguntur per abbatem: z canoni ci per prepositum. **I**dem in talibus prelatiis assumēdis

locus habet cle. qz non poterit monachus eligi in prelatum canonicorum nec ecclia. **¶** Querit do. An. quid in collegiis mixtis ubi in eodem ecclesie corpore habitant masculi et femine ad divina celebranda. ut est florentie ecclesia sancti Petri maioris. an de iure sine dispensatione hoc sit licitum. dicit quando ita iunguntur qd communitate habeant in eodem choro et claustro vel dormitorio prohibitus est. xvij. q. ij. diffinimus. et c. perniciosum. et c. in nullo. Idem si taliter iungantur qd habeant aditum facilem ad confabulandum per iura predicta. Idem si habent aditum separatum nec possunt de facili confabulari tacite: qz de mero rigore talia monasteria debent in longinquo edificari a loco religioso. ut pbatur. xvij. q. ij. monasteria. ij. et si tale reperitur simul iunctum in eodem loco episcopus debet dimittere moniales in loco suo et cogere monachos ad edificandum alibi in loco longinquo monasterium. et si facilis non esset hec separatio posset tollerari. dummodo adeo ad invicem separentur qd inter eos non sit communio. ut. d. c. in nullo. loquuntur tñ illa iura de monachis. sed idem credit de clericis secularibus propter identitatem rationis. An autem clerici seculares possint cum religiosis simul iungi. Dic qd si volunt iungi tanqz prelati monachorum non possunt. Idem si tanqz membra unius et eiusdem corporis iungi velint. per rationem littere euz concor. Si vero vellent iungi tanqz habentes exercitium cure populi extrinsece. ubi ecclesia conventionalis esset curata possunt et licitum est immo de iure facere debent. de cap. mo. c. j. Idem si volunt habere titulum in capellis ipsis monachis subiectis extra corpus monasterij. de ma. et obe. dilecta. ubi religiosi habent clericos subiectos. Si vero volunt intitulari in corpore ecclesie ut capellani. Et sic habere titulum extra conventum. in ecclesia tamen regulari. ut separati a corpore collegij. nō ut illi aggregentur. Hostiē. videtur velle qd sic. de sta. mo. ea que. §. precipimus. sed certe tex. ibi videtur velle cōtra. fm do. An. dum reservat tantum in preteritum receptis et sic recipiendos in futurum in distincte prohibet fm do. An. Si autem monachi vellent prebendam aliquem pauperem clericum causa pietatis ad sustentationem non in titulum possent per ibi no. per docto. An autem ad actus electionis posset secularis clericus ex pacto vel aliter iungi cum monachis. dicit Hosti. qd sic si pactum fuerit in fundatione appositum. Idem si postea dummodo hoc sit consuetudine roboratum. alio nō licet. Ad hoc. s. e. ti. constitutus. et c. scriptum est. **¶** Glo. prelatum. in sui prin. querit an procedat littera in quolibet prelato quocūqz nomine nūcupetur. dicit qd sic. quia sic generaliter loquitur littera. unde locum habebit in priore ministro custode preposito archipresbytero. euz similibus. Idem Guil. et Pau. dicentes in quolibet administratore etiam ad nutum remouibili. arg. j. de supplē. negl. prela. c. j. xvj. q. j. de presentium. **¶** Deinde opponit glo. et videtur qd immo licitum sit qd homines diuerse religionis simul socientur. unde opp. de decre. licet. de regula. So. aut loquimur in transitu per vias prelacionis. et loquitur hic tex. aut in transitu sociali et fraterno. et tunc habet locum cōtrariuz: qz si est paria vel minoris religionis non est licitum. Cuius tamen tunc requiratur licentia an pape an sufficiat episcopi et abbatibus. vide de preben. cum singula. et in glo. et in nouella. et per Inn. de renunciatione. post translationem. secus si maioris ut ibi. Nec obstat ratio hic posita que videtur generalis etiam ad transitum sociales. et per consequens videtur qd cle. etiam. in illo locum habeat. quia dicit glo. qd l3 ratio sit generalis quoad talem transitum. tñ prohibitio solū est de transitu per viam prelacionis. **¶** No. bene glo. f3 do. An. qz dispositio statuti stricta nō extenditur ad limites rationis. magis late. contra. s. dixit gl. ij. in verbo homi-

nes. unde dicit qd glo. bene sentit in dicto. sed non in ratione. qz nunqz est dare in assumpto aut electo in monachum qd ibi sit societas diuerse professionis. qz si cōsideratur tempus post assumptionem et transitum. tunc est socius et societati confirmatus. cum sit tunc de eadem religionis professione et habitu. Si consideramus tps ante transitum non est disparitas: qz adhuc non est de illa religionis. Et si dicas idē deberet esse in prelato qui poterit etiam se cōfirmare. ut dixit glo. Dicit aliud in prelato qz tunc ei electo queritur aliud ius in prelacione. et ante qd sit religioni cōfirmatus ad quā assumitur cū ante eligat qd piteat qd non est in assumptione in monachum qz ex sua electione nullū ius queritur ante pfectionē. et sic nunqz reperit disparitas in societate. qd ponderat hec cle. Et gl. ista etiā inquantū dicit non prohibet eligi et c. **¶** No. fm do. An. qd de monacho ad actum monachatus prouidetur aliqui per viam electionis alibi. Idem sentit Anno. de elec. officij. ubi dicit qd secularis tanqz inhabilis debet postulari ad monachatum non eligi. Alii dicunt non meminisse se legisse. ideo dicit gl. bene notandum. qz de facili alibi non reperies fm eum. Sed certe circa hec habetis bonam glo. in cle. ij. de indi. in gl. nūquid ergo. et per Archi. in c. indēnitatibus. §. si vero ad illaz. in verbo recipiat. s. eo. in. vj. quicqd tñ dicat hec est impropria electio nec aliquod ius queritur ante pfectionē et c. **¶** Glo. religionis. querit qd si religiosus eligat in prelatum monasterij eiusdem professionis ex eo: qz idē profiteatur qz est tñ alterius religionis an habebit locū prohibitionis cle. Dicit glo. qd sic. per istum tex. qui dicendo hic in ver. prohibemus. de dispari religionis vel habitu. et in pñci. de dispari pfectione dat intelligere qd in quocūqz istorum trium sit disparitas. et ideo cadit sub prohibitione cle. Idem Pau. hic qd dat exemplū de predicatoribus qd profitentur regulam Augustini sicut et heremitani. et tñ sūt diuerse religionis et sic se restrinxerunt. qd parum est de illa regula in regula eorum. Quid autem habeat inducere diuersitatem religionum. dicit qd maioritas: asperitas vite et silentij. iuxta no. de regu. sane. p. doc. **¶** Sed querit Pau. quid si due sint religiones eedem in obseruantijs. sed diuersos habent inuentores. an sit locus huic cōstitutioni. videt qd sic. qz persone vel rerū idēitas qñqz cōsideratur. de rescrip. abbatem. cōtra. credit. s. qd vnus possit eligi in prelatum alterius: qz cessat ratio constitutionis. nam ratione inuentoris tñ nō possunt dici diuerse. cum omnium religionum sit vnus auctor. s. deus et papa. l3 diuersi sint inuentores. de reli. do. c. fi. et secundus ordinans videtur imitator prime. xxiij. q. j. ticius. de hereti. ex cōmunicamus. f3 eū. hoc credit do. An. si regule habentur pro eisde. alio secus. qz tunc procedit glo. et c. **¶** Glo. habitus. querit hic dicitur qd triplex diuersitas facit locum huic constitutioni v3 qd sit in professione religionis vel habitu. Quid de quarto. s. de diuersitate colorum. an illa solum faciat locum huic constitutioni? Respondet glo. qd non. qz de illa hic non expressit ibi et c. ar. de transla. c. ij. et de deci. ad audientiam. per hoc infert qd omnes canonici regulares qui profitentur regulam Augustini. l3 variant in colore: qd aliqui vtuntur albo. alij nigro. alij mixto. alij griseo. poterint inuicem eligi in prelatos. hoc iustificat glo. qd eoz habitus est linea cocta. quā portat sub capa. fa. j. de sta. mo. ne in agro. post prin. et qd no. xvj. q. vij. in noua. ideo non curando de colore exterioris vestis cū illa nō sit de habitu. ut est dictū pro hoc alle. etiā glo. qz videmus qd in multis religiosis eiusde monasterij est duplex color. ut est videre in cisterciens. qui vtuntur albo et griseo: put eis placet. dicit gl. vera esse ubi diuersitas colorum nō est de substantia habitus. et sic nō inducit diuersitatem in habitu. alio caderet in cōstitutionē istā nō ex diuersitate coloris imediate. sed ex diuersitate

nerfite habitus que induceret tunc ex diuersitate coloris. fa. j. de regu. eos q. zc. **C**l. decetero. querit quid de electionibus primo factis ante constitutionem istam contra formam huius cle. an viciate fuerint per hanc cle. Respondet glo. q. no. etiam si lis pederet tpe huius constitutionis. z hoc innuit verbu decetero: per qd solu irritat futuras. fa. qd no. de postu. pla. c. vno. i. vj. p. h. alle. Lau. q. hec constitutio est noui iuris pmulgatoria z correctiua antiqui. ideo no respicit electiones factas ante publicationem huius constitutionis. **I**n ptra. alle. q. hec constitutio fundata est super naturali inhibitione. s. no arabis in boue z asino. facit de vsuris cuz tu. finaliter tenet idem cum glo. per verbu decetero. Non ob. contra. quia ille tex. non arabis zc. debet intelligi ad sanu intellectu. ideo non concernit principaliter primitive statum regularium qui pcedit de iure positivo. secus in inhibitione vsurarum que pcedit a iure diuino. vt. d. c. cu tu. cuz ibi no. fm euz. Clarius potestis dicere q. illa auctoritas no arabis. pot. intelligi in sensu mystico fz no. vj. di. s. is ita. s. non eris tardus in bene operando vt asinus. sed laboriosus z sollicitus vt bos. Ber. tñ aliter dicebat vt vidistis per glo. j. q. dicebat q. hec constitutio est declaratoria iuris antiqui. tamen q. contra com. opi. que pro iure seruabatur. ideo no cōprehendit preterita zc. **C**l. eligat. querit an religiosus vnius monasterij postulari possit in prelatum alterius religionis professionis vel habitus. Rñdeo q. sic. q. hic tantu prohibet ne eligatur. no aut. phibet de postulatione. ideo cōcludit glo. q. ex causa poterit postulari. facit. l. cu pretoz. ff. de iudi. facit de presum. none. **S**ecundo querit gl. a quo debet illa postulatio fieri. dicit q. a papa. alleg. qd no. a simili. s. c. in denitibus. post princi. in. vj. Idem tenet Pau. q. eps non pot. contra piliu dispensare. de prebē. cu dilectus. z no. s. eo. cu dilecti. Idē Ste. mouetur per. c. dilectus. z per not. per Inno. de tēpo. ordi. q. dispensatio hic no reperitur permissa. ideo eps eaz petere no poterit. vt ibi no. fa. quod no. per Inno. s. eo. officij. Idem etiam zen. lz dicat Inno. z host. sentire contra. in. c. fi. de postu. prela. z non soluit aliter. sed dic hic de postulatione solenni qua solus potest admittere qui pot. cu vicioso dispensare. iuxta no. in. d. c. fi. Sed contra cōcilium z cōter contra hanc constitutionē que cōcilij est non pot. episcopus dispensare nec contra legem comunez. j. eo. ne romanī. z. s. eo. cum dilecti. cum ibi no. fa. l. iij. C. de offi. prefe. preto. orientis. z quod no. de offi. archi. c. fi. dictum autem Inno. loquitur in postulatione non solēni que est preabula ad electionem. Archi. vero vt refert Jo. an. in. c. in denitibus. tenet contra. s. q. a solo episcopo possit postulari. per. c. cu in magistrū. s. eo. z q. no est de reservatis pape de quibus in. c. q. translationē. de offi. le. Sed certe precedens opinio verior est hodie. lz olim forte secus p. c. cu in magistrū. prealle. sed ē hodie clarū per predicta superius. z per. c. pe. z fi. de fi. pref. z cu glo. tenet Jo. de fan. z do. An. **T**ertio querit glo. q. multipliciter pot. quis assumi in prelatu. s. per viam electionis. z per viam postulationis. z per viam prouisionis. j. eo. causam. z. s. eo. ti. c. j. z. c. vt circa. in. vj. q. dictu est de via electionis. z postulationis. quid de via prouisionis an per illā prefici poterit in prelatu alterius religionis pfectionis vel habitus. videtur q. sic. q. hic loquitur tñ de electione. ergo in prouisione locū no hz cu hec diuersa sint. vt pbat in. c. cuz in illis. de preben. in. vj. q. hoc p ius antiquu no corrigi nisi in casu expresso. de ap. precipimus. z. s. e. cu expedit. in. vj. glo. finaliter dicit q. lz hoc possit disputare de fendi. tñ contra. putat esse de mēte huius constitutionis. Mouet q. rō hic expssa est cōis ad viā prouisionis. z electionis. ergo ex mēte que ex rōe colligit. l. di. psuetudo. z l. j. C. que sit lō. psue. habebit locū cle. z hoc potissime di-

cit glo. saltē pcedere in eo quibz ex iure ad ipsum deuolutolppter electoris negligentia vel delictu: q. tñ cum succedat in iure illius q. habebat eligere eodez iure quo ille dz. vt. fa. qd videbit. j. de sup. neg. pre. grandī. fz gl. Idē tenet hic Pau. qui format qōnem in eo qui pot. p. uidere ex iure pprio vel deuoluto. Mouet primo per rationē generalē constitutionis. **S**cdō q. electio large z in generali significatione cōtinet in se prouisionē z presentationē. de elec. querelam. etiam alle. simile q. institutio qñq. dicitur electio vel collatio. de cōces. prebē. post electionem. z hoc per effectū. vt ibi no. per Inno. Item q. institutio z collatio ponuntur pro eodem. de prebē. p. illorum. z. c. accedens. de insti. facit de cōces. preben. ne captade. in. vj. vnde in generali significatione ista no differunt. s. collatio electio z prouisio. nā tendūt ad eundē finem z effectum. ideo cum ratio huius constitutionis cōceruit effectum ne disparitas zc. z causa sit plus attendenda q. factum. xxiij. q. iij. nīmū. z. q. viij. occidit. ideo comprehenditur hic prouisio. z si dicas quare expressit hic de electione tñ. Respondet q. ideo de illa expressit: quia regulares ecclesie regulariter sunt cōuentuales in quibus de iure cōmuni prouidetur per viam electionis. s. eo. c. j. xvj. q. vlti. c. congregatio. non quia vetet idem esse si aliter q. per viā electionis prouideretur. **S**ed contra decisionem glo. in prin. fortiter ob. contrariuz tactum per glo. scilicet q. ex idēitate vel maioriāte rationis non debet induci correctio in casu non expresso. vt no. in auē. quas actiones. C. de sac. sanct. ecc. facit quod no. in regula odia. de reg. iur. in. vj. in. q. per Jo. an. z. s. eo. statutum. in. vj. zc. **Q**uadruplex potest dari responsio. prima est q. cōtrarium procedit quando ratio no esset expressa. secus quando est expressa. q. tunc no extendit immediate ius statuti. sed ius statute rationis. z hoc tenebat do. Jo. de fan. alle. l. iij. C. de indicta vidui. toll. Sed certe illa lex hoc non bene probat fz do. An. quia ibi illud est propter naturam correlatiuorum que habet q. statutum in vno intelligatur statutum z in alio. argu. ff. de accepti. l. fi. **S**ecunda solutio est que colligitur ex dictis Pau. q. contrariuz procedit quādo casus omnino est separatus. secus quando no est omnino separatus casus ad quem fit extensio sed fit ad casum qui sublata significatione cōprehenditur casum expressu. z q. sublata significatione cōprehendit sub expresso bene potest fieri. ita hic. nam prouisio lata in se cōtinet electionem z electio etiam prouisionem. nāz z qui prouidet eligit in cui dando. iuxta no. de preben. relatum. Et hec solutio pot. esse vera fm do. An. nil alle. sed bene facit qd vidistis in cle. auditor. in verbo beneficio. **T**ertia solutio est que colligitur similiter ex dictis Pau. s. q. contrarium procedit regulariter fallit quādo agitur de fienda extensione extremi ad extremū. quando sic se habet extrema q. participant non solu de ratione generis. sed de eodem specifico fine. vt q. in idē tendunt seu ad eundem effectum. quia tunc licita est. maxime vbi in ratione lex ponderat finem z non modum. pro hoc alleg. do. mi. An. lz Pau. no alle. glo. in. c. j. in fi. de postu. prela. in solutione. c. cum in cunctis. de elec. tu. etiam alle. no. per Joā. an. in. c. fi. s. eo. in. vj. super glo. ij. quod autem Pau. sic voluerit. patet q. dicit q. electio prouisio z collatio in generali significatione zc. vt. s. dixi post Pau. Et aduerte q. hec solutio differt a prima ex eo. quia illa vult q. vbiq. ratio expresse vendicet sibi locum vendicet etiā dispositio. z ita se restringit. vt hoc habeat locū cū ex vi rationis expresse agitur de extensione fienda extremi ad extremū que in generali significatione cōueniūt z tendunt ad eundem effectum z finem. z huic dicto cōcor. vt dixit Jo. an. in nouella. in. d. c. fi. eo. ti. in. vj. super glo. ij. z hoc dictum forte verius q. primū ppter regulā

cōez que colligitur ex l. precipimus. C. de ap. et p. ter. cū glo. in c. cōstitutio. s. eo. in. vj. vbi videt glo. cōtraria dicte prime solutioni. **Q**uarta solutio colligitur ex c. si postq̄. in fi. s. eo. in. vj. s. q̄ ideo hic licita est extensio. q̄ collatio electio et prouisio cōter reperiuntur a iure parificata. ideo statutu in vno extendit ad reliquū. vt dicit j. in gl. pe. facit qd no. C. de fur. l. siqs seruo et l. qd vero. ff. de leg. **H**anc tñ solutionē intelligo sane qñ supuenit cōstitutio in materia in qua reperit facta parificatio. al's secus. iuxta no. per glo. de eta. et quali. c. j. in. vj. et ne cler. vel mona. c. j. eo. lib. et s. eo. licet canon. in. vj. et hec solutio sic intellecta pōt esse vera. Tertia vero iūcta prima et secūda pōt sustineri. sed prima non placet p ea que dixi. l. 3. pro ea faciat. l. j. cūz glo. ff. de legi. tu. iuncta. l. iij. s. si parens. eo. ti. cū ibi no. sed ibi apparet solutio. secūda etiam simpliciter sumpta non placet. per no. p. Bar. in l. omnes populi. in materia statutorū. circa materiaz interpretationis. ff. de iusti. et iure. **S**i ergo queritur nunqd in penalibus et exorbitantibus licita sit extensio per idētatē rationis. Conclude q̄ si dispositio nō est mere penal's licita est extensio. maxime qñ casus expressus fuit specificatus ratione maioris specificationis. sic intelligo glo. s. ti. j. in cle. j. in verbo presidentes. ad finē. Si vō dispositio sit mere penal's vel exorbitans. et tunc regulariter non est licita extensio. **F**allit primo si agit de extensione fienda ad casum non specificatum virtute regule iuris antiqui. l. si quis seruo. C. de fur. et l. qd vero. ff. de legi. **S**ecundo fallit si agatur de extensione fienda de vno correlatiuo ad aliud. q̄ similiter est ppter naturam correlatiuorū. l. iij. et fi. C. de indi. vidu. tol. **T**ertio fallit si agatur de extensione fienda vnius extremi ad aliud extremum qñ talia sunt cōmuniter in iure equiparata. q̄ licita est extensio in materia in qua facta est equiparatio. vt est glo. in c. si postq̄. in glo. prealleg. s. eo. in. vj. secus si ageretur de extensione fienda in alia materia vt est tex. cum glo. in c. j. ne cle. vel mo. in. vj. et in c. licet. s. eo. in. vj. de eta. et qua. c. j. eo. lib. **Q**uarto fallit quādo agitur de extensione fienda in dispositione iuris cōmunis ad casum qui comprehendit sub verbo etiam. ex propria significatione late tñ sumenda. vt est tex. cū gl. s. ti. j. cle. auditor. in verbo beneficio. secus esset i dispositione hominis. vt in c. fi. de preben. iuncto. c. q̄uis. eo. ti. **Q**uinto fallit qñ casus specificatus in dispositione fuisset expressus gratia exempli. vt. l. j. ff. vt i possidetis. et C. eo. ti. l. j. cūz ibi no. iuncta. l. damni infecti. in prin. per totum. ff. de dam. infec. **S**exto fallit si lex prolata sit in casu fauorabili et pio. l. illud. cum glo. sua. C. de sa. s. eccle. **S**eptimo fallit qñ agitur de extensione fienda per casum qui fm cōem vsum loquendi. l. 3. non ex ppria significatione cōprehenditur sub expresso. l. librorū. s. q̄ tñ cassius. ff. de leg. iij. **O**ctauo fallit si al's resularet absurdus vel absonus intellectus fieret extensio ad casum illum. argu. l. scire oportet. s. illud. ff. de excu. tu. **N**ono fallit qñ agit de extensione fienda extremi ad extremum qñ illa extrema conueniunt in generali significatione et tendunt ad eundem effectum. et ratio respicit finem seu effectum. quia tunc licita est. vt hac glosa. iuncto dicto Pau. et iuncto dicto Jo. an. s. e. c. fi. et dicitur potius fieri extensio ex mente cōprehensua q̄ extē sua in predictis casibus. vt dixi in cle. j. s. tit. j. predicta vera qñ verba dispositionis sunt certa. Si vero sint dubia et fm diuersam punctuationē possunt cōprehendere vel nō cōprehendere casum. de quo querimus. vel alias sunt dubia vel generalia. tunc l. 3. sumus in materia penali vel exorbitanti licitum est verba generaliter intelligere vt cōprehendant omnem casum qui cōprehendi pōt ex idētate rationis. etiam si verba cōmuniter expressa stricte sumpta non aptātur cuilibet casui sub dispositio

ne comprehensibili. dūmodo in lata significatione possit adaptari. sic intelligo glo. in c. j. de temp. or. in. vj. in verbo clericum. **H**ec puto vera. l. 3. Bar. aliter sentiat in l. si constante. in prin. in. ix. q. prime partis. ff. sol. ma. facit qd ipse no. eo. ti. l. si vero. s. de viro. et in l. non dubiū. C. de legi. et l. omnes populi. in materia interpretationis. ff. de iusti. et iur. vide etiaz per Ly. in l. j. C. que sit lon. cōsu. et glo. in cle. litteras. in. iij. gl. et iij. s. ti. j. et in cle. et si principalis. in verbo epī. s. ti. j. et in cle. auditor. in. iij. et in. iij. glo. et in glo. in ver. beneficio. Jo. an. in c. fi. de cō sue. ad fi. Simile cōclude qñ ratio est generaliter dicta an licita sit extensio. aut queritur in penalibus aut in exorbitantibus. aut in correctorijs. aut in alijs. **Q**uarto casu clarum q̄ sic. Primo casu aut agitur de pena nullitatis actus. aut de alia. et si de alia aut est mera pena ex vtraq̄ parte et non est mera pena. Circa hoc vide Joā. an. in c. dispendia. de rescrip. in. vj. et de elec. c. fi. in eo. li. et Pau. in probemio huius operis. in v. decetero. et glo. et doc. in cle. j. de rescriptis. et etiam in hac cle. s. 3. Pau. et Lap. **C**lo. inane. querit quid si electio facta cōtra formam cle. confirmetur per superiorem an tenebit. Respondet q̄ non. per hanc litteram que dicit inanem talē electionem. et ipso iure irritam. et per consequens nō potest confirmari. alleg. glo. no. in simili. per glo. in decre. quā sit. eo. ti. in. vj. Jo. de lig. post Pau. latius hoc prosequitur. **C**ōclude ex dictis omnium q̄ si facta est cōfirmatio ex certa scientia a papa. tenet. ar. decre. pposuit. de conces. preben. et tunc est potius de nouo datio q̄ cōfirmatio sic intellige gl. inquantū dicit de certa scientia pape. in c. q̄ sit. et pau. hic. et hoc vez siue peccet electio in iure positio vt hic siue in iure naturali. hoc est in cōsensu. l. 3. aliqui in hoc distinguant. naz l. 3. non possit facere q̄ consensus qui non interuenit interuenit quoad essentiam facti. potest tñ hoc facere quoad iuris effectū quia potest tale ius introducere quale foret introductū. si electio valida precessisset. nam de nihilo potest facere aliquid. de hoc de spon. is qui. C. de rei vx. act. l. vna. Si vero est facta non ex certa scientia non tenet ar. c. inter dilectos. de fi. instru. Si vero sit facta per inferiorē a papa. et tunc si electio peccabat in iure naturali non tenet confirmatio. per no. in c. q̄ sicut. per Jnn. et Lopo. et ibi etiam per Joā. de lig. Si vero peccabat in defectu iuris positui. tunc glo. in c. q̄ sit. prealleg. et hic in c. j. de postu. prela. tenet q̄ non vj. Arch. contra. s. eo. sicui. in. vj. et hoc puto verum. quia sententia in istis beneficialibus transit in rem iudicatam ad preiudiciū partis. s. e. cū dilecti. ad fi. vnde nō potest amplius defectus iuris positui obijci. forte tamen iudex ex officio vel ad partis denunciationem posset inquirere an canonice fuisset electus. argu. no. de rescriptis. constitutus. et eo. ti. ad audientiam et c. **C**lo. religiosus. querit an procedat etiam in nouicio. Respondet q̄ sic. alleg. s. eo. nullus. cum ibi nota. in vltima glo. lib. vj. quinimo procedit etiā in mendicantibus. quia littera generaliter loquitur. quod tamen dicit gl. intelligendū saluo casu cle. vt professores de regul. et c. quorundam. s. eo. in. vj. quia eo casu quo eliguntur seruata forma huius clemen. non debet esse electio in discordia. vt ibi et c. **A**n religiosus possit esse rector scholarium. dic q̄ si statutum vel consuetudo id disponit seruatur si nihil disponit. **S**i est medicas et in discordia non potest. dic aut est diuersitas pro maiori parte laicorum et pro maiori parte clericorum secularium. aut pro maiori parte religiosorum aliquorū q̄ sue religionis. et hoc vltimo casu tantum potest esse. argu. gumentum nota per Barto. in l. finali. ff. de collegi. illi ci. et huius clemē. et quia hoc casu non est cura animarū sed temporalium. fa. quod no. in clemen. quia cōtingit. in ver. secularibus. de re. do. et c. **C**lo. secularis. que

rit an religiosus possit eligi in prelaturam ecclesie secularis? Rñdet glo. primo fm quosdam qd non mouentur isti: qd ex quo tex. permittit qd eligi possit in epm ecclesie secularis. ergo a contrario datur intelligi qd ad prelaturam inferioris ecclesie secularis eligi non possit. ar. decre. nōne. de presump. cū si. glo. tenet contrarium. Adouetur primo: qd hic solum prohibet eligi in prelaturam ecclesie regularis diuerse religionis professiois vel habitus. patet ex principio ibi: in eisdez monasterijs sociantur. ergo in prelaturam ecclesie secularis potest eligi. et sic ille tex. a contrario hoc probat. Secundo qd de iure antiquo hoc erat permittit. vt pbat. lv. di. pñcis. lviij. di. c. j. xvi. q. j. doctos. cū multis capitulis ibidē. et de sta. mo. qd dei timorem. cū ergo hoc non reperiatur correctum stabimus illi antiquo iuri. ar. s. eo. cum expediat. in. vi. nō ob. qd hic dicitur de seculari ecclesia ad quam religiosus potest in epm eligi. et sic a contrario videt qd secus sit in alia prelatura ecclesie secularis: qd dicit glo. hic incidet. hic est dictū in singulari: qd principaliter intendebatur prestari de regulari. vt sequitur in littera. ideo nō debet sumi argumentum a contrario illius incidentis dicti: qd verba incidenter plata non disponunt. de priue. si papa. in. vi. facit qd nō. C. de epī. et cle. in. l. conuenticula. vel fm Pau. ne qd crederet phibitū. per. c. nullus. s. e. in. vi. quod pro parte. hic corrigitur credens ipsum in toto corrigi fm eum. vel dic tertio qd non debet sumi argumentum a contrario ad correctionem iurium. s. eo. publicato. cū ibi notatis. preterea fm do. An. potestatiue non dispositiue ista verba sunt prolata. vt est dictum. ideo dispositionem nō ampliant. Ar. nō. in cle. j. de preben. et hoc dicit gl. sibi placere in ecclesijs secularibus non collegiatis: qd ad illas potest religiosus eligi in prelaturam. et de hoc est nimis dubium. Sed dubium maius est. nunqd id sit in ecclesijs secularibus collegiatis. videtur qd sic. fm glo. alle. nō. p. Ber. de sta. mo. c. j. in fi. j. glo. et c. qd dei timorē. et quod nō. Jo. lxxvii. di. c. ij. lxxiiij. di. quorū dā. xvi. q. vij. i. noua. C. In pñ alle. nō. per Host. in decre. qd dei timorē. vbi ipse tenet qd monachus non possit habere preposituram vel decanatum ecclesie secularis. nisi hoc fiat propter necessitatem cure animarum. Pro hoc alleg. glo. secunda quia disparitas habitus impedit transitum prelacionis: ergo illum multo fortius impedit diuersitas habitus et religionis que adest hoc casu. quia diuersus est habitus diuersa religio ab habitu et religione clerici secularis. et potissime videtur hoc prohiberi in collegio clericorum simul viuentium: qd in illis potissime viget ratio cle. posita in prin. quia quandoqz finguntur priuilegijs religionis. de vi. et hone. cle. c. quoniam. et nō. xvi. q. j. in decima. vnde in eis videtur idem quod in religiosis diuerse religionis vel habitus etc. Glo. finaliter dicit qd hoc egeret decisione papali. tamen inclinatur qd idem sit in ecclesijs secularibus collegiatis. quod in non collegiatis mouetur: qd vt dictum est cle. ista videtur solum prohibere transitum prelacionis qui fit in monasterijs. vt patet in prin. ibi: in eisdez monasterijs. nisi forte dicat glo. dicas verbum monasterijs exponi pro ecclesijs. sicut in simili. xvi. q. vij. nemini. sed certe hec esset impropria expositio ar. c. ij. de consue. et de supplē. nego. prela. grandi. in. vi. Non ob. predictę decisionis quod dictum est: qd si habitus disparitas tñ etc. qd potest dici fm glo. qd hic nō est habitus disparitas: qd clerici seculares non habent certum habitum. qd pbat: qd in iure nō est expressum de colore vel forma. sed per talia vel alterum eorum oportet habitum discerni et distinguere. vt. j. de regula. eos q. ergo etc. Vnde l3 certa forma et certi colores sint in eis prohibiti de vi. et hone. cle. c. quoniam. s. eo. clerici. non per hoc sequitur qd certus sit habitus prefixus ipsi clerico seculari. Sateatur tñ glo. qd late loquēdo potest dici certus ha-

bitus clericorum secularium. s. qui sit honestus et eis conueniens. nec eis prohibitus. sicut in simili dicimus habitum laicalem illum qui conuenit laicis. fa. de sen. excō. si iudex. in. vi. et per hoc patet qd habitus religiosorum est etiam conueniens clerico seculari. et sic non dicuntur esse disparis habitus. Ex his remanet glo. in cōclusiōe qd in ecclesijs secularibus non collegiatis. et etiam in collegiatis. l3 in hoc secundo sit magis dubium prefici potest religiosus. l3 dicat egere declaratione. cum glo. cōcord. Pau. qui tamen dicit qd forte Host. in. c. dei timorem. nō intellexit de dignitate principali que semper est curata respectu collegij. et sic semper subesset causa dispensationis. sed de inferiore in quo posset ratio dispensationis cessare quasi per hoc velit respondere ad dictum Host. Lap. vero hic dicit qd illa cura collegij non est illa cura de qua iura loquuntur. videntur enim intelligi de cura parochianorum. alleg. s. eo. statutum. in. vi. alle. etiam quia in ista et non in prima exercetur officium predicandi et ad talem prelaturam bene posset religiosus eligi sicut ad curatam ecclesiam non collegiatam potest eligi. pro et contra. facit quod scripsit Lap. de preben. cum in illis. in. vi. vbi dicit videndum pro hoc. qd si cura collegij suffecisset debuisset indistincte permitti religiosos transire ad prelaturam alterius collegij religiosi. nisi dicas qd ibi est maior diuersitas: quia habitus secularis potest dici non diuersus ab habitu regulari. Item vita religiosi potest dici non conuenire etiam seculari. l3 non ecōtra. et pro opi. Lap. facit: qd hec ratio clemē. l3 quoad verba non videatur locum habere in secularibus ecclesijs. tñ eius mens locum habet. Ideo impropriari debet verbum monasterijs: ex quo dispositio est lata. Ste. hoc non attingit in glo. sed dicit qd monachus non potest effici prelatus canonicorum regularium. et per hoc dicit approbatam opi. Hostien. et reprobat opi. Hug. et sequacium. de qua. lviij. di. c. ij. et lxxiiij. di. quorū dā. Ber. tenet cū glo. Mathe. tenet contra glo. in ecclesia seculari collegiata. de quo remittit ad decre. preterea. de preben. et de vi. et ho. clerici. deus qui. zenze. etiam fm do. An. videtur velle contra glo. s. qd possit eligi solum in episcopum ecclesie secularis non ad aliam prelaturam ecclesie secularis dicens qd in episcopo est speciale: quia in eius vacatione est maius periculum. propter multa que ei incumbunt plus qd alijs. s. eo. transmissam. et de excess. prela. attendentibus. ideo vt tanto periculo succurratur expedit cito fieri episcopos. hinc est qd etiam sunt a iure in multis priuilegiati. de senten. excōmu. quia periculosum. in. vi. de offi. delega. c. ij. eo. lib. Idem Arch. recitando de preben. cum singula. in. vi. velle videtur qd communiter teneatur opin. glo. et credo qd illa seruaretur in practica. Tamen pro clariori euidētia dominus noster hic clare exorditur materia querendo quid iuris ante clemē. Secundo quid post. et ponit opinio. de quibus in. c. qd dei timorem. In quibus finaliter concludit cum glo. qd ad episcopalem dignitatem secularis ecclesie potest eligi monachus. Item ad prelaturam ecclesie secularis collegiate: quia illa nō potest esse sine cura collegij. Ad ecclesiam parochialem curatam non collegiatam potest similiter eligi de iure communi. dispensatiue tamen contra regulas alias iuris propter dissolutionem voti obedientie et voti paupertatis et extra claustrum vagationem. que omnia monacho repugnant. facit decreta. nihil. ad fin. s. eo. vbi de isto iure dispensatiuo absqz hominis facto. de iusticia tamen promotionis esse dicit qd fiat ex causa necessaria. vt quando non sunt idonei seculares. xvi. q. j. c. j. Item qd monachi qui promouentur sint honesti in vita et boni predicatorum de sta. mona. c. ij. s. porro. s. eo. cum in cunctis. et potest talis esse solus. licet tutius sit qd cum socio sit si haberi potest. vt in. ca.

q̄ dei timorē. de quo p̄ Hosti. in summa de sta. mona. §. vtrū. Ad canoniam autem vel aliam dignitatem nō principalem in ecclesia collegiata pmoueri non potest. licet glo. arguēdo teneat cōtra. de vi. z ho. cle. deus qui. z de prebē. preterea. fm̄ Pau. Host. z Archi. cōtra. lviij. di. c. ij. z de regula. §. eo. Ad ecclesiam vero simplicem vel aliud bñficiū nō curatū seculare planū est fm̄ oēs q̄ eligi nō pōt. De rectoria hospitalis dic vt colligitur ex cle. qz contingit. de reli. do. in verbo secularibus. z vide Arch. xviij. q. ij. quidam. qz nō pōt ibi p̄fici cūz deficiat ibi cura ex potestate clauū. Querit gl. an ecōuerso secularis possit eligi in ep̄m ecclesie regularis. Dicit q̄ sic. qz sic est ecōuerso. z qz ep̄s recipit monachos ad p̄fessionē de regula. p̄fectū. z qz monachus tñ qñqz subit ep̄o. xvj. q. j. q̄ vere. Quero an monachus assumptus ad ecclesiam secularem teneatur seruare regulam. dic vt p̄ Joā. xviij. q. j. c. j. z xvj. q. j. c. de monachis. z per Host. z Hosti. in summa. de sta. mo. Dic q̄ ab omni eo ad quod tenet ex regula si id est incōpassibile videtur esse absolutus ab alijs cōpassilibus nō per hoc patet q̄ nō est absolutus a voto castitatis nec a voto paupertatis respectu sui ipsius. respectu tituli cui queritur z potestatis ad ministrandi sic. quo ad votū obediētie secus si ecclesia ad quā transit abbat non est subiecta. quoad esum carniū nō est absolutus nisi ratione scandali aliud dicat. ar. de sta. mo. recolentes. §. j. a delatione habitus. nō est excusatus. pōt tñ ratione scandali se in exteriori apparatu p̄formare cū illis cū qbus hz viuere. de vi. z ho. cleri. deus qui. a modo autē beneficiandi bene est absolutus. vt no. in. c. de monachis. xvj. q. j. per Jo. facit quod no. j. de cele. miss. in cle. j. Idem videtur a ieiunijs z vigilijs vt no. in. d. c. tertio. Item qz p̄pter curaz oportet sepe ex traordinarie comedere z surgere. Sed an episcopus religiosus remotus ab episcopatu possit remanere monachus primi monasterij. Dicit q̄ nō. de quo per Sede. in opere suo. c. v. z per Joā. xcij. di. si qui sunt. Quid si monachus electus ad parrochialem ecclesiā eo ipso existēte eligatur ad aliā. an requiratur alicuius consensus vt cōsentire possit. Dic q̄ non: qz existens ibi solus est subiectus episcopo cui non omnino subest obediētia monachali. ideo consentire poterit. l3 transire non possit sine eius licentia. sicut nec alius clericus secularis. hoc verū nisi antecessisset ecclesie. quia tunc esset in potestate episcopi. vt dicit ipse. si vis tenere indistincte q̄ requiratur licentia potes dicere q̄ absolutus est ab obediētia monachali respectu ecclesie cui p̄est. non respectu alioz. vnde adhuc dicitur monachus. xvj. q. j. p̄sbyteros. cū ibi not. z sic intelligantur. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. z. c. de monachis. z. xviij. q. j. c. j. vnde requireret licentia abbatis vel saltem episcopi qui est loco abbatis. vt. d. c. de monachis. An autē talis eligi potest ad prelaturā olim sui monasterij tenet q̄ sic: qz p̄r manet professus circa tria substantialia regule. vt patet ex predictis. Quero an consuetudo que ante hanc cle. habebat oppositū eius quod hic disponitur sit sublata. Pau. tenet q̄ nō. pro hoc iste tex. ibi: decetero. Fatetur tñ q̄ post hanc cle. nō possit induci velut irrationabilis. qz l3 ante fuerit rationabilis. tamen post hanc cle. esse non potest. de quo plene hic per Pau. z de ver. sig. abbate. per Jo. an. credo q̄ hoc non procedat per no. in cle. vt hī qui. in gl. qd de posteris. j. de eta. z qua. Nam hic solum reseruat electionem factam. sed consuetudinem nō reseruat. nec aliquid expresse circa illam disponit. Contra intelligitur reprobata ex quo declaratur eius irrationabilitas. per c. j. cum ibi no. de constitu. in. vj. Quid de electionibus factis post constitutionis datā infra duos menses. ante tñ aperturam z publicationē eius. z anteq̄ perueniret ad noticiam eligentiū an teneat. dicit Pau. q̄ non. pro

pter decretū hic appositū qd afficit etiam ignorantes a tempore date. Fatet tñ q̄ cum sint sine culpa. per consequens erunt sine pena. sed vt dixi nō valebit electio contra inhibitionē huius cōstitutionis. secus dicit si sola fuisset hic inhibitiō sine decreto. alle. de rescrip. tibi qui. in vj. z de preben. dudū. z. c. si apostolice. de cōcessi. prebē. c. j. in. vj. z sic concludit q̄ accessoriū trahit ad se principale. hoc est decretum constitutionis fm̄ Lap. C. No. bene q̄ decretum pape ligat z afficit ignorantem etiam si de eo in decreto non exprimat. de quo dic vt. §. e. si eo tempore. in. vj. Idem no. in reservatione. De inhibitiōne vero an illa solum afficiat ignorantem. sentit hic Lapus q̄ non. sed dic vt colligitur ex cle. j. de iurepa. cum glo. C. No. etiam ex dicto Pau. q̄ l3 constitutio ante duos menses non liget ignorantes ad penam extrinsecā. ligat tñ quoad nullitatem actus. Idē no. sumpta in p̄hemio. in verbo. decetero. Nunqd si ep̄s vult vnire duo loca diuersarum professionū z habitū ita q̄ vtriqz remaneat sua p̄uilegia salua z bona sua. sed habeat prelaturā cōm. hoc poterit non obstante hec cle. Pau. respōdet distinguendo modos vnionis. de qbus habet ne se. va. c. j. per glo. z per Jo. xvj. q. j. z t̄pis. z cōcludit q̄ si fiat vnio taliter q̄ vtriqz remaneat sua p̄uilegia salua. z sit diuersitas p̄fessionū z habitū q̄ tūc nō pōt hac cle. ob. l3 si fiat vnio cōfusiua ita q̄ monachus vnus sit monachus alterius. tunc sic. qz cessat prohibitio huius cle. z eius ratio. Querit vltimo Pau. quid si monachus vadit ad stuphā vel aliud locū similē z habitū dimittit. incidit ne in penam. ca. ij. ne cle. vel mona. in. vj. videt q̄ sic. qa semper etiam in lectulo debet retinere habitum. xxiij. di. sanctimoniam. in vestibis quibus semper vsura est. z. xx. q. j. c. fina. ibi: z professionis veste seu in lectulo z c. tamen tenet contrarium. dūmodo temerarie non deponat. nam in. d. c. j. solum temeritas ponderat. ideo cessante illa cessabit pena. facit cle. j. j. de vi. z ho. cleri. ibi. preterq̄ ex causa rationabili.

De romani electioni. Di

dit in sex partes. vt patet ex glo. j. qz primo ponit de potestate cardinaliū sede va. Scbo de officio camerarij vel penitentiarij. Tertio determinat quid cōprehendatur appellatione diocesis. z quid si papa moritur extra curiaz. Quarto determinat quid si contingat omnes cardinales exire conclave. Quinto de exceptione censure non opponende contra cardinales eligētes romanum pōtificem. Sexto arctat venire debentes existētes extra curiam vt veniant etiam. l3 intellexerint sedes vacare. secunda ibi: eo tamen. tertia ibi: sane. quarta ibi: porro. quinta ibi: ceterum. sexta ibi: verum. legā vsqz ad §. sane. C. No. primo q̄ ex diuersitate opinionū surgit dubitatio iudicioz: z obfuscatio veritatis. z hoc qz probabiliter dubitatur in talibus. z ponit hic Huil. quid est opinio z in quo differt a fide dicēs q̄ scientia hz cognitionē certam. opinio dubitationē. fides mediū tenet: qz nō habet dubitationem nec cognitionē certam. de sum. tri. sup rubi. vnde dicit q̄ opinio est dubia particularis arbitratio que a doctore alicuius sciētie auctoritatē assumit. hec nō est p̄ponenda veritati. ideo dicit lex q̄ vbi casus legis est. ibi nulla ē dubitatio. C. de fur. ancille. de voto. ex multa. vbi autē est dubiū. fauendū est opinioni doctoꝝ. de deci. c. j. z si cōcordari possunt cōcordande sunt. de resti. spo. litteras. z. ff. de dā. infec. l. si finita. §. illud. Alia dicit Jo. de lig. circa fidē z opinionē volēs dare differētiā inter illa que sunt physica. ideo omitto. Sed aduertendū quia dicit zenze. q̄ opinio doctoꝝ etia p̄babilis non est in scriptis redigenda nisi ad instructionē. de postu. prela. c. j. cū ibi not. z p hoc dicit q̄ habens p se opinionē doc. in aliquo casu si succubat excu

fatur ab expensis: quia iustam fouet causam litigandi. de quo de ap. vt dilectus. z. c. cum speciali. per Anno. z. ff. de leg. ij. qui solidum. §. etia. vnde dicit do. **P**ar. cendum iudici qui vnaz elegit opi. alle. ff. de re iudi. cū prolati. z. de cōstitu. ne innitatis. Ratio predictorum est: quia a iure doctor habet potestates interpretandi. l. j. C. de leg. z. ibi no. z. in. c. j. de postu. prela. ideo eius interpretatio reddit rem dubiam cum sit probabilis. vt dictis iuribus. fa. xj. q. j. §. ex his. cum ibi no. **H**ec dicit vera nisi opinio esset cōmuniter reprobata. qz tunc fatuus esset iudex qui sequeretur eam nec excusaretur in iudicatu. in sti. de obliga. que ex quasi delict. nas. in princi. vbi glo. facit quod nota. de constitutio. c. j. in nouella. vnde dicebat do. **I**n. post zenze. qz opinio subtilior preferenda est. de ferijs. capellanus. de quo de iudi. dilecti. hinc est qz licitum est discipulo quandoqz magistrum reprehendere. ff. de condi. ob causam. l. dedi. debet tamen si potest potius excusare exemplo Sabini qui sententiaz magistri sui Cassij bene excusauit. ff. de arbi. l. qualē zc. **C**irca predicta sunt videnda duo. **P**rimo que opinio debet seruari. **S**ecundo an opinio excusat ab expensis. **C**irca primum dic qz si consuetudo approbat vel lex aliqua civilis vel canonica illi standum est. vt in. l. meminisse. ff. de legi. z. in. c. licet. cuz ibi de fo. competē. al's si possunt reduci ad concordiam reduci debent. de restit. spo. litteras. Si non possunt illa que cōmunis est seruanda est. salvo nisi per rationem cui respondere nō possit appareat oppositum. vt no. in. c. j. de consti. p. Jo. an. Si vero non appareat que sit cōmunis illa que validioribus z. pluribus rationibus iuuat. seruanda est. ar. l. si. C. de edicto diui hadri. tol. al's que est benignior. z. benignior dicitur que fauet iuramento matrimonio liber tati testamento z. religioni. vt in. c. j. cū ibi no. de cognaspiritu. z. c. fin. de re iudica. vel illa que fauet reo vt ibi. **C**irca secundum dic qz si opinio sit consuetudine approbata vel lege excusat al's non excusat. sed si neutruz predictorum apparet z. apparet que sit cōmunis iuuat. Si vero non apparet que sit communis est dubiuz. do. **A**bathe. tenet qz illa non excusat. zenzen. cōtra. sentit. z. Jo. an. z. **P**e. in. c. vt debitus. de ap. z. **S**pec. in loco ibi posito quod videtur pcedere si sit opinio moderni doctor. z. autentici quia non est verisimile qz sine magna ratione fuerit motus quod poterit discuti per allegatioes. vnde potest quis probabiliter dubitare an poterit sustinere. Nam si apparebit illa ratione fulcita cui bene responderi non posset preferenda esset cōmuni opinioni. z. quod dixi cōmunem opi. preferenda intellige modernorum z. autenticorum. de sum. tri. c. j. ad fi. z. ibi per Lō. po. z. Jo. an. **C**irca secundo de isto verbo obstaculo: quia proprie dicitur perpetuum vel nullitatem actus inducens dilatio regulariter temporalis dicitur. **C**irca. tertio qz lex inferioris non tollit legē superioris. de quo de ma. z. obe. qz super his quod maxime procedit. vt hic notanter dicit glo. qñ inferior habet tantam potestatem a superiore. vt in cetu cardinalium vacante sede. qz potestas talis causat a papa per quod videtur qz capitulū vacante sede non possit renouare constitutiones episcopi quasi ab eo habeat potestatem hz do. **I**n. Sed certe Sede. de senis disputauit contrarium. vt refert Jo. an. de maio. z. obe. c. j. in. vj. nec est verū qz ab episcopo causet potestatem capitulum sede vacante. sed a papa vel a iure cōmuni. vt patet ex. c. cum olim. z. c. hisqz. de ma. z. obe. z. c. ti. c. j. in. vj. **C**irca. quarto qz aliud ē modificare aliud corrigere: aliud mutare: aliud detrabere: aliud dispensare. Corrigi dicitur quando corrigitur statutum nec aliud de nouo loco illius fit. **M**utatur quando sublato illo aliud loco eius statuitur. **D**etrabitur quando in parte tollitur. **M**odificat qñ temperatur z. restringi

tur seu limitatur. **D**ispensatur quando stante statuto in nullo alterato in aliquo statu particulari suspendit. qd no. pro statutarijs habentibus potestates circa statuta. vide glo. z. tex. de offi. dele. super questionum. in princi. **C**irca. illud vulgatum qz idem iuris est de toto quoad totum: quod est de parte quoad partem. concordant sunt in glo. **C**irca. qz quedam sunt in papa per modum potestatis vt creare cardinalis. quedam per modum iurisdictionis. **C**irca. ex ratione littere. in princ. que generalis est qz inferior a papa etiam cetus cardinalium sede vacante non potest mutare vel corrigere constitutionem editam a papa. z. per hoc dicimus qz inferior non rescribit contra legem cōmunem. vnde nō posset cōcedere rescriptum in causis plenarijs. vt pcederetur summarie. z. de plano sine strepitu z. figura iudicij etia si sit legatus de latere. vt no. glo. de hereticis. c. si. in. vj. **I**dē in alijs qui habent potestatem ab imperio. l. formam. C. de offi. prefe. preto. orientis. **I**dez putat do. **I**n. in antianis vel poribus. quia hoc esset absorbere ius alterius qz tollere solius principis est. ad hoc de offi. dele. super questionum. z. idem putat in consilio populi. nisi esset populus liber: z. haberet regalia. qz talia sunt principi reservata. vel dicit qz forte posset quoad preiudicium eorum. arg. l. omnes populi. ff. de iusti. z. iur. hoc credo statuendo per. d. l. fa. cit. l. venditor. §. si constat. ff. cōia pdiorum. sed rescribēdo videtur secus. fa. quod habetur in. l. iij. §. plane. ff. qd vi aut clam. **I**n. autem inferior possit tollere facultatem appellandi. vide in. d. c. sup questionum. z. de iure iur. vementes. z. p. **B**ar. ff. a quibus appellare nō lz. l. j. z. ff. de aqua plu. ar. l. si. z. in. l. omnes populi. **C**irca. qz vacante sede papali cetus cardinalium non succedit in potestate aut iurisdictione pape. nisi quatenus apparet expressus z. sic est approbata opi. gl. de scis. c. j. in. vj. **C**irca. qz inferior a papa non dispensat contra cōcilium. ad hoc cōmuniter al'r. vide glo. s. eo. cuz dilecti. z. quod nota. de fi. pres. c. penul. z. de prebē. c. exposuisti. per Jo. an. post **H**ostien. zc. **I**n. versicu. eo tamen. **N**ota qz limitata causa limitatum parit effectum: quia potestas data cardinalibus in surrogando z. creando camerarium et penitentiarium non pducit effectum. nisi temporale ad tempus vacationis. concordant. l. ita autem. in prin. ff. de admittu. **C**irca. qz aliquando dicitur surrogari loco alterius id quod ultra numerum ponitur zc. **I**n. versu. sane. **N**o. differentiam inter districtum z. territorium z. que libet ciuitas habet districtum z. territorium fm do. **I**n. contra etiā posset hic colligi p dictionē seu. que no. idētitatē in substantia. de postu. pla. bone. j. in gl. **C**irca. ap. pellatione districtus nō cōprehēdi ultra limites dioecesis fm do. **I**n. hic tñ facit ptra. qz videt hic speciale dū dicit hoc casu. **C**irca. tertio qz res alibi destinata nō videtur esse vbi naturaliter est. sed in loco vbi est destinata. **E**x quo no. qz in positiuis qñtum ad dispositionē ad rē v' quoad ius qd surgit ex re res videt esse potius vbi est locus destinatus qz vbi est locus naturalis rei. ad l. ff. de here. insti. l. ex facto. §. v' zc. **E**x ver. poro. no. vnū casū in quo clerici subiiciunt laicis. aliquos habes xliij. q. v. principes. fm **P**au. zc. **E**x ver. v' no. duo remedia ad prouidendum cuiusqz negocio. s. dei adiuto. riu cū spe in deo z. sollicitudo operationis in fi. **C**irca. secundo qz citatio predecessoris arctat citatū ad cōparendū coram successore. z. sic instantia inchoata cū predecessore transit ad successorem in iurisdictione adeo qz transit etiā effectus citationis in tantū qz nō est necessaria noua citatio. **C**irca. pn. cle. qro an papa possit facere cōstitutionē per quā sibi sit licitū eligere successorē. Jo. qz nō. lxxix. di. si transitus. quā quis possit cum cardinalibus deliberare. nota. viij. qōe. j. c. j. §. ex his. z. super electione facienda constitutionem facere. vt hic

probat. 7. xliij. di. in noie dñi. lxiij. di. hadrianus. dum tamē de consensu cardinaliū quorū ē eligere vt ibi no. Archi. fm pau. vide. c. moyses. vij. q. j. fm do. An. q. di. ctū ē ex cōsensu cardinaliū credo verū ex honestate nō ex necessitate per. c. significasti. s. e. 7. de cle. nō resi. ex gestis cū ibi no. **¶** Secūdo quero an episcopus possit statuere q. canonici teneātur aliqū extrinsecus ad electionē vocare vel aliud in electione seruare. dic q. non q. nō pōt statuere cōtra cōciliū generale. vel cōtra ius saltem in preiudiciū alterius nisi illi de quorū preiudicio agif cōsentiāt. vel presentes sint 7. taceāt. vt no. Bo. de loca. c. ij. q. vltimū de taciturnitate nō ē verū per no. in regula is qui tacet. 7. l. filiuffa. §. inuitus. ff. d. pecu. 7. c. **¶** Tercio quero an cetus cardinaliū possit restituere fame. videt q. non vt hic. In contrariū q. senatus pōt. l. j. §. de qua. ff. de postu. ergo 7. cetus cardinaliū q. illi equiparatur. vt no. Inno. in. c. cū te. de re iudi. 7. xvj. q. j. ecclesia. 7. xcvi. di. Cōstātinus. non ob. cle. q. itellige q. nihil potest eorum que sunt iurisdictionis cōtētiōe sed voluntarie sic. tutius tamē est tenere contra. secūdum Ber. do. An. dicit q. si cetus cardinaliū hoc non pōt ex sua potestate viuēte papa pcedit dictū Ber. q. nō poterit se. va. sed si tenes q. possint viuēte papa. vt videtur sentire Inno. in loco preallegato tūc poterit etiam eo mortuo q. ea que competunt cardinalibus vī proprie potestatis non negant hic cardinalibus mortuo papa. **¶** Mo. glo. hic in ver. pertinere. **¶** Quarto quero an cardinales in ecclesijs suis habeātur loco episcopozū. dic si sūt episcopi habentur loco episcopozū quo ad iurisdictionalia 7. quo ad episcopalia vel quo ad iurisdictionalia tūc. de quo de ma. 7. obe. his que. 7. c. cum olim. de cap. mo. cū dilectus. pro hoc q. habent sub se capellanos. vt dictis. c. quos nulla ecclesia inferior episcopali de iure cōi. habet vt no. Inno. in. d. c. cum dilectus. **¶** Quinto tractant hic aliqui de potestate vicarij pape 7. de potestate rectoris vbi non est instādū. q. modicū vtile est. **¶** Sexto quid si pro terra ecclesie vel evidenti periculo cetus cardinaliū vult dare legatū vnum ex cardinalibus nō consentiēt an possit cogere. dic q. dari nō pōt inuitus ne voce sua pūnetur. 7. q. par in parē nō hz ipe rium sed dici posset oppositū q. vtilitas publica preferēda est. 7. q. cardinaliū cetus maior est quolibet cardinali. ar. no. de offi. ordi. irrefragabili. 7. d. sup. neg. pre. c. pe. in. vj. volēs dari posset nō tamē eēt generalis legatus s. solū in actu illo imminente. s. e. vbi periculū fm pau. In ver. sane tractat hic. an locus sit de substantia electionis de quo. s. e. cū terra. vbi dicit q. non licet honestū sit seruare locū consuetum. Itē an possit fieri in loco interdīcto. de quo. s. e. licet. q. dicitur q. sic. 7. speciale i. electio ne pape. s. e. vbi periculū in. vj. **¶** Quero an appellatio ne diocesis cōprehēdatur ciuitas. dic e contra q. appellatione ciuitatis non comprehenditur diocesis. xij. q. ij. c. fina. ff. de arbi. si cūz dies. §. si arbiter. **¶** Appellatio vero diocesis regulariter cōprehēditur ciuitas. fallit in rescriptis ad lites vel ad beneficia. licet paulus in hoc vltimo hic contra glo. teneat. facit de rerū permu. c. j. in vj. 7. de etate 7. qualitate accepimus. 7. vide Bar. ff. de verbo. sig. l. ij. **¶** Quid si episcopus moritur in certo loco diocesis. 7. ibi vult sepeliri. vt i. monasterio monachorum an ecclesia cathedralis poterit petere canonicam suam. videtur q. non. q. tota diocesis est sub parrochia episcopi. 7. ibi debet sepeliri nisi aliud disponat. **¶** Naz ibi habet domicilium. de testa. requisisti. vij. q. j. scire. de priuile. c. j. secūdū Ber. quod est notandum. **¶** Idez dici posset de rectore ecclesie vel priore vel prelato vel canonico. quia ipsa ecclesia in eū sustinet sacramentorum onus. 7. sic debet habere canonicā. **¶** An opponi possit exceptio simonie cōtra cardinales. dicit q. non etiam si

notoria sit. j. q. j. si quis. sicut nec excoicatio. **¶** Itē nec exceptio heresis. q. excoicatus dicitur hereticus. licet percutiens clericū excoicatum incidat in canonem secus si hereticum. de quo pster. vt no. Inno. de sen. exco. sac. secūdū guil. 7. zenze. **¶** Ad hoc q. electo in papam non pōt opponi exceptio heresis l. 3. de illa possit accusari secūdum Inno. s. eo. licet glo. ibi contra. **¶** Glo. inferiori allegat concoz. 7. no. ipsaz hic. 7. hoc maxime 7. c. **¶** Glo. tolli opponit de nota. i. fi. de offi. archiepiscopi byteri. **¶** Secundo hic vult tollere lege superiorū ibi p pene adiectionē iuuare q. pōt. nec etiam hoc prohibetur 7. c. **¶** Glo. centū opponit q. imo cōgregatio cardinaliū aliter appelletur. s. gremium vel collegiū. vt. xliij. di. in nomine domini. 7. c. primo de scismati. Fateor tamē q. pro eodē in effectu supponuntur dicta nomina. **¶** Secūdo querit an cardinales habeant ius collegij. an vero censeantur vt singuli. remittit ad notata de iudeis ad liberandam in ver. sacrosancte. 7. ibi cōcludit q. sic. pro hoc allegat q. vulgariter appellat collegiū. vt etiam tetigit hic in gl. igif 7. c. ar. de spon. c. ex litteris. 7. §. est 7. aliud insti. de dona. **¶** Item quia habet arcā cōmunem quo ad seruicia cōmunia 7. camerarium speciale loco sindici qui oblata equaliter diuidit inter eos. 7. simul etia cōgregantur ad tractatus totius mundi expediendos. 7. est adeo vnū cum papa: q. cum ipso vnum 7. idem ē. qui si. sunt legiti. per venerabilem. §. sunt aut 7. c. **¶** Glo. modificari. 7. glo. dispensari querunt quid sit modificatio 7. quid dispensatio. respōde vt in eis. q. modificatio sapit diminutionem. de verborum signifi. c. penultimo. **¶** Dispensatio est quando stante dispositione superioris in aliquo casu particulari dispesatur de etate 7. qualitate. c. j. in. vj. 7. c. **¶** Glo. non consonam oppo. q. immo cetus cardinalium succedit in potestate papali mortuo papa. q. sic videmus in alijs collegijs. de maio. 7. obe. his que. ergo 7. c. **¶** Secundo quia non est verisimile filium dei voluisse mortuo papa suū gregem esse sine pastore. vel ecclesiam sine sponso. **¶** Respondet glo. propter hoc olim erant opiniones. 7. Hostien. propter predicta tenebat cōtrariū eius quod hic deciditur. sed opinio eius hic reprobat. 7. in decretali vbi periculum. s. eodem in. vj. licet ab illa excusari possit. 7. ab ista quia eas non vidit. Non obstat contra. 7. primo primum. q. illud in alijs capitulis. quia hoc eis permittitur. hic vero expresse prohibet. vt patet hic 7. dicto. c. vbi. **¶** Mo. ob. secūdum. quia sponsus rector pastor 7. caput ecclesie ē christus mortuo papa. vnde licet deficiat vicarius nō deficit principalis. vnde cōcludit q. opi. Hostie. nō est bona. imo ex ea sequeretur magnū absurdū. videlicet q. non eēt necesse nec vtile ecclesie eligi papam. ex quo cetus cardinalium haberet vicarium christi quod non esset expediens nec vtile ecclesie dei. facit de concess. preben. quia diuersitatem in parte decisa 7. c. **¶** Glo. reprobamus oppo. de nota. s. e. licet. vbi cetus cardinaliū videtur posse tollere conciliū. c. licet de euitanda. Solu. aliud est querere nunquid pōt tollere illud conciliū vel aliud. dicendum q. non. **¶** Aliud est querere nunquid possit cetus cardinalium disponere q. nominatus a pluribus in scrutinio sit papa. 7. dico q. sic. quia hoc non ē tollere conciliū. c. licet de euitanda. quia illud conciliū met talem ordinationem approbat cūz dicit nisi maior concordia interuenerit. vnde in dicto casu cum videatur nominatus ab omnibus ille qui a pluribus nominatur precedēte tali ordinatione merito tenet electio nec dicitur contra formam dicte decreta. licet. 7. ita ibi tenet Hostien. Compo. 7. gos. **¶** Glo. potestatis. oppo. de noxa. lxxix. distin. nullus. el. ij. vbi notatur cetus cardinalium posse creare cardinalem. **¶** Dic. ibi ponitur opi. Joan. que hic reprobat. nec ob. q. pōt creare pa

pam quod est plus. et per consequens debet posse creare cardinalem quod est minus. quod non sequitur. **C**um autem et capitulum creat episcopum. et tamen non confert beneficia ad collationem episcopi tamen spectantia. ne se. va. c. illa. **G**l. pertinentem ponderat litteram que loquitur solum de pertinentiis ad papam. per hoc inferat quod hic non impeditur ceterus expedire que alii ei competunt. tetigi aliquid super textum. in. q. illa an ceterus possit restituere fame etc. **G**l. camerarium querit quale seu quod sit officium camerarii. dicit quod eius officium est: quod ad eum spectat temporalia pauperibus erogare. ut no. Jo. viij. q. j. c. j. hodie vero dicit glo. quod est magnum in curia officium et exercet iurisdictionem contra omnes debites camere. et ad hoc est huius auditoris quem et poterit habere sede vacante. ar. huius littere. **F**atetur tamen quod pendente provisione facienda de eligendo in papam cardinales nil debent habere ab eo. s. eo. ubi periculum. s. provisionis. **G**l. maiorem querit de intellectu littere. **R**espondet quod intellectus littere est quod officium penitentiarii maioris qui solet esse cardinalis vel aliquorum inferiorum non expirat morte pape. **F**atetur tamen quod penitentiarius maior si est cardinalis non poterit per se officium exercere tempore provisionis cum debeat esse inclusus coclavi cum alijs. licet si vellet renunciare voci vel voto stando extra possit illo tali officio uti ut fecit quidam dominus castellanus. ut dicit glo. **R**atio predictorum est. quod in coclavi nulli debet patere aditus. s. eo. ubi. sed ubi aditus iudex ibi est opus aditu. de testi. constitutus el. ij. ergo multo fortius ad penitentiarium. potest tamen stare extra ut dixi. quod cuilibet est licitum iuri suo renunciare. de regula. ad apostolicam cum concordia. **G**l. expirare oppo. de no. s. r. j. cle. auditor. ubi videtur quod camerarius et auditor camere habeant potestatem delegatam. et per consequens debet expirare morte pape. ar. s. de offi. dele. l. 3. **S**olu. gl. si teneamus quod predicti habeant ordinariam ut tenet Specu. ti. ij. s. j. et ibidem dicit de marescalco non ob. contra. quod talis potestas non expirat morte concedentis. s. de offi. dele. c. ij. in. vj. **S**i tenemus quod habeat delegatam tunc dicit quod hoc sit speciale. allegat simile. s. de here. in fidei fauore li. vj. **F**atetur tamen gl. quod de marescalco hic nihil dicit in textu isto. **R**atio potest esse specialis periculum animarum quod continue imminet ne se. va. c. j. in fi. **G**l. ceterus oppo. quod imo maior pars ceterus sufficiat ad subrogandum numerum penitentiarioz. l. q. maior. ff. ad municipi. glo. fatetur. unde supplet hunc textum. p. il. l. hoc tamen intelligit verum quod agitur de suppletionem fienda. j. numez s. si de fidei ultra numez dicit quod regunt omnes in plena concordia sentire. et sic intelligit textum. huius verum. **E**o tamen in fi. et sic ille verum. si hoc eadem etc. et refert ad solum primum casum. quando agitur de subrogatione ultra numerum. **N**ota. ex ista gl. quod determinatio in fine posita determinans duo determinabilia refertur ad proximum tamen de quo p. Bar. in. l. pretor. s. est differentia. ff. vi. bo. rap. 3e. tenet quod ad utrumque referat. per. c. ubi. s. idem. s. e. i. vj. ubi que sunt gravis preiudicii. debet concorditer fieri. tenet glo. quia in dubio tutius est illam tenere. **N**ota. secundo ex glo. quod illud dicitur fieri in concordia quod fit ab omnibus alii vno solo contradicente non dicitur fieri in concordia. hoc credo verum si ius signatim requirit concorditer fieri alii satis potest dici concorditer fieri quod fit a maiori parte. sic intelligo gl. s. e. ubi periculum. s. idem in verbo singulis. **I**dem in gl. in verum. concorditer. l. 3. glo. aliter sentiat. de re iudi. non potest. **G**l. si hoc querit quid si nullo deficiente ex numero penitentiarioz ceterus concorditer vult providere pro ampliori an possit. gl. inclinatur quod non. quod hoc non est permittum eis. ergo hoc non possunt cum sola permittum possunt cardinales se. va. hoc autem demum permittitur deficiente numero. igitur etc. zen. tenet contra. s. quod immo poterit ex causa propter periculum animarum puta veniente ad curiam magna multitudine populi

li cui non potest satisfacere numerus consuetus penitentiariorum. movetur: quod concorditer magno periculo occurrerent etiam in casu non expresso possunt providere ut. s. eo. ubi. s. idem. sed nullum est maius periculum periculo animarum. **C**onceditur. de sacrosan. eccle. l. sancimus. igitur etc. pro hoc littera hec cum dicit expedire videbitur etc. et hoc videtur verum. **G**l. morietur. querit an verum. sane procedat papa cedente. dicit quod sic. quod quo ad sedem habetur pro mortuo. vij. q. j. s. ecce. **I**tem est eadem ratio. scilicet fauor provisionis ecclesie dei. **N**ec ob. de rescriptis. c. susceptus in. vj. quod ibi in impetratione ad beneficia ubi casus mortis non comprehendit casum cessionis. quod ille sunt ambigiose et restringende. hic in iuris dispositione ubi de nulla impetratione agitur. **N**ota. ex hoc limitationem ad c. susceptum etc. **G**l. diocesim querit de ratione quare plus ponderatur diocesis quam districtus. **R**espondet quod ideo quia diocesis de facili non variatur districtus sic. quandoque per concessionem imperialem. quandoque per occupationem principatum vel civitatum. ideo potius inspicere debet diocesis. **N**am ad mutabiles temporales et rerum temporalium non decet statum ecclesiarum mutari. de religio. domi. capitulo primo. **E**x istis infertur gl. quod si papa moritur apud castrum nonatulanum vel bason. que loca sunt districtus bononiensis. quia tamen sunt de diocesi Mutinensi. fiat electio pape in civitate Mutine. et ibi includi debent cardinales per hanc litteram. **S**ed contra predicta op. glo. quia videtur imo quod melius fuisset ponderari territorium vel districtum proprie sumendo quam diocesim. **N**am in dicto casu quando papa moreretur in castro nonatulanum vel bason regens civitatem mutinensem. non poterit cogere cardinales et eos includere in civitate mutinensi. ex quo non distringitur territorium dictorum castrorum ubi erant cardinales. **R**espondet gl. quod cardinales se debent offerre et sic sperandum est quod hoc faciant quod contingit de facili. quando saltem aliqui hoc faciant unde per consequens verisimile est quod alij sequentur ne perdant vocem suam sicut videmus de facto fieri. **P**reterea dicit glo. poterit esse locus remissioni. ut si unus iudex alius inuenerit. iuxta no. de offi. ordi. c. j. et in cle. pastoralis de re iudi. et per hoc patet quod non ob. contrarium. **I**deo autem plus ponderavit diocesim propter ea que dicta sunt que non distinguuntur per civitates aliquas. sed per singulares dominos qui non respondebant civitatibus. unde non poterant comprehendere bene tunc sub verbis c. ubi periculum. quod loquitur quando in districtu vel territorio civitatis moritur papa. unde et alia loca comprehendantur que licet non sint in districtu civitatis sunt tamen de diocesi. ideo accepit territorium pro diocesi. **N**ota bene istam glo. secundum dominum **P**er. quod loca exempta licet non sint in diocesi sunt tamen de diocesi. alle. simile quod no. de rescriptis. si propter. lib. vj. **C**erte hoc non dicit glo. nec facit differentiam inter in et de. sed facit differentiam inter districtum et diocesim. dicens quod talia loca non sunt de districtu vel territorio civitatis. sunt tamen de diocesi. et glo. loquitur nedum de locis exemptis. sed etiam de locis de facto non obediens civitati etc. **G**l. hoc casu oppo. quod territorium et districtus dicatur omne id quod per civitatem terretur et distringitur ut. l. pupillus. s. territoria. ff. de ver. sig. **S**olu. glo. littera hec sol. contra dum dicit hoc casu quia speciale est hoc casu quod sumatur pro diocesi etiam si sit locus qui per civitatem non distringatur regulariter et secundum propriam significationem sumitur ut dicitur in contrario. hic ergo territorium sumitur pro diocesi. alle. glo. simile in. c. j. xvj. q. j. similiter dicit quod parochia quicquid ponitur pro diocesi late sumendo parochiam. quandoque regio similiter late sumendo. alle. iura que in ea patet similiter contra. quandoque diocesis improprie ponitur pro

parochia. de pecu. cle. c. ij. cū ibi notatis. ¶ Ex p̄dictis ergo habes quid proprie comprehendatur appellatiōe districtus vel territorij. q̄r cōprehenditur oīs locus inter fines ciuitatis vbi magistratus ciuitatis pōt terrere et distringere. vt. d. §. territorij. Idē hoc tenet Lau. dicens q̄ est p̄prie locus subiectus ad crimina vel excessus puniendū. de pba. l. 3. in prin. ¶ Idem zenze. q̄ dicit q̄ quādoq̄ largius sumitur. s. pro loco maritimo. l. xliij. di. ego Lodonicus. aliquid per Inno. de fo. compe. cum cōtingat. ¶ Per p̄dicta determinat hic pau. q̄ si statuto imponatur pena aliqua de ciuitate vel diocesi bladū extrahendi non cōprehenditur districtuales. ¶ Ad hoc Jo. de lig. q̄ statuta sunt stricti iuris. et sic restringenda. ff. de ver. obli. l. q̄cquid. ideo stricte sumet nomē diocesis. vt differat a districtu. pro hoc ē facit iste tex. per locum a speciali. q̄ si sp̄ale ē hoc casu q̄ appellatiōe territorij et districtus cōtineat diocesis ergo et in alijs. secus facit ad p̄dicta de reg. iur. in penīs in. vj. ¶ Videte credo dictū pau. verū quādo districtualis ē de loco qui distringitur per ciuitatē nō tamē est de diocesi al. cū ex p̄prio significato diocesis omne locū ē exceptum in se comprehendat. credo q̄ talis p̄tineret sub pena statuti. ¶ Quid autē cōprehendat appellatione cōcatus. remittit pau. ad no. xliij. q. viij. si vobis. vbi dicitur q̄ cōcatus dicitur curia principis aliter tamē sumitur in vulgari vt videtis videlz pro territorio subiecto ciuitati in quo maioribus oneribus subiiciuntur ibi existentes q̄ illi qui sunt de ciuitate vel de continētibus edificijs. ar. l. qui in continētibus. ff. de ver. sig. fa. l. j. cum ibi no. ff. ad municipales. ¶ Ex p̄dictis habes q̄ aliud est diocesis aliud territorium. aliud districtus. et aliud cōcatus. Hoc vltimū nō credo verū. ¶ Nam secūdu propriā significationē vt dixi districtus cōprehendit oēm locū qui per ciuitatē distringit siue cōcatus sit siue non. et similiter territorij hic bonon. hz ciuitatē guardiā et cōitātū. Imole habet districtū ciuitatē et cōitātū. An autem aliud sit territorium aliud districtus. videtur q̄ nō q̄ hic ponit dictio seu que distringit tñ verba et nō sensum. C. de in litē iu. l. ad protegendū. et s. de postu. prela. bone. primo ad fi. gl. potest dici q̄ de iure latior sit significatio districtus q̄ territorij. q̄ territorij solū cōcernit vniuersitatez agrorum subiectorum ciuitati. d. §. territorium. Sed districtus posset etiā cōprehendere ciuitatē vel castrū subditū alteri ciuitati. Bar. in. l. pupillus. §. territorij. sentit idem etiā in territorio. ¶ Per p̄dicta patet q̄ castrū liberū intra fines ciuitatis nō est de districtu vel territorio ei⁹. l. 3. de diocesi eē possit qd ē clarum si sit liberum q̄ exceptū. Idē si de facto subtraxit se ab obedientia vt sentit glo. p̄cedēs in verbo diocesis quicqd hic senserit do. ¶ De. et c. Glo. vacare. no. q̄ inspiciedus est primus status alle. simile de muliere vidua que denominat a dignitate porris mariti donec alteri nubat. fa. pro hoc q̄ ideo debet inspicī primus status. q̄ ad illū reuersura ē. ergo et c. de le. iij. quesitū. et l. debitor. ff. de pigno. ¶ Per que concludit q̄ ponderandus est habitus sine actu. aliat simile. s. de sum. tri. c. vno in fi. vnde dicit zenze. q̄ vbi est curia videtur eē papa. xliij. di. legimus circa fi. nec attendit quātū distet l. 3. alibi sit in. c. p̄senti. de preben. in. vj. in. §. sacro. ¶ Glo. omnes. querit quid si aliqui vel vnus tñ remaneret dic q̄ in illū vel in illos resideret ius eligendi. sicut in vno residet ius collegij ex negligētia vel delicto aliorum. de postu. prela. gratū cū ibi no. et probatur i. §. sane in decre. vbi. s. e. ¶ Sed querit glo. quid si oēs cardinales eēnt mortui. glo. remittit ad no. per se. post l. o. i. s. e. l. 3. ibi dicit l. o. imaginandum q̄ deo disponēte nō occurreret talis casus q̄ oēs mortui sint. si tamē occurreret dicit q̄ electio spectaret vel ad concilium generale vel ad clerū romanū. et hoc secundum videtur equis pro

pter difficultatē et morā que adhiberetur in cōgregatio ne multitudinis. ideo vt evitetur periculum vacationis et more in tanta dignitate quod esset maximum videtur equius q̄ ad clerum romanū spectet. ar. preal. decre. l. 3. ¶ Glo. compellant. querit quid si aliqui exeant conclauem. aliqui nō quid erit dicit glo. q̄ p̄sident tali territorio vbi est conclauis debet cōpellere remanentes in territorio vt intrent conclauē et eos includere secūdu formā. c. vbi periculū et prout ibi dicitur ipsis non existētibus. ¶ Sed an illi soli poterint eligere. glo. non apit clare. sentit tamē q̄ ius eligēdi remanet penes remanētes in territorio. alij se p̄uabunt. Guil. hic recitat alios dicere q̄ exeuntes reintrare p̄cise cōpelluntur q̄ hic non excusantur qn cōpellant nisi p̄pter duos casus. s. infirmitatis et debilitatis. Ideo cum non simus in altero casuum p̄dictorum cōpellentur intrare etiam si vellent voci sue renūciare per hoc q̄ forte si intrabūt trahēt alios in suā partē. de elec. bone. ij. et c. sicut. finaliter tamen Guil. tenet glo. per. c. vbi. §. sane. s. e. vbi videt casus qui expresse hic non corrigitur. ergo et c. ar. s. e. cū expediat. ¶ Pro hoc facit fm zenze. q̄ quāto pauciores erūt intrātes tanto citius cōcordabūt. vt in. §. se. et q̄ nullus inuitus cogendus ē eligere. sed hz posse voci sue renūciare. s. eo. ti. in causis. et de regula. ad apostolicā. ¶ Item q̄ si inuitus intraret posset magis turbare electionē q̄ illi proficere. Non ob. iste tex. q̄ hic duo casus solū excipiunt quādo oēs cardinales exeunt. quo casu non est rō quare vnus magis q̄ alius cōpellat. secus ergo vbi nō oēs exeunt. Itē istis duobus casibus addendus est tertius quando. s. aliqui volunt intrare. aliqui nō. qui casus colligitur ex dicto. §. sane. qui vt hic dixi aperte non est correctus. igitur et c. per subauditum et tacitū intellectum non debet colligi iuxta no. s. e. cupientes. §. q̄ si p̄ viginti in glo. in. vj. ¶ Quero secundo quid si nulli remanent in conclauē. et omnes exeunt territorij loci vbi est conclauis quid erit faciendum. Dic q̄ locus erit remissioi vel p̄sumēdū ē verisimiliter q̄ aliq̄ veniēt quos alij sequentur ne voce sua p̄uientur vt vidistis. s. e. i. gl. iustū in verbo diocesis in fi. ¶ Quero tertio quid si oēs exiuerunt conclauem tamen remanent in territorio vbi debet fieri electio. et aliqui reintrent citius conclauem q̄ alij an statim reintrentes poterint eligere. glo. dicit qd planū est q̄ sic si alij non habent iustā cāz quare non reintrent a principio autem debent quando intrant alios per. x. dies expectare. s. eo. vbi. ¶ Sed iuxta hoc querit glo. quid si alij non reintrentes habent iustā causam. vt quia timent mortem. vel aliaz stragem put allegabatur post mortem Clemētis. nec est aliquis dominus ita potens qui possit securitatem ipsis prestare put etiā de facto dicebatur. vnde si nolunt intrare dicta de causa quātūcūq̄ compellant quid erit faciendum. et si reuocet in dubium de iusticia metus quis cognoscet et quis erit iudex competens in hoc dissentiendo? dicit gl. q̄ ista h̄ non decidunt. forte quia non erant p̄uēsa per auctore huius cōpilationis. vnde adhuc egebunt et egent p̄uisione et decisione. et sic vt videtur glo. non decedit. dicere potestis secundum Guil. q̄ si dominus temporalis non est potens per se prestare securitatem debet inuocare auxilium vel brachiū vicinorum dominorum. alle. xliij. q. ij. dominus. et c. de iudi. properandū. §. si autez. et de treu. et pa. c. j. Quis autem cognoscet de iusticia metus dicit q̄ in dubio ille dominus temporalis loci vbi debet fieri electio ex potestate sibi tradita a iure p̄ decre. vbi periculum. §. p̄terea. s. eo. secundum Guil. hoc posset procedere si metus non surgeret a facto domini temporalis loci. al. hoc dictum non procederet. ar. l. j. C. ne quis in causa sua. dominus An. dicit q̄ hoc procedere posset ante electionem factam. sed glo. loquitur de fa

era in qua dicit q non est remedium dare q nemo pōt iudicare de facto pape. et ex hoc no. glo. istam. cōtra illos qui dicunt hodie posse congregari cōciliū in factis pape et egeret hoc decisione. Alduete qz quicquid dixerit do. In. glo. loquitur de electione fienda. et sic nō probat id ad quod allegat. et ptra dictū suū facit. xxiij. q. v. principes. vbi seculares possunt cōpellere clericos in casu scismatis. dicere potestis saluando eum q ibi quādo cōstat q faciunt scisma. sed hic nō pstat q Ro. pōtifer faciat scisma imo cōter reputatur verus papa. esset tamen equū satis q posset cogi concilium puocari ne itāto scismate ecclesia dei vigeret. qd sentiebat h. do. De. per prealle. c. principes. cū ibi notatis. Ex predictis concludit q si locus eēt tutus clarū est quomō fiendū. Si vero nō est tutus et metus surgat a facto alterius qd domini tēporalis loci vbi debet fieri electio. dicendū ē vt supra. Si vero ab alio procedit. tunc dicit q oēs debent concordare de alio loco tuto. alle. lxxix. di. si quis pecuniam. nec sunt tunc compellendi in loco nō tuto intrare quia hec differentia dum dicit de compulsionē ciuilitate intelligendum est nisi iusta causa interueniat. ar. l. sicut ff. de seruitu. et l. si. ff. qui satisda. cogā. et l. penul. ff. de exhiben. reis. ¶ Non enim tenentur se periculo exponere. s. vt lit. non cōtest. accedens. facit quod no. Inno. s. eo. bone. j. de no. ope. nun. c. ij. Quid autē si nullus vult intrare conclave cessante iusta cā. dicunt quidā q oēs sunt priuati. vt in. s. sane. s. eo. vbi periculū in. vj. tenet s. fm hosti. qz ille. s. loquitur vbi aliqui intrāt et aliq nō. de quo. s. e. l. i. verbo nullatenus et c. ¶ Si. i. cursuri querit an ciuitas etiā incurrat penā. de qua in. c. vbi periculū. s. ciuitas. s. e. in. vj. in casu istius. s. dicit q sic. qz illa ē etiā pena dñi et rectoris ciuitatis. ¶ No. q licet hec materia sit penalis tamen late videtur fieri interpretatio et hoc ideo fit. qz hec decre. venit ad interpretationē dicti. c. vbi periculū. ideo ibi dicta repetita hic intelligunt. ar. no. j. e. in cle. statutū et c. ¶ In. s. ceterum in glo. ceterum. querit nūquid procedit tex. et si sit exceptio excoicationis vel suspensionis notorie. vt de tali concernente personas eligentiū cardinaliū nō possit obijci cōtra electum a duabus partibus. Respondet q sic. et hoc vult littera dū dicit cuiuslibet et in hoc appro. opi. Jo. et Lō. Sed obuiat q alij cōmunicādo talibus peccāt. de sen. excō. nuper. ergo debet posse de tali excoicatione vel suspensione obijci. Rñdet q immo nō peccant. qz faciunt iuris auctoritate quod remouet omnem exceptionem. alle. l. seruus. s. si quis riuum. ff. de riuis. Pro hoc etiam quia in casu necessitatis licitū est excoicato cōicare. de sen. excō. si vero. sed maior necessitas eē non pōt qz carētia vicarij Iesu christi. xxiij. di. omnes. ergo et c. et quod dictum est de electione facta vt contra illam non possit de tali exceptione obijci. idē dicēdū de faciēda vt contra eligentes nō possit obijci. ¶ Et de hoc vltimo pprie loquitur littera. Contra predicta tamē facit. s. e. vbi periculū in. vj. vbi admittitur exceptio interdicti. Dic ibi est exceptio interdicti respectu loci hic respectu psonae. Ratio diuersitatis ē. qz ex interdicto loci non surgit dissensio. secus in exceptione interdicti persone. facit qd habetur s. e. in dēnitatibus. s. vt autē in. vj. ¶ Si. verū opponit qz ex quo mortuus ē iudex corā quo quis tenebat comparere nō arctetur ad cōparēdū. imo si nō venit debet remitti pena. ff. si quis in ius vo. non ierit. l. iij. soluit gl. q olim erāt de hoc opiniones. qz quidā tenebant quod hoc deciditur vt Garfias et Jo. mo. s. e. cupientes. moriebatur. qz iurisdictio sede vacante remanet penes collegium cardinalium. Hec tamen ratio ē improbata. s. e. in prin. ad dictam. l. ij. dicebant q ibi non dicitur q non teneatur cōparere. sed si non cōparet pena debet remitti. archi. vero ibi tenebat contra decisionem hic positā

in casu decre. cupientes. et hoc propter verbū coram nobis ibi positū. Jo. an. non tetigit in decre. cupientes. qz de eqtate videbatur vera opi. Archi. de rigore opi. bar. quia videbatur astringi ex eo: qz omni die poterat creari papa et ipse qui venire debebat non poterat diuinare an esset creatus vel non. ¶ Quicquid sit videtur hic decisum q videtur comparere quod licet sit rigorosum tenet tamen ad expeditionem causarū. et propter hoc forte non vtitur verbo declaramus sed verbo statuimus. ¶ No. de verbo statuimus. idem no. s. ti. j. c. si. in gl. si. in prin. et nota intellectum. l. ij. ff. si quis in ius vo. non ierit. idē. s. c. cupientes. s. qz si per viginti et c. Glo. orationis de materia oratiōis remittit ad cle. si dñz. vbi plene notatur per archi. de imu. eccle. decet in. vj. in verbo orationis et cur oretur ad deū. habetur per eundem. xxiij. q. iij. obtineri. Glo. quacūqz oppo. et videt q citatus ad curiam non teneatur ire vel mittere papa mortuo. sed requirit noua citatio successoris. s. de accu. licet. et qd ibi no. in v. accessissent. so. gl. oliz de hoc erat opi. et hosti. tenebat cōtra. eius quod hic decidit. sed eius opi. reprobat hie. zenze. dicit qz opi. hosti. potest saluari in alio iudice qz in papa citante. Conclude q si citatio ē facta ab inferiore a papa nō transit effectus citationis in successorem vt. l. mortuo. ff. de iudi. et l. neracius. ff. de reg. iuris. et iij. q. ix. caueāt. et ibi per Archi. Alduendū tamen ē qz si predecessor incipit citare. l. i. nō citauerit pemptorie sufficit q successor compleat nec arctatur ad faciendum iterato tres citationes si due erūt facte vel vnā peremptoriam sed sufficit q factis duabus faciant vnā. Si autem compleuisset predecessor omnē numerū citationū vel amonuērit pemptorie oz successorem vnā facere citationē nō exigūt tamen q sit pemptoria. l. et post ff. de iudicijs. no. xxiij. q. iij. de illicita. et in Spe. de cita. s. sequitur. ver. sed nunquid notorius et se. ¶ Per predicta dicit Archi. v. q. iij. si egrotas. qz si delegatus qui cognouit de cā citauerit pemptorie ad sententiam audiendā et postea alteri cōmittat snie prolationē is cui cōmittitur iterato citare debet. ff. de iudi. l. edictum. et idēz no. per glo. et bar. in. l. consentaneum. C. quomō et quādo in dex. Si vero citatio sit a papa. et tunc si fuerit expressus nomē propriū in citationē nō arctāt quo ad successorem. facit qd no. glo. post Archi. in verbo verum. Si vō sub noie dignitatis tunc transit in successorem vt hic. nec exigitur alia citatio sic videtur sentire hosti. in. d. c. licet p quod tēperat hanc cle. Idem fm do. In. si dictum fuit compareas coram nobis per tex. et glo. de rescriptis si gratiose in. vj. et e. ti. litteras. intelligo idē. s. quando nomen propriū fuit expressum. certe hoc videtur contra glo. in ver. verum. Si autem nomen propriū et appellatiuum esset expressum inspiceretur forte quod procederet. ar. ff. de stipu. seruo. l. si seruus cōmunis. vel dicendum esset vt colligitur ex no. c. quoniam abbas. de offi. dele. ¶ Glo. mittere. querit de exemplis qui sunt isti q arctantur ire ad curiam. Respondet ponēdo exempla per decre. cupientes. s. e. in. vj. et similia.

Ausam electionis. Diuiditur

in quinque partes. qz primo ponit formā p quā appellatio debet intimari appellato. vt causa beneficia lis ad curiam deuoluatur. ¶ Secundo prouidet quando appellatur vel ipsius spālis pcurator nō pōt haberi. ¶ Tertio prouidet qñ nō pōt fieri intimatio ppter metuz appellati vī suoz. ¶ Quarto viciat intimationē aliter factā. ¶ Quinto progit hūc modū intimādī ad alios. secūda ibi: qz forsan. tertia ibi: verū. quarta ibi: intimer. qnta ibi: idē quoqz. ¶ No. pmo q idē statuit de occasione et depēdētibz ab aliquo qd de ipso pncipali qd facit cle. ij. de iudi. cū ibi no. p. Bar. ff. de alimē. lega. l. solēt.

fa. l. nō dubiū. C. de legibus. qñqz secus. ff. de peculio. l. eo tēpore. sed ibi ideo qz ius pōderat cām proximā z im mediatam post remotam. ¶ Mo. ar. qz in appellatiōe si cut z in alijs actibus iudicialibus videtur exigi partis presentia. vel qz pars sit citata. vel saltem qz appellatio sit intimata pōt ēt induci in cōtrariū quātū ad validitā tē appellatiōis qz hic vī requirit citatio z intimatio ad hoc qz cā sit i curia nō quo ad validitā appellatiōis. ¶ Mo. tertiū casuz in quo requirī spāle mādātū. de quo de pecu. qui ad agendū in. vj. ¶ Mo. sciētiam procurato ris spālis nocere dñō in generali. dic secus vbi requirī speciale mādātū. in alijs nocet si hz generale cū libera ff. de tributo. l. iij. in prin. cū glo. ¶ Mo. qz vbi est dies z pena admittitur quādoqz purgatio more iure videlicet permittente expresse maxime i penis legalibus. ¶ Mo. ar. primo citādū dñz si inueniri pōt. Secūdo loco pcuratorē. de quo per Ly. z bar. C. vnde vi. l. meminerint. z per Anno. in. c. fi. de eo qui mit. in pos. z per glo. de do. z contu. cām. ¶ Mo. qz cū causa agitur per procurato rem actus qui sit post sententiā pōt fieri cū dñō ēt nō ci tato procuratore. secus in actibus ante sententiā. notat Bar. ff. de re iudi. l. furioso. qd bene no. Et no. casum in quo nō expirat officiū procuratoris post sententiā qu valeat actus gestus cū eo. ex quo colligi pōt regula qz officiū procuratoris durat vsqz ad actum appellatiōis interposite per se vel per aliū z cuiuscunqz solēntas cō secutine ad eā. z sic ampliā officiū pcuratoris. ¶ Mo. ar. qz nō pōt fieri citatio ad domū nisi vbi dñs vel procu rator inueniri nō pōt. de dolo z contu. c. fi. z de eo qui mit. in pos. c. fi. z. d. l. meminerint. z pōderādū est qz ad actum huius intimationis fiende ad domum videt pō derari absentia dñi z procuratoris. ideo sit cautus ad uocatus practicas hanc cle. vt faciat fieri discussionem procuratoris sicut domini. alio si possit reperiri procura tori lz nō dominus nō valeret si fieret ad domū. ¶ Mo. ad quā domū debet citari si dominus z pcurator nō po test reperiri. qz in illa in qua habitat cōiter vel habitare cōsuevit. ideo sit cautus notarius vt hoc exprimat quō eo presente facta est ad domū in qua cōiter habitare cō suevit. ¶ Mo. bene ex hac decre. intellectum pluriū gl. in ti. de do. z cōtu. z de eo qui mit. in pos. que dicunt qz sufficit mittere ad ecclesiam. qz debet intelligi qñ domi nus vel procurator cōmode haberi nō possunt. Et nota in qua ecclesia debet fieri. qz in ecclesia cathedrali z in ecclesia beneficij si ē questio de beneficio. Et pōdera qz debet publicari z publice ad ostiū figi. z nota ēt qz quā do sit ad domum nihilominus debet fieri ad ecclesiam. ¶ Ex ver. verū nota practica qñ nō pōt procedi ppter potētā aduersarij. qz debet sic publicari qz verisimiliter transire possit ad noticiā citati vel pcuratoris zc. ¶ Ex ver. intimatio nota qz hec intimatio videtur solum exigi ppter finē deuolutiōis cause. p quod apparet qz appel latio nō infringit quo ad alios effect⁹ valebit qz quo ad hunc finē vt possit extra curiam delegari. de quo in glo. ¶ Mo. regulā qz vbi denūciatio vel intimatio requirī solū ad finē certiorandi nō est necessaria si aliter quis sit certus. ad hoc quod no. de emp. z ven. c. fi. z in Spe. de emp. z ven. circa prin. z ibi per Jo. an. de offi. dele. pru dentia. de rescriptis sciscitatus. Et aduerte qz vt tollat necessitas intimandi oportet qz sciētia sit plena. z qd ve niat infra tēpus infra qd debet fieri intimatio cuius lo co subrogatur. Ex quo vltimo no. qz vbi vnus subrogat noie alterius dñz fieri infra idē tēpus. Pro euidentia pre mitte casum. c. j. s. e. in. vj. z. c. cupientes. ad cuius deter minationē venit hec cle. qz cā bñficiāli ad curiā deuolu ta per viā appellatiōis debet pars arripe iter infra mē sem a die appellatiōis seu obiectionis. z si iter arripue rit z venerit ad curiā expectata altera parte p. xx. dies a

die aduētus postea pcedi poterit in principali negocio nō obstante alterius partis absentia. z hoc in canlis be neficialibus minoribus. in cathedralibus vero z regula ribus seruāda sunt tēpora decre. cupientes. qz post con cessum prestitū datur mēsis ad iter arripiendū. z post il lū mēsem habet tēpus arbitrarīū fm distātiā locorum z post tēpus arbitrarīū. xx. dies. ¶ Secūdo pmitte qz cā dupliciter pōt eē cā in curia. vno mō vt ibi tractet. alio mō vt extra curiā deleget. primū fit in beneficialibus. se cū dū regulariter in alijs nisi expresse ex dispositione pa pe aliud contingat. et vide in decisioe rote conclusionē cccxxj. z. c. xiiij. zc. Quero an ad hoc vt cā sit in curia vl tra itimationē de qua hic oporteat pbari qz appellatio sit ex cā legitima interposita. dic qz sic. qz quo ad verita tē z iusticiā appellatiōis nil imutat hec cle. Ideo debet pbari ex cā legitima appellatū. nisi appellās obtulisset se paratū probare iuxta decre. interposita. de ap. que ta men oblatio nil operat in extra iudicialibus appellatio nis vt ibi no. z. s. e. cū iter canonicos. z. c. cū nobis oliz. Nec vera appellante prosequēte appellationem. lz ap pellato prosequēte. an ipse appellatus habeat necesse docere de iusticia appellationis. Lōpo. qz nō. s. e. statui mus. li. vj. qd fatef Pau. in appellatione ad papaz qui ē iudex oīuz. ix. q. iij. cūcta. vnde in eo nō est defectus iur isdictionis. Interposita vero ad inferiorē idē si detulit appellationi. ar. de ap. cū appellationibus in. vj. Si nō detulit vel appellatū est extra iudiciū tūc si appellatus petit pronūciari male appellatū non curandum de iusti ficatione appellationis ēt respectu forme. qz tendit ad illā impugnādā. argu. de natu. ex libe. v. c. j. Si vero pe tit pcedi in principali quasi appellatio detulerit nego ciū ad superiorē. tunc hoc non potest nisi probet appel lationē talē fuisse que detulerit negocium. z sic qz fuerit infra tēpus legitimū z ex causa legitima interposita. de appella. romana. s. cu autē z. s. se. in. vj. facit de rescrip. cū dilecta. z quod no. in spe. de appel. s. de officio. ver. pone fm Pau. ¶ Non tamē erit necesse probare inti mationē factā secundū formā huiusmodi. vt dicit glo. in verbo deuolutam in fi. ¶ Ratio qz illa requiritur in fauorē appellari non in eius odium secundū do. An. qd dixit pau. de papa non credo verum. quia licet sit iudex omnium si adeatur per viā querele vel appellationis. ta men si aditur per viā appellationis. ita demū illius vir tute erit cōpetens si sit legitima appellatio. alias secus j. e. cōstitutionē. s. insuper cū ibi notatis. ¶ Secūdo qz ro an in appellatiōe interponēda requirā pñsentia par tis. dicit guil. qz si est iudicialis debet fieri in pñsentia iu dicialis si haberi pōt. alias debet fieri pñstatio. de appel. si iustus. z. c. cupientes. s. si per viginti. in gl. li. vj. ¶ Ex tra iudicialis vero debet fieri in pñsentia partis si hēri pōt. alio si sit in absentia debet postea ei intimari. z sic ha bes qz iudicialis nō requirit partis pñsentia extra iudi cialis sic. de alijs differentiis inter eas. vide. s. de appel. bone. z de ma. z obe. dilecti. Breuiter nō videtur diffe rentia predicta bona. qz vtrōqz tenet appellatio. lz nō prodest vt procedi possit contra appellatū ad actuz pre iudicialē nisi intimetur saltem per iudicem citantem oc casioe appellationis. Conclude qz debet fieri in pñsen tia iudicialis nisi iusta cā excuset. non debet tamen ipse iu dex queri in hortis. sed in loco publico z ad cameram si ius ibi cōsueuerit reddere. vt no. gl. s. e. cupietes. s. qz si per viginti. li. vj. que est notanda. si tamē fiat in absentia iudicialis tenet. sed non defendit a iurisdictione illius nec reuocabuntur attentata per viam attentati nisi post in timationem seu sciētia de ap. si duobus. z idem dic de pñsentia partis. qz debet fieri in illius pñsentia vel sal tem ei intimari si in absentia sit facta. vt in cle. j. de ap pel. alias attentata per partē nō retractabuntur per viā attētati

attentati. sed per viam iusticie si obtineat in causa: et sic
no. in decisioibus nouis. cccx. et facit quod no. s. de ap-
pel. cu appellatio. li. vj. in glo. in et super. et p. Innoc. de
appel. dilectis. et per glo. eo. ti. suggestum. ¶ In autem
possit fieri intimatio ante dationem capitulorum. vide in
antiquis decisionibus conclusionem. cccvij. ibi tenet q
sic. et in conclu. cccclj. contrariuz tenet in nouis conclu.
cccxxvij. sed primum de iure videtur verius per no. in
dicta conclu. cccclj. quia a tempore interposite appellatio-
nis incipit annus ad prosequendum. ¶ Tercio an suffi-
ciat appellationem interpositam in presentia partis. di-
cit Pau. q non in iudiciali: quia debet fieri etiam in pre-
sentiam iudicis. de appella. suggestum. unde illa no de-
fendit nisi cum venerit ad noticiam iudicis. vt. d. c. sug-
gestum. et no. in specu. de appel. s. qualiter. ver. itez cau-
tum. fm Pau. ¶ In ver. q si forsan. quero quis dicat
abesse ita q intimatio possit fieri ad domum vel ecclesia
dicit Pau. q lz multipliciter quandoq dicatur pars
abesse iuxta no. per Archi. et Joa. an. de offi. deleg. si de-
legatus. in. vj. et l. presens. ff. de pecu. et in au. de fideius.
s. j. col. j. tamen quantum ad casum ppositum dicit illuz
abesse qui non apparet in ciuitate vel villa vbi consuevit
morari vel in loco vicino vel vbi iudicium agitur. lz ali-
bi publice in loco remoto appareat. alleg. l. absentez. ff.
de ver. si. et sit ratio ne appellans sine culpa cogatur va-
gari et vt tollatur via fraudibus que fieri possent si pos-
set discurre per diuersa loca. facit. l. iij. s. abesse. ff. de da.
insec. Siul. dicit q ille dicitur abesse qui est extra ciuita-
tem vel dioecesim vbi facta est electio: q infra illaz est de
electione tractandum et inquirendum. xxij. di. illud. vel
dicit hoc arbitrarium. do. An. hic infinita verba circa
hoc sparfit concludendo q potest dici arbitrarium cuz
hoc non declarat ar. decre. de causis. de offi. deleg. Ar-
bitrari autem debet q dicatur absens qui non est in lo-
co iudicij nec in ciuitate loci iudicij. vel vbi consuevit co-
muniter morari nec alibi est requirendus. Nec ob. s. si
vero. in au. de exhibe. re. col. v. quia ibi de honestate lo-
quitur dum innuit in alijs locis inquirendum absentem
non autem ponit necessitatem iuris. Quid autem si esset
in ciuitate: sed non patit se citari. dic q sufficit citari ad
domum vbi comuniter consuevit habitare et debet fieri
discussio in locis predictis per nuncios mandato iudi-
cis. ar. l. cum quidam. cu ibi no. ff. de leg. ij. et hoc quoad
casum cle. quid in alijs casibus infra patebit. ¶ Quero
an ordo qui seruatur in intimatione sit in citationibus ob-
seruandus. dicit Siul. q sic. mouetur: quia ista intimatio
fit de appel. extraiudiciali que habet vim citationis vel
prouocationis ad causam. de appel. cu sit romana. et s.
eo. statuimus. et c. cupientes. in. vj. unde dicit q primo
debet citari personaliter si potest haberi. si no potest ha-
beri debet citari ad domum. ad hoc quod no. de eo qui
mit. in pos. c. fi. per Inno. et per glo. de do. et contru. cau-
sam fm Siul. Idem Pau. qui dicit in tantu hunc ordi-
nem substantificum q eius peruersio viciat qd agitur.
Aduertendum tñ q lz sit vtile in alijs citationibus q si
at publicatio in locuz cathedralis ecclesie vel beneficij
non tamen est necesse sed sufficit q fiat ad domum vbi ha-
bitat salvo nisi citaretur clericus pro residentia cuz ha-
bitatio sua debeat esse in ecclesia seu loco beneficij. vt i
c. ex tue. de cle. non resi. Ideo tunc in loco beneficij de-
bet publicari. als regulariter secus: qa in citationibus
alijs iura non requirunt hanc publicationem. ergo de ne-
cessitate non est fienda. et sic seruat practicam fm Pau.
¶ Ex predictis pater quo d sentit Siul. et Pau. q non
potest fieri citatio ad domum nisi in subsidium qñ non
potest reperiri persona: q est absens. de quo in Spe. de
citatione. s. sequitur ver. Et no. idem Inno. in prealle.
c. fi. de eo qui mit. in pos. Dy. variavit vt refert Bart. in

liij. s. pretor ait. ff. de dam. infe. sed Bar. tenet q dictu
est. nec ob. ff. de excu. tu. l. scire oportet. s. oportet. qa ibi
ponitur alternatiua ordinis. Quando autem dicatur ab-
sens concludit q si est prima citatio: ita q nunq fuit in
iudicio et causa celeritatem desiderat dicitur abesse eo
quod in iudicio non inuenitur. l. tertia. preallegata.
s. abesse. ¶ In alijs causis non exigentibus celeritatez
si semper fuit in iudicio exigitur q sit absens a ciuitate
vt in au. de exhibe. re. s. si vero. col. vj. et c. de anna. ex-
cep. vt perfectius. sic intelligitur not. de dolo causam.
Si vero ab initio fuit in iudicio. sufficit q non inuenia-
tur in iudicio. vt in quacuq causa etia non exigente ce-
leritate possit ad domum citari. l. et post edictum. ff. de iu-
di. et c. quod et qñ iudex. l. consentaneu. et in au. q semel.
vbi gl. et plene per Bar. in. d. s. pretor. cuius verba qua
si ad litteram hic ponit do. An. ponendo formam comis-
siois qua dz facere nuncio iudex et aliqua alia que ibi po-
nit Bar. hec vera vbi in certo loco abest extra ciuitate.
sed vbi in incerto loco extra ciuitate abest bene faceret
iudex requirere eum vbi abest et dare terminum ad copar-
rendu sz distantia loci. vt. d. s. si vero. tñ no tenet de ne-
cessitate facere. immo ex quo facta discussione no repe-
ritur in ciuitate statim pot fieri citatio ad domum: q ille
s. non ponit ordinem necessitatis. Sed an sufficit q qs
citetur ad stationem vbi consuevit artez exercere. dic q
non. sed vbi comuniter cu familia sua quis habitare co-
suevit debet citari. l. lex cornelia. s. domum. ff. de iniurijs.
et l. j. s. j. ff. de lib. agno. In intimatione est expressum hic
q non sufficit fieri in loco ecclesie vel beneficij vel eccle-
sie cathedralis tñ. ¶ Quid autem si non habet domum
propriam sed conductam. dic idem. vt. d. c. domum. ¶ Item
quid si iudex comisit citari personaliter vel ad domum
an tenet commissio et quod debet intelligi et qualiter nunci-
us debet referre. ¶ Ad primu dic q debet intelligi fm
intellectum iuris. ¶ Ad secundum dic q debet referre
specifico no alternatiue fm formam commissionis: q ma-
ior est presumptio pro iudice qz pro nuncio. de renun. in
presentia. ¶ Quid etiam si statutum dicat citationem fie-
dam personaliter vel ad domum. dic vt Bar. in dicto. s.
pretor ait. et ponit hic do. An. non insisto: qz vt statutum
aliquid operetur citari sufficit ad domum a principio. et
sic statutum aliquid addat iuri communi. ¶ Quero an
amici sint citandi ad hoc vt procedi possit in absente ad
aliquem actum preiudiciale dicendu q sic fm Pau.
alle. dictum Hostie. de eo qui mit. in pos. c. fi. ¶ Alij di-
cunt q id quod dicitur de amicis citandis non est ve-
rum nisi in minore: nec sz canones inuenitur q tales de-
beant citari sed sufficit sola contumacia vt fiat missio vt
litis no contes. quoniam. s. in alijs. de eo qui mit. in pos.
c. j. et ij. fm Pau. et hoc comuniter tenetur fm do. An.
Aduerte glo. iuris civilis comuniter tenent primam
partem. vt patet ex no. in. l. si finita. in. s. iulianus. de da.
infe. et in. l. hec autem. s. si. ff. ex qui. cau. in pos. ca. Idem
Inno. in. c. fi. de eo qui mit. in pos. ¶ Idem glo. in cle. j.
j. de iudi. vltamontani tamen vt refert Ly. in. l. cum pro-
ponas. de bo. auc. iudi. pos. tenent contrarium. unde di-
cunt speciale in minore seu in processu fiendo contra mi-
nozem. credo tutum seruare opi. glo. et Inno. licet forte
de iuris rigore talis citatio amicorum non requiratur ni-
si in processu fiendo contra minore. ¶ Idem dico de
fiendo contra ecclesiam vel contra aliam privilegiataz
personam. arg. no. in. l. j. c. de iure reipub. lib. xj. et ff. ex
qui. cau. ma. l. ergo. facit quod no. s. ti. j. in cle. j. et p. In-
no. de religio. do. cum venerabilis. et in cle. j. j. de iudi.
¶ Quero vltius an anteq fiat citatio ad domum do-
mino absente exigatur procuratorem prius citari. dic q
sic si constet. vel notorium est q dimisit pcuratores. als
secus. et sic intelligit Barto. hanc cle. in. d. s. ait pretor.

Sed iuxta hoc quero quid si dominus et procurator est absens, an prima citatio possit inchoari de persona procuratoris, dic q si dominus est absens, et constaret posset citari procurator, alias si non constaret eum absentem deberet fieri discussio secundum formam, l. cum quedam, ff. de le. ij. et dixi supra, hoc intellige nisi in casu quem statim dicam quando essent presentes. ¶ Si vero uterque est presens scilicet dominus et procurator, tunc regulariter dominus primo loco est citandus, fallit in his que sunt levis preiudicii, q in illis sufficit contumacia procuratoris primo loco citati, l. hoc amplius, §. si. cum. l. sequenti, ff. de dano infecto, cum ibi notatis per Bar. et l. meminerint, C. unde vi et c. ¶ Reduendo ad materiam specificam clemencie, quero in casu clemencie, an sufficiat habitatio sine domicilio, dic q sic secundum zenzelinum. ¶ Idem Hostiensis in citatione de eo qui mittitur in possessionem, c. si. per quod dicit q scholares in loco studij possent conveniri seu citari, licet ibi non sortirentur domiciliu nisi habitarent per decenniu, l. ij. C. de incol. li. x. de quo, §. de foro competenti, c. si. hoc dictu est planu si alias sortiretur forum ratione contractus vel delicti ibi contracti, alias posset ibi esse dubiu, tamen idem videtur ratione assidue conversationis, ar. l. ij. C. ubi sena, vel clarissimi, et l. ij. ubi de crimine agi oportet, cum notatis utrobique per Lynu et Bar. et per Innocentium de foro competenti ex parte, B. facit qd no, eo. ti. q. clericis, p Hostien. et per By. et Bar. in l. lex comelia, §. domum, ff. de iniurijs, et per gl. in l. heres absens, ff. de iudi. ¶ Quid comprehenditur hic appellatione ecclesie cathedralis, dic episcopalis q illa est parochia cuiuslibet ruralis et civitatis seu diocesis, xij. q. ij. vbiq. de offi. archi. c. j. ¶ Quid si intra septa ecclesie vel in claustro vel in cimiterio fiat hec intimatio an sufficiat, dicit Pau. q no qz vere tunc no fit in ecclesia, qz predicta sunt iuxta vel extra ecclesia, argu. de sententia, ex comu. si civitas in. vj. xij. q. j. necessarii. ¶ Ideo plus exigitur fieri in ecclesia secundum pau. quia facilius transit in noticiam, qz ibi est maior concursus populi alia loca sunt magis solitaria. ¶ Communiter servatur quod ponitur ad valvas vel portas ecclesie, nec ob. de consecra. eccle. vel al. c. j. in. vj. xvij. q. iij. si quis portum max. de privileg. c. j. in. vj. vbi idem indicatur de cimiterio contiguo quod de ecclesia, qz quo ad aliud finem, s. respectu privilegij concessi ecclesie, hic quo ad intimationem faciendam que facilius transit in noticiam si fiat in ecclesia, ut dictu est. ¶ Nota bene hoc dictu Pau. ex quo in simili habes q factu in porticu no dicitur factu in domo et sic non punietur pena statuti punientis maleficia facta in domo. ¶ Quid autem si in ostio vel in itinere ostij sit factum, an dicitur factum in domo dic q sic si intra clausuram ostij, secus si extra versus porticu, no, p Bar. in l. j. §. j. ff. de donatio, secus si ageret de maleficio puniendo commissio ad domum, qz sufficeret qz esset iuxta domum factum, argu. l. quidam iberus, ff. de servi. v. p. di. unde differentia est inter dictionem ad. et dictionem in. qz dictio in notat intrinsicatem in actu, l. j. ex incedio, ff. de incen. rui. et naufragio, et c. ¶ In ver. veru quero, Quid si non propter metu hoc est appellati et suorum non potest fieri intimatio ut prefertur, dic idem secundum Pau. quia procedendum est sicut si per metum appellati vel suorum hoc contingeret, mouetur qz illud verbu suorum respicit verbum potentiam et no verbu metum alias respicit utrumque et tunc supplendu est maxime dum tamen metu sit continuus, qz ad dominum et procuratorem, unde aduerte quia si est metus appellati vel suorum sufficit etiam dato q non tangat personam procuratoris. ¶ Si vero est aliorum metus, oportet q tangat dominum et procuratorem ut procedi possit secundum formam hic positam in hoc verbo verum. ¶ Quero secundo quando dicatur verisimiliter posse transire in noticiam, dic

hoc relinqui arbitrio iudicis qui arbitratur ex qualitate astantium qui hoc verisimiliter notificent vel notificare possint appellato, de no. ope. nu. l. de pupillo, §. nu. ciare, et sic apparet q est considerandum q notificatio potuerit ad illu cui debet notificari pervenire, ut in. c. j. de postu. prela. secundum doc. tu vide qd no, de excep. exceptione, et in cle. j. de sepul. ¶ Quero quis probabit intimationem soleniter factam an hoc dicens an negans dic secundum guil. dicens quia hec est solenitas extrinseca que no presumitur, no, de re iudi. sicut, et de eo q fur. ordi. susce. c. ij. debeat tamen secundum zenze. esse facta alta voce pluribus astantibus, qui matri. accu. pos. cum tua iuxta eorum idioma, vel capacitate, l. sed et si pupillus, et §. proscribere, ff. de institoria, vij. q. j. oportet et c. ¶ In v. intimatio quero quid si index detulit appellationi non tamen facta fuit intimatio de qua hic an sufficiat quantum ad hoc q dicatur causam esse devoluta in curia, Pau. q sic, qz tunc devolvitur ad curiam propter aliam causam accidentalem, scilicet delationis in qua non exigitur forma intimationis, de appel. sepe, licet tunc nature cause non deferat, de appel. cum appellationibus in. vj. secundum pau. et dominum An. Idem domini de rota conclusionem, cccxliij. et c. ¶ In ver. idem quero, an in alijs appellationibus exigatur intimatio, Guil. q non, qz speciale est in his casibus, In alijs sufficit q interposita appellatione et admissa ut probabili citet partes, de appel. romana, §. j. in. vj. secundum guil. hec intellige salvo casu cle. j. de appel. ¶ Ultimo querit Bertradius qd si post terminu datu ad articulandu venit contumax post terminu et tradit articulos ad probandum de iure suo et petit admissionem fieri an audiatur, dic ut per Composito. in decre. sicut, §. eo. ¶ Glo. electionis querit an cle. locus habeat in electione facta ad cathedralem seu episcopalem ecclesiam, dicit q sic, facit quod videbitur, §. e. §. penul. unde dicit pau. q locum habet in episcopatibus et prebendis et in omnibus alijs beneficijs dum tamen datus in titulu in quibus locu habet decre. j. §. e. in. vj. p quod dicit secus fore si papa dedisset aliquid annuatim alicui prelato usq. ad beneplacitu suu, qz tunc non habet in titulum nec hz locu dictu, c. j. et per consequens nec istud simile quod no, in clem. ij. de iudi. et c. ¶ Glo. provisionis notat hic tria expressa ut diversa de quibus in. c. j. §. e. in. vj. in tex. et glo. e. ti. ut circa eo. li. per gl. ¶ Glo. occasione, querit quando dicatur occasione electionis vel postulationis et c. appellatum dicit glo. quando propter causam electionis postulationis vel provisionis appellatur licet non appelletur ab ipsa electione vel postulatione vel provisione. ¶ Exemplu si appellatum fuit a gravamine illato per iudice aditu super causa beneficii electionis postulationis vel provisionis, in quo casu et locu habet decre. j. §. e. in. vj. et ibi no. C. po. quinimmo plus dicit ibidem Compo. q si super prima appellatione facta in causis predictis dati essent iudices extra curiam, et ab eorum gravamine appellaretur ad papam q locum habet decre. illa, et consequenter ista, et si c. dicit Inno. iij. servasse de facto licet alij sint contradicte qz decre. illa solum locum haberet in causa prime appellationis interposite in causa beneficii ad curiam, et non in secunda appellatione, sed certe ut dicit glo. hoc est contra mentem illius decre. quia equiformiter posset protelari vacatio sicut per primam, ideo pariter debet locum habere, ar. decre. translato, de consti. Idem tenet Pau. qui dicit idem si appelletur a confirmatione, licet Inno. contra, secundum eum, §. e. in. c. j. ¶ Idem si questio super iure electionis vel provisionis ad quem spectet, quia illud litigium tendit ad provisionem ecclesiarum contra quarum vacationem hec cle. providet secundum Compo. et Jo. de lig. ¶ Hec ratio solum concludit quando esset questio

questio de iure eligendi sede vacante. unde melior est ratio quia sufficit quod occasione cause electionis quod propter illam sit appellatum. **¶** Idem dicit si appelletur extra iudicium a confirmatione vel inductione in possessionem facit quod non. s. eo. si postquam in. vi. **¶** Glo. sed apostolica licet querit quid in appellationibus factis ad inferiorem. dicit quod secus quia non habet locum in illis decre. j. s. eo. li. vi. et consequenter nec ista. Guil. et zenze. tenent idem in appellationibus ad inferiores. Joan. de lig. tenet glo. quod sepe reperitur hoc verbis apostolica et ar. c. ad audientiam de deci. et quia hec deuolutio fit contra ius: et quia in illis propter distantiam viarum est maius periculum. quod dicit maxime procedere quo ad effectum citationis et deuolutionis. tu dicit maxime procedere quo ad penam. secus quia non habet locum decre. il. la prima in appel. ad inferiores iuxta no. in cle. non potest de procurato. et s. eo. is qui contra in. vi. Glo. deuolutio oppo. de. s. penul. j. eo. cum ibi no. solu. quod hic requirit intimatio ad effectum ut causa deuoluatur ad curiam et sit in curia. et quo ad effectum validitatis appellationis non. de quo ibi latius et c. **¶** Glo. appellanti querit qualiter fit et intimatio capitulo vel collegio quando contra ipsos appellaretur. remittit ad no. s. e. bone. et de pces. preb. si capitulo. li. vi. quod debet fieri capitulo congregato per superiorem vel per illum ad quem spectat more solito et c. **¶** Quid autem si noluerit congregare dicit ut ibi dicit glo. quod potest compelli per superiorem. vel forte sufficeret fieri singulis ut singulis. de quo dicitur ibi et c. **¶** Glo. specialiter oppo. de no. in Spe. de cita. s. sequitur ver. quid si procuratori. soluit quod olim erat opus. an sufficeret intimari procuratori. et quidam dicebant quod sic. alij quod non veritas est quod potest fieri speciali procuratori et non generali. sicut ibi dicebat Spe. cuius opus. hic approbatur. Ad hoc de testi. presentium. s. ceterum in. vi. cum alijs alle. in glo. et s. e. non iniuste. **¶** Sed iuxta predicta querit glo. an possit fieri intimatio per procuratorem. dicit quod sic si sit specialis. secus si generalis. sicut contra fieri potest specialis et non generalis ut hic patet. pro hoc quia talis habet speciale mandatum in his causis beneficialibus appellare potest. s. e. s. procurator in. vi. Idem pau. in effectu vide in decisione rote conclusionem. cxxvi. ibi dicunt per quem cunctas etiam non procuratorem in forma auctentica posset fieri intimationem per id quod dicitur in. s. penul. in fi. et c. **¶** Quomodo autem debeat formari procuratorum ad intimandum. et quomodo procuratori fiat intimatio et quomodo de procuratorio sicut de appellatione debet fieri fides. remittit ad ea que notauit Guil. mandeghot in libello suo i. fi. **¶** Et satis apparet ex predictis quia debet habere speciale mandatum ad predicta. Quale autem dicatur speciale mandatum procuratoris. dicit pau. quod sufficit quod habeat speciale mandatum ad causam appellationis. licet non habeat speciale mandatum ad intimationem faciendam. Hosti. plus sentit scilicet quod sufficit quod sit generalis procurator. dum tamen tractet causam illam in qua postea contingat appellari. quod credit dominus An. fore verum. ar. de rescriptis pastoralis in. s. j. facit ultra cum de resti. in ite. substituta. Hoc dictum non videtur verum. quia non sufficit generale mandatum in causa beneficiali propter penas decre. j. s. e. que locum habent etiam si per viam aliam quam appellationis causa agitur ut no. in cle. non potest de procurato. dicebat tamen Bartolus quod absque alia intimatione sufficiebat appellatio interposita in absentia iterato coram ipso appellare. quia sufficit qualitercunque quis certus reddatur. l. certum. ff. si certum petatur. intelligo quando fit per procuratorem habentem mandatum sufficiens. s. eo. procurator in. vi. **¶** Sed an sufficiat fieri intimationem appellationis procuratori habenti mandatum ad causas prin-

cipalem. licet non habeat ad causam appellationis. dicit quod sic. quia licet expiret officium suum lata sententia. durat tamen quo ad appellationem et consequenter quo ad intimationis actum. siue quia appellatio non haberet effectum secundum dominum An. **¶** Quid si plures essent procuratores constituti dicit quod electio debet fieri per iudicem secundum formam. c. si duo. s. si. de procura. in. vi. et illorum electio debet fieri et non aliorum. ut ibi patet et c. **¶** Quid si sit procuratori reuocato parum post constitutionem antequam suscipiet mandatum eo tamen ignorante: dicit secundum Ber. cum agatur de damno vitando et non de lucro. valet intimatio tali procuratori facta. si etiam intimans ignoret ne afficiatur damno ex probabili ignorantia. facit quod no. in cle. j. de renun. et de rescriptis ex parte decani. **¶** Iuxta predicta. quero quid si appello ad papam a collatione facta ab episcopo bonon. aduersarius habet bonum. procuratorem tractantem principalem causam. alium habet in curia tractantem omnem causam ibi per appellationem deuolutam. an sufficiat intimare illi de curia videtur quod sufficit et oporteat sic fieri quasi procurator principalis cause sit in hoc prohibitus per deputationem specialis procuratoris ad causas deuolutas ad curiam. argu. decre. nonne de presum. Pau. credit contra. scilicet oportere intimare domino: vel procuratori principalis cause. mouetur. quia hic dicit littera. aut eorum alteri cum premisset de domino et procuratore principalis cause. que autem primo dicuntur itel liguntur in sequentibus repetita. de appel. c. ij. requiris. sit etiam ratio ut per talem intimationem sciet procurator principalis cause ab eius prosecutione appellatum et c. **¶** Glo. interpositione querit an computetur terminus mensis de quo in littera a die interpositionis appellationis an ab hora et momento interpositionis. dicit quod de momento ad momentum fienda est computatio. Et hoc sonat littera que dicit ab interpositione appellationis non dixit a die interposite appellationis. facit quod no. ij. q. vi. biduum. et de re iudi. quod ad consultationem. **¶** Idem tenet Pau. quia hoc tempus est ad adiungendum appellantis et fauorem appellati. igitur et c. iuxta no. in. l. ij. s. minorem. ff. de mino. **¶** Qui demum hic prosequitur quomodo aliud est tempus continuu aliud utile. de quo videbitis in cle. j. de resti. in ite. vbi per glo. et per An. in. l. fi. C. de tempo. in ite. resti. peten. Demum querit pau. quid in. x. diebus datis ad appellandum. dicit quod computatur tempus de momento ad momentum a tempore sententie et scientie. ij. q. vi. anteriorum. siue agatur de appellatione sententie diffinitive vel interlocutorie siue habentis vim diffinitive siue interlocutorie. ut si iudex dixit respondendum libello vel si aliquid precedit vel mandatum hoc enim habet vim interlocutorie. l. qualem. ff. de arbi. **¶** Si vero alias grauet vel cominetur ita quod illud non habeat vim interlocutorie vel diffinitive. cum non omnis vox iudicis et c. C. de senten. ex periculo recitandis. l. j. potest appellari: ex quo grauamen non reuocat. unde dicit quod si iudex hodie assignat locum non tutum etiam si post mensem requiratur ut reuocet et assignet locum tutum nec hoc faciat poterit appellari. **¶** Idem si cominetur parti nisi. consenserit coram eo litigare. de appel. cum cessante. et hoc no. in Specu. de appel. s. restat. q. sed quid dices. et ponit Hosti. de appel. romana. in. vi. Hoc dictum dicit dominus Andre. notandum. quia dicit quod non meminit alibi selegisse. dicit tamen quod non placet sibi ex toto quod indifferenter post grauamen audiat quis appellas post. x. dies. de appel. concertationi in. vi. fatetur tamen quod potest saluari restringendo dictum pau. quia si grauamen est momentaneum a die grauaminis infra. x. dies debet appellari. ut in. c. concertationi. Si vero est successuum ut trahere ad locum non tutum. na-

omni die qua trahitur grauatur. vt no. de rescriptis. dilectus per Compo. et tunc possit quādocūq; appellari. et sic intelligitur dictū Pau. Aduertat tamē appellans quomō appellat. et a quo secūdū dominum Andre. et si appellat ab actu assignationis loci vel altercatione preteriti oportet q; infra .x. dies appellat a tēpore assignationis vel a tēpore altercationis. Si autē a grauamie presentis vel futuro tūc bene admittet appellatio. I. assignatio ante .x. dies facta eēt. Hec dicit vā dominus andre. vbi cōminatio vel actus iudicis habet vim sententie adhuc posset appellari post .x. dies. q; de isto iudicaret vt de actu seu dicto extraiudiciali. per no. per Anno. de cōstiti. cū omnes. et per doc. de tēpore. ordi. ad aures. ad hoc de elec. considerauimus. et c. auditis. secūdū eū hoc dictum suū videtur contradicere dicto pau. vbi dixit q; assignatio loci nō habet vim sententie cuius oppositū ipse consentit. concoz. tamē pau. in dicto. sed non credo vēr hoc dictū et hanc limitationē ad. c. p̄certationi. q; generaliter loquitur et indistincte. ergo et c. de coniu. lepro. c. ij. Itē credo q; assignatio loci habet vim interlocutorie. q; est vox iudicis ad causas faciens. ergo et c. Alr. per gl. in. §. omne in aut. de liti. col. ix. licet Pau. senserit p̄tra. sed dominus An. non et c. Quot autē dies habeat mensis remittit glo. ad no. in. c. quā sit. §. e. in. vj. quia tot dies quot habet mensis in quo incipit currere tēpus. notetia per Bar. ff. de ver. sig. l. cū bisextus et c. Et Bl. p̄recto. querit an expensis intimatis debet in scriptis intimatio porrigi appellato aut eius p̄curatori dicit q; sic. mouetur per litterā que dicit q; p̄rectio et sic innuit q; expensis porrigere habētis hoc habeat fieri sicut in simili dicimus de libello. l. dicit efferat libellus et c. intelligitur expensis producētis. iij. q. iij. offeratur. zenze. dat si mile de copia que fit iudici ad deliberandū que fit expensis appellantis cū ad opus seu cōmodū suū appellauerit. Guil. tamē et ipse zenze. tenet q; expensis appellati. mouentur. q; non artatur hic appellans nisi ad porrigendū vel legendū vel faciendū copiam si petatur ergo alterū sufficit. ar. l. j. §. edē. ff. de edendo. Itē q; satis grauatur appellans q; intimatio rite nō facta non tenet. Item q; vtitur iuris beneficio quod eē debet sine diminutiōe in aut. cōstitutio que de dignitatibus. §. illud. Itē q; forte appellās metu expensarū dimitteret ius suū indiscussū. cōtra. l. illud. ff. de peti. heredi. Nec ob. hec littera dū dicit p̄rectio quia non sequitur ergo expensis porrigentis sicut videmus in simili q; ille qui tenet edere vel exhibere liberatur dādo facultatē exhibendi describendi vel apprehendēdi. ff. de eden. l. j. §. edere. ff. de tabu. exhi. l. j. §. p̄tor. Sic recitat dominus An. plus nō dicens. Jo. de lig. dicit q; facultas describēdi fiet expensis appellantis sed copia recipietur expensis appellati. et sic concoz. opi. Adibi videtur tutius eē tenere glo. q; ad alterū duorū teneatur intimans. s. vel porrigere intimationem in publica forma vel legere vel copiam facere si petatur. ideo si non legat sed vult porrigere intimationē in forma auctētica tūc procedit glo. q; alias nō satisfaceret verbis cle. si non porrigeret suis expensis s; copiam tantū faceret. nam nunq; eēt verum dicere q; porrexisset nisi actualiter porrigat. Et si vero legit et petatur copia posset procedere opi. zenze. et guil tamē puto adhuc gl. melius dixisse. q; tex. dicit simili modo factū. sed non ē dubiū q; supra debet fieri expensis porrigētis vt dixi. ergo et hoc casu vt sic in dubio sit similitudo per omnia. Nec ob. predictis. l. j. §. edere. ff. de edēdo. et l. j. §. p̄tor. ff. de tabu. exhi. p̄real. q; aliud est edere vel exhibere aliud porrigere. Nā sine dubio edit qui dmo. strāt licet non dimittat penes aduersarium. sed non porrigit aduersario nisi qui actualiter ei tradit. fa. quod videtur in cle. j. de appel. Et nota bene gl. in eo quod dicit

de libello que seruatur in practica. Et Mo. de verbo porrigere vel offerre. q; significat expensis porrigere vel offerre habētis debere fieri et c. Et Glo. aut. querit quādo dicatur scriptura auctētica. Respondet quādo est confecta manu publici notarij vel habet sigillū auctēticū. alle. de sen. excō. cū medicinalis. in. vj. et quod no. de proba post cessionē. Ideo aut requiritur q; sit in scriptura auctētica p̄recta appellatio. q; graue eēt dicere q; aduersario meo dicente se appellasse ad curiam teneat credere. nam cū hec appellatio habeat vim citationis. vt in. c. j. §. e. in. vj. et infra patebit posset fatigari valde contra debitū rōnis si forte non esset appellatum ad curiam. et hec ratio concernit fauorē appellati. Subdit glo. q; etiam potest tendere in fauorem appellantis hoc fieri. facit quod videbitur. j. c. p̄xi. §. penul. quia si nollet p̄sequi appellationem poterit probare p̄ scripturam auctēticam se intimasse appellationē. et sic facilius probabit intimationē quod al. non sic de facili faceret. Idem tenet pau. remittens ad no. in. c. j. et ij. de fi. instru. vbi no. que dicatur auctētica scriptura. dicit tamen q; hic in appellatione que datur appellato que debet porrigi in forma aut. secus dicit de illa que dat iudici a quo. q; illa potest esse nō aut. Ratio diuersitatis. q; emissio appellatiōis pater iudici. sed dicenti se appellasse quis non tenetur credere. q; aduersarij nimium facilius mentiuntur. l. j. ff. de questionibus. Et Glo. p̄lecto. querit an eo casu quo porrigitur debeat legi. Item an eo casu quo legitur debeat perfecte legi. Ad primū dicit q; non propter alternatiuam hic positam. et quia hic dū dicit de p̄rectione nō exprimit de electione. Ad secundū dicit q; debet perfecte legi. q; dictio per perfectionem significat. l. vrbana familia. §. pernoctare. ff. de ver. signi. Sed quid si non stet per appellantem quominus perlegat sed per appellatum dicit q; non imputabitur ei. ij. q. vj. anteriorū. vnde dicit pau. q; cum videt paratum ad fugam expediat se et porrigat appellationem et ex quo illas interponit presente aduersario sufficit maxime ex quo ante recessum inchoat legere dūz tamē ante recessum tantum legat q; sit certus de appellatiōe secundum dominū An. certe videtur q; etiā si non inchoauerit legere imputetur sibi ex quo stat per eum quominus legetur ei. tutius tamē tūc est porrigere in scriptis. Et Glo. cōsimili pōderat litteram que dicit copiam fieri dam si petatur. per quod dicit duo vim q; secus si non petatur quia sufficit q; perlegerit appellationem. Idē dicit q; de consilio est eo casu quo fit petitio copie q; de hac petitione faciat petens fieri publicū instrumentū. alle. de sen. excō. c. j. in. vj. Statetur tamē q; etiam si factū non eēt probari posset per testes in casu isto. licet secus in casu. c. j. de sen. excō. in. vj. Ratio q; hoc nō exigit tex. hic. secus ibi. facit. l. in exercendis. C. de fi. instru. Guil. aliter sentit. tenet glo. secūdū pau. que dicit q; hec petitio copie debet eē facta congruo loco et tempore alias non habet locū pena. alle. de elec. cum in veteri. et de appel. ab eo i. vj. et currit tps a die petitiōis copie et date. iō si nō petis satis ē q; p̄legerit. Si vō petis nō tenet statim dare. sed quāprimū cōmode pōt. l. q; dicim⁹. ff. de solu. Sed an si non fiat copia appellationis iudici valeat appellatio dic q; licet non facta copia parti ipediatur deuolutio: tamen secus si non sit iudici secundum zenze. mouetur. quia hoc non reperitur iure cautū. et quia valet appellatio facta in absentia iudicis si eius copia nō habetur de appel. si iustus. fortius valet si sit eo presente quāuis ei nō fiat copia. quia scire debet an grauauerit. Ad aliter dicit tene quod dixi. Statendū tamen q; licet teneat appellatio facta in absentia iudicis licet nō intimetur ei tamen nō protegit appellantem donec fuerit ipsi iudici intimata. de appel. si duobus. j. Rñ. et c. Et Glo.

C Glo. in domo opp. de l. pleriqz. 7 l. se. ff. de in ius vo. vbi non debet quis invito domino intrare domus vt eū citet imo tenetur iniuriarum cuius contrariū hic inuif. fo. glo. exponendo in domo. i. ante domum. qz nō est neceſſe qd fiat i domo. ſz ſufficit qd fiat ante domū. **C** Mo. ex glo. qd dictio in aliquādo ponitur pro ante quod nō. pro illa queſtiōe. Si ſtatuto imponatur pena aggrediēti aliquem in domo vel ante domum vt imponat pena ſi in porticu factus fuerit aggreſſus vel in conſpectu domus ſz do. **A**n. vide. l. gallus. §. ille caſus. ff. de li. 7 poſt hu. 7 l. j. §. j. ff. de cloacis. per Bar. 7 l. quidam hiberus ff. de ſeru. vr. predi. vbi de iſta dictione ad. dic vt dixi. ſ. circa textualia 7 c. **C** Gl. habitare querit an ſufficiat vt habitet vt inquilinus licet nō ſit ſua. dicit qd ſic alle. l. iij. ff. de dam. infec. **A**n. autē ſufficiat qd habeat domiciliū in loco licet ibi non habitet. **G**uil. qd non. qz hic ponderatur domus in qua communiter conſuevit habitare. qd intelligit niſi eſſet vagabūndus. qz tunc ſufficit fieri ad domum loci domicilij. al. nō. per **Boſt**ien. de eo qui mit. i poſ. c. fi. 7 ex hoc habes qd quis poteſt habere domiciliū licet nō habitet in loco. pro quo eſt caſus de fo. compe. poſtulaſti. **S**ecūdo nō. qd quis pōt dici vagabundus licet habeat domiciliū ex quo nō habeat certam habitationē ſed per mundū vagatur. **I**dē glo. in l. iij. §. pre tor. ff. de dam. infec. 7 ff. de iudi. l. hēs licet aliter loquatur in l. eius qui. ff. ad muni. de quo per **Inno.** in d. c. fi. 7 per ſpe. qui tenet quod dictum eſt in titulo de competentis iudicis aditione. §. j. ver. quid ſi debitor. vbi autē debeat pueniri vagabūndus cōmuniter dicitur qd vbiqz nō. de fo. compe. c. fi. **Boſt**ie. in ſumma in illo ti. dicit qd habet eligere vbi vult conueniri 7 ibi conuenietur 7 nō alibi. **I**o. an. i. addi. ſpe. in loco preall. qd vbi libet poteſt pueniri niſi caueat de redeūdo ad domiciliū al. l. j. 7 ij. C. vbi de cri. agi oportet. de quo in d. c. fi. vbi autē banni tus poſſit conueniri dicit qd vbi habitat etiam ex delicto alibi cōmiſſo. qz ibi ſortitur forum ex ſola mora. licet ibi non hēat domiciliū perpetuū 7 hoc ne delictū ſibi preſter immunatē ſm **Spe.** in ti. preall. 7 preall. §. ver. ſz pone. **I**dē dicit de exitijs expulſis propter partialitates. qz poterunt conueniri in loco vbi habitāt ſi publicata ſunt bona. alias in loco a quo eſt expulſus. qz ibi ſortit forum 7 domiciliū ſecūdm **Guil.** per quod videt qd dictum precedens debet intelligi de bannitis quorū bona publicantur ex eadē ratione. **C** Glo. cōmuniter opp. qd nō ſufficiat qd cōiter habitat vbi d3 fieri intimatio. ſz debeat iſpici vbi habitet pro maiori pte anni. 7 ſic vltra dimidiā anni habitafſe. l. maiore. ff. de v. ſig. **S**oluit qd aliud i caſu iſto vbi ſufficit qd cōiter ibi inhabitat 7 plus q3 alibi. l. vltra dimidiā anni nō habitat. qz verifimilius tranſibit in noticiā parti ſi ad talem domum fiat. **A**liud in caſu illo quo ad interdictum videlicet vtrobqz. qz nō obtinet in eo niſi qui tempore litis cōteſtationis reperit anni maiore parte poſſeſſiſſe. **S**ed iuxta hoc qrit **gl.** quid ſi in duobus locis equaliter habitat vbi debet fieri dicit qd poterit fieri in quolibet prout elegerit appellās. fatetur tamen qd tutum eſſet in vtroqz fieri. ar. de ſepul. eum qui. §. j. in vj. **R**emanet ergo glo. in conſuſione 7 eſt de mente tex. qd ſufficit intimationem fieri in loco vbi communiter plus q3 alibi conſuevit habitare 7 ſic videt qd non ſit neceſſe qd ſit loco vbi preſentialiter habitat tēpore intimationis. **Bar.** in l. iij. §. pre tor. ff. de dam. infec. dicit glo. procedere quo ad intimationem de qua loquitur tex. propter tex. iſtū. ſecus dicit in citatione qz debz fieri ad domū vbi preſentialiter habitat ſecundū tempus citationis. qz tex. exigit qd citetur vbi degit. vt dicto. §. pre tor. 7 per hoc apparet qd in citatione nō eſt queſtio vbi equaliter habitat in duobus locis. qz debet attendi locus vbi habitat ſm tempus citationis. plus videt tene

re hic **Pa**u. qd etiam intimatio non ſufficiat fieri vbi cōmuniter habitare conſuevit ſi ibi non habitat ſm tēpus intimationis. vt ſic iſte tex. intelligatur vbi communiter habitare conſuevit 7 etiam habitat. do. **A**n. credit qd **gl.** bene dicat. vbi non eſt certus intimans de habitatione mutata aliud ſi eſt de hoc certificatus non putat ſufficere ſi ibi intimet vbi primo conſuevit habitare: niſi etiam intimet vbi nunc moratur. cum enim iſta intimatio fiat ad finem certificandi debet fieri etiam ad domū in qua degit ſi de illa eſt certus 7 licet loquatur de preterito nō per hoc excluditur preſens 7 ſic con cor. opi. **C** Glo. re motis. **N**ota ex remotione loci ſtatui ius diuerſum. 7 al le. cō cor. hoc intellige quādo diuerſitas 7 remotio locorum inducit varietatez 7 diuerſitatē ratiois alias ſecus. l. fi. C. de temp. in inte. reſti. petē. 7 in decre. cupientes. ſ. eo. in. vj. per glo. **Q**uis autē dicatur locus remotus relinquatur arbitrio iudicis. vt glo. dicit. alle. nō. de reſti. in integrum in. c. tum ex litteris. **C** Gl. beneficio. querit quid ſi ſit campeſtre vel rurale in quo forte non ſit copia teſtiū vel notariū an procedat in illo littera. dicit qd ſic. vnde tunc debet eſſe cantus vt teſtes 7 notariū ducat ſecus. 7 ſic ſeruat practica. fa. ſ. e. c. fi. in. vj. pro hoc littera iſta que ſimpliciter loquitur. **I**tem zenze. licet alij dicant qd fieri debeat ad eccleſiam cathedrales in ciuitate ſi locus beneficij ſit inhabilis. ar. ſ. e. vbi. §. ſi vero in. vj. ſed in alio caſu loq3 glo. vt preſertur. querit de intellectu littere. **R**eſponder qd intellectus littere eſt qd ſi propter potentiam vel metū appellati 7 ſuorum nō pōt fieri oſio nec pcuratori appellati nec ad domū nec i bñficiō nec in eccleſia cathedrali. tunc poſſet fieri in aliquo loco publico prout hic dicitur. alias ſi poſſet fieri ad domum. licet nō poſſit fieri perſonaliter propter potentiam vel poſſit fieri per pcuratores. licet nō per dominū vel econtra. vel non poſſit fieri domino perſonaliter propter potentiam vel metū tamen poſſit fieri procuratori vel econtra tunc non poſſet fieri in loco publico ſecundum formam huius verſi. veruz. 7 hoc voluit littera dū dixit indefinite 7 ſimpliciter ſi fieri non poteſt vt preſertur quaſi loquatur eo caſu quo nulla de precedentibus intimationib3 fieri pōt. tūc demū poſſit ad iſtā deueniri. ſec3 ſi aliqua fieri poſſit de pcedentib3 7 ſi ſi pp potētā non poterit fieri perſone fiet ad domū ſi nō poterit fieri ad domum fiet ad eccleſiam cathedrales 7 in ſubſidiū ſi etiam ibi fieri nō pōt fiat ad locū publicū. vt hic dicit. **A**lij dicunt qd ſufficit intimatio in loco publico incontinēti quando non poteſt ppter potentiam vel metū appellati fieri perſone 7 hoc tenet **Guil.** quia appellati preter ſuam culpam non debet auferri beneficium iuris qd poſſit per ſe facere vel pcuratores. **A**d hoc de appell. ex parte. 7 quod ibi notaſ. 7 potiffime ppter culpā aduerſarij. qz illi prodeſſe non debet. **Boſt**ie. putat tutiores opi. primā qd debet appellans per ſe vel alium intimare vel expedire id quod ſibi incumbit qualitercūqz poteſt nec debet hic iſpici malicia appellati. ſed fauor publicus ne beneficia diu vacent. ſecus forte in alijs. zenze. tenet ſecundā opi. quia appellatus eſt in culpa. nec pōt fieri intimatio vt preſertur 7 ſic verificantur verba tex. ideo ſufficiet qd fiet ad locū publicū. vnde dicebat **Guil.** qd ſi intimatio nō poſſet in loco publico. licet poſſet fieri procuratori 7 imputet ſibi dominus qui ſe talem reddidit. **N**am non cōpellitur quis eligere procuratorem ſi magis velit eligere dominum. l. j. §. ſiquis. ff. qd vi aut clam. l. fi. ff. ne vis fiat ei ſecundum zenze. 7 **Guil.** **P**ro iſta opi. facit glo. quam ipſi alle. 7 etiam dñs **A**n. alleg. j. ti. j. in cle. j. in glo. penul. iuncto tex. pro hoc. l. ſtichum aut pamphilum cum ibi nō. ff. de ſolu. vbi ſi alterum alternatiuorum non eſt in obligatione ex culpa rei licitus eſt actori eligere quod vult. tu con cor. opi. vt colligiſ

ex his que dixi super littera post **P**an. quia hec ultima opi. est vera quando est metus vel potentia appellati et suorum alia quam propter metum vel potentiam extraneorum et c. **G**lo. loco aliquo. querit an sufficiat quod fiat in vno tantum publico loco. Respondet quod tutum est de consilio est quod fiat in pluribus ut sic facilius transeat in noticiam prout etiam dixit guil. mandeghot in libello suo electio nunc. tamen non est necesse per hanc litteram que loquitur in singulari et sic in vno loco verificatur dummodo publicus sit. ideo autem exigitur ut sit publicus. ut dicit glosa sequens propter tollendas fraudes illorum qui clandestine faciebant in absentia partis vel illorum qui possent intimare. alle. §. oem in auc. de liti. col. vij. et quod non. §. e. c. fi. in. vij. et c. **G**lo. solenniter. querit an sufficiat in quo libet loco publico fieri. dicit quod non. sed debet fieri in loco vicino domui in qua communiter habitare consuevit. vel vicino ecclesie cathedrali vel loco beneficii secundum superius dicta in tex. et debet fieri publice in publica missa populo vel in sermonibus aut predicationibus vel in alio actu frequentato per populum. quia tunc facilius transibit in noticiam et verisimilius. attendenda est verisimilitudo ut dicit gl. in verbo verisimiliter alle. de presumpt. quia verisimiliter cum sit. **G**lo. deuoluta opp. et videtur quod appellatio ex quo emissam est publice faciat causam deuolui ad curiam et artet etiam ignorantes a dicto tempore ad arripiendum iter. i. mensem ad curiam et per consequens nulla intimatio est necessaria et c. contrarium hic dicitur in ver. intimatio iuncto prin. huius cle. unde op. de no. p. Inno. et Hostien. in decre. j. §. e. in. vij. soluit glo. quod illa erat opi. Inno. et Hosti. que hic reprobat tanquam falsa ideo non ob. **E**l secundo potest dici quod hec cle. loquitur respectu persone appellate cui debet fieri intimatio ut hic dicitur. dictum vero Inno. et Hostien. loquitur in alijs personis quarum non interest. quia illis non est necesse aliquam intimationem fieri. **E**l tertio dicit glo. dictum Inno. et Hosti. debere intelligi. et restringi ad casum ver. verum scilicet quando propter penam vel metum potest intimatio fieri. quia tunc sufficit quod fiat in loco publico ita publice quod verisimiliter potuerit ad noticiam appellati vel eius procuratoris specialis peruenire. Alias autem non sufficeret appellationem publice emissam vel intimationem publice factam ut est casus in hac clem. Pro qua facit quod talis appellatio in causa beneficii facta ad papam habet vim citationis peremptorie. ut probatur in. d. c. j. §. e. in. vij. et de appellatione. in. c. sepe. adeo quod non veniens in termino iuris sibi a iure deputato in dicto. c. j. habeatur ut verus contumax et procedi potest contra eum ut contra contumacem in principali negotio. ergo debet esse taliter facta quod transeat ad noticiam appellati aut ipsius procuratoris specialis: alias absurdum et incongruum esset dicere quod cederetur verus contumax ignorans cui appellatio non esset intimata et contra eum tam grauiter procedi. **E**l ult. ergo glo. in effectu quod cum agatur de magno preiudicio quia de processu in causa principali oportet quod intimatio apprehenderit personam nisi malicia vel dolus absentis partis interuenerit in se absentando. Et ex isto colligitur do. An. quod ad hoc ut procedi possit in his que sunt grauis preiudicii. oportet quod interueniat vera contumacia que concluditur ex citatione ad personam de quo in. c. fi. de eo qui mittitur in possessionem per Inno. et Hosti. et hinc sumpta occasio ne tangit an citatio ad domum sufficiat eo casu vel fieri potest. ut quia persona non reperitur supra vidistis an et quomodo possit fieri ad domum. hic tangit an sufficiat. tunc si fiat ad domum. **C**oncludit post Barto. in. l. iij. §. preterea. ff. de dam. infec. quod in his que sunt levis preiudicii sufficit. ut in dilationibus vel aliquo emergenti leui. quia tunc non exigitur vera contumacia. ideo sufficit citatio ad domum dummodo sumus in casu in quo fieri

possit. ut quia persona non reperitur ut latius dixi. §. sic intellige no. per glo. in. c. causam. §. de do. et cotu. ubi dicit sufficere citationem ad domum et quod no. in dicto. c. fi. **I**n actibus vero que sunt grauis preiudicii quod videtur esse quando agitur de preiudicio proprietatis vel possessionis transferende per Bar. licet Inno. in. c. fi. sentiat preiudicium possessionis leue sed non bene secundum do. An. quia iura allegata per Inno. non loquuntur ubi agitur de possessione transferenda sed de tenuta danda per quam non transfertur possessio. **I**tem videtur esse magnum preiudicium quando agitur de examinatione testium ad eternam rei memoriam tunc requiritur vera contumacia. ut hac glo. ideo regulariter non sufficit citatio ad domum. **F**allit primo quando impedit per vim vel motum ne citatio ad eum perueniat. ut hic. **S**ecundo fallit si est presens et maliciose se occultat ut in. §. quid sit latitare. fallit tertio si maliciose se absentauerit ut hic facit. l. fulcinius. §. quid si latitans. ff. ex qui. cau. in possessione. etur. hec autem maliciosa absentia probatur vel vere si de illa constet per verba prolata. vel aliter iuxta no. per gl. in dicta l. fulcinius. vel presumptione. presumptiue autem probatur in pluribus casibus. **P**rimo quando semel persona liter citatus se absentauerit iuxta no. in. d. c. fi. et in. d. l. fulcinius. **S**ecundo quando aliquando fuerit in iudicio. et postea se absentat ut no. Inno. in. d. c. fi. et in. c. ex parte. iij. de resti. spo. et in. c. j. qui matri. accu. pos. et in dicto. §. quid sit latitare. **T**ertio presumitur quando ex natura obligationis artatur ad morandum in certo loco ut in marito cum uxore et in beneficiato in beneficio. de cle. non resi. ex tue. et dicto. c. j. hec vera in casibus in quibus a principio citatio ad domum non sufficit sicut est verum regulariter. **S**ed in casibus in quibus sufficit ut est in causa que celeritatem desiderat. ut damni infecti de damno infecto. l. si finita. §. si forte. ff. vel in casu liberali. l. neque infantis. ff. de libera. causa. clarum quod indistincte sufficit citatio ad domum in causa matrimoniali vel beneficii sufficit absentia nedum dolosa: sed etiam culposa dum tamen non possit inueniri ut hic unde tunc seruanda est practica huius cle. in modo citandi et decre. quoniam. §. si autem. §. ut in lite non potest. per predicta patet quod in examinatione testium ad eternam rei memoriam non sufficit citatio ad domum regulariter. quia ibi agitur de magno preiudicio quod intelligitur quando examinantur testes ordinare secus si extraordinarie propter aliquod periculum. ita quod desideretur celeritas. quia tunc sufficit citatio ad domum secundum formam. c. quoniam. §. j. ut lite non contestet. de quo dicitur ibi. et per Bar. in. §. preterea. et per Jo. an. in regla presumit. i. q. de re. iur. in. vij. **D**einde deinde ad gl. i. ver. et hec omnia quod cum gl. an dispositio huius cle. et quod dictum est in prin. huius gl. locum habeat et in electionibus cathedralium et regularium ecclesiarum quando in eis appellatur ad curiam. de quibus loquitur. §. e. cupientes in. vij. **N**am in alijs inferioribus de quibus loquitur. §. e. c. j. clarum est quod sic. ut patet ex no. in glo. j. **R**espondet gl. quod sic. unde necesse erit in illis intimationem fieri secundum formam huius cle. pro hoc alle. gl. quod de cre. illa cupientes que loquitur in cathedralibus et regularibus fortius punit et artat quam decre. j. e. ti. patet. quod decre. illa cupientes. priuat iure quesito et totali persecutione processus et artat ad personalem comparitionem: sed decre. j. solum in processu fiendo in absentia partis. et secundum illam satis est in casu de quo loquitur mittere procuratorem nec artatur quis personaliter comparere ergo cuius maior sit pena fortior in casu illo fienda est hec intimatio. ar. auc. multo magis. **C**oncl. de sacrosan. eccle. et sic etiam seruabat curia. licet doc. varie loquerentur quando appellatus non posset haberi. sed hoc est hic expeditum et c. **T**ertio quero cum glo. in ver. et no. An si non

si non sit facta intimatio secundum formam huius cle. tamen alias ap. est legitime interposita: an ex toto appellatio erit nullius effectus? Respondet glo. q. non. ponderat enim litteram q. solum viciat deuolutionem ad curiam ex non seruata solennitate in intimando. non autem viciat appellationem in substantia. per quod glo. concludit q. licet causa non sit tunc in curia nec teneatur ad illam comparere. j. terminus decre. j. et decre. cupientes. s. eo. in. vj. et consequenter vt possit fieri impetratio in curia tamen cum teneat appellatio fieri poterit impetratio extra curiam.

Pro cuius clarioz intelligentia glo. dicit tria tempora aduertenda in istis appellationibus ad curiam interpositis. Primum tempus est decem dierum datum ad appellandum a tempore noticie grauaminis. de appel. c. ceterationi in. vj. et per lapsus huius prescribitur appellationi et substantie appellationis ne possit iterponi. Secundum est tempus infra quod debet fieri intimatio vt sic principale negocium deuoluatur ad curiam. et istud est tempus de quo in hac cle. et per lapsum huius temporis. quia non sit intimatio infra debitum tempus vel non fiat debita forma prescribere deuolutioni principalis negocii ad curiam non autem substantie appellationis vel prosecutionis eius totaliter quin saltem extra curiam possit prosegui et super ea impetrari. Tertium est tempus infra quod quis debet proseguere causam appellationis et illud in deuolutis ad curiam est tempus de quo in decre. cupientes. s. e. in. vj. in cathedralibus et regularibus in inferioribus est tempus de quo. s. e. c. j. in. vj. In alijs autem non deuolutis est tempus anni et ex causa biennij de appel. ex ratione et c. cum sit. Secundum autem supradictorum non potest esse sine primo. id est deuolutio sine appellatione legitime facta. quia non potest esse qualitas sine substantia. l. eius qui. ff. si cer. pet. de despon. impu. ad dissoluenduz. Primum autem bene potest esse sine secundo. quia potest tenere appellatio licet non deuoluatur ad curiam. alle. c. j. de appel. in. vj. bene enim potest esse substantia sine certa qualitate accidentali. vt in facto videmus hic. fa. vt hic refert hec glo. id quod dicit Jo. mo. in regula generalis. de regulis iuris. in. vj. q. facilius tollit ius singulare et speciale quam commune. alle. ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. et in auc. de non alie. §. quia non col. ij. sed negocium tractari in pristino principio vt est in casu huius cle. et decre. j. et decre. cupientes. s. eo. in. vj. in istis scilicet beneficialibus est ius speciale et singulare cum regulariter cause habentes ortum extra curiam. extra illam tractentur facit de appel. Nicolao cum ibi no. et de renun. veniens in glo. magna. ideo hoc q. tractetur in curia facilius tollitur q. tractetur extra curiam. Refert tamen glo. alios dicere contra. vt audiuit dicentes q. mens huius littere est q. non valet aliquo modo app. nec super illa etiam extra curiam possit impetrare si non sit predicto modo secundum formam huius cle. s. intimata. Glo. hoc reprobat dicens q. sibi placet precedens opi. que placet etiam Jo. mo. in prealp. regula generali. vt patet ex predictis. Sed contra predicta oppo. gl. quia si predicta opi. vera est: erit in potestate appellantis illudere decre. statuimus. que prima est et decre. cupientes. s. eo. in. vj. et facere q. negocium non deuoluatur ad curiam. quia non habebit nisi non intimare seu non seruare formam in intimatione de qua loquitur hec clem. quod videbitur absurdum. Respondet gl. q. imo non erit in potestate appellantis impedire deuolutionem si appellatus velit: q. si appellatus forte sciens licet plenam et certam scientiam non haberet. vt differt a casu. §. pe. que appellans crederet ignorantem veniret ad curiam. j. tempora decre. prealle. vel si papa sciens appellationem citaret appellatum ad curiam si appellans ibi non esset posset procedi in eius absentia secundum formam prealle. decretalium. quia in preiudicium appellantis causa absque inti-

matione aliqua est in curia. et artat infra tempora decre. j. s. eo. in. vj. mens enim et intentus huius constitutionis est prouidere appellato ignorantem et non appellanti. et pro tanto consuluit glo. q. propter predicta consulte facit appellans si dato q. non seruaret in intimatione formam huius decre. si vadit vel mittit procuratorem sufficienter instructum infra tempora debita. de quibus in decre. j. s. eodē in. vj. quia vt dixi possibile esset q. appellatus esset in curia quem forte crederet ignorare cum sciret aliter autem si nullus esset ex parte appellati in curia et si nullus et ibi ex parte appellantis infra tempora predicta esset planum q. non haberet locum pena. alle. decre. j. s. e. q. loquitur quando altera pars est presens. altera absente sed bene posset habere locum pena decre. cupientes. que indistincte loquitur vt videlicet appellatus esset exclusus a totali prosecutione. quia vt dictum est in eius fauorem iteratio ista non requiritur sed in fauorem appellati. Opi. glo. tenet etiam zenze. quia hec intimatio non est de substantia appellationis. licet exigatur quo ad hanc qualitatem vt fiat deuolutio in curia alias oportet q. fieret infra decem dies. et non sequitur intimatio facit deuolui: ergo est substantia appellationis. quia appellatio potest esse sine deuolutione vt dixit glo. pro hoc: q. delatio facit causam esse in curia et tunc non est de substantia appellationis de appel. cordi. et c. cum appellationibus in. vj. Item quia huiusmodi illa sunt de substantia actus que contemporanee cum actu introducendo concurrunt seu concurrere debent non que post actum originatum interueniunt. alle. l. cum hi §. si preter. ff. de transac. et l. fulcinius. §. quid si latitare ff. ex qui. cau. in pos. eaf. et est casus i. c. cum terra de elec. et l. vniuersa. C. de preci. impera. offe. sed ista intimatio non est huiusmodi. quia etiam post appellationem potest interuenire vsq. ad mensem. ergo et c. dat simile de apostolis. quia non sunt de substantia appellationis cum ex postfacto sint dandi et petendi de appel. ab eo in. vj. fm zenze. Nota bene istud dictum zenze. ex quo habes theoricaz que dicuntur de substantia actus. vide Jo. an. de vsuris q. q. in. vj. in gl. fi. et super ea Buil. no. vt hic refert Jo. de lig. tenet contra glo. et hoc ne illudatur proprie appellationi contra. c. bone de postu. prela. et ne illudatur. c. statuimus. s. eo. Item ne fiat ignorantem preiudicium contra quem fieri posset impetratio iudicis. Jo. de lig. dicit hac opi. egorē. Dat. vero dicit q. mens Lau. fuerit eadem cum glo. et nisi esset vltima ratio guil. forte posset dicere verum vel forte simpliciter dixit verum vt infra dicam potest dicere q. de substantia validitatis appellationis non est intimatio. quia tenet appellatio. alias legitime interposita. sed quo ad effectum deuolutionis ad curiam in beneficialibus bene est necesse q. facta fuerit infra tempora hic statuta. In alijs vero causis quam beneficialibus est necessaria quo ad preiudicium appellati q. procedi contra eum non potest virtute appellationis nisi ei fuerit intimatus. sic intellige clem. j. de appella. facit. c. si duobus de appel. et quod dixi. s. In hoc tamen differt ab intimatione que fit in beneficialibus. quia illa artat. j. tempora decre. j. et decre. cupientes. secus in ista per quod videtur q. si impetrati sint indices ante intimationem factam vel alias habitam scientiam plenam ab ipso appellato q. non teneat impetratio si appellatus hoc velit. Et per hoc putet. quia mens Lau. potuit esse eadem cum ista glosa. que a predictis etiam discrepat et c. Glo. appellatum. querit an non facta intimatione secundum formam premissam sufficiat procuratorem habere plenam noticiam et scientiam infra tempus quo debuerit intimatio fieri. Respondet q. non: ponderat enim litteram: que dum dicit sufficere scientiam habitam plene solum dicit de persona appellati nec reperit de persona procuratoris cum prius quo ad inti-

matione pariter dixerit de utroque ergo et argumentum
decre. ad audiendum de decimis. Idem zenzeli. idem Pau.
quia intimationem sibi procuratori factam que surgit
ex facto appellantis tenetur domino intimare. sed sci-
entiam quam habet ut ipse non facit quod notat Dy.
in regula cum qui certus est. **¶** Nota bene istam glo-
sam. quod ubi requiritur dominum habere plenam scientiam
alicuius facti non sufficit procuratorem habere scientiam
illam etiam si sit procurator specialis. quod est bene no-
tandum secundum dominum An. **¶** Glo. plena et certa.
querit an sufficiat dominum seu appellatum habere ali-
qualem scientiam appellationis forte per famam. videtur
quod sic de cle. ex com. minus. illud. glo. tenet contra per litte-
ram istam que dicit plena et certa. et sic non sufficit aliquis
immo per id quod dicit plena requiritur quod totius ap-
pellationis et omnium obiectorum habeat noticiam. sicut
in simili dicimus de teste. quia debet dicere plenam veri-
tatem. quia debet dicere omnia que sunt de veritate ne-
gocii. de accu. cum dilecti. Per id autem quod dicit cer-
ti requiritur quod indubitanter sit certus vel esse debeat sic
forte appellatum prout est. unde si habet talem plenam
et certam scientiam ex qua certus est ulterius per intima-
tionem certificari non debet cum illa fiat solus ad finem
certificandi. quod non cadit in eo qui est certus. quia quod
certum est alia certificatione non eget. l. j. in fi. ff. de dote
prele. et in regula cum qui certus est in sexto. Sed iuxta
hoc querit glo. quomodo poterit constare quod habuerit
istam plenam et certam scientiam dicit si apparet quod con-
sultuit advocatos et amicos super appellatione in forma
in qua fuerit facta vel alia similia vel quia forte apparet
quod per primum amicum appellati vel per proprium ami-
cum appellantis sibi plene fuerit intimata appellatio in
forma forte autentica. Idem de similibus quod forte apparet
quod appellatus fuit presens ubi et quando appellatio pu-
blicabatur. de postu. prela. c. j. et qui ma. accus. pos. c. fi. de
clan. despon. cum ibi ibi. vel quod in presetia multorum dixit
appellationem ad sui noticiam pervenisse. argu. de ex-
cel. prela. q. sit. **¶** Nota ex glo. quod quando constitutio
erigit quod quis habeat plenam et certam noticiam de illo
dicitur quis habere talem noticiam quando habet eam
per plenam probationem. Illud enim est plenum cui ni-
hil deficit secundum guil. facit. vij. questione prima ni-
hil. et quod no. supra eo. c. j. in. vj. et. j. cle. prox. ad finem
ipsius. **¶** Glo. tempus predictum. in versi. et nota. que-
rit quid si notificatio sit facta appellato post tempus de
quo dicitur in hac cle. dicit quod non artabit appellatum nec
devolet negocium ad curiam. movetur per hanc litte-
ram a contrario. Item quia alias sequeretur absurdum
videlicet quod si post annum vel etiam quinquennium fieret
notificatio quod artaret appellatum et devolveret ad cu-
riam quod est absurdum et contra mentem huius cle. que
determinavit tempus predictum. de qua determinatio
doc. olim non cogitarunt. Ex predictis concludit glo.
quod inter alia substantialia que requiruntur ut devolvatur
ad curiam causa beneficialis de quibus in. c. j. et. c. vt cir-
ca. supra eo. in. vj. requiritur etiam quod fiat notificatio in
debita forma. et quod fiat etiam infra tempus debitum et pro-
batur hic. Concurrentibus autem predictis causa benefi-
cialis devolvitur adeo ad curiam quod constituitur contumax
absens si non comparet infra tempora debita decre. j. s.
eo. in. vj. et procedetur in ipsius absentia etiam ad diffini-
tiam sententiam in principali negotio. Nunquid autem
adeo constituatur contumax absens si non possit appel-
lare a sententia contra eum lata solet esse questio. et lo-
pos. in decre. j. s. e. in. vj. dicit quod quando citatio vel noti-
fatio personaliter apprehendit quem sit vere contumax
nec appellat. secus si facta sit ad domum vel ecclesi-
am vel locum publicum: quia tunc fit ficta contumax.

et per consequens potest appellare. et hec opinio ut dici-
tur multum viget in curia. unde per predicta videtur ali-
quibus quod in casu isto non sit equum quod priuatur facul-
tate appellandi maxime cum hoc non sit expressum in
iure. unde satis sit quod puniatur in processu et prosecutio
cause. glo. finaliter remittit ad notata in cle. j. de dolo et
contu. ad fi. et ibi concludit quod priuatur potestate appel-
landi quia citatio iuris non minus est nota. quam citatio ho-
minis que personaliter apprehendit de quo ibi in gl. ma-
gna ad fi. Nam habet vim peremptorie quo ad omnia
talis intimatio cum termino secundum do. An. alleg. de
appel. sepe. et nota bene glo. de citato a iure. habes aliam
glo. in cle. si ante. et non sunt alibi in iure canonico vel ci-
vili. nota tamen in. l. properandum. C. de iudi. secundum
dominum Pe. Predicta in quantum dictum est quod so-
lum puniatur in processu fiendo in absentia sunt vera. ut
dicit glo. in beneficialibus de quibus loquitur decre. j.
s. eo. In alijs vero de quibus loquitur. c. cupientes. cla-
rum est quod nedum puniatur in processu immo etiam priua-
tur a persecutione totalis negocii. cum cadat ab omni iu-
re suo. probatur in prealle. decreta. cupientes. §. quod si per
viginti. **¶** Glo. casibus. querit de exemplis que sunt alij
casus in quibus requiritur intimatio. Respondet ponendo
exempla ex decreta. j. j. de appella. et cle. vnam infra
titulo primo. et per decreta. mandato. de procurato. et ut
lite non contestata. quoniam. Sed iuxta hoc querit gl.
quia aliqui sunt casus in quibus quis non solus tenetur
intimare sed et requirere. ut patet. c. placuit. xvj. q. iij. et ca-
pitulo finali. de empt. et vendi. cum alijs similibus allega-
tis in gl. et in alijs etiam quis tenetur intimare pape. ut
in capitulo graue de preben. de sta. mona. c. finali. cum
alijs allegatis in glo. an etiam in istis sit forma huius cle.
servanda in intimatione facienda. Respondet quod in pri-
mis quando scilicet quis tenetur intimare et requirere
tutum esset servare. et sic innuit quod non sit necessarium quod
hoc casu non loquitur cle. nec iste versi. et sic cum non sit
de iure expressus esset superstitiosus inuentionibus novis
insistere. de transac. c. ij. **¶** In secundis autem casibus sci-
licet quando pape est fienda concludit aperte quod non pu-
tat cle. locum habere que loquitur de intimatione infe-
rioribus fienda. non pape. igitur et arg. de presumptio.
nonne. pro hoc quia in agendis cum alijs non est solenni-
tas aliqua necessaria. quia eius presentia omnem defe-
ctum supplet. l. omnia. C. de testa. facit quod no. Immo.
de litis contestatione. ca. j. et de libel. ob. c. j. **¶** Nota be-
ne glo. ad duo. Primo quod non sufficit venditori denun-
ciare litem motam. nisi etiam requiratur ut defendat. hoc
vult glosa. allegata. c. finali de emptio. et vendi. de quo
in. l. pretor. C. de evic. et i. l. denunciasset. §. quod tamen. ff. de
adulte. Secundo quod dicto casu et similibus est necesse in
intimatione servare formam huius cle. que solum loqui-
tur quando quis tenetur intimare. unde in casu mixto
non habet locum scilicet quando tenetur intimare et re-
quirere. argum. l. non possum. §. prescriptum. ff. de
adulterijs.

¶ Sequitur cle. alia.

Constitutione ut cir

c ca. Hec cle. est bene glosata. et consue-
uit reputari difficilis. Dicit autem domi-
nus Pe. eius difficultas surgit ex defe-
ctu practice que olim erat tempore huius cle. que modo
non viget. quia papa omnia beneficia collationes et pro-
visiones ipsorum revocat ad se. ita quod ordinarij provisores
vel electores non habent se intrinsece. tempore au-
tem Oldr. multum practicabatur hec materia. ideo su-
per

per illa fecit multas allegationes. vt patet in libro allegationum et consiliorum suorum. Et consuevit hic dicere dominus *De. q. ter. huius cle.* ē difficilior aliquo alio huius voluminis adeo qd nunquam legebat hanc cle. et precedentem: quin sibi darent labores. *¶ Glo. vero cle.* si ante de dolo et contumacia. dicebat faliozem aliqua alia huius voluminis. vos habetis etiam cle. vnicam de causa poss. et proprie. que etiā est multum difficilis. venit autem hec cle. ad declarationem decre. vt circa. supra eo. declarando aliqua dubia circa illā que Bonifacius non declarauerat licet multa declarauerit tempore suo currentia. et decidit aliquas opiniones de quibus infra videbitur: potissime vt hic dicit glosa prima. in fine decidit opinionem Archidiaconi in capitulo vt circa. vbi dicebat sufficere electuū seruare iura antiqua. Ratio quia prosequitur ius proprium priuatum. Diuiditur autem cle. in quinque partes. Quia in prima declarat decre. vt circa. non habere locum: vbi exceptio que opponitur directe seu principaliter concernit ius opponentis vel ecclesie. In secunda ibi ceterum. declarat in casibus exceptis in decre. vt circa. nō admittendum eum qui omisit debitam specificationem circumstantiarū. In tertia ibi: sane. declarat appellatione facta in causa beneficiāli per eum qui prosequitur proprium interesse omissa forma decre. vt circa. alium volentem venire pro interesse communi. et non appellatorem non debere admitti contra appellatum. In eadem causa prosequendo eosdem articulos licet possit assistere appellanti ne colludat et prosequi suum interesse si illud pretendat. In quarta ibi: in super. declarat appellatorem non seruata debita forma decretalis. vt circa. non esse audiendum per viam querelle regulariter etiam si illa appellatione nollet vti. In quinta ibi: illius declarat omissionem forme decretalis vt circa. repellere approbationem fiendam. et non viciariā factas. textus ibi. Tertius non appellans si vult adherere appellationi facit et processui appellantis. et clarū est qd non admittitur in eo quod littera dicit. Idem si non vult adherere processui sed appellationi. Si autem nec processui nec appellationi vellet adherere clarū qd non debet aliquo modo audiri in eadem instantia. sed non e contrario. secus in tertio appellante intelligo formam seruata. nam iste debet audiri in eadem instantia principaliter prosequendo articulos in quibus vniiformiter. per alium est appellatum. et hoc quia ad eundem iudicem debent tales remitti. et ex hoc sequitur qd si venit iste tertius. infra tempora. c. j. supra eo. li. vj. bene quidē si non venit. idē quia prosecutio alterius faciendo causam committi sibi prodest. ex quo coram eodē ambo debent esse ad litigandum contra appellatum. *Tex. ibi in ea. causa.* secus ergo in alia causa idē instantia per viā querelle vel actionis si sit tertius non adherens alias secus vt in. §. in super. quia auditur contra illum ex quo est in curia occasione illius cause. et roma cōmunis patria est secundum guil. *Tex. ibi eosdem a contrario.* secus si alios puta nouiter exortos ex quo super illis processus non est factus per appellantes. vnde iste audietur adherens appellationi licet non processui. alias si etiam processui non audiretur forte illo appellante inuito. Vel forte etiam eo inuito ex quo adhuc nihil dictū erat de hoc nouiter superuento. In alijs in quibus est processum non auditur inuito appellante volēdo principaliter admitti et assumere in se instantie prouisionem. sed assistere potest. *Tex. ibi non negamus per viā actionis vel querelle in alia instantia.* vel dic etiā in eadem vt bene aduersetur predictis et etiā admittit principaliter prosequendo eosdem articulos vniiformes et etiam alios cum possit repellere ipsum ex quo ipse qui superuenit prosequitur propriū interesse. et secundū hoc prima appellatio omis-

sa forma. c. vt circa. deuoluit sed nō auditur informiter appellans. et hoc tenet hic lopus. et sic adheret appellationi licet non prosecutiōi. et prosequitur quod appellans non potest hoc intelligi si ignorauit appellationē et sit tertius adherens. Nam si non aderet appellationi non video quomodo in eadē instantia debeat admitti. *¶ Nota ex cle. primo qd facilius quis repellitur a prosecutione iuris publici qm priuati hoc ideo quia id ē magis infirmū ossibus priuati qm publici.* *¶ Nota secundo qd ius competens ecclesie non dicitur ius proprium seu priuatum prelati.* *¶ Nota tertio pro generali allegatione quia videtur sufficere licet nō allegetur ti. de quo hic per guil. et de cobra. cle. vestra. breuiter illa sufficit vbi p eam qd redditur certus alias nō.* *¶ Nota qd aliquid per mittitur indirecte. simile e contra. ff. de aucto. tuto. l. j. facit. l. quoniam. C. de adul. et l. seruos. ff. de accu. simul iungendo. secundum dictum Oldra. et dictum *De. et c.* Ex versis. ceterum. *¶ Nota qd proponens exceptionem inepte succubit. facit. l. j. §. ab eo. ff. de fluminibus. et qd nō. per Bar. ff. de excep. l. j. de proponente actionem ineptā habemus de iudi. in. c. examinata. et in. l. j. ff. si melior fal. mo. dix. fm do. *De.* *¶ Nota secundo secundum do. In. qd vbi ius artat aliquē ad singularem expressionē facti. non sufficit expressio in genere nisi circumstantie. specificē exprimentur. ad hoc de excep. pia. in. vj. Ratio patet quia quod fit in genere non dicitur fieri specificē. l. pretor. §. qd autem. ff. de iniur. Ex quo nota casus i quo excipiens artatur ad declarandum exceptionem parti ad validitatem exceptionis absq; eo qd aliquid opponatur. Et nota que dicuntur circumstantie. quia ille de quibus substantia facti circuitur et ad factum circumstāt. *¶ Nota vltimus qd vbi plura separata accumulatur ad actum et finem eundem omisso solennitatis in vno nō viciat aliud ad hoc de re. in. vtile in. vj.* *¶ Nota qd plus operatur substantiam ad noticiam peruenire qm circumstantiam vel qualitatem. et sic nota qd melius est ex toto omittere qm opponere informitatem seu formam non seruata. et c.* In versis. sane. *¶ Nota primo qd ius principalis agentis regulat ius tertij venientis ad hoc. c. ij. vt lite pendente in. vj. et quod notatur per Inno. de re. iudi. cum super. et de dila. c. preterea secundū dictū *De.* *¶ Secundo nota secundum verum intellectum qd vbi plura per appellatorem in causa electionis opponuntur et in altero forma seruatur in altero non admittitur appellans ad prosecutionem eorum in quibus forma est seruata: et repellitur ipse vel assistere volens pro communi interesse a prosecutione eorum in quibus forma non est seruata. pro interesse autem priuato non repellitur. Ex hoc nota secundo qd tertius comparens non admittitur ad prosequendum instantiam per principalem informiter inchoatam quando instantia est informis non solum respectu principalis sed etiam respectu ipsius tertij assistere volentis attento modo et forma in iudicio assistere velit scilicet vbi ius vtriusq; pariter subijcitur forme. Si autem attento modo quo venit ius suum. forme non subijcitur admittitur ad prosequendum instantiam etiam informiter inchoatam respectu principalis que tamen est formis respectu ipsius de nouo venientis attento modo quo venit. *¶ Nota tertium comparantem pro suo interesse posse in iudicio tripliciter assistere. Primo instantiam in se assumendo. Secundo simpliciter et non assumpta instantia assistendo. Tertio instantiam nouiter inchoando. de quibus modis de testi. veniens. de re iudi. cum super et c.* Ex versis. in super. nota singularem limitationē ad. c. examinata de iudi. quia propter ineptitudinē instantie expressumptā calumnia non solum quis excluditur ab instantia. sed etiam a meritis cause quo ad potentiam opponēdi.*****

nec potest omīssa instantia non rite inchoata deducere in alia rite inchoata id quod in prima inepta deduxerit. **¶** Nota secundo q̄ inepte proponens crimina vel defectus non solum repellitur ab instantia proposita: sed etiam a meritis cause. etiam si per viam excipiendi vel defendendi neduz aliquid agendi noni deducere velit. Ex quo nota casum in quo quis repellitur a defendendo. **¶** Nota q̄ vbi ex inepta p̄positione querit ius aduersario circa merita cause non potest ab illa ad euitandum penam inuito aduersario desistere. Et sic nota generaliter q̄ vbi ex facto alicuius queritur ius alteri non potest in p̄iudicium alterius illi renuciare. ad hoc. l. si post mortem. §. si. ff. de contra tabulas. l. petende. et q̄ vtrobiq̄ no. C. de tempo. in integ. resti. petende. et in. c. j. de mu. peri. **¶** Nota q̄ dicens formam seruata in actu grauat onere pbandi et c. **¶** Ex versu. illud vero. Nota primo q̄ cōfessio facta instantia minus legitime promota trāsit in notoriū. et sic apparet q̄ defectus forme instantie non viciat confessionem. et sic confessio quo ad sui esse non exigit instantiam. Ad hoc casus cum dictis Innocen. in. c. pisanis. re restitu. spolia. et c. cum dilectus. de oz. cogni. ad hoc. c. j. et ij. de accu. i. vj. per Inn. de accusa. qualiter et quando. ff. de custodia reorum. si confessus. vbi per Bartolum. plus etiā videtur hic probari q̄ confessio in minus legitima instantia facta p̄iudicat. et sic facit pro dicto Bar. l. ab hostibus. §. sed q̄ simpliciter. ff. ex quibus causis maiores. vbi tenet q̄ probatio plena in iudicio summario non leditur ex qualitate instantie quominus habeat effectum plene probationis. **¶** Nota q̄ exceptio excludens quem ab opponendo perpetuo illa vt peremptoria potest quandocunq̄ opponi ante oppositionem tamen non viciat gesta. quādo ius opponendi fundatur super fauore priuato opponentis quantūcunq̄ ea proposita in futurum. ipso iure repellatur. **¶** Nota q̄ vbi forma a iure data fundatur super fauore priuate persone nō valent gesta omīssa forma. Ita demum si pars opponat alias si non opponat valent gesta. **¶** No. q̄ exceptio repellēs quē a potestate probandi potest dici peremptoria. ad hoc gl. de excep. c. j. et de testi. in. c. de testibus. et eo. ti. ex parte ade. vbi tenet gl. q̄ exceptio reprobatōria testiuū quasi repellēs probationē potest dici peremptoria. quod bene nota. **¶** Opponitur primo et videt q̄ oppositio criminis absq̄ specificatione circumstantiarum sufficiat. vnde opp. de. c. presentiu de testibus. in sexto. in. §. testis. Solutio in testibus. quando contra eos opponuntur crimina sufficit infra terminum datum opponere sine specificatione circumstantiarum vt ibi. sed postea parte petente potest et tenetur oppositiones specificare. quia hoc non est de nouo proponere sed declarare. ar. l. heredes palam. §. sed si notam. ff. de testa. et ita loquitur contrarium idē in inquisitione. quia non seruatur talis specificatio. vt no. Inno. et Hosti. de pur. ca. c. si. Idem in accusatione de leui et notorio crimine quia non tenet tunc accusans ad talem specificationē. no. in sti. de publi. iudi. in principio. et l. leuia. ff. de accusa. In causa vero beneficiāli ē speciale q̄ requiritur talis specificatio in obiectum exceptionis per decre. vt circa. et per istam. olim vero sufficiebat generaliter opponere periurium vel homicidiū iuxta no. per Innocen. de appel. consti. et de elec. cum inter canonicos. Ratio iuris noui fuit vt tolleretur via calumnijs maxime in istis beneficiālibus secundū Paulum et patet decre. vt circa. Secūdo tractat hic Paulus. an elapso hoc termino de excipiendo vel opponendo possit opponi exceptio dilatoria vel perēptoria. et ponit q̄ scribit Composit. de elec. q̄ sicut. et quod notat do. An. de exceptio. pastoralis. quia conclusio ē regulariter q̄ nō nisi in casibus decretalis pastoralis. licet aliqui di

stinguāt inter dilatorias et peremptorias. decre. pastoralis non loquitur in peremptorijs quod tenuit Composit. in prealle. c. q̄ sicut. dic vt ibi. et in preallegato. c. pastoralis. **¶** In versu. sane. quero quid si appellans non habeat ratam appellationem. an indistincte possit prosequi dicit Paulus. q̄ ita demum potest eam habere ratam et prosequi si infra tēpus appellationis interponende. et sic. j. decem dies a tempore scientie ratificet. ij. q. vj. non solet et l. bonorum. ff. rem ratam habe. et sic infra decem dies a tempore scientie. alias repellitur cum non appellauerit nec ratum habuerit vel adheferit tempore competēti nocet tñ ei adhesio facta post tēps. l. ei nō p̄sit. ad hoc l. cuj p̄tor. §. illud de liberali causa. facit ad predicta l. j. ff. de appella. recepi. fa. quod statim infra videbitis. Aduertendum tamen q̄ talis non appellans sed assensens non tenetur ad seruandum formam decre. vt circa. vt ibi notatur. videtur tamen q̄ artatur ad seruanda tēpora decre. §. eo. quia illa generaliter loquitur artans omnes quorum interest. **¶** Secundo quero an processus habitus cum isto prosequente p̄iudicet principaliter tertio comparēti pro interesse. dicit Paulus. Composit. tenere q̄ sic. §. eo. c. j. in. vj. et intantum fit p̄iudiciū ei per processū in curia. q̄ si pronuncietur super principali etiam forte omīso articulo appellationis. hic etiā cuius interest amplius non audietur super his super quibus pronunciatum est. licet sententia sit formata tantū in appellante et appellatum. dum tamen sciuerit appellatus cum illud. c. j. §. eo. in. v. vocet seu citet omnes et causa electionis cēsetur vt causa popularis. facit decre talis cum dilecti ad si. cum ibi no. nota in glo. §. eo. et c. cupientes. §. ceter. eo. ti. in. vj. vnde non audietur nisi probetur de collusionē. sed si solum pronuncietur super appellationis articulo. tunc ille cuius interest admittitur. et etiam appellans petendo electionem cassari ex alia causa. quod hodie intellige si appellans formam seruauerit vt hic dicit gl. q̄ dictū est scientem tantum artari per decre. primā credo verū sed nō q̄ nō p̄iudicetur per sententiam ignorantibus nisi doceatur de collusionē vel ignorantia et priuato interesse. ar. no. in decre. cupientes. §. ceterum in glo. si. An autem renunciatio conclusio vel alicuius litis terminus qui excluderet appellantem excludat tertiuū Enil. q̄ non regulariter gestū cum appellante non nocet tertio in casu de re iudi. q̄ uis secundum dominū An. quod dicit de collusionē credo verū q̄ no. in preallegato. c. cum dilecti. et c. cupientes. et in capitulo primo et secundo de collu. dete. Sed quod dicit de termino vel renunciatio si fiet in vim iurisdictionis contentiose. puta renunciando allegationibus non credo verum si sciuit causam agi. quia cuiusq̄ nocet scientia nocet etiam et processus preambulus. vt. l. si mater. §. finali. et ibi per dominum Bar. ff. de excepti. rei iudi. et per Innocen. de testi. causam que. secus credo si renunciat per modum voluntarie iurisdictionis. vt renunciando liti. quia tunc videtur remanere ius saluum tertio. Nam presumitur q̄ appellans tunc foueat iniustam causam. et ideo destiterit intellecto iure appellati. ar. ij. questione. vij. si vero. et hoc intellige si appellatus et illi quorum interest non contradicat. alias renunciare non posset. quia ista appellatio hebet vim citationis quoad omnes quorum interest ideo per illam quo ad partes est iurdictio ppetuata. vnde iuri iam quesito alij non posset eo inuito renunciari. vt hic et in. §. penultimo. et per Innocen. et Hostien. de testi. spo. ex conquestione. Item quod dictum ē tertium venientem audiri intellige si appellans vel appellatus prosequatur in causa. secus si neuter prosequitur. licet forte alias remaneat ei ius suū saluum. quia procedi poterit contra appellatum si citetur. et non aliter quia pstitutio

constitutio decre. j. non reputat absentem presentem. nisi cum alter eorum prosequitur. sed Compos. et archi. iuxta no. s. e. statuimus in. vi. in nouella super glo. nunquid et c. In ver. insuper quero quare plus admittitur in casibus exceptis in decre. vt circa. q. in alijs glo. hoc declarat declarando intellectum decre. vt circa. videbitis cum ea. Querit hic pau. pro intellectu cap. vt circa. An episcopus in casu illius capituli teneatur prestare iuramentum corporale. An vero sufficiat verbo iurare. et arguit pro et contra vt facit gl. decre. vt circa. finaliter tenet post Arch. quod ibi tenet Jo. an. in additione videlicet q. sit speciale in iuramento calumnie et testium. alias debet iurare corporaliter. alle. de iureiurando. ego enim. de pur. ca. totiens. ij. q. vj. quotiens. et est ratio quia in alijs casibus non reperitur priuilegiatus et c. In vñ. illius vero oppo. et videtur q. confessio et etiam probatio hic facta tanq. in tela non legitime instituta non valeat. ar. ij. q. vj. §. diffinitiva et l. prolatam. C. de sen. et in terlo. omnium iudi. cuius contrarium hic videtur velle solutio tollendo primo contrarium in quantum concernit confessionem. Secundo in quantum concernit probationem. Ad primum dic q. confessio facta in instantia minus legitime instituta etiam ratione forme preiudicat confitenti. quia confessio ad sui esse et validitatem non exigit calorem instantie. sed sufficit q. ex abrupto fiat coram iudice et recipit implementum sui ex solo calore iudicis l. proinde. §. si. ff. ad l. aqu. et no. de elec. dudum. el. ij. id dicimus q. confessio facta coram iudice competenti etiam in iudicio nullo valet. de resti. spo. pisanis. et in dicto. c. j. et ij. de accu. in. vj. quod temperat Bar. in l. si confessus ff. de custo. reo. fore verum quando hec confessio indistincte est facta et expresse. secus autem si indirecte. alle. l. in bimus cum glo. sua. C. de li. cau. vbi dicit q. accusatus si opponat exceptionem suam contra accusantem. quod ab accusando debet repelli. quia socius criminis est q. ex tali tacita confessione non debet damnari. facit quod no. glo. licet do. Anto. no. alle. in. c. j. de testi. in. vj. Per predicta etiam dicit Inno. de or. cog. c. ij. q. confessio facta in tela summaria habet vim plene probationis. quia ex qualitate tele in nullo leditur integritas confessiois. quod est notandum. Per hoc etiam dicit alibi de accu. inquisitionis. quod licet ex modo procedendi dispensetur in quantitate pene quando proceditur per inquisitionem. tamen si de delicto constet per dispensationem non attenda qualitate tele iudicij cum de illa non curet confessio quo minus integritate suam obtineat poterit. de delicto integra pena imponi quasi de illo plenarie constet quod est notandum. et per hoc tollitur contrarium de confessione. Sed de probatione est magis dubium quia illa ledit ex qualitate tele iudicij. l. penultima. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris cum ibi notatis. de testibus veniens. ij. Pro solutione contrarij potestis dicere q. si tela agitur ex defectu forme omnino est nulla. et tunc est fatendum q. probatio est nulla. de rescriptis dilecta. et ita loquitur contrarium. Si vero tela non est omnino nulla. sed ita demum si pars opponat. et tunc probatio facta ante oppositionem est valida. postea vero non. et ita hic. Nam hic nullitas tele fundatur super fauore partis. ideo est nulla. ita demum si pars opponat quod potest quandoque pendente iudicio opponere secundum Paulum. vel dic secundo pariter ad vtrumque contrarium q. confessio et probatio non valent quo ad utilitatem partis instantiam male inchoantis. et ita contrarium valet tamen quo ad iudicem. vt de his que ibi constant etiam tela male instituta posset se fundare in tangentibus publicam utilitatem et determinare quod iustum est. ad hoc quod notat glo. supra eo. si forte in. vj. in quinta gl. Et hoc ad litteram dicit glo. s. e. cupientes. §. ceterum. in

versi. excluderetur. secundum gl. in versi. contumacia. et supra de postula. prela. bone. C. Oppo. ultimo q. hec exceptio non posset opponi ante litis contestationem. quasi sit dilatoria. de re iudi. inter monasterium. Solu. dicit Pau. quedam est exceptio dilatoria processus. et hec potest opponi quandoque lite pendente seu processu. facit de excep. pia. in. vj. et eo. titulo. exceptionem. Quedam est exceptio peremptoria persone. et hec etiam potest opponi quandoque. alleg. cle. religiosus. infra de procura. Quedam est dilatoria persone. vt exceptio militie et hec demum ante litis contestationem potest opponi vt in contrario secundum Pau. fa. l. ita demum. C. de procu. Querit demum pau. circa predicta quid si ante probationem factam opponit appellatus q. non debet audiri appellans quia formam non seruauit. nunquid audietur cum semel eum admiserit? dicit q. non: nisi expresse consenserit. Adnotetur quia hic non fit contestatio. alle. cle. ij. de iudi. secundum paulum. Certe hec ratio non est bona: quia in causis in quibus non fit contestatio idem operatur actus contradictorius circa meritum quod contestatio in alijs iuxta no. C. de procura. l. nihil. et l. procuratoribus. in. c. cum. Ad. de costi. unde melior videtur ratio quia constitutio loquens de hac exceptione respicit qualibet partem processus. ideo contra qualibet potest exponi. ar. decre. exceptionem. de exceptio. et eo. ti. pia. in. vj. C. Bl. secunda querit nunquid hec cle. habeat aliud innouare vel declarare circa terminos decreta. statuimus. et in. c. cupientes supra eo. in. vj. Respondeo q. non. ponderat enim hic litteram que facit mentionem de decre. vt circa. et sic dat intelligere q. circa alia iura non intendit declarationes facere unde restringenda est hec cle. ad terminos illius decre. cum veniat ad illius interpretationem. facit q. no. j. e. statutum. pro hoc facit quia decreta. prealle. statuimus et cupientes loquuntur etiam quando quis prosequitur interesse proprium in appellatione quod non est in casu decre. vt circa. vel huius cle. nec curandum dicit glo. de hoc. q. ponderentur circa diuersa que statuunt decre. vt circa. et prealle. decre. Nam decre. vt circa artat ad exprimendum et iurandum quando interponit appellatio et dat formam appellationi. decre. predicta artat ad veniendum infra tempora appellatione prius legitime interposita. et sic dant formam processui supposita validitate appellationis et ea interposita formaliter et legitime et bene dicit gl. q. hec est principalis differentia inter decre. vt circa. ex vna parte et prealle. decre. et ex alia video eo casu quo locum habet decre. vt circa consequenter locum habet dicte decre. sed non semper est contra. q. quandoque habet locum dicte decre. l. non habeat locum decre. vt circa. vt quando quis prosequitur interesse priuatum vel ecclesie. q. tunc sufficit appellationem interpositam ex legitima vel probabili causa. secundum formam decre. j. de appellationi. vj. l. non fuerit seruata forma decre. vt circa. et sic interposita fieri debet processus secundum tempora prealle. decre. In causis beneficialibus de multis alijs differentiis inter preal. decre. que tamen descendunt ex predictis habet per lapum in. c. vt circa. et ibi est p. Jo. de scō georgio. C. Bl. di recte opponit q. nunquid seruanda sit forma decre. vt circa. q. vbi tamen ius ecclesie non habet locum vt hic dicit. sed nunquid est dare q. quomodoque fiat oppositio non tamen ius ecclesie cum agat de ipsius plato et ipsius ecclesie interesse habere bonum prelatum et canonice et legitime promoueri et non criminolum. et contra non habere malum. ar. l. q. fundum. §. si tutor. ff. pro emptore et l. iterum. §. qui tutelam. ff. de furtis. Soluit glo. q. littera hic dicit directe voluit dicere ad contrarium q. nunquid directe et principaliter tangitur ius ecclesie q. nunquid sit infra patebit. et non habet locum decre. vt circa. Idem si tangitur principaliter et directe ius opposantis vt hic patet. quandoque directe et principaliter non

tangitur ius ecclesie vel opponentis licet secundario vel indirecte seu per consequentiam tangitur ius ecclesie. Exemplum quando apponitur exceptio contra formam electionis vel opponitur defectus vel crimen contra personas eligentium vel electi. et tunc locum habet decre. ut circa. **¶** Si ecclesie querit de intellectu littere et de exemplo. Respondet in principio quod intentus potest esse littere quod ecclesia se opponit proponendo directe ius suum et sic de ecclesia se opponente contra electionem factam ad aliam ecclesiam. potest etiam esse sensus quod non loquatur de ecclesia se opponente contra electionem factam ad aliam ecclesiam. sed alias de iure ecclesie ad quam facta est electio disputatur directe. unde dicit quod verbum opponentis quod hic sequitur potest coniungi cum hoc verbo ecclesie. et etiam non coniungi. et utroque modo procedit littera ut supra intelligendo. quando autem dicatur directe agi de iure ecclesie nritur glo. exemplificare ponendo primo exemplum per decre. scriptum et c. constitutum. et c. cum ana. s. eo. et de causa pos. cum ecclesia. videlicet quando certa ecclesia vel prelatus ipsius nomine se opponit contra electionem factam dicendo hoc esse de iure ipsius ecclesie quod vocem habeat in electione. et per consequens irritandum cum ea contempta sit facta electio contra decre. quod sicut. s. eo. ti. et c. ecclesia vestra. Secundo ponit exemplum per decre. cum dilectus. de consuetudine quando videlicet ecclesia vel prelatus eius nomine se opponit contra electionem factam dicens quod ad eam spectat provisio vel quod de ipsius gremio debuerit eligi. et per consequens cassari debeat electio aliter facta. Ad idem decre. ij. de resti. in inte. de verbo. sig. abbate. certe his casibus cum principaliter tangat et stricte ius ecclesie opponens non habet locum decre. ut circa. ut in appellatione necessario sit forma illa seruanda. Idem dicit glo. si disputetur directe de iure ecclesie ad quam facta est electio provisio vel postulatio et ponit duo exempla primo per decre. considerauimus de elec. quando videlicet dicitur quod contra privilegia ipsius ecclesie facta est electio provisio vel postulatio. Ultimo ponit exemplum per decre. constitutus. de rescrip. quando. s. opponitur de numero. quia dicit quod receptus est per rescriptum apostolicum ultra numerum terminatum ecclesie non facta mentione de numero in rescripto. quia similiter his casibus cum agitur principaliter et directe de iure ecclesie non habet locum forma decre. ut circa. in appellatione interponenda et c. Habetis ergo istam expeditam. sed aduertendum quia in quatuor posuit glo. exemplum per. c. cum ecclesia sutrina. dicit Lau. et idem sentit hic Abat. hoc procedere si clerici sutrini appellant quod canonici velint eligere sine eis. Idem si alias diceretur electionem fieri non debere non admissio certo prelato. secus si appellauerunt ab electione facta vel fienda de certa persona ex eo quod spernerentur voces eorum. quia tunc secundum eum potius diceretur obiectio in formam et defectus forme cum omnes sint vocandi ad electionem qui ius habeant in electione ex forma decre. quia propter. ideo tunc seruanda est forma decreta. ut circa. secundum eum. 3e. tenet glo. et illa videtur verior. quia etiam in predicto casu quando obijcitur contra electionem factam vel fiendam de certa persona dicta de causa prosequuntur canonici directe principaliter ius ecclesie sue allegando illud esse de iure ecclesie sue quod debuerint vel debent interesse electioni. licet in consequentiam et indirecte seu secundario resultet effectus forme. ex hoc patet quod decre. ut circa. intelligenda est quando ponitur defectus forme annullans electionem quod non est in defectu contemptus. ut in. c. ecclesia nostra. ij. nam principaliter et directe. tunc tangitur primo casu de forma. In secundo secus licet dicamus quod opponere contra formam solus competat ha-

bentibus ius in electione et opponere de contemptu solum contemptis iuxta no. de accu. super his. per. Anno. et supra eo. ut circa. in glo. quorum interest in. vi. vel forte posset dici attendi debere an contemptus principaliter se fundet allegando defectum forme ex decreta. quia propter. dicendo non seruata forma illius decre. cum ex illius forma omnes qui ius habent sint vocandi. quia factum non fuit de ipso qui ius habebat propter ius suum vel ecclesie sue. An vero principaliter et directe se fundet ex iure suo vel ecclesie sue dicendo electionem cassandam propter ius suum vel ecclesie sue cuius virtute debuit vocari et interesse. et sic primo casu locum habet decre. ut circa. secundo non. Similem differentiam vidistis in modo practicandi in cle. j. supra ti. vlti. Ultra exempla glo. potest poni exemplum si dicatur per monachos alicuius monasterij quod abbas illius non potest in episcopum eligi. xvj. q. j. s. huic etiam. Si vero hic ponatur exempla extranea videlicet per decre. cum ad quod rudam. de excess. prela. et de appella. dilectus. et c. de potestate. et de re iudi. cum. j. et. Al. de accusa. cum olim. certe hec non sunt congruentia exempla. quia non tangunt materiam electionis in qua sumus. ideo illa utpote non digna recitatione ut ipse dicit omnino. sed ideo forte illa quesuit. quia difficile sibi visum fuit reperire exemplum quod non tangeret principaliter ius ecclesie. sed certe licet quandoque tangeret secundario et indirecte id non est attendendum ut dixi in precedenti glo. facit. l. si quis nec causam. s. res pignori. ff. si certum petat. Sed quid si opponatur exceptio inopie facultatis ecclesie ad quam beneficiatus se petit admitti. an diceretur respicere directe ius ecclesie. Steph. dicit se vidisse dubitari. et videtur quod sic. alle. de vita et honesta. cleri. quonia de insti. c. j. et c. auctoritate. de concess. preben. c. ex parte. Finaliter dicit se determinasse contra. de consilio auditorum. scilicet licet quod non dicatur respicere ius ecclesie. Adouetur: quod hec exceptio obreptionis gratia quod tacuerit inopia facultatus plus respicit formam quam ius ecclesie. Si autem hoc opponeretur contra provisionem faciendam per episcopum. dicit quod tunc respiceret ius ecclesie dicit guil. do. Anto. putat ponderandum modum opponendi. quod si opponens dirigat oppositionem contra rescriptum opponendo surreptionem. Steph. dicit verum. si vero opponit in vim peremptorie dicendo quod ibi non debet recipi propter inopiam ecclesie ne grauetur ecclesia. tunc credit quod talis obiectio respicere dicatur ius ecclesie. et idem si dicatur dignitatem de qua prouideri nolebat suppressam et proventus aliorum vsibus deputatos. de consili. cum accessissent secundum do. An. vel aliter possemus dicere in ista exceptione inopie quia considerandum est an ecclesia met illam exceptionem opponat. et tunc dicatur opponi ius proprium ecclesie quomodocumque fiat obiectio. licet in consequentiam resultet defectus forme. et ita videtur fuisse de mente glo. hic in ultimo exemplo quod ponit per decre. constitutus. nam constat quod ibi est obiectio obreptionis respectu taciturnitatis numeri qui reddit rescriptum nullum. unde gl. vult quod quia principaliter fundatur ex iure ecclesie dicitur concernere ius ecclesie quando ecclesia se opponit. Si vero tertius talis exceptionem opponat. tunc dicatur contra formam quod extraneus principaliter se fundat ex defectu nullitatis forme rescripti. nec se opponit ut prosequatur ius ecclesie licet in consequentiam tangat ius ecclesie vel suum quia si ille contra quem obijcitur non habet ius opponens habebit. ita sentit glosa infra in verbo opponens. versi. precepti. et in verbo communi. iuncto ultimo exemplo huius glo. quod ponit per preallega. decre. constitutus. vel possumus dicere quod tertio se opponente procedat quod dixi. sed ecclesia se opponente consi-

deratur forma opponendi an opponat ad merita an ad processum. et si ad processum an principaliter fundato se ex defectu forme an ex iure pprio. Conclude qd ubi exceptio originatur et fundatur a iure opponētis. si est ecclesia dicitur respicere ius ecclesie. Si tertius dicitur respicere ius tertij opponētis non attento modo opponendi. quia videtur de mente glo. in ultimo exemplo. licet forte de iure posset dici modum attendendus quod forte fuit de mente glo. in exemplo ultimo. Si vero originatur et fundamentatur aliter ex iuris dispositione aliquid disponentis ut pro forma. et tunc est obiectio in formam. Adodo habetis exempla quando obiectio directe respicit ius ecclesie. Restat videre qd sunt que possunt opponi contra formam. dicit Pau. qd contra formam dicitur obijci si dicatur qd non est servata forma in decre. quia propter in maioribus beneficiis. In simplicibus vero beneficiis potest dici contra formam obijci si obijciatur maiorem partem capituli non concessisse. non autem in simplicibus est servanda forma decreta. quia propter. licet Hosti. ptra. ut no. s. e. c. j. in. vj. ¶ In promotoris vero ad hospitale opponi potest defectus forme secundum formam decre. quia contingit de re. do. Itē dicitur obijci contra formam si dicatur formam rescripti non servatam circa conditiones expressas de concess. prebē. in cle. j. vel si dicatur qd facta sit provisio vel electio contra consuetudinem et privilegia ecclesie secundum Pau. lum. Hoc tamen ultimum videtur respicere principaliter ius ecclesie etiam se opponente. licet secundario defectum forme ut glo. supra dixit. dictū Pau. posset procedere tertio se opponente. an autem opponere contra personas eligentiū sit opponere contra formas. Inno. et Compo. supra eo. c. j. in. vj. qd sic. et fatetur Pau. quādo opponitur carentia potestatis eligentium. quia tunc est obijcere contra formam. secus si opponantur crimina vel defectus licet hic equiparetur. Jo. de lig. dicit qd opponere contra personas eligentium inhabilitatez unde cumqz provenientem. cuius contraria habilitas est de forma consilij. c. quia propter. est obijcere in formam. alias sic obijcere est in personam simpliciter ut hic. et satis videtur residere cum dicto Pau. modice tamen utilitatis est hec investigatio cum nō statuatur ius diversus in casu cle. inter obiectionem in formam et obiectiones in personas eligentium. Sed an hec cle. inquantum servandam dicit formam decre. ut circa. locū habeat si aliud opponatur qd hic dicitur. puta si obijciat ex alia causa electionem postulationem vel provisionem non tenere qd propter crimina vel defectus vel defectum forme. dicit Pau. qd non. sed sufficit esse interpositam appellationē ex causa legitima infra decem dies. Exemplum si dicat electum renunciassē idem dicit si non per viam appellationis sed per viam querele petat principaliter electionem suam confirmari et adversarij infirmari. Ratio quia decre. ut circa non habet locum ubi per viam querele proceditur. Tangit etiam incidenter hic pau. an si dicto casu probetur aliud per quod debeat electio cassari sit cassanda electio si non profit alteri parti. et an possit peti declarari causa quare debet cassari. de quo de re iudi. cum Bertoldus. Tangit etiam que habentur de rescrip. in c. ij. et de iudi. exhibita. an duobus obiectis sufficit alterum probare. dicit ut ibi zc. ¶ Glo. opponētis. querit de exemplo quando dicatur exceptio opponētis. Respōdet glo. ponendo exemplum ut quia opponēs dicebat beneficium ad se spectare et esse suum. vel dicebat sibi debitum beneficium. ideo non potuisse alteri conferri. vel dicit forte qd fuit contemptus tempore quo processum fuerit ad electionem. vel forte dicebat qd ipse canonice erat electus. unde alius eligi nō potuit. unde quia in casibus predictis et similibus obiectus respicit directe ius

opponentis. ideo non est necesse in appellatione servare formam decre. ut circa. ut hic dicit littera. secus quando obiectum indirecte vel per reflexionem tangeret ius opponētis. ut quia principaliter agitur de debilitando vel iminuendo iure adversarij. forte quia opponitur contra formam vel contra personas eligentium vel electi secundum Athe. Gre. et zenze. Tangit hic Athe. an provisorius agens debeat docere de collatione et potestate conferētis. et de idoneitate. dicit qd sic quia hec ut extrinseca nō presumitur licet intrinseca sic de presumptione dudus. et ut ecclesia. bene. c. vnico. p. Inno. et Hosti. de concess. preben. c. j. in. vj. quod dicit qd si quis petit beneficium qd probet de canonica institutione si non probat predicta ante conclusionem cause. vel certum terminum datum ad probandum succumbet. et sic dicit de facto se vidisse Jaco. de arena existente pro actore. et archi. pro reo alleg. de transac. ex litteris zc. ¶ Gl. in verbo percepit. querit de vna questione que de facto fuit in curia. Ecce qd papa mandavit mihi provideri in certa diocesi. puta ferrariensi de beneficio quod non excedit summam seu valorem quinquaginta florenorum vel sub conditione si de loco diocesis in quo scribebat esset oriundus. demum secundo scripsit pro ticio et non expresso aliquo valore vel conditione mandavit simpliciter provideri de beneficio vacante vel vacaturo emanatis dictis rescriptis vacavit certum beneficium in dicta diocesi ferrariensi. ego feci illud conferri per meum executorem. ticius similiter idem fecit per suos executores ipsum sibi conferri. et sciens collationem mihi factam appellat a provisione mihi facta et a processibus executorum meorum dicens qd non potuit mihi conferri ex eo: quia beneficium excedit summam in rescripto contentam. vel quia non sum oriundus de loco in rescripto contento. Adodo queritur an in hac appellatione debeat ticius servare formam decre. ut circa. videtur qd non. quia hec appellatio fundatur super iure appellantis. et non super defectibus aliquibus vel criminibus et per consequens non debet habere locum ut hic dicitur. In contrarium allega. nota. quia utroqz casu siue opponatur de defectu valoris siue de defectu conditionis opponitur contra formam provisionis. ergo locum habet decre. ut circa. quia locum habet non solum si opponitur contra formam electionis surgente ex capitulo quia propter supra eo. sed etiam si opponitur contra formas provisionis quia illa cadit obiectio in formam ut ibi patet ex tenore tex. decre. ut circa. et decre. statuimus. eo. ti. in. vj. Pro hoc alle. glo. quia secunda obiectio scilicet de defectu conditionis potest dici obiectio in personam provisi. que defectiva dicitur ex loco originis quoad illud beneficium ex forma rescripti quod in hoc etiam satis convenit iuri communi honestativo licet non necessitativo. iuxta notata de rescriptis si opponente. in glo. si. ergo locum habet illius respectu decre. ut circa. quod locum habet ubi in formam aliquid obiectum vel in personas eligentium vel electi provisorius vel provisi. et in hac parte residet glo. et sic videtur remanere qd in dicto casu servanda sit forma decre. ut circa. et hanc ultimam partem tenet dominus An. quia tex. hic non ponderat interesse simpliciter sed ponderat qd super interesse ut super facto specificie exceptionis fundetur exceptio opponētis. sed hoc casu nō fundatur principaliter super interesse opponētis sed super defectu forme. licet in consequentiam tangitur ius illius opponētis quia si ego prius nō habeo ius in beneficio ipse ticius habet. ergo zc. ¶ Gl. appellante inducit decreta. que simpliciter loquitur de appellante non exprimente ad sedem apostolicam vel ad papam qd decre. ut circa. beat locum in appellationibus interpositis ad inferiores. qd

tenet glo. in. c. vt circa. in verbo appellari fatetur tamen planum esse qd soluz in appellatione extraiudiciali locū habeat. s. eo. constitutio in. vj. **C** Glo. personas. querit que sunt ista que possunt opponi contra personas. Respondet remittendo ad no. in. c. vt circa. in. s. ceterum. **C** Glo. circūstantiarum. et glo. superbis declarant litteram et litterales sunt. **C** Glo. de nouo oppo. et videt qd imo iurādo circūstantias de nouo venisse ad noticiam vel earum probationē debet audiri. vnde op. de decre. vt circa. s. e. in. vj. vbi auditur super exceptiōibus quas iurat de nouo ad eius noticiā peruenisse vel illarūz probationē. sol. glo. qd hoc faciebat dubiū in decre. qz videbatur idē dicendū de circūstantiis qd de substantia exceptionis vel de probatione substantie exceptionū tamē cōtrariū hic deciditur quia diuersa est ratio. nā non est qd imputetur illi qui non expressit exceptiones si illas ignorauit. qz non debet anceps peritium subire. et idē si sciuit earū probationē. licet pro tūc non habeat arg. ij. q. vij. pleriqz in principio. sed est bene imputandū illi qui expressit exceptiones si nō expressit debitas circūstantias. qz si illas nesciebat vel nō habebat probationē potius debuit tacere. ar. d. c. pleriqz. nec debuit vagari causa discrimine aduersarij. s. e. vt quis duas. p hoc patet qd interdū magis expediens est in totum veritatem tacere qm minus perfecte dicere. vt cōsuevit no. per Jo. an. in. decre. bone. de confirmatione vti. vel inuti. et c. **I**n. s. sane. glo. omīssa et glo. prosequēte oppo. qd littera implicet contradictionem contra regulam vbi repugnantia de regu. iuris. ff. qd si omīssa forma decre. vt circa. est appellatum: ergo non potuit prosequi appellationem ipse qui appellauit vel alius ei adherens per ea que habent in decre. vt circa. cuius cōtrariū hic dicit in tex. et in gl. in verbo eadē. nā ex quo forma non est seruata habetur perinde ac si appellatū nō eēt et sic prosequi nō posset. soluit glo. qd in aliquibus exceptionibus seu obiectionibus fuerit seruata. in aliquibus vero non. illas autē in quibus seruauit formam potuerit prosequi dūmodo seruauerit alia requisita in cle. precedenti. et in. c. statuimus s. eo. in. vj. et ita intelligitur hic quatenus permittit prosecutionē. **E**l secūdo dicit glo. possumus itelligere qd aliqua obiecerit in quibus non artabatur ad formam et illa fuit prosecutus. ita intelligit hic quatenus dicit de prosecutione alia autē expressit nō seruata forma in quibus artabatur ad formam. et illa fateor qd nō potuit prosequi ita contrarium. vel tertio extra glo. dicit secundum guil. et Ste. qd de iure prosequi non poterat ex quo forma non erat seruata vt in contrario: sed de facto sic. et ita erat hic: quia de facto prosequēbatur secūdm predictos. **E**l quarto dicit secūdm eos qd inuito aduersario prosequi nō pōt. ex quo omīssa est forma. sed eo patiente et nō contradicente sic ita intelligit hic. forte enim patiebatur appellatus colludēs ne super illis obiectionibus alius decreto etiam finito illo iudicio audiretur de accu. de his iuncto capitulo cū dilecti. ad fi. s. e. et c. ti. cupientes. s. ceterū ad fi. in. vj. et ideo ibi permittit vt alius assistat ne colludatur. **E**l dicit quinto secūdm Ste. qd vbi certū est formā non eē seruata nō potest prosequi ita contrariū. sed vbi est dubiū an sit seruata tunc interim dū pendet dicta altercatio nō potest prosequi casus expressos in quibus nō seruauit vt ibi. sed alios casus qui ex postfacto superuenissent de quibus in. c. vt circa. sic et de illis pōt hic intelligi quomodo cūqz tamē appellatū sit in curia occasiōe appellatiōis. siue illa fuerit formiter interposita siue nō. tenetur tamen respondere per viā querele vel accusationis tertio comparante pro suo interesse. vt sequitur. quia roma cōmunis patria est nec habet priuilegiū reuocādi domū ex quo accusatio talis est in curia. secus si esset extra curiaz. quia ex quo appel-

latio non tenuisset nō arbitratur ad veniendum nec posset trahi illuc per hunc tertium non appellantem ex quo ibi nō esset secundum guil. an renunciatio vel conclusio litis seu terminus peremptorius cum principali appellante nocet isti tertio. dicit guil. qd non qz cum solis appellato et appellante actum est in iudicio vel extra. ideo non nocet isti qui ratione priuati interesse est admissus. videte si prosecutus fuit appellationem indebite: qz forma nō seruauit. credo hoc clarum. quia cum non legitimo contradictore actum est. igitur et c. ar. l. cū non iusto de collu. detegen. Si vero prosecutus fuit debite appellationem. tunc si tertius comparet pro interesse cōmuni preiudicaret secūdm ea que dixi super tex. ar. l. iij. ff. de popu. acti. iuncta decre. cū dilecti. ad finē de elec. Si vero tertius pro suo interesse priuato cōparet non videtur qd ei preiudicet. qz diuersa est causa eius. et diuersus ius ab eo qd iudiciū est deductū per principalem. ergo non ob. exceptio rei iudicate. facit quod no. Inno. de testi. cum olim. d. archi. quod itellige si ignorauit causas agi. ar. no. in. c. cupientes. s. ceterum in fi. **E**n autem tertius comparans preferri debeat principali appellanti si hoc petat. dicit Ste. qd sic si prosequatur interesse proprium tertius appellans. et appellans principalis interesse cōmune. alleg. l. iij. ff. de popu. acti. ar. si vterqz prosequitur interesse cōmune non debet preferri nec potest in se sumere litem. sed potest assistere ne fiat collusio. vt hic dicitur. facit quod no. in simili per Inno. de preben. dilectus. hoc dicit verum viuente principali appellante. eo vero mortuo vel aliter impedito bene posset tertius assumere litem in eo statu in quo inuenit. vt in. c. j. et ij. vt lite pendente in. vj. Sed an prosequens interesse cōmune posset per procuratorem litigare. dicit Ste. qd non. ar. l. licet. s. in popularibus. ff. de procura. Tu dicit vt no. supra. c. cupientes. s. penul. in. vj. quia hoc verum in agendo. secus in defendendo. Nunquid autem iste cuius nomine est appellatum. si tamen est ratificatum infra decē dies debeat audiri. dicit Mathe. qd nō alle. no. p Inno. supra eo. c. j. in. vj. cuius opini. dicit hic approbari maxime per tex. superiorem ibi appellante prosequente et c. Quia non tenetur pars prosequi appellationem infra decendum quod habet ad appellandum ex quo patet qd non appellans vel non ratificans non debet admitti ad prosequendum appellationem. Ratio est quia non faciens alterum predictorum videtur nolle agere imo consentire ei. quod est falsum secundū Mathe. qui tamen fatetur qd victoria appellantis prodest non appellantibus vel appellationem non prosequentibus. ar. l. j. s. j. ff. si vnus ex pluribus. dictum Mathe. inquantū dicit non debere admitti non appellantem nec ratifican-tem. videtur verum si velit principaliter venire vt principalis. sed si vt assistens liti ne fiat collusio videtur secus cum eius inter sit ne ei fiat preiudiciū in totum vel saltem coequale per processum principaliter appellantis secundum ea que superius dicta sunt. Item videtur verum si venit ratione cōmunis interesse. secus si ratione proprii interesse per tex. hic in fi. et c. **C** Glo. nō appellans. querit hic dicitur tertium non appellantem nō debere audiri principaliter volendo venire non vt adherens si compareat pro interesse cōmuni et velit prosequi articulos inchoatos per alium. Quid si iste tertius vult venire adherens super predictis articulis prosequendo interesse cōe an debet audiri. videtur qd sic quia hic solū phibet vbi principaliter venire vult. glo. tenet cōtra. licet maius sit dubiū. sed huic littera obstat in fine. ibi l3 appellanti et c. **R**espondet glo. qd illud est ppter interesse tertij: vt permittatur ibi assistere. videte si gl. itellexit qd rōne priuati interesse ibi permittatur assistere planum esset. Sed non videtur de mente illius littere que

videtur loqui de interesse cōmuni vsq; ad versū. non tamen exclusiue. q; ibi postea loquitur de priuato interesse. unde non videt q; gl. bene dixerit inquātū dixit tertium vt adherentē nō admitti. nisi forte quod videt verū dicas q; glo. voluit differentiam facere inter adherentē et assistentē. Lapsus hic aliter dicit. et multūz offuscat tex. et intellectū. ideo omīssis eius dictis pcludo q; omni casu in quo rōne forme nō seruare repellitur appellans repellitur et adherens siue in eadē instātia siue in alia siue per viā appellationis. siue per viā querele velit venire. tertius vero adherens si venire vult in eadem causa idest instantia repellitur in predictis casibus in diuersa nō assistere. tamē semper pōt ne fiat ei collusio. et hec est mens huius tex. et huius glo. et glo. in ver. eadem causa et in ver. articulos. et adherere est in se litē assumere cū alio. Sed assistere est alteri litē prosequēti assistere. Lapsus vero hic alijs vbiis vtitur. q; dicit q; omīssio forme decre. vt circa repellit appellantē. repellit etiā tertium si sit adherens. Idē in alio superueniente qui non sit adherens. vt hic. §. sane. quod vltimū intelligit Joan. and. secundū Lapsū. si eodē durate iudicio venit. et hoc in expressis in quibus forma nō est seruata. super nō expressis vero dicit post guil. tamē eē audiendū rōne cōmunis interesse. et in eadē instantia. vt notat guil. in decre. vt circa ratione autē priuati interesse audiretur etiam super male expressis. etiam eodem durante iudicio vel finito. secundum notata post Guiliel. in decre. vt circa in glo. si ergo et c. Glo. eadem causa querit quid si in alia causa velit principaliter iste tertius admitti contra certum appellatum an debet audiri. Rñdet glo. q; sic a cōtrario littere. intellige in alia causa. i. in alia instantia. vt patet ex sequētibus et quia alias nō haberet hoc dubium. Sed contra hoc oppo. glo. q; videt q; nullo mō debet admitti etiā in alia instantia. Unde oppo. de. §. in super. xi. proxi. So. glo. aut iste tertius qui in alia causa hoc est instantia vult venire per viā accusationis seu querele non prosequendo appellationem erat de adherentibus principaliter appellantis et tunc omnino excludetur sicut ipse principalis. vt in contrario. Aut nō erat de adherentibus. et tunc procedit quod est dictum iterato contra tex. in predicta op. glo. q; si hoc est verūz q; tertius in ista instantia cōtra appellatū admittatur. ergo nil proderit appellatio q; iste tertius non possit principaliter venire in instantia appellationis. q; vna via fugiet alia incurret. vt ita dixerim. So. glo. q; imo proderit multū ipsi appellato istum tertium repellere respectu instantie appellationis. q; appellans succubuit qui forte nō succubisset isto tertio admissio et cōdemnabitur appellato in expensis. Preterea dicit glo. forte iste tertius videns se nō admitti in instantia appellationis forte amplius non aget vel forte si aget repellat ex alio capite ex quo forte nō fuisset repulsus si per viā appellationis egisset. ideo multū pdest illi appellato hūc tertium nō admitti in instantia appellationis et c. Glo. cōmune. querit quando dicatur tertius psequi interesse cōe. Respondet glo. quando etiam prosequitur ius et interesse cōe sibi et appellanti. Exēpla plura ponit glo. puta ille qui est electus vel puīsus dicitur criminosus vel dicit defectuosus ex defectu natalium. vel dicitur q; puīssio vel electio facta: fuit facta per eū qui non potuit illā facere ppter crimina vel defectū. vel dicitur puīssionē factā per litteras surrepticias et alia similia forte nō factā electionem vel puīssionem seruata forma debita. nā his casibus pretenditur interesse cōe ipsi tertio et appellanti. qui dictis de causis appellauerat. Mo. bene exemplū quod gl. posuit de surreptione litterarū. et per eam habes iuncta alia glo. in verbo opponentis in verbo percepi. q; attendi debet id quod in consequentiam fit cū tertius oppo-

nit exceptionem surreptionis cū principaliter obliat de forma licet in consequentiā tangitur ius ecclesie vel ius propriū id nō attenditur. vt dicit hic glo. et glo. preal legata. secus si ecclesia ipsa vel platus eius nomine hāc exceptionē obiceret. quia tunc cum propter ius suū defendendum ne videlicet molesteretur fiat oppositio dicit obiectio directe respicere ius ecclesie quia originat exceptio illa principaliter a iure ecclesie. sed in casu precedente non originatur principaliter a iure ecclesie s; opponētis. Glo. articulos. querit de quibus articulis loquatur. Respondet de illis quos nō specificauit licet expresserit. quia ad prosecutionem illorum nō admittitur appellans nec etiam adherēs. vt hic clare patet. Idē erit de mēte decre. vt circa. licet non ita clare in ver. alio quin. Idem dicit Pau. de specificatis quia ex quo appellans prosequitur appellationem. et per ipsum causa est incepta non debet superueniēs audiri principaliter super eisdē articulis. sed assistere potest si vult. alle. nota. per Compos. §. eo. c. j. in. vj. in vltima colūna secundum Lapsū. Secundo glo. in versū. licet oppo. et videtur q; immo licet vnus repellatur per ineptitudinē ppositiōis vel propter effectum opponentis. tamē alius in quo cessat dictus defectus nō deberet repellī. unde opponitur de. c. probiberetur. ij. q. j. et c. libellozū. e. cā. q. vij. et §. de accusa. veniens. et ff. de accu. bi tamē et l. iij. in. fi. vbi nō. de repulsione ista propter ineptitudinem libelli. facit. l. si maritus in. fi. ff. de adulte. et l. iij. §. interdū. ff. de liber. homi. exhiben. fortificat glo. opi. q; negligentia vel culpa vnus in male exprimendo. non debet nocere alteri habenti equale interesse argu. regule delictū. et tale non debet aliquis de regu. iur. in. vj. So. glo. q; hoc erat q; faciebat dubiū in decre. et propter hoc prima facie vide retur decre. istam continere iniquitatem. tamen decisio hic posita est equa. quia si non esset hec decisio inutilis et derisoria fuisset puīssio decre. vt circa. que excluderet appellantem debita forma non seruata. q; si tertius posset indifferenter admitti. appellans qui videret se exclusum submitteret pedagogū in eadem causa seu instantia. qui clare formaret et exprimeret male formata et insufficienter expressa per illum. et per alium consequeretur quod per se non posset. et sic illuderetur decreta. vt circa. et pararetur via fraudi contra decre. quando de diuortio ad fi. Glo. Ne habent ob. contra. que loquuntur quando tertius vult admitti in alia causa seu instantia. hic autem quando in eadez. quo casu dicit glo. imputet sibi iste tertius qui a principio nō appellauerit. ideo nō admittetur in eadem instantia principaliter. licet assistere possit super expressis ne fiat collusio. vt hic dicitur. et tunc debet in statu in quo inuenit assumere secundum Pau. preterea dicit glo. satis est q; isti tertio reservaretur questio nullitatis. ideo non est absonum q; in instantia appellationis repellatur. Glo. ne colludat. dicit in principio super expressis volens tollere oppositio nem de contrarietate littere quaz tetigit glo. in ver. prosequente. Demum querit quid prosit adherere. et quid permittatur huic assistenti remittit ad notata in. c. ij. in fine. de procu. in. vj. et in. l. si suspectam. ff. de inoffi. testa. quia potest producere testes quos non producit principalis. vel saltem implorare officiū iudicis. vt faciat principalem illos producere et c. Glo. proprij. querit quo iure admittetur iste prosequens propriū interesse. Et respondet per viam appellationis. si propter id sit appellatum etiam si non sit seruata forma decre. vt circa. vel admittetur per viam querele si non sit appellatum propter illud. Et si dicas quomodo in eadem causa potest pretendere interesse publicū et priuātū. Respondet glo. q; hoc non est absonū q; accusatio publica vel popularis q; cōtineat priuātum interesse. vt probat in. l.

tertia. §. sed ad plures. ff. de sepul. viola. z. ff. de procurat. licet in popularibus in principio. cum suis concoz. z. c. In. §. si super glo. prima z. gl. in verbo quele simpli-
 citer oponi. contra istum. §. z. videtur q. repulsus a via
 appellationis admittatur per viam quele. cuius con-
 trarium hic dicitur. Unde oppo. de no. per Compos. su-
 pra eo. c. j. in glo. qualē vtraq. vbi dicit q. pars appel-
 lans qui nō prosequitur appellationem infra tēpora il-
 lius decre. j. potest prouisionē vel electionem impugna-
 re per modū quele ē in eisdē causis in quibus appel-
 lauit. nedū ex alijs. hic autem dici videtur cōtra in simi-
 li. ergo z. c. Soluit glo. q. dictū cōpos. loquitur in di-
 uerso casu. vnde nō habet obstare quia loquitur de pena
 decre. j. supra eo. in. vj. hic autē loquitur de pena decre.
 vt circa. Quā nō vidit Compos. Ratio autē illius dicti
 est q. pena illius decre. j. nō est vt nullatenus audiat
 appellans lapsis tēporibus de quibus ibi. licet secus sit
 in lapsu tēporis decretalis cupiētes. eo. ti. z. li. vt ibi no.
 in. §. si vero in glo. j. idē vel in lapsu anni vel biēnij dati
 ad prosequendū vel in lapsu temporis de quo in decre.
 cū sit romana. z. decre. personas. de appella. sed solum
 est illius pena vt nō ob. absentia ipsius appellantis pro-
 cedi possit in negocio picipali. ideo merito audit post
 ea per viā quele. hic autē vt dixi loquitur in pena de-
 cre. vt circa. que imponit penam ex duplici capite. quia
 primo imponit penā illi qui in artando nō seruat formā
 sibi positam quando non audiat etiam super expressis.
 Secūdo illi qui exprimit obiecta. sed nō cum debita
 forma. q. non exprimit debitas circūstantias q. non au-
 ditur super non expressis debita forma. vel nullatenus
 nisi in casibus exceptis. vnde cū per decre. illam. vt cir-
 ca. simpliciter repellatur ab opponēdo itelligitur repel-
 lere nedū per viam appellationis sed etiam per viā que-
 rele. z. ita etiā declarat iste. §. hic ergo simpliciter in pe-
 nam repulsus nullatenus est audiendus. vbi vero puni-
 tur vt procedi possit in eius contumaciā audietur per vi-
 am quele. quia audiretur etiam per viam appellationis.
 si in processu fiendo cōtra eū appareret. Nec mirū
 si diuersa est pena huius decreta. ab illa decre. j. supra eo.
 quia diuerse sunt culpe vt videtur. z. patet p. se. ideo ni-
 mirū si diuerse sunt pene. Simile videmus in decre.
 cumana cū ibi notatis ad finē supra eo. in glo. finali. Ad-
 uertendū tamen vt patet ex predictis. z. tagit gl. in ver-
 item scias q. circa obiecta in quibus requiritur forma
 traditur duplex forma. per decre. vt circa. vna est q. in
 appellatione oīa z. singula debeāt exprimi in instrumen-
 to publico seu litteris autēticis. Secūdo q. super obie-
 ctis debeat iurare secūdū formā ibi traditā. sicut ergo
 est duplex forma sic z. duplex est pena. vnde si prima for-
 ma seruetur z. secunda. s. in exprimendo non seruetur. di-
 cit glo. q. pena est q. nō auditur etiam super expressis. vt
 s. eo. ti. is qui in. vj. Si vero seruet secūda forma. s. in iu-
 rando. sed prima. s. in exprimendo non seruet tūc que sit
 pena aduertēdū est. quia si nihil exprimitur debito mō
 nō auditur appellans nisi in casibus ibi exceptis in pal.
 decre. in ver. nisi. Si vero expressit aliqua debito modo
 aliqua non. z. tunc auditur super expressis debite z. sup
 nō expressis in casibus exceptis. super expressis autem
 nō debite specificatis non auditur etiā si velit iurare cir-
 ca circūstantias de nouo peruenisse ad illum. hec dicit
 glo. vera ē in obiectis in quibus requiritur forma. Nā
 si quis vellet aliqua prosequi in quibus non artatur ad
 formam de quibus. s. in prin. cle. tunc posset illa proseq
 etiam si neutram dictarum formarum seruasset quia nō
 debite expressisset nec iurasset. Et bene dicit. per predi-
 cta dicit hic La. hodie clarum est que sit pena nō seruā-
 tis constitutionem. vt circa. q. pena est vt non audiat
 inuito appellato sup male expressis z. male iuratis z. etiā

am exprimendis nisi in casibus exceptis de quibus ibi in
 quibus audietur etiā appellato inuito. non autē est pe-
 na q. appellatio ipsa non valeat. quia videmus q. cau-
 sam principalem defert ad curiam. z. etiā appellatio si
 appellatio fuit intimata vel ad noticiam eius peruenit
 s. c. proxi. facit. §. si. j. hac. e. constitutione secūdū euz.
 Nam licet non audiat tamen iudex appellatiōis ex
 officio procedere potest. vt patet ex his que videbunt
 in. §. si. quod non ēt si appellatio non valeret. fa. s. eo.
 si forte in. vj. contrarium tamen sensit Jo. an. in nouella
 s. eo. ti. li. vj. in. c. quia propter. z. ibi etiam per La. Sed
 obuiat predictis quia dicitur q. etiā in casibus exceptis
 non debet audiri super non expressis per ea que habent
 de appel. cum causam. z. j. de appel. in cle. appellanti.
 Soluit q. hic est speciale vt causam non expressaz in ap-
 pellatione quis possit prosequi in casibus predictis. Ra-
 tio est quia in illis nō est in culpa. ideo debet audiri. ar.
 decre. ij. de consti. Sed iuxta predicta quero vos vide-
 tis conclusum post Compos. z. glo. q. si infra tēpora pre-
 fixa in decre. j. s. e. in. vj. comparuit appellatus audiri
 debet appellans deueniens ad prosequendam appella-
 tionem suam etiam si post dicta tempora veniat faciat
 l. petende. C. de tem. resti. in inte. petende. Quid si nul-
 lus comparuit infra dicta tempora an appellās postea
 veniens debeat audiri prosequendum appellationē. Jo.
 de lig. hic post longam z. prolixam disputationem tenet
 q. non. Mouetur quia dicta decre. prima videt ibi sta-
 tuere z. prefigere terminum ad prosequendū. ergo si in-
 fra illud non fiat prosecutio deseritur appellatio. sicut
 in simili videmus in decre. cum sit z. c. personas de ap-
 pel. z. e. ti. c. suggestū. de hoc in. l. ij. C. de tēp. appel. vbi
 lapsus fatalium facit deserī causam. ergo eodem modo
 dicamus in casu proposito vbi ius statuit terminum ad
 causam introducēdā in concistoriū pape. do. pe. tenet
 contrariū. Mouetur: quia in dicta decre. non dicitur
 q. appellatio sit deserta per lapsum dicti temporis. sed
 quod proceditur alicuius absentia. non ob. z. loquitur
 quando alter fuit presens z. fuit infra tempora. Unde
 cū constitutio illa sit penalis z. contra ius cōmune secū-
 dum quod datur annus vel biennius ex causa ad proce-
 dendū non debet extendi ad penam ibi expresse nō con-
 tentam maxime ad casum de quo loquitur expresse ar.
 regule in penis. de regu. iu. in. vj. Pro hoc alle. glo. istā
 in verbo insup z. dictum compo. de quo ibi in gl. z. supra
 dixi. alle. etiā glo. in verbo deuoluta. s. in pri. cle. vbi gl.
 apte vult q. secundum tempora istius decre. ista prefixa
 sint solum respectu prosecutionis fiende in curia. z. hoc
 credo tutius propter auctoritatem glo. preal. in ver. de
 uoluta. pro hoc quia non debet esse melior conditio ap-
 pellati contumacis q. comparentis z. non contumacis
 contra decre. eū qui. de pben. in. vj. sed si non ēt contu-
 max. si cōparet non esset appellatio deserta. ergo forti-
 us non erit eo cōtumace existente. hoc credo etiam de
 mente huius glo. que dicit penam decre. j. solum esse in
 pcessu fiendo non in totali desertione. Glo. repellit
 querit an indifferenter repellatur appellās ab obiectio-
 nibus in quibus formam non seruauit. Respondet glo.
 q. non. sed ita demum q. hic petat z. instat appellatus.
 ar. eius quod videbitis. j. in fi. huius partis. Idem etiā
 tenuit super glo. prosequente. Sed nunquid admitteret
 inuito appellato ad prosequendum exceptionem nulli-
 tatis contra sententiam excommunicationis z. alios pro-
 cessus cōtra ipsum olim factos per executores sup gra-
 tia illa. Respondet guil. q. non vbi ex hac contingeret
 ius aduersarij ledi per hanc litterā ex quo non seruauit
 decre. vt circa. secus dicit in alio casu q. in nō seruando
 hāc decre. excluderet. vt q. seruasset tēpora appellatio-
 nis vel duas diffinitivas hūisset q. se alle. cle. j. de seqs.

pos. et fructus. Item Guil. et c. Glo. expressis. op. de repugnantia littere que dicit super expressis non audit nisi forma seruauerit. si enim non expressit formam seruauit. ergo male dicit nisi forma seruauit quo ad expressa. Respondet glo. quod nulla est repugnantia. quod potest intelligi quod expressum sit sed non debere. quod non cum debitis circumstantiis. et tunc clare procedit littera sine contradictione. vel potest secundo intelligi quod debite expressit. et tunc quod prosequitur nisi forma et c. Intelligatur de forma in iurando quasi velit quod licet debite expressit. si tamen formam in iurando non seruauit non auditur etiam super expressis per viam querelle. cum nec super illis audiat per viam appellationis. ar. regule. cum quid vna de reg. iur. in. vi. Glo. preterquam. querit de intellectu littere et respondet quod intentus littere est quod appellans qui formam non seruauit in exprimendo auditur super articulis nouiter emergentibus vel ad noticiam nouiter proueniētibz vel super quibus superuenit facultas probandi in quibus casibus audiretur per viam appellationis et sic multo fortius per viam querelle. non autem est sensus littere. quod si formam non seruauit in exprimendo: quod forte non expressit debitas circumstantias. quod propter superuenientiam noticie illarum vel probationem illarum audiat quia hoc esset contra. §. j. huius cle. et ideo gl. i. sui principio. dicit quod ista dictio preter excipit ab illo verbo alijs. Sed nunquid iste iurabit agendo per viam querelle in casibus illis exceptis sicut si ageret per viam appellationis respondet Guil. quod credit quod sic. mouet: quod aliter non esset in illis casibus cum illi semper iuramentum requirant posset tamen dici sibi quod requiritur iuramentum. ubi per viam appellationis agitur. secus si per viam querelle. primum videtur tunc propter rationem decre. vt circa. s. vt calumnijs obuietur. secundum tamen forte verius per ea que dixi post Pau. circa glo. in ver. ecclesie et c. Glo. nolle. querit que poterit esse ratio mouens istum ad nolendum uti appellatione. dicit glo. forte de consilio advocati hoc faciebat. quod celabat appellationem vel dicebat quod illa non vult uti vt sic posset causam prosequi per viam querelle quare non poterat per viam appellationis. quod in illa forma non seruauerat. Demum glo. inducit istum tex. ad questionem de qua per Inno. et Hosti. de resti. spo. ex conquestione videlicet quod ille contra quem impetratum est rescriptum possit illo uti inuito impetrante. quod est verum si factum est commune. et sic ius est quesitum parti aduersus. vt quod illius virtute processum est ad citationem. ar. de offi. dele. gratum alias posset lacerare. et pro hac opi. bene facit iste tex. ex quo colligitur regula quod ubi ex facto aduersarij querit mihi ius illo inuito possum uti facto suo ex quo ius est quesitum mihi. ad hoc. l. petende. cum ibi no. C. de temp. resti. in intro. peten. et in. l. si post mortem in fi. ff. de contra tab. Gl. fides. querit qualis debet esse fides hec que debet fieri de appellatione. an debeat esse plena an sufficiat semiplena per unum testem et litteras quas procurator absentis de cuius mandato constat vult impetrare super appellatione. per ea que no. compo. supra. e. c. j. in. vi. gl. tenet contra. videlicet quod requiratur plene per istum tex. qui simpliciter dicit fidem debere fieri. Ex quo no. quod ubi sit mentio de fide vel de probatione intelligit de plene in dubio per hoc quia semiplena probatio non est probatio. vt no. in. c. j. §. e. in. vi. et in. c. vt circa. et sic videtur quod semiplene probatio non excusetur ab expensis licet quicquid semiplena probatio suppleatur per iuramentum de iureiurando. c. fi. secundum do. pe. Nec ob. dictum Compos. preall. quia dicit glo. quod loquitur in diuerso casu. quod loquitur quo ad hoc vt procedi possit in absentia partis et quo ad hoc vt probetur negotium deuolutum ad curiam. hoc autem quando quo ad penam repulsionis debet probari appellatio quo casu plenior requiritur probatio cum de maiori iudicio agatur. Preterea dicit glo. ibi loquitur de probatione fienda coram

iudice appellationis. quo casu leuior sufficit hic de fide coram iudice querelle. quo casu durior requiritur propter diuersitatem instantie. Preterea tertio dicit glo. ibi agitur de probanda substantia appellationis. hic de probatione forme appellationis. et sic in multis diuersus est casus. de quo loquitur compos. ab isto. Ex hac vltima solutione no. quod in dubio durior videtur fieri probatio in probanda qualitate. quam in probanda substantia. prima solutio videtur tutior. Ex predictis concludit glo. quod utile est appellato sibi tradi copia appellationis in forma autentica tempore quo sibi intimatur. quia per hoc ostendendo illam coram iudice si non fuerit forma seruata poterit semper repellere appellantes. etiam si postea vellet agere per viam querelle. dicit tamen hic Guil. et Pau. quod posset etiam probare per testes. ar. l. in exercendis. de fide instru. et in. e. ti. in decre. cum Joannes. quia id de quo scriptura debet intercedere non subijcitur necessitati probandi per scripturam. sed sufficit per testes probari. licet hosti. contra de privilegijs cum olim. et facit quod no. Bar. ff. ad. l. acquil. in. l. acquil. si delatum. Gl. quesitum querit nunquid aduersario consentiente vel patiente prosequi quis posset exceptionem informiter propositam. dicit quod sic. quod hec repulsio fit in fauorem appellati. ideo eo patiente bene procedit. Pro hoc videtur casus i. c. proxi. nec ob. §. eo ab eo. in. vi. cum ibi no. quod ibi loquitur in diuerso casu. ubi videlicet quis non repellitur ex solo fauore partis. sed propter fauorem publicum vt citius causa beneficialis terminetur. ideo ibi ius operatur in patientia partis vt ibi no. in gl. si. unde dicebat lopus quod vt appellans audiat non ob. quod formam non seruauerit decre. vt circa. cedit in commodum appellati. ideo eo patiente audiri debet seu in casu. c. ab eo. quod audiat appellans non seruata forma illius decre. respicit commodum appellati. et in eius commodum et onus est quod non audiat. ideo ibi est de consensu appellati non potest penitere vel pretermittere formam. quia iuri in odium inducto non potest renunciari iuxta no. i. l. na. et si. ff. ad macedo. et no. de foro compe. si diligenti et c. Gl. forme querit de cuius forme omissione loquitur. Respondet quod potest intelligi de omissione forme in iurando. et etiam de omissione forme imprimendo secundum distinctionem quam vidistis. §. in glo. insup. et c. Glo. legitime querit quid si inuito et contradicente appellato fieret receptio probationum super articulis super quibus non debet recipi. Respondet quod non nocebit sibi. mouetur per istum textum a contrario dum dicit per confessionem aduersarij vel alias legitime. et sic si non legitime sit recepta probatio non nocet. dicit tamen glo. quod de consuetudine practici presueuerunt semper admittere articulos saluo iure imperpetuum et non admittendo quo casu clare esset quod non noceret probatio super illis facta quod propter prestationem predictam non consensisset. de quo de offi. dele. cum contingat super gl. penul. de testi. ex parte ade. facit quod dixi super tex. ad fi. La pus hic dicit quod talis probatio valebat in iudicium appellati non autem in fauorem appellatis. vt ipse possit dicere eam valere. Et quid si dicat quid predest eam valere in preiudicium appellati si non potest appellatus dicere eam valere. Respondet quod predest in hoc: quod poterit iudex iudicare sibi eam ex officio nec appellatus vel appellatus dicere poterit se grauatus siue pronunciet siue non nec per consequens appellare. alle. quod scripsit Jo. an. de re. iur. infantibus in solutione questionis. et Guil. in spe. de offi. iudi. §. impedit sibi lapu. facit quod no. de excep. exceptiones. Guil. hic aliter dicit v3. quod ea que sunt acta cause et litis. et sic acta iudicialia sunt inualida. de alijs que non habent dependentiam necessariam a lite sicut confessiones. et similia. que facti sunt et factum concernunt quod illa semper durat pro no. per Inno. de elec. in questionem. et de testi. cam. q. Quid credo tutius tenere gl. que magis conformatur littere. que simpliciter loquitur. Istus

tex. in. §. sane inducit La. §. opi. Inno. de qua de accu-
sa. super his. et Archi. de qua. xxiij. di. illud. ubi dicunt qd
ad opponendum seu excipiendum contra electum admittit
quilibet. dicit. n. per hunc tex. qd talis opi. datur qm
mo solū videtur admitti ille cuius interest ratione privati
vel cōis interesse nō aliū. vt hic a contrario. et sic videt
hic approbati opinio glo. de qua. §. eo. vt circa in. vj. in
glo. quorū interest dicit tamen qd sufficit qd interesset et
de facto non in iure consistit. ff. de reg. iur. quatenus. et
quod no. Inno. et Hosti. de testi. veniens. Nō tñ suffice-
ret qd quis diceret ecclesiā sibi obligatā. qz tale interesse
bursale non attendit. vt no. in. d. c. super his. Idez tenet
hic Aba. dicit vt in. d. c. super his. per dominū. An. qz hic
in obiectione defectus vel criminū. in obiectu vero de
cōtemptus solus cōtēptu se opponere pōt. In obiectu
fame solum illi qui habent ius in electione. qz nō interest
ecclesie alios admitti si alias sit bonus. et est de cōsensu
maioris ptis electi. Querit. do. pe. an de ineptitudine
libelli possit opponi post sententiam. dicit qd sic alle. c. cū
dilecti. de empt. et ven. ubi dicit eē casum. et alle. dictum
Bal. in. l. edita. C. de eden. et ff. e. ti. l. j. hoc credo verū
qz resultaret iuris error exp̄ssus in snia. vt est in casu. d.
c. cum dilecti. al. credo secus. ar. c. j. de re iudi. et l. ij. C.
quādo prouo. nō est ne. Secundo querit an et quādo
libellus ē ineptus: sed probatio apta. an valeat pbatio.
dicit qd Spe. in ti. de offi. iudi. §. deseruit. dicit qd sic et po-
test fieri sententia si potest sustentari libellus secus si nul-
lo modo pōt sustineri alle. c. examinata cū ibi notat. §.
de iudi. et de testi. spo. cū ad sedē. Tertio quero an iu-
dex possit supplere ubi est proposita exceptio inepta. di-
cit qd nō per. l. libelloz. §. qd si libelli. ff. de accu. unde de
bet tunc potius reiicere libellū qz supplere etiā ubi agit
de vindicta publica. vt est maleficijs in quibus pōt mul-
tum iudicis officium. iuxta no. de testi. cū clamor. et in. l.
si non defendant. ff. de penis. et in questione Bar. iudez
maleficiorum. Ultimo pro p̄clusionē tex. in. §. sane. et
in. §. insuper. et eoz que intricate hic scribit La. possetis
sic distinguere qz aut ē appellatū seruata debita forma
in omnibus: aut est appellatū debita forma nō seruata
in aliquo: aut est appellatum debita forma seruata i ali-
quibus et in aliquibus nō. Primo casu in p̄secutiōe ap-
pellationis auditur appellans vel adherēs. alius vero
tertius non adherens in eadē instantia volens princi-
paliter admitti nō audietur ex quo causa est iam cepta
per vnū. sed assistat si vult fm Composit. §. e. c. j. in. v. co-
lumna. qd intelligit verū nisi doceret se ignorasse appel-
lationē interpositā et doceat de p̄prio interesse cū aliū
appellans p̄sequeret cōe. nā tūc audiet etiā p̄cipali-
ter assumēdo in se instantiāz cū sit interposita ista appel-
latio pro omnibus quorū interest. §. e. c. j. li. vj. Secus in
casu. l. qui de crimine. C. de accu. qz tūc in noua instātia
tantūz audietur. et supersedebitur prius inchoate. unde
isto casu adhibebit appellationi sed nō appellanti. alias
non video quomodo posset eandē instantiāz p̄seq.
vel dicit qd tertius nō adherens nūqz audietur. sed assiste-
do tantūz saluo nisi p̄sequat interesse p̄p̄riū et doceat
ignorasse. et hoc verū videt. ar. l. si cui. ff. de accu. et ff. de
popu. acti. l. ij. et no. §. e. cupientes. §. ceterū in. vj. in gl.
fi. et per Inno. de preben. dilecto. facit quod no. §. e. cum
dilecti ad fi. et. C. de accu. l. si quis homicidij. et l. q de cri-
mine. Finita autem instantia. an audietur super alijs ap-
pellans vel adherens. dicit qd nō si super negocio electio-
nis est pronūciatum. secus si super articulo appellationis
tantum. ar. c. euz inter de re iudi. et l. Julianus. ff. de
condi. indebi. et quod no. per compos. §. e. c. in. vj. Idem
dico de alio tertio veniente et non adherente. et hec ve-
ra nisi duobus casibus. primo si vellet dicere collusū. se-
cundo si doceat se ignorasse causā agitātā et appellatā

et vellet p̄sequi p̄p̄rium interesse per no. in dicto. §.
ceterū. et hoc de primo casu p̄cipali. Secundo ca-
su quando est appellatū debita forma non seruata. tunc
si in nullo fuit seruata nō audietur appellans nec adhe-
rens in eadem vel alia instantia etiam per viam quere-
le. vt in. §. sane. iuncto. §. insuper. siue velit venire sup ex-
pressis informiter siue sup nullo modo expressis. Fallit
tamē hoc vltimū quando venire vult super nullo modo
expressis in tribus casibus exceptis in decre. vt circa. in
quibus etiam tertius non adherens audiretur etiam in
eadem instantia intelligo nisi contradicat appellans et
velit ipse admitti. ex quo causa est super euz cepta vt su-
pra dixi. Si tamē de facto admittatur super informiter
expressis potest ipsi appellanti assisti per adherentes vel
aliū ne colludatur. an autē tertius nō adherens pos-
sit admitti et in eadem causa seu instantia seu alia. dicit vt
in sequenti casu. et hec de secundo. et c. Tertio casu quā-
do est appellatum debita forma seruata in aliquibus. et
in aliquibus nō dicit quod super male expressis et male iu-
ratis nec appellans nec aliū adherens vel nō adherēs
etiam si p̄p̄rium interesse p̄inatū velit p̄sequi audi-
tur volēs p̄cipaliter admitti in eadē causa seu instātia a
et hoc per rationem glo. in verbo articulos. ne appellās
vna via obtineat ubi in alia succūberet. et hoc de mente
glo. in verbo eadem causa et in verbo non appellās et in
verbo articulos ad fi. et in verbo p̄p̄rius. assisti tamen
poterit appellanti de facto forte p̄sequenti. ne collu-
dat. vt in. §. sane. in fi. iuncta glo. in verbo nō appellans
in fi. et hoc in eadem instantia. in alia vero etiā durante
primo iudicio potest admitti tertius nō adherēs p viā
querele. vt in glo. in verbo eadē et probatur. §. sane a cō-
trario appellans vero vlt adherēs etiam in alia instātia
etiam per viā querele repeletur vt in. §. insuper. hec
super male expressis et male iuratis. Super nō expressis
non audietur appellans et adherens in casibus exceptis
in decre. vt circa i verbo nisi. et tūc demū cū specificatio-
ne et iuramento vt ibi dicitur. Alius vero tertius nō ad-
herens cuius interest secūdū La. intelligo respectu cōis
interesse vt infra patebit fuisse de mēte sua audiri in casu-
bus predictis exceptis et super non expressis eadē durā-
te instantia. hoc non credo si non adheret iudicio etiam
non iurando intelligo si venire vult per viā querele.
al. ob. decre. vt circa. nisi dicas illam artare solū appel-
lantem et adherentem quod intelligo dummodo absēs
fuerit tempore appellationis interposite. Si autem p̄-
sēs presens in nullo audiretur p̄mo iudicio eo finito au-
diretur solum si super articulo appellationis esset pro-
nūciatum. vel si doceret de collusionē. et hoc quando
tertius cōparēs p̄sequit cōe interesse. Si vō p̄sequer p̄-
natum interesse tūc audiret etiā eodē durāte iudicio vel
finito secūdū lapū. intelligo etiā i articulis male expres-
satis vt iuratis in diuersa instātia vt littera sonat. vt sic
fraus euitet. de quo i glo. in vbo articulos fm lapū. vt
scripsit Guil. i. c. vt circa in gl. si ergo appellās. qd intel-
ligit esse verū si ignorauerit appellatū licet sciuerit cau-
sam agi. sed si sciret appellatū tūc etiam pro suo interesse
nō audiret finito illo iudicio qd intelligo si super nego-
cio appellationis fuit pronūciatū. alle. no. per Cōpos. §.
e. statuimus in. vj. in glo. cōstituto. et in gl. ad qd. Ratio
est qz illa cōstitutio ex quo est appellatū vocat oēs quo-
rum interest absolute. et sic etiā si iter sit respectu p̄p̄rij
interesse q ratio cessat ubi non est appellatum. quia ubi
agitur per viā querele quo ad defectū artatiū et deu-
lutium non habet locū illa constitutio vt ibi no. Est ta-
men differentia secūdū Lapū quādo scit causam agi l3
nesciat appellatū inter eū q habet causam ab appellato
et eū q nō habet vt dicit Compos. primo casu fit p̄iudi-
cium. secundo non fit p̄iudicium iure suo p̄inato. Ra-

no quia decre. statuimus. non artat ignorantes appella-
tionem. vt. s. pxi. cle. alias nec etiā artat vbi agitur per
viam querele vt predixi. Sed contra illud dictum vide-
licet qd preiudicare etiam debeat ignoranti appellatū
si sciuerit causam agi. facit quod no. glo. in. s. ceterum.
cum iuribus ibi allegatis. quia videtur etiam preiudica-
re tunc non habenti causam nisi doceat de collusionē vel
ignorantia et proprio interesse. potestis dicere qd nō sit
ei preiudiciū ex processu facto in curia si non sciuit illud
ibi agi sed putauit alibi agi. alias forte secus cogita. Ex
predictis patet secundū lapum qd inter nō adherētē qui
prosequitur suū propriū interesse. et aliud qui nō psequi-
tur propriū interesse sed cōe nō videt differentia si velint
venire durante iudicio in eadē instantia qz ambo repel-
luntur si volunt prosequi male expressatos vel male iura-
tos in alia instantia vterqz admittit si absentes fuerint
appellationis tempore et sint ignorantes. sed si finito iudi-
cio bene est differentia qz prius auditur si doceat de p-
prio interesse. Secundo non nisi doceat de collusionē.
S3 qd facit qz cui bz obstat sniaz bz obstat et pcessus
de testi. causam per Inn. s3 prosequenti interesse cōmu-
ne etiam ignoranti obstat sentētia nisi doceat de collusi-
one. ergo eodem modo debemus dicere de processu. et
sic non debet audiri in alia instantia eodē durante iudi-
cio. etiam si ignorauit appellatū nisi doceat de collusi-
one. potestis dicere dictū Lapi non procederet. et contra
ipsum facit a contrario versū. propter hoc intelligendo
vt intelligit glo. vel potestis dicere qd regula illa cui ob-
stat sententia zc. procedit vbi eadem est ratio. alias sec-
z ita hic quia conueniens est qd pendēte iudicio ex quo
appellans nō pōt prosequi male expressos iste posset p-
sequi si causa est finita. nō est vltius de prosecutione q-
rendum. Si vero fuit presens tempore appellatiōis ma-
le interposite et tacuit. imputet sibi qz videt velle agere et
acquiescere tali appellationi. et consentire et factū est se-
cundū. Math. fatetur tamen qd victoria appellantis p-
dest tūc nō appellanti vel appellatū et nō psequenti. l. j. C.
si vnus ex pluribus appellauit. fm Math.

In plerisque ecclesijs ne. Diuidi-
tur i tres ptes prin-
cipales. quia in prima pte ponit cōstitutiois
causa. In secunda cōstitutio. In tertia protestatio. secū-
da ibi: volētes. tertia: ibi sane. Scda pars facit quat-
tuor prout glo. dicit non insisto. Nota qualiter se de-
bet habere prelatus. qz debet pdesse iuxta facti expedie-
tiaz. et secundum qd decēs est. Nota obnubulari et of-
fuscarī dignitatem ecclesiasticā ex duobus videlicet ex
vagatiōe et mendicitate. Nota ex verbo volētes ar.
qd pena cōferentis vel prouidentis nō excludit ad eum
cui sit collatio vel prouisio nec econtra. et vide. lxxxi. di.
tantis daniel. et Inno. de re iudi. q. iis. C. No. qd eccle-
sie cathedrali populo et clero christiano carenti superio-
ri etiam inferior a sede apostolica prouidere pōt de pla-
to nisi esset hec prohibitio secundū do. An. Sed certe im-
mo videtur idem fuisse ante hanc cōstitutionē. ar. no. s.
eo. q. qz in. vj. et tenet hic guil. super gl. in verbo superio-
rum. Nota qd appellatione populi cōprehenduntur
solum christiani subiecti zc. In verbo nullus. no. qd li-
centia prelatus non excusat subiectos in delictis vel i his
que aguntur contra ius. ff. ad. l. acquil. liber. homo. et in
regula qd quis mandato li. vj. Nota bene qd hic vide-
tur apertū qd illegitime promotus ad episcopatum si cō-
tingat euz ex illegitimitate repelli pōt repetere primum
monasterium et sic apparet qd per actum promotionis
seu receptionis nullo modo renunciat nec absoluit a iure
monasterij. quod est bene notandum secundū domi-
num An. Sed de hoc nō mirandū. quia ex quo electio
non sortitur effectū habetur pro nō facta ar. l. quoties

ff. qui satisfda. cogun. alias esset secus per notata in cle.
j. de electione. et per Jo. xxi. di. si qui sint zc. Ex ver-
bo nos enim. nota qd cōsecratio ad episcopatū iure posi-
tuo potest reddi nulla. et sic videtur qd decretum iuris
annullet etiam sacramentalia. super quo vide gl. supra
eo. prouida. in. vj. et de consuetu. quanto. p. In. zc. Ex
ver. sane. nota qd casus specialis non debet trahi ad cō-
sequentiam. vnde si potestatem restringit in aliquo casu
cōtra ius in alijs casibus nullo modo restringit nec am-
pliat. Ex quo nota qd ar. per locum a speciali non proce-
dit quando. l. expresse disponit non sumi vel quando su-
mendo illud aliud concluderet contra ius. facit quod
nota de electione publicato. et C. de epi. et cleri. conuen-
ticulari. et l. ij. C. de condi. insertis zc. Quero primo
an religiosus appetens dignitatem peccet mortaliter.
videtur qd non quia opus bonum desiderat. viij. q. j. qui
episcopatum. In contrarium facit quia deum dimittit
propter temporalem honorem de regula. licet. xix. q. ij.
due. dic qd si appetit vt proficiat non peccat. xxxvj. di. sigs.
xvj. q. j. monachi. si vt proficiat. et tunc licet illud quod ap-
petit in se sit bonum scilicet episcopatus: tamen appete-
re est malum ideo peccat. Secundo quero quid
si episcopus est expulsus cum populo et clero an eo mor-
tuo locū habeat cle. vt possit ibi eligi episcopus. Pau.
qd sic. mouetur quia tūc episcopatus caret clero et popu-
lo christiano. eo tamē viuente poterit iurisdictionē exer-
cere. vt in cle. i. de foro competent. et durat episcopus.
all. ad primum qd locus definit esse sacer per captiuita-
tem hostium. l. cum locati. ff. de religio. dictum placet s3
non ratio. quia non est verum qd per captiuitatem hosti-
um locus desinat esse sacer. Nec ob. l. cum loca quia
vt sentit hic gl. verū est qd definit esse sacer quo ad exerci-
tiū ministrorum cum ecclesia videtur ministris. vt not.
viij. q. j. pastor. Ad hoc secundū zenze. quia semel sancta
nō coinquinatur de choa. cle. vestra de re. iur. semel deo
zc. in. vj. nec est necesse quo ad cle. qd sit locus capt-
ab hostibus. sacer enim est qd clero caret et populo christia-
no. licet non sit in hostium potestate. vide ad predicta
Jo. i. d. c. pastoral. et Inno. d. sepul. l. pe. et si. zc. Que-
ro in verbo volentes quare plus ponderat frequentiaz
in recipientibus qz in dātibus dicit Guil. qd maior repe-
ritur importunitas in eis de rescrip. c. si. in. vj. et de cōces.
preben. detestanda eo. li. C. Quero quid de electionib-
factis ante hanc cle. dicit Guil. et Pau. qd prius facte per
priuilegiū vel consuetudinē valebunt. sed amodo non
valebunt. vt sic priuilegium videatur amittere zc. xj. que-
stioe. iij. priuilegiū. Ex hoc dicto nota scilicet p hanc
cōstitutionem videtur priuilegiū sublatū licet nil dica-
tur de eo. et hoc est ideo quia alias non posset aliqd ope-
rari hec prohibitio cum de iure cōi non liceret ante hanc
cōstitutionem. vt supra tetigi et tangetur in glo. sup. gl.
superiori. alias per ius cōmune nō tolleret priuilegiū ni-
si de ea expresse fieret mentio. de prescrip. veniens. et qd
no. de rescrip. c. j. contra hoc facit qd saltim potuit opera-
ri respectu iuris consuetudinarij. So. vbi a iure inhibet
cōsuetudo videtur solum inhiberi et damnari futura nō
preterita. de quo dicitur in cle. statutum. de elec. et i cle.
ij. de re. eccle. non alie. et per Ly. in. l. dudum. C. de con-
trahen. emp. et in. l. ij. et fi. C. que sit lōga psuetu. Que-
ro an cle. locum habeat solū in religiosis tantum videt
qd sic. quia frequentius sic faciunt vt dicit cle. dic cōtra
quia in omnibus locum habet. sed precipue in religiosis
secundū guil. facit quod vidistis in cle. j. in versū. presi-
dētes in glo. de rescrip. hoc itellige in principali statuto
secus in penali. vt in glo. facit quod nota. de rescrip. di-
spendia. li. vj. in nouella. zc. An habens potestatem in tali
loco eligendi possit eligere videtur qd sic quia tantū loq-
tur de prouisione. Tene qd non quia ex quo prohibetur

provisio dicitur etiam inhibita electio **33** Pau. l3 in cō. facit. c. cum in illis. de preben. in. vi. sed illud in materia rescriptorum que est ambitiosa. facit glo. in cle. si. j. eo. Quid si episcopus habet saltē duos subditos videtur q̄ sufficiat q̄ hic dicit subditis. ar. regule pluralis locutio. in. vi. cum concor. contrariū tenet Pau. quia. s. dicit populo in quo saltē regunt. xj. q. iij. vñio. ff. vi bo. raptō. l. p̄tor. z no. de elec. c. j. Alterius dicit Ber. hic apertum esse q̄ ecclesia non desinat esse cathedralis. l3 careat clero z populo. z sic facit pro opi. Jo. z Archid. de qua. s. eo. l3 canon. in. vi. dicit tamen ipse Ber. q̄ aut discesserunt animo non redeundi seu reuertendi z ecclesia definit esse parochialis z cathedralis. Aut non discesserunt eo animo z tunc secus. hoc reprobat Jo. de ligna. quia non debet pendere a potestate populi z clerici facere ecclesiam desinere cathedralem esse. vij. q. j. multotiens. vt eccle. bene. c. vno. de reli. do. c. j. Alij dicunt q̄ parochialis z cathedralis definit esse si passa est aratrum. ff. de usufruc. l. an usufructus. quod intellige verū si facta sit auctoritate superioris. al3 secus. vt no. Inno. de no. ope. num. c. ij. z de sentē. ex cō. granem. Posset tamen hec cle. induci pro alia opi. quia aliud hic statuitur quando caret clero z populo z aliud qñ non caret zc. Quero in ver. nullus. quid si talis episcopus ageret nomine ecclesie an ei obstat exceptio. Pau. q̄ sic: q̄ hec exceptio hec ecclesia caret clero z populo. probari potest saltem indirecte. z approbata constat istum non esse episcopum nec esse potest. de quo per Inno. de electione nihil. z per Archidiacono. xij. q̄e. ij. alienationes. xij. questione. iij. nonne. xij. distin. quiescamus. ad hoc quod no. in Spe. de actore. s. j. ver. quid si contra prelatus. Quare non valet consuetudo. dicit q̄ onerosa est ecclesijs. de consue. c. j. Ultimo dicit Stephā. hic colligi q̄ consecratus in episcopum remanet subiectus inferiori. sic al3 archiepiscopus esset subiectus episcopo. de renun. ad supplicationes. vij. q. j. nequa q̄ zc. In ver. sane op. q̄ possit ampliare: q̄ si speciale est in his vt non possit superiores puidere. ergo in alijs secus de iure cōmuni que argumentatio procedit in iure. l. ius singulare ff. de leg. Soluit zenze. q̄ argumentatio non procedit in his que ordinantur ad dīminuendum: quia nō debent in alijs ampliari ne contra propositum ampliētur. ff. de condi. z demon. l. cum tale. s. si. ff. de leg. j. l. legata inutiliter. vel dic vt dixi in notabilibus zc. Glo. z populo. querit cum populus z clerus sint diuersa. vt pbat in decre. ex parte. de priuile. de senten. ex com. si sentētia. in. vi. hinc est q̄ in odiosis vnum aliud non comprehendit in. c. sedes. In fauorabilibus aut populus cōprehendit clerus ex propria significatione. insti. de iure naturali. s. plebs. fm zenzelin. fa. de foro competent. dilecti. Quid ergo si altero tantum careat ecclesia an locuz habeat cle. videtur q̄ non: quia hic copulatiue requirit ecclesiam carere populo z clero. sed habens alterū tantum non caret vtroq̄. arg. no. de rescrip. inter ceteras. z l. si heredi plures. ff. de condi. insti. sicut videmus in simili q̄ habens vinum non includitur cum carente pane z vino. z habens codicem tantum non includitur sub carente codice z digesto. Et similiter habens aurum non includitur sub carente auro z argēto. Ex quibus patet q̄ ecclesia habens clerus vel populum non includitur sub carente clero z populo. Pro hoc facit secundo fm glo. quia al3 non esset differentia an diceretur clero vel populo. an clero z populo quod non est dicendum cuz differentia debeat esse inter copulatiuam z disiunctiuā nisi sumeremus copulatiuā pro disiunctiuā quod esset improprie litteram. Improprietates autem sunt excusande non seruande. de verbo. signi. preterea cū ibi no. Tertio pro hoc alleg. glo. quia absurdū esset dicere q̄

ex quo habet clerus vel populum illi clero vel populo subtraheretur prelatus. z hoc non multum pūgit vt attestatur glo. In contrarium allegat: quia carere idē est quod non habere constat autem si dixisset si non habet vel nisi habeat clerus z populum q̄ requireretur q̄ haberet vtrūq̄ propter copulam. sicut esset videre in simili in exemplis supra positis. ergo in habente alteruz tñ ex quo non habet vtrūq̄ artat cōstitutio. pro hoc alle. decre. cuz in cunctis. de ele. iuncta decre. eam te. de eta. z quali. vbi idē videtur dicere si careat sciētia moribus z etate. z si non habeat scientiam mores z etatem. Ultimo allegat pro z cōtra. z sic pro vtraq̄ parte. l. si is qui ducenta. s. vtrum. ff. de reb. du. Finaliter glo. dicit q̄ licet hoc egeret decisione. tamen p̄ma pars sibi plus placet cum glo. concor. Pau. per rationes glo. Non ob. contra q̄a dicit q̄ carere non est idē quod non habere quia carere iudicat priuationem que in duobus coniunctis non verificatur in altero tñ verbum habere indicat effectualem impletionem que non datur nisi vtrūq̄ impleatur seu habeatur. hinc est quod dicimus q̄ in alternatio negocio neutrum debet fieri. In affirmatio alternatio sufficit alterum fieri de mu. pe. c. j. de reg. iur. In alternatiuis in. vi. zenze. tenet contra gl. q̄ sufficit q̄ altero tñ careat. mouetur: quia mens huius cle. fuit rep̄mere temeritatem sic prouidentium z recipientium. sed temeritas est etiam in ecclesia habente tantum populum vel tantum clerus. ergo menti stabitur etiam contra verba. ff. de excusa. tut. l. scire. s. aliud. s. eo. si postq̄. in. vi. Secundo quia coniunctis consideratis clero z populo carens altero tñ. dicitur clero z populo carere. ar. l. cuz eis de. ff. de edi. edic. Tertio quia hic clerus z populus non proferuntur simul sed separatim z semper in medio est verbum carentis verbum careat. vt sic sit sensus. z que scilicet ecclesia careat populo. s. tantum. z que scilicet ecclesia repete verbum careat clero. s. tantum. Ad rationes glo. respondet z primo. Ad primum dum dicit q̄ debet carere vtroq̄ propter copulam. z hec ratio cessat in constitutione prohibitoria in pluribus. vt cōiunctim cōsideratis. Non obstat ratio q̄ attēdi debet proprietates verborum. quia immo mens maxime vbi aliter salua esse non potest. de ver. sig. intelligentia. z. c. preterea. Nō ob. tertio q̄ absurdū esset q̄ ecclesia carens populo tantum vel clero tantum careat episcopo. quia habere poterit papam vel episcopum a papa. Non obstat ultimo q̄ in copulatis debet vtrūq̄ concurrere: quia hoc verū nisi aliud sufficiat. de quo de rescriptis. c. cum inter cetera. ff. de verb. signi. l. sepe. fm zenzeli. Ber. concordando opi. quia si ecclesia caret populo tantum. non procedit cle. ne clerus absq̄ culpa priuetur potestate eligendi. z sic procedit opi. zen. si clero tantum. z tunc procedit q̄a nullum infertur preiudicium populo habenti potestatem prouidendi. de elect. sacrosancta. z. ca. massana. hoc reprobatur do. An. z merito. quia hic tex. non ponderat preiudicium inferiorum vel habentium potestatem eligendi vel prouidendi. sed ponderat tantum mēditatem z vagationē. Do. An. dicit hic duo vī opprobriūz clerici z vagationē. Do. An. dicit hic duo vī oratio proferatur affirmatiue per hec verba caret clero z populo christiano. An negatiue non habet clerus z populum. Secundo est videre quid de effectu z materia copulatiue. Ad primum dicit q̄ est differentia ex vī locutionis. quia dicendo affirmatiue requirit cōcursum vtriusq̄ copulatiuorum qui non datur in carentia alterius. z sic non verificatur in altero. Negatiua vero negat cōcursum copulatiuorum qui cōcursum. non datur altero existente. vide glo. in cle. sepe. j. de verb. sig. vbi similem questionem ponit. Ad secundum dicit aduertendum q̄ oratio pluralis geminat suas singularitates qñ respicit

respicit diuersos effectus. l. falsa. §. j. ff. de cōdi. z. demō.
 z. quod notatur in. l. quamuis. C. de impube. z. alijs sub/
 stitu. z. l. heredes mei. §. cum ita. ff. a trebel. cum ibi nota
 tis. modo in proposito cum papa hic ponderat duplicē
 causaz vagationis scilicet z. mendicatis si ecclesia habz
 populum tantum z. non clerum hic necessario vagatio
 vel mendicatas non includit. similiter nec econtra. ideo
 satis putat: maxime ex eo quia hec constitutio est pena
 lis q. altero tantum existente non habet locum pena cle
 men. vt dixit glo. z. Paulus maxime quia in penis ver
 borum intellectum proprium z. strictam significationez
 sequimur. z. quia dato q. verba possint dupliciter intel
 ligi in quantum potest restringenda est cle. arg. regule
 in penis tene menti gl. de istis verbis affirmatiuis habē
 tibus i se priuationē inclusā an applicent ad nāz vborū
 simpliciū affirmatiuoz an ad nāz negatiuoz. Et pcor.
 glo. i cle. sepe. vide. l. si. ff. de voli excep. de nā copula
 tiue in. l. pe. C. de verborz signi. z. per Joan. mo. de here
 ticis. accusatus. vbi dat vsus per Bar. in. l. j. ff. de iusti.
 z. iure. z. aliquid de lega. iij. in. l. re coniuictim. z. plene in
 §. vtrum. in. l. si is qui ducenta. ff. de re. du. Do. anto. eti
 am hic plene ponit z. c. Conclude si ponitur inter incom
 passibilia resoluitur i disiunctiuam z. ponitur pro vel. ff.
 de usufruct. lega. l. si ticio. z. de iniurijs. oliz. Si ponit in
 ter ea que sunt idem resoluitur in adiectiuum alterū de
 copulatis si potest fieri alias in expositiuaz. idem in. l. j.
 ff. de pactis. l. di. cōsideret per archi. z. xxxj. di. omnino.
 z. per doctores de vita z. honestate clericorum. monaste
 ria. Si vero ponitur inter compassibilia diuersa. z. tunc
 prosequitur latissime quinqz membra. quia interdum co
 pulat conditiones: interdum causas: interdum res aut
 personas: interdum qualitates demonstratiuas rerum
 vel personarum: interdum actiones. Conclude si certus
 est de mente disponentis sit lex vel homo. illam serua in
 dubio si mens disponentis verificatur in quolibet copu
 latiuoz per se non requiritur concursus vtriusqz: alias
 regulariter requiritur concursus. Aduertenduz tamen
 quia dicit q. mens disponentis videtur esse in amplian
 do fauorem z. restringendo odium. ar. regule odia in. vj.
 Item aduertenduz q. vbi copulat qualitates nec appa
 ret expresse vel coniecturas an copulet illas respectu di
 uersoz subiectoz an eiusdem q. in hoc casu z. dubio cū
 natura copulatiue sit ampliare. l. ea tamē adiectio. ff. de
 lega. iij. ideo potius refertur ad diuersa subiecta q. idēz
 vt sic ampliatur. z. sic dispositio plura comprehendat. p
 quod infert ad questionem disputatam per Butri. q. si
 lego militibus doctoribus vel mercatoribus vel artifi
 cibus artis lane verificatur in militibus tantum: vel artifi
 cibus tantum: vel mercatoribus tantum. ad hoc. l. patro
 nus. ff. de le. iij. i. §. j. Hec est mā larga. In mā vero stri
 cta z. exorbitanti intelligeretur respicere idēz vel diuer
 sum prout plus restringitur odium z. plus ampliatur fa
 uor. nisi aliter pateret de mēte. per quod dicit si impone
 tur pena nobilibus z. bastardis aliqez percutientibus
 intelligeretur de bastardis z. nobilibus simul. z. sic ba
 stardi non nobiles vel nobiles non bastardi non cōpre
 henderentur. C. glo. christiano querit an locus sacer per
 captiuitatem hostiuz desinat esse sacer. Respōdet q. nō
 z. bene. z. respondet ad. l. cuz loca. ff. de reli. prout superi
 us tetigi super littera ideo non insisto. facit qd. no. per
 Inno. in. c. penultimo. z. si. de sepul. z. c. C. glo. religiosos
 ponderat litteram contra religiosos dicēs q. ipsi inter
 dum laborant importune z. per corruptelas vt promoue
 antur. z. sic exeunt laqueuz obedientie. z. per cōsequens
 dicere possunt cum psalmista. Laqueus contritus est z
 nos liberati sumus z. c. vnde dicit q. propter istas impor
 tunitates quandoqz miranda cōcedunt. hinc est q. gl.
 dicit se vidisse religiosum consecratum ad titulū qui nō

erat in rerum natura. nec etiam patere poterat per pro
 uinciale vbi omnes tituli sunt descripti. z. c. Glo. superio
 rum. querit quo iure spectaret hec priuilegio ad superiores
 z. non inferiores a papa. dicit q. non est curandum. quia
 quouis modo spectaret procedit cle. subdēs q. quattu
 or principales patriarche de quibus de priuilegijs anti
 qua. z. aliqui archiepiscopi sub eis consueuerunt facere
 multum contra hanc clemen. contra quos etia eman
 uit hec cle. dum dixit quantūcunqz z. c. vt infra dicit glo.
 super illo verbo. Guil. dicit q. nō vidit qualiter hoc face
 re potuerint tales superiores nisi de iure speciali. q. de
 iure communi non. supra eo. quāquam. in. vj. z. c. C. glo.
 obnubilat. opponit q. non possit ex mendicite obnu
 bilari dignitas episcopalis. quia ita est episcopus Egu
 binus: sicut episcopus rome vrbis. z. sic etiam quilibet
 pauperrimus episcopus. xcij. di. legimus. igitur z. c. facit
 de coha. cle. vestra. soluit glo. q. reuera coinquinari vel
 obnubilari non potest. sed quo ad famam seu opinionē
 vulgi sic. quia male videtur vulgo z. male loquitur: quā
 do videt episcopum male ornatum. facit quod notatur
 de priuilegijs. c. j. z. quod nota. in dicto. c. legimus. i quo
 autem consistat serenitas pontificalis dignitatis habe
 tur in clemen. si quis de penis. quia sunt parietes z. co
 lumne aliorū. facit de accusa. qualiter. ij. de voto magne
 z. c. C. glo. speciali querit an sufficeret habere generalē
 potestatem prouidendi super episcopatibus. Respon
 det q. non per hanc litteram a contrario. Illud est enīz
 specialiter quod est a generalitate exclusum. ff. de iure
 fisci. l. ita fidei. quod intelligit Guil. etiam si haberet pro
 uidendi potestatem super episcopatibus spectantibus
 ad prouisionem papalē. facit de preben. c. ij. in. vj. Quā
 do ergo dicitur habere speciale mandatu dicit do. An.
 q. tunc quando exprimit causam propter hoc non tran
 sit sub generali mandato. vt quia dictum est non obstan
 te q. clero careat z. populo christiano. vel alias est certi
 ficatus z. cōmittit alias excludit ex defectu voluntatis in
 cōmittēdo: z. sic itellige iura que exigūt speciale māda
 tū. z. hoc t3 hic pau. ad litterā. Sed an legatus de latere
 hoc possit ex mādato legatiōis. z. enze. q. nō p litterā istā
 ibi quātūcunqz z. c. facit de priuilegijs. quia circa. cū cō
 cor. z. xix. di. si romanorū z. c. C. glo. christianis. querit
 an vacante ecclesia parochiali in scismate cōstituta vel
 infidelitate possit ad electionem vel prouisionem proce
 di. Respondet glo. q. non. z. idem glo. supra in verbo de
 pastore. q. nimo vt dicit gl. circa quattuor sedes patriar
 chales quādiu sunt in potestate infidelium vel scismati
 corū specialiter prouidit Bonifacius in extrauaganti
 sancta romana. vbi dicitur q. quādiu scisma durat ipsi
 vacantibus ad electionem postulationē vel prouisionē
 quouis modo pcedi nō possit: nisi prius ad apostolice se
 dis noticiam deducatur. decernentes irritū z. inane q.
 quid contra predicta per quēquam contingeret attēta
 ri scienter vel ignoranter. z. irritat quascunqz consuetu
 dines vel statuta etiam iuramento vel cōfirmatione val
 latis etiam quecunqz priuilegia z. c. C. glo. prelato. que
 rit qua pena erit puniendus prelatus licētiās subditum
 contra formam cle. que dicit q. pena erit arbitraria cuz
 hoc non determinatur. ar. c. de causis. de officio delega
 ti. vel dic q. sicut transgressor canonis puniri poterit de
 cuius pena. iij. di. deniqz. z. supra. e. generali in. vj. i gl.
 C. glo. in versi. z. in episcopum. querit an ex solo consen
 su promotus contra formam huius cle. incurrant hanc
 penā. Rñder q. nō. pōderat enīz litterā que copulatiue
 loquēdo regit etia vltra consensuz cōsecrationē. facit
 pro hoc q. ille pene vt odiose sunt restringende. vt in re
 gula odia. z. in regula in penis in. vj. C. glo. permiserit
 quicquam in absolute coacto dicit q. in eo cessaret hec
 pena. nec imprimeretur character. alleg. q. me. causa. sa
 d

cris. et de bap. maiores. **C**l. honores querit qualis est pena ista non recipi in pontificali honore. Respondet et clarissima est et c. **C**l. monasterij. querit an decreta- lis locū habeat in ecclesia regularium canonicorum. Re- spondet qd sic. qd talis ecclesia appellatur monasterium de privilegijs cū olim. ij. et per hanc litteram dicit gl. pa- tere a ptrario. qd pena huius cle. non pōt habere locū in alijs q̄ in religiosis promotis. dispositio tamen habe- at etiam in alijs locum. vt supra dixi. facit quod no. de re- scriptis. dispēdia. i. vj. et c. **C**l. plato op. de. c. j. xvij. q. j. vbi per promotiones soluitur ab obedientia. Respo- det qd hic non tenuit promotio ibi sic. facit quod notat Jo. xxi. di. si qui sunt. a quibus autem promotis valide et legitime liberetur factus episcopus. no. i. dicto. c. vno et xvj. q. j. de monachis. et c. ne pro cuiuslibet. et dixi in cle. j. s. e. glo. tenet Fede. in opere suo consilio quinto. et cō- silio vigesimosecundo. al. dictum. c. ne pro cuiuslibet. et archi. ibi. vbi dicit qd episcopus dispēfare nō pōt vt mo- nachus qui renunciat capelle redeat ad primū monaste- rium. alleg. de renuncia. ex transmissa. et xvj. q. vltima. c. finali. vnde dicit qd tunc remanebit monachus episcopi ex quo alibi non est professus et episcopus ordinabit vi- tam suam. lxxx. di. ad reatum. et per Innocē. et Hostiē. de regula. poenectus. Quid autē si talis promouetur ad ecclesiam regularem tunc tenere videtur Fede. qd re- manet monachus secūdi monasterij. alleg. de statu mo- na. cum ad monasteriū. vbi de hoc per Inno. et Hosti. de simo. dilectus. ij. Istam questionem disputat ipsemet cōsilio vigesimosecundo. et ibi concludit qd si quo casu desinat esse monachus secūdi non repetit primū locū. et qd si promotus est ad secundum absqz professioe secū- di loci qd non remanet monachus secūdi. quod vltimū non placet domino Zinto. quia ex quo patitur se promo- ueri ad secundū tacite ibi profiteri videtur. ar. s. de elec. officij. et c. cum in magistrum. vide. s. e. nullus. in. vj. et supra. e. cle. j. **C**l. vel aliquod. ponderat litteram que decernit irritum quicquā attentatū contra premissa vel aliquod premissorum per quod infert qd non valet proui- sio facta de tali ecclesia. nec licentia data. nec etiam con- sensus prestitus. nec etiam promotio facta de tali eccle- sia contra formā clementine. quānimmo ne consecratio facta p̄ formā clementine valet. quod intelligit gl. quo ad executionem non quo ad characterem. qd ille semel impressus non potest irritus fieri. allegat notata de con- secrationibus distinctione quinta. manus. in vltima gl. et qd no. de consue. quāto super glo. i. glo. tenet Stbe. alle. vij. q. j. episcopus nona qōne secūda nullus. et c. epi- scopum. et de tempo. or. consultationibus. Idem tenet hic Paulus. vnde dicit qd talis promotus carebit ho- nore in executione. remanebit tamen habitus quia de substantia consecrationis non est qd ad certam ecclesiā consecratur. sed sufficit ad generalem cōsecrari que vni- ca ē. xxiij. q. j. loquitur de trāsla. iter. Nec residet in du- bio an effectus consecrationis impediatur propter de- cre. ita qd sit nulla. de quo in dicto. c. manus. et in. c. quā- to. Guil. hic dicit primo qd est differētia inter ea que cō- petunt rōne officij vel ordinis et ea que cōpetunt ex mā- dato accidentali cūz adminiculo ordinis. Primo casu prohibitus confert. Secundo nō. xcv. di. peruenit. lxxx. di. c. j. hec tenuit glo. in preallegato capitulo quāto et c. manus. vel secūdo secūdū eūz dici pōt qd tota potestas episcopi ultra presbyteratū ē circa corpus christi mysti- cum. quod est ecclesia. vt ad ordinandos sacerdotes et similia. vnde papa ex plenitudine potestatis potest po- testatem illā circa corpus christi mysticum cōcedere nō habenti et tollere habenti. sed potestatem circa corpus christi verum non secūdū eū. et sic sentit Guil. qd episco- pus depositus ordinando non imprimeret characteres

quod est contra tex. de ordi. ab episcopo. c. j. Nec ob. si dicat qd episcopatus non est sacer ordo per se. et sic non imprimit characterem. et sic per consequens potest dele- ri ex toto. et sic videtur qd Guil. bene dicat qd respo- de qd sunt opini. Theologi tenent qd ē ordo prout sumitur or- do pro officio. xxi. di. clerus. vbi de hoc cū similibus. nā episcopus multos actus sacros facit. de electione qd si- cut. s. preterea. sed sumendo vt pro sacramento episco- patus non est ordo. de hoc in probemio. in. vj. et de pur- cano. qu oriens. Domino Zinto. videtur qd hec sit veri- tas salua determinatione ecclesie qd ordo presbyteralis et episcopalis fuerunt vnum et idē in primitiua ecclesia vt probatur. xxi. di. in noua. et xcv. di. olim. et xxiij. legi- mus. ideo idē vtriusqz erat character et licet postea in aliquo prelato sit episcopalis potestas et presbyteralis etiam tēpore apostolorum vt in iuribus predictis remā- sit tamen idem character aliquāliter impressus in psby- tero et amplius in episcopo ex dispositione apostolorū que interpretatur imo ē dispositio dei. ar. de celeb. miss. cum marthe. et ex hoc infert qd opi. que habet qd episco- palis dignitas non sit ordo. est vera intelligendo de or- dine al. separato a presbyterali illi cōnumerato vel ac- cumulato. sed dico secūdū eum qd bene est ordo idēz cū presbyterali licet in aliquo potentie maioris. et sic salua- tur vtraqz opinio. Pro hoc conclude ad propositū qd si episcopo prohibetur potestas ordinandi. vel prohibe- tur quominus consecratur. vel eius consecratio per de- cretum anulletur valebunt gesta quātū ad characteres et habitū qui aliquo modo pōt dici inesse episcopali di- gnitati et dixi et hec est causa quare si destituatur vel de- ponatur adhuc remanet episcopus quo ad habitum. et per consequens ordinando imprimit characterē. vt. d. c. j. de ordina. ab episcopo. per hoc dicit se dixisse de fa- cto qd ordinatus ab episcopis creatis auctoritate alteri- us sumi pōtificis etiam qui romanorū verus pōtifer nō est sicut necesse est esse. vij. q. j. in apibus qd illi celebran- do faciunt verū corpus christi cū ipsi pōtifices cōse- crati fuerunt a pontificibus antiquis. et sic ceperūt cha- racterem et per consequens creando alios episcopos li- cet contra prohibitionem impresserūt characterem et or- dinati receperunt. pro hoc facit qd hētur de scisma. c. j. vbi ordinati a scismaticis receperūt characterem et con- ficiunt. ix. q. j. ordinationes. **C** Sequitur aliud. c.

Modo circa religio-

forum. Brevis non diuiditur. Collige ca- sum fm do. Petrum ex glo. hoc intēdit. **C** Mo. pmo qd electioes medicatū in di- scordia et nō medicatū a minore parte capituli non va- lent. vt pbat. s. eo. quorū dā in. vj. **C** Mo. secūdo qd ver- ba a iure plata in sua rudi et materiali significatiōe itelli- guntur qd qñ vba sūt talia q̄ plus in facto q̄ in iuris ef- fectu regu lātur. vt ē verbū discordia. facit. l. lucius. s. tres heredes. ff. ad trebel. Ex quo nota qd verba prola- ta in materia naturaliter seu regulariter debēt intelligi nec inspicimus iuris effectū. l. tutelae. ff. de capi. dimi. et per hoc dicimus verbū filij quod naturale est qd appel- latione filij cōprehenditur et bastardus vt ibi no. Bar. **C** Mo. tertio qd verba plata in dispositiōe in dubio nō referuntur ad casum fictum sed verum. facit. l. iij. s. hec verba. ff. de neg. ges. cū ibi notatis. et de rescriptis susce- ptū in. vj. **C** Mo. qd interdū quis sibi nō prodest et alte- ri nocet. facit. C. de natura. libe. au. licet. facit. ff. de le. j. plas. **C** Mo. triplicē spēs vocū qd aliquē consistūt in fa- cto et iuris effectū simul. vt voces date ab illis qui de iu- re et facto possunt eligere. qdā in fictiōe vt voces haben- tium et habitum iuris seu potestatis eligendi et nō habē- tium actualiter vocē vere. sed ex iuris fictione. quedam nec

nec in fictione, nec in iure consistit, sed in solo facto ut voces non habent habitum nec actum iuris eligendi. **C. No.** q. vbi verba proferuntur in materia que potest intelligi de facto et de iure si non est materia aptabilis in omni sui parte ad dispositionem ut sonat in iure in dubio verificatur in materia facti tantum, probatur hoc quia papa annullat electionem factam a parte minori. Hec dispositio putat annullari non potest referri ad minorem partem numeri putat sortitur in iure effectum tantum, quia sic erat etiam ante nulla necessitas ut aliquid addat refertur ad factum numeri, et per hoc reprobat opinio Jo. an. de qua in c. indemnitate bus, §. sane ut dicitur Guil. **C. No.** q. ibi verba que possunt intelligi de iure et de facto: si generaliter proferuntur in aliqua materia intelligi debent de facto: si aliter intelligendo dispositio nihil operaretur. **C. No.** q. aliud potest dici subsistere tripliciter vel in eis: scilicet in iuris effectu aut in iuris fictione aut in facto tantum etc. **C. Glo.** electiones querit quid si religiosi ad quos spectaret ius eligendi ad aliquam prelaturam seculares elegerunt aliquo modo non mendicantem et non religiosum in discordia, maior tamen pars fuit pro eis an tenebit electio: videtur quod non per hanc litteram dum dicitur circa religiosorum electionis etc. gl. hinc tenet contra, quia hic loquitur de electionibus passivis, hoc est quando ipsi religiosi eliguntur a quibuscumque eligant sint religiosi vel non, non autem de electionibus activis, hoc est quando ipsi religiosi eligunt, movetur quia sic loquitur decretum, quorumdam ad cuius declarationem hec venit, ergo etc. hinc tamen locum siue provideat de religioso per viam electionis siue postulationis vel provisionis. Ex quo nota quod quandoque ad plures dicitur spectare provisio, licet proprie ad unum sicut collatio etc. **C. Gl.** constitutio querit de qua constitutione loquatur. Respondet quod loquitur de constitutione he. c. quorumdam, §. e. in. vi. Sed iuxta hoc querit an loquatur de constitutione, c. indemnitate bus. Respondet quod non quod probat primo, quia hic loquitur in singulari numero dicendo constitutionem cum indubitate loquitur de capitulo quorumdam, non comprehendit aliam constitutionem, quia sic loqueretur de pluribus propter quod debuisset in plurali dicere si hoc voluisset comprehendere. **C. Probat** secundo quod in decretis indemnitate bus non solum tractatur de discordia in minoritate numeri imo et tractat de numero duplo maiori quando proceditur per viam compromissi. Item de maiori non duplo maiori et etiam minori. Sed decretum, quorumdam loquitur solum de electione in discordia facta et de facta a minori parte numero, ideo bene patet quod de illa decretum indemnitate bus non loquitur. Fateretur tamen glo. quod licet ad litteram de illa non loquatur, tamen propter identitatem rationis dispositio huiusmodi locum habet in casu decretum indemnitate bus respectu eius quod ibi dicitur de numero saltem quo ad. §. si qua vero, de quo cum glo. sequenti etc. **C. Gl.** in facto, querit de intellectu et explanatione littere. Respondet litteram explicando quod mens et intentus clemens, est quod si ex decem electoribus octo elegerunt aliquid de ordine mendicantium et alii duo elegerunt alium de ordine non mendicantium vel contradixerunt vel contradicunt electioni de mendicantibus. Modo si aliquid opponitur contra istos duos propter quod negatur ipsos vocem habuisse, ut quod dicuntur excommunicati suspensi et irregulares vel ea vice privati potestate eligendi vel aliquid aliud simile, puta quod vota expresserunt contra formam capituli, ij. §. eo. in. vi. facit de postulata, gratum, et de consuetu. cum dilectus, secundum 33. propter quod dicitur virtutes et potestates capituli consistere et fuisse in illis octo, et per consequens dicitur ex iuris fictione electionem concordem, cum illi octo fuerint concordantes qui ex iuris fictione representant capitulum certe hoc non prodest mendicanti nec ipsius iuvat. Similiter si ex decem canonicis vel monachis quatuor tantum elegerint religiosum non mendicantem modo si dicatur quod

reliqui sex vel saltem tres ex reliquis sex sunt suspensi, etc. ut supra propter quod allegatur electionem illam factam a toto capitulo vel a maiori parte saltem attentam fictione iuris que fingit suspensos non fore de capitulo respectu vocis dande, hoc non habet iurare tale electum, et hic est intellectus littere. Sed iuxta hoc gl. in versi. sed quero querit vos videtis voces excommunicatorum et similium computari ut noceant: nunquid voces excommunicatorum et similium computantur in numero ut prosint et augeant numerum et suffragium in tantum quod ex illis vocibus possit sequi confirmatio que alias non posset fieri illis exclusis, exemplum ponit si ex electoribus sex elegerunt religiosum non mendicantem quod omnes sex erant excommunicati vel saltem tres ex eis, nam si computatur poterit confirmari ut electus a maiori parte, alias secus glo. respondet quod non quantum ad casum, c. quorumdam movetur quod in quolibet casu illius decreti, constitutio illa solum impedit et nocet non autem adiuvat ut aperte apparet ex verbis illius decreti, alias sequeretur absurdissimum videlicet quod si ex viginti canonicis decem et octo elegerint mendicantem et duo alii quod valet electio duorum quod est absurdum, unde prima non valet iure speciali, secunda iure communis, facit ff. de heredi. in sti. l. et si non lex, pro hoc etiam allegat gl. quod videmus in simili, quod si ex viginti electoribus novem elegerint professum, et sic regulariter non sequitur quod per hoc electio facta per novem intelligit excommunicatos vel inhabiles alias debet valere, ut est casus in c. scriptum, supra eodem, et in c. indemnitate bus, §. si vero, et §. si qua vero, unde cum iura antiqua in hoc reperiatur correctata nec mutata, non est nostrum illa mutare, ar. C. de testi. sancimus facit supra eo, cum expediat in sexto. Hec dicit glo. fore vera ut voces inhabilium non augeant numerum quantum ad casum capituli quorumdam, quantum autem ad casum decreta, indemnitate bus, in quantum loquitur de electione facta per viam scrutinii a duplo maiori numero a principio vel etiam ex postfacto subsecuto accessu debite in quantum etiam loquitur de electione facta per viam compromissi, cui minor pars se opponit videtur dicendum esse secus, ut videlicet voces inhabilium prosint et augeant numerum. Ratio quod ibi dicitur quod confirmari debeat taliter electus exceptione aliqua non obstante adverse partis. Unde in hoc videtur electio abbasisse vel priorisse esse similis electioni cardinalium quorum voces augent numerum etiam si sint excommunicati supra eo, ne romani, §. penultimo, et hoc secundum glo. satis videtur fuisse de mente illius decreti, indemnitate bus, tamen quia aliqui tenent contra, et glo. olim tenebat contrarium ibi dicit si quis vult defendere oppositum potest respondere quod voces inhabilium non prosint, nam licet ibi non audiat exceptio partis tamen officium iudicis non deficit, ut ibi patet, et sic iudex ex officio examinabit an electio sit canonice facta et per consequens ab habilibus, et si reperiret eam factam ab inhabilibus cassabit eam. **Or** gl. finaliter videtur adherere precedenti opinioni, unde dicit quod hec opinio destrui videtur per, §. sane, quod videtur intelligendum quod ex consideratione numeri sit inventa electio canonice facta puta respectu forme et materie debet confirmari, et sic vult quod iudex in confirmatione electionis et examinatione solum habeat respectum ad formam et materiam electionis seu ad habilitatem et inhabilitatem persone electe non ad numerum seu habilitatem vel inhabilitatem eligentium. In quantum autem decretalis indemnitate bus loquitur de electione facta a maiori parte, non tamen duplo maiori, concludit glo. quod respectu administrationis impediens locum cle. habebit, quod illo respectu non admittitur exceptio partis, respectu vero electionis cassande sic, quod illius respectu bene admittitur exceptio, licet summarie cognosci debeat ut ibi dicitur. Fateretur tamen glo. quod predicta quantum ad casum decretalis indemnitate bus egerent decisione papali, zenzeli.

tamen dicit qd illud capitulum satis est declaratum propter idēitatē rōnis. Idē paulus dicens illud speciale in mulieribus sicut et multa alia. quia non tenetur scire iura. vt no. j. q. quarta. §. notandus. Credit dominus Antonius qd si tot sint voces inhabilium qd nō remanet electa a maiori parte habilium ex officio poterit ipsam cassare. et in hoc posset supplere. si autē non sunt tot qd remaneat electa a maiori parte satis credit qd iudex illam non cassabit. qz non est verisimile papaz voluisse electionem a minori parte attentis vocibus habilium confirmare. Exemplum si duodecim sint moniales. et octo elegerunt vnam et omnes octo sunt excommunicate vel saltem quatuor ex illis. Credo tutius tenere glo. qd exceptio in habilitatis persone eligētis nō admittitur in monialibus ne oriatur scandalum. et ne vna discooperiat opprobrium alterius. que fuit ratio illius decretalis vt ibi notatur. ideo cum illa pariformiter locū habeant etiam in electa a minori parte respectu vocū inhabilium. ergo et. ar. de consti. trāsato. Reddeo nunc ad glo. in versi. et. et que ro an voces absentium et non vocandorum et vocatoz qui noluerint venire vel expresse renūciauerūt cōputentur in numero. et si dicat electus a minori parte qui non est electus a maiori etiā talibus computatis. videtur qd sic. quia predicti non habent vocem ex fictione iuris. ergo et. per hanc clemē. que loquitur simpliciter et indistincte. In contrarium facit. qz satis videtur absurdum voces talium cōputari. ex quo actualiter non habēt vocē in capitulo. alia rōne quasi inhabilitatis defectus persone. licet al's sit de numero capituli. et ad hanc partem inclināt glo. licet dicat qd decisione egeret. vnde concludere videtur talium voces non computari sicut nec etiam computantur voces non constitutorum in sacris in collegiis masculorū prout cōmuniter tenetur per clemē. ij. de etate et qualitate. et sicut etiam non computantur voces non professorū in collegiis etiā seminarum in. c. idētitatibus preallegato. Per predicta glo. cōcludit qd de mente huius cle. est qd habens al's vocē licet accidentaliter eaz perdidit non excludatur ex fictione a numero. sed non est mens qd nō habens al's vocē computetur in numero. vnde quia tales non habēt alias vocem vt patet ex predictis. et in decretali qd sicut. de elec. et. c. qz ppter. merito non augēt numerū. hoc confirmat glo. per simile. qz sic videmus in electione pape vbi in duabus partibus cardinalium non computant non inclusi qui sunt exclusi ex renunciatione tacita vel expressa. l. 3. al's cōputetur excommunicati vt patet ex decre. vbi periculum. §. sane. §. e. in. vj. iuncta clemē. ne romani. §. penultimo. Idem dicit zenzeli. quod nō constituti in sacris nō cōputantur. qz eorum repulsio per dictā clemē. ij. est magis ad factū qd ad iuris effectum. qz etsi de facto admittantur tamē nō habent vocē vt ibi patet tamē nō possunt dici priuati voce iuris fictione cum eam non habuerint. in sti. de capitis diminutione. §. seruus. sed illi tantū qui eā habent et ipsam perdunt ex aliqua causa tales saltem de facto sunt de numero quāuis non ex iuris fictione. et sic loquitur hoc capitulū secundū zezelinū. Dominus Anto. hic idē tenet quod gl. hic prosequendo latius quinqz casus. Quia primo quidam sūt priuati habitu primario a quo surgit habitus numeri. et iuris eligendi. et sunt priuati secundo habitu. scilicet iure eligendi et communiter actu. vt sunt intrusi vel renunciantes beneficio ita qd perdant possessionē vel priuati beneficio nulla possessione retenta. Secundo quidam sūt habentes habitu primarium iuris a quo surgit habitus secundarius iuris eligendi. vt sunt canonici non constituti in sacris. vel qui non sunt in etate. Tertio sunt quidam habentes habitu primariū et secundariū iuris eligendi. actu autem vocis dande sunt priuati de iure et

de facto. saltem pro tūc vt sunt absentes in loco de quo non debent vocari vel nolunt interesse vel renunciātes voci. Quarto quidam sunt habentes habitu primariū et secundarium carentes actu vocis de iure sed non de facto. vt interdicti suspensi excommunicati et similes. Quinto sunt quidam habentes habitu primarium quia canonici. et secundarium: quia habent habitu iuris eligendi. et habēt actū de iure. licet non admittantur de facto: qz sunt contēpti. in primis duobus generibus nō locū habet indubitanter clementina. quia quo ad nihil computantur in numero. Idem in tertio quod plane procedit si fateantur inhabilitatē suam al's secus fore videtur secundū guil. quia tunc faciunt discordiam propter dubium. Dominus antonius credit hoc examinationi iudicis relinquendū. vt si reperiatur eos taliter inhabiles non cōputet in numero al's sic. In quarto genere in dubio locum habet clementina. nec obstat. ij. q. j. nomen. quia secundum paulum potius facit pro. quia ibi dicit qd deponi debet de matricula excommunicati et supprimuntur. et sic non ex toto delentur de numero. In quinto genere idem si persistant in contradiciōe. si autē consentiant ex postfacto tunc si post consensum prestitum ab electo non pcedit. secus si ante secundū Bern. quod vltimum non placet Joan. de ligna. quia consensus post scrutinium non auget numerum supra. e. in genesi. et. c. ecclesia dic secundum dominum Antonium. si agitur de discordia tollenda. vt in medicante procedit dictum Bern. si quo ad augmentum numeri dictus Jo. de ligna. et hoc est tenendum reiecta distinctione Joā. de ligna. qui distinguebat inter priuatos ab homine immediate. vt si quis esset interdictus aut priuatus a papa potestate eligendi. Quia eligit contra consilium. quia propter. et tūc non cōputetur in numero vox talis. et inter priuati a dispositione iuris vel fictione immediate licet sententia vel factū hois sit causa talis priuationis. vt quia est excommunicatus vel suspensus ab homine vel a iure. propter quod priuatur a iure potestate eligendi vel quia scienter elegit indignū contra. c. cū in cunctis. quia his casibus et similibus bene cōputabuntur in numero. Idē dicit in priuatis secundū formā decre. ij. §. e. in. vj. et hunc dicit intellectū cle. que dicit voces computari in facto non in iuris effectu quasi velit qd voces nō cōputentur. immediate quando ex facto hominis non ex iuris dispositione non sunt voces. assignat pro ratione diuersitatis. qz mitius agitur cū lege qd cū homine. ff. de arbitris. l. celsus. hec opinio cōmuniter non tenetur quia negari non potest priuatum ab homine potestate eligendi habitu esse de numero eligentium. et vocē suā vocem esse in facto. et nō vocē inspecta iuris dispositione. Est ergo intentus cle. qd voces surgentes ab aliquo alio habitu potestatis eligendi computantur. que autē surgunt a non habitu non computentur. nec obstat predictis dictum Inno. §. eo. scriptum. vbi dicit non computandum in numero vocem priuati potestate eligendi si sit priuatus ante actū electiōis. si at priuatus i actu electiōis illa vice vox eius l. 3. nō tribuet suffragiū alicui cōputaret tū in numero. qz pcedit in alijs electiōibus nō reglariū et. Querit do. an. qd si sint. xij. canonici et duo excommunicati ex illis religiosus non mendicans est electus a. vj. de nō excommunicatis si isti duo non computantur in numero hēbit maiore partē al's non. an computantur in numero. Pau. qd non: quia non computantur in numero nedū vt vocem dent sed etiam vt non sustineant numerum. dic contra secundum dominum ant. per hanc cle. per quam sibi non placet hoc dictus paul. certe ipse non bene percepit dictum pau. et male eum recitat quia Paulus in effectu vult id quod dixit glo. circa. c. quorūdam. s. qd voces excommunicatoz nocēt. non

non autem profunt. ideo si ad complendum maiore par-
tez sit aliquis excommunicatus non perficiet. Adodo ex
pedita materia cle. intrinseca. Aliqui hic tractat mate-
ria fictiois ponentes quid est fictio et unde dicat. et quot
sunt species fictionis. de quo hic per Buil. et per Jo. de
lig. qui ad litteram quasi ponit verba Bar. in. l. si is qui
pro emptore. ff. de vsuca. vbi plene no. de materia. et dic
ut ibi. et vide gl. s. de spon. is qui. et xxvij. di. quod inter-
rogasti. et in. l. no est verisimile. ff. quod me. cau. et. l. siue
apud acta. C. de probatio. tractat hic do. An. an aliqd
sufficiat de facto fieri vel de iure. siue querimus quo ad
effectum pene euitande siue comittende siue sit pena le-
galis siue conuentionalis siue quo ad effectus creandus
siue quo ad creandus alium effectus. et q. materia e magis
legalis q. canonica et pedit ex declaratione legum omit-
to. et concludit q. vbi constat de mente illa est seruanda
in dubio si conuentione facti quis leditur videtur de fa-
cto cogitare alias solu de iuris effectus. l. si q. maior. C. de
transac. vbi de hoc. et in. l. ea quidem. C. si mancipius ita
fuerit alie. vbi per Cy. et Dy. et Bonifacius in. l. quidam
cum filius. ff. de verbo. ob. Ultimo querit do. pe. de que-
stione de qua per Bar. ff. de adul. l. si maritus sit in magi-
stratu. §. j. C. de cle.

Statutu super boīs.

¶ Ponit dictum cum certa determinatio-
ne. Secundo ab illo excepit. secunda ibi:
ceterum. ¶ Nota primo q. capitulum
sede vacante succedit in potestate iurisdictionali siue ec-
clesiastica siue seculari. et sic videtur succedere in acci-
dentali iurisdictione non solum in naturali de quo de fo. co-
pe. veru de ma. et obe. c. i. in. vj. ¶ Nota secundo q. iuris-
dictio in temporalibus in terris ecclesie subiectis videt
temporalis et non ecclesiastica. et sic videt fm leges et non
fm canones terminada de quo in. c. si duobus de appel.
et in. c. ij. de arbi. li. vj. ¶ No. q. id q. dicit capitulu sede
vacante succedere in iurisdictionalibus habet locu non so-
lum in cathedrali ecclesia sed etia in alia collegiata vel
conuentali inferiori. facit. j. de suppl. negl. prela. cle. j.
¶ Nota hic de verbo emolumentu quod sumat pro red-
ditu pecuniario. et intelligit deductis expensis et c. ¶ Ex
verbo ceterorum. No. q. de iure comuni ad alius q. ca-
pitulu non deuoluit potestas iurisdictionalis sede vacan-
te. ¶ Et no. q. vbi deuoluit consuetudine disponete vel pri-
uilegio quia tunc cum emolumento deuoluit emolumen-
tum tunc non reseruatur futuro successori. ¶ Nota secun-
do q. ius speciale comprehendit in se ius priuilegij et con-
suetudinis et q. potest aliud ius comprehendere fm do. An-
to. puto tamen necessariu illud auctoritate apostolica
confirmari. ¶ No. fm dominu De. difficilius tolli pri-
uilegium concessu dignitati q. psonae. facit de rescrip.
c. penl. in. vj. Et an in dubio videatur concessum digni-
tati vel persone. habes glo. de insti. cum venisset. et. xxv.
q. ij. in summa. et per Bartolu de serui. lega. l. penl. et de
hoc etia in regla priuilegij in. vj. ¶ No. ex sigillo qua-
doq. percipi emolumentum qd est maxime in partibus
ultramontanis. quomodo autem multis de causis potest
sigillu charte imponi. habetur de fide instru. c. ij. et an p
sumatur positu de voluntate eius cuius est. dic vt i simili
consuevit dici de instrumento cancellato penes debito-
rem reperto in. c. ecclesia. ij. vt lite pendens. Item an i du-
bio sigillans dicatur consentire habes glo. C. de rebus
alie. no alie. l. ij. ¶ Op. primo q. capitulu sede vacante
non succedit in potestate iurisdictionis temporalis. vt
no. per Inno. de foro. compe. veru. naz bec potestas est
accidentalis in qua nihil est commune inter prelatum et
capitulum. So. dic q. forte capitulum habebat aliquaz
comuniteratem in tali iurisdictione propter quod in illa

succedit per ea que no. Inno. vbi. s. per. c. j. ne sede vacan-
in. vj. Hoc non placet q. hic in bonis istis comunibus
cle. non habet locuz vt hic. ij. gl. dicit. ideo dic q. hic ca-
pitulu succedit in hac parte ex dispositione alicuius co-
suetudinis vel statuti aut alterius iuris specialis. vel
dic tertio q. loquitur de emolumento veniente aliunde
q. ex exercitio iurisdictionis propter solum habituz vel
propter solum exercitiu in vita prelati datur forte omni
anno tantuz. et si occurrat solutio in vacatione reseruata
da est successori. ¶ Quero primo an vacante sede sala-
ria q. dabatur ab episcopo aduocatis et procuratoribus
debeant solui. dicit Pau. q. sic quia tunc magis eget ec-
clesia aduocatis et procuratoribus q. aduocare et litiga-
re possint si redditus episcopales occupentur. Ad hoc
de sindi. c. j. unde tales habebunt dicta salaria etiam cu
ecclesia non litigat. Ad hoc de offi. ordi. pnti. §. poro in
vj. nec ob. ne sede va. c. ij. vbi nulla lis debet tunc haberi
quia aliquando oportet haberi fm Pau. saltu enim de
facto vexari. Secundo quero an occupata ante dispo-
sitione huius cle. de emolumentis iurisdictionis a capi-
tulo sede vacante debeant solui. Buil. q. sic mouet quia
hec constitutio est iuris antiqui declaratoria. et per cose-
quens trahitur ad preterita. ar. s. e. cu in cunctis. §. sane.
unde dicit q. posset agi conditione ex hac decre. ad repe-
tendum ea que forte propter opinio. Joan. andree fue-
runt usurpata quia sic faciendo inciderunt in pena illius
decre. sepe ppter generalitate eius ibi quicqd et c. Et q.
in dubijs erat melius abstinere de homi. significasti fm
Buil. facit de spo. inuenis. do. Ant. putat hoc vez quo
ad loca vbi nulla erit consuetudo opposita contra hac cle.
et sic pro opi. Jo. andre. trahitur retro per glo. in. c. j. de
postula. prela. in. vj. et qd no. de consti. c. fi. ¶ No. tamē
ex dicto Buil. q. non excusat a pena facies contra ius sup
quo sunt opi. quod est verum quando pena venit impo-
nenda propter culpa. sed si ius exigeret ad penam doli
vel latam culpam bene excusaret si ius esset dubium. ff.
de iuris et fa. igno. l. ij. et quod scribit per Bar. ff. deposti-
ti. l. q. nerua. fm do. Ant. videte in q. tum dicit q. in pe-
na imponenda non excusaretur faciens contra ius. su-
per quo sunt opi. non videtur verum quia dubietas opi-
nionum maxime vbi index sequitur approbatu a iure
comuniter excusat ab omni culpa. arg. no. in prealp.
c. j. de post. prela. et de ap. cum speciali. et. c. vt debitus fa-
cit quod no. glo. j. de consu. cum venerabilis. secus si ef-
set opinio comuniter reprobatu per no. s. de consti. c. j.
per Jo. andre. et. s. e. ne romani. Tertio an esculenta vel
poculenta sint successoribus reseruata. Pau. q. no qa
sunt in mera libertate donatis. de rescrip. statutu. §. ilu-
per in. vj. secus ergo si sint debita ratione debite consti-
tutionis. Quero an si capitulum sede vacante facit ali-
que de canonicis officialem possit ei determinare sala-
ria de bonis prelature vacantis. Concludit q. sic quia non
debet iste officialis suis stipendijs militare de prescrip.
cum ex officij. cum non debeat os bouis trituratis et la-
borantis ligari. de preben. extirpande. et q. illud quod
agit officialis agit ad vtilitate plati non capituli. io ei de-
bet fieri solutio de bonis prelature. nec ob. q. capitulu
sede vacante exercet iurisdictionem iure suo. de maio.
et obe. is qui. et. c. cu olim. et sic de suo debeat prouidere
officiali. q. licet exercet iure suo. exercet tamen nomine
prelature et ad opus et ad vtilitate prelature. nec obstat
etiam q. est ordinarius. et sic nihil debet habere de vi. et
ho. cle. cu ab omni. quia non est ordinarius nomine suo
nec ad opus suu. ideo ei solui debet pro labore. et de bo-
nis prelature ad cuius opus ipse laborat nec de hoc de-
ducet expensas quas domi esset facturus. no. de rescrip.
statutu. §. insuper in. vj. et. ij. q. j. in primis. licet aliq. co-
tra secudu Pau. ¶ Quero quid comprehenditur ap-
d 3

pellatione emolumentum. dicit Paul. qd est fructus et utilitas seu cuiuslibet rei acquisitio. Alij dicunt ut lapus qd est fructus ex molendino proveniens. Sexto quero quare ratione consuetudinis potest hic extraneus acquirere et non capitulum. dicit fm Paul. qd capitulum ex necessitate ad prelatum succedit in iurisdictione ne. sede vacante. c. j. in. vj. cum similibus. et sic sola perceptio emolumentum esset in prescriptione consuetudinis quod esse non potest etiam in extraneo quasi esset irrationabilis contra regulam qui sentit onus in. vj. sed ubi ille ad quem non devolvitur a iure communi sede vacante. iurisdictione eam habet de consuetudine potest eius accessorium prescribere. s. emolumentum in preiudicium prelati et iurisdictionem in preiudicium capituli. Ex hac ratione sequeretur qd forte prescribi potest fm. c. j. de rescript. in. vj. quia hec proprie non est consuetudo sed prescriptio licet aliquo respectu dici posset consuetudo. iuxta no. de consue. c. ij. in. vj. unde melior ratio que colligitur ex solutione sequentis. q. videlicet quia decre. quia sepe non recipit extraneos. Septimo quod si de iure consuetudinario devolvitur iurisdictione cum emolumento ad capitulum alterius ecclesie an habeat locum iste finis. Respondet qd sic fm Paul. quia. c. qd sepe non recipit extraneos qui non sunt de eodem collegio. ergo nec ista declaratio et c. Glo. collegiarum querit quid in alijs. Respondet qd non habet locum de. nec decre. quia sepe. sed decre. presenti de offi. ordi. in. vj. Glo. dimissis querit an littera procedat indistincte in omnibus bonis dimissis sede vacante. Respondet qd non sed solum in dimissis a prelati ut littera dicit. Et per hoc dicit glo. post archi. qui hoc tenebat in. c. quia sepe. quod non habet locum in bonis communibus prelati. et capituli. sed solum in bonis distinctis prelati. Ratio quia bona communia non sunt a prelato solo dimissa. alij. xij. q. ij. hoc ins. et. c. licet et. c. charitatez. et. c. illud. et. c. de laicis et. q. v. sicubi. et magis ad propositum ne sede vacante. c. j. in. vj. et de regula. c. vltimo. eo. li. Sed contra hoc facit multum littera que sequitur cum dicit aut alias undecumque et c. et plus non dicit glo. sed potestis dicere qd non ob. qd debet intelligi aut alias undecumque. s. de bonis prelati. quia hoc. c. solum loquitur in casu decre. quia sepe. ideo cum illud non habeat locum in bonis communibus. ergo istud argumentum in auc. de filiis ante dotalia instrumenta nat. s. j. fm do. De. et c. Glo. reservandis querit per que bona prelature sint servanda se. va. remittit ad no. in. c. quia sepe. qd debent servari per iconomum ecclesie si habet. xxv. distin. quoniam am. xij. q. ij. non liceat. et. c. illud. vel per visitatores seu administratores si habet. de sup. ne. prela. ecclesie in. vj. his deficientibus recurre ad no. per Jo. an. xij. q. ij. illud et c. 3en. Glo. declaramus op. et videtur qd fructus proveniens ex iurisdictione capituli sede vacante illi debetur quia accessorium regulatur fm naturam principalis ut in regula accessorium. sed iurisdictione que est principalis transit ad capitulum se. va. ergo et fructus ex ea proveniens qui est accessorium ad hoc regula qui sentit li. vj. et quia non debet labor esse sine mercede in auc. de iudicibus. s. ne aut labor. Huius timore facta est glo. qd dicit qd olim de hoc casu erant opi. propter contrarium formatum. naz Jo. an. glossator huius operis et sexti tenebat oppositum eius quod hic dicit per rationem. s. dictam. et Archi. tenebat idem quod hic est decisus. movebatur propter generalitatem decre. qd sepe. ubi prohibebat indiffinitum occupari bona vacationis tempore obvenientia. Item quia capitulum habet custodiam et administrat nomine alieno non suo. unde debet custodire non usurpare. et sic dicebat bonifacius declarasse glo. non ut hic refert dicit qd cum ultima vice legeret. vj. dicebat qd non recedebat propterea a sua opi. nisi videret declarationem ad rationes. Archi. respondebat. et primo ad id quod dicebat de verbo obvenientia genera-

liter prelato respondebat qd restringebatur propter realitatem que ibi subiunctum ad bona obvenientia que debent futuris successoribus reservari iter que non erat hoc emolumentum ex iurisdictione proveniens. Ad id quod dicebat de custodia respondebat qd non succedit tantum in custodia sed etiam in iurisdictionis exercitio alias sequitur qd non posset recipere procuracionem visitando. de quo. j. de hereti. multorum. Quid quicquid olim esset non est instandum quia standum est declarationi huius cle. per quam patet qd non corrigit immo reprobatur opi. glo. in decre. qd sepe. Ratio huius declarationis potuit esse qd etiam in hoc casu viget generalitas rationis. c. qd sepe videlicet ne hac occasione protrahatur vacatio. Pro hoc etiam facit comedator et administrator ecclesie qd non facit fructus suos licet habeat administrationem. s. e. nemo deinceps in. vj. Similiter visitator licet habeat liberam. s. e. is cui in vj. similiter tutor. l. a tutoribus. s. fi. ff. de adm. tutorum. Nec ob. qd accessorium sequatur naturam principalis quia illud est verum nisi dispositio vel ratio dispositionis concernat solum accessorium non principale fm Paul. ar. de iure iur. debitores et c. Glo. ex iurisdictione querit que sint emolumenta ex iurisdictione provenientia. Respondet qd pene pecuniarie vel emende que occasione debitorum solvuntur officio de offi. ordi. dilectus. facit quod no. de penis licet. facit quod no. de sen. excō. venereabilibus. s. denique in. vj. et de offi. ordi. irrefragabili. s. fi. vel dicit glo. qd forte loquitur de quota litis que potest ex consuetudine deberi s. no. per guil. i. spec. de salariis s. j. in ver. illo. Si vero ordinarius et se. hoc gl. reprobatur per decre. cum ob omni de. vi. et ho. cle. ubi in simili casu non habet locum consuetudo seu non vj. vel extra glo. potest poni exemplum in sportulis iudicis in auc. de iud. s. ne autem labor col. vj. nec ob. de rescript. statutum s. insuper in. vj. qd illud in delegato pape. vel loquitur de mulctis ob contumaciam. l. ij. s. fi. ff. de iudi. vel loquitur de penis penitentium ut no. de simo. ad aures de delic. pue. c. ij. et de rap. in archiepiscopatu. xij. q. ij. devotissimam. xvij. di. quoniam fm 3en. Limitat tamen Paul. hoc procedere quando emolumentum directe provenit ex iurisdictione. secus si ex causa persone exercetis iurisdictionem gratis aliquid detur. ut si officiali dato a capitulo propter missionem in possessionem aliquid donatur fm Paul. In glo. sigillo querit quid est emolumentum ex sigillo proveniens. dicit gl. qd si sigillum sit ad usum carum forte cum fiebat littera citatoria vel aliud simile sigillabatur et certum quid solvebatur. vel si forte erat ad usum contractus sigillum solvebatur certum quid quando tractus recognoscebatur seu publicabatur cum sigillo curie. quod forte fiebat propter defectum usus tabellionum allegat. de fide instru. cum dilectus. et de foro. cope. romana in. vj. Nec dicit vera Paulus quando apponitur sigillum ab officiali nomine officij. secus si officialis apponat sigillum testimoniale nomine suo proprio et non officij et per hoc apparet qd pro sigillo est licitum aliquid accipere. Ad hoc de delic. pue. c. ij. nec obstat. s. simo. c. ij. quia illud in spiritualibus. sed et ibi tamen pro labore potest dari. ut ibi no. et. j. q. ij. plane fm 3en. et c. Glo. sa. vel secularis op. de. c. novit de iudi. ubi ecclesiasticus se non intramittit de temporalibus. Soluit qd forte prelati habebat temporalem iurisdictionem in loco quia erat forte de terris ecclesie. ar. de ap. si duobus et c. Glo. consuetudine querit an in casu huius cle. contra dispositionem eius valent statuta videtur qd sic quia hic solum prohibetur consuetudo et non statutum. Si autem voluisset id prohibere expressisset etiam de illis hic sicut et ibi. ar. de deci. audiencia. Respondet glo. tenendo oppositum vj. qd etiam statuta non valent contra hanc cle. Nec ob. qd hic non reprimat de illis. quia licet hic non exprimat

mat satis est in illa expressisse ad cuius declarationem et interpretationem hec venit. cum dicta in iure interpretato intelligantur repetita in iure interpretate. Nil alle. glo. sed tex. est in auc. de filiis ante dotalia instrumenta natis. §. j. Pro hoc quia hec non corrigit decre. quia sepe. immo illaz confirmat. sed illa tollit privilegia et statuta et consuetudines. ergo etc. Ideo zenze. qz satis fuit vnus ex illis exprimere. Nam cum hic in illa omnia supponatur vno ex illis sublato sublata alia videntur. ar. de consti. translat. et C. de nup. si libertam. Ex hac glo. no. bene fm dominum An. qz constitutio declarans aliam recipit omnes limitationes ampliationes et declarationes constitutionis declarate. per quod dicit Lapus qz si ad statutum fiat aliqua adiectio censetur repetita in constitutione declarante everso quod no. bene. remanet ergo conclusio qz etiam hic intelligitur prohibita statuta nedum consuetudines. ¶ Sed iuxta hoc querit glo. quam consuetudinem intelligitur hic prohibere ex quo per decre. quia sepe. erat iam prohibita consuetudo. dicit glo. qz voluit tollere consuetudinem que fuisset inducta post illam decre. contra capitulum huius clemen. que alias non fuisset sublata nisi expresse fuisset facta mentio per ea que habentur in. c. j. de consti. in. vj. Aduerte aliqui hnt in gl. voluit aliqui noluit. sz de mente gl. videtur fuisse qz habeatur in littera voluit hanc glo. consuevit do. De. allegare pro singulari post do. suum Bal. dicens qz glo. vult quod damnata simpliciter consuetudine intelligatur danata preterita et non futura. et si habetis in glo. noluit multum facit pro hoc dicto. Si habetis etiam in littera voluit. idem videtur. quia secundum hoc ius emanasset hec constitutio decre. qz sepe. licet prohiberet consuetudines simpliciter non tamen intelligebat prohibuisse consuetudinem que post illam introduceret. hinc est qz post inducta valuit et valeret nisi per hanc constitutionem esset sublata. An autem hoc dictum sit verum. j. dicam. cum gl. cor. Pau. respectu eius qz dictum est de consuetudine. dicit tamen. qz licet tollat consuetudinem post inducta. qz exprimit tamen privilegium vel indulgentia que derogarent illi post concessa non tollit. qz hoc non exprimit fm Pau. La. hic dicit qz id qd de consuetudine dicit gl. et Pau. non vbi dicitur. qz ex quo p. c. qz sepe. danata erat consuetudo non posset induci consuetudo nec inducta valebit et sic p. p. se quos non erat necesse fieri mentionem de consuetudine. alle. qd no. Jo. an. de ver. sig. abbate i gl. penul. i. fi. et Pau. in cle. j. s. e. vbi aperte volunt danata consuetudine futuram intelligi danata. pro isto dicto etiam facit ultra eum quod no. Ly. C. que sit l. consue. l. ij. ad fi. vbi aperte hoc tenet et tangit aliquid in. l. dudum. C. de hb. emp. Ad hoc etiam est tex. cum glo. i. c. j. de consti. in. vj. vbi apparet qz consuetudo irrationabilis non valet. Illa autem dicit irrationabilis que phibetur a iure ut ibi exemplificat glo. Ad hoc auc. cassa. C. de sacrosan. eccle. et in auctentica navigia cum similibus. C. de furtis. vbi damnat simpliciter consuetudo. et tamen doctores intelligunt qz tenet consuetudo contra ipsa post illa iura. No. ob. hec cle. quia dicit La. qz respexit factum qz forte de facto erat inducta ideo illa de facto tollere voluit quasi de iuris ministerio hoc non esset necesse exprimere. facit. l. j. cum ibi no. ff. de feriis. vbi aliquid reuocatur quatenus de facto processit. facit quod no. de appel. dilecto. Ex predictis ergo remanet conclusio. qz danata simpliciter consuetudine intelligitur reprobata sequens seu futura. hoc intelligo verum esse vbi consuetudo non sequatur expresse super casu expresso. sed super casu dubio. qz tunc non intelligitur reprobata cum circa illius interpretationem standum sit consuetudini. l. minime. et l. si de interpretatione. ff. de legi. Ideo oportet qz constitutio sequens declaratoria illius tollit expresse alias non intelligeret sublata. et ita

potest intelligi hec glo. et dictum Pau. hic. Nam hic consuetudo non emanauereat super casu expresso clare i. decre. quia sepe. sed super casu de quo erat op. ut vidistis cum gl. in verbo declaramus. ideo per decre. qz sepe non erat sublata nec esset nunc nisi fuisset hic expressus. Credo verum indubie qz damnata consuetudine intelligitur damnata preterita et futura salvo nisi futura emanet super casu dubio. ar. c. cum dilectus de consue. et hoc clarum ante super uenientiam constitutionis declaratorie. sed postea est dubium an intelligat tunc etiam consuetudo illa introducta in casu dubio sublato. La. hic sentit qz sic glo. sentit contra. sed forte dictum La. verius per no. in cle. j. s. e. vbi per illam cle. correctam op. comuni intelligitur correctam consuetudo principaliter idem dispones ut ibi no. in glo. j. pro hoc qz consuetudo dispones id quod ius comune censetur ius comune. et ideo si corrigitur ius cōe corrigitur et consuetudo. et sic si declarat ius antiquum et reprobatur op. videtur et reprobare consuetudo. Secus si principaliter aliquid disponeret. puta qz de certo gremio monasterii alterius religionis fieri debet electio. et pro dicto Lap. fa. principium huius glo. et eius ratio. et idem videtur in statuto et in privilegio quod in consuetudine ante delationem et postea idem etiam in ea. an autem facta preterito talis consuetudinis irritetur pendet ex no. in cle. j. s. e. et i. c. j. de postu. prela. in. vj. et in. c. j. de cle. no. resid. li. vj. Ex his que dixi ante tex. etc. Ex predictis nota limitationem ad glo. c. j. de consti. in. vj. vbi dicit qz consuetudo idem dispones qz ius comune nihil operatur. qz illud est verum vbi disponit super casu claro et certo in iuris dispositione. Secus si super dubio. qz tunc declarat illud ius et adicit vinculum adeo qz sublato illo iure postea non intelligitur sublata consuetudo nisi aliud expresse dicatur. Ad hoc etiam gl. in cle. j. s. e. ti. hoc quo ad consuetudinem quo ad privilegium vel indulgentiam concessa. In hoc casu dubio eadem ratione et idem videtur in statutis. dico qz non videretur sublata. ex quo non exprimit ut dixit pau. secus in concessis in casu certo. ut predicti alii. forte indistincte secus in statutis. quia illa non habent interpretari ius nec possunt fieri contra ius superioris. de offi. archidi. c. fi. et hoc sentit glo. ista in prin. nisi referas illam ad casum certum decre. quia sepe. non ad casum dubium huius cle. quod tamen est contra mentem glo. In privilegiis similiter videtur secus qz in consuetudine nisi ex certa scientia sint concessa seu cum cla. non ob. fm no. de excess. prela. c. j. in. vj. et de rescrip. c. j. et c. nonnulli. Nam privilegiorum natura non est interpretari nisi dicas qz cle. ratione dubij probabilis sustentet ut voluit pau. quod est notandum pro limitatione no. de rescrip. c. j. ¶ Et. expresse. qrit que sint ille expresse. Respondet ponendo exemplum si aliquid datur officiali iurisdictione exerceri vel sigillanti. vel si fiant expresse in certa charta et similibus et alle. iura. Nota officiali dandum salariū sede vacante. de quo in. c. pe. de offi. vica. et l. j. §. diuus. ff. de varijs et extra cog. et est clarum in creato sede vacante. sed in electo ab episcopo est dubium. tamen doc. idem ar. l. die defuncto. ff. de offi. assessorum. de facto tamen non seruatur nisi pro tempore quo seruiunt viuente episcopo vel nisi postea confirmet et seruiat etc. ¶ Et. singulares personas querit an iste tex. intelligi debeat de singulis personis extraneorum. an vero possit intelligi et de singularibus personis ipsorum capitulorum seu collegiorum. videtur qz non per decre. qz sepe. vbi tolluntur privilegia quantum ad eos. In contra. facit. quia alibi ista verba superflue essent prolata nisi de talibus intelligantur considerato qz per decre. quia sepe. certum erat non ligari extraneos sed solum capitula et ipsorum personas. glo. fi. dicit qz putat qz prima pars sit vera. nec ob. decre. quia sepe. quia locum habet quando non vendicat sibi singulares persone ex iure dignitatum suarum

cum priuilegium dignitatis ibi non tollatur. sed alia de causa. dicit tamen in principio redarguendo composito rem decre. q. debuisset hoc clare decidere quam fecerit salua pace ipsius. et quod si tunc adhesisset fecisset declarare. cum glo. concoz. Pau. in effectu qui dicit q. si singulares de capitulo ratione beneficii vel ordinis hoc vendicant locum habebit clemen. in hoc fi. Idem si ratione dignitatis puta si erat consuetudo q. si erat primus sacerdos exercet iurisdictionem cum emolumento sede vacante. vel canonicus qui haberet tale prebendam vel simile aliud unde dicit glo. sequens q. si ratione personarum vel officiorum singulares persone hoc vendicant. Idem est dicendum siue in eadem ecclesia. siue in alia habet personatum talem vel tale officium. Exemplum ponit si competat arbi. in ecclesia cathedrali vel in ecclesia collegiata ubi sit canonicus. licet sit archidiaconus ecclesie cathedralis. hec vera q. consuetudo vel priuilegium defert iurisdictionem cum emolumento. secus si defert iurisdictionem tantum ut dicit in verbo emolumento zc. Glo. specialis. q. rit quid appelletur hic in specialis. r. idet q. statum factum in fundatione dignitatis vel ecclesie. xvij. q. iij. eleuterius. vel res iudicata vel arbitrium. alle. primum de re iudi. cum inter. z. c. cum olim de prescrip. z. de arbi. cum olim vel extra glo. potest poni exemplum in concessionem facta per superiorem dignitati de insti. cum venissent.

Am pcessa religioso.

Concessio licentie generalis religioso de consentiendo electioni facte vel fiende non valet. hoc dicit. Nota summarium. Nota tollend am materiam ambiciois potissime in religiosis. Quid est licentia. dicit Guiliel. q. est gratia per quam licet quod ante non licebat z. dicitur a liceo es. z. quia gratia est id perpetua dicitur nisi ad certum usum vel tempus detur. de como. capitulo. j. Item tanquam fauorabilis est amplianda de re. iuris odia in. vj. unde per hoc dicit q. licentia de essendo in scholis vel alia non perit morte concedentis. no. Inno. de cle. non resi. cum ad hoc licet glo. ibi sentiat contrarium secundum guil. sed illam glo. intellige secundum zenze. ubi ex causa reuocatur q. potest. secus si sine causa reuocetur de re. iur. mutare libro sexto. facit quod nota. lxxj. distin. clericos secundum zenze. z. etiam successor ex causa potest reuocare. secundum guil. ut dicto capitulo cum ad hoc. z. s. de elec. innotuit. Ex istis apparet q. habens licentiam recipiendi ordines a quocunque episcopo hoc facere poterit etiam proprio episcopo mortuo. Ad hoc quod no. Archidiaconus. de elec. cum ex eo. in. vj. super verbo septenium secundum guil. z. adde ibi per Jo. an. z. e. ti. licet in. vj. Secundo quero et quis sit superior in danda licentia. dicit zenze. q. immediatus. s. e. quam sit. z. c. si religiosus in. vj. z. ibidem no. facit. e. ti. quorundam. Idem Pau. nisi regula aliud disponat. Tercio quero quid si hec licentia generaliter daretur a papa. dic q. illa valeret. quia non est legibus ligatus. ff. de legi. l. princeps. z. de concess. preben. proposuit de accu. ad petitionem. z. de transla. prela. quanto. Quarto quero quid si aliquis est monachus unius monasterij tempore electionis ante consensum transiit ad aliud monasterium quis prelatus licentiaabit. eum videtur q. non sit de hoc tractandum. quia videtur q. ex transitu ad secundum videtur renunciasse iuri quesito ex electione. q. renunciat beneficio z. dignitati si haberet quod est plus. ad hoc clem. gratie de rescriptis. z. de voto per tuas. Sed si teneamus q. non renunciet secundus abbas cui nunc subest licentiaabit eum quia de illius preiudicio agit. Credit dominus An. q. non videatur renunciare iuri quesito ex electione per transitum ad secundum monasterium. mouet q. status secundus non repugnat electione cum adhuc non cum

senserit sed bene repugnat habitui beneficii secularis. in cle. gratie repugnat habitus secundi beneficii gratie. id si casus contingeret econuerso. q. impetrauerat ad gratiam habens beneficium illi non renunciaret. Quinto quero ad quod beneficia requiratur licentia. dicit Pau. q. ad episcopatum. s. e. cle. j. vel ad beneficium curatum vel ad prelaturam eiusdem professionis vel habitus alias licentia data de certa religione diuersi habitus vel prouisionem iam facta seculari dignitate vel personatu non curato non tenet cum ad illud non possit transire. ut no. Hosti. de sta. mo. q. dei. z. dixi. s. e. cle. j. In postulatione autem non requiritur licentia consentiendi cum postulatus non habeat consentire. s. e. cupientes. s. deniq. in. vj. f. Pau. Sexto quero quid si religiosus habita licentia intrat postea artius monasterium cuius sunt bona medio tempore quesita. dicit q. prioris monasterij. ut no. in Spe. s. sta. mo. versi. xij. hoc intellige nisi oino fuisset habitus pro derelicto tunc si interim aliud querit non videtur queri primo monasterio cum sit sub obedientia episcopi secundum dominum Pe. qui alle. Se. de senis sic tenuisse in publica disputatione consilio. xix. fa. quod no. xvj. q. j. q. vere. licet Bar. aliter senserit. ff. de stipu. ser. l. quod seruus. Septimo quero quid si leges aliquid religioso sub conditione z. ante conditionem extantem sit episcopus cui queritur legatum. dic q. episcopatum. quia in legatis z. fideicommissis attenditur tempus legationis z. conditio nis extantis. ff. de re iur. l. que legata. ff. quando dies legati cedat. l. si usufructus secus si religioso esset aliquid promissum sub conditione. quia tunc spectatur tempus promissionis z. sic deberetur primo monasterio. ff. de ver. ob. l. si filius. z. de stipu. seruorum. l. fin. hoc est verum in conditionibus casualibus. secus in potestatiuis. q. prima trahitur retro. secunda non. l. potior. z. l. qui balneum. ff. qui portio. in pigno. habeantur. de quo plenius p. Bar. l. si filius. z. quod no. de rescriptis. si pro te. in. vj. z. de materia per Jo. xvij. q. j. c. j. z. q. ij. c. j. zc. Glo. secunda querit de una questione que est facillima. zc. Glo. tertia querit quid si religioso fuit data licentia generalis ut consentiat postulationi nominationi collationi vel presentationi si quam de eo fieri contingeret an locum habebit clemen. videtur q. non quia solum loquitur ubi licentia datur de consuetudo electioni z. prouisioni. igitur zc. de preben. cum in illis in. vj. glo. tenet contra. q. hoc verbum prouisioni latum est z. comprehendit omnia supradicta. nam per omnia supradicta prouidetur ecclesie. facit. quod no. s. e. si compromissarius. s. idem in si. vltime glo. in. vj. z. quod vidistis. s. e. q. circa in gl. secunda. Nam de verbo isto prouidere de verbo committere vel disponere habes. j. ti. ij. clem. j. zc. Glo. qua querit de ratione littere quare viciatur hec licentia generalis dicit glo. quia forte posset contingere q. eligeretur ad locum cui non expedit illud prefici z. si cogitasset prelatus forte licentiam speciale non dedisset. melior est ratio q. assignat in littera. licet hec posset esse impulsiva. nam finalis non est. q. seque retur q. teneret si contingeret eum eligi ad locum cui consentiret prelatus si in spem cogitasset quod est contra litteram que generaliter loquitur. dominus Pe. assignat rationem p. decre. ad audientiam de eccle. edific. l. quia rei que non dum est in esse non potest adhiberi consensus. Q. hec ratio parum valet per ibi no. q. licet non possit adhiberi consensus illius rei que non est ut tunc operetur: tamen si spectetur esse potest adhiberi ut operetur cum erit in esse. Secundo querit gl. quia hic loquitur quando licentia conceditur generalis. quid si conceditur specialis ut si exprimatur locus. Exemplum quia dicatur q. consentire possit si eligatur ad istam prelaturam forte vacantem videtur q. secus a contrario littere. glo. tenet idem scilicet q. non valet. quia obstat ratio ambitionis. de qua in littera

littera et per consequens dispositio. arg. decre. translato. de consti. **N**ota bene glo. q. in exorbitantibus licita est extensio per indetinitatem rationis. sed hoc ideo: quia hic ex proprio significato generis casus specificus continetur. dic. ut dixi in clemen. j. s. e. facit quod no. in cle. auditor de rescrip. in verbo beneficia et c. **G**lo. nullius querit quid si velit consentire virtute talis licentie generalis electionis prius facte de ipso eo tamen ignorante: an possit. videtur q. sic. q. respectu illius cessat ambitio ex quo iam ante licentiam facta erat. glo. tenet contra. per litteram que dicit indistincte nullius conformitatis esse quasi intentus sit littere q. licentia sit dada super certo non in genere et super incerto et c. **G**lo. firmitatis. querit quid si virtute talis licentie consentit. Respondet q. non valet et incurrit penam. quia priuatus est ex hoc omni iure quesito de electione secundum ea que habentur. s. eo. si religiosus. primo responso. in. vj. et hoc dicit glo. satis etiam erat de mente iuris antiqui inquantum videlicet decre. si religiosus prealle. in primo et secundo responso. et decre. quam sit eo. ti. lib. vj. loquebatur de consensu prestando electioni facte quasi secus esset in facienda prout aperte est hodie hic decisum et c. **D**emum glo. in versi. tamen oppo. hic videtur q. male facit abbas in concedendo talem licentiam generalem. tamen si pur concedat teneat. sicut in simili videmus q. male facit abbas si absoluat monachum ut transire possit ad aliud monasterium si non habet illud paratum si constet quod eum recipere velit. tamen si pur concedit tenet iuxta no. per Inno. de renuncia. c. si. per Hosti. de iure iur. sicut ex litteris. Respondet glo. q. per predictam rationem olim tenebamus contrarium. quia expresse in iure antiquo non habebamus oppositum forte licet tacite fuisset de mente. ut dixi. ex quo patet q. hec cle. exorbitare videtur a regulis iuris per quod concludit glo. q. stricte intelligenda est in casu suo. ex quo infert q. si talis licentia generalis secundum formam cle. daretur clerico seculari de consentiendo et transeundo ad aliud beneficium si ad aliud promoveretur valeret talis licentia. licet secus in religioso quam in seculari clerico ut hic. pro hoc quia maior notari potest ambitio propter vim professionis in religioso quam in seculari clerico ideo ibi est maior prohibitio. facit. s. e. cle. in plerisque. Ideo autem dixi in seculari datam licentiam de consentiendo et transeundo. quia propter solum consensum absque transitu non esset necessaria. quia posset consentire absque alia licentia seculari electus licet non transire ut in decre. quod in dubijs de renu. et e. ti. admonet. Sed obuiat predictis. quia non potest dari potestas aliqua circa beneficium vacaturum ne aperiat via vacaturis contra concilium lateranense. de concess. preben. c. ij. et c. constitutus. **S**olu. glo. circa beneficium vacaturum potestas actiua hoc est ut datur potestas eligendi ad vacaturum vel promouendi bene est prohibita a iure. ut in contrario sed potestas passiva per quam quid habilitatur ad vacaturum si ei in futurum contingat conferri bene potest dari et est permissa. alle. de transla. capitulo si. et de si. presby. capitulo. j. et ij. in. vj. ubi quandoque per episcopum dispensatur ut illegitimus possit habilitari ut promoueri possit ad vacaturum cum glo. concor. Pau. licet Guil. contra. per allega. c. constitutus sed non ob. ut proxime dixit glo. **N**ota tamen ex his que dixit glo. ibi quia ad solum consensum et c. q. quo ad consensum prestandum in seculari clerico non exigitur licentia superioris. exigitur tamen quo ad transitum quod ultimum dicit Pau. esse verum quando transit ad ecclesiam alterius diocesis. alias sufficeret tacita de eo quod non contradiceretur per no. de renu. c. si. et c. admonet. et vj. q. j. placuit. do. An. dicit q. si transferat in eadem diocesi ad beneficium ex quo surgit vacatio primi q. non tenet transitus quo ad preiudicium superioris

quo minus illum reuocare possit transitum et tacitam renunciationem infringere. p. no. de renun. admonet et de preben. de multa. ponit autem hic Pau. et dominus Pe. post eum formam dandae licentie religioso qui monasterium artius vult querere. de quo per Inno. de renu. cia. capitulo si. quia debet sibi dari potestas et licentia quod rendi non tamen licentiarum nisi ex quo reperit sibi placitum ut sic interim sit sub obedientia abbatis licentiantis. non autem debet statim licentiarum absolute ne detur materia dissolutioni et vagationi contra clemen. in plerisque supra eo. **Q**uerit Pau. an clemen. locum habeat si monachus eligatur ad papatum et sic non consentire possit nisi legitime licentiam obtinuerit. Respondet q. sic alle. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet et quod no. Jo. xvij. q. ij. quam sit. pro hoc quia non habet velle vel nolle. ut. d. c. si religiosus. dominus Pe. tenet contra quia nulla exceptio obijci potest electo in papam nisi heresis. lxxix. di. si quis pecuniam. xl. di. si papa. et ideo non poterit sibi obijci q. non legitime consentit. Nec ob. q. non habet velle seu consensum quia illud ex iuris fictione non naturaliter. Nam videmus q. comedit bibit et loquitur. no. in auc. Idem est. et auc. Item excipitur. C. de bonis que liberis. et no. in. l. q. operari. ff. de re. iur. et in auc. de monachis. §. cogitandum. coll. j. pro quo facit quod no. de de spon. impu. capitulo. j. in. vj. ubi ex sponsalibus tractis cum monacho oritur publice honestatis iusticia. Pro hoc etiam facit quia in electione ad tacitam dignitatem videtur liberari a potestate abbatis. ar. l. si. C. de accus. li. x. et isti. quibus modis ius potestatis sol. §. filius.

De renunciatione Rubrica.

Am illusio et varia

C tio. Ponit dictum. secunda ibi. nisi. Ponit exceptionem a dicto et quid determinet de dictis antiquorum ponit gl. i. si. **N**ota primo q. illusio et varietas maxime in personis ecclesiasticis est inhibita. per hoc dicit doc. in. c. continebatur de his que fiunt a prela. q. licet secularibus liceat variare re vendita vni alteri eam tradendo ut sic secundus sit potior. C. de rei ven. l. quotiens tamen hoc non est licitum clericis ideo primus erit potior. Quid autem sit illudere dicit glo. in versi. illusio. in fi. q. est decipere vel deridere. Alij dicunt q. est vnum propter aliud ostendere. variare vero sumitur pro mutare. **N**ota secundo q. cessio vel renunciatio dignitatis potest fieri per procuratorem nec eo q. q. constituit procuratorem ad renunciandum beneficio videtur renunciare beneficio. ad de et vide glo. de elec. c. j. in. vj. in glo. si. **N**ota tertio casum in quo valent gesta extrajudicialia per procuratorem reuocatum antequam ad eius noticiam transeat reuocatio vel eius cum quo negocium debet gerere. ad hoc l. j. §. sed si quis. ff. q. vi aut clam. **N**ota paria est notificatione factam esse vel stare per eum cui fieri debet. vide glo. s. ti. j. in cle. causam. **O**ppo. do. Pe. de. l. is q. ff. de cessione bonorum. ubi in cessione facta admittitur penitentia. **S**olu. q. ibi in vero domino cui plus permittitur hic in prelato qui est procurator. de dona. ceterum. ideo ei minus permittitur. vel secundo fauor fame cedentis ibi suadet cessionem posse reuocare ne laceretur eius fama per creditores. hic fauor fame cedentis in casu isto suadet oppositum. scilicet non posse renocari ne notetur videlicet persona ecclesiastica de illusione et variatione. ideo non admittitur penitentia. nomen enim monachi debet esse sanctum et non sacrilegum. de no. ope. nun. capitulo. ij. et sic ideo fauor diuersa operatur idem in simili. no. de elec. si quis iusto. in. vj. **S**ecundo op. de. c. si. de procurato

rein. vi. iuncto capitulo. ij. de transla. Solut ibi q in matrimonio carnali hic in spiritali ubi non semper requiritur consensus dissoluendo immo etiam quando quis inuitus deponitur. multe alie differentie no. in. c. tue de spō. Aduerte tamen q proprie loquēdo hic agitur de matrimonio dissoluēdo. in. c. si. de pcuratorib⁹ de matrimonio cōtrahendo. vnde casus sunt diuersi adeo q ibi dixit La. q si ageret de matrimonio spiritali cōtrahendo. idem esset dicendū quod in matrimonio carnali ibi dicitur. nec ob. hec clemen. que hoc casu nō loq^r z quia in cōtrahendo requiritur consensus. sed in dissoluendo nō semp. qz vt dixi etiā qñqz quis inuitus deponitur. de quo dic vt ibi dictū fuit. An autez hec clemen. locum habeat etiam si ex causa permutationis fienda sit cessio. tenet ibi La. q sic. quia loquitur idistincte. Sed querit dominus. De. quid si quis renunciet z in nullius manibus an tenet renunciatio. dicit q non. sed speciale est in papa qui non recognoscit superiorē. s. e. c. j. in. vi. Alij dicunt q tenet in preiudicium suū. licet non in preiudicium superioris. quia iuri reali renūciari potest alio absente. s. eo. veniens. vbi per Innocen. facit quod no. de pac. cum pridem. z. C. de pac. post qz liti. z. ff. de liberatione legata. l. non soluz. §. liberationis verba. z hoc videt^r veruz. secus forte si in manibus laici. quia ibi videtur infici ex toto propter presentiam laici. ar. de renunc. q in dubijs. de quo dic vt ibi. Quero quid si credēs notificationem peruenisse ad procuratores administratum cum non peruenit an valēt que facit. dic q valent que vt prelatus gessit donec sciuerit. sicut dicimus in iudice qui ignorat iurisdictionem renocata. s. de ap. si duobus de rest. spo. audita. l. xij. di. tibi domino. cum ibi no. secundum Guil. zc. Glo. cedenduz. querit an dispositio clemen. procedat in procuratore dato solum ad petendum licentiam cedendi. Nam de dato ad cedendum loquitur clemen. Ain. z Inno. dicebant quod non immo valeret reuocatio etiam post petitionez presentatam superiori. alle. de elec. cum post petita a contrario ibi obtentaz zc. quasi secus si non sit obtenta. sed solum presentata petitiō. alle. etiam decre. lecte. s. e. Sed huic opi. decre. bone obuiat ver. Nec nocebit. de postu. prela. vbi post postulationē superiori presentatam non est locus penitentie. ergo eodem modo in proposito. soluit q aliud in postulatione que fit publice z sollemniter. Aliud in hac petitione que non fit publice nec cum aliqua sollemnitate. ideo licita est penitentia maxime cuz illius interfit vt sic facilius tollatur id quod facilius inducit. ar. regule prime de re. iur. Et istis infertur q si post dictā reuocationez concedatur licentia q nihil operatur. hoc intelligit Inno. si superior sciens reuocationem illam concedit. Si autem ignorasset teneret licentia z valeret. Hec fuit vna opi. quam sequi videbatur Inno. z Vincē. dicebat tamen Inno. q post poterat distinguī an per procuratorem sit petita dicta licentia an per nunciū vt sic primo casu non valeat reuocatio post presentationem factam superiori. In secunda sic hec poterat esse secunda opi. de ista differentia inter nunciū z procuratorem aliqd infra dicitur vt in glo. si. Tertio dicit per rationem clemen. dici potest idem in procuratore dato ad petenduz licentiaz quod hic dicitur de procuratore dato ad cedendum. per quod concludit q si procuratori ad hoc constituto z petenti data sit licentia cedenti priusqz reuocatio peruenit ad procuratorem vel cessante malicia q cogetur talis qui tale mandatum dedit cedere per ea q habentur in decre. quidam. s. e. Item zenze. dicit q sibi imputet qui procuratorem non certificauit. z sic videtur q non curetur an presentata sit petitiō licentie superiori vel non pro quo iste tex. qui ponderat solum an cessio sit facta non autem ponderat an mandatum procuratorum

de cedendo presentatum sit inter que est differentia iuxta no. de elec. si quis iusto. an autem possit reuocari postulatio post presentationez factam a superiori remittit glo. ad no. in. c. bone. post Hostien. z ibi tenet q ante locus non sit licet secus in electione publicato scrutinio. vt no. de electione. publicatum. qz qz Ber. teneat idem in electione z postulatione. dic vt in capitulo bone. zc. Glo. procuratorem querit. an sit differentia an vnus an plures procuratores sint constituti in casu clemen. z si plures sint constituti an sit differentia an in solidum an coniuncti sint constituti. Respondet q non. dicens quod nec est differentia an laicum vel clericum constituerit licet tutius sit clericum constituere. per notata de preben. accedens. per hoc dicit Paul. q laicus procuratorio nomine potest acceptare beneficium de quo de concessione preben. in clemen. j. pro hoc quia potest cedere vt hic quod est odiosum. ergo econuerso acquirere quod est fauorabile. z quia contrarium eadem est disciplina. xxiij. di. hospitium. Honestuz tamē est fieri per clericum secundum Pau. Glo. sponte querit quid si coacte. respondet q secus a contrario litere. ideo tunc non valeret constitutio procuratori. de procuratoribus accedens facit. c. ad audientiam q me. cau. de penea cogentium clericos ad renunciandum beneficijs. vide in clemen. multorum de penis zc. Glo. libere. querit quando dicatur libere constitui procurator. dicit glo. q libertas potest considerari ex parte constituentis. quia debet esse liber in constituendo de procuratore accedens. Item potest considerari ex parte constituti. quia non in diem vel sub conditione. Ex hoc videtur q clementina locum non habeat in constituto in diem vel sub conditione. quod temperat. glo. verum ante diem vel conditionem. z idē sequitur zenze. Nam aliquid ante faciendo nihil agit. quia contra formā mandati facit de rescriptis cū dilecta. Secus si iam dies vel conditio euenisset tempore quo procurator vult cedere quia tunc idem ac si a principio pure esset constituta. alle. l. potior. ff. qui portiores in pignore habeantur z no. de rescriptis. si pro te. in. vi. Glo. ignorantez querit de ratione quare sufficit reuocationē peruenire ad noticiā procuratoris. licet non peruenit ad noticiā superioris vt innuit beclittera. Respondet q iste procurator in casu clemen. videtur datus ad negocium. sed in procuratore dato ad negocia sufficit reuocationem ad eum peruenire. ff. mandati. si mandassem. z quod notat. de rescriptis ex parte decani. ergo zc. quasi velit q i procuratore ad iudicia non sufficeret procuratori intimatam reuocationez sed deberet esse intimata iudici vel aduersario. Qz qualiter hoc debeat intelligi infra patebit. Idē dicit zenze. si sciuerit procurator reuocationem licet ad eum non peruenit intimatio domini quia eadem est ratio scilicet quia est datus ad negocia. fa. licet nō alle. s. ti. proximo. clemen. causam zc. Glo. quomodolibet querit quomodo potuerit reuocatio fieri. Respōdet q multis modis v3 reuocatio expresse z etiaz tacite dādo aliū pcuratorem. Itē p mortē subsequatā. dicebat zenze. etiam ignorate pcuratore ipsaz mortē p no. ff. si cer. peta. eius q. dicit tamē glo. q tūc vacaret morte beneficiū nō renunciatione. de rescriptis susceptū in. vi. z de preben. oudū. eo. ti. zc. Glo. teneat op. voluit z videtur q teneat reuocatio z impediatur actus etiā si reuocatio nō transiit in noticiā procuratoris. vnde opp. de. l. si pater. ff. de manumiss. vindicta. z. l. si penituit. ff. de diuor. l3 ista posset induci in contrarium. Item oppo. de capitulo ultimo. de procuratoribus in. vi. Huius timore facta est glo. que dicit q circa casum hic decisuz olim erant opi. Ain. enim in decre. veniens. s. e. videbatur primo tenere quod hic dicit. postea vero ab hoc recedere videbat^r z hoc

et hoc temperare: v3 q non teneret renūciatio. ita demū si constituens incūbebat possessioni et publice reuocauerat mandatum et tunc non requirebat procuratores vel superiorem certioratum. Fatebatur tamen q tenebat ad expensas et interesse ei cuius interfuit reuocationem intimatā. allegat pro ista opi. secunda. de preben. duduz in. fi. in. vj. et ff. si certuz petatur eius qui in prouincia. et pro ipso faciebant etia iura in contrarium allegata. tñ his nō obstan. deciditur pro prima opi. scilicet q non teneat reuocatio et per consequēs teneat cessio nisi in noticiam procuratoris vel superioris trāsiuerit reuocatio. Non ob. contraria. non ob. c. vltimū de procuratorib⁹ li. vj. qz ibi est specialissimus casus in matrimonio. s. contrahēdo vbi impeditur matrimoniū et si reuocatio non perueniat ad procuratorem vel aduersarium. Non obstat etiam. l. si penituit. de diuor. quia illa potest etia facere contra. vt vidistis de procuratoribus capitulo finali in. vj. vel responde vt proximo contrario. quia ibi speciale in matrimonio carnali. Non obstat. l. si pater. de manumissis vindicta. quia ibi loquitur quando mandatarius interuenit vt nudus minister hic: vt pcurator. Et hinc sumpta occasione glo. hic in ver. et vide generaliter subintrat an impediatur actus exercēdus per mandatarium si reuocatio mandati non peruenit ad noticiam procuratoris vel aduersarij. recitat opi. quia prima fuit opi. By. in prealle. l. si pater. qui dicebat q aut mandatarij non intererat an actus teneret vel nō: et tunc impediatur actus etiam si reuocatio nō peruenisset ad eius noticiam. vt in. d. l. si pater. aut intererat mandatarij et tunc non impediatur actus nisi in eius noticiam transiisset reuocatio. et sic intelligebat. l. qui mandassem. ff. mandati cum fini. hec opi. videtur cōtra casum hui⁹ cle. vbi non intererat mandatarij an actus teneret vel nō et tamē nō impeditur actus nisi reuocatio trāsiuerit in noticiam procuratoris vel aduersarij. ideo secunda dā opi. in ver. Alij dicebant q aut loquimur in reuocatione expressa et semper oportet procuratorem reuocatum certificari in preallega. l. si mandassem. aut in tacita que fit per mortē et tūc secus. Idē zen. vt dixi in glo. proxi. fa. allegat. l. eius qui in prouincia. Hec opi. videtur cōtra predictam. l. si mandassem. que aperte loquitur in reuocatione expressa et tamen non requiritur ibi reuocationem intimatā procuratori. ideo datur tertia opi. in ver. quare alij dicunt q aut mandatarius interuenit vt nudus minister aut vt procurator. primo casu reuocatio impedit actum gerendum sine certioratiōe vt. d. l. si pater. ibi enim filius erat nudus minister patris qd pater: qz manumissus per filiū de mandato patris non est libertus filij sed patris. ff. de manumissis. l. nepos. ff. de iurepatro. l. si filius. sic et pōt intelligi. l. si penituit. prealle. et dictū c. vltimū de procurato. in. vj. Secūdo casu quando interuenit vt procurator tunc si actus gerendus ad sui essentia requirit concursū voluntate domini. exemplū in trāslatiōe domini quod sine nostro facto nobis auferri nō potest. ff. de regu. iuris. id quod nostrum. et tunc impeditur actus ex reuocatione etiam non intimata. sic potest intelligi. l. eius qui in prouincia. §. quas vero. et ff. de dona. l. j. §. si quis denotarius. sic etia pōt intelligi licet gl. non dicat decre. vlti. de procuratoribus in. vj. vbi ex ratione ibi inserta hoc mēbruz colligi potest ibi vt dixi. Fallit fauore liberationis. vbi tenet liberatio si fit solutio procuratori reuocato. licet in liberatione tribuenda requiratur cōsensu domini. sic debet intelligi. l. ei⁹ qui §. quas vero. et l. cū quis. §. j. de solu. et l. q hominem. §. si ita ticiū. Si vero ad essentia actus nō requiritur concursus voluntatis mandantis vt si mandatur emi liber vel equus qui potest emi etiam ignorante domino eius noie et reuocatio sola sine certioratione nō ipedit actū.

Ita intelligitur. l. si mandassem. ff. mandati. hec opinio videtur esse contra casum huius clemen. vbi ad essentiam actus requiritur voluntas mandantis. quia agitur de perdendo dominio et tamē non impeditur ex sola reuocatione sine certioratione. vnde hec clemen videt de struere opinionem istam et etiam opinionem illā. dic vt supra dixi. gl. videtur dicere q sit speciale in casu isto vt actus non impediatur ex sola reuocatione nisi aliter sit intimata procuratori vel superiori. ratio huius specialitatis patet ex principio clemē. scilicet ne illudatur superiori et ne contingat variatio quod est maxime in personis ecclesiasticis reprobatum. et per hoc videtur glo. extra casum clemen. residere in hac tertia opi. que videtur ipsa veritas saluo casu clemen. ratio diuersitatis inter nuncium et procuratores colligit ex no. in capitulo fi. de procuratoribus in. vj. et l. et licet. ff. de cōsti. pe. Alduer te tamē q predicta opi. procedit quo ad substantia act⁹ impediendā vel non: s3 respectu actionis mandati si inter sit mandatarij ratione forte aliquarum expēsarum. Dic q semper oportet reuocationē mandati in eius noticiā trāsiuisse. vt illius interesse euitetur petitio. vt no. glo. in dicto capitulo vltimo de procurato. in. vj. in glo. penul. facit dicta. l. si mandassem. Item q dictum est respectu validitatis substantie actus in vltimo casu quando actus geritur p procuratorem ad cuius esse non requiritur cōcursus voluntatis mandantis procedit vt actus si nō transiuit reuocatio in noticiam procuratoris. si vero transisset valeret nihilominus actus sed nō in preiudiciū dñi nec quo ad repetēdas expēsas sic intelligit. d. l. si mandassem. facit. l. si quis prohibuerit. ff. de publicis in cuius intellectus patet ex predictis et tetigi in. d. c. fi. ibi enim impedit dominij translatio qz nō pōt ille act⁹ fieri sine concursu voluntatis domini. sed non venditio nis contractus quia illa poterit fieri etiam citra mandantis consensum. facit qd no. glo. in. §. alie. insti. de actio. et hoc in reuocatione extraiudiciali et respectu validitatis actus vel actionis dande inter procuratorem et dominum. sed respectu preiudicij actionis dande inter aduersarium cum quo contrahit procurator et ipsum mandantem an sufficiat reuocationē factam licet nō trāsiuerit in noticiam aduersarij non tangit glo. hic sed glo. j. in verbo facienda. que breuiter cōcludit q si persona cum qua act⁹ geri debet fuit impressa in mandato illi est facienda intimatio reuocationis. Si vero non fuit expressa sed generaliter fuit datū mandatū et tunc idē videtur dicēdū. qz imputet sibi qui mandatū generale dedit. vnde oibus debuit intimare. tamen qz hoc eēt nimis difficile subdit glo. q saltim tunc debet intimari procuratori et sufficit. videte credo glo. veram quo ad casum clemē. extra casum vero clemē. conclude qz si mandatū est datum speciale de gerendo actū cū certa persona illi debet intimari reuocatio. l. si fideiussor. §. j. ff. mandati. quod intellige si notificatū fuit mandatū alias non eēt necessaria intimatio reuocationis vt in simili notāter dixit gl. in. c. ij. de procura. in. vj. in glosa magna. et dixit hic dominus An. si vero non fuit expressa persona in mandato et tunc si publice fuit prepositus. qz fuit generalis pcurator. et institor publice debet reuocari in loco prepositionis et litteris intelligibilibus secūdū idiomā loci sicut publice fuit institutus. l. sed si pupillus. §. proscribere. et §. de quo palā. ff. de institoria. Si vero non fuit publice constitutus et ad actus vniuersales s3 simpliciter datū mandatū de certo actu expediēdo nō determinata psona cū qua act⁹ geri debeat et tūc sufficit reuocationē intimari pcuratori vt hic dixit gl. hoc intellige secūdū do. An. nisi dñs eēt certificatus cū qua psona actū gerere intēdit vel cepit. qz tūc illi eēt faciēda si fuisset de mandato certificata. facit de rescrip. pastoralis. §. si. alias procedit qd di

ctum est etiam in iudicijs. Ratio quia tunc intimando ei facit quod potuit. non enim potuit alijs intimare cum ignorauerit cum quo contraxisset. ideo sufficit. quia contrahens cum procuratore debuit cogitare hoc venire posse et sic tenet etiam **Mathe. silinsani.** et ita publice disputauit ut refert **Ly. in. l. mādātū. C. mandati. vbi** plene de materia. dicit tamē **do. An. q.** hoc casu ita publice debet fieri reuocatio quod similiter possit transire in noticiam omnium de loco in quo fuit sic similiter constitutus. hec vera in reuocatione expressa in tacita vero que fieret per mortem non est necesse quod notificetur etiam in iudicio. **l. iij. ff. que sen. sine appel. rescin.** Ratio quod non potest aliquid imputari non notificanti. **no. bar. in. l. j. C. de satisfdando. et in. l. si procuratorē absentē. ff. de procur. et s. tetigi in. ij. opi. pōt** tamē mādātarius repetere si quid eius inter sit sciuisse ne iusta puniatur ignorantia. **in. s. recte. insti. mandati.** Ex predictis patet quod non est differentia inter procuratorē ad iudicia et procuratorem ad negocia. quod utrobique est dicendū aut ad noticiā eius cum quo actus gerī debuit non peruenit noticiā mādātī aut deuenit. et hoc secundo casu aut fuit mandatum spāle aut generale. et si generale aut fuit deuentū ad speciem domino sciente aut non. **gl. tamē cōmuniter faciunt** differentia inter procuratorē ad iudicia. et procuratorem ad negocia dicētes quod in procuratore ad iudicia non sufficit reuocationē fieri nisi intimetur aduersario vel iudici. secus in procuratore ad negocia. ut **no. de rescrip. ex parte decani. et in. l. j. s. sed si ego. ff. q. iussu possunt saluari. tamē ille gl. respectu cōmuniter accidentium.** quia cōmunius accidit aduersariū certificari de mādātō in iudicio cum reddatur in inuitū et disputetur ibi de apicibus iuris quod de mādātō in cōtractu et cōmunius accidit mandātū dari de agendo cum certa persona in iudicio quā in cōtractu. Itē in alio est differentia. quod in iudicijs sufficit reuocationē intimari iudici sed non intimetur aduersario. secus in contractibus. Item quod licet iudicium sit actus qui non potest exerceri sine voluntate domini **l. si pupilli. s. videamus. ff. de nego. ges. tamē non** impedit ex reuocatione nisi transierit in noticiā iudicis. vel aduersarij certificati de mandato. secus in contractibus. ut **s. dixi quod intellige in reuocatōe expressa.** Nā in tacita queque fit per mortē. secus ut **s. dixi. et hoc** forte ideo est ne illudatur superiori vel iudici et propter auctoritatem iudiciorū. facit quod **no. C. si tutor vel curator intervenit l. si. et l. si pretor. s. marcellus. ff. de iudi. cum similibus.** Habetis expeditā substantia liter glo. istā. et gl. in verbo faciēda et materiam clemē. substantificam. sed dominus **De. aliter** dicat post **Bal. in. l. j. C. de satisfdando. et do. An. latissime etiam** prosequi referendo opinio. **gnll. secundo opi. Pau. demū dicēdū** quid sibi videtur de materia habetur in prealle. **l. mandatum. C. mandati per Ly. et Bar. in. l. j. C. de satisfdan. vbi etiam p. gl. et l. si procuratorem absentē. ff. de procura. et in prealle. l. eius qui in** prouinciā. et per **gl. in. c. ij. de procura. in. vj. et eo. ti. et li. c. vltimo. et ibi etiam per Jo. an. hec in reuocatione** quo ad iudicia vel contractus quo ad maleficia. dic ut per **Inno. de homi. ad audientiam.** Nunquid autē per mortem semper intelligatur tacite mandatum reuocatū non est nostra materia hic. in mandato iurisdictionis. dic ut **in. c. licet vndiq. de offi. dele. et in. c. gratum. et relatum et eo. ti. cum plures in. vj. et c. si a subdelegato. quod morte re** integra contingente reuocatur alias non. de quo etiam **in. l. et quia. ff. de iurisdic. omnium iudi. dicit autem** deesse nēre esse integra per citationis actum secundum communem opinio. licet **Hostien. aliter** dicat in alijs casib⁹ dic ut per **Bar. in. l. ij. s. si quis dederit. ff. de dona. quod** hic ad litteram ponit dominus **An. Sed omitto.** quia esset leges declarare et non canones. Conclusio est quod re

gulariter mandatum re integra finitur morte mandan-
tis. Fallit in certis casibus in iure expressis vt in procu-
ratore constituto in rem suam vel dato quo ad aliquid
faciendum post mortem. z si. l. illam. C. de dona. **C** Ex
glo. notetis intellectus duos ad. l. si pater. ff. de manu-
mis. vindicta. tertius habetis per gl. in capitulo tibi do-
mino. l. xij. distin. z c. **C** Glo. manibus. querit in cuius
manibus sit facienda cessio beneficij. Respondet q in
manibus pape si erat dignitas episcopalis cui cedi de-
bebat. alle. c. j. z. ij. de transla. prela. Si vero erat inferi-
or dignitas tunc debet fieri in manibus confirmatozis
vel collatozis etiam si talis sit inferior episcopo. alle. no.
supra. c. admonet. vij. questione. j. episcopus de loco. vlti-
mate concludit secundam prosequendo Inno. s. e. q in
dubijs. videlicet q in illius manibus est fienda cessio be-
nificij qui potest destituere beneficiatum ipso inuito.
hoc idem sequitur Pau. temperat tamen primuz dictu
verum quando institutio vel destitutio simul ad ipsum
de iure spectant vel consuetudine. si autem quis prescri-
psisset confirmationem non possit consentire cessione qz
prescriptio est odiosa. C. de ana. excep. l. si. ideo vno pre-
scripto remanet ius commune in alio quia prescriptio
restringitur ad id tantum quod prescriptus est. de elec.
cumana. z de deci. cum contingat cum ibi no. An autez
in cessione requiratur consensus habentis ius presenta-
di. dicit Pau. q sic. quia eius interest. vnde si ad abba-
tem spectat presentatio ad episcopum confirmatio exi-
gitur consensus abbatis in renunciatione. alle. de offi.
archi. ad hoc de preben. in lateranensi. adeo q in mani-
bus abbatis in temporalibus tantum renunciare z in
manibus episcopi z in spiritalibus tantum renunciare
non possunt. quia hec sunt adeo coniuncta q vnum si-
ne alio esse no potest. j. q. iij. si quis obiecerit. z no. Inno.
e. ti. z Hostien. c. si. hoc tamen dictum quod requirat
consensus presentatozis in cessione non videtur de men-
te Innocen. in quantum dicit q sufficit quod fiat in ma-
nibus illius solius qui potest inuitum destituere nisi di-
cas q fieri debet in manibus eius qui potest inuitum de-
stituere accedente tamē cōsensu presentatozis. nec hoc
negat Innocentius pro quo facit quod no. in decre. de
re. permuta. capitulo primo in sexto. Et hoc videtur ve-
rius. Recitat hic paulus dictum Innocentij. quod po-
nitur supra eodem q in dubijs. scilicet an requiratur cō-
sensus capituli ecclesie cui renunciatur. de quo dicen-
dum vt ibi. quia dicit q sic. an autem requiratur consen-
sus. c. ecclesie cathedralis quando in manibus episcopi
fit cessio. dicit q non nisi renūciaret magne dignitati vt
alias fiat magnū preiudiciū ecclesie excessione. alle. de
his que fiunt a prela. quanto. **C** Glo. alios oppo. q suf-
ficiat per vnum impediri reuocantem. alle. l. ij. s. hoies. ff.
vi bo. rap. z quia est eadem ratio. igitur z c. soluit resol-
uendū plurale in singulare. sicut in simili in decre. vt pri-
uilegia de priuile. facit quod vidistis in clemen. ij. de re-
scrip. de isto numero plurali z c. **C** Glo. eorum alterum
querit an sufficiat q sit impeditus notificare alteri pre-
dictorum hoc est superiori vel procuratozi. licet no fue-
rit impeditus notificare cuilibet. puta quia forte fuerit
impeditus notificare procuratozi sed non superiori vel
econtra. dicit q sic per hanc litteram. hoc forte est verū
quando per procuratorem vel superiorem impeditur.
secus vbi quando per tertium. ar. eorum que dixi in cle-
men. causam in versi. vt prefertur. vel tene glosaz istam
simpliciter in casu isto. argu. l. iam hoc iure. ff. de vulga-
z pupilla. z c. **C** Glo. vltima querit an in hac intimatio-
ne seruanda sit forma clemen. causam. supra ti. j. dicit q
sic vt vidistis nota. in. s. si. **C** Nota bene hanc glo. in
cta precedente. quia facit ad id quod dixi in gl. prealle.
vt prefertur. **C** Sequitur.

C De supplenda negligentia prelatorum. Rubrica.

Via regulares pre

q lati. Dividitur in quatuor partes principales. quia in prima parte ponit de regularium prelatorum negligentia in beneficiis supplenda per diocesim et de modo supplendi. In secunda parte ponit de ecclesiis non applicandis mensis prelatorum nec gravandis in pensionibus. In tertia determinat de quibus ecclesiis predicta intelligantur. In quarta declarat duas constitutiones Bonifacii: videlicet decre. prescripti. de offi. ordi. et de preben. cum singula in. vi. secunda ibi: eadem. tertia ibi: premissa. quarta ibi: in quibus. **C** Nota. in verbo disponere quod est aptum importare plenam dispositionem et provisionem. de quo de preben. cum in illis in. vi. **C** Nota. secundo de isto verbo committere. quod idem importat quod conferre. unde valeret collatio si collator diceret committo. vide gl. de iure patro. c. si. videtur tamen quod aliqua sit differentia inter committere et conferre secundum Guil. Creditur. An. quod hec sit differentia. quod collatio est quando fertur titulo irrevocabili commissio quando committitur revocabili ad nutum. dicit hic zenze. quod committere est proprie ad tempus ecclesiam gubernanda committere de statu mona. cum ad monasterium. §. tales. de quibus in gl. verbo committere. **C** Nota. non alterandum statum ecclesie. **C** Nota. quod potestas loco alterius subrogata regulari secundum naturam eius cuius in loco subrogatur. de quo in glo. **C** Nota. de iure communi diocesanus supplet negligentiam conferendi particularia beneficia ad prelatos etiam regulares spectantia quod est verum in non exemptis. In alijs autem supplet auctoritate apostolica. Ex quo nota quod ubi papa reintegrat potestatem casualem in exemptis non substituit omnino eandem qualitatem prime potestati. sed novam creat. et sic in exemptis habet auctoritatem delegatam per illud verbum auctoritate nostra. Concor. de rescriptis. cum aliquibus in. vi. de hoc in glo. in verbo apostolica. et sic habes quod quandoque a iure datur delegata potestas. quod est quando hoc exprimit expresse vel per aliqua verba hoc importantia. de quo de offi. ordi. irrefragabili. §. ceterum. adde et de hereti. ad abolendam. **C** Ex versiculo eadem. nota quod in appellatione ecclesie non comprehenditur beneficium sonans in dignitate nisi aliter exprimeretur. sed beneficium simplex. facit de preben. c. si. **C** Nota. hic quatuor prohibita monachis seu prelatibus regularibus sibi subiectis. Primo ne applicent beneficia ad mensam propriam. Secundo quod pensiones novas non imponant. Tercio quod impositas non augmentent. Quarto quod noviter impositas non exigant. **C** Nota. quod prohibitus noviter imponere non videtur prohibitus antiquas exigere vel augere. quod est notandum pro his quibus sunt concessa privilegia imponendi pedagium vel collectas an si postea prohibeantur noviter imponere possint antiquas augere. **C** Nota. argumentum quod prelati exempti applicando locum non exemptum ad mensam propriam non videtur subijci iurisdictioni ordinarii. sed delinquant in re non excepta ut videtur hic probare textum. cum auctoritate delegata hic puniat episcopus sed potest restringi. quod tunc auctoritate delegata faciat quando applicat loca excepta et eodem modo potest colligi quod exemptus negligens circa beneficia non exempta non possit iudicari per ordinarium ex vi potestatis ordinarie nisi eodem modo restringas et cetera. **C** Ex versu. premissa nota bonum textum. ad cognoscendum quando beneficia sunt de mensa. scilicet quando non habent speciale administratorem alium a superiore prelato. presumitur enim quod sunt de mensa. dicit tamen hic zenze. quod in his que sunt de mensa ponuntur simplices ministri vel collectores. ar. §. e. sicut. et no. Innocen. de sta. mo. c. j. et ij. **C** Nota qui comprehenduntur appellatione rectoris ecclesiarum. quia comprehenditur etiam presidere dignitati vel alteri ecclesie. quod non propter mandata que quandoque sunt rectoribus ecclesiarum. credo hoc verum salva consuetudine. ar. no. in. c. j. de consue. in. vi. **C** Nota argumentum quod manuales priores non possunt revocari nisi ex causa cum hic dicat eos revocandos de mum cum oportuerit. de quo infra. **C** Nota non est licitum prelato regulari occupare bona vacantia particularis beneficii sibi subditi. Ex quo nota extensionem decre. quia sepe. de elec. in. vi. **C** Nota quod pluralitas in prioratibus regularibus et curatis est prohibita religiosis a contrario. quod in non curatis vel in non regularibus prioratibus videtur permitti de quo de rescriptis cle. gratie. **C** Nota in prohibenda pluralitate non est vis an per se an per alium quis se habeat exercere in beneficiis. **C** Oppositum ad primam partem et videtur quod ad capitulum devoluitur potestas non ad diocesanum. de concess. preben. c. ij. So. hoc fallit in regularibus in quibus propter negligentiam prelati non devolvitur potestas ad capitulum nec econversum. ar. de statu. regu. c. ea que. Guil. dicit hoc falsum. unde dicit quod nec in isto nec in alio casu fiat devolutio de prelato in conventum vel econtra in inferioribus capitulis a capitulo ecclesie cathedralis. nam. c. cum in cunctis. de elec. ad si. de concess. preben. c. ij. solum loquuntur in capitulo et prelato cathedralis ecclesie. unde secus in alijs assignat causam inter prelatos et illa collegia. et inter prelatos et ecclesias cathedralis quod est sponsus. de testa. requisisti. Item in multis differunt cathedrales ecclesie ab inferioribus. de elec. §. §. in. vi. Item quod episcopus habet matrimonium spirituale cum ecclesia sua et indissolubile citra auctoritatem pape. secus in alijs inferioribus de transla. prela. c. ij. et no. de postu. prela. c. ij. et dicit Ber. hic quod habet curiam videlicet quod propter negligentiam prelati in inferioris episcopo non devoluitur potestas ad capitulum vel conventum nec econtra. gl. tamen hic dicit devolui de capitulo ad prelatum. et videtur vera. quod non est absolum superiorem supplere negligentiam inferioris. sed econtra sic. nec credo illa esse alibi. hec tamen vera salvo stilo curie quod ius facit de cri. falsi. quam gravi. tamen caveat quia non reperitur bene cautum expresse quod proximus superior alius ab episcopo suppleat negligentiam in conferendo. id cogita. **C** Querit hic Guil. quid comprehendatur appellatione administrationis. dicit quod prepositura cameraria in quibuscumque rebus vel iuribus redditibus habeantur que etiam dicuntur procuratores. j. q. iij. salvator. Sed nunquid tales habent curam. dic quod licet alias curam non habeant tamen si ex officio suspendunt clericos cum delinquant quo ad hoc dicuntur habere curam. de maio. et obe. dilecta. In contrarium tamen facit. quia si aliqua specialitas in his beneficiis aderat quando ipsis religiosis conferuntur reservantur episcopis. no. Inn. de privi. pastoralis. de excep. cum venerabilis in si. Guil. si disputationi relinquit. Jo. de lig. dicit quod habent curam fori contentiosi non penitentialis. ar. no. de elec. dudum ij. dum tamen sine ecclesiastica per ver. alia et quia premissi de ecclesiasticis. Quid comprehendatur hic appellatione beneficiorum. dicit Guil. quod omnia quecumque sint illa et hoc propter verbum generale quis et propter specificationem que processit de procura. qui ad agendum in. vi. immo dixit dominus Fran. quod si sumitur alijs verbis generalibus verbum beneficia includeret premissa. quia indefinita et cetera. pro zenze. alle. glo. infra de preben. cle. j. in verbo quevis. facit glo. §. de rescriptis. in cle. auditor. **C** Nota ex hoc dicto duas limitationes ad. c. fina. de preben. quia appellatione beneficii comprehenditur simplex. verum est nisi specificatio precedens seu specierum enumeratio aliud inducat vel verborum generalitas ex qua apparet quod de opposita mente aliud iducatur.

dicit tamē guil. q. vbi precessit specierum enumeratio genus intelligitur de paribus expressis et eiusdem generis et gradus ad hoc. xcv. di. illud. ad hoc cle. nō pōt de procuratoribus. ¶ Quero qualis erit hec potestas super exemptis. zenze. dicit q. ordiaria. q. datur a iure. igitur et iuxta no. ff. de iur. om. iudi. l. et quia. Item quia nō perit morte pape sicut delegata in auct. ut nulli iudi. §. et hoc vero. no. de offi. dele. quoniam idem mathe. Pau. tenet contra dicens q. est delegata pro quo ibi: auctoritate nostra et dicit eū delegatū a iure. ideo nō expirat morte pape. de quo in simili de offi. ordi. irrefragabili. ¶ Nota bene quādo in aliqua dispositione apponitur verbum auctoritate nostra. q. videbitur delegatus etiā si per viam legis talis potestas concedatur. vide qd dicit de rescrip. in cle. et si principalis. et quod no. de hereti. ad abolendam in fi. ¶ Quinto quero quando dicatur ecclesia consueta regi per clericos seculares. dicit q. quādo per. xl. annos et ultra sic est recta de preben. cū de beneficio in. vj. quāvis secūdu alios in consuetudine que nō est cōtra ius sufficiat. x. anni. ut no. xij. di. consuetudo et de consue. c. si. per Lōpos. et e. ti. c. si. in. vj. Idē mathe. dicit de intellectu. c. cum de beneficio. ut dixi in. d. c. si. q. ibi. ideo propter dubiū an prescriptio sit contra priuilegium statum ecclesie et cōsequēter cōtra ius. ar. c. cū dilectus de consue. ¶ Sexto quero an dignitas vel beneficia particularia possunt cōferri extra conuentū religiosi vel alii. dicit guil. q. nō argumēto huius cle. vbi patet q. abbas nō pōt dare prioratū monacho alterius monasterij nisi canonice eēt translatus ad suum monasteriū. Idē Ste. vbi non possunt in monasterio idonei monachi reperiri. quia tunc poterit auctoritate diocesani alteri conferri de preben. graue. dum tamen non sit alterius religionis vel habitus et hoc ne diu vacent beneficia. ¶ Mo. hoc dictū. q. extendit cle. j. s. ti. ij. que loquitur in principalibus prelaturis ad particularia beneficia. ¶ Septimo quero cū tēpus incipiat currere a tēpore scientie episcopi qñ dicitur episcopus scire. dicit guil. q. presumitur scire citius vel tardius prout magis vel minus vacatio est publica. ar. j. de cōces. preben. cle. j. nisi aliter probaret sibi notū esse. s. ti. ij. cāz ante fi. facit qd no. de rescriptis cū cōtingat de cle. excōmu. illud adde. et de cōces. preben. ex parte astens. vbi per Jo. an. in simili. ¶ Mo. bene hoc dictū an episcopus presumatur scire vacationē beneficiorū sue diocesis. et sic quādo negligens dicitur in prouidēdo. ¶ Ultio inducit La. pus istū tex. per hosti. de quo vidistis in cle. j. s. ti. ij. in gl. penul. dicit ibi et c. ¶ In ver. eandē oppo. de no. per Inno. de sta. mo. c. ij. vbi no. q. abbas bona mēse monasterij sui pōt diuidere et dare monachis suis pēsiōē. s. dicit q. ad tēpus pōt ut ibi nō perpetuo ut hic. q. vnire et diuidere spectat ad solos episcopos. ut de excels. prela. sicut. et cle. j. §. ad hec de sta. mo. ¶ Quero quare nō potest abbas particularia beneficia applicare mense sue. dicit q. hoc eēt vnire quod ē tātū episcopozū. ut. d. c. sicut et q. talia sunt in antiquo statu seruanda. de priuile. pastoralis. cū ibi no. fm guil. posset ex cā de cōsensu ordinarij applicare. ut i. c. vacāte de prebē. et. d. c. sicut secūdu zenze. et c. ¶ Circa secū dā partē huius ver. pēsiōes. quero quid ē pensio. dicit q. est certa portio ex mensa vel beneficio ex cā ad tēpus nō ppetuo separata et pendet a proprietate beneficii a quo subtrahitur sicut usufructus a proprietate. de pigno. c. si. xvj. q. j. possessiōes. xij. q. ij. q. cū fm guil. ¶ Quero quot sint spēs pēsiōnū. dicit que dā licite ut dictis iuribus. quedā illicite ut hic. Quid si pensionarius vxoret vel fiet miles an vacet pensio. dicit q. nō vbi nō est assignata in beneficiū ecclesiasticū. sed pro officio vel seruitio tēporali ut pro pulsando campanas et similibus. de iureiurā. breui. vide de rescrip. postu-

lasti. xvj. q. j. possessiōes et c. An pensio possit cū beneficio ecclesiastico pmutari. dicit q. nō q. nō ē titulus ecclesiasticus cū sepe pro officio tēporali def. ut dictis iuribus. ergo et c. de sumo. cū eēt. et de pac. cū pridē. Quid si pensio data eēt pro titulo ad ordines. s. sup. patrimonio vel mēsa prelati an pmutari possit cū bñficio. Respōdet q. nō de istis pēsiōibus. no. de cen. prohibemus. et de pben. nisi fm guil. Circa tertiū versi. s. an veteres oppo. de no. per Inno. de prebēdis. de monachis. et de cen. prohibemus. dicit Pau. augmētare nō pōt sine cā cū cā sit de auctoritate diocesani. alle. no. per Host. de cen. significauit. ¶ Quero de intellectu littere huius versi. i. quātum prohibet pēsiōes augeri. dicit guil. q. littera vult q. ēt si pro. xl. annis sunt iposite nō tñ proderit hec possessio imo cogēt p diocesani cessare. cā tñ cognita et iuris ordine seruato. de cā pos. c. si. et de elec. querelā. alias eēt spoliare et posset restitui ut ibi cū possessor sit in sua possessione tuēdus. ut lite pēdē. c. j. nisi possessio eēt usurpata. q. talis posset abominari et spoliari per ordinariū et nō restitueretur. q. ordinarius officiū suū exequitur et nō spoliatur. de pac. accepimus. ad hoc de resti. spo. accepta et c. cōquerente. et c. de usufruc. l. usus s. j. zenze. Ex hoc apparet q. sola prescriptio. xl. annozū nō dat titulū. facit de cen. peruenit. An aut sufficiat bona fides per. xl. annos absq. titulo. dicit q. forte nō cōtra epm qui hz ius cōe pro se. xvj. q. vij. oēs. de excels. prela. sicut. sed in consuetudine ut hic apparet nō requiritur titulus sed sufficit cā rōnalis cū debito tēpore. de cōse. c. si. s. j. guil. dicit ut ibi an si augeat pensio sola pars aucta separabit. dicit q. sic. ar. re. vtile in. vj. q. in separabilibus vtile et c. ut ibi. Que dicuntur noue pēsiōes. dicit ille quē nō fuerunt iposite tēpore foundationis. nō que sunt preste spacio x. annoz nec que sunt imposite post decre. prohibemus de cen. de quo dicit ut eo. ti. significauit fm Lau. an cle. locū habeat in exēptis etiā pape imediate nō subiectis videtur q. sic. q. generaliter loquitur in cōtrariū q. nō solū in exēptis imediate subiectis. ut in clemen. si de beneficio. de preben. de sta. mona. attēdētes. j. rñ. et hoc tūc fm Lau. facit de offi. dele. super eo. In ver. pmissa dicit hic guil. q. iste tex. facit in argumētū q. in separatione seu distinctione bonozū vel ministrorū attēdi debet cōsuetudo. et sic ē argumētū q. nō oz vnū beneficia tū pbari si semel p. xl. annos ecclesie sint solite per vnū regi. facit. xj. distin. ecclesiarū. Nec ob. q. sine canonica institutione non possideantur et per cōsequēs nō pscrībunt ut in re. prima. in. vj. sic videt q. in distinctione. arg. de resti. spo. ex trāsmis. q. in cōpassilibus et cōnexis cōsuetudo sufficit sicut in depēdētibz. de cōsue. cū dilectus. de vñ. signi. abbate. de etate et qualitate eā re. de pñti. trāsato fm guil. In §. in qbus an pluralitas administrationū sit inhibita. Guil. q. non q. patet. q. s. de illis locutus ē et hīc eas in fine nō prohibet. sed tacet. ut detur intelligi q. nō eis inhibita sit. de prebē. cū singula in. vj. per qd dicit saluari posse opi. Hostien. de pbe. de multa. ut plures administrationes possunt vni cōmitti. et sic adhuc seruat consuetudo in hospitalarijs fm guil. dicit pau. q. qcqd notēt aliqui de prebē. cū singula in. vj. q. plures prelaturas regulares nō possit q. retinere et si sint prioratus simplices sine cura vel sint obedientie manuales. qcqd no. Hostiē. in. c. de multa. et Archidi. de offi. ordi. presenti. xvj. q. vij. si quis. quia corriguntur. Et sic Pau. damnat opi. guil. s. proxime posita. voluit etiam dicere Archidi. in dicto capitulo presenti. q. tales prioratus simplices et obedientiarij nō vacent q. in eis non habet locū. c. presenti. quod corrigitur hic secūdu Paulum. Inducit vltimo guil. hunc textum q. prioratus sit dignitas siue sit collegiatus vel non: curatus vel nō et quāvis sit mutabilis. de pben. nisi. §. si. et de rescrip.

ptis clemen. ij. et ex hoc sequitur quod licet cum alio beneficio sit compassibilis ex parte cure vel collegij que sibi non iminent tamen non est sibi compassibilis in eo quod est dignitas. sicut nec alie dignitates de preben. de multa secundum guil. et c. **¶** Si. ij. querit an in secularibus prelatis locum habeat clemens. Respondet quod non inquam huiusmodi novum vel preiudicat privilegio exceptorum. movetur per litteras a contrario dum dicit de regularibus. facit de presump. none. **¶** Si. prelati querit quid si non spectaret collatio vel provisorio ad prelatos. sed ad casum tantum quod esse potest de regularibus. c. si. in. vj. an statim capitulo negligente episcopus potest supplere negligentiam ex iure devoluto. Et respondet quod non. imo dicit quod prius devolvetur potestas ad prelatum et demum illo negligente ad episcopum. **¶** all. clemens. si de beneficio. j. de preben. **¶** Guil. tenet contrarium. scilicet quod et tunc statim devolvetur potestas ad episcopum. unde dicit quod appellatione prelati hic continentur qui in conferendo seu disponendo primi sunt siue sit ut collegium siue ut singuli. **¶** alle. de sumo. ex insinuatione tene glo. quam tenet etiam pau. qui dicit quod appellatione prelati comprehenduntur qui habent perpetuam dignitatem. de preben. de multa cum ibi non. salvo quod habet de consue. c. ij. in. vj. et ubi essent capitula ecclesiarum cathedralium non est dubium quod gl. procedit. sed in non cathedralibus est magnum dubium. quod non invenitur quod fiat devolutio de uno ad alium et c. **¶** Si. dispositione. querit quid si comprehendat hic appellatione dispositionis dicit collusio vel provisorio per quod dicit quod secus esset si ad electionem vel provisionem regularium spectaret beneficium. quod tunc non devolueretur potestas ad episcopum semper sed ad instituentem vel confirmantem siue ille esset diocesanus siue alius. facit de offi. dele. super eo. licet gl. non. alle. idem tenet zez. dicens quod tunc servantur iura antiqua. scilicet. e. sicut et de iure patro. qm. et c. cum propter. **¶** Pro hoc quod huiusmodi presentator non proprie disponit. sed via parat unde presentatus non habet ius in beneficio donec sit admissus sed habet ius perendi se admitti. de re iudi. cum bertoldus. **¶** Guil. tenet contra. dicens quod verbum dispositionem comprehendit presentationem. de preben. l. in. vj. maxime ubi precedit verbum generale et verbum plenariam vel quecumque vel quevis de ma. et obe. solite. sed hic precedit verbum quevis alia igitur et c. unde dicit exponi debere dispositionem idest ordinationem secundum guil. sed certe verbum quavis alia non refertur ad verbum dispositionem sed ad verbum beneficia. **¶** Si. committere. querit quare utatur hoc verbo committere et non verbo conferre. Respondet ad tollendam fraudem quam faciebant prelati qui dicebant se non conferre sed committere vel castaldis et pedagogis. et sic non habere locum concilium lateranensem. quod loquebatur in habere potestate conferendi. certe in effectu est conferre vel providere ideo proinde esse ac si dixisset se conferre. et non. de hoc verbo committere ut dixi super litteras et c. **¶** Si. lateranensem. alle. ubi est hoc concilium. si. in. c. ij. de concel. preben. deinde oppo. de notarij. per Inno. et copos. de elec. ne pro defectu. ubi dicunt in prioratibus conventualibus servanda tempora decre. ne pro defectu siue provideat per via electionis siue provisionis. quod Lopo. ibi ferebatur in perpetuis non in temporalibus. hic vero dicit quod ubi providetur per via provisionis sunt servanda tempora concilij lateranensis. c. ij. de concel. preben. So. quod olim de hoc erat opinio. ut patet ex ibi non. hodie per cle. ista clarum est quod si prioratus est principalis in ecclesia regulari collegiata et ei provideat per via electionis locum habet indistincte. c. ne pro defectu. secus si per via provisionis. quod tunc servanda sunt tempora decre. ij. de concel. preben. unde in hoc corrigi opinio. Inno. et Lopo. intelligendo quod loquatur de prioratu et conventuali put loqui videtur cum indistincte loquatur. **¶** Si. locorum. querit quid si prelati alterius diocesis huiusmodi prioratum in diocesi bononiensi. quem negligit conferre quis supplebit negliget

tiam an episcopus bononiensis. an episcopus diocesanus persone religiose. dicit per litteras istas que dicit diocesanis locorum et c. quod episcopus bononiensis. ad idem. scilicet. e. ti. c. ij. ibi in suo episcopatu et c. facit quod videbitur. j. in pri. glo. **¶** Si. sua auctoritate. querit an in prioratibus et non exceptis ecclesiis si prelati sint exempti que habent conferre diocesani suo iure suppleant negligentiam. Respondet quod sic. unde solus in ecclesiis exceptis et prelatoz exemptoz intendit hic papa concedere quod auctoritate apostolica diocesani suppleant. alle. de privi. cum capella. et c. ex ore. Secundo querit an post devolutam potestatem ad episcopum si ipse episcopus negligat infra sex menses conferre possit conferre suppleto sua negligentia. Respondeo quod non. quod hic permittit supplere negligentiam inferiorum prelatoz. sed non sua propria. unde tunc devolvetur potestas ad metropolitanum si sit proximus superior vel papa si episcopus sit ei immediate subiectus. hoc clarum in beneficiis non exceptis. sed dubium est an in beneficiis exceptis prelatoz exemptoz devoluta potestas ad episcopum ex negligentia prelatoz currat tempus semestre episcopo. Secundo si currat. an elapso semestri devolvatur potestas ad metropolitanum an ad papam. **¶** Ad primum videtur dicendum quod non. j. de preben. si de beneficio cum ibi non. in gl. sed nunquid per hoc relinquatur supflua quod. secunda tamen ad illam respondet nihilominus gl. quod dato quod curreret quod videtur quod ad papam non ad archiepiscopum devolvatur. **¶** all. de cle. egro. c. vno. in. vj. remittens ad non. de here. ad abolendam super gl. si. **¶** Pau. hic concordat cum glo. in secundo. quia hec potestas non est ordinaria sed delegata. ideo in ea non succedit archiepiscopus ad hoc quod non. de fo. cope. verum in primo tenet contra gl. quod hic equiparantur beneficia exempta et non exempta sed in non exemptis currit. ergo in exemptis pro quo facit. quia vitanda est longa vacatio quam abhorrent iura que a se surgere possent et sic residet. pau. licet dicat quod alij contra. tutius videtur sequi glo. quod hec conclusio sequitur necessario. **¶** Nunquid autem episcopus beneficia vacantia in curia posset conferre. dicit quod non nisi post mensem de preben. licet in. vj. et idem in devolutis ad papam secundum guil. et pau. **¶** Si. in exemptis oppo. scilicet. e. sicut soluit illud ius vetus quod hic corrigitur. **¶** Si. negligentiam querit quid si prelati sit privatus ratione delicti non propter negligentiam an poterit episcopus supplere. dicit quod non si prelati est exemptus et beneficium est exemptum. quia hic non exprimitur de delicto sed de negligentia in non exemptis dicit quod sic. alle. no. de elec. q. q. in. vj. **¶** Si. secularibus. querit an si ecclesia consuevit regi per seculares clericos monachi possunt presentare regularem. Respondet quod non. et ita tenebat **¶** lib. et **¶** de. in decre. scilicet. e. pro quibus facit hietex. quod tamen glo. temperat procedere si beneficium sit non curatum vel volunt presentare ut claustralem quasi secus si beneficium sit curatum et presentetur non ut claustralis. de hoc per Hostien. de re. eccle. non alie. possessiones. **¶** Guil. dicit quod potest dici contra. quia facilius est transire de secularibus ad regulares. de donatj. apostolice. xij. q. ij. bone rei. secus econtra de rebus eccle. non alie. possessiones. de sta. mo. ea que. s. j. **¶** Tres propter reliquias primi status. et quod res de facili reuertitur ad naturam suam xxxv. distin. ab exordio. **¶** Nec in tali casu secundum eum procedit. c. de beneficio. de preben. in. vj. licet alij teneant contrarium secundum pau. **¶** Nec ob. quod si dicitur de devoluta potestate ad episcopum non posse de regularibus providere quia non est tam libera potestas conferendi in iure devoluto sicut in iure proprio ordinarij. quia conferens ex potestate devoluta conferre potest cum consilio aliorum alia non. de concess. preben. c. ij. et de elec. ne pro defectu. facit. s. ti. ij. c. j. secundum guil. do. **¶** In. dicit quod questio stat in hoc an canonici impresso statu in beneficiis ex consuetudine

habeant potestatem mutandi statū ecclesie. et satis putat qd nō. qz hoc residet in ptate episcopi ex quo iam est impressus. ideo collatio aliter facta v3 alio nō dato propter quod putat cle. locū habere sic glo. procedere zc.

Clo. monasteriorum. qz alia est litteralis querit quid si nō reperitur aliquis idoneus in monasterio qui possit prefici illi beneficio quid fiet. remittit ad no. de pbe. cū singula in. vj. qz ex causa alijs poterit prefici in subdiu ne beneficiū vacet cū necessitas legem non habeat. de consue. quāto cū similibus. Secūdo gl. in ver. et optime inducit istū tex. ad qōnē quam olim disputauit: v3 an ille ad quē deuoluitur potestas eligendi teneatur eligere de illo collegio de quo tenebat eligere qui neglexit. qz fa. iste tex. qz sic. qz potestas surrogata videt surrogari cū eadem qualitate et natura que aderat in potestate principali. de qua qōne glo. remittit ad mercuriales sub hoc titulo. quia olim mercuriales locauerūt sub titulis cōgruis et melius steterunt. tamē postea pro complēto nouelle sexti imposuit sub ti. de re. iur. et ponit qōnē predictā in regula cōtra eū. Item inducit gl. tex. ad no. de elec. publicata in vltima. q. v3 qz si electores ēt cōpuli nolint eligere noiātū in scrutinio qz superior ad quē deuoluit potestas tenetur de illo prouidere cū sit iam potestas limitata. ar. l. non intelligitur. §. si. ff. de iure fisci. et qz res trāsit cū onere suo. d. pigno. ex litteris et hoc tenet pau. Idē zenze. qz plus non deuoluitur ad superiorē qz ēt penes negligentē. per predicta dicit qz si superior ex iure deuoluto cōfert alicui monacho alterius monasterij qz nō tenet collatio. alle. de cōsue. cū dilectus. et de ver. sig. abbate. et qz non debet illud hūc cle. ar. §. ti. j. cle. j. ad hoc no. p. Hosti. §. eo. c. ne pro defectu licet no. ibi per Inno. et Ber. aliquāter possent induci in contrariū. sed non obstant. qz ibi poterat capitulum vndecūqz eligere. sic etiā potestate superior. hic secus. quia a principio solus erat prouidendū de monachis illius monasterij et nō de alijs. **C**l. iponat. Op. de no. de cen. significauit. et c. prohibemus. dicit qz prelati auctoritate propria nō pōt augere vel de nouo imponere maxime sine causa s3 cū cā auctoritate episcopi sic. de quo dicēdū vt in dictis iuribus. Idē zenze. alle. de preben. vacan. de excels. prela. sicut de eta. et qualita. eam te. de statu. monacho. cle. j. §. ad hoc. Idē **M**at. all. de cens. significauit. xvij. q. ij. seruitium. quod intellige secūdū **M**athe. qz licet augeantur redditus nō debet augeri cēsus. fuit enī casus dubius. C. de vsu. l. si ea l. quādo augētur predia non pōt augeri census. et ff. de vsu. l. si fundū. et l. sed si insule. de cens. quanto. et qd ibi no. et in cle. j. de cens. in. §. premissa zc. **C**lo. de mēsa. **N**o. ex littera qz beneficia que sunt de mensa non dicuntur vacare ideo in eis non habet locū quod hic dicitur de negligētia supplenda. Itē nec qz dicitur de pensionē augēda. qz totum est abbas. vnde dicebat pau. qz poterat abbas ponere monachū de mēsa qui soluat certū quid de bonis ipsius prioratus non aliūde. vt no. Inno. de sta. mo. c. ij. ver. prioratus. non tamē posset antiquū statutum ecclesie mutare s3 m. guil. alle. gl. no. per Inno. de priuile. pastoralis. vbi de ptate prelatozū in bonis locoz subiectozū zc. **C**l. cū oportuit pro intellectu illius ver. remittit ad nō. in decre. cū ad monasteriū de sta. re. et qui cle. vel vo. insinuāte. statim videbitis cū gl. se. qd voluerit p hāc remissionez. **C**lo. reuocari in prin. sui. querit an hi claustrales possunt stare soli. dicit qz non. vnde dicit qz secus i alijs qui preponunt regimini ecclesie secularis curate. de quo. j. de sta. re. ne i agro. §. ad hoc. et ibi de hoc dicef. Deinde in ver. sed aduerte op. et v3 qz in talibus prioratib⁹ obediētiarijs nō hēat locū decre. cōcilij lateranē. §. c. ij. de pces. pbe. cuius prius hic d3 qd sic ostēdit. qz driso ad hoc sequeret. nā nō ha-

bebit nisi abbas cuius negligētia suppleuerit ep̄s possit ab ep̄o statim reuocare et si hodie pferret vni ep̄s abbas cras reuocabit qd ē derisoriu. qz sic verbis et nō rebus lex ēt iposita p decre. cōmissa. §. porro de elec. i. vj.

Nec potestis dicere qz talē sic ab ep̄o institutū abbas reuocare nō possit. qz nō pōt plus v3 aliter pferre supplēs et cōferēs ex ptate deuoluta qz principalis negligēs possit ex iure pprio. vt. §. §. pxi. Itē qz al3 aperta esset via ad faciendū perpetuū claustrale qz nō est de mente huius decre. qz nec papa hoc vult facere nec cōcedere. de confir. vti. vel inuti. ad nostrā. et c. porrectā. qz autē aperta ēt dicta via p3. qz nō hēret dictus abbas volēs preficere nepotē suū vel sibi carū seu amicū nisi pmittere labi tēpus vt sic postea ille institueretur per episcopū et esset ppetuus. talibus autē fraudibus obuiādū ē de diuoz. quāto ad fi. glo. rñdet qz hoc erat qd faciebat dubiū et pp predicta olim nō fiebāt huiusmodi suppletiones ne v3 abbas cras reuocaret illum cui ep̄s hodie cōferret. Itē hodie stādū ē decisioni huius decre. **N**ec ob. cōtra. qz imo nō erit derisoriu si satisfir iuri in supplēdo negligentiam abbas. **N**ā nō pōt negari qn aliquo saltē respectu hoc sit vtile. abbates enī erubescēt saltem notari de negligentia. et ideo magis erunt attēti circa prouisionē faciēdā. fa. de accu. qualiter. j. Itē s3 m. zenze. nō erit alio respectu elusoria hec prouisio seu ep̄i suppletio. qz si abbas postea reuocet institutū ab ep̄o ipse institutus p illud poterit iplozare officiū iudicis seu superioris ne sola voluntate absqz casu reuocetur. vt no. Inno. q. cle. vel vo. insinuāte. vbi gl. precedēs remisit vt no. de offi. ordi. presenti in. vj. p archi. **C**lo. gl. et dictū zenze. ex qbus habes primo qz si manualis a papa pfirmetur pōt destitui. et ad claustrū pro libito reuocari. hoc est verū si in forma cōi facta sit cōfirmatio vel cōstet de veritate litterarū que in dubio presumūtur falsē. vt. d. c. porrecta. sed si ex certa scientia ēt facta nō pōt destituere sine noua cā. sic intellige no. p Inno. de re iudi. decetero. et de of. dele. super eo. vbi ponit veritas. et de cōfir. vti. vel inuti. bone. Secūdo no. ex dicto zenze. qz obediētiarij et manuales nō possunt absqz cā reuocari qn saltē hēant potestatem iplozadi officiū iudicis. pro hoc faciūt iura que dicūt cū oportuerit reuocet. vt dicit hic littera. et §. de sta. mo. cū ad monasteriū. cū similibus que notāt causā debere subesse. **P**osset tñ hūc respondere. qz vt dicit guil. verbū oportuit. qñqz sonat inhonestū. xxv. q. j. c. j. l3 qñqz contra in necessitatē vt ibi no. de libel. obla. c. j. Sed p predicta facit. qz sola voluntate possunt reuocari et amoueri. c. ij. ante fi. de sta. mo. Itē qz isti dicuntur obediētiarij et sic ad libitū reuocari posse debēt ne reuocetur obediētia. **G**uil. cōcludit in materia manuali qz non ē cōfirmatus a papa nec per viā electionis. pūsus nec promotus ad ecclesiā curatā qz mala voluntate reuocari non pōt si de illa cōstat imo tūc poterit supplēcare superiori ne remoueat sicut et seruus supplicare pōt. l. j. C. de preci. impera. offe. insti. de his qui sunt sui iuris circa mediū. et no. Inno. in. d. c. insinuante qd ponit Jo. an. in. d. c. cū singula. de preben in. vj. et de offi. ordi. presenti. e. li. p Archi. Si vero nō cōstat de mala voluntate. qz reuocās alle. cāz rōnabilē tūc subditus eam negās nō debet difficultatē facere cū de hoc fiat sumaria cognitio seu indagatio. de sta. mo. c. j. §. tales de accu. qualiter. ij. de simo. per tuas. pōt tñ etiā de qualitate cause opponere. qz debet esse probabilis et equa. de ap. pel. interposita. xj. q. ij. illa. Si autem de causa probabilī constat etiam summarie sine cause cognitione et absqz iuris ordine repelletur. non ob. pacto de non reuocando ad vitam. de priuile. volentes. §. in eo. in sexto. et no. Inno. in. d. c. insinuante. do. An. credit qz si appareret qz fiat iusta de causa clarū est qz potest si cōstet qz si

ne causa clarū est qd fieri nō debet i dubio si allegat cau-
sam iustā. et illā dicit verā. tunc dicit qd forte est standū
verbo prelati. qz melius scit qd expediat monacho. ar. c.
ad aures. de tempo. ordi. potest enī habere notā aliquā
causaz occultā quā exprimere nō expedit et eo ipso qd cō-
tradicit esse inobediens videtur dum tamen persona su-
periores sit honesta et nō subsit psumptio alicuius odij.
et hoc voluit hic Pau. q etia dixit qd hoc dī velle Joā.
an. de capel. mo. j. c. j. in. vj. vbi dicit qd tales libere reuo-
cari possunt ne frangatur obediētia sed potius seruet.
et hoc placet domino An. An autem morte contradicē-
tis tales obediētiarij reuocentur. et videt qd sic. qz pos-
sunt expresse reuocari vt est dictū. ergo et tacite. Pau.
tenet cōtra. sicut in simili videmus qd legatus potest ad-
nutum reuocari. et tamen morte pape nō expirat officiū
eius de offi. le. c. ij. in. vj. Allegat. etia simile de delegato-
re nō integra. et in p̄cario de offi. dele. licet. et de preca. c.
fi. alle. etiam similes decre. si delegatus. de offi. dele. i. vj.
licet secus in casu decre. si gratiose. de rescrip. i. vj. q̄uis.
Eincen. sentit contrariū in hoc vltimo de elec. dudū. ij.
fm Pau. qui dicit qd licet isti religiosi obediētiarij pos-
sint ad nutū reuocari. tamen secus in beneficijs collatis
clericis secularibus. qz illi nō sūt de claustrō nec ad clau-
strū possunt reuocari nec debēt beneficia eis ad tēpus
cōferri. vij. q. j. pastoralis. et forte per papam vt ibi. licet
secus in dignitatib⁹ tēporalibus que dātur ad tempus.
de iudi. c. fi. Redeo ad glo. in ver. Item scias ibi glo. in-
ducit istuz textum ad questionē qd si papa pcedit alicui
priuilegium recipēdi fructus beneficiorū vacantiū. qz il-
li debeantur fructus prioratus manualis mortuo ibi p̄-
sidente vel remoto. nam cōstat qd talia beneficia manua-
lia que sunt de mensa dicūtur vacare deficiēte ibi guber-
natoze vt hic determinat. fatef tamē qd hic tendit ad no-
tam. qz ex hoc sequitur in cōsequentia quasi ppetuatio
claustraliū. qz abbates timentes fructus nō occupari p
tales p̄uilegiatos sepe tollerāt illū quē expediret remo-
ueri. et quē alī remouerēt. iō dicit qd si assisteret pape de
clarari vlt statui ipetraret vt talia p̄uilegia nō extēderēt
p̄cise ad manualia s; solū deberet certa quota de talib⁹
beneficijs. puta. xx. vel similis ipsis p̄uilegiatis duran-
te tempore p̄uilegij. qz per hoc stante dicta declaratio-
ne non impediret correctio manualis nec etiam frustra-
rentur penitus p̄uilegia et bene dicit et c. Glo. consti-
tutionē in p̄ncipio all. vbi est hec cōstitutio. deinde op.
de no. in. c. p̄senti. de offi. ordi. in. vj. per Jo. mo. Respō-
det qd in casu hic deciso oliz erant opi. inter Arbi. et Jo.
mo. et opi. Jo. mo. hic reprobat inquantū dicit priora-
tus cōmēdatiōis nō vacare si intellexit de manualibus.
Si vero intellexit de illis de mensa potuisset verū dicere
vt hic patet. Glo. statutu in p̄ncipio. querit vbi sit
hoc statutum. Respondeo qd in capitulo cum singu-
la. de preben. in. vj. Glo. Demum op. de no. in. d. c. cū singu-
la. Gl. respōdet qd illud de quo erant olim ibi opi. hic de-
ciditur per hunc tex. qui approbat duas op. Jo. an. ibi
no. quarū prima erat cōtra archi. videlicet qd decre. illa
etiam locum habeat et in prioratibus manualibus. Itē
qd locum etiam hēat in nō curatis et c. Glo. curaz opp.
qd ille tex. nobis seruiat de vento. qz erat olim decisuz p
decre. cū singula. et sic frustra facta est decisio de eo de
quo erat casus. qz vbi casus legis et c. l. ancille. C. de fur.
So. glo. qd olim non erat clare decisuz. ideo hic decidit
et declaratur. Dubium enim erat olim an verbum cura-
tis ibi positum determinaret verbum prioratibus ibi po-
situm. an verbum ecclesijs quod ibi proxime precedit.
hodie clarū qd solū refert ad verbū ecclesijs. qz in prio-
ratibus etiam non curatis locum habet. Glo. bene
ex ista glo. iuncta decre. ista cum tex. decre. cum singu-
la. in prin. qd qualitas adiuncta et posita post duo subie-

cta refertur ad proximum tantum nec qualificat omnia
precedentia etia in eadē oratione posita: immo disposi-
tio verificatur in quolibet etia in primo nō qualificato
circa hoc videlicet an qualitas iure posita i vno casu in-
telligatur in alio repetita. et nunquid dictū in vno casu
intelligatur in alio repetitum in vno. c. legis vel statuti.
dominus An. hic refert verba Bar. i. l. pretor. §. est diffe-
rentia. ff. vi bo. rap. Et qz hoc esset declarare leges non
canones. ideo nō insisto pcludit quo ad casū nostrū qd
vbi plura in eadē oratiōe pferunt ita qd ab eodē verbo
reguntur dictum in vno intelligatur in alio repetitū. l. j.
iūcta. l. ij. §. qd ait. ff. de incen. rui. naufra. Fallit si ex re-
petitione qualitatis cōtingeret ius corrigi vel resultaret
absonus intellectus: quia per tales repetitiones et sub-
auditiones nō debet induci correctio. habetis glo. licet
non alle. de elec. cupientes. §. qd si per viginti. Fallit etia
si mens verificaretur in quolibet distributio sine repe-
titione qualitatis. et ita intelligit hoc capi. et c. cum singu-
la. secūdū dominū An. posses dicere qd hic nō vtitur ver-
bo declaratiuo. vnde forte de iure erat secus sed hic de
nouo statuitur. quia hic dicit cēsumus. quod est idē qd
statuim⁹. facit qd no. §. de rescrip. cle. vlti. i. gl. i. versi. sta-
tuimus. dicatis latius de materia p Bar. vbi. §. Tu re-
ne menti duas vel tres cōclusiones. vna est qd in exorbi-
tantibus non sit repetitio. secūda qd vbi vna lex pcedit
per modū regule alia specificē disponit illa secūda intel-
ligitur de omnibus legibus de materia loquētibus et re-
petit idē in statutis. tertia qd idē si vna lex venit ad
interpretationē alterius dictum. in. l. interpretata intelli-
gitur dictum in. l. interpretante. vidistis de elec. in cle.
statutum. idē si in statutis vt ibi vidistis. per ista deci-
di possunt aliqua quotidiana. Primo qd si statutū in
prima parte dicit qd hoc habeat locum in preteritis. qz
hoc est exorbitans non intelligitur in sequenti par te a
iure repetita: vt tenuit disputādo Ja. de bel. in auctenti-
co. vt cum de ap. cog. §. si. facit lex talis scriptura cum
ibi no. de le. j. Secundo si statutū dicat qd iudex tenea-
tur ferre quālibet sententiam cum consilio sapientis qd
si alio statuto postea cauetur qd in certis causis debeat
procedi sūmarie de plano et c. quod intelligitur repetitū
qd possit consilio sapientis committere. quia primum
statutum procedit per modum regule. et ita disputan-
do tenet Oldra.

De etate et qualitate. Rubrica.

Am ecclesie quib⁹.

Permissa rōne excitat officiū diocesano-
rum circa obseruantia canonum loquen-
tium de promouendis ad beneficia ibi.
nos volentes. parne tamen vtilitatis est hec constitutio
vt hic dicit glo. prima. quia simpliciter nouat ius anti-
quum sine adiectione alicuius pene. Glo. Nota qd man-
dare vt iura seruentur non videtur frustra forte ideo.
quia plus solet timeri et c. xxij. distin. q̄q̄. et de here. si
aduersus. Glo. Nota secundo tres qualitates que requi-
runtur in quolibet beneficiando: scilicet mores. etas. et
scientia. Ex quo nota qd qualitates requirere in promou-
endo in episcopum requiruntur etiam in quolibet be-
nificiando si est verum in genere respectu general⁹ qua-
litas non respectu quātitatis. Ex hoc nota cum non
fiat mentio de ordine qd regulariter beneficia non ha-
bent ordinem annexum. dic vt de elec. dudū. j. Glo. No-
ta qd ad officiū diocesani spectat promoueri habiles ad
beneficia et inquirere an aliqui inhabiles sint promoti
ad hoc. c. nihil est. de elec. et c. cu3 nobis. et c. si postq̄.
Glo. qd faciēs q̄ canones maxime publicā vtilitatem

cernentes peccat mortaliter. de pena transgressoris canonis vide de elec. gnali. in. vi. **C** Mo. q. vt platus sit bonus non sufficit vt in se sit bonus nisi etiam in subditis quatuor in se e similiter sit bonus. de quo in gl. hic no. **C** Gl. in ver. et pot exponi. querit an in promouendo ad ministeria ecclesiastica puta ad dignitates vel personatus requiratur concursus qualitarum de quibus in littera. videtur q. non a contrario littere. q. hic loquitur de promouendo ad ecclesias. et sic ad regimen ecclesiarum. gl. tenet contrarium. q. eadem est ratio et quia hic est casus exponendo ecclesie. i. ecclesiastica mysteria. quod satis pot fieri in casu isto cum constitutio ista nil noui exorbitans a iure antiquo inducat sed mere innouat ius antiquum. facit de constit. traslado cum similibus. **C** Gl. sciencia. querit qualis scientia requiratur in episcopo et qualis in alijs ministris ecclesie. Respondet q. sufficit competens scientia que requiritur secundum qualitate officij. licet non adsit eminens scientia. de elec. ecclesia. ij. et c. cum nobis. olim. q. si est psalmista debet scire psalmos. si e exorcista exorcismos. si subdiaconus debet scire epistolam et legere lectiones. si e diaconus debet scire euangelium. si presbyter debet scire canones penitenciales et missam celebrare. xxxviij. di. oes et c. que ipsis. Si autem est episcopus debet habere scientiam noui et veteris testamenti et etiam iuris positivi. q. e iudex animarum. et debet ius reddere. xi. q. j. de persona. Archidiaconus similiter debet scire ius. q. h. ius reddere de ea que ad eius officium spectant. turpe enim e ab alio querere doceri quod quis scire debet. in aucte. de san. epis. §. j. colla. ix. Que autem dicatur scientia eminens et que competens remittit ad notata in. c. cum in cunctis per Inno. et Lopez. q. eminens dicitur q. quis h. scientiam in promptu sine aperitione libri. Alia dicitur competens que habet de mum per aperitionem libri. Numquid autem oino illiteratus debeat vel possit promoueri. dic q. no. promotus tamen characterem recipit vt ibi no. xxxvi. di. c. j. An autem pauperum sciens possit promoueri. dic q. sic si e spes de eius profectu. alias secus nisi sit ecclesia que plus eget contemplatione quam scientia vt monachorum et heremitarum. Sz an peccet promoueri se faciens si non h. sufficientem scientiam ad ordinem quam suscipit requisita. dic q. sic vt in pre allegato. c. oes. xxxviij. di. Saterur tamen q. ex causa cuius tali pot dispensari. q. imperfectum scientie supplere pot perfectio charitatis. de renunciatione nisi. §. ne pro defectu. Idem zenzelinus. q. predicta oia tangit et explicat. Tangit etiam an episcopus iuris ignarus possit petere salarium pro assessore. et dicit q. no. q. debet esse peritus vt. s. tetigi. de quo de rescrip. statutum. §. assessorem. et §. insup in. vi. et in specul. de sal. §. j. ver. si vero extraordinarius. **C** Glo. de etate. querit an in promouendo requiratur qualitas ordinis. videtur q. no. q. hic nil de eadem dicitur in gl. ad hoc remittit ad notata de preben. si pro clericis pauperibus in. vi. q. si agatur de promouendo per viam electionis ad dignitatem vel personatum vel beneficium curatum requiritur q. sit in ordine sacro. secus de promouendo per viam institutionis vel provisionis seu rescripti apostolici. vt dicto capitulo si pauper de elec. licet canon. et c. cum ex eo in. vi. et vtrobiq. de hoc. et de elec. dudum. j. et hoc sequitur Jo. an. Paulus tamen et Jo. cal. contra per. c. licet canon. q. b. e in materia electionis. et per. c. si pauper. p. allegatum. de institu. c. j. et ij. in. vi. cum similibus. et c. si pro clericis. de preben. in. vi. q. loquitur in materia rescriptorum que est odiosa. eo. ti. et li. quauis. et tamen ibi non requiritur q. sit in sacro ordine tempore impetrationis. Itē q. alias non eēt differentia inter promouendum in episcopum. et promouendum ad dignitatem vel beneficium curatum. non obstat. c. preterea. de etate et qualitate. q. ibi loquitur de iure dispensatio abscq. facto hominis. sicut in simili de elec. nihil ad finem non obstat. c. dudum. q. ibi debet exponi vel pro et vt di

cit clarius patere ex antiqua. et idē ibi sequitur do. gualdus. **C** credo tutius tenere gl. prealle. c. dudum et c. preterea. In dubijs enim tutius e illi inherere propter eius auctoritatem. vide in clemen. j. j. de offi. vicarij et c. **C** Gl. ratio officij. querit an diocesano eo quod hic dicitur vtantur potestate delegata an ordinaria. Respondet q. ordinaria. quia hic excitatur officium eorum. non autem de nouo sibi datur aliqua potestas patet. quia dicit qui bus ratione officij. ad hoc de offi. ordi. licet. et c. graue. vbi per Inno. unde vbi papa scribit ordinario si non apparet videretur excitare eius officium nisi alteraret in aliquo iurisdictione ordinariam. forte dando potestatem q. summarie procedat in causa vbi prius ordinarie procedi debebat. de quo per Bar. ff. de iusti. et in l. ius civile. et ff. de of. pre. l. sepe. **C** Gl. vltima. querit que erit ista determinata vltio contra istos diocesanos negligentes. Respondet q. b. erit vltio seu pena specialiter circa hec statuta. q. possunt ad superiores pena arbitraria puniri i auctoritico. vt differētes iudices. §. j. fac de offi. dele. de causis. de offi. ordi. ad reprimendum cum ibi notatis. Que autem sit pena generalis transgressorum canonis remittit ad notata de treu. et pa. c. j. et de cele. missarum. dolentes. de elec. generali in. vi. Pau. hic dicit q. si quis transgreditur canones et contemnit. q. credit papa non posse canones condere est hereticus et vt hereticus puniendus. xix. di. nulli fas. et est etiam excommunicatus. de here. excommunicamus. Si autem credit q. possit canones condere tamen illos contemnit et non seruat obligatur ad mortale peccatum si continent canones precepta affirmatiua vel negatiua. xiiij. q. j. quod precipitur de ver. sig. in cle. ex ini. secus si canones dent consilium tantum. de maio. et obe. statuimus. quod esset si hoc exprimeretur. vel alia ratio hoc suaderet. ff. de his qui no. ifa. l. hec verba. predicta vera nisi fiat transgressio canonis ex causa rationabili. quia tunc non obligatur quid ad mortale etiam si sit canon precepti. notat Archidi. lxxvj. disti. vti. pot autem deponi talis transgressor canonis continentis preceptum vt no. de elec. generali in. vi. et iij. di. §. vltimo. q. limitat pa. fore verum nisi tamen semel offenderet. quia prima offensa non debeat deponi. all. lxxiiij. di. honoratus. Credo q. si in contemptum canonis transgreditur scienter etiam pro prima debeat deponi. argumentum de se n. ex. cum illoz ad finem. et de excels. prela. c. si. Si vero non seruat canonem non in contemptum. sed ex negligētia vel errore tunc procedit quod dicit pau. quia pro prima vice non deponitur ad hoc quod no. xix. di. in summa. Per hanc clementinam dicit Stephanus q. conferens beneficium scienter indigno peccat mortaliter. quia infidelis est domino suo committens eius ministerium indigno. facit. lxx. di. miramur. vbi casus. et quod no. in clem. j. de magistris. Querunt hic aliqui aliqua de materia consilij querentes. Primo quid si alter tantum litigatorum petat consilium an debet dari expensis vtriusq. an petentis tantum. et dicunt q. petentis contra quem forte iudex sentit. allegat iij. q. iij. §. venturum secundum Mathe. et c. Querunt secundo. quid si duo consiliarij discordent et assumunt tertium quis prouidebit tertio de salario. dic q. illi duo debent communicare illi tertio suum salariū ne de dolo suo commodum reportent. notatur in spec. de salario assessorum §. salariuz. Quid si consultor consulat contra ius an iudex teneatur sequi. veritas est q. non. de quo in regula nullus ex consilio in. vi. et de offi. dele. si pro debilitate. et de consuetudine ad nostram. et de electio. cum in veteri. et de arbi. cum tempore. et per Bartolum in. l. j. §. si plures. ff. de exer.

Ibi qui diuinit in ca. Due sunt partes. quia primo declarat non existentem in sacris non

habere vocem in capitulo cathedralis ecclesie vel collegiate. Secundo idem dicit de habente beneficium cui annexus est ordo nisi ad illum promouetur cessante impedimento infra annum: quia illo elapso tunc non habet vocem in ea. et ei subtrahitur pars dimidia distributionum. secunda ibi: illi vero. **¶** Nota primo argumentum quod lex loquens de actu per verba preteriti temporis quando est penaliter restringitur ad preterita tantum vel presentia non autem ad futura. patet quia hic dicitur mancipati vel mancipabuntur in posterum. et sic non sufficiebat primum. et ad hoc adde non in clemen. ad litteras. de rescrip. contrarium vide verum per non. de his que vi metusue cau. sunt. c. j. in. vj. **¶** Nota ex negligentia aliquando aliquem priuari voce capituli que est latior pena quam priuare voce electionis. quod per hoc priuatur etiam alijs actibus. **¶** Nota casum in quo priuatus voce non integratur ad actum vocis. etiam ex participatione habentium vocem hoc ideo quia est priuatus ex solo defectu iuris. secus si ex inhabilitate a iure in personam impressa de qua de elec. cum vintoniensis. **¶** Nota quod in collegiata vel cathedrali ecclesia quis non habet vocem nisi saltem sit in subdiaconatu constitutus. **¶** In versi. illi vero. **¶** Nota quod dispositio penaliter loquens per verba presentis vel preteriti temporis non respicit futura. sed restringitur ad presentia vel preterita. patet ibi nunc obtinent vel obtinuerint in futurum. facit quod dixi. secundum dominum An. Sed certe hoc est hic propter dictionem nunc: alias secus per non. quod me. cau. c. j. in. vj. per Jo. an. et c. **¶** Nota quod in dispositione penali super non facto finito excipitur iustum impedimentum quasi pena in dubio super negligentia fundetur que excludit dato legitimo impedimento. de pig. si gnificante de quo de concess. preben. quia diuersitatem. **¶** Nota quod annexio ordinis ad beneficium in dubio annecti videtur non ut contemporanee exigatur cum beneficio sed exigatur post et sic videtur quod regulariter propter ordinis assumptionem non detur inhabilitas beneficiandi quin dato ordinis defectu possit dignitate et beneficium assumere. **¶** Nota tempus statutum ad assumendos ordines quando beneficium habet ordinem annexum. **¶** Nota penam non assumendis ordinem in beneficiis non curatis. quia non priuatur iure beneficii sed dimidia distributionum priuatur et voce capituli. **¶** Nota quod pena successiva a iure imposita commensuretur quantitati continue et est in dubio temporalis non perpetua. de quo de costi. ex litteris. **¶** Nota ex fine ar. pro et contra quod per penam non iure impositam a iure non videtur recessus ab antiqua. vide de hoc Barto. ff. vi bo. rapto. l. j. et l. qui se pulchra. ff. de sepul. viola. **¶** Primo per litteram ibi mancipati. aguit zenze. quod quilibet habens beneficium in ecclesia etiam sine cura tenetur ad horas canonicas quod patet quia est mancipatus diuinis officiis hoc est electus nuncupatus vel deputatus. ut hic dicitur glo. de quo de cele. miss. c. j. ubi per Hosti. et Jo. an. quia hec est veritas. etiam si sit in studio. optat tamen Hosti. providere quod sufficeret tunc dicere officium beate virginis. **¶** An autem habens ordines sine beneficio teneatur ad horas canonicas. dic quod sic si est in sacris: alias non videtur artari cum possit retrocedere. de quo dicitur ibi. Tractat hic Pau. que sint ecclesie collegiate. dic ut per glo. de elec. statutum in. vj. et per Jo. an. de iur. patro. nobis. et per Anno. et ti. postulasti. et de elec. c. j. An autem suspensus a potestate vocis dande seu a potestate eligendi vel a dimidia distributionum si eligatur ibi vel alibi valeat electio. Dicit Guil. quod sic. secus in suspensio ab officio. et idem etiam si a beneficio. quia respectu beneficii cuius est suspensus eligi non potest. de elec. si compromissarius in. vj. et ibi non. in glo. de elec. per inquisitionem. eligere autem bene potest suspensus a beneficio tantum in alia electione. etiam in

ecclesia in qua est suspensus. ut notat Anno. de elec. cum vintoniensis. fa. quod non. e. ti. cum in cunctis. Ex predictis patet quod suspensus non in totum: sed in aliqua parte ut a voce que est de fructibus beneficii. de resti. i. in te. c. ij. cum ibi non. vel ab alijs fructibus vel pane vel vino vel dimidia distributionum vel huiusmodi bene potest eligi. quoniam et eligere nisi ubi expresse vox subtrahitur. Ratio quod talis suspensio non est vera suspensio ad beneficia. sed quodam subtractio certi iuris particularis in penam. de tempo. ordi. extenore. et de penis oes sunt similis. Et aduerte quod suspensio a beneficio velut indiuina et non restrictiva ad locum inhabilitare ipsum non potest in vno quoniam in alio non inhabilitat: quasi preminet et afficiet personam. sed suspensio a beneficio bene potest inhabilitare ad certum locum tantum sed in hoc solo est differentia inter suspensionem ab officio et beneficio. nam alias data qualibet sententia indefinita quelibet est eiusdem effectus et vbilibet inhabilitat. et per hoc patet ratio diuersitatis Guil. quam assignat inter suspensionem ab officio et a beneficio. dicens quod prima procedit a clauis que vbilibet extenditur. de treu. et pa. c. j. sicut et deus a quo clavis mouetur. xj. q. iij. nemo. sed prima procedit a iurisdictione humana que non transit territorium de costi. c. ij. in. vj. ideo procedit. quod suspensio simplex et indefinita a beneficio vbilibet extendit effectum suum ut patet ex predictis. quod tunc etiam illa afficit personam velut lepra. fa. l. ex ea. ff. de postulan. Quid si canonicus est in subdiaconatu sed est priuatus executione propter bigamiam ei tamen cum dispensatione est reservata canoniam et prebendam. et forte executionis minoris ordinis. **¶** An talis canonicus habebit vocem. dicit Pau. quod sic. quod text. hic non requirit subdiaconatus executionem. sed essentiam tantum. ideo habebit vocem cum dispensatio sibi reservat canoniam ex qua et loci assignatione et stalli in capitulo et choro ipsi competit vox. de psti. cum Ad. et essentia ordinis tribuit vocem sicut pau. Idem purat do. An. in alio irregulari ex defectu sine culpa sua. et forte idem etiam est si surgat ex delicto ante tamen quam sit priuatus. primum tamen tenet La. et Jo. de lig. **¶** Adouent: quod text. artat ad essentiam non propter ipsam tantum. sed ut ecclesie seruiat in diuinis. ar. de cle. non resi. relatu. quod fieri non potest. per non existentes in sacris. pro hoc etiam: quia si esset suspensus ab executione ordinis ergo carere debet voce quam ex ordine consequi vult. ad hoc de consue. cum dilectus de rescrip. sciscitatus. et de preben. ei cui in. vj. do. An. his non ob. tenet cum Pau. mouet: quod data existentia ordinis sufficit quod per eum non stet quominus habeat executionem ordinis. quod per hoc non sunt negligentes. de concess. preben. quia diuersitate. tale autem negligentiam poterat maxime in secunda parte. igitur et c. **¶** Hec dicit vera quo ad alios actus quam quo ad actum vocis electionis. In illo enim posset La. dicere vox sicut eum per dictum. c. cum dilectus. et sic in effectu quo ad casum cle. respectu vocis dande in electione non habet vocem in capitulo. sed respectu aliorum actuum sic. Forte tutius esset tenere simpliciter dictum La. quod suspensus ab ordine videtur suspensus ab omnibus que ab ordine descendunt. sed vox capitularis ab illo descendit. ut hic patet ergo et c. et hoc sentit gl. in verbo constitutus. i. pn. et j. i. cle. p. xi. **¶** Aduertendum tamen. quod dicit dominus An. sequendo suam opinionem quod quo ad habitum ordinis non ponderatur negligentia. unde quomodocumque detur non habitus etiam sine negligentia non habet canonicus vocem. sed dato habitu quo ad executionem ponderatur negligentia. nam illo dato est satisfactum verbis cle. que est penaliter et satisfactum est etiam menti si non stare per eum quominus habeat executionem. pro hoc quod in dubio ex quo non expressa apparent verba super actu vel super existentia. disponetia credendum est quod i actu poterat negligentia ut minor sit penitentia. ar. regule i penis. de regu. iur. in. vj. Et si dicas sicut in habitu non exigit negligentiam sic nec in actu. consequentia non procedit cum ista sint separata. ideo de vno ad aliud non inferri. q

fi. sint legi. per venerabile. §. j. l. ff. de calū. et c. In v. illi vero. Quid si oēs canonici pbedarij debēt eē in sacris ex p̄suetudine vel statuto. nūquid canonicus expectās nō in sacris habebit quotidianas distributiōes itēgras cum sit ibi consuetudo q̄ expectantes illa habeant. dīc pau. q̄ sic. secus dicit si cōsuetudo vel statutū simpliciter dicat q̄ oēs canonici debeant eē in sacris. nec adijceret de prebenda. alleg. argu. de preben. si pro clericis in. vj. Quid si beneficiū nō habet annexos sacros ordines s̄ minores. dīc idē in illis quod hic dicitur de sacris. hoc tamē casu non promotus ad sacros habebit vocem in capitulo si sit in minoribus. secus si prebende non haberent aliquē ordinē annexū. q̄ tunc non haberet vocem nisi eēt in sacris constitutus. vt. §. in. j. rubrica. Et sic patet q̄ hoc casu melioris est conditionis habēs beneficiū cui annexus est ordo minor q̄ habens beneficiū cui nullus est annexus ordo. forte idē si sit ānexus ordo. q̄ hec cōstitutio nō intēdit in ver. illi vero ampliare. sed restringere et c. ar. l. legata inutiliter. ff. de le. j. et pro hoc q̄ primū respōsum loquitur indistincte. igitur et c. Hoc sufficit tamē quo ad utrūq̄ q̄ sit accolitus secūdu Pau. quo ad primū glo. sentit contrarium et illam putat veram do. An. Quid si beneficium exigit certum ordinē. an ad vitandas penas sufficit ipsum promotum ad maiores q̄ requirat beneficium. Pau. q̄ sic quia nihilominus retinet minores et eorū executionē. xxv. di. prelatos xv. q. j. c. j. et l. ij. et lxxij. di. c. l. ij. secus in dignitatibus secularibus vbi character non imprimitur. C. de dig. l. ij. lib. xij. dicit tamē Jo. mo. de preben. si pro clericis in. vj. q̄ sacerdoti expectati non potest prouideri de prebenda habente diaconatum annexū et subdiaconatum s̄m pau. de quo ibi. et de rescrip. cū aliquibus in. vj. Pro declaratione littere que dicit cessante impedimento et c. Quero quid si impedimentū prouenit ex culpa propter quod non pōt promoueri ad ordinē requisitum ad beneficium. dīc q̄ nō excusatur. de quo dīc. §. e. c. j. et c. queris. et de elec. licet canon. in. vj. per gl. et c. Quid erit interim durāte anno. dīc q̄ itēgras distributiōes et vocē in capitulo habebit. nisi alī impediāt vt si prebēda esset diaconalis vel presbyteralis et nō subdiaconalis. §. eo. Rñ deo secūdu pau. et c. Quid de anniuersarijs pro defunctis fiat. dīc idē q̄ de distributionibus quotidianis. vt no. Jo. an. de cle. non resi. c. j. in. vj. s̄m guil. Nec ob. q̄ hoc statutum sit penale et per consequēs non debet extēdi de elec. statutū in. vj. q̄ secundum zenze. extēditur ex idēitate rōnis q̄ isti non promoti non possunt in ordinibus deservire. alle. zēze. no. per se de rescrip. cle. j. Hec rō non placet vt ibi dixi. ideo dicit do. An. q̄ hec pena non est imponenda cum talia non sint quotidiane distributiōes. s̄ aliud separatū. nec ob. q̄ no. i. d. c. j. q̄ ibi in non interessentibus diuinis: s̄ in interessētib⁹: s̄ nō in ordine requisitū ad beneficiū. Quid si quis tenet prebendam sacerdotalem in ecclesia in alijs ecclesijs simplicem et non est presbyter infra annum an perdat hanc dimidiā distributionē in oibus guil. q̄ non. sed solum in illa ecclesia in qua deliquit. ar. de elec. si compromissarius in. vj. Venio ad glo. et c. Gl. in ver. cāz dedit. Querit quid dederit cām huic constitutioni. Respondet s̄m q̄ no. per Hostiē. in duobus locis. videlicet in decre. extirpande. §. qui vero. de preben. et in decre. ij. de offi. archi. presbyteri. dicebat enim in. §. qui vero. q̄ equū erat q̄ si cut minor subdiacono nō eligitur. ita nec eligeret dicēs q̄ cōstitutiones legatorum in puincia sic eē statutum q̄ non existens in sacris non haberet vocē q̄ dicit glo. et fuisse statutū per multos episcopos quos cōstat constitutiones facere posse s̄m no. per Hostiē. de offi. archi. presby. c. vlti. in. c. ij. preal. dicebat q̄ sicut inter cardinales nullus erat quin saltē eēt diaconus. ita inter cano-

nicos nullus debet eē quin saltē eēt in sacris. alle. in ar. §. eo. queris cum alijs similibus. alle. etiā ad predicta q̄ dicit canō. xvj. di. satis euidenter. vbi dicitur illicitum eē eum qui non est in ordine ecclesiastico ecclesiasticis intermisceri tractatibus. quod maxime ex eo videtur illicitū: q̄ tales retrocedere possunt ab habitu clericali. de elec. cū ex eo. in. vj. Nota bene ex glo. q̄ ante additionē huius cōcilij tenebat cōstitutio episcopi q̄ non haberet vocem nō existens in sacris. pro quo facit. §. eo. queris. contra tenui in repetitiōe. c. cū oēs de p̄sti. quia hoc statutū est cōtra ius cā nō subsistente. nec beneficij qualitate hoc requirēte. iuxta no. plene per glo. de elec. l. 3. canon. in. vj. et tenet glo. infra. in verbo in eisdem. ergo fieri nō poterat et factū non tenebat. §. de elec. ne romanī. fa. q̄ no. in addi. spe. super rubrica de elec. et c. Gl. regularibus inducit tex. ad ea que vidistis in. c. vt circa. de elec. e. cōpi. vt nō cōstitutus in sacris in ecclesia collegiata nō cōputeretur in numero neq̄ ex iuris fictiōe. sed nec etiam de facto. rō q̄ iste non habet habitū iuris eligendi. igitur et c. Gl. mācipati. in prin. exponit litteram et dicit quare vtitur hoc verbo et clara est. Deinde in ver. in his igitur querit nunquid eo casu quo cōuersi vel professi laici habent vocem in electione. quod eē potest ex consuetudine vel priuilegio. s̄m no. de elec. ex eo q̄ in fi. in. vj. sit illud hodie correctū per hanc cle. saltē in ecclesijs regularibus. videtur q̄ sic. q̄ nō sunt cōstituti in sacris. cōtra tenet glo. q̄ hic quatenus requirit adesse ordinē sacrum loquitur de mācipatis hoc est de electis et deputatis ad diuina officia. sed predicti cōuersi vel professi laici nō sunt deputati diuinis officijs ex quo sūt meri laici de cōsti. eccle. sancte marie cū similibus. ergo habebunt vocē. licet nō sint in ordine sacro. et ita seruatur de facto. hoc etiā confirmat glo. q̄ alī dicēdo oppositū sequeretur q̄ per hāc p̄stitutionē moniales nō haberēt vocē in suis capitulis: cū ille ppter sexus fragilitatē nō possunt aspirare ad ordines de peni. et re. noua quedā et xxvj. di. diaconissam. Ex predictis infert glo. q̄ eadē rōne cōstitutio illa non ligat extraneos q̄ nō sunt instituti in ecclesijs collegiatis. sed in illis habet vocem in. c. quo ad certos actus rōne ecclesie sue. de elec. scriptum. et c. cumana. quod tamē gl. tēperat eē verū nisi ideo haberent vocē in alia ecclesia q̄ vocem hēret in proprio capitulo q̄ tūc in cōsequētiā ē in extranea ecclesia vt possent hēre vocē requireret q̄ eēt in sacris cū alī i propria voce hēre nō possent. cū gl. concordat Pau. dicēs q̄ in cōuersis hospitalium vel priorū locorū non innuit aliud cle. que loquitur de ecclesijs. aliud autē est hospitale aliud ecclesia. de preben. cle. per litteras. Idem de cōuersis ecclesie non collegiate cum de collegiate hic tantum loquatur. Idē de cōuersis ecclesie collegiate que solū de cōsuetudine vel priuilegio hēre possunt vocem per rōnē quā glo. dixit. s̄ q̄ tales nō sunt deputati diuinis officijs. nec ob. q̄ hic tolluntur cōsuetudines. q̄ intelliguntur tolli in casu in quo loquitur cle. Irē nō ob. xij. q. j. duo sunt. vbi videtur q̄ tales sint deputati diuinis officijs. q̄ sūt deputati quo ad cantādū nō celebrandū. et sic intelligitur illud. c. fa. q̄ no. xij. di. rō. vbi p gl. vel q̄ ibi loquitur de diuinis officijs respicit clericos. q̄ aut ibi subdit cōtēplationi respicit laicos cōuersos. de quibus ibi sequitur. pro hoc: q̄ aliud est officiū monachale. aliud clericale. aliud cōuersale. et vnus ab alio nō cōprehēdit. xvj. q. j. si cupis. et c. se. et c. monachus. vnde bigamus pōt eē monachus et nō clericus. ppter que dicit Pau. q̄ si hic nihil expressum fuisset de regularibus nō fuissent inclusi regulares monachi et c. Gl. officijs. querit an clemen. in hoc primo rñso pcedat et si nō sit annexus sacer ordo officio seu bñficio ad quos quis est promotus. Rñdet glo. q̄ sic et in hoc differt a ver. illi

ver. illi vero. qui. j. proxime sequitur qui loquitur ubi certus ordo beneficio est annexus etc. Gl. in posterum opp. hic velle littera quod nedum recipiendis in posterum possit asperior status iudici. sed etiam receptis cum hoc artet ad ordines sacros etiam iam receptos. Sed contra hoc oppo. glo. et videtur quod iam intitulus saltem non profectus asperior non possit induci. unde op. de. c. nec his. xv. q. j. et c. integritas. xxxij. q. j. et xx. q. iij. presens. ad quod fa. q. nemo inuitus cogendus est crescere. lxxiiij. di. gesta. ubi de hoc fa. quod no. de regu. iur. q. omnes. de sta. regu. c. j. in. vj. circa prin. per gl. So. glo. quod contraria locum habent in continentia que non indicitur inuito hic quo ad alia. scilicet quo ad sacros ordines. propterea dicit glo. quod decre. non cogit eos precise sed causative. nec priuat eos beneficio. sed solum priuat voce capituli. unde merito hic fieri potest. nam beneficio priuari posset si urgente necessitate ecclesie renueret ordinari. ut no. s. e. queris. et sic multo fortius facilius priuari potest voce capituli et pro causa sufficere videtur quod non sit in sacris cum non possit tunc bene deservire in diuinis. et sic qui non laborat non manducat. fm glo. concor. Accur. ff. de dam. ifec. l. quis. Secundo oppo. glo. et videtur quod non debeant in preteritum includi mancipati diuinis officiis. quia constitutio debet dare formam futuris negociis et non preteritis. s. d. consti. c. si. cum concor. Respondet glo. quod constitutio ista non porrigitur ad preterita. quia non ligat preteritas institutiones sed futuros tractatus et actus capitulorum. hoc non videtur verum. quia immo hic aperte loquitur de iam institutis. ideo glo. in ver. Itē non viciat. aliter respondet videlicet quod hec constitutio non dicitur respicere preterita attento eo super quo disponit principaliter disponit enim super actu vocis dande vel non dande. non autem disponit super voce iam prestita. ideo merito hec constitutio non dicitur principaliter disponere super preteritis. sed super futuris habentibus tantum connexitate ab actu de preterito. Idem no. de elec. licet cano. in. vj. et. j. de testa. cle. vnica. Ex predictis nota ponderandus id super quo constitutio principaliter disponit. quia si super actu de futuro. licet habeat connexitatem ab actu de preterito dicitur respicere futura. si super actu de preterito dicitur respicere preterita. ex quo patet quod ubi constitutio dat certam formam alicui actui si actus ille est fiendus in futurum. licet habeat ortum a causa de preterito subiicitur forme constitutionis. secus si sit causa. unde concludit hic do. An. tres casus. quia si dispositio respicit actum et subiectum seu suppositum de futuro. et hoc constat et tunc exigitur utrumque esse de futuro. Si vero respiciat actum solum prout inest vel inesse potest subiecto de preterito et illi dat formam. ut hic in cle. j. de testa. Interdum vero lex dat formam actui et apparet an det illi formam prout ibi beret subiecto de preterito vel futuro. et tunc si alteri est iam inus priuatum quesitum ad quod si extenderetur dispositio illud tolleretur et tunc censetur formam dare actui prout inest subiecto de futuro. quia non est intentio statuendi alterius iuri priuato preiudicare. et iste est casus de consti. c. si. iuncto. c. statuimus. de maio. et obe. idē si actus preteritus omnino ratione connexitatis in consequentiam attingeretur. ut in glo. in clemen. vnica. j. de testa. Si vero non tolleretur ius priuatum quesitum et tunc respicit actus futuros. etiam prout inheret subiectis de preterito. ut hac glo. et in cle. j. de testa. et in cle. j. de vi. et ho. cle. Ratio quia sufficit de futuro pedere. ex quo actus futurus est ille qui dispensationi subiicitur. alle. de vsur. cum tu. et ibi per Inno. Sed contra predicta fa. glo. cle. j. de testamen. ubi dicitur quod clementina illa que subiicit executores etiam exemptos ordinarios. et dicit glo. quod non comprehendit nisi deputatos ad executionem qui post tempus illius constitutionis delinquerunt et male gesse

runt. cuius oppositum deberet esse. quia cum dat formam in ratione reddenda que est in futurum deberet etiam formam dare preteritis gestionibus quarum ratio non esset reddita. Respondet ipse quod illa clementina dat formam in ratione reddenda in hunc finem solus ut retrahat administratores a male administrando. unde non fuit intentio auctoris disponere de ratione reddenda ex sola mala administratione propter se. sed de ratione reddenda propter detrahere male administrationem et gestionem ut ab illa retrahant executores. id est quod et rationis redditio et gestio sit de futuro cum principaliter utrumque respiciatur. non est tamen necesse quod fuerit deputatus executor post illam clemen. et illa est veritas. Glo. propensius exponit hoc aduerbium et unde deriuatur. subiungens etiam de hoc aduerbio perpensius etc. Glo. in. c. que rit quid de stallis chori. an per hoc illud perdat. dicit quod non. cum de illo hic non fiat mentio. ad hoc regula in pen. in. vj. Secundo querit quid si aliquis de canonicis seu de capitulo velit dare vocem ut priuatus non ut de capitulo an ille per hoc sit priuatus. Respondet quod non eadem ratione. quia hic priuat voce capitulari. Ex hoc infert glo. quod canonicus non constitutus in sacris in ecclesia in qua viget consuetudo vel statutum vel optatio domus vel prebenda eque bene poterit optare sicut constitutus in sacris nisi expressse statutum vel consuetudo aliud disponeret. ratio quia talis optatio competit cuilibet canonico ratione canonice. vel prebende quam habet etiam non constitutus in sacris. de consti. c. cu. ibi no. non ratione vocis capituli. Per predicta etiam infert quod potest dare delegatus. de rescrip. statutum in. vj. et etiam agere pro prebenda sicut existens in sacris de pba. ex litteris. et etiam episcopus associare. et fructus ex hoc percipere et ecclesiam defendere. Ad primum alle. de cleri. non resi. ad audientiam. Ad secundum de concess. preb. ex parte cum similibus. Glo. concedit. querit quid si de facto admittatur cum fratribus et sociis ad electionem. an ei vox aliquid operabitur. videtur quod sic per no. de elec. cum vintonien. et credit glo. Adouet quod hic inhabilitatur persona ex iuris rigore ideo et talis defectus non possunt consocij tollere. prius loquitur ubi persona non inhabilitatur sed solus priuat actu dande vocis pro illa vice. pro quo facit etiam littera que hic dicit nullo modo etc. per quam litteram glo. etiam concludit quod contra hoc non posset episcopus dispensare. Ex gl. ista cum tex. no. bene quod episcopus non potest dispensare contra constitutionem vniuersaliter actum prohibere. ut per verbum nullo modo vel nullatenus et similia. similiter nec quod canonice conciliare. s. de elec. cle. ne romani. et c. ti. cum dilecti in glo. et j. cle. pri. in gl. sed do. An. hoc pro limitatione hosti. de qua in. c. at si clerici. §. j. s. de indi. et offi. ordi. c. j. super gl. ubi dicit episcopus posse regulariter dispensare contra canones respicientes factum expediendum per ministros seu subditos. quia illud erit verum regulariter fallit in predictis duobus casibus. Cal. tamen i. c. at si clerici tenet indistincte episcopus non posse contra ius dispensare nisi ubi apparet expressum vel permissum. ar. cle. ne romani de elec. cum similibus. Et nota etiam quod consensus partium nil potest operari contra ius inhabilitas personarum vel vniuersaliter actum prohibens. facit. l. quos prohibet. ff. de postulando et quod vidistis de rescriptis statutum. §. cum vero. Sed an valebit electio facta ab alijs istum admittentibus scilicet. Inno. sentit finaliter quod non in. c. illa de elec. ubi licet vacillet finaliter tamen dicit idem dicendum in electoribus. quod in iudicibus in quibus constat quod non vix gestum ab eis scienter admittentibus que habilitare non possunt. s. de offi. dele. cum super. In contrarium videtur facere quod no. in re. quod alicui. de regu. iur. Jo. de lig. et Pau. in. c. pale. illa tenet quod videlicet per no. i. regula quod alicui suo nomine ubi Jo. an. hoc aperte tenet nec ob. c. illa. quia ibi loquitur quando admittitur excommunicatus cuius admissio

inficit voces aliorum. quia peccant sibi communicantes. hic secus. Item non ob. c. cum super. quia ibi admittendo alium secum videbatur fateri se sine illo procedere non posse hic secus. nam licet possunt per se facere. tamen de gratia alium admittere possunt. licet hoc casum non possint.

Glo. constitutus op. de cle. proxi. ubi videtur quod non sufficit quod sit in sacris. sed requiritur quod sit saltem in etate. xviii. annorum. fatetur glo. contra quasi cum al. careat executione ordinis. consequenter etiam caret voce capituli quod non. propter ea que tetigi in tex. post Pau. Deinde querit de aliquibus questionibus ad littere declarationem. Quid si canonicus vacationis tempore non sit in sacris. sed tempore quo imminet electio sic. an habebit vocem in electione. videtur quod non ponderando initium. de elec. dudum. j. gl. tenet contra. quia sufficit quod tempore electionis fuerit de sit habilis. alle. de excepti. apostolice. et de elec. cum inter. j. in fi. pro hoc etiam alle. quia similiter in eligendo sufficit quod tempore electionis fuerit de sit habilis. licet forte tempore vacationis fuerit inhabilis. de elec. dudum. el. j. et el. ij. alle. etiam alia similia. quia sufficit quod quis sit canonicus tempore quo imminet electio. licet non fuerit tempore vacationis. similiter sufficit quod tempore electionis quis sit in loco. unde debet vacari ut vocetur. licet tempore vacationis non fuerit. ad hoc de elec. dudum. el. ij. et ibi no. nec obstat quod dicitur in initium spectandum in electionibus. quia verum est si loquar de initio electionis. secus si de initio vacationis. ut patet per predicta. Ex glo. no. h. d. n. 3. Antio. quod ubi persone habilitas requiritur ad actum certum. sufficit quod adsit secundum tempus exercitii actus. seu quo ad exercitium actus applicatur ad personam. ad hoc de pben. ei cui in vj. vide de rescrip. cle. litteras.

Secundo querit glo. in ver. sed fortius. numquid si imminet electio canonicus non constitutus in sacris velit ordinari ad sacros. j. prima quatuor tempora teneant canonici illum expectare maxime si hoc petit et de primo futura sunt quatuor tempora. Respondet glo. quod non alle. c. j. ne sede vacante. ad fi. in. vj. ubi in simili de hoc videtur esse casus. pro hoc etiam alle. gl. quod alias se queret eadem ratione quod secundum antiqua iura canonici tenentur expectare per canonicum impuberem cuius pubertas finitur infra terminum electionis et similiter absentem de loco remoto. unde non debet vocari si dicat se velle venire ad ecclesiam. et similiter excommunicatum dicentem se velle petere absolutionem vel novicium dicentem se velle profiteri. quod omnia constant absurda et iuri non persona velut dilatantia vacationem contra id de appel. oblate ad fi.

Tertio querit quid si nullus sit de capitulo in sacris et imminet aliud faciendum in capitulo quo expediret. Respondet gl. quod per prelatos id solum poterit expediri. Mouet per prealle. decre. unica ne sede vacante. in. vj. alle. etiam no. de elec. cum ecclesia.

Nota bene ex gl. quod nedum prelati suppleat negligentiam capituli de quo in. c. cum in cunctis de elec. et de concess. preben. c. ij. et s. ti. j. cle. unica in verbo prelati. sed etiam supplet inhabilitatem et defectum seu inualescentiam capituli quod est no. dignum. hoc procedit quando aliud imminet faciendum quod electio prelati secundum do. Antio. dicit hoc verum in ecclesiis inferioribus a cathedralibus. In alijs videtur secus. ar. no. de elec. q. q. in. vj. no. s. ti. j. in cle. j. i. ver. prelati. certe gl. procedit indistincte cum hic non eligatur electio temporalis dignitatis ex quo supponimus prelatum superiorem. et sic episcopus et sic regulariter verum est superiorem negligentiam inferiorum supplere.

Querit ergo tertio secundum gl. quod si imminet electio prelati facienda. et nullus de capitulo est in sacris per quem vel quomodo expediret. Respondet gl. quod primus superior prelati. et capituli habebit expectare lapsum termini iuris. quo lapso poterit providere per decre. pall. ne se. va. c. j. ij. rñ. et de elec. commissa in. vj. in prin. Ex hoc no. secundum do. Antio. quod prelati supplet negligentiam prelati etiam quando datur defectus respectu facultatis se habilitandi. nec ob.

quod dictum est. s. non expectandum a canonicis concanonicum non existentem in sacris. quia ibi sunt concanonici qui sunt capitulum et ex iure proprio habent potestatem eligendi seu providendi. hoc autem casu superioribus providere ex iure devolutio et potestate ideo citius possunt eligere canonici qui iure proprio et ordinario potestate habent quod primus superior qui vti debet potestate devoluta quam non devolvit nisi per lapsum termini. ar. decre. commissa in prin. pale. et sic videtur glo. tenendum. sed asserat quod predicta egeret decisione subiungens quod predicta pro repetitis vult haberi i. s. pri. Sed contra decisionem glo. facit. c. quod diversitate de concess. pben. ubi impedito non currit tempus. ergo cum capitulum sit impeditum propter defectum ordinis ei non debet currere tempus. sed responde per no. in. c. fi. de electi. quod imputet sibi capitulum si cum potuit facere se ordinari. j. tempus iuris et non fecit. secus ergo si non possit. j. illud ordinari. ar. no. in. d. c. fi. et d. c. quod diversitate. aduertere tñ. quod in questionibus glo. dixit expectandum lapsum terminum iuris ut ante non possit superior providere. Pau. hic scribitur contra. dicens quod proprie non cadit devolutio cum talis defectus respiciat quilibet singularem personam et privatum qui non habet vocem et sic eam non potest perdere. xxij. q. ij. quod vero sed est eius suppletio quod inferior facere non potest propter sui inhabilitatem. cum igitur ius eligendi vacantis ecclesie non sit penes aliquem predictorum. patet quod statim velut pura provisione est penes superiorem et non sit penes capitulum actu vel habitu. et sic secundum eum quo ad voces capituli non existentes in sacris equiparantur mortuis. per que ut predicti videtur velle Pau. quod superior prelati statim habeat potestatem providendi nec habet necesse lapsum terminum iuris expectare. Do. an. putat quod si dicatur defectus in canonicis cuius suppletio non pedit a potestate eorum. ut defectus etatis tunc dicitur ver. Pau. mouet quod tunc tempus currere non potest ut in preall. c. quod diversitate. id non potest tunc superior per viam devolutionis providere sed supplere. unde tunc dicit quod in episcopibus papa habet providere per no. de elec. q. q. in. vj. et per no. s. de elec. in cle. in plerisque. In alijs inferioribus dignitatibus dicit quod statim putat equum quod episcopus superior provideat. ut sic provideat propter defectum. sicut provideat propter delictum. ut d. c. q. q. de elec. in. vj.

Si vero datur defectus in canonicis quem tollere pedit a potestate canonicorum. ut quod non sunt in sacris. et possunt se ad sacros habilitare. et tunc superior habebit providere per viam devolutionis. quod negligentes videntur pro posse non facere ex quo facere potest ut possint. ff. de re. iur. l. q. potest de elec. c. fi. nec ob. si dicas quod non habent actualē vocem. quod fateor non tñ habitus largus vocis et a iure concessus elidit. hoc dico propter no. i. cle. quod circa ne hoc negari potest cum in veritate comprehendere potest negativa. id ille habet utilis transit in superiorem sed esset inutilis penes canonicos. ad hoc. ff. de noua. l. doli. et l. fideius. cum his. s. j. de iurepa. c. j. in. vj.

Conclude autem spectat ad prelatum et capitulum collatio prebendarum seu beneficiorum. aut ad prelatum tantum aut ad capitulum tantum. Primo casu qualitercumque vno impedito alter supplet. ut c. vno. ne. se. va. in. vj. quod loquatur in episcopo et capitulo locum habet etiam in alio inferiori prelato. ar. c. fi. de regu. in. vj. et hoc opus rationis communionis quam habet in actu. Secundo casu autem spectat ad prelatum tantum simpliciter aut ad prelatum cum consilio et consensu capituli. primo casu mortuo episcopo non devolvit eo negligente sic. ut in. c. ij. de concess. preben. secus in inferioribus. quia non requiritur quod capitulum prelati inferioris ab episcopo suppleat defectum. Si vero sit suspensus vel excommunicatus. si negligens est in petenda absolutione devolvit capitulum lapso termino iuris. ar. c. fi. de elec. et no. i. c. quod diversitate de concess. pben. al. non currit tempus et spectaret in episcopo ad papam. In inferiore prelato posset ad episcopum spectare si imminet periculum in expectatione. Si vero deliquit. quod confert scienter indigno in episcopo devolvitur ad eius capitulum. In alijs non reperitur. s. cum in cunctis in fi.

in fi. et fa. quod no. s. ti. j. cle. j. unde tunc devoluetur ad episcopum in inferioribus. quoniam prelati ecclesie inferioris cōfert in digno. Si vero prelatum cum cōsensu vel cōsilio. et tunc idem per omnia salvo quod episcopo suspensio si est in mora statim cāmi supplet ut est tex. cum glo. in. c. vno. iij. rñ. ne se. va. i. vj. Tercio casu. quoniam ad capitulum tantum. et tunc aut simpliciter aut cum cōsilio vel cōsensu prelati. primo casu si negligit de uoluit ad primum superiorem sit episcopus vel alius. glo. e. in cle. j. s. ti. j. et facit. c. q̄q̄ de elec. in. vj. et c. ne pro defectu. de elec. et cle. si de beneficio de preben. Si vero scienter eligat indignum in cathedralibus ad papam devoluat. in alijs ad primum superiorem. p. c. q̄q̄ de elec. in. vj. Idem si sit ex cōmunicatū vel suspensū capitulum si est in mora petendi absolutionē alias non currit tempus. Si vero omnes de capitulo sunt mortui. Pau. sentit quod primus superior. et hoc casu sit papa in cathedralibus. in alijs proximus prelatus. ar. c. q̄q̄. l. 3. h. casus ibi non bene sit expressus. et tamen hoc est de mēte Pau. et gl. et si est primus superior episcopus hoc est clarum. ar. x. q. j. regēda. In alio est dubium magis. et presertim per no. per Inno. in. c. diuersitate. Si vero sint illi de capitulo. sed inhabiles quoniam non sunt in sacris dicuntur dixi. s. post do. An. cu. glo. Si vero spectat ad capitulum cum cōsilio vel cōsensu prelati idem quod s. salvo eo quod dixi. s. f. in suspensio prelati quoniam ad prelatum spectat cum cōsilio capituli. Quid autem si episcopus sit mortuus vel remotus. hoc casu devolvitur in. c. palle. vno in. s. illi vero. Glo. certi querit an procedat etiam si minores ordines tantum sunt annexi. Respondet quod sic per litteram quod simpliciter dicit certi ordines nec adiicit siue sint sacri vel non. de pñile. quoniam circa. cum similibus. Glo. annexi. quoniam quomodo possit hoc esse quod beneficio sit certus ordo annexus. Rñdet quod multis modis. s. de iure cōi. exemplū p. s. e. c. j. et de elec. cum in cunctis. s. in ferioza. quoniam pmouēdus. s. i. abbatē vel archiepiscopum vel decanum dicitur fere pñbyter in archi. diaconus. Itē ex pñmua institutione beneficii. quoniam sic fuit institutum ut pmouēdus ad illud teneret esse in certo ordine. Itē pōt esse ex antiqua cōsuetudine vel statuto. ad hoc de cōsue. cum dilectus cum ibi notat. Itē pōt esse ex dispositiōe iuris. ar. de pñbē. significatū fm Buil. et c. Secundo gl. in ver. et intelligo. quoniam rit an pcedat littera ista si incerte pñbende sit ordo annexus exemplū si tertia pñbēda vacans sit seu esse debeat sacerdotalis pōt habere ministrum ibi deputatū sacerdotem. Rñdet glo. quod sic. unde dicit quod littera pcedat siue certe siue incerte pñbende sit ordo annexus quoniam littera simpliciter loquitur. al. etia no. de cōces. pñbē. pposuit in pñ. fatei in gl. quod littera dicitur intelligi quoniam pñben. vel beneficiū huius ordinē annexū ex eo quod pmotus ad prebendam vel beneficium tenet se facere pmoueri ad certū ordinē. secus dicit si prebenda vel beneficiū tō haberet certū ordinē annexum quod non possit cōferri nisi existēt in certo ordine. quia tunc non esset reperire tempus in quo quod haberet pñbendam vel beneficiū. et non esset in ordine. et sic non pcederet littera quod loquitur de habentibus seu obtinētibus beneficia quibus ordo sit annexus. hec dicit vera de iure cōi. nā ex dispositione pape per litteras eius posset quod etia non existēs in ordine requisito ad beneficiū. et illi adeo annexo quod non existenti in ordine pferri non posset pmoueri. et tunc locū haberet littera ista. rō quoniam l. 3. sit dispēsātū respectu tituli. non tñ quo ad alia est dispēsātū. fa. quod no. xij. dist. nos cōsuetudinem. et de si. presby. c. j. et ij. in. vj. per quod dicit glo. quod si esset dispensatū neduz respectu collationis tituli. sed etia ut non teneret ad recipiendū ordinē non pcederet littera. quoniam tunc haberet vocē etia si non eēt in ordine annexo prebende vel beneficio. Cum glo. cōcor. Pau. qui dicit quod dato quod cum aliquo existēte in ordine dispēsēt ut hēat prebendam non pro hoc videtur dispēsātū ut hēat vocem nisi dispenset ut non teneat pmoueri ad ordinē. alle. de preben. non pōt in. vj. ad hoc no. de cle. non refi. c. j. in. vj.

in glo. no. quod de pñtile. pastoralis cum si. Glo. bene ex glo. quod est dare duplicem annexiōē ordinis ad beneficiū. quoniam quedā requirit ordinē prebendū vel cōtemporaneum fm tps collationi beneficii. et tunc ordo deficiens viciaret collationē. quedā requirit ordinē post beneficiū iam assumptū vel simpliciter. et tunc sufficit quod post superueniat vide de preben. si pro clericis in. vj. et de insti. c. ij. c. li. et c. Glo. in eisdē exponit litteram in pñm. in quibus ecclesijs loquatur. Secundo in ver. sed mihi reuocat in dubiū pro intellectu littere nūqd cle. ista in primo rñ. et secundo habeat locū in pñcipali prelatura ecclesie collegiate puta in archiepiscopato vel plebano plebis. ut sic non possit dare vocē in capitulo nisi sit in sacris. ut in pñmo rñ. vel nisi sit in ordine requisito ad prelaturā. pñstat enī quod illi ē certus ordo annexus presbyteratus. s. e. c. j. Arguit Buil. pro et cōtra videt enī quod sic cum hic loquat de dignitatibus et personatibus nedū dicit pñbē. vel officijs. ad hoc de rescrip. statutū in pñm. in. vj. vbi idē iudicat de pñcipalibus prelaturis quod de inferioribus prelaturis beneficijs et prebendis. ad hoc etia. c. penul. de offi. le. in pñm. in. vj. vbi per legatum non pōt impediri pñsio pñcipalis prelature. ut sic celeriter illi pñvideat. et sic et hic dicit celeriter pñvideri pñcipali dignitati. ut isti sint in ordine requisito ad illā. hoc secundo cōfirmat glo. quoniam non est rationē dare diuersitatis quare magis arcēdus sit habēs pñsonatū vel canoniaz ecclesie collegiate quā habēs prelaturā pñcipalē videt quod magis sit arcēdus. quoniam plus ē astrictus quā pñdicti. de rescrip. edoceri. est enim pñpositus ad regimē sui et aliorum ut ibi. vñ dicit in seipso ostēdere quod habeat subditi facere de elect. cum in cunctis in pñm. et sic cum sit caput ab ipso velut capite inchoandū est. ar. l. argentarius. s. edi. ff. de eden. In cōtrariū al. glo. pñmo decre. statutū. de elec. i. vj. vbi in dispositione penali non cōprehēditur pñlatus pñcipalis ecclesie collegiate. Secundo hoc cōfirmat per deductionē ad absurdū. esset enim absurdū et incōueniēs quod prelatus pñcipalis ecclesie puaret voce ppter defectū ordinis. nec procederet etia sine graui dāno ecclesie cuius negocia sunt ordināda. ideo hoc euitādū. ar. decre. j. de pñue. et hanc partem tenet glo. in ver. unde pōt. et illam. tertio cōfirmat. quoniam pñlatus et capitulum sunt diuersa. ut p. 3. in rubro et nigro. s. de his quod fiunt a prela. sine cōsensu capituli. et ne se. va. c. j. in. vj. cum similibus. ergo sub appellatione capituli. de quo fit mētio hic et in primo rñ. cle. non cōprehenditur prelati. Sed predictis obuiat quod saltē de latissima significatione vocabuli prelati noie capituli videtur cōprehendi. quoniam caput ratione effectus resultantis ex prelato et capto cum pñlatus et capto faciūt vnū corpus de his que fi. a pñla. c. nouit. et videt pñbā de cōces. pñbē. post electionē. Rñ. glo. quod non sequitur prelati et capitulum faciūt vnū corpus. ergo prelati includitur sub appellatione capituli. sed hoc non pcedit. quoniam imo potius sequit oppositū cum appareāt diuersa ex quo simul faciūt vnū corpus. et dato quod pñneret seu includeret vnū sub alio esset ex latissima significatione non ex pñpria. ut est dictū nec cōmuniter etia id pñtingit. ideo cum sumus in materia correctiua iuris veteris et penalis in qua stricta et non latissima est fiēda interpretatio. de re. iu. q. a iure. et regula in penis i. vj. ideo non cōprehendit. Itē non ob. decisio. ni gl. verbū dignitatis huius posuit quod loquitur de habēte dignitatē ecclesie. sed in ecclesia. et sic loquitur de pñcipali prelatura. iuxta notata i. cle. j. in glo. de isto tertio. j. de preben. et sic residet glo. dices quod idē dicēdū circa decre. ut pñfessores. j. de re. iu. ut ibi no. Similiter appellatione capituli non cōprehēditur pñcipalis pñlatus. Fatei in quod hic et ibi necessaria esset declaratio cum glo. cōcor. 3. de. dices quod hic agit de pñuado quē voce in capitulo et distributio nibus quotidianis que pene cōmuniter non cadūt in prelatos. hec ratio pax viget ideo videt melior ratio glo. Ex

glo. tamen no. duo. **P**rimo intellectū ad id quod dicimus prelatum est in ecclesia sine capitulo. et ecclesia in prelato de testi. requisisti. quia intelligitur id de latissima significatione vocabuli non ex stricta. **S**ecundo nota quod appellatione beneficii vel dignitatis in ecclesia non comprehendit principalis dignitas ecclesie. **T**ertio no. quod in iuribus contingentibus et penalibus simul non fit extensio etiam per maiorem rationis nec de stricta significatione ad latissimam. ad latam sic fm do. An. all. no. per se in cle. j. de elec. et de rescrip. in cle. auditor. **Q**ualiter hec intelligantur in dicta cle. j. dixi et c. **B**lo. impedimento. op. de. c. j. s. e. ubi non videtur curari an ex impedimento quis promoueri prohibeatur. **S**o. ibi culpa sua interueniente non potest promoueri. hic secus. id cum tunc promouendus non sit in negligentia et pena ista imponatur negligentem non cadit in eo. per quod concluditur quod secus esset in primo rñ. cle. ubi etiam iustum impedimentum absque culpa proueniens non iuuaret. quod ibi non imponitur pena ratione negligentie. et hoc non propter ea que dixit glo. in ver. constitutus in penul. q. ut ibi non dicatur prelatum supplere negligentiam capituli et c. **B**lo. j. annum querit a quo tempore iste annus currere incipiat. Respondet in primis institutus a tempore quo ligatur hec constitutio de quo. s. in pbenio in. s. sane. In alijs institutis a tempore habite possessionis vel quo per eos stetit. alle. de elec. commissio in. vj. et in c. licet. e. ti. **B**lo. ex tunc querit hic videtur velle quod demum lapso anno sit locus pene huius cle. s. contra. s. in. j. rñ. soluit glo. non subsistente impedimento indubitanter post annum locum habere pena que est priuationis vocis capituli et dimidie partis distributionum in promotum ad beneficium habens certum ordinem annexum. ante vero non habebit locus pena ex capite huius versu. poterit tamen locum habere ex alio capite. s. ex primo rñ. que est pena tantum priuationis vocis capituli puta si aliquis habens prebendam diaconalem non est subdiaconus. certe infra annum excluditur ex primo capite sicut si excluderet etiam si prebenda esset subdiaconalis. post annum vero excluderet ex hoc secundo capite huius versu. etiam si esset subdiaconus si non esset adeptus ordinem diaconalem. quod intelligit glo. cessante impedimento. ut hic dicitur. **B**l. donec. querit an illis ordinationis cesset pena. Respondet quod sic propter dictionem istam donec que sui natura ad tempus habet suspensum. alle. no. de elec. quod sepe. **P**ro. de ista dictione donec propter statuta que dicunt quicquid feminam excludenda donec masculus supuixerit. de quo Baro. ff. ad tertul. l. si. et c. **B**lo. nullo modo ponderat litteram que sic vniuersaliter prohibet. per quod dicitur concessio capituli et dispensatio nil potest operari contra hanc cle. **P**ro. bene glo. ad id quod dixi in glo. in ver. concedatur et c. **B**lo. distributionum. quod in ecclesijs in quibus non habetur vox capituli nec dantur distributiones an locum habebit cle. Respondet quod non. quia pena huius constitutionis et eius verba adaptari tunc non possunt. ergo et c. **A**l. de elec. in denotatibus. s. penul. in. vj. **S**ecundo querit nunquid habet locum in prepositis capellanis vel altaribus in ecclesia collegiata vel cathedrali ex quorum institutione tenet ille institutus officiare ecclesiam. Exemplum ponit glo. in ecclesia boni. Respondet glo. quod sic si distributiones certe dantur ipsis interessentibus in diuinis. quia dimidia eis subtrahatur si non sunt in ordine requisito ad beneficium. quo ad redditus aut capellanie vel alteris locum non habebit. ut sic aliquid de illis sibi subtrahatur. quia hec pena hic non imponitur. igitur et c. ar. decre. ij. s. trassa. pla. et regule in penis de re. iur. i. vi. **I**dem dicit pau. in archidiacono ecclesie collegiate que non esset de capitulo de consuetudine vel statuto. quia locus esset pene quo ad distributiones quotidianas. Ex predictis no. fm do. **A**nto. quod dispositio penalis non refertur ad subiecta ex toto pene incapacia sed refertur bene ad subiecta aut ex toto capacia pene aut in parte et c. **B**l. certis horis indu-

citur. pro consuetudine ecclesiarum collegiatarum. que habent quod distributiones que ordinantur dari per certas horas non per omnes et attribuunt aliquas partes missae licet non sit de his horis canonicis. iuxta no. de celebra. miss. c. j. et propter hoc forte decre. vnica de cle. non residen. dixit de officiis non de horis quasi vellet comprehendere illas que darentur in missa. et sentit glo. esse missam de officio licet non de horis. fateatur tamen glo. quod honestius esset quod fieret comparatio per omnes horas ut sic melius seruiret ecclesie in diuinis. alle. tamen quod equa debet fieri distributio in matutina et vespera. quia equa datur indulgentia. j. s. reli. et ve. sanc. si dominum in fi. **B**uil. tenet contrarium. ergo et idem zenze. dicens quod talis consuetudo de qua in prin. glo. non vj. alle. de consue. di. v. nu. q. xxj. di. s. causa. de cele. miss. c. j. et quia irrationabilis videtur. de clerici. non resi. c. j. in. vj. et quia est ambitiosa. de consti. cum omnes. et quia denari diuinus non debet nisi tota die operante. de magistris. c. ultimo. nec obstat hec littera certis horis. quia hic non diminuit de septem horis. sed eas decernit ab alijs horis. ut d. c. nunquid. et d. c. j. fm **B**uil. et zenze. et sic residet dominus **A**nto. forte est tenere tutius glo. per istum tex. qui simpliciter loquitur. nec ob. contraria quia generalia sunt nec multum stringunt ad propositum. **B**lo. interfuit op. quod imo in totum priuari debeant non solum dimidia. de cle. non resi. c. j. in. vj. Soluit ibi quando non interest in diuinis. hic sic sed non in ordine annexo beneficio. alias enim si non interest priuaret toto et daret alijs interessentibus et officiis facientibus fm **B**uil. alle. de offi. vica. c. si. de appellatione. de clericis non resi. cum a nobis et c. **B**l. dimidia querit an hec pena vendicat sibi locum. et si ex reliqua dimidia distributionum non possint isti beneficiati se sustentare. Respondet glo. quod sic. imputet enim sibi ex quo poterit hanc penam euadere ordines debitos recipiendo. alle. no. in simili de elec. quia sepe in glo. aliud in. vj. et per hoc patet quod non obstat. de elec. cum vintonien. in glo. no. quod in fi. et de ap. pastoralis in fi. vltimo glo. ubi egenti debet dari tantum quod possit se sustentare. quod istud verum est ubi non potest aliter sibi prouidere. sed hic potest sibi prouidere et penam evitare recipiendo ordines. igitur et c. per hoc patet quod glo. dicit verum. licet **B**uil. reprehendat ea dicens sufficientem sustentationem illi danda. quia etiam deposito subueniretur. l. di. accedens. et per hoc quod incongruum est quod in opprobrium clerici mendicet. de renu. ad supplicationem. unde dicebat quod per alias vias compellitur ordinari si causa sub sit. alle. de tempo. ordi. ad aures. tene glo. fm dñm **A**nto. et ad alle. per **B**uil. patet responsio per predicta. **S**ecundo glo. in ver. et scias. querit cui dabitur ista dimidia pars distributionum que subtrahetur illi non promotum ad ordinem annexum. Respondet quod accrescet alijs interessentibus diuinis. alle. in sti. de lega. s. si eadem. et l. j. ff. de usufructu. accrescendo. quod temperat glo. verum. nisi de ea aliter esset ordinatum ex statuto vel consuetudine ecclesie. alle. de cle. ordinatum ex statuto vel consuetudine ecclesie. alle. de cle. non resi. c. j. in. vj. et no. j. de vi. et hone. cle. i. cle. j. et sic residet glo. **B**uil. vero dicit quod peruertitur in utilitatem ecclesie quod ei subtrahitur officium. ar. xvij. q. iij. si quis deinceps. et de offi. ordi. si canonici in. vj. concludens ex hoc post ordinationem suam ipsis sic priuati sibi non restitueretur. alle. in ar. de elec. commissio in. vj. zenze. autem tenet glo. quia dicit posse tolleri per tempore futuro. **D**o. an. dicit aduertendum qualiter disponat consuetudo. quia si dicit quod distributio fiat inter omnes interessentes in diuinis prece dit glo. Si vero dicat quod de certis quod cuilibet canonico interessenti in horis diuinis. et tunc prece dit opi. **B**uil. quia videtur de mente statuentis quod cuilibet interessenti tantum de illud deputatur et non plus. unde ex dispositione consuetudinis plus ei dari non debet. **I**tem nec ex iure accrescedi quia non sunt tunc coniuncti sed distincti. et id non est locus iuri accrescedi. nec ob. l. j. ff. de usufructu. accres. alle. per glo. ubi si relinquitur cuilibet locum habet

cū huius accrescēdi quasi sint pūcti verbis vñ saltē re. q̄ ibi loquimur in alia materia. s. in vltima voluntate in materia usufructus relictī in qua materia facilius est locus iuri accrescēdi. hic autē sumus in materia quasi contractus in qua non est locus iuri accrescēdi sic facilius maxime ex quo subest alia iuris dispositio que vult superfluos fructus applicari ad vtilitatē ecclesie. de ver. sig. c. penul. preterea ibi loquitur in parte data et postea de fecta. hic in parte nūq̄ data nō ordinato. nā cōstitutio que dicit dari interessentibus intelligit de interessentibus vt debet. vñ si testator reliquit cuilibet canonico interessenti tali die in diuinis tantū nō per hoc cresceret pars non interessentium alijs q̄ non interessentibus nil datū videt: et ius accrescēdi locū h̄ in parte data ex voluntate disponentis et ex postfacto ei ablata quasi caduca vel pro nō scripta aliter q̄ per voluntatē disponentis. l. j. c. de cadu. tol. et hāc dicit fore v̄itatē in qua dicit se reperiri se Jo. de lig. concordare et c. **C**lo. statutū. q̄rit an privilegia p̄ hāc cle. intelligant reuocata. R̄ndet q̄ nō. q̄ de illis hic nō fit mentio. alle. simile de capel. mo. c. j. i. vj. **C**Mo. bñ hanc gl. et vide alia huic cōcordē de sepul. ord. dum ad fi. et de elec. cū nō deceat in. vj. **C**lo. vltima. q̄rit q̄ sūt pene statute q̄ nolētes pmoueri ad ordines. remittit ad no. s. e. queris. et de elec. l. j. cano. i. vj. d. pena autem religiosorū nō facientū se pmoueri ad ordines. remittit ad cle. ne in agro. s. ceterum. j. de sta. mo. et c.

g **Generalem vero eccle**

sie. Breuis est et nō diuina. declarat autē et etatē requisitā in pmouendo ad sacros ordines corrigēs i hoc canones antiquos qui aliter disponebāt. de q̄bus in gl. j. **C**Mo. primo vires generalis p̄suetudinis. q̄ ad act⁹ sacramentales seu sacramentorū habilitat inhabiles etate sic et ecōtra in sacramēto matrimonij vt in. c. iij. de cōsanguinitate et affinitate. et diligenter ponderanda est littera que loquitur in consuetudine generali. ex quo patet a cōtrario q̄ particularis cōsuetudo alicui⁹ loci hoc iducere nō potest circa sacramēta ex q̄bus solius pape est disponere. Ex hoc no. consequenter fm do. **A**lq̄ generalis cōsuetudo ecclesiarū tolerata per papaz pōt operari circa dependentia a potestate solius pape. q̄ est valde notabile. certe hoc nō videt mirandū q̄ cōsuetudo q̄ ius pōt disponere iuxta no. de cōsuetudine. c. si. nec reperitur q̄ hoc sit de reseruatis pape nisi ex eo q̄ i feriori nō licet contra ius disponere. vt patet notatis de offi. delega. q̄ translationē. circa reseruata autē specificē soli pape nō videt posse operari consuetudo nisi esset tātū teporis cuius initij memoria nō existit. q̄ illa vim p̄uilegij obtinet. l. hoc iure. s. ducit aque. ff. de aqua quotti. et est. de ver. sig. sup. q̄busdā. s. j. no. l. j. c. de emancipati. liber. l. j. et Bar. de publi. l. publicanus. s. j. **C**Mo. ta q̄ generalis cōsuetudo aliquando transfundit in ius simile. quādoq̄ specialis. vt in. c. cū inhibitio de clāde. despon. i p̄ncipio. Ex quo nota q̄ ius superueniēs post consuetudinē adijcit vinculū. de quo d. consti. c. j. in. vj. **C**Mo. q̄ cōcurrēte multiplici impedimēto ad remotionem vnus nō sequitur remotio alterius. ad hoc de p̄ben. non pōt in. vj. **C**Ultimo nota etatē requisitā ad pmotionē sacrorū ordinū. **C**Op. q̄ generalis obseruatia nō tollat canonē. q̄ nō pōt alia obseruatia origiari sine peccato de maio. et obe. c. ij. ergo nō pōt sumere effectū. ar. j. q. j. p̄ncipatus. So. intelligit hic quando consuetudo nō est precepti vñ prohibitionis et originatur ex iusta causa p̄trariū quādo cōsuetudo est prohibitionis vel precepti. et nō inducit p̄suetudo ex iusta causa. vt gulositatis vagationis vel alia causa. tunc enim licet excuset a pena temporalī nō tamē generali seu diuina. iij. di. deniq̄ et ibi no. facit de stat. regu. c. j. Idē si ex obseruan

tia cōstitutionis surgat graue scandalum. viij. di. consuetudinem. et dicto. s. neq̄ secūdū Guil. Preterea potest dici q̄ hic fuit triplex causa quare valet cōsuetudo. s. quia a canone approbata. et quia rescripta. et q̄ cessabit causa finalis cōstitutionis. facit. l. xij. di. s. verū. et. s. his omnibus. ad materiā vide de treu. et pace. c. j. cū no. et p̄ Archi. iij. di. s. leges. et q̄ no. de consan. et affi. q̄ circa Pau. hic dicit q̄ si cōsuetudo est rationalis et prescripta tollit legē. vt no. Jo. i. d. s. leges de p̄sue. c. si. et i hac sufficit tacitus consensus principis. aut nō est legitime prescripta et nō tollit lex nisi intercedente pape auctoritate. argu. iurium p̄ealle. nec ob. l. omnes populi. ff. de iusti. et iure. q̄ loquitur i subiecto imperatori qui habet potestatem a populo. ideo facit. l. cōtra p̄ncipē et cōsuetudinem dato q̄ nō sit prescripta. dū tamē sit legitimo tēpore formata. hic autē loq̄ in p̄suetudine cōtra papā que nō causat nec recipit potestatem a populo sed a deo. vt fuit ratio Archidi. in dicto. s. leges. Si autē p̄suetudo nō sit introducta contra legē sed ipsa lex ab initio habuit obseruantia et tūc quidā dicunt q̄ transgressores nō incurrit peccatū. vt. no. de treu. et pa. c. j. q̄ vt lex valeat tria requirunt. s. statutum et potestas in condēdo et q̄ moribus approbet subditoz. vt no. Archidi. in dicto s. leges et. s. si. q̄ vltimū hic deficit. ideo tūc nō obligat transgressores. Hostiensis i dicto capitulo. j. de treu. et pace dicit q̄ i p̄stitutionib⁹ q̄ sunt p̄cepti nō excusat mos non vtentiū. vnde dicit. s. leges intelligendum in cōstitutionibus simplicibus. Exemplū ponit de maio. et obe. statuimus. s. certe satis idē importat statuo q̄ p̄ncipio. vt in. c. his de verbo. signi. alle. xij. q. j. q̄ p̄ncipit. Pau. dicit hoc dictū Hosti. posse itelligi de his q̄ suberāt secūduz tēpus p̄stitutionis p̄ceptorie nō de his que postea successerūt q̄ prescriptio q̄q̄ capit vires a successore non ab inchoante de iurepatro. cura. xvi. q. iij. sacerdotēs. dic de hoc vt plenissime per dñm Anto. in decre. q̄ circa de p̄san. et affi. vbi plenissime istū passuz examinat. potestis dicere q̄ peccat exercendo actū ad finē p̄uati cōmodi. sed inquantū intēdit finē publicū p̄suetudinis que tēdit ad vtilitatē publicā nō peccat. argu. xiiij. q. iij. q̄ peccat. et p hoc patet q̄ p̄cedit etiā in his q̄ erāt tēpore cōstitutionis p̄ceptorie alias sequerēt q̄ non inchoaret a tēpore illoz sed a tēpore successorū qui haberent bonā fidē. nec ob. c. cura q̄ ibi nō inchoatur a p̄decessore p̄scriptio sed a successore sed habet bonā fidē quia sic innuit factū per p̄decessorē. vt ibi no. et hoc intellige etiā si a p̄ncipio nō recipiatur lex p̄cepti q̄ non est in potestate inferiorū tollere legē superiorū. vel ipsam non recipere. ar. xxi. di. inferior. nec ob. s. leges q̄ est dictū gratiani q̄ nō est auctētici iuxta no. d. rescrip. c. ij. et. ij. q. iij. s. hinc colligit et c. **C**Quero an circa etatē de qua. s. possit episcopus dispēsare vt minor possit ordinari. dicit Pau. q̄ nō alle. de tēpo. ordi. dilectus. Idē glo. hic secus dicit in ordinato extra quattuor tempora vt no. Hosti. de tēpo. ordi. cōsultationi fm Pau. Quid si minor. xvij. annis q̄ nō pōt esse subdiaconus ipetret i ecclesia collegiata vbi p̄bēde nō habet annexos ordines an valeat rescriptū videt q̄ nō cū nō sit habilis ad iura canonie quo ad vocē capituli. s. p̄ima cle. et sic nō videt valere de rescrip. si eo tēpore i. vj. Cōtrariū putat pau. q̄ de esse canonic⁹ nō ē vocē habere. vñ inhabilis ad vocē pōt esse canonic⁹ de elec. ex eo q̄ i. vj. fm pau. Ex quo nota q̄ taciturnitas defect⁹ inhabilitatis q̄ ē circa aliqua particularia cōsecutua ad canonicat⁹ vel bñficiū: et nō ad habitū substantie bñficiij vel canonicatus nō viciat litteras. q̄ ē valde notādū h̄ Anto. Quid siq̄ infra. xvij. annū faciat se pmoueri ad ordinē annexū alicui p̄bēde valebit ne et p̄derit ei vt sic obtinere possit p̄bendā habentē ordinē ad quē ē p̄motus ante etatē ma

the. Jo. an. et Alre. dicunt quod non quod dicitur puniri quo ad suspensionem. ut. s. de tempo. ordi. vel non est copos. id non dicitur esse melioris conditionis ad beneficii consequendum. ar. c. euz q. de prebe. li. vi. p. hoc quod non dicitur inspicere factum sed qualitas facti de elec. cu. ca. 3. et hoc sentit glo. l. 3. Pau. q. ut vidistis. s. c. primo. et c. Glo. j. op. de. c. j. et ij. p. totuz. lxxvij. di. et lxxvij. di. c. j. iij. et ultimo. et xvij. di. d. his ubi aliter distiguit etas ordinandorum quod hic dicitur. Rñdet gl. quod illud secundum canones antiquos. h. de iure nouo quod illos corrigat et similiter corrigat seu determinat no. de elec. cu. i. cunctis. et de tempo. ordi. vñ non est copos. de quo aliud i. gl. se. C. Secundo op. gl. quod hec decreta. sit male situata sub hoc titulo. quod immo debuit situari sub titulo. de tempo. ordi. cum tempus ordinandorum tractet. l. ij. ff. de statu hominum. Rñdet gl. quod decre. ista propter conexitatem quam habet cum materia precedenti fuit posita sub hoc titulo. fateor tamen quod prius sterisset sub rubrica specifica de tempo. ordi. facit. s. e. ad aures cum ibi notatis. C. Gl. observantia querit vñ precedebat ista generalis observantia: et vñ trahebat originem. Rñdet glo. quod precedebat a. s. inferiora. c. cu. in cunctis. de elec. na. secundum canones antiquos ordinandus ad sacerdotium dicitur esse xxx. annorum completorum quod patet p. s. inferiora diminuebatur de etate ordinandi tempus. v. annorum quod sufficit s. 3. s. inferiora tetigisse. xxv. annu. vñ eodem modo videbatur diminuedi. v. anni de etate diaconi et subdiaconi. p. quod videbatur quod et in xv. anno possit quod promoueri in subdiaconum. et in. xxv. ad diaconatum vñ dicebamur antiquos canones correctos p. s. illi inferiora. quod etiam confirmabatur: quod etiam s. 3. canones seruabantur certa intersticia seu interualla temporis inter ordinem et ordinem quod constat hodie non seruari. igitur et c. unde quod talia intersticia non seruantur concludit glo. quod purus laicus in carnis priuio in festo resurrectionis potest esse presbyter qui potest promoueri ad tres minores in vna dominica: vñ in vna die quatuor temporum. et in alia potest ordinari i. subdiaconum: i. sabbato mediane quadragesime i. diaconum: et in sabbato secundo i. presbyterum. ut i. decre. iij. de tempo. ordi. Hosti. vero volens seruare antiquos canones ad. s. inferiora dicebat quod ibi dispensabatur in etate propter curam. et secundum Inno. erat ibi necessitas ex eo quod vocatus erat ad beneficium quod requirebat ordinem. id tunc sufficiebat etas. xxv. annorum in presbytero. alias secus. gl. reprobat istorum opinionem. et responsionem. na. videtur absurdum quod dispensatiue dicitur promoueri ad ordines annexos beneficio cum tamen de iure communi ad beneficii curatum talis promoueat et p. consequens eodem modo dicitur posse talis promoueri ad ordinem sacerdotii illi annexum. Preterea satis videtur absurdum quod maior. xliij. annis. quod ingressus. xxv. possit habere beneficii curatum et non sacerdotium. Itē sequeret aliud absurdum secundum predicta. s. quod eadem esset etas episcopi et sacerdotis videlicet. xxx. annorum propter quod dicit glo. quod sepe clamabat in scholis contra opinionem Hostien. et etiam sepe in curia scripsit potissime vñ cardinali nominato in glo. ut determinaret etas in promouendis ad sacros. et ideo propter hoc forte emanauit ista cle. quia propter predicta fuit summe utilis et necessaria. Itē fuit valde utilis propter precedentem cle. alias enim circa illam emanare potuissent multe inextricabiles. Quasi hec cle. emanasset. na. canonicus volens habere vocem in capitulo si fuisset maior. xliij. annis quod ingressus. xv. licet minor viginti. ut haberet vocem in capitulo fecisset se ordinari in subdiaconum fuisset sibi obiectum illud hoc non ob. repellendum velut non rite promotum pro defectu etatis iuxta no. de prebe. ei. cui. in. vj. iunctis canonibus de quibus in principio gl. j. fuisset replicatum quod illi canones sublati erant per contrariam consuetudinem generalem demum fuisset publicatum quod hec non erat na. propter op. Inno. et Hosti. predicta quam sequitur archi. in dicta decre. ei. cui de prebe. i. vj. ideo ad hoc et similia dubia tollenda utilis fuit hec declaratio et c. C. Ex gl. no. duas regulas in materia extensionis

secundum do. An. Prima quod ubi duo extrema sic se habent quod vñ venit ad alterum consecutiue et conexu imutatio i. vno etiam ex iure stricto ad aliud extendit. ad quod de pñti. traslado. et no. glo. de pñben. quod intantum de rescrip. statutum. s. j. in. vj. de re iudi. cu. olim. Secunda regula quod ibi duo vel tria ad se inuicem habent subordinate et gradatiz in vno p. imutationem sequitur gradatiz imutatio in reliquo vide quod circa idem no. in. d. c. cu. i. cunctis secundum eam ista regula secunda hic non sumit imo potius opposita. quod nisi emanasset hec questio verior videbatur in iure opi. Inno. et Hosti. facit tamen pro ipso quod no. C. de sacrosanc. eccle. illud per glo. sed illa glo. ibi reprobat p. Hosti. et Bar. quod dispositio sit per nomina simplicia. ut est hic et ibi secus quod per nomina respectiua. et c. C. Demum querit gl. in ver. s. 3. quod erit de p. motis ante hac decre. si promoti sunt ante etatem de qua habent executionem ordinis. dicit quod satis putat quod sic si tempore cle. erat in etate. de qua hic l. 3. tempore ordinationis non fuissent ar. de tempo. ordi. vel non est copos. Si vero non esset in etate de qua hic carebunt executione vsque quo peruenirent ad etatem de qua hic. C. Ultimo querit glo. an ordinatus ad sacros infra pubertatem. et sic i. pupillari etate teneatur ad continentiam seruandam remittit ad no. de cler. per sal. pmo. c. j. quod veritas est quod non. ut ibi no. saltē si non erat doli capax. dñ. tñ infra. xliij. annu. dicitur et c. C. Gl. anti quis op. d. c. j. lxxvij. di. vbi s. 3. antiquos canones sufficiebat quod quod esset in. xliij. anno ut possit promoueri ad subdiaconatum. cuius contrarium hic innuit. et s. dicitur et c. Rñdet quod ibi intelligitur de. xliij. anno. inchoando post infantiam. et sic extendebatur vsque ad. xxj. et sic non ob. et c. C. Glo. in ver. de cernimus poterat litteram que non dicit declaramus. quam si velit dicere quod corrigat iura antiqua non autem opi. Inno. et Hosti. et no. bene. De hoc s. discernimus et ver. statui mus vidistis in cle. quod regulariter ad si. C. Gl. libere querit quando dicatur libere promoueri. dicit glo. quando sine dispensatione quod fieri potest non subsistere alio impedimento quod etatis alias secus. Itē dicitur libere promoueri si non habeat beneficium aliquod quod requirat ordinem. quod tunc cogere promoueri ad ordinem requisitum. C. Gl. in. xvij. anno querit an sufficiat. xvij. annu. i. choatum. Rñdet quod sic. sufficit enim quod attingat. xvij. annu. et idē dicit de sequentibus temporibus. quod sufficit quod illa attigerit l. 3. non copulerit. Adone tur quod ille qui est maior. xvij. et in. xvij. anno l. 3. non sit. xvij. annorum videtur esse in etate legitima. Unde cum littera non requirat quod sit. xvij. annorum sed quod sit in. xvij. anno sufficit illud attigisse. quod sic verificata sunt vba littere. Fateor tamen glossa quod olim erat secus. quod requirebatur tempus esse completum. ut dixit gl. j. C. Ultimo no. glo. ex hac decre. iuncta precedenti in primo rñso. quod impubes non habet vocem in capitulo nisi sit in. xvij. anno. quod ante non potest esse subdiaconus. ut hic p. 3. quod requirit quod possit habere vocem in capitulo prout ibi dicitur. C. No. bene ex glo. differentia esse an lex proferat etatem p. verba ablatiua. ut in. xvij. anno quod tunc lex requirit annu. ceptum sed non completum. an p. vba genitiui. xvij. annorum et tunc requirit quod sint completi p. hoc aperte est casus. ff. de manumiss. testa. l. si ita fuerit et c. Hinc sumpta occasione tractat hic aliqui an ubi ius requirit certam etatem sufficiat annu. ceptum esse. an exigat quod sit completus de qua materia tangit Jo. lxxvij. di. subdiaconus. et c. clericus. lxxvij. di. et ibi per archi. de elec. cu. 3. in cunctis. s. inferiora de offi. dele. cu. viginti de verb. sig. auunculus. et per archi. xliij. q. j. c. j. et p. legistas in. l. si cui. ff. de le. j. vbi per Bar. l. ex his. C. quod dies lega. ce. vbi p. Cy. et per glo. Accur. in. l. iij. s. minor. ff. de minor. et in. l. j. C. quod dies lega. ce. dñs An. tñ refert opi. gl. in. d. c. subdiaconus non iusto quod ibi habetis. Finaliter claudit tres casus principaliter quod iterum statu certitudine temporis queritur an in principio temporis aliquid sit soluendum an in fi. et tunc hec non est materia nostra. sed de illa dicendum ut per doc. in. c.

in. c. peruenit de arbitris. et in. l. j. C. qñ dies lega. ce. vbi glo. et Ly. et Bar. in. l. hoc anno. ff. de verborū ob. qz si aliquid annuatiz ē solvendum dñ solui i principio anni cuius liber. Si vero vnica est solutio dñ solui in fine anni cum dies sit addita causa demonstrationis. l. liber homo. §. de cez. ff. de verbo. ob. Interdū querit de cōputatiōe tēpis vbi simpliciter tēpus pferit per numerū annorū non respectiue ad certā personā. Et querit an cōputet tēpus de momento ad momētū. an vero sufficiat qz vltimus annus sit ceptus vt habeat pro cōpleto. et tūc adhuc nō est nostra materia s; dic vt per gl. in. l. iij. §. minorē. ff. de minor. qz dñ distinguat. an agat de fauore an de odio vt ibi. Interdum numerus annorū exigitur in respectu ad certā personā vt in dādis honoribus et similibus. et tūc si ius disponēs de etate declarat an velit attēdi principiū an finem anni. et tūc illud serua et tūc si queritur de ratione reddi pōt alia nisi qz placuit sic legislatori qñ aliquando reddi nō possit persuasue. et hic est casus in. d. c. cum in cunctis. §. inferiora. et in. d. l. ad rē publicā. qñ qz. l. aliter nō declarat. et tūc prosequit verba Barto. in. l. si cui preall. ff. de le. j. sed nō insisto qz esset declarare casus legum. sed concludere breuiter vt ipse vltimate tēgit cū proferit a lege tēpus vel ab homine qz si cōstat de mēte illa est seruanda. Si nō cōstat et tūc interdū pferit in genitiuo. et requirit annū esse cōpletū. vt. d. l. sicui. et hac gl. Interdū pferit in ablatiuo. et tūc si cū propositione in: sufficit qz annus sit ceptus in hac gl. et. d. l. si ita. Si vero profertur in ablatiuo sine ppositione requirit qz sit cōplet⁹ vt in cle. j. de sequestra. pos. et fruct. i verbo triēnio. Ratio surgit ex virtute sermonis et cōis vsus loquēdi. ar. d. l. si ita. Aduerte tñ qz hoc mēbzū qñ sine ppositione pferit i ablatiuo videbat cadere sub secūdo casu pncipali sub tertio in quo sumus. Interdū pferit in accusatiuo. et tūc si pferit cū dictione ante. et tūc sufficit annū inceptū esse vt est casus recte intelligēdo i. l. q. filiū. §. j. ff. ad trebell. et. ff. de mu. et ho. ad rē publicā et hāc theorica ponit rex. de verbo. signi. in. l. urbana pdicta. §. si. Aut proferit cū dictione significāte rē perfectā. vt dictione p vel cū futuro subiunctiuo. et tūc requirit annū cōpletū esse. ff. de cōdi. et demō. l. putabaz et. l. si in annos. et. d. l. sicui hec vera nisi ex pcedētib⁹ vlt sequētib⁹ aliud appareat fuisse de mente disponētis vt si testator dixisset. Instituo ticiū cū peruenierit ad. xxv. annū et demū in substitutione dixisset et si decesserit. xxv. annorū talē substituo qz tūc cū substituerit vsqz ad extremitatē pncipij sufficit. xxv. inceptum sic dicit intelligēdū. l. q. filiū. §. sabinus. ff. ad trebell. l. j. aliter legiste intelligāt et male fm eū. Si vero proferit i accusatiuo absqz aliquo verbo notāte pfectionē. et tūc si agitur de fauore habetur annus cept⁹ pro cōpleto si fauor est qz habeat de cōpleto. Si agitur de odio qz tēporis cursus iducit odiū. et tūc expectari dñ finis qz nō sufficit illū ceptū. vt palle. l. rē publicā. ff. de mu. et ho. et. l. q. filiū et. ff. de diuer. pscript. l. in vsu capio et in. d. l. iij. §. minor. ff. de minor. vbi per glo. Accur. et c. Glo. diaconatus querit an existēs i. xx. anno eligi possit in archidiaconatū et videt qz sic qz pōt pmoueri ad ordinē requisit⁹ ad dignitatē archidiaconalē. videlicet ad diaconatū vt hic patet. glo. tenet cōtra qz imo requirit qz sit. xxv. annorū vt in. c. cum in cūctis. §. inferiora de elec. que hic nō corrigi. igitur et c. de elec cū expediat i. vj. nec tenet pdicta cōsequētia pōt pmoueri ad ordinē requisitū ad dignitatē: s; ad dignitatē pōt pmoueri. alias sequeret qz cū i pmouēdo ad epatū sufficit qz sit subdiaconatus. s. e. a mltis etiā sufficere deberet ad dignitatē episcopālē et ad illā pmoueri posset qui esset in. xvij. anno qd est falsum et absurdū. ideo et c. Glo. anno querit qd si prius ante etatē hic determinatā ordinat quis ad sacros ordines. Rñdet gl. qz punit ordinās et ordinat⁹. qz ordinās

est suspensus a collatione ordinū. et ordinatus ab executione ordinis collati vsqz ad etatē legitimā. de tēpo. or. vlt nō ē. demū gl. querit an circa istā etatē possint episcopi dispēsare. Rñdet qz nō per hāc decre. et per decre. dilectus de tēpo. or. Glo. bene gl. qz circa etatē quo ad ordines nō dispēsare episcopi. vide gl. d. elec. cū dilecti. Glo. promouendi. querit hic agi de etate promouēdi ad minores. sed que erit etas. Respōdet qz ab infātia. s. vt sic minor infante possit promoueri ad illos. alle. xxvij. di. d. his de tēpo. or. nullus in. vj. et. xxvij. di. c. ij. et que notantur i summa eiusdē di. dic concludendo etates. si queritur de etate ordinis prime tonsure sufficiunt. vij. anni de tēpo. ordi. c. si. in. vj. in alijs annis a. vij. annis. s. vsqz ad annum. xij. potest quis effici ostiarius lector et exorcista et a. xij. s. acolitus. lxxvij. di. in summa. vnde dicit Pau. qz acolitus pōt quis esse in. xij. āno. e. di. subdiaconus i. q. j. puer. in ordinibus sacris qualis etas requat seruandum est qz hic dicitur. In ordine episcopali serua decretalem cū in cūctis. hec de etate promouendorū ad ordines. Si vero querit de etate promouēdorū ad beneficia tunc si ad episcopatū serua decretalē cū in cūctis. quia ideo quod episcopali. si ad alia beneficia duplicia vt in abbatia et dignitatibus et psonatibus et ecclesijs curatis et tūc exigitur. xxv. āni ichoati vt dicto. c. cū i cūctis §. j. In abbatissis exigitur. xxx. de elec. in demnitatibus in vj. In simplicibus beneficijs puta si sint canonie. et exigitur. xij. de prebendis super inordinata. Nec ob. de electione ex eo qd in. vj. quia ibi illud fuit dispensatiue vel ibi factū narrat si sunt alia beneficia simplicia et tūc sufficiunt septē anni cōpleti. et dicto. c. super inordinata qz tūc nō possunt fieri clerici vt est dictū in dicto. c. si. de temporibus ordi. in. vj. ergo et beneficiū habere de pbēdis cū secūdū hec vera nisi talia beneficia haberēt de iure statutorū vel p̄suetudine certū annexū ordinē vt sunt prebēde sacerdotales et ecclesie rurales et altaria et similia. de prebē. significatū vel eēt pncipales administratores ecclesie licet nō curate qz tūc requirit qz sint. xij. annorum et nota. Inno. s. e. ti. in. c. preterea. et nota de rescrip. si eo tempore in. vj. in nouella super gl. si vero queritur de etate in actu pmouēdi seu transeūdi ad religionem. et tūc in masculo sufficit etas. xij. annorū in femia xij. et. q. j. in summa. et ibi no. de reg. c. postulasti fm Guil.

De officio vicarij. Rubrica.

De de ecclesijs cu

q ram. Non potest cōmode diuidi ad litteram qz vnico cōstructu claudis mētaliter potest tamē diuidi in tres partes sicut sunt tria dicta. secūda ibi: ac de ipsoz. tertia ibi: et de eorum. Glo. primo qz aliud est habere ecclesiā curatam in titulū aliud in vicariā. et hinc est qz statutū in vno non extēdit ad aliū extēsiōe hois s; extēsiōe iuris sic. Glo. nota scōdo tria qz hic extēdūt de ecclesijs curatis in titulū collatis ad collatas i vicariā ppetuā. primū qz acceptatione secūdi vacat primū. secūdū qz sicut in illis quis dñ certo tempore pmoueri ad sacerdotiū sic et in istis. tertiū qz illa etas que requirit i illis requirit et i istis. Glo. in curatis tātū locū habere cle. Glo. et videt qz ecclesia curata nō possit dari perpetuo in vicariā de elec. nemo in. vj. Solu. in cōmendā dari nō pōt. vt ibi sed vicariā sic vt hic et c. Quero an inferior episcopus dispensare possit super nō residētia dic vt per Inno. et hosti. de cle. nō resi. relatiū et per Pau. hic per archi. ij. q. vj. bīduum et in spe. ti. ij. §. sunt quoqz circa si. vide Jo. an. de elec. licet canō in gl. penul. et super ea in. vj. qz cōclusio ē qz sic si potest priuari ratione nō residentie alias secūs. an exi

steno i minoribus possit eligi ad vicariā ecclesie curate. videt q sic qz hic nihil dicit de ordinib⁹. ad hoc qd no. lx. di. c. j. in. q. j. qd de electione cu in cunctis. §. inferiora. vbi non fit metio de ordinibus nec ob. lx. di. c. j. z. ij. qz illa. c. sunt abrogata z correctā qd ad hoc. vt ibi no. in. d. c. j. z. idēz Inno. tenet in dignitate nō curata in. c. preterea. de eta. z. quali. Host. ibi contra dices q ad aliquam dignitatez eligi nō possit existens in minoribus z sic sentit gl. de his que sūt a maiori parte capituli. c. j. z. c. ex ore vide de hoc tactū de electi. l. canon. in. vj. eo. ti. dudum. j. Idem tenet Host. z. Jo. an. in ecclesia curata de elec. ex eo q in. vj. de prebē. si pro clericis. e. li. Archi. tenet contra. si q etiā ad ecclesiam curatā possit eligi existens i minoribus. Mouetur qz nō occurrit ratio quare potius talis admittat per viā presentationis z institutio nis. vt in. c. j. z. ij. de insti. in. vj. z per viā rescripti apostolici vel collationis pape. vt dicto. c. si pro clericis. qz per viam electionis. nā presentatio z rescripta sunt odiosa z extraordinaria. Itē qz sic tenēdo semp oporteret q tpe promotionis sue haberet aliquod beneficiū. cū sine titulo promoueri nō debeat ad subdiaconatū. de preben. cū fm. Item sic tenendo non esset differentia inter promouendum in episcopū z eligendum ad ecclesiam curatā vel dignitatē. qd nō videtur equū. Idēz tenet Cal. in. c. dudū. primo. mouetur per predicta. Itēz qz in. §. inferiora non fit mentio de ordine nec in cle. j. §. ti. j. Itē per de cre. l. canon. vbi videtur casus nō cauillando cu illa de cre. sit posita in materia electiois z sic videtur casus de bere intelligi iuxta materiam qz proceditur per viā electionis. ar. l. imperatores. ff. de i diē adiec. nō ob. decre. duduz. j. quia ibi debet exponi vlt pro z: vt clarius ibi patet ex antiqua fm eum. Itē nō ob. d. c. preterea qz debet intelligi de dispositione iuris nō hominis. simile i. c. nihil est ad si. de elec. Idem tenet do. Gaspar. Pau. hic dicit q quo ad dignitatē curatā procedit opt. predicta. z sic intelligit notata per Inno. z. Compos. de elec. dudum. j. ante finem. sic pertransit do. An. licet non recitet dicta cal. Adibi videtur tutius tenere gl. Jo. an. per decre. dudum. j. vbi casus nō cauillando. z exponere vel pro z est omnino litterā destruere vlt violare cū dicte dictioes op posite sint nature. vnde absonus est vnā in aliam exponi aliquo alio nō apparēte. nō ob. decre. licet canon qz debet intelligi quando per aliaz viā qz electionis proceditur vt ibi dicit glo. nā cū expresse nō corrigat ius antiquum decre. dudum. j. non est nostrum per subauditio nes z suppletiones corrigere. argu. nota. per gl. de elec. cupientes. §. q si per viginti. in sexto. Item quia illa decre. non intendit principali ter hoc dubium decidere. sed solum supposito q quis sit canonice promotus an teneatur promoueri ad sacerdotium. nec obstat quod non esset differentia inter promouendū ad episcopatuz z promouendum ad dignitatem vel beneficiū curatū quia licet non sit respectu ordinis est tamē respectu etatis. vt dicto. c. cum in cunctis. quod sufficit nec ob. etiam q nō fit mentio in. §. inferiora de ordine qz supleri debet per decre. dudum. ar. l. scio quesitum. ff. de testi. z quod no. ff. de publi. l. de precio. zc. Quero an cle. locum beat in ecclesijs parochialibus non annexis. Respōdet Pau. q nō qz illis perpetuus rector datur nō vicarius annexis autēz datur vicarius. dicit tamen q possit locū habere in non annexis in casu cle. j. de supplen. neg. pla. ponit hic Guil. quandam summulā super materia vicariorum recolligendo alibi dicta referam vltiora alijs pretermisissis zc. Querit enim primo quid est vicarius. refert vt glo. dicit hic q vicarius est qui principalis rectoris nomine deseruit ecclesie. Secūdo querit q sunt species vicariorum. dicit q quatuor qz quidaz perpetui ad parochiales ecclesias constituti vt hic. quidaz assumun

tur ad alios actus. non tamen perpetui vt mercenarij z capellani. nam expedit missam celebranti secus habere presbyterum. vij. q. j. nihil. quidaz sunt speciales non ad curam sed ad certum articulum actum vel locum. §. eo. tua. quidam non perpetui nec ad curam nec ad certum actum. sed generaliter datur ad omnia sicut faciunt prelati dum se absentant de preben. datum. in. vj. de temp. ordi. cum nullus. e. li. z etiam quando datur in presentia vt sunt vicarij episcoporum de officio. vica. c. j. in sexto. Circa primaz species querit quid facit eos perpetuos? Respōdet q auctoritas episcopalis. qua mediāte illi constituuntur ad curā animarū que semper imminet de transla. veniens z de elec. cle. ne romani. propter quam auctoritatē censentur perpetui z inmutabiles. §. e. ad hoc de preben. de demō. de capel. mo. c. j. in. vj. Quid si non sunt positi ad ecclesias parochiales. sed alias dic q nō sunt perpetui. sed eos ad libitum remouebit prelatus nī si sint per epīm instituti. ar. dicti. c. sic dicit Inno. de preben. in lateranensi. Quero quis habet curā animarū an vicarius an prelatus quo ad hoc vt dent decime vel primitie. Respōdet q vbi ecclesia ē subiecta monachis z monachi sint tantuz patroni vel habent certas portiones in ecclesia z ceti fructus z redditus sūt vicarij: tūc cura animarum z vendicatio predictorum spectat ad vicarios sic intelligit glo. de preben. exposuisti. Si autem fructus generaliter sit monachorum certa portione relicta vicarijs vt dicit de prebē. c. j. in. vj. z vicarij comedūt de mensa prioris z tunc de iure cura animarum z vendicatio fructuum spectat ad eos maxime in foro contētio so sed exercitiuz cure ad vicarios spectat in foro anime de preben. §. e. in. vj. Ideo rubrica de capel. mo. nō dixit vicariorum vel episcopoz. s. dixit monachoz sic dicit intelligendum de preben. cum singula in. vj. z tales monachi vendicant sibi decimas z alia iura de prescrip. ex transmissa. de sepul. ex parte z. c. in nostra zc. Quero quod ius habeant tales vicarij perpetui i ecclesia. dicit q sunt quasi procuratores in rem fm. z sicut procuratores facti domini litis de procur. c. j. in. vj. seu tanqz emphiteote habentes vtile dominiū. C. de in. emphi. per totum. vel tanqz pductores ad nō modicuz tps. ff. si ager vectigal. l. ij. Sed an preferantur vero domino seu principali rectori. rñdet q quis tales vicarij nō sint dñi. C. de prescrip. xxx. annorum. l. male agitur preferuntur vero dño ad id qd specialiter pertinet ad eos qz dicuntur vtiliter dñi propter ius vtile quod habēt in re de in. inte. resti. c. j. non tamen prescribunt cōtra veros dños. vt dicta. l. male agitur vide Host. de cle. non resi. qz nōnulli. z fuit in simili qstio de facto bono. qz principalis rector volebat audire confessiones capellani qui consueuerūt audire hoc nollebant z querebantur an potuisset pscr̄bere. z fuit i ecclesia sancte marie maioris dño se. assistēte pro capellano z dño An. pro rectore z de materia vica. vide per Host. in sum. e. ti. quod no. de elec. cum ex eo. in. vj. vbi habes an sine auctoritate epi possit cōstitui vicarius temporalis veritas est q sic ad modicum tempus causa subsistente. vt qz forte oportet q paucis diebus sit absens alias secus z intellige q constituatur in vicarium talis quem notum sit esse presbyterum alias secus ar. de cle. peregr. c. j. z si. z per totum. Nunquid autem curatus occupatus in quadragesima possit cōmittere curam monacho vt audiat confessiones parochianorum suorum. habetis glosam singulare q non si monachus alias nō presit alicui ecclesie curate. in cle. j. de pñ uile. alia prosequitur hic Guil. z Pau. que tanguntur in ti. de off. vica. in decre. ij. in. vj. z in. c. vlti. de off. lega. e. li. z multa ponūt q parue sunt utilitatis. ideo omitto quia vidistis vltiora. Glo. secundo querit cum duplex possit esse cura. s. fori penitentialis. z fori iudicialis de elec.

de elec. dudum. ij. cum ibi no. an littera procedat inq̃stū
 sit hic mentio de cura. In vtraq; cura respondet q̃ sic
 alle. no. per se et per Host. de preben. de multa. Idē zēz.
 et Guil. qui dicunt q̃ tales curate ecclesie vocātur paro/
 chiales de elec. licet canon in. vj. et subaudit ad litteras
 in habentibus. s. qualēcunq;. Quid autē sit cura. dicit
 Paul. q̃ est onus et sollicita custodia alle. de peni. et re/
 mis. c. omnis vbi plenius ponitur diffinitio curie per Ar/
 chi. vij. q. j. qui episcopatum. xvij. q. ij. cognouimus. et i
 spe. ti. ij. §. videndū. ver. Item queritur. Sed an quo ad
 terminos cle. et decre. licet canon sufficiat ecclesia cura/
 ta. habita licet nō sint in actu curata. Opini. sunt de quo
 in preallega. c. licet canon. Paulus. hic dicit per hanc
 clemen. reprobari opiniones dicentiū q̃ sufficit q̃ sit ha/
 bitu curata per litteram hic dum dicit habentibus. et c. et
 sic exigit q̃ actu habeat curam non solum habitu ad hoc
 l. nomen filiarum. §. habere. ff. de verbo. sig. pro qua ces/
 sat causa constitutionis que fuit actuale exercitiū si ac/
 tualiter non sit curata. ergo cessare debet cōstitutio. ar.
 l. adigere. §. q̃uis de iure patro. ff. unde si definit habe/
 re populum vel propter potentiam vel propter hostes
 vel alia de causa cessabit hec cle. et dispositio licet canō
 allega. decimasexta questione prima. et temporis secun/
 dū Pau. et idem Hosti. in decre. de multa de preben.
 Glo. amittendis oppo. de. c. extirpande. §. qui vero
 de preben. et no. plene eo. ti. de multa vbi per exceptionē
 secundi curati non vacat primus. Respondet quod hic
 dicitur procedere regulariter fallit in casibus ibi no. q̃
 fallit vbi beneficium curatum est annexum alteri non cu/
 rato. vel dependens ab illo vel alijs similibus ibi nota.
 in dicto capitulo de multa. facit de preben. super eo. in
 vj. C. Secundo querit glo. an extrauagās. Jo. an. xxiij.
 que incipit execrabilis. et eius pena locum habet in vi/
 carijs perpetuis ecclesiarum curatarū. Respondet q̃
 sic. quia ibi loquit de ecclesijs et beneficijs et officijs cu/
 ratis: ergo per cōsequens locus habet in vicarijs. ar. hu/
 ius. cle. nota bene. Jam glo. sim. do. An. q̃ dispositio pe/
 nalis et corrigēs recipit extensioem iuris ad extremum
 in quo reperitur regula antiqua ambo extrema parifi/
 cans. ad hoc glo. l. si quis seruo de furto contrarium di/
 cit glo. in regula que a iure. Sed dic q̃ illa glo. pcedit
 q̃n constitutio disponit circa nouam materiam in qua ex/
 trema non reperiuntur parificata a iure. nā licet quo ad
 materiam de qua de regula. non solum in. vj. sint parifi/
 cati minores alij mendicantes nō tñ sunt parificati quo
 ad materiam detractionis quare ideo dispositio facta
 contra ius de quarta in minoribus nō trahitur ad alios
 vt dicit illa glo. facit quod no. per doc. in dicta. l. si quis
 seruo. et quod no. p. Bar. in. l. j. §. lex falcidia. ff. ad. l. fal.
 et ff. de iusti. et iure. l. omnes populi alias procedit hec
 glo. et no. extensio passiva quia extenditur per regulam
 antiquā q̃ no. s. do. An. tu adde gl. i. c. j. de eta. et qua/
 litate in. vj. que aperte dat predictam theoricā et in de/
 cre. j. ne clerici vel monachi in. vj. et ibi probatur iuncta
 decreta. dudum. ij. de elec. et c. Glo. promouendū. que
 rit an debebit promoueri et quando incipiat tempus in/
 fra quod debeat promoueri. Respondet q̃ infra annū
 qui incipit a tempore quo habuit pacifice possessionem
 beneficij vel per ipsum stat de elec. licet canon. et c. com/
 missa in. vj. Deinde in ver. et in hoc differt oppo. quia vi/
 detur q̃ nō possit vicaria concedi non existenti in sacer/
 dotio. unde oppo. de. c. nemo deinceps de elec. i. vj. Sol/
 uit glo. q̃ diuersitas casus est non oppositio. quia ibi
 loquitur quando committitur ecclesia in commēda. Et
 sic cōmendatario hic quādo cōmittitur vt vicario quo
 casu idem est sicut quando committitur in principali re/
 ctori. ideo potest taliter committi nō sacerdoti dummo/
 do fieri possit sacerdos vt hic iuncto. c. licet canon. Ra

tio diuersitatis est quia commenda non debet fieri nisi
 subsistente necessitate et vtilitate ecclesie. ideo vt plene
 necessitati ecclesie succurrat oportet q̃ sit sacerdos cui
 cōmittitur cōmēda ecclesie curate. C. Tertio gl. in ver.
 et scias querit quid si infra annum moneatur vicarius
 vt faciat se promoueri et monitus nō obteperat an pote/
 rit priuari vicaria. vj. q̃ nō q̃ hēre vj. annū infra quē pōt
 promoueri. vt hic dicitur iuncto. c. licet canon. ergo et c. ar.
 regule indultum. dere. iur. in. vj. contra tenet glo. q̃ cu/
 talis pena esset de iure antiquo. s. e. c. fi. ideo cu/
 non re/
 periat hoc correctum remanet saluum pro hoc fa. q̃
 dicimus in simili in principale rectore. quia per penā de
 cre. licet canon. de elec. in. vj. non tollitur pena antiqua
 decre. cu/
 in cunctis. §. inferiora facit. s. cle. pxi. in fi. q̃
 no. in. c. licet canon. in glo. antepe. in princi. et c. C. Glo.
 sacerdotium. oppo. de no. in decre. licet canon. prealle.
 vbi videtur no. q̃ decretalis. illa locum non habet in vi/
 carijs perpetuis. So. glo. q̃ ibi ponitur opinio Arci. q̃
 hic corrigitur. C. Secundo querit glo. nunquid episco/
 pi potuerunt dispensare cum istis vicarijs perpetuis vt
 differre possint ordinationem ad sacerdotium vsq; ad
 septennium si velint esse in studio sicut possunt in princi/
 palis rectore de elec. cum ex eo. in. vj. videtur q̃ non quia
 magis videtur restrictus ad residentiam vicarius q̃ pñ/
 cipalis. de preben. extirpade. §. j. Item quia vicarius nō
 potest dare vicarium. s. e. clericos. sed hoc casu oportet
 ret. vt daret vt patet in. c. cum ex eo. ergo et c. Contrariū
 tenet glo. per hanc cle. iuncto. c. cu/
 ex eo. quia si hoc po/
 test episcopus in principali rectore vt in. c. ex eo ergo et
 in vicario. ar. huius cle. secundo hoc cōfirmat per gene/
 ralitatem illius. c. cum ex eo. vbi generaliter permittitur
 episcopos dispensare cum his qui obtinent ecclesias cu/
 ratas et sic potest etiam comprehendere vicarios. tertio
 per hoc alle. glo. quia ratio ibi posita. s. vt repleatur ec/
 clesia vniuersalis viris scientificis. pariter habet locum
 in vtroq; ergo et idem ius. de cōsti. translato. non ob. c.
 clericos. quia respondet glo. q̃ ibi vicarius non dabit
 vicarium sed episcopus dispensatiue loco vicarij perpe/
 tui potest vicarium septennale dare sicut ibi ponit lo/
 co principalis rectoris. vt in prealle. c. cum ex eo. §. por/
 ro. non ob. etiam. §. si vero quia illud procedit in ecclesia
 annexa secus. si nō esset annexa. q̃ ille est ita astrictus
 rector ad residētiam sicut vicarius ecclesie annexe. Habe/
 tis glo. expeditā licet nō respondeat ad dictū. §. qui ve/
 ro. Ex glo. ista notat do. An. aliam regulā in materia ex/
 tensionis. s. q̃ vbiq; ius reducit vnū extremū ad parit/
 ratē alterius extremi dispositio illa i extremo parifica/
 to recipit conditiones et limitationes primi. Nam vide/
 tur hic q̃ dato hoc q̃ vicaria sit parificata rectorie oia
 iura loquentia de rectoria extenduntur ad vicarias. ad
 hoc. l. j. §. j. ff. ad. l. fal. et habet optimum tex. de ser. non
 or. miramur. C. Nota secundo q̃ ius dispensatiū quā/
 tum ad potestatis concessionem extenditur per idētita/
 tem rationis. de quo in. c. at si clerici. de iudi. C. Tertio
 nota q̃ id quod dicitur vicarius non potest dare vicari/
 um procedit vbi propria auctoritate dare vult. secus si
 auctoritate superioris. quod nota bene et c. C. Glo. eta/
 te. querit an episcopus possit dispensare cu/
 rectore cir/
 ca etate vt minori. xvj. annis possit pferri vicaria. Re/
 spondet q̃ non sicut nec potest in rectore. vt in. c. j. de
 etate et quali. in. vj. nā respectu beneficij curati nō pōt
 episcopus dispensare. vt ibi Pau. dicit Archi. tenere in
 c. licet canon. q̃ ex causa necessaria ipse possit. tene glo.
 et bene quia casus est in dicto. c. j. et c. C. Glo. perpetuis
 querit an in temporalibus locum habeat cle. Respōdet
 q̃ non a contrario littere alle. simile quia non est neces/
 se fieri mentionem de vicaria temporalis sed de perpetua
 sic. de rescrip. postulasi. de istis autem vicarijs tempo

ralibus ponit exemplum per decre. peruenit. de app. z de elec. cum ex eo cum similibus. Qualiter autē cognoscatur vicarius perpetuus a temporali. Respondet gl. qd cognosci potest per ea que habentur in capitulo extirpande. §. qui vero. z de capel. mo. c. j. in sexto. qd perpetuus est ille qui preficitur ecclesie vbi principalis rector nunquam exercet curam. z ponitur loco rectoris impediti z instituitur auctoritate episcopi. Temporalis vero qui loco temporalis rectoris impediti qui alias exercet curam. cum glo. concordat Buil. dicens qd duo sunt necessaria vt locus hēat cle. scilicet qd sint perpetui. Secūdo qd ad curā animarū preficiant in eccl'is vt hic patet. per quod dicit qd in alijs speciebus vicariorum locus non habet de quibus superius dictum est. ¶ Glo. parochialium. querit quare non simpliciter dixit de eccl'is curatis sed adiecit de parochialibus eccl'is curatis. Respondet glo. vt daret intelligere qd solum in eccl'is parochialibus annexa permissa sit vicaria perpetua. ¶ Simpliciter in beneficijs curatis ex quo declaraf. decretalis extirpande. §. qui vero. de preben. ¶ Nota glo. in duobus. Primo qd differentia est inter parochialem ecclesiam z curatam. Secundo qd de iure non pōt constitui vicarius perpetuus nisi in ecclesia parochiali curata. ¶ Glo. volumus oppo. hic videtur innui qd ista constitutio inducat ius nouum sed contra. quia immo idem videbatur de iure antiquo. Nam primum de pluralitate qd hic dicit pbari videtur per decre. j. z. c. pro videas. §. e. secundo de sacerdotium videtur probari in c. si. §. e. tertium de etate videtur probari per alle. decre. fi. z per decre. super eo de preben. in. vj. Respondet glo. qd immo illa constitutio est noui iuris promulgatoria. z ideo vtitur verbo volumus z non verbo declaramus. z per iura antiqua pzealle. non apparebit qd imponere pena priuationis ipso iure que hodie per hāc decre. imponitur. iuncta decre. licet canon. Forte tamen dicit gl. qd satis erat de mente eorum etiam quod hic statuitur prout patet quo ad primū z no. per Ber. in. c. j. §. e. de secundo patet per decre. cōmissa de elec. i. vj. qd in sui pncipio latius loquit qd decre. l. canō. de tertio patet etiam ibi satis z c. ¶ Ultimo querit glo. an per addeptionē dignitatis vel personatus etiam non curati vacet vicaria perpetua. dicit qd sic sicut est in acceptione beneficii curati in rectoriam vel vicariam. z idem econtra. ar. decre. dudum. ij. de elec. z si dicas quare hic non fecit mentionem de dignitatibus z personatibus. Respondet qd in alijs non requiritur qd quis promoueat ad sacerdotium. de quo hic z in. §. inferiora. in decre. in cunctis. nō autem vt vellet notare per exceptionem eorum non vacare vicariam perpetuam ante habitam z c.

De officio delegati. Rubrica.

Adices super recepti.
No por
i test commode diuidi. quia vnico verboꝝ
constructu clauditur. mentaliter tamen
pōt diuidi in duas partes sicut duo sunt
dicta. secunda ibi: nec non. ¶ No. primo delegatum in
causa ciuili posse alteri subdelegare vices suas ad arti/
culum receptionis testium. ex quo a contrario inferun/
tur duo. primo q̄ si non est iudex s; al' purus executor
non potest alteri delegare. Secūdo q̄ delegatus in cā
criminali non potest alteri delegare receptioneꝝ testiū.
sed vices suas ad id cōmittere. ¶ Ex secunda parte no
ta q̄ executor datus ad promouendum alicuī. si per in/
quisitionem solertem zc. nō videtur purus executor fa
cti. ideo pōt alteri cōmittere vices suas. nec videtur ele
cta industria p̄sone. ¶ Ex quo nota q̄ vbi cōmittitur in

quisitio certe persone de beneficio ita q^d p^rincipaliter in
tendat p^rouisioni p^rone qualiter cūq^{ue} abijciatur clausu
la ēt ingredi p^rsonā nō videt electa industria ita q^d alte
ri vices suas delegare nō possit. ¶ Nota tertio q^d dele
gatus datus cū clausula si eū vice z c. recipit. cognitionē
z cōsequēter p^ratē subdelegadi z c. ¶ Glo. j. in. v. z nō
oppo. z videtur q^d delegatus ad receptionē testiū non
possit alteri subdelegare. q^{ia} talis videt merus executor
z ideo nō subdelegat. s. e. c. fi. Solu. glo. q^d verbum iudi
cis hic in littera positū tollit cōtrariū q^d interdū alicui
delegat receptio testiū vt iudici z tunc potest alteri sub
delegare vt hic. Interdū delegatur receptio testiūz ali
cui vt puta executori z tūc nō pōt subdelegare ita loq
tur cōtrariū. Quomō aut cognoscat an delegatio sit fa
cta vt iudici an vt executori glo. dat theoricam notabi
lem. quā glo. alibi non habetis. licet in dictis doc. sic. q^{ia}
aduertēdū est q^d aut cōmissio receptionis testiū fiat ali
cui receptis iam iuramentis testium z examinatis h^{ic} q^d
fieri debet sup articulis sup quibus debet recipi z simili
ter super interrogatorijs ita q^d sola examinatio facti re
stat: z tūc dicit merus executor z examinatio testiū. nō
aut iudex nec p^rprie etiā dicit recepto. Ubi autē cōmit
titur receptio testiū predictis nō examinatis nec discul
sis ita q^d h^{ic} cogere testes z citare illū cōtra quē produ
cuntur vt veniat ad videndū eos iurare ita q^d cōsequen
ter habet exaudire exceptiones z recipere iuramenta z
examinare interrogatoria. z refrenare multitudinem te
stium z punire etiā testē qui vacillādo aures eius offen
deret s^{ecundum} formā. l. nullū. C. de test. tūc iste nō dicit execu
tor merus. sed iudex z receptor testiū cū iurisdictionem
habeat in predictis. z ideo merito q^{ia} iurisdictionem ha
bet ex quo illā h^{ic} a p^rincipe pōt subdelegare. l. a iudice
C. de iudi. Quod autem hic fuerit a sede apostolica de
putatus patet hoc ex verbo a sede apostolica. q^d ēt con
iungi debet cū verbo iudices vt gl. hic dicit. Nunquid
mera examiatio testium possit fieri die feriato? Rūdet
glo. q^d sic q^{ia} illa ē puri facti nec est actus iurisdictiona
lis. vt est dictū. ideo omni die fieri pōt. z ita no. spe. in. ti.
de fer. §. ij. ver. sed quid si tūc hētis illā glo. expeditā ex
qua no. tria. P^rimo q^d receptor testiū qui nō ē simplici
ter examinatio pōt punire testē vacillātē. Secūdo qua
liter cognoscatur an articulus receptionis sit merus an
mixtus. q^{ia} ex qualitate facti p^repēdis. de quo de offi. de
le. super qōnū z. c. fi. z de re iudi. cū bertoldus. Tercio
q^d delegatus pōt punire testem vacillantez. Quarto q^d
debet attēdi tēpus receptionis seu depositiōis. ex quo
glo. concludit q^d nō viciatur dictū testis deponētis die
feriata dūmodo die iuridico iurauerit. Rō huius dicti
ē q^{ia} actus depositiōis trahitur ad actū iuramenti z ad
eius tempus. l. siquādo. C. de testi. z ibi no. in aucten. de
testi. §. penl. colla. vij. z de testi. venerabili. Circa p^rimū
inquantūz glo. dixit q^d receptor testium si nō sit merus
executor potest punire testem vacillantem est aduerten
dum. quia idem tenet Buil. dicens maxime hoc verū si
haberet illam clausulam. si autē odiose subtraxerint z c.
de quo de testi. cogē. c. j. z. c. dilectorūz. z idem t^{er} pau.
quia tales habēt iurisdictionē in multis vt in notifican
do quāta sit fides testibus adhibēda. z de fideius. cōsti
tutus. z no. de proba. quoniam cōtra. z de testi. p^resūp.
in. vj. certe hec ratio concluderet ēt in simplici examia
toze. per no. in. d. c. qm̄. vnde melior ē rō gl. Si at aliq^{ui}
eēt merus executor z etiā examinatio testiū nō cōpelle
ret testes nisi in cōmissiōe sit exp^ressū. vt no. s. e. sup que
stionū. z. c. fi. Circa tertiū q^{uod} seq^{uitur} ex isto p^rmo: videli
cet q^d delegatus potest punire testem vacillantem ē ad
uertendum q^d hoc videtur contra dictum Inno. in. c. di
lectus. vbi intelligit. l. nullum. C. de testi. in ordinario. z
videt probari. ff. de fal. l. diuus. z ibi hec no. Bartolus.
z videt

et videtur etiam probari. §. si vero ignoti. in aucte. de testi. colla. vij. Potestis concedere ista dicta ut glo. ista procedat in delegato principis qui equiparatur ordinario. l. a iudice. C. de iudi. iuncta. l. imperium in fi. ff. de iurisdictione. om. iudi. alia dicta loquantur de iurisdictione inferioris. Circa quartum videlicet quod attendi debet iuramenti non depositionis testium cuius est ratio quam dixi supra. attende quod hoc inducit do. De. ad duas questiones. Prima est an si testis iuravit coram iudice in palacio vel alio loco deponit dictum suum et dixit falsum an si accusetur de falso debeat poni locus in quo iuravit an in quo deponit falsum. constat enim quod aliquis locus debeat poni. ij. q. viij. libellorum. quia videtur per predicta quod locus in quo iuravit nam licita est argumentatio de tempore ad locum. ff. si cer. pe. l. vinum. sed tempus depositionis trahitur ad tempus iuramenti. ut. §. est dictum. ergo et locus depositionis trahitur ad locum iuramenti. et ita dicit quod reperit quidam doc. per usum consuevisse. Mouetur etiam quia examinatio et iuramentum complent unum totum ut patet de se. ideo debet attendi actus qui palam fit. non actus qui occultatur. ar. l. iij. §. si. ff. de dona. inter. vi. et vxo. et melius facit. l. iij. §. si quis palam. ff. de iure fisci. Tertio pro hoc al. l. ois et l. pen. C. de agrico. et cen. li. xj. vbi inspicitur locus in quo debent esse ascripticij non locus vbi sunt. facit cle. ne romani de elec. et l. qui domum. et l. quod ait. ff. de adul. de quo plenius hic per eum et c. Secunda questio an si testis iurat infra terminum et deponit post terminum an valebit eius dictum. videtur quod sic per predicta ex quo tempus iuramenti tantum inspicimus. de quo in. c. pia de excep. in. vj. et per Barto. in. l. damni. §. sabini. ff. de dam. infec. et hoc tenet Butri. si simpliciter datus sit terminus ad probandum. secus si ad probandum et probatum habendum. et ita videtur statutum bononie. Mouetur quod pro ductio incumbit parti sed iudici examinatio. ut in. l. si quando. C. de test. unde sufficere debet parti si infra terminum facit quod ei incumbit. Bart. vero in dicto. §. sabini dicit quod utrobique debet fieri depositio et publicatio infra terminum alias non valet. Mouetur quia licet examinatio debeat fieri per iudicem tamen fiet cura et sollicitudine partis ut in dicta. l. si quando. C. de test. quod temperat esse verum si aliqua negligentia potest imputari parti. vbi autem non posset imputari negligentia parti sed iudici procedit quod dictum est ut teneat testificatio et sine dubio tutius est propter opiniones vitandas quod depositio fiat infra terminum. propter predicta dicit do. De. quod multi notarii ponunt diem iuramenti tamen et non diem depositionis. forte posset dici quod ante factum seruanda sit opinio. Bar. post factum ne pereat probationum facultas. ar. l. quonia. C. de here. sic procedit opinio. Butri. simile no. Jo. an. de elec. nihil. ad si. de ma in spec. de teste. §. qualiter ver. is quoque. Predicta vera quando datus est terminus ad probandum. secus si datus esset ad producendum testes. quia tunc sufficeret eos produxisse et fecisse iurare infra terminum. Item predicta vera respectu actus iuramenti et depositionis. publicatio autem in dubio potest fieri post terminum ut no. per spe. in loco prealle. et de dila. §. j. ver. Sed nunquid. et se. et ver. illud plene per Joa. andre. in additionibus spec. super prealle. ver. is quoque. et vide quod dixi in dicto. c. pia. et in spec. de dilati. §. j. ver. sed quid si infra. et dominos de rota in nouis conclusionibus conclusionem. lxxij. et in antiquis conclus. ccclix. et c. Glo. civilis opp. hic videtur innuere quod secus esset si in causa criminali committeretur receptio. Sed contra. quia causa etiam criminalis possit delegari seu subdelegari. ut nota de officio. ordin. quod ad sedem. per glo. et. xxij. questio. iij. illud. xcv. di. c. j. de rapto. in archiepiscopatu. de restitu. i. inte. c. j. et i spe. ti. j. §. ij. ver.

Item quod est delegatus in causa. Solu. glo. quod hic vacat argumentum a contrario sensu propter iura in contrarium allegata. quia resultaret intellectus contra ius. Ideo non debet sumi. ut no. de electio. publicato. et de etate et qualitate. c. j. in. vj. licet enim in causa criminali testes sunt exhibendi coram iudice. in aucte. de testi. §. et quoniam. et. C. de fi. instru. autentica apud eloquentissimum. et nota. iij. questio. ix. testes. et de iudi. at si clerici. in. iij. glo. et de testi. cogen. c. primo. et per consequens non de facili debet fieri commissio alteri. tamen non sequitur quod fieri non possit. Ad litteram ergo dum dicit in civili causa subaudiendum est maxime. Ex glo. habes primo quod in criminali testes exhiberi debent coram iudice ut coram eo deponant. Quare autem hoc fit. dic pro ideo ut iudex perpendat fidem testium. §. de testa. constitutus et de fideius. constitutus et ut subijciat cum tutore si expediat. iij. q. ix. saluo. An autem et quando clerici possint torqueri plene habetur in regula cum in contemplatione. de reg. iu. in. c. bona fides de deposito quia non torquetur nisi sit infamis et vllis ut ibi. Secundo habes quod causa criminalis potest delegari. et quod in ea procedat hec cle. et sic quod hic dicit de civili notat accidere tiam facti. Pau. hic quo ad terminos. cle. tenet contrarium dicens. quod hec cle. non haberet locum in criminali sumpto argumento a contrario littere quod in dubio est validum de his que fiunt a prelati cum apostolica. Nec ob. iura allegata. p. Guil. que dicunt causam criminalem posse secundum canones delegare quia secundum eum loquuntur in ordinario. secus in delegato etiam pape ut hic dicit a contrario. Ratio secundum eum quod in criminali videtur industria electa. secus in civili. Pro hoc quia in multis differunt civiles a criminalibus. s. quo ad litigantes quo ad iudicem et quo ad modum procedendi. ut patet ex his que habent de accus. veniens. ij. q. viij. libellorum de procura. tue. Ex predictis patet conclusio quod delegatus etiam principis non potest subdelegare causam criminalem et sic residet dominus An. Idem sequitur domi. De. hic allegat no. p. Ly. C. q. pro sua iurisdictione. l. vnica. et ibi per pe. allegat etiam quia vbi maius periculum et c. de elec. vbi periculum in. vj. unde cum causa criminalis sit magis ardua videtur electa industria ut sic in illa cautius agatur. Idem sequitur Fra. accur. et Lau. de rauē. in dicta. l. j. Mouetur per rationes allegat. et quia ordinarius non potest delegare. l. ij. C. de pe. daneis iudi. ergo fortius nec delegatus ne plus opere concessio principis quam legis. glo. in dicta. l. j. tenet contrarium quam sequitur Guil. de cunio. et Bar. in. l. potest in §. quindena. ff. de le. iij. q. xxi. exemit semel terminos prohibitionis ex quo ipsa causa criminalis semel est delegata. igitur et c. ut dicto. §. quindena. pro hoc optime fac. l. videamus. ff. q. me. causa. Item pro hoc videtur esse casus in dicta. l. j. C. qui pro sua iurisdictione que simpliciter loquitur et sic etiam in dicta causa criminali licet alij restringant ad causas civiles tantum. Non ob. quod videatur electa industria quia dicit hoc non esse verum nisi aliud appareat. Idem non ob. quod ordinarius de iure civili non delegat causas criminales. quod illud ideo quia faceret iure proprio sed delegatus facit iure principalis. Ideo potestis concordare opinio. videlicet quod opinio. Pau. et sequacium procedat de iure canonico. Secunda de iure civili. Ratio diuersitatis est quod cum de iure canonico ordinarius posset delegare et ideo videtur electa industria propter arduitate negotij ex quo causa est criminalis. et quod cessat ibi ratio quod semel exiit casus prohibitionis. Vel potestis dicere quod vbi causa est simpliciter commissa tunc posset delegari etiam si sit criminalis ut in contrario et sic procedit opinio. glo. et aliorum sed vbi est commissio receptio testium in criminali tunc quod signanter ille articulus est commissus in quo multum consuevit operari industria ad veritatis indaginem procedit opinio.

Pau. ut non possit subdelegare quasi videatur electa industria. pro hoc dicta auctētica apud eloquentissimū. licet posset induci cōtra precedēs mēbrū. sed loquitur de iure civili. Ista procedūt tenēdo opī. q̄ causa criminalis s̄z canones possit delegari de quo p̄ glo. z do. An. in decre. q̄ sedes. de off. or. z in alijs iuribus superius allegat. Sed aliter consuevit dicere videlicet q̄ etiā de iure canonico regulariter procedit causa criminalis delegari. Fallit si a principe delegetur. ut in. c. illud prealle. z in dicto capitulo in archiepiscopatu. Fallit secūdo si necessitas hoc suadeat ut quia ecclesiasticus habet iurisdictionem temporalem. ne cle. vel mo. c. si. i. vj. Fallit tertio si delegatio fiat vicario. ut in. c. ij. de offi. vica. i. vj. z ibi tetigi. Nec mirum si aliqua possunt committi vicario que nō possunt alteri cōmitti. quia hoc etiā alīs cōtingit ut patet ex no. in dicto. c. ij. z. c. si. eo. ti. z li. de preben. statutum in. vj. z hoc tenendo procederet solum secunda concordia non prima zc. **G**lo. necnō exponit litteram ex qua habes q̄ due negationes faciunt vnam affirmationem. Secundo habes de dictiōe ista nec que habet ampliātam copulam cū negatione zc. **G**lo. ex cutores. querit an executores gratiarum habent iurisdictionem ordinariam an delegatam. Respondet q̄ delegatam patet quia tractatur eorum materia sub hoc titulo. **N**ota q̄ licitum est arguere ex situatione titulum. **A**ld idem glo. de rescrip. tibi qui in. vj. z de offi. de le. c. j. eo. li. **G**lo. aliquibus oppo. z videtur q̄ executor datus ad prouidendum aliquibus si sint idonei zc. nō subdeleget. quia circa personas videtur electa industria ex quo simpliciter dixit aliquibus non nominando aliquem ar. s̄. e. is cui in. vj. c. si. e. ti. Soluit glo. intellige q̄ hic mandauit aliquibus puideri. s. certis nominatis ita q̄ electio personarum non erat in potestate executoris sed solum indagatio qualitatis personarū ut ibi notat Hostien. s̄. e. c. si. s̄. is autem. unde non erat demandatum nudum ministerium sed executio mixta z in contrario non erant specificate persone. z per predicta dāna s̄tilus curie. de quo per Hostiē. in dicto. c. si. z Inno. eo. ti. ex litteris. **G**lo. per inquisitionem oppo. z videtur q̄ non possit alter cōmittere vices suas talis executor datus ad prouidendum alicui per inquisitionem solertem zc. quia ex quo ei mandatur inquisitio videt electa industria. ar. s̄. e. c. si. z sic nō debet posse subdelegare. Respondet q̄ hoc faciebat dubium tamen contrarium hic deciditur. quia non per hoc sequitur q̄ sit electa industria. nam ordinarius inquirere debet. z etiam ille cuius est electa industria. facit. xxx. q. v. iudicantes. z de iudi. exhibita cū ibi no. zc. **C**oncludit vltimate gl. q̄ hec littera consuevit frequenter adduci in forma pauperum de qua de preben. cum secundū. z de preben. si pro clericis in. vj. z pro principali dicto glo. fa. quia presumptio facit pro beneficiando. de presump. c. si. z sic facilis erit inquisitio. ideo nō videtur electa industria z lz forte propter infamiam esset presumptio contra inquisitum. tamen inquisitio non est principale quod committitur. sed incidenter cōmittitur. sed collatio est principale cōmissum que potest committi alteri ex quo persona ē expressa. igitur z per consequens inquisitio que est preambulum collationis. ar. de offi. dele. pre. z. c. ex litteris secundum Pau. secus autem dicit vbi principaliter mandatur inquisitio in capite z membris quia non potest delegari. s̄. e. c. si. pro ratione diuersitatis. facit. c. super eo. de preben. in sexto. Item in primo casu agitur de privato commodo. Secūdo de publico ut malitia puniatur. de sen. excom. ut fame zc. **G**lo. repererint. que ē glo. magna consuevit reputari difficilis z male percipi eius intellectus tradam eaz vobis clare sequendo eius ordinem. licet do. An. hic per saltum legat z intrabo gl. que

rendo ut est de mente glo. licet do. An. intret per oppositionem opponendo de. c. si. s̄. eo. clarius intelligitur intrando per questionem. z ita etiā patet ex epologo. Jo. an. dicit enim q̄ glo ista primo querit. arguit pro z contra. ponit opī. Innocē. an forma sapiat conditionem an monitionem. Secundo ponit de arbitrio executoris z de effectu processus. Tertio ponit opī. distinguentez in forma conditionalī. aut ius alterius leditur aut non cui obijcit z soluit dupliciter. Ultimo ponit finale dictum Innocē. non curantis. an sit conditio vel monitio sed an dicatur si est idoneus vel si constiterit. z per id finale dictum questionem in primo loco formatam soluit. secūda ibi dicit tamē. tertia ibi dicit demū. quarta ibi dicit enim. Tu tamen latius z clarius sūma istam glosam. qa primo format vnam questionem. Secundo arguit pro. Tertio ponit dictum Inno. distinguendo inter clausulas que sonant in conditionē. ex quo deciditur vna questio principalis in materia videlicet an pūisio facta ab executore dato ad prouidendum contra veritatez clausule in rescripto apposite valeat nec ne. z de hoc etiā tractat primus ver. Dicit enim Innocē. el. ij. in versi. si tamen monitio glo. Quarto ponit illud dictum Innocē. circa arbitrium executoris z defectuz processus ex quo solvuntur tres questiones. Prima est an executor datus ad prouidendum possit assumere partes iudicis appositae aliqua clausula vel etiā nulla. z hoc rāgit in ver. dicit tamen Innocē. z in versi. qui etiam dicunt. z post versi. dicit demum Inno. secunduz versi. potest tamen. Secūda ē an presupposito q̄ assumeret partes iudicis teneatur tunc vocare partes vel cause cognitionē adhibere z qualem ordinem debet seruare. z hoc tangit post ver. tamen dicit ibi. potest etiam ibi no. z nō vocatis zc. post ver. dicit demum primo secūdo v. pōt tamen ibi z tunc si non admittit zc. Tertia questio est an sit differentia an sit pcessus factus ut a iudice vocata parte z causa cognita. An vero ut ab executore vel parte non vocata. z hoc tangit ibi primus ver. tamen dicit in ver. differunt. z post ver. dicit demum. ij. ver. potest tamen ibi z tunc si. Quarto glo. ponit aliud dictum Innocē. distinguentez in forma conditionalī. aut alterius ius leditur aut non cui obijcit z duplicif soluit. z ex hoc dicto surgit decisio alterius questionis contentē in materia videlicet an presupposito q̄ executor datus ad prouidendum possit assumere partes iudicis necessitetur illas assumere ita q̄ pūisio aliter facta nō precedere cause cognitione nec parte vocata nō valeat. z hec in effectu ē questio primo loco formata in glo. licet hoc faciat in ver. dicit demum. j. Ultimo ponit finale dictum Inno. nō curantis an clausula sonet in conditionem aut monitionē sed an dicatur si est an si constiterit. z ex hoc soluit questio. v. de qua proxime dixi. z questio gl. in principio formata. z recedit Inno. ab opī. quam posuit in versi. dicit demum. el. ij. melius dixisset glo. Tu dic secundū Inno. quia Inno. etiā dixit. Tu dic in dicto. c. si. de presump. **Q**uero igitur cum glo. an dato executore ad prouidendum cum clausula de qua in littera an anteq̄ prouidendum sit necesse q̄ precedat cause cognitio z vocentur hi quorum interest ut sic aliter facta non teneant. Arguit glo. q̄ sic quia hoc sonare videntur clausule. s. illud verbum reperierit. z istud verbum per inquisitionez. ex quibus videtur q̄ cause cognitio debet precedere z p consequens pars vocari. Nam alias non posset bene inquiri vel reperiri veritas cum merita causarum zc. de resti. in inte. cum ex litteris. z in. l. si. C. si per vim vel alio modo. **G**lo. in ver. dixit Inno. Arguit ad contra. per ea que no. Hostiē. in. c. si. s̄. de presump. vbi dicit q̄ si abijciatur clausula sonās in monitionē ut est clausula si persona sit idonea qz illa tacite subintelligebatur. de presump. c. si.

quod tenet prouisio etiam contra veritatem clausule factam quia talia clausula non dat nouam formam mandato. sed instruit executores quali persone habeat prouidere. unde de hoc casu tenet prouisio facta indigno et etiam excommunicatio lata propter illud contra contumaces. potuit enim fieri per talem executores cum iurisdictionem habeat. igitur et c. ar. s. e. preterea. et c. ex litteris. secus autem esset in clausula sonanti in conditionem. exemplum si dicatur prouideas Petro si de tali villa sit oriundus quia iste tacite non subintelligitur. ideo capit conditionem et adijcit mandatum nouam formam. quia tacite non inerat. unde si fiat per veritatem clausule prouisio non valet prouisio nec etiam tenet excommunicatio lata propter hoc tanquam lata contra formam mandati. ar. de rescrip. cum dilecta. hinc etiam quod non audiret petens prouisionem suam ante omnia executioni mandari. quia negatur fundamentum iurisdictionis quo non existere consequenter accessorium quod est prouisio in casu nostro subsistere non potest. ar. de si. de instru. inter dilectos ar. s. e. cum in iure. fa. quod no. Inno. in c. si. preal. Ita habetis glo. usque ad ver. dicit tamen Inno. ex qua habes is primo quod duplicis generis reperiuntur clausule que in scriptis apponuntur. quia quedam sonant in conditionem quedam in monitionem. prime conditionant gratiam secunde non. Qualiter autem consideretur an sonent in conditionem an in monitionem tetigi supra. quia quando exprimitur quod tacite inerat sonat in monitionem. alias in conditionem. fa. l. muto. s. j. ff. de tutelis. et hoc sentit glo. infra in verbo dicit demum Inno. j. Nota secundo ex glo. quod exceptio surreptionis in istis clausulis sonantibus in conditionem eis non purificatis impedit prouisionis effectum hoc est adeptiois professionis ex qua de hac conditione quasi facta sit extra formam mandati et potestatem delegati quod nota pro limitatione. c. constitutus de ap. quia loquitur ubi non opponitur defectus fundamenti potestatis quo casu solum exceptio criminis cum instantia obijci potest. de accu. accedens. hoc intelligit verum do. An. quando possessio peteretur coram ordinario qui potest istas exceptiones admittere. An autem procederet hoc si peteretur possessio coram executore qui haberet potestatem dandi possessionem et tunc obesser dicta exceptio. Inno. ambigue loquitur in dicto. c. si. glo. hic indistincte transeundo videtur sentire quod sic. do. An. dicit quod quicquid sit de iure de facto dicit se expertum quod non admittuntur tales exceptiones. sed dicit quod male faciunt maxime quando opponitur predicta exceptio per possessorem a quo non est abdicanda possessio sine cause cognitione. de preben. licet in. vj. licet autem glo. hic dicat precise quod prouisio non tenet. tamen infra dicit alternativum quod aut non tenet aut non venit casus sanda. declarabo infra. Sed redeo ad glo. in versu. dicit tamen Inno. quia hucusque vidistis ar. pro et contra ad questionem premissam. tamen huic ar. in contrarium facilius possent respondere. quia in questione glo. queritur an tenet prouisio et processus facti sine cause cognitione. Sed Innocentius de hoc non dixit in proximo dicto sed an tenet prouisio et processus non subsistente veritate clausularum. et hoc infra. sentit glo. in secunda solutione ad contrarium formatum. Ad secundam opinionem. et etiam in tertia opinione. forte tamen ver. dixit Innocentius. supra recitatus melius recitaretur intrando novum quesitum. an. si daretur executor cum aliqua clausula si fiat prouisio non subsistente veritate clausule. an teneat prouisio et processus ob illam factus. Pro cuius solutione et evidentia premitte quomodo reperiuntur clausule duplicis generis quia aliquae clausule sonant in monitionem aliquae in conditionem prime conditionant gratiam secunde non. unde in primis non tenet. in secundis sic. et ideo infert quod licet collatio facta indigno et c. ut in glo. patet et supra di-

xi. hoc ideo dixi quia quod dicitur de isto ver. dicit Innocentius. supra recitato non videtur inferre contra principale quesitum. non enim queritur an teneat prouisio et processus non subsistente veritate clausularum. Sed an teneat prouisio et processus si fiant sine cause cognitione in isto ver. dicit tamen Innocentius. quod etiam in prima incipit soluere quesitum principale et ponit unam opinionem. ad illam que est ista quod in arbitrio est executoris sine sit datus cum clausula sonante in monitionem siue cum clausula sonante in conditionem an assumat partes meri executoris. an assumat partes iudicis. et si quidem assumit partes meri executoris potest etiam sine cause cognitione. et sic consequenter nullis vocatis prouidere potest de beneficio vacante. Si vero assumit partes iudicis tunc in potestate eius est inquirere de contentis in clausulis predictis vocatis his quos res tangit et etiam illis non vocatis dum committens iurisdictionem habuerit. Mouetur glo. quia sic posset facere delegans. ut est supra dictum. ergo et delegatus qui eius vices gerit. facit de rescrip. super litteris. et secundum hoc restat conclusio quod indifferenter tenet prouisio non adhibita cause cognitione. et nullis vocatis maxime quando ut executor processit et c. Circa istam opinionem. primam glo. hic interserit duas questiones. una est in ver. differunt tamen. Secunda in ver. qui etiam. Prima est an sit differentia an fiat processus cum cause cognitione partibus vocatis. an vero sine cause cognitione partibus non vocatis. Respondet glo. quod sic quia primus preiudicat illis quos res tangit. ex quo causa cognita eis vocatis factus fuit. Secundus non ut no. Innocentius. in preal. c. dudum. fa. l. pe. ff. de his qui sunt sui vel alie. i. u. et l. si. C. si per vim vel alio modo et c. Secunda questio est an si clausula aliqua non sit adiecta in rescripto executor nihilominus possit assumere partes iudicis. Respondet quod sic. quia tacite subintelligitur. facit de elec. causam que. et dicto capitulo fina. de presump. igitur et c. ar. l. cum quid. ff. si cer. pe. bec dicit glo. vera nisi esset purum ministerium commissum quia tunc non posset assumere partes iudicis. de offi. dele. c. si. in ver. dicit demum Innocentius. et alios et c. Ponit secundam consultationem et opinionem ad quesitum quorundam quos dicit Innocentius. melius dicere. quia si loquimur de executore qui datur cum clausula sonante in monitionem procedant proxime dicta seu prima opinio. si vero loquimur de dato cum clausula sonante in conditionem ut quia exprimitur conditio que non inerat. Exemplum quia mandatur prouideri alicui sub conditione si de tali vico est oriundus: vel si est doctor in sacra pagina: vel alia simili tacite non subintellecta. ut si mandetur inquisitio veritatis contra aliquem sub conditione si fuit infamatus. tunc subdistinguntur isti. quia aut per tales litteras tollitur vel leditur ius alterius et ordinarij prouisoris vel collatoris et tunc non potest prouidere nisi presentibus vel vocatis his quos res tangit et causa cognita de cognitione cognoscatur. Fatetur tamen quod de plano et sine libello et litis contestatione poterit procedere quod dicit glo. hodie esse expeditum per clemen. ij. de iudi. ubi in beneficiis pro ceditur de plano et sine strepitu et figura iudicii. aut per tales litteras non tollitur nec leditur ius alterius. Exemplum si prouisor ordinarius vel collator mandat prouideri sub premissis conditionibus. Et tunc tenet prouisio facta etiam sine cause cognitione. et etiam non vocatis partibus. Ratio quia tunc congrue non potest dici quod sint partes. ex quo de alterius preiudicio non agitur. Sed contra istam opinionem oppo. glo. in versu. et si dicas. et videtur quod immo etiam quando ordinarius prouisor vel collator mandat prouideri sub premissis conditionibus dicatur agi de preiudicio tertij. Nam agitur de preiudicio ecclesie cui forte expedit plus habere istum sic conditionatum et

in quo cōcurrant cōditiones et qualitates premisse q̄ ali
um vel etiam istū si cōcurrant predicta. ergo saltē ip̄a ec
clesia debet vocari et clerici ecclesie poterūt venire ad
defensionē de rest. cū olim. cū ibi no. de re. ecc. non alie.
siquis presbyterozū. Respondet glo. suppliciter primo
q̄ q̄q̄ agatur de preiudicio ecclesie. tamē si ip̄a nō vo
cata facta ē prouisio per executionē seu delegatū cōtra
prouisionē hoc opponi nō pōt q̄ nec potuisset hoc op
ponere cōtra prouisionē ordinarij collatoris seu prou
isoris cū delegatus eius vices sustineat quasi modicum
sit ecclesie in hoc preiudiciū ex quo si ordinarius taliter
prouidisset nō posset opponere. Secundo soluit glo. q̄
aliud est querere an prouisio delegati possit annullari ra
tione forme mādātū nō seruare. et tūc dicit q̄ sic. ar. de re
scrip. cū dilecta. sic et posset prouisio ordinarij prouiso
ris forma facta nō seruata. ar. ij. q. vj. prolatū. §. diffiniti
ua. aliud ē querere an possit annullari ex eo q̄ partes nō
fuerunt vocate. et dicēdū ē q̄ nō. q̄ nō sequit̄ propterea
q̄ illos sit necesse vocari in prouisione faciendā. Nec so
lutio nō videtur tollere proximū contrariū sed potius
per istā videt̄ recedere ab ista secūda opi. et sic indifferē
ter nō sit necesse partē vocari ad validitatē prouisionis
et processus. licet alias posset ex alio capite. s. ppter fal
sitatem clausularū reddi nullus. Ideo glo. in ver. dicit
demum Inno. ij. dat tertiā solutionē. et est tertiā opi. ad
quesitū principale et est talis q̄ aut in rescripto est adie
cta clausula cū verbo notante veritatē cōditionis. puta
si est aut est adiecta clausula cū verbo notante et sonāte
iudicialē indaginem. puta si cōstitit q̄ talis sit de tali
vico et c. Prīmū membrū prosequit̄ gl. annectendo ad
illud secundā qōnē vsq̄ ibi. secus ibi prosequitur secun
dum. primo casu quādo abijcitur clausula cū verbo no
tante veritatē conditionis. dicit gl. q̄ indifferenter sine
clausula sonat in conditionē siue in monitionem tenet
prouisio delegati etiā sine aliqua cause cognitionē facta.
et cōsequēter et partibus nō vocatis. Et intelligo gl. q̄
tenet quia nō pōt eē nulla rōne obmisit̄ cāe cognitionis
vel vocationis partiū. vt patet ex sequentibus. Adouet̄
q̄ talis nō est iudex sed p̄uisor. vt in. c. venerabilem. de
elec. in ver. exercuit. Ideo nō artatur ad cause cognitio
nē ad quā artari cōsuevit iudex. Satetur tamē q̄ si con
ditio vel monitio non est vera q̄ id quod fecit seu acce
ptauit prouisor seu delegatus tanq̄ obrepticie factum
sit cassabitur vel cassum nunciabitur. alias de re iudi. cū
olim. videt̄ q̄ gl. hic loquit̄ alternativē. Sed contra in
ver. dicit tamē Inno. loquitur precise. sed concordat q̄
ibi glo. loquit̄ quādo adiecta fuit clausula sonās in con
ditionē hic simul mixtum locuta est glo. quando sonat
in monitionē vel conditionē. vnde q̄ dicit q̄ cassū nū
ciabitur procedit in clausula sonāte in conditionē. q̄ at
dicit q̄ cassabitur proceditur in clausula sonāte in mo
nitionē. Mā ibi mero iure tenet prouisio cū talis clausu
la nō conditionet mādātū q̄ cum iniuste factum est re
tractari d̄z. et sic declarat do. An. Circa istud primū mē
brum et primū casum glo. Prīmū querit an retenta ista
opi. pro vera possit prouisor assumere si vult partes iudi
cis q̄ ex p̄dictis p̄z q̄ nō necessitatur. Respondet q̄ sic.
Sed tūc in versi. et si nō admittit. secūdo querit glo.
quid si illas assumit sed nō admittit opponētē id est con
tradictorē qui opponit de falsitate clausule qd erit. Re
spondet gl. q̄ poterit ab eo appellari q̄ ex quo partes
iudicis assumpsit debet seruare iudicium ordinē. a s̄
grauat partem. ideo pōt ab eo appellari. Nota bene
hanc glo. quia hac solutione innuit. q̄ vbi q̄s pōt vti ou
plici ptate vna electa nō pōt illam omittē in preiudici
um partis. facit ad no. de iure iu. q̄ntauall. l. j. ff. de iudi.
et l. si domuz. ff. de fur. per Dy. et Bar. et Ly. et glo. C. de
episcopa. audi. l. si ex consensu. et aucten. ibi posita. In

cōtrariū tamē facit qd sequitur. vnde refert gl. q̄ alij di
cunt contrariū. v3 q̄ ab ipso tūc non poterit appellari.
Adouetur quia talis p̄uisor non tenet assumere partes
iudicis vt ē dictū. et si illas assumit solū illud facit ad su
am instructionē. ergo nō pōt dici pars per hoc grauari.
et per cōsequens appellare non poterit. et sic nullus erit
remediū nisi sicut si p̄cessum esset partibus iudicis non
assumptis. et in isto glo. residet et non bene. fa. ad mate
riam dicti. c. quinquauallis. et vide glo. in cle. sepe. de ver.
fig. in verbo partibus. Glo. prosequitur secundū mē
brum et secundū casum quando in rescripto adiecta est
clausula cum verbo sonante indaginem iudicialē. pu
ta si cōstitit q̄ talis sit de tali vico et c. et tūc subdistin
guendum est. quia si per tale rescriptum preiudicatur in
ri alterius. vt ordinarij collatoris. et tunc nō tenebit pro
uisio facta sine cause cognitione et partibus nō vocatis
ratio q̄ hoc importat natura et virtus clausule. cū enim
per talem clausulam videatur datū mandatu3 vt iudici
cuius est proprie indagare. et coram quo aliud non po
test dici cōstare nisi causa cognita partibus vocatis. vt
l. si. C. si per vim vel alio modo. de resti. in inte. cum ex lit
teris. ergo similiter ita erit dicendum in isto. Si vero p
talem rescriptum non preiudicatur iuri alterius. tūc va
lebit q̄ fiet etiā sine cause cognitionē et partibus nō vo
catis. ratio quia tūc videtur sibi cōmissio facta. vt iudi
ci sed velut bono viro vt sic tanq̄ bonus vir se informet
et faciat quod sibi constat de veritate clausule. ideo suf
ficet et satis est q̄ se instruat. licet non procedat. vt iudex
ex quo non est iudex vel inquisitor. Responsio rationis
est quia sufficere debet q̄ faciat id quod faceret ordina
rius delegans. ar. de rescrip. super litteris. Ultimate q̄
hucusq̄ nō vidistis nisi opi. glo. premissa executionē qua
re hic posuit glo. istam cum habeatur per Inno. et Host.
de presump. c. si. dicēs q̄ ideo posuit quia vtile esse puta
uit summaria glo. p̄dictorum cum satis plix sint. Cer
te licet prolixē clariores tamē sunt. Concludit q̄ per fi
nem huius glo. solui potest primū quesitum. et sic videt̄
approbare vltimam opi. positam. s. in v. dicit demū. ij.
quā etiā approbat Inno. in. d. c. si. et Lap. hic dicens q̄
executor non cogitur vocare partes nec adhibere cau
se cognitionē nisi opposita sit clausula si cōstitit et pre
iudicet alteri. secus dicit La. si scriptum eēt si reperieris
et c. Ratio differētie surgit secundum eum ex significatio
ne verborum quia constare est eē clarum et certuz qd eē
non potest nisi partium assertionē et causa cognita. sed
reperire ē de re perdita scire quod sit etiā absq̄ aliqua
cause cognitionē iudicialiter dictum suū est verū et forte
seruare in practica. non video tamē magnū fundamen
tum quare aliud in verbo reperit. Do. An. primo dicit
q̄ in practica seruaretur tertiā opi. et sic finaliter residet
put facit hic gl. aliquo tamen addito. vt infra videbit̄.
Do. De. dicit se cōsuluissē q̄ semper necessitetur execu
tor assumere partes iudicis vbi contradictor apparet.
alle. no. in. l. a diuo pio. ff. de re iudi. et de offi. dele. pasto
ralis quia vero. §. preterea. Nam dicit q̄ non vidit dif
ferentiam inter hunc executozem et illum de quo ibi. all.
etiam. l. meminerint. C. vnde vi. vbi dicit expressum. a s̄
dicit si oppositum fieret posset appellari. et ita dicit se
cōsuluissē circa litteram vbi nō erat clausula si preces
veritate nitatur. que tamen subintelligitur de rescrip. c.
ij. erat tamen clausula amoto quolibet detentore p̄ quā
poterat de titulo cognoscere fm no. de cōces. prebē. pro
posuit. alle. etiam ad predicta quia non est verisimile q̄
in dubio papa velit preiudicare iuri tertij. ar. s̄. eo. ti. sup
eo. dicit tamē q̄ non potuit tantum clamare q̄ obtine
rent. Certe cum reuerentia. videtur q̄ opi. glo. sit meli
or. q̄. l. a diuo pio. cum ibi no. §. preterea cū alijs supra
allegatis. loquatur q̄n cōmittens nō poterit extraiudi

cialiter procedere. Ideo nimirum si delegatus vel datus ab eo executor similiter hoc non potest. sed hic sumus in materia beneficii ubi delegatus et committens posset extrajudicialiter procedere sine cause cognitione nullis vocatis. iuxta no. de elec. c. si. in. vi. Ideo circa potestatem delegati ab eo ponderanda sunt verba an talia proferat. per que appareat quod intendat dare potestatem solum iudiciale an non. Ex predictis apparet lucidatam hanc materiam executorum deputatorum ad providendum super beneficiis quia do. De reducit ad tria membra. Primo an executores debeant citare. Secundo an debeant cognoscere si contradictor appareat. Tertio an teneat provisio si conditio non sit vera. an vero reddat surrepticia. do. An. et melius reducit ad quinque membra. Primum est nunquid executor datus ad providendum cum aliquibus clausulis vel sine his super quibus habet se informare ad purificandum gratiam possit partes iudicis assumere. Secundo an sit necesse quod partes iudicis assumat. an vero sufficit assumere partes informatoris extrajudicialis. Tertio an in casu in quo assumpsit partes iudicis sit necesse quod partes vocet et qualem ordinem debet observari. Quarto an sit aliqua differentia. an assumpserit partes iudicis vel non iudicis quo ad effectum processus. Quinto an assumptis partibus iudicis vel non valet processus vel sit nullus si non reperiatur vera que ad gratiam purificandam requirantur. Ad primum patet ex dictis dicendum quod sic in omnibus clausulis et etiam sine aliqua clausula. Fallit si esset executor ad nudum ministerium facti. ut dixit glo. hic in ver. qui et dicunt. Ad secundum conclusio est quod regulariter non necessitetur partes iudicis assumere. Fallit regula in vno casu tamen. scilicet quando datus est cum clausula sonante iudiciale indagare. puta si tibi constiterit et per litteras preiudicatur. Tertio et idem forte si ageretur de providendo que possessione. ar. c. 13. de preben. in. vi. et hoc tenet etiam do. an. et j. dicitur. Ad tertium dicendum quod tenet cognitionem adhibere et partes vocare eo casu quo partes iudicis assumpsit si ad illas assumendas necessitabatur. quod quando sit dictum est proxime in alijs casibus in quibus necessitabatur. Concludit glo. quod non. ut patet hic in glo. Circa primam opinionem. posita in ver. dicit tamen Inn. in. v. potest etiam. et circa tertiam opinionem. ad si. in ver. alij contra. do. An. dicit quod putat hoc ultimo casu equum esse contrarium nisi ex toto recederet a processu primo. ar. no. de iureiur. quinquaginta assensum non valet processus. Fateatur tamen quod practici hoc non admittunt sed simpliciter inberent glo. et sic iam in casu succubuisse se refert. hec dicit vera nisi in forma rescripti expresse haberet quod citari debet pars. quod tunc clarum esset illum citandum. ar. no. de rescript. cum dilecta. eo tamen casu quo ut iudex procedit dicit quod sufficit si observat ordinem de quo in cle. sepe. de verbo. sig. iuncta cle. ij. de iudi. forte posset dici in secundo casu quando assumit partes iudicis quod non teneatur. et si assumpsit respectu omnium gerendorum vel simpliciter exprime do hoc quod intendit assumere partes iudicis procedit dictum An. per no. in. d. c. quinquaginta. Si vero simpliciter in aliquo actu processit ut iudex non cogetur in alio actu separato procedere ut iudex ut glo. in simili in cle. sepe de verbo. sig. in verbo partibus per quam glo. idem videtur dicendum de eo quod no. in simili palle. decre. quinquaginta. Ad quartum dicendum quod est differentia eo casu quo necessitabatur quod valet processus si assumit adhibendo cause cognitionem partibus presentibus non vocatis alias secus ubi vero non necessitabatur. sed assumpsit voluntarie secundum glo. non est differentia in procedendi modo. ut. s. proxime dixi circa tertium. quod utrobique posset procedere sine ordine. et ibi fuit dictum. quantum autem ad preiudicium partium bene esset differentia quod ubi processit ordine servato et assumptis partibus iudicis preiudicat partibus quod est

actum ut sententia nisi appelletur intra spacium. x. dierum a die gravaminis. quod sententia in beneficiis ad preiudicium partis transit in rem iudicis. de elec. cum dilecti ad si. et de rescript. ad audientiam. sed ubi processisset partibus iudicis non assumptis. tunc non preiudicaret quando partes possent perpetuo revocare illegitime factum ab executore. quod acta extrajudicialiter non transeunt in rem iudicis. iuxta no. de his que fiunt a ma. par. ca. c. j. per Inno. et hoc dixit hic glo. circa primam opinionem. in. v. differunt tamen. Item secundum aliquos erit differentia. quod si non assumpsit partes iudicis non potest ab eo appellari ut a iudice cum non sit. sed ubi assumpsit partes iudicis tunc poterit ab eo ut a iudice appellari. quod est verum secundum aliorum opinionem. in qua glo. refidet hic et Innocentius in dicto. c. si. potest etiam dici quod utrobique idem siue assumpsit siue non. unde facit admittere exceptiones legitimas ut refert superiori non tamen tenetur admittere nec cognoscere facit. quod no. de despon. impu. c. ad dissolvendum. et de coact. pre. proposuit quando assumpsit ubi necessitabatur assumere alias si non tenebat appellatio nihil suspenderet de eo quod esset iniuste factum quod censetur ut extrajudicialis ex quo non necessitabatur assumere licet assumpsit. et hoc idcirco do. De. hic ad questionem notatam in. c. quinquaginta. videlicet an si ille in quibus compromissus est factum ut in arbitrum et in arbitratorem si cepit procedere ut arbiter possit redire ad viam arbitratorem: quia videtur quod sic per hanc glo. per quam patet quod ille qui potest procedere ut iudex et ut executor eligendo procedere ut iudex non videtur se restringere quin possit procedere ut executor. de quo remittit ad no. in preall. c. quinquaginta. et ff. de test. mili. l. iij. p. dy. et ff. de fur. l. domini. per Bar. dici potest ut colligitur ex glo. in cle. sepe in verbo partibus et supra dixi in simili. Circa tertium membrum do. An. in puncto glo. an sit differentia quo ad appellationem putat quod utrobique appellatio devoluatur ad superiorem ut revocet iniuste factum. nam ab executore appellatur modum si excedit de re iudicis. quod ad consultationem cum ibi no. licet enim non gravaret exceptionem non admittendo et cum partibus non procedendo seu absque partibus procedendo gravat tamen si providet contra formam clausularum. facit quod no. Innocentius. de elec. cum inter. R. de coact. preben. proposuit. unde dixit Inno. in. d. c. proposuit quod executor ad providendum debet admittere legitimas exceptiones cum talis executor sit nuncius mixtus. et subintelligatur si sit idoneus sed non sit expressus. de rescript. cum adeo. et c. casus. et quod legitime exceptiones sunt admittende. de offi. dele. ex parte. finaliter tamen do. An. refidet in hoc quod dicit se satis putare quod etiam ubi assumpsit partes iudicis voluntarie teneatur admittere exceptiones. non tamen arte ad cognoscendum. sed debet referri superiori. de re iudicis. de cetero. Si autem non assumpsit partes iudicis non artatur admittere exceptiones. Si autem repellat legitimas exceptiones. et appelletur non retractabit quod factum est nisi constet de veritate exceptionis nec sufficit tunc probationis oblatio. ut no. Inno. in. d. c. cum inter. et c. cum nobis oliz. et ponit Jo. an. de rescript. c. j. in ver. sed nunquid exceptiones. Remanet ergo conclusio quod si assumpsit partes iudicis ubi tenetur clarum est quod in omnibus iudicatur ut iudex. Si vero assumpsit ubi non tenetur sic voluntarie assumpsit tenetur admittere licet non cognoscere quod non potest recedere a processu ut dictum est supra. Referre tamen debet superiori per c. de cetero. de re iudicis. Si vero non assumpsit partes iudicis. ubi non tenetur admittere nec cognoscere tenet appellatio ut ab actu extrajudiciali secundum do. An. forte posset dici quod siue non assumpserit partes iudicis siue assumpserit sed voluntarie utrobique sit idem ut non teneatur admittere nec cognoscere sed solum appellatio ut ab actu extrajudiciali cum a mero executore appelletur si modum excedat. et hoc magis videtur de mente glo. hic vel dicit quod non tene-

bit appellatio si appelletur eo qz nō admittit exceptio s; si ex eo exceditur modus in puidēdo ptra veritatē clausule tūc sic. Ad quintū an valeat pcessus et prouisio. an vero sint nulli an repiant vera q̄ requirunt ad gratiā purificationis. ¶ Gl. in ver. tamē dicit Inn. et sic ante primam opi. dicit qd tenet pcessus in datis executoribus cū clausulis sonantibus in monitionē. ideo valebit pmissio facta de indigno. quod dicit verum pan. si sit talis indignitas circa quam curia consuevit dispensare. alias secus vt si sit oīno illiteratus. per no. de excess. prelata. inter alias si dati sint cū clausulis sonantibus in cōditionē pcessus sit nullus et pmissio subsistētē falsitate clausularū. de quibus nō cognouerit. Secundo gl. circa terciā opi. i. v. dicit demuz Anno. ij. dicit alternativē qd aut pcessus erat nullus aut annullandus seu de facili reuocabitur. Do. an. concordat ista dicta. qz in clausula sonante in motionē tenet snia. sed reuocabitur qz sententia iniusta in iudicialibus nō transit in rē iudi. quo ad iudicē nec quo ad partē respectu vic denūciatiōis euāgelice. iuxta no. de rescrip. ad audiētiā et hoc credo siue partes iudicis assumpsērūt siue non. qz nō cōditionata ptas executorū per superiores dicta ex quo clausula sonat in monitionem. In clausulis vero sonantibus in cōditionē erit nullus pcessus fm eū quod intellige qm nō assumpsit partes iudicis. alias videt qd si sit cognitū de veritate clausule iudicialiter et pronūciatus qd processus teneat. sed veniat tractandus per no. in d. c. ad audiētiā. et hoc in casibus ubi nō arrat assumere partes iudicis. In illis eniz si non assumpsisset partes iudicis ex quo tenebat pcessus ex alio capite q̄ ex defectu veritatis clausule eet nullus. s. ex eo qz nō pcessit vt debuit. Alibi est expedita hec materia. et hētis eā clarissimē l3 reputetur valde difficilis. ¶ Gl. a sede apostolica op. qd delegatus nō subdeleger. de ap. cū cāz. et ibi no. et l. a iudice. C. de iudi. Soluit hic in dato a sede apostolica ibi in dato ab inferiore a principe q nō subdelegat ērlit]. ptes. corā eo fm verā opi. no. in. d. c. cum cāz. S; an hoc sit verū et si delegatus ab inferiore sit delegatus cū ptate subdelegandi. Archi. qd sic. Jo. an. cōtra. et contra eius opi. tenet de quo. s. e. is cui i. vj. et l. more. ff. de iuris. om. iudi. c. j. de pcra. et in. vj. et p Ly. C. de iudi. l. a iudice. ¶ Gl. cōmittere qrit qd in successore executoris. an in eo pcedat dispositio cle. Respōdet qd sic qz eadē est rō dūmō cōmissio facta fuerit sub noie dignitatis. secus si expresso proprio noie. qz tūc trāsīt ptas aliqua in successorē. s. de offi. delega. c. quoniā abbas. ideo indubitatē delegare nō posset. ¶ Sed querit ultimo gl. quid si alicui cōmittitur nudū ministerium sub noie dignitatis an transeat in successorē. remittit ad notata p Anno. et Hosti. s. e. c. fi. vbi videt cōcludi qd non facit qd no. per Bartolū. ff. de vulga. et pupil. qui liberis. §. hec vba. vbi oīno vide. ¶ Glo. fi. querit nunquid delegatus ab ordinario possit alteri cōmittere nudū ministeriū facti qd occurrat in iudicio faciēdo. videt qd nō per decre. cū cām. de appe. cōtrariū tenet gl. per no. s. e. super qonū in pn. super gl. si ergo. et per no. in spe. e. ti. §. j. ver. sed nūquid ex ista gl. habetis qd delegatus ab ordinario nudū articulū sine cognitione aliqua delegare pōt qz per se videtur facere unde pōt cōmittere vnū articulū sicut et citationē cōmittit. sed cū cause cognitione nudum articulū cōmittere pōt ne alias per partes totā cāz delegaret. qz qua rōne posset vnum delegare posset et aliū et ē cōis opi. canonistarū. Pe. et Ly. cōtra in. l. a iudice. C. de iudi. qz phibet genus et quelibet eius spēs. l. j. in fi. cum ibi no. ff. de suis et legitimis. et sic cū delegato ab inferiore a principe generaliter prohibetur delegatio. ergo et cuiuslibet articuli cā phibet. facit qd no. C. de accu. l. reos. et l. ij. ff. de publi. iudi. l. penul. §. ad crimē. et forte hec opi. est de iure verior tñ satis pōt sustineri precedens opi. qz

videtur mera executio. ideo videtur posse committi sic et rationis actus. **I**n autem indistincte delegatus principis vel pape possit delegare. ponit hic guil. pau. et inno. et hostien. s. e. c. fi. et dominus An. hic per multa verba. Conclude quod si committitur mera executio ita quod est purus et nudus minister. et sic nudum ministerium non potest delegare etiam si clausula prebentis iurisdictionem contra rebelles sit adiecta sicut Pau. quod tunc non poterit principale commissum delegare sed solum expediendum virtute clausule. Si autem sit commissum negocium requirens causae cognitionem regulariter potest delegare. Fallit si electa sit industria persone quod quando sit patet ex supradictis cum glo. j. et in glo. in verbo civili. et in verbo inquisitionem. Si vero sit commissum negocium mixtum sicut est provisio de beneficio. quod potest esse ut merus executor et ut iudex. ut in glo. magna. et tunc idem quod potest delegare ubi apparet electa industria ut patet ex hac clausula. innotra gl. in verbo aliquibus et que ibi dixi. Ultimo de. **P**er. limitat hic predicta et glo. j. in quantum dictum fuit quod merus executor non subdelegat esse vera quando quis habet examinare ex delegatione alterius. secus si ex iure proprio licet ad requisitionem alterius iudicis. ut quando unus iudex committit alteri extra territorium committere examinationem testium quod tunc delegare potest. alle. no. in spe. ti. j. s. ia nunc ver. sed nunquid delegatus. per quod dicit quod si ab illo. tali quod ex iure proprio examinare habet licet ex iussu alterius iudicis appelletur seu appellari contingat quod appellari debebit ad superiorem ipsius non ad superiorem committentis. alle. no. in. c. super quoniam. quod dicit singulare et notandum ad hoc licet non alle. quod no. Bar. ff. de re iud. a diuo pio. s. j. Tractat hic doc. circa materiam executorum et primo querit guil. an executor possit innocare brachium seculare. remittit ad no. s. e. de causis contra tenetur quod sic. de quo. s. e. c. significasti. **S**ecundo querit an executor datus ad providendum posset cognoscere de beneficio quod non vacat de facto quando vacat de iure et causa cognita de ipso ut de vacante providere. alleg. pro et contra. Finaliter concludit quod potest quando papa specialiter sibi hoc commisit. alle. de concess. preben. cum nostris. et c. litteras. debet tamen vocari vocandis hoc facere. et cause cognitione premissa. alle. de restitutio. spo. conquerente. dicit autem maxime partes vocandas in traditione possessionis. de preben. licet episcopus in. vj. Nec ob. d. c. cum nostris. et c. litteras quia loquuntur quando in impetratione quis tacuit de possessione colorata qua expressa papa difficiliter concessisset et sic non valuit impetratio. de rescriptis super litteris sicut guil. Ex isto dicto notat do. **I**tem. quod executores in abdicanda possessione necessitantur assumere partes iudicis ex causa cognitionem adhibere et exceptiones legitimas admittere. quia alicui non est auferenda possessio sine causae cognitione. et per hoc dicit dicta glo. magna procedere quando possessio est vacans vel quantum ad provisionem non quantum ad possessionem si alius possidet: quod illi sine cause cognitione auferri non debet ut est dictum quod no. ad declarationem clausule. querit **B**ertrandus ponit quod executor datus ad providendum de beneficio cum clausula si per inquisitionem et c. de qua in littera commisit simpliciter alicui executionem mandati apostolici. modo commissarius inquisivit et antequam impleverit plenarie inquisitionem se absentavit. petit impetrans ab executore ut provideat ei quod dicit quod non potest ex quo simpliciter alteri commisit vices suas. an possit videtur quod no. s. e. quando vis. i. vj. contrarium tenet per no. per Inno. s. e. in litteris. et per no. s. e. cum plures in. vj. ubi si pluribus negocium est commissum in solidum si unus incepit et alterum contingat impediri alter exequi poterit. Ad iura contraria respondet quod loquuntur in iudicialibus. ut no. Inno. in. c. litteris. eo. ti. de re iud. c. j. ad fi. **U**ltimo querit **M**athe. an per clausulam moneas et inducas possit executor compellere episcopum si non ha-

bet mādātū ad pūidēdū tenet q̄ sic. monetur. q̄ p̄ hāc clausulā datur iurisdīctio alias periret rescriptū si ep̄scopus parere nollet. facit. s̄. e. ex litteris. z. c. preterea. Itē q̄ ad verbū moneas datur monitio. z. per p̄sequēs per verbū inducas dāf coactio. vt aliquid operetur potissime cū inter ista posita sit copula vt inter duo diuersa extrema. facit de p̄batione l3 cāz. Nō ob. si dicitur q̄ verbū inducas nō importat coactionem. vt in. c. discretionē. de eo qui cog. cōsan. vxoris sue. z. s̄. e. ti. c. veniēs. z. de cōiug. lepro. c. j. q̄ in. c. discretionē mulier nō potuit cōpelli ad intrādū religionē. ideo rōne subiecte materie verbū inducas ibi nō importat necessitatē. similis nō ob. c. veniēs. q̄ loquitur in foro penitentiali in quo fit monitio. hic in iudiciali in quo non fit. Itē nō ob. dictū c. j. de cōiug. lepro. q̄ loquitur de cōparatiua promissione fm eū z. do. Antō. Ex predictis nō. de natura huius verbi inducas q̄ sua natura ip̄ortat necessitatē saltē q̄n copulatur cū verbo moneo nisi natura subiecte materie inducat aliud. de q̄one predicta remittit do. Antō. ad nō. per Jo. an. de preben. si pro clericis in verbo monito in. vj. habent expedita que hic doc. scribūt.

De offi. iudi. ordi. Rubrica.

I clericorum audacia.

Primo premitit cām mandati. Secūdo illud sūmit ibi eiusdem. C. No. q̄ ep̄s sub correctione excessuū z. delictorū in sua diocesi solus fundat intētionē de iure cōi. ad hoc de foro cōpe. cū cōtingat. z. xj. q. j. de persona. C. Nota q̄n q̄s dicat delinq̄re ex audacia. de quo hic in vbo audacia. C. Nota et q̄n quis ex insolētia dicatur delinquere. de quo hic in glo. in verbo insolētia. C. Op. q̄ solus ep̄s non sit ordinarius. ij. q. j. nemo. de offi. or. cū ab ecclesiarum. dicit Pau. q̄ solus ep̄s est ordinarius in oibus z. super oēs post papā in sua diocesi cū alij sumāt ordinariā sub ep̄scopo. glo. hic videt velle q̄ quo ad correctionem solus ep̄s hēat potestātē de iure. Alij si habēt hāc de iure singulari t̄m. q̄ nō. de foro cōpe. cū cōtingat. de offi. archi. ad hec q̄ ponūt hic aliqui. q̄ prima op̄i. vera est in leuibus. secūda in grauibz excessibus. C. Quero quis eximit clericos a iurisdīctiōe temporali. Guil. hic ponit dicta Inn. de maio. z. obe. si quis. q̄ papa auctoritate dei eximit. z. potuit etiā sine cōsensu imperatoris. z. rō naturalis id suadet. xvj. di. cū ad verū. z. c. duo sunt z. c. ipe rator. nā cū dederūt corpus z. aīaz in seruitiū christi. xij. q. j. cui z. per consequēs pape iudicio z. constitutionibus subesse debēt velut res spiritualis. x. di. imperium. z. c. susceptū de maio. z. obe. solite. per quod dicit q̄ priuilegiū clericorū solum iudicandū est secūdū canones z. nō secūdū leges. q̄ eius est interpretari cuius est condere. de sen. excō. inter alia. Per predicta dānat Guil. m̄tras glo. Anno. primo in eo quod dicit de senten. excō. vt fame q̄ clericū fugitiuū quis capere pōt absq̄ nota excōmunicationis per. l. aī pretor. s̄. si debitorē. ff. de his q̄ in frau. cre. z. ff. de pe. l. respiciendū. Et per hoc etiā dānat glo. de iudi. cū nō ab homine. que per preall. l. z. ff. de adul. l. capite. dicit q̄ clericus deprehēsus in facinore pōt detineri per. xx. horas. z. dānat dictū Anno. de foro cōpetē. trāsmīssa vbi dicit q̄ dñs feudī qui super hoc est ordinarius si cōdemnauerit clericū in amissione feudī potest ipsum impune si est rebellis per spatulos expellere. ar. de resti. spo. olim. Ideo in omnibus predictis dicit standum regule posite. xvij. q. iij. si quis. nisi ibi canō vel papa excipit nō autē vbi excipit lex. sic tenet hosti. in. c. vt fame. Bertrandus hic cōtrariū. z. tenet cū Inn. z. glo. q̄ sententia excōmunicationis nō ifertur absq̄ pec

cato mortali. sed nō videt laicus eē in peccatis mortali bus i dictis casibus ex quo facit auctoritate legis. xliij. q. iij. qui peccat. pro hoc all. etia3 q̄ aī daretur materia auferēdi bona aliena z. violētias inferēdi p̄tra mēte huius cle. Ad cōtrariū respondet q̄ de oibus predictis est expressum ex mēte. de sen. excō. si clericus in. vj. Petit tamē declarari. pro hoc et facit quia canon siq̄s suadente posuit manū temerariā. sed tūc non videtur temeraria. igitur z. c. Ad hoc etiā de elec. cum expediat in. vj. z. de no. ope. nū. c. j. in. vj. cū ibi nō. Ad idē q̄ ius generaliter loquēs debet declarari per ius speciale. ff. de adul. l. capite quinto. iuncta. l. j. C. de priuati. car. z. hoc tenet do. Pe. z. dicit tenere do. Bal. in aūc. statuimus C. de ep̄sco. z. cleri. Et credo equius hoc tenere saltem post factum potissime illa ratione. quia canō si quis suadente solum posuit manū temerariā. C. Quero an ep̄scopus possit corrigere exēptos delinquentes in suo territorio. Hosti. ponit in summa de priuile. z. Jo. mo. de priuile. ep̄oz in. vj. vbi per Jo. an. respondet Guil. q̄ si questio ē notoria vel factum notorium pōt ep̄scopus declarare ius inter exēptos z. subiectos quo ad p̄iudiciū exēptorum. per quod infert q̄ si delegatus citat cōtra formam mandati. vel si fratres medicātes detinēt notorie porrectionem parochialis ecclesie debitā. vt in cle. dudū. de sepul. poterit cognoscere z. declarare talia fieri non debere neq̄ posse. z. hoc etiā suis publicare subditis. quia parum eēt iura condere z. c. de elec. vbi periculum. s̄. preterea in. vj. Ordinarij autem sunt executores iurium in parochijs suis. de sen. excō. nuper. xvij. di. per totum ad hoc de consue. cū inter. vbi papa sine petitione aliqua irritat consuetudinē malā. nec debet expectari in notorijs q̄ agatur. xvij. q. iij. ecce. Ad hoc quia vbi queritur an aliqd de iure possit fieri vbi nō ē necessarius iuris ordo. de si. p̄f. q̄n z. nō. Anno. z. Lopo. in. d. c. cū inter. Idē vbi agit de facto notorio. de trāssa. quāto. hinc ē q̄ petitio iniqua ex facto q̄ nō pōt eē nō notoriū repellit ex officio iudicis. de offi. vica. c. j. z. per Anno. de iudicijs examinata in additione. ff. de assessō. l. j. cū ibi nō. hinc ē et q̄ in notorio iudex pōt dicere littera papalis nō ob. nec priuile. l3 aī de priuilegio pape non possit se itromittere. de fide instr. accepimus. de iudi. cum venissent z. ibi nō. de priuile. cū persone in. vj. Ad hoc alle. infinita alia generalia. Hosti. in sūma loco p̄all. dicit q̄ si exemptus delinquerit etiam in loco exēpto z. circa rē exēptā z. notorie ita q̄ p̄iudicetur alteri poterit ep̄s per excōmunicationē punire. aī nō alle. de priuile. patentibus. z. c. tuarū. s̄. vez Jo. mo. in. d. c. ep̄orum. addit q̄ si ē in loco exempto delinquat circa id in quo nō est priuilegiatus. z. sic circa rē nō exēptā q̄ priuilegiū ad id nō extenditur. z. sic poterit punire Jo. an. in. c. ep̄oz residet q̄ si p̄sona ē exēpta simpliciter nō locus tūc quōcūq̄ delinquat pōt puniri. Si autē ē exēpta quo ad locum z. delinquat in loco exēpto. tūc graue ē dicere exēptos puniri p̄ ordinariū extra casus expressos in iure. sicut ē in casu cle. j. de sup. negli. p̄ela. z. sic per hoc cōcludit do. antō. q̄ putat q̄ l3 ordinarius posset declarare id q̄ vult ius z. subditos nō teneri non poterit exercere iurisdīctionē suā in exēptis ad hoc de priuile. c. j. in. vj. Ad. c. patentibus. z. c. tuarū. respōdet vt ibi dixi. z. nō. q̄ nō loquitur in oīno exēptis nec et delinquentibus in loco exēpto. Contra hoc tū v3 q̄ non possit etiā declarare. facit gl. j. de sequestra. pos. z. fruct. in cle. j. pro qua de ap. in. c. dilectis. Potestis dicere ibi in facto nō notorio. vt dic vt. j. dicitur. Idē tenet do. Pe. q̄ dicit q̄ tūc et indirecte pōt punire exēptos vtputa phibēdo parochianos ad ecclesiam exēptorū accedere ex quo ista clausula subest. alias forte secus. de priuile. quāto. Statetur tamē z. dicit se de facto vidisse q̄ ep̄scopus q̄nq̄ excōmunicat exēptos

in facto notorio vel alio et excepti epm. et sic fit derisio in populo. **¶** Quero qua pena posset ordinarius punire clericos. dicit Pau. q. si sunt enormia et talia in quibus epus non potest dispensare. sed requirunt dispensationem pape. de quibus per Inno. de cor. vi. c. j. et de iudi. at si clerici. et in spe. ti. ij. §. nunc videndum. v. x. de punire putius dicat nec in talibus valet compositio qui epus inquirat. no. v. q. ij. si primates. de alijs excessibus potest comescere et punire per penam pecuniariam. no. de pe. l. xvi. di. q. q. vel verberibus subicere. xxiij. q. v. c. j. vel in exilium mittere. de calum. c. j. de iudi. cum non abboie. et de penis felicis in. vj. p. quo aut crimine quis veniet deponendus. no. lxxj. di. c. j. et p. Jo. an. de iudi. at si clerici. **¶** Numquid aut pro simplici fornicatione quis deponatur videtur quod non. lxxj. di. **¶** Alexander imianus. et ibi no. et ij. q. vij. latoz. quod potest esse verum in simplici fornicatione. sed dicit Pau. q. illa non potest esse in constituto in sacris dic ut per do. Anto. i. c. at si clerici. Certe doc. considerat ictum respectu mulieris cum qua comittitur fornicatio. **¶** Quero in quibus delictis iudex ecclesiasticus puniet laicum. dicit Pau. Inno. dicere. quod solum in ecclesiasticis. de pur. cano. nos inter. Archi. de consue. no. est. in. vj. q. in quibuscumque. z. z. tenet primam quo ad penam temporalem. aliter frustra esset gladius apud dominum temporalem. sed ibi agitur de pena penitentiali vel quasi de iudi. novit. **¶** Ultimo tractat hic guil. an et quando possit iudex ex inquisitione procedere et ponit multa que habentur de accu. qualiter. j. et ij. q. z. c. cum oporteat. Inter cetera ponit quod non potest inquirere ad utilitatem privatam et pro iure privato nisi quando non potest agi propter fraudem adversarii maxime si sit notorium peccatum. de quo per Inno. de iure iu. ad nostram. dicit etiam an et quando proceditur per viam inquisitionis requirit pretestatio. de quo ut lit. no. cont. qm. §. sunt et alij. de re iudi. cum. i. et a. et de pur. ca. cum dilectus. de testi. cum olim. et c. cum clamor. cum ibi no. q. dicit quod sic in duobus casibus. scilicet quando presens est ille contra quem inquiritur et ubi proceditur ad partis instigationem intellige ea presente aliter secus cum sit eadem ratio que in parte inquisita. **¶** Aliter querit an epus possit facere statutum quod absque infamia procedat contra dictam decre. qualiter vel absque expositione articuloz et finaliter tenet quod non quod iuris beneficium nemini est auferendum. de secundis nup. c. fi. et quod contra iura non statuit. xviij. di. c. j. fm guil. et c. **¶** Glo. privilegij querit de quo privilegio hic loquitur cum multiplex sit privilegium clericorum. de vi. et ho. clerici. c. fi. cum ibi no. Respondet de privilegio canonis si quis suadente. percernere immunitatem persone. et de privilegio fori. de foro compe. nullus et c. si diligenti. **¶** Glo. diffamatur op. quod ecclesia velut res sancta diffamari non possit. de choa. clerici. et mulie. vestra. respondet quod in se non potest inquinari vel diffamari. sed respectu vulgari de ea male preiudicari vel verificari. et debonestari. et sic alle. ij. q. v. si mala fama. **¶** Glo. scandala. no. scandalis obviandum. et all. iura. Guil. hic ponit de isto verbo scandalum. Est enim scandalum factum vel dictum prebens occasione ruine. de quo de elec. quorundam in. vj. **¶** Glo. insolentis. ponit quid sit insolentia et nota bene eam. et vide de postu. ex parte de celsi. q. q. in. vj. de statu mo. c. ij. alias si. aliter antepenultimo. Sequitur.

Et si apostolice sedis.

Non potest dividi. Met aliter ponit duo dicta. Primo unum in legatis sedis apostolice. Secundo aliud in alijs collatoribus. Secunda ibi in alijs. **¶** No. q. oed id quod inducit surreptionem in gestis a papa inducit surreptionem in gestis a legato. **¶** Nota secundo quod taciturnitas cuiuslibet beneficii reddit collationem nullam a legato factam. **¶** No. ad hoc quod valeat collatio beneficii facta a legato aliud obtinenti exigitur quod facta sit mentio spalis. non ergo sufficit generalis. **¶** Nota quod taciturni-

tas beneficii non reddit surrepticiam collationem factam ab ordinario. **¶** In legatus extra provinciam sibi decretam potest conferre beneficia. dicit quod sic non finita legatione. aliter secus. sic intellige non. de off. leg. novit. et per Archi. s. e. ti. c. j. in. vj. **¶** Quid de dispensatione legati an valeat non facta mentione de beneficio. Pau. q. non eadem ratio intellige in casu in quo posset. aliter. n. questio non haberet dubium. **¶** Idem dicitur in confirmatione papali per quam confirmat alicui beneficium. no. Archi. de prebe. si motu proprio in. vj. an impetrans teneatur facere mentionem de pensione. dicit quod non si habet in stipendium non in titulum. ut no. Archi. i. dicto capitulo si motu proprio. et per doc. de rescrip. c. postulasti. et z. z. hic. **¶** Quid de habente hospitale quo ad administrationem an teneatur de illo in impetratione facere mentionem. Pau. q. non. q. non habet in titulum ecclesiasticum. de reli. domi. c. ij. §. ut autem. aliud in pretestationibus. ut no. in dicto. c. postulasti. an legatus possit conferre beneficia ad sedem apostolicam devoluta. z. z. q. sic. alle. de preben. venerabilis. secus dicit in vacatibus in curia. de preben. statutum. et c. ij. in. vj. et no. s. de off. le. c. j. in. vj. **¶** Glo. legato op. de. c. j. de off. le. ubi legatus non potest conferre beneficia. dicit quod hic in legato de latere ibi in alijs qui non possunt. nisi aliud ex eorum privilegijs pateat. ut ibi habetur. facit de privileg. porro. **¶** Glo. facta querit an procedat hic de. in rescripto et si collatio sit facta proprio motu allegato. glo. dicit quod hic aperte non declarat sed debuisset declarare. videtur dicendum quod sit nulla quia littera hic simpliciter loquitur. ergo et c. ar. decre. q. circa. de privileg. et hoc tenet Jo. mo. de off. le. c. fi. in. vj. **¶** Idem Archi. in. c. si motu proprio. glo. tenet contrarium dicens quod collatio facta motu proprio legati et etiam si fiat habet aliud beneficium non facta mentione de illo. ratio quod tunc cessat viciu surreptionis ex quo sit motu proprio. de prebe. si motu proprio i. vj. de quo latius in dicto. c. fi. de off. le. i. vj. z. z. h. et op. Jo. mo. et archi. p. cle. ista que simpliciter loquitur. **¶** Idem Pau. dicens quod speciale est in papa ut eius motus proprius operetur quod solus est legibus solutus. unde secus in alijs. de concess. preben. proposuit. et no. de sen. ex com. nulli. pro hoc quod maioris est auctoritatis gratia pape quam legati seu alterius inferioris. de prebe. hi qui in. vj. et de concess. preben. si soli cum ibi no. e. li. **¶** Item quod sacrilegij instar obtinet reprobare que approbavit. xviij. q. iij. §. sacrilegium. et l. j. C. de crimi. sacri. et hanc opi. tenet etiam lau. et mathe. do. anto. nititur concordare opiniones dicens quod motus proprius legati tollit surreptionem sicut et motus proprius pape. quod est eadem ratio. non enim tunc potest imputari quid parti ex quo non impetravit. unde non potest ibi dici surreptio que surgit ex taciturnitate veri. et expressioe falsi. de rescrip. super litteris. et sic procedit opi. gl. **¶** Putat tamen quod si apponitur in littera legati. quod motu proprio fecerit quod immo illi littere non est standum imo poterit probare contrarium. ut sic in hoc gaudeat littera pape prerogativa pre alijs iuxta no. in cle. j. de pba. et sic procedit alia opi. **¶** An autem motus proprius tollat nullitatem littere ex defectu intentionis. dicit quod non. unde si appareret quod aliud beneficium haberet ille cui facta est talis collatio motu proprio legati de quo non erat certificatus legatus quod si fuisset litteras non contulisset quod tunc viciabitur littera intelligo quantum ad effectum quia non poterit uti littera si velit primum retinere ut patet ex no. j. in glo. quibuslibet et in dubio dicit presumendam ignorantiam fm eum cum aliud non probatur quod non est verisimile quod conferat alias beneficiato contra iura secundum do. anto. facit quod no. in. d. c. si motu proprio. et in cle. si manus. e. ti. videte veritas huius questionis pendet ex ratione diversitatis inter collationem legati et collationem ordinarii collatoris quo viso apparebit veritas questionis. **¶** Quero igitur pro declaratione predictorum. et cle. q. e. ratio di-

meritis in collatione facta a legato ex una parte et collatione factam ab alijs ex alia. Respondet gl. in ver. volumus quod est id quod patet legatorum de latere vel aliorum quando ex speciali concessione possunt beneficia conferre et potestas extraordinaria. licet enim faciat vice pape. tamen per eorum potestatem preiudicatur ordinarijs collatoribus. vnde talis potestas velut extraordinaria et alteri in preiudicium et accidentaliter superinducta fuit merito restringenda. Collatio vero ordinarij est ordinaria naturaliter. ideo velut favorabilis amplianda. ad hoc de rescrip. ad hoc de re iudi. c. si de regu. iuris odia in. vj. facit quod non in simili de rescrip. c. j. et c. statutum in. vj. et si dicas quod imo et legati potestas ordinaria est. de offi. le. c. ij. in. vj. et sic non videtur procedere quod est dictum. dicit quod est accidentaliter ordinaria virtute mandati legati. ideo hoc respectu extraordinaria dici potest. Sed contra rationem glo. facit quod non. hic in glo. in verbo habentibus in si. vbi dicit quod idem in delegatis ab ordinarijs quod in ordinarijs quod bene probat littera hic cum dixit vniuersaliter in alijs quibuslibet. et tamen delegata potestas extraordinaria est iuxta non de rescrip. c. j. in. vj. per gl. ergo ex eo quod potestas legatorum sit extraordinaria non videtur dicendum secus in eis quod in alijs cuius contrarium dixit gl. Potestis respondere quod potestas delegata que derivat ab ordinaria licet sit extraordinaria. tamen favorabilis est cum per eam non preiudicetur ordinario immo illi faueat cum tendat ad illius executionem. facit quod non de elec. si confirmationem in nouel. in. vj. secus in delegata que non derivat ab ordinaria potestate quod tunc illa est restringenda cum per ipsam preiudicetur ordinarij potestati. et sic etiam sentit gl. cum dixit et collatoribus preiudicatis et c. zenze. autem dat aliam rationem quam colligit ex non de rescrip. statutum in. vj. In simili per gl. dicit enim quod ratio est quod ordinarij magis sciunt beneficia et personas locorum suorum quam papa in toto orbe vel legatus in tota provincia. ar. de presum. quanto. c. quosdam. xvj. di. quod dicitur. ideo aliud in papa vel eius legato. aliud in alijs collatoribus. Et si dicatur hec ratio cessat si collatio fieret per ordinarij extraneo. quod fieri potest. de isti. c. iij. quod non habet illud notum. Respondet quod hoc non debet attendi quod contra debet conferre suis. lxj. di. c. nullus et c. obitu. C. de epis. et cle. i. ipsis quauis collatio alicuius facta teneat de elec. cum inter et quod ibi non. Huic rationi zenze. obuiat per hoc quod gl. dixit in verbo habentibus vbi dicit quod idem in delegatis ab ordinarijs quod dicitur in ordinarijs et tamen constat quod delegatus ordinarij qui forte erat extraneus. l. j. C. qui pro sua iurisdictione. non habet noticiam omnium de diocesi. ideo melius videtur gl. nisi sustineas rationem zenze. per. l. nam de ea. ff. de le. vt dicas quod hoc non debet attendi quod contra delegantur subditi qui habent notitiam alios de diocesi. His hic suppositis si rite ponderantur predicta apparet ex ratione gl. quod in delegato ideo non valet collatio in casu cle. propter defectum potestatis ex ratione zenze. sequitur quod non valet ratio surreptionis non ratione defectus potestatis. et sic si ratio glo. est vera dedit sibi de ligno in pedem. si ratio zenze. est vera. tunc op. glo. est vera et zenze. sibi dedisset de ligno in pedem. puta quod utraqque ratio esse potuerit vt infra dicatur. Ex predictis videtur quod in principali questione an videlicet motus proprius legati tollat surreptionem est verum et op. contra glo. s. Jo. mo. et Archie. et aliorum per rationem glo. nam illa op. est est cois. cum glo. enim solus Steph. concordat licet do. Anto. et do. De. teneat glo. pro hoc etiam cle. si romanus. de preb. que dixit si romanus pontifex et c. non dixit sedes apostolica. et sic legatus non comprehenditur. ar. no. per La. de elec. si abbatem in. vj. Pro hoc et cle. ista que simpliciter loquitur. ergo et c. Item quod hic loquitur quando collatio facta fuerit si collatio potest fieri absenti. de preben. si tibi in. vj. ergo hic loquitur videtur et si fiat motu proprio pro hoc etiam quod licet ratio zenze. potuisset esse ratio cle. tamen similiter. et illa glo. etiam potuit

esse ratio clemencie. et tamen cum in dubio dicendum est utranque fuisse ex quo non apparet magis de vna quam de alia. ar. l. generaliter. ff. de fideiuss. sed vbi cumque due rationes concurrunt licet vna cessat et alia non remanet dispositio vt non. per gl. in. l. liberorum. §. notantur. ff. de his qui non. infra. et probatur in. §. affinitatis. institu. de nuptijs. ergo et c. ideo si collatio fit ad impetrationem viciatur ex duplici defectu. scilicet surreptionis et potestatis si facta sit motu proprio viciatur solum ex defectu potestatis. facit. l. et si non lex. ff. de heredi. institu. hoc videtur mihi pro modo licet alicuius legendum sextum tenere cum op. gl. motus: quod non videbatur annullari hec collatio ex defectu potestatis sed ex defectu voluntatis at tertia ratio zenze. quam sumebat ex decre. statutum de rescrip. in. vj. cum ibi notatis per glo. ponderat litteram. C. Gl. specialis que vult quo ad hoc vt tollatur surreptio requiritur quod sit facta metio specialis per quod dicit approbatam op. archi. in decre. ultimo de offi. dele. in. vj. vbi dicebat quod non sufficiebat in impetratione fieri mentionem generalis sed forma decre. non potest in si. de preb. in. vj. quod inducit etiam ad non de rescrip. in nostra. Demum querit de qualitate cure beneficii quod habet impetrans an sit fida metio de cura beneficii quod impetrat clarum est quod sic de preben. cum in illis in. vj. Respondet glo. remittendo ad non de preben. in cle. j. et ibi videbitis per Cal. de rescrip. in nostra. Quando autem dicatur esse facta metio specialis beneficii. dicit hic zenze. quando est facta metio de beneficio et eius circumstantiis et de omnibus que possunt mouere concedentem ad beneficium dandum concludentes quod generalis non sufficit. alle. de do. ex litteris. de rescrip. super litteris. cum similibus. C. Gl. quibuslibet op. quod et alia non possit conferre a legato beneficium habenti aliud beneficium cum pluralitas beneficiorum sit inhibita. de preben. quod intantum. Respondet quod non viciatur eo quod non sit facta metio specialis. quod secus est in collatione legati. Tamen an possit vtrumque retineri de iure. an vero dispensatiue bene debeat haberi consideratio si vtrumque velit retinere. de quo de rescrip. in cle. gratie. e. ti. gratia in. vj. C. Gl. collationi. querit an possit fieri collatio vel presentatio de habente aliud beneficium. Respondet quod sic nec de hoc est dubium quia talia pendunt ab officio confirmatorum vel institutorum. s. e. cum vos. et de elec. nihil est vnde nil est quod imputetur parti. Idem Pau. tenet dicens hoc verum etiam si sit curatum beneficium quod tenetur quia poterit nihilominus talem presentatum instituere. dicit tamen quod ille carebit primo si beneficia sunt incopabilia. de offi. vica. in cle. j. et de preb. de multa. In autem legatus possit dare ius ad vacaturas. zenze. quod non licet possit reservare. de offi. le. c. iij. in. vj. Idem Jo. an. de preben. licet eo. ti. et hoc communiter tenetur. licet contrarium notetur. de rescrip. litteras. et de preben. hi qui in sexto. C. Gl. habentibus. querit an procedat hoc etiam si ex iure deuoluto habeat potestatem conferendi. Respondet quod sic per litteram que vniuersaliter dicit quibuslibet per quam dicit etiam in delegatis ab ordinarijs quod non. per ea que supra dixi. C. Gl. vltima oppo. de c. ordinarij in si. s. e. in. vj. vbi collatio facta habenti aliud beneficium est ipso iure nulla. Respondet quod collatio non viciatur ex vi surreptionis et ita loquitur hic. potest tamen ex alio capite viciari vt si sit facta habenti plura beneficia non vnicuique tantum prout ibi dicitur.

De procuratoribus. Rubrica.

Instrumento vel lris. Primum ponit dictum. Secundo rationem illius assignat. Secunda ibi cum per b. C. No. quod aliud videtur esse littera aliud instrumentum. et sic in

stricta significatione vocabuli appellatione instrumen-
ti nō cōprehenditur scripta p̄uata. quod est notandū
propter statuta. ¶ Nota q̄ contractus procuratiōis
potest perfici per nūcium vel epistolam inter absen-
tes. Ratio quia solo consensu perficitur. ar. l. consensu
ff. de ac. et ob. ¶ Nota q̄ per exceptionem instrumenti
quis videtur recipere et approbare contenta in eo. simi-
liter dicimus in tradere instrumentū q̄ in eo cōtenta tra-
dere videtur. de renun. sane. de offi. dele. corā. vt lite pen-
dente ecclesia. de cōsti. c. ij. similiter et in producēte instru-
mentū quia videtur omnia in eo cōtenta fateri vera es-
se. vt no. Inno. de censi. cum olim. ¶ Nota q̄ protesta-
tio inuat protestantē quādo fit ad tollendū sensum sur-
gentē ex iuris presumptione tātū. et hoc ideo q̄ p̄deat
a p̄tate p̄testatis. vide q̄ dixi. s. de rescriptis gratie. ea.
compilatione. ¶ Nota secundo q̄ in p̄dentibus a cō-
sensu quis facto demum cōsentit quando datur senten-
tia et certificatio eius qui facit al̄s nō cū errans et igno-
rans non consentiat. ff. de iuris. om. iudi. l. si per errorem.
Cautela est in casu cle. vt p̄bet receptionē factam eē p̄-
scientem. ¶ Nota casum in quo quis precise compellit
ad factū iudiciale et quādo quis recipit mandatum do-
mino cauente et pro eo satisfaciente. ¶ Mo. practica pro-
curatoris sufficiētis q̄ debet constituēs prestare cautio-
nem quam habet prestare pro procuratore de domino
defendēdo si constituatur a parte actoris et q̄ domi-
nū hēbit vel de iudicio soluēdo si sit procurator ex
parte rei. de quo de procura. c. j. isti. de satisfda. s. sed ho-
die et c. ¶ Nota consequēter ex hoc q̄ persona publica
alteri stipulādo etiam absentie et pro cautione etiā reci-
piendo obligationē. querit ad hoc. l. gaius. ff. de vsu. in
sti. de iuri. stipu. s. si quis alij. vide de hoc do. Anto. in
salutatione gregoriana in verbo seruus. et vide Inno.
de conuer. coniu. dudū. Adde etiā Jo. an. de vsuris q̄
q̄ in. vi. et per Bar. ff. rem ra. ba. l. ij. ¶ Mo. q̄ paria sūt
aliqua nō fieri vel minus legitime fieri cōcor. l. quor. ff.
qui satisfda. cog. ¶ Quero an mandatū procuratoris
possit probari aliter q̄ per litteras vel per instrumentū
aut per testes. videtur q̄ non vt hic a contrario. et ar. s.
e. c. j. Ad hoc q̄ posset p̄iudicari dñō si eo absente pro-
ducerentur testes et sic nō valere videt si recipiatur. ar.
s. de testi. In noie dñi. Si tenet contrariū. ar. l. in exer-
cendis. C. de fide instru. et s. de fide instru. cū Joā. Mo.
ob. c. j. s. e. q̄ ibi fuit etiā in odiū illius qui sepius varia-
uit in cōstitutiōe procuratorij. Mo. ob etiā q̄ dicitur q̄
p̄iudicabitur domino q̄ in dubio cōpelleretur procura-
tor per aduersariū cauere de rato sub pena. de offi. dele.
corā. et sic procurator soluet penā si dominus contradi-
cat. videtur ergo sentire Si. q̄ non probetur manda-
tum per testes. Ja. de ra. et p̄de. et Ly. tenent q̄ nō pōt
probari per testes. ad hoc inducūt decre. primam. s. e. et
similia iura que dicūt mandatum per litteras probari.
Item quia testes deponere debent parte presente vt cō-
tumace. sed ad hoc non erit citatus dominus et per con-
sequēs nec contumax. igitur et c. Ad hoc insti. de excep.
s. idē si in iudicio. per quod cōcludūt q̄ exigitur proba-
tio probata. vt est probatio instrumenti. insti. de satisfda.
s. sin autē. probatio autem per testes non est p̄batio pro-
bata. q̄ multa pōt opponi cōtra testes que non contra
instrumentum. facit quod no. Inn. in simili. de electiōe
per inquisitionem. et de fide instru. cum Joā. tertio pro
hoc facit q̄ non debet effici conditio rei deterior per in-
teruentum procuratoris. l. ij. s. recte defendi. ff. ex qui.
cau. in pos. eat. sed eo casu fieret q̄ p̄batio facta cū
procuratore nō p̄iudicaret domino: cū res inter alios
acta et c. l. j. et C. quibus res iudi. nō nocet et c. Si. de cu.
simpliciter tenet mandatū posse per testes probari. quia
ius dicit q̄ pōt constitui procurator per nūcium qd nō

esset si requireretur scriptura. l. j. ff. eodē. tamen q̄ man-
data nō ardua possunt ex nō scripto p̄bari vt in aucten-
tico. de colla. s. eos. et vt li. iij. s. quia vero. et i. auctētico
in medio litis. s. hoc dicimus. Quarto pro hoc alle. q̄
sequeretur q̄ per litteras probari non possit cū oportet
at litteras si negetur per testes p̄bari. Mo. ob. q̄ testes
debent recipi parte presente q̄ recipientur presente pro-
curatore. Item nō ob. q̄ dicta testium nō p̄iudicabūt
absenti. q̄ dicit q̄ nō p̄iudicabūt sibi quin possit dice-
re q̄ non sit procurator et per consequēs teste dixisse fal-
sum sicut nec instrumentū p̄iudicaret quo minus possit
dici falsum. vel dic secūdo notabiliter q̄ cōtraria proce-
dūt in negocijs in quibus necessaria est partis p̄sētia.
hic in negocio vbi nō ē necessaria p̄sētia. imo potius
necessaria est absentia. quia si dominus eēt p̄sēns non
eēt necessaria probatio mādātī. Jo. testes tūc bene pos-
sunt deponere absente parte. quia tale negocium est in
quo requiritur partis absentia. quo casu agi videtur in-
ter partes vt possit probari in absentia. ad hoc. l. s. si in-
terpellatus. s. si arbiter. ff. de arbi. nō ob. l. j. C. de mādā.
p̄inci. q̄ loquit de mandato officialis et in causa ardua
de quo. s. de offi. dele. cū in iure. et hanc opi. tenuit Al. Jo.
in summa huius ti. oportet tamen q̄ testes sint omni ex-
ceptione maiores. facit. l. optimā. C. de p̄trabē. et cōmit.
stipu. Si idē in spe. de procura. s. rōne autē forme cir-
ca p̄in. Ad hoc gl. de procura. c. j. et idē tenet Bar. in. l.
j. ff. e. Ad rationes p̄e. respondet q̄ iste probationes ha-
bebunt p̄iudicare absenti ex quo facte sunt dubio sub-
sistente. sicut in simili dicimus de iudice qui rōne dubij
pronunciat se competentem et habet iurisdictionē. ff. de
iudi. l. si quis ex aliena de rescrip. super litteris cū simili-
bus. et sic procurator rōne dubij dicit legitima persona ad
examinādū. an sit p̄curator. et sola superest domino ac-
cusatio falsi contra testes sicut et cōtra instrumenta. Idē
tenet in. l. nō solū. s. qui alieno. ff. e. hoc dictū Bar. vide-
tur cōtra no. p̄ doc. de rescrip. sup. litteris. et Ly. et Bal.
in. l. l. j. C. e. et sic Bar. videt sibi cōtrariū vbi dicunt q̄
si iudex pronūciat aliquē procuratorē eē cū nō sit non
p̄iudicat domino hec sentētia cū nō sit in p̄tate iudicis
dare procuratorē l. j. dare tutorē sic. ideo tūc p̄iudicat
l. j. s. idē p̄po. ff. de falso tu. auc. et hoc etiam Jo. an. in
addi. spe. in ti. de sindaco. s. quid si iudex. l. j. vbertus de
bobio ibi cōtra. Ad hec q̄ certi sunt in quibus res inter
alios acta alijs p̄iudicat inter quos iste nō numerat.
vt p̄ ex no. in. l. j. et ij. C. quibus res iudi. nō nocet. et per
Inno. qui si. sint legi. cam. Quapropter cōcludit domi.
Anto. q̄ mādātū procuratoris pōt probari per testes
vel instrumenta prout habet cōmunis opi. Si vero que-
ritur an probatione factā per testes vel instrumenta pos-
sit dominus cōtradicare probationi facte corā iudice.
concludit q̄ si dñs fuit citatus ad videndū legitimatio-
nem p̄sonarum p̄iudicabit sibi quia negociū dicitur ge-
stū cū eo ad hoc qd no. Ly. i. l. j. C. de aduo. diuer. iudi.
et qd no. lxxij. di. tātū. et de simo. dilectus. et qd no. per
do. an. de re iudi. cū sup. et c. penul. et p̄ hoc dat cautela
vt semp citef dñs ad videndū legitimatiōne p̄sonarū
hoc videtur si tenemus q̄ in isto actu velut leuis p̄iudi-
cij sufficit citatio ad domū si supponimus dñs absentez.
facit de eo qui mit. in pos. c. si. per Inno. et dixi i. cle. cāz.
de elec. Si vō dñs nō fuit citat⁹. et tunc si domino igno-
rante facta ē probatio et iudicium agitat in causa p̄inci-
pali ei nō p̄iudicat si cōtradicit cū sit. de offi. dele. cum
oliz abbas. vt lit. nō cōtes. c. j. in. fi. Si vero sciuit et tūc
si erat procurator ex parte rei qui egit iudiciū. sciente do-
mino videt dominus ratificare tacite quasi procurator
gessit vtiliter eius negociū ex quo reus necesse hēbat se
defendere cū iudiciū reddatur inuitū. l. inter stipulantē
s. j. ff. de vbo. ob. et l. si. ff. de separatiōibus. Sic pōt itel-
ligi

ligi dictus Inno. in. c. ex parte decani. de rescriptis. Si vero erat procurator ex parte actoris. et tunc si dominus ceperat agere iudicium preiudicat sibi quod facit procurator eo sciente. ratio: quia tacendo videtur approbare seu tacite ipsum restituere. ex quo inceptum iudicium arcebitur ad illud prosequendum. de do. causam. cum ibi no. et c. quomodo et quando iudex. aut. qui semel. ideo cum commodum sit ei quod ille veniat ad defendendum videtur ipsum constituere procuratorem vel saltem approbare. quod facit eo sciente nisi constet contrarium. ar. no. Inno. de elec. in genesi. et sic intelligit no. per Inno. de rescriptis. ex parte decani. de re iudi. quis. et de offi. deleg. cum in iure. Ex predictis habes duo intelles. ad dictum Inno. in. c. ex parte decani. quia vel habet locum quando ex parte rei quis interuenit. vel quando quis ex parte actoris ante iudicium inceptum. Tertio potest intelligi quando est coniuncta persona agens nomine alieno. iuxta no. per Ly. in. l. inuitus. C. e. et hoc tenet hic do. De. l. Inno. sentiat contra in. c. quis. de re iudi. Quarto potest intelligi quando exceditur mandatum in aliquo. ut est casus in. c. olim abbas. de offi. dele. Quinto potest intelligi quando iam alius habuit mandatum. ar. ff. de reg. iur. l. semper. et l. cum quis. §. j. ff. de solu. non tamen puto duos primos intellectiones procedere per no. in decre. cum pro causa. §. de procura. in. l. iij. §. in hac. ff. iudi. sol. et in. l. ex parte. ff. famil. herci. ubi in foro iudiciali non dicitur quis utiliter gessisse nisi obtineat et c. Si vero procurator ante iudicium ceptum per dominum interuenisset. et sic ab initio et tunc non videtur approbare. quia cessat ratio predicta. unde hoc casu et eo casu quo ignorauit est differentia inter probationem factam per instrumentum et per probationem factam per testes. quia prima est de per se absque alio calore iudicis et ante productionem probatio probata. Secunda vero secus. ideo illa secunda non facit preiudicium nec grauat onere probandi. Per predicta concludit quod non est tutum ei contra quem producit procuratorius quod admitatur producat ad id probandum per testes. per quod dicit quod si accederet non admitteret ipsius nisi de rato caueret. vel si testes essent omni exceptione maiores. predictis autem non ob. quod probatio per testes et instrumenta equiparantur. ut in. l. in exercendis. quod verum est quoad illos qui fuerunt in iudicio. sed non quoad extraneos. Non ob. etiam quod iudex propter dubium possit cognoscere. an sit iudex. et sic per consequens propter dubium an quis sit procurator possit de hoc cognoscere. quod utrumque potest predictorum. sed non sic preiudicat sententia lata super procuratore domino: quia non est lata cum eo sicut lata super iurisdictione: quia est lata cum partibus. et hec est veritas secundum eum. quicquid dixerit Barto. mihi videtur quod nec probatio per testes nec probatio per instrumenta immediate preiudicat domino: quia domino comparante sicut oportet testes produci iterato sic oportebit iterato instrumentum produci. nec sufficeret productio facta sicut in simili dicimus in au. l. iij. cum ibi no. ff. iudi. sol. et l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acqui. po. unde si forte instrumentum amisisset non preiudicaret domino productio facta. nisi aliter fieret probatio per testes secundum formam capituli cum olim. et c. j. de priuile. In hoc ergo solo erit differentia inter probationes testium: quia probatio instrumenti propterea est. et si dicas quare ergo admittitur procurator sine cautione. ex quo talis probatio non preiudicat. dic quia iudex debet pro certo opinari et firmam credulitatem habere quod iste habet mandatum. Cautio autem rati debet de iure exigere quando est dubium de mandato. et per consequens hoc casu non debet exigere. ex quo non est dubium. et quod verisimile est quod eodem modo reprobat contra dominum si expediet. et si dubitaret de testium vel absentia diuturna haberet remedium.

c. quoniam frequenter. ut lit. non conte. Item pro parte rei possit fieri probatio ad eternam rei memoriam secundum formam. c. prealle. quoniam. §. sunt et alij. quod clarum esset si dominus semel in iudicio fuisset. vel alius apparet quod maliciose se absentasset. alius fieri non posset. nisi ratione mortis imminantis vel absentie diuturne. ut. d. c. quoniam in prin. Quid si dicatur quod producat instrumentum non est ille qui in instrumento nominatur. l. sic vocet. Dic quod presumitur pro producente. l. si qua per caluniam. et ibi per Ly. C. de episco. et cle. Quid si reuocetur in dubium. an sit notarius qui dicitur scripsisse. et an presumatur scripsisse qui dicitur. dic quod non regulariter. unde primum debet probare secundum formam. no. de fi. instru. c. j. per Inno. extra de ver. si. c. veniens. ad fi. in. vj. secundum debet probare per comparationem et similia. facit in au. de here. et fal. §. si vero absunt. de fi. instru. et cautela. §. sed sui iuris. Fallit si instrumentum est prima facie sine macula non abolum non cancellatum: nec in aliqua sui parte suspectum et de longinquo productum sit per personam non suspectam ar. l. si quis ex argentariis. §. j. ff. de edendo. et no. in specu. in ti. de instru. edi. §. restat. ver. sed quid si producat. et per hoc limitat no. p. Inno. i. d. c. j. et c. Quid si dominus non cauisset debito modo. dicit zen. quod non preiudicat sibi procurator recipiendo instrumentum tale per locum a contrario. pro hoc quod alius posset valde preiudicari procuratori non idoneo per do. reuocato. ideo deficeret presumptio consensus que est causa quare defendere tenetur. ar. nota. de elec. in genesi. et in regula is qui tacet. in. vj. Quid si dominus constituat procuratorem sub hac forma: constituo talem procuratorem pro quo promitto de rato et iudicato soluendo nomine omnium quorum interest. num quid valet talis promissio si non apparet de promissione procuratoris. videtur quod non. quia hec satisfactio. que fit per procuratorem est pretorie. et sic requirit fideiussores. l. pretorie. ff. de fideius. sed fideiussoria non potest esse sine principali. ff. de fideius. l. j. et l. fideius. obligari. ergo et c. sed hic non est principalis pro quo fideiubeat. ex quo procurator nihil promittit. nam non potest dici quod ipse do. sit etiam principalis. quia si esset etiam suipsum fideius. quod esse non potest. ff. de fideius. l. neratius. §. j. et l. heredes. §. j. igitur et c. In hoc sunt multe opiniones. quas recitat hic do. In. et habetur per Ly. in. l. j. C. de satisfda. et per Bar. ff. iudi. sol. in rubrica. et finaliter residet in opinione. Ly. videlicet quod debet procurator promittere nuda et simplici cautione. et tunc illi accedet obligatio domini cum releuamento ab honore satisfdandi. nec aliter fieri posset: quod omittitur forma pretorie stipulationis. quod fieri non posset nisi a pretoze. ff. de preto. stipulatio. l. j. in fi. et ff. de verbo. obl. et l. in conuentionalibus. Dicit ibi Ly. quod hec est prima questio quam habuit postquam exiit de studio et quod nunquam potuit obtinere super hac exceptione videlicet quod non esset idonee satisfdatum nisi procurator simplici cautione caueret. Bar. hoc idem tenet de iure in loco prealle. quando pro domino nullus fideiussit. Si vero dominus promississet. ut. §. et dedisset fideiussores: tunc clarum esset quod pertineret. l. si defunctus. ff. de procur. alle. ad predicta l. tribus. ff. de usufruc. ea. re. que usu consu. et glo. in. l. iij. §. quis. ff. si cui plus quam per. l. fal. potes sustinere communem consuetudinem. ut teneat promissio do. etiam in primo casu. Nec ob. quod non potest esse fideiussor sine principali: quia potest dici quod hic erat principalis obligatio in persona procuratoris qui obligabitur ex quasi contractu ineundo in lit. contes. et etiam in actu sententie. l. secundum. §. idem scribit. ff. de pecu. et l. secunda. §. fi. in glo. ff. de preto. stip. nec ob. l. plantius. ff. de procu. ubi videtur probari per lit. contes. non obligatur quis ei quod in sententia deuenit. sed solum instantie. quod patet. quod ibi fit executio in dominum non in procuratorem. et per conse-

quens non debet tenere fideiussio indicatum solui: quia repellitur sine principali: quod responde quod l. 3. do. obligetur vtili obligatione ei quod velit in sententia que habet effectum contra eum. dic. vt. l. plantius. tñ directe obligatur procurator. vt est tex. cū glo. ff. de re iudi. l. iij. §. si quis condemnatus. in glo. fi. **U**ltimo inducit Buil. cle. istaz in ar. ad questionem: qdam arrestatus seu detentus ad hoc vt relaxeretur: dicit iudici: do vobis istos fideiussores qui coram vobis sub pena tali venient de die in dies ad vestram requisitionem. illi erant presentes et nihil dixerunt: et sic scripti fuerunt in libro curie. Queritur an illi sint obligati vt fideiussores. videtur quod nō. quod fideiussor vbi obligatur. l. bladitus. C. de fideiuss. dicit aliquos obligari. p. l. cū ostēdimus. §. si. C. de fideiuss. Tu fm **U**l. dra. Buil. Ja. de ra. et Bar. in contrarium dicentes quod illud speciale in stipulatione rem pupilli saluā fore in qua etiam stipulatur pupillus inhabilis ad stipulandū. l. seruū. et l. non quasi. ff. rem pupil. saluam fore. sic residet do. An. do. De. vno anno tenuit opi. primam. secundo anno aliaz. Potestis concordare opi. quia prima opi. potest procedere si pro maleficio ad vtilitatem publicā accipitur fideiussor. Nam cum res publica pupillo equiparetur. l. rem publicā. C. de iure reipu. li. xj. ideo erit ibi quod ibi dicitur in pupillo. facit qd nō. Bar. ff. so. ma. l. que dot. Secūda pcedit vbi accipit fideiussor pro maleficio ad vtilitatem priuatam. Tractat hic Paul. de multiplici cautione: quod quedam est cautio de rato. quedam iudicatum solui que cōtinet in se tres clausulas. ff. iudicatum sol. l. iudicatum solui. quedā est de defendendo in causa reconuentionis quā habet prestare litigans in diuersis casibus. et pro diuerso modo venit ad iudiciū. de quo in. c. j. et c. mandato. de procu. et no. l. soluz. §. qui alieno. ff. e. cautionem rati prestari habet per procuratorem actoris vbi est dubium de mandato. l. j. C. de procur. et ibi habetur qñ dicat esse dubium. et in. c. coram. de offi. delega. quod qñ per vnū testē pbat vel reperitur habere instrumenta cause penes se ex parte rei regulariter nō prestat cautio iudicatum solui nisi in casu vbi interesset actoris vt in rei vendicationibus et similibus. l. pompo. §. si is q. ff. de procur. et l. non solum. §. ij. ff. e. Item cautio de defendendo in causa reconuentionis et de iudicato soluendo prestat. ff. de procur. l. actor. l. seruū. §. si. ff. eo. Cautio vero iudicatum solui prestat regulariter ex parte rei et sufficit etiam si esset dubium de mandato vel cōstaret quod non haberet mandatum. et que sit ratio plene no. in. l. non solum. §. qui alieno. ff. eo. et §. eo. mandato. Ad predicta vide qd no. Joa. in. c. monachi. xvj. q. j. vbi dicit quod monachus agens non dōz admitti si sit dubium de eius mandato. ratio quia non pōt cauere de rato. nec se obligare nisi de mādato abbatis. vt. d. c. monachi. et sic limitari debet. l. j. C. de procur. **G**lo. litteris. oppo. quia in nunt litteras priuatas vel sigillū priuati facere fidez. sed contra de. l. instrumenta. C. de proba. glo. soluit quod cōtrarium procedit regulariter. Fallit qñ agitur de probādo mandato procuratoris: quod tunc littera et sigillum priuati facit fidem. ar. huius cle. et ff. e. l. si procuratorem absentem. vbi de hoc. Que autem est ratio. specialiter glo. nō dicit. Ideo dicit Buil. hic quod littera puata de manu scribentis facit fidem cōtra ipsū sicut et cōfessio sua. argu. ff. de interro. ac. l. de eta. §. j. et ita hic. quod facit fidem contra dñm scribentē et similiter eius sigillū. sed pro scribente non facit fidem. vt in cōtrario. vt in. l. rationes. et in. l. exemplo. e. ti. de proba. et sic si dñs vellet pbare se dedisse mandatum per litteras sua manu scriptas et eius sigillum non posset. et per hoc videtur quod si procurator alicuius presentat litteram scriptam manu constituentis cum eius sigillo qd non pbat. vt necessario procurator debet admitti. l. 3. aduersarius possit illū admittere si velit. Idē

Jo. an. de proba. post cessionē. vbi de materia plene. sed contra hoc facit bec cle. et l. si procuratorem. ff. eo. propter quod recitat hic do. An. opi. de quibus in preall. l. si procuratorem. et hic per doc. et per Ly. et alios in. l. si qua per calūniā. C. de epi. et cle. et per Bar. ff. de publi. l. si publicanus. finaliter cōcludit quod si queritur an credatur litteris ad preiudiciū dñi dicendum est quod si sunt littere priuate sigillate sigillo autentico. et tunc si cōstat quod si de voluntate habentis sigillare sint sigillate pbat f3. But. Si vero constat quod sigillo publico sint sigillate. sed non pstat quod de voluntate sigillare habētis sint sigillate tunc credit Jo. an. post Bu. in. d. l. si procuratorem. quod nō admittetur procurator. nec creditur tūc litteris. quod hoc est magni preiudicii. igitur et c. ar. no. in. c. post cessionē. de proba. quod dicit verum nisi forte vellet solum procurator admitti ad impetrandū vel vellet admitti cum cautione de rato. ar. de rescrip. nōnulli. et per Lopo. de ele. c. j. in. vj. l. 3. Bar. dicat eum indistincte tunc admittendū per. l. si qua per calūniā. quod sibi non placet. Per predicta forte posset dici hoc verū nisi sigillū teneat p personam idoneam et sufficientem et caute sicut quotidie in sigillis dñorum: quod tunc sit vera opi. Bar. quasi tunc de facili non sit suspicio quod subtractum fuerit. facit qd not. in. l. j. §. sed ne fraudādi. C. de lati. li. tol. l. labeo. et l. post q3. ff. de pac. et de cōsue. c. ij. Nec ob. no. in. c. post cessionem. quod loquuntur vbi littere sint sigillate sigillo iudicis actum exercentis hic qñ sigillo autentico litteris scriptis per alium actum ad sui cōmodum exercentē. Quid autem dicatur sigillum autenticū. dicit Bar. in. d. l. si procuratorem. quod eo ipso quod est alicuius dñi vel cōmunitatis alleg. l. j. ff. de ser. fugi. et l. diuus. de offi. presi. et in auē. vt nullū iudicium. §. si vero quis. Si vero sint littere sigillate puato sigillo. si sint sigillate sigillo alieno. et hoc cōstat. sed nō constat quod de domini constituentis procuratoris voluntate sigillate sunt: et non probant. Idem si cōstat litteras sigillatas. sed non constat cuius sit sigillū: quod his casibus et similibus nil pbat. Si vero littere sint sigillate alieno sigillo et de voluntate dñi. et tunc probant l. testium. §. j. ff. de testa. quod videtur verū si sumus in actu in quo nō regat sigillū de substantia. al's si sit actus in quo sigillum requiratur de substantia. vt in testamento in scriptis non vī sufferre nisi vbi qd nō haberet sigillum propriū. vel cōmode habere non posset. et de hoc facit mentionē. vt in. d. §. j. ar. no. per Anno. de fide instru. c. ij. Si vero littere sunt sigillate sigillo proprio et priuato. et tunc si constat quod de voluntate domini sigillate sint et tunc probant sine alia probatione fm eum. quod intelligo in preiudiciū domini. sic intellige glo. hic in ver. et est casus. sed in preiudiciū tertij nō. ar. l. rationes. et l. exemplo. et l. instrumenta. C. de proba. Idē si non essent sigillate aliquo sigillo sed scripture manu domini vel alterius de ipsius voluntate. et hoc constaret per comparationem litterarum legitime factam fm formam. l. comparationes. C. de si. instru. et l. scripturas. C. qui potio. i pig. ha. cum sua materia. vel al's legitime puta per testes ar. l. in exercendis. C. de fide instru. Si vero cōstat quod littere sint sigillate sigillo domini. sed non constat quod eius voluntate. et tunc dicit Bart. in. l. si procuratorem. quod si littere sint approbate probant. al's non probant etiā in preiudiciū domini. Approbatio autē potest fieri duobus modis fm eum. Primo si habet testimoniū publicū. et quia notarius attestatur quod dominus fecit dictas litteras proprio sigillo roborari. alleg. C. de fide instru. mē. auē. ad hec. Secundo potest per testes qui fuerunt presentes qui dixerunt se vidisse sigillare. l. si ex signatoribus. ff. quemadmodum testa. aperi. quod no. in. l. ij. circa prin. eo. titu. Potest etiam tertio vltra eū approbare per confessionē aduerse partis. vt no. glo. in. d. l. si procuratorem.

procuratorē. ff. eo. Nūquid autē alias generaliter alijs instrumentis priuatis credatur. dic vt in. d. c. ij. de fid. in stru. plene no. ¶ Quid si procurator habet sigillū tñ. nec habet aliquam scripturā. an ex hoc probetur aliqđ mandatum. dic qđ non. qđ sigillū velut indeterminatum nihil arguit de perse determinante. vt no. Archid. de off. fi. ordi. in. c. q̄uis. 2. c. si canonici. in. vj. 2. tenet hic Buil. ¶ An autem habens instrumenta ad causam facientia penes se presumatur ex hoc habere mandatū si hoc alleg. dic qđ sic. adeo qđ admitti debet saltem cū cautione rati. de offi. deleg. coram. 2. no. Bar. in. l. ij. §. dñe cause. ff. ad carbo. ¶ Glo. debito modo. querit quid si dñs constitu it aliquem procuratorem promittendo se ratum habiturum id quod legitime fecerit procurator an idonee dicitur satisfdatum seu cautum. remittit glo. ad not. de dila. exposuit. Jo. tenuit qđ non. xxi. q. i. relatio. Idem Hoff. ibidem. idem Spe. in titu. de procu. §. ratione autez forme. ad fi. prime colū. Idem finaliter videtur sequi Joā. an. in. d. c. exposuit. l. 3. ibi Hosti. sentiat cōtrariū. ¶ An autem videatur procurator idonee constitutus si cōstituatur ad certū tempus tñ. vel ad lit. cōtes. vide quod no. de procu. c. j. in. vj. ¶ Ultimo glo. no. ex littera qđ nō legitime factum habetur pro non facto. sicut hic non idonea cautio non habetur pro non cautione. alle. pro con. cor. l. quotiēs. ff. qui satisfda. cogā. ¶ Glo. cauit querit de qua cautione loquatur. Rñdet qđ de illa indicatum solui. quia loquitur de procuratore ex parte rei qui illaz cōsuenerit interponere. iuxta no. s. eo. mandato. 2. dixi. s. post Pau. ¶ Glo. protestationem. opp. qđ protestatio non debet operari. quia videtur cōtraria facto. igit̄ zē. de consti. cū. ¶ Ad. Soluit glo. qđ hic ptestatio nō est cōtraria facto. immo se cōpatitur cū illo. 2. est illius declaratoria siue protestatio fuerit generalis. vt quia protestatus fuerit qđ recipiens instrumentum procuratorius nō intendit se obligare. sed vult deliberare. ad quod alle. de resti. spo. oliz. el. iij. siue fuerit specialis. puta si protestatus fuit qđ non intendit recipere mandatū certe cause in procuratorio inscripte. ¶ Itaz hec stant simul qđ quis recipiat instrumentum 2. tamē velit deliberare vel nolit acceptare mandatū certe cause ibi incluse 2. aliarū sic. l. in cause. in prin. ff. de procur. Secus autem quādo facto est contraria: qđ tunc non valet. vt in cōtrario. de hac materia vidistis in cle. gratie. de rescrip. Cū glo. concor. Buil. qui dicit qđ vbi factum est multipliciter intelligibile. vt est hic. quia potest recipi vt deliberet. 2. etiā vt acceptet. 2. tunc protestatio iuuat: quia declarat factum. idem si factum sit vniformiter intelligibile. vt si agatur de detrahendo sensui presumpto ex presumptione iuris tñ. vt no. in simili. de litis contes. c. j. 2. in. d. c. cū. ¶ Ad. de constitu. secus si esset presumptus presumptione iuris. 2. de iure. vt in cle. gratie. 2. hec vera que dixit glo. quando ptestatio sit contemporanee cum actu. idem si ex intervallo: qđ tunc protestatio similiter iuuat si primo procedat protestatio 2. sequatur factum: videtur ab ea recessum. ¶ Nec ob. l. cuz plures. §. locator horrei. ff. locati. vbi per consequens factū videtur recessum a pteabu la protestatione: qđ illud quando est informiter intelligibile. vide Barto. de no. ope. nunci. l. non solum. §. si. fm Buil. 2. do. ¶ An. forte hec distinctio de iure nō procedit. an factum sit informiter intelligibile vel nō. ¶ Glo. sciēter querit quid si ignorans quid instrumentum cōtinet vñ littera 2. receperit illa an videbitur acceptare. Respōdet qđ non. a contrario littere: qua errantis vel ignorantis nullus est consensus. alle. iura sufficienter alle. de preben. si beneficia. in. vj. sic nec etiā inducuntur ignorantes esse cōtemptores. de cle. excō. ministrā. c. apostolice per hoc concludit glo. qđ vt habeat locū cle. requiritur qđ scienter recepit. Item requiritur qđ sponte: qđ officiū

procuratoris debet esse voluntarium. l. inuitus. C. eo. si milititer dicit glo. qđ in confessione vt preiudicet predicta duo requiruntur de cōfessis. c. si. cū ibi no. Ex predictis apparet qđ recipiens sponte 2. scienter instrumentū videretur acceptare etiā mandatū si nulla pmissa ptestatione recipit. 2. hec est veritas. vnde cautus sit articulans. vt articulet sponte 2. sciēs recipit. vt dixi in notabi. Buil. tamen aliter dicit. vt. j. videbit. ¶ Glo. receptis. ampliat causam decre. l. 3. s. e. i. vj. ad casū huius cle. que loquit in tacita acceptatione: ibi vero in expressa. ¶ Secundo querit quando incipiat officiū procuratoris: Respondet a tempore acceptationis. all. simile in indice in c. super eo. de app. per hoc videtur qđ actus gestus ante acceptationem sint nulli. l. 3. reuera fuerit pstitutus procurator ipso ignozante. de quo. s. eo. is qui. in. vj. in no. uel. 2. no. bene hanc glo. 2. dominos de rota in nouis cōclu. cōclu. clxiij. ¶ Glo. cogi. op. qđ non possit cogi procurator defendere dominū etiā si sit satisfdatio de iudicato soluendo ptestita. sed sufficere debet actori qđ committet stipulatio iudicatu solui ob rem non defensam si procurator non defendat. ff. eo. l. inuitus. §. si. cum. l. se. 2. l. non cogendum. cuius contrarium hic innuitur. Solu. glo. qđ procurator rei regulariter non cogitur precise dominū defendere etiā si sit satisfdatum. Fallit in certis casibus. ¶ Primo qñ dñs satisfdedit pro pcuratore illo presente 2. tacente. l. filius. §. si. cum. l. se. ff. c. 2. l. sed 2. he. §. preter. vbi glo. magistra. Ratio est. s. ne fides fallat duobus. s. dño 2. aduersario. 2. eadem ratione idez si absente procuratore satisfdet pro eo dñs 2. postea pcurator ratum habuerit. ff. eo. l. si defunctus. j. rñ. 2. ita loquitur hic. 2. hoc i procuratore rei. procurator vero actoris cogitur precise defendere dñm in causa reconventionis si ptestiterit satisfdationē vel alius pro eo sciente vel nō. nō curo. ¶ Aduerte tñ in casibus in quibus dixi non cogi precise. Fallit si actio sit peritura. qđ tūc cogitur saltem quoad cōtes. lit. ff. eo. l. sed etiā 2. in his. 2. l. inuitus. §. si. Item si in casibus in quibus dixi cogi. Fallit si subsit iusta causa eum excusandi. ff. eo. l. filiūssa. cum se. naz ex iusta causa posset etiā post lit. cōtes. reuocari. ff. eo. l. post lit. contes. cum se. 2. e. ti. c. ij. in. vj. Ratio diuersitat̄ inter procuratorem ex parte rei 2. procuratorem ex parte actoris est: qđ pcurator ex parte actoris est admissus vel maius. s. ad agendū qđ sit pcurator rei qui est admissus ad defendendū. Causatiue enim extra predictos casus nō pōt cogi pcurator defendere vel per actionē mādātū vel ad interesse. vel qa al's denegabitur sibi actio. l. inuitus. §. pena. ff. eo. ¶ Ex predictis habetis an 2. quādo ad factū iudiciale possit quis cogi precise. de quo p glo. magistrā. ff. eo. l. sed 2. he. §. preter. ¶ An autem alius quis possit cogi ad factū precise. dic vt no. in. l. stipula. non diuidunt. ff. de ver. ob. per Bar. si est obligatus ex dīpositione legis vel hominis succedet loco obligationis legalis. vel ex dīpositione rerum potest cogi precise. l. stipulatio. §. habet. ff. de no. ope. nūcia. 2. l. fideicōmissa. §. si. ff. de leg. iij. al's regulariter sufficit prestare interesse. l. si quis ab alio. §. fina. concordat. ff. de re iudicata. Fallit si factum sit habens admixtam causam bonorum. 2. sic non erit merum factū. vt rem tradi ex causa emptionis. l. certi conditio. in prin. per glo. ff. si certum pe. 2. l. j. ff. de act. emp. cum ibi no. ff. de ver. ob. l. in conuentionalibus. vel nisi forte electa sit industria fm Dy. in. d. §. habet. 2. ibi per glo. facit. l. inter artifices. ff. de sol. l. 3. Bar. in p̄trariū in p̄allegata. l. stipulationes. sed do. ¶ Fr an. de rampo. tenebat opi. Dy. quaz videtur sequi glo. in p̄allegato. §. habet. ¶ Ad predicta facit qđ no. Innocē. j. de sen. excō. in. c. sacro. in glo. magna. ¶ Redeo ad glo. in ver. 2. per hoc. 2. op. 2. videtur qđ non possit cogi procurator defendere. quia licitum est renūcia

re mandato etiam acceptato antequam inter sit mandantis. insti. manda. §. recti. z. §. mandatū. soluit glo. illud in re integra sed hic desijt esse integra. ex quo pro procuratore dominus satisfecit ipso sciente z. nō contradicente. **C**lo. in omnibus. querit an non preiudicet etiam quo ad futuras lites. Rñdet q. sic. si sunt incluse in mandato. quod fieri potest. iuxta no. §. eo. non iniuste. An autē procurator datus simpliciter videatur datus ad lites futuras. Spec. in ti. de procur. §. ratione autem forme. vers. sed quid si procuratorum. in. §. j. ver. Item oppo. z. no. §. e. qui ad agendum. in. vj. z. domini de rota in novis conclusionibus. cōclu. clxvij. z. cxvij. tenent q. sic. ar. l. fi. C. que res pig. obliga. z. l. si servitus. ff. de ser. vrb. predi. secus dicit in procuratore qui reconuenitur in causa reconventionis. iuxta no. ff. e. l. omnium. vt sic ibi infinitas evitetur in illo qui post principale propositum cogit defendere. Idem Pau. z. Ma. Bar. contrarium in. l. dāni. §. sabini. ff. de dam. infec. vbi dicit q. non videtur datus ad futuras lites per glo. ibi positā in. l. iij. §. fi. ff. de tute. z. ibi per By. Non ob. l. fi. C. que res pig. obli. poss. q. non est modicum preiudiciū procuratori cogi in omnibus causis exequi mandatum. Item non ob. l. si servitus. ff. de ser. vrb. pre. quia ibi potuit preiudiciū iudiciū. hic non. ergo z. c. iuxta ea que dixi de rescrip. in cle. litteras. **C**lo. assensum. op. z. videtur q. exceptione instrumenti quis non videatur mandato se astringere z. illud acceptare. quia procurator non dat inuitus. l. inuitus. C. eo. sed inuitus dicitur qui expresse non consentit. l. inuitus. ff. de ser. vrb. pre. ergo ex quo expresse non consentit non debet obligari nec videri mandatū recipere. ad hoc q. in facto oneroso. vt est quando agitur de obligatione tacens habetur pro non consentiente. no. per Inn. de ele. in geneti. z. in regula is qui tacet. in. vj. z. in. l. filiusfam. §. inuitus. ff. de procuratoribus. sed hic agitur de facto oneroso videlicet de obligando procuratorem. z. q. officium procuratoris est onus. insti. de excep. §. fi. z. ibi no. z. de iudi. cum deputati. ergo z. c. Nec ob. si dicas immo officium procuratoris necessarium est. l. j. ad fi. ff. eo. z. p. consequens obligatur quis etiam inuitus. q. respondet q. exponi debet ibi necessarius. i. vtile vel expediens. nō autem vt precisam necessitatē notaret. vel dicit gl. ideo necessarium dicitur officium procuratoris: q. quandoq. ex parte restituentis est necessarium: q. cogitur quis procuratorem constituere. de elec. cupientes. in. vj. sed ex parte constituti nunq. est necessarium. ideo cum hic agamus de officio procuratoris ex parte constituti remanet q. inuitus dicitur qui non consentit expresse vt est dictū. Soluit glo. aut datur simpliciter taciturnitate nō iuncta cū aliquo actu. z. tunc pcedit contrariū. q. tacens nō videt consentire vbi agit de obligatione vel actu oneroso. aut datur taciturnitas seu patientia iuncta cū aliquo actu puta receptionis instrumenti seu carthe procuratorij sine protestatione. tunc bene videtur consentire vbi agit de actu oneroso z. obligatione. l. si filiusfam. ff. ad maced. z. l. quo enim. §. j. z. ibi no. ff. rez. ra. ha. Nec ob. predicti quod dicit. l. j. in fi. z. l. iij. ff. eo. vbi dicitur absens nō potest constitui procurator dūmodo ratum habeat: q. satis dicitur ratum habere eo ipso q. carthā seu instrumentum procuratoris recepit. Nam ipso facto dicitur tūc quis consentire z. ratum habere. facit. l. Pau. respondet non tantum verbis. ff. rem. ra. ha. similia multa ad hoc ex quibus datur consensus ipso facto. alle. glo. per no. xj. q. iij. estimant. de offi. dele. cū super. **E**x predictis ergo restat conclusio q. sola receptione instrumenti scienter facta sine protestatione obligat procuratorem ad mandati executionem: quia non datur simplex taciturnitas. sed iuncta cum aliquo actu. Siul. tenet contrarium dicens q. sola receptione instrumenti in dubio non videt

consentire nisi pbeť ab aduersario q. animo recipiendi mandatū procuratoris instrumenta receperit. quod poterit constare per verba ipsius procuratoris. vel aliū actum exteriorem. vt cum hic dicitur scienter allegat. §. de elec. constitutionem. z. cle. causam. §. verum. Item quia qui scientiam dicit illam debet probare. ff. de pba. l. verius. z. l. ei qui dicit. z. in regula presumitur. in. vj. zenze. renet glo. q. cle. ista non exigit nisi q. scienter receperit instrumentum procuratoris sine protestatione. Pro hoc quia alias ista cle. seruiret nobis de vento. Item quia sepe q. ipso facto consentit. vt est dictum. ad hoc. l. cum ostēdimus. §. fi. ff. de fideius. tu. Ad hoc quia recipiens instrumentum videtur approbare omnia in eo contenta. de renuncia. sane. de offi. delega. coram. ix. di. c. vt veterum. z. c. si ad scripturas. cum si. z. no. Inno. de excep. cū venetabilis. z. de cen. cum olim. z. iij. q. ix. pura fm zenze. do. An. forte mens Siul. non fuit diuersa a mente glo. z. zenze. quia videtur voluisse q. si non probetur scientia debet at probari q. animo recipiendi mandatū suscepit instrumentum procuratoris. sed si illa probetur tunc videtur velle argui ex hoc consensum patet dum dixit. Itē quia scientiam alle. z. c. Quomodo probetur autem scientia non declarant doc. potestis dicere fm do. Pe. q. si recipit instrumentum procuratoris apertum z. non sigillatum videatur sciuisse z. consequenter recipere mandatū si non contradixit infra tēpus infra quod potuit verisimiliter cōmode legisse. secus si tunc cōtradixisset vel receperisset ipsum sigillatum. ar. l. iij. §. fi. cum ibi no. ff. ad. l. rhodi. de iac. in. c. constitutus. de resti. §. 3. do. Pe. Posset enim probari scientia si probaretur q. in traditiōe instrumenti esset dictum: accipe instrumentum illud in quo te talis suum procuratorem constituit in tali causa per similia. ad hoc. l. fulcinius. §. quid sit latitare. cū ibi no. ta. ff. ex quib. cau. in pos. eatur.

¶ Non pōt procurator.

Primo ponit dictū. Secundo illud determinat. Tercio rationem assignat. secunda ibi: nisi. tertia ibi: cum. **N**o. primo q. si procurator habens mandatū ad iurandum de calūnia eo ipso dicitur habere sufficiens mandatū. l. 3. non fuerit adiectum ad iurandū in animam constituentis z. etiam si non adiiciatur causa in qua debet iurari q. non. propter not. in. l. j. C. etiam per procuratorem causam restitutionis in integritate agi pos. z. in. l. que bona. §. si alieno. ff. de dam. infec. z. ex hoc apparet practica. c. j. z. fi. de iura. calū. in. vj. Ad hoc quod no. Bar. in auct. principales. C. de iura. calum. **N**ota q. ad hoc vt procurator possit iurare de calū. vel de veritate dicenda requiritur speciale mandatū: nec sufficit q. habeat mandatū ad iurandum de calūnia. vt possit iurare de veritate dicenda nec e cōuerso. **N**o. q. clausula generalis etiam in materia procuratoris adiecta enumerationi certorum casuum exigentiū speciale mandatū non comprehendit casus ponderosiores expressis speciale etiam mandatū exigentibus. z. sic videtur q. in materia procuratoris. z. sic largum genus subsequens restringatur ad quantitatem specierum enumeratarum. **O**p. do. Pe. de. c. veniens. de accu. vbi in causa criminis procurator non admittitur. sed per vias exceptionis sic. quia talis censetur via civilis. de accu. super his. z. no. de procuratoribus tue. z. d. c. veniens. **T**ratat hic Siul. an z. quando quis arctetur ad comparandum per procuratorem si per se non compareat. dic vt nota. de procura. querelam. de do. z. contu. dilecti. v. q. iij. si egrotans. z. per Bartol. in. l. j. ff. de diner. z. tempo. rescrip. quia regulariter si potest artat. Fallit in certis casibus in iure expressis. **T**ratat hic paul. etiam an habēs mandatū ad agendum si non habet mandatū ad defendendum

fendendum dicat habere mandatum sufficiens. de quo
 in. c. qui ad agendum. §. eo. in. vj. puto qd sic. qz in conse-
 quentiam habet ad defendendum. iuxta no. in. l. mutus.
 §. penam. ff. eo. quid autem si expresse esset dictum ad agē-
 dum tñ. Bar. sibi contradicit in. d. §. pena. dicit vñ ali-
 ud dicit in. l. seruū. §. si. ff. e. Conclude qd regulariter ad
 hoc sufficiens est mandatū. dūmodo velit vt extraneus
 defendere z satisficere de iudicato solvendo. Fallit si pre-
 tenderetur interesse forte. qz reali ageretur. vt. l. pōponi
 us. §. si is. cum ibi no. §. eo. dixi in. d. c. qui ad agendum.
 Glo. iurandū. op. qd tale mandatū cu3 specificatio-
 ne generali casibus aliquibus requirētibz speciale mā-
 datū sit sufficiens in casu proposito. vt in. d. c. qd ad agē-
 dum. eo. ti. in. vj. Respondet glo. qd hoc faciebat dubiū
 in decre. tñ. hoc non ob. deciditur hic contrariū per ra-
 tionem littere. quia per generalem clausulam non com-
 prehenduntur grauioza expressa. vt hic dicit. facit quod
 no. de rescrip. sedes. Glo. in mādatis. querit nūquid
 sufficiat qd sit datum mandatū vt possit obijcere crimi-
 na z defectus cōtra electū dato qd in pcuratorio nō fue-
 rit data specificatio criminum. Glo. respondet qd sic.
 alle. no. per Lopo. de elec. c. j. in. vj. in glo. pe. alleg. etia3
 dictum Spe. contra quod opp. de elec. pcurator. in. vj.
 Soluit hic in pcuratore dato ad appellandum. qz in
 illius pcuratorio z etiam in appellatione debet expri-
 mere circūstātiās criminū. vt ibi dicitur. ratio qz via ap-
 pellationis est magis fauorabilis parti qz via querele z
 magis preiudicialis ei contra quē agitur. Ideo magis
 artatur vt illam habere possit z hic vt tollatur materia
 obuiandi malicijs. vt in. capitu. vt circa. de electio. in. vj.
 Guil. tenet cōtra. dicens qd etiam in mandato procura-
 torio simpliciter ad opponendū d3 fieri specificatio cri-
 minum. mouetur per decre. vt circa. z. c. procur. de ele.
 in. vj. vnde per hoc concludit qd ratio cle. non est solum
 illa queredditur in tex. s. qualitas z maioritas cause. qz
 sub generalitate nō includit causa maior expressa. sicut
 in simili de matrimonio carnali dicitur. de pcuratore
 c. fi. in. vj. sed etia3 est causa defectus specificationis quā
 desiderat natura negocij. vt. d. c. vt circa. qd habeat im-
 pedire ne transeat sub generalitate. ad hoc de elec. pcur-
 ator. in. vj. Cōmuniter tenetur glo. fm do. An. pro hoc
 facit gl. qz tex. hic se non fundat ex defectu specificatio-
 nis. ergo z c. ar. decre. ad audientiā. de deci. pro hoc etia3
 qz decre. vt circa. z decre. pcurator. loquuntur solum qñ
 proceditur per viam appellationis. secus si per viā que-
 rele. vt ibi no. z per Pau. §. de elec. in cle. cōstitutionez.
 Idē do. de ro. in nouis cōclusionibus. c. lviij. Glo.
 habeat. querit quid si mandatū sit datū ad opponendū
 crimina z defectus. tñ nōdum susceptū est mandatū an
 tenebit oppositio facta? Rñdet qd nō. all. no. per Lopo.
 in. d. c. j. z que vidistis in cle. precedētī. Itē dñi de ro. cō-
 clu. cxx. Alduerre tñ qz puto qd si mandatū h3. z sit sibi
 mandatū datum z nomine dñi exceptionem obijcit vt
 illius pcurator. quod videt suscipere mandatū. ar. §.
 c. pxi. z. l. Pau. respondet non tñ verbis. ff. rem ra. ba.
 z. l. iij. §. si. e. ti. Sed forte hoc nō procedit per no. in. l. j.
 in fi. ff. de cōtrahen. emp. z in. l. consensu. ff. de ac. z obl.
 Domini tñ de rota sentiunt primam partem in nouis cō-
 clusionibus. Glo. in personā. querit quid si velit obij-
 cere in formam vel in personas eligentiū vel prouidenti-
 um an sufficiat mandatū in forma de qua in primo re-
 sponso cle. Rñdet glo. qd sic. a cōtrario cle. Nam nō so-
 lum est sufficiens ad opponendū cōtra personam electi.
 sed etia3 contra formā electionis. al3 ergo erit sufficiens
 pro hoc alle. glo. quia talis cōtra quem excipitur nō pu-
 nitur etiam exceptione criminosa probata. de or. cog. cū
 dilectus. Ratio rationis. qz exceptio non directe cōtin-
 git personas testiū vel eligentiū. sed personā electi cō-

tra quam principaliter excipitur ne suā intentionē obti-
 neat. vt. d. c. ij. de or. cog. z de excep. c. j. que ratio cessat
 qñ excipitur cōtra personā electi. Or melior ratio est. qz
 obijciens non incurrit penā extrinsecā nisi qñ obijcit in
 personā electi. vt patet ex. d. c. j. de elec. in. vj. Ideo solū
 tunc repellitur sine speciali mādato. ne dñs al3 ex facto
 pcuratoris incidat in penam extrinsecā. facit. l. j. §. si
 pcurator. ff. si quis ius dicenti nō obtēp. Glo. electi
 querit quid de eligendo. qz hic loquitur qñ opponit iā3
 electo. Rñdet qd si contra certam personam fiat. locum
 habebit cle. al3 secus. vt in decre. quia contra certam. §.
 e. in. vj. Idem dicit de postulando. pro hoc alle. hic tex.
 ibi: facienda z c. Secundo glo. in ver. z no. oppo. hic
 videtur innuere qd si aliquis opponit se per viam quere-
 le qd locum habeat pena extrinseca suspensionis a bene-
 ficio per triennium ne dū intrinseca in cōdemnatione ex-
 pensarum si succūbit. Nā hic simpliciter loquitur nō dī-
 stincto an per viam appellationis an querele agatur. tñ
 dicit istam potestātē opponēdi criminales defectus cō-
 tra electum velut super grauiozibus nō transire sup ge-
 neralitate. qd non videt nisi qd obijciens si succūbit ca-
 dit in penā predictā. Sed cōtra. qz immo videtur dictā3
 penam locū habere solū qñ procedit per viam appella-
 tionis. vt no. Compo. in. d. c. j. glo. pe. z Spe. in ti. de p-
 cu. §. j. verfi. quid si causa. vbi dicunt predicti Compo. z
 Guil. qd pena decre. j. §. eo. de elec. in. vj. solum habet lo-
 cū qñ est in curia. per appellationē. pcludens p hoc qd
 si cā nō est in curia sed solum coram metropolitano vel
 alio ordinario etiam per appellationis viam: vel si est in
 curia aliter qz per viam appellationis nō haberet locū
 pena decre. j. prealleg. z per cōsequens generale procu-
 ratorium tunc sufficeret. sed iste tex. innuit cōtrariū: dū3
 simpliciter z indistincte loquit vt predicti z c. Rñdet gl.
 qd illa opi. Compo. z Guil. corrigitur p hanc cle. pro ali-
 quali tñ saluatione predictē opi. z eorum que ibi no. di-
 cit glo. qd possumus sic dicere qd aut consideramus de-
 cre. j. preallegatam per respectū quoad deuolutionem
 negocij ad curiam z citationē que ibi fit a iure infra tē-
 pora ipsius decre. z tunc solum habeat locum qñ causa
 est in curia per viā appellationis. z hoc respectu proce-
 dat opi. predictorum. z quod ibi no. Jo. an. An cōside-
 ramus decre. illam inquantū loquitur de pena succūbē-
 tis in probatione eius quod opponit. z tunc locū habet
 in qualibet causa beneficiāli etiam si non sit in curia vel
 si sit in curia aliter qz per appellationem. nec in hoc pro-
 cedat opi. predictorum. z ita pōt intelligi bec cle. z forte
 etiam fuit de mente prealle. decre. prime. propter no. per
 Inno. de accu. super his. z statim patebit. facit ad predi-
 cta decre. vt circa. in fi. c. si forte. de elec. in. vj. Terrio
 glo. in ver. z si sic. querit de ratione cle. ipsam sic genera-
 liter intelligendo. vt est dictū3. Respondet glo. qd ratio
 potest esse illa que colligitur ex no. per Inno. in. d. c. su-
 per his. qd pcurator nō debet admitti sine speciali mā-
 dato ad id obijciendum. ex cuius obiectione si succū-
 beret dominus pateretur diminutione3 status sui. ar. ff.
 de mino. l. illud. ff. eo. l. non solum. §. si. facit. l. j. §. si pro-
 curator. ff. si quis ius di. non obrēpe. sed sic est in casu p-
 posito. quia si succūbam in probatione obiectionis cri-
 minum contra personam electi suspensus est dñs ab ec-
 clesiasticis beneficijs per triennium. z si interiz se ingerat
 perpetuo illis priuatur vt ibi. z per consequens status il-
 lius minuitur. arg. l. pe. ff. de varijs z extraordi. cogni. er-
 go z c. Sed huic dicto obuiare videtur glo. in verfi. z li-
 cet. primo quia l3 inquantum ibi imponitur pena priua-
 tionis ppetue si se ingerat infra triennium durāte suspē-
 sione. posset dici ex hoc eius status diminui. tñ in qñtum
 ibi imponitur pena temporalis suspēisionis ad terminū
 non videtur ex hoc diminui eius status. Respondet gl.

per interpretationē. qz l3 pena sit temporalis. vt est ibi a principio seu in primo gradu tñ dicitur continere diminutionē status. qd patet: qz relegatio fit ad tēpus quādoqz et similiter dānatio in opus publicum. et tñ cōtine re dicitur diminutionem status. l. quidam. ff. de pe. et d. l. pe. ff. de var. et extraor. cog. ergo et c. **¶** Secundo predictis obuiat glo. in ver. et sic respondebat predictis. qz procurator generalis sine speciali mādato potest agere actione iniuriarum et sic causam de crimine agere. Item ad dissoluendam societate. vt. l. sed si vnus. §. procura torem. ff. de iniur. et l. actione. §. renunciare. ff. pro socio. Ergo eodem modo videt qz absqz speciali mandato ad mitti debeat ad obijciendū crimina et defectus et ad dis soluendum spirituale coniugium. Respondet Inno. in prealle. c. super his. qz in contrarijs. l3 succūbatur in pro batione. nō ex hoc sequitur diminutio aliqua status. ideo sufficit qz generaliter sit ei mandata oīum negotioz do mini administratio. secus autem est in casu nostro. ideo merito sine speciali mandato non admittitur per ea que supius dicta sunt. **¶** Ex predictis remanet conclusio qz ratio cle. fuit qz non debet admitti procurator sine specia li mandato ad obijciendū id ex cuius obiectione si suc cūberet dñs pateretur diminutionē status. Sed cōtra hoc videt primo qz cle. ista hanc rationem nō ponderat nec assignat. ergo et c. ar. decre. ad audientiam. de deci. Respondet glo. j. fatendo contrariū qz hic nō pondera tur ratio predicta. forte voluit dicere non per hoc sequi tur qz etiam illa non fuerit ratio. qz plures rationes pos sunt concurrere ad eandē dispositionē. l. liberos. §. no tatur. ff. de his qui not. infra. vel dicit glo. ij. qz pōt dici qz immo satis ponderat rōnem predictam. qz intellexisset maioritatem vel grauitatē cause considerari debere sūm predicta. qñ v3 ex defectu probationis obiectoū possit incurri diminutio status. facit quod statim dicit in glo. se. **¶** Secundo cōtra predictam rationē facit: qz seque retur qz si quis non haberet beneficia in ecclesia contra cuius prelati electionē se opponit. qz tunc in illo non ha beret locum hec cle. immo sufficeret procurator genera liter constitutus. vt procurator possit obijcere crimina vel defectus. qd videt esse cōtra hanc cle. que simpliciter lo quitur. qz id autem sequeretur patet: quia pena suspen sionis a beneficijs est restricta solum ad beneficia eccle sie ptra quā se opponit. vt in. c. si cōpromissarius. de ele ctio. in. vi. ergo cū tunc ipsa dicta pena locū non habeat videt cessare ratio Innoc. et per consequens dispositio. ar. decre. cum cessante. de ap. Soluit gl. qz immo adhuc durat ratio. qz l3 tunc nō inferatur dicta pena per ius ip so inre. tñ saltem arbitraria pena venit imponenda p iu dicem qui similē penā poterit imponere. iuxta no. in pre alle. c. si compromissarius. in fi. facit de elec. per inquisi tionem. ideo locū habebit. et tunc dispositio cle. **¶** No. be ne glo. istam ex qua habes primo intellectus decre. j. de elec. in. vi. Et non est alibi hec glo. qz videtur inquantū ibi loquitur de pena generaliter debet intelligi. secus in quantum loquitur de deuolutione negocij ad curiam et artationem ad parendum in curia. iuxta terminum ibi statutū. **¶** Secundo no. ex glo. theoricā Inno. qz vbi ex facto procuratoris posset dñs icurrere penā dimi nutionis status non debet admitti sine speciali mandato. Pau. vero hic videtur dare aliam theoricā. qz dicit qz grauitas et maioritas etiam alio respectu: puta per illū respectum cōtra illum cōtra quē fit obiectio habet face re locum cle. per quod infert qz etiam si aliqua pena nō imponeretur opponēti. tñ qz negari non potest quin cri men vel defectus afficiat vel aggrauet aduersarium. de elec. super eo. et c. per inquisitionem. haberet locum cle. Certe hoc dictum non placet. qz cōtra. l. sed si vnus. §. procurator. ff. de iniur. iuncta. l. j. ff. de his qui not. infra.

vbi patet qz damnatus actione iniuriarum infamatur et tamen ad agendum admittitur procurator sine specia li mandato. vt. d. l. sed si vnus. §. procuratorem. vt. §. est dictum et c. Bartol. vero in. l. in illa stipulatione. in fi. ff. de ver. obl. et l. gerit. ff. de acqui. here. et l. si pcurator. ff. de cōdi. inde. dat theorica generaliter. qz vbi ex facto p curatoris dñs possit incidere in penam etiā pecuniariā. et sic non restringit se ad penā diminutionis status pro ut videtur facere Inno. tunc non admittitur sine specia li mandato. et hec etiā potuit esse ratio cle. vt dicebat hic do. **¶** Pe. qui dicebat qz qz hic erat causa mixta. qz nō sim pliciter agebatur de exceptione et repulsione. sed etiam de punitione. ideo mediā via eligebatur et non sufficeret generale et requireretur speciale. Secus si ageret de re pulsione tñ. qz sufficeret generale. **¶** Satis hoc h3 mo dicum saporem. quod vltimo dixi. **¶** Glo. grauiora cō sūenit reputari difficilis et male cōmuniter picipi eius in tellectus. credo qz habebitis eam clare. Jo. an. sic epilo gar. qz dicit qz glo. p alle. vnam concord. Secūdo soluit dubium. de quo remittit. Tercio tollit obstantiā grauiorū. non sequor ex toto hunc epilogū. **¶** Quero ergo primo nunquid id quod hic dicitur qz sub clausula gene rali non veniunt maiora expressis habeant locum etiam in rescrip. et in materia rescriptorum. Respondet glo. qz sic. alle. tex. de rescrip. sedes. sūm hoc videtur idē esse in materia rescriptorum et in materia procurationis. Sed contra tex. et predicta op. gl. et videtur qz immo aliud sit in materia procurationis qz rescriptorū. qz in materia p curationis deberent cōprehendi etiam maiora expressis cum sit lata. et per cōsequens amplianda. l3 secus in ma teria rescriptorū que est stricta: et per consequens restrin genda. vt patet ex not. in. d. c. sedes. super. iij. glo. facit eo. ti. nōnulli. et c. vlti. Sed hic videtur tex. sentire ptra rium et similiter glo. igitur et c. Soluit glo. qz cōtrarium procedit regulariter. qz regulariter est verū: qz aliud est in rescriptis vbi stricta sit interpretatio. ideo maiora ex pressis non cōprehendantur. Aliud in materia procura tionis vbi lata sit interpretatio. et per consequens cōpre hendūtur maiora expressis. Fallit in casu huius cle. que autem est ratio specialitatis. glo. hic in principio non di cit sed. j. patebit. **¶** Iuxta hec quero cum glo. ecce qz in procuratorio expressi causam episcopale vel fidei vel al teri similez demū fuit adiecta clausula generalis. an tūc poterit procurator virtute prelibati mandati attentare ea que dicunt in littera. videlicet obijcere crimina et de defectus: videtur qz sic. qz cause de quibus in littera dicit non sunt maiores expressis. cum maiores sint epales et fi dei. Cause vero alie beneficiales sunt medie. cause pecu niarie minores. vt no. Jo. an. post Hostiē. de cri. fal. c. j. ergo cum causa beneficalis de qua in littera non sit ma ior expressis. qz est de minore mediocrium. vt dixi debet admitti procurator. Contrarium tenet gl. qz adhuc stat ratio cle. vt patet ex his que dicta sunt in gl. prece. et sta tim dicitur. Non ob. hec littera. qz videtur innuere op positum. qz respōdet glo. qz diligenter pōderanda sunt verba littere. nam facienda est differentia inter causas et casum. qz hic non dicit qz generalitas adiecta expressio ni cause in procuratorio non includit casus maiores. qz hoc est falsum. nam ille cōprehenduntur sub mādato ge nerali ad causas etiam nulla facta expressione. vt proba tur in. l. j. ff. eo. et no. in. d. c. sedes. et sic multo fortius cō prehenditur sub generali clausula specificatis aliquibus. argu. §. eo. qui ad agendum. in. vi. sed dicit qz generali tas adiecta in procuratorio casu quo reqreret speciale mandatum non includit maiora vel grauiora. Maiori tas autem et grauitas attēdi et cōsiderari debent ex his que dicta sunt. §. in precedenti glo. circa fi. **¶** No. autē ex his que dixit glo. hic. §. ea. glo. post Hosti. qz dicitur maiora

maiora vel grauiora quando ex defectu probationis procuratoris dñs incurreret penā diminutionis status. vñ de merito talia sub clausula tali generali nō ptraueniūt ad hoc qz talia sunt odiosa iuri intantum qz si contingat ecclesiam permittere labi peremptoriū datū ad talia pponendū nō restituitur. qñqz alias cōsueuerit restitui etiā post peremptoriū. iuxta Lōpo. de elec. qz sicut. 7 per Spe. in loco alle. in glo. Ideo nimirū si de facili nō trāseat sine speciali mandato. quia in istis odiosis fīda est stricta interpretatio. argumen. regule odia. de regu. iur. in. vj. cu3 concordan. Videtur qz glo. satis obscure pertrāsīt. l3 aliquāliter ipsam ampliāuerim 7 declarāuerim. vñ de do. De. hic dicebat qz cōclusio glo. stabat in hoc qz volebat qz in materia procurationis clausula generalis comprehendat ea que venirent etiā ex generalitate clausula non expressa. sed non veniunt ea que requirunt speciale mandatū. Certe hic non est intentus glo. vt patet ex supradictis. 7 hoc clarius patebit ex infra dicēdis. vñ de do. An. hic aliter dicit. videlz qz cōclu. glo. est ista: qz interdum sumus in materia stricta. vt rescriptorum. 7 tūc generalis clausula restringitur ad metas qualitatis specierum precedentium seu precedentis enumeratarū. Interdum sumus in materia larga vt in materia procurationis regulariter. 7 tūc clausula generalis cōprehēdit etiā maiora expressis. vt dixit hic glo. de causa fidei 7 alijs. 7 sic intelligitur dictū Inno. in. c. sedes. Fallit qñ sub clausula generali quis agit cōprehendere casus reqrentes speciale mandatū. tūc qz censetur materia esse stricta. ideo nō cōprehendūt sub dicta clausula maiora expressis etiā si precedat enumeratio specierum reqrentium speciale mandatū. 7 multo fortius si non prederet talis enumeratio. qz genus subsequens restringit ad qualitatem 7 quantitātē specierum enumeratarū. vt l. si. §. cui dulcia. ff. de vino tritico 7 oleo leg. hec est mēs sua in paucis verbis. l3 latius psequitur per plures casus. Sed predictis obuiat qz nō videtur ratio diuersitatis quare genus subsequens enumerationē specierū reqrentium speciale mandatū nō cōprehendat maiora expressis. 7 tñ qñ sequitur enumerationem specierū nō reqrentium speciale mandatū cōprehendit causas maiores expressis. 7 sic cū eadē ratio videatur vtrobiz idem ius dici debet. de cōsti. translato. cum si. propter hoc refert hic do. An. qz a s dānauit istam glo. 7 dabat aliaz solutionem ad cle. cōcordādo cu3 dicto Inno. que colligit ex his que consuevit dicere. de rescrip. sedes. 7 statim dicitur. Guil. de mō. Lau. hic dicit qz intētus cle. est alius qñ dictū est. videlz qz clausula adiecta enumerationi specierum nō cōprehendit grauiora. sed bene cōprehendit grauiā vel magna. mouet qz ista cle. negando comparatiua videt cōsequenter pcedere positua. facit de presū. nōne. vñ de dicit qz quedā sunt maxime cause vt questionēs fidei que habent multas specialitates. de hereticis per totum. quedā maiores vt epālium 7 superiorū. de of. si. lega. qz translationem. de elec. in. vj. Quedā medie 7 alie beneficiales. de transact. super quedam minores vt feudales 7 alie tēporales. de cri. fal. c. j. in fi. Ex his dicit qz apparere pōt qñ vna expressa alie cōprehendūt. qz nō cōprehendūt maiores in comparatiuo. sed grauiā 7 mediocra. 7 sic in posituo sūm eu3. Hec verba nihil releuant. sūm do. An. 7 bene: qz sunt contra casum cle. que videtur velle qz etiā medie cause nō cōprehendantur. qñ patet: qz simpliciter loquitur 7 pbat ex decre. j. de elec. in. vj. iuncta tñ ista cle. Ideo do. An. dicit tenendaz solutionem glo. sūm quam restat reddere rōnem diuersitatis. de qua supra dixi. assignat ipse eam. qz procuratorium inquantū intendit in se cōprehendere casus exigētes speciale mandatū est stricti iuris. qñ patet. qz exorbitat a regula iuris cōmunis que vult regulariter mada

tum generale sufficere. sūm nō. §. e. qui generaliter. in. vj. Ideo succedit dispositio. c. sedes. de rescrip. quatenus autem intendit cōprehendere casus nō exigētes speciale mandatū est lati iuris. qz insequitur naturaz regularem. Ideo tūc procedit dictū Inno. in. c. sedes. Po. test etiā 7 alia ratio assignari sūm eum. qz vbi agit quis cōprehendere casus reqrentes speciale mandatū maiores expressis sub clausula generali clausula fatigaret in duobus. primo in eo qñ cōprehendit casus speciales non expressos. secundo fatigaretur in cōprehendendo maiores expressis. ideo sufficit qz operetur in pmo absqz eo qñ operetur in secūdo. arg. l. qz labeo. ff. de cōpensationibus. 7 no. in. l. j. in prin. ff. de acqui. pos. circa retentionem possessionis. Sed quando agitur de cōprehēdēdo casus nō reqrentes speciale mandatū. tūc cōprehendit etiā maiores expressis: qz non fatigatur in cōprehendendo exigētes speciale mandatū. 7 sic in vno solo fatigatur. qñ facilius fit. Ex predictis apparet decisio questionis sūm eu3. Quid si in procuratorio sit dictū vt iuret de calūnia 7 de veritate dicenda. 7 postea subiicitur clausula generalis vt possit etiā alia maiora expressis. an tūc possunt opponi crimina vel defectus. dicūt aliqui qz sic. alij qz non nisi expressum fuerit vnus de maioribus culpa predicta adiecta. ar. de procu. qui ad agēdum. in. vj. Nam sicut ibi non venit aliquid de reqrentibus speciale mandatū etiā si dictum sit in mandato l3 requiratur speciale mandatū nisi expressus fuerit aliquis casus de reqrentibus speciale mandatū adiecta dicta clausula generali. ita hic nō veniat clausula generali aliqd de maioribus alterius generis speciale mandatū reqrentibus nisi aliquid eorū expriatur propter eandem rationem. propter quod infert qz si expressa sunt aliqua crimina vel defectus nō veniēt sub clausula generali maiora vel grauiora expressis. sed expressis aliquibus de maioribus tamen adiecta clausula generali qualiācuqz fuerint alia expressa de exigētibz speciale mandatū veniēt alia exigētia speciale mada. sūm do. Lau. 7 An. Habetis expeditam glo. cū scriptis doc. 7 vt videtis non remanetis bene clari de intellectu glo. 7 materia. Ideo aduertendum qz intellectus glo. 7 cle. stat in videnda ratione cle. 7 que appellantur hic grauiora 7 maiora videtis qualiter intelligit domi. De. 7 do. An. glo. 7 similiter quat Guil. intelligit grauiora 7 maiora. 7 quomodo ratio cle. sūm eum potissime est propter defectum specificationis criminum. vt supra vidistis circa glo. in verbo in mandatis. sed non bene dixit tam in ratione qñ in dicto. vt supra vidistis. Pau. de liaza. dicit aliter qñ Guil. qz dicit glo. circa rationes cle. circa intellectum verborum que dicūtur grauiora vltra glo. addit qz grauiora dicuntur etiā si non infertur pena opponenti. sed sufficit qz crimē vel defectus opponatur: quia respectu eius contra quez obijcitur dicitur saltem causa grauis. quia non potest negari qñ crimen vel defectus afficiat eu3. vt in. c. super eo. de elec. 7. c. per inquisitionem. Dr. in hoc non bene dicit. vt dixi. §. in glo. practice. per. l. sed si vnus. §. procurator. ff. de iniur. iuncta. l. j. ff. de his qui notantur in fa. Non ob. l. non solū. §. si. ff. eo. vbi exigitur speciale mandatū. vbi agitur de causa fame. quia verum ex parte eius qui venit infamā. dus. secus si ex parte illius qui contra talem agit. vt in d. §. procuratorem. quia tūc si non venit pena imponēda opponenti non exigitur speciale mandatū. vt. d. §. procuratores. Adibi videtur qz ratio cle. satis forte fuerit illa quaz tetigit glo. prece. post Inno. in. c. super his. de accusa. 7 quam ibi tetigi. 7 tamen generalius loquēdo potest dici qz ratio cle. fuit: qz vbi cūqz ex facto procuratoris posset dominus incurrere penā etiā aliam qñ diminutionis status non admittatur sine speciali man

dato. facit. l. si procurator. ff. de cōdi. indebi. z. l. j. §. si procurator. si quis ius dicē. non obrēpe. z. sic intelligit Barto. cle. in. l. in illa stipulatione per te non fieri. ff. de ver. ob. z. sic multo fortius si posset dñs incurrere penā diminutionis status nō admitteretur sine speciali mandato. dixit Inno. ex hoc infertur ad intellectū istoz verborū que dicantur hic grauiora vel maiora. qz illa quādo procurator ista exercet posset dñs penāz incurrere ex facto ipsius procuratoris. vt dixit glo. prece. z. etia ista remittēdo ad illam. Aduertendū tñ z per hoc clariū patebit intellectus dictoz verborū qz si exprimeret casus in quo veniret pena pecuniaria imponēda demū subijceret generalis clausula nō cōprehēderetur casus in quo imponeretur pena diminutionis status. vt suspensionis a beneficiis. vt in casu cle. vel similis. qz hoc est maius exp̄ssis. ar. l. in seruoz. ff. de penis. ideo nō includeret p hāc litterā in fi. Sed si exprimerent in mādato aliqua crimina vel defectus in quibus daretur potestas procuratori illa opponere sub clausula generali. postea adiecta venirent etia maiora crimina vel defectus maiores. qz qd dixerit Lopus. ratio qz nō per hoc debet dici casus maior exp̄ssis cū ex facto procuratoris succūbentis in p̄batione maiorem penā nō incurrat dñs qz si succūberet in exp̄ssis. tñ hic est verus intellectus cle. z. istoz verborum. de quibus hic in fi. qui partim colligit ex dictis per glo. precedentē. z. istam z. partim ex dictis Bart. in. d. l. in illa stipulatione per te nō fieri. An autem sub clausula generali cōprehendat casus in quo dñs incideret in penam citius. lz non in maiorem exēplum in decre. si forte. de elec. in. vj. videtur qz sic. ex quo maioritas considerat respectu pene maioris. vt est dictum in cōtrariū. qz nō videt similis exp̄ssis. ar. l. si. §. cui dulcia. ff. de vino tri. z. oleo lega. cogitabis. Glo. si. in prin. alleg. cōcord. ad hunc finē in quo dicitur qz genus subsequens restringitur ad quantitatem specierum precedentū enumeratarū. Deinde opponit z. videt qz casus istoz obiectoz nō dicatur esse grauior casibus exp̄ssis. cuius contrarium littera dicit qz sic ostendit. qz cōstat qz per iuramentum ligat anima que p̄ciosior est cūctis rebus z. p̄ciosior est etiā corpore. de pe. z. re. cūz infirmitas. z. xij. q. ij. precipimus. sed isti obiectus solū ligat corpus tñ. qz diminuit statum. vt ibi est dictū. ergo casus iuramenti exp̄ssus maior est casu obiectoz nō exp̄ssis. z. per cōsequēs debet casus obiectoz cōprehēdi sub generali clausula. cuius p̄rium littera dicit. soluit glo. qz nō est verū qz per iuramentū z. facto procuratoris liget anima dñi ad piuriū. immo demū ligat dñs si ipse sit in culpa. vt in. c. si. de iur. reur. in. vj. sed ex facto procuratoris nō p̄bantis obiecta bene illaquearet corpus dñi z. diminueretur eius stat⁹. ideo grauior etiam maior dñz esse casus obiectoz qz casus iuramenti exp̄ssis.

Eligiosus procurator.

Nō potest cōmode diuidi mentaliter. tñ potest diuidi in duas partes. Primo premitit casum similem per quē. Secūdo decidit casum aliū. secūda ibi ita. C. No. primo qz fraternitas spiritalis nō habilitat vel inhabilitat ad procuratoris officiū exercendū. C. No. secundo qz regulariter religiosus nō est habilis ad officium procuratoris. Fallit qñ venit pro cōsorte eiusde litis. C. No. tertio a cōtrario cle. qz religiosus potest esse procurator pro alio religioso sui vel alterius monasterij intercedente licentia prelati. hoc intellige sane si concurrat vtilitas monasterij. vt in. c. ij. de postu. z. de sindico. c. vno. de re iudi. cūz J. z. A. z. ibi per Inno. C. No. quarto qz litis consortium non solū supplet defectū mādati. vt hic. z. in. c. cum. A. de consti. sed etiam supplet inhabilitatē p̄sone ad p̄curationē suscipiēdā vt h̄ p̄baf.

C. No. qñto qz inhabilis ad p̄curationē suscipiēdā inhabilis est etiam cū speciali mandato ad sustinendū qñ viciū pariter cōcernit vtrāqz potestātē z. ad vtrāqz cōcludit. C. Ultimo no. tex. cūz glo. j. C. Op. primo qz cū fraternitas suppleat defectū p̄curationis seu defectū mādati. de rescrip. nōnulli. Solue qz carnalis fraternitas supplet defectum mādati. vt ibi. l. spiritalis nō vt hic. z. ita cōmuniter tenet. de quo no. in. d. c. nōnulli. z. de procu. c. si. super glo. vlti. An autem hec fraternitas spiritalis suppleat inhabilitatem persone ad procurandum. casus est hic qz non. lz secus sit in hoc etiam in carnali. C. eo. ti. l. exigēdi. ibi tñ loquitur qñ pro patre interuenit nō qñ pro fratre. vnde dicit qz secus si pro fratre. ar. l. ius singulare. ff. de legi. z. tñ melius pōt poni exemplum per. l. j. §. si. ff. de postu. z. l. an eoz. §. j. e. ti. An autem suppleat carnalis fraternitas defectum quo ad potestātē postulandi vel impetrandi. vide glo. qz sic. de postu. c. si. Idem videt de spiritali cū agat de modico p̄iudicio lz nō suppleat mādati defectū. C. Quero an p̄cedat cle. i. quolibet religioso. Pau. qz sic. siue sit obedientiaris siue claustralis. de quo in Spec. de actio. ad si. ver. monachus. C. Secūdo quero quia cōprehēditur hic appellatiōe procuratoris. Dic qz quilibet administratoz. s. eo. petitiō. j. q. ij. saluator. C. Tertio quero an religiosus possit cōstitui procurator ab alio religioso diuerse religionis de licētia abbatis. videtur qz sic. per decre. sopite. de cē. vbi videt casus. Cōtrariū tenet hic Buil. dicens qz religiosus canonicū regularē vel eccl̄a vel religiosus religiosum alterius religionis nō pōt cōstitui procuratorē. Adouet per cle. i. s. de elec. eiusdē autez religionis religiosum cōstitui pōt qñuis essent diuersoz monasterioz. ar. huius. c. sic intellige decre. sopite. pre alle. zenze. hic tenet cōtrariū vj qz possit etia religiosus alterius religionis esse procurator pro alio religioso de licētia abbatis. Adouet qz pōt esse procurator laici qz omnino est diuerse professionis. qui si. sint legi. per venerabilem. ergo multo fortius pro religioso alterius religionis. Itē qz nō reperitur iure cautū qz diuersitas religionuz habeat impedire cōstitutionē procuratoris. ergo zē. ar. de transla. prela. c. ij. ij. q. v. p̄suliisti. Ad hoc. c. sopite. de cen. qd loquitur. z. sic nō videt restringendū. ar. de cre. quia circa. de priuilegijs. cūz similibus. Nō ob. cle. j. de elec. qz respondet qz lz diuersitas religionū inficiat electionē. non tñ sequitur qz habeat inficere p̄curationem. qz sunt diuersa. z. sic de vno ad aliud nō debet inferri. qui si. sint le. per venerabiles. z. l. papinianus exuli. ff. de mino. z. qz diuersa est ratio. nam per officij procuratoris ad nullam societātē iūgitur. qd secus est in electione. ideo cessat quātum ad hoc ratio dicte cle. cessare debet z. dispositio. ar. l. adigere. §. qñuis. ff. de iurepa. z. de ap. cum cessante. fm zenze. do. An cōcordando opi. putat qz si procuratoris vtilitas monasterijs applicet non sit differentia an sit sui vel alterius religionis pro quo p̄curat. z. sic procedit opi. zenze. vbi autez nō apparet aliqua vtilitas procedit opi. Buil. qz satis videtur vtile monasterio qz procuret pro religioso eiusdē religiōis. ideo pro tali posset esse procurator intercedente tñ licētia abbatis. z. ita potest intelligi cle. sicut dicimus qz satis procurari dicitur vtilitas monasterij quādo pro amicis monasterij procuratur. iuxta no. in decre. cum. J. z. A. per Inno. de re iudi. sed isti satis possunt dici amici monasterij. ex quo sunt religiosi eiusdem religionis. igitur zē. C. Quero quis erit superior in dando licentiam. dicit Pau. qz proximus vt abbas. alle. vj. q. j. qui vere. z. no. per Inno. de re iudi. cum. J. z. A. z. facit quod nota. de elec. si religiosus. in. vj. z. eo. ti. li. quorūdam. Pōt etiā episcopus dare licentiam. vt. d. c. qui vere. fm Buil. sed intellige qz tunc exigitur consensus abbatis. ar. C. de bonisqz

nisiq; liber. l. si. z. lxxvj. di. pervenit. vel intellige hoc de monacho qui nullius monasterij est. fm nota. de elec. in cle. j. z. cle. in plerisq;. **¶** Quero quis dicat cōsors. glo. hic ponit. do. An. remittit ad no. p. se de consti. cū. **¶** **A**d. vbi de hoc plene declarat: qz dicitur cōsors qm circa eādem litē aliq habent cōmunionē iuris cū aliquo de quo vt in decre. cū dilecti. de do. z. contu. in glo. An religio sus admittatur pro suo cōiuncto ad agendū. recitat hic **¶** Pau. q. non. de postu. c. ij. z. ibi tenetur q. nō. nisi de ab batis licentia z. propter vtilitatem monasterij. Ratio qz eius cogitatio debet esse in celis cū mūdo mortuus sit. **¶** Quid si religiosus efficitur procurator de licentia supe riorum z. est litem cōtestatus vel est factus procurator ad negocia: ita q. a' s. si non esset religiosus suo iure possit substituere. an tūc possit absq; licētia superioris. **¶** Pau. tenet q. sic. sicut posset in casibus in quibus pōt per se li tigare sine licētia abbatis vel superioris. mouetur quia suus superior dando ei licentiaz omnia concedere vide tur accessoria ad illā sine qbus explicari non potest mā datum. de offi. dele. prudentiam. §. antepe. ij. q. vij. cū pa storis. z. per hoc dicit q. si ei deleget causa a papa vel ab alio qui hoc possit q. si legitime suscepit causam eaz po terit subdelegare vt quilibet secularis clericus. per pre dicta z. hanc cle. dicit **¶** Pau. q. executor religiosus non potest officium suū delegare vel cōmittere sicut accepta re non potest sine licentia superioris. de testa. c. ij. in. vj. z. idez de fratribus minoribus multo fortius: qz illi sunt in capaces officij executorū. vt in cle. exiui. de ver. signi. in tellige hoc dictum **¶** Pau. ante qz suscepit hoc officium legitime. a' s. cōtradiceret superiori proxime dicto. An sufficiat in casu cle. petere licentiam. z. ēze. q. non. nisi ob tenta. alle. de ele. si religiosus. in. vj. **¶** Pro hoc inducit di ctionem siue hic positam: que fm eum cum sit priuatiua non requiritur solum consensus petitioni sed etiam con cessionem. alleg. l. j. §. si plures. ff. de exercito. z. ne se. va. c. j. in. vj. Tractat hic **¶** Guil. an religiosus possit esse arbiter. dic vt dixi in cle. ij. de rescrip. qz veritas est q. nō. An au tem possit esse iudex. dic vt in. c. presentium. xvj. q. j. quia regulariter non. Fallit si ex certa scientia detur a papa. de priuile. cū olim. ij. Quid si religiosus vtiliter egit cau sam monasterij z. sine licētia abbatis. an teneat qd egit. **¶** Mathe. q. sic. ar. l. non eo minus. C. de procu. iuncto. c. j. de resti. in inte. cum ibi no. **¶** Glo. j. in ver. z. quid dicit. Querit an cle. locuz habeat in omni religioso seu p'fes so. Respondet q. sic. qz generaliter loquitur. igitur z. c. vt in decre. ij. de coniu. lepro. Contra qd opp. glo. q. immo nō omnis professus nō cōprehendat: qz aliq sunt q. abs qz alterius licentia possunt esse procuratores. de cen. so pite. z. qd ibi no. per **¶** Hosti. z. Jo. xvj. q. v. presentium. de testa. c. ij. in. vj. Soluit glo. q. in omni professio religioso claustrali locum habet ita q. dz intelligi qd superius est dictum. non tñ locū habet in religioso qui sit abbas vel prelatus. vt in cōtrario. ratio qz ille cū alios sub potesta te sua habeat. xij. q. j. nolo. z. c. non dicatis. nō est sub al terius potestate. ar. l. nec in ea. ff. de adulte. Ideo nō re quiritur licentia alterius etiaz diocesani in ipso. ad hoc de transla. contingit. Idē tenet **¶** Mathe. **¶** **A**d. ex glo. qui cōprehendantur appellatione religiosorū. qz cōpre benduntur solū professi. Latius sumitur de consti. eccle sia. Vide bonaz glo. de voto ex multa. vbi tripliciter di citur religiosus. s. quia professus. vel quia honestus lai cus. vel quia chisticola quasi religionē seruans. **¶** Glo. etiam si per alium op. q. immo qm per alium religiosum eiusdem monasterij vel professionis est p'stitutus lz pos sit esse pcurator. qz inter tales licere dz qd inter extrane os nō lz. ar. cle. prime. s. de ele. z. eo. ti. qz ppter. Soluit glo. q. hoc faciebat dubium non tñ habet ob stare. q. il lud verbum vbi: nō frangitur obedientia que hic frage

retur si sine licentia superioris in cuius manus vice dei posuit velle ac nolle. de elec. si religiosus. in. vj. posset p curatorem assumere. ideo cum dicta ratio indifferenter locum habeat qz tum ad hunc casum indifferenter locū habebit dispositio. arg. l. adigere. §. qzuis. ff. de iurepa tro. z. c. **¶** Glo. licētia. op. q. non sufficiat licētia abbatis nisi ad sit. secundum. s. q. intercedat vtilitas monasterij. xvj. q. j. monachi. ij. z. de postu. c. ij. Soluit gl. fatēdo cō trarium. vnde supplendus est iste rex. per iura cōtraria. hoc intellige vt declarauit super tex. z. no. de re iudi. cum J. z. A. vbi etiam dicit Inno. q. alius a monasterio nō poterit hoc refricare in dubiū an vertatur vtilitas cum eius non inter sit. **¶** Secūdo opponit q. etiam sine ali qua licentia z. etiā sine vtilitate monasterij possit religio sus esse procurator pro his qui sunt de numero monaste rij sicut simili videmus in milite armate militie q. potest indistincte esse procurator in causa numeri sui. C. de pro curato. l. militem. z. no. xvj. q. j. monachi. **¶** Respōdet glo. q. aliud est in milite armate militie. aliud in religioso. p ratione diuersitatis remittit ad nota. in preallega. c. mo nachi. Ratio potest esse ne frangatur voruz obedientie vt dixi que ratio cessat in milite armate militie. ideo ē se cus. **¶** Glo. suscipere. querit quid si non ob. hec cle. Re ligiosus contra formā huius cle. suscepit procurationis officium z. litem est contestatus. an poterit obijci cōtra eum de inhabilitate. quidam q. non ex quo lis est conte stata. ar. l. ita demum. C. eo. z. de re iudi. inter monasteri um. cum ibi no. glo. tenet cōtrarium fm **¶** Hosti. de quo s. eo. in nostra. super glo. qm dicatur. ratio qz hec cle. in habilitat personā eius. ideo poterit in quacūq; parte p cessus cōtra eū opponi. ar. de excep. pia. in. vj. **¶** Non ob. decre. inter monasteriū. cū si. qz procedit in exceptioni bus dilatorijs. sed hec exceptio censetur esse perēptoria cum monachus pro mortuo reputet quo ad mundum. xvj. q. j. placuit. z. in auē. de mona. §. cogitandum. **¶** Non ob. etiaz qd dicitur de milite in. l. ita demū. qz illud in mi lite cuius psona nō est adeo inhabilis. vt predicti in pre cedenti glo. propterea miles per lit. cōte. efficit dñs litis seu instantie. ar. de pecu. c. j. in. vj. qz pōt habere p'puz z. suo nomīne libere agere. C. e. l. qui stipēdia. secus in mo nacho qui nō pōt habere p'puz. facit qd no. xvj. q. j. mo nachi. Idem sequitur **¶** Pau. **¶** Glo. cōsorte. querit an cō sors pro cōsorte audiat sine mandato ante lit. cōtes. vel post. remittit ad no. de cōsti. cum. **¶** **A**d. in prima glo. z. de dolo z. ptu. cū dilecti. in prima glo. z. super ea. z. C. de cō sortibus eiusdē litis. qz veritas est q. admittitur post lit. cōte. sine mandato. cū cautione tñ de rato. vt in. l. j. z. ij. C. de confor. eiusdē litis. facit. l. si petitorium. ff. de iudi. **¶** Glo. cōstituere. querit an littera ista indistincte proce dat in quantū hic dicit q. sine licētia prelati nō possit p curatore cōstituere. vt sic hic nō possit esse in casibus in quibus posset esse personaliter in iudicio sine licētia ab batis. glo. rñdet q. non. immo loquitur tñ in casibus in q bus psonaliter esse nō possit in iudicio sine licētia vt hic patet. vnde in alijs casibus in qbus personaliter in iudi cio esse posset est secus. qz sicut posset in illis causis per se sine licētia. ita per aliū poterit esse sine licentia. ar. re gule qui per alium. de reg. iu. in. vj. z. l. filiūssa. in prin. ff. eo. quinimo vt dicit glo. melius est q. in illis per aliū sit in iudicio q. p se cū monachus debeat vacare silentio z. contemplationi non strepitibus iudiciorum de sindico. c. j. Casus autem in quibus possit religiosus psonaliter esse in iudicio sine licentia abbatis enumerat glo. p si su periore eum denunciat vel accusat. de accu. ex parte. z. c. olim. Secundo in causa electionis sui monasterij. de cō sue. cū dilectus. de rescrip. cū dilecta. z. de re iudi. ad p bandū. Item in causa electionis proprie cui cōsentit de superioris licētia. qz poterit procuratorem sine noua li

centia constituere quasi videatur superior dando licentiam ut consentiat electioni dedisse ad omnia consecuta ut electio effectum sortiatur. arg. de offi. delega. preterea. 2. c. ex litteris. Ex glo. no. regulam qd vbiqz qd potest personaliter esse in iudicio per se potest et per procuratorem. ad hoc. l. diuus. ff. qui pe. tu. 2. sic in casibus in quibus potest minor per se esse in iudicio quorum aliqui no. de resti. spo. ex parte. potest etiam esse per procuratorem si alius nature cause non repugnet. qd no. bene. ¶ Glo. substituere. querit an hoc pcedat qd substituere non possit etiam intercedente licentia abbatis. videt qd sic per litteras que simpliciter loquitur. contrarium tenet glo. mouet per verbum ita qd pcedit quasi illa additio sit repetitiva precedenti. qd no. qz qnqz ponit in statutis. ¶ Sed contra hoc op. glo. 2. videt qd immo in substituendo non requiritur licentia abbatis. qz iste videt velut pica vel organum constituentis unde videt potestas derivari de constituyente in substitutum per media personam religiosi procuratoris constituti substituentis ut per fistulam vel canale lapideum. arg. j. q. j. si fuerit. 2. sic per consequens non debet requiri licentia abbatis cum ut dixi potestas non deriuat principaliter a religioso. sed a primo constituyente per medium ipsius religiosi. Respōdet glo. qd hoc non ob. non tenet substitutio facta sine licentia abbatis. Rō qz ita fragit votū obedientie substituendo sine licentia vel suscipiendo substitutionem sicut si vellet procuratoris officium assumere. ideo merito neutrum facit. xij. q. j. nolo. 2. c. no dicatis. 2. de elec. si religiosus. in. vj. Nec ob. qd per religiosum velut per fistulam vel lapideum canale videt substitutus recipere potestatem a domino. qz negari non potest dato qd hoc esset quin hoc sit mediante actu ipsius religiosi substituentis. ideo cum illo actu frangat abdicatio voluntatis 2. votū obedientie non potest merito fieri ut est dictum. ¶ Glo. expresse querit qn dicitur habere mandatū expresse ad substituendum. dicit glo. forte qn habet mandatū de certa persona substituenda. Idē tñ dicit 2. si de incerta. s. e. c. j. in. vj. ¶ Glo. finalis. inducit tex. ad questionē illā vulgatam. Nunquid v3 si aliquis constituit procuratorem inhabilem 2. dedit ei mandatū ad substituendum. an substituere possit habilem. videt qd no. per hanc cle. quidam. ut de. de bel. pertica tenet contrarium. mouetur per regulam qui per alium. de reg. iu. in. vj. Nam dñs debet posse facere per alium qd per se potest et ibi. Nec ob. qd constitutus sit inhabilis: qz substitutus non videt ab ipso substitutus. sed a dño. l. itez eoz. §. si decuriones. ff. quod cuiusqz vniuersitatis nomine. ad hoc. l. institutio talis. de cōdi. insti. vbi patet qd l3 in codicillis non possit heres institui. tñ si instituat in testō nominandus in codicillis tenebit institutio quasi cēseatur nominatus in testō sicut in proposito iste nominatus a constituto censeat a dño constituyente nominatus. nec erit curandum de inhabilitate mediū sicut nec ibi curatur. Ad idē similiter facit. l. cum esset. ff. de serui. vrb. predio. vbi patet qd seruitus concessa ab illo qui habuit a dño potestatem constituendi videtur concessa a domino non ab ipso. Ad idē de offi. dele. iudex. in. vj. 2. de fo. cōpe. si quis contra clericum. vbi iudex inhabilis propter recusationis obiectum potest subdelegare. ¶ Glo. finaliter. pro concordia opi. distinguit triplicem speciem inhabilitatis: qz quedam sunt omnino inhabiles ut serui qui non possunt esse in iudicio. C. de iudic. l. seruus vel furiosus. C. de iudi. cū furiosus. 2. tunc non tenebit substitutio a tali facta sicut nec constitutio de ipsis facta tener. ad hoc alle. de offi. dele. iudex. in. fi. in. vj. modicum tñ facit si pderetur. qz ibi non habebat potestatem ab homine substituendi sed a iure. ideo ius suū potestatem ibi limitauit prout voluit qd non sic videt reperiri in potestate hominis. ad hoc. l. si. cū ibi no. C. qui po. in pig. ha. ibi lex suū non tuum denegat auxilium. propterea ibi habet potestatem

substituendi solū inquantū iudex. unde si omnino desit esse iudex nullam habet potestatem. hic non substituit virtute mandati dati ab homine ad substituendum qd durat. ergo 2. c. unde per hoc melius facit hec cle. Quidam sunt inhabiles ad suscipiendum officium procuratoris propter defectū auctoritatis superioris qua interueniente essent habiles. 2. tunc non est necesse qd in substitutione interueniat auctoritas sicut in assumptione procuratoris. ut probatur in hac cle. Quidam sunt inhabiles per exceptionis obiectum qua non opposita alius essent habiles ut mulieres. 2. tunc possunt substituere. 2. tenebit substitutio nec poterit exceptio aliqua obijci. al. glo. in arg. prealle. de cre. iudex. in. princ. Per predicta infert glo. qd solui potest qd. de qua de pba. post cessionem. nunquid v3 si excōcatus substituat teneat substitutio. de qua de pba. in. d. c. post cessionē. qz videt qd tenendo opi. qd non valeat ipso iure procurator in quo excōcatus constituitur procurator qd non tenebit substitutio. qz nec substituere potest tenendo aliam qd ipso iure valeat. l3 possit exceptione elidi tenebit substitutio. 2. per consequens videtur esse opi. qd non teneat ipso iure per. d. c. post cessionē si erat excōcatus tpe assumptionis mandati vel constitutionis. nam alius non deberet sibi prodesse absolutio subsequuta qua intercedente tolleret exceptionis obstaculum. cuius pparium ibi dicitur. do. An. dicit qd aut in substituendo excōcatus interuenit ut simplex declarator 2. valet substitutio. Exēpluz si dixerit dñs constituo talem procuratorem que talis nominauerit. ita dicit Cal. in decre. post cessionē. Idē Barto. ff. de cōdi. insti. l. illa institutio. An vero non interuenit ut simplex declarator sed ut substituēs. 2. tunc Jo. an. 2. Cal. tenet qd substituere non potest p supius dicta. do. An. dicit qd immo potest 2. qd valebit substitutio si fiat. mouet qz l3 excōcatus sit inhabilis ad procuratorum principale suscipiendum quasi sit ordinata in finē iudicij. tñ non est inhabilis ad actū extraiudiciale per viā contractus vel quasi. ut est suscipere mandatū ad substituendum qd actus extra iudiciū fieri potest cū non sit inhabilis ad contrahendum. iuxta no. plene de do. 2. ptu. veritatis. de sen. excō. si vero. unde cū mandatū suscipere 2. substituere expeditur per viā ptractus simplicis extraiudicialis merito hoc facere poterit. Nō ob. iste tex. predictis. qz hic causa inhabilitatis cōcludit ad vtrūqz. s. ad principale constitutionē 2. substitutionē. unde a ppario seqt qd si causa inhabilitatis cōcludit ad principale constitutionē 2. non ad substitutionē potest substituere l3 constitui non possit procurator. 2. sic si causa inhabilitatis cōcludit ad vtrūqz neutrum poterit. si ad alterū tñ alterū poterit. 2. sic intellige theoricā glo. fm eum. Ex predictis habes duo. pmiū decisuz principale quesitū in genere formatū p distinctionē glo. secūdo habes decisionē ex dicta theorica ad aliam. q. specificā. Circa pmiū videt qd distinctio glo. non pcedat in primo mēbro. imo potius opi. de. de bel. perti. qz. c. iudex. qd al. no pbat eius intentū ut dixi. nec videt differētia an dicat substituo quez talis elegerit. aut quem talis nominauerit ex quo mediū est incapax. arg. no. in. l. q. ita. §. j. ff. ad treb. 2. no. de procura. c. fi. in. vj. 2. in cle. j. de renun. circa intellectū. d. c. fi. de p. cu. in. vj. facit. l. cū pater. §. hereditatē. ff. de leg. ij. 2. in. l. ex facto. §. si quis rogatus. ad treb. 2. hoc potest esse verū in dubio. sed in casu certi vbi cōstaret qd ageret actū substituendi fundamentū in psona constituti. tūc pcedit opi. glo. Circa secundū videt qd procurator excōcatus non posset substituere. qz l3 substituere videat actus iudicialis. tñ ordinatur in finē actus iudicialis ex quo substituit ad iudiciā. ideo videt phibitus talis actus sicut 2. ipse actus iudicialis cuius est preabulum. ar. l. oratio. ff. de spon. cū si. cogitabis. Nunquid autē excōcatus possit substituere procuratorem excōmunicatū ad petendū absolutionē. Ma the. q

the. q. sic. maxime si sint excommunicati ex eadez causa. et constitutus et constitutus velint absolui. de rescrip. c. j. in. vj. et de iudi. intelleximus. et qd ibi no. do. An. hoc no credit nec habet ob stare. c. j. et c. intelleximus. prealleg. q. aliud in excommunicato pro se veniente. quia ille necessarius venit. ideo debet admitti vt ibi. aliud in veniente. p alio quia talis non venit necessario. ideo non est admittendus fm do. An. Tu potes concordare opiniones q ratione consortij liceat qn sunt excoicati ex eade causa. als secus. nam consortiu litis facit licitum quod als no liceret. vt hac cle. et l. j. et l. j. C. de consorti. eiusdem litis.

Procuratorē a prela.

P Non potest comode diuidi. Potestis tñ dicere q primo ponit dictum. Secundo illud ampliat et declarat. secūda ibi: etiam. Notabilis est casus cōtra quē prima facie qlibet rñderet. ¶ Mo. primo q appellatio ne prelati nō cōprehēdit simplex rector ecclesie. vide de cle. egro. c. pe. et in cle. ij. de sepul. in vbo p̄latus. ¶ Mo. secūdo differētiā inter ecclesiā et beneficiū. et sic facit q per mandatū vt p̄uideat de bñficio nō possit p̄uideri de ecclesia in qua sit ibi aliq rector principaliter residēs. ¶ Mo. q mandatū prelati ad lites vel negocia non habita distinctiōe. an sub nomine dignitatis an sub noie p̄prio def nō videt p̄petuari litis cōtestatione vel negocij in ceptione cōtra tacitā reuocationē surgentē ex morte prelati. qd videt verū prima facie q nesciret hunc casum diceret oppositū. vt dicebat hic do. ¶ De. ¶ Mo. q mandatū ad exercitium actus iudicialis vel extraiudicialis qui agitari nō pōt noie mādantis post mortē mādantis p̄pter mortē nec successoris noie vt ab eo ius causet finitur morte mādantis etiā nō re integra fm do. An. sentit rōnem. c. et sentit q capitulū succedēs prelato causet potestare ab eo habere. Certe hoc nō est verū. imo causat a lege p̄pter electionē canonicā. vt dixi in cle. ne romani. de ele. q aut potuerit esse rō cle. j. patebit zc. ¶ Op. q prelati nō possit cōstituere procuratorē ante lit. cōtes. in causa ecclesie de. l. neq. C. eo. vbi tutor hoc nō pōt in causa pupilli ante lit. pte. ergo ne prelati in causa ecclesie cū tutori cōparet. vt in cle. q cōtingit. de reli. do. et l. orphanotrophos. C. de epi. et cle. Sol. aliud in rectore prelato et quolibet bñficiato qui in causa ecclesie p̄stituit p̄curatorē etiā ante lit. pte. vt hic. et de iura. ca. cū causam. et ibi p̄ Inno. et p̄ Joā. v. q. ij. c. fi. Aliud in tutore. Rō q prelati hz pinguis ius et liberiorē administrationē p̄pter p̄ceptionē fructuū quaz habeat tutor vt ibi no. vnde etiā de iure civili prelati ante lit. cōte. p̄curatorē p̄stituit. vt in auc. de san. epi. §. si qñ. qñis ibi glo. exponat p̄curatorē. i. iudiciū vel iconomū. ¶ Mo ob. si dicatur q p̄curator sit a dñō. l. j. ff. e. sed prelati non est dominus. de do. ceterū. xliij. q. vij. q autē. qz etiā nō verus dñs qñ facit p̄curatorē lit. nō pte. vt patet in bonis filij. l. j. C. de bo. ma. qñis ibi glo. aliter sentiat. ¶ Itē maritus in bonis parafranalibus. l. fi. C. de pac. cōuen. qd intellige si hz administrationē et vsufructū. sed prelati est pater spiritualis. ¶ Itē spiritualis sponsus. vij. q. j. sicut. xvi. di. in scripturis. ergo zc. Ad hoc qz prelati est in parte dñs tenendo q sit vsufructuarius vel illi cōparet. de offi. ordi. p̄sent. in. vj. vel saltem est dominus illius iuris administrandi ideo pōt ad id procuratorē constituere. ¶ Propter predicta cōtingit q qñis nō sit plene dñs. tñ vendicat rem ecclesie in auc. de alie. et emphi. §. hec omnia. ¶ Op. secūdo q male dicat hic littera dñ dicit procuratorē cōstitui pro ecclesia. qz non constituitur pro ecclesia. sed pro administratione ecclesie cui nō sit dñs. et dictio pro notat dominiū. ff. de ver. sig. l. pupillus. §. fi. Solue fm zen. exponēdo pro ecclesia. i. pro administratione ecclesie. ¶ Mo. de illa dictione pro. ¶ Quero qz

cōprehenditur hic appellatiōe rectoris. dic qñqz prior qui quandoqz est curatus. de preben. nisi. ¶ Idem de vicario perpetuo. arg. §. de offi. vica. cle. vnica. ¶ Idem de cōmendaticio qui licet non sit prelati. xxi. q. j. plures. tamen titulum canonicū habet. de elec. dudum. ij. et legitima administrationē. de elec. nemo deinceps. in. vj. et per Hosti. de accu. si constiterit. et ibi etiam per Inno. et d. c. dudum. fm zen. ¶ Secundo quero an preceptum expiret morte precipientis. ¶ Pau. dicit q nō. dicunt tamē aliqui q aliud est mandare. aliud precipere. xliij. q. j. qd precipitur. et xviij. q. ij. dudum. dic vt ibi hz do. An. Ad de tu et vide Bar. in. l. fundi. §. j. ff. de acqui. pos. et in. l. et quia. et ibi per glo. ff. de iurisdic. om. iudi. vide etiam hic per Joā. de lig. Dicere potestis q non est differentia inter iussū et mandatū si fiant a priuato. l. j. ff. mandati. et ibi casus. Si vero fiant a superiore idem videtur. qz mandatū vel rogatio superioris videtur preceptum. l. j. ff. q iussu. hoc verū regulariter. Fallit quo ad potestatem subdelegandi quia vbi cōmittitur causa per verbū precipimus non potest subdelegari. secus si per verbum mandamus. vt no. glo. singularis que non est alibi. ff. de offi. p̄fisi. l. sepe. et sic dicit seruare curiales pape et imperatoris non. alleg. tamen rex. hoc bene probantez. videtur tamen in alio esse differentia. quia proprie iussus videtur esse quando emanat circa ea que incūbunt ex officio fiendo. ¶ Mandatum vero vbi non incūbebat hoc facere. iuxta no. in prealleg. l. et quia. et in. l. fundi. §. item alicuius. ff. de acquir. heredi. et l. si per epistolam. per domi. An. ¶ Glo. ij. querit de quo rectore loquatur clem. Responder q de rectore ecclesiastico. vt patet ex littera ibi pro ecclesia et c. ¶ Statetur tamē q Inno. et Hosti. in. c. dilecti. de fo. compe. et Spe. in loco prealle. in illa glo. loquebantur etiā de rectore ciuitatis vel aliarum vniuersitatū secularium in quo quid dicendū sit. dic vt ibi no. qz videt idem dicendū in illis. Quil. tenet cōtrariū. qz in illis cessat ratio et causa illius edicti ne se. va. nō cū habeat locū ille titulus in talibus rectoribus vniuersitatis seculariū. zc. tenet primū. qz ius ecclesiasticū et publicū vniuersitatis gaudet eisdem priuilegijs. C. de sacrosan. ec. l. fi. ¶ Ideo idē dicit in illis qd in istis ecclesiasticis hic dicitur. ar. de cōsti. translato. ad hoc qz equiparatur administratores ecclesie et vniuersitatis. iuxta no. in. l. p̄fesi. C. de transac. ff. de iure fisci. l. si procura. §. j. et hoc est maxime verū quo ad negocia nōdū cepta. ar. ff. si cer. pe. eius qui. fm zenze. do. An. putat hoc verū qñ administrator habet ius administrandi nudū et personale. vt qz non habet dñiū ciuitatis vel vniuersitatis. als dicit idē in p̄curatore a tali rectore cōstituto. qd dicere in p̄curatore cōstituto a testatore quo ad heredē. ¶ Sed iuxta hoc quero an cle. locū habeat in p̄curatore cōstituto a rectore hospitalis. dicit zenze. q sic. quia eadē est ratio. ergo idē ius. qz hic dicit rectore zc. quod verbum est generale et latū et locum habet pro omni administratore. de procur. petitiō. ad hoc etiā alleg. verbū vniuersale quolibet hic positū. et sic vniuersaliter quilibet rector debet cōprehendi. ar. de maio. et obe. oliz te. et qd no. ff. de here. insti. l. hoc articulo. In contrariū facit qz talia nō dicunt esse beneficia. de preben. in cle. per litteras. Rñdet zenze. q nō. per hoc sequit q hoc capitulū in talibus locū nō habeat cū vigeat eadem ratio. s. fauor locorū et eorū periculū euitet. ¶ Non ob. si dicitur q hoc. c. exorbitans. sit restringendū. vt in regula que a iure. de reg. iur. in. vj. qz dicit zenze. q immo ponit ius commune. ¶ Preterea posito q exorbitaret. tñ qz eadem est ratio. idē debet esse ius. iuxta no. per zenze. in cle. j. de rescrip. ¶ Mens enim cōditiō que vtrobiqz est eadē propter rationis indēnitatem preferenda est verbis etiam odiosis fm eū. alle. C. de li. prete. l. j. ff. de excu. tu. l. scire

oportet. §. aliud. Ber. hic tenet contrarium dicēs qd ex quo hospitale nō est commissum nec collatū in titulū nō hz locum cle. qd ex quo nō est collatū in titulū nō potest cōstitui pcuratorē ante lit. cōte. qd eius electa est industria j. de reli. do. qd contingat. Item qd tunc habent instar tutorum qui ante lit. cōte. nō cōstituit pcuratorē. C. de procur. l. neq. vnde si ante cōstituit oportet dici qd auctoritate epī cōstituit. et si sic est nō debet expirare potestas taliter cōstituti. Ratio qd tunc auctoritate iudicis cōstituit vt actor. iuxta no. in. d. l. neq. verisimile est qd nō cōstituatur nisi idoneus. ideo eius officium tunc nō expirat morte prelati. secus in pcuratore cōstituto a prelato. qd cum ille absqz iudicis auctoritate cōstituatur. cōstituatur qñqz nō idoneus: et quandoqz cōstituatur cōsanguineus et amicus. ideo facilius expirat officium eius. Nec ob. de procur. petitio. vbi nō est differētia in nominibus an cōstituatur vt pcurator. an vt actor. qd lz nō sit differētia quo ad effectū: qd vterqz habet potestatem cogendi. est tñ differētia quo ad solēnitatem cōstituendi. qd aliter cōstituatur actor et aliter syndicus et pcurator. vt. d. c. petitio. fm Ber. vnde sic residet do. An. et do. De. hic tenet opi. zenze. qd nō est bona equiparatio rectoris hospitalis ad tutorem. qd rector hospitalis annuatim reddit rationes. vt in prealle. cle. qd contingit. secus in tutore. Item officium rectoris hospitalis est perpetuū. secus in officio tutoris. ideo accedit potius ad naturam prelatorū qz tutorū. Tercio qd res hospitalis eodem privilegio gaudent quo res ecclesiarum. de resti. in inte. auditis. r. q. ij. hoc ins. et C. de sac. san. eccle. auē. hoc ins. pcorrectum. fm do. De. Ad hoc etiam facit vltra eū. qd ratio Ber. nō est vniuersalis. qd nō concludit in pcuratore cōstituto post lit. cōte. a rectore hospitalis. qd in illo saltem locū debet habere hec cle. Glo. pro ecclesia op. qd mandatū re non existente integra non finiatur morte mandantis. ff. eo. l. defunctus. insti. manda. §. item si adhuc. et C. mandati. l. mandatum. cum simi. Soluit qd littera hic tollit cōtrarium. quia aut loquimur in pcuratore cōstituto a prelato pro ecclesia. et sic loquitur littera. aut in pcuratore cōstituto a prelato in causa propria patrimoniali. et sic loquitur contrariū. qd expirat re integra. re vero non integra non expirat. Quando autem dicatur res esse integra. Rndet glo. qd in iudicijs dicit res integra esse ante lit. cōte. In negocijs vero dicitur integra qñ nō sunt facta preparamenta intrinsecis. secus in extrinsecis. credo idem vtrobiqz. arg. no. in. l. si pecuniam. in prin. ff. de condi. ob. cau. qd si agitur de reuocatione tacita p mortem vtrobiqz illa non surgit. ex quo res nō est ex toto integra. similiter si agitur de expressa vtrobiqz nō pōt reuocari nisi presteret interesse. C. Secundo glo. in ver. hoc autem op. et videtur qd si pcurator cōstituatur pro ecclesia duret etiam post mortem. cuius cōtrariū hic videtur. naz ecclesia nunqz morit. xij. q. ij. liberti. de rescrip. si gratiose. in. vj. ergo cum illa sit data ab illo qui dare potuit. a prelato etiam sine consensu capituli. iuxta no. de rescrip. edoceri. ergo eius officium debet durare etiam post mortē prelati in causa sibi commissā etiā si re integra contingat: et multo fortius si re non integra. ar. l. annua. §. a ticia ff. de annu. leg. et de fo. cōpe. dilecti. et de pcur. petitio. vbi in simili cōcessum sub nomine dignitatis durat semper. qd ipsa dignitas nunqz moritur. sic dicere debemus in proposito. Glo. respondet qd hoc erat quod faciebat dubiū in cle. Nam propter hoc contrariū In no. in preal. c. dilecti. tenebat oppositū eius qd hic deciditur etiam si res esset integra hic in pcuratore ad iudicia. In pcuratore do ad negocia fatabat qd qñvis generaliter esset cōstitutus. tñ post mortē prelati nō poterat incipere noua negocia. alle. ff. de nego. ges. l. nam

et seruus. §. si immo. quasi velit qd iā ichoata possit prosequi. cuius cōtrarium in hoc etiam hic deciditur. vnde Hosti. vt dicit glo. hic et latius in glo. se. quā assumo aliter dicebat qd pcurator datus ad iudicia in causa ecclesie a prelato nō potest agere causam mortuo prelato donec ecclesie sit de prelato puius. mouebat qd sede vacante nihil est innouandū etiam lit. cōte. ante vacatio. nē. ne se. va. c. j. et vltamō. vbi pbat hoc inquantū ibi loquitur de receptione testium que debet fieri regulariter post lit. cōte. vt lit. nō cōte. per totū. vnde per hoc mirabatur Hostiē. quomodo aliqz de hoc dubitaret. pro quo pōt allegari qd no. Inno. ne se. va. c. j. vbi dicit qd etiā a lite incepta desistendū est nisi quo ad testes validitudo narios vel similes. de quibus vt lit. nō cōte. c. quoniam. §. j. nec est bona responsio fm eū ad dicta capitula si dicatur qd ibi loquatur quādo prelatus conueniebatur. et sic ex parte rei interueniebat pcurator. hic quando prelatus agebat et sic pcurator erat ex parte actoris. qd si procedūt in cōuento vt ei nō permittatur defensio interim sede vacante. multo fortius procedūt in agente cuius fauorabilior sit defensio qz actio. vt patet. ff. de procur. l. seruū quoqz. §. publice. et l. pōponius. §. si. et l. alienaz. C. eo. contra hanc opi. Hosti. facit hec cle. inquantū dicit reuocari censemus. qd et. innuit Hosti. qd puius de rectore ecclesie vacantis pcurator poterit prosequi lites ex mandato antiquo dū dixit qd nō pōt agere donec ecclesie esset de prelato puius. ar. eo. que vidistis in cle. ij. s. de eta. et quali. in vbo donec. sed hoc nō videt verū. qd si reuocat mandatū per mortē prelati vt hic patet. ergo reassumere nō pōt absqz nouo mandato. ar. l. q. res. §. archam. ff. de sol. Quapropter forte Archi. in decre. si duo. de procura. in. vj. vbi late examinat hanc materiam hoc cōsiderans. lz nō viderit hanc cle. aliter dicebat volens cōcordare opi. predictas. qd aut pcurator erat cōstitutus a prelato et capitulo in causa cōi vel que est principaliter capituli. et tunc durat post mortē prelati. et sic pōt intelligi opi. Inno. Aut fuit cōstitutus in causa distincta prelati et tunc expirat morte prelati. et sic intelligitur opi. Hosti. Contra istā opi. Archi. facit hec cle. que simpliciter loquitur. igitur et. ar. decre. ij. de coniuga. le pro. cum similibus. propter qd glo. hic dubitat. Nūqd hec cle. voluerit tollere opi. Archi. et distinctionem predictam. et breuiter dicit qd quicquid fuerit de mente auctoris cle. nō videt qd fuit expediens reuocari opi. predictas. immo videtur iuridica fuisse et esse. et pro ea alle. quod no. Inno. de cōsue. cū dilectus. et de resti. in inte. c. ij. vbi dicit qd cōuentus mortuo abbate pōt p syndicū agere et conueniri de rebus que pertinent ad cōuentū vel simul ad vtrōsqz. secus tñ in his que pertinerent tñ ad abbatē. alle. ne se. va. c. si. Finaliter glo. dicit qd opi. Archi. pōt esse vera iuxta opi. Hosti. qd in primis duobus casibus qñ pcurator est cōstitutus in causa prelati et capituli vel principaliter capituli. et tunc sit verum qd interim se. va. nō possit prosequi causam vt dixit Archi. sed sede plena et creato nouo prelato bene poterit psequi ex antiquo mandato qd solū fuerit suspensum fm hoc. vt etiam sensit Hosti. In tertio vero casu quando a prelato fuerit cōstitutus in causa prelati tantū. tūc procedit hec clemen. quia expirat omnino eius mandatum nec postea creato prelato pōt prosequi litem etiam iam ceptam sine nouo mandato cum eius mandatū sit iam reuocatū vt hic dicitur. et sic remanet cōclusio glo. qd si pcurator est cōstitutus in causis spectantibus ad prelatus: vel ad prelatus simul et capitulū tñ morte prelati cessat officium pcuratoris: sed non expirat ipso iure. vnde reuiviscit exercitio per substitutionē noui prelati. Pau. hic aliter dicit qd interdum prelatus est principalis in cōstituendo. qd cōstituit prelatus pcuratores

cū consensu capituli. qđ debet fieri de iure cōmuni in negotio cōi. de rescri. edoceri. z tūc mandatū expirat morte prelato. Interdum capitulū est principale in cōstituēdo. qz cōstituit capitulū cū auctoritate prelato. z tunc nō expirat morte. sed interiz cessat. Si vero fuit cōstitutus a prelato z capitulo simul qđ differt a pmo casu. qā hic vterqz est eque principalis. facit ne se. vac. c. j. in. vj. z de elec. cum ecclesia. cū ibi nō. z tunc durat procurator. similiter per hoc patet qđ si bona spectāt ad prelātū z capitulum similiter qđ si prelatus est principalis in constituendo qđ ipso iure expirat mandatū morte constitutis. l. 3. contrarium sentiat glo. do. An. dicit concludēdā esse veritatem. qz si negociū in quo procurator cōstituit spectat ad prelātū tūc procedit cle. Si vero spectat ad capitulū tūc. tūc satis putat qđ in his que possunt tractari se. va. nō expirat potestas procuratoris. nec exercitiū etiam mortuo prelato. Ratio quia tunc prelatus in talibus interuenit. vt auctoritatem prestans z constitutio fit pncipaliter a capitulo. ideo cū talis auctoritas finiatur mōmēto nō assumat potestātē auctorizātis pro causa pmanēdi nec sup illa pendet si factū est capituli. In his vō negocijs que se. va. tractari nō possūt. dicit qđ durat pcuratoriū sed finit exercitiū vsqz ad aduentū noui prelato quo substituto poterit pseq ex iuribus antiq mādati sine sciētia vel mādato noui plati. Si vō negociū spectat cōiter ad prelātū z capitulū. z tūc qz i illo prelatus est pncipaliter cōstituēs fm no. de rescrip. edoceri. credit qđ pcuratoriū extinguat ipso iure post mortē prelato mouet qz tūc videt cōstitutus pcurator pro administratione tpali z psonali que finit in vita ipsius prelato. ideo simpliciter expirabit officiū pcuratoris. qz ius administrādi maiori iure in aliū trāsferre non potuit qđ penes se haberet. arg. de iurepa. qđ autē. cū similibus. z qā absurdū esset dicere qđ dare posset administrationē pro tpe pro quo nō erat prelatus. Sed huc opi. videt obstarē. qz capitulū succedit in potestate administrādi z i administratione prelato. z p psequēs nō videt finiri morte prelato sed durare eadē deuoluta ad capitulū. z si sic. ergo dū durare pcurator. Rñdet qđ capitulū succedit in genere in administratione prelato. sed nō in eadē specifice administratione. qz species administratiōis que erat in plato velut psonalis z coherēs titulo plati extinguitur morte plati sicut z titulus. vnde in illa nō pōt succedere capitulū. vnde cū ptās capituli l. 3. i genere sit eadē. tū qz diuersa ē in specie. z sic est noua administratio. vnde sicut noua administratio ita nouū exigit mādatū. z hec fuit rō cle. h. 3. cū. Sz aduerte qđ p pdicta nō vī sublatū pñū. s. p loco formatū. de fo. cōpe. cū dilecti. cū si. facit de offi. dele. qm abbas. vbi p3 qđ factū sub noie dignitat] nō finit morte saltē re nō itēgra existēte. facit de offi. le. l. 3. z. c. gratū z relatū. vbi apparet qđ iurisdictio delegata ea ppetuata per citationē nō expirat p mortē delegantis. propter hoc doc. hic multū laborant dādo rōnē diuersitatis inter mandatū iurisdictiōis z mandatū litis aut negocij factū a prelato. Nā dicit zenze. qđ potestas delegata nō pēdet a cōmittēte. sed potius a lege cōfirmate que lex est ppetua. ideo ppetuo manet mortuo delegāte re nō itēgra. secus in ptate pcuratoris que tota habet ab hoīe. ideo illo mortuo expirat. hec ratio nō placet do. An. qz tota potestas delegati est in delegāte z fortius atqz magis qđ sit potestas pcuratoris in cōstituēte. qđ apparet. qz post lit. cōte. pcurator nō reuocat sine causa. secus in delegato. ff. de iudi. l. iudiciū soluit. ex no. s. e. qđ ius. in. vj. z de re iudi. cū Bertoldus. ideo zenze. assignat alias rōnem. qz in mādato iurisdictiōis. ideo nō finit mādatū re nō itēgra. qz sic videt suadere interesse publicū vt lites citius finiatur. ar. c. finē litib. de do. z ptu. In mādato vō pcuratoris cōstituti a prela-

to interesse publicū suadet vt finiat mandatū. qz publice interest causam tūc nō tractari. qz ex hoc posset contingere alienatio rei ecclesie vel cōtractus vel quasi. qā alis deberet fieri in cōtractu preābulo. in. c. j. de re. eccl. nō alie. in. vj. Hec ratio satis est a remotis. ideo alia assignat dicens qđ nō est differētia inter mādatū iurisdictiōis z mandatū litis aut negocij siue pcuratoris nisi in l. 3. qz titulus ne se. va. impedit exercitiū lit] ecclesie. sed nō impedit exercitiū litis inier alios. ideo cū mandatū pcuratoris si extendat ad casus in quo impedit exercitiū litis. esset cōtra tī. ne se. va. ius interpretat cōstituentem velle restringere mandatū ad tps quo cōpetit exercitiū in mandato vero iurisdictiōis non sit litis exercitiū inter alios impeditū. ideo nō finitur morte mandantis seu cōstituentis. ex quo res non est itēgra. do. An. dicit qđ potest dici rationē differentie esse qz mandatū pcuratoris refertur ad administrationē respiciētē cōmodū mandantis z ius eius particulare. qđ ius finitur morte eius. ideo similiter finit mandatū morte illius. Sed mādatū iurisdictiōis respicit cōmodum alienū. ideo non est absurdum qđ perpetuari possit potestas in delegato z firmari in eo. ideo post mortem cōstituentis z mandantis durat iurisdictio in delegato. l. 3. finiatur ius administrandi in personam mandantis. z hec est ratio fm euz. si qua dari pōt. Ex predictis habetis rōnem cle. que est duplex fm zenze. Prima est fauor ecclesie. quia interest ecclesie causam non tractari se. va. p tī. ne se. va. Hec rō non est bona. qz etiā substituto prelato in casu cle. nō poterit psequi. Secūda est qz videt mādatū a principio limitatum. vt duret solum vsqz ad tempus quo pōt fieri exercitiū litis circa re ecclesiasticam. Hec similiter nō est bona eadez ratione. Tertia est ratio do. An. que est talis qđ ideo hic finitur mandatū morte prelato. quia videtur cōstitutus pcurator pro administratione tēpora li z psonali plati que finit in vita illius. ideo finitur cum ius administrandi maiori vice transferri nō potuerit qđ habet penes seipsum. ar. j. q. vij. daibertum. z de iurepa. qđ autem. cum similibus. ad hoc facit l. 3. non alle. quia si usufructuarius cōstituit pcuratorem rōne iuris usufructus finiretur mandatū pcuratoris morte usufructuarij etiam nō re itēgra cōtingente. l. si qđ domū. §. j. ff. locati. z. l. necessario. §. j. ff. de peri. z cōmo. rei vē. ergo eodem modo dū finiri in proposito. ar. no. de offi. or. c. presenti. in. vj. An autem hec ratio sit vera patebit ex sequētibz. do. De. assignat hic duas alias rōnes que nō sūt sufficientes. Prima est quā dicit fuisse Pau. qđ ideo expirat mandatū pcuratoris cōstituti a prelato in causa ecclesie. qz in potestate administrādi succedit capitulū vacāte sede. ideo cū ad ipsum debeat libere transire administratio que non rediret si duraret procurator. merito expirat mandatū. Hec ratio nō videtur bona. qz ex quo capitulū succedit prelato in administratione z est illius successor deberet eodē iure vti quo prelatus. vnde sicut prelatus non potest reuocare re itēgra. sic nec deberet per capitulum reuocar i vel eius cōtemplatione a iure induci reuocatio. ar. regule siquis in ius. de reg. iu. in. vj. maxime si idoneus z sufficiens esset pcurator z sufficere debet qđ in alijs administrationē habet. Secūda rō quā dicit se assignare est talis. qz vbiqz pcurator pstituit ab administratore aliquo qđ sit administrator si mortū pstitūēs definit pcuratoriū. al. tex. z ibi no. p Bar. ff. de acq. hē. l. si p epistolā. p qđ infert qđ etiā in pcuratore pstituto a tutore vel alio fili administratore locū habē pōt cle. qz eadē est rō. ad hoc iducit qđ in fili p suenit dici de officio coadiutoris qđ expirat morte pncipalis. de cle. egro. c. j. in. vj. z de sup. neg. pl. grādi. z de offi. vica. c. j. in. vj. z. l. solet. ff. de tute. dicebat tamē qđ l. 3. crederet verū esse qđ dixi post eum supra. s. qđ clemē. ista

locū habeat in omni procuratore constituto ab administratore alio q̄ prelato tñ cogitandum erat super hoc et merito: q̄ si per epistolam. hoc nō probat. hoc enim loquitur qñ res integra. Itē sic nō est assignare rōnē cle. sed repetere quesitum quare v̄ sic est q̄ expirat mandatu etia renon integra quādo a prelato est constitutus vel a tutore vel administratore. Lapsus hic videt dicere seu sentire. et ita etiam videt sensisse Inno. in prealle. c. cū dilecti. de fo. cōpe. q̄ ratio cle. sit: q̄ facta sub nomine proprio transeunt in successorem. et sic intelligit et restringit cle. quādo v̄ procurator fuit constitutus a prelato sub nomine proprio nō sub nomine dignitatis. al̄ secus. mouetur per nō. per Inno. de testi. presentium. in. vi. vbi dicit q̄ procurator cōstitutus a prelato et capitulo simul pōt per solū prelaturam reuocari. et sic non est differentia an a prelato tñ. an a prelato et capitulo fuerit cōstitutus. cuius cōtra. dixit glo. hic. et Pau. et domi. An. vt didistis. Sed certe dictus Inno. in. d. c. presentium debet intelligi qñ capituli cōsensus fuit ex superabundantiā nō de necessitate requisitus. al̄ si de necessitate fuisset adhibitus. q̄ qñ sit habes ex nō. de rescrip. edoceri. tunc solus prelatus reuocari non potuisset. arg. regule omnes res. de reg. iur. et l. tria predia. ff. de ser. ru. predio. vbi requisita in cōstruendo reguntur in destruendo. et sic etia Bart. intelligit in. l. neq̄. C. e. ti. Preterea hec op̄. Lap. nimis restringit hanc cle. que simpliciter loquitur. ideo non videtur bona. Potestis assignare aliā rōnem que colligi pōt ex. l. j. C. de actio. et ob. iuncta. l. si illa. C. de act. et ob. l. q̄ morte principalis expirat officiū administratorū etiam re non integra vbi nō reperit successor succedēs prelato in titulo beneficii cū in bñficialibus seu i beneficiis ecclesiasticis nō habet locū successio i. c. ad extirpandas. de fi. pref. et c. ex trāmissa. adde de cōstituto a prelato p morte ipsius prelatis. et hec est ratio quare officiū coadiutorum expirat morte principalis. vt. d. c. j. de cle. egro. in. vi. et de sup. neg. prela. c. grādi. c. lj. et per hoc patet q̄ nō ob. q̄ immo prelatus habeat successorem. q̄ habet capitulū. vt in. c. cū olim. et c. is qui. de ma. et obe. q̄ nō habet successorem in titulo. sed in potestate administrandi sede vacante. ideo alius rector nouus creari debet. Ex predictis cōcludere potes in materia ista. an scilicet procurator cōstituatur in causa ecclesie. et aut querit an expiret mandatu per mortem prelatis. et sic tacite reuocetur. Aut queritur quis expresse possit ipsum reuocare. primo casu. Aut procurator est constitutus a prelato tñ. q̄ pōt esse in bonis distinctis prelatis vel cōibus vbi negociū nō est arduū. et tūc procedit cle. q̄ reuocat et extinguit mortem prelatis. Aut fuit cōstitutus a prelato cū cōsensu capituli. q̄ pōt esse et d̄ fieri in negociis arduis. iuxta nō. de rescrip. edoceri. et idem aut fuit cōstitutus a prelato et capitulo. q̄ pōt esse in bonis cōmunibus in quibus ad vtrūq̄ simul expectabat administratio de consuetudine vel alio iure speciali. et tunc non reuocat sed suspendit eius officiū quo ad ea que nō possunt tractari sede vacante. secus quo ad alia. iuxta nō. per Inno. de consue. cū dilectus. et de resti. in integ. c. ij. Aut fuit cōstitutus a capitulo cū consensu prelatis. q̄ pōt esse et debuit fieri in bonis capituli distinctis qñ negociū est arduū. et tunc idem. q̄ eadē est ratio. Aut procurator fuit cōstitutus a capitulo tñ. q̄ pōt esse in bonis distinctis capituli. vbi nō agitur de negotio arduo. vt. d. c. edoceri. cū ibi nō. et tunc nō expirat mandatum nec suspendi morte prelatis. q̄ ab illo nō fuit cōstitutus. nec hoc casu loquitur cle. hic in reuocatione tacita per mortem. In reuocatione vero expressa quis posset reuocare. dic sine dubio qui constituit potest reuocare. arg. regule prime de reg. iur. Sed an cōstitutus a prelato et capitulo possit per solū prelaturam vel capitulū reuocari. Dic q̄ non. eo casu quo de necessitate

vtriusq̄ consensus fuerit adhibitus. al̄ poterit reuocari absq̄ illius consensu cuius cōsensus non erat necessarius. sic debet intelligi dictum Inno. de testi. presentium. in. vi. et quod nō. Bar. C. eo. l. neq̄. que autem potuerit esse ratio cle. patet ex supradictis. per que patet responsio ad cōtrariū primo formatū de iuribus dicētibz gestis sub nomine dignitatis durare post mortem. q̄ fallit in casu isto. et que sit ratio falcidie totum vidistis supra. ¶ Glo. negocia querit an locū habeat cle. etiam in procuratore ad negocia. Respondet q̄ sic. et hoc vult littera dū dicit negocia. et postea subdit quasi vellet dare intelligere q̄ etia in procuratore ad iudicia et negocia locū habet cle. pro hoc q̄ eadē est ratio. ergo idē ius. ¶ Gl. finalis opponit ex quo lis non est cōtestata et sic res nō est integra nō reuocet per mortem. q̄ nec expresse possit reuocari. de procu. c. ij. in. vi. Solut q̄ expresse possit reuocari ex certis causis. de quibus in. d. c. ij. in. l. filiuffa. §. si. cū. l. se. ff. eo. Ideo nō est absōnū q̄ hoc casu reuocetur per mortem. hoc non est clare soluere contrariū cū hic non appareat aliqua de illis causis hic adesse. Ideo dicebat do. ¶ De. hic q̄ in casu nostro non expirat officiū procuratoris propter tacitam reuocationē. quia sic plus operaretur tacita reuocatio q̄ expressa. quod absōnū videtur. sed ideo q̄ morte principalis expirat officiū coadiutoris. vt in. c. j. de cle. egro. cū similibus. in. vi. Certe hoc dictū est expresse cōtra hunc tex. vbi aperte dicitur q̄ reuocatur mandatu. patet ibi. dū dicit reuocari censemur et c. Ideo dicere potestis q̄ vbi est eadē ratio non debet plus operari tacita reuocatio q̄ expressa. sed secus vbi est diuersa ratio. et est in casu proposito vt patet ex rationibus superius alle. pro ratione cle. Deum glo. in ver. et facit. inducit cle. ad duas questiones. Prima est an mortuo eo qui dedit vicarium expiret officiū vicarij. quia videtur q̄ sic. et ita etia seruatur. vt glo. dicit per hanc cle. de offi. vica. romana. in. vi. Si autem non est mortuus sed excommunicatus. tunc suspenditur officiū vicarij. non autem extinguitur vt ibi probatur. et eodem modo diceremus contingente excommunicatione in persona prelatis constituentis procuratorem. quia suspenderetur officiū procuratoris non autem extingueretur. Secunda questio est an mortuo prelato qui compromisit de rebus ecclesie finiatur compromissum: quia videtur q̄ sic. per hanc cle. de quo in Specu. de arbit. §. finitur. vers. quid si prelatus. Hanc glo. nō. fm do. minum An. in eo quod dicit de officiali et etiam de compromisso. Quid autem econtra si compromissum sit in prelaturam sub nomine dignitatis. an compromissum transeat in successorem. Dic q̄ non. vt nō. Barto. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulga. et pupilla. ratio q̄ ex natura negocij in quo communiter aliqui tantum consueuerunt eligi videtur contemplata persona nō dignitas. ergo et c. argumen. nō. in. c. fi. de offic. delega. videtis. §. de offi. dele. cle. vnica.

De resti. in integ.

Rubrica.

De ecclesia aduersus.

¶ Ponit primo dictus. Secundo illud determinat et declarat ibi: s̄ nō fiet. ¶ Mo. primo q̄ aduersus prescriptiones currentes aduersus seu contra ecclesiam datur ecclesie restitutio. dum tamen ecclesia sit lesa fm do. An. certe eo ipso videtur ledi: q̄ currit prescriptio. Ad hoc. l. si in emptione. §. minores. ff. de mino. ¶ Mo. secundo q̄ in lesionibus cōtingentibus ex cursu temporis est dare tēpus ad quod datur restitutio et tempus infra quod datur scilicet tempus quadriennij. ¶ Nota hic tex. apertus q̄ tē-

pus ad quod d3 dari restitutio nō pcludit tps quadriē
nī infra qd d3 dari qd qualiter itelligi debeat. j. patebit.
¶ Mo. qd restitutio limitat ad qualitātē lesionis vt ad
tantū tempus de restitutio infra qtu3 tps se extēdit le
sio z nō vltra. ¶ Gl. j. dicit qd determinat cle. hic qd nō.
in. s. sed si per pzetorē. in. l. quotiēs. ff. ex qui. cau. maio.
dicit etiam guil. qd determinare pōt nō. per Inno. s. eo.
c. si. vbi dicit Inno. qd l3 tēporales pscriptiōes nō
currant minoribus. sed ipso iure seruentur illesi. l. in mi
noribus. C. in qui. cau. resti. in inte. nō est neces. secus tñ
in ecclesijs. qz currūt. sed datur restitutio qd hic appo
batur. l3 Hosti. in. d. c. si. tenet cōtrariū. fm Guil. potes
etiam declarare que ponit Inno. z Hosti. s. e. c. audit. j.
vbi nō. an aduersus pscriptiōē. xl. annoz detur resti
tutio ecclesie. qz hic videt qd sic. ¶ Mo. bene hoc dictū
propter ea que dicent in alia glo. in vbo lapsus. ¶ Glo.
ij. querit qd habebit petere restitutionē pro ecclesia. an
illaz noie ipsius poterit petere prelatus sine speciali mā
dato. Rñdet qd sic. alle. nō. per Inno. s. eo. suscitata. al
le. etiam nō. in Spe. eo. ti. ¶ Secundo querit quid si p
lapsus tps nō ledere ecclesia. sed prelatus vel alia per
sona ecclesie. Exemplū qz lapsus est tps in quo prela
tus debuit prouidere. vel in quo canonici debuerunt eli
gere. an concedetur restitutio. Respondet glo. qd nō.
alle. nō. s. e. c. si. in. vj. z nō. in Specu. eo. ti. ¶ Mo. bene
glo. primo qd l3 prelatus dicatur procurator. nō tñ solū
pōt illa que potest procurator habens liberam. sed etiā
potest omnia exigentia speciale mandatū. ad hoc quod
nō. de ele. is cui. in. vj. z dic vt ibi. qd nō est verū qd posset
omnia exigentia speciale mandatū. vt pz ex ibi nō. ¶ Se
cūdo nō. qd appellatione ecclesie nō cōprehendit prela
tus vel canonici ecclesie respectu iuris priuati prelati vñ
canonicorū fm do. An. ¶ Item nō. bene ex glo. qd quo
ad restitutiōis beneficiū nō eodē priuilegio gaudet cle
ricus in rebus proprijs quo gaudet in rebus ecclesiasti
cis. z sic limita nō. de pig. in. c. ex litteris. z. xvij. q. j. in. c.
similiter. ¶ Gl. aduersus querit qd importat hec dictio
dicens: qd dicitur qd cōtra subdens qd in materia restitu
tionis multum vsitatū per legislatores. ¶ Glo. lapsus
querit de exemplo qñ ecclesia dicitur ledi ex lapsu tps
ita qd dari possit restitutio. Rñdet ponēdo exēplum per
c. ij. s. eo. z per. c. auditis. z. c. corā. puta qz infra tps sta
tutū nō pduxit pbatōē quā pducere poterat. ¶ Se
cundo exēplificat glo. per. c. cōstitutus. s. eo. vt qz eccle
sia non obtulit precium emptori. z sic recuperaret rē cū
posset infra certū terminū. Tercio ponit glo. exēpluz p
c. si. eo. ti. f. qñ lesa est: qz passa est labi decendiū datū ad
appellationē interponendā. ¶ Itaz in omnibus predictis
casibus ex quo lesa ē ex lapsu tps dabit restitutio vt h
dicat. ¶ Iuxta predicta qrit glo. quid si ecclesia lesa est
ex eo qd lapsū est biēniū datū ad appellationē psequē
dam cū tñ in illo biēnio fuisset legitime impedita. an tūc
seruabitur ipsa ecclesia illesa ipso iure. an vero dabit re
stitutio. Dic qd nō seruabitur ipso iure illesa sicut nec q
libet maior. de ap. ex ratione. cuz ibi nō. sed dabit sibi re
stitutio. vt ibi habet. Cōclude ergo in hoc tpe dato ad
appellationē psequendam. qz si lapsus est annus eccle
sia negligente z non impedita datur secundus demum
mediante restitutione. Si vero lapsus est annus pñmus
ecclesia existēte impedita datur secundus ipso iure sicut
z maior. Si vero labat secundus annus. tunc siue negli
gentia siue subsistente impedimento lapsus sit dabit re
stitutio. qz ipso iure currit. vt patet ex nō. in. d. c. ex ratio
ne. de ap. z c. ¶ Ultimo querit illa gl. qd de pscriptio
ne. xl. annoz an ptra illā restitui posset ecclesia. Rñdet
glo. qd nō. qz sic erat in illa de iure antiquo. vnde cū hic
de tali pscriptiōe nihil immutet. qz de illa nil loquit.
ergo z c. patet qz hic solū loquitur qñ agit de pscriptio

ne cōtra cuius lapsum restitui pōt. qz tūc pcedit qd hic
dicitur. vt infra quadrienniū peti possit. sed cōtra dictā
pscriptiōē nō datur restitutio. vt dictū ē. ergo z c. cū
glo. concor. Ber. Inno. z Pbi. s. eo. auditis. z ita pro
nūciauit Clemens quartus. vt refert Spe. e. ti. s. si quis
autem. ver. hoc autem notandū. motus qz nō reperitur
in iure cautū qd restituatur ecclesia aduersus talem pre
scriptiōē. l3 reperiat qd quedā tpa vt scismat. z similiū.
subducantur de tpe pscriptiōis. vt in. c. de quarta. de
pcrip. Hosti. tenet cōtrariū. z idē tenet h Ste. z Pau.
per hanc cle. que simpliciter loquit. z qz ecclesia cōpara
tur minori. s. e. c. j. sed minori datur restitutio aduersus
talē pscriptiōē in. l. si. C. in qui. cau. resti. non debet ef
se necessaria. Nec ob. si dicat eadē ratiōe restituat qua
drienniū infra qd dat restitutio. z sic erit processus in in
finitum. cōtra. c. cū in multis. cū concor. de rescrip. li. vj.
qz respondet qd nō sequitur. qz immo non restitueretur ad
uersus tale quadriennium. qz ius spirituale facilius tol
litur. z semel concessum amplius non datur. facit. l. nec
non si quis sepius. ff. ex qui. cau. maio. z quod not. C. de
diuer. rescrip. l. j. per Ly. idem tenet hic Jo. an. in addi
tione. dicit enī super hac glo. in verbo nō cōpetit. qd im
mo aduersus lapsum dicte pscriptiōis. xl. annorū cō
petit ecclesie restitutio per hanc cle. per quam reproba
tur fm eum opi. Ber. z sequaciū in. c. auditis. e. ti. z ap
probatur hec opi. Alcur. per nō. in auē. de eccle. tit. s. p
temporalibus. coll. ix. z Hosti. in summa huius ti. s. itē
op. Ald hoc alleg. Pau. z zenze. qz ponere exempla ad
hanc decre. que posuit glo. nō videt esse de mente cle. qz
sic esset supflua cum dicta exempla z casus dictorū exē
plorū essent determinati per iura alle. in glo. vnde videt
qd de mente cle. fuit loqui in pscriptiōibus extra iudi
cialibus in quibus erat dubiū propter opi. doc. z sic cō
sequenter videt loqui de pscriptiōe. xl. an. de qua erat
opi. in. c. auditis. Ald hoc qd dixit guil. in prima glo. vbi
dixit qd hec cle. venit ad determinandū nō. in. c. auditis.
s. e. do. An. hic glo. tenet. credo qd non vidit additionez
rōnis Pau. z zenze. Finaliter posset responderi. qz hic
non intendit principaliter decidere quo casu detur resti
tutio. sed infra quantū tempus. de quo erant opi. vt pa
tet in glo. magna. facit quod habet in cle. si dignitatem.
in fi. de prebē. ¶ Glo. lesam. op. qd nō detur restitutio ec
clesie. l3 sit lesa. s. e. c. j. cū ibi nō. z de. re. ec. nō alie. c. pe.
So. gl. hic qñ fuit lesa enormiter. ibi qñ in modico. quo
casu ecclesie sicut nec minori restitutio non concedit. ff.
e. l. scio. ¶ Secūdo querit an si ecclesia sit lesa in nō op
ponēdo declinatorias ifra terminū possit restitui remit
tit ad nō. s. eo. c. corā. qz veritas est qd nō. qz videt agi de
modico p̄iudicio ex quo nō attingunt merita cause z
negocij principalis. de quo etiā vidistis in. c. j. z. ij. de re
sti. in integ. in. vj. vnde non insisto. ¶ Glo. finiri. opponit
qd immo nō sit necesse finiri infra quadrienniū. qz ppter
lit. cōtes. sit pmutatio iuris cōpetentis in. xl. an. l. si. C. de
pcrip. xxx. an. Sol. glo. qd p̄ium est verū regulariter.
Fallit in officio iudicis qd datur pro restitutiōe ipetrā
da. qz in eo est speciale. vt nō ppetuet p lit. cōtes. ad hoc
de offi. iudi. c. ij. cū ibi nō. immo est necesse oīno causam
finiri infra quadriēniū. qd tñ glo. tēperat esse verū si sta
ret per ecclesiam. sed si nō staret per eam sed per aduer
sarium. tūc posset causa extendi vltra quadriēniū. l. petē
de. in fi. C. de tempo. in integ. resti. peten. ex quo glo. in
fert qd si per appellationez aduersarij forte dolose inter
positam protelata sit causa vltra quadriennium non im
putabitur ecclesie quin illam possit psequi etiam post
quadrienniū sicut nec imputaret minori. ad hoc alleg.
glo. l. intra vtile. ff. de mino. z de reg. iur. imputari. in. vj.
Ald hoc etiā. e. ti. c. j. in. vj. z quod nō. s. eo. cū ex litteris
super glo. ij. per que patet idē esse si allegetur enormis

simū damnum ecclesie vel tps vite prelati. cuius tpe surrexit lesio. l3 de hoc ultimo sint opi. q2 Archi. sentit contrariū. iuxta no. in. d. c. j. ad fi. de resti. in integ. in. vj. in gl. fi. et sup ea. Demū glo. in ver. sed quid si post. querit ecce q2 finitū est quadrienniū ex negligētia ecclesie tñ hoc nō obstat ei cōcessa est ei restitutio. an tenebit snia et eadē qd possit esse in minore leso facto maiore. refert glo. q2 Accur. in. l. fi. C. de tēp. in integ. resti. petē. tenet q2 sic. q2 talis sententia non est contra ius litigatoris. ideo debet tenere. l. ij. C. qñ puo. non est neces. de re iudi. c. j. qd glo. hic dicit intelligendū si non appellet. et ita credendū est fuisse de mente Accur. alleg. d. l. ij. C. qñ puo. non est neces. et de re iudi. cum inter nos. Refert demū glo. q2 aliq contra mouetur. q2 restitutiones cōceduntur contra ius cōe. vt. l. j. ff. e. et l. in honorarijs. §. sed cum rescissa. ff. de ac. et ob. merito sunt restringēde nō laxande seu ampliā de. qd fieret fm opi. precedentē. alle. d. §. sed cū rescissa et de reg. iu. que a iure. in. vj. ad hoc etiā alle. insti. q2 sententia lata post tps datū tutori ad proseguendā excusationē ipso iure est nulla. ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. psequens. eade ergo ratioe et ista. Ad hoc etiā qd not. in. l. properandū. post prin. C. de iudi. vbi no. in simili. q2 sententia lata post tps triennij in alia causa q2 restitutio nis ipso iure est nulla. et sic per consequens eodē modo lata in causa restitutionis post quadrienniū. Hanc opi. etiam Diobertus tenuit: vt glo. refert. pro qua etiā alle. cle. appellanti. j. de appel. et sic residet per quod videtur approbari opi. Dy. zen. hic dicit q2 prima opi. est verior. mouetur. q2 fauor est rei causaz finiri infra quadrienniū. vnde cū eo volente posset aliqñ procedi ultra quadrienniū. C. de tēp. in inte resti. petē. l. pe. ergo eodem modo poterit eo patiente et de lapsu tēporis nō excipiente et si sic procedat tenebit sententia. debuit enim vt non teneret excipi et pbari de lapsu sicut consuevit dici in simili in tpe fatali appellationis. qd d3 excipi et pbari. C. de tēp. ap. l. fi. §. si. ad. §. cōsequens. rñdet q2 ibi est spāle fauore pupilli. sicut est speciale q2 excusatio p falsuz obtentā est ipso iure nulla. l. j. C. si ex falsis allegationibus vel dicit q2 illud ideo quia in prin. tenuit datio tutoris. l3 esset caritura effectu si infra tempus debitū excusatio p poneretur. ideo si nō proponit infra tēpus. sed eo lapsu admitti non d3 in dānum pupilli. Et precedens solutio magis concludit ad no. in. l. properandū. dicit q2 ibi ideo non tenet sententia: q2 erat lata per acta que perierant. ideo nihil potuerunt ordinabiliter agere. de accu. qualiter. j. Tñ aduertendū est: q2 rō zenze. satis v3. q2 l3 possit reo dilationē petēte prorogari instantia non reperit q2 aliter possit prorogari. do. An. hic recitat opi. Oldr. de qua per Ly. in. l. properandū. et per Bar. ibi proseguendo quattuor casus. q2 qñq3 statuitur tempus parti. quādoq3 actioni. qñq3 iudici. qñq3 instātie. primis duobus casibus v3 sententia post tempus lata velut lata contra ius litigatoris. Tertio casu idem: q2 tenet. l3 iudex quādoq3 puniatur. l. j. vt omnes tam ciuiles q3 criminales. Fallit si cum lapsu tēporis finiretur iurisdictio. de offic. dele. de causis. Quarto casu non tenet. vt. d. l. properandū. et qd no. ibi. Ex predictis apparet q2 pūctus qñtio nis. gl. stat in hoc an hoc tempus statuatur instantie an actioni. do. An. et zenze. sentiunt q2 actioni et sub hoc mēbro ponit do. An. casum. l. fi. C. de tempo. in integ. resti. petē. que loquitur de quadriennio restitutionis dāde. de quo hic. et sic videtur tenere primam opi. hic posita. Nō ibi videtur q2 secunda opi. in qua gl. residet sit verior. q2 tempus videtur statui instantie non actione. qd sic ostēditur. quia vbi tempus statuitur a iure ad litem determinandam intelligitur statui instantie. vt patet ex. l. properandum. C. de iudi. cum ibi not. Nam ibi bis verbis vti tur et tñ cōmuniter intelligitur q2 statuatur tempus instan

tie. ergo et c. Ad hoc etiam hec cle. que dicit q2 causa debet finiri infra quadrienniū. et sic videt referre se ad instantiam. ar. no. C. de transac. l. causas vel lites. et de verbo. sig. c. forus. Aduertendū tñ. q2 dicit do. Pde. q2 arbitriū potestati cōcessum nō extendit ad instantiaz. alle. l. si in. l. §. ff. locati. et ibi per Bar. vide oino ibi. Glo. quadrienniū op. q2 immo detur vtilis annus. l. in honorarijs. §. sed cū rescissa. ff. de ac. et oblig. Soluit q2 illud olim. hodie secus est. q2 illius loco dat quadrienniū cōtinuū. Quod autē dicit tps vtile et qd cōtinuū. patebit ex glo. se. Assumamus ergo eā. Glo. pūtinuū. querit q2 in iure sit mētio qñq3 de tpe cōtinuo vt hic. qñq3 de vtili. vt. d. l. in honorarijs. §. sed cū rescissa. qd dicatur esse tēpus cōtinuū. et quod vtile. Rñdet glo. q2 tps cōtinuum est illud qd iuxta sonū verbi continue currit: non attēto an dies sit feriata. an non. et an quis sit in presentia an in absentia. et an habeat copiam iudicis an non. et sub isto cōprehenditur tempus quod dat ad prescriptiones. l. fi. C. de prescri. lō. tēp. Tps vero vtile est qd nō currit diebus feriatis. vel qbus q3 est impeditus agere rōne absentie. vel nō habita copia iudicis. l. ij. C. de diner. et tēp. prescrip. et sub isto cōprehendebatur vtilis annus q2 oliz dabatur ad restitutionē petendā et qui hodie dat actio ni rescissorie. de quo in. d. §. sed cū rescissa. Aduertendū tñ. quia vt dicit glo. quoddā est tēpus ex toto continuum de quo est supradictum. quoddā ex toto vtile. vt est tempus de quo similiter est predictum. quoddā est vtile de quo ad principium: q2 non currit nisi scienti. sed cōtinuū in progressu: vt tempus datum ad appellationem interponendā. l. ab eo. C. quomodo et quando iudex. et l. j. C. de ferijs. Quoddam est continuū vno respectu. vt quia veniunt dies feriati et dies nō feriati. sed alio respectu vtile. vt quia nō currunt tēpora absentiarū et iusti impedimenti. de quo de concess. preb. q2 diuersitatem. in fi. et sub isto quarto membro dicit glo. q2 pōt poni tps quadrienniū. de quo est in littera nil alle. sed pro hoc videtur casus in. l. fi. C. de tempo. in inte. resti. peten. ad finē. Nota bene glo. istam qñ dicatur tempus ex toto vtile. et quando ex toto cōtinuū. et quomodo pōt ad quid esse vtile. et quoad quid esse cōtinuū: q2 est plenior gl. de corpore iuris l3 domi. An. intelligo. §. de iure canonico. Nam de iure ciuili habetur gl. magna. vnde hec sumpta sunt in. l. fi. C. de tempo. in inte. resti. peten. Sed quomodo cognoscemus an sit vtile vel cōtinuum. dic si in iure hoc exprimitur. ar. c. porro. et c. recepimus. de priuile. et de deci. ad audientia. vel si dicitur cōtinuū vel vtile presumendū est q2 ex toto sit sic nisi aliud appareat. iuxta no. ff. de ed. edic. l. cu3 sex. in. l. annus. ff. de calū. et in casu nostro. l3 simpliciter hic dicat. continuum tamē apparet. per. d. l. fi. C. de tēpo. ap. tempora absentie et iusti impedimenti subducenda. et per consequens hoc respectu vtile. In dubio vero si simpliciter statuitur certum tempus nec adiicitur sit continuū vel vtile. glo. est singularis et non est alibi quod presumitur esse continuū in rubrica. ff. de diuer. prescrip. quod limitat alia gl. singularis fore veruz quando tempus statuitur a parte iuris ciuilis. secus si dispositione pretoria ita nota. glo. insti. de perpe. et temporalibus actionibus. §. j. et Bart. in dicta rubrica. per que a3 dixi q2 cum constitutio synodalis edita ab episcopo vel prouinciali edita a legato vel alia edita a domino temporalis. vt marchione vel simili dicitur constitutio pretoria. iuxta no. per Bart. in. l. patris. ff. de bono. pos. et ff. de verbo. obliga. l. stipulationes. ij. quod tempus intelligeretur esse vtile. secus si esset statutum edituz a populo. licet a domino confirmetur. per. l. omnes populi. ff. de iusti. et iu. Glo. a tempore lesiois. querit a quo tēpore currat minor illud quadrienniū. et similiter maior eo casu quo ei cōpetit restitutio. a quo

enim tpe currat ecclesie hic aperte dicitur. Rñdet glo. q̄ minoz lesio currere incipit a prin. xrv. anni. z sic finita etate minoz. Maiori vero lesio tpe absentie incipit currere a tēpore reuersionis lapsio modico tpe q̄ dat ad sarcinulas cōponenda. l. ab hostibus. §. sed q̄ simpliciter. ff. ex quibus cau. maio. z in hoc differunt ab ecclesia. q̄a ecclesie statim currit a tempore lesionis z est ratio: q̄ ecclesia ponitur in pūcto. xrv. anni in principio. z sic loco minozis facti maioris. vt no. in. c. j. z. ij. §. e. i. vj. Ad hoc q̄ si a's ecclesia censeretur minor nunq̄ ei curreret q̄ esset absonum. ar. l. j. ff. de vsur. ¶ Secundo glo. in verbo. z no. inducit cle. ad no. per Inno. in. c. corā. §. eo. vbi dicit Inno. q̄ si dato termino peremptorio ecclesie ad probandum z infra illud non probabit propter q̄ lata fuit sententia cōtra ecclesiam q̄ sibi incipit currere quadrienniū ad restitutionē petendā a die finis seu lapsus peremptorij nō autem a die sententie. Nā constat prout hic dicit cle. quadrienniū incipit currere a die lesionis. sed finito termino statim lesio fuit cōpleta propter quaz danda esset restitutio si peteretur ab ecclesia etiā si nulla sententia fuisset secuta. vt in. c. ij. z. iij. §. eo. tit. igif z c. propter quod concludit Inno. vbi. §. q̄ vbi secuta est sententia post lapsum talis perēptorij caute facit petens restitutionem si petit nedum aduersus talem sententiam. sed etiā aduersus pbationē. q̄ ex vtriusq̄ lesio surrexit. Faterur tñ Inno. ibi. z glo. refert hic q̄ aliqui dicūt cōtrariū dicentes q̄ quadrienniū cōputat a tpe sententie z satis est petere restitutionē cōtra sententia. ad hoc alle. l. j. §. j. ff. de mino. sed primū dictum plus placet Inno. z sic residet gl. z ipsa vitas ē vt apparet ex predictis z c. ¶ Glo. si minus. hec glo. tota quasi legalis est z ponit tres opi. legistaz z tertiā approbat z coadiuuat. ¶ Primo cōtrarij rñdet. hic est epilogue. Jo. an. op. pro introitu glo. z videt q̄ vbi lesio surgit ex tpe non de quadrienniū ad restitutionē petendā si minoz tpe surrexit lesio. vnde op. de. l. q̄ si per pretorē. §. quoties. ff. ex qui. cau. ma. z. l. necnon. §. si q̄s sepius. e. ti. z. l. fi. ff. de mino. cū multis alijs similibus alle. in glo. Huius timore contrarij facta est glo. que dicit q̄ olim dissensiones erant inter legistas. de hoc an valet: si minoz tepore quadrienniū surgat lesio detur restitutio infra quadrienniū. q̄daz enim: z fuit opi. Accur. Bul. Alzo. z By. qui dicebat q̄ non. vnde considerabant duos esse casus pncipales. q̄ interdum petebatur restitutio aduersus lesionem surgentem ex sententia vel contractu. z tunc clarū q̄ dabatur quadrienniū integrū. vt in. c. j. z. ij. §. e. in. vj. z. §. e. pstitutus. C. de temp. in inte. resti. pe. l. fi. Interdum petebatur restitutio aduersus lesionem surgentem ex lapsu temporis. z tūc si surrexerat a lapsu temporis quadrienniū vel maioris adhuc clarū q̄ dabatur quadrienniū. Si vero surgeret ex lapsu temporis minozis quadrienniū. z tūc f3 eos non datur a iure integrum quadrienniū ad restitutionē petendam. sed solū tantū tps q̄tuz est tempus lesionis. z sic intelligunt iura prealle. in contrarij. Hozū opi. videtur contra. l. fi. C. de tempo. in integ. resti. pe. que simpliciter dat quadrienniū. z aperte videtur esse cōtra hanc cle. vnde recitat glo. secundam opi. que erat Jac. Blanderini z Odof. qui tenebant cōtrariū. vnde dicebat considerāda esse duo tēpora. s. tēpus infra quod debet dari restitutio z tps ad q̄ restitutio d3 concedi. Tps ad quod d3 dari restitutio est tps ex cuius lapsu surrexit lesio. z istud est q̄nqz quadrienniū q̄nqz maius q̄nqz minus fm accidētia factorū fm quā cōtingit q̄nqz lesionem causari a cursu maioris tps. q̄nqz a cursu minozis tps. §. eo. constitutus. z. c. auditis. z. c. ij. eo. tit. li. vj. Tps vero infra quod debet dari restitutio est tēpus quadrienniū. z illud integraliter est dandum etiā si a cursu minozis tps surrexit lesio. l. fi. C. de tēpo. in integ. re-

sti. peten. quod temperant predicti esse verū nisi in tēpore quadrienniū reperiatur infra tantum tēpus negligēs q̄tum est tēpus ad quod debet dari restitutio. a's enīz si esset negligens infra tantum tempus nō restitueretur post negligentiam talē etiam si infra quadrienniū ad huc effemus. Ratio quia tempus negligentie cōputatur cum die vel tempore lesionis vel absentie z cum illo cōpensatur seu illud corodit. z sic intelligūt isti iura in cōtrarium alle. Hec opi. secunda videtur falsa eadem ratione qua precedens. s. q̄ lex finalis. C. de temp. in inte. resti. peten. simpliciter dat quadrienniū z aperte etiā videtur contra hanc cle. ideo datur tertia opi. que in tempore ad quod concedi debet restitutio. concor. cum precedente. sed in tēpore infra quod discordat. quia dicunt q̄ tempus infra quod debet dari restitutio indifferēter est vniforme. etiā si tēpus ad quod debet dari restitutio sit minus quadriennio. etiam z si negligens sit habens restitutionem petere infra tēpus quadrienniū per tantū tempus ad quantūz debebit dari restitutio. per. l. fi. prealle. facit hec cle. in tēpore vero ad quod debet dari restitutio. concor. cum precedentibus opi. q̄ illud est tantū q̄tum fuit tēpus lesionis z non amplius. ne a's in lucro reperiatur qui restitutionem petit. cōtra. l. j. in pnci. z. l. vj. ff. ex quib. cau. maio. vbi patet q̄ sufficit q̄ non versetur in dāno. q̄ plus nō debet asserre restitutio quā abstulerit lesio. l. q̄ si minoz. §. restitutio. ff. de min. z sic intelligunt iura in contrarium alle. vt sic de tempore loquantur ad quod debet dari restitutio. quod est difforme z est quandoqz minus quadriennio fm accidentiam facti. nō in tēpore infra quod debet dari. quia illud semper est vniforme z est tempus quadrienniū. z hanc opi. sequebatur domi. De. de bel. pertica. z hec opi. tertia hic approbatur fm glo. per hanc cle. que fm hoc facta fuit ad decidendas opi. Hanc opi. hic approbatam confirmat glo. quia satis videtur absurdum rigorosum z mirabile q̄ lesus in lapsu diei tantum habeat restitutionē petere z obtinere infra diez prout vult prima opi. vel saltē se preparasse prout secunda opi. quia sic nimis angustaretur habens restitutionē petere ptra. l. fi. C. de ed. diu. hadri. tol. z. l. quoniam. C. de hereti. hoc etiam secundo confirmat glo. alia ratione. quia si quis esset lesus lapsu trienniū in vlu capione rei mobilis non debuisset dari quadrienniū fm primā opi. sed hoc videtur falsum. q̄ oliz dabatur utilis annus taliter. lesio ergo z per cōsequens hodie debet dari quadrienniū quod loco utilis anni successit. vt. l. fi. C. de tempo. in integ. resti. pe. argu. c. ecclesie. ij. vt li. pendē. z. l. j. §. j. C. de rei vro. actio. per que concludit glo. tertiāz opi. fore veram vt indifferēter tēpus infra quod debet dari restitutio sit tempus quadrienniū etiam si tempus ad quod sit minus. vel etiam si negligens sit infra illud. Adodo restat respondere ad cōtraria. §. formata. z q̄ insistere in solutōe cōtrariorū predictorum esset declarare leges. ideo non insisto. sed do vnam solutionem generalem ad omnia cōtraria quam hic etiam glo. amplectitur v3 q̄ ptra loquuntur in tēpore ad quod debet dari restitutio quod ē difforme fm accidentiam factorū z minus quandoqz quadriennio. l. fi. C. de tempo. in integ. resti. pe. z he cle. loquūtur in tēpore infra q̄ debet restitutio concedi. q̄ est semp vniforme. vt est dictum. vel dicit glo. in ver. vel suis. q̄ si q̄s vellet intelligere illa iura nō pro tempore ad quod. sed de tempore infra quod potest dici q̄ loquitur de anno utili secundum tempora antiqua z quando lesio in anno contingit. vt in. §. si quis sepius. vel non loquitur de restitutione concedenda officio iudicis. sed de illa que ipso iure fit a lege absq̄ facto iudicis. vt in. l. si debitor. ad velleianum. cum simi. vel de restitutione aliqua non loquitur. vt in. l. cū post. ff. qñ actio de peculio est anna

lis. et per hoc sit responsum ad iura in contrarium allegata. **¶** Modo restat respondere ad rationes quas faciunt tenentes opi. oppositam. dicunt enim primo quod si opinio sua non teneatur. sed secunda vel tertia sequitur absurdum v3 quod deterius erit conditio illius qui vsucepit tempore minoris etatis aduersarii vel tempore absentie illius causa reipublice quod si tunc non vsucepisset. quod est absurdum. et consequenter erit melior conditio illius contra quem est vsucaptum quam illius contra quem non est vsucaptum. quod similiter est absurdum. quod patet. quod si vsucapio fuerit inchoata maiori etate vel contra maiorem post reversionem compleretur triennio. infra quod tantummodo audiveretur is contra quem vsucapitur. sed si compleatur in minori etate. ut in absentia aduersarii quadriennium si bi datur infra quod auditur aduersarius contra quem vsucapitur. et sic maius tempus reperitur habere is contra quem vsuceptum est in minori etate vel tempore absentie quam si nullo modo esset tunc vsucaptum contra eum. sed post maiorem etatem vel in presentia esset completa. quod est absolum. quod non debet vsucapio in minori etate vel absentia aduersarii facta tollere vel diminuire ius vsucapiens. immo illud augmētare vel fortificare cum inducta in fauorem vel augmentum non debeant operari contrarium. ar. l. non solet. ff. de reg. iur. et regule quod ob gratiam. de reg. iur. in. vj. et l. quod fauore. C. de legibus. et l. in bello. §. si quis seruus. ff. de captiuis. cum igitur hoc sit absurdum. ergo et per consequens opi. secunda et tertia ex qua sequitur absurditas. absurditates autem in iure sunt vitande. l. non absurdum. ff. de bo. liber. et l. quod dicitur. ff. de impen. et cle. romani. de iure iur. de re iudi. apostolice. in. vj. Respondet glo. per interpretationem. unde dicit glo. quod non est verum quod deterius sic conditio vsucapiens contra existentem in minori etate vel in absentia quam si vsucepisset. quod patet. quod si non esset vsucapio tunc completa posset ipso iure sine alio obstaculo vindicare rem suam infra triennium. sed modo ex quo est completa in minori etate vel in absentia non potest is contra quem est vsucaptum vindicare rem. immo obstat ei vsucapio nisi impetret tolli obstaculum vsucapio. nis adeo quod si quosdam ad hoc agere posset pro recuperatione rei quoniam est vsucaptum est necesse quod prius inteter iudicium rescindens hoc est implorare officium iudicis per quod prius rescindat impedimentum vsucapiois. postea vero intentare habet iudicium rescissorium. hoc est prestinam actionem que sic appellatur: quia competat vsucapione rescissa. insti. de accusa. §. rursus. In hoc tamen ultimo dicit glo. quod seruatur de facto contrarium: quod non sunt duo iudicia separata. vnu. scilicet. quo impetretur officium rescindens. aliud quo impetretur iudicium rescissorium. imo eodem iudicio simul hec expediuntur: quod eodem libello simul vtrumque intentatur extra ordinem. tamen quod petitur vsucapionem rescindi et illa rescissa rem restitui. facit quod non. in simili in. l. quod de inofficioso. ff. de inoff. test. et l. iij. §. j. ff. ad exhib. et quod non. In. in. c. cum ex litteris. §. e. et in spe. et. in quarta parte. ver. sed nunquid in eadem. per hoc patet quod non est melior conditio illius contra quem non est vsucaptum: quam illius contra quem est vsucaptum quod vendicando infra triennium. quod potest quoniam non est vsucaptum perpetuasset actionem infra. lx. annos. l. si. C. de prescrip. xxx. anno. Sed eo casu quo est vsucaptum. l3 implorando officium iudicis infra quadriennium non perpetuasset illud per contestationem. ut. §. dictum fuit in alia glo. Ideo nimirum si equum fuit dari longius tempus eius contra quem vsucaptum est in minori etate vel in absentia quam illi contra quem vsucapitur in maiori etate et in presentia: quod si illud tempus triennium quod est minus fauorabile. quod sine aliquo obstaculo agit et recipit perpetuationem infra. xl. annos. quod non est in tempore quadriennium. ideo equa fuit in hoc dispositio iuris. quia qui in vno grauatur et c. l. eum. ff. de iure iur. Habetis glo. vestra expedi-

ta ex qua habetis quod est dare iudicium rescindende vsucapionis vel alterius actus ex quo actu surgit lesio quod alio nomine nuncupat officium rescindens et dat ad remouendum obstaculum circa id quod est de iure validum et dat propter suam deum equitatem. Item est dare iudicium rescissorium quod alio nomine appellatur utilis actio rescissoria vel utilis restitutio. et an simul ista duo iudicia possunt inteterari et in eodem libello vidistis quod sic. An autem per iudicium rescindens possit implorare restitutionem rei. Dic quod sic. si lesio sit in traditione rei. alio secus ut sic illud det restitutionem quod abstulit lesio. l. quod si minor. §. restitutio. ff. de mi. et no. in. l. quod prius. §. item quoniam. ff. de pecu. et hec est veritas. **¶** Secundo habetis quod est dare in materia restitutionis tempus ad quod datur restitutio et tempus. j. quod. In tpe ad quod nulla est contentio. In tpe. j. quod tres sunt opi. ut vidistis. et glo. remansit cum tertia. v3 quod indistincte etiam minor et maior si lesi sint ex parte repositis possunt petere restitutionem in integrum infra quadriennium etiam si lesio a cursu minoris temporis surrexit. et etiam si negligenter se habeant in restitutione petenda infra quadriennium. et sic tempus istud quadriennium semper sit vniforme. et sic in effectu tenet opi. vltimum. et Ly. Bal. et in §. sed quod simpliciter. tenet secundam. scilicet. Ja. Bal. et Odof. et ea sequitur Ja. bu. per iura et rationes superius allegatas. Nec ob. predictae opi. hec cle. que dicta opi. corrigere videtur. quod dicit Bart. i. d. §. sed quod simpliciter. quod hec cle. dicta opi. non corrigat. immo potius illam approbat. Nam scire debet quod in minori non currit tempus quadriennium. nisi finita minori etate: quod in illa nullatenus currit. sed ecclesia semper ceteretur iure minoris. §. e. c. j. unde videbatur quod ei nunquam curreret quadriennium. quod tamen hoc esset absonum. statutum fuit quod a tempore lesionis curreret quadriennium. §. eo. c. j. in. vj. et sic in hoc ecclesia ceteretur iure minoris facti maioris. et hoc erat clarum quoniam ecclesia erat lesa ex lapsu quadriennium. vel maioris temporis. Propter hoc surgebat dubium an et quoniam petenda est restitutio ad minus tempus quadriennium. quod lesa est in lapsu minoris temporis quadriennium. an simpliciter ecclesia datur habere minus tempus quadriennium infra quod restitutionem petat si in illo sit negligens. et sic an tractari datur etiam ut maior isto casu sicut in precedenti. et hoc decidit in hac cle. quod non debet habere minus tempus quadriennium etiam si lesio surrexit ex cursu minoris temporis quadriennium etiam si negligens sit. et hoc vult hec cle. §. j. Bar. quasi in ecclesia hoc sit speciale quod indistincte ei detur quadriennium. et sic prius patet quod innuerit secus esse in alijs. per quod relinquitur quod hec cle. est seruanda quoad ecclesiam. sed quoad alios iura civilia re tenta secunda opi. pro qua videtur casus in. §. si quis sepius. ad quem non videtur sufficenter rursus. Nam ibi videtur loqui de tpe. infra quod datur restitutio peti. et tamen dicit quod si in anno fuit lesio datur infra annum restitui. Nec ob. si dicas ut dixit glo. quod ibi loquitur de utili anno secundum inra antiqua. ut dicit glo. in scda sol. ad illud. §. quod tex. dicit quod in anno continuo fuerit lesus. unde non potest dici postea quod de eodem anno loquat cum annus qui olim dabatur ad restitutionem petendam esset utilis. ut. §. dictum fuit in alia glo. Restat respondere ad inconvenientiam que glo. dicit sequi ex prima et secunda opi. Non ob. primum inconueniens de quo glo. hic dicit v3 quod si quis esset lesus in vna die haberet restitutionem petere in vna die. quod respondet quod restitutio proponi debet in vno die subducto tamen ante tempus quod datur ad preparandum. ar. d. §. sed quod simpliciter. postea vero haberet imputare sibi si negligens fuit quare se tantum artauit. si vero negligens non sit sufficiat quod petat restitutionem et illam principiet illa die et postea finit si poterit infra quadriennium. ut dicit Bartolus in. l. fina. C. de temp. in inte. restitui. alle. glo. de resti. in integ. l. diuus. unde data vigilantia contra illam diez tempus non potest iam corrodere seipsum ex quo negligens non est: quia cursus et corrosio causatur ex negligentia ut dictum est. Per hoc patet quod etiam non habet

obstare secundum inconveniens. quod allegatur de usufructu: quod si dabitur vigilatia poterit causa durare etiam per integrum quadriennium continuu. Et si dicatur eadem est ratio in maiore et minore que est in ecclesia. et sic idem ius debet esse. maxime cum ista equiparentur. s. e. c. j. Sustinendo opi. Bar. posset dici quod si eadem esset ratio. tamen hec cle. que corrigi iura civilia quoad casum istum non est extendenda ex identitate rationis. ar. no. in au. quas actiones. C. de sac. san. eccl. et in regula odia. de reg. iur. in. vj. Preterea potest dici quod imo non est eadem ratio. nam maior a principio vel minor factus maior potest esse in negligentia. sed ecclesia nunquam est in negligentia. quod ipse non negligit. et igitur prelati negligat ex hac negligentia surgeret causa dande restitutionis ecclesie. ideo interim infra quadriennium non potest tempus negligentie corrodere tempus lesionis. sicut dicimus in simili in minori etate non currit sibi quadriennium a tempore lesionis nisi sit negligens ne si dicamus currere cum adhuc sit minor detur restitutio restitutionis. et sic fiat processus in infinitum. l. interduz. ff. de mino. et d. l. fi. C. de temp. resti. in inte. pet. per quod concluditur necessario etiam secundum meam opinionem. Jac. balduni et sequatium ecclesiam debere habere integrum quadriennium. vel tertio posset dici quod hec cle. nihil facit. quod dicit quod restituitur ad tempus lesionis infra quadriennium. et etiam si sit minus quadriennio. Sed si sit negligens illud corroditur. ergo per consequens nullum est tempus ad quod detur restitutio. et sic quoad nihilum restituetur etiam attenda hac cle. que non impedit ex sui serie corrosionem ex negligentia. sed dicit dari restitutionem infra quadriennium precedens tantum dictum sibi magis videtur de mente cle. ex quo remanet conclusio quod in minori facto maiore. vel in maiore a principio leso ex lapsu temporis minoris quadriennio si negligens sit infra tantumdem temporis non dabitur postea restitutio etiam si aliquid supersit de quadriennio non ex defectu temporis infra quod. quia adhuc superest de illo. sed de effectu temporis ad quod nullus est ex quo est corrosus vel compensatur cum tempore negligentie. Sed contra predicta facit: quod ex quo datur quadriennium ad restitutionem petendam. ergo interim non potest deprehendi negligentia nisi lapso toto tempore. arg. l. qui hoc anno. ff. de ver. ob. Rnde quod non dat sibi simpliciter quadriennium ad restitutionem petendam. sed ita demum si. j. illud vigilanter se habeat. ut colligitur ex prealle. l. nec non. s. si quis sepius. cum alijs. s. alle. Item contra predicta facit quod si usufructus est completa in absentia non potest amplius usufructus vel prescribere: quod semel meum amplius non potest effici meum. l. res proprie. C. de le. et l. sequitur. s. qui lana. ff. de usufructu. Si vero non est completa. sed completur in presentia non videtur quid imputandum si restitutionem non petit antequam esset completa usufructus. quod ante non competit. ar. l. j. in fi. C. de anna. excep. Rnde quod si est completa usufructus nihilominus potest interim usufructus capi vel prescribere. quod quod dicitur quod meum est non potest per me usufructus. verum est si erat meus irrevocabiliter alius secus. l. ij. et ij. C. de me. causa. et l. in bello. s. si quis servus. ff. de cap. et l. segtur. s. lana. et quod ibi no. ff. de usufructu. Si vero non erat completa et in absentia. igitur esset inchoata sed finita esset in presentia. et tunc dicit quod interim est quod imputetur si non petit de iure communi cum possit: quia dilatio que datur ad petendam restitutionem de iure specialiter non impedit cursum temporis ad complendam prescriptionem de iure communi. vel ad corrodendum tempus lesionis. que corrosio fit de iure communi. unde igitur duraret tempus restitutionis concedende. ex quo tamen de iure communi esset corrosus tempus ad quod concedi debet non potest dari restitutio ex defectu temporis ad quod. et hanc dicit esse veritatem. ut sibi videtur. Et adverte. Adhibi

videtur quod interdum datur negligentia nondum completa lesione. et tunc igitur Bar. sentiat quod fiat corrosio ex hac temporis restitutione. tamen non credo verum cur in illo non potest dici negligens antequam competat. ut d. l. j. in fi. Sed si daretur negligentia iam completa prescriptione. tunc eius opi. forte de iuris rigore est verior. igitur credo quod in practica servaretur opi. glo. huius saltem in foro canonico. In foro civili forte servaretur opi. Bar. Et glo. quadriennio. op. quod ipso iure servetur ecclesia illesa a cursu prescriptionis. et per consequens non sit necessaria restitutio quia ecclesia equiparatur minori. s. e. c. j. Sed minori temporalis prescriptio ipso iure non currit. ut l. fi. C. in qui. cau. restitutio non est necessaria ergo et c. Solut gl. remittendo ad no. s. eo. constitutus. super glo. consuetudine. et in. c. fi. s. e. in. vj. veritas est quod igitur equiparetur quoad effectum. quia in effectu sibi non nocet prescriptio. non tamen equiparatur quoad omnia. ut sic servetur ipso iure illesa sicut minor. ut ibi patet et in similibus. Numquid autem prescriptio statutaria temporalis currat minori. Anno. quod non. per. c. constitutus. s. eo. Bar. aliter dicit in l. fi. prealle. De canonice servarent dictum Anno. Et glo. probabit. oppo. quod immo ex sola affirmatione ecclesie asserentis se lesam detur restitutio. ut patet. s. in pnc. cle. cuius contrarius hic dicitur. Solut gl. quod ille tex. debet suppleri per istum. ex quo concludit quod igitur ex affirmatione vel affirmatione ecclesie vel minoris asserentis lesionem examinatur an lesi sint an non. tamen non concedit restitutio nisi probetur lesio. ad hoc. l. nam et postea s. si minor. ff. de iure iur. et l. fi. C. e. de quo remittit ad no. in Specu. eo. ti. s. ij. ver. et illud. et plene in. d. s. si minor. Quero quid si petatur restitutio per viam exceptionis. an possit peti ultra quadriennium. videtur quod sic. quia que annua sunt ad agendum perpetua sunt ad excipiendum l. pure. in fi. ff. de do. excep. Et tene contrarius per. l. nec non. s. exceptio. ff. ex qui. cau. maio. Ratio quia hec non est mera exceptio. immo ideo non competit: quod competit actio. ergo solum durat ad tempus vite actionis. Ad hoc l. papinianus. s. si filius. ff. de peti. here. et quia imputandum est reo cur se non opponit ante. ex quo agere potuit. facit ad hoc de rescrip. qui autem. et quod ibi no. et per Anno. de or. cog. c. fi. et est expressus in. d. s. exceptio. et l. nam et postea. s. si minor. ff. de iure iur. Et Ad ob. huic dicto. l. que agnitis. ff. de excep. ubi datur restitutio solum infra quadriennium contra latam sententiam per falsas probationes et tamen competit exceptio perpetua. quia respondeat no. in. c. cum venerabilis. de excep. et per Bart. in l. diuus. ff. de re iud. qui dicit quod exceptio datur ad aliud quam actio seu restitutio in casu illo. quod ipsa exceptio ibi durat perpetua. Quero an istud quadriennium possit minui a iudice. Concludit Buil. quod non. ad hoc quod no. By. in regula indultum. de reg. iur. in. vj. et quod no. glo. de electione. cupientes. s. quod si per viginti. eo. lib. Ratio quia statuitur absque facto hominis a lege ad litem terminandam. ideo inuita parte non potest minui. arg. preallega. regule indultum. et xxvij. di. de his. igitur autem minui non possit. tamen potest prorogari petente reo et surgit ipsa prorogatio ipso iure data dilatione. l. petende. C. de temp. resti. peten. in inte. quod intelligo petendo dilationem. ut ibi. alius non credo. simile in au. si tamen. C. de temp. appel. ubi potest fieri prorogatio per viam compromissi. si etiam cum alius fieri non posset secundum unam opinionem. Item prorogatur a iure ex causa. puta propter legitimum impedimentum iudicis vel partis. ut absentie cause reipublice. l. intra utile. ff. de mino. et l. fina. C. de temp. restitu. peten. et hec est communis opinio. Bartol. tamen aliter dicit in l. secunda. ff. de re iudica. cuius opinionem. hic sequitur domi. De. sed an excommunicatus possit restitutionem petere. Buil. quod non. siue sit minor siue

prelatus. Ratio quia principaliter petendo restitutionem magis agere dicitur q̄ defendere. ar. c. ij. de offi. audi. fa. cit. quod no. de procur. ex insinuatione. per glo. vbi not. q̄ non potest restitutionem petere agendo interdicto si ne iudicio recuperande possessionis. facit de excep. cuz inter. z. c. significauerunt. vbi de hoc f3 Buil. secus dicit vbi incidenter peteretur prosequendo appellationē. puta si peteret se restitui aduersus lapsum ratione legitimi impedimenti z ob hoc maius tempus peteret: qz cū cōcessa sit prosecutio appellationis. de rescrip. c. j. in. vj. cōsequenter censerentur cōcessa omnia incidentia ad illā. arg. de offi. dele. preterea. z. c. ex litteris. Item secus dicit Jo. de lig. si excommunicatus appellans spoliatus sit post appellationem. quia posset agere per viam attentati. l3 non posset directe restitutionem attentati petere p̄ncipaliter. alleg. xxiij. di. In nomine domini. cum ibi no. vbi no. Jo. q̄ quandoqz quis possit restitutionem petere indirecte quā non possit directe petere. ad hoc qz hec petitio est de processu appellationis que sibi est permissa. vt. d. c. j. de rescrip. lib. vj. igitur z c. ar. dicti. c. ex litteris. facit. xj. q. iij. quoniam multos. z hoc tenet Ber. qd no. bene z tene menti. Ad hoc quod no. de appel. bone. z de maio. z obe. dilecti. Querit Pau. in cuius foro petitur restitutio ista. dicit q̄ in foro rei. alleg. l. ij. z fi. C. vbi z apud quem restitutio peti debet. de hac questione per Buil. de cu. in. l. qui certo loco. ff. de condi. indebi. z per Bar. in. d. l. ij. facit quod no. de fo. compe. c. fi. per do. An. Ultimo tractat hic Pau. an tempus negligentie prelati ex cuius facto surrexerit lesio ecclesie subducatur. de quo vidistis in. c. j. in fi. s. eo. in. vj. z glo. ibi tenet q̄ sic. l3 Archi. cōtra do. De. hic tangit primo an ecclesia aduersus confessionem possit restitui. dic vt dixi s. e. c. ij. in. vj. Secūdo an si minor tenet me obligatū: nec restitutionem petit an agere possit contra illum maiorem factum vel vt approbet vel restitutionē petat. dic q̄ sic. alle. ff. de ac. em. iulianus. s. si quis colludentem. z l. si indebitum. in princ. ff. rem ra. ha. z. l. j. C. creditorem cuius. pigno. non debere. Tertio quid si petatur dilatio que non potest claudi intra instantiam. remittit ad no. per Inno. de test. vltra tertiam. z ibi Inno. tenet q̄ non. z est iusta causa dandi restitutionem aduersus sententiam. potestis dicere hoc veruz vbi ex postfacto hoc contingit. sed si a principio adeo brevis est instantia forte ex forma statuti q̄ non posset dilatio etiā a principio claudi. tunc forte: quia non stare per partem nec per iudicem prorogaretur ipso iure. ar. no. in. l. j. in fi. C. qui ac cu. non poss. per Ly. Quarto an ex solo lapsu temporis probetur lesio. Joā. de fan. q̄ non. fm Euze. alleg. l. nam z postea. s. si minor. ff. de iureiuran. z quia posset esse q̄ non haberet probationes aliquas. do. pe. tenet cōtrarium. mouetur quia hoc veniat examinandum in iudicio rescissorio non insisto. Breuiter si est lesa ex lapsu peremptorii summarie debet cognosci an habeat probationes an non. z sic an sit lesa. s. c. auditis. cum ibi nota. z. ca. ij. postea fateor q̄ in iudicio rescissorio plene debet probari. vt dicit do. pe. facit de testi. veniens. ij. Si vero lesa est ex lapsu tps contra actiōes ecclesia tūc eoipso probatur lesio q̄ lapsum est tps ideo dabitur restitutio. ar. l. si emptione. s. minores. ff. de mino.

De iudicijs.

Rubrica.

Adus bonifacius.

Hec constitutio precessit concilijs videntur. vt glo. j. hic dicit. Diuiditur autem in tres partes. quia primo ponit cōstitutio. nez Bonifacij. Secūdo illā restringit. Tertio protesta-

tur. secunda ibi: quia vero. tertia ibi: porro. C. No. pmo casum in quo citatio per edictum arctat statim citatur. Et no. que requirantur ad hoc vt citatio illa locū habeat: qz quod ex auctoritate apostolica ex certa scientia specialiter ipsam cōmittētis z in casibus hic positis. Et sic nota a contrario q̄ extra casus hic positos fieri non potest. Item q̄ per inferiores a papa non potest fieri citatio per edicta. de quo. j. dicitur. Item no. q̄ talis citatio habet effectum citationis personalis quando citatus impedit per se vel alium quominus citatio ad eū pueniat. z sic est maliciose absens. vel quando ad eū citatio non pōt peruenire. z sic nō videt q̄ generaliter pcedat cum hoc sit speciale cōtra illud quod habetur. vt lit. non cōtes. quoniam. s. ij. Ultimo no. q̄ constitutio vlt clausula generalis nō refert ad specificata aliter pui sa. Quero quot modis possit fieri citatio. dicit Buil. q̄ quattuor. quos vt notos hic nō prosequitur do. An. Est enim citatio per nuncium cum litteris. de probatio. quoniam contra. per pretozem. C. quomodo z quādo iudex. auē. qui semel. z in corpore vnde sumitur. Item per edicta vt hic. z. d. auē. qui semel. Item iuris dispositiōe c. j. z. c. cupientes. de elec. in. vj. Item quod sit ad monitionem iudicis. C. quomodo z quādo iudex. l. cessante. z no. de offi. dele. consuluit. Item adde q̄ quedā est citatio verbalis. quedā realis que fit re ipsa citando personam z capiēdo illam z ducendo ipsam ad iudicem. vt l. consentaneum. cum ibi no. C. quomodo z quādo iudex. Blo. citationes. opp. q̄ hec cle. nō fuerit situata sub congruo titulo. qz debuisset poni sub titulo de dila. maxime cum prima citatio de qua etiam hic loquitur nō dicatur iudicialis sed ante iudicialis. vt no. p Inno. z Jo. an. post eum de probatio. quoniam contra. z sic non debuit poni hic in materia. de iudi. cuius contrariuz factū est. contra. s. quibus. C. de nouo codice cōponendo. soluit glo. q̄ reuera competenter z congruenter potuisset poni in ti. de dila. tamen etiam satis cōpetenter ponitur sub isto ti. quia l3 pma citatio dicatur ante iudicialis. tamen per eū firmatur iudiciū z perpetuatur iurisdictiō z etiam peruenitur. de offi. dele. l3 vndiqz. z. c. gratū. de fo. cōpe. preposuisti. iccirco vt sciretur an super citatione. de qua hic posset fundari. iudicium fuit congruenter sub hoc titulo posita decre. ista. ad hoc insti. de pena temere litigantium. s. si. nec est mirandum si decre. non ex toto cōgruens titulo sub illo ponatur. quia sic z al3 cōtingit in decre. vltima. s. de eta. z qua. ea. cōpila. z in. c. j. z. ij. de iudicijs. in. vj. Dicunt tamen doc. q̄ l3 prima citatio dicatur ante iudicialis. tamen est de processu z est principium iudicij. iuxta no. de probatio. quoniam contra. z de offi. dele. prudentiam. in princ. z insti. de pe. re. l. ti. s. fi. Blo. quibusqz. declarat quare dicit quibusqz. quia expressius cauetur in constitutione Bonifacij. vbi etiam omnes cōtrarie indulgentie tollunt. Blo. vnde cūqz oppo. hic innotuit etiaz vltra duas dietas ar. tare citationem in casu isto z etiam extra prouinciā. cōtra ad vtrūqz decre. statutum. de rescrip. in. vj. eo. ti. nō nulli. z. ij. q. vj. neminez. Soluit hic in papa citante qui est vicarius illius qui est dominus totius orbis. iuxta illud psalmiste. Domini est terra z plenitudo eius. de de ci. tua. Secunda contraria in alijs facit quod Joā. no. xvj. q. j. placuit. vbi no. q̄ qz in foro penitentiali sacerdos tenet vicem dei potest absolvere delinquentem etiam extra parrochiaz. Blo. albo. querit quid est albu. rīdet q̄ est locus dealbatus vbi edicta describebantur al3 iura. Et si dicas quomodo tot edicta fieri poterāt. dic finito termino edicti videbatur z ponebatur aliud. no. auē. qui semel. C. quomodo z quādo iud. de quo gl. etiaz hic remittit ad Spe. in ti. de do. z contu. z in ti. de citatione. Demum querit an omnes iudices possent citare per

tare per edicta. Respondet q non sed demum certi, qui autem sint illi remittit ad no. in. Spe. in. ti. de citatione. §. sequitur ver. et no. ibi concludit Spe. q maiores ordi narij et delegati a principe citare possunt per edicta. sed pedanei hoc est ordinarij habentes cognoscere de par uis et vilibus causis et delegati inferioris a pncipe citare non possunt per edicta sed per nuncium vel per litteras per nuncium destinatas. licet quida dicunt q pedaneus vel delegatus inferioris a principe non possit citare p nū cium quod non est verū. vt no. in. l. sancimus. C. de iudi. et ibi recitat Speculator fabulaz de Azone et Alderico delegatis in quadam causa. que no. etiam per Ly. in. d. l. sancimus. Fatef tamen Spe. q citatio p edicta olim erat in vsu. sed hodie non. sed frequentatur modus cita tionis per nunciū vel epistolam. Possumus tamē dice re q licet citatio per edicta nō fiat i albo hodie vt olim tamen sit per cedulas affixas ad fores palatij vt vide tis. Conclude ergo prosequendo species citationis que fieri possunt ab homine. de quibus dixi in pncipi. q cita tionem per admonitionem facere potest quilibet iudex etiam delegatus inferioris a principe quia et illa potest arbitrer facere. ff. de iudi. l. sed si interpellatur. facit. l. ces sante. C. quomodo et quando iudex in citatione per nū cium dic idem. ar. prealle. sed si interpellatur. licet alij cō tra. vt predicti et no. in. l. sancimus. In alijs tribus specie bus citationis. dic q illas facere non potest. nisi sit ordi narius de maioribus vel legatus principis. vt no. i auc. qui semel. et d. l. consentaneum et ff. de iurisdic. om. iudi. l. j. et ij. Sed iuxta predicta super est videre an in omni casu supposita potestate iudicis possit citari quis p quā libet specie citationis de predictis. Cōclude q due spe cies citationis possunt fieri in omni causa. s. per nunciū seu per epistolam et admonitiones iudicis vt in iuribus prealle. Citatio vero per pretozem fieri non potest regu lariter de iure cōmuni. Fallit in duobus casibus. pimus est si veniat citanda multitudo. secundus est si veniat ci tanda persona que debet esse in loco. sed ignorat locus loci vt quia extraneus de longinquis partibus citatus fuit vt compareret corā iudice vsq ad sententiam inclu sine. quia intelligitur civiliter dicta citatio. s. q stet in ci uitate non semper coram iudice. ideo potest tunc fieri ci tatio per preconem preconizantem per loca publica ci uitatis. vt no. Bar. in extrauagati ad reprimēdā in ver bo per edictū in ciuitate reali. Dic q regulariter illa fie ri non debet vt no. in. l. pntaneū prealle. in citatione p edictum est dubium an in omni casu fieri possit. videt q non sed solum in casibus hic expressis per hāc cle. In cō trarium facit. l. edictum. et l. peremptorium. ff. de iudi. et dicta auc. qui semel. Dicit Bar. in extrauagati prealle. ad reprimendum in verbo edictū. q aliud de iure cano nico fm quod nō potest talis citatio fieri nisi in casibus hic expressis et aliud de iure civili fm quod potest gene raliter fieri. dicit tamen q de iure civili cuz iudici detur electio vt bono viro eligendi quam specie citationis ve lit iuxta no. in simili per Inno. de consti. c. j. non debet eligere speciem istā citationis per edicta nisi in casibus hic positis alias poterit appellari. Casus autē hic positi sunt quando quis facit impedit vel pcurat quominus possit citatio ad eum peruenire. quod dicit ibi Bar. ma xime procedere vbi venit citanda aliqua cōmunitas vel multitudo vt alijs inimicus vel rebellis iudicis. alle. de rescrip. statutuz. §. j. et ij. in. vj. debet tamē sz eū cogni tionem aliqualem adhibere super hoc antequaz sic cita ri mader. alle. pro cōcor. ff. ad trebe. et l. de etate et l. sciē dum. Sed iuxta hoc insurgit dubiū cū i citatione ista p edicta debeat poni terminus concedens fm distantiam locorum quomodo iudex poterit scire distantia locorum cum papa vel iudex qui forte est in vrbe non possit scire

in quo loco sit absens nec testes videntur posse sup hoc deponere ex quo pars non est presens. Respondet ibi q scire poterit considerando vulgi opinionem. Mouetur per. §. illud in auc. de exhiben. reis. col. quinta ibi exami net iudex in quem locuz abisse dicatur. C. Mo. q dicit dicatur et sic respicit famā vel vulgi opinionē dicit tamē Bar. ibi q cōmuniter consuevit haberi respectus ad lo cū vbi cōsuevit habitare fm. l. iij. ff. de dam. infec. Illa tamen extrauagās ad reprimēdā strictius puidet qz bec cle. qz ibi innuit posse procedi lite nō conte. quod hic d cit. C. Mo. bene dictū Bar. q in qzū sensit q vbi iudex vt bonus vir cognosceret potest appellare si male arbitra tur ptra. no. in. l. j. ff. de iudi. et Inn. in. c. presenti. que erat extrauagans de rescrip. et Jo. an. in addi. Spe. in ti. de appell. do. De disputando tenuit pimus. l. j. hoc dictū nō allegauerit. facit. l. si qua pena cū ibi no. ff. d. ver. sig. Ex predictis ergo apparet qd sentit Barto. q inferior a principe possit citationē facere per edicta in casibus hic positis. Cōtrariū sentit hic glo. in verbo ex certa sciē tia. Potestis dicere pro concor. q specificus citandi modus de quo hic in littera sit mētio. s. in audētia vel pa latio apostolico fieri nō pōt per inferiorē a principe sine eius mandato speciali ex certa scientia facto. et ita intel ligitur glo. prealle. Sed similis citādi modus. s. i audē tia ipsius iudicis sit. et sic loquitur dictū Bar. vel dic se cundo q dictum Bar. pcedit de iure civili glo. prealle. de iure canonico. qz fm illud nō potest inferior a papa etiam simile citationē illi de qua in littera facere. vnde vltra citationem de qua hic in casibus hic positis debe ret facere intimationem citationis in loco viciniori fm formam decre. causam. s. de elec. eadem compil. et hoc esset equū etiam seruare in foro civili ppter no. hic i gl. in verbo restringimus. facit optime. j. ti. j. cle. vnica vbi est speciale in casu illo. Glo. solēnes. querit qui sunt isti dies solēnes. de quibus hic fit mētio. Respōdet q sunt tres: vj dies iouis sanctes: dies ascensiois: dies basilica rum De. et pau. q est octaua sancti Martini. C. Gl. ge nerales. querit q sunt isti casus in quibus papa cōsuevit facere pcessus generales. Rñdet q ver. facit eniz illos contra hereticos et portantes saracenis merces. pbiu tas contra piratas cōtra exigentes vel ponentes noua pedagia et cōtra falsarios litterarū apostolicarū. alle. iura sua. C. Mo. ex ista glo. et precedente dies solēnes et casus in quibus papa pcessus generales facit. C. Gl. papa. qrit an cle. hēat locū in inferiore a papa. Rñdet q nō a ptrario littere saluo tamē casu cle. j. j. de foro cō pe. C. Mo. bene glo. pro his que dixi. s. super gl. in ver bo albo. C. Glo. specialiter. querit an sufficeret mādātū generale de citando talez. Rñdet q nō a cōtrario litte re. facit de presump. nōne cū similibus. C. Mo. ex glo. q vt aliquid dicatur specialiter expressū oportet q fiat di gressio ad speciē nec sufficit generaliter exprimere. vide Jo. an. de rescrip. c. j. in. vj. et Bar. ff. de vulga. et pupil. l. j. C. Glo. ex certa sciētia ponderat litteram. que exigit citationem istam fieri ex certa scientia. et alle. similia per quod concludit q secus si interueniat ignorantia vel er roz cum talia opponantur scientie et pnsui et ponit qd proprie sit ignorantia vel error. Tu adde bonaz gl. que habetur. ff. de testa. l. de statu. et ff. de iur. et fac. igno. sup rubrica. et j. q. iij. §. notandū. Qñ dicat ex certa scientia cōmitti talis citatio. Respondet glo. quando apparet q intendit tollere ius cōmune fm quod debet fieri cita tio personalis vel ad domum. s. vt lit. non cōte. quoniā. §. porro de eo qui mit. in pos. c. si. cuz suis concor. et j. ti. j. c. j. fm quid etiam requirendi sunt amici ante qz proce datur contra contumacem ad missiones in possessionē. alle. ff. ex qui. cau. maio. l. Item ait pretoz. et l. sequenti. §. si. de quo remittit ad no. de do. et contu. causam. vide

circa hoc quod dixi in cle. causam de elec. quia in personis privilegiatis ut in minore ecclesia et similibus gl. pro cedit alias secus. licet equum esset seruari in omnibus. facit quod no. in l. cum proponas. C. de bo. auc. iudicijs possiden. **Glo.** mandante. nō. parificari mandatum et iussu ut colligit ex cle. iuncta extrauagati Bonifacij. et remittit de materia vide qd dixi. s. d. offi. ordi. cle. j. sen. ij. et quod no. ff. de de of. presi. l. sepe. **Glo.** litterarum ponit que sit differentia inter locum audientie litterarū ad locum palatij. quia auditor contradictoriarum manet in primo loco alij in secundo. **Glo.** maiores. querit qd comprehendatur appellatione maioris ecclesie. dicit qd ecclesia maior loci etiam si non sit cathedralis alle. j. de sen. excō. ex frequentibus. **Glo.** locorum oppo. qd etiam debet habere ratio conditionis personarum et qualitatis negotiorum. unde op. de. e. cum sit romana de appel. fatetur contrarium. unde dicit hanc litterā supplēdam per illam. **Glo.** personaliter. querit ad declarationem littere an citatio ista per edicta in casu cle. cōstituat quem manifestum contumacem. Respondet qd nō sed bene constituit verum contumacem taliter citatus si cut constitueretur per citationem personaliter factam per nunciū. iuxta no. de sen. excom. venerabilibus. s. secus in sexto. An autem tales possent appellare. et remittit ad no. cle. j. de do. et cōtu. Ex predictis glo. concludit qd sensus littere est qd omnis processus qui possit fieri cōtra personaliter citatū poterit etiam fieri contra istū sic citatū. et e contra ille qui contra personaliter citatū fieri non possit nec poterit contra istū. quis autem precessus possit fieri contra personaliter citatū remittit ad no. in. c. fi. de eo qui mit. i. pos. et in. q. quaz disputauit de receptione testium. de qua hodie in regula presumitur in. vj. Ex predictis etiam infert qd excusationes quas proponere possit personaliter citatus possit et iste taliter citatus et alias non. alle. de appel. sepe ver. quid autem. per hoc cōcludit Guil. hic qd licet presumptio hec de noticia sit iuris. non est tamen iuris et de iure quoniam admittit probationem in contrariū. facit quod no. de spon. is qui. do. an. adherēdo predictis credit qd illā pbatōne admittit quaz admitteret vera citatio personalis per quod dicit qd admitteretur excusatio per quam non perimeretur citatio. sed excusaretur ut etiam dicit Guil. ad hoc cle. j. et quod ibi no. de proba. et est etiam de mēte Pau. et Jo. de lig. quia tractant hic an valeat citatio alias extra istum casum si non transiit in noticiā citati et ponunt no. de eo qui mit. in pos. c. fi. dixi i cle. causaz. ideo omitto qd regulariter in actibus leuīs preiudiciū nō requiritur secus in actibus grauis preiudiciū presumitur tamen in noticiā transire in certis casibus de quibus dixi in prealle. cle. nō insisto plus licet do. De. hic insister. facit ad p̄dicta qd no. Spe. in ti. de citatione. et bar. in extrauagati ad rep̄mēdā. **Glo.** restringimus op. qd forma citatōis de qua etiam in alijs casibus locū habeat. licet p̄sertim i istis ut in extrauagati. Bonifacij. Soluit gl. qd illa dictio p̄sertim stat pro maxime et implicat et restringit ad casus hic expressos et in alijs corrigi. Si vero staret pro tantum et tunc non ob. **Glo.** de illa dictiōe p̄sertim et vide de fi. presi. ad abolendam. et l. illud. ff. ad. l. acqui. cum glo. **Ultimo** gl. iustificat cle. qd ut dicit gl. graue erat dicere qd hoc citandi modus adeo preiudicialis in omni casu fieri possit. cu3 talia edicta nō semper omnibus innotescant ideo non debuit indistincte concedi. ut in simili dicit lex de voce preconis in auc. qui semel et i corpe vñ sumit. C. quō et quando iudex. **Glo.** vel quorū. querit an ut citatio ista fieri possit ut sufficiat alterū de his que dicuntur in littera. Respondet qd sic et hoc propter naturā alternative. ar. regule in alternatiuis li. vj. Aduerte qd hoc videtur satis iniquū qd si persona sit extra domi-

cilium et tute possit citari. licet tute non possit adiri eius domicilium possit hec citatio adeo p̄iudicialis fieri. unde de refero hanc alternativam ad diuersos casus. s. ut ibi personalis fienda veniret citatio sufficiat prima pars alternativa ut possit fieri citatio per hunc modum ubi sufficiat ad domum. secunda pars sufficiat alternative. et hoc puta de mente cle. per glo. tamen facit qd utroq3 casu alternative fingitur p̄sonaliter citatus. et sic melius est tenere glo. Intelligi tamen potest tex. cum glo. qd citandus moratur in loco qui non potest tute adiri. secus si alibi faciat copiam sui ut in cle. causaz de elec. et sic habeo in apostill. tex. **Glo.** tute querit quis habebit hoc cognoscere. dicit qd iudex citans. alle. extrauagan. Bonifacij. qd hec cle. tagit de citatiōe recitat do. De. quēdam de materia citationis. s. an citatio extra territoriorum fieri possit. de quo de fo. compe. romana. s. p̄trahētes in. vj. et in cle. pastoralis de re iudi. etiam tractat an extraneus exigens. j. territorium possit citari. de quo p̄ Inno. de dila. c. ij. nō insisto.

Dispendiosa. ^{Diuidit in tres partes. quia p̄mo ponitur constitutionis causa. Secundo}

cōstitutio. Tercio extensio. secunda ibi: statuimus. tertia ibi: volentes. Tex. ibi dispendiosam exponit. i. damnosam ut in prima gl. **Glo.** Nota p̄mo hic quatuor casus in quibus p̄ceditur de plano sine strepitu et figura iudicij. **Glo.** Nota idem esse iudicium connexorum qd est principalium. **Glo.** Nota qd cōstitutio cōmuniter respicit futura nisi aliud dicatur. **Glo.** Item nota qd qn̄ extēditur non respicit pendentia per appellationem nisi hoc exprimat etiam quando dat formam actui successiuo. **Glo.** Secunda litteralis est et voluit tollere opi. faciem. **Glo.** subtili op. qd immo cōmendata sit subtilitas. per. c. capellanus. s. de ferijs. so. qd quandoq3 cōmendatur ut in contrario qn̄q3 reprobat ut hic. de quo remittit ad no. de iudi. dilecti. dic subtilitas perniciose reprobat. sed vtilis ad veritatis indaginem et iurium declarationē cōmendatur. **Glo.** restringere op. et videtur qd hic nō restringatur subtilitas ordinis iudicarij immo laxetur hoc est relaxet illaz in casibus hic exp̄ssis ut patet ex tenore cle. Respondet glo. qd hic non restringit subtilitatem ordinis iudicarij. sed laxat ut ē dictū. sed bene restringit dispendiosa prorogatio litiū. de qua in prin. premisit. et ad illam debet referri verbum restringimus. et ex hoc habetis causam generalem cōstitutionis. Sed instat gl. quare plus in casibus istis restringitur dispendiosa prorogatio qm̄ in alijs. Respondet p̄mo qd hoc potest dici de arbitrarijs de quibus nō coguntur reddere rationē iuxta no. de rescrip. si quādo. pro hoc. qd ita potuisset addere casus p̄mitiarū oblationū et similiū de quibus in gl. cū in illis videat ratio v3 qd agit de rep̄ia et fauorabili. vel secundo dicit gl. qd ideo aliud hic in istis expressis. qm̄ in alijs. qd i his potissime versat periculū animarū et frequentius cōtingit ideo taliū p̄telatio magis est periculosa. facit ut lit. nō cōte. quoniam. et de appel. oblate ad fi. accedat lex. nam ad ea. ff. de legi. 2. c. **Glo.** electionibus op. qd in causis electionū nō possit p̄cedi de plano sine strepitu et figura iudicij imo p̄cessus factus liti nō cōtes. nō teneat. s. de elec. dudū. ij. Soluit illud erat ius verus qd hic corrigi. **Glo.** beneficijs querit qd sinit questio sup hospitalibus deputatis ad elemosynas vñ leprosos. An habebit locū cle. alle. qd nō. qd aliud est beneficiū aliud hospitale. ut in cle. per litteras de p̄bē. Contrariū tenet qd nedū hic loquit de beneficio. sed et quādo ē questio de officio patet ex verbo officijs in littera posito. sed p̄positi talibus locis dicuntur habere officiū ut patet. j. de re. do. qd contingit. vbi tales vocant rectores et equiparantur tutoribus curatoribus. ergo et c. Per hoc infert glo.

glo. idē esse si sit questio de monachatu. cū monachatu sit officium. dicit glo. maxime procedere si dicamus monachum eligi prouideri vel postulari. ad quod facit qđ no. de elec. officij p. Hosti. z Inno. z hoc quia littera ista aperte loquitur in causis electionū z c. Idez tamē est dicendum si dicamus eū creari fieri vel recipi vel ordinari. de regula. c. j. z vlti. li. vj. z de elec. indēnitatibus. §. si vero. xvj. q. vlti. c. vltimo. z hoc ideo qz negari nō potest quin saltem sit officiū ecclesiasticū. de quo etiā aperte littera loquitur z hoc alle. gl. qz nō potest negari quin cle. locum habeat in canonicatu regulari cū hic simpliciter loquat de canonicatibus. sed de canonicis regularibus z monachis idem est iudiciū. de sta. mo. q. dei timorem ergo z c. Ultimo hoc cōfirmat glo. qz ita viget causa constitutionis in regularibus sicut in secularibus. ergo z c. de transla. c. ij. cum similibus. Nota bene istam glo. in qđtum dicit monachū eligi z c. z alle. no. in. c. officij. qz dicit do. An. q. hoc alibi nō habetur. certe imo habetur in. §. si vero. in. c. indēnitatibus palle. per Archi. z Jo. an. post eū gl. autē tenet Pau. alle. vltra p̄dicta. qz hic loquitur aperte quando est questio de prebēda. sed monachus ex monachatu dicitur consequi prebēdā i victu z vestitu z alijs que admistrantur in loco. de regula. dilectus z de simo. dilectus. Ad hoc quod no. Hosti. de regula. c. fi. vbi dicit causam monachatus expediri sine libello quod intelligitur de monacho astricto certe regule in specie. certe idem credo z si in genere vt in casu. c. ij. de regula. in. vj. Idem dicit de conuerso omnino plene z in totū. de q. xxvj. q. j. vt lex. de pui. vt p̄uilegia s3 pau. Itēz nota bene gl. ibi. Itēz prorogatio. quia sentit qz ex idēitate ratiōis licitū sit facere extensionem i materia exorbitante a iure tantū. de quo dicit vt dixi i cle. j. de elec. dicit vt ibi dictum fuit. Deinde glo. in ver. per litteram. q. rit quid si sit questio de ecclesia vt de proprietate. vt qz dicatur alteri subiecta. an locū habeat cle. Rñdet gl. q. non. qz tūc dicitur questio de beneficio. alle. no. in simili in. c. ij. de do. z cōtu. z vt litis nō p̄tes. c. ij. z de eo q. mit. in poss. c. j. in. vj. vbi differentia est in simili quo ad missionem fiendā in possessionē an agatur de ecclesia vt de proprietate an de titulo seu beneficio. Similiter ē differentia quo ad pmutationē prescriptionē z transactionē. qz permutari p̄scribi z transigi pōt quando agit de ecclesia vt de pprietate. alias secus alle. iura. z sic exponi debet eas. s. causas beneficiales nō ecclesias vel dignitates secundum Buil. assignat etiā rationem. qz vbi agitur de ecclesia vt de pprietate nō imminet periculū vacatio nis diuine. secus qñ agit de ea vt in titulū. Si vero agatur de bonis ecclesiasticis vt bene merito assignatis locum habet cle. si vt in titulum sint assignata. alias secus fm Buil. facit de rescrip. postulasti cū ibi no. Ultimo querit glo. quid si sit questio ex eo. quia agat ad remotionem beneficij. an tunc locum habeat cle. Respondet qz sic si negatur fedus coniugis p̄ualis seu titulus. secus dicit glo. si non negaret titulus sed ppter crimē petere tur remoueri beneficiatus. qz tūc nō haberet locum cle. Ad hoc alle. no. per se post Inno. z Hosti. vt lit. nō cōte. quoniā. §. si vero super. i. glo. Buil. hic videt tenere cōtra glo. Dicit enim qz si negat fedus spirituale vel titulus. vt qz dicatur intrusus vel simoniacus. de qbus. j. q. j. ordinationes. z agatur ad eos remouendos tūc nō habet locū cle. qz nō agitur tūc de beneficio. sed de crimine cōtra personā fm eum tene glo. z pro dicto Buil. an sit verum. vide qđ no. de renun. nisi cū p̄idez in prin. qz i intruso nō dicit bene. s3 an bene dicat in simoniaco p̄det ex ibi no. qz salte3 i notorio simoniaco nō bene dicit potestis dicere glo. pcedere quādo principaliter agitur de nullitate matrimonij spiritualis siue tituli siue al. legetur simonia vel intrusio in modū cause de re. iur. c. j.

in. vj. Dictum Buil. procedit vbi principaliter peti3 qz remoueri ppter crimen heresis vel simonie z hoc est de mente Jo. de lig. Glo. ecclesiasticis. querit qđ si sit qstio de beneficio seculari in foro tamē ecclesiastico. Respondet qz tunc locum non habet clemen. quia hic nil immutatur in eis. ergo z c. argu. l. precipimus. C. de ap. pel. Glo. decimis qrit ad declarationē littere. qz multiplex est decima. qz quedā debet ex iure diuino. z quedā debetur ex pacto pollicitatiōe vel voto. quedam ex dispositione papali z dicitur decima papalis z an in omnibus locū habeat cle. videt qz sic qz generaliter videt loq. gl. tenet p̄ziū. vnde dicit qz solū locū h3 in decima obita de iure diuino qñ de illa est qđ. s3 pbat p l̄az istaz qñ simpliciter loquit de decimis. sed de decimis ad quarū prestationē qui tenent monitione p̄missa coherceri possunt censura ecclesiastica. per quod cōcludit qz nō habet locum in decima debita ex pacto pollicitatione vel voto. Ad hoc alle. not. de deci. tua. in fi. i. glo. vbi differentia dicitur esse iter decimas debitas iure diuino z alias. Idem tenet Pau. qz decima de iure diuino semper est decima nec potest minui. per p̄dicta etiā cōcludit gl. qz si de decima papali de quo. j. de preben. in cle. si de beneficio sit questio inter illum cui papa cōcessit z clericus beneficiatus a quo peti3 nō habet locum cle. z sic dicit glo. qz putat fuisse de mente cle. Ad hoc qz talis decima papalis vel aliter debita quā de iure diuino nō est semper sub cora decime sed quandoqz est vigesima vel alia cora. facit de vo. c. fi. per hoc etiā alle. glo. qz hec cōstitutio est exorbitans a iure cōmuni z corrigit iura antiqua z per consequens nō est extendenda sed potius restringenda. ar. de re. iur. q. a iure in. vj. C. Iuxta p̄dicta querit gl. quid si sit questio iter duas ecclesias sup iure p̄cipiēdi decimas ad quā ipsarū spectat. nō autē cū debitore decime an locū habebit cle. videt qz nō. qz tūc ē questio sup pprietate iuris decimarū. z sic nō videt p̄prie dici questio esse super decimis. ar. eius qđ est dictum. s. in glo. in verbo beneficijs. Contrariū tenet glo. p hāc litterā. qz negari nō potest quin sit questio sup decimis. sed tūc locū habet cle. vt hic dicit ergo z c. Itē pro hoc alle. gl. qz cle. locū habet in questionibus quoquo modo tangētibz questionē sup decimis vt patet ex littera ibi z eas quoquo modo z c. sed negari non potest hanc questionē tangere qstionē decimarū ergo z c. Quic decisioni ob. duo. primo qz hic videtur loqui qñ est questio inter debitore z ecclesiam patet hoc cū dicit ad quarū etiā p̄stationez z c. Secundo obuiat qđ ē dictū i gl. i ver. bñficijs. s. qz cle. non habet locū vbi est questio de proprietate beneficij. z sic nō videtur habere locū vbi est questio de pprietate iuris decimarū. Glo. respondet ad primū qz nō h3 ob stare. qz illud qđ hic in littera subditur ad quarū z c. nō habet determinare vñ restringere id qđ precedit sed est quedāz interpositio vt hic dicit glo. patere ex eo qz littera hic dicit ad quarum etiā z c. Et ista glo. no. do. An. qz dictio qz vel qui nō semper stat restricte nec semper facit orationē restrictiūz quando stat iterpositiue secundum dominum An. Ad hoc alle. vltra eaz glo. de offi. dele. c. penul. i. vj. In contrariū tamen facit qđ dixit glo. in prima questione vbi videt gl. sentire quod restringit. quod declarat. c. precedens cui adiungitur vt in principio gl. in. c. tamē semel declarato restrictionē nō inducat vt in hac glo. z sic potestis cōcordare. z hec no. pro statuis. qz quādoqz iste interpositiones ponunt in eis vel dic qz nō ob. id qđ dixit gl. in prin. qz glo. nō simplr ex illo mouet. s3 ex alijs rationibus ibi positis. Ad secundum glo. respōdet qz nō ob. qz vbi est qstio sup pprietate beneficij nō pōt dici causa beneficialis. Ad hoc cle. j. de causa pos. ideo locuz nō h3 cle. s3 vbi est questio de proprietate iuris decimarū bene pōt dici esse questio de

Multiplex decima

decima dicitur

Quis ut qui

cimalis nec hoc negari potest ideo locum habebit cle.
 Contrariū tenet Ber. qz ecclesia possidere pōt decimas
 sine periculo. dicit tñ cle. procedere siue agatur de deci-
 mis personalibus siue realibus siue mixtis vt sunt deci-
 me animalū. alle. no. per Hostiē. in sum. de decimis. §.
 quor sūt species. 2 de deci. apostolice. facit pro Ber. qz
 potest prescribi ius ppietatis decimarū per ecclesias.
 de deci. prohibemus 2 de prescrip. c. j. in. vj. Itē non sic
 potest ecclesia censura ecclesiastica coherceri vt laici. s3
 pro hoc facit fm Jo. de lig. si referamus tex. ibi ad eas
 decimas 2 oia alia premissa. Tangit etiā hic Guil. an va-
 leat consuetudo super decimis non prestandis in totū
 vel in partē. dicit valet in personalibus nō prestandis in
 tegris. 2 sic in minori parte in realibus nō. allegat no. de
 cimis in aliquibus in. fi. de quo dicendū vt ibi. 2 in. c. a
 nobis. e. ti. 2 super rubrica sed an super istis decimis de
 bitis a subiectis pcedi possit tanq3 super notorio sine iu-
 ris solennitate. dicit Pau. qz sic si pstat illum a quo pe-
 titur subiectū esse vt in obediētijs 2 similibus 2 de iu-
 re debitis. no. Inno. de cen. significauit. 2. c. venerabili.
 2 de ver. sig. ex parte. Idez Ber. quia ius commune no-
 torium est 2 ab omnibus sciri debet de cōsti. c. j. 2. l. ij. ff.
 de iuris 2 fa. igno. Ideo facientē contra velut notorie
 delinquentes pōt superior ex officio punire. Ad hoc qd
 no. de offi. vica. c. i. dicit tamē qz se iformabit summarie
 qz ille possessiones sint i parochia illa sicut fit cū qd vult
 missionem in possessionē facere. vt li. nō cōtes. quoniam.
 §. qz si sup. Ad hoc de appella. preterea. Nūquid autē
 seruetur cle. cōtra laicos qui ex longa cōsuetudine abs-
 q3 titulo perceperūt. dicit Pau. qz sic quia plus peccāt
 auctorizādo q3 rustici qui dant eis. alle. xxij. q. ij. q. alio-
 rum. Contra hoc facit littera hic cum dicit ad quaz pre-
 stationē possūt qui tenent 2c. Sed rñde qz interpositio
 est vt dixit glo. 2 nō restringit inquantū agatur de deci-
 mis iure diuino debitis vt est dictū. sed an locuz habet
 cōtra aduocatos qui iuuāt nō soluentes vel cōtra cōfes-
 sores qui in foro cōscientie remittūt vel etiā cōtra statu-
 tarios qui ius super decimis faciunt statuta. vide ar. de
 offi. dele. c. j. de sen. exco. quāto. xxij. q. iij. nō in ferēda.
 Guil. dicit qz hec opi. non bene iure fundatur. pro hoc
 quia tunc non agit immediate ad decimas. sed ad inter-
 esse ratioe decimarū. Iuxta predicta querit Guil. qd si
 prior ruralis excolebat aliquas possessiones sui priora-
 tus in aliqua parochia 2 retinet earuz decimas. qz dicit
 possessiones sui prioratus esse de dote ecclesie. 2 sic non
 debere soluere de deci. nouum gen^o. vel dicit esse noua-
 lia proprijs manibus culta. de deci. ex parte. An si rector
 ecclesie petat illas locū an habeat cle. dicit qz sic qz ptra-
 tales religiosos est ius cōmune de deci. c. ij. i. vj. Secus
 dicit si interueniendo noie sue administrationis ius per-
 ciipiendi decimas sibi attribuit de priuilegio vel pseru-
 dine fm euz. alle. de prescrip. auditis que nil facit. forte
 fuit motus ppter id quod dicit glo. in prin. sed certe ex
 quo fundamentū 2 originē habēt a iure diuino videtur
 idez vtrobiz. Nūquid autē cle. locū habet in decimis
 vt alijs bonis ecclesiasticis in sustentationē assignatis ad
 vitaz precario nō i titulū. Guil. tenet qz nō vnde dicit qz
 locum habet vbi hēt locuz. c. vt circa de elec. i. vj. vel ei^o
 declaratio. puta qz etiā largius locū habet cū illa satis
 sit stricta in terminis suis vt ibi no. 2. e. ti. cle. pstitutionez.
 An autē locū habebit vbi agit de iure clericali. vt in ter-
 minis. c. si iudex de sen. exco. in. vj. quidā qz sic qd nō pla-
 cet pau. qz cessant verba cōstitutionis 2 protelatio tunc
 non est periculosa. ergo 2c. secus si agat de clericatu ac-
 cessorie vt in. c. ex litteris de tras. qz tñ cū locū habeat
 in principali locū habebit in accessorio. 2 hoc probat in
 regula accessoriū cū pcor. s3 Pau. Glo. protestatio-
 nem qrit an in solutiōe decimarū debeat fieri deductio

seminis vel sumptuū. Rñdet qz nō in predialibus. secus
 in personalibus. de quo remittit ad plene no. de deci. pa-
 storalis. Glo. tenetur querit an nō omnes teneant ad
 decimas. Respondet qz omnes laici tenentur nisi doce-
 ant se priuilegiatos. vt in. c. a nobis de deci. In clericis
 autē quid iuris sit remittit ad no. de deci. nouū genus.
 qz tenent pro patrimonialibus nō pro dote ecclesie. In
 religiosis § o qd iuris sit remittit ad no. de deci. ex par-
 te. i. quia tenent ad decimas preterq3 noualiū que pro
 prijs manibus incolunt nisi sint cisterciē. quia illi non
 tenentur ad decimas ppijs laborū manibus vel sumpti-
 bus excultorum. Sed an locum habet cle. in omnibus
 predictis si agatur contra eos in casu in quo posset.
 Respondet qz sic per hanc litteram que simpliciter lo-
 quitur 2c. Ultimo subdit quomodo contra religio-
 sos asserentes decimam saltem integram nō esse in pre-
 cepto emanauit cle. cupientes de penis. 2 ibi videris
 que pena talibus imponat 2c. Glo. premoniti querit
 qualis debet esse ista monitio an sufficit qz sit generalis
 de speciali nō est dubiū vt in iuribus in prin. gl. alle. glo.
 respondet qz sic. vnde dicit qz multi ordinarij seruant
 2 videtur ecclesijs esse expediēs qz moneāt generaliter
 omnes soluere debētes decimas fructuū pdiorum que
 habent in parochia vt illas soluant. 2 sententiā excomu-
 nicationis fulmināt in nō soluētes adeo qz postea eccle-
 sia poterit denunciare nō soluētes excommunicatos ac-
 cedat de iureiuran. ad nostrā. ij. 2 poterit sic formare se-
 tentiā iudex s3 Bertran. Adonemus vos pro primo se-
 cundo 2 tertio 2 pemptorio termino assignamus vt de
 cimas de talibus fructibus taliū possessionū sitarum in
 tali parochia rectori eiusdē soluat. Alioqn exnūc pro-
 ut extūc sententiā excommunicationis proferimus i his
 scriptis Nec ob. de sen. excomu. romana. §. caueat i. vj.
 vbi sentētia excommunicationis generalis futura cōcer-
 nens fieri nō potest. qz illud verū nisi pcedat mora vel
 culpa vt ibi dicit. 2 sic etiā itelligunt predicta. Bertrā.
 hic aliter responder. dicit eniz qz talis sentētia ideo pōt
 fieri ex causa futura quia hoc est ius de futuro debitum
 ideo sicut pōt fieri sentētia in futuro pro iure seruitutis.
 ita potest sentētiari per sentētiā excommunicationis. Ad
 primū alle. no. de sepul. in nostra. 2 in dicto. §. caueant.
 Non ob. dictus. §. caueat. qz loquit in casibus in qbus
 tractus futuri tēporis nō spectat ad iudicē s3 Bertrā.
 2c. Quero an sentētia lata cōtra ius vel ordinē iuris
 valeat. Pau. hic trac. de quo in. c. j. de re iudi. 2. ij. q. j. in
 suma. xvij. q. iij. vxor. de offi. dele. d. causis. 2 de re iudi.
 c. si. li. vj. ideo omitto. vñz tamen notandū dicit qd nō
 omitto videlicet qz si ferat sententiā omīssa probatione
 testium vel alia qz nō sit facta si nō fuit petita sententiā
 non est nulla. qz est § ius litigatoris. alle. de re. iudi. cū
 inter vos. 2 quod no. xvij. q. iij. vxor. felicitis. Nō ob. fm
 eum. ij. q. j. nos i quēq3. qz expone ibi nō possumus idest
 nō debemus absq3 partis preiudicio fm Pau. hoc est
 verū fm do. Anto. nisi nō appareat qz pars sit supplāta
 ta in pbādo vt no. in. l. prolātū. C. de sen. per Bar. Ad
 hoc d. resti in inte. cū ex litteris. vide ad materiā gl. in. c.
 ecclesia sancte marie de psti. 2 de re iudi. cū Bertold^o.
 2 quod scribit Inno. de cōces. prebē. post electionē. ad
 de de pba. quoniā cōtra. Glo. cohercere qrit de duo-
 bus. s. an appellari possit in causa decimarū 2 an possit
 inuocari brachiū seculare cōtra pertinaces. Ad primū
 vices qz nō. de deci. tua nos. ij. in. fi. qd itellige nisi cau-
 sa rationalis allegetur. puta priuilegiū vel quid sife.
 Ad secundū dic qz sic alle. de homi. postulaſti. Glo.
 matrimonijs qrit qz multis modis potest agi de matri-
 monio an idistricte locū hēat. Rñdet qz sic siue agat de
 eo impediendo siue de eo declarando. vt qz aliquis vē-
 dicat aliquaz in cōiugem que negat se vxorē siue de eo
 dirimēdo

dirimēdo qđ intelligit glo. siue petat dirimi de facto. vt qđ a principio cōtractus inter fideles nō tenuit obstāte impedimēto canonico. an petat dirimi de iure. vt quia a prin. tenuit sed nō fuit ratū. vt qđ cōtractū inter fideles et petis ex post facto dirimi qđ nō possūt habitare simul sine cōtumelia creatoris sū ea que habentur de diuoz. qđto. 2. c. gaudemus. p̄tra predicta op. glo. de. c. j. 2. c. accedēs. ij. vt lit. nō cōt. vbi nō pōt pcedi qñ agis de federe matrimonij lit. nō cōt. nisi i partis cōtumaciaz. respōdet illud ius vetus hodie secus vt hic patet iūcta cle. sepe. de ver. sig. hec vera qñ hic agis de federe matrimonij. qđ autē si nō agis de federe matrimonij sed agis ad separationem tori ppter crimē adulterij. an tunc habeat locū cle. rñdet glo. qđ nō. ar. c. j. vt li. nō cōt. cū ibi nō. vbi patet qđ l3 etiā interueniēte partis p̄tumacia de iure antiquo nō poterit lit. nō p̄t. pcedi. sec⁹ vbi de federe agebat vt predicti. ¶ Querit demū gl. an locū habeat cle. si sit questio de sponsalibus. videt qđ nō. qđ aliud ē matrimonij. aliud spōsalia vt patet ex copula que inter ea ponit i rubrica de spōsaliis. sed hic loq̄ i matrimonio. igit̄ zc. Cōtrariū tenet gl. qđ l3 questio spōsaliū nō sit principaliter q̄stio matrimonij est tamē q̄stio tangens causam matrimonialē. ideo locū habebit cle. p̄tex. ibi aut eas zc. ¶ Mo. bene glo. qđ statutū dans formā processui alicui actui habeat locū etiā ipendenti. facit qđ videbitis in gl. sequen. 2. qđ nō. Bar. ff. de alimētis legatis. l. solēt zc. ¶ Ultimo glo. querit quid si sit q̄stio principaliter successionis 2. nataliū tñ in ea incidit q̄stio matrimonialis. qđ forte dicitur illū qui petit successionē nō esse natū ex legitimo matrimonio an locum habebit cle. Rñdet gl. qđ in principali questione nō habet locus in alia autē matrimoniali incidēti si deferat ad iudicem ecclesiasticū prout debet de iure fieri de or. cog. tuā. tūc bene locū habebit ad hoc quod nō. per Inno. 2. Hosti. qui si. sint legit. nat. vbi dicitur hoc casu etiā s3 vetera iura nō esse necesse offerre libellū 2. sū hoc itelligo dictū Ber. hic. s. vt ex incidenti locū habeat nō ex principali. ¶ Pau. hic sentit gl. pcedere quādo causa p̄ncipali agitatur corā seculari. secus si corā ecclesiastico qđ nō mutabitur forma negocij cū accessoriū sequi debeat p̄ncipale. ¶ Mo. bene glo. qđ vbi questio incidēs venit separatim tractanda a principali nō assumit naturā p̄ncipalis immo habet perinde ac si principaliter agitarē. sec⁹ vbi non venit separatim coram iudice alio agitanda per ea que dixit glo. s. 2. dicit etiā in sequēti glo. zc. ¶ Gl. vsu re querit ad littere declarationē cum multis modis pōt esse questio de vsuris. An indifferēter locū hēat cle. Rñdet glo. qđ nō. sed demū qñ principaliter ē qđ de vsuris. vt qđ agis de eis repetēdis vel repetētis vt cōpēsēt cū forte. Nā tūc bene habebit locū cle. etiā si dicat p̄ vsurarium vel eius heredē qđ sit casus in quo nō teneat recōpensare qđ est in casibus nō. de vsur. salubriter. 2. c. cū conquestus. nā attendenda est forma petitiōis. 2. si illa attēta cōcludit causaz vsurariā esse sufficit vt locū habeat clemē. alle. ad hoc nō. de foro cōpe. cū sit. per Inno. 2. Hosti. secus dicit glo. si principaliter sit questio de debito qđ petit creditor. qđ ex forma petitionis nō cōcludit vsurariū. qđ tūc l3 debitor excipiet illud vsurariū tñ non habebit locū cle. ¶ Mouet glo. qđ attēdenda est forma petitionis vt est dictū. sed illa attēta nō ē vsurariū. imo est super credito seu debito ex causa mutui vel alio p̄tractu ex quo contigit agi. Cōfirmat hoc gl. qđ cū principalis questio sit mota per illū qui excipiendo dicit vsurarius si cā deberet sic extra ordinē agitari 2. expediri faueretur ipsi vsurario cōtra mentē huius constitutionis que fuit potius eis nocere. ergo zc. ar. regule qđ ob gratiam de re. iur. in. vj. Alcedat qđ nō. de fideius. p̄stitutus in verbo calūnie. ¶ Mo. ex gl. qđ ad cognoscēda materiaz

vt discernat modus in procedendo ponderat qđ est de ductū in libello similiter pōderat quo ad iurisdictionē iudicis cognoscēda vt nō. Inno. de iudi. ceteroz de fo. cōpe. cū sit. 2. c. cōquestus. predicta dicit vera guil. qñ qđ est principaliter de vsuris vt de vsuris. Si vero agat de vsuris vt de interesse vt qđ agis de retentione vel recuperatione vsurarū per eū qđ petēdo dicit qđ est talis casus in quo vsure peti possunt vt i dote 2. similibus vt nō. de vsu. salubriter. 2. c. conquestus. 2. sic tūc nō habet locū cle. qđ cessat piculū aie cū tūc nō petat vt vsure s3 vt interesse fa. de fo. compe. dilecti. fa. qđ nō. ff. pro socio. l. sociū. s. qui in eo. Hec dicit. gl. fore vera quādo debitor excipit p̄ctū vsurariū. Si vero nō simpliciter exciperet. s3 peteret pronūciari cōtractū esse factū in fraudē vsurarū tūc bene haberet locū cōstitutio ista. qđ questio esset principaliter super vsuris. ¶ Aduerte qđ pōt gl. intelligi quādo questio est principaliter super vsuris. vt qđ principaliter petitur per debitore p̄nūciari cōtractū fore vsurariū 2. tūc qđ nō habet dubiū. pōt etiā itelligi quādo debitor excipit contra petitionē creditoris 2. nihilominus petit p̄nūciari p̄ctū vsurariū 2. tūc qđ ē magis notabilis. 2. ex eius solutione nō. qđ vbi due questionēs p̄ncipaliter in iudicio vertuntur circa idē quarū vna ē p̄uilegiata alia non 2. p̄posite sunt a diuersis licet nō p̄uilegiata fuerit primo p̄posita tñ seruari debet p̄uilegiū. Secūdo loco p̄posite. facit qđ nō. ff. de proba. l. circa. 2. de re. spo. ex cōquestiōe. 2. de offi. dele. cū p̄tigat. ¶ Iuxta predicta querit glo. ecce qđ vsure repetūtur p̄tra laicū in foro seculari qđ fieri pōt secūdū opi. Hosti. 2. Lau. quā sequitur. ar. xiiij. q. j. quid dicā. 2. Hosti. de foro. compe. cū sit. An tūc locū habebit hec cle. in tali foro seculari. Rñdet glo. qđ non mouetur quia non potest papa nec etiam est eius intentus tollere ordinē iudiciariū nisi quo ad suū forū ecclesiasticū. ar. nō. de arbi. c. ij. i. vj. de re. iur. c. ij. e. li. ¶ Mo. bñ gl. qđ quo ad ordinatoria iudiciorum seruanda est lex fori in quo iudiciū agis. de quo plene de foro cōpe. qđ clericus. 2. per Cal. in questiōe sua qđ incipit statuto ciuitatis cauet vbi alle. hāc gl. 2. p̄ Bar. in. l. j. C. de sūma trinitate. 2. ibi etiā per Ly. 2. gl. 2. in. l. j. C. de eman. libe. 2. C. que sit lon. cōsue. l. j. Hec dicit gl. procedere tenēdo opi. qđ in foro etiā seculari repeti possit vsura quā tenuit archi. 2. p̄dicti. Ad quod facit. c. ad nostram. ij. de iureiurā. vbi videtur casus ad hoc etiam qđ isti videntur mixti fori cum etiam in ecclesiasticis. l. ciuilibus penam imponit. C. de hereti. per totum. Sed nunquid hec opinio. sit de iure vera. gl. hic videtur residere qđ nō. nam rñdet allegatis pro dicta opi. 2. alle. cōtra illā. alle. eni p̄ illā qđ nō. de iureiur. ex lris in vlti. glo. 2. de offi. ordi. c. j. de foro cōpe. c. cū sit. xj. q. j. in summa. vj. q. ij. c. j. In quibus omnibus videt causa vsurarū iter causas ecclesiasticas ad ecclesiasticū forū spectātes enumerari. ad hoc etiā alle. hāc decre. que annectit cām vsurarū tribus alijs causis mere ecclesiasticis. ergo zc. ar. c. trālla. de p̄sti. Ad cōtraria rñdet qđ nō ob. c. j. 2. c. ad nostrā ij. qđ debet intelligi qđ ibi sūt verba narratoria partis iurantis nō pape. ideo nō imponūt ius ad id qđ dicit qđ leges etiā in ecclesiasticis penā iponūt per qđ videtur qđ sint mixti fori. Rñdet p̄ nō. in. c. inquisitionis. s. j. 2. c. se. in fi. de hereti. vbi patet qđ crimen heresis est mere ecclesiasticū 2. de eo non pōt cognoscere secularis l3 circa illud ciuilibus penā imponit 2. sic nō est bona cōsequētia puni per. l. ciuile ergo de deo pōt agi corā seculari 2. sic residet gl. per quod videt sentire cōtra opi. Archi. 2. sequacium per quod cōsequēter relinquit qđ questio gl. supra formata nō pcederet qđ dicēdūz. ¶ Pau. de liazar. i. cle. j. de vsuris videt cōcordare opi. dicit eniz qđ si est q̄stio super facto puta an solute sūt vsure an nō vel sit mutuarū super vsuris vel nō 2. tūc pōt hec questio agitari etiā

corā iudice seculari. Si vero sit dubiū sup iure. puta an cōtractus inuitus de iure sit feneratorius an nō z an sapiat vsurā vel nō. z tunc solū pōt agitari corā ecclesiastico. z idēz de iuramēto si agat de iuramēto vel simili causa. puta matrimoniali. Idē sequit. Bar. in l. ticia. ff. so. ma. z in l. omni nouatiōe. C. de sa. san. eccl. Idē videt tenere Jo. an. d. 02. cog. tuā. Refert do. Pe. h. q. do. Bal. tenet cōtra in l. quotiēs. C. de iudi. vbi dicit fm euz q. si sit questio de matrimonio siue super facto siue super iure sit questio debet agitari corā iudice ecclesiastico non coram seculari. alle. dictū. c. tuā. z qui si. sint legi. cām q. cū similibus. z sic olim residebat do. Pe. in lectura sua hic postea mutauit opi. z cōsultit cōtrariū vna cū recolende memorie do. Bas. de cal. vt audini a dño Pe. hic z a dño gas. in ti. de vsur. z hec opi. velut plurimorū sentētijs z auctorib⁹ roborata de iure videt vior. p. qua vī casus in. c. preal. ad n. 43. ij. nō cauillādo. z qd nō. in. d. c. tuam z de so. compe. c. cum laicus in. vj. glo. tamē forte ppter eius auctoritatē seruaret in p.ctica. z pro ipsa facit quia forte leniores probationes sufficient in foro ecclesiastico iuxta nō. de iureiuran. ex litteris. sic in matrimonio licet sit qstio facti forte admittent testes i foro canonico q. alias nō admitterent. vt in. c. super eo. de testi. z qui ma. accu. pos. vnde domi. Anto. hic nihil dicit. sed in. c. cū sit. cōsuevit adherere opini. Bar. z pau. Glo. tangentibus querit quando dicat causa tāgere causas electionis z prouisionis. Rndet quādo disputat ad quem pertinet electio vel prouisio z sit de potestate eligere vel prouidere habētis. Idē tenet Pan. hic qd intelligit do. Anto. quādo hec questio venit decisue ad electionē pendētē. Idē dicit generaliter quotienscunq. agitur de aliquo quod tangit ipsam causam beneficiālē ppter administrationē seu titulū. vt q. dicit electio nulla propter solēnitatē omīssam. vel q. confirmans nō potuit cōfirmare vel electū vltimontanū i discordia z sic administrare nō posse. vel si quis se opponit cōsecrādo. vel si agat ptra electores vt p.ueni. alias secus. vnde q. si rector petit pecuniā licet opponat q. nō est i possessio ne rectorie nō ideo i ipsa pcedet in forma huius clemē. quia hec questio nō tangit causas beneficiālē in aliquo. Quando autē dicitur tangere causas vsurariā. dicit gl. q. tunc dicitur questio illā tāgere si forte petat relaxari iuramentū de illis soluēdis. Nota bene gl. q. h. hec subtiliter intueno videtur velle q. in relaxatione a iuramēto cōcedēda sit necessaria partis citatio. qd pater quia tunc habet locū hec cle. vt dicit hec glo. z cōsequēter cle. sepe. de ver. sig. que emanauit ad huius declarationem z per consequens necessaria est citatio vt patet ex dicta cle. sepe. Alduerre tñ. q. Jo. an. in addi. spe. sup rubrica de iureiurā. videt hoc fateri in casu in quo glo. loquit. circa qd vide In. de iureiuran. debitores. z. c. se. Sed si esset prestitū iuramētū de nō petendo relaxatiōnem a iuramēto. tūc dicit q. cū relaxatio ab alio sit modici p. iudicij poterit iudex ex officio suo etiā in absentia partis relaxare. Ol. in suis cōsilijs consilio. ccv. idē videtur dicere. dicit enim q. in absolutione cōcedēda ad viā comperiendam nō est necessaria citatio partis. sed i alia que fieret ad p. iudiciū creditoris. sic habetis vnū exemplum qñ dicatur qstio tāgere causas vsurariū. Aliud ponit hic pau. f. quādo dicit testamētū vsurariū nō valere de vsuris q. in. vj. vel quādo dicit vsurariū nō sepeliēdum i. cle. j. de vsu. vel si fideiussoz repetit vsuras a debitore quas soluit creditori de fideius. peruenit. qd an possit. dic vt ibi nō. Mo. bene hoc exēplūz q. hoc casu videtur peti vt fors vel interesse z tñ habet locū cle. ex quo fundamentū suscepit a mera vsura alias videret sec⁹ per ea que dicta sunt. s. Idē dicit si petat q. vsure cōpēsentur cū debito vel fruct⁹ extenuasse debitū de pig. cūz

cōtra. z de vsuris. c. j. z. ij. vñ cōclusiue exponit hic guil. quoquo modo. i. p. principaliter vel incidenter dum tamē eadē sit rō alias secus alle. de p. sti. trāsla. In decimis at ponit exēplū quādo dubitat an decime sint i parochia z an sint nonalia propter. c. ex parte de deci. fm 33. pōt poni exemplū p. c. j. de deci. in. vj. Glo. valeat qrit an cogatur iudex in his casibus pcedere fm formam hic descriptā z cle. sepe. de ver. sig. Rndet q. nō per litteras hic a p. trario per quā hic cōmittit potestati iudicis z p cōsequens nō necessitatis. ar. l. nō qcqd. ff. de iudi. z de offi. dele. cōsultit. per qd cōcludit glo. q. etiam inuitis z p. dicētib⁹ partib⁹ poterit ordinē iudiciariū obseruare in casibus istis si volet. secus in casibus in quibus de iure debet pcedere fm formā pcessus de qua hic in cle. sepe. q. tūc inuitis partibus nō poterit ordinē iudiciariū obseruare. vt in cle. sepe. in fi. de ver. signi. Per ista ifert glo. q. de cōsilio est q. in casibus in quibus est dubiū an cle. locū habeat. de quibus vidistis. s. iudex. illis seruet iudiciorū ordinē. ad omne dubiū tollēdū quasi hec via tutior sit z per cōsequens eligenda de despon. inuenis. Mo. bene istam glo. ad intellectū cle. sepe in fi. z nō. ex ea q. verbū debet iportat necessitatē. z verbū valeat potestatem. Glo. figura pro intellectu horū verborūz remittit ad cle. sepe de ver. sig. z ibi videbitis. q. per hoc videt remota solēnitās tendēs ad litis ordinationē nō que tendit ad veritatis indaginē. de quo plene ibi z plenius per Bar. in extraua. ad rep. mē dā. Glo. vltima op. q. dato q. hoc nō esset expressum q. traheret ad pendentia pro appellatis. tamē de iure trahi deberet cuius cōtrariū hic innuit vnde op. de nō. in. c. licet canon. de elec. in. vj. Soluit glo. ad pendentia per appellationem nō extenderetur nisi esset dictū q. ad pendentia extēdatur. ita intellige hic. ad pendentia autēz alias q. per appellationem bene extenderetur cōstitutio in qua expressum esset illā trahi ad pendentia. Nec dicit glo. vera quando constitutio respicit litis decisionē. sed si respicit ordinēz z modū pcedendū vt in casu nostro. tūc i dubio etiā sine aliqua expressione intelligitur respicere p. sentia pendētia quo ad ea q. sunt futura. alle. gl. nō. in preal. c. licet canō. de materia remittēs ad nō. per Cōpo. in. c. ij. de consti. z per Bui. in spe. de ap. z vidistis aliquid i cle. vt hī qui de eta. z quali. z per glo. in prealle. c. l3 canō. z p. legistas in. l. leges. C. de legi. z ibi Ly. z Ja. de beluifio in auc. vt cū de ap. cog. in prin. z per Bar. i. l. omnes populi. z in. l. sancimus. C. de sa. san. eccl. Nūqd autē possit fieri cōpositio super decimis tractat hic Ber. nō est nostra materia dic vt in. c. vt super de re. ecclēsi. non alie. z. c. fi. q. veritas est q. non super futuris sine auctoritate pape. nec ob. de transac. statuimus. q. ibi loquitur quando est questio inter duas ecclesias nō inter laicū z ecclesiam. ad hoc. c. venerabilis de confir. vti. vel inuti. An autē si agatur de beneficio iudicio possessorio locū habeat cle. tangit hic Guil. videt q. nō ppter nō. de iur. calū. litteras z de elec. cūz dilecti. In contrariū facit q. talis causa tangit causas beneficiālē cū saltē pbabiliter de titulo suo habeat facere fidē iuxta nō. de resti. spo. in litteris. z. c. ex parte. z vt lite penden. c. j. in. vj. z in cle. j. de causa pos. Ad hoc q. hec causa proprie ē beneficiālis. hinc est q. pro beneficio agi potest possessorio z petitorio vt in prealle. cle. j. de causa pos. z pprie. z in cle. j. de seques. pos. z fruc. Item pro hoc q. cōtinentia cause non debet diuidi. C. de iudi. nullis de causa pos. c. j. z. ij. nec ob. l. naturaliter. s. nihil cōmune. q. quo ad effectū sententie vel exceptionis rei iudicate nō habet cōmune proprietatis cū possessione. in alijs secus lit. nō cōtes. c. j. vel loquitur in prophanis. Nec ob. c. j. s. vt lit. non contes. per quod multi tenēt cōtrariū quia ibi illud est propter odium in separatione coniugis z propter fauorem

rem matrimonij que hic cessant et sic dicit Guil. pronun-
ciatum in palatio apostolico.

De foro compe. Rubrica.

Uanis sacris cano

9 ni. Diuidit in sex. qz primo statuit de pro-
cessu fiendo contra expulsores consiliarios
et fautores per episcopos expulsos a pro-
prie sedibus. secundo de iurisdictione alias inter subdi-
tos exercenda. tertio de licentia a diocesano petenda per
episcopos. quarto de fide exhibenda in certis casibus verbo
ipsorum episcoporum. quinto de suffragio viciorum episcoporum illis ad-
hibendo. sexto protestatur de iure presidentium locis ubi
tales episcopi iurisdictionem exercent. secunda ibi: easdem. tertia
ibi: volumus. quarta ibi: sane. quinta ibi: quoniam. sexta
ibi: per premissa quod et c. Glo. j. in fi. hic ponit quis de-
derit causam huic constitutioni. qz expulsio aliquorum episcoporum
qui erant in consilio isto. No. qz episcopus nec per se nec
per alium regulariter potest iurisdictionem suam exercere extra
diocesim. ratio qz iurisdictione coheret territorio. l. fi. C. ubi
et apud quem et ff. de offi. pfect. v. l. j. §. cum vrb. Et ex hoc
no. qz expulsus a re corporali videtur expulsus a iure in
corporali illi inherente. No. casum hic exceptum a regula pre-
dicta in episcopo expulso. Et no. casum in quo sufficit citatio
per edictum. Item no. pro generali allegatione ut sufficiat
de quo h. i. glo. ij. et in c. vestra de cobi. cle. et mu. No.
delicta non remanere impunita. facit de sen. excori. ut fa-
me. No. casum in quo citatio potest fieri die feriata regu-
lariter contra de quo de fe. c. fi. No. modum quem habet tene-
re episcopi expulsi si velint uti iurisdictione sua. No. casum quo
statut assertioni assertentis ad commodum suum regulariter
contra. ff. de testi. l. nullus. No. qz sine licentia diocesani
non debet quis actum iurisdictionalem exercere saltem pe-
tita in casu isto alias debet esse petita non obtenta. No.
qz utens aliquo iure ex gratia et ratione favorabilitatis
non prescribit. cetera sunt clara. An episcopo expulso possit ar-
chiepiscopus iniuriam vindicare dic qz no. qz non est de casibus
no. de offi. or. pastoralis. An consulens teneat de consilio
tractant hic quidam ut Guil. dic ut in l. ij. in fi. ff. mandati.
et l. sepe. ad fi. ff. de ver. sig. et in l. non solum. §. si quis mandato
ff. de iniur. per Bar. et ff. de fur. l. si is qui op. et l. qui
seruum. §. si duo. et per glo. ff. de re iur. culpa caret. et per
Jo. an. et Dy. de re iur. nullus ex consilio et per doc. de offi.
dele. c. j. Dic ut in contractibus nemo tenet ex consilio nisi
si fraudulentum sit. et tunc tenetur de dolo ei cuius preiudici-
um tendit vel ubi alias non esset facturus. primus probat
i. l. qz si scires. ff. de dolo. scd. in l. si remuneradi. §. si tibi
ff. mandati. In delictis si consulendo perficit delictum
tenet. ut l. j. §. persuadere. ff. de seruo corrupto alias non
tenetur nisi delicto secuto. et hoc si non erat alias factu-
rus. Si autem erat alias facturus sunt op. et glo. contra
Dy. et Bar. tenent indistincte qz tenet per l. j. §. incidit.
ff. ad turpil. et c. Que sit forma appellandi propter locum
non tutum ponit hic zen. dic ut. s. de ap. ex parte in ver.
si vero. C. Quero facta citatione ut hic dicitur ad quid
procedere poterit episcopus. dic ad omnia etiam ad sen-
tentiam eis amplius non citati si citati fuerunt ad totam
causam. secus si ad aliquem specialem articulum qz tunc
ad alium non prosequeretur nisi iterato citaretur ut no.
Ann. de off. dele. consuluit et de pcura. audit. et no. de dolo
et contu. cum qui in. vj. sed quid de citatis ad locum suspe-
ctum qui iterato ibi citantur. an possunt excipere etiam
post litis contest. dic qz sic in alia instantia. secus si i. vna
incepit respondere qz non poterit apponere nisi ea fini-
ta. instantia autem dicitur durare hoc casu ab hora prima
comparationis vsqz ad datam licentiam partibus a iudice.

ut no. An de rescrip. dilectus. ij. Com. e. ti. nonnulli. Ar-
chi. de elec. cum dilecti. fac. ff. de ope. libe. l. capan. et l. ope-
ris. facit quod nota. in Spe. de appel. §. restat. ver. et no.
ubi ponitur de gravamine successive quod dixi i. cle. cau-
sam de elec. et in c. non solum de appel. in. vj. facit quod
no. de off. or. ad reprimendam et de testi. significaverunt
secundum Pau. in versi eisdem. quid si inter duas dietas
non potest episcopus secure morari an poterunt subdi-
ti trahi ultra duas dietas. Guil. hic conatur defendere
qz sic et satis diffuse hic prosequitur. sed ei⁹ sententia ex-
cusari non potest qui sit contra istam cle. que non permittit
tractum subditi ultra duas dietas. ideo non poterit talis
tractus fieri maxime cum scimus in casu exorbitante a re-
gulis coibus seu contra regulam que hic ponitur in prin-
cle. et ideo omissa eius opinione concludendum est qz tra-
hi non potest pro hoc regula iuris quod vero. ff. de legi.
et de re iur. que a iure i. vj. Item pro hoc facit. l. i. agris
ff. de acqui. re do. Ad hoc est qz non est. ta in favore episcoporum
hoc statutum qz etiam ad commodum subiectorum ne-
grave incommodum patiantur si traherentur ultra duas die-
tas. Nec ob. qz deficiat iusticia qz non est verum na erit pa-
pa vel alius superior qz potuerit cognoscere de sup. neg.
prela. si episcopus in. vj. In ver. eorumdem. quero an vicini episcopos
possent exequi sententias istorum episcoporum expul-
sorum si non fuerint requisiti. Lapis hic dicit qz sic. alle. c.
ij. de offi. le. et no. per Hosti. e. ti. novit. et dicit expressum
de fo. compe. postulasti et de ap. c. j. et xi. q. iij. si quis pre-
sbyter. An autem in tali executione debeat aliquis citari.
dicit qz no. et similiter nec libellus d. dari nec aliquis or-
do iuris servari. allegat no. in Spe. de executione senten-
tie. §. nunc dicendum in ver. sed pone. et per quod dicit etiam
qz tanquam meri executores non poterunt partes iudicis
assumere nec cognoscere an bene vel male fuerit pronun-
ciatum et similiter non potuerunt recusari ut suspecti
nec appellari ab eis cum sint meri executores de offi.
dele. super questionum. et de appel. novit. et no. Inno.
et Hostien. de offi. dele. cum in iure. et Archi. ij. q. vj. §.
sunt quorum in ver. ab executore et per Guil. in Spe. pre-
dicto. §. fi. per hoc etiam dicit qz si tales admitterent ex-
ceptiones posset appellari ab eis quia modum excederet
ar. no. in. c. qz ad consultationem de re iudi. et per Jo. an. de
confir. vti. vel inuri. fm La. c. j. C. No. bene ex predictis
qz in executione sententie non est necessaria citatio partis
quod intellige quando executio petit officio iudicis et su-
per re de qua non est cognitum. secus si iuris acti ois vel si
super alia re qz sit cognitum iuxta no. per Bar. in. l. a di-
vino pio. §. si super rebus. et l. inter dies. ff. de re iudi. et l.
meminerint. C. unde vi. et per Inno. et Hosti. de app. ex ra-
tione facit quod no. per gl. ff. de mino. l. intra utile i. prin-
de materia autem meri et mixti executoris in. c. pastoralis.
§. quia vero. de offi. dele. et i. cle. iudices. e. ti. et per Bar.
in. d. l. a divo pio. in prin. et aliquid per Inno. in. c. de ce-
tero de re iudi. et c. Glo. iurisdictiones op. qz etiam episcopus
non expulsus in aliena dioecesi possit iurisdictionem exer-
cere. vti op. de no. i. c. novit de offi. delega. Sol. gl. hic lo-
quitur de iurisdictione contentiosa que non potest regu-
lariter exerceri in aliena dioecesi. Fallit i. episcopo expulso s. z
formam huius cle. In contrario vero loquitur in iuris-
dictione voluntaria que consistit in excoicando et absol-
uendo et in collatione beneficiorum et delegatione cau-
sarum de qua dicendum ut no. in dicto. c. novit. An autem
episcopus possit in aliena dioecesi cum alteri viatico celebrare
dic qz sic. ut i. c. fi. de privile. in. vj. Sed an posset celebra-
re cum pontificalibus. dic ut videbitis in cle. et archiepi-
scopo. j. de privile. cum glo. c. co. Guil. et zen. exprime-
tes quod no. in dicto. c. novit. et in dicta cle. archiepisco-
po et c. Glo. episcopus querit quid in alijs inferioribus
prelatis ab episcopo eiectis a suis sedibus. dicit qz locum

non habet decre. per locum a contrario. fatetur tamen
 q̄ in electis cōfirmatis nondum consecratis locum ha-
 bebit. alle. de elec. trāsmiffa. 7 de transla. prelata. c. j. 7 hic
 7 per hoc facit q̄ in his que iurisdictionis sunt eandem
 potestatem habet electus confirmatus quam 7 cōse-
 cratus ut no. in dicto. c. trāsmiffa. Ex gl. no. do. Anto. q̄
 ibi in materia iurisdictionali a lege profertur verbū ep̄s
 vel ab alio verificatur legis dispositio in electo cōfirma-
 to nondum consecrato quia verba sunt intelligēda s̄m
 subiectam materiam q̄q̄ alias instructa 7 propria signi-
 ficatione appellatione episcopi cōprehēdatur episcopus
 consecratus ut no. glo. in. c. j. de re. do. 7 idem dicit
 Pau. de archiepiscopis patriarchis 7 superioribus. ij.
 q. ij. nullus in casibus in q̄bus metropolitānus intraret
 diocesim suffraganei dare potest priuilegium in casu a
 iure exp̄esso de conse. c. j. 7 si. in. vj. alias in alijs no. de
 offi. or. pastoralis. fatetur tamē cum archiepiscopus da-
 re potest priuilegium in diocesi suffraganei de consensu
 omniū ep̄orum. ut no. xvij. q. vj. placuit circa si. fa. de pe.
 7 re. nostro. ¶ Glo. p̄teruis notanda est ex qua habes
 q̄ quis dicitur improbus 7 quis proteruus. ¶ Glo. pro
 sequentium de materia quando liceat fugere prelato p̄
 secutiones 7c. ¶ Glo. aut earū parte. quid si in minima
 parte diocesis p̄prie ep̄s expulsus potest secure morari
 non tamen in maiori vel dimidia parte an habebit locū
 decre. dicit q̄ non per tex. quia hoc dicit q̄ non potest
 morari in aliqua parte sue diocesis nō autē simpliciter
 q̄ nō potest morari in parte diocesis. Nam licet appel-
 latione partis simpliciter prelato intelligatur dimidia.
 ut in. c. ij. §. j. de decimis in. vj. l. nomen filiarum. §. portio
 nis. ff. de ver. sig. tamen secus est quando profertur cu-
 adiuncto dictionis aliqua. ¶ Mo. bene q̄ aliud ē dice-
 re simpliciter in pte 7 aliud in parte aliqua. ¶ Juxta pre-
 dicta querit glo. quid si ep̄s expulsus de propria sede
 potest stare 7 manere i aliquo loco sue diocesis exēpto
 7 sic de facto ibi recipitur. an poterit ibi procedere 7 ce-
 dere pro tribunali. glo. alle. pro 7 contra 7 finaliter con-
 cludit q̄ poterit per. c. lumioso. xvij. q. ij. si. vbi ep̄s nō
 potest locare cathedra in loco exempto nisi recipiat a
 prelato illius loci. Ad hoc etiam hoc decre. q̄ si per eaz
 datur licentia sedendi in loco non subdito alterius dio-
 cesis fortius debet concedi in loco subdito sue tñ dioce-
 si qui etiam est subditus quo ad quedam. de quibus in
 cle. ij. j. de priuile. Mo. bene glo. q̄ etiam in materia stri-
 cta volens aliqd exercere extra diocesim pōt fortius il-
 lud exercere in diocesi licet locus sit exemptus. 7 sic no.
 q̄ locus exemptus equiparatur loco alterius diocesis
 facit quod no. in. c. j. de priuile. in. vj. per glo. per alium.
 ¶ Glo. ecclesijs op. q̄ non possit episcopus vindicare
 iniuriā illataz ne sit iudex in causa sua cōtra id quod
 habetur. C. ne quis in sua causa. l. j. Soluit glo. q̄ ep̄s
 iniuriā ecclesie sue illataz bene potest vindicare ut hic
 7. ij. q. vij. si quis erga. 7 c. si quis ab episcopo. 7 de male.
 c. j. 7 de penis romana in. vj. Iniuriā autē propriam epi-
 scopus vindicare nō potest ut in contrario. q̄ est intel-
 ligendum s̄m no. in. c. ex parte de ver. sig. quia hoc verū
 nisi sit notoria. facit quod no. per glo. 7 doc. de iudi. cu-
 venissent 7 per Cy. in. d. l. j. ne quis i sua causa. 7 p̄ Bar.
 ff. de penis. l. si quis. §. si forte. Quid de archiepiscopo.
 dic. ut. §. dixi. ¶ Glo. indulgēduz op. q̄ ep̄s nō possidet
 iurisdictionem illā nō possit exercere ut no. Ain. de pro-
 cura. in. c. petitio in si. j. glo. 7 probatur. xi. q. j. c. si quisq̄.
 7 de consecra. di. j. c. hoc ergo. facit ad no. Jo. an. post
 Ain. in. c. venerabilē. §. rationibus in ver. loco q̄ si. sint
 legi. glo. soluit q̄ hic est speciale in fauorē epi expulsī 7
 hoc sonat littera hic dum dicit indulgendum. Mo. bene
 ex glo. iuncto dicto Ain. s̄m do. An. q̄ eo ipso q̄ ep̄s
 expulsus a ciuitate vel diocesi eo ipso videtur spoliatus

quasi possessione iurisdictionis. 7 sic nō potest illā exer-
 cere dato q̄ habeat proprietatem. vide Inno. de resti-
 spo. in litteris de cape. mo. dilectus. 7 ar. de elec. si abba-
 tem in. vj. 7 de sup. neg. prelata. si ep̄s. e. li. ¶ Glo. insigni-
 bus remittit ad decre. statutū i prin. de rescrip. in. vj. vbi
 habetur quis dicatur insignis. Pau. hic dicit q̄ hoc ca-
 su ut dicatur insignis necesse est q̄ ibi inueniantur ne-
 cessaria pro sede 7 equitatu licet nō sint ibi periti. ut no.
 Spe. in ti. de citatō. §. ij. ver. s̄m quem locū. In precedē-
 ti tñ ver. quid si locus nō est insignis nō sufficit si locus
 non est insignis licet ibi iudex duceret tot peritos quot
 sufficerent pro p̄silio 7c. ¶ Glo. 7 iurisdictione pōderat
 litteraz que copulative loquitur per quod dicit duo hic
 poni requisita ut ep̄s possit in loco extra diocesim exer-
 cere iurisdictionē. s. q̄ ibi sit habitatio secura. Secūdo
 q̄ liberum possit habere exercitium iurisdictionis. Ter-
 tio requiritur q̄ locus sit securus citatis ut patet ex his
 que in littera dicuntur. Pau. hic dicit q̄ exiguntur hic
 quinq̄. s. q̄ locus sit insignis. secūdo q̄ sit vicinus dio-
 cesi ep̄i expulsi. Tertio q̄ sit secus ep̄o quo ad moraz
 ibi trabendā. Quarto q̄ sit securus quo ad iurisdic-
 tionem exercendā. Quinto q̄ sit securus citatis. ¶ Glo. cō-
 siliarios querit q̄ cum duplex sit consilium. s. quod alli-
 cit ad delictum. 7 quod nō. de quo de penis felicijs. §. il-
 lud in. vj. An in vtroq̄ locū habeat cle. dicit sic q̄ vter-
 q̄ punitur licet vnus magis altero 7 de materia cōsiliij
 remittit de quo etiā hic Buil. ¶ Glo. fautoribus querit
 an sufficiat locū esse procuratori fautorum. dicit q̄ non
 ar. huius littere. 7 q̄ i arduis quis nō tenet mittere pro-
 curatōrē de procura. querelā cū ibi no. 7. v. q. ij. si egro-
 tans 7c. ¶ Glo. diuus q̄rit an sufficeret vna die citatio
 nem istā facere. dicit q̄ nō per litterā istā que in plurali
 loquitur. ar. de re. iuris pluralis. ideo ad minus requiri-
 tur q̄ duobus diebus facta sit. dicit tñ q̄ tutius est q̄ si
 at tribus diebus. ar. de cle. nō resi. tua. 7. xxiij. q. ij. de il-
 licita. Idē tenet Pau. q̄ hec citatio succedat in loco
 alterius citationis que debet esse trina. ergo 7c. ar. de
 re. iuris is qui in. vj. quinimo forte esset equū de quatu-
 or ar. ff. de iud. ad peremptoriū 7 l. post edictū s̄m eum
 zen. tñ hic sentit q̄ in primo citatorio posset mitti pem-
 ptorie. sed tene primū q̄ hic agit ad presumēdā scienti-
 am citati per verisimilitudines q̄d facilius fit si in pluri-
 bus dilationibus fiat. An autē sufficiat predicta fieri i
 vna ecclesia. Dicit zen. q̄ sic q̄ licet loquatur hic in plu-
 rali de ecclesijs. ideo sic loquitur propter respectū que-
 habet ad pluralitatē ecclesiarū 7 locorū ep̄orum. ar. de
 priuile. priuilegia. fa. ff. ad mu. libertus in prin. Sz zen.
 dicit tutius esse q̄ fiat plurib⁹ ecclesijs 7 sic magis ser-
 uatur ut facilius 7 verisimilius transeat in notitiam 7c.
 ¶ Glo. festiuis op. q̄ citatio nō possit fieri die feriata de
 l. ij. §. si. ff. sigs in ius vo. nō ierit. soluit hoc speciale in ca-
 su isto sicut in alijs de q̄bus in. c. j. 7 in. c. si. de ferijs. Rō
 specialitatis est ut facilius transeat in noticiā citati ut
 hic dī fatet gl. q̄ alij fuerunt in opi. q̄ citatio 7 citatio
 nis preceptū indistincte etiam extra casum istum possit
 fieri die feriata 7 sic non possit hoc esse sp̄ale. s̄z nō pōt
 fieri ad diem feriata si fiat ut in illa respondeat. secus
 si ut solum compareat alle. no. in. d. c. si. de quo ibi plene
 per Jo. an. in prin. 7 per Buil. i spe. de citatione. §. j. ver.
 item excipitur q̄ citatio sit ad diem 7c. de quo dixi in
 c. cupientes. §. q̄ per. xx. circa principium. vbi gl. tangit
 7c. An citatio possit fieri die dominico pro die non fe-
 riata. disputauit Butri. 7 tenet q̄ tres sunt actus. s. pre-
 ceptū iudicis de citando 7 non pōt fieri cū sit sententia
 interlocutoria. C. de ep̄is. 7 cle. l. cū clericis. Itē citatio
 nunciij 7 hec fieri non potest die dominico. secus i alijs
 festiuitatib⁹ s̄z Dy. Butri. sed Bar. idē sentit in alijs
 l. j. §. item nunciatio. ff. de no. ope. nunc. Item relatio
 nunciij

nuncij et hec fieri potest die feriata. vide Bar. in verbo de plano in extranea. ad reprimendam. ubi sentit preceptum posse fieri die feriata ad necessitatem hominum. et Jo. an. in. c. si. dicit servari quod sit preceptum et citatio die feriata pro non feriata. Sed forte illud procedit de iure si non sit dies feriata in honorem dei alias secus per id quod non. Bar. in extranea. ad reprimendam in ver. de plano. vide dominos de rota conclusionem. ccc. lxxviiij. Potestis dicere opi. Bar. veram de iure aliam de consuetudine. pro qua facit glo. que fuit additio in. l. si coram de feriis. s. et contra. an possit fieri ad diem feriata. communis quod non ut dicit dominus de rota. secus si dicitur usque hoc quando expresse dicitur ad diem feriata. sed late dicit ut per Bart. in. l. ij. de temp. ap. et dixi in. c. cupientes. s. quod si per. xx. tamen quando dicitur ad dies facit contra communem opi. c. veniens de accu. nisi dicas ibi speciale i papa vel in criminalibus etc. Glo. ad divina querit si convenisset ad audiendum verbum dei. Respondet gl. quasi diceretur satisfactus constitutioni quod predicatio etiam includitur appellatione divinum. ar. de off. ordi. inter cetera. et per hoc concludit glo. quod sicut predicari potest in loco iterdicto de sen. exco. respo. sic et citatio fieri. alle. no. post Hosti. de clā. despo. c. si. in vbo ecclesijs. Glo. hic quod appellatio ne divinum comprehendit predicatio etc. Glo. presumatur. querit an admitti possit probatio in contrarium contra hanc presumptionem de qua tex. loquitur. dicit glo. quod sic quod hec est simplex presumptio iuris. secus i presumptione iuris et de iure que dicitur fictio. alle. q. ma. accu. pos. Improprie locuta est glo. quod differentia est inter presumptionem iuris et de iure fictionem iuxta no. de spon. is q. C. de rei vx. acti. l. vnica. s. accidit. quod presumptio est super dubio. fictio super certo et non recipit probationem in contrarium etiam per confessionem partis. secus in presumptione iuris et de iure in auc. sed iam necesse. et in corpore unde sumitur. C. de dona. ante nup. Ex predictis apparet an isti qui citati sunt secundum formam huius cle. habeantur pro legitime citatis et sint veri contumaces ita quod non possint appellari. etc. dicit quod non. quia non habentur pro personaliter citatis sed pro legitime citatis. ad hoc facit quod statim dixi quod hec non est presumptio iuris et de iure. Per predicta et per hunc tex. dicit zen. hic patere quod impediens citationem non est habendus pro vero contumace. Nec ob. c. quoniam. s. porro ut lit. non contes. quia loquitur in certis casibus et ideo regulariter secus vel secundum eum aliud est in procuratoribus ne citatio ad eos perveniat ut ibi. Aliud i procuratoribus ne in locis de quibus hic attentetur citatio et sic potest intelligi cle. j. de iudi. Et iuxta predicta quod ad quid procedi poterit facta citatione. Dic quod ad omnia etiam ad sententiam et eis amplius non citatis si fuerunt citati ad totam causam secus si ad aliquem articulum specialem tantum. quia in alijs non potest fieri prosecutio nisi iterato citarentur ut no. Inno. de off. dele. consuluit. et de procura. auditis. et not. glo. de do. et contu. euz quez in. vj. facit quod no. de accu. ad petitiones per Inno. Quid si aliquis fuit citatus ad locum suspectum an si iterato ibi citetur post litis contestationem posset excipi. dic quod sic ut no. de rescrip. dilectus. Faciendum tamen quod si in vna instantia incepit respondere non potest opponere seu excipere nisi illa finita. durat autem instantia hoc casu ab hora prime comparitionis usque ad datam licentiam partibus a iudice. no. Vin. de rescrip. dilectus et Compo. co. ti. nonnulli. et de elec. cum dilecti. facit. ff. de ope. liber. capanus. et l. operis. ubi dicitur quod si quis sciens se posse recusare operas petitas illas soluit donare videtur alia tamen vice non prestabit inuitus nisi ad hoc se obligauerit. et idem no. in Spe. de app. s. restat. ver. et no. ubi etiam dicit quod quod diu durat gravamen interlocutorie quo quis continue leditur illa non

transit in rem iudicatam et post. x. dies. et sic a iudice poterit appellare donec duret gravamen et sic donec revocef. ar. de pe. di. vij. c. si. ad si. ver. q. at secundum Pau. quod no. quod notabile est dictum et declarat ea que dixi in cle. causaz. de elec. facit quod no. de off. ordi. ad reprimendam. et per Inno. de testi. significavit. Glo. ecclesijs querit an sit necesse quod sint cathedrales. dic quod non. licet hoc non exigit. zenze. tamen dicit quod requiritur quod sint parochiales quod ad illas solet et tenetur populus convenire de conse. di. j. missas et de parochi. c. j. cum similibus in verbo eisde et etc. Glo. indulgemus op. quod hic nihil indulgeat quia de iure communi hoc videtur licere iuxta no. de off. le. novit. Soluit glo. interdum episcopus in aliena diocesi vult inter volentes exercere iurisdictionem de licentia obtenta a diocesano loci et tunc potest a iure communi ut in contrarium interdum vult cognoscere inter subditos inuitos vel et eis volentibus solum petita licentia sed non obtenta et tunc regulariter non licet. fallit in casu huius decre. et sic in duobus hic est specialitas et indulgentia. facit de off. fi. ordi. cum episcopus. et quod ibi no. Glo. bene quia sentit glo. quod non potest fieri prorogatio de loco ad locum cum alterius dioecesis nisi consentiente diocesano illius loci. Idem in glo. in dicto. c. cum episcopus. legiste aliter dicunt in. l. si quis ex consensu. C. de episcopali audientia. ubi per Ly. Glo. subditos querit an possit episcopus expulsus cognoscere secundum formam huius cle. in aliena diocesi inter subditos si sint laici. dicit quod sic eo casu quo agatur de causa que sit de foro ecclesiastico. c. ij. de except. in. vj. et hic per hunc tex. qui indistincte loquitur. secus dicit in non subditis quia inter illos etiam si essent clerici cognoscere non possit etiam ipsis consentientibus nisi petita licentia et obtenta. ar. eorum que dixi in glo. precedenti a contrario littere. Et iuxta predicta querit gl. quod si vnus sit subditus forte pventus alter non. an poterit inter eos cognoscere i casu huius cle. dicit quod non per istam litteram a contrario sensu. Nam hic solum datur potestas cognoscendi inter subditos et sic in plurali. et ideo si alter sit subditus alius non. non habet locum cle. maxime cum exorbitet a regulis iuris communis. et sic non est extendenda. ar. de regul. iuris que a iure in. vj. hec procedunt si ambo consentiunt. Per predicta patet fortius si procedere si ambo non consentirent sed alter solum. secus dicit glo. si littera dixisset quod episcopus possit de suis subditis iusticiam exhibere quia tunc posset ministrare iusticiam actori non subdito contra subditum. secus contra etiam si reus consentiret per predicta. ponderanda est ergo littera que dixit quod inter subditos possit cognoscere. non autem dixit quod de subditis possit iusticiam ministrare. Qui autem dicantur subditi an comprehendant illi qui sortiuntur forum ratione delicti vel contractus in loco episcopi expulsi. dicit glo. quod non sed solum subditi ratione domicilij. nam alij predicti non dicuntur proprie subditi sed solum forum sortiti. Glo. bene singularem glo. ex qua habes primam differentiam inter ista verba inter subditos et de subiectis. Secundo quod appellatione subditi stricte loquendo solum comprehenditur subditus ratione domicilij. non autem subiectus iurisdictione fori sortiti. ad hoc de constitu. ut animarum in. vj. et quod ibi no. Glo. moram op. quod requiratur locum esse vicinorem vicinorum ut. s. in prin. So. diversitas casuum soluit contrarium. quod hic quando inter subditos cognoscere vult. ibi quando contra fautores et similes. Glo. omnimodam querit an episcopus electus a propria sede in alia diocesi secundum formam huius cle. exercet iurisdictionem etiam criminalem inter subditos. et maxime si exigit depositionem beneficii vel carcerationem persone. Respondet quod sic per tex. quibus vniuersaliter et in genere dicit quod omnimode iurisdictionem exercere potest. et sic nullam

Thoo noie sbno

speciem iurisdictionis excepit de ma. z obe. solite ad fi. ad hoc quia iurisdictione large sumpta est genus comprehendens in se merum z mixtum imperium. l. ij. z. l. iij. ff. de iurisdictione. om. iudi. z ideo iuncta cum signo vniuersali omnia predicta debet comprehendere. fa. de sen. excomm. ut fame. z. e. ti. si clericus in. vj. de pe. qñis. e. li. No. bene qñ licet iurisdictione simpliciter prolata comprehendat iurisdictiones in se prout est species distincta a mero z mixto imperio. tamen quando profertur cū adiuncto omnimode comprehendit etiam in se merum z mixtum imperium. Et ex hoc no. diligenter fm domi. An. qñ si aliquis in aliquo territorio dat alicui omnimodam iurisdictionem propter adiunctionem omnimodam non solum transibit iurisdictione proprie z stricte sumpta. immo etiam transibit iurisdictione vniuersalis prout est apra cōprehendere merum z mixtum imperium. per hoc inferat qñ si adunantia generalis habens merum z mixtum imperium transferat omnimodam iurisdictionem in conciliū vel alios: videtur transferre etiam que sūt meri z mixti imperij. quod bene no. **¶** Alterius quero cum glo. in ver. itē per hanc litteram. nunquid hic episcopus electus poterit in aliena diocesi fm formam huius cle. cognoscere z iudicare inter subditos fm constitutiones suas. Respondet qñ sic. siue ille respiciat ordinem iudicii siue decisionem siue punitiones dum tamen negotium de quo agitur sit intra diocesim episcopi electi commissum. Nam tunc sicut si esset in sua propria diocesi posset hoc facere si poterit existens in aliena fm formam huius decre. ex eo qñ mens huius decre. est sibi dare eandem iurisdictionem in aliena diocesi seruata forma huius decre. quā haberet in propria. z per hoc inferatur qñ si casus occurrens inter subditos esset commissus extra diocesim episcopi electi nō posset in alia diocesi fm suas cōstitutiones iudicare vel punire sicut nec existēs in propria diocesi hoc posset. vt in. c. vt animarum. §. j. de consti. in. vj. de quo plene est dicendum vt ibi. **¶** No. bene ex glo. fm do. An. qñ vt materia subijciatur statuto. z. l. attēditur iurisdictione vt sicut subijciatur materia iurisdictioni. ita z statuto iudicatis z sic sequitur naturam fori sortiri. facit ad no. de fo. cōpeten. qñ clericis. Secundo no. fm do. **¶** De. qñ etiam in ordinatozys iudicii non seruant statuta loci vbi iudiciū agitur. in decisiozys hoc est clarum. sed dic ibi speciale in casu isto alias regulariter in ordinatozys inspicit locus iudicii. l. iij. §. fi. ff. de testi. z no. in. l. j. C. de suma tri. z fi. c. z. l. j. C. de emanci. libe. **¶** Per predicta pz an epus electus poterit ptra subditū delinquentē i diocesi aliena vbi moratur electus pcedere z preuenire ordinarium loci. **¶** Ber. dicit qñ nō quia intelligitur iste tex. qñ possit omnimode iurisdictione exercere sine p̄iudicio illius i cui⁹ diocesi moratur. sed hic impediret p̄iudiciū: qñ si fuisset in propria diocesi forte nō preuenisset ordinarium quia non ita cito ad eius noticiā peruenisset. ar. de presump. quanto. **¶** Jo. de lig. tenet cōtrarium quod etiā sensit glo. ista in fi. **¶** Nec ob. ratio **¶** Ber. per. c. cum ecclesia. de elec. nec est attendendū illud aduētiū qñ nō sic potuisset scire ex quo a canone habet facultatem cognoscendi z c. **¶** Glo. exercere querit an epus electus possit hanc iurisdictionem sibi concessam exercere per aliū. Respondet qñ sic dūmodo in loco morā trahat vbi p aliū vult exercere. facit regula potest de re. iuris i. vj. z tex. in parte pcedenti ibi citari faciāt. **¶** Glo. nō fuerint querit hic dicitur subditos qñ nō fuerint expulsores nec fautores non posse vltra duas dietas trahi. Quid eniz si essent expulsores vel fautores. Respondet glo. qñ si procedit cōtra tales expulsores tunc possunt trahi vltra duas dietas vt trahantur in loco viciniori. vt. s. in prin. Si vero non citantur vt expulsores sed ad petitionem aliorum. forte pro debitis citantur. tunc videtur esse de mēte littere qñ

sufficiat epm trahere morā in loco ad quē citantur etiā si distet vltra duas dietas trahi poterit. qñ eēt nimis durum z rigidum. vnde dicit gl. qñ si hic fuit intētus littere qñ possint trahi vltra duas dietas salte⁹ debuit adijcere numerum vltra quē trahi nō posset. puta vltra quatuor sicut facit sepe curia in litteris conseruatorijs. z residet glo. per quod videtur qñ ex quo aliter hic nō declaratur seruādū sit qñ dixi licet sit durū ex quo sic scriptū est. ar. vj. q. iij. scriptū est in lege. z sic speciale est in odiū taliz expulsozys z fautorū. **¶** Glo. nō trahant querit quid si subditi de facto trahi nō possunt infra duas dietas. dicit gl. qñ adhuc non poterint trahi vltra duas dietas p hanc litteram que simpliciter loquit. qñ no. pro his que dixi in tex. qñ hoc est tenendū. licet **¶** Guil. cōtra sed male qñ hoc est exorbitans z qñ hoc est statutū nō tantum in fauorem epozū sed etiam subditozū ne graue dispendiū patiant nec deficiat iusticia. qñ poterit adiri papa vel alius superior. z hoc tenet **¶** Jo. de lig. i. §. volum⁹. **¶** Glo. ante oia qñrit qñ si factus sit processus licētia nō petita de hoc a dioce. loci. **¶** Rñdet gl. qñ ipso iure erit nullus per hunc tex. qui ante oia vult peti licētia. z sic si peruertat ordo erit nullū qñ fier. ar. de elec. puida in. vj. p hoc patet qñ si a principio epus electus pcedit in casu cle. ante licētia petita licet postea supueniat licētia nō valebit processus. z hoc tenet **¶** Pau. qñ hic ordo videt de substantia. de rescrip. c. j. i. vj. z qñ processus est nullus fact⁹ extra casum indultū. per hanc decre. ex defectu potestatis. z si dicatur qñ imo pōt sequi ratificatio si gerēs actū habuit spem de ratificatiōe illi⁹. p no. l. xij. di. saloni. itane. ix. q. ij. lugdun. **¶** Rñdet qñ illud pcederet i ratificatiōe pape vel in ratificatione illius cuius nomine actus est gestus. de sen. exco. cū quis in. vj. que omnia hic cessant z c. **¶** Glo. diocesanus qñrit qñ appellatur hic diocesanus a quo peti debet licētia. Respondet glo. qñ ille qui habet iurisdictionem epalem in loco z hoc clarum. Idem si habeat iurisdictione quasi epales in loco vt quia sit prelatus inferior epō qui ex p̄uilegio forte illam habeat dum tamen taliter illam habeat qñ epus ibi illam non habeat alias epus diocesis omnino esset requirendus. facit quod no. j. in glo. in verbo habentibus. in fi. c. **¶** Guil. dicit qñ in actibus tangentibus iurisdictionem vel actum epalem a diocesano est petenda licētia. In tangentibus autem alios inferiores ab eis est petenda. de vsu pal. ex tuarum. de offi. archidia. ad hoc in fine. de prescrip. accedentes. tene glo. **¶** Deinde glo. querit an sufficiat hanc licētia dari vel peti ab officiali epī. **¶** Rñdet glo. qñ non. si solum est officialis generalis z maxime si presens est epus vel circa diocesim. de temp. ordi. cum nullus. in. vj. z de offi. vica. c. j. z. ij. de offi. ordi. romana ad fi. eo. li. Quid autem si multum distet tunc videtur qñ sufficiat ab officiali peti per dictam decre. romana in fi. de offi. ordi. Si vero multum distat epus nec in loco officialis sit a quo peti possit. tunc dicit glo. qñ satis putat de mente littere sufficere epm requiri apud domum solite habitationis. ar. ij. q. vj. biduum. s. de elec. in cle. causam. facit qñ no. de resti. in inte. c. cum ex litteris. in fi. **¶** An capitulum sede vacante hanc licētia dare poterit. dicit qñ sic per ea que dixi in prin. gl. z per ea que no. j. de here. cle. j. z quod habetur de temp. ordi. cum nullus. §. ij. in. vi. facit quod videbitis in fi. c. Sed querit an in absolutione ab excommunicatione sit necessaria petenda licētia a dioce. loci **¶** Ber. consuluit qñ sic. **¶** Jo. de lig. z **¶** Hosti. tenent hic non esse necessariū si ex officio processit. secus si ad partis instantiam iuxta no. de offi. lega. nouit z c. **¶** Glo. in premissis ponderat litteram que in plurali loquit. per qñ dicit qñ etiā in pmo casu decre. seruādū erit qñ hic dicit. **¶** Secūdo qñrit an sufficiat petere generalē licētia vt possit procedere contra expulsores

tie alicuius. prosequitur hic **Mathe.** q. primo propter
 non subsistentia peccati. **xxij. q. ij.** vir cum propria. **Se**
 cundo ratione scandali et multitudinis. **iiij. di.** deniq.
Tertio quia deficit iudiciu vel probatio vt hic. de quo
 per **Jo. de here.** vt commissi ad **fi. in. vj.** An autem legato
 cardinali credatur. **Refert Ste. op.** quidam q. credit.
Alij dicunt hoc verum nisi aliquid obijciatur. **Tertij** di
 cunt hoc verum quando nulli sit preiudicium. **Quarti** di
 cunt hoc verum in pertinentibus et concernentibus officiu.
 vt si penitentiarius vel vicecellarius a se de rigore no
 statatur nisi stilus aliter heat **h3 Ste. de quo. xcviij. di.** no
 bilissimus. **z. c.** cum a nobis. de test. et de priuile. cum olim
 facit qd no. in cle. **j. j. de pba.** Conclunde si sit stilus vel co
 suetudo illi est standum si non apparet in pertinentibus
 ad officiu credatur in alijs non si tendunt ad preiudici
 um tertij obijcientis **z. c.** **Bl.** assertionibus op. q. asser
 tionem alicuius non sit credendum maxime in causa propria
 de pbatio. quoniam contra. et de testi. venies et consimilib.
Soluit hic speciale q. vni soli creditur et sine iuramento
 in ca propria et sic triplex est spalitas regulariter contra
 vt in contrarijs. et de testi. venerabilis. **z. c.** nuper in vbo
 eorum de. **Bl.** in premissis op. q. etiam in alijs casibus
 teneantur episcopi vicini denunciare processus eorum
 episcoporum vicinorum. cuius contrarium hic innuitur
 a sensu contrario. vnde op. de. c. cure. **xj. q. iij.** et de treu. et
 pace. **c. j.** Soluit glo. regulariter factum in aliena dioce
 si non tenetur alij episcopi denunciare. Fallit in casibus
 hic expressis. et sic intelligi debet littera. factu aut in pro
 pria diocesi bene tenentur regulariter vicinis episcopis
 denunciare vt in contrario. **Bl.** ab eis ponderat lit
 teram per qua a contrario dicit q. non sufficit vicinos epi
 scopos requiri etiam si illius inter sit q. per hoc non tene
 buntur denunciare. ex quo ab ipsis episcopis processus
 facientibus no sunt requisiti. qd no. et sic facit q. ad petiti
 oem partis nunq. alius iudex debet executionem sente
 tie ab alio late facere. sed demum ad litteras iudicis iudi
 cantis. de quo plene per **Bar. in. l. a diuo pio. §. j. ff. de**
re iudi. et per **Bu. ff. de iudi. l. argentiarius. §. noia.** et vide
 qd dixi. **s. post Lau. circa tex. z. c.** **Bl.** requisisti que
 rit quid si requisiti nolunt denunciare an requirens pote
 rit illos punire. dicit glo. q. non. sed debebunt agere cu
 superiore eorum vt illos cogat et puniat. de iurepa. cum
 nullus. quod intelligit nisi forte requisitus haberet iu
 stam causam non denunciandi. vt quia notorie essent in
 iuste sententie que peterentur denunciari. de offi. dele. si
 quando. et de offi. le. studuisti. Nam processus iniustos
 notorie non tenetur denunciare. secus de dubijs. **xj. q. iij.**
iulianus. xxij. q. j. quid culpa. de tpo. ordi. ad aures.
 et quod ibi no. per **Hosti. fm. guil.** facit de ap. sollicitudi
 nem. zenze. hic tenet contrariu dicens q. semper tenetur
 denunciare ex precepto huius. **c. nec ppter iniusticiam**
processus possunt hoc vitare. ar. de offi. ordi. pastoral
§. si vero. Nec ob. no. in dicto. **c. ad aures.** quia ibi loq
 tur de precepto iniusto iniuncto a superiore. quo casu no
 obediendu in malis perpetratis. sed hic in denunciatio
 ne que de per se non est mala nec per ea plus litigat. de
 app. pastoralis maxime cum tali denunciatione execu
 torie sit tñ locus cu processus transfret in rez iudi. **ff. de**
pcura. l. ij. §. si. ff. de his qui no. isa. l. furti. sic recider do.
An. et puto tenere glo. ar. de appel. sollicitudinē. et qd
 no. de sen. excōi. per tuas **z. c.** **Bl.** habentibus pōde
 rat litteram que simpliciter de habente iurisdictionem
 in loco loquitur. et ideo cum inferior episcopo quadoq.
 in loco et in personas habet iurisdictionem episcopales
 vel quasi de priuile. abbates in **fi. in. vj. de ill. et hic loq**
videt. qd no. propter ea que dicta sunt cu gl. in verbo dio
ce. z. c. **Bl.** vt predicatur querit quid si aliquis iter sub
 ditos diocesis et loci vbi moratur electus epus electus

cognoscit et indicat an fiat preiudicium episcopo dioecese loco. Respondet glo. q. sic. quia tunc esset negligens dioecesanus in patiando illud cum hoc non sit premissum a iure. et ideo posset prescriptio currere. secus quando solus inter subditos proprios episcopus electus cognoscit et quare cum auctoritate iuris hoc facit in iure episcopo dioecese loco nulla possit negligentia imputari. et ideo non currit prescriptio. ¶ **N**o. bene tex. et glo. ex qua habes secundum do. ¶ **A**nto. q. ibi aliquo casu speciali alicui attribuitur iurisdictio illo casu communis iurisdictio ut repugnans iurisdictio et possessioni in casu speciali vel saltem ab illa differens et cum illa se non copatiens non est prescriptibilis etc. ¶ **Q**uero an episcopus possit cogere subditum recipere ordines ab alio. dic q. non nisi delegando. nam sicut potest causam eo invito delegare ita et actum ordinandi. de tempo. or. ex tenore quod intelligit Paul. si delegat ordinationem in sua dioecesi nisi forte esset impedimentum. ut si aliquis episcopus non vult venire ad suam dioecesim. Est enim regulare q. subditus inuitis alijs subijci non potest nec se subijcere prelato invito de prescript. cum non liceat de fo. cope. significasti. ¶ **Q**uero quid si papa mandet fundum restitui infra xv. dies aliter citet q. infra duos menses comparere ad ad curiam. dic ut in spe. de cita. §. j. ver. sed pone.

De causa pos. et pprie. Rubrica.

Causa beneficii. ^{reci}

Causa beneficii. recipit commodam divisionem. potest tamen dici q. due sunt partes sicut duo sunt dicta. secundum da ibi: ne vi spoliatus. ¶ **N**o. primo q. in beneficiis appellatio vere cause statum deuoluit ad curiam seruatis his que habentur in cle. causaz de elec. ¶ **N**o. secundo ar. pro et contra q. in causa appellationis possit accumulari reconuentione. de quo de mu. peti. c. j. quod possit facit intelligendo q. nulla sit specialitas. In contrarium facit si dicimus q. sit h. spale in causa beneficii. fa. q. no. de resti. spo. ex conuentione. Et no. q. procedit reconuentione in casu cle. siue fiat ab appellante siue ab appellato. ¶ **N**o. tertio q. in causa appellationis admittitur accumulatio petitorij cum possessorio a diuersa parte et ab eadem et sic possibilis est concursus in petitorio et possessorio super eadem re et eis accumulatis a diuersa parte in causa beneficii et sic in iure incorporali. ¶ **N**o. q. accumulatio possessorii suspensum petitorij admittit post conclusionem in causa principali appellatione suspensa dum modo opponat ante conclusionem in causa appellationis. Et no. q. non solum admittitur accumulatio suspensa petitorij interati a se sed et a diuersa parte. et sic no. q. id q. dicit q. post conclusionem in causa non admittit accumulatio possessorii petere petitorio est verum in principali instantia non dum pendente appellatione. secus si sit appellatus. ex hoc no. q. appellatio non solum suspendit sniaz sed etiam effectum conclusionis in causa de qua dicitur in c. significauerunt. de testi. et no. in c. fraternitatis. e. ti. per do. An. etc. ¶ **N**o. q. in causa beneficii potest interari possessoriuz extrinsecus in causa proprietatis. et sic possessoriuz in beneficiis non habet annexam causam proprietatis et sic potest dari possessoriuz in beneficiis absque tali proprietate. de quo dicitur cum gl. ¶ **N**o. §. 3. do. ¶ **P**er. q. possessoriuz preceat petitorio non q. sit dignius cum regulariter proprietatis ad se trahat possessionem. s. e. cum dilectus. §. in odium spoliantis ut hic. quoniam si a principio interatur petitorium videtur interari contra consilium legis qui destinauit. ff. de rei ven. ¶ **O**pp. j. et vi q. impossibile sit a diuersa parte super eadem re accumulari petitorium et possessoriuz recuperande. q. agens petitorio dicit aduersarium possidere. de iu. examinata. et similiter agens

possessorio dicens aduersarium possidere. et sic negat se possidere. et ideo petitorium contra eum dirigi non potest. l. ff. de rei vendi. Solutio hic loquitur in causa beneficii in qua agitur de iure tituli quod est incorporale. hic est q. in beneficiis non datur verum petitorium cum intitulatus non sit dominus rerum beneficii. de dona. ceterum. sed datur confessoria vel quasi confessoria sicut pro iure incorporali. ut no. Inno. §. e. cum super. et de v. sig. abbate. et ideo possibilis est concursus quia confessoria competit etiam pro turbato in possessione. ut no. de iudi. examinata per glo. et de causa pos. cum ecclesia. et ideo agens petitorio in causa beneficii non negat possidere. et per consequens merito contrarium agi potest possessorio recuperande. facit quod no. Bar. in l. naturaliter. §. nihil commune circa combinationes. ff. de acq. pos. ¶ **O**ppo. secundo q. beneficiati non possunt agere petitorio. quia non sunt domini sed procuratores de dona. ceterum. hinc est q. talia dicuntur in nullius bonis insti. de re iudi. §. sacre. Solutio dic q. prelati non sunt domini ecclesie nec rerum ecclesie immo procuratores. sed respectu tui. et potestatis administrandi sunt domini et sic quo ad administrationem et gubernationem. ut no. Inno. de eo qui mit. in pos. c. j. et de proba. ex litteris secundum Buil. Idem Bar. de re. ecclesie non alie. c. ij. in vj. Sunt ergo quasi tutores qui loco dominorum sunt. ff. de vlti. cap. pro emptore. l. qui fundum. §. tutor. et ff. de ad ministra. tuto. l. qui tutelas. et nota. in auctentico de aliena. et emphi. §. quoniam cognouimus. coll. ij. facit cle. q. contingit de reli. do. ubi prelati comparantur tutoribus. Ad idem. C. de epi. et cle. l. orphanatrophos etc. ¶ **O**ppo. tertio q. non competat beneficio possessorum quia non possidet res ecclesie. ut no. in c. cum super de causa pos. et de eo qui mit. in pos. c. j. Solutio ad particulares res beneficii non agit possessorio suo nomine quia illas non possidet. sed ad beneficium bene agere potest petendo si bi illud restitui. quia illud possidebat ratione iuris administrandi. nomine autem ecclesie bene potest petere res ad beneficium pertinentes etiam que tempore vacationis aduenerunt etiam nondum adepta corporali possessione per ecclesiam. quia ecclesia semper est et christus eius dominus. xij. q. ij. liberti. et sic semper repetitur qui spoliatur ex occupatione rerum predictarum. Ad hoc q. no. de resti. spo. oliz. ij. et c. pisanis. et c. in litteris. et dicto c. cum super questione. et quod ibi no. per Inno. et doc. §. e. secundum Buil. etc. ¶ **O**ppo. quarto q. propter odium alterius nil debet statui. xxx. q. iij. inter querelas. de re iudi. c. j. in vj. So. odio persone nil statui debet. sed odio vicij vel excessus sic secundum Buil. ¶ **Q**uero primo an hec cle. locum habeat in beneficiis deuolutis per immediatum subiectum. de quibus de elec. cupientes in vj. Buil. q. sic eadem ratione. ar. de consti. translato etc. ¶ **Q**uero secundo an procedat cle. siue appellatio sit iudicialis siue extrajudicialis. quidam q. solus in extra iudiciali in qua proprie dicitur intentari possessoriuz et petitorij. In iudicialibus autem non dicitur proprie intentari cum sit intentatum. et sic in illo non videtur littera verificari. contrarium tenet hic zenze. mouetur q. tera verificari indistincte. et quia in iudiciali in effectu intentatur idem quod prius est intentatum. quia idem est actor in causa appellationis et principali. ut no. de renun. in presentia secundum zenze. etc. ¶ **Q**uero in quo differt renunciatio a conclusione. super hoc ponit Paul. quod no. §. e. pastoralis. dic ut ibi no. per Innocen. etc. ¶ **A**ltimo quero an sententia lata in possessorio preiudicat in petitorio vel econtra. dic ut per doc. §. e. pastoralis. et capitulo dilectus. et per By. in regula qui ad agendum in vj. et per Bart. in l. naturaliter. §. nihil commune. ff. de acq. pos. per que satis sunt expedita q. hic no. Paul.

circa hoc de materia etiam per *Cy. in l. incerti. C. unde vi et c. Glo. ij.* querit an decre. habeat locum si agat de ecclesia ut de proprietate. dicit qd non quia tunc non est proprie questio beneficialis de qua tantum hic loquitur. Ad hoc quia tunc non est tantum periculum. de eo qui mit. in pos. c. j. et c. ti. eum qui in. vj. In beneficialibus ergo tantum hic loquitur quia indistincte loquitur habebit locum. siue sit questio de maioribus beneficiis ut dignitatibus et personatibus siue de minoribus beneficiis. ut simplicibus. ut de prebendis. ar. de re. iur. beneficium in. vj. cum ibi no. *Idem predicta dicit hic Pau. qd in alijs causis a beneficialibus non habet locum cle. facit de deci. c. ad audientiam.* quid ergo erit in illis. dicit *Pau. qd si appellatur ante datum libellum et ante lit. contes. et tunc in causa appellationis non licet alij causas proseguere qd expensas in appellatione. et similiter nec processum primi iudicis ex nonis actis vel causis iustificare vel impugnare. ut in cle. appellanti. j. de appel. finita autem causa appellatio nis potest appellans intentare petitorium et possessorium coram iudice appellationis sicut potest coram iudice principalis cause. quia coram primo non fuit inceptum litigium in auctentico de liti. §. omnem. et de ver. sig. in. c. ex parte. ij. et ideo coram iudice appellationis poterit intentari iudicium sicut posset coram iudice principalis cause in cuius locum succedit virtute appellationis secundum *Pau. Mo. bonum dictum et singulare quod extendit. c. non solum de appel. in. vj. ut sic videlicet iustificata appellatione non solum iurisdictio iudicis ad quem extendatur ad principalem causam iam ceptam coram iudice a quo sed etiam ad causam coram eo inchoandam super qua nondum datus est libellus coram iudice a quo dum tamen citatio intercesserit secundum dominum Anto. qd maxime verum putat quando in citatione apparet causa expressa que noviter inchoatur. Idem dicit de appellato si in causa principali erat actor et reus ante libelli obligationem ex causa appellationis alias reus non posset reconventionem agere cum illa non habeat locum in causa appellationis in qua non licet proseguere alias causas qd in appellatione expressas. l. ij. §. legatis. ff. de iudi. et de non mu. pe. c. j. et sic pertransit dominus Anto. credo dictum *Pau.* procedere in casu de quo loquitur videlicet quando agitur de possessorio et petitorio. et sic finita causa appellationis possit coram iudice appellationis causa recepta coram principali agitari. et hoc ne continetia cause dividatur extra. l. nulli. C. de iudi. hoc quando appellatur ante libellum oblatum et lit. contes. Si autem libellus erat datus parti vel lit. contestatio facta tunc quia actor tenetur illam instantiam finire. C. quomodo et quando iudex. au. c. qui semel supra de dolo causam. nisi forte illam posset iuris beneficio suspendere et ad aliam transire. §. e. pastozalis. tunc non credit *Pau. qd si intentatum sit petitorium posset transire ad possessorium quia nova instantia est opus ex eo quia non est ad superiores delata virtute appellationis cum sit ex alia causa generatus. licet posset appellari ex hoc. ar. de offi. dele. insinuante iuncto. c. ad hoc si una cum ibi notatis de appel. In causa autem beneficiali procedit indistincte cle. Ex predictis patet qd est speciale in causa beneficiali in casu cle. qd sicut in illa appellans et appellatus pariter arctantur per. c. statui. mus. §. de elec. in. vj. sic vterque poterit in illa possessorium et petitorium intentare prout hic dicitur secundum *Pau. et banc rationem sentit gl. infra i verbo appellato. do. Idem.* hic dicit speciale in causa beneficiali qd appellatio in uno articulo deuoluat in alio etiam respectu aduersae partis et hoc ut celerius expediatur et deuoluit simpliciter causam adeo qd partes cogentur comparere instructe super causa tota in istis beneficialibus etiam si appellatus non petierit licet in alijs secus. de appel. cordi. in. vj. hinc insurgit qd ex***

quo causa simpliciter deuoluitur ad curiam intelligitur deuoluta tam respectu possessorij qd petitorij sicut in simi li si delegatur simpliciter causa intelligitur respectu utri usque legata. ut in. c. j. de sequestra. pos. et fruc. Tamen per hoc dicit dominus *Idem.* qd non possit renunciari appellationi in preiudicium alterius partis. facit cle. constitutioni in fi. et quod ibi no. §. de elec. et sic limitat. l. si quis libertate. ff. de pe. here. et quod ibi no. ubi dicitur qd factum super uno articulo non nocet nec prodest in diuerso. et per consequens appellatio in uno articulo non debet prodesse in alijs. et hoc est regulariter in alijs causis non beneficialibus. de testi. c. rainucius. et c. rainaldus. et qd i eis no. et l. finali. C. quando prouo. non est necesse. Sed predictis. et huic cle. obuiare videtur qd decre. statuimus. §. de elec. in. vj. solum videtur loqui ubi abijcitur aliquid in personam vel in formam. et no. ubi quis proseguit inter esse proprium. facit cle. constitutioni. §. de elec. et in. c. vt circa. de elec. in. vj. dicit dominus *Idem.* qd non vidit aliam solutionem nisi qd dicamus qd licet non possit appellari nisi ut ibi dicitur postquam tamen est appellatus potest deduci in causa appellationis. Potestis dicere melius qd decre. statuimus generaliter proseguitur qualitercumque occasione beneficialis appelletur ut ibi no. Compo. in verbo propter hoc. Item quia hec decre. habet locum etiam ubi quis proseguitur proprium interesse licet forma decre. ut circa in appellatione interponenda tunc non habeat locum sicut nec in appellatione iudiciali. ut. c. constitutio. de electione in. vj. et dicta cle. constitutioni. §. tunc in appellando seruanda est forma. c. cordi. de appel. in. vj. de quo plene dixi in. c. vt circa super gl. fi. *Gl. per appellationem op. qd idem sit dicendum si per querelam sit deuoluta causa beneficialis ad sedem apostolicam. qd tunc maior est ratio. ut idem dici debeat cum natura appellationis sit strictior per no. in. c. j. de mu. peri. Ad hoc qd paria sunt casus deuolui ad sedem apostolicam per querelam et per appellationem de offi. le. c. j. fa. de cofir. vti. vel inuti. cum dilecta. Soluit glo. fatendo contrarium qd idem et fortius est dicendum si per querelam sit in curia. et sic subaudiendum est maxime ad litteram. id autem expressit de appellatione. qd de illa magis erat dubium. Videbat enim qd solum id esset cognoscendum per iudicem appellationis super quo esset appellatum et non aliud hic est quod coram iudice appellationis non sit reuocatio iuxta no. maxime per *Jo. an. in dicto. c. j. de mu. pe. et sic videbatur qd de alio qd super quo esset appellatum non posset cognosci per iudicem appellationis siue esset appellatum ab interlocutoria per cle. appellanti. j. de appel. siue a sententia diffinita. l. j. q. vj. ad fi. siue extra iudicium per. c. vt circa de elec. in. vj. tamen his non ob. qd ex natura cause beneficialis causa est deuoluta ad papam per appellationem ad ipsius interiecta per. c. statuimus prealle. de elec. in. vj. ideo voluit hic papa qd non ex peccato aliter euentu appellationis posset fieri id qd hic dicit. vñ hec decre. vult hoc esse speciale in casu isto. et hoc innuit verbum decernimus hic positum regulariter contra et ita procedunt superius alle. et hec est bona solutio et generalis ad omnia predicta. vñ dicit glo. si volumus specialiter aliter respondere ad. c. circa ut possumus dicere qd non habet locum cum quis proseguitur proprium interesse ut hie erat. et sic hoc respectu non habet obstare. *Gl. ad sedem apostolicam querit quid si ad inferiorem sit appellatum. dicit a contrario littere secus. Guil. hic tenet contrarium per no. in dicto. c. j. de elec. in. vj. et c. ti. vt circa. zenze. tenet glo. per rationem glo. et quia appellatio ad alium inferiorem interiecta refertur ad solum appellationis articulum nec de alio potest se intromittere. de ap. romana. §. cum autem in. vj. et hoc etiam no. glo. in cle. non potest de procura. vel dicit qd id qd dicit qd appellatio deuoluit causam ad curiam ex toto ex natura cause vel per alium actum***

accidentalem non habet locum in appellatione ad inferiores. **C** Glo. spoliantur opp. q. possessorium et petitorium ab eadem parte non possunt intentari cuius contra rium hic innuitur. unde opp. de procura. in. c. pastoralis in. iij. glo. et c. de inter. l. incerti. Sol. glo. hic loquitur in possessorio recuperande. patet quia dicitur in odium spoliantis in quo est certum q. pot. intentare cum petitorio quia tunc nulla surgit repugnantia cum per vtrūq. dicat aduersarium possidere. Contrariū loquitur in possessorio retinende q. regulariter nō potest intentari cum petitorio ratione contrarietatis q. petitorium dicit aduersarium possidere et p. possessorium retinēde dicit se possidere iuxta no. de iudi. examinata. et i. dicto cap. pastoralis. ideo ratione contrarietatis non possunt simul intentari regulariter vt no. de iudi. l. si idem. Fallit quando respectu diuerse possessionis intentaretur puta possessorium ratione ciuili et petitorium ratione naturalis vt no. in. l. clam possidere. §. si. l. naturaliter. §. nihil comune. ff. de acqui. pos. Item fallit in corporalibus in quibus etiam possidenti competi petitorium. vt supra dixi in oppositione. et no. in. c. examinata. de iudi. et in dicto. c. cum ecclesia. §. eo. et plenissime per Bar. in. §. nihil comune circa combinationes etc. **S**ecundo oppo. et videtur q. hic non sit speciale in odium spoliantis q. suspensio petitorio transeat ad possessorium immo videtur eē ius commune per no. in dicto. c. pastoralis in. iij. glo. ante medium. vbi patet q. suspensio possessorio potest rediri ad iudicium petitorium in quo nullū versatur odium et sic non est speciale q. econtra de petitorio ad possessorium fiat transitus in odium spoliantis. quidam dicunt glo. illam reprobari per hunc tex. hoc non est tenendum in dubio. ar. c. cum expediat. de elec. in. vi. Ideo gl. hic dicit q. id quod ibi dixit gl. potest dupliciter defensari. Primo q. glo. ibi non dicit aliquid de suspensione. unde non dicit q. suspensio possessorio redeatur ad petitorium. sed dicit q. possessorio inchoato redditur ad petitorium. unde potest intelligi renunciatio prius possessorio. et tunc gl. clare procederet. nec iste tex. contradicit. facit quod no. ff. de vi et vi arma. l. cum fundum. §. si. **S**ecundo dicit gl. q. si volumus intelligere illā glo. de suspensione vt si velit q. suspensio pendente possessorio omnino possit intentari pot. saluari pendente causa principali. secus in causa appellationis q. in illa bene est spale in odium spoliantis q. suspendi possit petitorium per possessorium intimationem et sic secus. unde econtra. et ante hanc cle. non licuisset in causa appellationis transire de petitorio ad possessorium nedum de possessorio ad petitorium. ar. eorum que vidistis cum glo. iij. sed per hanc cle. in odium spoliantis est inductū q. de petitorio possit transire ad possessorium. **E**x predictis patet q. interdum nō sit accumulatio iudiciorum. sed vno finito per renunciationem alterum intentatur. et sic est accumulatio inculcativa primi iudicii vt ita loquatur. et tunc clarum q. id fieri non pot. si aliud repugnet vt dixit glo. Interdū fit accumulatio iudiciorum. et hoc dupliciter. quia alij quando fit accumulatio inculcativa quedam primi iudicii suspensio. de prima non loquitur gl. hic in fi. sed habetur in. c. pastoralis. et tetigit glo. hic in prin. Nam hec prima que dicitur inculcativa ex eo quia pendente vno iudicio alterum accumulatur non ad finem alterum suspendendi. sed vt super vtroq. procedatur. Et tunc premititur siue primo sit intentatum possessorium siue econtra. et sic potest intelligi tertio glo. contraria. quod itelligit in possessorio recuperande ita q. non resultet contrarietas in simultanea intimatione. Secunda vero accumulatio prout est iudici primitus intentata suspensio est permessa si fiat transitus de petitorio ad possessorium. vt hic dicitur. Si vero econtra fieret transitus de possessorio ad pe-

torium. et tunc hec non est licita secundū zenzelinum. q. hoc privilegium habet spoliatum in odium spoliantis vt hic et §. de oz. cog. c. si. adeo q. putat dominus Anton. p. dictum. c. si. et per au. qui semel. C. quomodo et quando iudex que vult q. a iudicio cepto nō licet recedere suspendendo. facit. ff. de rei vendi. l. q. destinavit. et de resti. spo. ex conuestione. q. non poterit etiā principali causa pendente suspensio petitorio intentare petitorium. et sic non procedit q. ultimo hic dicit glo. in fi. in secunda solutione. glo. c. pastoralis non simpliciter loquitur per rationem illam. quia solum in odium spoliantis hic conceditur q. suspendi possit hoc petitorium quia hec ratio nō est generalis cum. c. pastoralis locum habet etiam quando de petitorio transitur ad possessorium aliud q. recuperandum vt ibi patet sed per rationem que colligit ex l. ordinarij. C. de rei vendi. et l. is qui destinavit. et ti. que cessat quando econtra de possessorio transitur ad petitorium. unde tunc ob. au. qui semel. C. quomodo et quando iudex non est prouisum hoc casu nō poterit dicta suspensio fieri quicquid dixerit glo. **C** Glo. ante conclusionem op. q. non sit fienda conclusio in causis beneficiālibus. vt in cle. sepe. de ver. sig. So. ex necessitate non est fienda. sed de voluntate fieri possit vt hic. Secundo op. glo. q. etiam post conclusionem in causa appellationis liceat suspendere petitorium. §. e. pastoralis in fi. Sol. hoc verum regulariter q. post conclusionem in cā non licet transitum predictum facere. fallit in casu dicte decre. pastoralis in fi. quia tunc debet posse fieri suspensio petitorij saltem inchoati a se quo casu loquitur dictum. c. sicut ibi contingit in alijs causis non beneficiālibus secundū glo. suspendi autem ab aduersario intentatum non videtur interesse ipsius si est conclusum in causa. Vel potestis dicere secundum dominum Antonium q. hec cle. lo cum habet quando fit accumulatio in causa appellationis. quo casu difficilius admittatur ex quo ista cle. hoc non dicit. c. nō pastoralis loquitur in causa principali. et ideo non est trabenda ad istā. et maxime tenendo q. hec cle. exorbitat a iure comuni permittēdo aliquam accumulationem in causa appellationis. **D**icitur tūc est tenere gl. que sine dubio est eoz. q. autem dicit gl. nō licere post conclusionem in causa regulariter accumulationem fieri. ideo dicit dominus Antonius si non sit conclusio in casu. quia actus qui fieri solet in actu conclusionis vel post conclusionem ille habebitur pro conclusione in cā sicut in simili dicit in. c. cum. Ab. de p. sti. super prima gl. et quod no. per Inno. de dila. preterea. et de ap. si duobus et sentit glo. extracta de verbis Inno. in. c. j. in verbo absentia. de electione in. vi. **C** Glo. suspendere querit an liceat hanc suspensionem facere sine metu condemnationis expensarum. dicit q. sic. al. no. §. e. pastoralis super verbo agi potest. quod etiam prosequitur hic zenze. Bl. et exponit et pro eo vel alle. cōcor. et hoc ideo quia verificatur sensus cle. etiam in altero tantum istorum casuum. Et sic no. q. vbi culpa inter duo in quorum altero verificatur sensus disponentis vel loquentis exponit plerisq. de elec. et per Bar. in. l. is qui ducēta. §. vtrū. ff. de re. du. et per Ly. in. l. penul. C. de verb. signi. vel potestis dicere q. forte gl. hic exponit. quia non videt quasi possibile q. petitorium ab vtraq. parte intentetur super eadem rem. et est verū regulariter in rebus corporalibus. secus in incorporalibus iuxta no. de iudi. in. c. examinata. supra. e. cum ecclesia. **C** Glo. penul. inducit decre. ad no. per Bar. §. oz. co. c. si. per Jo. ij. q. ij. c. j. et per Bos. Inno. et Ab. de resti. spo. ex cōuestiōe. In quibus iuribus dicunt predicti q. si super vna re iteretur petitorium ab vno et ab alio possessorium recuperande prius debet audiri proponens possessorium licet secūdo loco proposuerit et sic duplicē effectū habebit iteratio possessorij recupe-

rande. q. facit interim filere petitorium. Item nihilominus procedetur in possessorio. et sic habebit effectum actionis et exceptionis per quod glo. concludit q. hoc casu utilius est agere possessorio q. excipere. q. per exceptionem non consequeretur effectum aliquem actionis. sed solius repulsionis. de or. cog. c. ij. et per hoc bene facit hoc quod simpliciter dicit per intimationem possessorij suspendetur petitorium et procedet in possessorio. Ad hoc etiam prealle. c. ex conquestione. Hostien. ibi tenet contrarium dicens q. nisi excipiat quando agit possessorio q. non suspendetur petitorium sed super utroque simul agatur. quia hoc est officium actionis ut habeat effectum exceptionis sicut nec econtra. Ad decre. ex conquestione respondet q. ibi debet intelligi q. prius excipit et postea et agit. sic etiam possit responderi ad hanc decre. s. e. diuinare. ideo dominus Antonius hic concludit cum gl. sane tamen intelligendo ipsas. et pro tanto dicit aduertendum q. interdum petitorium et possessorium est simul actus utroque velut super duabus mutuis petitionibus. de or. cog. cum dilectus. quod intellige nisi aliter per vias exceptionis opponatur ut ibi et i. c. si. eo. ti. unde illo casu ad suspendendum petitorium exigitur exceptio spoliatiois et hoc est clarum secundum omnes. interdum petitorium et possessorium intentatur super eadem re a diuersis quod est possibile in iuribus incorporalibus ex consequenti in beneficialibus ut est dictum in primo contrario. Vel et quando respectu diuersarum possessionum fieret intentatio predictorum ut supra tetigit. Et tunc opiniones fuerunt de quibus tetigit glosa. dominus Antonius hic et in dicto. c. si. et in dicto. c. ex conquestione. Tenet q. sola accumulatione possessorij non suspendatur petitorium nisi saltem opponatur dependetia possessorij vel nisi ex forma petitionis in possessorio sit exclusio exceptio. ut si dicatur peto primo et ante omnia super possessorio procedi. quia alias petitio non habet in se finem repellendi sed consequendi. ut in dicto capitulo cum dilectus. et sic intelligitur opinio. Hostien. non tamen erit necesse ut opponatur exceptio spoliatiois quia sola peditia possessorij habet hoc privilegium. ut secundum non copatiatur petitorium ab aduersa parte inchoatum. et effectus erit magnus scire an sit necesse opponi exceptionem expoliationis. an vero sufficiat exceptio litis peditae. et hoc propter necessitatem probandi id quod excipitur ut dicit Innoc. in dicto capitulo finali. quia si artaretur ad opponendum exceptionem spoliatiois subiceretur necessitati probandi spoliationem. Sed tenendo quod dixi non artabitur nisi ad ostendendum peditiam possessorij quod erit facile et sic ex toto non adheret do. Antonius opinio. Innoc. sic ex toto op. Hostien. An autem ista suspensio potest fieri post litem contestatam ibi glosa. et etiam pariat doctores in dicto capitulo ex conquestione. et ibi tenet Antonius q. si speciale in causa beneficiali et matrimoniali post litem contestatam. exceptio dilatoria vel petitio habens in se effectum dilatorium possit obijci post litem contestatam. ante conclusionem in causa ut hic et in dicto capitulo ex conquestione. Vel dicit ipse tenere indistincte q. ante conclusionem in causa etiam in alijs causis post litem contestatam. admittitur dicta exceptio quando post litem contestatam accumulatur possessorium. quous opponendi dependentia possessorij originari videtur post litem contestatam. et ideo post litem contestatam. potest opponi. de offi. delega. in sinuante. et no. in. l. j. c. de cosoz. eiusdem litem. de materia remittit ad no. plenius in dicto capitulo si. et in dicto capitulo ex conquestione. de resti. spo. Potestis iungere has solutiones simul. quia si possessorium sit accumulatum post litem contestatam. procedit secunda solutio. si ante litem contestatam. procedit prima. Vide in Spe. de testi. s. nunc videndum. ver. Sz pone q. Hostien. in loco allegat in glo. et Archi. in. c. euz

qui. de eo qui mit. in pos. in. vj. et Lau. de castell. in alle. xliij. et dominos de rota conclusionem. iij. C. Glo. solo opponit hic tex. dicit q. solo possessorio in causa beneficia li potest procedi et sic videtur velle q. nil habeat in eo docere de petitorio. et per consequens q. non sit necesse iustificare possessionem. ad hoc facit optime de resti. spo. in litteris. vbi etiam predo mandatur restitui. Sed contra quia immo videtur q. in beneficialibus omnino in possessorio obtineatur sit necesse iustificare possessionem cum notorie appareat de defectu tituli videt repellendus cum beneficiu ecclesiasticum non possit sine canonica institutione possideri. ut in regula prima de re. iur. in. vj. et videtur aperte pbari q. sit necessaria dicta iustificatio in decretis. constitutus de filiis presbyterorum. glo. remittit ad no. in dicto capitulo constitutus super gl. secunda. et per Hostien. in summa de resti. spo. s. in casibus. v. quid ergo. q. possumus dicere q. in. c. constitutus erat notorium de defectu tituli. et q. possidentis carebat titulo legitimo. Hic autem non erat notorium sed dubium an haberet titulum vel non. vel dicit glosa hic. q. si volumus simpliciter inherere littere et simpliciter fateri contrarium non haberet obstare contrarium. quia quis dicitur in solo possessorio procedere etiam si iustificet possessionem ut patet in simili in decre. ex parte. de resti. spo. et c. ad decimas eo. ti. in. vj. unde aliud est intentare petitorium et aliud possessorium. et iustificare illud ex titulo vbi natura possessorij hoc requirit ita hic. nam non per hoc minus diceretur in solo possessorio pcedi ex quo in petitorio non proceditur quinimmo nec intentat. et sic non obstat hec littera. La. hic dicit q. Bull. in Spe. de resti. s. nunc dicendum. ver. sz pone. dicit q. in beneficialibus petens restitui non restituitur nisi probet titulum. Fateatur tamen q. aduersarius obijciens de proprietate non est audiendus et sic intelligit capitulum in lris. de resti. spo. dominus Antonius remittit ad no. per se in capitulo in litteris. domi. De. ad no. in regula prima. de regu. iur. in sexto. Joannes andree in additionibus Spe. in rubrica de resti. spo. dominus Antonius hic dicit dicendum ut ipse dixit in capitulo in litteris prealle. vbi ponit dicta Joannis andree in additionibus specu. super hac rubrica. Circa quod dicit etiam videndum quod notat Inno. in. c. constitutus prealle. et de postu. prela. bone. ij. et in. c. ex parte. Ad. de resti. spo. et ibi per Joannem andree. in glo. quasi dicat ultra medium. et per Archi. in. c. j. de eo qui mit. in pos. causa rei seruau. in. vj. facit quod no. gl. in. c. contingit de dolo. de materia etiam in decisionibus rote conclu. lxxvij. et xxxv. et cccxliij. et dominus De trus hic remittit ad no. in regula prima de re. iur. et de offi. ordi. in. c. ordinarij. eo. li. quia aut est notorium q. non haberet ius in beneficio vel ius comune facit contra eum et tunc non obtinebit in possessorio nisi probetur titulus non dico iusticia tituli vel non est notorium nec ius comune facit contra illum et tunc nec titulum nec iusticiam tituli nec necesse probare. ut in. c. in litteris. de resti. spo. et c. ite cum quis. huic dicto obuiare videt. c. caz que de p. scrip. iuncto. c. j. de re. iur. q. semper videtur ius comune facere contra petentem beneficiu vel ipsius possessionem nisi appareat de titulo. et sic obuiare videtur q. no. s. de resti. spo. ex transmissio. et c. ex parte. Ad. vbi in matrimonio carnali si agitur possessorio debet iustificari possessorium. ergo et eodem modo in matrimonio spirituali vel eius possessorio. unde concludit q. in possessorio in beneficialibus semper oportet iustificari possessionem saltim secundum sui primam figuram. non autem plenarie ut esset expediens in petitorio. Qualiter autem debet fieri dicta iustificatio variat Innoc. quia in decre. in litteris in glo. magna primo requirit q. probetur q. sit inductus in possessionem auctoritate superioris. et ideo requirit installatio

nem. similia alle. de causa pos. cum olim. et hoc sentit in una parte. In alia parte sentit quod sufficiat quod probetur quod aliqua gessit. ut canonicus scientibus et patientibus his ad quos pertinet. alle. ff. de seruitut. l. quotiens in. c. bone. ij. de postu. platorum. aliter loquitur quod dicit quod sufficiat probari quod ingressus sit possessionem patientibus custodibus ecclesie vel alijs qui habent possessionem ad hoc ut dicatur habere possessionem. tamen quod est euidenter tunc in iusta non sufficit ad possessionem recuperandam. et hoc dicit ibi et in. c. cum ecclesia supra titulo primo. et hoc dictum nota bene in. c. ex parte. **Ad** de restitutione spoliatorum. dicit aliter. videlicet quod eo ipso quod facit quis actum proponibile tantum canonico vel saltem etiam canonicis scientibus et patientibus alijs canonicis ad quos pertinet et animo querendi possessionem non requiritur alia auctoritas superioris ut ibi dicit quod plus placet sibi quod ibi dicit quam id quod dixit in. c. in litteris. **Pau.** et **Ber.** et communiter hic scribentes tenent primum dictum **Inno.** positum in. c. in litteris. scilicet quod requiritur quod sit inductus in possessionem auctoritate superioris. et quod eius patientia habeat. et ita tenet stilus curie. ut dicunt domini de rota in conclusionibus pale. videlicet. lxxij. et ccccxxxiiij. et cccclxij. dicunt tamen predicti domini de rota in locis predictis quod licet confessio partis non iustificet titulum. quod non potest dare titulum. ut no. in. c. si de eo qui mittit. i. pos. in. vj. et c. si de confes. eo. li. Tamen confessio partis iustificat possessionem quo ad causandum possessionem recuperandam. **Jo. an.** in ti. de resti. spo. super rubrica in addi. dixit quod si constat notorie beneficiatum non habere titulum. et tunc eius possessio quam habuerit non est sufficiens ad partem possessionis. alle. no. de filiis presbyterorum constitutus per **Inno.** quandoque beneficiatus ingreditur ad possessionem nec constat de titulo pro vel contra. et tunc facit differentiam inter prelatum et beneficiatum extra congregationem ex una parte et canonicos. et sic beneficiatum in congregatione ex alia quod in primis non est possibile quod habeat possessionem sine titulo quantum ad effectum possessionis recuperandam. unde nec sufficit patientia superioris. in beneficiatis vero in congregatione ne ubi non sunt canonici dicit quod sibi placet dictum **Inno.** in. c. ex parte. **Ad** scilicet quod i. odium violenti sufficit quod probet se aliquid fecisse in congregatione patientibus canonicis ad partem possessionis. **Hec** sunt dicta doctorum nostrorum. stilus autem curie habet quod sit inductus in possessionem auctoritate superioris. et illius petitionem habeat ut predicti. dominus Antonius in dicto. c. ex litteris. dicit pro intelligentia huius passus esse videndum primo quale ius habeat canonicus vel prelatus. Secundo qualem possessionem de quibus plene in. c. si de causa possessionis et proprie. et breuiter concludit quod beneficiatus nullam habet possessionem quia est procurator ecclesie. de dona. in. c. ceterum. **Et** ideo si quando dicatur habere debet habere quasi possessionem. et sic illam debet habere per patientiam superioris. ar. ij. §. dare. ff. de usufruc. et de elec. querelam. et de postu. bone. et sic per consequens patet quod non habet possessionem nisi respectu tituli. Ex hoc infertur quod dicta quasi possessio dari non potest nisi data patientia superioris qui habet potestatem dandi et conferendi quasi possessionem alias non. et sic non videtur differentia fienda inter beneficiatum in congregatione et alios. vel immo utrobique est dicendum. **¶** Si autem querimus quo ad partem possessionis. dicit quod si beneficiatus est in antiqua possessione. et de patientia superioris nec est notorius defectus tituli. tunc illa quasi possessio potest parere possessionem recuperandam. Si autem nouiter est ingressus. tunc licet aliquid fecit sciente superiore non creditur quod hoc sufficeret ut sentit **Hostien.** in dicto. c. in litteris. licet faceret aliquam presumptionem. de quo remittit ad no. in prealle. c. si de causa pos. in repetitione sua. mihi videtur

primo inuestigandum an quasi possessio in beneficialibus possit haberi sine titulo. et videtur quod non. quia sicut in matrimonio carnali non est dare quasi possessionem sine titulo. ut i. c. transmissa. et c. ex parte. de resti. spoliatorum. ergo nec in matrimonio spirituali cum regulariter equiparentur. ut. c. ij. de transla. prela. et per consequens in beneficialibus non erit dare quasi possessionem sine titulo. **Ad** hoc quia ubi ius resistit possessioni debet probari modus per quem haberi potest ut patet in libero homine qui non potest possideri nisi certa de causa que debet probari. ergo eodem modo in beneficialibus. quia ius resistit dicens beneficium ecclesiasticum non posse sine canonica institutione possideri nec haberi. de instituti. ex frequentibus. de re. iur. et c. j. in. vj. In contrarium facit. c. in litteris prealle. et s. eo. cum super. ubi restituitur ad possessionem que caret titulo. ergo illam ante habuit sine titulo. videte si queritur simpliciter an sit dare quasi possessionem in beneficialibus sine titulo. et dico quod sic que habebitur ex sola patientia superioris. ar. l. quotiens. ff. de usufruc. cum si. Si vero queritur an sit dare quasi possessionem in beneficialibus que sit sufficiens ad partem possessionis sine titulo. et tunc similiter dico quod sic per. c. in litteris. et p. c. ite cum quis. s. eo. et per hac cle. requiritur tamen quod sit colorate iustificata ad hoc ut pariat possessionem. Quid autem exigatur ut dicatur colorate iustificata dicimus quod quedam est possessio quam ius non iniustificat. licet inducat presumptionem contra possidentem ut in quasi possessione iuris eligendi. et tunc sufficit quod probetur patientia eorum ad quos spectabat. ut in. c. cum ecclesia. s. e. Queda est possessio quam ius colorate iniustificat nisi adsit titulus ut possessio canonicatus vel beneficii vel iuris decimatis. ut in. c. ad decimas. de resti. spo. in. vj. et tunc autem est notorium de defectu tituli. et tunc non parit possessionem. ut no. in. c. constitutus de filiis presbyterorum per **Inno.** Aut non est notorium de defectu tituli nisi quia non apparet an titulum habeat. sed dubitatur an habeat vel non. et tunc de hoc sunt opiniones de quibus predicti. stilus curie habet quod requiritur quod probetur quod sit inductus in possessionem auctoritate superioris. et eo patiente aliquid gesserit. **Ad** ibi videtur quod sit vera opinio. **Inno.** quam posuit in. c. in litteris in ij. glo. magna in versi. si tamen vellet suo nomine. et c. ex parte. **Ad** in fi. magne glo. ubi in effectu idem dicit. licet secundum verba que ibi dicit ipsemet sentiat se dicere ibi diuersum ab eo quod dicit in. c. in litteris. sed non est verum. et idem sentit in. c. bone. ij. de postula. prela. in. j. gl. magna circa prin. secunde colune. quia ad res beneficii non potest agi possessio recuperandam nomine proprio. quia illas nomine suo non possidet. sed nomine ecclesie facit. facit de dona. in. c. ceterum. sed si vult suo nomine petere generaliter restitutionem possessionis iuris episcopalis vel abbatis vel canonicalis. et tunc bene potest quia spolians illum intendit spoliare et non ecclesiam. **¶** Oportet tamen quod ad hoc ut possit obtinere tali petitione restitutionis quasi possessionis dicti iuris quod auctoritate superioris vel eius ad quem pertinebat ex officio habuerit possessionem generale dignitatis vel iuris canonicalis. scilicet per installationem vel alium modum consuetudinarium. vel etiam scientiam quia sciente et patiente superiore vel illo ad quem spectat dare possessionem fuerit in quasi possessione administrando illis scientibus et patientibus. facit. l. quotiens. ff. de seruitut. et quod no. de elec. querelam. et in c. bone. ij. prealle. et in dicto. c. in litteris. et c. ti. ex parte. **Ad** et sic patet quod non requiritur copulative inductio in possessionem et patientiam. imo videtur sufficere alterum predictorum. pro hoc tex. in decre. i. litteris. ubi dicit quod etiam predo restituendus est. predo autem dici non potest qui auctoritate superioris est inductus. ut no. in decre. nihil. de electi. et facit. ff. de acquir. pos. l. iuste. et sic audiui quod tenebat re-

colende memorie dominus Joannes de fan. in hac cle.
 et hoc credo procedere etiam si possessio sit recens mul-
 to fortius si antiqua. Nec ob. predictis equiparatio de
 matrimonio carnali. quia non semper est bona equipa-
 ratio. per no. in. c. tue. de spon. Huic opinioni ob. fortis
 decre. ad decimas. de resti. spo. in. vj. vbi no. sufficit pa-
 tientia ad partem possessorij quando ius iustificat posses-
 sionem. Si ibi iustificat contra agentem pro reo. secus si non
 pro reo. ut ibi no. unde considera. quedam est notorietas que
 reddit que inhabile alio non apparere. et de hac loquitur
 c. constitutus. quedam est notorietas que non arguit per-
 sonam inhabilem sed presumit illam. et tunc dicitur ut presumit
 pro reo contra actorem. al. non. ut in. c. ad decimas. salvo
 eo quod dicitur de beneficialibus infra quandoque non est
 notorium nec presumitur ius pro vel contra. ut quando agi-
 tur de beneficio et non constat de titulo. et tunc procedit
 c. in litteris et c. Ideo tutius videtur tenere opinionem
 quam tenet stilus curie. et quam tenet domini de rota in
 locis preallegatis. Adverte tamen et no. bene ex remissione quam de-
 dit glosa ad. c. constitutus. quod vbi cumque opponitur exceptio
 notoria defectus proprietatis siue sit notoria per confessi-
 onem partis vel rei evidenti. puta quod quis sit illegitimus.
 et tunc depellitur agens possessorio. etiam recuperande nisi
 si iustificet possessionem. puta ostendendo dispensationem
 super naturalibus. vbi vero non apparet notorie de de-
 fectu proprietatis tunc quid iuris vidistis. s. et no. bene.
 quia hoc est commune loqui glosarum et doc. s. an sit noto-
 ria exceptio proprietatis an non. Sed advertendum est
 quod habetis unam glossam que istam materiam limitat et declarat. vi-
 delicet in. c. si. de resti. spoliato. in. vj. quia dicitur quod dictum
 est notoriam exceptionem proprietatis non solum tollat ius age-
 tis sed etiam fundat ius opponentis. secus si tantum detra-
 heret iuri agentis nec fundaret ius opponentis. et ex hoc
 sequitur quod si vellet opponere quod ipse agens non est domi-
 nus sed ipse alius. et hoc est notorium ex quo diceret me do-
 minum admittere hec exceptio. secus si dicat quod ipse non
 est dominus sed ego hoc est notorium. Jo. an. in addi.
 Spe. super ti. de resti. spoliato. reprobat illam glossam.
 et dicit eam contra casum. c. constitutus de filiis presbytero-
 rum. vbi exceptio illa tu es natus ex presbytero. quod erat
 notoria admittitur. et tamen non fundat intentionem exci-
 pientis quod non sequitur non habes ius. s. ego habeo. ut
 supra de rescriptis. olim dominus antonius concordat opi-
 niones in dicto. c. in litteris dicens dictum Innocentium. in. c.
 constitutus. et dictum Jo. an. in dicta add. procedere in
 causa beneficiali. Sed si agatur in alia materia quam bene-
 ficiali preceat glossa. i. c. ad decimas. et ita loquitur glossa. illa quod lo-
 quitur in causa decimarum que non est beneficialis cum ta-
 men agatur de proprietate. Ratio differentie est quia in
 beneficialibus non potest beneficium tenere sine canonici
 constitutione. ut in regula prima de re. iur. in. vj. ideo oportet
 quod adsit verus titulus vel prescriptus. facit de insti. ex fre-
 quentibus. et. ij. q. j. legum. sed in alijs rebus secus quod eo quod
 teneo iuste teneo quo ad te licet ius non habeam nisi sua
 proprietate ius meum confundat. et ideo in illis potest di-
 ci possessor quantus ad te liberas edes habeo. et quo ad
 te iuste possideo ex quo non est dominus. quia licet ius
 non iustificet possessionem meam non tamen illa iniustificat hoc
 casum. secus in beneficialibus. quia non iuste tenet qui ti-
 tulum non habet ex quo notorium est titulum illum non ha-
 bere. et sic non poterit quoquomodo dicere se iuste tenere.
 Nec ob. predictis decre. porro de divo. que videtur per-
 turbare predicta et velle quod etiam exceptio notorie propie-
 tatis nullo casu admittatur. quod potestis dicere quod ibi reue-
 ra non erat notorium. et sic innuit dictio etiam ibi posita.
 vel dicit quod ibi loquitur in notorio presumptionis quod actus
 consanguinitatis non est probabilis nisi presumptivus sic
 nec actus copulativus. de quo in. c. vestra. de cohabi. cle.

et mu. predicta in notoria dispositione vel probatione. vel
 dicit quod ibi loquitur de restitutione que fit ex officio iudi-
 cis ad peccatum evitandum que non impeditur ex obie-
 ctu defectus notorie proprietatis. Si ergo queritur an
 in possessorio recuperande admittatur exceptio propie-
 tatis. dicit quod si non repellitur clarum quod sic. supra de resti.
 spoliato. c. si. Si vero repellitur per replicationem et
 tunc si non est notoria repellitur etiam si incontinenter of-
 feratur probatio salvo casu. c. litteras ad si. e. ti. vbi lo-
 quitur in causa matrimoniali. Si vero est exceptio notoria.
 tunc si est notorie dispositionis quia ius sic disponit ad-
 mittitur. ut in. c. ad decimas. adeo quod si circa factum req-
 ritur aliqua probatio. ad probandum notorium admit-
 teretur. ut no. in dicto. c. ad decimas. Si vero est exceptio
 notoria facti transeuntis vel permanentis. et idem in. c.
 significasti. de divo. vbi exceptio adulterij notoria ad-
 mittitur. et tamen est facti transeuntis. et dato quod aliqua
 probatio summaria vel extrajudicialis exigeret ad pro-
 bationem notorij admitteret ut dicit Innocentius nota-
 biliter in dicto. c. significasti. et alibi hoc dictum non ponit
 quod sciat dominus Antonius. Quandoque est exceptio noto-
 rie probationis quod ex probatione fit notorium. de ver. sig.
 cum olim. et. c. ex parte. et tunc admittitur ut dicit. Inno-
 centius in. c. i. litteris. et in preallegatis. c. constitutus. et de renu.
 super hoc. Est tamen differentia inter possessionem su-
 per iure beneficiali ex una parte et super alijs ex alia. quod
 primo casu requiruntur duo. scilicet quod concludat inten-
 tum opponentis et defectum iuris possidentis. et sic de-
 bet intelligi glossa in capitulo ad decimas. licet Joannes
 andree daret illam in addi. Specu. preallegatis. sed male secun-
 dum eum. In secundo sufficit quod concludat defectum iu-
 ris agentis videlicet in causa beneficiali. Quandoque op-
 ponitur exceptio notoria presumptionis et potestis di-
 cere secundum eum quod non admittitur in. c. porro. pre-
 alle. tamen non ponit pro constanti quia alijs modis po-
 test responderi predicto. c. porro. An autem contra age-
 tes per viam attentati obstat exceptio proprietatis. dicit
 domini de rota conclusio. xij. et conclusio. lxxxvij. quod sic
 si est exceptio notoria. alle. dictum Innocentium. in. c. bo-
 ne. de appella. Ratio quia tunc agentis non interest.
 Ideo tunc non debet admitti ad quamcumque partem pro-
 secutionis appellationis. ij. questione. vj. non solent. et de elec.
 cum inter. R. et pro hoc quia alias daretur materia pec-
 candi. quam rationem ponderat Innocentius in preallega-
 capitulo significasti. de divo. et hec dicunt vera quan-
 do revocatio fieret ad petitionem partis. secus vbi fie-
 ret ex officio. ar. glo. si. in. c. in litteris. quia poterit revo-
 cari non ad finem restituendi illum qui ius non habet sed
 ut restituatur illi qui de iure debet habere. alle. no. In-
 nocentius. de constitu. cum. Ad. Si vero non opponatur ex-
 ceptio notoria non admittitur. et plus dicunt quod licet sit
 necesse in beneficialibus secundum stilum curie iustifi-
 care possessionem agenti possessorio recuperande tamen
 hoc non erit necesse in via attentati. scilicet ut habeat ne-
 cessario iustificare possessionem. et in hoc plus habebit
 via attentati quam possessorium recuperande. Monentur
 per glo. Innocentium in capitulo dilecti. de maio. et obe. et
 in capitulo bone. de appella. vbi multe differentie ponun-
 tur inter viam attentati et possessorium recuperande. et
 sic dicunt determinasse Oldra. in questionibus suis.
 An autem agenti possessorio recuperande obstat ha-
 beat reservatio pape. Dicunt domini de rota in locis
 preallegatis quod sic moventur. quia reservatio non solum
 habet tollere proprietatem. immo etiam evidenter infi-
 cere possessionem. et sic nullum habet coloratum posside-
 re talia contra reservationem possidens. et ideo debet
 admitti quia non potest colorare possessionem suam quod
 est necesse.

De dolo et contumacia. Rubrica.

Ante diffinitiuas.

¶ Donit dictum a quo secundo excipit. secundum ibi: nisi. ¶ Nota primo quod recedens appellans tanquam protestans de non comparendo coram iudice a quo non est iterato citandus de necessitate et contumacia. tamen eius declarabitur ex eventu appellationis et sic non quod protestans de nunquam comparendo coram iudice non est citandus. ¶ Nota secundo quod contra talem contumacem potest procedi ad actus etiam grauis preiudicii. ut ad actus sententie. ¶ Nota tertio quod recedens appellans necessario non est unus contumax etiam si fuerit citatus postea. sed distinguitur an causa fuerit manifeste frustratoria. et est verus contumax an non. et tunc secus. et ex hoc colligunt quidam quod ut pars repellatur appellans exigitur manifesta contumacia. sed certe hoc non dicitur. licet dicat quod exigatur quod causa sit manifeste frustratoria. hoc autem non exigitur ex eo quod exigatur manifesta contumacia in repellendo a facultate appellandi. sed ideo exigitur quia si causa non est manifeste frustratoria non concluderetur etiam actu contumax. quod posset probabiliter dubitare de legitimitate cause et sic posset esse quod non esset contumax aliquo modo necdum non manifeste. ¶ Nota quod appellans a diffinitiuam non videtur recedere ab appellatione ab interlocutoria prius interposita nec ab eius effectu. de quo aliquid in gl. et plenius de appella. dilecto. et c. bone. et ti. ¶ Glo. non differens oppo. quod sententia diffinitiuam lata post appellationem ab interlocutoria sit nulla. de appella. cum appellationibus in. vi. ¶ Soluit glo. littera tollit contrarium. ibi loquitur quando desert iudex appellationi quo casu etiam si fuerit frustratoria ex delatione ligatur manus iudicis hic autem loquitur quando non detulit. an autem debeat deferre. dicit glo. quod bene facit si non desert si putat ex falsa causa appellatum. vel illam frustratoriam. Nam non reuocabitur quod fiet per eiusdem post dictam appellationem ab interlocutoria nisi prius iustificata appellatione et probata veritate cause. de appella. non soluz in. vi. et c. ¶ Glo. promulget oppo. quod non potuerit procedi ad sententiam diffinitiuam in absentem. unde op. de. c. quoniam. ut litis non contestata. Sol. quod hic debet intelligi quod litis erat contestata. vel erat de casibus in quibus litis non contestata. potest procedi etiam ad sententiam diffinitiuam. ut litis non contestata. quoniam in tex. et in glo. ¶ Glo. appellare in principio notat ex littera quod appellans a diffinitiuam non videtur renunciare appellationi ab interlocutoria. et similiter non ratificat sententiam nullam et hoc olim etiam tenebatur Inno. et Hostie. de appella. dilecto. et Specu. in loco hic alle. i. glo. Que autem possit esse ratio huius. dicit glo. notabiliter quod ratio potest esse. quod geminatio appellationum non debet submittere sed subtrahere appellante a potestate iudicis. Nam ut dicitur 33. q. 2. quod sit sit ad declarationem iudicis. fac. xxxj. q. ij. lotarius. et quod ibi non. et de appella. bone. c. directe. et c. ti. si a iudice. in. vi. ¶ Nota ob. ei quod dictum est quod ratificatur sententia per appellationem. l. iij. §. falsus. ff. de re. ba. quia respondet remittendo ad no. i. decre. j. de re iudi. quod ibi sententia non erat omnino nulla. sed tenebat in preiudicium procuratoris licet non preiudicaret domino ut ibi non. et in. l. licet. C. de procu. et ff. de appella. si expressum et c. ¶ Glo. ultima in principio. querit quoniam dicat appellatione ab interlocutoria manifeste frustratoria. Respondet quoniam nulla est causa expressa in appellatione. vel si est expressa non est legitima. dato milles quod esset vera. puta forte quod appellauit quia rex erat in fratria vel similia. vel si erat legitima erat manifeste falsa. Idem si erat pronuntiatum causam esse falsam et a tali pronuntiatione non fuit appellatum. Nam si postea ex eadem

causa quod pretereditur grauari et appellat erit apte frustratoria. Deinde gl. in vbi. et aduerte. oppo. et videtur quod textus iste non procedat. innuit enim quod verus contumax possit appellare nisi sit manifeste contumax. sed hoc videtur esse falsum cum iura dicant simpliciter contumacem in non veniendo non posse appellare. ij. q. vi. §. sunt quorum in pn. xliij. q. iij. de illicita. C. de iudi. pperadu. §. cum at. et c. quorum appellans non recipit. l. j. et ff. de iudi. l. et post. §. si. et ff. de appella. ex consensu. §. si. l. 3. secus sit in contumace in non comparendo. quod ille bene potest appellare. vt. l. creditor. §. iustus. ff. de appella. Et ratio diuersitatis notatur in gl. §. quod non veniens peccat in duobus. §. quod nec venit nec paret. sed contumax non parendo solum in uno. §. quod non paret quod bene venit. quod autem hic innuat quod contumax in non veniendo ita demum repellatur ac si sit manifeste contumax per quod appellans friuole ab interlocutoria et recedens est contumax. et tamen si hoc non est manifestum appellat. ergo et c. Huius timore facta est gl. ista tota que secundum do. Antio. principaliter facit quinque. quod primo declarat quis dicat contumax verus euidens. et quis fictus et hoc facit versus ad versi. item sciendum. Ibi secundo tractatur an et quoniam contumax manifestus verus aut fictus repellatur a potestate appellandi ponendo opus versus ad §. Et ex his posset concludi. Ibi tertio glo. pro concludendo veritate in puncto reducit punctum ad practicum versus ad versi. Ad textum ibi quarto reuertitur ad terminos textus. illud declarando et reducendo ad actum practicum versus ad versi. Ex predictis ibi. v. concludit ad nouum dubium versus ad fi. Sol. ergo gl. prima quod posset dici quod per hunc textum. limitentur et distinguatur iura in contrarium aliter. quod debet intelligi in vero contumace et manifesto. secus in vero contumace si non est manifeste contumax. hec solutio videtur destruere iura in contrarium aliter. et potissime dicta. l. ex consensu. §. si. et dicta. l. et post dictum. nec habet obstare. cle. ista ut per ex his que dixi notando. et clarius. j. patebit. ideo gl. hic recitat opus. guil. quod posuit in titulo de contumacia. §. j. versi. et nota. quod dicit aduertendum quod triplex est contumacia euidens vera et presumpta seu ficta vel interpretatiua. dicit quod fictus vel presumptus contumax appellat. verus autem contumax non appellat etiam si non sit euidens contumax. et merito fortius si esset contumax euidens. appellat autem fictum vel presumptum contumacem illum qui est citatus ad domum. vix illum qui est personaliter citatus euidens quod personaliter dixit se nolle venire. an tamen hoc sufficeret dicere extra iudicium quod non vult venire ut dicat euidens contumax remittit glo. ad no. in. c. venerabilibus. §. secus. de sententia. exco. in. vi. et ibi videtur textum cum gl. de quo latius infra dicam. Ita vero de are. dicebat consideranda triplicem contumaciam. scilicet verissimam et presumptam. verissimam appellat quam. scilicet. appellat spec. euidens veram et fictam appellat ut supra dixi post spec. et concludit quod fictus contumax appellat. verus etiam appellat si veniat iudice sedente pro tribunali. et aliter non. ff. de re. in. l. diuus. verissimam nullo modo appellat. alle. ff. ex qui. cau. in. pos. ea. l. fulcinius. §. si. videte oes in hoc concordant. quis dicat euidens seu verissimus contumax. Item quod non potest appellare saltem si non venerit iudice sedente pro tribunali. eo autem veniente sunt opus. de quibus i. d. l. diuus. Ita de are. tenet ut dixit gl. quod tunc nullo modo audiri. de quo. j. dicam. In vero autem et ficto contumace dicit ibi gl. i. ver. §. circa quod quadruplex fuit opus. Si queritur quis appellari debeat verus contumax et quis fictus. Et similiter quadruplex est opus. si queritur an contumax non euidens vel et verissimus possit appellare. ¶ Redeo ad primum et quod quod dicat verus contumax et quis fictus. videtur gl. quod quadruplex est opinio de vero contumace. hoc est quod dicat verus contumax. et similiter quadruplex est in ficto hoc est quis dicatur fictus contumax. Quidam enim dicunt illum solum esse verum contumacem quem supra dixi verissimum et euidens. scilicet. quando aperte dixit se non

le venire. Fictus autem dicitur qui dixit se venturum vel nihil dixit, sed non venit. et hanc opinionem tetigit glo. vltima in l. si. ff. de resti. in inte. Secunda fuit opinio quod verus contumax dicatur ille qui fuit inuentus personaliter etiam si nihil dixit, sed fictus dicatur qui non personaliter fuit inuentus sed citatus ad domum, facit quod non in l. ex consensu. §. si. ff. de app. Tertia fuit opinio quod verus contumax dicatur ille qui cognouit se citatum, licet personaliter non fuerit citatus seu inuentus per nuncium, fictus dicatur qui non fuerit inuentus nec recognouit se citatum, facit l. j. §. j. ff. quando appellandum sit. Quarta opinio fuit quod citatio ratione hominis dicatur verus contumax etiam si non fuerit inuentus nec cognouerit se citatum. Sed fictus contumax dicatur ille quem ius citat, et pro illis facit quod minus agitur cum iure quam cum ministro iuris, l. cellus. ff. de arbi. et quod non. Comp. in decre. j. de elec. in. vj. Pro istis etiam facit quod dicimus in simili de interpellatione, quod vera interpellatio dicitur que fit ab homine, ficta que fit a iure fauore persone puta minoris, vt. l. ticio seie. §. vsuras ff. de le. ij. et in l. in minorum. C. in qui. ca. in inte. resti. et ne. Que autem predictarum opinionum sit verior, glo. non placet prima opinio, nec quarta sed secunda. Tertia autem opinio nem dicit in se veram, quod si incidenter constaret quod cognouisset perceptorium, sed non fuisset inuentus per nuncium diceretur verus contumax, et de isto posset loqui, §. si autem in l. pperandum prealle. et per glo. est expresse casus, licet non alibi in l. ex consensu. §. si. ff. de app. vbi tex. dicit eum qui cognouit perceptorium edictum appellare non posse velut contumacem, non autem dixit eum qui personaliter citatus fuerit, et est textus melior quam sit in corpore iuris. Si autem id iudicialiter non constaret tunc quod ex presumptione non habemus iudicare dicendum est fictus ex quo aliter non constat quod habuerit noticiam citationis de se facte etc. Hoc premisso querendum est de secundo videlicet nunquid contumax posset appellare. Respondet glo. in versi. Item sciendum quod quadruplex circa hoc est opinio. Prima est opinio, et hec est communis quod verus contumax non appellat, sed fictus. C. quomodo et quando iudex. l. ab eo. et ff. quando appella. sit. l. j. in fi. et C. de liberi causa. l. si quis. facit etiam pro istis hec decre. j. etc. Secunda fuit opinio. Jo. baldi et Odofre. quod sequebatur marti. fil. doc. in legibus. Jo. an. videlicet quod nullus contumax possit appellare etiam si sit fictus, mouetur per l. properandum. §. si autem C. de iudi. vbi loquitur de citato non inueto et contumace, et tamen dicit quod non appellat. Pro istis etiam facit l. et post edictum. §. si. ff. de iudi. nil suppledo sed certe necessaria est sibi suppletio glo. Nam oportet intelligi de vero alias id quod subiungit, quod contumax non auditur male diceret, quod sententia lata contra non contumacem est nulla nec eget remedio appellationis, et si vellet dicere quod debet intelligi contumax non auditur appellans non contumax bene auditur, sed beneficio nullitatis vel restitutionis non conueniret responsio narratis contra illud quod habetur de fide instrumeto. c. inter dilectos in ver. ceterum et diuideretur sensus eiusdem auctoritatis contra id quod habetur de bapt. in. c. maiores post pn. Tertia opinio fuit quod verus contumax non appellat fictus sic si venit iudice sedente pro tribunali, ar. l. diuus. palle. alius secus, et sic intelligunt prealle. §. si autem in l. properandum. Hec opinio innuit verum contumacem non audiri si veniat iudice sedente pro tribunali, argu. l. diuus prealle. alius secus, et sic intelligunt prealle. §. si autem. quod est contra l. diuus. Ideo datur quarta opinio, videlicet quod fictus contumax appellet, similiter verus, sed evidens seu manifestus vel verissimus non, et pro hac opinio, facit beccle. vt supra tetigi formando pparium de sen. ex venerabilibus. §. secus, et per illum tex. in. §. secus, videtur aperte probari quod citatus non inuentus dicatur fictus contra

max quia potuit esse quod taliter fuit impeditus quod venire non potuit, etc. que predictarum sit vera opinio. Glo. videtur inclinare in communem opinionem, sed quod verus contumax non appellat, sed fictus sic, quod autem fictus possit appellare probari potest per dictam l. et post. §. si. hoc etiam probat glo. in versi. cum igitur eo casu quo constat quod si appareat quod fictus contumax fuerit impeditus taliter quod venire non potuerit, et sententia esset lata contra eum quod restitueretur contra sententiam, de re iudi. in decre. cum bertoldus, et de resti. in inte. ex litteris, et ff. de dam. in fec. si finita. §. si forte, et de re iudi. l. quesitum, ergo fortius ex beneficio probabilis absentie excusari debet a contumacia vt sibi posset appellare prout potuisset presens, et sic obtinere sententiam retractari ratione iniquitatis, non ratione absentie tantum, vbi autem si fuisset presens non posset appellare, vt quia prederet bina appellatio, et sic ista esset tertia que non est licita, de appella. sua nobis, tunc dicit glo. quod si fuisset absens ex probabilis causa posset restitui, et tunc esset sibi necessaria restitutio, de qua in prealle. decre. cum bertoldus, et in alijs superius allegatis. Nota bene diligenter et aduerte, quod glo. infert quod si datur restitutio ei qui fuerit impeditus venire fortius debet dari ei potestas appellandi eo casu quo potuisset appellare si fuisset presens, sed certe imo potius videtur sequi oppositum, quia hec remedia videntur incompossibilia. Nam remedium appellationis est remedium iuris communis, remedium restitutionis est remedium extraordinarium et subsidiarium non concurrentes cum remedio iuris communis, l. in cause. ij. in principi. ff. de mino. Potestis dicere quod remedium restitutionis aduersus sententiam non excluditur per remedium appellandi, quia plenius subuenit remedium restitutionis vt patet ex nota in l. si. C. si aduersus rez iudi. et l. j. et ij. C. si sepius resti. postu. facit quod non. Innocen. de prescrip. ex transmissa. ad fi. et de resti. in inte. c. j. per Jo. an. andr. l. si. C. si minor se maiorem dixerit et sic bene sequitur consequentia glo. quia si datur quod est maius fortius debet dari quod est minus. Preterea ista remedia videntur respicere diversos effectus, et ideo possunt concurrere, nam appellatio respicit iniquitatem iudicis, Restitutio autem non datur principaliter ratione iniquitatis, sed ratione absentie et indistincte respicit sententiam, et sentit etiam glo. si bene inspicatur. Sed aduerte quia predicta procedunt quando apparet quod quis fuit impeditus venire, Sed quid in dubio quando non apparet an citatus et non inuentus fuerit impeditus an poterit appellare, tunc ratio glo. non infert. In casu tamen glo. sentit quod appellare poterit si non constat iudicialiter illum cognouisse se citatum quia possibile est quod non cognouit vel quod fuit impeditus, ideo debet audiri. His sic presuppositis circa theoreticam glo. in versi. et ex his infert ex predictis ad practicam in hac materia quod si ille citatus qui non venit appellet poterit iudex a quo non recipere appellationem si sciat illum manifestum vel euidentem contumacem vel verum et poterit non obstante dicta appellatione vel executione in causa procedere. Iudex autem appellationis datus super appellatione primo et ante omnia debet cognoscere de hoc prejudiciali et ingere, scilicet an poterit appellare an non, et sic facta super hoc discussione et adhibita cause cognitione si reperierit illum appellantem fuisse euidentem vel manifestum contumacem, vel etiam verum quia cognouit se citatum siue fuerit inuentus siue non nec apparet de impedimento quare non venit et sic contempnit venire et tunc pronuntiabit appellare non potuisse, et sic appellationem non deuoluere. Si vero constaret quod fuisset impeditus taliter quod non potuit venire vel quod haberet probabilem excusationem quare non venit, forte quod probabiliter credit terminum prorogatum, de resti. in inte.

ex litteris. et quod ibi non. post *Uin. et Tan.* vel non apparet quod fuerit inuentus. nec quod cognouerit se citatum. et tunc ideo non apparet eum contempsisse pronuntiabit appellare potuisse et sic appellationem deuoluere. et de ista postea cognoscet. facit quod habetur in simili per do. *Anto.* de appellat. ad hoc si in una. et de resti. spo. solite. et de testi. veniens. ij. et de appel. non solum. in. vij. in. iij. gl. In quibus patet ante omnia de preiudiciali questione cognoscendum et hoc dictum dicit glo. quod sic. quod videtur aliquibus satis nouum. tamen est rationabile ut patet ex predictis. Et tunc tamen quia non credo quod iudex appellationis debet reijcere appellationem nisi quando iudicialiter ei constat quod euidenter vel verum contumacem per ea que supra dixit glo. ante versi. Item sciendum. secus si nescierit eum verum contumacem. quia tunc non videtur quod valeat processus postea per eum factus quando est a diffinitiva appellatum quia non fuisset certus ex iuris presumptione de fundamento potestatis sue. argu. l. quero. ff. de eo qui pro tutore. et eius quod nota. in. l. nullum per *Bar. ff. de condi. et demon. et ff. ex qui. cau. in pos. ea. l. hoc autem. §. j. per dicta* apparet quod non ob. l. properandum. §. sin autem. C. de iudi. per quas videtur etiam fictum contumacem non appellare quia debet intelligi in eo qui erat vere contumax. ut quia si non fuerit inuentus. tamen cognouit se citatum. predictis est in quantum dictum est verum contumacem non appellare. sed non sit euidenter vel manifeste contumax vel verissime non obstat hoc cle. licet glo. clare non respondeat quia ideo potest appellare quando appellatio non est manifeste frustratoria. quia possibile est quod vere non fuit contumax. Unde hoc cle. non dicit quod exigatur contumacia manifesta licet bene dicat quod exigatur quod causa appellandi sit manifeste frustratoria non per se ut requirat manifestam contumaciam. sed ut saltem adsit ea quod si causa non est manifesta frustratoria necessaria non concluderet contumacia cum circa ea caderet probabilis ignorantia. et sic excluderet ea contumacia. Exigit ergo causa appellationis manifeste frustratoriam non ut includat manifestam contumaciam. sed ut exigat veram et illam non excludat. Ex his autem que supra dixit glo. hic in versi. ad text. igitur redeundo concludit pro intellectu text. reducendo illum ad actum practicum quod in casu cle. primo et ante omnia coram iudice appellati. erit cognoscendum de prima appellatione velut preiudiciali. Ad secundum ar. de or. cog. tuam et ex euentu et diffinitione illius dabit iudicium vel negabitur cognitio fienda de secunda appellatione. sicut dicit text. in simili in decre. si forte. de electio. in. vij. Unde si appellationem apparebit primam fuisse manifestam frustratoriam pronuntiabit secundam appellationem non deuoluere. Si vero non apparebit illam frustratoriam. tunc pronuntiabit secundam appellationem deuoluere et illa procedet. Sed aduerte quod nihil occurrit dubium quando appellatio non est manifeste frustratoria. nam si causa ex qua est appellatum est vera sed non sit legitima ex quo aperte frustratoria. quia poterit probabiliter dubitari an est legitima ut quandoque contingit iuxta nota. de appella. ut debitus. Et tunc est clarum quod tunc procedet super secunda appellatione. quia non fuit contumax. quia apparet quod satis habet probabilem excusationem non veniendo. facit quod nota. in. d. c. ex litteris. de resti. in inte. Si vero causa predicta est falsa. tunc si esset manifeste falsa satis dicitur fuisse manifeste frustratoria per ea que dixit glo. in prin. Si vero non erat manifeste falsa. est mihi dubium an poterit procedi in secunda appellatione. text. hic videtur velle quod sic. quia simpliciter dicit quod tenet appellatio secunda. si prima non fuit frustratoria manifesta. et sic sentit glo. in isto versi. In contrarium facit quod sequitur in glo. in versi. sed secundum hoc. et quia videtur istum fuisse reuera contumacem ex quo ex falsa causa appellauerit. potestis dicere et forte fuit de mente gl. in versi. Ad text. igitur

tur. et in versi. sequenti. quod iudex a quo non debet reijcere appellationem a diffinitiva quia sibi iudicialiter non constat illum verum contumacem. et sic intelligitur iste text. tamen coram iudice ad quem discutietur an bene appellauerit ab interlocutoria et si repellitur ex falsa causa appellatum non procedet in appellatione a diffinitiva. facit quod dictum est supra in simili de illo qui citatus non fuit inuentus. sed postea cognouit se fuisse citatum quod est verum contumax. et licet appellatio eius recipiat a iudice a quo. tamen hoc postea discutitur coram iudice ad quem. Et possumus aliter dicere. et forte hoc fuit magis de mente cle. quia licet eo casu quo appellatur ex falsa causa sed probabiliter processus iudicis a quo non reuocetur. sed remanet firmus etiam si sit factus post appellationem ipsam ab interlocutoria. Et sic loquitur decre. non solum de appellatione. in sexto. et de dolo et contumacia eum qui eo. li. et quod sequitur in glo. in versi. sed secundum hoc. tamen non denegatur potentia appellandi ab actu secuto post dictam primam appellationem nisi illa fuerit manifeste frustratoria. ut simpliciter dicit hoc clemens. Nec obstat quod retro apparuit quod fuerit verum contumax si apparet ex falsa causa appellatum quia non est verum. Nam ex quo erat dubium an causa esset vera vel non. Non potest dici quod ille interim contumaciter fuerit absens. quia ex quo appellauerat arcebat ad comparandum coram iudice ad quem et interim fuit sibi licitum tali remedio iuris taliter se subtrahere a potestate iudicis a quo. Et satis punitur si ex falsa causa appareat appellatum quia tenebit processus factus si non appelletur. Item condonabitur in expensis parti aduersae et remittetur ad primum iudicem. de appellatione. ut debitus. et eodem titulo non solum. et c. romana. in. vij. de dolo et contumacia. eum qui. in. vij. Iste passus est mihi dubius nec reperio eum per doctores. bene declaratum. Stephanus vero ut habeo in apostilla hoc videtur sentire. Sed aduerte quod potest forte dici quod cum appelletur ab interlocutoria cum illa debeat impugnari ex eisdem actis si causa est falsa non potest esse non notoria cum notorium sit quod apparet per acta. Conclude quod euidenter seu verissime vel manifestus contumax non appellat. Idem si sit verum contumax et inspecto principio citationis. ut quia fuit personaliter citatus. et non venit nec apparet causa quare non venit. Hoc vera quando nullatenus venit. Si vero venit iudice sedente pro tribunali an tunc audiatur. Ex quo iure. scilicet appellationis remedio an via spali restitutionis infra dicitur. Si vero quis sit fictus contumax inspecto principio seu tempore facte citationis quia citatus fuit ad domum non personaliter. sed ex post facto est verus. quia cognouit se citatum. et tunc si hoc constat iudicialiter iudici a quo non recipiat appellationem. non tamen dicitur ex hoc manifestus contumax quia possibile est quod voluisset venire si non fuisset impeditus. Sed verissime non presumitur venire voluisset propter verba ab eo prolata. et sic dicitur verissime et euidenter. quia nulla tergiversatione potest excusari verissime nec presumitur mutasse voluntatem argumens. l. eum qui ff. de probatione. Si vero non constat iudicialiter potest illam recipere. tamen de hoc discutietur coram iudice ad quem. Et si reperitur fuisse verum contumax ex post facto non procedat in appellatione. fictus autem contumax appellatus bene auditur a iudice a quo et a iudice ad quem ex quo est ex toto fictus. quia citatus non est personaliter. nec apparet quod sciuerit se citatum. Redeo ad glo. in versi. sed secundum hoc. Et oppono quod intellectus datus per glo. ad clemens. in versi. ad textum videlicet quod prius et ante omnia coram iudice appellationis secunde debeat discutiri de prima appellatione velut preiudiciali non procedat. quia si hoc est verum secunda appellatio nullius videretur effectus nec aliquid operari. Nam aut pronuntiabitur

ciabitur primo bene fuisse appellatum. et tunc sententia diffinitiva et quicquid erit agitatum post appellationem illam primam retractabitur vel per viam nullitatis vel per viam attentati. de appellatione. non solum in sexto. et sic circa reuocationem sententie diffinitive nihil operabitur appellatio secunda ab illo interposita. Nec prima pars argumen. colligitur. quia non debet pronunciari super hoc incidenti. de or. cogni. c. j. et quod principaliter propter se non disputatur an bene sit appellatus ab interlocutoria an male. nec principaliter petit reuocatio attentatorum. ideo ex hac incidenti cognitione non potest se qui effectus reuocationis sententie per viam attentati cum ad hoc non agatur. sed ad finem ut possit procedi super appellatione a diffinitiva et sic alium effectum non debet operari. de or. cogni. c. ij. et ad hoc tendit primus effectus glo. ex quo subsequitur. sequitur secundus et c. Si vero contingat pronunciari male appellatum. apparet ex postfacto illum fuisse contumacem et sic remanebit sententia diffinitiva valida et quicquid ante gestum fuerit. facit quod nota. post Hostien. et Innocen. de appella. interposita. in fine. j. Respon. et sic etiam hoc casu nil operabitur appellatio a diffinitiva frustra. ergo videtur hic dare potentiam appellandi ab ipsa diffinitiva ex quo in omnem euentum nil habet operari. argumen. l. aliquando. ff. ad vellei. Respondet glossa quod immo multa potest operari appellatio secunda a diffinitiva propter que non redditur superflua potentia appellandi ab illa. Ecce dicit glossa. primo potest dici quod operetur quia non cogitur prosequi primam appellationem. sed poterit prosequi secundam. et si excipitur de contumacia replicabitur de iusta appellatione. et de illa prima appellatione ab interlocutoria iudex secunde appellationis cognoscet non ad effectum ut pronunciet bene vel male esse appellatum. vel ut reuocet attentata secundum formam decre. non solum prealle. sed ad effectum solum ut pronunciet an ille poterit secundo appellare a diffinitiva an non. et sic in effectu an appellatio secunda deuoluerit negotium ad illum an non. et hoc licite fieri potest propter dubium. sicut et in simili iudex aditus per appellationem super articulo super quo tertio est prouocatus potest de hoc cognoscere et pronunciare licet appellare tertio non posset. de appella. sua nobis. ita in proposito iste iudex secunde appellationis licet forte propter contumaciam appellati non poterit de hoc cognoscere et pronunciare ad hoc quod ut iudex pronunciaripot an sua sit iurisdictio. de rescrip. super lris. et ff. de iudi. l. si quis ex aliena. C. Mo. ex hoc primo effectum quod reuocatio per viam attentati solum habet locum quando quis principaliter prosequitur appellationem cuius virtute vult attentata reuocari. Secus si incidenter illam prosequatur quod non. secundum dominum. An. Item secundo potest dici quod operetur secunda appellatio quia poterit illam prosequi etiam si lapsus sit tempus prosecutionis prime post tamen interpositionem secunde. Si autem ante interpositionem secunde appellationis esset lapsus tempus prosecutionis prime. et sic esset deserta an tunc possit appellari et an teneret appellatio diffinitiva vel aliud operaretur. notatur de appella. in c. directe super glossa secunda. et ibi de hoc per dominum An. ubi dicit se declarare hac glossa. Ibi tenet quod si appellatio prima fuit deserta per renunciationem. et sic facto partis potest appellare. Si vero deserta fiat ex negligentia. tunc si comparuit in principali post desertionem potest appellari. secus si nunquam comparuit. ut hic. Item tertio potest dici quod operari potest dicta appellatio. Secunda quod possibile esset quod aliquod probabile dubium excusaret appellantes ab interlocutoria a contumacia. facit de elect. c. j. in. vi. tamen illa appellatio non posset iustificari per probata et sic non obtineret per cle. appellati. de appella. et tamen

poterit modo obtinere in appellatione a diffinitiva secundo loco interposita. Item quarto potest operari appellatio secundo loco interiecta. quia posset esse quod appellatio secundo interposita esset interposita ad alium iudicem quod esset interposita prima. et forte esset magis gratus quam primus. et sic magis expediret coram illo agere quam coram primo. quia in multis maxime in arbitrariis expedit habere iudicem gratiosum. de of. delega. consuluit. et quod ibi nota bene ex hac glossa. secundum dominum An. quod licet appellatio a sententia interlocutoria fuerit interposita ad unum iudicem. nihilominus appellando a diffinitiva potest ad alium iudicem appellari. quod intelligit esse verum si renunciatum fuerit appellationi. Si autem vellet prosequi primam et appellare a diffinitiva ad alium iudicem esset maior dubitatio. quia hec causa videtur in se habere quandam connexitatem. et ideo forte non admitteretur quis volens coram diuersis iudicibus trahere eundem in eadem causa. argu. de rescrip. c. fi. et eo. tit. dispendia. in. vi. et maxime propter connexitatem cause et contumaciam. argu. c. fi. de iudi. et de causa posset. c. j. et de seques. c. j. et l. nulli. C. de iudi. Item quia una est preiudicialis ad aliam. potestis dicere glossa. procedere quando non obijcitur exceptio vel quando non prosequitur nisi secundam appellationem. Deinde glossa in ver. Ex predictis querit ultimo an citatus a iure ut arctatus per de cre. j. de electio. in. vi. si non venit nec misit an possit appellare a diffinitiva si non docet de iusto impedimento quod habeat ipsum excusare a contumacia. videtur quod sic quasi licet verus contumax dicatur citatus ab homine et non appellat. tamen secus in citato a iure. C. Glo. ex predictis contrarium determinat. nam ille dicitur verus contumax qui cognouit se citatum. sed non est dubium quod fortius quis habet noticiam citationis iuris quam hominis. quod in citatione iuris nulla potest pretendi ignorantia. quia non est licitum ius commune ignorare in decre. j. et secunda. de consti. secus in citatione hominis quando non fuit personaliter inuentus. et ideo fortius in tali dicendum est quod non potest appellare. de hoc tetigit glossa in cle. causam. §. j. in glo. ultima. de elec. et nota bene caudam huius glo. que est singularis secundum dominum. De. nec habes alibi vide licet quod citatus a iure est verus contumax et non potest appellare. legiste non habent de hoc aliquam glossa. secundum euz. sed solum dictum Bar. in. l. properandum. §. si autem. C. de iudi. ideo non bene per hoc sit expedita glossa substantialiter et effectualiter et c. Clarius tamen possumus concludere in hac materia contumacie secundum Bar. in. l. si. ff. de restitu. in. inte. licet satis fuerit de mente glossa. ut etiam ibi Bar. attestatur. quia quidam est manifestus contumax vere et existenter et apparenter. et hic non auditur a iudice a quo nec etiam a iudice ad quem si appellet. Quodam secundo est manifestus contumax apparenter quia citatus personaliter dixit se nolle venire. tamen non est verus contumax existenter. quia fuit impeditus venire et hic auditur appellans a iudice ad quem sed non a iudice a quo. unde probare habebit impedimentum coram iudice ad quem et ab illo audietur. ff. de appel. l. sciendum. et C. de appel. l. a procosulibus. Idem dicit dominus. De. si velit probare impedimentum coram iudice a quo et tunc audietur appellans quia est eadem ratio. et quod forte iudex reuocabit grauamen de impedimento. de re iudi. cum Bertoldus. et c. ex litteris. de restitu. in. inte. et sic evitabitur circuitus. argu. cle. auditor. de rescrip. et l. dominus testamenti. de condi. inde. ff. cum similibus. Tu dic quod non est hec cognitio iudicis a quo quia eius pronuntiatio nil preiudicaret sed iudicis ad quem est hec cognitio. de rescriptis dilectus. et dicta. l. sciendum. quicquid dicat hic dominus De. fa. quod nota. de oblatione probationum que fit in appellatione extrajudiciali. de elect. cum inter

et cum nobis olim. hic si vult venire per viam appellationis. secus si per viam restitutionis tamen potest ad sui instructionem an debeat appellationem recipere se informare et recipere probationem tamen non faciet sententia eius preiudicium iudici ad quem et c. Quidam autem tertio est verus contumax et existenter et apparenter sed non manifeste. ut quia personaliter citatus nihil dixit vel dixit se venturum et non venit nullo modo iusto impedimento detentus. Ideo si non fuit personaliter citatus si iudicialiter constat quod cognovit se citatum quia tunc non audiet appellari a iudice a quo nec a iudice ad quem et c. Quidam quarto est verus contumax existenter et non apparenter sed fecte. ut quod fuit citatus ad domum sed postea cognovit se citatum ita quod postea citatio illum apprehendit non tamen hoc iudicialiter constat iudici a quo. et tunc hic appellando auditur a iudice a quo quia sibi non liquet illi verum contumacem sed non auditur coram iudice ad quem si hoc probabitur coram eo quod sciuerit se citatum et contempserit venire. nam tunc non procedetur super illius appellatione. et sic potest intelligi. l. properandum. §. si autem. C. de iudi. et hoc videtur sentire glo. hic secundum Bar. et dicit verum. quia hec sentit in ver. et ex his dum declarat practicum. Quidam quinto est fictus contumax et apparenter et existenter. quia citatus fuit ad domum nec pervenit ad illum citatum. et tunc iste auditur a iudice a quo et iudice ad quem. et hec est locutio et conclusio Bar. in dicta. l. si. et clarius loquitur quam glo. tamen in effectu non discrepat a glo. nec ab eius sententia. ut patet ex supra dictis. Per predicta patet an dicens se nolle venire id est sic sit dicens manifestus contumax vel eiusdem visum an non. de quo latius tetigit Jo. an. in addi. Specu. in titu. de contu. §. j. circa prin. quia si venit licet predixerit predicta verba non est contumax. quia ista verba manifestus et similia qualificant substantiam contumacie qua cessante cessat qualitas. Si autem non venit et tunc si iuste fuit impeditus ut quia fuit captus duz veniret vel gravi infirmitate detentus vel aliud simile interuenit. et hoc probat et tunc quia illo probato tollitur contumacia. consequenter cessat qualis contumacie. argu. l. ij. ff. de usufruct. et l. eius qui in provinciam. ff. si certuz petatur. et ideo non dicitur tunc contumax nec consequenter manifestus contumax. Interdum autem non venit nec probatur aliqua iusta causa impedimenti. et tunc concludit in additione predicta quod interdum de dicta responsione quam fecit citatus quia dixit se nolle venire. constat ex verbis probatis in iudicio tempore citationis. Interdum de dicta responsione quam fecit extra iudicium constat confessione propria quam postea fecit existens in iudicio. Interdum de illa constat per testes. Interdum per solam relationem nuncij. primo casu quando constat in iudicio per primam responsionem in iudicio factam et tunc hec est manifesta contumacia. quia omne quod in iudicio dictum est manifestum. et sic debet intelligi tex. et glo. quam sic declarat ibi Jo. an. in novel. de sen. excommuni. venerabilibus. §. secus. in. vj. Idem dicit in secundo casu si in iudicio confitetur se nuncio extra iudicium respondisse quod venire volebat. et idem dicit in tertio casu quando in iudicio est probatum per testes ipsum sic respondisse nuncio extra iudicium quia eadem est ratio cum per probationes etiam testium iudicatur notorium. de cobabi. cle. vestra. et c. si. et de verbo. sign. cum olim. In quarto et ultimo casu quando de illa responsione facta nuncio extra iudicium in iudicio constat per solam relationem nuncij. tunc dicit esse magis dubium. unde dicit si tenemus opin. illam quod relationi nuncij non credatur. de qua de proba. quoniam contra. et de appella. cum parti. planum esset quod non esset contumacia manifesta. quia si nuncio referenti se citasse non creditur multo minus cre-

detur de responsione quam fecit citatus. Si autem tenemus opin. quod relationi nuncij referentis se citasse credatur. dicit Jo. an. in dicta addi. quod idem videtur dicendum scilicet quod non sit manifesta contumacia. quia cum nuncius referendo dictam responsionem referat ultra officium suum quod iuravit non debet sibi credi. iurat enim se citare et referre se citasse. ideo sicut nuncio non creditur super commissione iudicis. ut nota. Specu. de cita. §. sequitur. ver. sed nunquid in precedenti. sic nec creditur super responsione partis. quia habet factum suum referre et non alienum. et ideo si referat factum alienum non creditur sicut nec crederetur si diceret se verbis aut factis iniuriatum citato. nec obstat si dicitur quod responsio citati videtur citationi annexa. et per consequens ratione cōnitatis debet credi nuncio. quia non est verum quia certum est citationem ex omni suo gradu perfectam citato tacete. et ideo ad concludendam manifestam contumaciam oportebit aliter probari et ad quam probationem fiendam debet citatus vocari de testi. c. in nomine domini. Ex predictis apparet verificatum id quod tetigit glo. circa principium videlicet an dicens nuncio extra iudicium se nolle venire dicatur manifestus contumax. quod non bene quia legiste simpliciter videntur sentire quod sic. in. l. si. ff. de resti. in inte. Iuxta predicta occurrit dubium an talis manifestus contumax sit iterato citandus postquam dixit se nolle venire. Guil. et quod non alie. l. fulcinus. i. ff. ex qui. cau. in posse. eatur. Idem Jo. in. c. de illicita. xliij. q. iij. in magna glo. Idem Inno. de accu. ad petitiones. Idem Host. in summa de dolo et contu. §. ij. Idem Accur. in prealle. l. si. ff. de resti. in inte. C. quomodo et quoniam iudex. l. tres denunciations. Idem Guido de suza. i. l. diuus de resti. i. inte. Idem tenet Host. de dolo et contu. venerabili. Idem Bar. in. l. ex consensu. ff. de ap. licet do. An. hic dicat ibi eum tenere contrarium. Jo. de deo in li. v. cauillationum tenet contrarium ubi de peremptoria licet idem sub dubio forte Jo. de cunio. ut scripsit Jo. an. i. d. c. venerabilibus. §. secus. Ad hoc quod licet dixerit se nolle venire in prima citatione non sequitur quod nolit venire in secunda. Item quia potest mutare propositum. de procura. licet i. vj. ff. ad tertul. l. filij mater. et hoc placet Jo. an. tñ dato quod articulus ad quem est citatus possit expediri non expedietur absque nova citatione. ut no. glo. in. c. euz qui de dolo et contu. in. vj. fm Jo. an. do. An. dicit quod putat quod differentia sit an citetur ad totam causam quod aliqui est possibile iuxta no. de dolo et contuma. cum dilecti. et de offi. dele. consuluit. et per Jo. an. in Spe. de citatione §. j. in ver. itez licet in die peremptorii in additione. et tunc si dixit illa verba nolo venire non iterato citandus nisi ostendat iudici se penitusse quia presumitur durare in eadem voluntate donec eam purget. facit dictum. c. eū qui. in ratione sui. Nā sicut ibi tacita protestatio de non comparando que surgit ex actu appellationis facit quod iterato citari non debet. ut ibi patet. et hic fortis hoc operabitur ex expressa. aut est citatus ad unum articulum. et tunc si dixit se nolle venire ad illum in alijs iterato est citandus si simpliciter responderit se nolle venire. et tunc responsio hec in dubio reducetur ad actus ad quos vocatus est et iterato erit vocandus. Si autem responderit se nunquam venturum ad illum casum est dubium. tene quod non est citandus ulterius. quia si etiam absque citatione id dixisset non est citandus. ut nota. Bar. in. l. ex consensu. §. si. de appella. alle. pro casu dictum. c. eum qui. eadem ratione dicit verum. quia si ad unam citationem etiam non peremptoriam dixerit se nunquam venturum. ut dixit Bar. in dicta. l. ex consensu. §. si. et in dicta. l. si. ff. de restitu. in inte. Alterius circa id quod dictum est de vero contumace quero quid si in primis citationibus fuit quis inuentus. quid erit an dicetur verus contumax dicit quod

dic q non fm Bar. in dicta. l. fi. ex quo non erat peruen-
tum ad peremptorium in aliqua ex illis citationibus in
quibus fuit inuentus in peremptoria citatione. licet in
illa quarta que fit ex humanitate post peremptorium no
fuerit inuentus quia per sequentem citationem non pur-
gatur contumacia precedens. facit. l. et post edictum. ff.
de iudi. et in decre. consuluit. de offi. delega. fit enim ad
maliciam superandam ut ibi patet. facit. C. de iudi. auc.
iubemus. fm Bar. hec limitat domi. An. esse vera qua
do agitur de effectu principalis processus. Si vero age-
retur de effectu condonationis expensarum satis credit
q non audiretur appellans et esset verus contumax in
prima citatione per nota. de procura. querelam. et sic et
limitat dictu Spe. in loco preal. du dicitur citatu que ap-
prehendi citatioe et maxime trina apprehendi citatum et c.
Circa istu ptumace veru qrit quid si citat^o psonali-
ter inuentus non venit ex eo q timuit comparere. pro-
pterea quia iudex solitus erat comparentes facere renu-
ciare iuri suo. vel erat rusticus qui timebat ire sine aduo-
cato an tuc dicitur verus ptumax existenter et apparenter.
an so solu dicat verus apparer^{et} sz no existenter. quasi
fuerit legitimu impedimentu. dicit Bar. in. d. l. fi. q tale est
iustus impedimentu. et sic censendus est ptumax apparer^{et}
tantu sed non existenter. secus si dicit se non comparu-
isse quia tradidit oblivioni citationem quia obliuio no
presumitur nisi transacto longo tempore. ff. de acquir.
posse. l. peregre. et nota. in dicta. l. ex consensu. §. fi.
Idem si dicit q non credebatur q iudex ita cito proce-
deret. quia inspicitur quod credere debuit. ff. si certum
petatur. l. q te. et no. in dicta. l. ex consensu. §. fi. et dicta
l. fi. Itz aduerte quia videtur forte posse dici fm domi-
num An. q inuentus citatus dicatur manifestus con-
tumax quia quod nuncius inuenit videtur de parte of-
ficii nunciu. et sic si in iudicio refert se inuenisse videt^{ur} stan-
dum sue relationi fm euz. Sed certe non sequitur q sit
manifeste contumax. quia possibile est q habuerit ani-
mum veniendi. et sic non apparet euidenter q venire con-
tempserit. nec ob. c. venerabilibus. §. secus. quia loqui-
tur quando in iudicio cofitetur quis se nolle venire vel
se contumacem quia tunc est manifesta contumacia. se-
cus si solum confitetur se citatum. **E**x predictis ap-
paret q ad hoc vt concludatur vera contumacia non
exigitur vt in iudicio appareat q respodeat se nolle ve-
nire nec hoc dicit hic glo. nec in. §. secus. in. c. venerabili-
bus. de sententia excommunicationis. in. vi. sed bene exi-
gitur illud vt concludatur manifesta contumacia. et hec
fuit mens glo. et Joan. an. hic et in dicto. §. secus. licet
Bar. aliter intelligat in dicta. l. fi. glo. istam et prealle. et
per hoc reprobatur illas. sz male vt apparet ex predictis.
Alterius circa materiam istam quero de effectu con-
tumacie vere vl manifeste. dic q e duplex. Primus est
q sz ptumacia grauat in duobus. primo pdenatioe ex
pessarum pmittenda no dico tm facienda. qz qlibet quocuqz
ptumax damnatur in expensis. vt in. c. querelaz. de procu-
ra. sed ratione cotumacie vere intelligo et manifeste pre-
mittitur. quia ibi excommunicatus absolueretur statim
prestita cautione de expensis reficiendis vbi contuma-
cia non esset manifesta. de verbo. signi. ex parte. modo
non absolueretur nisi premissa satisfactione expensarum
quando est manifestus contumax. vt dicto. c. venerabi-
libus. §. secus. et ita intelligit. c. j. de iudi. **S**ecundus
est effectus quia grauat circa facultatem appellandi. et
que cotumacia repellit a potestate appellandi. glo. hic
plene tetigit et supra explicau. ideo no insisto. Sed ha-
bemus circa hoc videre. nuquid quilibet cotumax gau-
deat privilegio velocis reditus. hoc est vt audiatu si ve-
niat iudice sedente pro tribunali. Joan. an. in addi. Spe.
predicta recitat multas opi. Bar. in dicta. l. diuus et in

l. fi. ff. de resti. in inte. concludit q quilibet ptumax gau-
det dicto privilegio. quia auditur si venit iudice seden-
te pro tribunali. Nam propter velocem reditum vera
contumacia transfunditur in fictam. quasi paruz videa-
tur audisse vocem preconis presumit enim tunc. l. q vo-
lebat venire in termino. sed quia non fuit memor de die
vel parum audiuit vt presumit. l. ideo auditur appellans
statim vel saltu petita restitutione. unde videtur q si so-
lum erat verus contumax sed non manifestus ipso iure
audiatu ad appellanduz. Item via restitutionis ad to-
tam causam cum hec remedia concurrant vt sensit glo.
verus autem contumax vel manifestus solum auditur
beneficio restitutionis et ad appellanduz tantu q plus
delinquit. et hec videtur veritas quam tenet glo. in. l.
diuus. Si vero non fuerit reus contumax manifestus.
tunc audietur saltem beneficio restitutionis. Jo. an. in
dicta addi. et hoc circa prin. recitatu opi. Ja. de are. vi-
detur tenere q manifestus vel euidentis ptumax no gau-
deat privilegio velocis reditus. secus in vero vel ficto
contumace. et fm hoc erit alius effectus cotumacie ma-
nifeste. d. An. tenet hic opi. Jo. an. quando est manife-
stus contumax apparenter et existenter. quia tunc indi-
stincte repellitur a quocunqz iudice siue a quo siue ad
quem. vbi autem manifestus contumax apparenter sed
non existenter tuc licet repellatur a iudice a quo admit-
tetur a iudice ad quem facit. c. romana. §. j. de fo. cope.
in. vi. et sic dicit posse intelligi quod tenet Guil. in loco
prealle. vbi dicit notorium contumacem venientem iudi-
ce pro tribunali sequente audiri appellando. et sic intel-
ligitur. ij. q. vi. sunt quorum. **A**bi videtur q equior sit
opi. Bar. quam sequitur communiter legiste. ideo illa
velut benignior videtur amplectenda. ar. l. benignu. et l.
in abigua. ff. de legi. et hoc tenet hic Guil. de mote lau.
Altimo reuocat in dubiu. d. An. id quod gl. circa
fine tetigit. v. nunqd aliqs eode istatu i eode libello pos-
sit prosequi appellationem a grauamine et a diffinitiva.
videtur q non quasi hec iudicia se inuicem non compa-
tiantur. quia appellatio ab interlocutoria no potest ali-
ter iustificari q ex causa deducta in appellatione. vt in
cle. appellanti. j. de ap. secus in diffinitiva quia omnia
veniunt p que sententia est iniusta. C. de ap. l. eos. ij. q. vi.
ab eo. In contrarium videtur qui vtranqz potest inter-
ponere vt hic patet. ergo eadem ratione poterit vtraz
prosequi. de excepti. significauerunt. ad hoc quia appel-
lanti licet quamlibet sententiam impugnare et appella-
tionem defendere. ff. de appel. l. scio. ff. fami. her. l. qui-
dam. unde ex prima appellatione si valet petit sententia
postea latam pronunciari nullam et reuocari per viam
attentati. de appel. non solum. in. vi. et si prima appella-
tio non valuit petet secundum sententia retractari vlti-
mo remedio appellationis. de privilegijs. cum oliz. ad
hoc vt nota. de appella. dilecto. et in Spe. de senten. pro-
lation. §. iustus ver. sed nunquid tales. **N**ec sunt ista
contra. quia tendunt ad eundem finem scilicet iustifica-
tionis appellationis et cassationis processus. **P**au. vt
ipse hic refert dicit q sibi videtur q non admittatur ad
prosecutionem super ambabus. immo de primo tanquaz
de preiudiciali cognoscetur. de ordi. cog. in. c. tuam.
Nam stante nullitate prime ex causa frustratoria repel-
leretur a prosecutione secunde. quia est vere contumax.
et sic prima est preiudicialis ad secundam. iuxta dictum
c. tuaz. cum ibi nota. fm Pau. d. An. limitat hic hoc
dictuz Pau. procedere quando pendet nullitas prime
appellationis ex causa manifesta frustratoria. et de illa
opponitur contra processum secunde. Si autem preten-
deretur nullitas prime appellationis ex causa non ma-
nifeste frustratoria vel dato q ex manifeste frustratoria
pretenderetur et non opponitur contra processum secu-

de de preiudicio prime tunc valeret processus. quia iudicium super preiudicialibus valet nisi opponat. vt nota. in. l. ij. C. communi diuidu. z. ff. de excep. l. fundi. z. l. fundum. z. de or. cog. tuam. z. hoc casu posset procedere. i. opi. fm do. An. **¶** Querit zen. quid si non appellatur a diffinitua lata post appellationem ab interlocutoria. dicit qd tunc transiret in rem iudicatam adeo qd ex illo grauamine non iustificaretur nec sumeret vires appellatio ab interlocutoria. licet aliqui contrariuz teneant sed male facit cle. appellanti. de appella. **¶** Ultimo querit Steph. cuius sit cognitio an appellatio sit admittenda vel non. dicit qd iudicis a quo si tamen non recipiat legitimam punietur. l. quoniam iudices. C. de appella. ad iudicem aut ad quez spectabit an appellatio sit legitima. de appella. vt debitus. fm Steph. bene dicit in se tamē si iudex a quo non recipit non preiudicat quo minus iudex ad quem de hoc cognoscat. l. sciendum. ff. de appella. z. i. decre. dilectus. de rescrip. vnde iudex a quo super hoc nihil habet pronunciare. sed iudex ad quem. vt ibi patet. z. sic cognitio iudicis a quo est potius respectu in formationis sue vt sciat qd agere debeat.

Ut lite pendente. Rubrica.

3 duobus in roma

na. **¶** Circa casum dubium principaliter distiguit duo membra. Secundo protestatur secundum membrum ibi. Si vero alter protestatio ibi. Salua tamē. In primo subdistiguit triplicem casum z. in secunda subdistiguit duplicem. z. tertiam similiter subdistiguit in duos. secunda pars principalis subdiuiditur. quia subdiuiditur in tria membra. z. tertium similiter subdistiguit. partes patebunt in littera. **¶** Nota primo qd vbi dubitatur de titulo in ponderanda vacatione vel vacationis loco attendit locus possessionis. z. sic ex possessione presumitur titulus. **¶** Nota bene singulariter hic qd hoc casu non solū presumitur titulus ad comoduz possidentis. sed etiam tertij. **¶** Item nota qd quando titulus deducitur in iudicium incidenter ex possessione probatur titulus. de primo an ex possessione presumatur titulus ad comoduz possidentis dic vt nota. de restit. spolia. cum ad sedē. z. ibi per dominum An. z. per Innocē. de presum. illud. z. per Bar. ff. de conditio. institu. l. quidam in suo. z. per Ly. C. que sit lon. consue. in. l. ij. **¶** Item nota qd in concursu potestatis maior potestas absorbet effectū minoris. ad hoc supra de preben. si a sede. in. vj. z. de officio delega. super questionum. §. si vero. z. c. volentes. de offici. delega. **¶** Nota quarto in beneficiis. q. morte alterius litigantium non perimitur instantia quatenus superstes intendit beneficium. immo z. illo mortuo super eadez instantia potest cognosci z. iudicari de iure beneficiis. hoc ideo quia talis instantia non solum est cū parte sed etiam cum iudice propter publicam vtilitatē que est vt habēs ius teneat beneficiuz z. non habens non teneat. argu. de elec. cum nobis olim. z. de app. constitutus. z. c. oblate. z. ideo licet instantia perimatur per respectuz ad partē. quia questio beneficiis vt personalis nō transit ad heredem non perimitur tamen cum iudice quin possit super eadez instantia prosequi ad effectum vtilitatis publice terminande. Ex vltima parte notetis qd papa i potestate conferendi beneficia ad aliorum collationes spectantia habet plenam z. liberam dispositionem in qua potest vt i potestate inordinata. per quod videtur qd in alijs bonis hac potestate vt nō possit vt alterius iuri valeat preiudicare sine causa legitima. z. sic intelligitur dictuz Innoc. de constitu. que in ecclesiis. **¶** Nota quid impo-

tent hec verba habeat plenam z. liberam potestatem. qz important potestatem inordinatam z. qd possit cōtra iura etiam absqz causa. quod nota pro compromissis z. etiam si adunantia daret potestatem aliquibus plenam z. liberam. quia videtur dedisse quod potest etiam contra iura z. ad preiudicium priuatum. de verbo omnimodam vidistis in cle. vnica. de fo. compe. vide Bar. ff. delega. j. l. j. z. l. si sic in extrauagan. ad reprimenda. in verbo vī debitor. **¶** Nota interdum queri de iure mortui ad effectum vt discutiatur ius viuū. concol. l. iij. C. si pen. ap. pel. Et nota vacationē dici in loco vbi persona moritur. Nam persona habet ius z. ius sequitur personam. l. si. C. de prescriptio. lon. temporis. **¶** Nota argumentum sententiā in dubio ferendam pro digniori seu nobiliori. sed hoc non est verum. vt in decre. nouit. de iudi. z. in regula in iudicijs. in. vj. non ob. hic tex. quia hic nō est ius dubium sed certum. **¶** Nota qd licet de iure ad tertiu spectante inter aliquos litigetur non sit illi tertio preiudiciuz. facit de testi. veniens. de quo plene de re iudi. cū super. z. c. j. z. c. **¶** Opp. primo qd possessio sola eius qui moritur non fundet intentionem pape vel alterius ordinarij super vacatione in loco. quia sola possessio in beneficijs non dat ius absqz canonico titulo. de regu. iuris. c. j. in. vj. Constat autem canonicuz titulum debere ostēdi de simo. licet beli. igit. z. c. Dic qd possessio sola ius nō dat. tamen facit presumptionem hoc casu pro ipso iure. Nam ille qui detinet presumitur possidere. vt nota. In no. de priuile. cum olim secundum zen. z. Buil. quod dicit Pau. esse verum nisi ius possidēti resistat. **¶** Nota bene istud dictum secundum dominuz An. qd licet possessio beneficii non possit haberi sine titulo vbi constat de defectu tituli. possessio tamen potest haberi quia eo qd datur possessio titulus presumitur. **¶** Quero an locum habeat cle. siue principaliter litigetur super beneficio siue incidenter. verbi gratia. quia contra electuz opponitur pluralitas beneficij. Buil. qd non. z. sic dicit tenere Archidia. in. c. j. de eo qui mitti. in possessio. in sexto. **¶** Quero qd si moritur vnus litigantium lite principali non pendente sed iam facta diffinitione a qua non est appellatus. dic qd tunc expectabatur mors opponentis sententiā pro se quo ad collationem fiendaz per papam. de preben. c. ij. in sexto. Nec sufficeret mors succumbentis etiam si de facto possideret tempore mortis sue. cuz per eius mortem beneficium non vacet de iure fm Pau. in versi. qd si vnum. **¶** Quero quid si ordinarius dicit neutrum mortuorum ius habuisse ambobus mortuis an debeat audiri. dic qd sic. z. euentus declarabit. vt hic z. i. ver. si non alter. z. in ver. nisi audietur. ergo quia eius interest. de testi. veniens. ij. Nam probato eorum neutrum ius habuisse. patet per eorum mortem nō potuisse in curia vacare ius quod nō habebant. j. q. vij. daibertum. cum si. secundum Buil. z. zen. Alij tenent contrariū quia hec exceptio nisi z. c. nō ponitur in versi. qd si vnum sed in versi. Si vero alter. vnde videtur presumere ista clemē. ambobus mortuis qd alter eorum habebat ius z. hoc tenent quidaz. vt dixi. s. vt non impediat collatio pape licet postea reseruetur ius habenti cōtra prouisum ius suum. glo. hic in verbo nisi tenet precedentem opinionē vt sic intelligatur dicta exceptio etiam hic repetita. facit. ff. de leg. j. l. talis scriptura. secus vbi solum reficaretur in dubium quis mortuorum ius habuisset ambobus mortuis vt in glo. in verbo possidebat z. c. **¶** Quero qui dicuntur beneficiuz possidere vt videamus quando locum habeat cle. Dic qd ille qui detinet presumitur possidere nisi ius resistat. vt nota. Inno. de priuile. cum olim. z. nota. de accu. in. l. stipulatio ista. §. hi quiqz. ff. de verbo. obliga. Item ille qui possidet vel detinet omnia bona vel maiorem partem. de resti. spo. frequens

frequens. i. vj. j. q. ij. si quis obiecerit. et sic spectatur sola possessio rerum temporalium non tantum spiritualium. hoc verum nisi sit curatum beneficium quia tunc ille videtur possidere qui habet liberum exercitium cure. ut nota. de elec. commissa. in. vj. et facit quod nota. de preben. si tibi concessio. e. lib. Ex predictis apparet quod licet beneficium non possit detineri sine titulo. magnus tamen est commodum possidere. de concess. preb. cum nostris. de preben. licet episcopus. in. vj. cum similibus. ¶ Quero quid si litigans contra possessorem beneficij renunciat liti et cause in manibus superioris consentientis an dicatur lis pendere. dic si mouebat litem. quia dicebat beneficium sibi collatum diceretur lis pendere. donec per sententiam lis terminetur etiam si alter possideat. sicut in casu mortis. Nam per renunciationem vacabat si ad renunciantem spectat. ideo oportet propter hunc finem cognoscere potestas eius a quo dicebat sibi collatum beneficium interim. ergo est in suspensio. Si vero non dicebat beneficium esse suum sed alia causa petebat illum amoueri. tunc per renunciationem instantia est finita. quia per hoc de nouo non vacat beneficium. et sic lis amplius non pendet. arg. huius. c. in principio ibi collatum et c. secundum Paulum. ¶ Quero si ab eo sunt mortui in curia vel extra. an si tertius cuius interesset vellet ostendere ad neutrum ipsorum spectare an seruetur. ut hic dicitur. Guil. quod sic quia hic non distinguit. et est ratio quia cum non vacat in curia remanet ius ordinarii saluum in conferendo. xvj. q. vij. oes. de reli. do. c. iij. certe falsum est quod hic non distinguit. imo distinguit in ver. nisi forsan. Circa ultimam partem no. Paulus. lras pro prestatione et ponit aliqua verba que sunt modice utilitatis. dic ut habetur de electi. cum ana. et de constit. cu. et c. de re. iur. i. generali. in. vj. et per Jo. mo. et per Bar. in. l. non soluz. §. morte. ff. de no. ope. nuncia. et c. ¶ Ultimo per litteram in fine hic dicit Paulus. quod papa potest que nuda voluntate priuare beneficio suo de absoluta potestate. facit quod nota. x. dist. c. j. et ij. q. vj. omnes. et c. sequenti. et c. decetero. dicit tamen et hoc nota quod rez meam non possit auferre. quia in hoc non habet libera potestatem. Non posset per hoc priuare hospitale declarare publicum proprio motu quod non. pro questione Pizo tanorum de Florentia in quorum hospitali hec questio de facto contigit. ¶ Glo. beneficio querit. quid si litigatur super dignitate. Respondet quod idem quia eadem est ratio et ideo appellatione beneficij ex quo a iure profertur comprehenditur etiam dignitas. ut no. in. c. j. de re. iuris in. vj. quod intellige nisi esset dignitas episcopalis quia illa in dubio non includitur appellatione beneficij etiam in dispositione iuris quando est ius exorbitans a iure communi. ut no. per glo. et Jo. an. §. de preben. c. ij. i. glo. ij. et super ea. de elect. auaricie. et c. q. sit. e. lib. et c. ¶ Glo. collato querit quid si non esset litigium super beneficio collato sed super vacante. an esset debitum an procederet decre. dic quod non a contrario littere. Aliud est enim beneficium dici collatum et sic suum cum per hoc dicat se habere ius in re. Et aliud dicere sibi debitum cum per hoc dicat se habere ius ad re. facit quod notatur in cle. auditor de rescrip. ¶ Juxta predicta querit gl. quid si aliquis fuit electus in prepositum. sed non fuit confirmatus et mortuus est in curia. an diceretur vacare prepositura in curia. Archid. ut refert glo. dubitauit de hoc in decre. si electio. de elec. in. vj. et ibi allegat pro et contra. nota. per Joan. lxxij. di. quanto. glo. hic per hunc tex. a contrario et per ea que statim dixi dicit quod putat predictam questionem esse solutam videlicet ut non dicatur in curia vacare etiam si super electione vel confirmatione litigasset in curia. ratio quia ante confirmationem non potest dici suum sed sibi debitum. ideo cum demum hic dicatur vacare in curia per mortem litigantis quando dicebat bene-

ficiu suum quando est sibi collatum vel quando est confirmatus. in premissis casu erat secus ex quo nondum erat confirmatus ad hoc quia durat prima vacatio usque ad confirmationem intellige que transierit in rez iudic. facit de electi. cupientes. et c. q. sit. et c. auaricie. ubi per Joan. and. eodem titulo. in. vj. unde ut ibi patet demum per confirmationem que transiit in rem iudi. dicitur desinere prima vacatio. de translatio. c. j. et ij. ¶ Nota bene singularem glo. quam de facili alibi non inuenies secundum dominum Anto. quando scilicet electus dicat habere ius in re. quia non a tempore electionis et consensus. et tunc habet ius ad rem. Ius autem in re habet per actum solum confirmationis et ab illo tempore ius tituli quo habet ius in re. predicta inducit glo. ad ea que nota. de electio. cupientes. §. quod si per. xx. in ultima glosa. dic ut ibi quod beneficium electi nondum confirmati si priuatur in re ex electione quesito ex non obseruantia illius constitutionis non debet confirmari per papam sed pertinet potestas ad eligentes iterum eligendi. ¶ Juxta predicta querit glo. quid si electus confirmatur in curia ad tale dignitatem quod per adeptionem illius vacant priora beneficia an dicentium illa priora beneficia vacare in curia. Archid. dicit quod non quia non erat inspicendus locus confirmationis cum per illum non vacarent beneficia. sed inspicendus erat locus adeptionis possessionis pacifice. vel in quo potuit apprehendere possessionem pacifice licet forte non fecerit cum tunc demum vacent. de preben. licet episcopus. in. vj. et ita dicebat Archid. in decre. commissa. de electi. e. li. Idem ad litteram tenet Paulus. de lra. no. hic. §. in cle. in plerisque de electio. ubi recitat opi. Archid. in verbo prelatu. Deinde circa predicta querit gl. quid si confirmatus in curia ibi manet et per procuratorem apprehendit possessionem beneficij extra curiam. in quo loco dicentur tunc vacare priora beneficia. dicebat Archid. in loco prealle. scilicet in decre. commissa. quod in curia mouet quod per adeptionem talis possessionis fingitur mortuus quo ad priora beneficia. vj. q. j. §. ecce in quibus. sed mori non potest quis nisi ubi personaliter est. ergo cum esset in curia ibi cesset mori. et per consequens ibi vacare. ¶ Glo. non placet illud dictum Archid. mouetur quia ex hoc dicto sequeretur quod si existens extra curiam mitteret procuratorem ad renunciandum beneficio in curia quod non diceretur beneficium vacare in curia. sed extra ex quo debet attendi locus ubi est constituens procuratorem. quod est falsum secundum Archid. met ut ipse no. in decre. ij. de preben. eo. li. nec ob. pallega. §. ecce in quibus. quod respondet gl. per no. gl. de rescrip. susceprum. in. vj. in glo. penult. quod non est verum quod renunciatio vel possessionem apprehendens sit vere mortuus. sed soluz id est ex fictione qui fingit mortuus. constat autem quod illa fictio bene potest trahi ad locum ubi apprehendit possessionem. ergo ibi potest fingi mortuus licet ibi non sit. et per consequens debet dici beneficia priora ibi vacare. Ex predictis concludit glo. quod si per procuratorem ad hoc habentes mandatus apprehenditur possessio beneficij in illo die vacat priora beneficia et in illo loco ubi procurator possessionem apprehendit. non autem in loco ubi est constituens. si autem amicus vel alius negotiorum gestor apprehenderet possessionem extra curiam pro illo et nomine illius qui est in curia et existens in curia hoc acceptaret seu haberet ratum tunc bene posset procedere opi. Archid. nam ante ratificationem non vacant. sed demum in die quoque fit ratificationem et per consequens in illo loco in quo fit. facit. c. si tibi absentis. de preben. in. vj. et c. ¶ Nota bene ex ista gl. singulari secundum dominum Pde. in quo loco censetur actus esse celebratus qui per alium expeditur. quia si est celebratus per procuratorem censetur ibi gestus per principalem ubi procurator actus gessit. Si vero per non habentem mandatum tunc censetur gestus in loco ubi fit

ratihabitio. quod nota bene quia quādoq; cōtingit de
licitum nomine alterius cōmitti in loco aliquo quez scit
ille cuius nomine cōmittitur. An ergo poterit puniri in
loco maleficij perpetrati si ibi alias non sortiat forū
videtur ex predictis esse distinguendū. an per procura
torem an per negotiorū gestorem sit actus gestus seu
delictum commissum. de quo per Bar. in. l. j. si vt prepo
nitur. ff. de fideiuss. z. l. libelloz. ff. de accu. z. ff. de adul
te. l. qui domum z. l. nec in ea. e. ti. facit de consecrati. ec
clesie vel alta. c. j. in. vj. cū ibi no. **¶** Alterius glo. in ver.
item aduertēdū querit an beneficia p̄iora electi in ep̄m
z consecrati in curia dicantur vacare in curia. dicit q; nō
si ille tunc nō est adeptus possessionē ep̄atus. nā demū
cōsecrato ep̄o vel lapso tempore consecrandi z habita
possessione ep̄atus pacifica vacant p̄iora beneficia. de
elec. cū in cūctis. z. ideo si cōsecratus in curia iuit ad par
tes z ibi adeptus est possessionem nō dicentur beneficia
p̄iora in curia vacare nisi fuerit reseruata. Fatef tamen
q; curia hoc dictum non reciperet sed de iure deberet re
cipere per superius dicta z per no. i. dicto. c. cū in cūctis
ver. cum vero super glosa vltima post compo. **¶** Glo.
mori. querit quid si vnus moritur in curia alter ibi re
nunciat vel ambo renunciant ibi an procedat littera. di
cit q; sic q; siue mors naturalis vtriusq; sequatur i curia
siue mors civilis pcedit littera. ar. vij. q. j. §. ecce. In qui
bus idem dicas in renunciatione tacita q; est mors ciui
lis de qua etiā hic loquit vt dixi. licet alias mors simpli
citer dicta sumatur pro naturali. ff. de ver. ob. ex ea. §. in
fulam fm zen. **¶** Glo. ordinariū. querit quis appelletur
hic ordinarius. Rñdet gl. q; collator etiā si sit inferior
ep̄o nec habeat ordinariā iurisdictionē in loco. de cōces
si. p̄bē. si soli in. vj. Et no. bene ex glo. q; in materia col
lationis appellatione ordinarij alias nō habens iurisdī
ctionem ordinariā cōtinetur. Et idē tenet zen. all. cle. ij.
de offi. or. alias autē sepe sumitur pro ep̄o. de offi. or. per
totū. z. facit in ar. q; ad ep̄m soluz spectat collatio. ar. j.
de here. cū ex iniūcto. no. de elec. cū ecclesia. de sup. neg.
p̄rela. dilectus. per Arch. de appella. collatione. in. vj.
¶ Glo. nisi. nota bene p intellectu eorū que dixi in litte
ra. Nam gl. hanc exceptionē etiā i inferioribus itelligit
reperitā. facit. ff. de le. primo. l. talis scriptura zc. **¶** Gl.
possidebat. in principio qrit quare est q; attendit hic pe
nes quem sit possessio. Respondet glo. q; sepe cōtingit
q; in multis actibus melior est conditio possessoris. de
p̄ben. si a sede i. vj. nimirū ergo si eodē modo sit meli
or cōditio illius penes quē moritur ille qui est possessor.
deinde opponit glo. q; vtroq; mortuo vno in curia alio
extra etiā post mortē talis possidentis videt querēdū
ad quē de iure spectet beneficiū. sicut dicit hic q; alter
tantum moritur. In ver. si vero alter. Respondet glo. q;
hoc est speciale in casu isto cū vterq; est mortuus. z. nisi
hoc fuisset hic expressum pcederet cōtrariū. Ratio autē
specialitatis esse potuit. q; ex quo vterq; mortuus erat
difficile fuisset hoc inuestigari. ideo pro celeri expeditio
ne fuit statutum attendi locū vbi mortuus est ille q; pos
sidebat zc. **¶** Glo. neutro querit qd si vterq; posside
bat istorū qui mortui sunt. q; forte vterq; pariter proba
bat de possessione. dicit glo. q; melior erit cōditio pape
eadē ratione. alle. no. de rescrip. duobus in. vj. z. de p̄
ben. si a sede. e. li. Quomodo autē possit esse lis tunc in
ter tales. dicit glo. q; forte ambo se prouocabant ad in
uicem interdico vti possidetis vel vnus contra aliū vi
cissim appellauerat. facit. l. j. C. vti posside. Quare autē
omisit hunc casum. dicit glo. q; ideo forte q; nō de facili
contingit z q; vtroq; possidente netiter videt possidere
quia duo insolidum possidere non possunt. de proba. li
cet. vel saltim pacifice hoc contingere non potest quod
requireretur vt possessio consideretur. de elec. commissa

in. vj. veritas est q; impossibile est duos insolidūz paci
ce vel non pacifice possidere. sed bene potest esse dubiū
quis possidebat z potest esse q; vterq; asserit se posside
re. **¶** Glo. inter sit. declarat quomodo tertij possit inter
esse quia ratioe tituli p̄p̄ter quē habebat ius in re vel
ad re v̄l rōne iuris eligendi p̄fitandi vel p̄ferendi z for
te mortuūz ipse elegerat vel contulerat illi z ideo dice
bat ad se rediisse potestatem zc. **¶** Glo. euentus. Mo.
bene glo. cūz rex. quē all. q; dubius est litis euentus. ideo
non de facili libenter quis deberet litigare velle. **¶** Gl.
ad neutru op. q; imperfecte sit locutus auctor decre. q;
non expressit aliud membrum qñ ad superstitē dicat per
tinere. Respondet glo. q; ideo omisit quia erat indubi
tatu. lex autē de dubitabili esse d̄z de carbonia. edic. l.
q; labeo. z. eadem ratione omisit membrū qñ ad vtrūq;
spectaret. quia hoc est impossibile. facit de ele. vt q; duas
in. vj. z. ideo non fuit exprimendum. zc. **¶** Glo. penulti
ma. op. q; non respondeat ad quesitum an scilicet vaca
uerit in curia cōtra. l. de etate. §. qui interrogatur z. §. ni
hil. ff. de interroga. actio. Respondet q; si non principa
liter respondeat tamē satis tacite respōdet. quia si spe
ctat ad ordinariū collatio non dicitur vacare in cu
ria z cetera.

Am lite pendente ni

hil. **¶** Nonit dictum quod secundo limitat
z declarat. Secunda ibi dicit tamen. **¶** Mo. primo re
gulam q; lite pendente nihil est innouandum. **¶** Mo. se
cundo quando dicatur lis pendere q; a tēpore citatio
nis quē transiuit in noticiam citati vel per citatum sterit
quo minus transiret. exigitur tamen q; in citatione talia
sint expressa per que potuerit citatus de lite istruī z hoc
ad finem vt inducatur litis pendentia sic z alias ad finē
excludendi deliberatoz super libello de dilatione. pre
terea z per hoc concluditur a cōtrario q; quo ad alios
effectus tenet citatio per quaz pars citatur z nō instrui
tur in lite. Et no. hic quatuor requisita vt iducatur litis
pēdētia. p̄mo q; citatio emanet. Secūdo q; a iudice cō
petente. Tercio q; sit talis q; per eaz plene possit instrui
citatus. Quarto q; peruenierit ad noticiā citati. Quin
to requiritur q; tempore d̄bito emanauerit vt sentit gl.
in ver. cōpetēte zc. **¶** Op. primo q; aliqua possit inno
uari lite pendente quia existēs in quasi possessione iuris
eligendi vel presentādī poterit eligere vel presentare de
restitu. in inte. c. ij. de iure patro. cōsultationibus. dic q;
nihil potest attentari in p̄iudiciū status p̄istini ante
litē. sed bene potest aliquid innouari consecuturum
ad statum p̄imeuūz quod liti non p̄iudicat. z ideo
pendente lite potest quis vti possessione z effectū. vnde
dicit **¶** Pau. q; talia possunt fieri ante litis contes. z post
vt no. §. eo. ti. c. j. **¶** Mo. p̄pter negationē appellatis z pro
hibitionē alicuius non debet quis p̄hiberi vti iure suo.
C. de rei vendicatione. l. si fundūz. z. de cēsi. in. c. venera
bili. per Inno. fm pau. zc. **¶** Glo. j. op. de notatis in. c.
j. §. e. soluit q; de hoc olim erat dubium qñ diceretur lis
pendere. hodie tenendum est quod hic dicitur. **¶** Mo. si
enim in dicto. c. j. ponebat multos modos per quos
dicebatur lis pendere. s. per litis cōtest. z per porrectio
nem libelli p̄ncipi factam etiā si nondum facta esset
impetratio z commissio z fortius si facta esset impetra
tio z commissioz fortius si citatio eēt secuta. allegat de
consti. cum. **¶** Ad. z. de despon. impub. ad dissoluendum.
in quibus non apparet de lit. contes. z eius opi. est ap
probata hic cūz determinatione hic posita. quia sufficit
citatio qualificate commissā vt hic dicitur etiā si litis
contes. non sit facta. deinde glo. opponit q; hec rubrica
superfluat per rubricam de resti. spo. contrarium hic ha
betur in probemio greg. z in probemio. vj. Soluit glo.
sequendo

de citatione. §. j. per totum. **L**apulus hic limitat gl. in qua
tum dixit cle. habere locum si iurisdictione sit exceptio eli
dibilis pcedere qm est exceptio dubia. secus si notoria
qz talis citatio non inducit litem pendente. iij. q. j. suspe
cti. de fi. pres. quoniam. de app. ex parte. facit cle. pasto
ralis. de re iudi. z quod ibi no. glo. vbi autem iurisdictione
esset ipso iure nulla. vt quia rescriptum eet impetratum ab
excommunicato. de rescrip. c. j. in sexto. vel est surreptici
us in beneficialibus citatio facta a tali no inducit litem
pendentiam. si est dubium attenditur litem euentus. s. c.
proximo fm **L**a. **C**blo. citatio. op. qz immo ex sola co
missione cause sine citatione litem pendente inducatur.
s. de testi. causaz que. vbi ex illo tempore impedire vide
tur priuilegia vel rescripta. Sol gl. ibi quo ad effectum
impediendi priuilegiu vel rescriptu hic quo ad aliud effectum
facit quod no. super glo. penl. dic fm dominum **An**. qz
ibi agit de nullitate rescripti ex vicio surrepti ideo attē
ditur tps cōmissionis. hic autē agit de nullitate attē
tati propter litem pendente ideo attenditur tps cita
tionis. **An** autem ante litem contes. possit iudicis officiu
iplosari. tractat hic aliq de quo de app. significate quo
ad reuocationem attentatorum. clarum est qz sic si ema
nauerit citatio fm formā huius cle. zc. **C**blo. z ad par
tem. op. qz no sit necesse citationē peruenisse ad partē sz
sufficit illam legitime emanasse sz canones z iura. vnde
op. de. c. vltimo in fi. cum ibi no. de offi. lega. Soluit gl.
istud procedit quo ad inducendam litem pendente. ibi
quo ad litem iurisdictionem perpetuandam quod facili
us fit. z sic diuersitas casus tollit contrariuz. zc. **C**blo.
ultima querit quid si iudex in citatorio dixit compareas
coram nobis die tali ticio responsurus super quadam
domo. Respondet glo. qz ex quo no potest plene instrui
citatus per talem citationem non sufficit ad inducēdā
litem pendente vel vicium litigiosi per hunc tex. facit
s. de dolo z contu. c. ij. **P**er predicta concludit glo. de
consilio qz actor cui expedit inducere litem pendente
inserat libellum in citatione vt sic plene possit instrui de
dila. c. ij. facit cle. causaz de elec. **S**atetur tamen qz licet
non inserat libellus in citatorio si tamē talis sit expres
sio per illam plene potest instrui citatus sufficit. **Q**uid
autem si iudex sufficienter expressit tñ nuncius non suf
ficienter retulit an sufficit. dicit glo. z bene qz non quia
requiritur qz plene puenit ad noticiaz citati ipsa cita
tio. vnde de cautela est qz dimittatur cedula citationis
ipsi citato. cum glo. concor. **P**au. dans simile in causa
criminali in qua exigitur qz citatio cōtineat omnia que
accusato obijciuntur alias venire non tenetur. v. q. iij. si
primates. lxxi. di. maximianus. z no. iij. q. ix. iudicas. z
in hoc casu quando fit tanta expressio no habebit citas
deliberatorias. quod dicendum est vt habetur in. c. pre
terea de dila. quod hic prosequit **P**au. z supflue. **I**dez
dicit guil. in supplicatione data principi ad prescriptio
nem interrūpendaz. **C**qñ libellus principi datur. l. ij. se
cundum guil.

De sequel. pos. 7 fruc. Rubrica.

De compescendis

b 4

tio. Et no. casum in quo locum habet sequestratio licet regulariter sit prohibita. s. qñ lata est sententia una in beneficiis et a papa contra recentem possessorem. Et no. qñ recens possessor quo ad materiam istam dicitur iste qui non possedit ultra triennium. ¶ No. tertio penes quem debet fieri sequestratio. qñ penes idoneam personam que idoneitas exigitur principaliter circa duo. s. circa curam ecclesie et circa curam reddituum. ¶ No. ulterius effectus talis sequestrati. qñ habet potestatem administrandi bona et redditus ecclesie et fructus colligit. p. quod patet qñ in ipsum transfertur possessio. de quo dicendum ut in. c. examinata de iudi. et per ibi no. deciduntur hic multa p. doc. Ex secunda parte no. penes impedientis sequestrationem. Et nota casus in quo quis incurrit excommunicationem ipso facto. ¶ Secundo nota qñ canon est late sententie etiam qñ loquitur per verba sonantia futurum si adiungitur eo ipso vel ipso facto vide glo. in regula in penis i. vj. et de here. c. ij. et c. qñ sit. i. verbo vacuet de ele. eo. li. ¶ No. qñ licet excommunicatus restituatur ex restitutione non est liberatus nisi absolatur. vide Inno. de eta. et quali. cum bone. et gl. in cle. j. de deci. ¶ No. qñ per hec verba noneris te cecidisse a iure tuo inducit sententia late sententie. vide de appel. preterea. et de iudi. c. j. cum ibi notatis. ¶ No. qñ constitutio noua non dat formam in negociis pendens per appellationem nisi exprimitur. vide glo. de elec. licet cano in. vj. ¶ No. qñ p. d. etia nullitatis sine non tollit effectus qñ imprimunt a tpe sine et sic non tollit p. s. uptionem sine nec effectus ab illa p. s. uptione surgentes. ¶ No. hic Pau. qñ snia lata in possessore est diffinitiva. quod colligit etiam glo. quod hic est contra gratianum. ij. q. v. sunt quorum. de quo de iudi. c. si per dominum An. de isti. cu venisset. de offi. dele. consulta tionibus. et de restitu. spo. cum ad sedem. ¶ Ultimo no. casum in quo de causa ad curiam deuoluta se intromittit ordinarius. s. qñ attetata tendunt in finem appellationis de app. cu teneamur. ¶ Op. primo qñ appellatione beneficii non comprehendit curatum vel dignitas. de preben. c. si. etia. cum in illis in. vj. Bic qñ in iure vel in reali priuilegio ecclesie vel loci qñ fauorabile est verbum beneficium late intelligitur et comprehendit curatum et dignitatem. de verbo. sig. c. pen. l. secus in priuilegiis vel gratiis que personis concedunt qñ restringuntur velut ambitiose. de p. b. e. qñ in. vj. et c. cum in illis. facit qñ dicimus in simili de verbo diocesis. qñ in priuilegiis comprehendit ciuitatem. ut no. de officio or. c. j. secus in litteris p. tentiosis et beneficiis de rescrip. Rodulfus. de eta. et quali. accepimus. et no. gl. singularis d. re. p. muta. c. vno i. vj. ¶ Quo ro quid si agatur de beneficio ut de proprietate an habet locum cle. Bic qñ non. qñ sequestratio cessat nec habet locum nisi ubi ius exprimit cu sit regulariter prohibita C. de prohibi. sequestr. pecu. l. j. Itē quia beneficiato pacifice possidente beneficium potest inter alios de ipso ut de proprietate disputari. unde absurdum esset a beneficiato qui non impedit fieri sequestrationem et eum priuari sua possessione quod esset contra iura. C. de iure sis. l. facultas. li. x. et ut lite pendere. per totum et ad hoc. qñ hic dicitur fructus reddendos victori. sed illi qui agit de beneficio ut de proprietate non debentur fructus. de offi. ordi. p. senti in. vj. ergo et c. ¶ Quo ro secundo an per iudicem litis possit fieri sequestratio. Pau. qñ non s. per ordinarium. qñ ille melius cognoscit personas idoneas ad seruandum ecclesie et que principaliter curam animarum habet. xij. q. i. precepimus. x. q. j. regēda et c. decretum. Fateretur tamē qñ alias regulariter in casibus in quibus pceditur sequestratio regulariter fit per iudicem litis etiam si a beo sit appellatum nisi appellatio sit a superiore recepta. qñ tunc ad eum esset recurrendum. C. quorum ap. no. reci. l. ab executor. hec vera nisi iudex a quo appellationi detulerit quia

ex quo detulit non potest alius se intromittere de causa nec de accessoriis de ap. dilectus. s. preterea. et eo. ti. cu appellationibus in. vj. nisi forte pro matrimonio vellet se intromittere ubi periculum versatur anime. ut no. de matrimonio p. tra. inter. eccle. co. c. ij. et c. iij. et hic est casus specialis in quo ordinarius se intromittit de causa ad superiorem deuoluta. xvj. alios casus ponit Spec. in ti. de app. s. penulti. in princ. s. Pau. sentire ergo videtur Pau. qñ decre. l. ij. de matri. contra. interdic. eccle. contracto ponit casum speciale. sed aduertere secundum dominum An. qñ ut ipse agit de app. cu teneamur et c. qua fronte. et c. sollicitudinem. ex illo tex. sumit regulam vj. qñ iudex a quo potest se intromittere circa ea que tendunt ad faciliorem exitum appellationis dum tamen per hoc non contingat iudicem se intromittere de cognitione articuli appellationis ut p. ex illo. c. sollicitudinem. quā regulam dicit p. cedere qñ non est delatum. si autem est delatum appellationi possit saluari op. pau. et sic tunc etia reguli se tunc non possit intromittere de talibus. contra eum tamen est qñ determinat Jo. an. de app. cu speciali. ubi determinat iudicem qui detulit appellationem posse terminum statuere ad appellationem prosequendam. et hoc ultimum putat verius esse Jo. an. ¶ Quo ro tertio an ordinarius possit pronunciare vel declarare impedientem vel occupantem cecidisse a iure suo. et videtur qñ non quia causa est in curia. et sic videtur qñ ordinarius non possit plus se intromittere qñ per hoc permittat hec constitutio. In contrarium facit qñ occupatio vel impedimentum sit circa suam diocesim et sic ratio de licti nouis commissi poterit penam iuris pro delicto declarare ex quo non est necessaria priuatio ppter factum notorie in sua iurisdictione commissum. ar. ff. de offi. presi. l. p. ses. xxiij. q. iij. ecce. et quia cessat priuilegium et appellatio in notorio iudicio ut iudici. de app. romana. s. si autem in. vj. quia reatus omnem honorem excludit. s. de offi. ordi. cle. j. qñ quis autem hec sit pena iuris opus tamen videtur factum declarando non p. uado qñ ius p. uat. de here. cu s. j. i. vj. s. Guil. dñs An. dicit hic se credere qñ hic possit declarare. qñ hec est pena que inducit remedium ordinarium. de ap. cum teneamur. et qñ hoc ius est extraordinarium post app. et qñ hec est mera declaratio iuris. ar. de app. qua fronte in principio. et c. pastoralis. s. j. et c. ¶ Glo. contra possessorem ponderat litteram que loquitur qñ sententia est lata contra possessorem pro petitore. pro hoc infert ad plura. Primo qñ si fertur sententia contra petitorē pro possessore non habet locum cle. Idē si inter duos aut plures petitores beneficii fertur sententia pro vno contra reliquum non dico contra possessorem. Idē si fertur sententia contra possessorem sed non pro petitore. ut qñ forte ad priuationem agebat petitor non autem dicebat beneficium ad se spectare. et pro hoc bene facit littera hic cu dicit in petitorio vel possessore. et tamen postea restringit se solum ad casum quando sententia est lata pro petitore contra possessorem. facit quod no. Hosti. in summa huius tituli ad fi. et est ratio huius ultimi dicti per hoc s. m. 3enz. quia agens ad priuationem non agit de beneficio nec agit petitorio vel possessore super beneficio quod hic tex. exigit. Item quia tex. hic mandat restituere fructus victori in causa qui non redduntur agenti ad priuationem. de rescrip. olim. ad suum enim commodum non agit sed alienum ut alter priuetur s. m. 3enz. ¶ Gl. diffinitiva querit quid si non fuit lata diffinitiva sententia sed interlocutoria pro petitore contra possessorem an habebit locum decre. Rñdet qñ non a p. trario sensu huius littere. Juxta hoc querit gl. quid est interlocutoria sententia et quomodo cognoscetur a diffinitiva. Respondet gl. qñ interlocutoria sententia est que profertur inter principium et finem cause super his que incidunt vel emergunt. Diffinitiva autem sententia est que finem cause imponit et principalem

cipalem questionem diffinit. de qua gl. remittit ad Spe.
 de sen. prola. in prima col. no. bene et signa glo. illaz que
 dat differentiam inter sententiam interlocutoriam et diffi-
 nitivam. vide quod no. ij. q. j. in summa. Buil. vero i cle.
 j. j. de re iudi. dicit q. interlocutio est declaratio iudicia-
 lis super aliquo articulo summarie ius tribuens inter
 partes dicta a loquendo. q. inter partes sine alia solenni-
 tate profertur. s. de re iudi. q. ad consultationem. et in sum-
 ma loco preal. iste diffinitiones seu descriptiones possunt
 transire habendo respectum ad communiter accedentia tamen
 non sunt omnino generales. Nam alique sunt interlocu-
 torie que post finitam causam pro diffinitiva feruntur. ut
 ille que proferuntur pro executione sententie. ff. de re iudi.
 di. a diuo pio. s. j. Quedam sunt interlocutorie que pro-
 feruntur cum plena cognitione non summarie. l. a pro-
 cedente. C. de dila. et l. si finita. s. Julianus. ff. de dam.
 infec. cum ibi no. et l. presentis. C. de his qui ad eccle. p. fu.
 et l. cum proponas. C. de bo. auc. iudi. pos. Quedam au-
 tem sunt diffinitive que tamen summarie proferuntur. C. de
 sen. auc. nisi. et ideo hoc est altius investigandum et c. An
 autem sententia que fertur super exceptione perempto-
 ria dicatur interlocutoria. an vero diffinitiva. habetur in
 cle. si. j. de appe. per gl. et Jo. mo. de elec. cupientes. s. q.
 si per. xx. Notes dicere q. sententia interlocutoria est
 que fertur inter principium et finem cause. vel etiam post pro-
 illius executione. vel cum iudex auctoritate interponit
 vel decretum. vel in casibus in quibus non fertur diffinitiva.
 C. glo. super beneficio querit quid si non esset que-
 stio super beneficio. sed super alio iure reali vel personalis.
 Respondet glo. q. tunc non haberet locum clemen. per
 locum a contrario etiam dato q. super tali iure feretur
 diffinitiva pro petitorum contra possessorem et c. C. glo.
 dumtaxat signat causam temporis huius cle. et clara est.
 C. glo. possessio no. ex littera quomodo super posses-
 sione fertur diffinitiva sententia. c. cor. c. vlti. de iudic. de
 quo dixi in no. facit quod no. in l. j. C. si de mo. pos. fuerit
 appel. et c. C. glo. promulgata. querit an pcedat cle. si non
 sit principalis causa in curia sed causa appellationis. re-
 spondet q. sic. q. eadem est ratio. C. glo. beneficium. que-
 rit quis facto sequestro secundum formam cle. exercebit iu-
 ra spectantia ad beneficium vel ad beneficiatum illius ac-
 tione. Respondet glo. q. sequester. ponderandum enim
 est q. hic non tantummodo sequestratur fructus sed etiam
 beneficium ideo etiam iura beneficii sequestra. poterit
 exercere. facit quod nota. in simili de preben. si tibi con-
 cesso in sexto. et maxime procedit hoc casu secundum
 glosas. quia in casu isto sequestrari possidet. de quo plene
 no. de iudi. examinata. fm Jo. an. ad predicta facit fm
 Buil. hic enim sequester habet legitimam administrationem
 sicut et commendatarius. de elec. nemo deinceps in
 vj. C. glo. etiam oppo. q. in materia stricta ut est materia
 sequestrationis que regulariter est prohibita non debeat
 appellatione beneficii comprehendere dignitas. unde op-
 ponit de. c. ultimo de preben. et c. cuj in illis. eo. ti. in. vj.
 Solut illud posse procedere in casu dubio s. hic in casu
 certi. ideo prudenter fuit hec expressio facta et c. C. glo.
 triennium. querit quid si ad impediendam sequestratio-
 nem obijciatur per possessorem q. per triennium possedit paci-
 fice. Respondet glo. q. de his duobus velut de preiudi-
 cialibus ante omnia debet discuti. facit de or. cogni. tuā.
 Satetur tamen q. non sufficiat annus tertium inchoatum vel
 pro maiore illius parte possessum sed requiritur ipsi usque
 re consumatum. ar huius littere et de reg. ad nostrā. facit
 quod no. de elec. cum in cunctis in principi. et l. iij. s. mino-
 rem. ff. de minoribus et c. C. glo. antea. querit qd si trien-
 nium sit completum post litē motā. respondet glo. q. non
 sufficit ad impediendam sequestrationem. q. debet ante li-
 tem motam esse finitum. nam postea non dicitur quis

pacifice possidere. C. de acqui. pos. l. nemo. Et idē multo
 fortius si triennium post sententiam est completum. aut
 anteq. sequestratio sit petita. C. glo. bene ut sis cautus
 in formando articulos quia ubi requiritur ante litē mo-
 tam prescriptionē esse completā non sufficit simpliciter
 capitulari q. sunt tot anni q. non concluderet necessario
 de tempore ante litē. facit quod not. Bar. ff. de acqui.
 pos. l. celsus et c. C. glo. loci ordinariū. querit an in casu
 huius cle. sit differentia an ad loci ordinariū spectet insti-
 tutio et destitutio an nō. Respondet q. nō ex quo littera
 hoc nō distinguit. facit qd bētur in simili de usuris q. q. q.
 in. vj. Satetur tñ q. in alia materia appellatione ordina-
 rij comprehenditur tantū instituens et destituens. de offi.
 or. c. iij. in. vj. Attende tñ fm dñm An. q. hic appellat
 ordinarius epus diocesis cū hic dicat ordinariū loci. ut
 no. in dicto. c. q. q. C. glo. bene istaz glo. de verbo ordi-
 narium. vide gl. super titulo. j. in cle. j. in verbo ordinari-
 um. et de vita et ho. cle. in cle. j. de offi. ord. in. c. ordinarij
 in. vj. Deinde glo. in versiculo et no. opp. q. de causa ad
 curiā devoluta inferior se nō habet intrinsece. de app.
 ut nostrū. de elec. q. quis. in. vj. Solut glo. q. hoc est spe-
 ciale i casu isto facit de app. cū teneamur. et qd ibi no. p.
 hosti. Buil. hic enumerat alios casus ultra istū in quibus
 inferior se intrinsece de causa ad papā devoluta. unus
 est in dicto. c. cum teneamur. Tertius in. c. p. tuas de ap.
 Quartus. e. ti. peruenit. Quintus de ma. p. tra. interdic.
 eccle. contra. c. ij. Sextus. s. de app. si duobus Septim⁹
 de app. si a iudice in. vj. Octavus. s. e. c. si. de quo dic ut
 ibi. C. glo. idoneaz. querit que dicatur idonea persona
 Respondet q. inter cetera esset equū ut dicitur idonea
 quia esset in ordine requisito ad beneficiū et sic plenaz et
 debitam curam agere posset. ar. de elec. nemo deinceps
 in. vj. cum similibus. facit de ap. peruenit. ij. forte tamen
 nō est necesse ex quo hic nō exprimitur dummodo alias
 sit idoneus. et hoc satis credo de mente gl. C. glo. resti-
 tuat. qrit an sequester poterit fructus qui supersunt de-
 ductis oneribus convertere in utilitatē emptiōis predio-
 rum pro beneficio vel in aliā utilitatē beneficii. Respon-
 det q. nō per hunc tex. quia limitate dat sibi potestates
 ut fructus percipiat ut sic illos restituat. secus ubi non
 fuisset potestas adeo limitata de offi. or. presentis in. vj. et
 de offi. ordi. cum nos et c. C. glo. si. querit que dicitur si-
 nalis victoria. Rñdet duobus modis. q. vel per senten-
 tiam pape vel lataz de speciali mandato et sic non licet
 appellari. vel si lata ab alio sit nō est appellatum vel non
 potest appellari. facit quod videbitis i. c. j. j. de re iudi.
 et c. C. glo. restitutus. ponderat litteraz que requirit ac-
 tualē restitutionē. per quod concludit q. non sufficeret
 cautio de restituendo. all. simile qd no. de elec. q. sepe in
 vj. et de imu. ecclesiaz qm. e. li. et c. C. glo. nullatenus op.
 q. ordinarius a sententia canonis potest absolvere. de se.
 excō. nuper. Solut ibi quādo nō inhibet absolutio. hic
 secus et c. C. glo. iuxta hoc querit glo. quid si facta sit abso-
 lutio per ordinariū contra formā huius decre. an valebit
 videtur q. nō p illud univērsale negatiū hic positū. fa-
 cit. j. de sepul. c. j. et de hereticis. c. ij. i. fi. et c. iij. post pñci-
 pium. et de pen. c. j. In contrariū all. glo. quia forma hic
 data in absolviendo ab excommunicatione est data a le-
 ge et non ab homine. et ideo videtur tenere etiam si con-
 tra formam hic datam per no. per Boffre. de resti. spo.
 pisanis in principio. facit de sententia excōmu. venerabi-
 libus. s. ubi autem. in. vj. Glo. finaliter remittit ad no. p.
 se. j. de iurepatro. c. j. et per ibi nota. videtur hanc secun-
 dam partem fore veram cum hic non agatur de pote-
 state noviter concessa limitanda. sed de iam alias com-
 petente limitanda. 3enz. hic videtur tenere primam par-
 tem per primo all. allegat etiam de sen. excom. romana.
 s. sententias in. vj. Ex hoc no. do. An. q. ubi ius loqui-

tur per verba vniuersalia nullatenus vel omnimode tacite in se videtur habere decretum et tollere videtur facultatem dispensandi. et facit quod non. in cle. ut hi q. de eta. et qua. in verbo concedat. Tene meti has glo. fm euz. s. ut dixi de mente glo. p. remissionem quam dedit videtur voluisse absolutionem tenere. licet malefaciat et peccet faciendo contra preceptum superioris. vel si vis tenere simpliciter dictum et. et prima parte dic quod de iure antiquo non habet potestatem absoluendi nisi in casibus in quibus non prohibetur. secus in casu prohibito et reservato superiori. ut dicto c. nuper. de sen. excō. et c. **G**l. nihilominus op. quod quis non debeat duplici pena puniri. de iudicijs. at si clerici. Soluit illud regulare hoc speciale ubi propter qualitatem delicti una non sufficit. de quo dicendum ut ibi et c. **G**losa cecidisse. querit ad littere declarationem an ordinarius possit pronunciare vel declarare ipsius impedi entem vel occupantem cecidisse a iure suo. dubium facit quia videtur quod non. quia cum causa sit in curia non videtur posse aliquid circa ipsam contingentia attentare nisi quatenus per hanc constitutionem permittit. sed hic non reperitur hoc permissum et c. In contrarium facit quia cum occupatio vel impedimentum fuit. i. suaz dio cesim videtur quod pena iuris ex tali delicto incursum possit declarare. ad hoc maxime facit quia nil novi videtur facere sed solum quod est declarare. facit. l. a filio. §. cum quis. ff. de acqui. re. do. et sic residet glo. propter quod videtur inclinare in hanc partem. **M**o. bene gl. quod de facto commissio infra diocesim licet diocesanus non possit penam quandoque imponere tamen saltem penam ex hoc iuris dispositione incursum poterit declarare quod credo procedere saltem quoniam notorium esset delictum. ar. de app. novit. et de v. sign. in c. ex parte. §. p. Inno. **G**l. non obstante. querit de ratione littere quare scilicet hic non admittatur exceptio nullitatis sententie. Respon det gl. quod alias ad impediendum sequestrationem quilibet semper de facto opposuisset nullitatem sententie dicen do quod sententia nulla non meretur habere nomen sententie et per consequens nec executionem meretur de re iudi. c. si. in sexto. et l. iij. §. condemnatus. concor. ff. de re iudi. et ff. de bo. pos. l. non putaverit. §. non quouis. qui bus autem modis et ex quibus causis reddatur sententia nulla habetur plene in Speculo de sen. prola. §. in xta predicta limitat glo. esse veram inquantum hic dicit ut. s. dictum est exceptionem nullitatis non posse oppo ni nisi sit exceptio nullitatis per quam negetur iurisdictio quia illa bene poterit opponi. **M**onetur quia oportet quod constet de sententia ut hic patet. et per consequens est necesse quod constet de iurisdictione auditoris qui tulit illam alias non diceretur sententia sicut nec lata a priuato. facit. ff. de penis. l. ij. in fi. et quod no. de offi. dele. cum in iure. **S**aturamen quod si constat de iurisdictione pronunciantis et sententiam latam fore quod alia nullitas que potest esse ex multis causis ut predictum non admittitur ad impediendum sequestrationem. facit de sponsali. c. vno in. vi. ubi sponsalia etiam nulla alia causa quam ex defectu consensus aliquid operantur. ad idem de test. veniens. ij. et c. de edic. diui hadria. tollendo. l. si. ubi in similibus leuato velo procederetur exceptione non admissa saltē que requirit altiorē indaginem. **M**o. bene ista glo. singularem fm do. **P**e. et do. **A**n. ad quam quotidie omnes aduocati currunt. s. quod ubi statutum vel lex tollit facultatem dicendi de nullitate contra sententiam vel actum non intelligatur tollere facultatem dicendi de nullitate surgente ex defectu persone iudicis vel actum agentis facit quod no. per do. **A**n. de elec. licet. ubi limitat gl. ista cum quo hic concordat hic zen. all. quod sententia non dicit nisi appareat sententiam esse iudicem. de ver. sig. in c. forus quia alias sequeretur absurdum quod sententia amici pri

uati noceret possessori. alia autem nullitas omnino non admitteretur quia ex quo constat de iurisdictione iudicantis ius presumit quod legitime fecit. de renuncia. in pre sentia. per hoc dicunt aduocati quod licet ex forma statuti non possit de nullitate dici contra sententiam et instrumentum guarantee. poterit tamen opponi nullitatis sententie ex eo quod sniauit non iudex et nullitas instrumenti ex eo quod conficiens non est notarius ad hoc. quod cum statutum rejiciat exceptionem contra sententiam et instrumentum debet intelligi quod sententia habet apparentiam sententie et dici potest sententia. et similiter quando instrumentum habet apparentiam instrumenti dici potest instrumentum. facit quod no. **B**ar. ff. quod vi aut clam. l. i. §. j. et quod no. per do. **A**n. de offi. dele. ex parte. ij. **M**plus dicit hic **S**uil. quod nullitatem notoriam etiam alio capite potest iudex admittere si valet ut si dicatur nulla ratio ne processus. licet zen. tenet contrarium. dñs **A**n. credit dictum **S**uil. procedere quando iudex vellet ex officio sup plere ut potest in notorijs et statutis vel ubi ius appellans nullitatem respiceret oppositum partis. ad quod facit quod no. **I**nno. de cens. cum olim. per predicta dicit **L**apus quod si constaret ordinario sententiam nullam esse non faceret hanc sequestrationem. et quia non potest dici sententia lata quia nulla est. **A**d hoc quia in multis casibus repellitur opponens non tamen tollitur officium iudicis ut no. **I**o. ij. q. vij. alieni. facit de elec. si forte in. vi. et in eo. ti. ut circa. ad finez. cum ibi no. et c. cupientes. §. ce terum. et c. indemnitate. et de excep. pia. e. li. et eo. ti. exceptionem. et no. **I**nno. et **H**ostien. de app. sollicitudine. §. cum autem. **I**n xta predicta querit **L**apus an si appellatur a sententia lata super possessore per ipsam appellationem suspendatur sententia et effectus eius ita quod non fiet executio sicut si non fieret si esset lata super petitorio et ab eo appellaretur. dicit quod sic per prin. huius. c. iuncto fi. et idem **I**o. et **L**au. ij. q. vij. §. diffinitiva. versi. de possessione. et **S**uil. in Spec. de app. §. in quibus. licet ipse **I**o. senserit contra. in. §. predicto diffinitiva in summa. et **A**rchi. in dicto versi. de possessione. et **I**nno. de ope. no. nunci. c. penultimo. **I**o. an. de rescriptis. c. ij. scripsit quod ille ver. de possessione non habet locum secundum canones. et hic est satis expressum hoc secundum **L**apum. vide quod no. do. **A**n. de restitu. spoli. cum ad sedem. **Q**uerit ulterius hic **L**a. an ab ipsa pena quod cadit a sententia possit appellari. dicit quod sic si est dubium vel constat aliquam penam legis non incurrisse. ut no. glo. de elec. cupientes. §. quod si per. xx. in. vi. ad hoc quod no. in Specu. de recusatione. §. fi. versi. hoc etiam no. **A**rchi. iij. q. v. quia suspecti. **Q**uid autem operetur appellatio interposita a declaratione iudicis per quam declaratur penam esse commissam. dicit quod per ipsam appellationem effectus pene legis suspenditur cum dependat ab ipsa appellatione qua pendente nihil est innouandum. de or. cog. tuam. et qui si. sint legi. causaz. **I**dem videtur dicendum per predicta si appellatur a pronuntiatione qua pronuntiat vel declaratur aliquam sententiam excommunicationis incurrisse ut. s. ea pendente dicatur suspensus effectus excommunicationis. et sic nec in extraiudicialibus nec forte in iudicialibus debet vitari. de sen. excom. solet. in. vi. de ap. peruenit. **A**d hoc quod no. **I**o. an. eo. tit. pastozalis. in versi. denunciare potest in nouella fm **L**a. et abbatem. et c.

De probationibus. Rubrica.

Interis nostris qui

bus. **P**rimo ponit dictum. **S**ecundo illud extendit. secunda ibi volentes. **M**o. primo differentiam esse an papa preseruet dicendo

cendo reservamus collationi nostre. an vero dicat reservamus collationi sedis apostolice. vñ dicit q̄ reservatio primo casu extinguitur morte pape reservatis s̄z no. de rescrip. si gratiose in. vj. z. e. ti. l. r̄is. z. c. abbatē. ¶ Secundo no. q̄ enunciatis z narratis ppter se plena fides adhibet. enunciatis vero z narratis ppter aliud nō. dicitur aut enunciata pp se qñ super illis fundat dispositio pape. z pōdera bñ q̄ tota cle. loquitur in enunciatis vel narratis de facto pprio pape. ¶ Mo. tertio q̄ dispositio nova non respicit precedentia p appellationē nec ēt preterita nisi exprimatur. ¶ Quero primo de quibus litteris loquitur. dic q̄ de litteris principaliter cōtinentibus gratiaz vel que emanāt ad gratiā infinuādā licet ipsam principaliter nō cōtineat. nā pbatōne faciūt que fieret si principales littere exhiberent. de offi. dele. cū in iure. de privilegijs cū olim. C. de mādā. prin. l. j. unde tales littere probāt. nā sicut vine voci pape credit. vt no. de testi. cū a nobis. sic z litteris suis bullatis fm Bull. qd dicit Pau. verū eē ēt in criminali in qua requiruntur probationes luce clariores. l. si C. de pba. ¶ Quero secundo quid si papa alternatiuo modo faciat reservationē dicēdo reservamus collatiōi nostre vel sedis apostolice an expiret gratia morte pape. videtur q̄ nō. qz duo bus alternatiuis positis quoz quilibet p se stare potest servādū est vltimum iuxta ordinē scripture si primū nō habet effectū. l. cū pater. §. a te peto. ff. de le. ij. cōtrariuz tenet guil. z hoc credit eē vñs dñs An. ¶ Quero tertio an pcedat cle. quecūqz sit intētio que se fundat sup narratis. Pau. tenet q̄ sic siue sit priuata siue cōditio nalis vel modificata. vel si mandat ex cōmunicatū absolui sub certo mō. de resti. spolia. pisanis. vel priuari beneficio. xi. q. iij. rursus. z. c. quecūqz. de eta. z qua. cū bone vel beneficia cōferre noiatis vel non noiatis personis. de offi. dele. is cui in. vj. nā semper locū hēbit cle. si se fūdat super narrato fm Pau. zc. ¶ Glo. nostris. querit hic loquitur in litteris pape sed quid in litteris inferiorū iudicū a papa intellige z a legato. qz de litteris legati tetigit. j. alia glo. Respondet glo. per tex. a contrario q̄ secus videtur in illis vt vñ non stetur litteris talibus narratis. An aut litteris assertiuis stetur inferiorū iudicū. Dicit glo. esse dubiū. de quo remittit ad no. de probationibus in. c. post cessionē. Lapus etiaz hic remittit ad no. de verbo. sig. in. c. abbatē. z de re iudi. ad apostolice in. vj. z ibi dicitur q̄ sic secundum Hosti. secunduz cum ipse autem dicit q̄ videtur dicendum q̄ si narratio vel assertio sit ad cōmodū alterius prober. si vero ad incōmodū tūc secus. pro rōne diuersitatis allegat regulā odia. de regu. iuris in. vj. Si vero narratio seu assertio fiat ad incōmodum seu preiudiciū scribentis vel imponentis tunc bene probat. alle. no. per Jo. an. de iureiur. cum impositionibus in. vj. in questione. z no. per se de si mo. Jacobus in. iij. q. tu dic vt dixi de elec. vt circa i. vj. z no. per Jo. vj. q. ij. si tantum. z. c. placuit. per Anno. de fi. instrumen. c. j. ad finem. quia regulariter non creditur litteris vñus prelati. Fallit in his que expectant ad officium z sunt parui preiudicii vel si aliud habet consuetudo. z vide Joan. an. post Hostien. de verbo. signi. abbatē super glo. ¶ Glo. reservasse querit. certum ē etiam q̄ legati quandoqz faciunt reservationes reservando collationi sue cum moderatione tamen de qua in capitulo presenti z sequenti de offi. lega. in sexto. an idem erit in eoz reservatione quod hic dicitur in reservatione pape. Dicit glo. q̄ non. quia licet de reservatione pape stetur verbis narratis pape. secus tamen in reservatione legati quia de iure communi eozum littere narrative non probant. de testibus cum a nobis. salua consuetudine de qua ibi de fide instrumen. capitulo q̄ sup his z sic non sufficeret apparere de reservatione legati ex so

la ipsius narratione. ¶ Nota bene ex glo. ista q̄ litteris legati non creditur super narratis etiam si ex illis fundatur intentio nec eis statur. Idem tenet Pau. de hoc statim dicam inferius. ¶ Glo. cōmisisse. querit an inferior ordinarius a papa possit committere alteri potestatem recipiendi resignationem beneficii. Dicit q̄ sic. fatetur tamen q̄ non possit committere potestatem recipiendi resignationem beneficii vna cum potestate conferendi beneficium. vt habetur in capitulo penultimo. ij. respō. de offi. lega. in sexto. quod intelligendum est in speciali cōmissione certi beneficii. secus si generaliter sit data potestas vt ibi no. zc. ¶ Glo. intentio ponit exempla ex quibus littera declaratur zc. ¶ Glo. fundatur oppo. z videtur q̄ verbis narratiuis pape non sit standū nec aliquid inducant. de priui. si papa. primo respō. in sexto. Solut glo. littera hec tollit contrarium. hic enim loquitur de verbis narratiuis pape ex quibus sua fundatur intentio. ibi in alijs incidenter prolatis ex quibus pape intētio non fundatur que non probant vt ibi probatur z nota. in secunda glo. facit quod nota. ij. questione. j. hoc quippe. z. xcij. distin. dominus. ¶ Juxta predicta glo. querit quid de verbis narratiuis iudicis an probent. Exemplum si in instrumento sententie dicatur visa libelli oblatione litis contestatione z similia. an per hoc faciat fidez de predictis. gl. remittit ad no. post Anno. z Hosti. de proba. quoniam contra. super versi. que occurrerint. z ad no. in Spe. de instrumentozū editione. §. restat. ad si. ver. in summa. z in ti. de probationibus. §. si. ver. sed pone iudex. z de pcur. §. ij. ad si. ver. il lud quoqz. v. vide in Spe. de sen. §. vt aut. ver. z nota secundum quosdam. z. §. n. ver. in summa. de hoc dicēdū vt in locis alle. z per dominum An. in decre. cum in iure. de offi. dele. z dicto. c. quoniam contra. facit quod no. de fi. instru. c. ij. z de ver. sig. abbatē. veritas est qd pbat si partes fuerunt presentes. al's secus. no. Bar. in. l. j. z ij. C. de rela. z in auctētica si quis in aliquo. C. de edēdo nisi forte sententia transmisset in rē iudicatā. z lata esset de longinquo. facit quod no. Bar. in. l. admonendi. ff. de iureiuran. ¶ Glo. fecisse querit hic loquitur in littera quando papa fundat intentionem suam narrando q̄ pendent ex officio suo. sed quid si talia verba narrativa super quibus fundatur intentio pape sunt de facto alie no an probēt. videt q̄ non a contrario huius littere. Ad hoc tex. hic dū dicit super sic narratis quasi a contrario secus si nō sint narrata que pēdeāt a facto pape. Per predicta infert glo. q̄ dicēdū videtur q̄ si papa confert beneficium quod narrat vacasse in curia per mortē beneficiati in curia q̄ tunc cum talis narratio nō sit de facto proprio non probabit dictam vacationem. z hoc lz videat dū tñ videtur satis rōnabile. qz tolerabilior est ignorātia in alieno facto q̄ in proprio. de rescrip. ab ex cōmunicato. cū concoz. z in cle. si sumus. de sentē. ex cō. glo. finaliter predictis nō ob. pcludit q̄ talia verba probabunt saltim presumptiue donec probetur p̄trariū ex quo super illis fundat intentio pape licet sint de facto alieno. pro quo alle. no. de rescrip. nōnulli. in gl. penul. Fatetur tamen q̄ ex quo sunt de facto alieno pbari poterit cōtrariū qd nō possit fieri quādo essent verba narrativa de facto proprio. z hoc forte voluit littera dū dixit q̄ talia verba que sunt de facto pape ex quibus fundat intentionem suam plenariam fidem faciūt quasi nō recipiatur aliqua probatio. in cōtrariū predicta inquātum dictum est contra verba narrativa facti proprii pape nō admitti probationē limitat glo. esse vera quando eēt talis probatio que hēret perimere narrationē ipsaz seu ipsaz reddere falsam. secus si eēt alia probatio per quā nō perimeretur narratio nec redderē falsa. sed potius illa stante pro vera solum releuaretur probas quia

tunc bene admitteretur. Exēplū si papa narrat beneficiū renūciatū in manibus suis et per eū renūciationē acceptā et illud cōfert vel mādāt cōferri. certe si volo p̄bare q̄ illud beneficiū sit renūciatū tēpore concessiōis et q̄ nō spectabat ad cedētē sed ad me admittar. q̄ per hoc nō minus stat quā sit verum quod narratur per papam. s. q̄ renūciatio facta fuerit in manibus pape et acceptata l̄z bene concludat q̄ sit inualida. Idem si volo p̄bare q̄ prius ante cessionē factā in manibus pape renūciauerat in manibus ordinarij. vel fuit ab illo beneficio priuatus vel similia. ex quibus nō permittitur narratio pape sed reddetur inualida. nāz talia bene admittuntur. alle. de accu. cū dilecti. et nō. q̄ caute locuta ē gl. quādo papa narrat factū renūciationis. secus si narrasset beneficiū vacasse in curia per renūciationē in manibus suis factā. q̄ tunc nō solū narrat factū sed et ius. de concess. prebē. cū nostris. et ideo tūc nō admitteretur ad probandum id per quod id narratum nō haberet factum effectū. Ex predictis concludit glo. q̄ si querit an verbis narratiuis pape credi debeat et statim ita q̄ p̄bēt. dic q̄ aut super illis non fundat intētio pape et nō probant vt p̄real. decre. si papa. aut super illis fundat intētio pape. et tūc si sunt de facto proprio nō admittit̄ proque perimat veritatē facti sed que illud posset reddere inualidū. sit rō q̄ faciūt fidē plenissimā s̄z gl. si vero sūt de facto alieno et tūc faciūt plenā fidē donec p̄betur cōtrariū vnde tūc admittitur p̄batio et que illud haberet p̄imere. ¶ Mo. bene ex glo. in ver. et hoc forte voluit littera ibi fidē plenariā et c. et ex eo quod dicit glo. hic circa si. ibi et faciūt fidē plenissimā. q̄ illa dicitur plenariā vel plenissimā p̄batio que nō admittit̄ p̄bationē in contrariū. quod nō. q̄ per hoc sequitur q̄ si i statuto vel reformatione dicat et talibus sic narratis plenariā fidem vel plenissimā adhiberi censemus talia non admittunt p̄bationē in contrariū quod est valde notabile s̄m do. Ant. sed certe hoc credo verū quādo rō subiecte materie hoc suaderet vt est in casu cle. facit. l. si vno. ff. loca. et q̄ ibi nō. in p̄in. ¶ Mo. secūdo ex glo. limitationem ad id quod quotidiē dicimus q̄ contra presumptionē iuris et de iure non admittit̄ probatio in contrariū. q̄ hoc est verū in probatione directa per quā perimeretur factū et ostenderetur falsum. s̄z bene admitteretur probatio indirecte perimēs illius effectū in iure. et nota bene hāc limitationē q̄ alibi nō habes s̄z An. sed bene facit l̄z nō all. p̄real. decre. cū dilecti. de accu. q̄ nō. pro limitatione eorū que habentur in auē. sed iā necesse. C. de dona. ante nup. et in corpore vnde sumitur p̄al. auē. et c. Hētis expeditas gl. succincte. nā due sequētes sūt litterales. Et nota sequētē de verbo censemus quid significet. Adodo aduerte q̄ pro declaratione tex. et glo. hic habemus videre principaliter duo vel tria. p̄mo an verbis i litteris pape enūciatis vel narratis fides adhibetur. Secūdo quid in litteris inferioris vel instrumenti notarij. Ad primū concludit q̄ in oībus casibus de quibus infra dicā creditur litteris inferioris a papa in illis casibus: multo fortius creditur litteris pape. in alijs autē dic q̄ interdū aliqua enūciātur in litteris pape p̄pter aliud q̄ super illis non fundat papa intētionē suam. et tunc talia nō probant̄ per tales litteras: ex eis tamē aliquālis inducitur p̄sūptio et talis que in facto antiquo probaret plene. q̄ in illo leuior probatio requiritur vt nō. per Inno. de ver. sig. abbate. et hoc dicunt due glo. simul iuncte de p̄uile. si papa in. vj. et de censibus cum olim. Quedā sunt que in litteris pape enūciant̄ p̄pter se. vt q̄ super illis papa fundat intētionē suam. et hoc aduerte q̄ quedā sunt que enūciāt vt a se gesta. quedā que enūciāt vt ab alio gesta. quedā que enūciāt mixtis vt a se et ab alio vel ab alio coram se. primo casu quādo

enūciāt vt a se gesta et tunc talibus enūciatis plenissima fides adhibetur ita q̄ non admittitur probatio in contrarium. quod intelligo de ea que hēret factū perimere directe q̄ narratū cōsistit in facto. nam alias perimēs tunc indirecte iuris effectū bene admitteretur. secus si narraret aliquid quod cōsistat in iuris effectū quis tūc nō admittitur et probatio perimēs iuris effectū. tamē breuius loquēdo pōt cōcludi q̄ talibus narratis p̄ papā vt a se gestis nō admittitur probatio per quam dicatur papam dixisse falsum. Idē per oīa dicit Lau. si papa narrat aliud factū a predecessore suo quia illud censetur proferre informatus. all. extrana. prouida. ¶ Secūdo casu q̄ narrat factū vt ab alio gestū et tūc gl. hic dicit et cōcor. ¶ Pau. q̄ adhibet fides sed nō tāta q̄ admittant p̄bationē in cōtrariū. bene dicit q̄ talia probāt p̄sūptiue. ad hoc glo. penul. de rescrip. nōnulli. per hoc dicit ¶ Pau. q̄ si papa narraret renūciationē cōtra se factā p̄ talē p̄curatorē talis q̄ licet credatur quo ad hoc vt credat renūciationē factā nō creditur q̄ possit p̄bari cōtrariū v̄z p̄curatorē nō habuisse mādātū v̄n poterit probare eū antea reuocatū et certificatū. de re. nun. c. j. et de rescrip. c. ex parte decani. Jo. an. in regula nō l̄z i. vj. dicit q̄ in facto tertij nullo mō credit̄. vnde dicit q̄ si in litteris dicat talis clericus vel mandamus vt tali clerico p̄uideas. per hoc nō probat̄ clericus et tamē sup̄ ipsi papa fundat intētionē suā per nō. de trasac. ex litteris. et de rescrip. cū adeo. et de p̄sūp. c. si. ad q̄ vide La. in suis alle. vij. et cxxij. et cxxij. et dños de rota i antiquis decisionibus. ccij. et nouis cōclusionē. xxj. Idem tenet guil. qui dicit q̄ in facto alterius tñ nō credit̄ papē q̄ de illo non ē informatus nisi aliter p̄bet̄. et recitat La. de casti. super cōmēto cal. in decre. post cessionem. de p̄ba. se audiuisse viua voce a Cal. q̄ litteris a papa narratis de gestis ab alio corā se nulla fides est adhibenda. sicut nec litteris dñorū inferiorū p̄latorū et sic consuluissē ibi tñ in cōmēto Cal. tenuit idē q̄ gl. hic dñs An. in hoc articulo dicit q̄ sibi videtur q̄ si papa narrat factū vt apte narrat vel verisimiliter vt a papa narratur et tūc nō credit̄ nisi aliter liqueat. et sic intelligit Jo. an. super regula non licet. et hoc tenet guil. alle. de fide instrumētōrū ex litteris. de p̄uile. si papa in. vj. et in cle. si dignitatē. de prebē. ad hoc q̄ nō. Inno. de fide instru. iter dilectos. et de p̄sū. illud. tñ credit q̄ tūc talia narrata faciāt p̄sūptionē talē qualē et vni testi equiuālentē et talē que in facto antiquo faceret plenā fidē vt probant due gl. simul iuncte quas supra allegaui. facit q̄ scribit Jo. an. in p̄reallegata regula nō licet. vbi dicit talē enūciationē equalē probatiōi per famā. ad hoc. c. si. de suc. ab intesta. predicta limitat eē vera q̄ papa simpliciter narrat factū l̄z ab alio sit ei in supplicatione expositum sec⁹ vbi a p̄p̄te narrat sibi a parte narratū. q̄ tūc nō adhibetur fides aliqua quo ad p̄sūptionē. quia quo ad talia subintelligit clausula si ē ita. de rescrip. c. ij. hoc tēperat La. esse verum q̄ verba profert ad instātiā alterius supplicatis. secus si scribit proprio motu q̄ tūc vt informatus videtur illa verba asserere. ad hoc de prebē. si motu proprio in. vj. ideo tunc facerēt plenā probatiōnem. ar. cle. si sumus. de sen. excom. hec oīa credit dominus An. fore vera nisi ex precedentibus vel sequētibz papa ostēderet se super narratis informatū. q̄ tunc credendū est talibus narratis. ar. huius cle. et de rescrip. nōnulli. vt ibi nō. super glo. per Jo. an. per predicta dicit se de facto dixisse q̄ si papa narrat se beneficia collectorum vel subcollectorum reseruasse. et narrat q̄ talis fuit subcollector quod est factum alienum et tunc non creditur nisi aliter probetur. secus si summitteret papa q̄ euz sibi et non alteri pro hac vice col̄p. spectet. ideo confert quia tūc creditur. quia cum factum tertij veniat as

secutivē ad id quod narrat in se est credendum. hec vera quando narrat simpliciter. secus si dicat ut a parte narratur illum fuisse sub collatore quia tunc habet illud assertum conditione si est ita. Tercio casu quando enunciat aliqua mixtim ut a se et ab alio gesta tunc talis enunciatio probat. ut hic est casus in actu renunciationis. et hoc tenet La. de casti. et recitat idem dixisse La. viva voce. si vero enunciat factum alterius coram se et tunc dicit La. predictus fidem talibus non adhibenda. et sic dicit La. viva voce dixisse idem do. An. credit per oia multo fortius esse idem dicendum quod dixit supra quam narrat factum ab alio. et hoc sufficiat pro primo casu principali. i. quando agit de narratis per papam. Secundo casu quando queritur de litteris inferioris a papa tunc si querit de enunciatibus in instrumentis notarij. dicit ut dixit do. An. in ultima decre. de suc. ab inter. quod non statuitur eis. et per Barto. in l. ex hac scriptura. ff. de donati. et l. si ex cantione. C. de non nu. pecu. et l. optimam per glo. et Ly. C. de contraben. stipu. et per Barto. in l. sciendum. ff. de ver. ob. et per glo. in l. j. C. de fide instru. et per Barto. i. aut. si quis in aliquo. C. de edendo. et per Inno. in dicto. c. quoniam contra. et c. cum in iure. de offi. dele. et de re iudi. ad apostolice in. vi. In litteris vero inferiorum prelatorum an credatur. dicit La. in. c. post cessionem. quod si consuetudo habet et disponit talibus litteris enunciativis stare tunc credatur. vide in dictis novis conclusionibus xxj. ar. de fide instru. cum dilectus. et ideo dicit quod talibus narratis fides adhibetur quia hoc habet generalis consuetudo. et hoc tenet Hosti. de ver. sig. abbate. all. ff. de pig. ac. vel uniuersorum. et sic dicit curia servare. Si autem consuetudo nihil disponit et tunc talibus enunciatibus in his que levis sunt preiudicij creditur. In preiudicialibus autem dicit idem si queritur an credatur contra scribentem. l. optimam. C. de p. trahenda stip. et ff. de positi. l. si. et l. publica. et l. si. C. arb. tute. Si vero querit an probet contrarium et tunc si super enunciatibus non fundat intentionem et sic sunt prolata propter aliud et tunc non creditur. quia nec pape credere. Si vero super enunciatibus fundat intentionem et tunc si enunciat factum tertij vel factum ab alio coram se vel etiam factum suum et tunc non creditur indistincte. differunt in hoc littere inferiorum a litteris pape. hoc verum nisi enunciatio iunetur alia presumptione. exemplum quod iudex in sententia recitat citationem et alia acta. nam pro sententia presumit et tunc illud creditur potius ex presumptione sententie quam ex virtute litterarum. et sic intelligit La. dictum Inno. de offi. dele. cum in iure. secundum do. An. quod videtur esse verum quam in sententie prolatione pars fuit prius vel sententia transit in rem iudicatam et est de longinquo. plata. secus forte si de recenti et parte absente. de quo latius dicendum ut no. in dicto. c. quam contra falsam in glo. finali. et etiam super ea.

De testibus. Rubrica.

Am iudei quidam

C Sara. Primo ponit dictum. Secundo contra facienti penam imponi mandat. secunda ibi: quod si. Nota primo quod reges et principes in suis terminis possunt concedere privilegia contra ius dum tamen sint rationabilia. Nota secundo quod ad remotionem statuti editi non videtur remota facultas statuti edendi noviter seu de nouo. et similiter nec per remotionem statuti editi videtur reuocatum statutum iam editum. Tercio nota quod iudei et pagani possunt indirecte excommunicari. Quarto nota quod princeps non privilegiat contra ius naturale maxime in his que sunt in opprobrium fidei. Ad hoc. j. de re iudi. cle. pastoralis. §. ceterum. vers. nec predicta. Quinto nota quod ad penam spectat tollere privilegia a laicis concessa in opprobrium christiane religionis. Oppro. primo quod re-

ges debent servare sua privilegia ex quo dederunt quia non licet eis contra factum privilegium venire. et quia privilegia simpliciter data debent esse perpetua. xxv. q. ij. c. j. de pben. c. sicut in. vi. et de re iud. decet. c. li. So. dicit quod licitum est contra factum privilegium venire quando a iure reprobat. de quo de elec. nosti. et de cleri. coniu. diversis. secundum pa. et 3ez. Quero quid si iudeus producat in testem an debeat iurare. dicit quod debet iurare super legem suam. ut no. Spe. in materia calunie. §. restat in fi. super sacramentis autem aut evangelis iurare non debet quia ei non licet tangere sacra. v. di. ad eius. sic debet intelligi. l. iudei. C. de iudeis. facit quod no. Bar. in probemio. ff. in prin. et c. Glo. christianos querit an christiani recipiantur in testes contra iudeos et saracenos. Respondet quod sic quia intelligit gl. nisi essent criminosi quia tunc possent per exceptionem criminis a testimonio repelli. ut no. post Hosti. §. e. iudei. de quo autem crimine debeat intelligi dictum gl. tangit hic guil. sed ibi plene habetur. Glo. principum in principio tangit quis dicatur princeps et unde dicatur. et remittit ad no. in cle. unica de bap. de quo ibi dicit. deinde querit per quos debent iudei et infideles compelli. Respondet gl. quod regulariter non compelluntur per ecclesiam sed per principes seculares sub quibus vivunt et se regunt. de iudeis. c. iudei. et c. postulasti. et c. nonnullis in fi. facit. j. de re iudi. pastoralis. in pn. Fateor tamen quod hoc sit regulare quod per ecclesiam non compellantur. Fallit tamen in certis casibus qui habentur in dicto c. iudei. quibus hic casus addi potest. Quare autem principes et reges faueant quamque istis iudeis. Rndet gl. quod hoc contingit propter magnam lucrum quod habeant ab eis. unde propter hoc consueverunt eos privilegiare. de usu. c. quanto. et h. etiam dicitur tamen non debent privilegiare in opprobrium fidei ut hic. Per predicta patet quod non ob id quod obijci posset videtur quod ad ecclesiam nihil spectat se intrinsece de iudeis et saracenis quia non respectu corporis quia sunt laici et sic nascuntur. xij. q. j. duo. nec respectu anime quia nihil spirituale habent ex quo non habent baptismum quod est ianua omnium spiritualium. de presby. non bap. veniens et c. debitum. quia dicit quod contrarium procedit regulariter ut est dictum. Fallit in certis casibus et potissime quando agitur de iniuria quam christianitati inferunt quia illam papa propulsare tenetur. xxij. q. v. displicet §. 3. guil. Preterea non compelluntur directe sed indirecte non ad penam spirituales sed temporales penam quod fieri potest saltem in casibus premissis. facit. xvij. q. iij. constitutum. xxvij. q. j. sepe. facit quod no. de usuris post miserabilem. et c. quanto. Glo. iuri oppo. et dicit quod immo non debet dici iudicium quod christiani admittantur in testes contra iudeos immo potius debeat dici contrarium iudicium quia paritas et equalitas est servanda in iudiciis. de mu. peti. c. ij. C. de proxi. sacro. scri. l. in sacris. de excep. cum inter. de iudi. novit. ergo sicut iudei non admittuntur contra christianum. §. de iudeis. sic nec contra debent recipi christiani contra iudeos. Soluit glo. quod id quod dicitur equalitatem debere servare in iudicio procedit respectu personarum actoris et rei. quia regulariter quod non licet uni non licet alteri. de re iud. no. licet in. vi. no. autem procedit respectu personarum testium. nam aliter sequeretur quod dignus fide contra se non admittit excoicatum vel criminofum similiter non admitteretur contra predictos quod esset absurdum. ergo et c. Nota bene hac glo. que non est alibi §. 3. do. An. que limitat regulam non licet ut videtur equalitas servetur in iudicio quo ad personam actoris et rei non quo ad personas testium vel aliarum personarum in iudicio existantium. Non ob id dictis quod quis debet uti iure contra se quo pro se. §. de p. sti. cu. oes. et l. j. et fi. ff. quod quisque iuris. quia illud locum habet in privilegio concessio ad impetrationem. hec in iure processu proprio motu pape. Item hec causa iuris que subest ut privilegium christianum non admittat iudeus cessat in iudeo

secundū Guil. z zenze. all. de app. cum cessante cū similibus. Item non ob. ij. q. vij. si hereticus. z. C. de hereti. l. quoniā. vbi infidelis admittitur contra christianū ad testimonium. qz speciale est in crimine heresis. z qz per eū efficitur infidelis. Alij vero dicunt illi canoni non standum qz iudei sūt in peccato mortali z sic oīno repellendi. s. e. testimoniu. z. s. de hereticis excommunicamus. z no. Hosti. s. e. c. j. Glo. religioni notare voluit qz hec religio sumitur late pro christiana religione put cōsistit ēt ex nō p. fessis vel alr accipitur vt no. s. de regula. sup rubrica. z per Pau. hic sufficit ibi dictum. Glo. exhortamur querit an principes z reges sint astricti ad obseruantiam huius constitutionis. videtur qz non. qz hic dicitur exhortamur. z sic videtur canō cōsiliij z non percepti. z sic nō obligat. xliij. q. j. qz precipitur. gl. tenet cōtrarium qz licet hoc sit cōsiliij. tamē est cōsiliū reuerentie z ideo obligat. ideo autē papa hic sic locutus fuit qz curialiter voluit loqui cū istis magnatis licet tamē sit superior z possit eis percipere z cōminari penā excommunicationis. Nota bene ex hac glo. qz ad iudicandum an canon sit cōsiliij an ne in effectu precepti nō attendim⁹ verba sed materiā. vide bonū tex. in cle. exiit. de verbo. signi. z Jo. iij. q. ix. hortamur. de quo plene per do. An. de consti. nam cōcupiscentiā. Glo. subtrahatur. op. qz hic in effectu videntur excommunicati iudei. certe hoc fieri non pōt cum sententia censure spūalis nō cadat in eos sicut nec cetera spiritualia. de presby. nō bap. veniens z. c. debitum. Sol. directe volēdo eos ligare pena spirituali non possunt excommunicari s; indirecte subtrahendo eis cōionem interdīcēdo alios directe eis cōicare bene pōt id fieri ita hic. ad hoc all. glo. concor. Quare regulariter cōicamus iudeis z nō christianis excommunicatis. dicit hic Guil. qz ideo cōicam⁹ iudeis vt eos infideles ad fidē conuertamus. ex cōicatis autē ideo nō cōicamus vt ex rubore recōcilientur. vt no. xi. q. liij. Ad mensaz. de excep. pia. in. vj. fm Guil.

Testibus rite receptis.

Et primo decidit casum dubium. Secundo illius rationem reddit. ibi cā non minus. Nota pmo qz duplicatis attestationibus siue in causa principali siue in appellationis non est licitū testes recipere super eisdem articulis vel directe contrariis. a contrario ergo super indirecte contrariis licet. Secundo nota qz regula que habet qz idē vel alij testes nō possunt recipi publicatis attestationibus hēt locū quādo sunt rite recepti. a cōtrario ergo si nō sūt rite recepti vel alr attestationes nō valent vel non habeāt pondus seu effectum probationis licet testes recipe z repetere super eisdem vel etiā super directe contrariis. ad hoc de testi. cum causā z. c. veniens z. c. presentata. z. c. tua. Tercio nota cāz propter quā prohibetur productio testiū in causa appellationis. s. quando timetur subornatio. Nota illud generale qz vbi est eadem ratio ibi est idem ius. de p. sti. trāslato. de confir. vti. vel inuti. c. cū dilecta. de trāslatione prela. inter corporalia cum similibus. z no. qz tex. hic ponderat solā publicationē vt impediatur productio super eisdem articulis vel directe cōtrariis qd no. propter inferius dicenda. Quero an z quando liceat publicatis attestationibus testes alios producere vel recipere. Guil. hic ponit notabilem distinctionē quam ad litteram hic refert do. An. quia aut instātia iudicii in qua fuerunt pducti perijt aut nō perijt. si perijt tūc siquidē ideo perijt qz lis nō fuit cōte. debēt admitti de nouo tā recepti qz alij. de elec. dudū. ij. aut perijt post litē cōtestatā vt lapsu triēnij secū dū leges. C. de iudi. l. propter adū. z qz postea venit cōtra formā rescripti de testi. spo. pisanis. z tunc est in voluntate eius contra quez sūt pro

ducti qz iterū producuntur si viuunt sed si non viuunt pducti valent. s. e. causa. z. c. p. sentata. z. C. e. l. fi. Secundo casu quādo instātia non perijt z tūc aut attestationes omnino sunt deperdite z possunt iterato produci antiqui z noui. de proba. c. j. aut dicte publice attestationes extant. z tunc aut pducuntur in diuersis instātijs vel inter diuersas personas. z tunc omnes possunt pducī. s. e. c. constitutus. si vero producuntur in eadem instātia z inter diuersas personas. z tūc super antiquis vel directe contrariis vel nonis dependentibus dum tamen inclusis sub primis regulariter non possunt produci nec antiq nec noui. Fallit in casibus positus p Hosti. de testi. fraternitatis. super nouis autē non dependentibus sed tamen inclusis possunt regulariter admitti nō ob. publicatione vt hic probatur a contrario. z. s. e. c. fraternitatis. Fallit vbi ēēt renunciātū testibus in tota causa producendis z omnibus probationibus iuris z facti. s. e. cū venissent. z. c. testibus. An autēz renuntiatio facta in causa principali extendatur ad causam appellationis. ponit Guil. hic quod ponit Inn. in dicto. c. cum venissent. ideo non est instandum hic quādo quis vult producere testes in causa principali. Si vero pducere vellet in causa appellationis z tunc si in causa principali nulli sunt testes producti clarū est qz potest. aut fuerunt producti testes in causa principali sed nō publicati nec pars didicit testificata z tunc poterunt produci. s. e. constitutus. Si vero ante publicationem didicit testificata vel fuerūt publicata. z tūc super eiusdē capitulis vel articulis vel alijs directe cōtrariis vel depēdētibus ab eis dūmō inclusis sub eis non poterūt testes pducī. sed sup alijs sic vt hic expresse colligitur a cōtrario. facit qd dictū ē supra qn quis vult pcedere in cā principali. Quero qn dicātur testes solēniter recepti. dicit zenze. qn sūt recepti cū solēnitate iuris z hoc no. verbum rite. ff. de bo. pos. contra tabulas. l. nō putauit. s. non queuis. z no. ff. de inoffi. testa. l. ij. z. ff. de libe. z postbu. l. z si pepit z c. Glo. rite op. z videtur qz ēt sup eisdem articulis vel directo cōtrariis liceat testes pducere. vñ op. de no. in. c. cū cāz in fi. vltime gl. z. s. e. fraternitatis in. v. q. Sol. gl. verbū rite hic positū tollit cōtrariū. nam z sic interdū sunt testes rite recepti z pcedit littera. iterdū nō sūt rite recepti ex defectu p. tatis recipiētis qz forte nō erat iudex cāe vel ex defectu solēnitatis omisse. qz recepti fuerunt lit. non cōte. vel qz deposuerunt extra articulū z sic super articulo nō incluso tūc bene poterunt postea recipi testes nō ob. publicatione vt in cōtrariis. pro hoc facit qz dicta testiū nō rite receptorū nō valent s. e. in noie dñi. z in auē. e. ti. s. pe. ergo nihil ipediūt. vt in regula nō p. stāt in. vj. z qz ex ordinaria receptiōe z c. de accu. qualiter. i. Itē qz attestatiōes que nō valent nō debent publicari. zenze. hic dicit posse dici qz si ad pducendos instātiā sint publicate dicte attestationes licet inualide tūc non producet ob timorē subornationis in autetico. eo. s. quoniā. coll. viij. Si aliter sunt publicate tunc secus fm zēze. hoc nō placet dño Anto. vnde pōt indistincte glo. teneri. s. qz receptio testiū nō rite facta nō ob. pductiōi fiende nisi p vtrāqz partē approbētur ēt si sit facta publicatio. ar. huius littere a cōtrario que simpliciter loquitur. ad hoc. s. de testi. cū cāz. Pau. dicit verū qn receptio est funditus nulla. secus si sit aliqua lz posset ope exceptiōis repellī qz tūc imputabit sibi pars que nō recipit. de pba. lz fm Pau z c. Glo. publicatis op. qz licet testes fuerint rite recepti tamen eis publicatis lz producere testes. vnde op. de no. per Ber. s. e. constitutus in vltima glo. So. glo. interdum est publicatio rite facta z tūc pcedit tex. z ita debet intelligi. Nam ratione cōnexitatis aduerbiū rite positum circa verbum receptū intelligitur repetitū ad verbum publicatio pro

pter. l. j. in prin. ff. de publica. interdum publicatio non est rite facta sed indiscreta in scia seu ignorante vel parte ea inuita. intelligo cum id fieri non debet tunc pars que non didicisset testificata posset testes producere in hoc casu intelligatur quod non. Bar. i. preal. c. constitutus. et Jo. an. ibi cum gl. co. cor. Pau. Buil. hic dicit quod ad hoc ut quod excludatur a potentia producendi testes licet publicatio sit rite facta tamen id non sufficit sed ultra hoc requiritur quod pars didicerit testificata. secus si adhuc essent clausa quod tunc cessat timor subornationis. alf. no. in spec. e. ti. §. sane. ver. quid si publicatis. et similiter econtra dicit quod si non sunt publicati testes. si tamen apparet quod aliter pars habuit eorum copiam et sic didicit testificata. et tunc alij ultra non admittentur quod est timor subornationis ut no. §. e. constitutus in fi. in au. e. ti. §. qm. vide Bar. in au. qui semel. C. de pba. et Inno. §. e. ultra tertiaz circa prin. tene glo. ista quod publicatio rite facta nocet etiam si non sunt didicita testificata per hanc cle. que forte hac opi. voluit approbare. et ad id. §. e. de testi. et sic pronunciauit clemens. iij. ut dicit Jo. an. in dicto. c. constitutus. Deinde tractat hic Buil. an sicut publicatio ita et renuntiatio obuiet testibus producendis in causa appellationis et recitat in effectu dictum Inno. in. c. cum venissent. §. e. sed quod plenius loquitur dicit secundum eum quod interdum pars renunciat generaliter et simpliciter absque alia expressioe. et tunc in causa appellationis poterunt produci ex quo in principali nullos produxit. Nam illa renunciatio cum sit simplex et iudicialis concernit solum illam instantiam cause principalis et non aliam. argu. l. properandum. C. de iudi. et §. de iudi. c. venerabili. Si autem renunciat testibus et omni probationi iuris et facti in causa illa tunc extenditur hec renunciatio tanquam processus partialis ad aliam instantiam et sic ad causam appellationis propter ius parziale ex hoc parti quesitum. de testi. spo. pisanis. ubi patet quod processus partialis non perijt licet alia instantia pereat. ar. §. de elec. in cle. constitutione. §. in super. et §. e. constitutus. et c. de testibus. Si vero est specialiter renunciatum testibus super certis articulis tunc in illis non noceret. in eisde vero prosequitur verba Inno. in pale. c. cum venissent. quia dicit Inno. quod non poterit in causa appellationis amplius productio fieri ut in. c. constitutus. §. si. §. e. ti. Alterius iuxta predicta tractat hic Buil. an ecclesia restituatur aduersus productionem probationis publicatis attestationibus. de quo habetur in. c. cum ex litteris. et i. c. auditis. de testi. in ite. dicit ut ibi. quod veritas est quod sic si est ex hoc lesa. Ponit et hic Buil. multos casus in quibus licet producere testes publicatis attestationibus quorum aliqui non sunt veri. Ideo dicendum ut habet per Hosti. et Jo. an. in. c. fraternitatis. quod gratia breuitatis hic omitto et c. Glo. eisdem oppo. quod etiam rite receptus attestacionibus et eis rite publicatis liceat testes producere. unde op. de no. in. c. fraternitatis in. ij. q. soluit littera hic tollit contrarium quod super eisde produci non possunt super alijs nouis sic. Que autem dicatur noua capitula plene habetur in dicto c. fraternitatis. quod noua dicuntur que non includebantur sub primis. alio secus ut si quis articulauit de prescriptio ne includit possessio et bona fides et titulus eo casu quo exigitur. unde super altero predictorum non posset testes producere. secus si solum articulasset de possessione. Glo. directe contrarijs oppo. quod etiam publicatis attestationibus et rite receptis et liceat producere testes super articulis contrarijs. unde op. de. c. ex tenore cum ibi no. §. e. So. gl. littera hic tollit contrarium quod super directe contrarijs non licet producere ut hic dicit. super indirecte autem contrarijs sic. Exemplum si post publicatas attestaciones super certo facto vellet pars probare se fuisse absentem a loco illo tempore vel teste qui deposuit se ibi interfuisse alibi fuisse. et tunc bene potest et ita pcedit contrarium quod glo. limitat proce-

dere put non in dicto. c. ex tenore quia ita demum super indirecto contra producere testes si ille articulus indirecte contrarius non fuerit certificatur ex forma primi articuli. ut quod locus et tempus vel saltem alterum predictorum non fuit expressatum in primo articulo specificet alio secus. et sic debet intelligi dictum. c. ex tenore. facit. l. optima. C. de com. mit. et contrah. sti. unde dicebat hic Buil. quod reprobatio post publicationem fieri non potest de eo quod directe vel indirecte ponit ex forma articuloz cum pars primo de illo fuerit instructa nisi fuerit prestatata. quod intellige ut no. in dicto. c. ex tenore per Jo. an. quia id verum si prestatatio est couentionalis per no. §. e. fraternitatis in vltima questione alio secus. et de eo quod non potuit nisi ex dictis testium instrui non prohibetur reprobatio post publicationem. et ita loquitur dictum. c. ex tenore. per predicta concludit glo. quod super directa contrarietate non licet producere testes publicatis attestationibus. quod glo. dicit procedere regulariter. Fallit ubi opponit falsitas testis cum corruptione ita quod dicere quod testis deposuerit falsum et corruptus. quod tunc admitteret corruptio testium ut probatur in decre. licet causam. de proba. et ibi de hoc super gl. ij. et c. Que autem dicant capitula directe contraria. glo. hic multa exempla ponit que sunt clarissima. puta si de minori etate est articulatum. secundo articulatum de maiori etate eiusdem. vel si primo de legitimitate alicuius est articulatum postea articulatur de illegitimitate. et idem in similibus in quibus de eisdem personis et actibus in eodem instanti tempore sic articuli contrarij formarentur. de indirecte contrarijs vidistis exempla. §. cum glo. Nota bene glo. in quantum dicit quod post publicatas attestaciones non possunt produci testes super directe contrario articulo nisi opponeretur falsitas cum corruptione et per hoc videtur sentire glo. quod alio falsitatem allegare sine corruptione non licet alios producere de quo dicendum ut in dicto. c. l3. et de excep. cum venerabilis maxime per do. An. Huius autem dicti causam hic assignat Buil. quod ante publicationem non potuit diuinare quod corrupti falsum dicerent. unde postea demum hec corruptio sibi apparuit. et sic tunc excipere potuit et non ante ideo iustum est quod nunc ea possit probare per testes. Glo. alios oppo. de nota. in. c. fraternitatis. ubi no. Hosti. quod l3 in causa appellationis idem testes non possunt produci qui producti fuerant in principali super antiquis capitulis tamen noui bene poterunt. Respondet quod ibi ponitur opi. Hosti. que hic reprobatur quod eadem est ratio utroque. Glo. producere oppo. quod immo licet etiam producere testes publicatis attestationibus. unde op. de no. in. c. fraternitatis in. ix. q. So. hic ponitur regula. Fallit in certis casibus ibi positus quos hic repetit Buil. quod fallit in causa matrimoniali quando stans pro matrimonio vult producere. de quo in. c. series. §. e. Item ibi non ob. exceptio rei iudi. ut quia inter diuersas personas agitur vel de diuersa re vel ad diuersum effectum. vel variatur modus agendi. de testi. veniens. ij. Item fauore minoris et ecclesie. de testi. in integ. auditis. perita tamen restitutione ut ibi. Item in causa inquisitionis. §. e. cum clamor. Item quando allegatur falsitas cum corruptione. Item si in scia vel inuita parte indistincte facta sit publicatio. Item quando coram arbitris facta fuit productio. ut. §. e. prestatata. Item in casu. c. per tuas. §. e. Item in criminali secundum Jo. §. e. de testi. Item intellige hanc regulam quando productio fieret parte inuita. nam ea consentiente videtur id fieri posse. de quo in preal. c. fraternitatis in vltima. q. unde dicunt doc. de testi. presentata. quod si pars non contradicit valebit receptio. quia receptio non est ipso iure nulla. sed potest ope exceptionis impediri. Glo. in appellationis causa oppo. contra tex. et videtur quod in appellationis causa licet testes producere super antiquis capitulis productis in causa principali. unde op. de. l. per hanc et

quod ibi no. C. de temp. app. Respondet glo. ibi ponit
 communis opi. legistarū secundū quos nō ob. §. q. vero in
 auc. de testi. coll. vij. q. loquitur in cā principali et nō in
 causa appellationis ubi instantia est diuersa. hic autem
 predicta opi. reprobat et approbat opi. canonistarū
 q. hoc tenebāt in decre. fraternitatis. §. c. et Guil. in spec.
 e. ti. §. satis vtiliter. ver. et breuiter. et hoc per rationē hic
 positā. s. q. eadē ē rō utrobique. de quo plenius in preal.
 decre. fraternitatis in. iij. gl. et super ea. et ibi plene p. do
 minū An. qui declarat an opi. legistarū pcedat ex texti
 bus iuris civilis et ex terminis suis. an aliquo casu possit
 saluari dic. ut ibi. Sed ut dicit gl. se. verior videt opi. ca
 nonistarū que videt pbari et de iure civili per rōnē hic
 positā que colligit ex dicto. §. quia vero. cui nō videtur
 posse respondere legisse. nec ob. leges quas pro se alle
 gant q. debet intelligi q. fit pbario super veteribus capi
 tulis nullo modo pbaris vel pbaris aī q. per testes q.
 super illis bene licet in appellationis cā pducere testes.
 dñs Anto. hic dicit q. imo legisse rōnē hic posite pnt re
 spondere ex terminis suis. q. sufficit eis de iure civili nō
 eē cautū tātū q. inhibeat productio in cā appellationis
 nis super antiquis cū receptio sic permissa de iure civili
 ff. de rei ven. l. officiū. et l. que restituere. et sic exorbitans
 et per consequens non debet induci si nō reperit expres
 sum et si sit eadē rō. ar. regule que a iure. de re. iur. in. vij.
 et regule odia et q. ibi no. in. q. per Jo. an. e. ti. l. si vero
 §. de viro. et quod ibi no. p. Bar. ff. solu. ma. Et de hoc
 latius est dicēdū ut in dicto. c. fraternitatis per dominū
 An. et c. Sequitur.

De iureiurando Rubrica.

De mani principes

ortho. Diuiditur in. v. partes. Primo in
 prima parte ponit exordium. In secūda
 narrat assertionē imperatoris Henrici ne
 gantis se romano pōtifici astrictum per fidelitatis iura
 mentū subiūgēs quid dederit cāz denegatiōi predictē.
 Tertio cōtra futura picula ad ppetuā memoriā ponit
 duo iuramēta que prestiterat ipse Henricus ecclesie ro
 mane. In quarta narrat et talia sacramenta pstita fuis
 se per Albertū eius immediate predecessore et Rodulfū
 et alios romanos reges. et declarat illa fore fidelitatis iu
 ramēta. In quinta et vltima ponit formā iuramēti quā
 ipse Henricus prestiterat in ingressu italie et quā inno
 uauerat tpe coronationis. secūda ibi: dudum. tertia ibi
 nos itaq. quarta ibi: ceteruz. quinta ibi: porro. Nota.
 ex prima parte regulā q. ad quē spectat pmoio vel ma
 nus impositio ad illū spectat psonē examinatio. Itē q.
 nullus est sine examinatione pmoiedus. ad hoc de elec.
 venerabilē. Nota tria vel quatuor que exiguntur in
 actu imperatoris. Primū ē psonē approbatio. Secun
 dū inūctio. Tertiū cōsecratio. Quartū impij coronatio
 Nota. tertio imperatore fore pape subiectum tanq. su
 scipientē ab illo dignitatē. ad hoc. c. venerabilē de elec.
 Quarto nota q. trāslatio iperij de genere ad genus
 psonarū spectat ad papā et ecclesiā. ad hoc all. c. venera
 bilē. et similiter ptās disponendi illum de iure eligendi.
 Nota. bene q. electores impatoris eligūt in regez sed
 p hoc nō sequitur electus iure impij s. ex sola puocatione
 pape. Nota. differētiā inter ista. s. ius et ptās. q. ius no
 tat ptatē iuris. ptās ptatē facit actualē. vel primū notat
 habitū. secūdū vero actū et c. Sexto no. q. cū iure cō
 uenire pōt dispositio cōsuetudinis in ver. dudū. Nota.
 q. plus iporat verbū cōcordia q. verbū par. Pax enī
 quietat rancorē. cōcordia aīos vincit. Nota. ex tex. ibi
 multis tabellionibus q. tabellio debet eē rogatus ut in

strumētū cōficiat de eo de quo attestat et d. rogari ab
 eo cuius principaliter interest. de quo dicēdū ut p. Inno.
 de si. instru. c. j. et no. bene q. hic habes modū rogādī q.
 d. dicere de tali facto voco te notariū et rogo ut de eo
 publicū cōficias instrumētū. Itē nota q. negatiua ē
 p. habilis p. instrumētū q. negatiua exprimitur q. pōt il
 lud verbū scribi quo negauit se fore ad fidelitatē astri
 ctum. de quo de elec. bone. i. et per gl. et Jo. an. per legi
 stas. C. de p. bati. l. actor. et ff. e. ti. l. ij. in versi. nos itaq.
 Nota. negligētiā vel silētiū prelati p. iudicare ecclesie.
 Nota. secūdo q. litteris patētibus alicuius principis
 ad p. iudiciū ipsius principis fides dat et adhibetur in
 his que cōmittit ambasiatoribus vel pcuratoribus suis.
 Tertio nota q. ut procurator possit subiectionē pro
 mittere vel fidelitatis iuramētū exigat spāle mādātum.
 Et no. bene q. pcuratorū dicit plenū q. extēdit ad
 exigentiā spālis mādātī. Quarto nota practicā con
 stituēdi procuratore ad prestādū iuramētum. q. ei dari
 debet mādātū ad iurādū pro eo et in eius animā. cautū
 ē ergo q. pcuratorū sic stet. sufficit tamē in iuramento
 calūnie q. hēat mādātū ad prestādū iuramētū calūnie
 licet alia nō adiciatur. de iura. calū. c. j. et si. in. vij. et ē ca
 sus in cle. nō pōt de procur. Nota. tria q. recipit impe
 rator ab ecclesia. s. a papa. s. vnctionē p. seccrationē et dia
 dema iperij. Nota. q. sicut in electione plati ecclesia
 stici exigat decretū electiōis ut p. de ele. in cāis. ita videt
 q. exigat i. electiōe iperatois ut p. ex hoc tex. decre. ele
 ctionis. Nota. q. l. in electiōe prelati spūalis reprobat
 mixtura laicorū et cle. de elec. sacrosan. et. c. massana. nō
 tamē reprobat in electione iperatois et sic pōt hoc re
 spectu arari in boue et asino. vide q. no. Jo. an. de testa.
 Joānes. Nota. q. anteq. quis p. mouetur ad dignitatē
 secularē debet examinari. et tunc fienda est examinatio
 de requisitis in persona ad dignitatē ad quā promoue
 ri debeat. et p. principaliter super tribus. s. super moribus
 cōditiōe et statu. Nota. q. cū persona aliquāliter nō
 trāsitur cū faciliore examinatiōe et sic videt q. non sit ne
 cesse q. notus examine ad actū p. motiōis si est in totū
 notus. secus si ē aliquāliter notus. q. tūc debet examia
 ri sed cū faciliore examinatiōe trāsitur. Nota. vtilē pra
 cticā habētis p. mouere ut ante oīa declaret psonā ha
 bilēp sententiā q. facit pro executoribus apostolicis
 ut ante oīa p. nūciāt sup. dignitate et habilitate persone
 postea cōferāt vel aīp. moueāt ut hic hētis practicā
 sentētiē. Nota. tex. ibi tibi dñs pro generali allegatiōe
 ut sufficiat allegare titulū vel caput legis. vel. c. tantum
 de quo de cohabi. cle. in. c. vestra p. Jo. an. Nota. q. iu
 ramētū p. stitū per pcuratore nō excuset quin debeat ite
 rari in p. p. ia persona. et nota q. et imperator iurādo tan
 git sacra et sic corporaliter iurare debet. et sic in hoc epō
 videt maioris p. uilegiū. de iura. calū. c. si. et sic pōt sumi
 argumētū q. maior ē dignitas epālis dignitati imperia
 li. ad hoc de ma. et obe. solite. et q. no. xliij. di. quoniam.
 Nota. hic formā iuramēti quā prestat imperator in ei
 coronatiōe. ex quo apparet q. impator debet eē defen
 sor ecclesie. et ad hoc obligat p. p. io iuramēto ut hic ap
 te probatur in verbo ceterum. Nota. seruandum ve
 lut ius id quod non esset per preterita tempora in dubi
 um reuocatum sed simpliciter seruatum. facit. l. minime
 ff. de legi. Nota. secūdo de dictiōe quodā que sapit
 puationē de p. nūciū qualitatis cui adiūgitur. Nota. ar
 gumētū q. p. verba recipio te in spāle filiū q. nō astringit
 iure fidelitatis. Nota. potius pōderādū verita
 tem et vim verborum q. corticē eorum. unde sensus in ri
 goze verborum non est confundendus. Ad hoc est de
 verbo. signi. intelligentiam. Nota. quarto q. papa
 potest declarare contractum et iuramentū et p. missionē
 que ei a laico prestantur. Notat hic Guil. ordinem pro

mouendi in imperatorem. quia primo eligitur in regem romanorum. secundo electio cum decreto presentatur pape. tertio examinata electione et persona approbata in regem assumitur. quarto promouendum in imperatorem pronunciat. quinto ungitur et consecratur. et hec probatur hic ex hoc tex. *3. §. pozo. C. Mo. q. sicut iuramentum prestari potest per procuratorem ita et recipi. C. Mo. ta q. imperator iurat corporaliter et tactis sacramentis et euangelij. et hec est forma iuramenti generalis quo ad formam extrinsecam. ut debeat super euangelij iurare. C. Mo. nota imperatorem debere dare fauorem contra hereticos et scismaticos ex iuramento et si non facit est periturus et deponi potest. C. Mo. nota hic differentiam inter inimicum et rebellē. quia inimicus est magis generalis. C. Mo. q. ille dicitur venire contra ecclesiam qui confederationem facit cum inimicis ecclesie. quod est notandum contra florentinos qui fecerunt ligam cum rege francorum que deo propicio plus fuit eis perniciosa quam utilis. C. Mo. nota q. valet donatio facta per constantinum de terris imperij quas donauit ecclesie. C. Mo. nota q. l3 donatum semel vel concessum amplius donari vel concedi non possit ut ius iterum tribuatur. concessio tamen potest fieri ad cautelam sic limitata. de si. instru. inter dilectos. C. Mo. nota hic de verbo tenuta pro vulgari nostro. quia idem significat q. sortilicium et possessio sortis. C. Mo. nota q. imperator est defensor ecclesie. Item est differentia inter inobedientem et rebellem. C. Mo. q. appellatio terrarum comprehenduntur prouincie. C. Mo. nota q. ex vinculo iuramenti princeps tenetur ad conservandam libertatem ecclesiasticam etiam particularium ecclesiarum. C. Mo. nota q. litteris sigillatis adhibetur fides ad preiudicium sigillantis. C. Mo. q. alio sigillo sigillat imperator ante coronationem et alio post coronationem. C. Mo. q. sigillum imperatoris est aureum. C. Mo. q. illud quod reperit in archiepo publico ecclesie presumitur authenticum. Et nota pro practica. scilicet quando fit mentio de instrumento ut fiat protestatio q. hoc plenius pertinetur in instrumento de quo fit mentio etc. Circa primam partem opposi. primo et videtur q. plures non possunt esse principes. vij. q. j. in apibus. Cuius contrarium hic innuitur cum dicitur in plurali romani principes. So. de iure plures possunt esse successive non simul. unde illud omnis potestas impatiens consortis erit. xxiii. q. vij. q. autem. ad hoc de cle. coniuga. c. j. in. vj. ibi vnicas et virgines. i. singulos et singulas. quandoque duo simul rexerunt imperium ut Titus et Vespasianus ut habetur in cronicis. facit. viij. di. quo iure. ibi loquitur in plurali secundum glo. et zenze. etc. Secundo quero quare hic papa ponderat q. fides habeat princeps. dicit Guil. quia non nisi fidei dandum est imperium. de elec. venerabile. §. j. ibi vel alias hereticus etc. quinimo nec aliud iurisdictionis officium dandum est infideli ut in auct. iusiurandum. quod prestatur ab his qui admittuntur col. iij. liij. di. nulla. C. de iudeis. l. fi. Tertio quero an aliquam potestatem recipiat imperator antequam approbetur per papam. Guil. per hunc tex. dicit q. non alii possent eligere fatuum vel hereticum. de elec. venerabile. quia approbatur quis debet antequam militet. C. de diuer. offi. l. in his et l. probatoriis. li. xij. et de re mili. l. neminem. et C. de agendi. etc. l. iij. li. xij. ad hoc. §. e. §. itaq. in verbo declaramus. et in versu. factum. Fatetur tamen q. electores dicunt eum habere statim cum est electus plenam potestatem. et q. unctio pape nihil addit. de quo per Hosti. de verbo. signi. super quibusdam secundum zenze. et Guil. de quo etiam de elec. venerabilem et e. ti. auaricie in. vj. et C. de quadrienn. prescrip. l. bene a zenone. q. cōis opī. videtur esse q. de iure ex sola electione consequatur potestatem administrandi sicut et papa. Nec ob. q. possibile esset q. esset hereticus vel fatuus quia id non est verisimile q. tanti viri quāti sunt electores elegerint*

nisi habile. ar. l. j. ff. de offi. prefec. preto. et q. eadem ratione et papa non deberet posse ante itronizationem administrare cum nec papa possit esse hereticus. xl. di. si papa. C. Quero ulterius an imperator confirmetur. dicit hic Pau. q. non per hunc tex. sed bene approbatur et sic non eget confirmatione sed bene approbatio l3 Jo. notauit contrarium. xciij. di. legimus. ubi dixit ex sola electione fieri imperatorem quod videtur esse falsum. q. tex. in verbo dudum dicit q. eligi fuit unus imperator. et sic electione sola non videtur imperator. et hoc credo q. ante coronationem non dicitur imperator. sed forte Jo. fuit locutus quo ad potestatem administrandi de qua supra dixit. et tunc eius dictum posset saluari ut. j. dicit et c. in verbo dudum. Querit hic Guil. an respondens q. iuramentum non presterit sit pius. dicit q. sic. vñ aduertendum q. quoddam est iuramentum assertorium quoddam promissorium. Assertorium est de re preterita vel presenti vel aliquo asserere fuisse vel esse vel non fuisse deo teste. xxij. q. j. in summa. Istud tale iuramentum de veritate dicenda de calumnia et malicia. de iura. calu. c. ij. in. vj. Nam iuramenta talia prestatur super re preterita vel presenti. Promissorium vero iuramentum est de re futura fienda et non fienda. §. e. quod admodum. vñ in proposito p3 q. hic imperator peccauit in duobus et duobus modis deierauit. Primo q. venit contra sua licita iuramenta negando fidelitatem et obedientiam. Secundo q. false et scilicet negauit pape iurasse fidelitatem quam in iurauerat et sic eam negando presterat faciebat infideliter contra eum et per consequens in predictis duobus modis deierauit etc. Quero secundo an potuerit hic aliquo modo excusari imperator ut licuerit sibi contra iuramenta motu proprio contrauenire et negare se illa presterat dato et supposito q. iuramenta sua dicerentur esse contra iura imperij et sic ex hoc inualida. Ad primum an licuerit venire contra motu proprio et an aliquo modo potuerit excusari ex quo dicebatur contra iura imperij. dicit q. non. mouetur q. est regula q. nulli l3 venire contra factum proprium iuratum iustum vel iniustum sine licentia seu auctoritate pape sed opus est illius licentia. de elec. venerabile. Fallit in aliquibus casibus. primo quando observatio iuramenti vergit in dispendium anime. §. e. si vero. et c. cum quid. Secundo si vergit in dispendium vite temporalis ut tot bonorum suorum q. vivere non posset. xij. q. iij. c. si. ver. quisq. Tertio si vergit in deteriores exitus. xxij. q. iij. si aliquid. Quarto si iuramentum de re tertij ut de re ecclesie per prelatum presterat. §. e. c. ij. Quinto si est contra publicum ius auctoritate et utilitate. de fo. cope. c. si diligenti. Sexto si est contra aliud proprium iuramentum et licitum. §. e. intellectu. Septimo si conditio adiecta hoc sustinet. §. e. quod admodum. de spōsa. sicut. Octauo cum est urgentissima necessitas et licentia superioris haberi non potest. de ob. ieiun. consilium. Cum ergo nullus predictorum casuum excusat imperatorem est periurus quia non habet iudicare de iuramento suo. sed superior ut dicto. c. venerabilem. et c. quanto. de ma. et ob. dilecti. ubi licet quis iuret scienter contra iura ecclesie sue tamen requiritur licentia pape in contraueniendo. Ad secundum an licuerit ei denegare se iurasse. dicit q. no. q. id non licet pro viribus suis conservandis meriri negata iuramenta que fecerat cum non liceat pro temporalis salute salutem spirituale postergare. de vsuris super eo. xxij. q. ij. ne quis. Ex predictis concluditur q. nullo ex predictis casibus excuset q. non obediendo venit contra fidelitatem iuratum. q. sub debito fidelitatis iuramenti fuerat requisitus que hoc includit ut in verbo dudum et c. de forma. xxij. q. v. Item cum meritis sit negando iurasse fidelitatem quam iurauerat periurus fuit absque excusatione quacūq. q. non poterat esse huiusmodi imemor cum non esset dubium q. iurauerat. quia in facto de recenti et proprio non potest probabilis ignorantia allegari. l. neminem. C. de susceptoribus et archadijs li. x. ff. de penis. l. si diu

tino. 2. ff. de le. j. si res. 7. quod ibi no. 2c. **¶** Quero an periurus sit infamis. dicit qd sic de iure canonico siue de presenti siue de preterito siue de futuro iurauerit. vi. q. j. infames. Legiste vero dicunt qd de iure civili in iuramento de preterito vel presenti periurus non est infamis. s3 crimine stellionatus punitur. ff. de crimine stellionatus. l. ij. 7. si. in iuramento vero de futuro si venit contra pactio nem iuratam est infamis. C. de transactionibus. l. si quis maior. sed si venit simpliciter contra iuramentum 7. non contra pactionem 7. tunc non est infamis. sed solum de um habet ultorem. l. ij. C. de rebus creditis. de iure canonico etiam videtur dubium per. c. testimoniū. de testibus. **¶** Quero an ex iuramento predecessoris obligetur successor. dicit zenze. qd non etiam si sit prestitus pro se 7. successoribus suis quo ad penam periurij cum iuramentū sit mere personale. vt no. Inno. de iureiurando veritatis. quāvis ex promissione predecessoris successor obligetur seu astringatur. C. de heredi. acquirē. l. si. C. de pactis. l. pacto. Fatetur tamen qd si est prestitum iuramentum per predecessorem 7. reale intantum obligat qd successor arctatur ad id prestandum quasi hoc sit ius reale possessus 7. prescriptum. **¶** In verbo nos itaq3 opp. pa pa hic declarat electū futurum imperatorem promouē dum. 7. sic pronunciat de eo quod est venturum. contra l. j. §. j. ff. de usur. dic qd si obligatio omnino non est futura vt vltre rei iudicate que non debentur nisi post quat tuor menses. 7. tunc non debet fieri cōdemnatio vt in. l. contraria. Si vero est aliquāliter de presenti 7. tunc aut est pura aut conditionalis. Si est pura 7. dilatiua 7. nō extensiuā vt si debetur in paschate soluendū semel 7. tūc non debet ante condēnari. quia non petitur. de plus peti. c. j. Si vero est dilatiua 7. extēsiua vt in annuis presta tionibus 7. expensis que multiplicantur ex mea malicia vel cōtumacia 7. tūc condēnatur in futurū de officio de legati. querenti. ff. si seruitus ven. l. harum. 7. l. egi. Si vero est obligatio conditionalis tunc etiam potest fieri sententia super illa de testa. Rainaldus. §. idem. ff. ad l. aquil. l. in. l. idē si peto contra meum molestatores ne amplius me molestet vel ne amplius ius meum usurpet de sepul. c. j. 7. ibi de hoc per Hosti. 7. per glo. de senten. ex cōmunicationis romana. §. caueant in. vj. facit quod no. ff. de iudi. l. in omnibus. 7. quod no. de procuratoribus in. c. auditis 7. dicto capitulo Rainaldus. **¶** Quero quis sit effectus confirmationis electionis. dicit hic Guil. qd est iuris ex electiōe quesiti declaratiua quia iure quesito habito corroborat exercitium. nam confirma tione datur exercitium electionis. alle. no. lxxij. di. quan to per gl. facit quod no. de elec. transmissam. Nota hic pro notatis de elec. q3 sit. 7. c. auaritie in. vj. **¶** Quero si procurator iurat falsum in animaz domini obliget do minum ad periurium. dicit Guil. qd sic si sciebat mandās illud falsum 7. non iurans. ar. c. penul. de elec. in. vj. Fa tetur tamen qd peccat iurās taliter si sit falsum quod iur rat in assertorio 7. promissorio iuramento. quia per eius organum exigitur mandatum. xlvj. di. sicur. xxxvij. di. si quid veri secundum Guil. **¶** Quero in quo loco debet imperator coronari. dic qd coram altare beati Petri vt patet hoc ex forma iuramenti ibi 7. beato petro 2c. dicit tamen Guil. qd alibi recipere posset quia locus non est de substantia sed modus tantū. de resti spo. c. si. Et pre dicta faciunt in argumentum qd archiepiscopus debet episcopos suffraganeos in sua cathedrali ecclesia con secrare. veritas tamen est qd ibi poterit cōsecrari vbi archiepiscopus elegerit. lxx. di. c. si. ante si. secundum Guil. **¶** Alterius per hunc tex. arguit zenze. qd bene in scien tia 7. in moribus 7. in omnibus notis transeundum ē de facili ad eius examinationem. ar. de elec. innotuit. §. mlt ta. xxij. distin. qui episcopus. xlvij. distin. de petro. xxxv.

qōne. ix. veniam. **¶** Alterius per hanc cle. in quantum hic dicit qd imperator consecratus recipit ordines. lxxij. distin. valentinianus ad si. quod est falsum. ar. ff. de re rum diui. l. sacre. de quo in Specu. ti. ij. §. nūc ostenden dum. versi. xxxix. secundum Pau. 7. per Jo. in dicto ca pitulo valentinianus in. §. ceterum. **¶** Quero quare iuramentum de quo hic dicitur plus est iuramentum fide litatis q3 alia iuramenta cum 7. in alijs etiam fides exi gatur. dicit Guil. qd in illo exuberantior fides exigitur q3 in alijs. sicut in simili dicitur in actionibus bone fidei de si. instru. inter dilectos. 7. de excep. cum venerabilis. 7. hoc est iuramentum quod prestatur post inuestituram domino a vasallis vt habetur in libro feudorum ti. qui pretendere debet. de quo ibi 7. in ti. se. secundum Guil. 7. xxij. q. v. de forma 7. c. **¶** In versi. porro. quero an confir matus vel assumptus in aliqua prelacione a papa habe at exercitium administrationis ante prestationem iura menti fidelitatis. dicit hic Guil. qd non vt patet in extra uaganti bonifacij iniuncte. de elec. vbi patet qd cum hoc exigatur qd ostēdat litteras papales de promotiōe sua al. quod agit est irritum ipso iure secundum Guil. 7. zenze. quod no. qui limitat. c. transmissa. **¶** Quero secundo an iuramentum confirmet promissionem nullam videt qd non de si. instru. inter. de fo. compe. si diligenti. In cō trarium facit de iureiuran. cum cōtingat. de pactis quā uis in. vj. dic si iuramentum est contra ius publicum au ctoritate 7. utilitate non firmatur actus iuramento. de fo. compe. si diligenti. Idē si esset nullitas vel defectus ex parte facti quod fictionem non recipit. viij. di. verita te. In his autem que sunt auctoritate publica 7. utilita te priuata. dic qd dato qd ex forma iuris alius actus de ficiat. tamen ex vi iuramenti adiecti vestit 7. valet de iureiuran. cum contingat. 7. dicto. c. quāvis. Nec ob. qd di cas qd contractus inefficaces 7. nudi a iure civili multis modis vestiuntur inter quos hic non numeratur. ergo non debet vestire contractum inefficacē. quia responde qd hoc est sufficiens vestimentum de iure canonico. licet secus de iure civili sic vidimus in simili qui de iure ciuili ex pacto nudo nō agitur. tam secus de iure canonico de pac. c. j. §. q. vij. quoties. 7. quod ibi no. Ad hoc quia dato qd contractus deficiat de iure civili tamen non de ficiunt de iure naturali ex quo p̄sensu interuenit. insti. de obli. que ex consensu quasi per totum. 7. hoc vestimē tum est introductum de iure canonico 7. a papa cuius est interpretari vim iuramenti. viij. distin. iuramenti. vt vicarius dei. 7. de iureiuran. 7. si christus. Sicut ergo de iure civili aliqui contractus informes 7. nudi de se in formantur 7. vestiuntur certis formis auctoritate imperia li 7. sic vestiuntur aliqui 7. formantur auctoritate papa li per iuramentum. vt dicto capitulo cum cōtingat. 7. c. quāvis. 7. c. si aduersus venditionem auē. sacramenta secundum Guil. **¶** Per predicta deciditur questio de qua hic per Guil. v3 quid si donauit omnia bona mea irre uocabiliter inter viuos heredibus institutis a me 7. iura ui non contravenire. an si reuocauit postea testamentū vel alis est ruptum vel deficit vnum de substantialibus vel nouam prolem suscepit de qua non erat facta mētio 7. sic de iure vel de facto est nullum. an valebit donatio ex vi iuramenti. inualida enim videtur donatio ex quo testamentum est nullum 7. sic heredes ex eo esse non pos sunt 7. sic non videtur proficere donatio cum eis sub ap pellatiuo nomine fuerit donatum. 7. sic videtur qd dona tio sit in causa caduci. C. de cadu. tol. l. j. in prin. 7. §. pro secundo. ex quo nō eis sub proprijs nominibus donabat sed eis vt heredibus. ar. de offi. dele. quoniā. 7. ff. de sti. ser. l. suus cōis. Itē nec erāt heredes tpe donatiōis nisi solū in spe. q3 volūtas testatoris viuētis erat ambulato ria. de ce. mil. cū marthe. s3 testamētū ante mortē perit

San ex iuramento predecessoris obligetur successor

Si procurator iurat falsum in animaz domini obliget dominum ad periurium

In quo loco debet imperator coronari

ergo spes est reuocata. ar. viij. q. j. c. f. an ergo validabit donatio predicta iuramento. et similiter queri potest de donatione inter virum et uxorem que reprobat a iure civili an validetur iuramento. Nam in hoc secundo casu. s. quando agitur de dona. inter virum. et videtur per predicta qd sic qz versatur circa ea que sunt vtilitatis priuate. In primo casu videtur maius dubium. nam videt qd non confirmetur ex defectu voluntatis et deficientis consensus. iuramentū autem non se extendit vltra consensum iurantis. l. si. C. de nō nu. pe. et nō. Bar. ff. de fide ius. l. si quis pro eo in prin. tamē idē videt ex quo ex tunc donauit irrevocabiliter inter viuos heredibus institutis a se et sic in effectu sub noie proprio cū al's nō potuisset irrevocabiliter donare. ar. l. illud. ff. de acqui. here. cum si. de materia per Ly. et Bar. in. l. penul. et si. C. de pac. et in dicta. l. si quis pro eo in prin. vbi latissime per Bar. et in. l. seius et augerius. ff. ad. l. fal. per Inno. in. c. cum venissent. de insti. dic vt ibi habetur. et per Guil. de cunio in. l. sed si possessori. s. itē si iurauero. ff. de iureiurā. et c. **¶** Quero an iuramentum prestitū pape et successoribus sit a successoribus iterādū. dic qd nō quādiu vivit iurās s. e. veritatē. secus si nō adderetur verbū successoribus. qz tunc soli domino viventi prestatur ideo singulis successoribus domini est iterādū seu prestādū iterum. xij. q. ij. sepe. et c. longinquitate. et nō. in dicto. c. veritatis. et in li. seu. de phibita seu. alienatione feudi per Federicū s. preterea. Contra autem iuramentū vasalli non extenditur ad successores eius etiam si sit dictum. dato enim qd pactum possit eē reale compromissum et pollicitatio non tamen votum nec etiam iuramentum et ideo est personale et sic non transit ad heredē. vt. ff. de pac. l. et heredes. et nō. Inno. in dicto. c. veritatis. al's etiaz si eēt hoc onus annexum hereditati quo casu non esset heres per stirps nec voti trāsgressor licet non servaret iuramento. Igitur ligatur quis propria obligatione et spiritali et durat ad vitam iurātis. sed iurās pro se et alijs agit de aliena obligatione spiritali quā sine illius consensu nō potest facere s. m. zenze. et Guil. **¶** Quero quid si dominus successor dicat qd suus pdecessor pro se solo accepit nō pro successoribus. vasallus dicit contrarium quis habebit probare. dic qd vasallus qui dicit. ff. de proba. l. ei. in sti. de fideiussio. s. si. **¶** Quero an toties dabitur laudatui seu relevationi quotiens reuocabitur successor. puta morte pdecessoris vel depositione cessione renunciatione translatione coadiutoris vel administratoris datione vel al's quoquo mō. et videtur qd nō quia videtur durare quādiu vivit. dicit Guil. hoc disputationi relinquendum. **¶** Quero a quo tempore potest vti imperator sigillo aureo. dic qd solum a tempore a quo fuit per papam confirmatus secundum Guil. vt hic patet. papa autem ante coronationē vtitur media bulla. de quo plene in data vi. li. **¶** Quero an promittens aliquē defendere contra omnem personam teneatur illum defendere contra se vel suos. dicit zenze. de hoc nō. in li. feudoz hic finitur. l. s. si. et s. e. petitio. vbi concluditur qd nō. qd in generali sermone excepta intelligitur persona loquētis. facit. C. de solu. l. inquisitio. et quod ibi nō. per Ly. **¶** Quero an recognitio sola alio non apparente faciat res feudales. dicit zenze. qd non al's. C. de pac. l. traditio nibus. et c. de iuris et facti ignorantia. l. cum falsa. et ibi per Ly. et Bar. Fatetur tamen qd per talem recognitiōnem bene probantur esse tales. ff. de pos. l. publica. s. si. secundum zenze. de quo dic vt in preal. l. cuz falsa per Ly. et Bar. **¶** Glo. vicarium oppo. qd papa non dicatur vicarius dei sed petri. l. xij. di. ego Lodovicus. Dic illud est ex impropria locutione bene exponi de. i. gerit vicariam quam gessit Petrus. Nam cum petrus fuit vicarius non debet habere vicarium cum vicarius nō dat

vicarium. de offi. vica. clericos. **¶** Glo. apex in prin. ponit de ista dictioe apex quomodo dupliciter sumitur in iure. et nō. eam. quia sepe ad eam Jo. an. remittit de verbo apicem etiam habes. xl. di. cum vos. et in probemio vi. et de concess. preben. c. si. in. vi. Deinde voluit opponere in versi. et hec summitas qd imperator non dicatur habere apicē hoc est summitatem dignitatis. immo papa de elec. venerabilem. et qui si. sint legi. per venerabilem s. rationibus. et c. causaz. et quod nō. de iudi. novit. et de ma. et obe. solite. Soluit glo. qd summitatez dignitatis habet quo ad tēporalia hoc est imperator in tēporalibus omnes alios excedit. vij. q. j. in apibus. et c. de suspe. tu to. l. j. ad quod facit. c. si duobus. et de ap. in cle. pastozalis de re. iudi. Quo ad spiritalia autēz papa habet apicem dignitatis et omnibus alijs preest. vt in contrario. Per predicta inferitur an rex francie et quidam alij nedum de facto sed etiam de iure non recognoscant superiores. et videtur qd non. qui filij sint legitimi per venerabilem. Ad hoc quia karolus magnus non videtur suoz patrimonium speciale. s. regnum francie subiecisse ecclesie et si pur quandoqz reperiretur subiectū fuisse possessio est per diuturnitatem temporis interuersa. vt nō. in dicto. c. per venerabilem. Jo. tamen theutonicus glossator decreti in his non concordat. vt ipse notat in. x. di. quoniam. et l. xij. di. hadrianus. vbi videtur velle regē francie de iure subesse iperio forte id dixit favore patrie sue. ar. vt lit. non. conte. accedē s. ij. et de preben. c. graue s. m. Guil. qui si. sint legi. per venerabilem. et Hosti. ibi. et in. c. si necesse. de dona. in i. vi. et vx. sentit qd oēs reges subūt imperio s. m. zenze. de quo in. l. cunctos populos p Ly. et Bar. C. de sūma tri. et si. ca. et per gl. et Ja. de belui. in. x. col. de pa. iura fir. in prin. et etiam. xix. q. j. quicunqz et c. **¶** Glo. diadema. querit quid sit diadema et que sit differentia inter coronā diadema et sertum. dicit glo. qd diadema dicitur pprie corona imperialis vel regia. et fit solum de auro et lapidibus preciosis. Corona dicitur circulus qui est capiti factus de quodā metallo. Sertum vero dicitur girlanda que fit de floribus insertis. i. in simul sertis. Componitur autē diadema a dia qd est duo et de mo demis. quia ex sua rotunditate principū demit et finem facit quod nō. de elec. venerabilem cum glo. cōcordat Pau. dicens qd diadema proprie est corona imperialis ex auro purissimo et gēmis preciosis. xcvj. di. Constantinus palea est. Ideo autēz ponuntur gemme in auro vt in compositione ornamenti iungūtur. de pe. di. vj. principium circa si. que sunt preciosiores. et ideo eis cedit aurum. vt ibi nō. secundum He. Ad hoc. ff. de aur. et argen. lega. l. et si non sic. s. perueniamus. Quot autē et quomodo multis de cāis dat corona hic tractat Pau. dicens qd quādoqz datur in signū victorie et magni muneris tēporalis. de renun. nisi cum pridem. s. veruz quādoqz in signum regni spiritalis vt in clericis. vt. xij. q. j. duo. quādoqz in signum rei tēporalis vt hic secūduz eum. facit. l. j. C. de athle. li. x. et c. **¶** Glo. aliquale op. qd notus non sit examinādus. xij. di. qui ep's in gl. ij. xlvj. di. de petro. et de appel. cōstitutus. ij. Sol. gl. contrariū loquitur vbi plene habetur noticia hic quādo aliqua lis cum facilioz tamen examinatione tunc transitur qd cum ignoto vt dixi in littera. **¶** Glo. tibi domino declarat quomodo duobus tēporibus prestatur sacramētuz per electū in imperatore. s. primo legato sedis apostolice. secūdo tēpore coronatiōis. **¶** Glo. pontificali. querit an liber pontificalis qui al's appellatur ordiariū epoz sit auctēticus. gl. post Hosti. de ser. nō oz. cōsultuit qd sic mouet quia allegatur in iure vt auctēticus vt ibi patet et etiā hic et per hoc etiam dicimus arbozem esse auctēticam quia de eo fit mentio in corpore decre. xxxv. q. v. qd ad sedem et c. **¶** Glo. futurus opp. qd ex sola electio

quid sit diadema

gemme

Notus nō sit examinādus

arbozem et auctēticam

ne quis efficiatur imperator cuius contrariū hic innuit unde op. de no. per Jo. xcij. di. legitimus. Sol. glo. qd ibi ponitur opi. Jo. que hic reprobat. nā vt hic patet ēt approbatus ab ecclesia nō est imperator donec recipiat coronationē et consecrationē. Idē sequitur gnil. qd hic dicit qd ante approbationē ecclesie nec ē imperator nec pōt administrare vt notauit Hosti. de ver. sig. super quibusdā. nec ē credēdū Jo. qui fuit theutonicus. et sic verisimiliter fauet imperatori seu electo in imperatores vel possumus intelligere fm zenze. saluando Jo. qd ipse intellexit qd sola electio facit imperatorem. i. facit eū habilem et potētē ad assequēdū cōfirmationē vncionem et diadema sicut ē in prelato electo. lxij. di. quāto. et de rescrip. cū dilecta. et de mune. et hono. ff. l. eos. vel potestis saluare etiā vt colligit ex his que dixi in tex. et dicuntur j. in. §. poro. C. glo. polliceor. Nota glo. tu canonista. qd ponit differentiā inter pollicitationē et pactū. In. §. ceterū glo. Bonifacio notat de familiari pbatōe et domesticā et all. glo. Jo. hec in subsidium et adiunam aliūrum est fienda zc. C. glo. antidotum exponit hoc verbum quod notat. C. glo. fidelitatis notabilis ē propter remissionē quā dat ad sūmā Hosti. C. glo. virtutē nota pro inculcatione tolleranda que fit in instrumentis. facit l. lecta. et qd ibi no. ff. si cer. peta. zc. C. glo. existere op. qd imo iuramentū prestitū per imperatorem nō sit fidelitatis iuramentū. qd alii subditi imperio essent subditi ecclesie. quod est falsum de iudi. nouit cum similibus. Solu. qd consequētia non est necessaria. et facit qd no. in. c. legitur. lxxij. di. et in spe. de feu. §. ij. vbi. xliij. Ad hoc. l. nam et socius. cū ibi no. ff. pro socio. et ff. de verbo. sig. l. mode finus. vbi vasallus vasalli mei non dicitur meus vasallus. C. glo. vestigijs querit quōtuplici corona coronetur imperator. Rñdet glo. qd triplici. prima est ferrea. secūda argētea. tertia de auro puro. primā recipit ab archiepiscopo coloniensi et in aquisgranī eiusdē diocesis. et qd ferrea est et ferrū significat fortitudinē designat dicta corona qd debet eē fortis cōculcādo rebelles et infideles. Secūda recipit ab archiepiscopo mediolanensi in villa modicinēsi eiusdē diocesis. Iste tamen Henricus de quo hic istam recepit in ciuitate mediolani in ecclesia sancti Ambrosij. qd aut argentum significat mundiciam et claritatem dicta corona significat talem debere esse qui preest imperio. i. mundus a vicijs et clarum virtutibus. Tertiā recipit a papa in ecclesia sancti Petri ad altare sancti mauritij. qd autem aurum est omnibus metallis preciosius et excellentius designat imperatorem debere eē in potentia et iusticia excellentiorem alijs regibus et principibus. Quomō autez olim in tribus his metallis dabatur tributum romanis remittit gl. de fi. instru. inter dilectos super gl. indictio. C. glo. tacitis querit an episcopi debeant tangere sacramenta quādo iurant fidelitātē. dicit qd sic. s. e. ergo enim secus quādo prestant iuramentū de calūnia. vel quādo iurant. vel qñ pducuntur in testes. s. e. de iura. calū. c. fi. qd no. pro his que habentur de elec. vt circa in. vj. per glo. C. glo. parē telā. oppo. de. §. fi. insti. de legit. agn. success. Sol. parē tela pro matrimonio potest iniri sed non cōsanguinitas. C. glo. reges querit an electus in imperatorem qui dicitur rex romanorū ante coronationē possit dare priuilegia. videtur qd sic p hunc tex. qui apte dicit qd iste Henricus iurauit priuilegia cōcessa seruare per reges romanos et imperatores predecessores suos. si autē nō posset rex romanorū concedere priuilegia frustra hic dixisset qd iurabat illa seruare. et hoc tenuit Ja. de are. disputādo vt refert Ly. in. l. bene a zenone. C. de quadri. pscript. Spe. et plene tractauit in spe. de hac questione in ti. de pscript. presenta. §. fi. vbi. itē qd est obtētum. Inno. autē in decre. venerabilē de elec. dicit qd si imperator nō pos

sit recipere coronā in loco debito nihilominus recipere potest potestatem administrandi a coloniensi archiepiscopo ad quem spectat vel ex ipsa electione habet illam et sic sentit Inno. qd si potest coronā recipere et tūc ante coronationē non pōt administrare. Hostien. in decre. super quibusdā. de ver. signi. dicit qd vidit in alamania per principes iudicari et teneri qd rex romanorum post electionē concordē habeat omnem potestatem quā imperator et qd vncio nihil addit quo ad hoc. et pro hoc facit quod no. Jo. xcij. di. legimus. et qd vidistis. s. in vbi. postq in glo. ij. in verbo futuris. glo. autē hic dicit qd vidit et habuit formam litterarum quarūdam que dicebantur extracte de registro Inno. iij. et que dicebant emanasse super discordia de qua loquitur decre. venerabilē de electione. quarum altera spāliter dirigebatur archiepiscopo maguntino. alia prelatis et principibus alamanie et sclauonie. que inter alia continebāt qd duobus electis in discordia vterqz administrabat vt rex et omnē imperij iurisdictionē exercebat. qd papa ibi declarabat locum habere donec alterius electio fuerit approbata vel reprobatā. et per hoc aperte datur intelligi qd ex sola electione siue concordie siue discordie psequitur electus potestatem administrandi licet postea possit reprobari. nec mirum qd sic quādoqz contingit in casu decre. nihil ē. s. de elec. et sic pōt saluari opi. Jo. in. c. legim. Buil. vero hic tenet qd nullā habet potestatem anteqz approbetur per papā. mouetur qd alii possent eligere fatuū vel hereticum. facit de elec. venerabilem. In contrariū autē esset talem administrare. igitur zc. Ad hoc secundum zenze. quia approbati debet quis anteqz militet. C. de diuer. offi. l. in his. et ff. de penu lega. l. neminē. de agētibus in rebus. l. iij. in li. xij. facit pro hoc tex. hic in versi. nos itaqz in verbo declaramus. et in verbo futuris. refert tamen qd electores dicunt oppositū. et remittit ad no. p Hosti. in prealle. c. super quibusdā. et pro electoribus vt predicti determinat Ja. de are. in prealle. disputatione potissime ea rōne. qd princeps iure populi eligat ab his ad quos de iure spectat electio. vt hic et in. c. venerabilē. de elec. et de re iudi. ad apostolicē in. vj. et ideo debet eē eiusdē pātis electio que fit a predictis. tamen erat electio olim facta a populo. sed per legē regiā oīs potestas et omnis iurisdictionē cōpetit. ff. de ori. iuris. l. ij. §. deinde. C. de ve. iure enuc. l. i. et §. et siquidē. igitur zc. Hec tamē rō posset hodie negari. qd tunc olim imperiū habebat vsurpationem et nō cognoscebat interim tunc electus papa in superiorem qui nec tunc erat s; hodie recognoscere habet. et ideo videtur qd expectare habeat saltem persone approbationem secundum dominum An. putat tamen qd iura regni bohēmie possit administrare vt rex. sed illa vt imperator administrare non possit seu potest. secūdū eū credo tenendū id quod tenuit Ja. de are. in quo gl. etiā hic remansit. de quo in. c. auaritie de electione in. vj. nec obstat hereticus vel fatuus. quia illud non est presumendū. ar. l. i. ff. de offi. prefec. preto. Item quia eadem ratione etiā non possit esse hereticus. xl. di. si papa. et possit esse qd electus eēt hereticus zc. C. glo. constantinus querit et reuocat in dubiū. an donatio facta ecclesie per Constantinum in persona beati Siluestri de qua in palea. Constantinus. xcvi. di. valuerit vel non. et an successores potuerunt et possunt illam reuocare. glo. dicit qd de hoc sunt opi. Accur. tenuit qd donatio non valuerit in autē. quomodo oportet episcopos in prin. col. j. Jo. tenuit contrariū in capitulo ego Lodouicus. lxij. di. vbi dicit qd valuit irreuocabiliter et pro ipso bene facit hec littera. et de electi. fundamenta in. vj. et qd no. Hosti. in summa de imu eccle. §. penul. et hec pars ē tenēda secūdū dominū An. dicit tamē qd hic posset poni quod ponunt

nunt legiste Guil. de cu. et Butri. et Bar. in phemio. ff. et C. verum. quod reuocando in dubium de invaliditate donationis huius esset reuocare in dubium id quod iam est determinatum. ideo repetere hic dicta predictorum circa hoc esset superfluum et coactum occupare. unde concludit quod tenendum est quod donatio tenet. et quod standum est determinationi pape que est seruanda in dubijs. qui si sint legi. per venerabilem. §. rationibus. Et ex tex. ergo et predictis non bene quod papa in causa ecclesie est iudex et potest declarare ius vel rem de quo vel qua vertitur in dubium. An spectet ad ecclesiam proprio motu statuendo et illi statuto est standum. per hoc videtur quod si de re priuata reuocetur in dubium an sit ecclesiastica quod papa proprio motu possit illam declarare ecclesiasticam et quod standum est determinationi sue. quod non creditur. An. quod sic isto modo possit totum mundum occupare. et si dicas quare ergo papa statuit hoc in predictis. dicit ex eo quod hoc non erat clare unde potius statuit ad conseruandum memoriam quam ad determinandum id quo erat vera. vana enim dubitatio non exigit dubitationem iudicialem. Per predicta dicit se dixisse de facto quod si papa declarat motu proprio non vocata parte domum deputanda ad pauperes sustentandos esse hospitale publicum quod hec determinatio non facit rem publicam ad preiudicium priuati etiam si sunt vera patrimonialia clericorum. Item in ecclesijs habeat libera administrationem et statuere possit quicquid velit. de preben. l. in vi. et in cle. j. ut lit. pen. et ibi de hoc tetigi post eum. quod est bene notandum secundum ipsum. Ne tamen desint verba Pauli. circa quesitum glo. refert quod Paulus. hic dicit quod donatio predicta de iure valuit. quod ex causa. scilicet propter beneficium receptum fuit facta donatio. et sic fieri potuit. ar. l. acquiliv. ff. de dona. Item quia ratione dignitatis licet donare quod aliter non liceret. ff. de dona. l. filius. et potissime ratione dignitatis imperatoris. cuius voluntas ius facit. insti. de iure na. §. sed quod principi. Ad hoc quod donatio talis facta fuit capaci et fauorabilis. ideo tenuit. C. de sacrosan. ec. l. privilegia. nec debet posse reuocari. quia facta fuit cum causa et sine causa non debet reuocari ut in. c. si. de dona. cum ergo ecclesia non possit esse ingrata et sic non possit subesse causa reuocationis cum et si ingratitudo prelati adesset illa non debet nocere ecclesie. ut in regula delictum. in. vi. Ad hoc quod deficit iudex qui habet at de hoc cognoscere. ix. q. iij. aliquos. Item quod per donationem predictam non minuit imperium. licet minuat exercitium iurisdictionis in personam imperatoris. quod imperium est penes ecclesiam seu apostolicum hoc est ipsum papam. sed exercitium gladii est in manu regali ad nutum ecclesie. ut in extrauag. Bonifacii vnam sanctam. et ideo ratione imperialis dignitatis diminute non debet dici invalida donatio. quod a quocumque exerceatur iurisdicatio in rebus predictis exerceat pro imperio. de his que sunt a prela. cum apostolica. et similiter ratione donantis non debet dici invalida. quod donans potuit sibi preiudicare. de iudi. cum venissent. nec ratione successorum. quia non perdidit quod non habuit et sic nullo modo potest reuocari ad hoc. quod imperator non posset reuocare privilegia que dedit ecclesie romane. ut no. Inn. de iudi. nouit. xxi. q. ij. non enim ulterius hoc confirmat dicens de his non disputandum propter longissimam prescriptionem propter iuramenta confessiones et recognitiones et promissiones de quibus hic videtur si tenetur opus. que est communis canonistarum quod ecclesia habet habitum iurisdictionis et quod solum exercitium tenet imperator ab illa absque disputatione aliqua est concludendum necessario quod possit papa illum ad libitum reuocare absque alia donatione. quanto ergo fortius donatione intercedente ita quod nulla est dubitatio questionis. Rationes autem que sonant in oppositum presupponunt duo esse principalia et quod non pende-

at imperium ab ecclesia. et tunc necessario altera pars esset vera. quod negari non possit quod imperator non ex causa personalis donando non possit iura imperij diminuire ad preiudicium successorum. et hec est veritas. quod prima opinio est vera tenendo quod est dictum secundum eum. Certe posset dici quod tunc etiam tenuisset. quod licitum est ex causa donare quod non est immensa donatio etiam imperatori vel regi in preiudicium successorum. §. e. intellecto. et ita videtur esse in proposito maxime per. §. si minus. in anc. de non alie. colla. ij. igitur et c. Et si dicas eodem modo et eadem ratione possit totum regnum donare vel imperium. dico quod non sequitur donatio ergo ex qua magna sequeretur lesio reuocaretur. ar. no. l. j. C. de offi. dona. dicendum de hoc plenius. ut in dictis probemij. ff. et C. habetur. et c. Glo. aurea bulla. Glo. ex littera quod imperator demum utitur aurea bulla quando est coronatus. ante autem coronationem illa non utitur. sed sigillo similiter et papa alia bulla utitur post coronationem et inronizationem alia ante iuxta no. in data li. vi. fatetur tamen glo. quod licet imperator possit bullare bulla aurea. tamen non privilegia aliqua vidit bulla tali bullata quinimo dicit quod non est expediens tali bulla illa bullari. et quia periculum est in subtractione bulle propter preciositatem metalli et ob istam causam etiam dicit glo. quod principes et prelati nostri non utuntur ipsis sigillis aureis vel argenteis. §. propter periculum subtractionis. Glo. ultima querit quid appelletur archiuus. Respondeo quod armarium librorum et dicitur ab archa. et alle. cocoz. et dictum Hieronymi in prologo Isester.

De exceptionibus. Rubrica.

Excommunicati ex

cep. Primo decidit dubium. Secundo illud determinat et declarat. secunda ibi: salvo tamen. Glo. primo quod exceptio excommunicationis licet sit dilatoria potest obijci in qua libet parte litis contra naturam dilatoriarum. et est ratio quia ius opponendi quod fundatur super periculo communicationis quotidie originatur de nouo ad hoc quod no. Vinc. et Lopofo. de rescrip. dilectus filius. et quod scribit Butri. C. de adulter. l. adulterum. ubi no. quod hec exceptio quod bannitus quod audiatur potest opponi in qualibet parte litis. Et secundo no. quod potestas opponendi exceptionem excommunicationis non repellitur ex lapsu termini assignati ad dilatorias proponendas. et sic habes duo specialia in ea quod exceptio dilatoria ultra terminum iuris et ultra terminum hominis potest opponi. Et per hoc nota quod id quod non excludit terminos iuris non excludit terminos hominis. quod nota bene. Et ultimo nota pro generali allegatione de quo de cohabi. cleri. et mul. vestra et c. Querit hic Guil. an exceptio tacite nuntiationis peremptoria contra litteras beneficiale et contentiosas posset obijci in vim dilatorie. circa quod vide quod ponit Innoc. de rescrip. cum ordinem. et c. super litteris. et c. constitutus. et doc. de presum. dudum. de excep. pasto. et de lit. contest. c. j. in. vi. sufficit ibi remittere. Et secundo querit quid si sit simplex vicarius perpetuus in ecclesia qui certam habet portionem. abbas vero seu prior generaliter omnia. Deinde dictus vicarius impetrat litteras ubi nominat se rectorem illius ecclesie per quas agit contra priorem de decimis habendis per. c. j. de deci. eo. compilati. prior vero excepit de falso expresso in litteris. quia ille non est rector sed vicarius. an poterit opponi in vim dilatorie. videtur quod sic. quod est preiudicialis. quod de falso. C. de mu. no. l. j. de presum. quod verisimile. iij. q. x. §. aliquando. Ad hoc maxime. quod hoc casu videtur errare in nomine actoris quod est de substantia

libus iudicijs. cuius persona debet firmari ante alia. de accu. c. j. de rescrip. constitutus. In contrariū facit quia exceptio falsi est ne remotoria. de proba. licet. hoc relinquitur dispositioni sūm Buil. do. An. credit q̄ in quantum propter falsitatem dignitatis expresse surgit equiuocatio q̄ hec sit dilatoria. vt in. c. Rodolfus. et in. c. significante. de rep. Et ideo de ea potest obijci cōtra litteras quantum autem cōcernit merita cause. quia si hic nō est rector non deberet habere ius in hoc esset peremptoria. Et ideo putat q̄ obijci poterit in vim dilatorie et in vim peremptorie. attendendus ergo erit modus opponēdi quia per hoc concludit defectum iuris. et sic opponatur in vim peremptorie nō poterit obijci contra litteras. secus si concludat defectum rescripti. q̄ tunc admittitur. Glo. in fi. op. q̄ exceptio excommunicationis istum nō repellat ab agendo. de cleri. excō. m. c. fi. et s. e. a nobis. So. ibi in excommunicato maiori. hic in excommunicato. et sic in dubio debet intelligi de sententia excōmu. si quez. de quo de excepti. pia. in. vj. et c. Glo. dilatorie. querit hic loquitur rex. quādo exceptio excommunicationis opponit in vim dilatorie. sed qd si obijcitur in vim peremptorie. puta ad perimendū electionē propter excommunicationem eligentium vel electio. Respondet glo. q̄ tunc non loquitur decre. nec habet locum decre. pia. de exce. in. vj. vt ibi no. Et sic videtur q̄ per lapsū triēnij ad peremptorias proponendas precluderetur via in dicto casu. et non per lapsum termini ad dilatorias. facit de iudi. intelleximus. Datet ergo q̄ exceptio excommunicationis quandoq̄ dicitur peremptoria quia perimit ius actoris. q̄nq̄ dilatoria. q̄ opponitur ad differendā litem et tūc potest obijci in qualibet parte litis. dicitur etiā anormala sūm Buil. quia in hoc non sequitur normam seu regulam aliarum dilatarum. iuxta no. de excep. exceptio nem sūm eum. Certe per hoc non meretur dici anormala q̄ cū ius opponendi quotidie originetur non sequitur naturam aliarū dilatarum nec per hoc obuiat ab alijs quando possit obijci etiam post lit. cōte. quia idem est in alijs que causantur et originantur post litem cōtes. quia possunt tunc opponi. de offi. dele. insinuante. vt. C. de cōsoz. eiusdem lit. l. j. et ij. cū ibi no. Quid autem si exceptio excommunicationis obijciatur contra personam indicis vel procuratoris an obstat tunc terminus lapsus. Buil. tenet q̄ non. in Spe. eo. ti. §. ij. ver. quid si in termino. et ver. se. facit de re iudi. ad probandum. et de rescrip. scilicet tatus. De secundo tamen. s. quando obijcitur contra procuratorem. remittit glo. ad no. per se de procu. in nostra Buil. hic videtur velle idem quādo opponit contra procuratorem. qd est quando opponitur contra iudicem. s. obijci posse post lapsum termini. et sic non obstat terminus quādo redditur processus nullus. vt in terminis. c. j. de rescrip. in. vj. Idem Pau. hic qui dicit cle. locū habere in illo casu quando opponitur cōtra procuratores et iudicem ubi reddit iudicium retro nullum. alleg. no. in Spe. eo. ti. §. ij. ver. quid si. Idem dicit si obijcitur cōtra arbitrum. vt in Spe. de arbi. §. differt. ver. Item quasi dicere vellet q̄ cum tunc iudicium est nullum omnis terminus est nullus et si semper opposita videt ante terminum. Dic quandoq̄ exceptio excommunicationis opponitur in vim peremptorie. i. quando per excommunicationem surgit nullitas actus. et tunc glo. videtur facere differentiationem inter peremptoriam actus et peremptoriam processus. vt prima nō opponatur post terminum secunda sic. Sed hic vt dicam. j. in verbo non obstante. Quādo q̄ opponitur directe excommunicatio in vim dilatorie. et tunc cle. intellige indistincte vt loquitur. quia terminus ad dilatorias non respicit istam quā etiā non posset tollere iudex. vt. j. in glo. pe. et sic statuitio termini restringitur ad lites presentes et hoc teneas. Pau. quid autem in ta

libus preficiat absolutio. dicit q̄ quandoq̄ opponit in vim dilatorie ad repellendam personam et proficit de excep. pia. de sen. excō. per tuas. quandoq̄ opponit in vim peremptorie ad ostendendū nullū processum vel actus vt perimat electionem vel collationem factam vel processum nullum et non proficit absolutio. Glo. litem. querit an exceptio excommunicationis possit obijci contra excommunicatum in causa appellationis. hic enim loquitur quando obijcitur in causa seu lite principali. Glo. remittit ad no. in decre. significauerunt. in tex. et glo. pen. de excep. Videte quando reus originarius appellauit est clarum q̄ obijci non pōt. sed quando appellat actor originarius est magis dubium. tamen ideo tenet Joan. an. ibi. licet postea executio sententie durante excommunicatione fieri non possit. Pau. hic dicit q̄ aut actor originarius appellat a grauamine et auditur quousq̄ sit finitus articulus appellationis. Ratio q̄ tunc finitur stimulus per quem dicitur defensor. Ideo cum principiat causam principalem venit vt actor impugnando et sic repellitur. Ideo iudex appellationis qui surrogatur loco primi facere debet quod primus facere deberet. sed prius repellitur. igitur et iste aut appellauit actor a diffinitua. et tunc dicit q̄ obstat exceptio excommunicationis. quia simul cognoscere potest de principali et grauamine. q̄ per nouas approbationes potest probare de iure suo. de fi. instrumento. cum iohannes. et sic impugnat non tamen se defendit. Et sic dicit Pau. intelligendū. quod no. eo. ti. significauerunt. et quod ibi no. Hosti. do. An. hic non tenet istud dictum Pau. prout etiam plene dicit in. d. c. significauerunt. Ideo tenet qd pmo dixi et c. Glo. peremptorio. querit an in dubio terminus datus ad proponendas dilatorias dicitur peremptorius si nō dicatur expresse. hic videtur a contrario tex. q̄ nō. glo. tenet contrariū. et sic tenebat Hosti. in decre. pastoralis. s. eo. et Buil. in Spec. de dila. §. j. ver. exceptionem. alle. de offi. dele. consuluit. et probatur etiam in decre. pastoralis. prealle. dū dixit ex tunc et c. vbi no. hic autē. Ideo dixit quando fuit expressum q̄ erat dilatio peremptoria. q̄ tunc erat magis dubium an procederet decre. tñ idē est dicendū. Glo. bene sūm do. An. hanc glo. per quā habes q̄ terminus in dubio intelligitur peremptorius. qd intelligit quando datur ad opponendū vel ad probandum. secus videtur in dilatione seu termino dato ad cōparendum. C. de iudi. l. iubemus. et quō et q̄ in. l. ea que. de quo ibi. et in. l. cōsentaneum. et in auē. qui semel. eo. ti. per docto. maxime Bart. Ideo exiguntur tres citationes vel q̄ peremptorius exprimat. xliij. q. ij. de illi. cita. et no. in decre. consuluit. prealle. et de accu. ad petitionē. et per Bar. in. l. si finita. §. Julianus. ff. de dam. infe. et c. Glo. assignato. op. q̄ iste terminus signari non debet at. s. eo. pastoralis. cum ibi no. So. ad petitionē actoris assignari hic debet terminus ad opponendum ipsi reo. non autem ad petitionē ipsius rei. Ratio q̄ reo potest dici quod extra queris intus habes cum habeat terminum iuris. xx. dierum. ij. q. ij. offeratur. et semper potest proponere donec in iudicium consensit. de re iudi. inter. vbi de hoc in contrarium videtur q̄ ad instantiam rei assignetur. facit de appel. cum causam. sūm Buil. dic §. 33. ze. q̄ ad instantiam rei non debet dari ab initio ne malignetur et debet venire instructus. sed ex postfacto si se vult arctare ad omnes proponendas infra certum terminum mos est sibi gerendus. ff. de proba. l. circa. et sic potest intelligi de app. cum causam. et sic actori non dat ab initio ad petitionem exhibendā. no. de dila. preterea. sed ex postfacto mos est gerendus. vt. d. l. ij. circa secundum zenze. et c. Glo. dilatorias. querit an ad proponendas exceptiones peremptorias possit statui terminus peremptorius per iudicē. glo. dicit q̄ de hoc sunt opi. s. e. pastoralis.

pastoralis. super prima glo. do. An. remittit ibi ad no. per se et per Inno. et Lopo. in. c. q. sicut. de elec. ubi glo. sator illud. c. pastoralis. communiter tenetur idē qd hic dicitur de dilato. et c. Glo. non obstante. in prin. coadiuuat decisionem quattuor rationibus per quas etiā ante hanc decre. Jo. an. tenebat illud qd est necesse hic decisum. et qz habemus clarā decisionē. ideo nō est necesse insistere. Glo. bene ex glo. q. ubi cūqz lit. cōre. vel snia nō precludit viam proponendi exceptionem ubi terminus hominis non precludit. facit qd no. s. eo. significauerūt. et c. si. et per predicta concludit etiā glo. cle. procedere etiā si specificē esset terminus ad probandā exceptionem excommunicationis. qz eadē est ratio que adest quādo generaliter datur terminus ad proponēdas dilatorias. et qz iudex non potest reo auferre beneficiū sibi cōpetens ne quandoqz possit obijcere de exceptione. ar. regule indultum. de reg. iur. cū cōcor. in. vi. nec debet etiā sibi tacita renunciatio que surgit ex lapsu termini preiudicare. qz huic iuri per cuius omissionem peccatū nutritur renunciare non debet nec potest. I3 posset illā omittēre vel negligere. de excep. pia. et d. c. exceptionē. Itē potest dici qd non insurgit tacita renunciatio ex lapsu termini statuti aliter. qz talis statutio termini videtur inualida ex quo iudex deficit in potestate statuēdi. nec ob. decre. inter monasterium. qz intelligi debet quando iudex deficit in potestate statuēdi. predicta vero in exceptione excommunicationis. in exceptione autēz falsi dicit hic La. q. hic non habet locū. mouetur qz dato qd exceptio falsi non includatur in termino ad peremptorias proponendas sicut nec hic excommunicationis exceptio quasi illa statutio termini in genere intelligatur iuste et restringatur ad exceptiones que non possunt opponi post sententiam. et sic nō includat nisi expresse fiat de illa mētio ut dicit. Jo. an. dixisse. de proba. licet. tñ si de ea fiat exp̄sa et specifica mētio nō poterit opponi nisi fuerit appellatum. ad hoc de proba. licet. de si. instru. accepimus. et de appel. licet. hoc credit Jo. an. quando opponitur exceptio falsitatis probationū. Sed si opponit exceptio falsitatis rescripti quo iudex delegatus dicitur non credit qd statutio termini etiā specifica operetur tenēdo quod scribit. de rescrip. super litteris. s. qd pronuntiatio super cōpetentia hoc casu non faciat processum validū. Item qd hic dicit exceptionē excommunicationis nō posse opponi. fatetur quando opponitur propria exceptio excommunicationis. secus si opponitur alia nullitas propter excommunicationē. ut qd opponitur rescriptum nullum. qz impetratum ab excommunicato hoc non poterit opponi postea si est statutus terminus ad proponēdas dilatorias sine peremptorias quarum defectus surgēs ab excommunicatione causat ius perēptorie. dū tamē cessat excommunicatio et talis sit iudex qui possit se cōpetentem pronūciare. qz per illam statutionē termini ad opponendū videtur tacite pronūciare se cōpetentem si exceptio infra terminū non probet. et hoc sentit glo. hic et tenuit Buil. Cōclude ergo qd quādoqz op. directe excommunicatio ad repellendum et hec nō excludit a termino siue sit in genere siue in specie. et quādoqz opponit nullitas vel exceptio causata ab excommunicatione. et sic opponit nō immediate excommunicatio sed viclū aliud causatum ab excommunicatione. et tunc si vicinū excommunicationis causat nullitatem circa merita negocij et non circa processum qz opponitur cōtra electum qd electio est nulla. qz facta ab excommunicatis. et tunc si putat qd terminus et in genere et in specie ad perēptorias pponendas istam excludit. idem putat si opponeret nullitas pbatio nis ex defectu notorij cōficientis. qz excommunicatus vel ex defectu testium. de testi. cū litteris. Quandoqz opponitur nullitas surgens ab excommunicatione que infrin-

git processum et respicit aliam personā qm iudicem. ut qz oppo. exceptio defectus mandati. ut qz dicitur procurator vel dñs excommunicatus. et tunc credit qd statutio termini excludat istam. qz pronuntiatio super illa nocet domino absenti si constat de mandato. sic et hec tacita pronuntiatio per quam ex elapsu termini eijciuntur exceptiones. quandoqz opponitur contra iudicē. et tunc aut talis est exceptio in qua iudex non possit se facere iudicē. et hoc poterit opponi non obstāte lapsu termini ut in rescripto falso. Si vero est talis per quam se possit facere iudicem. secus putat qz lapsus termini in genere et fortius in specie inducit pronuntiationē super competēdo statutus est terminus absente principali. qz talis pronūciatio super mādato nō preiudicat nec prodest dño absenti. ut dixit in cle. instrumentum. de procur. et no. C. de procu. licet. et de rescrip. super litteris. post Hosti. in no. uel. ideo statutio termini non potest hanc exceptionem excludere quo ad preiudiciū eius qui dicitur constituisse pcuratores. I3 sicut quo ad aduersariū qd cū eo litigabat. Nam hec statutio termini preiudicabat. quia licet non noceat absenti constituenti procuratorem. tamē nocet presenti qui habebat exceptionē opponere. et illi potest renunciare. vtriqz autem noceret si vterqz principalis esset presens et vtriqz statutus fuisset terminus ad dilatorias proponendas. sic ergo concludit fm euz qd ubi dependet a potestate iudicis et parte presente excludere exceptionem statutio termini et lapsus eius excludit ubi non pēdet a potestate nec iudicis nec partis. vel saltem non pēdet a potestate iudicis. alias statutio termini non excluderet. ideo si opponeretur declinatoria iurisdictionis ubi iudex habet potestatem pronūciandi se iudicem illa excluderetur per lapsum termini. sed in casu ubi non habet potestatem pronūciandi se iudicē illa non excludetur per lapsum termini. quia nec habet potestatem statuēdi terminum ad illam excludendā. Et hec sufficiant.

De sententia et re iudicata. Rubrica.

De calūnijs litiganti

um. Primo premissa ratione decidit vñū casum. Secūdo similiratione decidit alium. Tertio declarat et ostendit constitu-

tionem locum habere etiā ad pendentia per appellationem. secūda ibi: similiter. tertia ibi: que ad causas.

Glo. primo qd licet remedia rescindendi sententiā ex appellatione non competant vltra bis. de appel. sua no. bis. C. ne lice. in vna eadēqz cau. tertio prouocare in rubro et in nigro. tamen ius dicendi de nullitate competit vltra ter. per quod dicit dominus. An. q. glo. in capitu. fraternitatis. de frigi. que dicit sententia matrimonialis non potest vltra ter reuocari. non dicit verūz nec est vere tenendo qd dicit glo. et quod ibi dixit in decre. ex parte. iij. de resti. spo. s. qd tales sententie retractent remedio nullitatis. Remediū autēz reuocationis interlocutorie nō competit vltra bis. ut no. in cle. cum ad repulsionē. j. de appe. et scribit Bar. ff. de re iudi. l. q. iussit. et no. do. An. de appel. cum cessante. et dicit vera siue attēdatur nullitas sententiā quasi sint late post et contra appellationē. siue qd alias sunt nulle ut hic. Nota secūdo hic possibile fore plures sententias valere consonantes super eodem casu quando sunt late in diuersis instantiis. ad hec de re iudi. cū super. Itēz no. qd dato qd vna sententia confirmet aliam. nihilominus aliquo casu potest contendī de nullitate confirmate. quod patet. quia hic dicit vel alicuius earum indefinite loquendo. super quo dicit ut in. c. j. de cōfirma. vti. vel inuti. per Bar. et gl.

in. l. si expressim. ff. de appella. & per doct. & glo. in. l. j. C. qñ prouo. nō est neces. ¶ No. quarto q̄ exceptio nullitatis sententie impedit executionē sententie nisi ubi plures vel saltem tres sententie sint late psonantes. & sic ubi cōtenditur nullitas dispositionis impedit executio quo ad executina facti. ad hoc quod no. Inno. de resti. spo. olim. de cau. pos. cum olim. cu. si. ¶ No. quinto iuncto primo cum fine q̄ sententia lata in possessorio est diffinitiva. ad hec clemen. i. de seques. pos. & fruc. de quo per do. An. in. c. si. de iudi. de offi. deleg. consultationibus. de insti. cum venissent. & per glo. de resti. spo. cū ad sedē. ¶ No. sexto hic apertum ter. de quo Joā. an. nescit dare casum. de testi. ex parte. adde q̄ attentatus diffinitive post appella. legitimam est nullus. non impeditur tamē executio attentati qñ tres sententie sunt date. ¶ Nota q̄ dispositio noua nō respicit pendentia per appellatio nem nisi exprimat̄ & hucusq̄ habuistis tres casus. primus fuit de iudi. dispendiosam. secundus in cle. ad compescēdas. de seques. pos. & fruc. tertius hic. ¶ No. q̄ ppter appella. a diffinitiva non videor cedere ab appellatione ab interlocuto. de quo no. s. de do. & cōtu. in cle. si antea. de ap. dilecta. & per ibi dicta & scripta decido multa scripta hic an appellans cōfirmet sententiā nullā. q̄ est expeditum de re iudi. c. j. de appell. si expressim. & no. per do. An. in. d. c. dilecto. & an appellando videatur a prima appellatione recedere. dicta ibi sufficiant. q̄a hic nil ultra scribit. ¶ Quero pmo an hec executio fiat absq̄ cautione. Dicit Guil. q̄ sic. per verbum plenarie quā si sine cautione vel alio onere. nec ob. de re. in. inte. sciscitata. q̄ ibi non erant late tres sententie. ¶ Quero secūdo an repellatur a potestate excipiendi sicut a potestate agendi. zenze. q̄ sic. l. j. qñq̄ repulsus ab agendo admittatur excipiens & repulsus ab excipiendo admittatur agens. vt no. de ap. constitutus. ¶ Quero tertio appellatum est extra iudicium ab executione de prouisione facta per executores. & sic eius processus sunt suspensi. finaliter appella. est deserta appellans agit & cōtendit de nullitate sententie seu de negocio principali per simplicem querelam corā iudice cōpetenti seu auditoze curie ubi pars aduersa est in curia. s. de elec. constitutioni. an impediatur executio prouisionis. dic q̄ non. sed fiet remissio ad iudicem a quo vel forte auditor exequitur. de quo de offi. dele. pastoralis. in glo. iij. gl. in verbo discussa. vel potius dic q̄ ex quo non est pronūciatū super beneficio sed super appella. tantū fit remissio ad iudicē appellationis. sic intellige dictam glo. secus si super beneficio appellasset. q̄ tunc auditor exequeret. posset tamen causa corā primo iudice nullitatis expediti. si tñ causa nullitatis esset rite corā iudice cōpetente mota p simplici querelā auditor ex noua causa & ex nouo pcessu posset inhiberi ne lit. pendēte ad eius preiudiciū aliquid attemptaret vt lit. pendēte. p totū. de psti. cū. Ad. nisi dicemus q̄ corā auditoze simplicis querele posset excipi. q̄ de hoc pēderet lis corā executoribus & quasi reuocādo domū peteret se remitti ad eos pro eo q̄ corā eis sit incepta & nondū finita. de offi. dele. querenti. & c. pastoralis. & esset cautela q̄ appellatus qui obtinuit desertaz esse appellationē vel tres sententias vt hic reuocaret pcuratores suos & se absentaret a curia ne per simplicem querelam ageretur ibi cōtra eum: & sic negociū totū ad iudices priores remitteretur nō tñ crederēt iudices appellato de desertione appellationis nisi certificent a iudice appellationis anteq̄ iurisdictionē resumāt. per. c. vt debitus totum. q̄ est dictū seu omnia predicta putat do. An. procedere qñ solū deducta est appellatio & nullitas incidenter. Si autem dixisset fm practica dico sententiam nullam. Et si qua est appellatio tunc etiaz deserta appellatione posset psequi nullitatē. vt no. de appel.

dilecto. & dicit Bar. de appel. in. l. si expressim. & C. quādo prouo. nō est neces. l. j. ¶ No. bene ex predictis q̄ nullitas pendens non impedit executionē pcessus executoris ante missionē inhibitorie. & est causa. quia illius potestas nō suspendit. ¶ Ultimo dicit hic Paul. q̄ regulariter in sententijs nō presumitur quis succūbere ex temeritate. sed ex calūnia. vt hic patet in ter. in pn. q̄ post sententia nō est error probabilis iuris. C. de iur. & fac. ign. l. j. & ij. & in. q. iij. capi. si. cuius gratia intrat hic in illam questionē an iuramentū calūnie excuset a cōdemnatione expensarū concludit cōmunē opi. doc. q̄ non excuset ab expēsis que veniūt rōne temeritatis. de quo per do. & do. An. in. c. finem litibus. de do. & cōtu. de pe. calū. & per Butri. in auē. generaliter. C. de epis. & cle. & per Ly. & Bar. in. l. properandū. C. de iudi. §. sin aut. & per Bar. in. l. j. §. j. ff. ad turpil. de quo etiā in Spec. de expen. §. j. ver. quid si est talis. & ibi concludit vera esse dicta doc. s. q̄ non excuset iuramentū calūnie ab expēsis temeritatis. nisi iussus pape. vel alia ratio impediatur per quam ex circūstantijs apparet inculpabilis plus sentire videtur ex calūnia. nec ob. q̄ iuramentū calūnie excludat calūnias. q̄ excludit presumptiue. & hec presumptio tollitur per sententiam secutam & presumptio fortior tollit debiliorem. hec autem fortior. q̄ prima causata est a bonitate in genere. Secūda autem est plene causata a scientia iniusticie per sententiā apparēs ubi nō est probabilis ignorantia. de rescrip. ab excomunicato. ad hoc. ff. de iureiur. nam & postea. §. j. fm Paul. & c. ¶ Glo. secundo querit an decre. procedat indistincte in qualibet causa siue sit spiritualis vel quasi siue civilis siue criminalis siue mixta. Respondet q̄ sic. per hunc tex. qui vniuersaliter loq̄ dicendo in quauis causa & c. Et idem dicas siue sit causa realis siue personalis possessoria vel petitoria & ecclesiastica vel temporalis q̄ generaliter hic loquitur. arg. de maio. & obe. solite. in fi. de quibus speciebus causarū habetur. xj. q. j. in summa. §. j. Guil. & zenze. ¶ Et no. bene ex glo. q̄ ubi dicitur vel alia iuncta dictione quāvis alia verba ampliant etiam ad maiora expressis. quod no. q̄a limitat. c. sedes. de rescrip. q̄ illa verba sunt vaga & vniuersalia. & q̄ dictū est de causa criminali. limitat Paul. procedere qñ executio in criminalibus est reuocabilis. alio nō habet locū hoc. c. vt si fieret executio decollationis vel suspendij. q̄ tunc per nullitatē non esset q̄ reuocare posset fm Paul. Idem putat do. An. in sententia in causa matrimoniali pro virgine q̄ interiz non fiet executio. q̄ talis sententie executio esset reuocabilis. Idē si peteretur separatio matrimonij & dari licentia cū alio contrahēdi. q̄ pendente nullitate non esset permittēda executio. q̄ tunc secuto matrimonio non esset tractabilis illa. quod bene no. & c. ¶ Gl. tres sententie. querit an indistincte littera procedat q̄ tres sententie sint late prouo. dicit q̄ nō. sed ita demū quando super eodē articulo sunt late successiue. secus si super tribus diuersis articulis etiā eiusdem cause sententie essent late interlocutorie. q̄ sententia super vno articulo lata non prodest in diuerso. de re iudi. cum inter vos. cum ibi no. Idē tenet Guil. & zenze. & c. ¶ Glo. contra se op. q̄ non obstat tribus sententijs super eodem latis impediri debet executio. de re iudi. cum super. & quod ibi no. Inno. & Hosti. Soluit glo. ad petitionem eius contra quem sunt late non debet retardari executio. ita loquit̄ hic. Si aut̄ queris an debeat retardari ad petitionem tertij cōparentis pro suo interesse. & tūc habet locū quod habet in. d. c. cū super. Guil. hic tenet q̄ etiā hoc casu pcedat cle. vt si tertius nō audiat̄ post tres sententias. Nec ob. prealle. c. cu. super. de testi. veniens. q̄ loquitur qñ tertius ante sententiam se opponit. secus ergo si post tertiam sententiam se opponit. q̄a non audiet nec impedit executionem

tionem. ut hic dicitur. zenze. tenet contrarium. quia illa in-
ra idistincte loquuntur. Item quia hic solū excludit victus et
non reitius. et ideo cū hoc. c. de iur. cōi. de offi. de
le. pastoralis. §. q. v. o. stricte debet intelligi ad hoc quia
hic pōderat calūniā que nō pōt pterēdi in tertio q nō in
terfuit. et cui ignorāti res inter alios acta nō d3 pteudi
dicare. §. e. cū inter vos. Quid tenēdū. dicit do. An. col
ligi ex his que dixit. §. de re iur. cum sup. in nouis recolle
ctis. videt q hec opi. zēze. sit vā si ignorāti duas sentē
tias et solū sciuit tertiam et non sciuit illā esse tertiaz. Si
vero oēs tres sciuit vel sciuerit illam esse tertā tūc ante
sententiā latā nō poterit postea impedire executionem.
al3 sic. et sic possunt saluari opi. ¶ Mo. bene predicta p
statutis que contra instrumēta guerētigie repellūt exce
ptiones quia nō tollunt quo ad tertū cōparentem pro
suo interesse. et vide bonū tex. de offi. dele. super eo. ¶ Mū
quid aut tertius cōparens pro interesse suo admittatur
Dicit hic guil. aliqua verba q si presumit ptra opi. non
impediet executio sed prouidetur per cautionē. de re. in
integ. c. sciscitata. Si vero non presumit si super posses
sorio est facta cōuentio principaliter fiet executio prestī
ta cautione. ff. de re. ven. l. si is a quo. Si vero est vacās
et tunc si opponēs fuit presens in sentētia et nihil oppo
suit nō auditur. de re iudi. c. si. nisi sit appellatum. Si est
absens tpe sententie. tunc cognitio semiplene q sua in
terest impeditur executio. maxime vbi agitur de benefi
cio personali. ut no. Inno. in iuribus preall. saluo eo qd
hic dicit tertiam sententiā fm Buil. do. An. hic dicit te
nendū quod dixit in. d. c. cū super. et c. veniens. in recol
lectis nonis. Si autē tertius qui non fuit in causa agat
contra illum qui contra se habuit tres sententias ad exe
cutionem earū non videtur habere locum quod hic dicit
tur cum ille tertius vti non possit illis. ad hoc. §. e. q. uis.
de preben. dilecto. in fi. in Spec. de sen. prola. §. nunc de
defectu. ver. sed pone. ad hoc qd scripsit Jo. an. de cler.
cōi. Joannes. et de excep. cū ecclesiastice. in fi. glo. In
contrarium q non. de rescrip. mandatū. post Lopo. In
no. et Hosti. de procu. in nostra. de testi. veniens. ij. in no
uel. maxime in causa beneficiāli fm Lau. ¶ Glo. senten
tias. querit an prin. huius cle. procedat in sententijs in
terlocutorijs in quibus fienda est executio. dicit q sic. p
hūc tex. qui simpliciter dicit q tres sentētiās habuit cō
tra se nec adiecit diffinitiuas. put facit in ver. similiter.
per quod tacite datur intelligi q etiā in illis locū habet
quo autē iure petat taliū sententiā executio. habetur
de sen. excō. §. pe. circa fi. per Spe. q videtur ex officio
iudicis. de quo in. l. a diuo pio. in prin. et c. §. ff. de re iudi
ca. et c. ¶ Glo. agēdū de nullitate. querit ex quibus cau
sis posset dici sententiā nulla. remittit ad no. §. e. c. j. et de
app. dilecto. nā pōt esse nulla ex defectu potestatis iudi
cātis et ex defectu solēnitatis omisse et ex inhabilitate p
sone agentis. de rescrip. c. j. in. vj. Coram quo aut iudice
agi debet de nullitate. an corā iudice principalis cause
an corā iudice appellationis. remittit ad no. post Inno.
et Hosti. in prealle. c. j. §. j. et d. c. dilecto. de quo etiam in
Spe. e. ti. §. j. et de ap. §. iuxta. per totū. et ad fi. et per do.
An. in. c. dilecto. per que hic decidit dicta Pau. et guil.
dicit q si est delegatus qui sentētiā tulit coram eo nō
poterit de nullitate agi. Si vō fuerit ordinarius potest
agi coram iudice appellationis. dūmodo non dicat sen
tentiā fore nullam propter dolum vel iniuriā iudicis.
q tunc solum coram iudice appellationis agi potest de
nullitate. ut no. Bar. ff. de re iudi. l. iudex. et in. l. si expres
sim. ff. de appella. et c. de sen. et interlo. omni. iudi. l. j. de
hoc ponit hic Buil. et Pau. et per legistas. l. si vt propo
nis. C. quō et qñ iud. et de accu. l. absente. et plene per do.
An. in. c. in litteris. de offi. dele. de materia etiā in Spe.
de sen. prola. §. qualiter. ver. hoc quoq. et de arbitro. §.

fi. ver. licet autem. et se. ver. et per do. An. in arbitro in. c.
qntauallis. de iure iur. et habet in. l. quā causam. et in. l. pre
cedenti. ff. de arbi. vñ hic dicit Pau. in delegato pape
q cognoscere potest iterato qñ in principali pronuncia
uit mere pbabiliter errore facti. alleg. dictum Inno. de
re iur. c. j. et c. de iur. et fac. igno. l. error. Idē dicit Hosti.
si error est in iure. quia non interest an non fiat vel iniu
ste fiat. de transla. prela. c. ij. facit de offi. deleg. significa
sti. do. An. dicit tenēdū quod dixit in. c. in litteris. exce
pto quod ibi no. in. d. c. in litteris. et c. j. §. e. et eo. ti. de ce
tero. de execu. gra. quod excipit etiam Buil. idem quod
dicit q si pronūciavit super instantia poterit etiam pro
nūciare de causa. q per hoc non expirat eius potestas.
de iudi. examinata et c. An autem pronūciatio sententiā
fore nullam sit iudicandū ex eiusdem actibus ex quibus
prima fuit lata. habetur in. d. §. iuxta. ver. sed si causa. de
quo etiam habetur in. c. ad probandum. de re iudi. et de
accu. qualiter. j. et per Bar. in. l. ij. ff. iudi. sol. et in. l. absē
tem. C. de accu. et c. de edendo. l. is apud quē. et ff. de ap
pel. si expressim. ff. de re iudi. conquerebat. et plene per do.
An. in. c. in litteris. de of. dele. veritas est q si viciū sen
tentie concludit etiam ad acta ex illis iudicari non pōt.
exemplū in. c. j. de rescrip. in. vj. Si vero nō concludit ad
acta. q forte sententiā fuit lata die feriata. sed alia acta
legitime fuerunt facta. et corā iudice cōpetente. et tūc ex
eisdem iudicari debet. vñ tamen est aduertendum fm
do. An. q si sententiā sit nulla ex defectu ordinis iudi
ciarij vbi cōstat ex cōfessione de iusticia poterit absq no
ua iusticia nō inchoata pronūciari. de resti. spo. pisanis.
de accu. c. j. et ij. in. vj. de elec. per inquisitionem. et eo. ti.
cle. constitutioni. ad fi. et ibi post do. An. ratio quia cō
fessio non exigit telam iudicij. Quo autem iure et infra
quantum tēpus petatur nullitas sententie. et dicit guil.
q offi. iudicis. Item dicit q si sententiā est nulla et subsit
periculū anime pōt semp dici nulla. xxxv. q. ix. ver. q er
go. et c. se. Item in similibus vbi non cadit pscriptio de
prescrip. c. si. xxxij. q. v. quod deo. in alijs autem senten
tijs dicit q si per viam agendi deducitur nullitas. exclu
dit spacio. xxx. annorū vel quadraginta. q hoc tempus
omnem actionē tollit. de prescriptio. vigilant. C. de qua
drie. prescrip. l. ij. et l. omnes. et l. sicut. C. de prescrip. xxx.
annorum. C. de fal. sicut et de procu. in nostra. quod dicit
procedere nisi cōsuetudo loci forte aliud inducat. de eo
qui mit. in posses. cum venissent. cum similibus. Si vero
per viam excipiēdi deducitur nullitas poterit perpetuo
excipi. ff. de dona. excep. l. pure. in fi. q omnes exceptio
nes perpetue sunt nisi exceptio non numerate pecunie.
institu. de litte. obligatio. et c. non numera. pecu. per to
tum. et maxime in. l. in contractibus. de questio. falsi pro
pter probationes falsas. dic vt in. c. licet. de proba. et de
excep. cuz venerabilis. et per Bar. ff. de re iudi. l. diuus.
et ff. de except. l. qui agnitis. ¶ Glo. alicuius ex eis. de
clarat litteram procedere quando diuersa sunt capitu
la et separabilia et in vno sententiā lata est in primo iudi
cio. in secundo et tertio est confirmata. quod potest esse
vt patet in decreta. raitutius et rainaldus. de testi. vide
Bar. de appel. si expressim. vbi hunc tex. limitat. quia dū
dicit vel alicuius eorum debet intelligi quando prece
dētes sententie simpliciter late sunt pronūciādo male
appellatum. et intelligo quando error erat expressus in
eis. vel quia hic loquitur de vltima et c. ¶ Glo. admitta
tur. querit quid si victor non petit executionem. an si vi
ctus agat de nullitate poterit exceptionem repelli. dicit
glo. q sic. per hunc tex. qui simpliciter dicit non est ad
mittendus volens dicere de nullitate nisi facta executio
ne. per qd concludit gl. q de consilio et cautela est q vo
lens agere de nullitate vltro et spōte se offerat executio
ni et sic sententie pareat. alle. de ordi. cog. cum dilectus.

facta autē executione agere poterit ut dicit glo. sequens et si obtinebit in causa nullitatis obtinebit etiam reuocationem executionis. alle. simile de resti. in inte. sciscitata. et C. de preci. impe. of. auē. que supplicatio. ¶ Glo. plenarie. querit quid si facta sit executio pro maiori parte ita quod minima parte restat fieri executio. an poterit agi de nullitate. Respondet quod non. per hunc tex. qui exigit plenarie factam esse executionem. et sic integraliter et ex toto. alleg. simile. iij. q. j. reintegranda et c. Sed nunquid exceptio nullitatis impedit executionem ubi una sententia est lata vel due et non tres. tex. videtur a contrario quod sic. dicit quod si opponatur coram excoctore tene quod non. de of. dele. in. c. pastoralis. §. quia vero. per Inno. de re iudi. decetero. et vbi libet per Jo. an. et ponit hic Lau. vñ quod dicit prout ex dictis locis colligitur. si opponitur exceptio notoria excoctorum illam admittat nec tenetur superiori parere. alle. sic remittit ad loca premissa. et de tempo. ordi. ad aures. Si vero exceptio nullitatis opponitur coram ordinario. Bar. tangit in. l. iij. §. condemnatum. ff. de re iudi. et per Inno. in. d. c. cum in iure. et de appel. ex ratione. dicit quandoque nullitatis exceptio non submittitur necessitati probandi. ut quia dicit non fui citatus vel non fui procurator qui egit et tunc exceptio nullitatis impedit. ut. d. §. condemnatum. C. de procu. et l. ij. C. de sentē. que sine certa quanti. profe. et sic intellige quod non. Inno. in. d. c. cum in iure. et quod habet in. l. j. et l. si cum nulla. C. de execu. rei iu. Quandoque est aliud probandum in causa nullitatis. et tunc aut cognitio est habens altiore in daginem et non impedit executionem. l. iudicati. C. si ex fal. instru. et ff. de iudi. l. si pretor. §. marcellus. sic intelligendum est ut dicit Spe. in ti. de sentē. §. qui autem. ad hoc quod in executione sententie debet adhiberi cognitio summaria. l. a diuo pio. §. si super. ff. de re iu. Sed in cognitione summaria exceptiones que requirunt altiores indaginem non admittuntur sed ille tamen que incontinēti possunt expediri. l. iij. §. ibidem. ff. ad exhibendū. et ff. ad trebel. l. alle a quo. §. si de testamento. Ideo si petatur restitutio aduersus sententiam. ut. d. l. iudicati. et d. §. marcellus. ff. de fal. l. ij. et C. de preci. impe. of. auē. que supplicatio. et de resti. in integ. sciscitata. Qualiter autem dicatur incontinēti posse probare. dicit Bar. quod tunc quando non exigit longiorem tractum nec plus temporis non frustratur quod faceret ipse actus executionis. Si igitur tantum vel minus frustrat admittitur si plus non admittitur. alleg. casum sing. in. l. si is a quo. ff. de pos. lega. Patet ergo quod repellitur solus quando tres sunt late sententie. dicit tamen hic Lap. quod etiam ubi tres sunt late sententie si opponitur nullitas ex defectu iurisdictionis quod admittitur et impeditur executio. alleg. glo. in cle. j. de sequest. pos. et fruc. in glo. si. In contrarium est tamen hec cle. in secunda parte ubi contenditur nullitas ex defectu iurisdictionis potestatis ex quo ab interlocutoria ante est appellatum et tamen non admittitur exceptio. Adde etiam quod hic no. Jo. an. infra in glo. in verbo pendere. ver. dico quod etiam hoc est verius quicquid dicat Lap. fm do. An. quod aliud est querere. an ubi ius repellit funditus nullitatem admittat eam quod contenditur defectus potestatis. et dicitur quod sic ut hic. aliud est querere. an ubi ius differt nullitatem differat etiam illam que contenditur ex defectu potestatis. et est casus hic quod sic. et aduerte quod hoc verum videtur etiam si allegetur nullitas notoria. ut sentit in. d. glo. in verbo pendere. ver. dico etiam. nam si pronūciatum est appellationem legitimam esse non potest non esse non notoria hec exceptio. sed dic ut ibi dicitur. ¶ Glo. alicuius. op. quod sit impossibile tres sententias diffinitivas super eodem latae si est appellatum a grauamine solum ante vnam ipsarum. quod si fertur sententia in causa prime appellationis. tamen antequam feratur appello a grauamine et postea non

appello a diffinitiva solum due reperientur late. et similiter fortius si a grauamine illato per iudicem principalis cause appello et postea fertur sententia a qua non appello. quia solum reperietur lata. So. glo. quod intelligi debet littera quando coram iudice secunde appellationis est appellatum a grauamine. vel potest dici quod semper appellauerit etiam a diffinitiva. quod potest esse. l. ab interlocutoria vel grauamine appellauit. §. de dol. et contu. cle. vnica. et sic intelligatur hic vtraque solutio et bona et c. ¶ Glo. huiusmodi. querit quare differebat iste appellans a grauamine prosecutionem appellationis. dicit glo. quod forte maliciose id faciebat ut videret finem cause principalis. hoc tamen fieri potuit ut no. gl. magna in cle. si ante. ad fi. de do. et contu. et c. ¶ Glo. pendere. querit quid si causa appellationis a grauamine vel interlocutoria non pendet. sed est finita an procedet cle. Respondet quod si est deferta vel finita contra eum multo fortius procederet. quod non iuuaret nec prodesset tunc appellasse. Quid autem si dicat se appellasse et causam appellationis finitam pro se. §. quia dicat pronūcias esse bene appellatum an impeditur executio. videtur quod sic. a contrario cle. Contra rium tenet glo. per id quod dicitur in principio decre. ubi patet quod nullo modo potest dici de nullitate contra tertiam sententiam super eodem latae. sed hoc casu allegatur nullitas. quod si id esset constaret quod iudex a quo fuisset appellatum non posset diffinitiuam proferre. igitur et c. Fatetur tamen quod si aduersarius a tali pronūciatione qua pronūciatur bene fuisse appellatum appellasset infra tempus debitum quod tunc non impediretur etiam executio ex virtute eius verisimiliter. quod tunc bene adaptaretur. nam satis diceretur tunc pendere appellatio. stat ergo conclusio glo. quod etiam si finita sit appellatio pro appellante a grauamine non impedit executio tertie diffinitive sententie. do. An. hic dicit quod contrarium videtur velle hic littera a sensu contrario que vult hunc reijci solum quando pendet appellatio. sed dicto casu non pendet. igitur et c. per quod dicit quod forte non improbabiler dici posset quod tunc admitteretur exceptio. quia notorie iam constaret de nullitate sententie. ut sic quatenus hec cle. repellit exceptiones non intelligatur de nullitate notoria. Tamen dicit quod credit glo. veraz propter tex. in prima parte indistincte loquentem qui etiam comprehendit nullitatem notoriam. quid enim si allegaret nullitatem patentem ex sententia hec est notoria. de re iudic. inter ceteras. et tamen hec exceptio non admittitur per tex. in prima parte. et hoc credo quod seruaretur in practica non obstante de appell. qua fronte. ubi exclusa cognitione non excluditur notoria. et d. c. inter ceteras. ubi remota appellatione non reijcitur notoria. et quod no. glo. in. c. ex coquestione in gl. si. de resti. spolia. quia ibi concludere cognitionem vel appellationem esset gravis preiudicij hic leuis. §. faciente executionis reuocabiler tamen. ¶ Item no. ex glo. iuncto tex. quod exceptio nullitatis etiam causata a defectu potestatis iudicis non admittatur reiecta indefinite exceptione nullitatis. quod est verum quando agitur de preiudicio tamen. de latino et leui secus si de alio preiudicio per emptorio. ut patet in cle. prima de sequest. pos. et fruc. in glo. si. ubi est notabilis gl. fm do. An. et hoc videtur verum. l. do. ¶ De. hic alle. hanc glo. pro contraria illi. et illam tenet ista reprobata. sed certe vtraque potest seruari ut patet ex predictis. §. et c. ¶ Glo. expediri. querit an in hac secunda parte fiat executio irretractabiliter. dicit quod non. immo fiat saluo iure retractationis tam sententie quam executionis si contingat postea iudicari bene appellatum. unde concludit quod hec cle. non impedit prosecutionem appellationis a grauamine. licet fiat executio tertie sententie diffinitive dummodo non sint lapsa fatalia a iure statuta. impedit tamen interim oppositiones pendente ad impediendam

impediendam executionē. & sic habes casum in quo appellatione pēdente aliqua attentari pmittunt. **C**lo. si remittit ad cle. dispendiosam. vbi habetis concordantiam in quibus constitutio trahitur ad pēdētia per appellationem. quod no. in *Spe. de ap. §. de offi. ver. si. sed* quid si dum causa. *fm Buil. de monte laudino.*

p Astoralis cura sollici.

Diuiditur in tres partes. qz in prima parte ponit exordium. in secunda parte ostendit & declarat nullitatem cuiusdam late sententie per imperatorem Henricum contra regem Robertum declarando dictam nullitatem ex duplici causa. s. respectu causarum insertarum in sententia & respectu personarum a quo & in quē lata fuit. Tertio concludendo declarat illam sententiam esse nullam & illam irritat quatenus de facto processit. secunda ibi: sane. tertia ibi: negligitur. Secunda subdividitur in septem. quia primo narrat causas premissas sententie & defectum & suppletionem. secundo illa subiicit examini. & dicit causam quare. tertio improbat citationem & processum ex metu citati ratione astantium imperatori & ratione loci. quarto illam improbat rōne loci in quo & de quo ratio facta fuit. quinto soluit duplex obstaculum quod possit dici regem vasallum & delinxisse contra imperium. sexto ostēdit diuersis modis imperatorem in illa sententia suos terminos excessisse. septimo soluit suppletionem defectuum quā in sententia fecerat imperator. secunda ibi: verum. tertia ibi: notoriū. quarta ibi: vt illud. quinta ibi: deniqz. sexta ibi: rursum. septima ibi: ceterum. *Buil.* hanc diuidit in quinque. Primo ponitur ratio generalis. secunda ibi: sane factus speciale subiicitur. tertia ibi: verū sententiam imperatoris impugnat. quarta ibi: rursum impugnatio reprobaretur. quinta ibi: vt agitur cōcludendo ipsa sententia irrita pronūciatur *fm Buil.* **C**lo. pmo papam habere curam super populum christianū in vniuerso alibi ergo qz inter christianos curam non habet. **A**d hoc de diuorzijs. gaudem. s. de testi. iudei. **C**lo. ta hic plura in quibus cōmittitur crimē lese maiestatis. Primo ex consideratione. Secundo ex conspiratione in offensam imperatoris. Tertio ex tractatu vel ordinatione vt ciuitates imperio subiecte rebellentur. Item ex occupatione earum eiectis officialibus imperij. Item vbi aliqua in offensam & iniuriam imperij per subditos ordinatur. **E**t no. de illo verbo tractatu propter statuta quibus puniunt facientes tractatus contra statuta quando dicuntur fieri tractatus. **C**lo. tertio quando ciuitas dicatur realis: qz qñ exiit obedientia sui superioris. **C**lo. quarto cautelam qñ pars narrat aliquid de intētu partis aduerse ne fateatur vt dicat iuxta assertionem talis. vt qz dixit & similia. **C**lo. quinto cautela qz vbi iudex procedit vt super notorio ante omnia per interlocutoriam illud declarat esse notorium. nunquid autem sententia declarans aliqd esse notoriū facit illud esse notoriū. vnde qd no. de verb. sig. ex parte. per glo. & no. argu. qz ad sententiam in notorio non procedit iudex parte nō citata & debet esse peremptoria. sed hoc vltimum est ad cautelam non ex necessitate. vt no. de ver. sig. ex parte. & no. de coha. cle. & muli. vestra. & per do. An. de appel. cū sit romana. ad fi. **C**lo. sexto qz quilibet rebellis dicitur hostis imperij. **C**lo. septimo qz imperator habet iurisdictionem in quēlibet regem intellige sibi subiectus. & potest ex crimine lese maiestatis eum priuare dignitate regali & omnibus bonis & iuribus. **E**t no. casus in quo ex delicto omnia publicant. & no. qz appellatione bonorum nō cōprehenduntur iura & dignitates & iurisdictiones per hoc & per ea que sequuntur perpendis penā criminis lese maiestatis. **C**lo. octauo qz impator in actibus suis & sententijs non submittitur dispositioni iuris

ciuilis. Item qz defectus existentē in sententijs supplere potest ex plenitudine potestatis sicut papa. de trans. c. j. de elec. illa. **E**t no. qz imperator in actibus suis potest vt duplici potestate. vna ordinata. & submittitur hec dispositio iuris qua decēs est ipsius iure seruare. ff. de le. l. princeps. & c. de legi. l. digna vox. Secunda est potestas suprema ex plenitudine potestatis. & hec nō subijcitur dispositioni legis. In ver. verum. **C**lo. iudicem sententiando vt debere discretionē que est mater virtutis & nō precipitatione que est nouerca iusticie. **C**lo. secundo papam in sententijs sequi debere ius & etiam debere assignare causas. quia sententia a posteris trahitur in exemplū. **C**lo. tertio qz papa pro instantia sententie late in regē & sic in caput prouincie potest adiri quando contendit de iusticia sententie imperatoris qui alium non habet superiorem & sic ad papam appellatur de sententia ab imperatore prolata. & sic etiam potest adiri per viam nullitatis. **C**lo. qz illud dicitur notorium quod est indubitatum. **C**lo. quarto qz vbi notorie nō est tutus locus ad quem citatur quis vel persona citans non est securus citatio: citatio non arctat citatū ad cōparendum etiam si exceptioni sit locus ad iurisdictionem eligendā. & est causa qz in notorijs iudex debet supplere de facto & ex quo notorie locus non est tutus excusatur citatus si nō compareat: qz cogitare debet iudicē pro eo de facto supplere debere. & qz ex quo iudici constat de impedimento citati citatio est nulla. ff. de re iudi. quesitum. & no. qz arctatur quis ad ponendū se in manibus inimici qñtūqz habeat litteras de saluo conductu. vt lit. non cōtes. accedens. **C**lo. qz licitum est in iudicijs allegari rationem naturalem. **C**lo. qz locus debet esse tutus nō solū domino. sed etiam associantibus dño. **I**n ver. vt illud. no. qz citatio extra territorium citantis non arctat citatū. **E**t no. hoc verum etiam si citetur ad executionem delicti commissi in territorio citatis. & sic iudex delicti non potest citare extra territorium ad finem afflictium persone vel pene imponende ad afflictionem persone. quia statim cum est extra territorium illi non est suppositus. **C**lo. practica quam habet seruare iudex volens requirere extra territorium existentem. qz habet ipsum facere citari per suum iudicem. **C**lo. qz rex dicitur sortiri domicilium in regno & in principali ciuitate non in alijs adberentibus. quas possidet vel tenet in feudis ad hoc de fo. cōpe. ex parte. B. **C**lo. quarto qz superior ratione feudi non habet superiorem nisi rōne feudi vnde solum potest procedere ad priuationē feudi & nō in plus. ad idem quod no. de iudi. ceterum. per Innoc. **C**lo. quinto qz dicimus delinquentem subijci iurisdictioni delinquentis vel loci in quo delinquit. est verum quando ibidem inuenitur. sed statim cum exiit territorium illa iurisdictione accidetalis cessat. **C**lo. sexto qz remissio locum habet in delictis. **C**lo. septimo plura que reddunt sententiam nullam. Primo quādo in loco non tuto. Secūdo quādo pars non est citata vel citatio propter aliquid extrinsecus est nulla. Tertiū quando est lata contra personam inauditam & indefensam. Quartū quando sententia est precipitata. i. absqz cognitione lata. **A**d hoc de testi. in integ. cum ex litteris. Ideo dicitur Bar. qz sententia lata tā breui tpe qz verisimiliter appareret defectus cause cognitionis reddit sententiam nullam. prolata. C. de sen. dicit tamen hic Pau. qz festinus processus non est causa ad concludendā nullitatem. quod intellige qñ non supplantat in cognitione cause. alio sic. de re iudi. cum Bertoldus. **C**lo. qz pape creditur de negatiua sicut de affirmatiua. s. de proba. cle. j. in. §. rursum. **C**lo. qz vasallus ecclesie qñdū habet domicilium in loco feudi tanqz existens in territorio ecclesie non est subiectus imperio nec ab altero potest iudicari. **C**lo

ta secundo q̄ dato q̄ quis in loco originis dicatur sorti
ri forum vt ibidem possit cōueniri. tñ ibidē p̄pterea nō
sortit̄ domiciliū q̄ hec ponunt̄ de separata. vide quod
nota. de parrochijs. c. fi. & de foro compe. c. fi. & quod ibi
no. p. do. An. ¶ Mo. tertio q̄ nō subiect⁹ nō pōt cōmit
tere crimen lese maiestatis & sic ex defectu subiectionis
concludunt̄ duo defectus. vnus est cōtra p̄tatem volē
tē punire & alius cōtra delicti substantiā. ¶ Quarto no.
q̄ snia que nō h̄z iuris colorē est nulla. Itēz q̄ snia lata
ex falsa cā notorie potēntialiter & actu ē nulla. ¶ Mo.
ta q̄nto q̄ priuatus regno nō p̄pterea est priuatus regia
dignitate. Et sic sicut est dare ep̄m priuatū administra
tione sed nō dignitate. s̄. de eo qui renū. ep̄a. c. i. sic ē da
re regez sine administratione sed nō regia dignitate pri
uatus. ¶ Mo. sexto q̄ delicto commissio in alterius ter
ritorio q̄stū cūq̄ contra subiectos alicuius non pōt iudi
care iudex subiectoz. & sic facit q̄ nō valent statuta que
disponūt q̄ si quis floren. percussit vbiq̄q̄ possit in ciui
tate floren. puniri: & factū illud nō est distinguibile p̄ iu
dicē subiecti iniuriati & sic loquitur hic. vide q̄ plenissime
no. do. An. in. c. vt animarū. §. statutu. de cōsti. ¶ Mo.
q̄ iudex etiā secularis pōt quē priuare etiā debito perso
nali & indirecte pōt eū excoicare priuando eū familiari
tate aliquoz dūmodo subiectus sit ei. ¶ Et not. arg. q̄
soluens illi cuius bona sint cōfiscata ante inhibitionem
videat̄ liberari. de quo dic vt. ff. de dona. l. post cōtractū.
¶ Mo. q̄ tales penas nō potest apponere nō subiectis
¶ Mo. q̄ penā apponēdo pōt iudex secularis publicā
do bona absolvere debitores ab obligationibus eius iu
ramentalibus & obligationibus fidelitatis q̄stū cūq̄ stri
ctis. ¶ Mo. q̄ p̄ publicationē bonoz nō publicātur bo
na que ab alijs tenent. & sic videat̄ q̄ facta publicatione
cōtra delinquentē in vna ciuitate bona alibi sita non pu
blicant. de quo p̄ Bar. C. de sum. tri. l. cūctos populos.
& per do. An. in prealle. §. statutu. facit q̄ no. de fo. cō
pe. postulasti. & no. bene q̄ hec cle. mirabiliter facit pro
eo q̄ reprobaf̄ ibi in. d. c. postulasti. f. q̄ possit iudex do
miciliij priuare subiectū bonis sitis alibi vel beneficio ali
bi sito. q̄ videat̄ equū. q̄n enīz pōt p̄iudicare illi a quo te
net. ¶ In. §. ceterum. no. q̄ suppletio defectus ordinis
in imperatore nō facit quo ad nō subiectū. & sic impera
tor ea que sunt sup ordinata & super naturali p̄tate non
exercet nisi in subiectos sic q̄ dicimus p̄cessum p̄ncipis
nō subiacere solēnitati iuris positiui est verū quo ad sub
iectuz. nō quo ad nō subiectū. Et p̄ hoc dicit do. An. q̄
papa non posset aliquid de his que sunt supne potesta
tis exercere in laicū nisi quatenus p̄cederet ordine iudi
ciato quo ad illa in quibus nō est subiectus. & forte idez
in patrimonialibus clerici. ¶ Mo. q̄ suppletio defect⁹
per p̄ncipē in sentētia vel p̄tractu refer̄ ad effectus iu
re positiuo iuducto. nō aut̄ refer̄ ad effectus naturales
vel a iure naturali iuductos. & sic nō pōt actū firmare cō
tra defectū iuris naturalis vel a iure naturali iuductos.
q̄ no. p. q̄ putat do. An. q̄ si papa in patrimonialib⁹
clerici vellent sentētiare vel statuere eo nō vocato q̄ nō
valeret q̄ ageret ad eius p̄iudiciū. & per hoc dicit se di
xisse de facto q̄ domū priuatā fratru p̄izacozarū de flo
ren. nō pōt proprio motu declarādo eā publicā p̄iudi
care fratribus p̄izotarijs de quo fuit magna questio flo
ren. In p̄rium dicit q̄ obtinisset nisi q̄ concordauerūt
q̄ videat̄ curialibus forte & durū. Dictā aut̄ declaratio
nē male dictauerat. Maximus aduocatus in curia hoc
nō aduertens & plus sequēs stilū beneficiāliū q̄ alium.
¶ Mo. q̄ papa nō pōt tollere sniando vel statuēdo de
fensione nec q̄ sunt iuris nālis. vt h̄ est casus de quo p̄
Inno. de cōsti. que in ecclesiariū. & aduerte q̄ citatio di
cit̄ defensio naturalis. vnde vt quo ad actum p̄iudicij
quis nō citeat̄ vel requiratur princeps tollere non potest

solēnitatē tñ perēptorij tollere posset. vt no. in cle. fi. de
ver. sig. vel terminū. vnde per hanc cle. putat do. An. q̄
nō valet statutu vel consuetudo q̄ quis nō citeat̄ ad sen
tentiam vel actū p̄iudicialē. per q̄ dicit se reprobasse
vnaz publicationē testamenti factā in venetijs in qua ex
p̄suetudine ciuitatis pars nō fuit vocata que alios mul
tos patiebat̄ defectus. quapropter dicit nō esse equū q̄
ipsi non submittant̄ legi. q̄ que sunt extra illam ciuitatē
robur nō habent nec p̄cessus ille fuit ibi de naturali eq
tate qua se asserunt iudicare. q̄ partes vocassent vt hic.
¶ Mo. quarto q̄ ad p̄bationē substantie sequitur priua
tio nominis & sic a noie arguit. & cessāte subiecto cessat
& qualitas. concor. ff. si cer. pe. eius qui in puinciā. de de
spon. impu. c. ad dissoluendū. ¶ Mo. quinto q̄ quedaz
sunt sententię inualide in substantia & veritate. quedam
quo ad opi. vulgi. & q̄nq̄ exigitur cessatio sententię pro
pter inualiditatem inspecta opi. & sic seruat̄ tex. qui con
muniter dicūt sententiā cassari que est nulla & electionē
cassari que est nulla: q̄ cassantur quo ad validitatē opi
nionis in labijs vulgi. ad hoc de elec. auditis. de excess.
p̄ela. inter dilectos. ¶ Mo. q̄ papa ē superior impera
toris. & vacante imperio succedit in iure imperij. ad hoc
de fo. cōpe. licet. ¶ Mo. q̄ aliquando ad nullitatem sen
tentie quādoq̄ sequitur nullitas p̄cessus vt quādo vi
ciū pariter cōcernit vtrūq̄. ¶ Mo. q̄ cassato principa
li cassatur & omne id q̄ sequitur ex illa. ¶ Opp. cōtra
primam partem secunde partis & videtur q̄ non steat̄ as
sertioni iudicis de citatione etiam quo ad subiectos. de
proba. quoniam contra. Sol. dicit Guil. cōtrarium pro
cedit in inferioribus. sed in p̄ncipe statuit eius assertio
ni. C. de testa. l. omni. & super ea. cōpilat. de proba. cle. lit
teris. ¶ Mo. q̄ limitat. c. quoniam cōtra falsā & c. ¶ Se
cundo op. q̄ in notorijs non sit necessaria citatio. q̄ nul
lus ordo requiritur. de testi. cogē. peruenit. de iure iurā.
ad nostram. Sol. dicit Guil. q̄ alius ordo excludit̄ exce
pta citatiōe. vt no. de iure iur. ad nostram. ij. q. j. deus. q̄
dicit verum zenze. nisi quis in ipso actu notorij facinoris
deprehendatur. quia tunc cōtra absente etiam non cita
tum proceditur ad sententiā. de translatio. quāto. no.
Inno. de re iudi. cū olim. per Hosti. de offi. dele. statui
mus. ¶ Oppo. tertio quia dicit hic q̄ processit ex alijs
criminibus & c. quia videtur q̄ non valeat processus nō
expressis criminibus in accusatiōe vel inquisitione. ij. q.
viij. libellū. de accu. qualiter. ij. §. debet. So. dicit Pau.
sufficit expressis aliquibus clausulam submitti generalē.
Idez videtur de loco. dicit tamē q̄ forte imperator om
nia expressit sed illa omisit papa propter breuitatem & c.
¶ Opp. quarto q̄ imperator in suo processu possit sup
plere defectum. C. de testa. omni. C. de rei vxo. actio. l. j.
sicut papa in suo. vt de transac. c. j. ij. q. vi. hoc quippe.
de accu. ad petitionez. Sol. potest in his que sunt iuris
positiui in temporalibus. non in his que sunt iuris natu
ralis s̄m Guil. & Pau. & infra dicitur & c. ¶ Op. quin
to q̄ sententiā non potest fieri in absentem. ff. de requi.
re. l. j. dicit Guil. speciale sententiā cōditionali. secus in
pura & personali. q̄ caret effectu vt mortis vel festuga
tionis: & prosequitur hic alia que sunt vera. dic q̄ specia
le est in hoc crimine lese maiestatis quomodo impator
quando voluit hunc condēnare p̄sis. facit cōtra vagan
tem ad reprimendū. quā postea glosauit Barto. in qua
statuit in absentem posset p̄cedi ad sententiā in crimine
lese maiestatis. ¶ Quero quid est cōspiratio. dic q̄ ma
chinatio pluriū simul in iniuriā p̄sone seu dignitatis ali
cuius. de iure iur. petitiō. xj. q. j. cōspirationum. & c. se. di
cit Paulus q̄ dicta est a cō & spū posito pro superbia
ideo cōspiratio semper p̄sumitur in malū maxime oc
cultā. de quo de scif. c. j. & Joan. an. de iudi. c. exhibita.
¶ Quero in quibus cōmittatur crimē lese maiestatis.
dic q̄

dic q in multis hic expressis. et hoc specialiter in tractatibus contra principē q in talibus habet pro effectu. vj. q. j. §. verū. ij. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis. Item in rebellando. nam subditos facere rebelles est crimē lese maiestatis. ff. ad. l. iul. maies. l. cuius. Item delictū aduersus officiales principis. In his enim qui sunt illustrissimi consiliarij et quasi senatores pistorij principis et quasi pars corporis eius et cū eo militant est crimen lese maiestatis vj. q. j. quisquis. C. ad. l. iul. ma. l. quisquis. Item si aliqd attentetur in preiudiciū reipublice q crimen dicitur per duellum: q in eo duellū admittitur. vel verius q hostes dicimus per duellos. vnde. crimē per duellionis quasi dicitur hostile. et est idem quod lese maiestatis. ff. de verb. si. l. quos nos. Et al's cōmittitur multipliciter de qbus modis sufficiat remittere ad. l. j. cum tribus sequētibz. ff. ad. l. iul. ma. et habet. §. 3. Sui. hoc crimen multa specialia. quia in eo admittitur qui al's repellitur. vt. e. ti. l. fame. et l. se. et quia qui rem patefecit anteq sit vsus vel aliqd fecerit veniam habet et meritum. C. ad. l. iul. maies. quisquis. al's non excusatur patefaciens siue perfecerit siue cogitauerit. et voluit perficere pcedēdo ad aliquē actum vel recipiendo sacramēta vel quid simile. et pena est odire gladio feri et bona omnia publicari. vt. eo. ti. q. quis. et hic. Item et filij talium sunt infames et nulli succedunt nisi filie que in bonis maternis habent falcidia. vt in. d. l. quisquis. et ff. de penis. l. crimen. Item nil potest alienari de bonis talium reorū ex tpe cōmissi criminis. nec valent siquem emancipant vel manumittant. vt. d. l. quisquis. sic de here. c. filij. in. vj. Item de hoc accusari possunt post mortem. ff. de publica. iudi. l. j. et ij. fm guil. dicit tñ Pau. hic q hoc delictum nō cōmittit cōtra tyrannum. cōmittitur aliquando contra inferiores a principe ij. q. j. in primis. ver. q autem. quia tyrānus nō habet naturale et legitimū dominiū. vt no. in cle. j. de bap. et. xvj. q. ij. filius. Querit hic Guil. cum aliquādo sit permisum sententiarē sub cōditiōe vt apparet hic siquādo et c. Querō an lata sententia sub cōditiōe dies cōditiōnis extantis trabatur ad diē sententię. Dic q aut actus recipit naturam suā tam ab existentia conditionis q ab alio vel excessione vel promissione. et tunc existentia trahit ad se tempus sententię. vt in ex cōmunicatiōe que capit vires ex contumacia. xj. q. ij. epi. Si vero actus potius sumit vires ex alio q ex existentia cōditiōnis. et tunc aut superuenit impedimentū ab homine vel a iure tale qd potest tollere primam obligationem. et tunc idem. de rescrip. si pro te. in. vj. de spon. c. vno. eo. li. Si vero nō superuenit tale impedimentū. tunc existentia conditionis trahitur ad tempus sententię vel cōditiōnis. ff. qui po. in pig. ba. l. potior. ff. de pe. et cōmo. rei ven. l. q si pēdente Ista est vna talis qualis theozica. de hoc an cōditiō trahatur retro. vide Bar. ff. de ver. obl. l. si filius. qd hic nō pono qd esset declarare leges. sufficit ibi remittere fm do. An. vide Bar. eo. ti. l. centesimis. §. si. Querō an papa cogat innigilare pro cōmodis subditorū. Pau. q sic vt hic facit. de off. leg. c. j. et quod no. in. vj. per hoc dicit Sof. de of. dele. consuluit. q papa peccat mortaliter si iusticiam denegat vel ad cōsultationē nō respōdet de offi. dele. quāuis. in parte decisa. Querō an vt iudex pcedere possit super notorio sit necesse q ante omnia declarat notoriū esse. Dic q declaratio est vtilis nō tñ necessaria dūmodo vere foret notoriū etiā si de eo nō cōstet. vt no. Inno. et Hosti. de coha. cle. et mul. tua. al's si procederet tanq super notorio et non esset retractare tur sententia. no. in Spe. de notorio. §. j. post principiū. quod intellige nisi pcederet hec declaratio. q tñ sibi imputet qui non appellat cum sit lata cōtra ius litigatorum. Unde vtile est eaz pcedere fm do. An. putat tamen q per hanc interlocutoriam declarari debeat qua-

le sit notoriū an iuris an presumptionis vel facti. et si facti. an actus continui. an transeuntis vel interpellati cū aliter procedatur in vno q in alio. de coha. cle. et mu. vestra. et. c. tua. et quod ibi no. per Inno. et Hosti. et. ij. q. j. manifesta. et in Spe. de notorio. §. j. et. §. si. fm Pau. Alterius per hunc tex. dicit Pau. q in priuatione beneficii nō est necesse exprimi beneficia priuati. Ad hoc de excess. prela. c. si. nam hic non fit mentio de honoribus et dignitatibz qbus priuati. Aliqd aut si tales honores habeat ab ecclesia esset eis priuatus. vide quod not. de excess. prela. c. j. e. cōpi. et. xvj. q. vij. filijs ac nepotibus. fm Pau. et dicitur. j. cum glo. et c. In ver. verum. opp. q in comitatu principis nihil debet timeri. C. de his qui pmetū iud. nō ap. l. j. ff. q me. cau. l. nō est verisimile. Sol. hic oppositū cōstabat de facto. si q res ab exercitu non potuisset inuari. Ideo hic vocat exercitū feroces quod est ex propria dispositione nocentē sicut fera et animalia nocēt. de iureiur. c. j. al's si iniuria vel offensa de facto nō timeretur nō esset iustus metus fm Pau. Alterius dicit hic Guil. q cū pōderanda sit persona sententiantis quia debet superior habere exercitiū superioritatis. Dicit q quis ex cōmunicatus occultus possit sententiarē in temporalibus. de re iudi. ad probandū. non tamen in spiritualibus vel alijs que a clauē procedunt. q ex cōmunicatio exercitiū prelationis tollit. xxiij. q. j. audiui. mus. fm guil. vide quod no. do. An. de iure patro. cōsultationibus. in repetitione quā fecit de illo. c. et p Jo. calde. de re iudi. ad pbandū. §. vt illud. Op. q valet sententiā sine citatione. vt no. Sof. de re iudi. tenor. Sof. dicit Pau. q sententiā absq citatione vel citatione in ualida est nulla. dic sententiā lata in absentem citatū legitime licet non contumacem bene valet. sed in non citatum vel minus valide citatum non valet vt hic. quia ad sententiā quis debet citari peremptorie. de testi. cum olim. al's est nulla. l. j. §. item cuz ex eo. ff. que sen. sine appel. rescin. presumitur tamen pars citata si sententiā trāsit in rem iudi. nisi proberetur aliqd cur sit nulla vel falsa. no. in Specu. de sen. prelato. §. vt autem. ver. et no. secundum quosdam fm Pau. est casus de electio. bone. et no. per do. An. de renun. in presentia. de proba. quoniam contra. de electio. cum in iure. Querō in quo diuersificantur districtus et territorij. dicit hic guil. q districtus diocesis et territorium quasi idem sunt. scilicet vniuersitas agroꝝ vbi quis habet ius imperandi. de probatio. licet. in princi. ff. de verbo. signi. l. pupillus. §. territorium. et nota. §. de electio. clemen. ne romani. xvj. q. j. c. j. ij. q. vj. anteriorum. ibi massana diocesis dicitur districtus a distringo. territorium a terrendo. vt. d. l. pupillus. Querō quis habet de iure cōmuni districtum vel territorium. dicit Guil. q in principibus secularibus solus imperator habet iurisdictionem in vniuerso mundo. quia a deo per vicariū eius gladius ei a domino cōmittitur. viij. di. quo iure. xvj. q. ij. §. si. vij. q. j. in apibus. ff. ad. l. rhodiam. de iactu. l. de precatio. et hoc habet iure cōmuni scilicet quo ad iurisdictionem. secus de dominio et proprietate rerum in quibus nihil pōt de iure cōmuni. de ceteris autem regibus et comitibus dic q habent limites prout par occupationes et prescriptiones vsurpant. x. distin. lex. et in his sufficit bona fides sine titulo. secus in limitibus diocesis et parrochiarum. de parro. c. penul. et in illis non sufficit bona fides absq titulo de prescrip. c. j. in. vj. no. Hostien. de offi. archid. c. si. et in summa eo. ti. §. si. de iureiur. c. nimis. et in summa de prescrip. §. que exigantur. secundū guil. ad hoc secundū zenze. quod dictum est q reges et comites et etiam ceteri habent limites inter quos iurisdictionem et iura temporalia exercēt. Nec ob. C. de prescrip. xxx. annorū. l. com petit. xvj. §. ij. §. penul. de successione iperatoꝝ debita q

non prescribitur nec ius superioritatis imperialis facit quod no. Inno. de postula. prela. bone. de ecclesiasticis autem dic qd pape totus est orbis. ix. q. iij. cuncta per mundum. de eius delegato idem hodie restringitur. de prescrip. statutum. §. cū aut. et §. in nullo. in. vi. Legatus vero h3 iurisdictionez et potestatem in puincia sibi decreta vlt prout determinat sibi papa. de offi. leg. nouit. de postu. prela. c. j. Archiepiscopus patriarcha seu primas in aliis diocesis suis puincie bene habet territorium quo ad illa tñ que ius sibi expresse tribuit. al's nō. de offi. or. duo. et c. pastoralis. e. ti. vt litigātes. in. vi. Si ipsi in sua diocesi et ceteri epī habēt in suis vbiq; territorii fundatū de iure cōi. xvi. q. v. c. i. x. q. j. c. j. et ij. nisi exēptio aliqd tollat. de offi. or. cū ep's. in. vi. et hoc locuz habet quo ad iura ep'alia et iurisdictionez ecclesiasticā. sed nō quo ad iura tēporalia q'suis ecclesiastica. no. Inno. de excep. cū venerabilis. ad fi. de alijs inferioribus ab episcopis quīdam dicūt eos nil habere territorij sed ep's. al's esset mōstrum plura esse capita. de offi. ordi. qm. §. j. Alij dicūt illos ex electione vel cōsuetudine habere iurisdictionem in personas. xciij. di. legimus. de fo. cōpe. cum cōtingat. quā possunt exercere in tales personas vbiq; sint arbitri inter partes vbiq; iudicat maxime si p'dicti sint religiosi qbus totus mundus est territorii vt monachi et alij. de sen. excō. cū illorum. Alij q in locis suis et vbi hoc cōsueverunt hoc possunt et nō alibi: qz odiosum est hosti. dicit qd si habēt terram limitatā in qua nullus est ep's nisi ipsi et possunt. de re iudi. cū inter. Alij aut q nō habent territorium sed solum subditos iudicabunt in suis locis. vel vbi prescripserūt et habent iurisdictionez in personas et in locis et sunt ordinarij administratores de quibus potest loq. de testi. in inte. c. pe. §. j. Quid de monachis qui per totū habēt prioratus seu administratio nes in alienis monasterijs retinendo locuz monachi in priore monasterio. an per abbatē beneficij possunt excōmunicari. Non videtur hic. qz nō habent in ea prelacionē veram. quod oportet vt clarius operentur. xxiiij. q. j. audiuius. In cōtrariuz videtur si est de illis qui mittūtur ad prioratus. de priui. volētes. in. vi. et maxime quia sunt emancipati per papā. de elec. cū inter. R. hec disputationi relinquit Guil. et c. Quero an citans extra territorium arctat citatū. hanc materiā diffuse hic p'sequitur Paul. et Guil. que satis puta decisa. do. An. per scripta Jo. an. de fo. cōpe. romana. §. cōtrabētes. in. vi. ideo hic ipse nō scribit. Quero an ordinarius posset subditū suū extra territorii suū punire. Cōcludit hic Paul. qd quedam est sentētia persone afflictiva que requirit actua lem executionē et hoc nō promulgat in subiectum extra territorii. alle. de cōsti. c. ij. in. vi. quedā est sentētia que immediate afficit personā et trahit fm suam executionē et tunc sicut non potest actualiter exequi sentētiā extra territorium. de fo. cōpe. postulasti. sic nec pōt ferre sentētiā que ex ipsa p'olatione trahat secum executionez ad personaz extra territorii: per quod dicit qd iudice existente extra territorium excōmunicare nō potest. hec veraquādo pena immediate ex viribus sentētie trahit executionem ad personā. sed si pronūciat de delicto ex cuius genere pena statim a iure imponitur p'sonā afficiēs. et sic vinculum nō surgit immediate ex sentētia sed ex iure propter factum sententia dānatum. vt infamia in casibus. iij. q. vij. §. porro. tunc bene ligat extra territorium qz vinculū initiat a iure qd habet personā vbilibet subiectā. de cōsti. c. j. Idē in sententia abdicatina rei a p'sona vt si agit p'uari a beneficio de cle. nō resi. ex tue. Nō ob. l. properandū. §. sin autem reus. C. de iudi. qz ibi non fit executio nec persona obligatur. sed soluz fit absolutio. fm Paul. Dictum Paul. est verum quo ad duo vltima dicta. sed quo ad id qd dixit de sen. excō. cōmuniter non

tenet et est cōtra dicta doc. de fo. cōpe. sane. et c. si. de dilati. preterea. de cle. excō. minus apostolice. Jo. an. alle. de fo. cōpe. romana. §. cōtrabētes. cōtra tex. ij. q. j. omni potens. de appel. cum sit romana. ad fi. quomodo autem respōdeat ad. c. ij. de p'sti. in. vi. vide qd no. do. An. in. c. a nobis. j. de sen. excō. et latissime in. §. statuto. in ei' repe. c. vt animarū. de cōsti. in. vi. dic vt ibi. qz ibi qñ originat delictū et pena delicti extra territorii. secus quando causa iam originata agit penā adijcere. qd pōt cum hec executio sit inuisibilis et cōsequenter non prohibita cuz ex hoc nulla inferat iniuria vel turbatio iurisdictionis. Quedam est pena persone nō afflictiva et tali pena pōt existentē extra territorii punire siue sit pena fori penitentialis. vt no. xvi. q. j. c. j. siue sit pena fori contētiōsi personā tñ non afficiens. de cle. non resi. ex tue. iij. q. vi. c. j. C. vbi de cri. agi oportet. l. j. ff. de interd. et relega. l. relocator. §. sed eos. Ad hoc de priuile. c. j. in. vi. si eniz ibi est speciale in exēptis qd nō possunt ab ordinario puniri pro delicto alibi cōmissio. ergo in cōtrariū est ius cōmune. ff. ad municipi. l. j. Quero quid si pro delicto certa pena ex statuto imponitur in loco delicti. alia imponitur in loco domicilij quā imponit ordinarius. videtur qd penam loci delicti. xij. di. illud. ante fi. et c. illa. viij. di. que cōtra. ff. de testi. l. testiu3. §. si. de extraor. cri. l. pe. §. sunt quedā. C. vbi sena. vel clarif. l. j. et qz sicut seruat cōsuetudo loci cōtractus de eo q mit. in pos. cū venissent. et no. in Spe. de sen. prola. §. qualiter. in prin. ita et inspicci debet cōsuetudo loci delicti. nam quo ad forū delicta et p'tractus equiparant. ff. de iudi. l. omni. de fo. cōpe. c. si. ad hoc qz nec suā legem posset seruare ordinarius. de cōsti. c. ij. In contrarium. §. qd fm suam legē possint puniri. facit qz subditum absente iudicat. C. de iudi. properandū. §. sin autē reus. xxiiij. q. ix. decernimus. xj. q. iij. c. rursum. de dolo veritatis. ad idem. C. de adul. auē. si quis. vbi iudex secularis punit delinquentē in ecclesia h3 suā legē. et tñ in ecclesia nō habet territorii vel iurisdictionē. de immu. eccle. cū ecclesia. et eo. ti. decet. in. vi. C. de eunu. l. ij. dicit hic Paul. qd si pena alterius loci iponit ipso facto tunc suam non imponet ne semel punitus iterū puniat. de iudi. at si clerici. Si vero nō imponitur ipso facto. et tunc aut delictuz aggrauat vel inducit. de cōsti. cuz dilecti. tantū vel fortius punit qz per. l. domicilij. et tunc penā loci delicti imponet. ff. de accu. l. si cui. §. si. vbi rōne loci factū aggrauat. imo plus dicit Paul. qd de facto qd est alibi delictum et non in diocesi ppria extra territorii punire nō pōt. qz quo ad nouam obligationis substantiā ius dicenti impune nō pareť. de cōsti. vt animarū. §. j. in. vi. sed nouā pene qualitatem ad delictū substantiatū de iure cōmuni bene pōt inducere per suā legem. facilius eniz inducit qualitas qz substantia. ff. de noxa. l. in delictis. §. si detracta. et no. C. de eden. l. edita. sic stat in cōpilatione Paul. qui cōmuniter habet corruptus. et sic habebat olim in alio Paul. quā habebat do. An. tēpore quo reperijt. §. statutu. c. vt animarū. intentio autē Paul. fm eum est hec si delictuz inducit vel aggrauat in alio territorio per legē alienam tunc punitur iudex domicilij. sed nō fm legē suam. sed fm leges loci delicti. Si delictum aggrauat per legē propriam vel inducit de nouo: et tunc aut delictū aggrauat in substantia vel inducit et non punit fm legē propriam qz extra territorium et c. ad hoc de cōsti. c. ij. in. vi. aut delicto substantiatō noua qualitas adijcitur. et tunc potest puniri per l. domicilij. qz facilius inducitur qualitas qz substantia. vt. d. §. si detracta. Quādoq; nō aggrauat per aliquā legem vel inducitur sed pariter per vtrāq; legem puni tur. et tunc potest ipsum punire etiam fm legem suā propriam. Nam potest quis pluribus legibus subijci et in pluribus locis conueniri. de fo. cōpe. ex parte. de rescri. dilectus.

dilectus. de sepul. cum quis. ij. rñ. in. vj. fm̄ Pau. hanc
 materiā latissime examinat do. An. in. d. §. statuto. et ibi
 ostendit in multis Pau. male dicere. quā repetitionem
 fecit anteq̄ esset doctor in iure canonico. nec vnq̄ etia
 mutauit. ideo nō insistit. ¶ Quero an imperator possit
 animaduertere in papam si papa requisitus nollet cita
 re regem. dic q̄ non: q̄ cōpelli nō potest cū papa nō ha
 beat superiores et est superior imperatore. xxi. di. inferior.
 ¶ Quero an dñs feudi exequat sententiam suā. dic q̄
 sic. q̄ habet iurisdictionē ordinariā inter feudatarios.
 vt in. l. imperialem. de probi. feu. alie. per fre. §. penu. fm̄
 Pau. qui ponit hic que ponit Inno. et Hosti. de fo. cō
 pe. verum. et tenet idem q̄ Hostien. in executione cōtra
 clericum. An autē inuecta et illata a feudatario sint ta
 cite obligata et hypothecata dño. dicit q̄ sic. sicut q̄ di
 cimus in inquilino. l. certi iuris. C. locati. Item an possit
 dñs vasallo precipere sub fidelitatis iuramento. dicit q̄
 sicut episcopus precipit clericis sub virtute obedientie.
 de fo. cōpe. ex tenore. et multo fortius: quia fidelitas iu
 ratur. xxi. q. fi. §. de forma. obedientia vero regulariter
 non. de ma. et obe. legebatur. Ex quibus patet q̄ ex quo
 vasallus obligatur ad ea solum que spectant ad feudū
 q̄ ipsa obligatio que fit propter rem potius sit realis q̄
 personalis. ideo si vasallus refutat feudū q̄ potest do
 mino sciante et nō nimis tempestiue l3 postea non debe
 at offendere dñm. vt in libro feudorū de vasallo qui con
 tra. c. j. C. de questio. nihil. fm̄ Host. et alios. de cōsti. que
 in ecclesiarum. cessat penitus subiectio vasalli erga dñm
 ar. de elec. venerabilem. in fi. et q̄ ibi no. et. ti. nihil. Itē
 cum papa absoluit vasallos a fidelitate dñorum vt pro
 pter heresim vel aliam causam. de here. c. fi. et c. Quis au
 tē habeat cognoscere si dicat vasallus interuertisse pos
 sessionem feudi. dic q̄ nō ipse dñs sed superior ordinari
 us feudi cognoscet. de quo per Inno. de iudi. ceterū. de
 fo. cōpe. verum. ibi etiam per Hosti. de appell. romana.
 §. debet autem. in. vj. in ver. rursus. pmo per hunc tex. de
 terminat Pau. q̄ vbi notorium est q̄ cōdenatus nō po
 tuit cōmittere crimen de quo est cōdenatus q̄ senten
 tia est nulla. q̄ impossibilitas impedit omne obligatio
 nem. vt no. de reg. iur. nemo pōt: q̄ ex quo notorium est
 eum nō potuisse cōmittere. ergo est falsum id de quo est
 cōdenatus. de pe. di. ij. Si enim inqt. ver. que enim cō
 munio. sed q̄ falsum est nihil est nec causam prestat. ff.
 de ver. ob. l. paulus. §. si. si ex falsis instru. per totum. ad
 hoc. l. tutor si petitus. et. l. seie egressse. ff. de tuto. et cura.
 da. ab his. ad hoc q̄ notoriū in persona iudicis facit sen
 tentiam nullam. de re iudi. ad probandū. ad hoc q̄ iura
 volunt sic damnatum eripi violenter. xxi. q. v. non infe
 renda. quod non esset si sententia non esset nulla. Item
 quia notorium sic iustificat sententiam latā q̄ ab ea nō
 appellatur. de app. peruenit. et se. ergo fortius facit nul
 lam cōtra ipsum notoriū latam. quia ius plus fauet ab
 solutioni q̄ cōdenatiōi. de proba. ex litteris. et de hoc
 ff. ad. l. acqui. inde nati. §. si. et quod no. gl. et Hosti.
 de sen. excō. per tuas. Per hoc dicit Pau. se disputas
 se q̄ sententia lata contra notoriū actus continui sit nul
 la vt succedat notoriū loco falsi expressi. i. ac si errozes in
 sententia expressisset. no. Inno. de sentē. excō. romana. in
 vj. Idem si esset notoriū actus transeuntis dūmodo tā
 ta fiat expressio in sententia q̄ concurrat notorium cum
 tempore quo dixit iudex maleficium cōmissum. ad hoc
 facit hec littera. hec dicit vera in notorio defectu cause
 existenter et potentialiter. vbi autem esset notorius defe
 ctus existenter sed non potentialiter. vt quia notorium
 est condemnatū delictum non cōmisisse. non tamen ne
 gatur cōmittere potuisse. et tunc si lata est sententia a nō
 iudice nisi ratione delicti et cōparuit citatus et cognitū
 et pronunciatum est q̄ in sua iurisdictione delinquit et va

let sententia si nullus error exprimitur quia de hoc potu
 it recognoscere. de rescri. super litteris. ff. de iudi. l. siqs
 ex aliena. de offi. preto. l. iij. si quadru. paupe. fecis. dica
 tur. l. j. et no. in Specu. de compe. iudi. aditione. §. j. ver.
 sed pone. ad hoc de sentē. excōmu. venerabilibus. §. sed
 et si. in. vj. hoc non placet do. An. maxime si sententia est
 lata eo non presente. quia notoriū exprimit eum a iurisdic
 ctione. nec iste habet potestatem cognoscēdi an sit iud ex
 cum illa potestas detur a iure solum quando est dubiū
 de iurisdictione. vt no. glo. in. d. c. super litteris. et de ac
 cus. veniens. placeret autem dictum vbi non esset noto
 rium ad hoc q̄ sententia contra notorium est nulla. l. j.
 ff. que sen. sine appel. rescin. et dicam. j. vbi remittam. Si
 vero non comparuerit citatus. et tunc fatetur sententia
 non tenere nec valere nec citationem arctasse. vt not. de
 accus. veniens. iij. q. ij. quia ea. xi. q. j. nullus. xxi. q. fi. cō
 uenior. et in Specu. de accus. §. j. de hoc vide per Inno.
 de rescri. super litteris. Quandoq̄ dicit Pau. senten
 tia est lata ab ordinario et ordine seruato et nullo errore
 expresso et valet si feratur super bonis: sed non quo ad
 corporalem penam infligendā. nec omīssio appellatio
 nis quo ad hoc potuit tollere turpitudinem sentētie vel
 eam iustificare que ex defectu veritatis sue cause noto
 rie erat iniusta. vnde executor talem sententiam exequi
 non debet. vt no. Inno. de off. deleg. pastoralis. ad hoc
 ff. de iniur. testa. l. si quis filio. Ad hoc hec littera ibi ex
 causa que veritatis et c. fm̄ Pau. Do. An. in hoc cōclu
 dit q̄ interdum sententia est cōtra notorium actualiter
 et potentialiter. et tunc omnes concordant q̄ sententia
 sit nulla. vt no. in. d. c. per tuas. et de sen. excō. venerabili
 bus. in. vj. et hoc idem si est lata contra notorium actua
 liter dūmodo de hoc constet iudici. de re iudi. inter mo
 nasterium. et est casus de appel. sollicitudinem. et est tex.
 optimus de re iudi. inter ceteras. et no. Inno. de cōcess.
 preben. cum nostris. in additione. et de frigi. fraternita
 tis. Nam et sententia de qua constat ex cōfessione ipsam
 iniustam esse retractatur. vt no. Innoc. de immu. eccle.
 q̄ pleriq̄. quod est bene notandum. Ad hoc quia no
 torium equiparatur expressioni sicut no. Inno. in libello
 de offi. vica. sua. et in. c. j. et no. de iudi. examinata. in par
 ua additione. et hec est causa propter quam dicere con
 suevit do. An. q̄ sententia contra sententiam etiā in di
 uersa instantia non tenet. de quo per euz in. c. ab excom
 municato. de rescript. in repetitione. vbi clare examinat
 hunc passum. est ergo nulla sententia quādo est contra
 notorium. Idē cum error patet ex actis etiam si nō exp
 matur in sententia. q̄ robur habet ex mēte actoris sicut
 et contractus ex mente cōtrahentiū. ff. de actio. et obli. l.
 obligationum substantia. Itē q̄ sententia ex actis certi
 ficatur. ideo q̄ ex actis cēsetur erronea. ff. de re iudi. ait
 pretoz. §. j. et no. de testa. Rainaldus. f3 Pau. casus est
 de fide instru. inter dilectos. de priu. cum olim. et hoc te
 ne fm̄ do. An. l3 Innoc. fuerit contrarius. nam hoc te
 net de re iudi. cum Bertoldus. vbi est casus. Contrariū
 tenet de proba. quoniam contra falsam. et vbiq̄ de hoc
 per do. An. primū tenuit Ly. C. de erro. aduo. l. j. seu de
 erro. calcu. de hoc plene per do. An. in preallega. c. ab
 excōmunicato. vbi hanc materiā examinat in materia
 excōmunicationis. ¶ Quero an si sententia valeat pos
 sit exequi in bonis et iuribus alteri subiectis. Pau. hic
 dicit q̄ non. alle. de foro compe. in. c. postulasti. vbi ha
 betur q̄ quis nō possit iure beneficii alteri suppositi pri
 uare. vt ibi no. de appella. pastoralis. contra quam opi
 nionē multū facit hec littera. sed illud verius equius ta
 mē est oppositū. quia non agitur de solo preiudicio pri
 uari: sed etiā supioris a quo tenet. sicut et dicimus in re
 nūciatione quādo priuatio etiā contingit propter deli
 ctū acceptatiōis secūdi incōpassibilis. vt no. c. de pbe.

de multa. Unde putat do. An. q. in terminis decreta. postulasti. l. possit priuari quo ad preiudiciu subditi. nō tñ quo ad preiudiciu supioris. et sic ad eū sit remissio nō solū pro sola executione. sed etia pro approbatione priuationis respectu preiudicii sui. qd bene nō. f. 3 do. An. q. nōdū hoc dixit. al's enim nō bene videret rñsum ad rōnem huius tex. fm eū. Nec dicas q. hic erat alius effectus. s. potestatis respectu psonē. q. hic ponit hanc rōnem ab illa separata et sic videt quālibet sufficere. et hec est veritas fm eū. vnde presupponit hoc verū etiam data potestate in persona et c. In. §. ceterū. primo p hāc cle. que hic dicit principē nō posse tollere iura naturalia et cōsequenter nec defensionē que illo iure est inducta et que etiā fm guil. diabolo cōcedenda est. de excep. cum inter. dicit hic guil. q. portio iure naturali debita filiis si al's penitus egeant nō est eis ppter delictū etiā grauis. simū auferenda. de testa. Rainutius. vnde dicit q. si filij audita cōdemnatione patris suā partē naturālē furtim vi vel dolo apportent nō tenent saltem in foro anime restituere principi q. iure sibi retinent. ergo iuste. de verb. sig. c. ius dictum. non placet hoc zenze. q. portio debita filiis iure naturali non sit auferenda. q. per cōtractū et es alienū paternū illa tollitur. ff. de inoff. testa. l. papini anus. §. quoniam. ver. quarta autē. ergo et per delictū. ad hoc q. ipsa de iure ciuili debetur q. uis instinctu naturali. ideo per statutū municipale tollitur. vt nō. per Dy. de reg. iur. indultū. li. vi. pro quo facit de testa. Rainutius. C. Scō zenze. hic dicit circa suppletionē q. suppletio quam facit papa non tenet q. dispensat esse defectum positiui iuris circa solēnitatē nō circa defectū psonē. vt nō. in Spec. de dispen. §. nunc ostendendum. ver. et nō. Quid autē operetur clausula. non ob. l. ponit. de instru. edi. §. nunc autē. ver. et scias. fm zenze. de quo per Jo. an. de excus. prel. c. j. in. vi. et per Bart. C. si cōtra ius vel vti. pub. l. si. de primo. per do. An. in. c. illa quotidiana. de elec. et de transac. c. j. C. Glo. vigilare. notanda est de ista dictione de qua de cōsue. c. ij. et. iij. cōcor. huius glo. et per Bar. ff. de lib. et posthu. l. gallus. §. ille casus indif. ficilis. C. Glo. subditis. op. idem si cū nō subditis vel ho. stibus conspirationem fecit. C. ad le. iul. maies. l. q. quis. vi. q. j. c. j. Sol. glo. fatendo contrarium et sic subaudiendum est maxime. de materia autem cōspirationis remittit glo. ad. c. exhibita. de iudi. et habet per Inno. de scif. c. j. vbi cōcluditur q. omnis conspiratio sonat in delictū prima facie maxime occulta nisi aliud appeat et c. C. Glo. declarando. nō. ex littera vtile consiliū. s. q. in notorijs semper ante omnia pronūcietur id esse notoriū. facit qd nō. de iure iur. ad nostram. el. iij. et per Inno. de offi. delega. c. primo in sexto. Sic etiam dat ibi consiliū q. vbi iudex vult procedere cōtra aliquem vt cōtra contumacem et pronūciat. nam valebit processus postea dato q. cōtumax non sit. al's secus. q. stare et liquere debet ptoxi ipsū cōtumacem esse. ff. ex qui cau. in pos. ea. l. hec autem. in prin. et nō. Bar. ff. de dam. infec. l. si finita. §. iulianus. facit optime de sen. excō. venerabilibus. §. sed si iudex et c. C. Glo. notoria. declarat litteram. et nō otandū est quare iudices et consultores qui precipitando indeliberate proferunt sententias et consilia. et similiter gl. se. que declarat quid sit precipitiū. q. quicquid sit sine modo et cū periculo et c. C. Glo. in ver. libranum. notandum est de verbo libra. C. Glo. causis. nō. ex littera de cōsilio esse ne causa in sentētia inseratur. et hoc ideo q. iniqtas sententie facilliter deprehendit ex causa. de resti. in inte. cū ex litteris. de quo de re iudi. sicut. et de renū. in presentia. per do. An. et per Cy. C. de iudi. l. properandū. §. ille. et per glo. et Bar. ff. de acquir. here. l. si his ad quem. C. Glo. notorio. inducit litteram ad nō. de appel. ex parte. j. in nouel. v. q. assignato loco notorie non tuto in ap

pellatione non solū possit appellare: verū etiam sine ali qua appellatione citatio nō arctet etiā nulla exceptioe opposita vt hic videt ap. p. bari. ad hoc q. alle. in Spec. de citatione. §. j. ver. itē q. citatio fit ad locū. j. et. ij. et ver. quid si citatus. et nō. per Inno. et Hosti. de dil. c. ij. C. Glo. bene hanc glo. que dicit caute citationē non ar. ctare. non aut ipsam dixit nullam. sed aduerte q. obuia. re videt dicta glo. q. l. locus non sit tutus: tñ ipso iure nō cessat iurisdicatio et sic debet venire ad opponendū. de rescrip. sup. litteris. et. ff. de iudi. siq. ex aliena. et maxime q. notorietas non excusat ab oppositione: l. a pba. tione sic. vt nō. glo. in cle. appellanti. de appe. et nō. doc. vt lit. nō. pte. c. ij. sup. glo. dic q. si locus nō est tutus prin. cipali vel pcuratori q. tunc excusat ab opponēdo. Mā qd dicitur q. debet venire ad opponendū est verum q. potest. sed vbi tute nō potest impossibilitas excusat et ba. betur exceptio pro opposita: sicut conditio que non po. test impleri habet pro impleta. de re. iur. imputari. in. vi. et. l. j. C. de insti. et substi. vnde ex quo non stat per eū quo minus opponat habetur pro opposita. vt dicit rex. de re. sti. ipo. ex conquestione. et glo. ibi. vbi aut pōt mittere p. curatorem tutius est q. mittat. sed ex quo notoriū est de impedimento. et hoc constat iudici. ideo excusatur pars ab opponendo: q. sufficit iudici certificari de impedimē. to citati ne valeat processus et citatio. vt est casus. ff. de re iudi. quesitum. et nō. de procura. querelam. vnde si est certus iudex q. citatus est infirmus. l. requireretur hec oppositio sufficit iudicē esse certum sine alia oppositio. ne: q. iam cōcluditur defectus cōtumacie cum nec vera nec ficta tunc cōtumacia adest ex quo iudici constat: et sic processus non valet. et hec est veritas. Ad hoc q. ex quo impedimentū ex se notoriū est supplere debet de fa. cto et excusata est pars si cōfidens de eo qd facere d. iu. dex nō cōparet. excludit ergo cōtumacia et ppter defe. ctum contumacie viciatur processus non propter defe. ctum potestatis ex quo nō est oppositū. et hoc est qd vo. luit glo. hic caute. vide qd nō. Archi. de rescrip. statutū in. vi. et qd nō. in cle. j. de fo. cōpe. C. Glo. concistorij. po. nit de hoc verbo concistorij. vel dic fm zenze. q. dicitur locus vbi ius redditur: vel locus sedis iudicis sicut tri. bunal. de offi. ordi. cū episcopus. in. vi. seu auditorij. ff. de mino. l. minor autē. fm Pau. tu vide qd nō. de re iur. cuz eterni. in. vi. C. Glo. per violentiā. nō. inducit tex. ad questionē notabilē: v. an si captiuis ad penā vel pericu. lum mortis relaxetur prestito iuramēto de redeūdo ad carcerem teneatur redire. nā videt q. non per hunc tex. si mors erat iniuriōsa. al's autem bene teneat redire. ar. huius littere. Ad hoc q. si mors erat iniuriōsa ex quo per fas vel nefas est redditus libertati non teneatur se restituere iudici etiā iudici ad ostendendū quāuis iuras. set redire. nam plus tenetur sibi q. proximo. xxij. q. v. si nō licet. xxij. q. iij. §. si illi. ver. q. quid. et q. qualiter cūq. licet sanguinem suum redimere. ff. de bonis eorum qui mortem sibi consci. l. j. ideo non tenetur redire. quod est verum vt glo. dixit si timeret violentiam et iniustitiam. se. cus si iustitiā expectaret fm guil. et zenze. ideo Pau. di. cens q. fugiens iusticiā non redeundo vel captus si illā fugeret peccaret. alle. nō. j. di. ius gētū. do. An. credit q. si causa est pecuniaria et aufugeret in dānu alterius q. hoc esset peccatū. Si autem aufugeret ad vitandum mortem iniustam non peccaret fm omnes. Si aut aufu. geret ad vitandā mortē iustā. et tunc si delictum esset oc. cultum non credit q. peccaret: q. nulli est dicendum. de pe. di. j. non tibi dico. Si autem delictum esset publicū tunc si pena mensuraretur pene naturali: et si aufugeret animo penitendi de peccato non credit q. peccaret. Si animo indurandi tunc credit q. peccaret. durū enim v. fm euz determinare q. hō debeat se vltro offerre morti

etiā iuste qñ aliter pōt saluari et penitere. nō enī ad salu-
tē pena cōtentiosa est oīno necessaria. sed sufficit contri-
tio et pena penitentialis. **C**lo. districtū imperij. collig-
git ex littera qd l3 impator dicat dñs mundi. ff. ad. l. rho-
di. de iac. l. deprecatio. vij. q. j. in apibus. nō tñ dīstringit
totum orbe. Sateñ tñ qd pro ipso facit ius cōe fm quod
fundat intentionez suam in quolibet loco sicut dicimus
de epō in loco sue diocesis. de quo per **H**osti. de offi. ar-
chi. c. si. super. j. glo. et de iure iur. nimis quidē et c. **C**lo.
requisisti. inducit litterā ad nō. de fo. compe. c. si. in prin-
cip. q. vij. c. j. de rap. c. j. v3 vtrum iudex delicti debeat req-
rere iudicē domicili delinquentis vt illuz citet ibi existē-
tem. de quo etiā remittit ad nō. in Spec. de com. iudi.
aditione. §. j. versi. sed quomodo. et de accu. §. j. versi. sed
nunquid. et §. si. ver. vt autē. videte l3 hoc posset fieri tñ
nō est necesse vbi locus delicti sit tutus citato. quod est
verū quo ad effectum bonorū. sed non quo ad effectum
pene imponende in personam arguendo de delictis ad
contractus. de fo. cōpe. romana. §. contrahentes. in. vj.
et sic potest intelligi hoc cuz hic agitur de pena persona-
li. **C**lo. de morte remissus. querit et reuocat in dubiuz
an qd hic dicat remissionē fiendā esse de more seu consue-
tudine procedat etiā de iure. **C**lo. refert opi. Accur.
enim in. l. si cui. §. si. ff. de accu. dixit qd nō ex necessitate s3
ex vbanitate. vel locū habet quādo reus latitat. al's nō
et hec opi. videtur placere **I**nno. de rap. c. j. glo. vero et
Hosti. in. d. c. j. de rap. dicūt qd in omni graui delicto de-
bet fieri remissio ad iudicē delicti. per. §. si vero quis cō-
prehensozū. in auē. vt nulli iudi. coll. ix. quānimmo plus
dixerunt quidam. s. qd iudex delicti possit agere cōtra iu-
dicem loci vbi degit delinquens vt remittat delinquen-
tē per preall. §. si vero. vbi ponitur verbus iubemus. qd
est necessitatis. xiiij. q. j. qd precipitur. ff. qd inssu. l. j. et ij.
Nec ob. si dicatur qd par in parē non habet imperium.
de elec. innotuit. cū cōcor. qd in hoc iudex delicti est ma-
ior ex auctoritate etiā et dispositione. d. §. si quis vero.
et hanc opi. videtur sequi **J**a. de ra. et **J**de. vt refert **L**y.
in auē. qua in prouincia. C. vbi de cri. agi oportet. et pro his
facit qd nō. per **J**ug. lxxv. di. c. j. Contra illud vltimū al-
le. gl. quod nō. **J**o. in. d. c. j. di. lxxv. vbi dicit qd l3 male fa-
ciat iudex requisitus nō remittendo. ille tñ qui requirit
si al's non est iudex illius illuz non potest cogere vel pu-
nire. sed agi debet corā superiore illius. ad qd facit qd
nō. de fo. cōpe. romana. §. cōtrahētes. in. vj. vbi dicit qd
ad denunciationē iudicis non autem dixit ad mandatū
vel preceptum. **P**ro hoc etiā glo. in. ca. pastoralis. de
offi. ordi. et quod nō. de of. dele. prudentiā. §. adiucimus.
in vlti. glo. et hanc opi. **J**oā. dicit glo. veriorē. non ob.
verbum iubemus. positum in. d. §. si quis vero cōprehen-
sorū. qd l3 impator ibi iubeat dictam remissionē fieri
non tamen per id dat iudici requirenti potestātē iuben-
di vel puniendi. et ideo cum sibi hoc non concedatur at-
tentare non poterit. de transla. prela. c. ij. et xxv. q. ij. am-
putato. **H**abetis ergo hucusq3 duas pclusiones ex glo.
s. qd fienda est remissio in delictis grauib. Secūdo qd
licet iudex loci vbi degit delinquēs debeat remittere re-
quisitus tamen si non remittit non poterit cogi nec pu-
niri per requirentē. primā conclusionē habetis tenere.
l3 quidā dicāt qd in nullo casu fienda sit remissio. ex quo
reperit se in proprio domicilio cum ibi sit propriū forum
ordinariū. de fo. cōpe. licet. et c. postulasti. C. vbi de cri.
agi oportet. l. j. et ij. Sed dic licet in paruis criminibus non
fiat remissio. tamen fieri debet in magnis et grauib sic
seruatur fm guil. zenze. dicit qd si consuetudo est in loco
illa primo est seruāda illa cessante de iure debet fieri ex
necessitate. vt in iuribus prealle. quod intellige in graui-
bus vt proxime dixi cum secunda conclusione glo. con-
cor. **B**ar. in. l. si cui. ff. de accu. et hoc dicit expresse in. d.

§. si quis vero comprehensorum. secūdm hoc ergo vt di-
cit hic **J**au. sequitur qd materia remissiois vana erit: qd
hodie quelibet ciuitas dicit se habere meruz imperiū et
quasi suum regimen sicut olim habebant puincie. vt nō.
C. de prescrip. lon. rēp. l. si. §. sancimus. et sic remissio nō
videtur necessitatis hodie cum quo ad iurisdictionē ho-
die non sit nisi vnus superior omniū. nec idētitas iurisdic-
tionis que ab vno solo per suos officiales exerceat in-
ducit pluralitatem superiorum. Cōtra illud tamē facit:
qa ciuitates etiā habentes regia seu regalia debeant
necessario ius civile seruare etiā in volūtarijs qd supe-
rioritas semper manet vna cōmunis omnibus ipsuz ius
seruantibus. **N**ec ob. si dicas ipsuz ius civile non debe-
re seruari in foro ecclesie et a nō subditis: qd ibi seruatur
vt rationabile et non vt necessarium. vel idem est per ap-
probationē iuris canonici. de nō. oper. nū. c. j. vnde con-
cludit qd si remissio petiū in foro canonico pcedit glo. qd
in omni graui delicto fiat remissio de necessitate ad iudi-
cem delicti. de priu. c. j. vbi est speciale in exēptis. qd per
ordinarium remitti non possint ad locuz delicti. ergo in
cōtrariū est ius cōmune qd est v3 etiā si petatur a secu-
lari etiā in crimine heresis fm aliquos. et **A**rch. de he-
re. vt cōmissi. in. vj. l3 **J**a. de rauē. in crimine heresis tene-
at cōtra. qd hereticus vbiq3 delinquit in mari celo et ter-
ra. C. de here. l. arriani. et sic vbiq3 debet puniri. pro quo
est. xxij. q. ij. ne quicq3. Si vero petiū remissio in foro se-
culari. et tunc si petitur de eis locis que sunt sub eodem
dñio et iurisdictione fienda est remissio. Si sunt de diuer-
sis tunc dicit qd tunc non putat remissionē fieri de neces-
sitate nisi sit cōsuetudo vt hic fm **J**au. Cōtrarium sen-
tit **J**au. in. l. j. ff. de acq. re. et hoc putat verius do. **A**n.
s. qd siue sint loca sub eodē siue sub diuersis debeat fieri
remissio de necessitate et ad hoc cōpelli debeat per supe-
riorem. et si de facto pretendat se liberos. tñ ad hūc de
iure fieri debet et illam facere debeant. qd ius eos neces-
sitat et peccant si non faciāt: qd ius quod est supra omnes
iubet hoc fieri per verbum iubemus. Est tamen verū qd
si volunt contradicere de facto seruatur opi. **J**au. qa
non est superior qui cōpellat. sed male faciunt. **N**ūqd
autem si delictum sit cōmissum in ecclesia sit necessaria
remissio ad iudicem seculare vt puniri possit. et an secu-
laris habeat remittere ad ecclesiasticuz. Tene qd absq3
remissione puniri poterit per secularem et ecclesiasticus
remittere tenetur. C. de episco. et cle. si quis in hoc genus
de immu. eccle. c. immunitatem. fm **B**ar. de quo dicen-
dum. vt. d. c. immunitatem. per do. **A**n. et c. Sed quid si
est captus aliquis malefactor in territorio huius ciuita-
tis an poterit repeti remissio. dic qd sic. de ver. sig. ex par-
te fm **B**ar. in. d. l. si cui. §. hisdem. An autem si vnus de-
linquit in vno loco de delictis alibi commissis possit pu-
niri in loco delicti. **B**ar. ibidem dicit qd de delicto alibi
cōmisso non poterit puniri. sed de alio crimine loci deli-
cti poterit tūc iudex delicti loci punire. per. l. j. C. vbi de
cri. agi oportet. de quo remittit do. **A**n. ad nō. per se in
§. statuto. c. vt animarum. de consti. in. vj. de delicto au-
tem ibi cōmisso in non ciuem. dicit qd non poterit puni-
ri principaliter. sed bene poterit aggravari pena delicti
cōmissi hic. nam fures famosi suspendūtur. l. capitaliū.
§. famosis. ff. de penis. Ideo p furtis alibi cōmissis ag-
grauabitur. qd famosis reputabitur. furta enī alibi cō-
missa possunt calificare delictum alibi cōmissum. vt. d.
§. hisdem. et l. iij. in fi. C. de episco. audien. in. d. §. hisdē.
quod est bene notandum. Redeo ad glo. in ver. dicunt
etiā. quero cum ea an dicto casu quo dictum est supra
debere fieri remissionem in delictis. an iudex loci vbi
degit delinquens requisitus vt remittat debeat illum
remittere sine aliqua cause cognitione. vt dixit **J**aco.
de rauē. et **J**de. qd sic. in preallegata autentica qua in

provincia. ut ibi nota. per Ly. **A**duertur qz presumptio est pro iudice requirente. de renun. in presentia. & qz requisitus est merus executor: & sic nō habet aliud cognoscere. de offi. delega. pastoralis. §. pe. C. de excep. rei iudi. l. si ut pponis. & pro illis bene facit. d. l. sicui. §. si. ff. de accu. Refert glo. qz alij tenent cōtrariū dicentes qz prece dere debet & premitti poterit aliqualis cause cognitio. nec tenebitur remittere nisi prius illa premissa an incul patus sit reus an non. al's posset de facili euenire qz sine causa infamaretur si sic indistincte ad requisitionē alte rius iudicis ligat' remitteret cū forte esset innocēs qz es set iniquum. facit. l. j. C. vbi de cri. agi opoz. & hanc opi. ut refert glo. tenuit bononie disputādo bartolusius de pret. per. l. diuus. ff. de custo. reo. Ad quod etiam indu cebat. l. ut in arbitrijs. C. de arb. sic residet glo. per quod videtur hanc vltimam opini. approbare idem zenze. di cens qz primo fiat aliqua fides a iudice requirente illi a quo exigitur remissio de crimine ibi cōmisso. ff. de accu. l. non dubium. ff. ad munic. l. de iure. cum simi. fm zēze. do. An. dicit qz si sit requisitio a superiore non exigitur aliqua cognitio. qz statim parendum est nec causa que renda est. de temp. ordi. ad aures. de appel. cum parati. Si a pari vel inferiore. tunc fit in facultate requisiti req rere aliquam cognitionē. ar. eorum que no. de offi. ordi. c. j. post Inno. & hec vera quando fit requisitio a princi pio processus. sed si fiat de iam cōdemnato. dicit Paul. qz fiet absqz aliqua cause cognitione. de rap. c. j. alle. di ctum Inno. in. d. c. j. do. An. credit standuz indistincte distinctioni precedenti absqz hac limitatione per iaz di cta. & hoc in delictis. An autem remissio locū habeat in contractibus. tangit hic Paul. quod habetur de fo. cō pe. romana. §. contrahentes. in. vj. & communiter per il lum. §. dicitur qz non. & hoc tenet Paul. in. d. auē. qua in provincia. primo quia. l. non cauetur. secūdo qz al's eua nesceret. l. que dicit qz promittens soluere certo loco ali bi potest cōueniri ne sit in eius potestate. ff. de eo quod cer. loco. l. j. non ob. qz delicta & contractus parificātur. ff. de iudi. l. omnem. quia parificant' quo ad foruz. de fo ro cōpe. c. si. & non quo ad remissionem pene. in delictis enim ratio quare fit est propter exemplum. ff. de pe. aut fra. §. si. que ratio cessat in contractibus. nec ob. & de pri uile. c. j. vbi dicitur qz sunt remittendi. quia quo ad deli cta non quo ad contractus illud est intelligendū. bene potest tamen iudex ordinarius iniungere vt responde at coram ordinario & citare vt illuc compareat. sed non eum inuitum remittere. & idem in criminali ciuilit' no. qz non habet locum remissio fm Paul. per. d. §. si quis ve ro comprehensoruz. qz tunc pene impositio non est alijs in exemplum fm Paul. de le. de bonofi. quod requirit d. §. Glo. homoligius. pmo remittit de homagio di cens id quandoqz appellari hominuz. quandoqz homi nis ligium. dicit etiā vnde dicat ligius. qz dicitur quasi ligatus. vel ligius quasi legalitatē seruans. de hac mate ria vt glo. refert. Martinus de fauen. fecit vnū tracta tum quem Spr. posuit latius illum prosequendo in tit. de feu. §. ij. An autem sit aliqua differentia inter homi nem ligium & vasallum. dicit qz sic. quia hominis ligius fit solum imperatori vel regi intellige fm Paul. superio rem etiam non recognoscēti nullius alterius salua siue excepta fidelitate. in vasallat' autem vel fidelitate ex cipitur auctoritas vel fidelitas alterius saltem impera toris. vt in libro feud. de probi. feu. alie. l. imperialē. hinc insurgit qz quis nō potest esse homoligius duorum. sed bene potest esse homoligius vnus & vasallus alterius. ut hic patet. & similiter pōt esse vasallus plurimuz. de quo no. in preaf. §. ij. & x. & ver. se. Guil. aut hic dicit qz homo ligius fit pro tēporalibus nō pro spiritualibus. de reg. iu. indignū. subdēs qz est obligatio plus inducta ex vsu

qz ex iure. tñ iure fulcitur: qz per cōuentiones tales pōt qz se obligare. ut facit homo alterius. C. de agri. & cēsi. l. cū scimus. l. i. xij. & de tabulis. l. si. l. x. vbi no. fm zēz. & c. Glo. non sufficit. colligit ex littera per nō subditū nō posse cōmitti crimen lese maiestatis. qd dicit Guil. pro cedere etiā si ipse nō subditus esset. al's vasallus & extra iura feudi deliquerit in dñm suum qzuis imperatorē. ut hic videtur pbari & c. Glo. nō habebat. colligit ex lit tera nō valere sententiam ex cuius tenore deprehendit iniquitas. de quo remittit ad no. per Inno. de re iud. cū Bertoldus. no. hanc glo. qz sepe alleg. Glo. debitis. querit supposito qz sententia lata in regem fuisset iusta. an debitores per iuramentum eidez obligati debuissent soluere dicta regi. remittit ad no. post Hosti. de cēsi. si gnificauit. super glo. ij. Guil. hic dicit qz debitores tales nō possent absqz peritio solutionē tardare: qz plus dē obedire deo cui iniuriat qz imperatori. xj. q. iij. iulianus. appellet ergo debito tpe hz eū. al's sibi imputabit. ff. de mino. l. ait pretor. j. rñ. hoc tēperat esse verū qñ sentētia est iniusta. secus si ex sentētia iusta bona essent alicuius cōfiscata. qz tūc tali fisco quasi heredi de debito esset re spondendū. l. si. C. de bo. dā. fm guil. qd satis putat do. An. procedere & c. Glo. fidelitat'. op. qz papa nō ha beat se itromittere de subditis imperio. s. de iudi. nouit. Soluit illud verū regulariter fallit ratione criminis. de hereti. c. si. propter quod absoluere pōt etiam a fidelita te subiectos imperio. xv. q. vj. alius. & c. nos sanctoruz. & eo. ti. c. ij. in. vj. & hoc procedit ex superioritate quā ha bet papa ad imperatorem. ut patet hic in fi. & c. Glo. subiecte. inducit litterā in arg. ad no. per Jo. xvj. q. vij. si lijs. in prima glo. vbi no. qz per dānationem vel confisca tionē iudicis secularis non perdit quis in patronatus. nā pro illo dicto bene facit hec littera. Glo. bene istā glo. ex qua habes qz bonis confiscatis non confiscatur in patronatus. & hoc tenet glo. que hic allegatur in pñ ci. que tñ ad partem arguit qz confiscetur. alle. vj. q. j. si quis in militibus. ff. de iurepatro. qui contra. pro prima parte facit. qz in patronatus habet auctoritatem cano nia. de iurepa. c. j. & ij. Bar. brixien. ibi concludit qz euz vniuersitate possint priuari tali iure. sed sine vniuersita te nō. do. An. dicit se audiuisse qz Lap. illud tenet qd confiscet. sed dicit se nō vidisse qd moueat euz forte mo uetur fm eū. quia in patronatus successione potest trās ferri in alium etiam extraneū heredem & per alium cō tractū vniuersalē. xvj. q. vij. considerandū. vbi de hoc. & c. si plures. de iurepatro. ex litteris. & c. cū secūdo. nec obstat si dicatur qz exigatur licētia episcopi a quo tenet de iurepa. c. qz autem. quando fit translatio in laicum si cut est fiscus. patet de iurepatrona. c. j. in. vj. quia dici po test qz non exigitur in alienatione vniuersali. maxime in heredis institutione & qui habetur loco heredis. ut no. de iurepatro. cum secundum. & sic remanebit verum di ctum glo. in. d. c. filijs. in particulari publicatione ut tūc non transeat. secus in vniuersali publicatione. Sed pre dictis obstat iste tex. qui vult qz dignitate quamuis ab ecclesia tenet non possit priuari per iudicem secularem & sic per iudicē seculares non posse priuari iurepatrona tus quod ab ecclesia tenet. & hec pars placet do. An. nec obstat qz tale ius transit cum vniuersitate. quia hoc ius est intrāmissibile ad alios nisi quatenus ecclesia p mittit. sed pmittit tñ in pñctibus & actibus voluntarijs & que principiant a volūate ipsius. ergo cū nō appare at permissum non publicatur nisi consentiat episcopus publicationi. vel si vis tenere qz publicari debet. debet ad fiscū ecclesie. & sic in patronatus potius acquireretur ecclesie qz qz approprietur fisco seculari. Ad hoc quod no. Barto. in. l. cūctos populos. C. de summa tri. vbi di cit qz si sit publicatio bonorum alicuius habentis bona

in alio territorio confiscatio applicabitur ad fiscum loci in quo sunt bona. et sic applicabitur hoc ius ecclesie. Ad hoc glo. de co. ces. p. b. q. diuersitate. Item q. deficit potestas in priuato cum hec applicatio fiat in fisco per viam iurisdictionis et iurisdicatio cessat in iure quod tenet ab ecclesia. Item q. qua ratione feudum quod tenet ab ecclesia non confiscatur ex defectu potestatis per iudicem secularem ut hic eadem ratione et fortior ius patronatus quod habet aliquid spiritualitatis super quo nec directe nec indirecte habet aliquam iurisdictionem laicus. nec de eo possit iudicare. ut patet de iudi. quanto. et si dicatur iudicabit super vniuersitate bonorum non super iure patronatus. dicitur do. An. aduertendum. q. non procedit argumentatio seu dispositio in qua dicimus quod non possumus in specie possumus in genere in his que pendet a iurisdictione. ff. de bo. auc. iudi. pos. in l. cum omnis. §. si. de costi. ut animarum. §. si. in. vj. q. semper genus iurisdictionis restringit ad supposita potestati. nec valet si dicatur quod saltem procedat quando publicatio fit indirecte et in consequentia ex quo a statuto vel iure fit publicatio. q. in exemptis a iurisdictione laici saltem ut ga spiritualia nec directe nec indirecte iudicat laicus. de ordi. cog. tuaz. Ad hoc q. ius civile hoc non potest ex defectu potestatis. et similiter nec statutum. ar. de p. sti. ecclesia sancte Marie. et est causa. q. statuere potest a iurisdictione que cessat in talibus in laico. per quod putat secure do. An. tenendum quod ex delicto non publice ius patronatus fisco seculari. sed si publicent bona ex dispositione iuris cois poterit tunc ecclesia declarare delictum et confiscare bona fisco ecclesie et effectus erit quod ius patronatus extinguetur et ecclesia remanebit libera sub episcopi potestate. Ad hoc quod no. Archi. xvj. q. vij. considerandum. Glo. licuerit. colligere voluit ex littera quod ea que sunt iuris naturalis non possunt tolli per superiorem etiam papam vel imperatorem. quod inducit ad no. per Inno. de consuetudine. que in ecclesiis. et l. cogitur. C. si contra ius vel vti. publi. et per Hosti. in sum. de rescrip. §. quas vires. vj. q. dominum rei sue non posset alicui offerri sine causa. quia est de iure naturali sue gentium. Inducit etiam ad questionem de qua in cle. sepe. in ver. defensionis. j. de verb. sig. ut vj. dato quod alicui iudici concedat liberum arbitrium. tamen hoc non ob. teneatur in processu preiudiciali partem citare. q. hoc non intelligitur concessum cum nec concedi poterit ut hic. facit quod no. Bar. in l. j. ff. de testamili. et in l. si filius. ff. de dona. et in l. cum mulier. ff. solu. matri. et quod ibi etiam no. Bal. Glo. vulgi. notanda est propter auctoritatem opi. vulgi. Glo. succedimus querit an vacante imperio legatus de latere succedat in potestate imperij in prouincia in qua reperitur. dicitur gl. q. non. quia hoc solum competit pape. arg. huius littere. et no. in Spe. ti. ij. §. nunc ostendendum. ver. xix. de potestate autem pape plene habetur per Inno. de fo. compe. licet. Glo. vltima no. quando q. id quod est nullum reuocari quatenus de facto processit. et alleg. bonas concord. facit. l. j. et quod ibi no. ff. de ser. quod no. pro sustentatione libellorum. Sequitur.

De appellationibus. Rubrica.

De iudicibus duo

bus. Due sunt partes que patent. secunda ibi: est tamen. Primo tamen ponit dictum. Secundo illud determinat et declarat. C. no.

primo quod ad validitatem appellationis exigitur quod fiat coram iudice a quo. C. no. secundo practiciam appellandi ubi sunt plures iudices a quibus appellatur. et facile non potest eorum copia haberi. q. sufficit appellare a maiore parte. ex quo no. casum in quo ubi actus competit ad plures

ut plures non ad plures ut corpus sufficit maior pars. C. no. tertio quod si substantiale appellationis est quod oportet quod post appellationem petant apostoli. C. no. quarto quod appellatio est intimanda appellato ignoranti. ex quo apparet quod in absentia partis potest appellatio interponi. et etiam parte non citata dummodo postea intimetur. aliter non exigeret intimatio si citatus non compareret. C. Et no. quod non sufficit appellationem intimare nisi collatio et termini prescriptio intimescit. C. no. quinto quod iudex etiam appellationi deferens potest statuere terminum appellati. nec quo ad hoc dicitur ex delatione iurisdicatio suspensa. vide e. ti. cordi. in. vj. et c. cum appellationibus. in glo. et in nouel. C. no. sexto quod appellationi deferre et terminum statuere sunt diuersa. et sic per terminum statuitionem non deservit iudex. de quo vide de ap. oblate. per Jo. an. in. d. c. cum appellationibus. C. Op. quod separatim non appellet sed ab omnibus. C. de pe. here. l. si. ubi a toto senatu qui erat ceterum numero appellatur et supplicat et non separatim. Sol. ibi competeat iurisdicatio pluribus ut collegio hic pluribus ut pluribus. quilibet enim habet iurisdictionem in solidum quous omnes habent simul exercitum. de rescri. pastoralis. de offi. dele. prudentia. §. Guil. C. Op. quod sufficiat appellare ab uno. q. quilibet habet solidam iurisdictionem ff. de of. consu. l. vna. Sol. hic in pluribus delegatis. ibi in pluribus ordinariis. q. delegati l. solidum habeant habitum iurisdictionis. non tamen solidum habent exercitum. et ideo sicut actu et exercitio soli non procedunt sic a solis non appellatur. de quo dicitur ut habet de of. dele. prudentia. §. Guil. Sed tunc ultra obuiat. q. sicut separatim actu non procedit sed regitur maior pars ex quo ad eos ut plures non in solidum spectat. sic nec separatim debet appellari. So. de iure hoc dicendum. sed hoc hic statutum est dispensatiue preter ius ut facilius ius appellandi exerceatur. q. aliquando est difficile omnes simul habere §. inueniente. q. sicut stat sententie maioris partis eorum. ubi inuicem contradicunt. ff. de re iudi. l. duo ex tribus. sic sufficere debet si a maiori parte appellet ad hoc. q. etiam maior pars potest prefigere terminum. ergo et similiter a maiori parte appellari. q. contrarium est eadem causa. de iure iur. c. j. §. in 3. c. C. Quero an appellans debeat intimare delationes appellationes seu refutatorias. dicitur hic zenze. et Pau. q. non. q. hec intimatio fit ad finem certificandi appellatum. ut sciat causam deuolutam ex delatione iudicis. quod in refutatione non est necessarium. Idem dicit de circuitu iudicis. q. principale negocium defert ad superiorem. ut. d. c. cum appellationibus. C. Quero an intimatio sit facienda iudici quando in eius absentia appellatur. zenze. dicit quod non. q. hic dicitur fienda parti. et si iudici idem voluisset hoc expressisset. §. eo. copil. de elec. cle. causam. Numquid autem hodie in qualibet appellatione fit intimatio fienda. videtur quod sic. ut hic et in Spe. eo. ti. §. qualiter. §. cautus sit etiam. de quo dicitur in. d. cle. causam. Quid si delatio intimescit et non terminus. dicitur quod non sufficit intimare terminum tamen q. non habet vim delationis. ut no. eo. ti. cum appellationibus. in. vj. ij. q. vj. appellatione. et no. de ap. oblate. expedit ergo et appellationem et terminum assignationem ad arripiendum vel se presentandum intimandum. e. ti. cum sit. §. in Pau. C. Quero de effectu vere intimationis. dicitur Lap. q. effectus est quod si non intimetur appellatio non arceat appellatum ad aliquid ad quod arceat si esset ei intimatio facta. alle. §. de elec. cle. causa. per quod dicitur quod appellatio ante intimationem non habet appellationis effectum ut interim attentata reuocentur. Et hoc verum dicitur quando intimari potest. aliter secus dummodo fiat quod habet in. d. c. causaz. facit. e. ti. si iustus metus. licet ergo appellatio legitima eximat appellantem a iurisdictione iudicis et potestate eius a quo appellatur. directe tamen intelligi debet. cum fuerit intimata ei contra

quē interponit. secus in priuilegio exemptionis. qz etia
 si in noticiam eius cōtra quē interponitur nō veniat exi
 mit priuilegium. vt in. c. qz cunctis. de cōces. prebē. in. vj.
 fm Lap. cōtrariū cōmuniter tenetur. s. de elec. cle. cau
 sam. qz l3 defectus intimationis tollat effectum qz causa
 sit in curia. nō tamē tollit alios effectus appellationis.
 Querit hic Lap. de defectu delationis dicit qz qñqz
 fit a iudice delatio. z tunc refert si non est iudex in causa
 illa deferens solus articulus super quo est delatū deuol
 uitur ad iudicem ad quē. vt no. Spe. in ti. de ap. s. qua
 liter. ver. porro. z in si. ver. qz aut dixi. z Jo. an. e. ti. cū ap
 pellationibus. in. vj. si autem in principali est cōpetēs iu
 dex deferens. tunc dicit qz causa deuoluitur ad superio
 rem etiam principalē z corā ipso tractanda est z finien
 da. vt in. d. c. appellationibus. qñqz fit delatio a parte z
 tunc nō transfertur nisi articulus appellationis. vt dica
 tur in curia ad illum non sufficit mittere procuratorē ad
 impetrandū z cōtradiciendū. sed oportet qz mittatur in
 structus. qñqz non solum defert. sed dicit appellatus qz
 vult causam appellationis z pncipalē esse in curia z ibi
 diffiniri. z tūc tota est in curia. vt. e. ti. cordi. in. vj. z no. in
 Spe. e. ti. s. predicto. ver. iij. z c. Nunquid autē iudex in
 uito appellato vel appellante possit deferre z appella
 tus inuito iudice. tenet qz sic. alle. no. p. Jo. an. post l3o
 sti. de ap. interposita. in s. aduersario. fm Lap. Quer
 ro an prefixio termini debeat intimari siue ab appellan
 te siue a iudice fuerit pfixus. Dicit Lap. qz sic. de appel
 lato non dicit. qz iste nō pōt terminum prefigere. vt no.
 Guil. in Spe. eo. ti. s. qualiter. ver. porro. z prosequitur
 hic de triplici termino quē posset statuere iudex z quez
 non. qd satis est expeditū. per no. eo. ti. ex insinuatione.
 dicit tñ qz l3 iudex ad quem non posset statuere terminū
 appellationi siendeboc potest iudex ad quez. vt no. gl.
 de do. z contu. cu3 olim. in pe. glo. Quid si iudex appel
 lationis assignat terminū appellanti ad se presentandū
 corā iudice ad quem. z ad faciendā fidē de hoc quo ter
 mino assignato cōparuit appellans corā iudice ad quē.
 sed nō fecit fidem de cōparitione vel presentatione iudi
 ci a quo. an habebit ppeatio pro deserta. z an poterit
 post terminū facere fidem de representatione. dicit Lap.
 qz l3 putet ex hoc puniendū eum. z quo ad hoc nō suffi
 cit se presentasse. non tñ putat appellationē haberi pro
 deserta. qz non est iure expressum. ad hoc de sen. excō. is
 qui. j. rñ. in. vj. putat tamen qz si iudex cōminatus ei fue
 rit qz si in termino sibi assignato non facit fidez de dicta
 presentatione qz habebit appellationē pro deserta z qz
 non erit deserta ipso iure. sed mediante iudicis pñcia
 rione nisi ex tūc pronūciasset pro deserta haberi s3 La.
 hoc vltimū nō placet do. An. qz non pender a potesta
 te iudicis a quo tollere appellationis effectus nisi vbi a
 iure hoc exprimitur. Absurdus enim esset hoc pendere
 a potestate iudicis a quo qz posset omni casu facere qz
 appellatio esset deserta cōminando etia3 vbi hoc a iure
 non permetteretur. Item hec potestas reseruatur iudi
 ci a quo quatenus vt statuatur terminos. qz tendit in faci
 llore exitū appellatiōis. sed qz fiat intimatō iudici a quo
 hoc non tendit ad faciliorem exitū. immo principaliter
 ordinatur ad suscitandā suam iurisdictionē. qd non de
 bet in eius esse potestate. Querro an qñ iudex non de
 fert possit terminū assignare. Inno. qz non. de accu. c. fi.
 contra no. Spe. e. ti. s. sequitur videre in forma que po
 nitur in quarta parte fm Lap. z hoc verius est tenendū.
 Glo. j. in ver. z qd dicit. querit an cle. locū habeat siue
 iudices ordinarij siue delegati sint. Rñdet qz sic. quin
 immo plus dicit qz nedū in delegatis ad causas. sed eti
 am in executoribus ad gratias z etiā in arbitro iuris a
 quo potest appellari. de offi. dele. ab arbitro. in. vj. Ad
 uet qz eadē est ratio. z sic ide3 ius. de pñti. translato z c.

Glo. ij. querit an cle. locū habeat in qualibet appel
 latione siue in iudicio siue extra appelletur siue a sentē
 tia siue a grauamine. dicit qz sic. pro quo facit. qz eadem
 est ratio. z qz cle. indistincte loquitur. Nota bene ex
 glo. qz in appellatiōe extraiudiciali que interponit a iu
 dice est appellandū coram iudice si potest. quod no. cō
 tra istas appellationes que extraiudicialiter interponū
 tur a processibus executorū qñ appellat a parte. qz In
 no. videtur velle qz in absentia possit appellari contra
 no. eo. ti. si duobus z c. Glo. forte. querit quid si ha
 beri possit copia iudicū. an nihilominus sufficeret appel
 lare a maiori parte eorū. qd dicit sic per banc dictionē
 forte. que no. necessario nō exigi. qz copia haberi nō pos
 sit. sed ideo hic dixit qñ copia haberi non possit: qz ante
 istam constitutionē tunc demū solū diuim de facto ap
 pellabatur qñ cōmuniter iudices haberi non poterant.
 vnde enim seruabatur qz requirebant singulariter z di
 uim vt simul conuenirent. zenze. variavit. qz primo cō
 cordauit cu3 dicta glo. dicens qz dictio forte. hic no. cau
 sam difficultatis z non est causa finalis sed impulsua.
 qua cessante non tamen cessat constitutio. ff. de consti
 pecu. l. j. s. secum. de ver. sig. abbate. z est ratio. qz consti
 tutio plus est ab auctoritate principis qñ a tali causa. iō
 causa cessante remanet z auctoritas principis z consti
 tutio super eo fundata. ff. de legi. l. deniqz. de offi. deleg.
 c. fi. cum ibi no. nec ob. s. eo. c. fi. qz loquitur quando ap
 pellatur ex toto in absentia postea mutauit. zenze. etia3
 dicit qz in presentia iudicū est appellandū si eorū copia
 possit haberi. ff. quando app. sit. l. j. s. dies. al3 secus. vt
 no. Bu. z Inno. e. ti. c. fi. z c. suggestum. z sic cōcordan
 tur glo. Inno. z c. fi. z c. dilectis. in glo. pe. Ad hoc eo.
 ti. si duobus. s3 zenze. Do. An. credit qz vbi est vnus iu
 dex vel plures quo ad hoc vt corā iudice vel aliquibus
 arctetur appellare vbi sunt plures. z non sufficit appel
 lare in absentia locus sit distinctioni an possit vel nō. vt
 dixit vltimo zenze. sed quo ad hoc vt non arctet coram
 omnibus appellare vel simul non est necesse qz subit ca
 sus impossibilitatis vel difficultatis. qz potest appellare
 diuim z coram maiori parte etiam illo non subsistente.
 sic intelligit hunc tex. qz al3 non dixisset fore. quod est
 notandū fm eum. qz per hoc habes quando ius in cau
 sa assignanda apponit verbū forte non assumit istā pro
 causa finali. quia apparet qz super illa se non firmet. sed
 pro causa impulsua. quod est bene notandū z c. Glo.
 simul opponit. z videtur qz sit necesse ab omnibus iudi
 cibus simul appellari. vnde op. de no. per Inno. de of
 fi. dele. cum super. pro quo facit: qz cu3 non possit appel
 lari nisi a grauamine z vnus solus ex pluribus iudicib3
 non possit grauare. cum vnus solus non habeat iurisdic
 tionem. igitur z c. Solu. glo. qz illa fuit opi. Inno. que
 hic corrigitur si intellexit qz simul sit ab omnibus appel
 landum intelligendo qz requiratur qz simul sunt cōgre
 gati in vno loco tēpore quo appellatur. Si vero intel
 lexisset qz simul esset ab omnibus appellandū respectu
 forme appellandi z interpositionis appellationis dato
 qz solus maior pars sit in vno loco cōgregata. tūc dicit
 glo. qz pōt procedere dictū Inno. qz istud hic non tūc
 tur nec corrigi. qz separatiz appelle. tñ ab omnibus ap
 pellandū est. fatetur tñ glo. qz vnus ex pluribus iudici
 bus solus procedere possit. qz tūc si procederet solus ab
 illo solo possit appellare. facit ad primū qd no. de arbi.
 c. ij. in. vj. Glo. bene istā glo. s3 do. An. pro cōcordia
 testium si dicant testes qz tales possiderunt simul tales
 rez. z alij dicunt qz tempore quo vnus possedit alius nō
 possedit. Naz certe possunt saluari vt notetur simultas
 in actu possidendi non simultas in tēpore z eodē modo
 si testes aliqui dicūt qz tales simul cōmiserūt adulteriū
 cum tali. vel turbauerunt possessionem talis z apparet

q̄ inter actuz vnus ⁊ alterius fuerit diuersitas in tpe ⁊ etiā in loco saluant testes. vt illud verbū notet simultatem in actu nō predicamentū loci ⁊ tps. quod est bene notandū. vide glo. no. que dicit idē de verbo pariter in c. bone memorie. de elec. in glo. si. quod no. q̄ illaz de facto alle. do. An. ad saluandum vnum testem quo facto non fuit mitriatus ⁊ erat de contrada sancti Fridriani in florentia vbi testes multum sunt infamati ⁊ c. Glo. coram episcopis. colligit in presentia iudicis esse appellandū. alle. no. de elec. vt circa. in. vj. ⁊ de ap. suggestuz. vbi de hoc. ⁊. ij. q. vj. bīduū. Dicit hoc verū q̄ appellatur iudicialiter a iudice. vt hic ⁊ de app. si duobus. ⁊ q̄ ibi no. Idē si appelletur ab eo vt iudice extraiudicialiter vt dicit Guil. Si vero appelletur a parte sentit Inn. q̄ nō sit necesse appellare coram iudice vel parte. de ap. cōstitutus. in glo. pe. tutius est q̄ appelletur in presentia vel saltey intimes ⁊ c. Glo. maiori. querit quid si essent tñ duo iudices ⁊ non plures. dicit q̄ coram illis ambobus esset appellandū. q̄ ibi non est reperire maiorem partē. ⁊ hoc si saltē diuisim possunt haberi l3 nō simul. quid autē si nec simul nec diuisim possunt haberi q̄ sūt duo vel q̄ sūt plures maior pars nō potest haberi simul nec diuisim. quid erit tunc fiendū. dicit glo. q̄ facta protesta- tiōe quomodo per eū nō stat quominus corā oibus vel maiori parte appellat coram illo vel illis quez vel quos potest habere. ⁊ si nullū potest habere ⁊ protestef ⁊ ap- peller coram publicis ⁊ honestis personis. de ap. c. si. de offi. ordi. pastoralis. ⁊ si habere possit copiaz iudicis ad quē corā illo appeller facta dicta prestantione ⁊ sibi non nocebit ex quo per eū non stat. vt in iuribus prealle. ⁊ c. Glo. appellare. querit de intellectu littere. ⁊ dicit q̄ mēs littere est q̄ appellatio ⁊ apostolorū petitio separa- tim fieri possit. idē etiā ipsi iudicibus existentibus sepa- ratim ⁊ non simul. quidā cōtra fm zenze. Adouet q̄ sic intelligēdo hoc. c. corriget alia iura. q̄ est vitanduz. de elec. cū expediat. in. vj. Unde dicūt q̄ vbi separatiz non determinat nec respicit vbi appellare. sed vbi pe- tere. vt ordo scripture seruet. ff. de le. ij. cū pater. §. j. ⁊. ff. ad treb. l. heredes. §. si. dicit q̄ glo. est vā q̄ separatim po- terit appellari. q̄ graue esset idagare q̄ omnes vel ma- ior pars essent simul. ⁊ etiā verbū separatim in tex. posi- tuz respicit ⁊ referet etiā ad verbū appellare. sicut ad ver- bū petere apostolos. Non ob. q̄ correctio sit vitāda. q̄ iura non arctant ad appellandū ab omnibus simul. nō ob. ordo scripture circa verbum separatim. q̄ hoc non curatur ex quo de mente constat. ff. de solu. l. nec ordo. fm zen. Glo. ignorant. querit an scienti debet fieri in- timatio. hic dicit q̄ nō. per regulam eū qui certus est. ⁊ hic a contrario. fatetur tñ q̄ presumit ignorantia nisi ali- ud probet. vt in regula presumitur. Glo. delationis. querit quare nedū appellatio. sed etiā delatio est intima- da. Rndet q̄ nedum articulus appellationis sed etiam negociū principale est in curia. s. e. cū appellationibus. in. vj. q̄ als ex sola appella tiōe ptingeret. ideo vt pars appellata plene sit instructa o3 vtrunq3 intimari. deinde q̄ hec ponunt vt diuersa deferre appellationi ⁊ prefige- re terminū. glo. inducit decre. ad no. in prealleg. c. cū ap- pellationibus. v3 q̄ iudex deferens appellationi possit prefigere terminū appellanti. nec tñ ex hoc q̄ terminuz prefigat dicitur detulisse nisi aliter appareat. de quo di- cendū vt ibi ⁊ c. Glo. prefixionis. querit ad qd sit pre- fixus terminus appellanti. dicit q̄ ad iter arripiendum vel se presentandū. nam ad hoc potuit statuere terminū iudex a quo. s. eo. cum sit romana. quasi non ad profe- quendū. de quo. s. e. ex insinuatione. ⁊. C. de appe. l. pre- ses. Quare autem hec termini prefixio sit intimanda ap- pellato. Respondet glo. q̄ multa pōt operari circa de- fensionem appellationis ⁊ circa cōparationē fiendam ⁊

processum fiendū in absentem velut cōtumacem. s. e. se- pe. C. Juxta predicta querit glo. nunqd hec termini sta- tutio possit fieri separatiz per ipsos iudices. videt q̄ sic per hanc litteraz. Glo. dubio. forte dicit q̄ forte mēs littere fuit in oppositum. s. q̄ post appellationē interpo- sitam separatim iudices debeant simul cōuenire ⁊ defer- re vel statuere terminū. ⁊ postea debebit appellatio in- timari. ⁊ sic residet gl. Hic sunt vidēda duo s3 do. An. primo an quilibet separatim possit deferre appellationi ⁊ apostolos cōcedere. Scdo qd si vnus dat dilatorias alter refutatorias. Glo. hic vt vidistis sentit q̄ actus oēs qui spectant ⁊ respiciūt iudices simul debent expe- diri. l3 actus respicientes partes possint separatim expe- diri ⁊ fieri. idē tenet zēze. ⁊ assignat causas: q̄ sicut sepa- ratim nō possunt pcedere. ita nec separatiz tales actus facere. ar. de of. deleg. prudentia. maxime cū delatio sit actus ex quo surgit priuatio iurisdictionis. de ap. cū ap- pellationibus. in. vj. sicut in simili dicimus in tutoribus q̄ l3 possint auctorizare solide pupillis. non tñ in actu p- quē finit eoz potestas. C. de aucto. prestan. l. si. J Pau. dicit q̄ alij sunt regrendi ⁊ si volunt conuenire faciant si- mul si nō volūt possunt apostolos pcedere sicut pōt ab eis appellari. ⁊ hoc quo ad sui exonerationē ⁊ euitatio- nem pene. de quo. eo. ti. de priore. ij. q. vj. decreto. C. e. ti. quonā iudices. s. eo. vt super. ij. q. vj. bīduū. l3 sit melius q̄ in dando apostolos oēs conueniant si possunt ⁊ vo- lunt. Naz als ex facto maioris partis nō deferentis iste sine causa puniret cōtra id. de cōsti. c. ij. fm J Pau. Lap. hic tenet q̄ sicut appellari potest diuisim. ita poterit in- distinte ⁊ diuisim dare apostolos vt sic nō ad imparia iudicent iudices ⁊ appellans. do. An. dicit tenendū ef- se primū qd dixit J Pau. verius esse cū sit in potestate iu- diciū simul puenire. Ad scdm. s. q̄ vnus dat dilatorias alter refutatorias. dicit hic J Pau. deferentē posse peni- tere ex quo alius nō defert si solus non possit pcedere. als nō posset penitere si solus pcedere posset. vel si alij nō deferētes esset minor pars. q̄ p delationē vnus vel minoris partis iurisdicō aliorū non perditur cū in eis in iudicialibus non trāfferatur. ff. de re iudi. l. duo ex tri- bus. no. de re iud. c. si. de arbi. c. ij. in. vj. ⁊ per consequēs ipse iurisdicōne retinuerit per personas aliorū cum sit penes omnes. ar. eo. ti. c. pe. ⁊ sic appellanti nullum ius est quesitum nec iurisdicō ad superiores delata. quare sine alterius preiudicio penitere pōt. sic intellige. c. mu- tare. de re iudi. in. v. de elec. auditis. ⁊. c. scriptum. de ap- pel. constitutus. Item q̄ talis deferens non dicitur fun- ctus officio suo cū res non sortiat effectum. q̄ hec de- latio non fit ab eo qui possit. ⁊ sic nō obstat. de of. dele. in litteris. ⁊ de ap. intimasti. ⁊ fa. q̄ ibi no. Hosti. Jrez ne haberet prātem volēdi. ⁊ sic nō ob. regula q̄ semel placuit. de reg. in. in. vj. s3 Jo. an. ⁊ J Pau. Lap. dicit q̄ si sint in numero pares deferētes ⁊ refutātes erit i. optio ne iudicis supioris quā acceptet ⁊ illa valebit ⁊ opera- biff effectū suū. ⁊ hoc in delegat. in ordinariis videt va- lere illa que facit pro reo. vt i decre. duo ex tribus. de re iud. Si autē sunt in dispari numero valebit in qua maior pars cōuenit. de rescrip. pastoralis. de arbi. c. ij. in. vj. ita q̄ si sint dati cū clausula q̄ si ambo. vel q̄ si nō oēs duo vel cū clausula oēs duo vel alter vestrū vel sifi. ⁊ sunt in pari numero vna partiū deferente alia nō. ⁊ pars nō de- ferens pcedat eius pcessus pendebit ex futuro eventu vtrum valeat necne. habent enim locum predicta quan- do in simul procedebant. Naz si vnus eoz eo casu quo poterat procederet ⁊ ab eo appellaretur ipseq3 appel- lationi deferret. tunc deuolueretur ad superiorem per suam delationem causa principalis ⁊ precluderetur via procedendi collegis. de officio delegat. cum plures. §. porro. in. vj. ⁊. capitu. cum super abbatia. Est autem ad

uertendū qd si illi qui deferunt appellationi sunt maior pars nō est locus penitēdi ei qui detulit. secus si minor pars. vel ille qui nō poterat solus pcesserit et detulerit. qz tūc penitere potuit et reuocare delationē sūm Lap. de quo dic vt. s. e. cū appellationibus. in. vj. per Joā. an. in nouel. ¶ Glo. vltima querit an hec intimatio sit facienda si ab oibz simul appelletur. vel qñ est vnus iudex solus et ab alio appellat. dicit qd sic. qz eadē est rō. igit et c. de cōsti. translato. ¶ Deinde in v. et aduerte op. et videt qd nō sit necessaria intimatio delationis vel termini. sed solū appellationis. vt in cle. causaz. de elec. Soluit qd diuersitas casus tollit cōtrariū. qz ibi loquitur qñ appellatur in causis beneficialibus ad papā. hic qñ appellatur in alijs. Ratio diuersitatis est. qa cause beneficiales sui natura per appellationē deferūtur ad curiam etiā quo ad negociū principale. et etiā ibi statuitur terminus a iure. vt patet de elec. statuimus. in. vj. et ideo sufficit appellationē intimare. qz alia velut a iure communi disposita ignorare non debet appellatus. in alijs causis est secus. ideo in illis delatio et termini assignatio que fuerit ab homine cū in his pretendi possit probabilis ignorantia debet fieri intimatio taliū. vt hic dicitur cum glo. cōcor. 3ē. 3e. ¶ Mo. tñ glo. pro eo qd no. de elec. cupientes. in pñ. in. vj. vj qd in beneficialibus quelibet appellatio ne dū a diffinitiva. sed etiā ab interlocutoria deuoluit negociū principale. et sic per hoc limitat decre. vt debitus. s. e. qz locus habebit in alijs et c. An vt si nō pareat termino iuris. de quo in. c. j. de elec. in. vj. surgat ex hoc pena desertionis appellationis. dicit qd non. sed solū est pena processus in absentem. vt ibi no. sūm Lap. et c. ¶ Sed iuxta hoc querit quid si iudex a quo appellatur in causa beneficiali defert appellationi et assignat terminū. de quo in d. c. j. vel alium cōsentientibus partibus vel non contradicentibus ad iter arripiendū vel se presentandum et appellans vel appellatus hoc non facit in termino. an appellatio debet haberi pro deserta. videtur qd sic. sūm euz si nullum subest impedimentū. ar. s. eo. personas. et c. cū sit. et j. eo. qd diu. sūm Lap. et Ab. ¶ Mo. bene hic Lap. qa videtur velle qd in beneficialibus terminus alius qd sit a iure statutus non possit statui a iudice partibus contradicentibus. quod est notandū h3 do. An. adde glo. in. c. cupientes. §. qd si per. xx. de elec. in. vj. et quod no. in regula indultum. de reg. iur. e. lib.

¶ Namque rigor. Quattuor
q sunt partes
ficut quattuor dicta. Secundum ibi: verum.
Tertium ibi: similiter. Quartus ibi: quod si determinat
autem no. s. e. ti. ab eo. in. vj. Nam reprobat quod ibi
no. in. iij. glo. et approbat opi. Spe. eo. ti. in quarta par-
te. §. sequitur. in fi. glo. ¶ No. primo actus qui requiritur
in appellante post appellationem interpositam. s. vt pe-
tat apostolos. et no. modum petendi. qz debet eos pete-
re congruo loco et tēpore et sepius et instanter. ¶ Et no.
qualiter intelligitur illud sepius. qz nō intelligitur vt in
teruallato tempore fiat petitio. sed sufficit qd cōtinuo tē-
pore sepius et instanter petatur. ¶ No. secūdo penam
non petentis apostolos qm̄ est certus terminus assigna-
tus. qz debet in termino fieri petitio. et si non petit videt
appellationi renunciare. aut ergo est assignatus certus
terminus per iudicem in dādo apostolos. et debet peti
in termino. alio nō petens cadit ab appellatione. aut di-
xit iudex se daturum infra iuris terminum. et tunc sufficit
qd infra illum terminum petat. et si nō petierit cadit ab ap-
pellatione. et pondera bene. qz talis petitio debet esse in-
stanter et sepiissime. aut respondet iudex simpliciter se da-
turum nullo termino assignato. et tunc aduerte qz hec cle.
nullam imponit penā non petenti. dicit tñ qd qđqđ infra
terminum iuris sunt petēdi. tñ idē est dicendū qd habeat

locum eadem pena s'm do. An. contra tenet glo. dicēs
q' nec tunc sunt petendi. ¶ Mo. penā iudicis non dan-
tis apostolos infra terminū. q' perinde potest appellās
prosequi ac si apostoli essent denegati. ¶ Mo. q' dictio
infra iuncto termino continuo non exigit lapsum termi-
ni. nec etiam desiderat extremitatē termini. sed dicit id
esse infra qd fit in qualibet parte termini. z sic pprie stat
pro intra. quod no. q' si est assignatus alicui terminus z
est certus vt infra terminū nō cōpareat non arctat post
terminūz vel in termino cōparere. sed sufficit q' in quali-
bet parte illius termini intra terminum cōpareat. quod
no. ¶ Opp. q' ex quo sepius sunt petēdi apostoli inter-
uallatim sint petendi. de sen. excō. cōstitutionez. in. vi. ff.
de publi. iudi. l. interdum. C. quō z qñ iu. au. c. qui semel.
ff. de pig. ac. si conuenerit. z no. de iureiuran. breui. Ad
hoc quia actus verbo pluries z instanter iteratus vnus
z idem videtur z nō plures. de ap. bone. xxxi. q. ij. lotha-
rius. ¶ Pau. z Buil. dicūt q' hic est rigor iuris de quo fit
mentio. sed equitas est in oppositum cuius ambo super-
flue tractant hic. An z quando consuetudo preferatur
iuri. de quo de cōsu. c. fi. z. an z qñ equitas rigori. qd est
expeditum. C. de iudi. l. placuit. z per doc. de transac. c.
fi. ideo hoc non est inspiciendum. ¶ Secūdo op. q' nō
arctetur appellans ad secūdo petendum apostolos ex
quo semel petijt eos debite. quia sufficere debet vnica in-
terpellatio. ar. no. de elec. cupientes. §. q' si per. xx. in. vj.
So. s'm Buil. si iudex concedit non sunt iterato petēdi
vt. s. in p. rñ. Idez si expresse denegat. secus si dicit se da-
turum fore sine termino vel dat certum terminūz vel di-
cit se daturū infra terminum iuris. q' tunc propter spez
quā dedit iudex iterato est interrogandus z adēdus.
requiritur autem cū tanta instantia etiā iterato precū q'
iudex a quo appellatur irascatur. de offi. deleg. suspitio-
nis. l. di. si quis prepostera. ideo ad eum mitigandū fit ei
hec instantia z reuerentia vt sic mitigatus superiorē in-
formet quod forte non faceret si arroganter requireret
ar. §. deinde competens. in au. c. de man. prin. coll. iij. zc.
¶ Quero circa ver. verum. quando certus terminus as-
signatur a iudice. nūquid in petitione exigatur pluries
iterato petitio. videtur q' non per litterā que nō repetit
q' debeat iterari. sed dicit q' petat non dicit q' instanter
z sepius. vt in. j. primo rñ. dicit ¶ Pau. q' illud potest hic
subaudiri. vel illud in eo qui tempore appellationis nō
petijt apostolos. hic in eo qui al's petierat. dicit tamen
¶ Pau. z bene q' melius hoc responsum suppleri debet
per illud. ¶ Quero quis habebit eligere diez infra ter-
minum iuris quando iudex statuit terminum iuris. q'
respōdet se daturū infra terminū iuris. dicit Buil. q' ha-
beat eligere appellans z operatur negligētia iudicis q'
electio que sibi competeat transcat ad appellantem.
de consue. cum in tua. in. vj. de preben. si pluribus. eo. li.
dicit tamen hic ¶ Pau. q' non sufficit q' statim compare-
at. q' tēpus congruum subintelligitur quo cōmode po-
tuerit apostolos formasse. Nam si hodie hora tertiāz
dat terminum predictum ad aliquem diem. z ille hodie
statim vel in nonis comparet non est equum nec de mē-
te iuris q' sit termino satisfactum. arg. §. si. huius decre.
Quid si iudex dixerit assigno tibi pro recipiendis apo-
stolis terminum iuris vel ante. s. penultimo die termini.
dic forte hāc alternatiuā intelligi de vltimadie z vltima
hora termini. scilicet trigesima die dum tamen ille com-
pareat tali hora q' possit perfici quod incumbit. de offi.
delega. consuluit. s'm Buil. ¶ Quero quid si iudex rei-
spondet se daturum infra terminum iuris. an debet pe-
ti vel poterit a iudice surrogato infra terminūz iuris da-
ri. dicit q' sic. ff. de iudi. l. iudiciūz solui. z. l. mortuo. z. l.
proponebatur. cui dabitur tantum temporis quantum
supererat de. xxx. diebus qñ deficit primus. ff. de iudi. l.

si iudex & c. **Glo.** tēpore. querit quantum sit tempus petendorum apostolorum datū a iure & a quo tēpore incipiat eius cursus. Rñdet qd est tps. xxx. dierū. & incipit currere a die sentētie sicut ab illo die incepit currere tēpus. x. dierū datū ad appellationē interponendā & sic a die sentētie scite. aīa a tēpore quo incipit currere tēpus predictū datū ad appellationē interponendā. & sic dicit ad intelligendum quod no. s. eo. ab eo. in glo. ij. in. vj. al leg. simile quod nota. in. l. quinquaginta. ff. de excu. tu. ro. Nec ob. predictis qd tēpus petendorū apostolorum sit tñ. v. dierum. vt habet. ij. q. vj. ab eo. qd id verū de iure antiquo. hodie secus in. d. c. ab eo. s. e. in. vj. & c. vt super. Satetur tamē qd nedū hoc tēpus. xxx. dierū datur parti ad petendū apostolos. immo etia & iudici vt tradat. vt in iuribus prealle. vnde tradere debet etiam non requisitus. non tñ videtur puniri nisi fuerit requisitus. facit qd dicitur in simili de expen. C. de iudi. properandū. §. si aut alterutra. Stat ergo cōclusio glo. in effectu qd a tpe scientie sentētie late incipiat currere tps petendorū apostolorū. Nam ab illo tempore incepit tēpus decē diū datū ad appellandū. l. ab eo. C. quō & qñ iudex. Idē Guil. alle. C. de tēp. ap. l. j. Idē glo. ff. de libel. dimis. l. j. Hosti. no. tenuit qd currit a die appellationis. s. e. c. j. in vj. & in summa. e. ti. §. qualiter. ver. iudex. & hoc sequitur hic zen. Mouet primo qd nulla species dimissiozū seu apostolorum pōt concedi anteq̃ sit appellatum. qd non pōt admitti vel refutari appellatio anteq̃ sit interposita. & qd nō eximitur quis a iudice per appellationem donec appelletur. eius enim appellatio que nō est non potest esse admissio nec refutatio nec exceptio. ff. de lega. ij. si ita sit scriptum. §. si sub conditione. xxij. q. ij. qd no. & c. moyses. & qd appellans petere debet apostolos ipsos & iudex dat illos appellanti. ergo nō ante appellationē ij. q. vj. post appellationē. ff. de lib. di. l. j. non enim debēt xxx. dies currere ad eos petendos anteq̃ debeant peti. quia sic prescriptio curreret cōtra nō negligentē cōtra id. C. de anna. excep. l. fi. & l. iij. in fi. Tertio qd qua ratio ne tēpus infra quod habent apostoli dari currit a tempore appellationis. s. eo. ab eo. in. vj. C. e. l. a iudicibus. ff. de lib. di. l. j. ergo & illud infra qd debent peti. aīa citius current habenti petere q̃ habenti dare. qd est absurdum. Quarto qd cū hoc tēpus currat appellanti ad petendos apostolos & appellare possit in limite. x. dierū. de re iudi. qd ad consultationē. si cōputatur a die sentētie contingit alterum duoz vel qd arctabit appellare ante. x. dies. vel qd nō habebit nisi. xx. dies. qd est absurdū. **Ultimo** qd tēpus currit appellati nō ergo anteq̃ sit appellans. ergo ante appellationē interpositā sibi non currit tps. ad hoc de ap. ab eo. in. vj. Conat rñdere ad. l. a iudicibus. C. de ap. sed nō curo multū. Pau. tenet gl. qd in istis. xxx. diebus cōfundant. x. dies qui dant ad appellandū. qd appellatio & apostolorū petitio sunt corā eodem. & petitio apostolorū que est verbalis tñ est accessoria appellationi. ideo vnū tps cōputat in alio. Ad rōnes zen. hoc tenendo dīc qd statim lata sententia pōt appellare eos & petere. ergo statim dat negligentia. qd qui pōt facere vt possit facere posse videt. ff. de reg. iu. q. pōt. s. de ele. c. pe. per hoc apparet rñsum ad illam secundā & quartā rōnem. Ad tertiam rñde qd tempus non currit danti ante appellationē. quia ante non est in mora dandi cū nō debeat dari nisi appelletur & in potestate eius non est appellare. secus est in appellante. Non ob. vltima ratio. s. qd tps currit appellati. & sic anteq̃ appelletur nō debeat currere. qd intelligitur de appellāte qui pōt appellare & postea appellat. vel de appellāte. i. appellare volente & c. **Glo.** decernimus ponderat litteram que nō dixit declaramus. qd per viam declarationis debuisset dici oppositū. sed hic decernitur & statuif

iū nouū. & ideo tex. vtitur hic verbo decernimus & nō declaramus. fa. de reg. cōstitutionē. in. vj. **¶** Mo. bene ex glo. fm do. An. qd cōstitutio noui iuris interlocutoria quo ad ius non ppter ea dicit declaratoria ex eo qd habuit cōsonā cōsuetudinē cū eo qd nouiter disponit. l3 dīcat noui iuris inductoria eo qd cōsuetudo ibi repugnat. de postu. prela. c. j. in glo. in. vj. ideo faciēdo ius de cōsuetudine ius nō dicit declaratoriū. ad hoc de clā. de spon. c. cū inhibitiō & c. **Glo.** cōtextu. querit qñ dicatur petitio fieri vno contextu. Rñdet qd qñ nullus alius actus misceat. ff. de testa. l. heredes palam. §. fi. & sic debet fieri testamentū in scriptis vt ibi habetur. & similiter electio. s. de elec. qd propter. dicit tñ glo. qd testamento & electione de necessitate debet fieri vno contextu. & ita loquitur hic. nō tamen est necesse qd fiat nec hoc hic dicitur. **¶** Mo. bene ex gl. qñ aliquid dicatur fieri vno contextu. facit. l. duos. ff. de duo. re. & l. cōtinuus. in pñ. ff. de ver. ob. & qd no. in. l. in bonafidei. C. de pac. per predicta dicit glo. qd non est curandū an petitio apostolorū fiat vno contextu cum appellationis interpositione: an vero separatim ab illa. alle. no. ff. eo. l. j. in glo. fi. & in spe. de ap. §. sequitur. in fi. ad hoc qa alius est terminus xxx. dierū datus ad petendū apostolos. s. e. ab eo. in. vj. alius. x. dierū ad appellationē interponendā. & ideo apostoli non sunt de substantia ipsius appellationis quādo ipsa fit. vt no. Archi. in. d. c. ab eo. fm zen. **Glo.** apostoli. querit qui dicant apostoli in materia ista an intelligemus de Ibe. & Pau. dicit glo. qd non. nam apostoli appellant hic littere dimissorie. ff. de libe. di. l. j. q. vj. ab eo. & l. post appellationē. & de quadruplici eozū specie & forma remittit glo. ad no. in Spe. eo. ti. in. iij. parte. §. sequitur. Guil. hic dicit qd apostolus in hac materia est brevis forma instruens illum ad quē appellatur cōprebendens notum iudicis a quo appellat & totius appellationis circūstantias. ij. q. vj. post appellationē. §. forma. & dicunt ab epi qd est supra & scolon missio. i. littera ad superiorem missa. & sunt quattuor species. s. refutatorij dimissorij reuerentiales & cōventionales. vt habet in Spe. loco preallega. vide glo. in. l. preles. C. eo. s. eo. cordi. in. vj. & c. **Glo.** nec petat op. qd sola comparitio sufficiat sine petitione. cuius cōtrarium hic innuitur. vnde op. de. c. si a iudice. s. eo. in. vj. Solu. casus diuersitatis tollit contrarium. qd hoc quo ad apostolos qui dantur vt per illos iudex ad quē instruatur. s. eo. ti. vt. s. in vj. sed ibi agitur de reuocatione grauaminis que fit ad effectum vt iurisdictionē reassumat iudex a quo. & ideo non est mirum si plus arctat circa apostolos appellans q̃ quando agitur de reuocatione grauaminis. Nam ecōtra plus arctatur iudex a quo quando agitur de reuocatione grauaminis q̃ quando agitur de apostolis. cū glo. concoz. Pau. Dicit tamē qd si iudex infra terminū iuris post terminū a se datum offert apostolos qd illos tenetur recipere appellans. quia potest iudex morā purgare. imo plus dicit qd etiā si post tps iuris offert teneat recipere. l3 nō caderet in penā nō recipiendo. qd dantur pro instructione iudicis supioris. assignat causam quia hic tex. nō imponit penā nisi vbi nō petat in pmo termino s3 Pau. **Glo.** videtur querit quid si in casu istius ver. veruz. vel etiam in sequenti v3 qñ iudex dedit terminum certum vel terminū iuris comparuit appellans in termino certo assignato vel infra tempus incertū in casu sequētis ver. ipso sic cōparente iudex dat sibi nouum terminū ad illos recipiendos in quo postea nō comparens ipse appellans an videt renūciasse appellationi. gl. primo dicit qd forte fuit de mente qd vltra secundā vicem qua cōparuerit & petierit apostolos nō teneatur appellans comparere corā iudice a quo amplius pro causa predicta. & sic si nō compareret nō debet dici renūciare.

deinde dicit qd tutius est qd si secundus terminus est infra terminum iuris infra quem cum adhuc iudex a quo est iudex respectu actus huius qd teneat comparere coram eo in alio termino prorogato. dicit tñ qd nō putat qd teneat amplius petere sed sufficit tunc solus comparere. et sic posset intelligi qd primo dixit glo. qd ultra secundā vicē nō teneat comparere. qd intelligitur ad effectum vt teneat petere. sed sufficit simpliciter comparere et exhibere separatim recipere sicut in simili dicit. s. in decret. si a iudice. s. e. in vj. l. 3. autē hoc tutius sit qd est dictum. concludit tñ glo. qd non putat qd dici possit negligens vel renūcians si nō comparat ultra secundam vicem: qd alibi sequeret qd iudex a quo posset eum vrgere et compellere ad comparendum singulis diebus. xxx. dierū quod esset absurdū. et sic intelligo dictum Paul. hic dicit enī qd iudex a quo potest statuere terminum. dum tñ statuatur infra terminum iuris. ultra enim potest artare appellante sicut nec tunc in causa non procedere contra eum. s. eo. vt sup. in. vj. et est hic argumentū fm eum qd terminum iuris abbreviat iudex facit. e. ti. cum sit. vbi de hoc. sed recte considerādo hic nō abbreviat. sed preuenit terminū sibi a iure assignatū. sed alij assignatū abbreviare non pōt regulariter. xxvij. dis. de his. de reg. iu. indultum. in. vj. nisi in casu in iure exp̄so. vt. d. c. cū sit zc. Glo. infra dictum terminū op. de versi. precedēt. Sol. qd vbi certus terminus fuit assignatus ad petendos apostolos. ideo in illo et nō ante debet fieri petitio. hic autem incertus fuit assignatus. s. terminus iuris. ideo sufficit infra terminū petere iterato. Dicit tñ glo. qd l. 3. dicatur terminus esse incertus qñ simpliciter respondet se daturum infra terminū iuris. tamē secus putat si respondeat se daturum in termino iuris vel vltima vel penultima die termini iuris. qd tunc diceretur terminus certus assignatus in quolibet dictorum trium casuum. et ideo non sufficeret ante terminum comparere. et sic erit differentia an iudex respondeat se daturum infra terminum iuris. qd incertus est et potest quicquid comparere infra ipsum terminū iuris. an vero dicat se daturum in termino iuris. Per predicta infert glo. satis esse hic exp̄sum qd si aliquis est citatus vel iussus vt aliquid faciat vel compareat infra certū tēpus sicut quotidiē fit. quod satis erit quādocūqz infra dictum terminū compareat. dum tamen congruo loco et tēpore compareat vel faciat quod incūbit. alleg. de do. et cōtu. cū dilecti. de cōsue. c. si. li. vj. et de preben. si pluribus. eo. lib. et de elec. c. j. et c. cupientes. s. qd si per. xx. eo. lib. ex quibus possunt colligi exempla predictorū quando v3 aliquid est faciendū infra terminum. Quare autē in isto ver. similiter sufficiat comparere quādocūqz infra terminū iuris et nō in precedēt. dic qd est ratio. qd sicut iudex liberatur hoc casu dando quādocūqz infra. xxx. dies. sic etia3 appellās debet liberari eos petendo quādocūqz infra illos quotum tempus pro se sit indultum. arg. ff. de ver. ob. l. stipulatio ista. s. inter certam. et ita cum momento. xxx. dierum sit ad hoc artatus. s. proxi. respō. certo aute3 termino statuto a iudice ipse habet in illo apostolos concedere et non ante. C. de dila. l. siue pars. sic eodem modo appellans ante istum terminū petendo liberari non debet. alibi frustra esset terminus datus. ad hec alle. Paul. no. in Specul. de dila. s. j. ver. quid si dicatur. de conuer. cōiuga. ex publico. per hoc infertur ad dubiū quod tetigit glo. videlicet quid si statutus est terminus ad petitionē actoris reo ad aliquid faciendū infra terminū nunquid sufficiat reo illud tempus quādocūqz comparere. et sic oportet actorem semper esse presentem vt sic nō circumducatur edictum. vt dicit Bar. ff. de ver. obli. l. qui ante calendas. qd quandoqz statuatur terminus reo ad actū momentaneus expediendū sicut est qd compareat infra certum terminum. et tunc reus potest venire in quacūqz

parte iudicij. vt dixit glo. hic. tamen actor ad cuius petitionem datus est terminus non est contumax vt circumducatur edictum nisi vltima die termini actor non esset in iudicio. nec alibi potest iudex reum licentiarē. ff. de iudi. l. et post edictum. qd l. 3. reus possit quādocūqz velit infra terminum venire. nō tamē est presumendum qd veniat nisi si vltima die termini. qd reorum est fugere. ar. ff. de verb. obli. l. si ita stipulatus fuero. x. quādoqz datur terminus ad aliquem actum nō momentaneum vt ad probandū in qua multa requiruntur. et hoc casu si pars expectaret v3 qd ad vltimam diē. tunc nil posset probare. ideo reus tunc infra terminū pōt venire quādocūqz vult. debet tamen facere citare actorem vt veniat ad videndū testium iuramenta articulos et probationes. vt in auct. ei qui. C. de temp. ap. et l. ij. eo. ti. cum sua glo. quare l. 3. sciat actor qd potest probari infra tēpus statutum. nescit tñ qua die vel hora. et ideo denuncianda est dies vel hora. vt. l. eū qd calendis. s. j. ff. qd vi aut claz. quid si citatus est reus vt veniat infra. ix. dies. quorū tres pro primo. tres pro secundo et tres pro tertio et perēptorie assignantur vt comparat. comparuit in primo et in secundo termino et actor non erat. nō comparuit tamē postea in tertio an erit contumax. Jac. de are. dicit qd sic. qd vltima mora nocet. ff. de pericu. et cōmo. rei ven. l. illud. Idem Specu. in ti. de cita. s. videndum. ver. quid si in primo. et ver. sed eo. Bar. in. d. l. qui ante calendas. dicit qd hoc non est verum. et putat qd non sit contumax. qd sicut reus in prima et secunda dilatione si fuisset contumax puniretur in expensis. de procu. querelam. et no. Ly. C. de iudi. l. sancimus. ergo actor non veniēte circumducitur edictum ad rei petitionē accusata actoris contumacia. ff. de iudi. l. post edictum. et sic cautio non arctat eum. Item qa secunda et tertia sit ad puniendā malitiam rei si non venit in primo termino in auct. iubemus. C. de iudi. Si ergo reus comparuit in primo termino apparet qd secunda et tertia citatio evanuit cu3 eius conditio deficiat. Fatetur tamen hec vera nisi si iudex dixerit expectandam partē ad vltimam dilationem. vt. d. l. et post edictū. de offi. deleg. consuluit. et ideo si reus non sit licentiatus quia iudex vult ad aliū terminum expectare erit contumax in vltima. nec ob. l. statuliberos. s. stichus. ff. de sta. lib. vbi requiritur qd representet se in quolibet termino. quia ibi erunt tres dilationes date circa diuersa. quia. x. libere in vno anno et x. in alio. et x. in tertio anno debeant solui. hic autem ad idem erant due dilationes fm Bar. in. d. l. qui ante cal. ff. de verb. ob. et c. Glo. oblatos. querit ad littere intellectū et declarationē cuius expensis sint tradendi isti apostoli. dicit qd cōmuniter seruatur qd expensis appellantis. qd quod glo. dicit facere hanc litteram que dicit eos offerri debere. et sic expensis offerre debentis deberent tradi ad instar eius dicimus qd de libello qui debet offerri expensis actoris ex eo quia lex dicit offeratur libellus. et c. j. C. de lit. contes. auct. offeratur canonizata. iij. q. iij. ad diem. alibi idē. de offi. ordi. si canonici. in. vj. q. vj. ab eo. et l. eos. ad fi. C. eo. vbi dicitur qd dari debent etiam non petenti. vnde ibi precipitur et hic similiter dari et exhiberi. et ij. q. vj. in fi. dicitur illos debere p̄stari. qd sic patet qd gratuito id fieri debet. Ad hec quia. s. e. c. j. et c. vt super. in. vj. precipitur apostolos tradi debere. sed qd precipitur imperatur et necesse est fieri. xliij. q. j. quod precipitur. igitur et c. facit quod no. de elec. vt preterite. in no. uel. His non ob. concludit glo. qd de facto seruatur contrarium quod dicit glo. equitatem habere saltem in delegatis quos non est equū soluere de suo. ar. de rescript. statutum. s. insuper. et se. in. vj. quasi velit qd de iure et de iuris rigore contrarium sit dicendum. quod tene mentis. quia fm hoc dicit glo. ideo seruari debere in locis vbi cessaret consuetudo. zenze. vero hic dicit qd id quod seruatur

natur etiam est de iure. s. q. dandi sunt apostoli expensis appellantis. quia ius precipit iudici vt det apostolos. non autem dicit q. soluat expensas. Nam si soluere teneretur expensas officii sui erit sibi danosum contra id qd habetur de prescrip. cum ex officij. de elec. cum non deceat in sexto. Item quia sic esset illaqueatus in dandis suis expensis vt et puniret. xxx. pondo auri. C. e. l. quonia. Item quia datio apostolorum est de processu. vt de probati. quoniam contra. sicut ergo de illo processu non dat copiam suis expensis sic nec de isto. **¶** Ultimo querit glo. an appellans teneat recipere apostolos et clausos et sigillatos si iudex ei nolit dare apertos. gl. dicit q. videtur q. non. q. forte posset non plene factum narrare ar. s. eo. intimasti. et sic residet. Item zen. q. relatio debet parti exemplari. vt dicto. c. intimasti. C. de rela. l. j. et ij. Sed apostoli dandi sunt sicut relatio. C. e. l. a iudicibus igitur et c. Item quia in apostolis debet apponi quare et vtrum admittatur vel refutetur appellatio. ff. de app. re. ci. l. sciendum. s. e. c. j. in. vj. Si autem clausi essent tunc appellans nesciret an coram eodem iudice deberet comparere et procedere si non detulit. an coram superiore si detulit secundum zen. Pau. dicit q. equum est q. denique apertum sermo dirigatur ad appellantem vt sciat qd debeat facere vel quem procuratorem mittere. ar. dicti c. intimasti. Si vero verba diriguntur iudici tolerari potest q. dentur clausi. sed iudex debet certificare appellatorem an detulit vel non propter id quod est dictum. **¶** Gl. aut si. querit quid si appellans cum debita instantia petijt apostolos iudex respondet se illos daturum non adiecto aliquo termino vel nihil dixit s. tacuit. qd erit. Rndet q. non teneretur ultimus comparere. ar. a contrario littere. et quia alias esset inutile id qd dicitur. s. primo rfi. Item et multo fortius si denegasset id quod est expeditum in. c. ab eo. s. e. in. vj. et c. **¶** Gl. vel infra colligit ex littera q. iudex a quo si vult potest tenere impeditum appellantem. j. totum terminum iuris. Nam non cogitur apostolos ante dare. Nam licet satis sit appellanti cum debita instantia petere et non teneat postea petere vt. s. dixi. tñ teneatur expectare finem termini vt videat an iudex velit purgare moram secundum glo. hoc intellige vbi iudex dat terminum incertum. q. si dat terminum certum illo elapso amplius non expectaret. in casu tamen qñ in certus statuitur vt dixi non videtur amplius requirere s. ablato bene potest recipere. vt. s. e. ti. si a iudice in. vj. ex quo enim semel in terminum petijt fecit quod debuit et satisfecit iuri. unde amplius non requireret secundum dominum Anto. **¶** Gl. vltima querit quid esset si expresse apostoli essent denegati. Respondet q. tunc processus iudici a quo esset nullus exinde factus post denegationem. s. eo. ab eo. in. vj. sic erit in casibus illis i quibus surgit tacita denegatio. Deinde glo. ad declarationem de cre. colligit ex littera seprez casus. quorum quattuor sunt contra appellantem et tres contra iudicem et duos alios addit declarando penam iudicis et penam appellantis et clara est et expositiva littere ideo videte eam p. vos.

¶ Sicut appellationem

iu. Ponit dictum. Secundo addit penam. secunda ibi: q. si. **¶** Mo. q. tempus appellationis prosequende est annus in appellatione extrajudiciali sicut et in iudiciali de appel. cum sit romana. **¶** Secundo no. a quo tempore currat tempus appellationis prosequende quia a die interpositionis appellationis vbi a preterito graamine interponitur. vbi autem a futuro tñ a die graaminis illati. de quo per doc. de app. pstitutus. et hic est casus. **¶** Tertio no. q. appellatio extrajudicialis interponitur a futuro graamine. Et no. q. terminus iuris non solum est ad prosequendum sed ad finendum. Et no. q. aliud

est statuere terminum ad prosequendum et aliud ad finendum. per qd videtur q. habens terminum ad prosequendum non habet ad finendum. ad hoc qd no. de app. ex insinuatione. **¶** Mo. vltimo effectus lapsus termini ad prosequendum q. eo lapsa deserta est appellatio. adeo q. appellans eam prosequi non potest. **¶** Quero quid si tantum est lapsus de anno q. certum est et notorium q. causa. j. terminum non potest finire in residuo tempore nec excusationem habet. Dic q. sibi imputet qui se artauit. ij. q. vj. ei q. de offi. dele. p. s. luit. Iudex tñ appellationis non poterit reassumere causam donec totum tempus sit elapsus. de elec. commissa in. vj. fm. guil. et zen. **¶** Quero an sufficiat mittere procuratorem eo. s. procuratorem non prosequente. Pau. q. no. ff. mandati. si procura. s. si tutores. et no. e. ti. in Spe. s. nunc breuiter. ver. ite quid si pars. et in ver. sed pone. **¶** Mo. q. appellans negans se appellasse non auditur si postea eam velit prosequi. ar. de ap. per tuas. Pau. **¶** Quero an iudex a quo possit reassumere iurisdictionem deserta appellatione. Pau. hic dicit q. si iudex non detulit ex desertione appellationis reassumit iurisdictionem quando est appellatum ab interlocutoria. Si vero iudex detulit tunc dicit q. non poterit reassumere iurisdictionem i principali nisi ei facta fuerit remissio per iudicem ad quem. q. per delationem totius cause cognitio est in ipsum translata. de app. cum appellationibus in. vj. do. An. dicit se iam de hoc dubitasse. sentit enim Pau. hic q. delatio iudicis operetur q. etiam appellatione deserta non reassumit iurisdictionem nisi fiat a superiore remissio. Ad hoc quia ex quo detulit transfusa est iurdictio in iudicem ad quem non reassumet. ergo quicumq. sit euentus appellationis q. iudex ad quem non habet cognitionem ex viribus appellationis sed ex viribus delationis que sola ex se absq. appellatione transfert causam in superiores dicto. c. cum appellationibus. habet enim illa delatio vim cuiusdam relationis ad superiorem que sola ex se negotium ad superiorem transfert. C. de rela. l. j. Ad hoc qd no. doc. de appel. vt debitus. vbi dicunt q. iudice ad quem pronunciant in iusta appellatione non reassumit iurisdictionem iudex a quo nisi ad eum fiat remissio. qua enim ratione pronuntiatio contra appellationem facit iudex non reassumit eadem ratione nec desertio. appellatio enim non est illa que desert quia nulla ergo nec desertio hoc operabitur. et satis videtur hoc equum et rationabile fm. eu. Sed in oppositum alle. quod no. in. d. c. cum appellationibus in glo. in ver. refutari et super ea. vbi possunt partes voluntarie reuerti ad iudicem qui detulit quia remansit habitu iudex. licet exercitium fuerit translatum ad iudicem ad quem. Sed respondet q. ibi cognoscet ex vi tacite prorogationis partium. exigit ergo aut consensus partium aut delatio iudicis. Sed diceres tu eo ipso q. pars non prosequitur appellationem videtur tacite appellationi renunciare et consentire litigare coram iudice a quo et sic debet posse cognoscere. Rndet q. licet videatur velle appellationi renunciare. non tamen videtur per hoc consentire in iudicem a quo. q. cum hoc stat q. potest velle litigare coram iudice ad quem ex viribus delationis ex quo delatum est. et per hoc operari potest delatio etiam data nullitate appellationis. In contrarium determinat glo. in. d. c. cum appellationibus in vbo remittenda. s. q. deserta appellatio iudex a quo reassumit iurisdictionem q. delatio illi effectus q. causa sit translata in superiorem operatur conditionaliter si appellans prosequatur. Ad hoc videtur casus fm. do. An. s. e. cor. di. in. vj. ver. q. si appellatione. vbi etiam delatio data dicitur q. appellante non prosequente reputabit non appellans et ad prioris iudicis redibit examinem in expensis condemnatus. apparet ergo q. tunc non est necessaria remissio quia ius remittit et reintegrat potestatem iudicis qd verius putat q. negare non potest q. appellatio iuncta delatione

operatur hunc effectum q̄ deuoluatur iurisdicō ad superiorem. cessante ergo appellatione ita q̄ habeat pro non facta reassumit iudex a quo causam. nō ob. qd̄ no. doc. de app. vt debitus. q̄ loquunt̄ doc. quando appellans prosequitur licet succumbat. Ad hoc q̄ delatio se habet accessorie ad appellationē si nō psequit̄ appellatio euanesceat et fingitur nō fuisse. ergo nec accessorium delationis. et hoc est tenendū quicqd̄ hic sentiat Pau. et sic dicit se de facto cōsuluissē et c. **¶** Gl. extraiudicialē iustificat litteras per decre. p̄stitutis. s. e. vbi etiā Inno. idem tenebat quod dicit̄ hic erat tamē varius Inno. in c. bone. eo. ti. q̄ dicebat primo q̄ in prouocatione nō incipit annus nisi a die qua factū est cōtra prouocationē quia extunc incipit prouocatio tenere vt dicit in. c. cōstitutis. postea dicebat prouocationis diē attēdi. vt dicto c. bone. Sed primū est verum quādo appellat̄ a futuro grauamine. secundū vbi ab illato. vt hic fm̄ Buil. vide Inno. de elec. cū inter canonicos. et c. bone. et c. **¶** Ultimo glo. opp. q̄ nō equiparet̄ appellatio extraiudicialis iudiciali. vnde op. d. no. s. e. bone. post. Host. Sol. quo ad id de quo hic in littera dicit̄ equiparant̄. i. multis autem alijs differunt. vt no. in dicto. c. bone. vbi. xij. differētie ponunt̄. de quibus etiā per Inno. in. c. dilecti de ma. et obe. de his q̄ fiunt a ma. par. ca. c. j. fm̄ Buil. et c. **¶** Gl. a die op. hic videt̄ innuere q̄ pars diei in qua interponitur appellatio cedat lucro appellanti cū ista dictio **A** separationē not. vt no. de preben. statutum in. vj. et l. rō s. si per venditorē. ff. de acti. emp. s. hoc vī eē falsū q̄ immo vī cōputādū esse tps de momēto ad momētū de re iudi. q̄ ad p̄sultationē. et c. e. auc. hodie igit̄ et c. **¶** Sol. glo. hic in tempore dato ad prosequēdū appellationē. contrarium procedit in tempore dato ad appellandū. **¶** Ad primū glo. alle. pro cōcor. decre. pia de excep. in vj. de resti. spo. frequēs. e. li. Ad hoc etiā facit s. zen. q̄ dies quo cautio promittitur nō computat̄ in termino. ff. si quis cautionibus. l. j. nec dies receptionis litterarū in termino dato iudici ad causas finiendā. s. e. super eo. el. ij. nec dies qua exceptio ex cōmunicationis proponitur in. viij. diebus datis ad opponēdum vt dicto. c. pia. nec dies in quo spoliatio opponit̄ in. x. diebus datis ad opponendū illā. de resti. spo. frequēs i. vj. nec dies in qua citatoria recipitur. iij. q. v. quisquis. nec dies annotatio nis bonorum in anno dato ad recuperandū bona. ff. de requirē. reis. l. j. In p̄trariū facit quod dictū est de tempore. x. dierū dato ad appellandū q̄ dies sentētie late in illo computatur. ij. q. vj. anteriorum. ff. quando appellandum sit. l. i. s. dies. sic et in numero. lx. dierum a tempore diuortij ad accusandū. ff. de adul. l. patri. s. j. et dies delate bonorum possessionis computatur in centū diebus datis ad illam petendam. ff. de success. edicto. l. j. s. dies. et s. quod dicimus. dies natiuitatis etiam computatur in. xxv. anno dato pro restitutione petenda. l. iij. s. minorem. ff. de mino. et hoc vltimū placet zen. pro hoc etiam facit in ar. iste tex. qui dicit a die interpositionis. Nam si dies non cōputaretur nō curreret annus a die interpositionis. Nam si dies non computaretur nō curreret ann⁹ a die s. post diē nisi exponas a die. s. finita ad hoc. q̄ fauore rei iudicate seu actus iudicialis pro quo presumitur et odio p̄scriptiōis annualis sic videtur annus computandus per no. in dicto. s. dies. et s. minores. Ad contraria dicit̄ q̄ in eis dies in qua fit aliquid non computatur quia sic in illis iuribus canetur. vel quia in eis non est fauor actus iudicij sicut hic. vel odiū dat causam tali computationi. sic ergo colligemus practicam seu theoricam an dies termini cōputetur in termino. q̄ aut est fauor q̄ computetur et computabitur. aut est fauor q̄ non computetur et odium q̄ computetur et non computabitur. aut indifferenter se habet materia. et tūc

dies termini nō deberet cōputari. nā vt mibi videt̄ computant̄ i termino nisi vbi ius exprimit. sic dicit hic guil. certe cum terminus tendat cōmuniter ad tollendū ius partis fauor est q̄ dies non computetur et odiū q̄ computetur. et sic videtur per suam theoricam q̄ non debet computari. omnis enī pena odiosa est de re. iuris in penis in. vj. Barro. et Bu. in. l. j. ff. si quis cau. dicit̄ q̄ aut statuitur terminus vt. j. tres dies sic facias et non computabitur dies statuti termini. ff. de ver. ob. l. eū qui calendis. aut est statutus terminus dicēdo facias hoc de hinc ad. x. dies et computabitur de momento ad momētum. do. An. credit sic dicendū q̄ si statuitur terminus per aliquam dictionē notantem extremitatē vt ab hinc vel ab hac hora. et tunc cōputatur dies termini. Si autē non est aptum tempus notare extremitatē minimam vt ab isto die vsq̄ ad. x. dies idem quod statim dicitur. Quandoq̄ nō adiicitur aliqua dictio notans extremitatē. et tunc si statuitur terminus ad tollendū priuilegium speciale contra ius cōmune computabitur dies. l. iij. s. minores. ff. de mino. Si statuitur ad aliud et tunc si cursus termini ordinatur in fauorem computabitur dies termini. si cursus termini ordinatur in odiū quia ad tollendū fauorem et inducendam penā tunc dies termini non computabitur quia tunc non fit computatio de momento ad momētū. ad hoc quod no. glo. de elec. cum in cunctis. ex hoc apparet decisio principalis puncti glo. An. s. in casu cle. dies computetur in anno quia cum hoc tempus ordinetur in tollendo ius defensionis non computabitur tempus de momento ad momētum hec vera nisi aliud ius exprimat. q̄ tūc i casibus suis stādum est ei quod determinat ius. Sed p̄dicta intelliguntur in dubio. et per hoc apparet responsus ad motiua zē. Redeo ad glo. in ver. scire debes et op. et videtur q̄ tempus appellationis prosequende non currat a die interpositionis appellationis. sed a die inchoate prosecutionis vel a tempore sentētie statim vel post duos mēses. Unde oppo. de. l. fi. C. de tempo. appella. et in aucten. de iudi. s. appellationes. coll. vj. et quod ibi no. et p̄ Hostiē. de app. ex ratione. Sol. glo. q̄ de hoc olim erant opi. vt colligitur ex no. i iuribus all. et glo. refert se hāc opinio nem olim disputasse et v. erat circa hoc opiniones vt ex no. in dictis locis colligitur quas hic glo. refert. et finaliter concludit pro opinione que hic approbatur quā gl. iustificat aliquibus medijs etiam inspecto iure antiquo sed nō ē necesse instare cū habeamus hic decisionē. et sic amplius non sit dubitatio ex quo est casus decisus. l. in annale ciuile cū ibi no. C. de furtis. Ad cōtraria respō de vt dicit glo. in quibus non est necesse instare. q̄ esset vt plurimum declarare leges quod non expedit canonistis. potestis etiā dicere ad. l. fi. C. de temp. app. q̄ corrigitur per hanc decre. saltem in foro ecclesie. sic et eodem modo ad illud auctētīcū de iudi. s. appellationes. coll. vj. fm̄ zen. **¶** Melior est solutio glo. vt iura iuribus concordetur de elec. cuz expediat in. vj. **¶** Gl. a futuro op. q̄ a futuro grauamine nō possit appellari. vnde op. de c. dilecto. et quod ibi no. s. de app. Soluit q̄ contrariū procedit i actu iudiciali q̄ in iudicio nō licet appellare nisi a grauamine iā illato subaudi vel cōminato vt in cōtrario. et sic suffic̄ illatio re vel spe p̄ cōminationē. e. ti. cū cessate. de quo i Spe. e. ti. s. i qbus ver. lxxvij. Hic autē loquit̄ i actu extraiudiciali vbi pōt appellari a futuro grauamine. Exēplū si appellat̄ ne fiat electio nisi canonica vel ne fiat nisi denominato p̄ maiore p̄te capituli vel ne possessor inquietet̄ in possessione. Nam extunc demum quādo factū erit cōtra appellationē currere incipiat tēpus vt hic dicit̄. et facit. s. d. elec. auditis. et c. cōstitutus. et c. bone. et hic est intentus littere. gl. sequētes sunt faciles et litterales. **¶** Glo. impedimentū attingit secundam

secundam partem. querit cum multipliciter possit esse impedimentum. scilicet ex parte iudicis appellantis et appellati iuxta no. s. e. ex ratione. et in Spe. eo. ti. s. nunc breuiter. an habeat locum quod hic dicit. respondet qd sic. cum indistincte loquatur. quid autem si impedimentum proveniat facto tertij habet. s. e. significavit et ff. de dolo. l. arbitrio. s. dolo. qd currit tempus. sed datur actio de dolo contra illum si sit solvendo alias restitutio. Item quid si facto ptis hetur. j. c. p. coram quo at debeat fieri fides de hoc impedimento. dicit quod coram iudice ad quem si est appellatio interposita per no. C. e. l. preses. sed qualiter fiat fides de dicto impedimento. Spe. in. s. nunc breuiter. ver. quid ergo. tenet qd sufficiat facere fides per iuramentum. et sic dicit Clemens quartus pronunciasse. Idem Bar. ff. qui. ex cau. in possessione ea. l. ij. s. si. do. De. contra per. l. si. C. de temp. app. ubi dicit evidentissimis probationibus obere de eo fieri fide et qd et non sufficit que vere ipeditum nisi protestetur. et de rescrip. plerumq. et c. j. et de ap. si iustus metus. et de no. ope. nunc. l. de pupillo. s. si quis ipsi pretori et cetera. An autem deserta appellatio ex lapsu anni possit iudex a quo mandare sententia executioni. Innoc. qd sic. in. d. c. ex ratione. quantum autem debeat impedimentum esse ut habeat secundum annum dic sufficere quod cumq. modicum si semper fuit diligens. si vero aliquando fuit negligens tunc si inchoavit causam prosequi tali tempore quo poterat finire. Idem alias negligentia corodit diligentia.

¶ **Quidam appella.** Primo ponitur dictum.

Secundo ab illo exceptione. secunda ibi. nisi. Et supplet in tribus. auc. si tamen. C. de temp. app. Primo in eo qd dicit de expresso consensu. Secundo in eo qd dicit de termino hois. Tertio in exceptione quas facit. C. no. primo qd impedimentum surgens ex expresso consensu partium detrahatur de tempore dato ad appellationem prosequendam. C. no. casum in quo iudex supplet ex officio prosequendo telas quando est inchoata ad publicam utilitatem ita qd iminet periculum publicum ex dilatione. vide. s. de app. oblate. et qd no. i. cle. si duobus ut lit. pen. per do. An. Ex hoc no. Guil. qd ubi interest tertij ut reipublice vel ecclesie vel privati cogit partes litigare ubi est periculum anime litigantium de collu. c. j. d. libel. obla. c. ij. in. fi. C. Quero an compromissum vel consensus partium habeat impedire cursum temporis ad appellandum. Pau. qd no. quia hic loquitur de tempore prosequendo tantum. ideo secus in tempore dato ad appellandum et potest ratio. qd isti. x. dies datur parti gravate et ad suspendendum effectum gravaminis. Sed tempus prosecutionis dat utriq. parti. ideo consensus communis facit illud dormire ut hic. Item illi. x. dies dantur ad transferendum causam ad superiorem et non ad litigandum. vadens autem ad arbitros nec appellat nec facit aliquid loco eius vel quod sortiat eius effectum. sed tempus ad prosequendum datum ad litigandum quod faciunt euntes ad arbitros. et sic non currit tempus. C. de inoffi. testa. l. contra maiores fm Pau. C. Quero quid erit iudex qd hz pcepte prosecutione dic qd iudex appellationis. de rescrip. dilectus. ij. vel etiam iudex a quo est appellatum. s. eo. cum sit romana. et no. de rescrip. c. si. fm zen. C. Tertio prosequi hic Pau. quare secundum compromissum facit expirare primum. et non secundum compromissum facit expirare iurisdictionem delegatam preambulum. quod est expeditum de offi. dele. significantibus. et in Spe. de arbi. s. finis i. fi. et c. C. Quero quarto de ratione quare interim durante compromisso vel expresso consensu partium non currit tempus. dicit hic Guil. qd ratio qd hoc tempus est datum in favorem partium et sic illi renunciare possunt in parte vel toto. C. de temp. app. l. si. de offi. dele. de causis. cum similibus. quod intelligit hic Guil. ut

compromissum impedit in casibus in quibus possunt componere. alias contra. de transac. super eo et c. si. de pben. in fi. j. q. ij. qd pio. de trasac. statuimus. C. Bl. j. dicit unde sumi potuit hec cle. Adde qd sumi potuit etiam ex auc. de his qui ingre. ad appellandum. s. j. et se. et ex no. p. Anno. s. ex ratione. et per glo. de renun. veniens. et in Spe. c. ti. s. ut breuiter. versi. Item fallit secundum Guil. et zenze. C. Glo. compromissum opp. qd imo currit tempus compromittentibus. unde oppo. de. c. si compromissarius j. respon. de elec. in. vj. Sol. glo. ibi in tempore dato ad eligendum quod currit eligentibus licet compromiserint. hic autem in tempore dato ad prosequendum appellationem Ratio diversitatis no. in contrario quia hic consentit prescribens et ille contra quem prescribitur. ibi consentit solum ille contra quem prescribitur. et ideo non preiudicat prescribenti cum ibi proveniat compromissum solum a facto eius contra quem prescribitur hic ex facto utriusq. no. Innoc. de elec. ne pro defectu. vel dic qd ibi non est verum compromissum. sed iuris eligendi translatio quod quis non utitur per se vel alium ideo currit tempus fm zen. qd autem hic dicitur tempus non currere procedit durante compromisso. per qd glo. infert qd eo finito statim curret et sic si. j. tps compromissi compromissarius non pronunciat vel pronunciat si appellans vult solvere penam et prosequi appellationem poterit id fieri et statim tunc currit tempus. Ratio quia talibus modis finitur compromissum. quin imo plus dicit glo. s. qd etiam ante finitum compromissum per lapsum termini vel per pronunciationem potuisset appellans redire ad iudicem a quo solvendo penam et sic solvendo compromissum iuxta no. de offi. dele. significantibus. in liij. gl. Nec ob. predictis hec littera immo potius facit pro ut dicit glo. qd hic solum durante tempore compromissi dixit non currere tempus. unde hec cle. non tollit beneficii iuris quo potest contradici dicto arbitrio solvendo penam C. de arbi. l. j. alias iuris aucte qd deciperet et metu per dendi prosecutionem appellationis cogere stare inique sententie vel ius prosecutionis indefensum dimittere contra illud. ff. de peri. heredi. l. illud. fm zen. qd autem dixit glo. hic qd solvendo penam potest post tempus compromissi redire ad iudicem est verum nisi sit dictum in compromisso qd pena totiens committat quotiens fuerit contrafactum. et nihilominus compromissum ratum maneat. quo casu non possit redire ad iudicem durante tempore compromissi vel laudo lato. al. no. i. summa de arbi. s. qualiter constituat. ver. sed ex quo semel. et ver. se. igitur hz premissa. et versi. si compromisso fm Lapum. facit. ff. de arbi. l. si duo. s. si. et quod no. e. ti. l. ij. et c. C. Glo. vel alias querit que potest esse causa que monet trahentes ad paciscendum ut non currat tempus. dicit glo. forte pestis vel alia similis causa superveniens in loco propter quam disposuerunt divertere et separare ad tempus a loco et co venerunt qd interim non curreret tempus. Idem dicit Pau. si nuda voluntate desistunt. qd intellige quando faciunt ex expresso consensu. et advertendum ut dicit glo. in prin. qd in hoc casu hec cle. supplet auc. allegatum i prima glo. C. Glo. expresso querit an sufficeret tacitus consensus ut qd simul appellans et appellatus redeunt ad domicilium ut longam peregrinationem simul arripiunt. an sufficiat ut interim non currat tempus. dicit glo. qd non per hanc litteram a contrario requirit expressum consensum intervenire. unde imputat sibi appellans qui expressam conventionem non fecit vel procuratorem non dimisit ad prosequendum. hoc tene. licet guiliel. conet defendere qd tacitus sufficeret. sed non bene quia a verbis littere non est recedendum fm zenze. et Pau. facit qd no. s. eo. his qui contra certam. in glo. C. Glo. ab homine pderat hanc litteram que non solum loquitur in tempore iuris sed etiam hominis. per quod dicit glo. hic esse secundum

per quod ampliatur auc. alle. in prima glo. dicit *Paul.* qd ampliatur ad tempus hominis siue sit statutum a iudice siue ab appellante fm *Paul.* quicūq; terminus sit qui tamen potuerit a iudice statui. de quo de ap. ex insinuatione fm *zen.* zc. *Glo.* currere querit de intellectu littere z respondet qd intentus littere est qd interim dormiat tempus z nō currit. finito autem cōpromisso vel tempore limitato ex expresso cōsensu partiū solum habebat de tempore appellationis prosequēde qd supererat tempore cōpromissi vel expressari cōsensus. nō autē integrū tps qd datur a principio ad psequēdū. alle. nō. in simili de resti. in inte. cle. vna. z. ff. eo. qui. cau. maio. ab hostib⁹. §. sed qd simpliciter. Nec ob. de elec. si electio in. vj. quia diuersitas casus tollit contrariū zc. *Glo.* nisi forte pderat litteram que addit terminum in quo supplet auc. preall. zc. *Glo.* imminere ponit exempla qñ possit imminere periculū. puta quādo est qstio de causa electiois seu de matrimonio spiritali vel etiaz carnali. §. e. oblate. z vt lit. non contes. quoniam. idem in alijs que celeritatem desiderant. de quibus plene in. c. fi. de elec. in. vj. *Glo.* vltima declarat z exponit litteram.

Appellanti ab interlo.

Due sunt partes sicut duo sunt dicta. secūda ibi: nec processus. *Mo.* qd appellatio ab interlocutoria vel grauamine non potest iustificari vel impugnari ex alijs causis q̄ deductis coram iudice a quo. z sic in isto appellans z appellatus a pari iudicatur. quod nō. *Mo.* secundo qd cause in appellatione debent esse nominatim expresse nec sufficit qd tacite exprimant vel i genere. ad hoc de app. constitutus. nō sufficit ergo illa protestatio. de qua ibi. *Quero* an p hoc capitulū exigat maior expressio cause appellationis q̄ requireret oliz p. c. vt debitus. §. e. z. c. cordi. e. ti. i. vj. dicit hic *Guil.* qd nō z satis est nominatim expressa causa z p demonstrationes z interlocutiones de ea constat. Quedam autem prosequitur hic *Paul.* de appellatione a diffinitiva in qua nō exigat expressio cause. z quomodo ex alijs pōt iustificari omitto vt expedita de app. vt debitus. Et an sufficiat alteram ex causis probare etiaz omitto. per nō. de rescrip. c. ij. z de iudi. exhibita. de app. significante. z de proba. licet causam *Quero* an hec cle. locuz habeat in appellatione interposita ad papam. *zen.* qd sic. quia cle. loquitur indistincte. ideo licet alias habeat iurisdictionē per viā querele. tñ nō pōt causa appellationis iustificari nisi ex causa deducta zc. *Glo.* ij. op. de nō. per *Inno.* de nō. ope. nunc. c. penul. vbi tenet qd si appellat ab interlocutoria satis est appellante exprimere illam iniustāz licet nō exprimat in quo sit iniusta vel quare. gl. respōdet qd ibi ponitur opi. *Inno.* que hic reprobat. *Mag.* z ipsemet in preall. c. in alia parte dicebat qd hoc est nimis generale verbum sic appellare. *Hosti.* autē ibi tenebat cōtra opi. *Inno.* z hec opi. *Hosti.* hic approbat que etiā placebat. *Spe.* vt refert. gl. z pro hoc facit qd alias nō ē differentia inter appellationē a diffinitiva z inter appellationē ab interlocutoria. cuius contrariū vult aperte hec decre. vt debitus. §. e. z. e. ti. cordi. z qd ibi nō. in. vj. *Mag.* in appellatione diffinitiva nō est necesse exprimere causam vt dictis iuribus z. l. scio. ff. de appel. z sic si idem esset interlocutoria non esset differentia inter ipsas cōtra iura predicta. an autem sententia lata super peremptoria dicat interlocutoria. an vero diffinitiva. remittit gl. ad nō. j. e. cle. fi. *Paul.* hic in principali puncto glo. saluat opi. *Inno.* z nō. qd dicit illā pcedere in interlocutoria cuius iniqtas detegit ex allegationib⁹ iuris. de nō. ope. nūc. significans. de testi. significauerūt. z de rescrip. significante. z. c. Rodulphus. z sequēti. de iudi. exhibita. de libel. ob. c. ij. nō enīz tunc oportet exprimi cum ex ipso tenore

snie appareat iniqtas. §. ti. j. pastoral. *Sz* vbi iniqtas dē detegi ex allegationib⁹ z pbatib⁹ facti. ita qd qd est facti z nō iuris hz locū qd dicit hic qd o3 causam exprimeret in appellatione ab interlocutoria. s. qñ sit iniusta fm *Paul.* que prosequit *La.* nec ob. quod dicit glo. ista notorietas non excusat ab expressione qz intelligēda est de alio notorio q̄ de notorio ex actis pstate vt tenore snie qd est valde notādū. certe si hoc est veruz sufficeret vbi cunq; ex actis aperte constaret iniqtas. qz sufficeret dicere tunc appellatio propter iniqtatez sententie qd est euident ex actis zc. *Glo.* iudicis querit quid si appelletur a grauamine partis. Respōdet qd in illa secus a contrario littere. *Ite* quia illa etiam ex futuro grauamine potest iustificari vt. §. eo. cle. sicut appellationē. qd non est quādo appellat a iudice vt ibi fuit dictū. *Glo.* alias querit quid si velit prosequi alias causas q̄ expresas tamen notorias an possit. quidaz qd sic per. c. ij. vt lit. non contes. z quod ibi nō. in prima glo. contrariū tenet glo. quia licet notorietas releuet ab onere probadi. nō tamen releuat ab onere proponēdi vt. §. in. d. c. ij. super i. glo. z sic debet intelligi p all. c. z etiā hec cle. *Mo.* bene istam glo. que quotidie allegat pro singulari. vide licet qd notorietas nō releuet ab onere proponēdi licet ab onere probadi. sic facit quod nō. *Bar.* in simili. ff. de adul. l. si adulterium cum incestu. §. penul. z in. l. cu3 qd ff. si certum petatur. Tempera tamen istam glo. nisi notorietas procedat ex actis vt proxime dixi. Nec ob. qd nō. *Inno.* de offi. vica. c. j. de iudi. examinata i additione per *Inno.* quia illud dictum procedit qñ propter finez notificandi iniusticie expressio exigitur qz tūc sufficeret li bellum cōtinere aperta iusticia ex tenore libelli vel alias extrinsecus. z sic tūc notoriū z expressuz parificant. hic aut propter finē opponēdi z psequēdi exigat expressio z ppositio nō simplr pp finē notificandi zc. *Glo.* nominatim op. qd requat ēt expressio specifica z singularis. de elec. vt circa. *So.* ibi in appellatione que interponit extra iudicium ex causa beneficiāli vbi maior expressio requiritur q̄ hic in alijs appellationibus sicut dicit gl. z bene zc. *Glo.* expresas op. qd etiam alias causas q̄ expresas in appellatione possit psequi appellans vt. l. scio. ff. de appel. z nō. §. e. cū causam. z. c. vt debitus. z. ij. q. vj. non ita. *So.* olim de hoc erant opiniones. hic approbat opi. *Bar.* de quo in. c. cum causaz. in vltima glo. alijs reprobatis. Nec ob. l. scio. ff. de appel. quia loquitur i appellatione a diffinitiva non in appellatione ab interlocutoria. Deinde glo. in. ver. z nō. inducit cle. contra stilum curie qui habet qd si appellatur ex pluribus causis eligitur vna z illa ponitur in rescripto cōmissionis. Nam videtur qd omnes debeant exprimi per hāc cle. que i singulari loquitur de appellante z in plurali dicit qd causas expresas potest prosequi. z sic non debet arrari ad prosecutionē vnus expressarū in appellatione. *Paul.* hic dicit qd cle. potest saluari vt non ledat stilū nec practica curie intelligendo eam quando quis prosequitur appellationem coram iudice ad quē practica procedat quando causa delegatur extra curiam vel in curia. *Alit* titur autem stilus curie ex equitate ne appellans exprimat falsas causas in appellatione. nam propter stilum predictuz verisimiliter non exprimeretur aliqua falsa causa sed solum vera. quo casu non interest parti dictaz electionem non fieri. Satetur tamen qd dictus stilus est cōtra ius. sed qd appellans potest prosequi omnes causas expresas licet non expresas nō possit vt hic fm *Paul.* zc. *Glo.* nec processus op. de nō. in. d. c. penul. de nō. ope. nunc. per *Inno.* vt lit. non contes. c. ij. *Sol.* ibi ponitur opi. *Inno.* que hic reprobat approbata opinione *Hosti.* ibi posita. que tenebat quod hic decidit. nec ob. ff. de app. l. scio. cum similibus. quia loquitur quando appellat

do appellatur a diffinitiva hic quando ab interlocutoria. patet quia dicitur processus non potest iustificari &c. Non autem dixit sententia. & eodem modo respondetur ad decre. cum Joānes de si. instru. & de testi. fraternitatis. quod tamen dicitur est de diffinitiva intellige salvo casu cle. ij. §. de testi. Glo. ex nouis iustificat litteram per no. per se vt lite non contes. c. ij. & per decre. dilecto. §. e. concludens qd vt possit fieri prosecutio ab appellatione ab interlocutoria exiguntur duo coniunctim. scilicet qd grauamen precesserit appellationem & qd fuerit expressus in ipsa &c. Glo. probandū op. de no. in. c. interposita. primo responso. §. e. Sol. gl. aliud est querere an nulla penitus debeat fieri probatio coram iudice ad quē que facta nō fuit coram iudice a quo. & dico qd nō imo bene potest & debet probari veritas grauaminis corā iudice ad quem ad iustificandam appellationem. licet nō fuerit de hoc probatio facta coram iudice a quo dūmodo grauamen appareat illatū parti ex primo iudicio vt hic. aliud ē querere an oporteat qd grauamen vel iniusticia pateat ex actis coram iudice a quo. & tunc dico qd sic. quia hic est intentus littere. per hec sequitur clarius declarādo qd proposui exceptionem & obtuli probationem & nō fui admissus hoc probato apparet grauamen. & similiter si exceptionem legitimam opposui & obtuli probationem & non fui admissus hoc probato apparet grauamen. & similiter si exceptionem legitimā opposui & probaui. & nō fuit admissa probatio similiter apparet grauamen. Si autem excipiebam actorem excommunicatū minori & iudex illam repulit non poterit iustificari appellatio nec impugnari processus probando illum excommunicatū maiori de quo non fuerit obiectum in primo iudicio. & similiter si appellauī ppter exceptionem de loco nō tuto nō admissus nō poterit iustificari processus & impugnari appellatio si nunc probei mereconciliatū qd hec causa nō est posita in primo iudicio. Habetis ergo qd oppositio exceptionis legitime & oblatio probationis iustificat appellationem. exigū tū tunc fm Pau. qd appelletur tūc nō solū ppter exceptionem non admissam sed propter probationem nō admissam. vt no. Ber. de testi. ex parte ade. quo casu sic proficit iustificatio quo ad finem retractandi attētatū siue post interlocutoria siue diffinitiuā. vt no. in. d. c. ex parte ade. licet aliqui distinxerunt & male inter attentatum diffinitiuē vel interlocutorie. Item procedit siue exceptio cuius probationes obtulit fuerit dilatoria siue peremptoria. l. 3. gl. hoc aliter intellexerit. vt. in. d. c. ex parte. quia iura de hoc loquuntur indistincte. de rescrip. significante. de iudi. exhibita. de libel. ob. c. ij. & de offici. dele. c. cum olim. & sic illa probatio releuat ab onere probandi quo ad iustificationem appellationis. sed non quo ad effectum exceptionis prosequende siue exceptio sit dilatoria siue peremptoria. immo qd ad hoc erit necesse eam probare coram iudice appellationis alias iniquitas iudicis a quo finale preiudiciū parere posset parti siue re medio quod nusq̄ fuit de mente iuris fm Pau. & hoc etiā Jo. an. in. d. c. ex parte ade. & ibi p do. An. Glo. vltima est litteralis &c.

¶ De appellationem. Nō recipit diuisionem. Glo. primo qd deserta appellatione sententia trāsit in rem iudicatam. Glo. secūdo qd voluntarie prosecutio partiū cause appellationis deserta iam appellatione nil minus impedit effectus transitus in rem iudicatā. nec minus tollitur prosecutio appellanti. per quod videtur qd partes nō possunt recedere a transitu in rem iudi. Aduerte ista cle. est subtilis & a mero canonista male intellecta peius a mero legista intelligitur vt in facto asserit se expertum do. An. Oportet ergo qd qui bene vult eam intelligere habeat se mix-

tū & legat hic glo. magnam ordinate quia obscura est. alias apostillas & dicta doc. que nō cadunt ad gl. post glo. illam recitando &c. Glo. secūda est litteralis exemplificans litteram. Glo. deserta querit quid si a principio appellatio nō tenuit vt qd interposita fuit tertio vel post. x. dies an locum habeat cle. si illius fiat prosecutio. Respondet qd sic. & multo fortius cum maior sit ratio qd quādo a principio tenuit sed ex postfacto est deserta. & similiter dicit gl. cle. locū habere si appellatio nō sit renunciatum expresse. quia si habet locum in deserta tacite fortius in deserta expressa facit. §. e. romana. §. si vero. & §. si autem in. vj. Aduerte qd primum dictum glo. si qd fit prosecutio appellationis que a principio nō tenuit an tunc locum habeat cle. pendet ab illo dubio an appellatio tertia deuoluat ipso iure. quod videt qd appellatio habet sua formalia naturalia licet accidēta litteris obuiet. sicut dicimus i appellatione facta omisso medio. de appel. si duobus & c. referente. & hoc sentit Compo. de rescriptis. super litteris. & sic iudex ad quez haberet iurisdictionem licet exceptio elidibilem. vnde ex toto non procederet hec cle. dic ergo vt infra dicet cum glo. magna. secundum autem dictum glo. de renunciatione expressa intelligitur verū nisi de hoc reuocaretur in dubium & pronuntiatus esset renunciationem factam non esse vel appellationes deserta nō esse quo ad omnem effectū. & putat do. An. qd si lapsa fatali pronūciaretur fatale nō esse lapsum valeret sententia quasi nō esset lapsum quo ad effectum propter impedimentū vt dicam cum glo. magna per qd limitat hec cle. Glo. cum appellato op. qd factum appellatū debeat prodesse appellanti. ar. l. petēde. C. de tem. resti. in ite. petē. So. ibi in dilationibus datis appellato que profunt & sunt cōmunes etia appellanti. sicut dicimus in restitutione in integrum quando petitur dilatio per eū contra que petitur restitutio. hic autem loquitur ad inuālidandam appellationem iam desertam & sic diuersitas casus contrarium tollit. Item dicta. l. petēde procedit quando petēde pcedit quādo adhuc durat quadrienniu quando aduersarius dilectionē habuit. vnde & hoc idē esset si durante fatali aduersarius dedisset causam dilationi hic at erat tēpus lapsus & appellatio deserta & eius ius omnino sublatum fm guil. Glo. appellatus. pro recitatione huius glo. oppo. do. An. & vj. qd deserta appellatio ne possint ptes si velint assumere litigiū sup appellatione & valeat pcessus sup illo qd nullū ē dubiū qd partes pnt recedere a sentētia in suū fauorem lata & super illa nouiter litigare. vt est casus i. l. iij. §. cōdēnatū. ff. de re iudi. ex quo ergo partes voluntarie litigant renuncient sentētie & effectum eius. igitur processus valet sententia secunda contra illum lata. secūdo sentētia cōtra sententiam in diuersis instātijs lata tenet. ff. de excep. rei iudi. l. duobus. & l. a te. §. j. & ibi no. per. Bar. no. etiā in. l. j. C. quādo prouo. nō est necesse. & in. l. j. ff. que sententia siue ap. rescin. valebit ergo secūda sentētia cōtra primā cuius cōtrariū littere videtur inuere tertio ex quo iudex procedit deserta appellatione tacite videt. pñciare appellationem nō desertam & partes iurisdictionē progare. ergo processus valebit quia hic nō ē defectus potestatis nec alius ex quo partes nō appellant nec cōtradiciunt Debes scire qd in hac materia vt dicit glo. in no. in. c. ex ratione. de ap. dixit qd si deserta appellatione prosequatur appellationem appellās & appellatus volūtarie qd iudex qui cognouerit iniquitatē prime sentētie poterit illam reuocare. & sic in effectū valebit secunda sententia contra primā. & psequēter impedit effectus trāsitus in rem iudicatam. adeo qd si agebatur ex prima sententia poterit opponi de secunda sententia cōtra executionem prime nec secundam sententiam poterit opponere de

prima quia ex quo ante secundam non opposuit non poterit pretextu huius noue defensionis amplius hoc dubium reuocari. de re iudi. cū inter. nec dicatis qd secunda sententia contra primā nō valeat qd sic sequeretur qd non valeret secunda sententia lata in causa appellationis cōtra sententiam latam in causa principali. **Post. in preall. c. ex ratione tenuit cōtrariū. s. qd nō valeret secunda sententia qd deserta appellatione extincta est iurisdicatio iudicis ad quē. ergo non valet sententia ex defectu potestatis iudicis ad quē.** Non ob. ratio **Inno. qd secunda sententia debet tenere contra primā ex quo nihil partes dixerunt quia id procederet si nō daret defectus iurisdictionis in secunda.** Non ob. etiam si secunda sententia valeat cōtra primā in causa appellationis qd tūc prima nō habet vires propter suspensionē durantiē que hic cessat. sed prima nō suspensa secunda contra primā non valet sicut non v3 si appellatū nō fuisset. et est causa quia secunda est lata deserta istātia. Et sic nō. qd sicut nō valet sententia cōtra sententiā in eadē instantia sic nō valet sententia contra sententiam in secunda instantia deserta. valeret tñ si nō erat deserta qd declara et intellige vt. j. dicam. et nō. per do. **An. de re iudi. inter. et hoc dicit hic Jo. an. probari et forsitā in tantum qd etiā solo appellato prosequente nō habet locū vt secunda sententia valeat ptra primā. qd forte nō cogitauerat.** **Ido. pro hoc qd idem debet dici in appellato etiā facit qd vt dicit glo. hic in ver. huius sit ratio. quia petendo pronūciari male appellatum. et in eo qd dicit transiisse in rem iudi. nulla est contrarietas. licet de appellante dubitetur an viam nullitatis vice appellatiōis possit accumulare. potest tñ id appellatus dicere male appellatū et sententiā transiisse in rem iudi. quia nulla in eo est cōtrarietas cum semp nitatur pro sententia. Et si dicatur immo est cōtrarietas in quantum dicit hunc iudicem quia petit pronūciari sententiam iniustam dicendo male appellatū. et in quantum negat dicendo sententiā transiisse in rem iudi. istū dicit non esse iudicem. dicit glo. hic qd quis fateor hic aliquam contrarietatem tñ appellans qui reus est potest vti defensionibus cōtrariis. vt in regula nullus plurib⁹ de re. iuris. in. vj. imo etiam si sit actor quicquid senserit glo. quia appellando defensor est et reus interpretatur de excep. significauerunt. ideo iuribus cōtrariis potest vti vt nō. **Bar. ff. de app. l. si expressis. et nō. per do. An. de app. dilecto.** Item etiaz deserta appellatione non negat ipsū iudicē salte3 in hoc vt pnūciat desertā esse. de app. interpositā. et nō. de app. cordi. in gl. i. vj. **Ido hoc qd negari nō pōt deserta appellatiōe nullā habere iurisdictionem nisi super hoc vt pronūciat esse desertam et de hoc cognoscat. sed vt super principali nullam habet iurisdictionem nisi ante se fecerit iudicē.** **Itē corā eo nulla est instantia. ergo reperitur secunda sententia lata sine instantia et hec est ipsa veritas. modo intelligas hanc cle. et per hoc apparent soluta cōtraria intelligenti. ppter non intelligentes enim dicit do. An. se nō scribere. Ad predicta adducit glo. qd actor potest vti cōtrariis in diuersis instantiis. de quo nō. in preall. regula nullus pluribus. et probatur. ff. de inoff. testa. l. papinianus. §. sed nec impubes. hic autem non dicitur qd in eadem instantia hec duo pponat hic appellatus ideo admitti debet. **Ido. bene ex hoc si. glo. qd actor potest vti iuribus cōtrariis in diuersis instantiis. facit auc. item possessor. C. qui po. in pig. ha. et in. l. si. ff. de rei ven.** Aduerte tamen quia glo. inq̄stuz dixit qd appellatus qui reus est potest vti vijs cōtrariis potest intelligi dupliciter. vno modo vt velit qd appellatus qlibet dicatur reus habito respectu qd defendit se. et sic potest allegare contraria. ex hoc habes qd actor appellando vel etiam replicando potest vti vijs et defensionibus cōtrariis sicut reus origina****

lis et hoc verum est. **Idē dicit Bar. ff. de app. l. si expressis. et est notabile verbum quia extendit illam regulam nullus pluribus. Alio modo potest intelligi qd appellatus qui reus est vt illud stet restrictiue. i. quādo reus est non declaratiue quia reus est. et tunc notabile non colligetur. prima verior est. licet supra legendo seu recitādo sim secutus secūdā. Aduerte si velles tenere opi. **Inno. in vno verbo solueres hanc cle. quia ista cle. dicit qd ex prosecutione appellantis vel appellati non impeditur transitus in rem iudi. sed nihil dicit an secunda sententia lata contra primam dato qd transitus in rem iudicatam non impediatur infringat primam. et hec stant simul sententiam primam transisse in rem iudi. et nihilominus secundam valere contra primam quando sunt late in diuersis instantiis vt tenet legiste ita qd ex verbis cle. alio nō addito hec cle. non improbat dictum **Inno. Sed aduerte pro opi. **Inno. facit multum dictū Lopo. et Jo. an. post euz de rescriptis super litteris. vbi aperte dicit qd si lata sententia accedat quis ad iudicem appellationis et fingat appellatum esse vbi non est vel non renunciatus appellationi vbi est vel non desertam appellationē vbi est qd si sic procedat iudex appellationis valet pcessus qd plus est parte cōtumace ex quo non est oppositū aliqd de iurisdictionis defectu. qd habet iurisdictionē licet exceptione elidibile sicut dixit Lopo. licet cōtra euz faciat qd nō. **Inno. de app. si duobus. Dic qd quandoq3 super iniusticia sententie aditur iudex alias cōpetēs et per viā querele inchoata noua instantia si tamē competens sit qui sic possit adiri vt ipsemet ordinarius qui sententiāuit vel papa vel legatus. et an tūc valeat sententia. cōtra primam tangit **Innoc. in tribus locis de rescrip. cū dilecta de probationi. quoniam contra falsam. et in primo tenet qd valet secunda sententia contra primam et qd ille pronūciare debet. secundo loco tenet oppositū i tertio loco. s. in. c. fraternitatis de frigidis. redit ad primū. tangit etiā de re iudi. cum Bertoldus. et hoc dictuz putat. do. **An. verum. s. qd valeat secunda sententia qd aut de iniquitate constat confessione partis et illa pōt reuocari qd iam notorie cōstat de iniquitate contra presumptionem iuris et de iure que surgit ex sententia que transiit in rez iudi. admitteatur probatio in contrariuz per cōfessionem. vt notabiliter dicit **Inno. de imm. eccle. quia pleriq3. aut constat de iniquitate prime sententie per pbationes factas in iudicio et volūtarie et valet sententia. seu proferri pōt sententia contra illaz quia illa probatio notoria infringit primā iuncta sententia secunda. qd licet admitti non debeat admissa tñ nocet presumptioni iuris et de iure et ad hoc dictum **Inno. i. d. c. fraternitatis. vbi declarat alia dicta. et hoc sic declarat do. **An. in. c. cum dilecta. de rescriptis. et in. d. c. fraternitatis. et in. d. c. qm cōtra. non ob. qd sententia contra sententiā nō valet. quia ad id dicerent legiste qd immo valet in diuersa instantia. Sed dices tu sententia non valet contra notoriuz de re iudi. inter ceteras. et s. eo. sollicitudinē. et s. de re iudi. cle. pastoralis. et per do. **An. de rescrip. ab excomunicato. et de re iudi. inter monasterium. Dic hoc verum quādo partes nituntur prime et de ea opponūt. secus si nō nitantur sed volūtarie assumūt litem super ea quia ex conuentione possunt recedere ab effectu prime sententie vt. d. §. ex conuentione. l. iij. ff. de re iudi. licet glo. senserit contrarium in. l. si de certa. C. de transac. Nec ob. qd compromissum non valeat post sententiam. vt. l. et post rem. ff. de transac. quia illud verum in compromisso qd cadit tantum super dubio. qm q3 lata sententia que transiit in rem iudi. lata est sententia in instantia appellationis. et tunc aut transiit in rem iudi. ex defectu cause vel solemnitatis appellatiōis. vt quia dicitur ter appellatum et partes super hoc litigant coram iudice ad quē et tunc**********************

et tunc quia hic iudex durat et durat instantia ex quo vertitur in dubium de causa. et de hoc an tertio potuerit appellare cum appellatio faciat eum iudicem nisi opponatur. puta quod valeat processus et sententia lata quod est contra ius litigatoris. et tunc non reperitur lata absque instantia nec a deficiente in potestate sic intelligit dictum Compo. in c. super litteris. quoniam sententia transiit in rem iudi. quia non est appellatum vel est appellatio deserta vel illi renuntiatur. et hic dicit gl. quod secunda sententia non valet. contrarium dicit Compo. saltem quando non est appellatum in d. c. super litteris. et sic dicit se de facto obtinuisse penam ciante Inno. id quod hic glo. sentit Inno. s. de app. si duobus. do. An. pro concordia horum dicit quod aut coram iudice a quo reuocatum est in dubium an fuerit appellatum vel renunciatur vel an sit deserta. ut quia dicatur quod fuit impeditus et fatalis reintegratus. et tunc aduerte quomodo iudex procedat. aut enim reuocato in dubium quod est dictum ipso non obstante dubio procedit ad ulteriora et sententiat diffinitive non plus decidendo hoc dubium putat quod sententia sit nulla. et hec fuit intentio huius cle. s. cum eum. quia in pronunciantibus hic est duplex defectus. primus est defectus potestatis iudicantis quod non est iudex ut procedit. et putat hoc procedere etiam si iudex sit qui adiretur per viam appellationis et possit adiri per viam querele ut legatus vel papa. quia tunc non aditur ut iudex querele. sed ut iudex appellationis cui non sit de prescrip. cum ex officio. ut no. Inno. et Hostien. de offi. dele. cum super. per quod putat idem si esset delegatus a iudice appellationis deserta appellatione quod funditus ex quo ut iudex appellationis delegatus non est iudex. et si dicatur quod hec surreptio non viciat ipso iure. dicit quod hic non est solus defectus surreptionis sed defectus potestatis delegantis. Item surreptio tunc surgit a causa funditus annullante ideo infringit ipso iure ut dicit glo. de rescrip. c. j. in. vj. et est casus cum glo. de offi. vica. suam. Item hic est defectus instantie. quia si deserta est instantia appellationis agitata coram eo sunt absque instantia et sic sunt nulla. l. properandum. §. si autem reus. C. de iudi. quandoque iudex reuocato in dubio de viribus appellationis ut desertionis seu termini lapsi pronunciat super hoc. et tunc aduerte quomodo pronunciat. aut enim reuocato in dubium super iurisdictionem tantum iudex pronunciat se competentem. Non ob. quod tertio dicatur appellatum vel non ob. quod dicatur renunciatur. vel non ob. quod terminus dicatur lapsus quasi ille fuerit impeditus. et sic habet secundum fatalem quod in dubio sic presumo pronunciare voluisse cum alias sic terminus est lapsus aliter non possit sententia sua iustificari. et putat quod adhuc secunda sententia sit nulla non ex defectu potestatis sed ex defectu instantie quando iam ante inchoatam instantiam se iudicem pronunciauit. quia licet sententia faciat eum iudicem. non tamen reintegrat instantiam ex quo super hoc non est pronunciatum et tunc adhuc sententia remanet inualida. quandoque autem proponitur desertio et postea inchoatur instantia et reuocatur in dubium de defectu iurisdictionis et ipse pronunciet se competentem ante aliquem factum processum vel pronunciat se iudicem vel ad ulteriora procedendum ita quod etiam pronunciat super instantia. et tunc credit quod valeat postea instantia in causa appellationis ex quo ab illa interlocutoria non appellatur. et sic tunc intelligit dictum Compo. quia dato quod iudex non habet funditus iurisdictionem. tamen ex quo processit ante factam pronunciationem super competentia propter dubium facit se iudicem. et no. Inno. de dila. preterea. et pro tanto valet processus quia hic non potest pretendi nec defectus instantie nec defectus potestatis et valet sententia contra sententiam ex quo est reuocatum in dubium de suspensione prime sententie. ff. que sen. sine app. rescin.

l. j. et no. in. l. j. C. quoniam pro. non est necesse. de re iudi. inter monasterium. et sic oportet limitare hanc cle. quandoque nihil reuocatur in dubium de desertione instantie principaliter et nihil super illa vel competentia pronunciat et iudex procedit volentibus ambabus partibus. et tunc hic est casus proprius cle. dic quod non valet processus nec sententia et hoc ex duplici defectu. primo ex defectu potestatis. secundo ex defectu instantie quod puta procedere etiam si esset papa vel alius qui possit adiri per viam querele et huius iurisdictionis posset prorogari quia hic aduertum ut iudicem appellationis. et sic prorogare non intendunt et hoc respectu non est iudex. sed si ex certa scientia non ob. lapsu termini vellent sibi dare iurisdictionem in causa appellationis ut tanquam iudex appellationis possit cognoscere non ob. lapsu non credit quod possint iam lapsu termino etiam si alias iurisdictionis esset prorogabilis quod ut iudex appellationis funditus iurisdictionem non habet ergo non potest eius ut talis iudicis iurisdictionis prorogari de offi. dele. significanti. et l. priuatorum. C. de iurisd. om. iudi. et per hoc credit cle. procedere in papa et in quolibet alio qui possit adiri per viam querele. licet quidam hanc voluerunt limitare ut non procederet in iudice qui procedere posset per viam querele. s. quoniam aditur per viam appellationis ut hic dicebat ut patet ex illis verbis appellationem prosequitur. Quandoque deserta appellatione solus prosequitur appellatus et videtur quod possit quod lapsus termini debet solum appellati preiudicare cui est terminus statutus. Ad hoc quia appellatus post terminum hominis lapsum potest prosequi licet non posset appellans de app. sepe. facit quod no. de elec. c. j. ubi dicit Compo. quod si appellans non seruat formam illius. c. et hodie cle. causam de ap. quod appellatio deuoluitur ad commodum appellati. ad hoc glo. in cle. constitutione. Et glo. vltima op. quod licet deserta appellationis non transeat sententia in rem iudi. de sen. exco. licet in vj. facit de app. ff. in. l. si expressis. et s. de re iudi. c. j. cum ibi no. Sol. glo. hic loquitur quando sententia a principio fuit aliqua ut quod solum erat lata contra ius litigatoris non expresso errore iuris in ea. secus quando a principio sententia est nulla. quod tunc sicut propter omissionem appellationis non transiret in rem iudi. ut dicta. l. si expressis. sic nec transiret in rem iudi. per appellationem interpositam et desertam ut in contrario et c. Non bene istam gl. que vult quod c. licet canon. de sen. exco. habeat locum etiam in alia materia quam excommunicationis. de quo scripsit do. An. de ap. sepe. et sic est casus s. cum vnam lecturam abbatis de eo qui mit. in pos. cum venissent. et intellige glo. quod prosequi poterit nullitatem principaliter sed non incidenter. Unde no. secundo ex hac glo. quod deserta appellatione quis potest prosequi nullitatem. quod est clarum quando sola appellatio est deducta. sed ubi deducta esset via nullitatis cum appellatione esset magis dubium. Bar. tamen dicit quod potest etiam deserta appellatione quod minori tempore deseritur via appellationis quam via nullitatis cum ad nullitatem detur officium iudicis quod durat spatium xxx. annorum prout ipse no. ff. de appell. l. si expressis. et ex sola accumulatioe simul in eodem libello non alteratur natura actionis vel iuris deducti ut plene de hoc scribit do. An. in. c. dilecto de app. i. re collectis nouis. Venio ad dicta doc. et quero quare sententia contra ius litigatoris transit in rem iudi. Dicit Guil. quod ratio est quod rerum omnia et quasi omnes contrahuntur sunt de iure gentium et eodem iure datur potestas iudicandi regibus et iudicibus super regimen vniuersi et etiam executio gladii. ff. de origine iu. l. ij. §. post originem. vj. di. §. super. viij. di. §. j. et c. j. ergo ex ea potestate iudicandi inter partes quicquid iuris sentiat iusticia est ex quo non appellatur. ff. de codi. ob tur. causaz l. si ob turpem. et sic eodem iure gentium possunt de dominis iudicando omnia dare isti vel illi ut sibi videtur et

sic pars acquiescens sententie videtur a se gratis abdicare dominiū rei. insti. de rerū diui. §. si. fm Buil. Nam sentit q̄ ex sententia iniusta transferatur dominiū. vide Inno. de elec. c. 3 dilectus. de concess. preben. proposuit et Bar. in l. pomponius. §. si iussu. ff. de acqui. poss. et per Ly. in l. j. C. cōmunia vtriusq̄ iudicij. Tu dic q̄ ratio ē quam reddit tex. in l. penul. ff. de iusti. et iure. quia quicquid facit iudex presumitur iustū habito respectu ad id quod facere debet et ex quo pars non vtitur remedio ad detegendum iniustum tunc presumptio illa firmatur et efficitur presumptio iuris de iure contra quā non admittitur probatio. et hoc voluit gl. in c. pastorialis. in glo. si. de re iudi. per quod dicit q̄ si sententia habet notoriā iniusticiā quia ibi non potest cadere presumptio q̄ tūc sententia nulla remanet. et sic intelligit q̄ dixit de re iudi. in cle. pastoralis.

¶ Az a repulsione exce.

¶ Primo ponit dictum a quo. secundo excipit ibi nisi. ¶ No. primo q̄ super eodez articulo bis appellas repulsus nō pōt a diffinitiva appellādo amplius aliū articulum prosequi etia3 quando negocio principalis est conuexum. et sic licet post transitū in rem iudi. hoc casu quando negotium est conuexum decisioni per non appellationez pōt quis illud prosequi appellando a diffinitiva. nō poterit tamē q̄n transit in rem iudi. ex bina appellatione repulsa. ¶ No. secundo argumentum q̄ sententia super perēptorio lata nō est diffinitiva. ¶ No. q̄ peremptoria dupliciter potest repelli. vno modo quā si inepte proposita et tunc sententia est interlocutoria et talis modus opponendi et repellendi nō dicitur contingere negotium principale. secūdo repellitur quia falsa et hoc modo ptingere dicit negociū principale. ¶ No. q̄ sicut sententia super inepta propositione non obuiat si apte proponatur ita nec transitus in rem iudi. super modo inepto proponēdi nō obuiat quominus pluries possit pponi et appellari si postea apta pponatur. ¶ No. q̄ licet interlocutoria sententia non transeat in rem iudi. catam quo ad iudicem quominus illam possit reuocare vt no. de elec. cum dilecti. et de app. cum cessante. Si tñ bis est appellatus trina sententia facit illaz transire in rem iudicatam vt postea non reuocari possit. Ad hoc q̄ scribit Bar. et Dy. i. l. a diuo pio. ff. de re iudi. et l. q̄ ius sit. ad hoc quod no. de fri. i. c. fraternitatis. p. gl. ¶ No. q̄ sicut inepte agens repellit ab agendo de iudi. examinata. ita inepte excipiens repellitur ab excipiendo. Itē q̄ sicut ab actione proposita inepte recurritur ad aptā non ob. repulsione de iudi. examinata etiam coram delegato no. Inno. de offi. dele. consuluir. de re iudi. cum i. et a. Spec. de offi. iudi. §. deseruit. ver. quid si proponens. sic in exceptione semel inepte proposita nō ob. repulsione iterum apte proponi potest vt hic fm 3enz. et ibi dicit Spe. vt recitat Lap. q̄ delegatus absoluendo ab instātia propter ineptam petitionez actoris non est functus officio suo quin ille postea coram eodez possit proponere aptaz. Ad hoc optime de re iudi. c. penul. ¶ Quero an audiat per viā nullitatis ter repulsus a peremptoria. dicit Buil. q̄ sic. §. de re iudi. cle. j. Itē et via restitutio nis i integrū. ff. de mino. l. minor. et l. se. maxime in causa matrimoniali vel simili vbi sententia non transit in rem iudi. de resti. in integrū ex litteris. de proba. iurauit. de re iudi. tenor. et c. se. fm Buil. ¶ Quero q̄n dicitur sententia lata rite vt quando recte. dic rite quo ad ordinem iudicis. recte quo ad iusticiā fm Buil. qui dicit q̄ pmo casu non presumitur pro iudice. secundo sic de proba. quoniam contra falsam. et dic vt ibi. Tractat hic Buil. an super dilatoria vel incidenti sit lis contest. vel pronuncian da que sunt expedita. de off. dele. prudentia. §. sexta. de

ordi. cog. intelleximus. ideo hic omitto. Tractat etiam an in causa appellationis lis contestatur quod est expeditum de app. interposita. et c. per tuas. et de testa. Raineraldus. ideo non insisto. ¶ Glo. repulsione. querit quomodo fuerit repulsa hec exceptio. dicit glo. q̄ verbo. s. p. interlocutoriam super hoc lataz. sic patet q̄ in perēptorio potest fieri interlocutio non tñ est necessaria iuxta no. de or. cog. c. j. Quid autem si repulsio fuisset facti et non verbalis. vt quia iudex illaz non admisit sed ad vltiora litis pcessit quo casu tacite ipso facto videt repellere. de ap. ex parte. ij. an erit idē quod in repulsione verbalis. gl. dicit q̄ sic. quia eadē ratio est. Fatetur tñ q̄ caute facit excipiens si procurat q̄ iudex interloquatur super illa vt no. in spe. de app. §. qualiter. ver. itē q̄ facit quod no. per Jo. an. §. e. dilecto. tunc enim apertius patet grauamen. similis cautela. s. vt pronuncietur super cōtumacia habetur de re iudi. in cle. pastoralis. et ibi dicit. ¶ Nota bene ex glo. quia ex processu ad vltiora vel repulsione facti videtur tacite etiam super peremptoria pronunciatum et c. Deinde gl. in ver. et per hanc querit an sententia lata super peremptoria dicatur interlocutoria an diffinitiva. ¶ Glo. respondet q̄ est interlocutoria p prealle. decre. ex parte. et per hanc cle. et hoc etiā tenebat Bar. in decre. cupientes. de elec. in ver. isuper. Ad hoc decre. cū dilecti. de elec. et decre. sua. §. de ap. et de off. dele. significantibus. et aperte probat per hanc cle. vt predixi. cum enim hic dicatur q̄ repulsio peremptoria non est diffinitiva. ergo eodez modo nec pñciatio pro ipsa erit diffinitiva vt cōtrarioz eadē sit disciplina. xxij. di. hospitoliū cum similibus. et per consequens vbi absolutoria diffinit eodem modo est condemnatoria et ecōtra. facit. l. j. ff. de his qui sunt sui vel alie. iu. ¶ Hoc confirmat etiam glo. q̄ natura diffinitive est q̄ ex ea oriatur actio in factum. sed a sententia lata super interlocutoria non oritur actio. igitur et c. Itē q̄ si sententia lata super peremptoria esset diffinitiva non posset sequi amplius alia diffinitiva in causa cum in eadē causa due diffinitive sententie ferri non debeant in eadem instantia. sed hoc est falsuz q̄ immo de necessitate sequenda est sententia super principali licet super peremptoria voluntarie. de or. cog. capitulo primo et c. ¶ Per predicta concludit gl. post Bar. in loco preallegato q̄ siue super dilatoria siue super peremptoria siue super eo quod perimit appellationē. i. q̄ appellans non potuerit appellare feratur sententia per iudicē est sententia interlocutoria. Secus dicit esse quando iudex cognouit de appellatione interposita a diffinitiva et pñciat bene iudicatū et male appellatum vel econtra. q̄ tunc est diffinitiva. C. de ap. l. eos. ff. de his qui no. inf. l. furtis. Fatetur tamen Bar. et glo. post eum q̄ sententia lata super peremptoria q̄ habet obstare habeat vim diffinitive. ita concludit glo. in fi. quod nota et tene mēti. Ex hac glo. nota plura. pmo q̄ sententia super peremptoria est interlocutoria. hoc ponit Jo. an. vt dicit Lap. eum scripsisse sibi quo ad negociū principale. quo ad instantiā autem appellationis potest dici diffinitiva. et in decre. dilecto. nulla erat instātia finita vel diuisa a negocio principali. ad hoc facit dictum Spe. q̄ dixi in vltimo notabili sup littera. quod dictū ponit hic La. hoc etiā temperat. d. An. veruz q̄n reus habet aliā exceptionē actore fundante intentionē al. esset quasi diffinitiva. facit quod scribit. d. An. de exceptione testium repulsoria. de testi. in c. ex parte ade. et c. j. de excep. et c. presentium. de testi. Secundo no. q̄ condemnatoria et absolutoria sunt eiusdem nature ideo sicut appellatio non suspendit excommunicationē sic nec absolutionem. vt no. de rescrip. ab excommunicato. et de app. pastoralis. tertio nota ex glo. q̄ interlocutoria nō producit pro executione actionem in factum s3 solū exceptionem

ceptionem. An autem vocetur actio vel in factū vel iudicatū. vide ff. de re iudi. l. iij. §. iudicati. z. l. inter dies. quarto nota qd sicut non valet sententia contra sententiam in eadez instantia ita nec plures diffinitive consonantes in eadem instantia. decre. ergo cū super de re iudi. debet intelligi quando non fuerunt in eadē instātia. Quinto nota qd vbi sententia dirigitur ad modū agendi z ad instantiā repellendaz z nō ad merita dicē interlocutoria z sic hoc casu non potes appellare vñ non potes agere quia est interlocutoria. est tñ diffinitiva illius instantie. fm. d. An. Tu vide Bar. i. l. a diuo pio i prin. ff. de re iudi. z ff. de accu. l. cū ticia zc. C. Bl. peremptorie op. qd non liceat indistincte repeti exceptionez in appellatione a diffinitiva etiam si secundo non sit a repulsione appellatum. vnde op. de. c. si. s. e. in. vj. Soluit ibi in exceptioe que nō parat preiudiciū negocio principali qz est mere dilatoria nec reddit iudiciū nullū. hic sec^o. C. Blo. secundo querit quid si semel tantuz appellauit z succubuit an procedit cle. vt in appellatione a diffinitiva non possit repeti dicta exceptio. dicit qd non. immo tunc poterit repeti a cōtrario littere que loquitur quando secundo appellauit z succubuit. Quid autē si secundo appellauit sed tamen appellationē nō fuit psecutus an habebit locū hec decre. vt sit perinde ac si fuisset psecutus z succubisset. vide qd sic. s. cle. pr. In cōtrariuz facit qd sic nō apparet apte de iniustitia eius ex quo nō fecit quicquid potuit. z hoc tenet glo. si neglexit prosequi quia spōte renunciauit quia tunc videtur vti iuris consilio expectando euentum negocij principalis potius qm se intricaret in tot processibus z sic non posset eis resistere. ideo tūc secus. z nota qd a p̄trario sentit glo. secus si sponte non renunciauit sed passus est negligenter labi tempus quia tunc non videtur imputanduz sibi nec potest dici qd fuit vsus consilio iuris ex quo vsqz ad vltimū voluit habere potestatem prosequendi appellationem ab ipsa interlocutoria. sed an hoc sit verū dicā. j. C. Blo. diffinitiva querit an littera procedit per quēcunqz iudicem fuerit lata hec sentētia. dicit qd sic quia indistincte loquitur dūmodo per iudicē competentē lata fuerit qd glo. declarat per exempla zc. C. Bl. super eo op. z videtur qd immo iste debet audiri in appellatione a diffinitiva licet bis succubuerit in appellatione ab interlocutoria. Nam constat qd non appellans aliquo modo ab interlocutoria que parat preiudiciū negocio principali de qua loquitur hic audif. vt in. c. si. s. e. in. vj. ergo multo fortius appellans z contradicens pro posse. nō enim debet plus posse operari secūda repulsio appellatione a diffinitiva equiparamus ista. s. nō appellare vel appellare z succubere vel deferere seu per appellationem negligere cum idem sit effectus. s. de re iudi. qd ad consultationem. z. s. e. sua ergo eodem modo deberemus dicere in appellatione ab interlocutoria cuius contrarium hic videtur dici aperte. Sol. gl. licet predicta equiparatur in appellatione a diffinitiva tñ non equiparantur in appellatione ab interlocutoria. Ratio diuersitatis ē qz lata ab interlocutoria que parat preiudiciū negocio principali necesse habuit differre appellationez in euentu diffinitive fm leges. l. ij. C. de ep̄a. audif. z. C. de iudi. apertis simi. z quoz appel. non reci. l. penul. fm canones autem non habuit id necesse facere sed potuit differre si voluit si ergo talis cuius exceptio predicta est repulsa distulit appellare ex cōsilio iuris id permittentis z postea vict^o in diffinitiva ab illa appellat. debet tñ contra talē interlocutoriaz audiri que nō fuit discussa sed eius discussio ad tempus dilatatur. secus qñ postea impugnauit interlocutoriam. s. semel appellando z bis. quia tunc cuz ille articulus fuerit sic solēnter discussus iaz z examinatus non debet vltius examinari in appellatione a diffinitiva.

ua. que ratio cessat in casu precedenti. per hoc infert gl. qd in casu cle. iudex principalis cause nō posset ante diffinitivam sentētiā interlocutoriam sententiaz sic solēnter discussam z examinatam reuocare licet in primo casu secus. vt in prealle. c. si. e. ti. in. vj. z. c. cum cessante. de ap. Nota bene caudam huius glo. que limitat no. in. c. cum cessante de app. qz interdum etiā quo ad iudicem sententia interlocutoria transit in re iudi. vt in casu isto licet regulariter contra iuxta ibi no. z de elec. cū dilecti. Ex cauda glo. nota bene fm. d. An. qd licet sententia interlocutoria non transit in re iudi. quo ad iudicē. tñ tertio sententia confirmata transit. vide similem glo. de fr̄i. fraternitatis. que dicit qd in causa matrimoniali trina sententia transit in rem iudi. hoc tenet By. z Bar. ff. de re iudi. l. qd iussit. alle. qz ter a diffinitiva nō potest appellari. C. ne liceat in vna eademqz causa. tertio prono. Ad hoc. l. fideicommissa. §. si quis decē. ff. de l. iij. z. l. j. §. si cui. ff. vt legatorz nomine caueat hz By. z Bar. Et est ratio fm zen. qz ex trina sentētia repulsionis psumit exceptio non esse vera z ius presumit pro trina sententia qz vltra non est remediū iuris cōmunis fm zen. Itē appellatio a diffinitiva subrogatur loco appellationis que interponi poterat ab interlocutoria. s. ab illa cessat appellatio potēntialiter. ergo z ab illa que in eius locū subrogatur cessare debet. Per predicta apparet qd si appellans nō posset psequi appellationē a diffinitiva s. illi renūciat volens hoc reservare ad appellationē qd haberet potestatem postea illud iterato prosequendi. vt sentit glo. in secundo ver. Idem putat. d. An. z sentit zen. si appellationem nō est psecutus sed neglexit. Idēz putat si in prima appellatione succubuit qz qua ratione audiretur secūdo appellans ab interlocutoria si volet audire appellando a diffinitiva. Nam solus transitus in re iudicatam non excludit facultatē reparandi grauamen per appellationem a diffinitiva. immo solus transitus per appellationem ter interpositaz per hanc cle. z quia tūc cessat hec plena discussio sufficiat qz hec cle. est exorbitans non extendatur ergo ad aliū casum. Ad hoc quia hoc penale etiam est quēz excludi ab exceptione forte vere z forte iniuste repulsa. ideo in solo casu huius cle. vbi scripta est locum habebit non in alio. ar. de elec. statutz. qz pena non debet per hominē infligi. xxxij. q. ij. §. in hoc. no. de diuor. c. porro. de iure patro. c. si. sec^o putat si fuisset repulsi ab appellando qz est vt verus contumax qz non audiret appellans a diffinitiva qd prosequere. vt in cle. si aut. de dolo z contu. ideo excludit qd si tantum est vna appellatio z semel succubuit etiā si posterius resistat non habet locum pena cle. si sit bina appellatio z illi renūciatū z illa deserta sit non habet locum cle. quicquid senserit glo. z alij scribes hec vera qñ appellatur a peremptoria siue ab illa dilatoria que contingit negocium principale z tunc ex quo etiā non appellatur z sic transit in rem iudicatā non poterit postea reuocare per appellationez a diffinitiva. de app. c. si. in. vj. plus dicit hic Pau. z glo. qd et si secundo renūciat vel expresse vel tacite. vt. s. c. pr. c. quāvis. z. c. sicut non est locus huic cle. qz propter non succubū licet appellationē deferat. qd itelligit nisi tali tpe renūciaret. qz nō diceret hoc facere spōte sed metu p̄bationū. de quo xxxij. di. c. si. de elec. dudū. ij. in fi. z fuit itētio gl. i ver. ij. si bene inspiciat. C. Bl. inepte. querit de exēplo huius exceptionis hic posite qñ dicat repelli exceptio ratione ineptitudinis. glo. ponit multa exempla que sūt clara. Dicit tamē hic zen. qd penul. exemplū de exceptione prescriptionis possit cauillari p no. de deci. dudū. qz opponens prescriptionē videt deducere titulū salua glo. quando sic opponebat prescriptio qz fundabat super solo tempore. Itēz dicit zen. qd dupliciter potest inepte

proponi vel ob iuris ordinem non seruatur quia proponitur ante litem contestatam vel quia inepto modo proponebatur etiam seruato ordine. Exemplum si excipitur contra electum petentem confirmari quod est venator tunc repellitur primo et secundo in appellatione ad infinita vult apponere de clamorosa vel arenaria vel adulterina. de cle. vena. c. j. nam prius inepte fuerit preposita id est minus generaliter contra id. ff. de flu. l. j. §. labeo. vel prelato opposui simoniam. vel quia bona ecclesie alienauit vel res de naufragio abstulit repulsus appello et succumbo bis in appellatione a diffinitiva potero aperte proponere causas et sic specificare quod nocere debeant prelato. prime enim sunt nimis confuse. de accu. cum dilecti. vnum tamen aduertere quod non est consilium quod iudex statim repellat exceptio nem eo quod generaliter proponitur. quod sufficit quod postea specificetur in probationibus nisi pars opponat eum non admitti. vt no. glo. de procura. ex insinuatione. ad hoc tex. de proba. in presentia. et hec sufficiant.

De vita et honestate clericorum. Rubrica.

Ioannes locorum.

Primo ponit preceptum. secundo contra illud facientes punit. tertio excitat officium ordinatoarium. secunda ibi: qui si. tertia ibi aduersus. **¶** Mo. primo argumentum quod statutum puniens non desistentem ab actu non punit reassumentem et sic facit quod si statutum priuat aliquem ex delicto per hoc non impedit eum si iterato ibidem promoveatur eodem iure. **¶** Mo. secundo quod clericus propter exercitium artis inhibere non perdit privilegium clericale ante monitionem nec in rebus nec in persona etiam si sint in minoribus et coniugati. **¶** Mo. ar. quod coniugati clerici incedentes in habitu et tonsura gaudet privilegio clericali. **¶** Mo. quod quod diu inheret exercitio illis priuatur et sic privilegium perditur et reassumitur ad defectum et essentialem causam. et sic dictio quod diu habet in se quandam conditionem extinctiuam et suscitativam ad existentiam et defectum causam. **¶** Mo. quod ubi ius loquitur in futurum cum his verbis eo modo et c. ius est late sententia. vide regulam de regu. iur. in penis i. vj. et de elec. quod sicut. et quod dixi notandum. §. de sequestro. pos. et fruc. cle. vnica. et c. **¶** Mo. quod aliud est negociatio. aliud commercium aliud officium et c. op. quod absque monitione perdant privilegium clericale. de cle. conu. c. j. i. vj. §. si. dicit zen. quod ibi loquitur de coniugatis illis qui non portant habitum tonsuram vel vestes clericales. sed hic de portantibus et talia exercentibus vt hic quia saltem de clerico aliquid ostendunt fm zen. et Pau. Sed hoc contra tex. ibi et si omnino incedant vt laici. Rude quod ibi loquitur in non coniugatis in quibus ad hoc vt perdat in rebus ubi portant habitum exigat monitio vt perdat privilegium quo ad personas non sufficit monitio sed oportet quod cum hoc non deferant habitum. non per hoc negat quod ex solo non deferre habitum absque monitione non perdat privilegium coniugati. concludam statim et c. secundo op. et vide tur quod etiam dimissis officiis non gaudet privilegio ex quo incedunt vt laici et sunt moniti. de sen. excō. ptingit. So. dicit Pau. quod ibi loquitur de monito ad reassumentem habitum vel tonsuram. sed hic de monito ad dimittendum dicta officia tantum. ideo dimissis officiis habet primam immunitatem. sed si monitus fuisset vt dimitteret officium et reassumeret habitum et tonsuram. tunc dimisso officio absque reassumptione habitus non gaudet privilegio vt i. p. r. i. fm Pau. Hic §. quod clericus se immiscet officiis istis sine habitu. quod si immiscet cum habitu. Primo casu si est in minoribus et coniugatus absque alia monitione perditur: que et perderet ex sola non delatione habitus dato quod non sit moni-

tus. vt in. c. j. de cle. coniuga. in. vj. Aut non est coniugatus et tunc gaudet privilegio donec moneatur: eo monito de puniri vt canonica iura demonstrant. et hoc quod moneatur vt desistat ab artibus. §. si moneatur vt reassumat habitum priuant etiam privilegium. vt. §. dictum est. secundo casu qui cum habitu coniugati in rebus post monitionem perdat privilegium clericale vt docent canones hic. **¶** Quero de forma monendi. dicit Pau. hic quod forma patet hic quod non sufficit simpliciter monere vt desistat sed et quod nunquam reassumat. et etiam quod persona exerceat officium a quo moneatur desistere dicit et illos exercere qui dato quod non semper sint in actu sed aliquantulum desistat non tamen in toto deposuerunt. ar. de p. uile. petitis. §. Pau. fa. l. iij. ff. de cōdi. inde. Quomodo tenentes ligantur hac cle. quod quod obliuione vel malitia dimiserit tonsuram et maiores ordines assumpserit quod potest fieri. xl. di. sicut de cle. p. sal. p. mo. p. totum. an gaudeat privilegio clericali. Remittit infra de sepul. dudum. **¶** Quero quod comprehendatur hic appellatione negociationum. Dicit Guil. quod negocium dicitur quasi negans officium vt lanificium textura vel filia. Commercium dicitur mercatura. vt emendo vendendo nauigando. v. l. a. §. d. §. sig. for. ne cle. v. l. mo. p. totum. **¶** Quero an ad hanc penam sufficiat monitio alterius quam diocesani. Pau. quod non. remittit ad dicta p. se. j. d. d. c. j. **¶** Quero quid fiet de quesitis per clericum ex illicita negociatione. dicit zen. quod danda sunt pauperibus. et hoc precise tenet Rai. Si tamen tota non dent non sunt in statu damnationis. xij. di. §. sed hic. et c. non sane. fm zen. et placuit In no. Tractat hic Guil. quid si privilegium personale et quid reale et a quo talia privilegia processerunt. de quo de ma. et obe. c. ij. et hatur de cle. p. u. c. j. in. vj. Etiam tractat a quibus muneribus excuset ecclesia et clerici et a quibus non. et ponit hic distinctionem munerum. de quo p. legistas. C. de sa. san. eccle. l. placet. et habet de cen. l. 3. et in casibus in quibus clerici tenent. hic concludit quod laici eos non debent compellere sed prelati sub quorum foro sunt. de foro compe. si diligenti. de immu. eccle. peruenit. exceptis feudalibus in quibus dominus feudi est iudex et compellit et exequitur in vassallos absque manuum iniectione. vt li. feu. de prohibita alienatione feu. Imperialem. §. pe. fm Guil. **¶** Mo. prima in ver. et no. querit an omnes ordinarii in loco habentes iurisdictionem possunt facere que hic dicuntur. Respondet quod non. per hunc tex. qui hanc potestate concedit diocesani non autem ordinariis locorum. et hoc temperat glo. verum in his que de nouo inducit hec constitutio. alle. no. j. de iure pa. cle. j. **¶** Nota bene hanc glo. que dicit quod appellatione diocesani non comprehenditur ordinarius inferior episcopus. et quod appellatione ordinarii loci comprehenditur inferior. vide glo. in cle. j. de se. q. s. pos. et fruc. cle. j. vt lite pen. **¶** Mo. clericos. querit an hic comprehendantur exempti. Respondet glo. quod si delinquant in loco non exempto tunc comprehenduntur quia subsunt diocesani in casu predicto. Si autem deliquerint in loco exempto tunc non videtur quod locum habeat cle. in illis. hic enim intendit solum excitare officium diocesanorum circa iurisdictionem eis competentem. non autem de nouo dare iurisdictionem in illum in quem de iure communi non habet. ad hoc de off. or. c. licet. et c. penult. et sic hoc casu non habebit diocesanus iurisdictionem in exemptum quod confirmat glo. quod communiter iura huius compilationis quando volunt de nouo dare iurisdictionem super exemptos id expriment. §. de supp. neg. prela. quia regulares. cum cōcor. ibi positis et c. **¶** Mo. macellarij. in principio exponit et declarat litteram. deinde querit an habeat locum cle. in alijs officiis vilibus hic non expressis hic vt aptare pelles et coria. dicit glo. quod non cum hec constitutio non exprimat et sit penalis. et sic per consequens restringenda ad limites et terminos suos. vt in regula in

la in penis. in. vj. ideo autē forte magis expressit de istis duobus. scilicet macellariis et tabernariis quia frequētius cōtingebat in ipso peccare. ideo de his expressit in quibus locū habet. Idem dicit *Math. et zen.* de aliquibus aliis officiis que exercentes possunt satis dici tabernarii ut publici leones et balneariorum custodes et eorum barberij et caupones qui omnes baratarias et vilia faciunt in suis domibus et statum debonestant clericalem. ff. de his qui no. in fa. athletas. secundū *guil. Ber.* tamē dicit qd licet alia vilia sint ut aptare pelles et coria et huiusmodi similia tamen non habet locum cōstitutio nisi quatenus illa officia sub istis includuntur. quia penalis cōstitutio extra casum suum non est trahenda ut regula in penis. de regu. iu. in. vj. *Glo.* tabernariorum declarat litteram ex qua nota quid comprehendatur appellatio taberne. Item qd clerici non debent ingredi locū ubi est taberna. quod intellige nisi ex causa necessitatis. ar. de vi. et ho. cle. clerici. Et nota bene ex *gl.* duabus precedētibus quid contineat appellatione carnificis et appellatione macellarij. *Glo.* publice et personaliter opp. hic innuitur qd si per alium exercent non habet locū cle. contra quia qui per alium facit et c. de sen. ex. mulieres. in re qui per aliū. de reg. iu. in. vj. Sol. fatendo qd in culpa essent exercendo per aliū per alle. In cōtrariū tamē non haberet locum hec cōstitutio quo ad penam quia pene non sunt laxande. de peni. di. j. §. pene. *Guil.* dicit qd hic loquitur in vicijis corporalibus et personalibus. secus in vicijis spiritualibus in quibus id quod nō licet per se nec per aliū. dicto. c. mulieres. et de regu. iu. qd ali cui. Fatetur tamen qd ille qui pro alio facit pena huius c. astringitur. alle. xlvj. di. sicut nō suo. Tu dic secundū *do.* An. qd ubi lex aut cōstitutio pro delicto aut delicti augmento ponderat facere personaliter per se quo ad penā non sufficit facere per aliū ut hic. ubi autē lex ponderat ipsum facere vel factum eē pro delicto tunc puni tur etiam aliquando faciens per alium ut in primis allegat quod nō. secundum eū. fa. ff. qd vi aut clam. l. aut q alicui. §. si. et c. *Glo.* nominatim querit an sufficiat in genere monere omnes clericos de diocesi vel clericos talis plebanatus vel talis loci vel talis ecclesie. dicit qd nō per hanc litteram. que requirit monitionē fieri nominatim. et sic requiritur qd fiat monitio proprijs nominibus expressis ipsorum secundū *glo.* subaudi vel alio equipollenti. de preb. in lateranēsi. per *Inno.* de testi. licet ex quadam. de consang. et aff. c. antepe. secundū *zen.* *Idem.* dicit qd non sufficerent circūlocutiones vel demonstratio nes sicut. s. de testi. licet ex quadā. *Adouet* qd si papa hoc voluisset potuisset expressisse secundum *Idem.* ad hoc quod nō. de rescrip. cum in multis. primū est verius dum tamen sic specificet qd constet de quo singulariter loquatur. ff. si cer. peta. l. certū. secundū *do.* An. *Jo.* de lig. hic tenuit opi. *Idem.* et hoc ideo quia papa sic exp. sit. alle. simile de sen. excō. constitutione. et quod ibi nō. per archi. et c. *Glo.* tertio querit an sufficiat qd emanet vna peremptoria sola monitio. Respondet qd nō. immo requiritur trina interuallata per aliquot dierū interval lum per hunc textum. *Steph.* hic tenet contrarium per c. constitutionem. de sen. excom. in. vj. sed tene *glo.* secundū *Jo.* de lig. quam etiam tenet *zen.* *Nota* bene ex ista *glo.* qd ubi per ius ad pene impositionem exigitur tri na citatio non sufficit vna cum peremptorio. vide quod nō. de cle. non resi. ex tue. ubi colligit *do.* An. notabile dictū *Jo.* an. in addi. spe. illius tituli. videlicet qd ubi etiam ad finē pene in iure exigitur trina citatio per edictū non sufficit vna cum peremptorio. quod etiam est valde notandum. et vide *glosam* ad predicta de milite vasallo qui contumax est. c. j. quam *glo.* alle. hic *zen.* et c. *Glo.* reassumpserit querit quid si infra terminū monitionis

dimisit et demū reassumpserit et vltimate infra eūdem terminū dimisit. dicit *guil.* qd tunc non est locus pene que solum habet locum quando reassumpserit lapso termino. pro *glo.* facit quia cum ei totus terminus pro beneficio sit datus non debet ei auferri. de secun. nup. c. si. et quia in penalibus est finis termini spectandus. de elec. cōmis. sa. in. vj. de verbo. ob. in illa. Item quia reassumere non debet plus nocere qd si continuasset. et quia nō debet esse deterioris conditionis eo quia semel desistit secundū *guil.* et *zen.* *Glo.* oīno querit an clericus cōiugatus reassumens tonsurā reassumat priuilegium clericale. de quo de cle. coniu. c. j. in. vj. Dicit *gl.* qd sic put. nō. de cle. coniu. c. iohānes in. liij. q. pro quo bene fa. hec littera si cōiungatur istud qd hic dicit quādiū in premissis. et sic tā ad id qd dixit de nō cōiugatis qd et ad id qd dixit de cōiugatis et tūc dictio omnino respicit vniuersitatē priuile giorū que perdūt: nō autē perpetuatē priuationis. si vero illud quādiū referatur solū ad non cōiugatis. et sic id oīno notat perpetuatē priuationis tunc facit in cō trarium et sic duplex pōt eē sensus dictiōis oīno. simile alle. *glo.* de. l. grece. §. illud. ff. de fideius. *Guil.* hic tenet secundū intellectū. *zen.* tenet primū intellectū in vtriusq; sed in coniugatis reuocat in dubiū *zen.* quia priuilegiū reassumit de priuilegio persone. dicit qd non est dubiū qd reassumat de priuilegio rerū. dicit qd videtur qd non. qd coniugati et nō coniugati equiparantur quo ad res in eadē rōne absoluta. Sed coniugati in rebus omnibus nō recuperant. ergo nec nō cōiugati recuperāt in rebus. nec ob. s. e. c. fi. ubi nō coniugati recuperant priuilegiū in rebus qd illud ē in illis nō coniugatis qd alia negocia exercēt qd ista prehabita. vel dic *fm* eū qd et in rebus recuperant nō coniugati ab istis officiis desistendo. qd il lud. c. fi. de recuperatione priuilegij in rebus hic nō tollit quo ad nō coniugatos sed solum in coniugatis. qd verbum omnino nō repetitur in non coniugatis. quia hic agitur de odio et sic restringendū. et quia in non cōiugatis equiparatur priuilegia rerū et personarū sed non coniugati in personis recuperāt. ergo et in rebus. de cōiugatis aut an sit verū qd perdāt perpetuo in rebus pē det ab intellectu huius verbi omnino. an verbum oīno tempore ab illo quādiū respectu priuilegij rerū et perso ne et tūc recuperabūt vtrūq; et verbum oīno respicit vni uersitatem priuilegiorum. Si autē quo ad priuilegium rerū annectant tūc perdūt perpetuo et nō recuperabūt omissione artis. dicit qd tutius sibi videt qd cōiugati moniti non desistentes vel officiū reassumētes perdūt per petuo priuilegiū clericale absq; vltiori recuperatioe quia hec in ipsis paria sunt non dimittere vel reassumere qd ibi non desistunt verba illa quādiū et c. congrue nō adaptarentur. cum enim eo ipso qd non desistat perdāt priuilegium frustra diceretur quādiū et c. ergo similiter illa verba quādiū non sunt referenda ad officiū reassumptionem. Item quia ex reassumptione quandoq; facta perdunt priuilegium ut in tex. frustra ergo diceret reassumpserunt quādoq; si verba illa quādiū et c. ad hoc referrentur. Item quia alias non differrent non cōiugati a coniugatis contra mentem tex. et sic verbum omnino in coniugatis exponeretur in totum. de elec. qd sepe. in. vj. de concess. preben. ne captande. secundū *zen.* Credit *do.* An. qd mens huius littere absq; inuolutionibus sit qd non coniugati perdant priuilegium quo ad res exercendo officia si incedant ut clerici. si omnino ut laici perdant vtrūq; et quo ad personas et quo ad res. et verbum omnino non respicit priuilegia vel tempus assumptionis s; respicit incedere ut laicum. et hec est veritas secundum eum. perdant ergo si incedant ut clerici priuilegium quo ad res quādiū insisterint in illis et similiter quo ad personas et perdant quādiū insite

rint in illis sine habitu z dimittēdo officia recuperato habitu recuperabunt z vtrūq; dimittendo officia nō recuperato habitu perdunt adhuc vtrūq; z hec est veritas secūdu eum quicquid isti inuoluant. z hunc intellectum sequit̃ Iſau. qui dicit q; hec littera in verbo quādiu facit ad questionē. an clericus contrahēs cū vnica z virgine qui prius incedebat vt laicus si reassumat habitum z tōsuram q; gaudeat priuilegio. de quo per Jo. an. vbi. s. z per Archi. de cle. con. c. j. in. vj. fm̃ Iſau. z exponit verbū omnino. s. secundo loco in littera posituz i. in omni habitu incedendo z nihil ostendendo de clericali per habitum z tonsurā. sic. s. de sen. ex. contingit se cūdu Iſau. C. Gl. ex ipso colligit notabile ex littera q; licet sit necessaria monitio vt sequatur priuatio. tamen in priuatione non est necessaria sententia vel factum hominis priuantis. quia surgit priuatio ipso iure. Dicit tamen q; ē necessaria declaratio facti vel nō facti ex quo priuantur vt patet de hereti. cū fm̃ in. vj.

¶ **Monia qui abiectis.**

Diuidit in sex partes. q; primo premissio exordio punit primo clericos beneficiatos vtentes publice virgata vel partita veste. secūdo subdiaconos z diaconos. tertio punit omnes clericos tonsuram publice portantes cū tali veste. quarto punit habentes personatus dignitates si beneficiū curatum z sacerdotes z religiosos publice portātes talē vestē vel infulam. quinto punit omnes predictos vtentes tabardo notabiliter breui integre foderato. sexto certas caligas clericis interdicit. secūda ibi: si vero. tertia ibi: idē quoq; quarta ibi: dignitate. quinta ibi: s; z tales. sexta ibi: hinc insup. C. Nota primo modos cognoscendi canonem late sentētie. s. quando dicit ipso facto vel eo ipso vide remissiones in cle. j. s. e. C. Nota hic de dictiōe citra que hic stat exclusiue. C. No. ex versi. ceteri. q; religiosi administrationē non habētes nō possunt dare elemosynā nec habēt aliā quāz administrationem in vestibus quas portant. Habentes autē administrationē possunt elemosynas dare z in vestibus dicūtur habere administrationem. C. Nota ex proemio illud vulgatum quod priuilegium meret amittere z c. con. c. xj. q. iij. priuilegiū. C. Nota non licere sine rōnabili causa clericis vel religiosi vt i vestib; hic prohibitis vel infula seu pileo z similiter nec caligis schacatis. Et nota hic penas ptrafacientibus. C. Quero an hec constitutio respicit preterita. dicit Guil. q; quo ad penā nō. quia in hoc est iuris noui. quo ad factū vero trahitur retro quia in hoc est iuris dilatoria fm̃ Guil. alle. de elec. cū in cūctis. s. hic sane. Idē in similibus casibus. s. e. de eta. z qua. vt hi qui. z de sta. mo. c. j. secūdu Guil. z hoc dicit cū glo. C. Quero an clericus coniugatus vtens veste bipartita schacata vel virgata gaudeat priuilegio. Dicit hic Guil. q; nō quia sunt vestes seculares. alle. de cle. coniu. c. j. in. vj. Que autē dicatur vestis secularis dicit q; de hoc arbitrat̃ iudex cuius est in hoc cognitio an vestis sit secularis. de sen. excō. si iudex in. vj. z in dubio potius arbitrat̃ vestem ecclesiasticā q; secularem propter penam. propter autē caligas partitas dicit q; quis nō recederet ab habitu ecclesiastico dum tamen alias vestes principales clericales deferat vt accessoriū trahatur ad principale. de regu. iur. accessoriū. in. vj. quāuis al's male faciant secūdu Guil. p. quod dicit zen. q; nō omne maleficiū clericus punitur in amissioe priuilegiij z c. Quid si clericus beneficiat' postquā publice tulit tales vestes obtinuit aliud beneficiū an suspendatur a redditibus eius. Guil. q; sic. vnde dicit ad litterā obtinet vel obtinebit q; ei poterunt cōferri cū nō sit priuatus eis nec suspensus a beneficio vel officio. sed solum subtracti sunt sibi fructus. sic. s. e. cōpil.

de eta. z quali. vt hi qui. z sic nō ob. de elec. cū inter. R. z. c. per inquisitionem. z de elec. si compromissarius. in. vj. C. Quero quid si propter paupertatē portat cleric' vestes diuersi panni an cadat in penam. dicit q; non secūdu zenze. quia licet sint diuersi coloris z panni. non tamen habet locum cle. Quid si talem vestez portat quis non continue nec causa vsus proprii sed ex alia. vt ob festum licitum doctorale vel vxorale vel simile vel ob honorem alicuius magnatis de cuius vrbe est fert ad momentum temporis vel ad interualla prolixa an cadat in hāc penam. zenze. dicit q; non. quia hic notat vsus qui continuationem notat. ff. de acqui. re. do. l. naturalem. s. pauonum. z. s. ceruus. z quia iocosa non obligant. ff. de ac. z ob. l. obligationum substantia in si. ff. de iniur. l. illud. de sen. excō. c. j. ad hoc ne cle. vel mo. c. fi. Itē quia talis tēporalis mutatio non mutat habitum clericalem ff. de regu. iur. nemo alieno. s. temporalis. ad hoc. l. ij. s. penul. ff. de infami. no. s. e. cum decores. Item q; non dicitur assumpsisse qui in breui est dimissurus. ff. de diuor. l. iij. de pe. di. j. diuortium. sic nec translatus videtur quod ad tempus momentaneum est translatus. ff. de le. iij. l. quesitum. ff. de heredi. insti. l. ex facto. s. reruz ita licarum. ff. que res pig. ob. pos. l. aristo. Item quia non dicitur hoc ex presumptione fecisse quod notat verbuz presumit in textu positum. Item non videtur abijcere q; ad tempus abijcit vt dicta. l. quesitum. ad hoc quia verba sunt ciuilit̃ intelligenda. ff. de serui. l. si cui. ff. ad exhibē. l. penul. C. Quero an dicatur beneficiatus habēs victualia ab episcopo. Iſau. q; non per hunc tex. quia hic loquitur in promotio ad sacros qui promoueri non debet absq; victualibus. z tamen nō dicitur habere beneficium. beneficiatus tamen dicitur spe secūdu Iſau. quia qui actionem habet rem videtur habere. ff. de reg. iur. qui actionē. de talibus tamen victualibus nō oportet fieri mentionem in rescripto beneficiāli secūdu Iſau. C. Quero an in clerico requiratur tonsura z rasure vt dicatur condecenter vt clericus incedere. Dicit Iſau. q; sic. quia vtrūq; punitur. e. ti. c. j. alias sola tonsio absq; rasura non monstraret clericum sed conuersū. fit enim rasura in summitate capitis clericorum. quia ad diuina ministeria deputantur. sed conuersi non sunt diuinis mancipati. vt no. in cle. ij. de eta. z quali. ideo superius non raduntur. ergo rasura non est necessaria vt dicatur clericalis tonsura. secūdu Iſau. Nec ob. q; hic dicit solū tōsura. z. e. ti. clericus. Dicit Iſau. q; rasio superior exigitur ad esse tonsure. ad hoc facit qd no. de apo. c. j. z. c. tue. z. xx. q. iij. eas secūdu Iſau. C. Venio ad ver. idem. z quero in quo differunt clerici beneficiati z in sacris a non beneficiatis z non in sacris. dicit in hoc q; beneficiati z in sacris incurrunt penam portādo has vestes prohibitas siue has portant cum tonsura siue non. non in sacris z non beneficiati ita demum si cū clericatura deferunt. Ratio quia isti possunt absq; tonsura cum tali veste incedere. z sic absq; pena a statu clericali recedere. sed illi non salte; beneficium retinendo arg. de cleri. coniu. Joannes. z. c. finali. z ideo punitur deferendo tonsuram cum talibus vestibus. quia derisio est clero tonsuram ferre in habitu laicali: sicut virgo in meretricali non gaudet priuilegio virginali. ff. de iniur. l. item apud labeonem. s. si quis virginem. de sen. ex. com. in audientia secūdu Guil. C. Venio ad verbū dignitatem. z quero quis dicatur obtinere beneficium. dicit Guil. quando quis illius habet possessionem. ar. de preben. de multa. xxi. q. ij. Siquis iā translatus. de elec. cōmissa. in. vj. z sic sola collatio sine possessione non sufficeret ad idē si obtineret de facto z fortius. ar. de preben. cum qui in. vj. s; Guil. z dicit pau. q; cle cōprehēdit ē beneficium simplicia. s. respectu pme partis z respectu

secunde dignitate vel curata. quia verbum beneficium a lege prolatum late intelligitur. oportet tamen quod habeat in titulum ut perpetua vicaria vel capellania. unde dicitur quod non comprehenderet gubernationem hospitalis non datam in titulum. *§. de reli. do. cle. ij. secundum Paul.* Nunquid si beneficiati possint celebrare per alios. ponit hic guil. quod ponit Jo. an. post Inno. de cele. mis. volentes etc. Quid si clericus portat caputium virgatum an habet locum pena. dicit guil. quod ar. est quod sic quod hic dicitur de pileo propter eminentiam capitis in quo portant. ar. l. cum in diversis. ff. de reli. et sump. fune. secundum glo. Guil. non placet quia pene non extenduntur ut in re. in penis. de reg. iu. in. vj. Quid si clericus de nocte portat infulam vel pileum ad vitandum frigus capitis. Dicit guil. quod non inducit hanc penam. quia littera ponderat publicam delationem. Quid si diaconus vel subdiaconus non habens beneficium portat pileum vel infulam. dicit quod pena non habet locum in eo unde tales portando non incurrunt hanc penam licet portare non debeant. Venio ad ver. sed et tales. et quero an religiosus possit portare tabardum non foderatum. dicit hic guil. quod non. et non habet locum ar. a contrario littere quod absurditas sequeretur et ius aliud contradicit. no. de foro cope. significasti. C. de epi. et cle. conuenticula. Ius autem contradicit dicens quod suus habitus religiosus debet esse exterior. ut dicit glo. hic. Quid si tabardus est longus ita quod inferior vestis non videtur et tamen tabardus est foderatus usque ad oram an habeat locum hanc pena. videtur hic a contrario littere quod non. quia textus videtur duo exigere videlicet foderaturam et breuitatem. ergo pro altero tantum pena non imponitur. In contrarium quia eadem est mens et ratio statuti. si in tabardo foderato vel ita breui. ergo ad hoc extenditur. ff. de adul. si postulauerit. §. ratio. ff. de eden. l. quedam. §. numularius. nota Bar. de elec. cupientes circa prin. in. vj. no. de rescrip. in cle. j. secundum zen. hic. hec ratio non est bona et per ibi no. et que ibi dixi et illa iura non probant. et ideo dicit hic zen. quod tutius est tenere quod pena locum non habeat quod benignum in dubio est tenendum secundum zen. alle. de trasac. c. si. cum similibus. ad hoc quia copulativa et debet si potest copulatiue teneri non autem disiunctiue maxime si disiunctiue tenendo contingat ampliatio odij ut dixi in cle. in plerisque. de elec. et ita videtur mihi. Quid si clericus ille est in potestate patris quomodo dabit tabardum pauperibus. Dicit Paul. quod tunc sufficit quod resignet patri sicut sufficit quod monachus resignet suo superiori cum filiis familias dare non possit. ff. de pac. l. iuriscogitum. §. j. nisi haberet illud ut castrense vel quasi vel esset in longinquis partibus. ff. de iudi. l. si longius §. j. secundum Paul. Querit pau. a quo tempore currat mensis. dicit quod a tempore usus licet alij dicant quod a tempore publicationis huius compilationis. de prebe. cum singula. §. contra eos. in. vj. quod sibi non placet. quia sequeretur quod hodie tales videntes non ligarentur quod non videtur secundum Paul. et c. Venio ad ver. hinc insuper. hic non scribit aliquid utile. ideo venio ad gl. C. Bl. congruentibus op. quod etiam laici debent portare vestes congruentes. xli. di. §. j. et §. per simoniam. xxx. di. si quis virorum. glo. fatetur unde clerici debent portare congruentes vestes suo ordini et laici congruentes eis. ex varietate tamen sexuum variantur. xxx. di. si qua mulier. et sic congruentia vestium concernit etiam laicos. unde ex qualitate vestis presumitur quis talis qualis enim iudicant. l. item apud labeonem. §. si quis virginem. ff. de iniur. de sen. excō. si vero. et c. si iudex laicus in. vj. secundum Paul. Dicitur autem quolibet vestis licita que non apparet prohibita. xvj. q. j. sunt nonnulli. et generaliter omnibus sunt interdicte vestes nimium fulgide et nimium sordide. xli. di. §. j. et c. j. et c. ij. et maxime per quas mutatur humana effigies. de conse. di. vl. c. si. mediu ergo tenendum est et i. du-

bium declinandum ad humiliores. quod humilitas preualet. de peni. di. ij. presentium. et sic multa licent que non expediunt. iij. q. j. §. j. secundum guil. et c. C. Glo. cessante. alle. pro concor. decre. deus qui. §. e. et sic patet quod ex causa existente licet mutare vestes et maxime de licentia superioris si potest haberi ut. d. c. deus qui. et c. penul. et c. si quis. C. Glo. clericus notanda est. quod ex ea habes quod sub indefinita appellatione clerici comprehenditur clericus prime tonsure. unde de quod no. de iudi. cum non ab homine. C. Glo. partita. alle. in prin. concor. deinde querit an pena huius cle. locum habeat in portate vestis rubei vel viridis coloris cum ille sint et prohibite clericis. §. e. clerici. Respondet glo. quod non. sed solum in vestibus partitis scabacatis de quibus hic loquitur ar. regule in penis. C. Glo. ut querit an quando vestibus hic expresse prohibitis factis tamen ante hanc cle. incidit in penam huius cle. videtur quod non. quia constitutio non debet trahi ad preterita. de pñ. c. si. C. Glo. tenet contrarium. quod hic datur usus qui in casu proposito est de futuro post hanc constitutionem ideo illud comprehendit. non autem hic principaliter datur formam vestium. ideo non per hoc dicitur respicere preterita sed futura. fa. quod vidistis in simili in cle. ut hi qui. de eta. et qua. in glo. posterius. Nota bene hanc gl. quam alle. do. An. de constitutioni. c. si. quod sufficit quod constitutio datur formam gestui vel actui circa rem requirat gestam de futuro quod illi dat formam et prout inheret rei de preterito. ad hoc gl. in preal. cle. ut hi qui. de quo plene in dicto. c. si. per. do. An. C. Bl. beneficiorum querit an a perceptione fructuum quorumcumque beneficiorum sit suspensus faciens contra hanc constitutionem. Glo. respondet quod sic per hanc litteram que indistincte loquitur. Nec ob. de elec. si compromissarius. §. huius et §. se. quod ibi offendebar specialiter una ecclesia. hic vniuersalem ecclesiam offendit. ideo secus. Fatetur tamen quod iste non obstante tali suspensione cum non sit suspensus ab officio potest eligere. de elec. cum vintoniensis. Nota bene quod suspensus a beneficiis potest eligere. quia potestas vocis dande plus inheret officio quam beneficio. vide de elec. cum in cunctis. de consue. cum dilectus. eligi tamen non potest secundum Paul. ut de elec. p. inquisitionem. et nota glo. quod sententia limitatur ad limites cause sententie. Item nota ex glo. quando suspensio ad beneficia restringatur ad certam ecclesiam et quam non. quia si hoc exprimitur seruanda est. si vero non exprimitur tunc si causa sententie vniiformiter respicit omnes ecclesias ad omnes refertur. Si causa sententie respicit solum certam ecclesiam quo ad beneficia illius ecclesie censetur suspensus. Item nota quod sententia generalis priuat quem beneficiis ex causa vniiformiter concernentem omnia refertur ad omnia quando est pape. secus si est alterius quam pape. ar. l. cum vnus. §. si. ff. de bo. auc. iu. possi. de pñ. ut animarum. §. j. et quod ibi no. et fa. §. de re iudi. cle. pastoralis. An autem specificiter possit dici ibi et no. de foro cope. postulasti. C. Glo. eo ipso op. quod requiratur monitio §. cle. proxi. Sol. illa in casu suo. C. Glo. suspensus querit an si interim durante hac suspensione interim percipit et illos fructus sic irregularis. dicit quod non. quod hoc non est expressum in iure. igitur etc. de sen. exco. is qui. in. vj. quod imo plus dicit. §. quod nec est ex hoc erit priuatus beneficio seu titulo beneficiorum cum hoc non exprimat. secus dicit in casu de elec. cupientes. in. §. ceterum. in. vj. et c. j. §. si. Fatetur tamen quod tenebitur ad restitutionem fructuum interim perceptorum. Nota bene ex glo. quod propter exercitium actus alterius quam officij diuini ex suspensio quod non incurrit irregularitatem sed ab illo actu suspensus existat quod hoc non est iure expressum. restringit ergo materia irregularitatis solum ad exercitium officij diuini ex suspensio ab officio diuino. Item hic Guil. et zenze. plus dicit quod si celebrarent non sunt irregulares. et per hoc etiam habes quod p-

actum celebrationis diuinorum ubi ab alio actu est suspensus non concludere ad diuina quis non incurrit irregularitatem quod bene non. Exigitur ergo quod suspensio et exercitium actus concludit ad diuina. vide de excessu prelati. tanta. Quia autem dictum est supra tale teneri ad restitutionem fructuum perceptorum interim durante suspensione de qua hic querit glo. cui erit fienda hec restitutio et c. In ver. 3. cui fiet. Respondet glo. quod circa hoc est videndum cui accrescunt fructus tempore suspensionis. et circa hoc dicit glo. quod quotidiane distributiones accrescunt sociis ut dictum fuit de eta. et quali. in cle. ut hi qui fructus vero prebende vel beneficii distincti accrescunt ecclesiis. de cle. non restituitur. c. penul. et sic dicit intelligendum quod non. xxi. distin. clericus victum. et quod non. Inno. de coha. cle. et mu. sicut et per totum. Et per hoc patet cui debet fieri restitutio. Idem non. zen. et tenet pau. Et non. bene glo. que facit differentiam inter fructus et quotidianas distributiones ut sic primo applicetur ecclesie. Secundo accrescunt sociis per quod limitatur glo. in cle. ut hi qui. que de distributionibus dicit contrarium. scilicet quod applicetur ecclesie. tenet archi. de elec. cupientes. §. ceterum in glo. in perceptioe. et hoc tenet guil. tene quod dixi de elec. in dicta cle. ut hi qui diuinis ad finez. Quid autem si isti suspensi a perceptione fructuum beneficiorum nollent interim ecclesiam officiare quid esset fiendum. et quod si interim eligatur vel eligatur an valeat electio. remittit glo. non. de elec. cupientes. §. ceterum in glo. non ergo et c. Dicit ut ibi non. glo. non infuso. quod in primo dicit quod non possent priuari ex toto. Ad secundum iterum patet responsio ex dictis cum prima glo. et que ibi non. et c. Glo. inhabiles querit an hanc penam inhabilitatis possit infligere inferior a papa. Respondet quod sic etiam in perpetuum ex causa ut legatus et etiam episcopus. alle. non. in spe. tit. ij. §. superest. ver. sed nunquam et imponitur hic hec pena inhabilitatis in defectum beneficij. alibi vero succedit loco beneficij defectus sententia excommunicatio. §. de deci. cle. j. sed illud operatur diuersitas casus. Nota bene ex ista glo. singulari quod inferior a papa potest ex statuto et sententia cum causa aliquem inhabilitare ad beneficia. et sic quodammodo potest imprimere defectum irregularitatis quo ad beneficia. et satis putat do. An. quod ipse possit cum tali irregularitate dispensare per regulas primas. §. de reg. iur. de pe. di. j. verbum. licet in contrarium facta. quod non. Inno. de tem. or. dilectus. ubi dicit quod episcopus non potest contra suum statutum dispensare sed illud dictum habet alium intellectum. alius est falsum ut dixi de elec. l. 3. canon in. vj. et c. Glo. tonsura querit quod si ferat vestem sine tonsura vel contra an incidat in hanc constitutionem. glo. quod non quod hic copulatiue requiritur utrumque. facta. quod non. de apo. tue. Deinde glo. quod in hac cle. fit mentio de tonsura clericorum alibi de rasura. alibi de corona. xxiij. di. §. clericus. xij. q. j. duo. cum similibus. Querit glo. quod importet per predicta. et quibus competat habere coronam. et que sit differentia inter predicta. Respondet glo. quod clericis deputatis ad diuina ministeria competat rasura et tonsura in modum corone. conuersis autem et alijs non deputatis ad diuina competat habere tonsuram. Quare autem hoc sit quod clericis deputatis ad diuina competat rasura in modum corone et alijs tonsura. Respondet glo. quod hoc contingit per figuram quod corona est signum regni et perfectionis cum sit circularis et carens angulo in signum carentie sordium. quod ubi est angulus ibi sordet. ita per simile clerici illam habentes se et alios debent virtutibus regere et sordibus mundare. et sic in dec. regnabunt. in preal. c. duo sunt genera. Item per rasuram subtrahitur pars superior capillorum et hoc in signum nemens ipsorum retardetur per occupationes temporales a contemplatione diuinorum. nam summitas capitis est eminentia mentis. ut de sacr. vnc. c. vno. et ideo per denudationem ipsius merito designatur releuatio mentis. Conuersis autem et alijs non deputatis ad diuina officia ut predixi competat ha-

bere tonsuram non rasuram. Nam cum illi non occupentur diuinis ministerijs non raduntur capilli superius sed inferius tondentur quia temporalia deponunt. Tonsura enim fit ex parte inferiori capillorum et fieri debet ut ad releuationem sensuum. scilicet visus et auditus ne sic aures vel oculos impediant. et figuratur per ipsam quia per habent ipsam pre-scindenda sunt vicia cordis et corporis ne impediant intuitum et auditum diuinorum et finaliter habeatur corona celestis. et propter hoc dicit canon quod clerici detonso capite et patentibus auribus debent incedere. xxiij. di. c. penul. Ex predictis infert glo. que sit differentia inter rasuram et coronam et tonsuram. quod rasura proprie respicit partem superiorem quam dicimus clericam in vulgari. Corona vero dicitur circulus capillorum. Tonsura vero est abscissio ipsorum capillorum ex parte inferiori. facta. de sen. excō. contingit. ij. ibi circuncisis crinibus. hoc dicit glo. tenendum. Faciatur tamen quod Hosti. aliter dixit. scilicet clericus. quod clericam videtur vocare tonsuram. dicebat enim quod maiorem tonsuram et altiorē et rotundiorē coronam dicitur habere monachus quam clericus. de quo est in summa. e. ti. §. ij. Ex predictis patet an tonsura consistat in clerica vel in tonsione crinium vel in utroque et c. Hic sic visis pro intelligentia et declaratione tex. querit glo. quid si clericus in minoribus deferat vestem hanc prohibita cum clerica et longis crinibus vel contra crinibus tonsis et sine clerica an incurrat hanc penam huius decre. Respondet glo. quod si portat clericam cum longis crinibus si illam portat coopertam caputio vel aliter et idem si portat tonsuram sine clerica et portat illam coopertam forte vestito caputio tunc non est locus huic pene per rex. qui regit copulatiue quod publice deferat utrumque. scilicet tonsuram et vestem clericalem. ar. ff. de condi. insti. l. si heredi plures. Si autem alterum solum deferat predictorum et publice tunc est dubium quod dicit glo. egere decisionem. tamen concludit quod credit fore de mente cle. quod si tantum exhibet et ostendit in publico quod videatur clericus cum illa veste locus erit pene huius cle. Nam aliter non de facili locum haberet. nam raro vel nunquam quasi euenit quod ostendatur utrumque cum portetur caputium birretum vel aliud in capite ut docet experientia. do. An. hic dicit glo. bene dicere si publice utrumque ostendit aliter non. Mihi videtur glo. satis procedere et tene bene menti glo. totam. Glo. extrinseci inducit tex. huius cle. maxime ver. istius dignitatem iuncto principio in quantum hic dicit attendendum habitum. scilicet exteriorem. Ad questionem que olim fuit disputata videlicet. an monachus qui portat habitum sed coopertum habitu clericorum secularium sit apostata. quod videtur quod sic ex quo publice non deferat. et ita fuit bononie determinatum. ad hoc. §. e. c. pe. et de iudeis in non nullis. et hoc de regu. iur. in mercurialibus in regula certum. in. vj. Nota bene istam glo. quam sepius audies allegari per quam habes iuncto. c. ij. ne cle. vel mo. in. vj. An monachus portans habitum coopertum sit excommunicatus. quod certe sic per predicta ac si non deferret quo casu esset certum ut dicto. c. ij. et cum glo. cōcor. zen. Et nota bene glo. secundum do. An. quod secundum hoc multi monachi sunt excommunicati et apostate quod portant cappam de statuto supra habitum per quam habitum occultat. Nam ut dicit Guil. talis habitus debet deferri super omnes vestes per que ostendatur status religionis sue quia habitus est signum status non significat autem nisi sit in publico. ut de conse. di. ij. si quis occultas. igitur aufert sibi officium signandi. de sen. ex. ut fame. et c. si iudex in. vj. ob hoc excludetur causa legitima secundum guil. et c. Glo. insulam querit quid sit insula. Rñdet quod quicquid sumis pro imperiali insula. quicquid pro alba fasciola sacerdotali. Guil. hic dicit quo ad propositum insula est vestis candida quam super caput sepe portant lombardi fodorata de varijs et per ozam. zen. dicit quod est vestis pompo-

sa circa collum exterius foderata qua vtunt italicici. vel infula dicitur gallice vifa que alias dicitur pileus &c. **Glo.** lineum videtur sentire q in penibus fiat exte fio per idēitatē vel maioritatē rationis &c. **Gl.** quod cunqz beneficium notanda est q appellatione beneficij cōprehendūt etia prestimonia vel pensio que habet in titulū. de quo de rescrip. postulasti allegato. in gl. nō tamen comprehendit hic pensionem que datur in stipēdio benemerito non vt in titulū. ad hoc quod no. archi. in simili de preben. si motu proprio. in. vj. **Glo.** ora de clarat que sit differentia inter oram sine aspiratione seu sine h & cu3 aspiratione seu cū h. qz sine aspiratione de signat extremitatē rerum vel finem vt precidit oram ve stimēti. s3 cum aspiratione designat tempus vt hora ter tie vel vesperezum hoc quando profertur in singulari. in plurali vero put descendit ab os oris non debet etiā aspirari &c. **Glo.** videatur querit quatenus debet eē longa vestis clericorū vt sic sciatur quādo sit nimis bre uis. Respondet q debet eē talaris. i. longa vsqz ad ta los pedū. i. collū vel clauiculā pedum. xxiij. di. c. penul. An autē decre. habeat locū in tabardo breui non fode rato. Respondet q non. cum hec cōstitutio sit penalis. ar. de elec. statutu. in. vj. videtur tamen contra si dicere mus q breuitas nimia sit causa constitutionis sed hoc non obstante tenet glo. quod dixi. **Nota** bene quod forte sentit glo. q in penibus non est licita extensio ēt ex idēitate rōnis. de quo dixi de ele. si postqz &c. **Gl.** infra mensem declarat a quo tempore incipiat mensis. quia a tēpore vsus vt patet ex precedentibus &c. **Gl.** aduertendū in prin. inducit textuz ad no. in. c. nolo. a s non dicatis. xij. q. j. videlicet q monachus carēs admi nistratiōe non possit facere elemosynam. Deinde que rit glo. quid si monachus carens administratiōe sit in studio de licentia abbatis a quo distat per magnū spa tium an poterit tunc facere hanc erogatiōē de qua hic dicitur. Respondet q sic. ex quo distat ab abbate p lon gum spatiū & sic de facili non poterit ei restitui. alle. no. per Hosti. in sum. de pe. & remis. §. quibus & qualiter. §. quid de facientibus elemosynā. vbi tenet q monachus qui de licentia abbatis est in studio vel peregrinatione potest facere gratuitam elemosynam moderate. qz tūc videtur ei abbas dedisse administratiōē persone sue & rerum ecclesiarum. datio autem siue electio inter neces saria computatur. xlvij. di. §. hinc etiam. & §. sequenti. & quod. no. de accu. ex parte. alle. de officio dele. preterea ff. de procura. ad rem nobilē. & l. ad legatum. & de iudi. si longius. & sic fortius poterit hanc necessariā elemosy nam facere ex quo pōt facere voluntariam. fa. qd no. de accu. ex parte. **Mo.** bene ex glo. q monachus carēs administratiōe non pōt regulariter dare elemosynaz. Idem guil. quia nec posset cōmoduz monasterij absqz consensu prelati psequi nec peregrinari. xvj. q. j. mona chi. de conse. di. v. nō oportet nisi viderit fame pereuntē qz tunc posset & debet elemosynam facere. nam tunc ele mosyna est de precepto. lxxvj. di. non satis. & c. pasce. & qz tunc omnia sunt cōmunia. xlvij. di. sicut. ff. ad. l. rhodi am. de iac. l. ij. §. cu3 in eodē. quo casu etiam contra pro hibitiōē abbatis possit dare elemosynā magis obediē do deo q homini. xj. q. iij. non enim secūdū guil. **Gl.** per idem tēpus querit cū sit facta mentio de anno & de sex mēsis de quo tempore hic loquitur in ver. ceteri. **Glo.** ponit tres opiniones & vltima ē vera secūdum guil. vt diuersificetur tēpus secūdū diuersitatem quali tatis clericorum vt sic semestre locum habeat in his cle ricis de quibus in prin. dixi. annus in illis de quibus di xit in ver. dignitatē &c. **Glo.** sanctioni. op. q male di cat cum hic finis non sit penalis. Sanctio autē est cōsti tutio pprie penalis. iij. di. in summa. Sol. hic finis non ē

sanctio sed adiicitur sanctioni. qz in precedentibus ē pe nalis hec cōstitutio. zen. hic explicat quod habetur. iij. di. in sūma. sed superflue qz ibi habetur. **Glo.** vltima dicit q hic prouidet cle. circa vestes & ifulas & caligas. Successor autem prouideat circa scarpitulas quarum perforatio & incisio multipliciter ē inuēta per clericos. **Do.** autem An. hic dicit q prouideat Bonifa. contra clericos portātes zopas albas habentes foderatas ac si volare vellent & ad collum etiam ex parte superiori s3 maioribus & turpioribus prouidendum esset de quibus tamen non prouiderunt.

De prebendis. Rubrica.

Ignitatem habēti.

o Due sūt partes sicut duo sunt dicta prin cipalia. secunda ibi: ad hec. **Nota** pri mo q in gratia iūcta cum dispensatione faciēda ē mētio de qualitate cure vtriusqz bñficij habi ti & assūpti siue vtrūqz hēat curā siue nō. **Nota** secun do apertū tex. q in beneficialibus surreptio ēt in tacen do & in dispensatione super beneficialibus viciat ipso iu re. **Nota** q ad pōderadū certificatiōē pape vel nō certificatiōē quo ad excludēdū surreptionē gratia pō deratur in verbis dispositiuis non in executiuis. rō qz ta les clausule executiue apponūtur a cācellaria pter sciētiā pape & papa non exprimit nisi dispositiua super quibus gratie fundat. Verba ergo ex quibus sit mentio de qualitate a qua causatur exclusio surreptionis si sunt prolata in verbis dispositiuis excludūt surreptionem si circa clausulas executiuas nō excludūt surreptionem. **Nota** ex secūda parte q per hec verba vel quālibet aliā pñsionē subiectā enūciatiōi modi prouidendi p actū collatiōis vel prouisionis nō cōprehenditur bene ficiū electiū. & sic genus subsequēs restringit ad quali tatē enūciatorū. de rescrip. sedes. de procu. qui ad agē dū. in. vj. & in cle. nō pōt. e. ti. **Nota** secūdo q verba prolata circa concernētia gratie vel dispositiōis execu tiōē non ampliant verba prolata circa dispositionem. & sic ad ponderandam vim cōprehēsiuā gratie vel lati tudinē eius ponderanda est gratia in verbis dispositi uis non executiuis. & sic verba executiua non trahunt ad se dispositiua. immo executiua regulantur contra vim verborū & dispositionē. quod bene notabis. **Que dā** enim verba ponūtur aperte ad ampliādū gratiā vel dispositionē & hec ampliant. l. si ita. ff. de au. & argen. le. **Quedā** apponuntur ad diminuendū & hec non ampli ant. l. legata inutiliter. ff. de lega. j. & l. cum tale. §. j. ff. de condi. & demō. **Quedā** ponūtur ad exequendum & hec adhuc non ampliāt vt hic. quod bene no. **Nota** ter tio q in verbis quantumcunqz generalibus nom com prehenditur beneficium electiū nisi hoc exprimatuz &c. **Quero** an indifferenter procedat cle. siue immi neat cura principaliter siue in consequentiā. dic cle. procedere quando imminet principaliter & immediate vt quia ei presidens per seipsum curam exercet vel per vicarium temporalem vel perpetuum. de electio. dudū j. & §. eo. cum singula. in sexto. secus si ipsi dignitati non imminet principaliter cura vt quia dignitati simplici es set aliquod beneficium curatum annexum vel vnituz. §. eo. super eo. in. vj. de quo per Inno. eo. ti. extirpāde. se cunduz guil. **Quero** que sit dignior cura. an cura fo ri contētiōsi. an fori anime. videtur q dignior sit fori cō tentiōsi vt patet in archidiacono qui habet illaz & ē ma ior archipresbytero qui habet penitentialem. de offi. archipres. c. j. ij. & iij. & quāuis sit diaconus tamen qz ge rit vices episcopi maior est q presbyter. xciiij. di. c. fi. &

similiter cardinalis diaconus vel legatus quam simplex episcopus. xvij. di. c. fi. In contrarium quia ars artium est cura animarum. de eta. et quali. cum sit ars. Dicitur quod ista maior est in quantum grauior et periculiosior. et quia preest corpori et cunctis rebus illa dignior et nobilior. In quantum magis approximat pape. de offi. delega. volentes. vj. q. j. quisquis habet quilibet. qui tractat hic quid sit dignitas et an archiepiscopus sit dignitas et de prioratibus secularibus. de hoc etiam tractat hic Mattheus. sufficit remittere ad no. de preben. de multa. et quod no. in cle. et si principalis. de rescrip. et melius in cle. ut bi. qui. in ver. in eis de. s. de eta. et quali. que gl. penul. e. in. c. j. de p. sue. in. vj. Tractat etiam circa hanc partem an littere false vel surrepticie reddant processum nullum. de quo satis de rescrip. ad audiencia. et tenet eam opinionem quam dicit probari per hanc cle. assignat rationem differentie inter litteras ad lites et ad beneficia quare prime non annullantur ex surreptione secunde sic. et dicit quod ideo quia beneficium absque canonica institutione possideri non potest. secus in rebus alijs. de re. iuris. c. j. in. vj. et c. Item quia littere ad beneficia habent pro titulo. de renuncia. veniens. et Hof. de rescrip. super litteris. de quo p. do. An. post Cal. de rescrip. in nostra. Item quia in spiritualibus maior puritas debet adesse et prauitas abesse quam in prophanis. j. q. iij. si quis. secundum quilibet. de morte laudi. C. Venio ad ver. ad hoc et quero an in mandato de providendo in forma cle. includatur beneficium collegiatum cui non providetur per viam electionis sed per viam collationis prelati alicuius. dicit hic quilibet. quod sic. quod bene no. unde dicit quod includitur tunc dignitas alias collegiata vel puerialis. iuxta c. s. e. ti. cum in illis. in. vj. quauis alius sit differentia inter collegiatas et alias de offi. delega. deliberatione. in. vj. de elec. statutum. eo. li. s. de rescrip. cle. ij. de sta. mona. cle. j. s. ceterum. sed ibi casus sunt diuersi. et sic non ob. de his que fi. a prela. cum apostolica. de deci. ad audiencia. et vide quod no. de supplen. negli. prela. cle. j. secundum quilibet. C. Nota bene quia dixisses contrarium. ratio autem quare de dignitate providetur cui providetur per actum collationis vel dispositionis et non electionis est. quia in electione sunt plures et papa non intendit tot preiudicare et presumitur quod plures melius faciant. secus in provisione que fit per unum. de offi. lega. presenti. et c. se. in. vj. de offi. delega. prudentiam. s. j. xx. di. de quibus. nec refert an longe plus valeat una dignitas quam alia quia solus dicta ratio attenditur. Que autem dicatur dignitas in qua provideatur per viam electionis. Dicit Guil. quod illa in qua habet seruari forma decre. quia propter hoc non habeat fieri electio infra tres menses iuxta. c. ne pro defectu. de elec. et sic excluduntur forme posite. de re iudi. cum olim in fi. et de preben. cum in ecclesijs. in. vi. de co. ces. preben. cum in ecclesijs. in. vj. de con. ces. preben. postulasti secundum Guil. et c. C. Glo. mandamus querit quid si papa non mandat provideri sed ipsemet provideat in forma de qua hic. dicit quod idem erit cum eadem sit ratio dummodo non provideat proprio motu. ar. s. e. si motu proprio. in. vj. C. Glo. dispensantes querit quid si nulla fuit dispensatio cum alias mandetur provideri in forma de qua hic. an tunc locum habet decretalis. Respondet quod sic cum eadem sit ratio et fortior cum tunc minus pinguis sit gratia. ergo ideo iura de consti. transla. cum con. cor. et c. Et si dicas quare ergo hic ponit de dispensatione. Respondet glo. quod ideo de illa dixit quia clausula illa provisio quod animarum cura si imminet minime negligatur ceterum solus consuevit apponi quando in gratia fit dispensatio super pluralitate beneficiorum ut hic vel simili puta quando fit super ordine vel residetia. facit de offi. ordi. c. ordinarius. s. provideatur. in. vj. et c. C. Glo. retinere querit an supposito quod neutri dignitati immineret cura an valeat gratia sine di-

spensatio super pluralitate ex quo de utroque beneficio est mentio expresse facta. Respondet quod non. ex sola enim expressione non inducitur dispensatio. c. non potest. de preben. in sexto. nam expressio excludit vicium surreptionis non autem inducit dispensationem ut ibi secundum zenzeli. C. Glo. vel alteri oppo. hic videtur innuere text. quod in impetratione necessaria sit facienda mentio de qualitate beneficiorum que alias obtinet. sed hoc videtur falsum. nam licet reperiatur cautum in iure quod de qualitate beneficij impetrandi quis teneatur facere mentionem ut. s. eo. cum in illis. in. vj. tamen non reperitur iure cautum quod impetrans teneatur facere mentionem de qualitate beneficij quod obtinet videlicet an sit curatum. si cur nec reperitur quod teneatur quis exprimere qualis ordo sit annexus beneficio vel quanti redditus sit. et sic per consequens tenere debet gratia mentione facta de substantia beneficij quod quis obtinet licet non fuerit facta mentio de qualitatibus. de translatio. prela. c. ij. ibi quod non est sanctorum patrum. huius timore facta est hec gl. que pro solutione contrarij dicit quod duplex potest esse intellectus littere. unus quod istud verbum alteri referatur tantum ad beneficium quod quis impetrat. et tunc non obstat contrarium per superius dicta. quia de qualitate talis beneficij debet fieri mentio ut in. c. cum in illis prela. Alius potest esse intellectus quod referatur etiam ad beneficium quod tempore impetrationis obtinebat impetrans et tunc obstat videtur contrarium. Sed soluit glo. quod gratia quo ad dispensationem super pluralitate dicitur surrepticia ut hic. sed quo ad substantiam ipsius gratie non si per secundam paratus est dimittere primam. ut si habens archidiaconatum mutinensem curatum impetret archidiaconatum bononiensem non curatum vel etiam curatum hoc tamen expresse et dispense cum ipso super utroque tenendo quod licet non valeat dispensatio super pluralitate ex quo mutinensem archidiaconatum habet curam de qua non est facta mentio. tamen tenebit impetratio adeo quod dimittendo archidiaconatum mutinensem poterit habere bononiensem per rationes in contraarium allegatas. et quia expressio beneficij obtenti tempore impetrationis licet non inducat dispensationem tamen tollit surreptionem. s. e. non potest. in. vj. quod quod non fiat mentio de qualitate cure vel annexiois ordinis vel quantitatibus reddituum ut est dictum. s. ad hoc quia decre. cum in illis. et eius ratio que vult exprimi debere qualitatem beneficij solum adaptatur ad beneficium obtinendum non ad habitum tempore impetrationis. Vel aliter dicit gl. Secundo possumus dicere quod hec decre. hoc novum ius inducat licet per iura antiqua non sit inductum quod etiam qualitas cure beneficij obtenti debet exprimi. hoc vult hec littera iuncto eo quod hic subdit. videlicet quod gratia penitus nullius sit momenti et sic nedum quo ad dispensationem super pluralitate sed etiam quo ad substantiam gratie est nulla. Et potest huius esse ratio quasi taciturnitas talis qualitatis est de illis que possunt mouere papam ad facilius negandum gratiam. ar. s. eo. quauis. et c. his qui in. vj. et videtur expresse in cle. ij. de offi. ordi. Verum quia hec secunda lectura videtur novitatem inducere contra iura antiqua contra id de consuetu. cum consuetudines. et l. ij. ff. de consti. principi. ideo glo. dat tertiam lectionem ut dicamus quod hoc sit speciale in casu cle. ut specialitas expressiois qualitatis cure exprimitur quam expressionem etiam hodie faciunt communiter impetrantes. extra casum autem cle. procedit contraarium et secundum hoc erit speciale quod ubi fit mixtura dispensationis et gratie provisionis in eadem littera taciturnitas dicte qualitatis cure beneficij obtenti viciat utraque gratiam. secus si separatim per se esset quilibet facta. quia tunc non viciaretur gratia provisionis ut in contrario.

Sed contra istam lecturam oppo. fortiter glo. quia uti
le per inutile non debet viciari si sunt separabilia. de re.
iuris. in. vj. in regula utile. sed gratia provisionis est sepa
rabilis a gratia dispensationis. licet econtra non velut
sibi accessoria. ergo gratia provisionis saltem non debet
viciari. propter quod glo. dicit qd licet hoc egeret deci
sione et declaratione tanq̃ dubium. tamen in dubio sibi
placet prima lectura reiecta secunda et tertia. et secundū
illam non obstant contraria. et primo iste tex. iuncto eo
quod hic subditur nullius penitus est momenti. quia il
lud debet intelligi quando tacetur qualitas cure bene
ficii obtinendi. et sic verbum alteri solū referri debet ad
beneficiū obtinendū. Itē non obstat qd taciturnitas hu
ius dicatur de illis que habet mouere principem ad nō
concedendum quia sufficit expressum esse beneficiū in
sui substantia ut vitetur surreptio licet nō inducatur di
spensatio ut in. c. non pōt. in fi. de preben. in. vj. Item nō
obstat decre. is cui. primo respōso. cū concor. de prebē.
in. vj. quia ibi tenebat secundū cū primo. ideo primum de
bet esse non curatum. hic autem quādo non vult retine
re primum sed dimittere quo casu nō habet obstare cu
ra primi beneficii licet non fuerit expressa. et sic debet in
telligi dicta decreta. is cui. Ad decre. ij. s. de offi. ordi.
ea. cōpila. rñdet glo. qd ibi requiritur specialis mētio be
neficii ad excludendū generalē mētionē que non suffi
ceret. et in hoc facit pro Hosti. contra Compo. in eo qd
no. de rescri. in nostra. non autem ibi dicitur qd requira
tur specialis mētio qualitatis cure beneficii. habetis er
go ex gl. tres opiniones. Prima qd in impetratiōibus
non est necessaria mētio de qualitate cure beneficii ob
tenti tempore impetrationis alterius. Secunda est qd ē
necessaria. Tertia distinguit an iungatur gratia cum di
spensatione et sit necessaria. alio non. et in prima opinioe
remanet gl. finaliter. Ex qua nota qd in impetratiōibus
respectu beneficii quod quis obtinet ubi aliud ipetrat
non ē necessaria mētio nec qualitatis cure nec quātita
tis reddituū. vide Cal. de rescri. in nostra. in cōmento
zenze. hic adheret secunde opinioni videlicet qd sit faci
enda mētio ppter verbū alteri indefinite prolatum qd
pariter respicit primū et secundū beneficiū. Referendo
ergo ad secundū tñ fit violentia verbis contra id quod
hētur. ff. de lega. iij. non aliter. verbū ergo late patet. ff.
de priuilegiis. cre. l. j. Item secundo ad hoc qd nihil est tacen
dum de his que possunt mouere principē ad denegadū
s. e. quāuis. in. vj. Item quia in vtroq; est eadez ratio. s.
surreptio. ergo sicut de illo ad quod sit interpretatio fit
mētio quo ad qualitatem ita de illo quod obtinet. et sic
dicit Hosti. cle. interlocutū ut ipse no. de rescri. in no
stra. allegat de hoc. C. de offi. magis. mili. l. p. iliricuz. s. e.
is cui. ij. rñ. in. vj. Ad idem. iij. j. eodez. si romanus. a cō
trario. qd si illud est in gratia proprio motu concessa. er
go in alijs secus. ad hoc quod notat Lōpost. de rescri.
capitulū. Nō ob. s. e. non pōt. s. cū vero. in. vj. quia in
telligēdū ē qd fuit facta mētio de pmi beneficii qualitate
ut hēat pbabile dubiū. vel si intelliget qd ibi nō fuit facta
mētio de qualitate itellige illud vix qñ pmi eēt absq;
cura. sic sentit Hostien. de excep. cū ecclesiastice. et de re
scrip. postulasti. ex cuius gl. sūptus est. s. cū vero decre.
non potest secundū zenze. Pau. hic tenet tertiā lecturā
scilicet qd sit necessaria mētio qualitatis vtriusq; quādo
concurrit gratia et dispensatio alias viciabitur vtrunq;
si raceatur qualitas alterius beneficii obtenti vel obti
nēdi. et pōt eē rō qd ex quo siml' abo pcedit voluit simul
abo valere vel nō valere. et sic dispēratio et grā sūt isepa
abilia respectu intētionis cōiuncte. sic et qñ pūcta itētiōe
quis recipitur in canonicū ad prebendā non vacantem
totū est irritum. de preben. tue. et c. dilecto. ver. in eccle
siam. secus si diuisa intētiōe primo recipitur in canoni

cum et postea offeratur sponsio prebende. ut eo. ti. rela
tum. et c. dilectus. et hoc in odium impetrantis qui verū
tacuit. ideo dicit ad litterā alteri. s. prime vel secūde. alio
si non intellexisset de prima et secūda dicit Pau. se non
videre quare tantam expressionē fecisset. secundū Pau.
hec opinio est turior et magis applaudens littere. sed eq
oz est opi. quam sequitur zenze. Glo. nullius expedi
ta est cum precedentī et exponit litteram diuersimodē se
cundum diuersitatem lecturarū precedentū glo. Glo.
etiā sequēs facilis est et iustificās litteram. Glo. cura
oppo. qd gratia in casu Cle. non debet viciari rōne surre
ptionis ex eo qd facta fuit mētio de cura saltē in clausu
la de prouidēdo cure. l3 non sit facta mētio in principa
li gratia. qd sufficere debet in quacūq; parte litterarum
sit facta mētio de illis ut sic finis trabatur ad principi
um. ar. de appella. secūdo requiris. de rescrip. oliz. cum
pcoz. et quia in simili sufficit sententiā certificari ex qua
cunq; protectione. C. de sen. que sine certa quātita. pfe.
l. iij. Soluit glo. qd hoc faciebat dubiū in decre. tamen
non habet obstaculū. qd licet fiat mētio de cura in clan
sula. tamē id nō sufficit cū clausula nō veniat ad augmē
tandū gratiā sed ad executionē illius. ideo nō deberet
operari augmētum. ar. ff. de elega. j. l. legata inutiliter.
Item quia tales clausule sonant in monitionē et non in
conditionem provisionis vel qualitatis et sic perinde ē
ac si nō fuisset apposta. hinc est qd valeret provisio for
ma illius cle. non seruata. iuxta no. eo. ti. nō potest. in. vj.
et in cle. j. de offi. dele. Nota bene ex predictis qd clau
sula ad vnū effectum posita non debet alium finē ope
rari. ff. de adi. lega. l. legata inutiliter. de preben. nō pōt
s. si. in. vj. nec ad aliū finē extendi etiā in fauorabilib'.
ff. de condi. et demō. l. cū tale. s. si. et multominus in am
bitiosis. ut dicto. c. nō pōt. secundū zenze. et c. Glo. si di
gnitatibus. querit quid si non fuisset apposta dictio si
sed simpliciter fuisset dictum provisio qd animarū cura
dignitatibus iminens nullatenus negligatur. Respon
det glo. qd et tūc procedit cle. quia eadem est rō per ea q
superius dicta sunt in proxima gl. Itē qd exponit immi
nēs. l. si qua iminet. et sic tacite includit dictio si. Mo.
bene qd participiū includit in se conditionē. de quo per
Bar. ff. de condi. et demon. l. j. et c. In. s. ad hec. gl. de di
gnitate querit an procedit iste. s. cū similibus si mande
tur prouideri de beneficio nō dico de dignitate vel per
sonatu. videtur qd nō. ar. decre. cum in illis. s. e. vbi secū
do responso loquitur de dignitate et personatu. et in ter
tio responso in quo loquitur de beneficio nō repetit de
via electionis. Glo. respondet finaliter qd hoc eget de
claratione. tamen dicit cōmuniter teneri qd idē sit in be
neficijs minoribus quod in dignitate vel personatu. Et
sic nota ex glo. qd in mandato de prouidendo de benefi
cio ad collationem vel provisionem vel quāuis aliā di
spositionem non comprehenditur beneficium etiā sim
plex electiū. facit. j. de reli. domi. c. ij. in prin. et c. Glo.
quāuis oppo. qd comprehendēdi debeat dignitas electiua
quia alias illud verbum vel quāuis aliā dispositionē
nihil operari videtur contra decre. si papa. de priuilegiis. in
sexto. nec obstat decre. cuz in illis. s. e. in. vj. quia ibi nō
fuit adiectum illud vel quāuis. Soluit glo. qd hoc facie
bat dubium in decre. et ante hanc cle. hoc allegabāt im
petrantes pro se. tamen hoc non ob. hic deciditur con
trarium. et sic etiā dicit glo. se consuluisse de facto in
quadam causa Florentie. etiā ante hanc cle. moueba
tur illa ratio potissime. quia in iure indefinita regula
riter equipollet vniuersali. de elec. ut circa. cum ibi no.
sed in. c. cum in illis. dicebatur vel aliam provisionem.
ergo proinde erit ac si dixisset vel quāuis aliā dispositio
nē. Itē quia ut patet ex decre. cū in illis vbi dispositio
nē nō includit viā electōis quasi sint diuerse spēs. et ideo

vniversale adiectū ei lz illā speciem ampliet tamen non facit includi nouam speciem maxime in hac materia. que ambiciosa est z restringenda. de preben. quāuis. in sexto. **C**l. bene ex gl. q. clausula generalis adiecta enumerationi specierū cū determinatione non ampliat ad spēs separatas non aptas cōprehendi sub genere additionis. sed restringitur ad spēs tātū illi additioni cōprehensas. facit qd no. de rescrip. sedes. Itē ex altera causa dicit hic Guil. z Pau. q. nō extēditur hoc genus ad beneficia electiua. quia genus subsequēs limitatur z restringitur fm naturā z qualitātē specierū expressarum precedentū. de rescrip. sedes. z no. de procu. nō pōt. in cle. sed beneficiū electiuū oīno est diuersi generis a collatiuo vl' prouisiuo. Itē maius ergo zc. ad hoc. xxiij. di. illud. z de offi. vica. c. si. in. vj. zc. **D**einde quero cum glo. in vers. vidi etiam dubitari quid si nullus modus prouidendi exprimitur sed simpliciter mandatur prouideri de dignitate proxime vacatura vel quā duxerit acceptandā. an includetur dignitas cui prouidetur per viā electiōis. z recitat glo. aliquos tenere q. sit vnde veniet. ita modus electiōis sicut quis alius ex quo nullus exprimitur zc. Nec ob. decre. cū in illis nec iste. s. quia non dicunt modum electiuū non includi sed dicunt q. in vno modo prouidēdi expresse non includitur alius. Huic opi. contradicere videtur etiam finis. c. sed dicit glo. q. debet intelligi respectu casus narrati quem respicit. z sic in eo casu quo expressio modi prouidendi est facta. remanet ergo cle. q. in mandato de prouidendo de beneficio cōprehendat electiuum. Item dixit in tex. de collatiuo ex quo nō apparet aliqua spēs precedens per quā genus restringit. z dicit hic La. q. Jo. mo. de elec. in generali. in. vj. tenet q. in mandato de prouidēdo de dignitate cum cura vel sine cura non includatur beneficiū cui prouidetur per viā electionis secūdu La. Ab. z do. An. Tu dic vt dixi post Jo. an. in. d. c. cū in illis. vbi videt reprobare opi. Jo. mo. z ei^o rō facit pro gl. **C**l. incerta querit ad littere declarationē quid si papa mandat alicui prouideri de dignitate aliqua puta i ecclesia sancti antonij z nō est ibi nisi vna z principalis dignitas an illa debebitur. Respondet glo. q. non. z dicit sic tenere Jo. mo. in regula in generali. in. vj. z Archi. de cōces. preben. ne captade. eo. li. z sic dicunt predicti cle. iij. pronūciasse. z motus fuit per id quod habetur in secundo regū. xij. c. l. illicitas. s. ne tenuis. ff. de offi. presi. quia non est verisimile papā velle priuare ordinariū collatorē vnica dignitate. z sic vnico vt ita dixerit lumine quā z qd habeat in ecclesia. pro hoc facit et rō. quia tūc eēt prouidere de ecclesia nō in ecclesia. alle. decisam. s. e. ti. c. vltimo. facit quod no. de offi. lega. c. penul. in gl. iij. in. vj. quoniam plus refert gl. q. Jo. mo. in loco prealle. z Archi. s. eo. si pro clericis. in. vj. dicunt q. si scribitur seu mandatur alicui prouideri in forma pauperū in aliquo beneficio in ecclesia sancti antonij si non sit ibi nisi vniciū beneficiū q. de illo nō poterit prouideri. **A**douet q. illud aliquo est relatiuū supponēs diuersitatem. z sic pluralitātē. **S**atur tū glo. circa primū dictū q. Archi. in addi. in loco prealle. refert q. quidā magni viri tenēt contrariū. **A**douentur per decre. quāuis. eo. li. in. vj. z de conces. preben. nulla. vj. q. j. scire. z in superficie. facit c. si. de sumo. predicta inducit glo. cōtra. no. per Jo. mo. z Archi. in decre. q. sit. de elec. in. vj. vbi dicunt illaz de cre. solū locū hēre in principalibus prelaturis. nam non videtur verum q. ibi tex. dicit cur fuerit electio i aliqua ecclesia celebrata. z sic videt loqui in inferiori dignitate ecclesie. Itē q. tex. ibi dicit quāuis electiōe z sic residet glo. p. qd videt tenere primā opi. vt sit differentia an mādetur prouideri in ecclesia vel de ecclesia. z sic nota bene differentia quā facit hic glo. s. an mandetur prouideri

de dignitate vel ecclesia an in ecclesia. z propter hoc sepe allegatur gl. ista. z ad illā sit remissio. **N**ota etiaz q. verbum aliquo stat implicatiue quasi implicet aliud ibi eē. sed aduerte q. glo. nō respōdet ad iura allegata i cōtrariū. contra primū dictū potes dicere q. loquūtur in dispositione iuris cōis z in materia fauorabili vbi est eadē rō. quo casu late loquēdo procedūt contraria hic in rescripto z in materia ambiciosa vbi nō est eadē ratio z vbi verba sunt sumēda stricte z nō late vel improprie. Sed aduerte q. sentire videt glo. q. si mandatur alicui prouideri de dignitate et si per electionē fiat ad illā assūptio q. in talibus litteris dignitas principalis ecclesie collegiate includatur. Sed dicit hic Bertrā. vt recitat zenze. q. Jo. xxiij. in cōcistorio declarauit illā non venire q. caput z sic dicit fuisse seruātū. Quid si aliquis impetravit primū beneficiū vacaturum ad cuiuscunq. collationē in certa diocesi postea vacauit beneficiū ad collationē prioris qui nō hz aliud beneficiū cōferre nisi illud. an illud includet in gratia. videtur q. sic. s. eo. cum in illis. in. vj. z. c. mādatū. z q. quedā trāsēūt in genere que nō trāsirēt in specie. ff. de stipu. seruo. l. seruus hereditarius. z de iurepatro. c. ex litteris. **C**ōtrariū tenet hic zen. z Bertrā. q. i gratijs nō veniūt in genere que q. in specie nō eēt pcessurus. de rescrip. super litteris. maxime in istis bñficialibus vbi fienda est strictissime interpretatio s. e. quāuis. in. vj. facit. ff. de manumiss. vindict. l. si coetaneus. z. l. annū. ff. de ass. liberta. z de regu. iuris. in generali. in. vj. Itē querit qd si tpe date erat duo bñficia spectantia ad collationē illius ad cuius collationē quis impetravit. s. ex postfacto nō ē nisi vnū quia papa vnū eorū vnuit cuidā monasterio. nūquid gratia erit inualida videtur q. sic predicta supra in glo. z quia res deuenit ad casuz a quo non potuisset incipere. ff. de iudi. si a me z de conuer. coniuga. placet. Item cōcessio debet intelligi si res in eodē statu permāserit. ar. ff. de solutio. l. cū quis. In contrariū facit regula factū legitime. de regu. iur. in. vj. z quia tempus date debet inspici. de rescrip. si eo tempore. in. vj. cum concor. facit. l. in ratione. ff. ad. l. falci. vbi quo ad falcidiā inspicitur tempus mortis licet postea pereant alique res. **A**d hoc solutio Dy. in regula factum legitime. vbi dicit factum legitime z cōsummatum z perfectum non retractari. secus si nō sit consummatum nec perfectum. quia tunc retractaretur z ita videt esse in casu proposito. quia non erat adhuc ius quesitū in re. facit. s. eo. quoddam. in. vj. Bertran. hic dicit questionem tunc tempore suo pendere in curia z nondum determinatam. tu dic secundum Joan. de ligna. vt colligitur ex no. ex cle. litteris. de rescrip. z in. c. quāuis. s. e. ti. in. vj. per Jo. an. Nam videtur per extrauagan. sedes apostolica q. non preiudicatur impetranti zc. **Q**uerit hic **A**ththeus circa id quod dicitur de dispensatione pluralitatis an per illam videatur dispensatus super vtriusq. residētia vt in neutru teneatur residere. Itē an clausula illa adiecta in dispensatiōe. s. dūmodo in beneficio in quo non fecerit residentiam faciat per aliū desiniri inducat cōditionē. qua non seruata vicietur dispensatio. an vero inducat monitionem de quibus in. c. non pōt. de preben. in. vj. zc.

Er litteras a sede. **P**onit dictum

a quo excipit ibi nisi. **N**ota pmo q. in mandato de prouidendo de beneficio non includitur hospitale etiam si habeat ecclesiam vel capellam vel alia iura spiritalia. **N**ota secūdo q. possibile est q. locus pius etiam non habens ecclesiam habeat iura spiritalia vt decimas z oblationes z sic talia possūt accedere alteri loco pio q. ecclesie. **N**ota tertio q. legatus de latere pōt dare bñficiales litteras generales et nō iter

minatas ad certum beneficium. Et nota q legatus de latere non pōt hospitale conferre in beneficiū. **C** Nota q vbi ad beneficium includendū exigitur metio specialis non sufficit nisi id expressus appareat per litteras specificas. **C** Quero an pcedat clemē. siue littere sint gratie siue in forma pauperū. **P**au. q sic quia eadez ē ratio. Quero an isti hospitalarij coniugio vtētes z ferētes aliquod signū vt crucē vel imaginē v' aliud gaudeant priuilegio clericali in psona vel in rebus. dicit guil. q sup reb⁹ applicatis hospitali credit q sic. **C** de epis. z cleri. l. orphanatrophos. sed in rebus suis pprijs z separatis nec in personalibus gaudēt qz non sunt clerici nec viri religiosi qz non vouēt aliquid substantiale religionis nec sunt in aliqua religiōe approbata. de religi. domi. c. si. e. ti. in. vi. **I**dez dicit de heremitis eadē rōne qzuis gl. dicit eos habere priuilegiū clericale z subesse episcopis. xvj. q. i. qui vere. quod nō credit guil. **D**ominus Anto. in hoc vltimo tenet cōtrariū. **M**ouetur qz illi tenentur ex voto ad castitatem. vt ibi nō. z. s. de regula. cū ad monasterium. **I**dez dicit guil. de bigamis cōiugatis vel non tōsuratis vel similibus vt priuilegio nō gaudeant. **N**am cum predicti oēs sunt nati laici z sub potestate seculari oportet dari modū per quem sublatis sunt qui duplex est tantū. s. ordo clericalis z religio approbata. quorum altero est necesse vt quis gaudeat priuilegio clericali. xvij. q. iij. si quis suadēte. de sen. excōi. nō dubiū. z. c. monachi. de cle. coniuga. c. j. in. vi. l. 3 qdaz dicant q leprosi sunt religiosi qd non est verum. vt nō. **H**osti. de eccle. edifi. c. ij. **I**stam qōnē tangit idē **H**osti. in sūma de regula. s. j. ver. quid si rusticus. z finaliter cōcludit q si hoc habet consuetudo vt gaudeant. tūc stādum est consuetudini si hoc non habet consuetudo tunc si auctoritate episcopi constituerint hospitale z habitum mutauerint debent ab ecclesia defendi. qz taz locus qz psona religiosi intelligunt. de re. do. c. iij. **N**ec ob. q vxorem habeant. nam z talis intelligitur caste viuere. xxxj. di. nicena. sed ea mortua non debent aliaz ducere. **N**ec ob. etiam de re. do. c. si. quia hec religio ē approbata. **I**te nō ob. q propriū habeant qz illud pōt habere rector rōne administrationis. de sta. mo. monachi s. qui vero. **I**deo si quis in manu episcopi pmittat caste viuere cum vxore z ea mortua aliā nō ducere z proprio renunciauerit z obedientiā pmisit vel in manibus rectoris qui hoc habet de consuetudine religiosus censetur nō pōt tamen talis spiritualium administrationem habere zc. **Q**uero quis habet duo beneficia simplicia quibus annexa sūt accessorie curata an poterit alia tenere. videtur q sic qz accessoriū sequit naturā principalis sui. de officio dele. si super. z in regula accessorium li. vj. sic cum qz vnus possit tenere plura hospitalia quāuis ipsis sint annexe curate ecclesie poterit illas tenere rōne accessozij. z tunc p singulas vicarias regi debent. de capel. mona. c. j. in. vi. de pbē. extirpade. s. qz vero. quāuis sit cōtra. s. e. cū singula. in. vi. dicit Guil. q de facto seruat primū zc. **C** Bl. prouisiōe querit quid in litteris que quādoqz emanāt super reservationē fructuū beneficiorū an in illis includantur hospitalia habentia ecclesias annexas. dicit gl. q nō. ar. huius cle. eadē ratione. **C** Glo. directas querit an procedat cle. ēt si motu proprio emanēt littere. Respondet glo. notabiliter q sic. z assignat cāz qz motus proprius nō ampliat gratiā z vim verborū l. 3 excludat viciū surrepti. s. e. si motu proprio. z quod nō. j. e. si romanus. **C** No. bene q motus proprius nō ampliat gratiā nec facit eā late intelligi sed solum excludit surreptionē. z similiter nō tollit nullitatē rescipri surgentē ex tertij preiudicio vel detractione iuris cōmunis vt apparet ex nō. de prebē. si motu proprio in. vi. facit tamen litteras maiore vim probationis habere. vt

dicat La. s. de proba. cle. j. Signa gl. qz singularis z notabilis est. Dicit tamē hic La. q metus proprius qnqz ampliat. vt. s. e. ti. si pluribus in. vi. z hoc saltem quo ad gratiam prerogatiuā. facit qd nō. **I**oā. an. de rescrip. si duobus in qstione. Sed quero in. vi. in nouel. zc. **C** Bl. elemosynarijs qrit q appellant hic elemosynarij. dicit glo. q hospitalia que in aliquibus locis sic appellantur in aliquibus domus dei. de appella. dilectus. **P**au. hic dicit q elemosynaria hic sumitur pro loco quādoqz pro personis vel officio vel ministerio erogantium elemosynas. de cēsis. c. ij. ante si. xenodochia sunt loca vbi pauperes peregrini z debiles seu senes recipiuntur. xlij. di. s. j. **C** de sacrosan. eccle. l. illud. **Q**uandoqz sumitur pro omnibus hospitalibus pauperum. de reli. do. c. iij. secundum Guil. Leprosarium autem dicitur qd leprosis colligendis est constitutum. **E**lemosynariū quod pro elemosynis faciendis secundum zenze. z dicit hic guil. q hec quatuor loca hic posita z eorum bona debēt per episcopos conseruari ad ea pro quibus sūt pstituta z ad alia in iure expressa. xvij. q. ij. quidam. z. d. c. ij. **A**lias ab eis episcopus nihil temporale petere potest de iure cōmuni. de cēsis. cum venerabilis. s. si. secundū guil. **Q**uid aut de monasterijs que sine certo loco hospitalitatis habēt talia officia elemosynariorum. Respondet q etiam talia non comprehenduntur sub litteris ad beneficia per hanc cle. z est causa quia cū talia sint deputata ad certū vsum ad alium sine pape licentia conuerti non debēt. j. de reli. do. c. ij. post prin. **E**t eadem ratione idem dicit de fabricis. i. in locis in quibus deputatur aliqui forte certi redditus deputati ad fabricas reparandas ponuntur certi officiales. **C** Nota bene secundum do. An. in eo q dixit fabricis. **S**tepha. hic dicit q hoc non seruatur de facto licet putet de iure debere seruari. **C** Bl. ecclesias oppo. q non possunt ecclesie esse annexe hospitalibus quia ecclesia velut res sacra seu religiosa nō debet accedere rei non religiose iuxta nō. de iure patro. ex litteris. post **I**nno. z **H**osti. **S**o. q interdū hospitalia z similia loca non sunt fundata auctoritate episcopi. z tūc non sunt religiosa z procederet contrarium. **I**nterdum sunt fundata z instituta auctoritate episcopi. z tunc sūt loca religiosa. de reli. do. ad hec. z ideo tūc bene potest illis accedere ecclesia. z ita loquitur hic. **C** Nota bene secundum do. An. ex principio glo. q eo q hospitale habet ecclesiam presumitur publicū. sed si habet altare z constat q non est auctoritate episcopi constitutum nō est publicū. vide quod nō. **A**rchi. de conse. di. j. nemo. z quod nō. de reli. do. c. ad hec. **I**tem nota secundo secundū eū q eo ipso q hospitale est constructum auctoritate episcopi est religiosum z possūt spiritualia illi accedere vt oblationes z talia que sunt spiritualia vt decime. **S**entit ergo glo. q si esset priuatū vel oratorij priuatū q non possit habere ius colligendi oblationes z similia. immo tales spectarent ad episcopum. putat ergo q hospitalia ista priuata non possunt talia spiritualia mere capere. legata tamen ad pios vsus posset z putat etiā q de his posset episcopus petere rationē ad quam spectat executio testamētōrū. de testamen. tua nos. per hoc ēt credit q iste oblationes que sunt ad imagines domine nostre que aliquādo ostēdunt signa virtutis sūt in aliquo loco priuato q tales oblationes priuate non licite recipiāt. imo hoc spectat ad episcopū. quod nota pro ecclesia sancte marie de primerio in fesuli contra fesulanos. **C** Deinde quero cū gl. an procedat cle. siue ecclesia vel capella accedat hospitali ita q hospitale sit pncipale siue ecōtra hospitale accedat ecclesie v' capelle vt pncipali. dicit gl. q cle. solū pcedit qn hospitale ē vt pncipale. nā si ecōtra sit vt accessoriū z ecclesia vt pncipale caderet sub l'ia rōne accessozij. l. 3 pncipali

non veniret. ar. de preben. super eo in. vi. et de reg. iur. accessorium. eodem libro. **N**ota bene secundum do. An. quod principale licet sit minoris valoris trahit ad se accessorium. ut in regula accessorium. de reg. iur. li. vi. preal. et quod non per Inno. s. e. extirpande. s. j. **I**uxta predicta queritur si non appareat quod sit principale et quod accessorium et sic an ecclesia an hospitale sit principale. **R**espondet glo. quod si apparet possessio et denominatio per quas possumus hoc discernere quia principaliter denominatur hospitale. et dicitur ecclesia talis hospitalis. et tunc id sequi debet. ar. s. e. cum de beneficio in. vi. et de probatio. per tuas. cum similibus et c. **Q**uomodo autem hec denominatio possit apparere. dicit zenze. quod ex libris antiquis saltem in custodia publica inuentis vel per similia. de presump. ad audientiam. et de proba. cum causam. **S**i vero non apparet talis denominatio forte quod dicitur per miscue hospitale talis ecclesie. et ecclesia talis hospitalis. et tunc dicit glo. quod in hoc dubio repelli debet impetrans. quod cum constat de hospitali nec constet illud accessorium merito non veniet hospitale. nam si esset principaliter annexa ecclesia et hospitale ita quod neutrum accederet alteri quod esse potest. iuxta no. ne se. va. c. j. haberet locum cle. aut non caderet sub litteris impetrantis ad beneficia tale hospitale. facit quod no. de cocef. preben. si capitulo in. vi. in glo. quero in si. ergo eadem ratione. et in huiusmodi dubio locum habebit ad hoc quod in dubio repelli debet impetrans. facit maxime quod in dubio presumere est potius magis dignum principale et minus dignum accessorium. l. et si non sunt. s. perueniamus. ff. de au. et ar. lega. cum gl. concor. guil. secus dicit si ecclesia pro se esset principalis spectans ad collationem seu provisionem presidentium talibus locis. de priuile. cum et plantare. s. in ecclesiis. quod tunc caderent in gratia tali per regulam communem s. e. cum in illis in. vi. **N**ota tamen secundum do. An. et signa glo. que ponit modum probandi quando una res accedit ad alteram. et sic no. quod ex possessione presumitur ius incidenter deductum in iudiciis. vide quod scripsit do. Anto. de resti. spo. cum ad sedem et no. bene quod aliquando denominatio sufficit in probanda qualitate rei. ad hoc de si. pres. michael. et de proba. per tuas. cum similibus et c. **G**lo. decimas querit an solui debeant decime de redditibus hospitalium et similibus locorum. remittit ad no. in cle. ij. de deci. et c. **G**lo. spiritualia querit que dicantur hic spiritualia. **R**espondet quod cimiterium et ius funerandi. alle. j. de reli. do. quod contingit in si. vel dic primitias funerals oblationes et similia s. m. z. et c. **N**o. bene ex ista glo. secundum do. an. quod hospitalia possunt habere ius funerandi etiam si non habent ecclesiam. et possunt habere similia quod credit procedere quando auctoritate episcopi sunt constructa aliter non nisi se subijciant episcopo. quod locus priuatus talium est incapax. de prescrip. c. causam et c. **G**lo. prouideri querit an loca hic nominata possint clericis secularibus in beneficium dari. **R**espondet quod non. ar. huius glo. et est expressum. j. de reli. do. cle. ij. secundum r. in prin. fallit in duobus casibus ibi exceptis. s. tunc insurgit dubium an in dictis duobus casibus talia loca veniant et includantur in litteris ad beneficia. **R**espondet quod non per hanc cle. que indistincte loquitur. nec valet consequentia possunt concedi in titulum indultum duobus casibus. ergo veniunt vel includuntur in litteris ad beneficia ut est videre. s. e. c. proxi. et c. quauis. s. e. in. vi. **U**nde concludit gl. quod ad hoc ut includantur est exprimenda qualitas locorum sicut et certe alie qualitates in litteris beneficialibus sunt exprimende iuxta no. s. cle. proxima. facta autem expressione predicta includuntur loca ista solum in casibus illis duobus exceptis in dicta cle. ij. et nisi aliud appareat papa amplius voluisse. **A**n autem talia loca possunt permutari cum beneficiis. **R**e-

mittit ad no. j. de re. permu. cle. vna. **G**uil. dicit hic quod non sunt spiritualia. nam laici et coniugati sepe talia regunt. ut xxxij. di. si qui. xvij. q. ij. quidam. dic s. m. do. anto. si sunt pro titulis assignata clericis eo casu quo possunt tunc poterunt permutare. aliter non de pac. cum pridem. et de re. permu. c. fi. **G**lo. apostolicis querit an legatus de latere hoc poterit expresse faciendo mentionem de ipsis locis. **R**espondet glo. quod non a contrario littere forte ex eo quod talia sepe per laicos possidentur ut dixi proxime. unde sicut non confert ecclesiam spectantem ad presentationem laici patroni. de iure patro. cum dilectus. de offi. lega. dilectus. etiam hoc expresse ut ibi patet. sic erit in istis locis circa que intelligatur potestas legatorum restricta sicut et circa alia de quibus de offi. lega. c. penul. et antepenul. in. vi. et per hoc puto gl. sensisse idem si per clericos reguntur. ar. d. c. penul. et antepenultimi et c. **G**lo. litteris querit an sufficeret probatio per testes. **R**espondet quod non a contrario littere et aliter concor. maxime. s. e. si motu proprio in. vi. z. et c. contrarium ut. j. de sepul. dudum. s. huiusmodi. et quod no. Archi. in prin. in. vi. in verbo transmittimus. **A**d hunc tex. dicit quod ideo dixit de litteris quod de illis fuit quasi tunc s. m. zenze. primum contra tenetur. et sic dictum gl. **U**ltimo La. hic dicit quod licet in mandato de prouidendo clericis non includantur hospitalia. quod putat etiam quod si fiat alicui gratia in alium determinanda per modum. de quo e. ti. dudum. et c. is cui. et c. quauis in. vi. includuntur tamen ubi mandatur prouideri laicis per quos talia reguntur. xvij. q. ij. quidam. de reli. do. i. cle. quod contingit et c. **G**lo. ultima querit an sufficiant verba generalia. puta dicendo de quibuscumque beneficiis dignitatibus personatibus officiis. dicit quod non. ar. huius tex. a contrario dum dixit expresse. alle. cle. ij. cum ibi nota. de offi. ordi. **N**ota bene de illa dictione expresse que non videtur contenta expressione generis. sed requirit expressionem speciei. de quo dixi in. c. penul. de rescriptis in. vi. et per Bar. ff. de vulga. et pupil. l. j. ff. de dona. l. si filius et c.

3 plures obtinens

Di. **P**onit dictum ad quod adducit simile. secundum ibi sicut. **N**ota primo quod dispositio in vno quod stricta extenditur ad plures in quibus fortior est ratio. et sicut a deptione beneficii curati vacat prima dignitas ita et plures vel plura curata ante habita. **N**o. quod ut vacet primum vel prima beneficia exigitur quod secundum sit consecutus quo ad pacificam possessionem. vel per eum stet. ad hoc de preb. de mlti. et s. e. si tibi processio. **Q**uero primo an ante possessionem auctoritate superioris adeptam possit beneficiatus ibi administrare. vide Archi. e. ti. euz qui. in. vi. de cocef. preben. si capitulo. per Inno. de elec. transmissam. de cau. pos. cum super. in quibus videtur tenere quod sic. sed aliter sentit et verius de cocef. preben. proposuit. secundum zenze. **Q**uero quando dicatur quis adeptus pacificam possessionem quo ad finem ut priora vacent. **D**icit hic guil. quod non est pacifica quando non potest redditus integros percipere quia ab alio tenentur. de preben. si tibi cocef. in. vi. de verbo. signi. tua. ut eccle. bene. c. vno. et in extrana. Jo. suscepti. non habet ergo aliquos fructus beneficii quando iste carebit secundum. ut dicto. c. si tibi. et sic dicta extraneas etiam in casu suo non reuocat illam decre. si tibi. quia casus sunt diuersi non aduersi. zenze. **Q**uid si non impugnatur gratia vel titulus vel institutio sed solum pars fructuum negatur esse de illo beneficio. vel quia impugnans dicit eam partem ad se spectare personaliter. ut quia sibi in pensionem fuit ad vitam assignata a predecessore suo. vel quarealiter ad beneficium suum pertinet illa pars. vel quod alias ad eum spectat iure personali vel reali et forte deducta illa parte petita impetrans non comode viuat de residuo. an dicitur

an dicetur tunc habere vacuā possessionem et pacificā ita quod prima beneficia vacent. dicit hic Buil. quod non est pacifica. **¶** Mo. bene quia extendit illa iura siue cōtenda tur de titulo siue non quod beneficiū est bonū faciens gaudium tribuens capiēti. ut in libro feu. q. mo. feu. amit. §. si. caret effectu. et sic iste vsq; ad finē litis priora beneficia retinebit cū eadē sit ratio de parte sicut de toto. de his q. si. a. ma. par. ca. c. j. §. Buil. **¶** Quero tertio quando dicat habere pacificā possessionē beneficiatus quo ad finiedā potestatem delegatū. dicit hic Buil. quod quicquid sit cōtradictio propter titulū in fructibus omnibus vel in parte vel propter institutionē et in limite possessionis. et tunc licet per executorē possideat beneficiū cum omnib; pertinentijs et in genere semper dicet non pacifica. sed si in limine possessionis non sit contradictio nec de toto illo anno sed postea appareat qui velit titulū euincere ex tunc non poterunt se executores intrinittere sed opus erit alijs iudicibus vel iudice ordinario cum noua sit instantia. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. sed. j. annū omnes rebellionē et contumacias commissas cōtra principalē executionem tituli vel institutionis vel gratie poterunt executores punire et exeq; aggrauādo. de offi. dele. querenti. quicquid non impugnatur gratia vel titulus vel institutio sed solū pars fructuū negat esse de beneficio illo. **¶** Quia impugnans dixit eaz partē spectare ad se personā liter. ut quia sibi in pensionē ad vitā datū sit a predecesore: vel quia realiter ad beneficiū suū pertinet illa pars vel quod aliter ad eū ipsa spectat iure personali vel reali. tunc verū est s. m. Buil. quod ex quo titulus vel gratia non impugnat nec totū nec partē quod de istis oīno separatis a grā nō debēt se executores intrinittere ut sicut sūt separate a gratia ita et per ipsas gratia in aliquo nō impugnat quo ad ipsam ita debent esse reparate ab executione. et sic nouo executore opus est delegato vel ordinario. ff. de excep. rei iudi. l. si mater. de hoc per Inn. de preb. pro illorum: et de offi. dele. in. c. in litteris. vbi plene de hoc. **¶** Quero quarto delegatus executor beneficij profert generalem excommunicationis sententiā in omnes rebelles et contradicentes an est sic perpetua quod contradicēs etiam post annum a tēpore possessionis pacifice incidit in eā. et si sic an possint quicquid ab executoribus absolui. Quidam quod si habent clausulas in possessionē inducas et inductū defendas vel nō permittas amplius molestari vel similes tūc sēper poterunt alias nihil possunt post annum de testi. ex parte ade. de offi. dele. querenti. Alij dicunt et verius quod omni casu potestas eorū cessat post annum ab adepta pacifica possessione. et si sic cessat potestas ergo et omnes processus et sentētia per eos lata. ar. de offi. lega. presenti. et c. sequenti in. vj. vide qd. no. In. no. de preben. pro illorum. et ad hoc vltimū facit qd. no. de sen. excōi. a nobis. el. piccolo et c. **¶** Glo. adepta opp. quod idem si non sit adeptus possessionē. s. e. licet in. vj. et de elec. cōmissa. iūcta similitudine hic posita. Soluit ibi stabat per eum quominus adipiscatur. secus si non sit adeptus nec stet per eū quominus adipiscat. **¶** Predicta dicit gl. vera quā tenet collatio vltimi. secus si non tenet quia et si staret per eum quominus adipiscere nō vacaret primū per ea que dicuntur cum glo. se. **¶** Nota bene istam glo. s. m. do. an. qui limitat omnia iura que dicunt quod vbi stat per beneficiatū quominus possessionē adipiscatur quod habet pinde ac si possessionē foret adeptus quo ad beneficia prima. quia illud est verum quā illius tenet collatio. vbi autē nō tenet stare per eum non facit vacare prima et abstinere tunc a possessione prodest. sed ut vacet prima tūc exigitur quod possessionē actualiter acquiescit. ut habetur de preben. eum qui in. vj. non supplet ergo dictū. c. eum qui in. vj. sicut alia. s. vel per eum steterit quominus adquisierit sicut alia. quod nota perper-

tuo. **¶** Glo. vacare op. quod papa debeat eligere quod beneficiū ex primis obrētis debeat vacare. ar. l. si duas. que ē lex sexta. ff. de excu. tu. vel saltē deberet prius pūso talem electionē faciendi. s. e. preterea. et c. referente. e. ti. si pluribus li. vj. et c. **¶** Huius timore facta est hec glo. que dicit quod de casu hic deciso erant oīz opiniones. quod quidā tenebant in electione pape esse alij in electione prouisi per iura preallegata. secundū est tenendum quod hic deciditur per rationem in tex. positam. et satis erat expressus in decre. non potest. ij. rñ. eo. ti. in. vj. in q̄tum ibi dicitur quod dispensatio facta de duobus beneficijs intelligit de primis et sic tertium loco alterius predictorū nō potest subrogari. tamen quod decre. loquitur quādo dispensatio facta est duobus primis. et nō loquit quā facta esset specificē super tali et tali beneficio. et sic in dicto casu poterat esse dubium non decisus per illā decre. ideo utilis fuit declaratio huius cle. que etiam pūdet in hoc casu. **¶** Nec ob. l. si duas prealle. quia respōdebat Compos. de elec. dudū ij. quod ibi loquitur in diuerso casu scilicet in tutelis in quibus licet quis non debet grauari pluribus. tamē nō est cautum quod per receptionē secunde valeat prima hic in beneficijs in quibus est secus. e. de multa. **¶** Ad decre. referēte. et preterea dic quod sunt correcte per decre. de multa prealle. **¶** Ad decre. si pluribus. dic quod in alio casu loquitur ut ibi patet. et hec dicit gl. plane procedere et clara esse. Sed iuxta predicta insurgit dubiū forte nūquid videlicet valeat collatio vltimi. videt quod nō per decre. ordinarij ad si. de offi. ordi. in. vj. vbi patet quod habenti pluralitatem beneficiorum etiam cū dispensatione sufficienti non potest aliud tale cōferri nisi dispensatio etiam extendat ad illud. **¶** Vt nisi primo ante omnia prius habita resignet alias aliter facta collatio non valet. facit quod ibi nō. post Bar. in vltima glo. quod sic. secundū hoc videt quod non valet collatio vltimi et nihilominus vacent prima beneficia adepta possessione secundi. quod videtur mirum quod immo ex quo collatio non tenet non videtur quod per eam debeant vacare prima. et hoc forte fuit dubiū huius cle. secundum glo. **¶** Tamen Archi. ut hic dicit glo. in prealle. decre. non potest. tenet quod est dictus videlicet quod collatio vltimi nō valet et nihilominus vacant prima ad hoc. c. eum qui. s. e. in. vj. et sic dicit ibi fuisse pronūciatus in curia per magnum virum contra quam tamen pronūciationem refert quod pendebat appellatio. quid ergo dicendum. gl. dicit quod si adhesisset compilatoribus huius voluminis procurass; hoc declarari. putat tamē dicendum rebus sic se habentibus excludendo primo casus indubios quod interdum habenti vnum curatus confertur secundum tale similiter curatū et tūc valet collatio secunda. et ex quo stabit per eum quominus habeat possessionem pacificam secundi vacat primū. **¶** Interdum vero habenti plura curata ex dispensatione sufficienti cōfertur aliud curatū. et tunc valet collatio si dispensatio sit sufficiens et extendat se etiam quo ad illud. et tūc nō est querendum de vacatione. ut. d. c. ordinarij. Si vero dispensatio se non extendit quo ad vltimū. et tunc cōcludit gl. quod si dimisit prima ante collationem vltimi tenebit collatio secundi. nec tunc est querendū de vacatione per receptionem vltimi ex quo ante dimisit. Si vero non dimisit illa ante collationē vltimi. et tunc hic est casus dubius in quo glo. cōcludit quod collatio vltimi nō tenet. Si autem queritur an vacent prima. tunc dicit quod si sano vsus consilio videns collationē vltimi nō tenere nō apprehēdit possessionē illius vltimi tūc nō vacabūt nec pder prima. et sic iusta penitentia ex humanitate ei nō negetur. ar. ij. questione. vj. si quis libellus cum similibus. et de cle. coniuga. diuersis. cum concor. Si vero apprehendit possessionem illius vltimi. et tunc vacabunt prima licet possessio sit viciosa ppter defectū tituli sicut vacaret vnus

si vnum tantum haberet. vt in. c. eum qui. s. e. in. vj. et sic intelligitur hec cle. et si opponas etiam si collatio non tenet sufficere debet quod per eum stet quominus possessio nem nascatur. de elec. commissa in. vj. et c. licet ep. s. e. li. dicit zen. illud verum ubi collatio vltimi tenet alias non quia iure non cauetur. et est penale. igitur restringendum. vt in regula in penis. et hoc etiam fuit de mente precedē tis glo. La. aut hic videt temperare glo. que dicit quod eo casu quo non tenet collatio si anteq̃ adipiscatur possessionem pacificā vel adipisci possit si velit ita quod non stet nisi si per eum quominus adipiscatur non renunciauerit tali collationi minus legitime sibi facte beneficia priora vacabunt et neutrum beneficium talis habebit. Ad hoc s. e. eum qui. in. vj. et c. si beneficia. et c. licet ep. s. e. ti. et li. et constitutio execrabilis. §. qui vero. fm Lapuz. quod no. Ex predictis habetis quod fuerit dubium in cle. et tetigit gl. in. ver. et forte fuit hoc dubium huius decre. Guil. hic dicit quod aliud fuit. s. quasi non ita cito duo tollerent sicut vnum. quia funiculus duplex fortior est. de treu. et pace. c. j. Sed contrarium est vt hic patet. quia ista duo ex vi dispensationis pro vno sunt. vel forte fuit dubium quia illa decre. de multa. vt penalis loquens de vno non deberet habere locum quando primo habuerit duo. Sed an procedunt predicta etiam in collatione ordinarij. Guil. hic dicit quod licet in collatione pape vel legati procedat quod est dictum quod non tenet collatio vltimi. In collatione tamen ordinarij dicit secus. s. quod tenet. ar. cle. ij. de offi. ordi. vbi non tenet collatio secundi pape vel legati propter non factam mentionem de primis. secus in collatione ordinarij. et fm hoc. c. ordinarij in fi. de offi. ordi. in. vj. intelligitur in collatione pape vel legati nisi ex proprio motu pape aliud diceret. j. c. pri. fm Guil. 3. tenet indistincte gl. et hoc plus placet s. dominum ant. et est ratio quare plus non valet collatio vltimi vbi habuit plura q̃ vbi habuit primo vnum acceptat secundum. quia vbi habet plura tenet contra ius commune. vbi vnum tantum non. et ideo hoc secundo casu locum habet cle. et si apostolice. secus in primo et c. Et sicut. querit quid si esset casus in quo per receptionem secundi non vacaret vnicui primo habitum exemplum. s. eo. super. e. in. vj. Rūdet quod nec tunc vacarent plura habitū. argumento huius littere non distincto. an tunc teneat vel non teneat collatio secundi et c. Et glo. vltima op. quod aliam etiam penam patiat per extravagantem Jo. execrabilis. fatetur quod aucta est pena per illam extravagantem. vt in ea patet et c.

¶ Romanus pontifex.

Non recipit diuisiones. Et No. pmo quod motus proprius firmat gratiam contra defectum surreptionis et intentionis surgentem ex pluralitate beneficiorum. Et No. secundo fore differentiam inter dignitates personatus et beneficia curata: nec vnum comprehenditur appellatione alterius. Et No. tertio ar. pro pluralitate. sed dicit paulus quod papa hic non intendit hoc decidere sed notat factum. et sic non facit. dicit vt. s. de rescrip. in cle. gratie. dixi. e. ti. gratia in. vj. Quero primo an locum habeat cle. etiam si prima beneficia teneat illicite. Guil. hic limitat cle. procedere quando habet licite. sed si illicite habet dicit quod non releuat proprius motus quo ad tollendum illud viciū fm eum. sed forte sentit quod valeat vltimi collatio nisi inhabilis sit persona. vt sentit hic glo. Secundo guil. hic disputat de potestate pape. quia occulta litigat. de cōces. preben. c. j. in. vj. et multa que sunt de iure naturali et diuino tollit i. d. c. j. de voto in. vi. personas aptas ad matrimonium ineptas facit et contra. vt de spon. is qui. de despo. impu. ad dissoluendum. de cōsang. et affi. non debet. de cōuer. coniu. verum. et c. ex publico. de diuor. q̃sto. et c. gaudemus. Item in matrimonio spirituali. vt in personis or

dinandis beneficiis deponendis ad religiones obligandis de beneficiis et religionibus instituendis et destituendis in his et similibus quod vult potest. de reli. do. mi. per totum. et de transla. q̃sto. Item de dominio reus disponit vt vnus per traditionem eas sibi acquirat alius non. de elec. commissa in. vj. de censu. exigit. e. li. Item si in mere spiritualibus et super celestibus potestatem habet quia animas hic et in purgatorio inficit et afficit et purgat. xi. q. ij. nemo. et c. nihil. de pe. et re. quod autem. non tñ potest de corrupta facere virginem. xxij. q. v. si paulus. nec quod. x. sint. xv. s. de elec. quod contra. vnde in his que iuris sunt plenaz dispositionem habet. l. di. ferru. de regula. c. vidua. C. cōia dele. l. ij. C. de rei vxo. acti. l. vna transla. epoz q̃sto cum ibi no. sed in iudicio facto contra veritatem facti nihil potest. Item de albo stante albo non potest facere nigrum de iureiuran. et si christus. Et Item nec contra fundamenta fidei. vt sūt decē precepta legis articuli fidei et sacramenta. nec aliqua alia substantialia legis diuine. de resti. spo. litteras. Item nec in his que natura ministrat. vt vix vi repellere liceat vel fame morienti victus tollere et similia. s. de re. indi. cle. pastoralis. §. rursus. de fur. si quis. de consue. di. v. discipulos. vide quod no. de transla. prela. q̃sto. per Inno. de regula. p̃correctu. per hosti. qui si. sint legit. per venerabile. §. rationibus. Quedam autem pro sequitur hic zen. que sunt expedita. de rescrip. postulat. et ideo illa omitto quia nihil addit. Et Bl. pontifex qui rit quid in legato de latere an idem operetur eius motus proprius quod motus proprius pape. glo. dicit quod sunt opiniones de quibus in cle. ij. de offi. ordina. et pro vna parte. s. negatiua facit hec cle. a sensu contrario. Et Blosa beneficio. querit an comprehenditur hic dignitas. Rūdet quod sic quia late h. sumis. alle. no. de reg. iur. c. j. i. vj. Et No. istam glo. fm do. an. quod appellatione beneficij in constitutionibus comprehenduntur omnia. vide de rescrip. si propter. vnde tunc intelligitur in lata significatione fm euz intellige vbi proferit in materia indifferenter in qua sit eadez ratio. facit quod dixi in cle. auditor. de rescrip. Et glo. obtinet op. quod idem sit et si nondum obtineat quod debet nihilominus fieri mentio. s. de rescrip. cle. gratie. Sol. glo. ibi obtinebat in spe licet non in re. et sic de eo quod de spe vel de re obtineretur debet fieri mentio. vt ibi de aliquo non est necesse. Et No. bene s. do. An. quod id dicitur quis obtinere quod in sola spe obtinet. quod no. quia facit ad multa fm eum. hoc ideo est hic. quia suadet ratio subiecte materie et c. Et glo. valida op. quod motus proprius non validat gratiam. vnde op. de no. in. c. si motu proprio. s. e. in. vj. Sol. gl. aliud est querere an clausula motus proprii validat gratiam contra viciū surrepti et dico quod sic. ita hic aliud est querere an validet gratiam contra illam inhabilitatem persone illius pro quo scribit. et tunc dico quod no. etiam si inhabilitas surgat ex pluralitate beneficiorum. vt quia sine dispensatione sufficienti tenebat plura curata vel plures dignitates. nam ex hoc redditur inhabilitas etiam ad minora beneficia. de elec. dudum. el. ij. et ibi de hoc in prima glo. et in extraua. Jo. xxij. execrabilis. vnde per clausulam proprii motus talis inhabilitas non tollitur. Nam satis illi clausule est quod opere talis effectus. quia firmat gratiam contra viciū surrepti. ideo alium non operat nisi aliud de intentione expressa appareat cui tunc esset standum de rescriptis si quando. Et No. bene fm do. An. istam glo. que non est alibi. videlicet quod motus proprius tollit viciū a quo surgit immediate surreptio et viciū surreptionis. non tamen tollit viciū inhabilitatis persone etiam consecutine descendens a vicio a quo surgit surreptio. quod no. bene. Idez hic guil. tenet de impedimento natalium vel alio vicio ex crimine ad hoc. ff. de ser. v. pre. l. si domus. et de priuile. pastoralis. s. guil. et no. s. e. si motu proprio in. vj. per Jo. an. tene bene me ti et adde

ti et adde glo. s. eo. cle. per litteras. Item no. bene ex ista glo. s. do. an. q. pluralitas inhabilitat que personaliter ad beneficia. fa. quod no. in cle. prox. et ultra iura que al. glo. vide bonu. tex. de offi. or. ordinarij ad fi. i. vi. Per predicta et maxime per finem glo. dicit q. debes esse cautus q. ut ponderes verba rescriptorum si potes colligere aliqua verba ex quibus appareat de intentione que in aliquo extendat proprium motum. **C** Glo. declaramus notabilis est de significato huius verbi et c. **C** Glo. ultima querit de ratione de re. quare motus proprius tollit surreptionem etiam q. prouidetur habenti plura beneficia. Respondet q. ratio est q. eade est ratio exclusio nis vicij surrepti per motum proprium siue fiat prouisio habenti vnu siue plura siue simplicia siue curata. et ideo pariter idem statuitur. Saterur tamen gl. q. motus proprius non inducit dispensationem in retentione. alle. c. no. pot. in. vi. s. e. in fi. vbi quod hic est decisus tenebat Joa. an. in glo. ij. Per predicta dicit hic guil. q. beneficia prius habita vacabunt per secundum curatum postea proprio motu collatum. quia istud. c. nihil operatur nisi tollere surreptionem que alias orietur ex taciturnitate beneficiorum prius obtentorum fm. guil. et c.

De beneficio ad cu

ius. Circa casum propositum soluit quatuor dubia que patent. **C** No. primo q. in mandato de beneficio ad collationem episcopi non comprehenditur beneficium ad capitulum deuolutum. et sic hoc mandatum ad collationem non notat habitum iuris conferendi sed exercitium quia in talibus rescribens ponderat grauamen eius ad cuius collationem scribit quod datur si puatur exercitium quibus non q. si non habet q. i. habitu non grauatur. **C** Secundo no. q. in mandato de prouidendo de beneficio ad collationem episcopi comprehenditur beneficium ad episcopum deuolutum et ex negligentia capituli. et sic tale mandatum non considerat collationem naturalem episcopi quo ad habitum. sed refert etiam ad accidentaliter deuolutam quo ad exercitium tantum. et sic verba que in habitu et actu possunt verificari de actu in dubio prolata intelliguntur seu censentur quando causa disponendi plus respicit actum et exercitium prohibitu. quod no. bene. **C** No. tertio q. in mandato de prouidendo ad collationem episcopi concluditur beneficium ad ipsum habitum spectans exercitium ad papam deuolutum. et sic verba que possunt intelligi de actu et habitu referuntur ad habitum tantum quando per hoc alteri non contingit fieri preiudicium preter intentionem scribentis. et sic apparet q. rescripta late intelliguntur quatenus tangunt rescribentis preiudicium et non tertij. ad hoc optime facit de consue. cu. dilectus. quod no. bene. **C** No. quarto q. etiam vbi prouisio inferiorum beneficiorum spectat ad capitulum et sic ad vniuersitatem possunt prouidere per viam collationis nec arctantur ad prouidendum via electionis. **C** No. ultimo q. ex negligentia collatio beneficiorum de episcopo ad capitulum et econuerso deuoluitur de vno ad alium. de concess. preben. c. ij. et de elec. cu. i. cunctis. **Q**uerit hic Guil. an. hec deuolutio proutis preferendi que fit ex negligentia fiat ipso iure. an. vero requiratur factum hominis et sic sententia. respondet q. sic ipso iure per lapsum termini subsistente negligentia. adeo q. non potest mora purgari per negligentes de supplen. neg. prela. licet i. instanti eniz ius operatur in talibus. nec mirum q. ius est potius abdicare ius vnius et in alium transferre momentanee. viij. di. quo iure. de here. cu. fm. i. vi. et similiter legislator qui est gubernator vrbis potest ex causa maxima vni auferre et alteri tradere fm. no. de consti. que in ecclesiis. **C** Secundo querit quid si capitulum inferioris ecclesie a cathedrali de consuetudine habeat per se absq. prelato conferre beneficia an fiat deuolutio ad prelatum suum per negligentiam talis

capituli. dicit q. non sed fiet ad episcopum. nam q. dicitur de capitulo deuolui potestatem ad prelatum in casu negligentie preedit in capitulo ecclesie cathedralis. secus in capitulis ecclesie inferioris. q. maior est coniunctio episcopi et capituli sui q. prelatorum inferiorum cum capitulis suis. s. de testa. requisisti. Idem zen. contrariuz huius tenuit glo. singularis in cle. j. de supp. neg. prela. et dic. ut ibi dixi. **T**ertio querit an ab archiepiscopo in negligentia eius fiat deuolutio immediate ad patriarcham vbi illi habet. an. vero fiat ad papam. intelligo eo casu quo non sit deuolutio ad suum capitulum. ut quia capitulo negligente deuoluta fuit potestas ad archiepiscopum. vel si ad vtrumq. spectat collatio vterq. fuit negligens. dicit q. ad papam fiet immediate deuolutio: nec patriarcha faciet gradum alle. de supp. neg. prela. licet. l. di. c. fi. et. iij. q. j. pudeat. **A** quo autem tempore incipit currere tempus datum ad conferendum. dicit q. a die scientie potestas conferendi omni impedimento cessante currit. de concess. preben. quia diuersitate. et de elec. eis quibus. **Q**uero quid si non scribitur de beneficio spectante ad alterius collationem. sed de spectante ad electionem vel presentationem an erit idem. **P**au. dicit q. sic. quia est eade ratio ergo idem ius de consti. translato. **Q**uid si habens ius eligendi vel presentandi post datam rescripti donat ius suum episcopo. an. potest executor datus in forma de qua hic de tali beneficio prouidere. **P**au. dicit hic q. non. siue dicamus q. episcopus habeat tunc primo eligere postea confirmare. quo casu esset clarum per ea que dicuntur cu. glo. siue habeat confirmare. **A**duertur quia ius conferendi competens tunc episcopo est creatum post datam rescripti. ideo ad illud se non extendit rescriptum in cle. fi. de rescriptis. et quod ibi no. et q. primus modus prouisionis qui erat electiuus potestari debet et sic non debet venire sub mandato in quo exprimitur modus conferendi. ar. cle. j. ad fi. s. e. et c. **Q**uid autem contra si episcopus vna ex ecclesiis suis in qua habebat ius conferendi post datam rescripti donauerit alteri. an. tunc executor in forma de qua hic de illa poterit prouidere. dicit q. sic. mouet q. rescriptum executoris afficit beneficium anteq. vacet. de rescriptis si eo tempore. et. c. tibi qui in. vi. et ideo tale ius transiit cum suo onere. et hoc limitat verum durate tempore quo episcopus potuisset conferre si non donasset. nam illo elapso secus. **L**apus hic dicit hoc verum si beneficium fuisset affectum alias secus facit quod infra dicitur post Ste. **I**mpedit interim rescriptum donationem potestatis conferendi. non tamen impedit donationem proprietatis ecclesie. ar. de dona. in. c. consultationibus. et sic attenditur tempus vacationis quando principaliter et per se transit potestas conferendi in alium. quia persona episcopi est grauata et non alia. **S**ed si potestas conferendi transit cum proprietate. tunc non curatur tempus vacationis. et ex hoc inferat q. executor poterit conferre in tempore quo episcopus poterit conferre siue prima collatio spectet ad eum siue non unde dicit q. si ad inferiorem episcopum spectat collatio differre potest executor donec ad eum. s. episcopum deuoluatur et tunc poterit illud conferre. sed deuoluta potestate de episcopo ad alium non poterit conferre donec deuoluatur ad papam et sic est dare q. executor tempore primi collatoris et non potest conferre. sed tempore secundi sic. et episcopi et tempore ultimi. s. pape et per consequens propter conditiones personarum variat potestas conferendi. **Q**uerit Stepha. qd. si mandatur prouideri de certo beneficio in specie: puta de tali beneficio spectante ad collationem episcopi. an. si ex negligentia deuoluta sit potestas ad capitulum possit conferri ei pro quo est scriptum. dicit q. sic. quia falsa demonstratio non viciat gratiam. vbi constat de quo beneficio intellexit papa. ar. l. falsa. ff. de condi. et demon. et. ff. de au. et ar. le. l. quintus. **N**ec ob. bec cle. quia non loqui-

tur hoc casu quando in specie mandatur prouideri de certo beneficio: sed quando in genere de beneficio spectante ad collationem episcopi et sic demonstratio tunc restringit. Nam tunc est intentionis pape solum restringere potestatem episcopi ad cuius collationem prouideri mandauit et non ulterius. s. e. mandatum in. vj. Quid si tempore date gratie in forma de qua hic nondum erat deuoluta collatio ad capitulum tunc autem competitur ut prouideatur per executores opponitur quod est deuoluta ad capitulum an poterit prouideri de isto beneficio. videtur quod sic. quia tempus date inspicitur in istis beneficialibus de rescriptis eaz te. et c. tibi qui. et c. si eo tempore. in. vj. In contrarium facit. c. ei cui. s. e. in. vj. Dicit Steph. quod si papa decernat irritum et inane et reservat quod cum tunc stat insit iter dicta potestas episcopi poterit prouideri de concess. preben. c. si soli. et c. si capitulo in. vj. quod intelligit esse verum si decretum sit pure adiectum. secus si sub conditione quia tunc solum sortitur effectum gratia purificata. j. ti. j. cle. vna. Si autem decretum non sit appositum nec aliud propter quod prebenda sit affecta. et tunc non ligabit manus episcopi et sic conferre poterit per episcopum ut in iuribus. s. al. Querit hic Barth. quare non potest executor prouideri cum sit deuolutio de episcopo ad capitulum si cut euz contra sit deuolutio. dic quod ideo quia in concessione pape non fit mentio nisi de collatione episcopi et non de collatione capituli. Forma autem mandati debet seruari de rescriptis cum dilecta. maxime cum tales littere sint odiose. s. e. quis in. vj. Quare autem veniunt beneficia deuoluta ad papam quorum collatio primeua spectabat ad collationem eius ad cuius collationem scribatur. Respondet quia lata est fienda interpretatio contra concedentem licet non contra tertium cui sit ius quesitum vel querendum. de dona. cum dilecti. cum ibi no. de rescriptis olim tibi. et de consue. cum dilectus. Item quia papa in tali gratia includitur sicut sub nomine populi senatorum et principes continentur. isti. de iure naturali. §. plebs et dux inter milites. l. j. §. j. ff. de re mili. hec tamen ratio non est omnino bona per. c. ij. s. e. i. vj. C. l. secunda querit quos intendit hic comprehendere per hanc vniuersalem. Respondet quod archiepiscopos et superiores et etiam exemptos. C. l. bene quod in vniuersali dispositione facta de episcopo comprehenditur etiam archiepiscopus et c. C. l. scribamus. querit an procedit littera siue scriptum sit executori siue ipsi episcopo ad cuius collationem prouideri mandatur. Respondet quod hic loquitur quando scribitur executori. Si autem ipsi episcopo scriberetur: idem in tribus primis casibus. In ultimo vero casu quando est collatio deuoluta ad papam esset idem si esset constitutus delegatus. secus si solum eius officium excitando fuerit sibi scriptum. ar. de offi. or. licet. et c. ultimo. de rescriptis cum aliquibus. in. vj. et c. C. l. ex negligentia. querit quid si ex delicto facta esset deuolutio de episcopo ad capitulum an idem erit quod hic dicitur quando sit ex negligentia. Respondet glo. quod sic. quia eadem est ratio forte tamen de illo non dixit. quia de hoc est opinio an ex delicto fiet deuolutio ad capitulum. de quo. de elec. cum in cunctis. §. si. super vlt. gl. et per Inno. de concess. preben. quia diuersitatem. dicit hic Barth. quod quicquid dixerit Inno. in. d. c. quia diuersitate. tenendum est quod habetur in. c. vno ne se. va. in. vj. vbi dicitur quod ex delicto etiam fit deuolutio saltem quando ad episcopum vel capitulum simul spectat collatio secundum zen. fa. j. de stat. mo. c. j. §. porro. quod hodie procedit etiam in exemptis de sup. neg. prela. in cle. quia regulares. de quo dicendum ut ibi. Quid autem si ex commissione episcopi deuoluta sit potestas ad capitulum vel ad alium an tunc erit idem ac si ex negligentia vel delicto fieret deuolutio. Dicit glo. quod non tamen per talem commissionem non impediretur executoris potestas quin possit prouideri de tali beneficio.

alle. c. si. e. ti. in. vj. et quod no. de rescriptis. c. si. Item quia alias de facili possit episcopus deludere impetrantes et sic pararetur via fraudibus contra decre. q. ro. de dinor. Item tenent zen. et Pau. dicentes quod aliud est quando prout conferret iure proprio licet deuoluto. aliud quando iure compromissario. C. l. episcopi. querit quid si executore sciente vacauit beneficium ultra sex menses an nocebit ei ut postea conferre non possit. videtur quod sic. per decre. ij. de concess. preben. contrarium tenuit Compos. de rescriptis. capitulum. in glo. magna. in charta. iij. vers. item nunquam executor. Nec ob. decre. ij. alle. quia loquitur in ordinariis collatoribus: non autem in executoribus qui conferunt vice pape cui in deuolutione non currit tempus. C. l. temperat hoc dictum compos. procedere duobus concurrentibus. primo si sit generaliter scriptum ad cuiuscunque collationem spectet beneficium. Item si non est adiectum aliquod tempus propter ea que habentur in cle. vnica. j. ti. j. et quod ibi no. in glo. iste terminus. Si autem certa persona esset per rescriptum grauata. ut quod de beneficio spectante ad collationem talis episcopi mandaretur prouideri. tunc lapsa tempore. j. quod poterit conferre ille qui grauatur non poterit prouideri donec deuoluatur ad papam potestas prouidendi de illo beneficio. et hoc aperte probat hec cle. Item tenent hic Pau. et zen. C. l. bene hanc glo. an executori currat tempus p. c. l. latera nensis. facit quod no. gl. in cle. quia regulares. de supp. neg. prela. cum glo. concordat. Lapus limitat tamen gl. in quantum dixit quod dato executori ad prouidendum de beneficio spectante ad collationem alicuius specialis et expresse persone curreret tempus executori procedere si mandatur prouideri certe et nominate persone et illa etiam negligit quia tunc habet locum dictum. c. ij. secus si executor tantum sit negligens et non ille cui prouideri mandatur. alle. de rescriptis. tibi. §. in predictis in. vj. Item aduerte quia si beneficium non est affectum eodem tempore curreret tempus ordinario collatori. ad cuius collationem est scriptum et ipsi executori. Si vero beneficium esset affectum tunc primo curreret executori deinde ordinario tunc non prouideret executor tempore ordinarij. vt. j. dicit La. circa fi. et sic non ob. si dicatur si scribitur ad collationem certe persone beneficius est affectum vel per litteras vel processum executoris. et sic non currit tempus ordinario collatori ex quo non potest conferre. et per consequens nec debet currere executori qui ad illius collationem habet conferre. cuius contrarium vult cle. ista simpliciter etiam quando beneficium est affectum. quia responde ut patet ex predictis. Item primum dictum glo. et dictum Compos. limitat procedere in executore qui prout vice pape. secus in executore dato ab inferiore a papa. quia tunc in illo non procederet indistincte dictum Compos. et sic sensit glo. a contrario quando dixit qui confert vice pape secundum euz et c. An autem legato sedis apostolice currat tempus dicti. c. ij. de concess. preben. tangit hic La. et dicam. j. C. l. existat. querit an littera procedat indistincte siue potestas conferendi sit deuoluta ex negligentia episcopi ad alium tempore date rescripti siue postea tempore quo executor vult prouideri. Respondet glo. quod littera intelligenda est quando post datam rescripti facta est deuolutio. hoc ideo forte dixit glo. quia si ante datam rescripti esset facta reuolutio non esset dubium quod executor non possit prouideri de illo ex quo tempore date non includebatur in litteris. s. vbi tempore date includebatur quia nondum erat facta deuolutio sed postea fit etiam magis dubium propter bonum initium. tamen idem est dicendum donec est in manibus capituli. et sic eveniet quod potestas huius executoris variabitur s. tempora sicut in simili. j. ti. j. cle. j. Nam quod diu beneficium est in manibus episcopi quo ad eius collationem executor conferre poterit

re poterit illud. illo autem devoluto ad alium non poterit perferri sicut e contra beneficium quod spectat ad collationem inferioris episcopi non confert quod diu est in collatione illius. secus cum transit potestas et devoluitur ad episcopum ut hic dicitur. Nam tunc pro illa vice est proprium episcopi licet ex iure devoluto. Ratio autem predictorum est quia papa voluit gravare episcopum et non alium. et ideo solum poterit executor spectantia ad collationem episcopi et quod diu spectant conferre. et ideo spectantia ad collationem alterius ex iure proprio vel devoluto tempore quo executor vult providere conferre non poterit. quod sic gravaretur alius quem papa gravare noluit per intentionem eius contra id quod habetur de rescriptis cum dilecta. de offi. dele. c. super eo. cum 2 cor. 12. **A**th. hic dicit melius dicendum inspicere debere tempus date. ar. de rescript. eam te. et e. ti. si eo tempore. in. vi. et sic non includitur devolutum ad collationem episcopi post datam litterarum. tutius est tenere gl. per hunc tex. qui simpliciter loquitur. et qui alias modicum dubium habuisset et c. **G**lo. capitulum in principio docet construere litteras. deinde querit quid si ad capitulum spectabat electio ita quod erat beneficium electivum et non collativum et scribitur ut provideatur de beneficio spectante ad collationem episcopi. an devoluta potestate capituli ad episcopum poterit executor dictum beneficium conferre. dubium facit in questione ista: quia si dicimus devolui potestatem eligendi ad episcopum non videtur venire in litteris predictis in quibus est scriptum de beneficio spectante ad collationem episcopi et non spectante ad electionem. ar. 2. e. cum in illis in. vi. Si vero dicimus devoluit potestatem providendi seu conferendi. tunc non est dubium: tamen idem videtur quod non includatur in litteris predictis. quia et si ex postfacto beneficium ex iure devoluto sit factum collativum: tamen inspecto primordiali principio origine erat electivum. et sic non videtur includi in litteris predictis in quibus solum fit mentio de collatione et sic inspicitur modus per quem consuevit provideri. ar. cle. j. circa si. ibi ad quem quis consuevit per electionem assumi. Nunquid autem devoluitur in casu premissis ad episcopum potestas eligendi an potestas conferendi et providendi. Remittit gl. ad no. de elec. ne pro defectu et plus non dicit et sic clare non determinat. sentire tamen videtur sic residendo quod quicquid sit de illo dubio an devoluitur potestas eligendi an conferendi tamen non includatur tale beneficium in litteris seu in forma litterarum. de quibus in littera zenze. hic sentire videtur contrarium si dicimus devolui potestatem conferendi. **L**a. hic dicit quod si spectabat ad capitulum electio et ad episcopum confirmatio tunc executor poterit de illo providere. Si autem confirmatio spectaret ad alium et ex negligentia capituli devoluta esset potestas capituli ad episcopum tunc secus. ratio secundum eum: quia primo casu episcopus confert et providet iure collationis. in secundo eligit et providet iure electionis. alle. de iurepa. c. unico i. vi. de elec. si compromissarius. e. li. et sic videtur tenere opi. quod potestas conferendi devoluatur ad episcopum eo casu quo conferre habebat alias devoluatur potestas eligendi. **J**o. an. i. dicto. c. ne pro defectu. ut predicti tangit hoc dubium et in regula contra eum de re. iuris in. vi. et concludit in dicto c. ne pro defectu. post recitatas opiniones quod communiter servatur quod ex tali potestate devoluta episcopus providet iure collationis seu provisionis. Dicit tamen quod forte verius est quod providere debeat iure electionis ex potestate devoluta et ex iure proprio confirmare. ar. de elec. cum inter universas. et hoc ultimum forte dicit **J**o. cal. ibi tenendum de iure. Nec ob iura que dicunt quod episcopus ex tali potestate providebit ecclesie vel ecclesiam ordinabit. quod illa verba late sumpta etiam includunt viam electionis **v**no. i. cle. vlti. de elec. et sic debet sumi ratione subiecte

materie. ar. l. si vno. ff. locati. et hoc idem ibi tenet **do. Ba. spar.** Aut ergo apparet consuetudo legitima super hoc aut non apparet. si tunc ad alium quam episcopum spectabat confirmatio clarum est quod devoluitur potestas eligendi ut dixit **L**a. ne negligentia capituli presudicet tertio non negligentia in potestate confirmandi. Aut spectabat confirmatio ad episcopum et tunc idem secundum veram opi. licet **L**a. et quidam alij contrarij. Ex his patet decisio questionis glo. tamen quicquid sit de isto dubio non videtur quod possit executor de tali beneficio providere ut dixit glo. et c. **G**lo. cuiuscumque. declarat litteras quare sic universa liter loquitur. quia siue per proximos gradus et imediatos siue per mediatos devoluatur ad episcopum confert executor quod diu est in manibus episcopi. igitur et c. **G**lo. siue ad nos. colligit ex littera quod executor apostolicus potest conferre beneficia ad papam devoluta et inducit pro eo quod no. **J**nn. et **J**de. de offi. dele. super eo. ubi dicebant predicti quosdam hoc tenere contrarium. Refert hic glo. fuisse disputatum bononiensi. per **do. Ja.** canonicum bononiensem. videlicet quod executor apostolicus non possit beneficia ad papam devoluta conferre. et hoc si id litteris erat adiectum volentes illi facere gratiam specialem. **A**donebatur quia de mente pape non videtur fuisse dare potestatem executori de tali beneficio propter dictam clausulam nam cum in casu predicto non ledatur alius quam papa non esset gratia specialis. ad hoc quia papa in devolutis non consuevit talem clausulam adijcere non alle. de concess. preben. litteras et c. cum nostris. gl. se. non videtur place re hec determinatio. dicit enim quod fuit mirabilis solutio predicti disputantis. unde concludit glo. per hanc cle. quod ubi primus collator est de illis qui gravabant per litteras apostolicas siue fuerit nominatus et certus siue incertus ut quando scribitur ad cuiuscumque collationem spectat beneficium semper executor conferret illa ad papam devoluta. secus dicit in beneficiis spectantibus a principio ad collationem pape ex eo quod vacauerunt in curia. et illa confert papa iure proprio et non devoluto et ideo non includuntur sub litteris predictis. et est ratio quare aliud in devolutis. quia in illis papa dando executores ad providendum auferebat potestatem ordinario collatori. de concess. preben. in decre. si capitulo in. vi. et ideo si ex devolutione etiam potestas est devoluta ad papam merito poterit executor conferre maxime quia licet in beneficiis consueverit fieri stricta interpretatio s. e. ti. quis in. vi. tamen contra concedentes fieri debet lata. de consue. cum dilectus. Predicta autem ratio cessat in his que papa confert iure proprio ut patet ex capitulo secundo. s. e. in. vi. Idem tenet **J**ba. concludens quod executor apostolicus confert beneficia devoluta ad papam quando sit devolutio a collatore gravato etiam per medios non gravatos ad papam. secus in beneficiis que spectant primo loco ad collationem pape et secus in beneficiis devolutis a collatore non gravato etiam si iure devoluto certo tempore habuit conferre episcopus gravatus. **U**ltimo glo. inducit cle. et predicta ad no. in. c. j. de offi. dele. in. vi. s. quod legatus de latere possit conferre beneficia devoluta ad papam. tamen fatetur quod delegatus illi profertur quo ad sibi specialiter commissum. de offi. lega. c. studuisti. et in regula generali de re. iuris in. vi. et c. **G**lo. episcopi. querit quid si ex negligentia episcopi et aliorum in hoc sibi succedentium si sit facta devolutio ad papam tamen episcopus non erat primus collator ordinarius sed archiepiscopus vel alius. Respondet quod littera tunc non procederet quia oportet quod primus collator fuerit gravatus per litteras. alias secus ut etiam. s. dixi post **J**ba. et c. **G**lo. ultima considerat tria tempora ad littere declarationem in istis devolutis ad papam et clara est. et ista etiam considerat hic **J**ba.

¶ Ultimo limitat cle. procedere vbi tempus acceptandi esset lapsum fm formaz cle. vnice. et quod ibi dicitur. j. ti. j. **¶** Ultimo La. hic pro pleniori intelligētia huius cle. et eorum que superius dicta sunt cōsiderat quatuor casus si mandatur prouideri de beneficio fm formaz de cre. quia interdum collatio beneficij spectat ad episcopum tempore date litterarum et tempore collationis. interdum spectat ad episcopum tempore date litterarum tñ. interdum tempore collationis tantum. interdū nētro tempore spectat. Primo casu clarum est q̄ executor potest prouideri. Idem in secundo casu si ad papam facta est deuolutio ex negligentia episcopi et aliorum ei in hoc succedentium vt hic probatur in fi. Tercio casu idem si ad illuz a quo ad episcopum peruenit spectabat collatio. secus si electio vel presentatio fm formam Jo. an. sub dubio forte **¶** Pau. hoc firmat. qz collatio est creata de nouo post datam litterarum isto casu. et sic ad eum iste littere se extendunt vt in cle. litteras. s. de rescriptis. **¶** Quarto casu potest executor conferre. et hoc est clarissimum. Sed aduerte quia quod dictum est in secundo casu non videtur procedere. quia cum per litteras pape vel processum executoris impediatur episcopus beneficium conferre non debet dici negligens. et sic sibi tēpus ad conferendum non debet currere. de concess. preben. quia diuersitatem. et per consequens de episcopo ad alium nō debet fieri deuolutio. et sic debet durare potestas executoris in perpetuum cum sibi non currat tempus. vt dicit glo. Dicit q̄ tempus currit executori hic modo secunduz La. quia habebit conferre infra illud tempus. j. quod habet conferre episcopus eo lapsa conferre nō poterit nisi ad papam facta sit deuolutio. episcopo vero nō currit tempus durante tempore quo executor nō potest cōferre. sed eo lapsa currit sibi tempus quod habebat si non esset executor datus. quia tantuz habet de tempore. j. quod potest conferre episcopus non tñ hoc potest executor. et si episcopus in tempore sibi dato non confert negligenter deuoluetur ad alium collatio. s. e. ti. si clericus. in. vi. et. j. ti. j. c. vno. s. secus. Item cōtra id quod dictum est in tertio casu facit. quia tempus date est inspiciendum. de rescriptis eam te. et eo. ti. si eo tempore i. vi. **¶** Propter hoc dicit La. q̄ melius videtur fore dicenduz simpliciter q̄ executor non poterit prouideri seu conferre. s. quando post datam facta est deuolutio. secus si tempore date. et sic loquatur cle. **¶** Iuxta predicta querit La. quid si post datam litteraz et etiā postq̄ est deuoluta collatio ad papam deuenit ad episcopuz proprietates vel collatio beneficij et sic spectat ad episcopum pro nunc collatio beneficij saltez habitu et eo reformato per papam spectabit habitu et actu an poterit beneficium ipsum vacans conferre executor. videtur q̄ sic fm predictos videlicet Jo. an. et **¶** Pau. Contrarium tenet per ea que dixi. s. post eum obijciendo in tertio casu contra dicta Jo. an. et **¶** Pau. quia tempus date est inspiciendū vt non veniat collatio que de nouo datur episcopo post datā. vt in cle. litteras. de rescriptis. vidistis. s. an. executori apostolico currat aliquod tēpus. sed an currat legato pape. Dicit hic La. q̄ sic. quia legatus est ordinarius. de offi. lega. c. ij. in. vi. sed ordinario currit tēpus lateranensis concilij. de concess. preben. c. ij. in. vi. igitur et c. Saterur tamen q̄ licet sibi currat tempus. tamē poterit conferre donec prelatus sue legationis iure proprio vel deuoluto potest conferre. postq̄ autez deuoluta esset collatio ad prelatus extra suam legationem ex sua et aliorum negligentia inferiorum a papa tunc quousqz collatio non sit deuoluta ad papam conferre non poterit legatus vt satis probat hoc capitulū.

¶ Iuxta nostri formā.

Primo ponit vnum dictum. Secundo circa illud soluit vnum dubium. secunda ibi: prima. **¶** Mo. primo s̄z vnum intellectum q̄ habens rescriptum ad canonicatū et prebendam et dignitatem quam duxerit acceptandaz potest acceptare dignitatem etiam habentem prebendam annexam etiam si prius acceptauerat prebendam alias vacabit tamen tunc prima ipso iure per acceptationem talis dignitatis. **¶** Mo. q̄ quis nō potest habere duas prebendas in eadem ecclesia etiam ex iure annexionis. secus in duabus curatis. s. e. super eo in. vi. et sic fortior est prohibitio in prebendis eiusdē ecclesie q̄ in curatis. Et nō. bene q̄ acceptatione secunde prebende in eadē ecclesia ipso iure vacat prima. facit. s. de cōces. preben. littera. **¶** Mo. q̄ licet alicui mandetur prouideri de canonicatu et prebenda ac dignitate quā duxerit acceptandam non videtur dispensatum super vtroqz retinendo s̄z potius videtur data electio. **¶** Querit hic Guil. qd est canonica. Respondet q̄ est ius quod ex lectione seu institutione et receptione alicuius in canonicū et in fratrem oritur seu acquiritur vbi est certus numerus canonicorum. vel de nouo creat vbi non est certus numerus canonicorum. de preben. dilecto. et est spirituale beneficium ex quo competit stallus in choro et locus in capitulo de renunc. cum inter. p. Item est ius incorporale et indiuiduum ad quod duo eligi non possunt vt in prealle. c. dilecto. Tractat etiam quomodo istud est duplex. quia quoddam est momentaneum et temporale quod nascitur cum creato et extinguitur cum defuncto vt in ecclesia non numerata. Quoddaz perpetuum et formatum per se subsistens vt in ecclesia numerata et illud non extinguitur cum persona sed manet vacans. de preben. dilecto. de concess. preben. ex parte. et de consti. cum. **¶** Ad. Item tractat quomodo duplex est canonica vna que coheret continue prebende et sic possidetur possessa prebenda et vacat ea vacante sicut quādo ambo dantur simul et hanc collationez facit communiter inferior a papa de qua. s. e. si clericus. Alia est que hodie de cōsuetudine fit per papam que per se ad tempus consistit sed finaliter consolidatur et vnitur prebende: sicut quādo papa nulla prebenda vacante statim cofert ius canonice et statim facit tradi quasi possessionem iuriz suoz. s. stalli i choro et loci in capitulo vt hic et. s. de renū. cū inter. p. **¶** Hac etiam forma vti potest quilibet ordinarius in suis preben. dum tamen in collatione talis canonicatus prebendam vacaturam nō promittit: quia sufficit q̄ dispositio ni iuris communis relinquat q̄ vult tali canonico quaz citius fieri poterit sine alterius preiudicio prouideri de prebenda. et sic expressum nocet et tacitum prodest. s. e. relatum et c. dilectus. prebenda autem conferri non potest nisi vacans et c. **¶** Quare autem canonicatus sine vacatione possit conferri et non prebenda. Dicit quia canonicatus in sola spūalitate et in iure incorporali consistit. et ideo nullum fit preiudicium alijs canonicis nec iuribus eorum. imo potius talia iura consistunt in charitate et veritate in quadam releuatione oneris suppositandi in diuinis. et ideo quanto in plures diuiditur tanto fortius agunt cum sint proprie opera spiritus sancti que non dantur ad mensuram. de consue. di. v. non mediocriter. secus in prebendis et alijs rebus corporalibus in quibus fieret alijs preiudicium et in quibus verificat prophetia multiplicasti gētes et nō magnificasti leticiā de quo dicendum vt in. c. cum. **¶** Ad. de cōsti. **¶** Querit an canonicus sine prebenda habeat vocem in electione prelati et canonicorum. Guil. hic post varie no. in. c. cu. **¶** Ad. de consti. concludit q̄ si super hoc est aliqua consuetudo illi stabitur. vt est in vrbē vbi nihil percipiunt nec voces habent tales canonici. vt no. Anno. s. eo. dilectus. Si vero nulla extat consuetudo tūc Anno. et **¶** Hosti. in. c. cū

in. c. cum. **A**d. tenent qd talis canonicus habet stallum in choro et locum in capitulo et quotidianas distributiones et partem eorum que in communi dantur. de elec. in genesi. de renun. cum inter. s. e. cu3 dilectus. et c. relatu. Alij dicunt qd nil percipient interim. Inno. in. c. dilectus. s. e. concordat sic opi. quia aut sunt ibi distincte prebende et eorum bona. et tunc de ceteris bonis communibus habebit de proba. ex litteris. Si autem nihil est diuisum sed omnia colliguntur in communi et postea semel in anno diuiduntur. et tunc nihil habebit de bonis. De voce autem tenet Jo. an. qd receptus auctoritate capituli et sic voluntarie receptus illas habebit receptus auctoritate pape et sic ex necessitate no. Pau. legendo ibi tenet contrarium per. c. bi qui. et c. si apostolice. s. eo. ti. in. vi. Jo. de lig. remittit ad no. per se in. c. cu3. **A**d. prealle. dic vt ibi per eum. **Q**uero quis possit dare canoniam prebendam non vacante. dic qd papa indistincte. legatus no. sed reservare potest. Alij vero ordinarij poterunt sicut papa vbi non est certus numerus vel etiam si sit numerus dum tamen non sit iuramento firmatus vel per sedem apostolicam confirmatus. de rescriptis constitutus. s. e. dilecto. et c. relatu. et c. dilectus. Tene menti quod dicit de legato. de quo per Jo. an. s. e. si postq. et ibi etiam per Lapum. vbi videtur tenere contrarium et c. **Q**uero quot canonici possunt creari sub expectatione prebende. Dic papa dare poterit quot voluerit. Alij autem arbitrati boni viri habita collatione ad extantes in ecclesia s. m. eum. puto tamen qd si papa ultra facultates ecclesie granaret ecclesiam potest obijci contra rescriptum talis exceptio iuxta no. de vi. et ho. cle. quoniam. et de presumpt. c. si. et de insti. c. ij. **Q**uero an eligentes ultra numerum renuncient numero. dic qd non. si mandato pape id fecerunt. alias secus no. s. e. pro illoruz. et ibi probat. Quid si canonici cu episcopo in ecclesia statuerunt sub iuramento non recipere aliquem donec essent. j. numerum. xx. canonicorum. deinde receperunt permutantes auctoritate pape et litterarum ipsius in quibus continebatur clausula non ob. aliquo statuto de certo numero cum alijs obstantijs et receperunt vigore dictarum litterarum quedam extraneum licet nondum sint sub. xx. reducti. quid erit an erit fractum statutum. Guil. hoc disputationi relinquit. Jo. de lig. remittit ad no. per se ipsum. s. eo. dilecto. vbi habuistis de canoniam. **Q**uerit vltimus Guil. quid sit prebenda. dicit qd est quoddam ius spirituale percipiendi certos proventus in ecclesia competens percipienti ex diuino officio cui insit tanq. vni ex collegio et nascitur ex canoniam tanq. filia a matre. x. q. v. s. de quibus. s. eo. relatu. Dicitur autem prebenda a precio quod quis recipit pro labore. **Q**uero quotuplex sit prebenda. dicit qd duplex. quia quedam est spiritualis que datur ratione canonie. licet eius existentia et constantia consistat in rebus corporalibus. et talis prebenda recipit permutationem cum alio iure spirituali. non autem cu temporali. s. de re. permu. ad questiones. Quedam est temporalis que datur de rebus ecclesiasticis. puta decimis vel primitijs alicui pro aliquo labore temporali tanq. bene merito. puta aduocato vel alio seruitori. et talis nullam spualitate in se continet nec permutationem recipit cum aliquo spirituali iure. de simo. cum esset. et c. querelam. et c. veniens. de pac. cu3 pidez xvj. q. i. possessiones. et q. vi. illud. xij. q. ij. q. cu3. Quid si episcopus cum capitulo fecerunt statutum qd non fiat receptio canonicorum donec reducti fuerunt ad numerum. xx. canonicorum. et post tale statutum aliquis impetravit non ob. numero. an debebit ipsuz recipere. Guil. hoc relinquit disputationi. Jo. de lig. dicit qd non valet impetratio quia debuit fieri mentio de qualitate statuti que mouere posset papam ad denegandum concessio-

nem illam. vt quia erat tantus numerus canonicorum qd non sufficebant facultates. de ver. sig. transmissio. de rescriptis super litteris. non sufficit ergo fieri mentione de numero. sed debet etiam fieri mentio de qualitate facti propter quod factum est statutum. maxime quia talia rescripta sunt ambigua et restringenda. s. e. q. ius in sexto. **N**ec ob. de rescriptis constitutus. quia imo facit pro hac parte quia ibi non solum de certo numero tenebatur facere mentionem sed etiam de his que accedunt numero vt de iuramento et alijs. sic ergo debuit fieri mentio de qualitate statuti. hoc et placuit Bertra. **Q**uero an canonicus possit testari de prebenda que sibi datur pro diuinis horis deo psallendis. Dicit Guil. qd sic. quia illa est propria et ideo de illa testari potest sicut laborator de mercede diurna. de magistris. c. si. de quo p. llo. ffien. de pecu. cle. c. si. de testa. requisisti. s. illud. et p. glo. de offi. oz. presenti in. vi. vnde etiam talis prebendus agere posset contra canonicum suum nomine prebende sue de proba. ex litteris. Ex predictis patet qd canoniam est ipsum ius spirituale quo ea que sunt diuini officij exercentur sicut cantare in choro et aliud diuinum officium celebrare. S3 prebenda est ius spirituale quo ad ea que spectant ad redditus beneficii ecclesiastici et exercetur sicut colligere decimas primitias et oblationes. j. q. iij. in suma. multiplicat autem facilius numerus canonicorum qd prebendarum. qz in multiplicatione canoniarum surgit pluralitas psiliorum et canonicorum salubre psiliu et officiu. secus de prebendis que pnt in tantu diuidi qd canonici medicaret et c. **H**abetis sic ex predictis quid sit canoniam et quid prebenda et quotuplex canoniam et quotuplex prebenda et an de prebenda possit testari. in quo tene opi. llo. ffien. et an possit canoniam sine prebenda conferri et per que. Et no. quod dicit circa hoc de legato. quia dicit qd non potest per eum conferri sed bene reservari. Item quia possunt creari canonici sub expectatione prebende et an talis receptus in canonicum sub expectatione prebende habeat voces in capitulo et an aliquid possit percipere. **E**t no. circa hoc concordantiam quam facit. Item an recipiendo ultra numerum frangatur numerus. et circa hoc habes duas questiones de statuto episcopi et capituli iurato qd non recipiet aliquem donec sint reducti ad. xx. **P**rimo an impetrans in tali ecclesia non ob. numero sit recipiendus. et concludit Jo. de lig. qd no. quasi non sit facta sufficiens mentio. quia debuit fieri mentio nedu de statuto sed etiam de qualitate statuti. et ex hoc sequitur decisio alterius questionis an recipiendo frangatur numerus. quia videtur qd sic cum voluntarie recipiatur. licet Guil. has duas questiones disputationi relinquit. **S**ecundo querit hic loquitur de recepto ad prebendam ex mandato pape. sed quid si fuisset receptus ex auctoritate capituli vel alterius ordinarij collatoris an habeat locum hec cle. **R**espondet glo. qd duplex potest esse intellectus huius littere. vnus vt hic narrat factum et accidentia facti. et tunc hic erit casus qd sic. qz s. m. hoc non ponetur hic de recepto ex mandato pape ad denotandum diuersum ius in recepto auctoritate ordinarij. sed ideo dixit de recepto auctoritate pape quia maius erat dubium. **N**am videbatur qd ex quo semel adeptus erat prebendam pacifice finita esset gratia quantum ad prebendam cum intelligi debeat de prima. s. e. non potest. ij. respon. in. vi. et sic non videbitur posse consequi secundo loco prebendam etiam dimittendo primam. tamen hoc non ob. deciditur contrarium. **R**atio quare hoc fuit est quia durabat ratio super dignitate et sic super principaliori. vnde cum facta fuerit vno contextu super vtroq. s. super dignitate et super accessorio prebende ideo potest accessorio prius habito dimisso consequi dignitatem et consequenter prebendam ei

annexam. Ad hoc fm Guil. quia cū dignitas que erat principale esset in fieri totum debet dici in fieri et non dicitur aliquid actum donec superest agendum. C. de his quibus ut indignis. l. penul. que ratio cessat in decre. nō potest fm Guil. Item fm eum quia alias non impleatur intentio pape nisi posset dimittere primaz cum sic dignitatem habere non possit ex quo illa habet prebendam annexam et quis non possit habere duas prebendas in eadem ecclesia. Pro hoc quia nil potest imputari si acceptauit prebendam quia alias negligentia sibi nocuisset. s. eo. si clericus. in. vi. s. Guil. et Pau. quod intellige ut j. dicitur. Alias potest esse intellectus in decre. s. q. verba ista si iuxta nri formā mādātū ponāt ius et tūc hīc eēt casus in pñiū. nā eēt sensus q. ex quo ex mandato pape ē scriptū de pñēda et dignitate et prebendā fuisset affectus possit illā dimittere et psequi dignitatē. et sic secus esset si ex auctoritate capituli vel alterius ordinarij esset prebendam affectus et scriberetur soluz pro dignitate quam duxerit acceptandam. quia non posset consequi dignitatem habentem prebendam annexam etiam dimittendo primam. Quid ergo dicendū. Respondet gl. q. istud dubium egeret declaratione tamen inclināt in primam. s. lecturaz velut equiorem. et sic concludit q. si sola dignitas debeatur habenti alias prebendam ab ordinario collatore procederet cle. Idem et fortius si concessis diuersis rescriptis pape successiue vno super prebendam alio super dignitate sit primo loco cōsecutus prebendam et postea velit consequi dignitatem. Si autem ex vnico rescripto sit mandatus de vtroq. clarum est q. procedit cle. ut in secunda lectura et c. Glo. acceptandam. querit quid si nō fuisset adiecta hec clausula acceptandi. sed simpliciter scriptum pro dignitate proximo vacatura an esset idem. Respondet q. sic cuz eadem sit ratio et fortior ex quo tunc necessario habuit expectare dignitatem proxime vacaturam. Deinde querit glo. quid si in casu cle. quando scriptum est cum clausula acceptandi in forma de qua littera an si vacabit prebenda et negligit illam acceptare fiat sibi preiudiciū in illa. respondet glo. q. sic. ar. c. si clericus. s. eo. nec habet eaz iuuare clausula acceptandi quia illa non fuit adiecta respectu prebende sed respectu dignitatis quod limitat glo. esse verum nisi omnes ecclesie dignitates haberent prebendas annexas. et ipse iam adeptus canonicatum sub expectatione prebende nollet acceptare prebendam que postea vacasset ex eo quia nolebat illam consequi cum dignitate. et sic protestaretur q. non diceretur negligens nec fieret preiudiciū. nāz satis est iusta causa ad excludendam negligentiaz q. omiserit acceptare ne postea haberet necesse mutare cum beneficiorum mutatio non sit pape nec iuri grata. xxi. q. j. c. j. de transla. q̄to. et hec dicit glo. multo fortius procedere. s. q. excludetur negligentia si clausula acceptandi etiam respiceret prebendam nedum dignitatem et c. Glo. post. querit quid si ante vacasset dignitas cum prebenda anteq̄ acceptaret prebendam aliam non annexam dignitati. dicit glo. q. precluderetur sibi via quo ad dignitatem. ar. huius littere. A contrario facit cle. gratie de rescriptis esset enim tunc quod sibi imputetur et c. Glo. annexa op. q. possit retinere vtrunq. s. eo. quia sepe in. vi. So. hic erat prebenda annexa dignitati et sic haberet duplicem prebendam quod esse non debet per ea que j. dicitur in contrario dignitati nulla erat annexa prebenda. sed iterato instat glo. q. cle. non procedit quia quis nō potest habere duas prebendas in eadem ecclesia. de cōces. preben. litteras. Item nec potest quis acceptare dignitatem sine prebenda si illi est annexa. ergo non videtur q. possit acceptare dignitatem. So. glo. q. hoc faciebat dubiū in cle. tamen hoc non obstat habet quia

prompta est responsio et prouisio per hanc cle. inducta. s. q. dimittatur prima que ipso iure vacat acceptance dignitatis ut hic dicitur. Iuxta predicta querit glo. qd erit in casu conuerso videlicet si primo sum adeptus per rescriptum apostolicum dignitatem sine prebenda et expecto ibi prebendam cum clausula acceptandi vel etiam sine illa an si contingat q. vacet postea dignitas cui annexa sit prebenda potes illam acceptare. videtur q. sic. ar. huius cle. Contrarium tenet glo. Aduert quia principale facilius conseruat et regulat accessorium q̄ econtra. de conse. eccle. vel alta. c. vno in. vi. et s. eo. super eo. eo. li. 2. c. quia sepe. et quod nō in regula accessorij. de re. iur. fa. l. ex pupillari. ff. de vul. et pu. quod nō in. l. pe tens. C. de pactis. et ideo in casu proposito cum iam gratia sit extincta in principali. s. in dignitate ex quo illaz est affectus non potest ratione accessorij prebende trahere ad se aliam dignitatem et c. Glo. vltima querit quare ipso iure vacat prima. Respondet q. quis non potest esse triplex in ecclesia eadem etiam si hoc habet consuetudo sine dispensatione apostolica. de consue. c. j. in. vi. Deinde opponit q. ratioe annexionis possit habere duas prebendas sicut et duo curata. s. eo. super eo in. vi. Soluit glo. q. iura magis horrent pluralitatem in prebendis eiusdem ecclesie q̄ in curatis diuersarum ecclesiarum. Ratio potuit esse quia est absonum in eadem ecclesia quem habere duas voces eodem iure. facit quod nō. de concess. prebē. litteras. que ratio cessat in duobus curatis diuersarum ecclesiarum. Predicta inducit glo. ad nō. in prealle. c. litteras. videlicet an episcopus possit dispensare in pluralitate prebendarum eiusdem ecclesie seu in duabus canonij vnus et eiusdem ecclesie. et videtur q. non per predicta. licet in canonicatu et dignitate vel officio possit dispensare. Ratio quia tunc non reperitur quis habere duas voces eodem iure. ut nō. in. d. c. litteras. super vltima gl. Querit Guil. quid si in casu cle. vacauit prebenda non vnita archidiaconatui et illaz per notoriam negligentiam amisit et sic remansit solum canonicus deinde moritur archidiaconus et eius prebenda debetur alteri iuxta. c. si clericus. s. eo. an poterit dignitatem cum canonica tenere. dic q. sic. per. c. quia sepe. s. eo. in. vi. forte voluit sentire q. si in illa ecclesia erat alius expectans licet posterior in tempore q. illi debetur illa annexa archidiaconatui ex quo fuit negligēs primus. et fm hoc haberemus limitationem ad. c. quia sepe. s. e. in. vi. vbi vult prebendam dignitati annexam deberi illi cui debetur dignitas licet posterior sit in tempore quia non habebit locuz vbi ille cui debetur dignitas fuit primus et negligēs. s. hoc non videtur mihi tutum. immo potius econtra deberemus limitare. c. si clericus. per illud. c. quia sepe. et hoc est iustius Quid si episcopus et canonici fecerunt statutum q. canonicus non prebendus per impetrationes papalem vel alias non posset cōsequi in ipsa ecclesia dignitatē. ptingit q. archidiaconus illius ecclesie fuit electus et cōsecratus in ep̄m et sic vacarūt priora beneficia. quo facto. A. impetrauit prebendam pro se et archidiaconatum pro. B. ita q. B. habuit dignitatem cum canonica iste. A. prebendam solam. An canonici contra. B. poterunt opponere de dicto statuto. Dicit Guil. q. si in curia vacauit archidiaconatus clarum est q. non nocet statutum. ut de consue. cuz in tua. s. in prebendis in. vi. Si autem vacauerit extra curiam tunc videtur q. statutum valeat maxime si fuerit per sedem apostolicam confirmatum. de rescrip. constitutus. et sic nocebit et c. Sed quid si ille. B. sit solum canonicus cum dignitate sed sine prebenda an debebit vocari ad electionem et ad alios actus communes. Itē an habebit aniuersaria que incidenter obueniunt canonicis prebendis. Item an habebit interesse hōis diuinis

uinis et facere hebdomada suaz. dicitur quod si est in ordine diaconatus non est dubium quod tanquam archidiaconus in officio archidiaconi habebit ministrare. lxxiii. di. honoratus. et sic non videtur respondere nisi ad ultimum quesitum. quo ad alia dicitur ut. s. dixi. quia in antiquariis dicitur aut est consuetudo aut non. et si non est aut sunt distincte prebende aut non. Sed omnia colliguntur in communem et postea diuiduntur ut. s. dixi de voce. dicitur quod non quia ex quo receptus est auctoritate pape et c. Querit Stephanus. quid si papa mandauerit prouideri de dignitate cum canonicatu et prebenda nunquid poterit habere canonicatum et prebendam etiam si non vacet dignitas. videtur quod non propter coniunctionem eum qua videtur coniungere accessorie et facere coniunctionem. ff. de condi. et demon. l. iulius. Pau. contrarium tenet nisi appareat aliud voluisse papam et sic intellexisse. alle. ff. de usufructu. accres. l. si mulieri. et ff. de lega. j. l. si annalia cum liberis. et ff. de manumissis testamen. l. si ita fuerit seruus. s. si. vi. de Jo. an. de cele. mis. cum marthe. s. quesuisti. Quid si est in ecclesia certus numerus canonicorum et prebendarum iuramento firmatus an prebenda primo affecta in casu decre. que postea vacat adeptione dignitatis archidiaconalis poterit conferri per capitulum si numerus canonicorum requisitus est in ecclesia. dicitur La. quod non propter penam periurij. nam si talis prebenda erat prebenda canonicalis non poterat conferri nisi canonico sed conferendo numerus frangeretur et essent periuri ergo et c. Statetur tamen quod eis non currat tempus in conferendo ex quo non possunt. debebant tamen licentiam petere conferendi a superiore. de elec. c. si. facit de pces. preben. quia diuersitate. Ultimo Pau. hic tractat quid si in clausula acceptandi fuit oppositus terminus mensis. an post mensem poterit fieri acceptatio. de quo j. ti. j. cle. j. in glo. iste terminus.

De concessione preben. Rubrica.

Am ei quem in sciē

e tia. Diuiditur in quattuor. quia primo declarat quando afficit decretum conditionale non adiecto termino mensis. Secundo quando afficiat illo adiecto. Tertio an petendo sibi conferre beneficium vel recipiendo illud collatum videatur quis acceptare. Quarto declarat quando quis dicatur habere noticiam vacationis beneficii. secunda ibi: secus. tertia ibi: que etiam. quarta ibi: ceterum. Mo. formam litterarum apostolicarum circa prouisionem beneficii que hodie inoleuit ex stilo curie. Et nota quandoque gratiam conditionaliter concedi. Mo. quod decretum appositum in gratia conditionali non afficit ante aduentum conditionis et sic decretum regulatur secundum naturam gratie principalis. facit regula accessorium cum conco. in. vj. et s. eo. ti. c. j. eo. li. et hoc est verum regulariter. Fallit si terminus certus sit adiectus in gratia conditionali ut sic adiectio termini aliquid operetur. Mo. de ista dictione exnunc prout extunc que quotidie inserit in contractibus et alijs dispositionibus de qua hic tangit glo. Mo. quod habens clausulam acceptandi in gratia sibi concessa potest tacite acceptare beneficium. Item quod tacite videtur acceptare petendo vel patiendi sibi presenti beneficii conferri et c. In ver. ceterum. Nota obuiandum diuturnis vacationibus et fraudibus et etiam litibus. facit de dolo finem. et de rescriptis. sedes. de ap. oblate. ad fi. Mo. quod quis presumitur scire id quod publice notum est in loco. vide glo. in. l. si tutor. C. de pericu. tu. et Bar. in. l. his potest. ff. de acquir. bere. Mo. quando quis dicatur habere noticiam va-

cationis beneficii quia sufficit quod habeat illam vere vel presumptiue iuris prescriptio. Mo. quando agitur de commodo alicuius imputandum sibi videtur si non habuit noticiam eius quod est publice notum in loco in quo impetravit ad commodum suum. et sic nota quod papa fingit scientiam ubi non est ignorantia probabilis sic. et alibi fingit matrimonium carnale ubi non est. de spōsa. c. is qui. et similiter spirituale. ut de regula. vidua. et cetera. De materia fictionis vide in clemē. quod circa de elec. et in. c. quod interrogasti. xxvij. di. Et reputamus querit quando reputet papa quem idoneum. Respondet quod quando pape est facta de eius idoneitate relatio per examinatores ad hoc deputatos qui examinant principaliter in tribus. s. quomodo cantat promouendus et quomodo legat et quomodo construat. et hoc in forma pauperum de qua hic loquitur. post examinationem autem predictam secundum guil. deponunt singuli examinatores in scriptis qualiter in singulis tribus predictis se habuerit. et tali relationi creditur secundum glo. et guil. Et inquisitiones querit an in hac inquisitione fidei per executores sit partis vocatio necessaria. glo. remittit ad no. in cle. vna de offi. de le. Guil. hic dicit quod non est necessaria et potest fieri inquisitionis per solum executores. alle. no. per Inno. de presumptis. c. si. dicit tamen quod frequentius citat ordinarius. alle. de rescriptis litteras. dicit ut plene dixi in dicta cle. unica. Quis autem impetretur executor in hac forma communis in gratia concessa. dicit guil. quod regulariter ordinarius qui impetratur tam ad collationem aliorum quam suam. quia episcopi in suis diocesis sunt executores iuris communis et administratores de sen. exco. nuper. ix. q. iij. c. cum sumus. ideo cum littere sint in forma communis merito ad illas deputantur executores ipsi episcopi diocesis. Bulatur autem littere predictae cum filo canapis ad denotandum quod sunt in forma communis seu quod ius commune in eis obtinetur secundum guil. Et valoris. querit an hoc casu possit prouideri de pensione. glo. dicit quod non per decre. quis. de preben. in. vj. Intellige etiam sibi volenti secundum Pau. ut ibi et c. Et adijcentes. querit quid si non fuisset hoc adiectum vim quod de beneficio minoris valoris possit sibi volenti prouidere. sed simpliciter esset mandatum prouideri de beneficio certi valoris. an possit sibi volenti de minori prouideri. Respondet quod non. quia forma mandati diligenter est seruanda de preben. cui de no. in. vj. Au autem posset sibi prouideri de maiori. glo. quod sic in. c. quis. de preben. in. vj. Sed tunc ob. dictum. c. cui de no. nam fines mandati diligenter seruandi sunt. sed ita violantur excedendo sicut minuendo. xvj. q. vj. quicumque. de deci. ex pre. ergo et c. Dicit Jo. de lig. quod si aliqua differunt in specie mandatum de vno ad aliud non extenditur. secus si non differunt specie. sed sunt pars et totum vel sicut maius et minus inter eandem speciem quia tunc volenti poterit prouideri de maiori. Et hoc dictum non credo verum per alle. decre. cui de no. et per no. de re. iuris cui licet. in. vj. et de rescriptis. postulasti. ubi in istis beneficiis precise est attendenda forma mandati. nec plus dicitur in se continere id quod est minus. et sic non videtur glo. predicta procedere. et sic tenet hic Pau. Et exnunc opp. quod statim decretum debet afficere non expectata conditione. quia dictum fuit in ipso decernentes exnunc irritum. et sic ex tempore date voluisse videtur decretum afficere. Respondet glo. quod hoc faciebat dubium in decre. tamen non habet obstare. quia debet intelligi papam voluisse exnunc. s. ut valeat et afficiat ex tunc scilicet tempore conditionis extantis. et supplendo patet quod intentio pape fuit solum a tempore conditionis extantis decretum voluisse afficere facit de voto licet in fi. et c. Nota bene quod in dubio ista verba exnunc prout extunc in actu conditionali non debent intelligi ut

effectualiter respiciant tempus actus celebrati. sed tempus conditionis extantis quod no. quia sepe in contrahentibus et alijs dispositionibus inseruntur. facit quod no. glo. C. de codicill. l. j. et quod no. in. l. huiusmodi. ff. de ver. ob. et in. l. lecta. ff. si certus petatur. Adueniente autem conditione bene trahunt effectum dispositionis retro quandoque secundum mentem contrahentium quo ad certos effectus. ut probatur in iuribus prealle. que inducit glo. pro opi. Inno. et Hostie. contra Egidii. de qua in decre. preterea. ij. in ver. excommunicatum de ap. ubi dicit Egidius quod excommunicantes post dies vel conditionem dicere debent exnunc prout extunc. nam ex predictis patet quod alterum predictorum sufficit etc. Glo. attentari inducit tex. in. ar. ad questionem illam an decretum pape afficiat ignorantem. videtur quod sic secundum hoc afficit certis casibus. etiam si non sit dictum in decreto decernentes irritum si aliquid scienter vel ignoranter fuit attentatum ut hic communiter tenetur. de quo in. c. si eo tempore de elec. in. vj. et probatur de preben. c. j. e. li. etc. Glo. extet querit an sit necesse conditionem extare. glo. dicit quod utile est consilium illam fieri vel saltem facta mentione de illa inhibere vel insinuare suam potestatem ordinario collatori. et hoc ideo quia alias non posset constare an conditio extitisset. et sic sentit non esse hoc necessarium et hoc tenet Pau. quia sufficit in rei veritate illas extare et collationem fieri post existentiam collationis. nam collatio est finis probationis. sicut priuatio beneficii finis delicti probati. de accu. si constiterit. Sed aduerte quia videtur quod hic nulla sit conditio. quia ista clausula si est vite laudabilis et conuersationis honeste sonat in monitione et non in conditionem. et subintelligatur etiam si non fuisset expressa ut de presump. dudum et quod ibi no. Sol. Steph. quod facit ex eo conditionem: quia mandatum fuit prouideri si constiterit quod sit laudabilis vite et honeste. secus si dictum fuisset si est vite laudabilis et honeste. ut no. in dicto. c. dudum ad fi. per Inno. et per glo. in cle. j. de offi. deleg. dicit tamen hic Pau. quod antequam sit notum executori conditionem extare non potest conferre. unde oportet quod de hoc ei ut iudici constet sufficit tamen constare etiam si non sint publice attestaciones de hoc. quia ille sunt publice de testi. cum clamor. per hoc dicit quod non sufficeret si ut homo sciret conditionem extitisse forte contrarium est in hoc vix cum hic executor non habeat necesse assumere partes iudicis. sed possit se extraiudicialiter informare iuxta no. de offi. dele. cle. vna. Sed tene dictum Pau. quia hic dictum fuit si constiterit seu simile. si repertus fuerit etc. et sic necessario debet partes iudicis assumere. ut ibi no. quod no. bene contra id quod ibi dicit La. Glo. executores in principio iustificat litteram. deinde inducit tex. ad questionem disputatam videlicet an impetrans primo loco in forma pauperum. ut in forma de qua hic preferatur secundo impetranti in forma gratie in eadem ecclesia vel ad collationem eiusdem. Nam hic videtur casus quod sic dum dixit quod potest per alium executores conferre beneficium ante existentiam conditionis. et sic a contrario innuit quod post non poterit. nam necessario debet intelligi de alio executori qui sit secundus. nam primus etiam post existentiam conditionis conferre possit. et sic de illo loqui non potest. Item generaliter loquitur de executori alio. et sic communiter prebendit etiam executores in forma gratie datum. et sic patet quod dummodo existentia conditionis precesserit vacationem vel saltem collationem secundi preferatur primus licet habuerit a principio gratiam conditionalem facit de rescriptis tibi qui. i. vj. et sic fortius si a principio gratia esset pura. Sed contra predicta videtur esse casus in decre. si pro te de rescriptis in. vj. ubi habens gratiam puram licet posteriorem in data preferatur priori

in data habenti gratiam conditionatam licet existat conditio ante collationem prebende factam. Et secundo soluit gl. quod interdum in gratia apponitur conditio que pendet ex voluntate alterius qui potest gratiam annuillare et tunc procedit contrarium. quia non sufficit conditionem extitisse ante collationem prebende factam. Secundo interdum pendet ex existentia rei ut est prima conditio hic posita si constiterit quod sit vite laudabilis etc. vel ex voluntate ipsius pro quo est scriptum. ut est hic in secunda conditione scilicet acceptandum. et tunc procedit cle. quia sufficit conditionem extare ante collationem factam secundo ut hic. et sic intelligitur quod est superius dictum. Idem tenet Pau. Alij tenent contrarium ut refert glo. et hos sequitur guil. dicens quod secundus impetrans in forma gratie debet preferri primo impetranti in forma pauperum. etiam si conditio extitit ante collationem prebende factae secundo. et idem si duo impetrassent in eadem forma de qua hic si secundi conditio prius extitit quam primi cum decretum secundi tunc primo afficiat quam decretum primi. Et pro hoc decre. si temporalia legata et de preben. si soli et quod ibi no. e. ti. Ex predictis patet quod licet ista conditio videlicet si sit vite laudabilis sit de presenti in inquisitio facienda de hac habilitate persone est de futuro et hoc respectu conditionis ista dicitur de futuro. de secunda autem conditione hic posita non est dubium quod est de futuro etc. Glo. finaliter dicit primam opinionem veriorum videlicet quod si conditio primi impetrantis extitit ante collationem secundo impetranti factae in forma gratie vel pauperum illi preferatur. nec ob. si dicatur quod prius fuit affecta pro secundo ergo illi debetur. quia non semper id procedit ut patet ex prealle. decre. tibi qui. de rescriptis in. vj. unde nec in casu proposito procedit. per hoc concludit glo. quod fortior est gratia conditionata ex rei existentia vel ex voluntate impetrantis quam conditionata ex voluntate tertij. glo. tenet Pau. ut predicti et etiam Jo. de lig. per rationes preall. Lapus hic tenet quod preferatur secundus impetrans si pro ipso secundo impetrante ante existentiam conditionis primi beneficium fuit affectus maxime cum interpositione decreti. et hoc maxime procedit ubi secundo est datus terminus nec in hoc contradicit Jo. an. sed Jo. de lig. Intelligenda est ergo glo. quando prebenda non fuit affecta pro secundo ante existentiam conditionis primi licet aliquantulum videatur innuere contrarium in ver. nec est verum. et certe in veritate contradicit. et hoc patet clarius ex sequenti questione. Deinde querit gl. pone quod A. habeat gratiam in forma pauperum in certa ecclesia puta sancti. B. deinde secundo. B. impetravit gratiam in eadem ecclesia speciale et talem que afficere habet quod quando sit colligitur ex no. s. in. c. si soli in. vj. Deinde vacat beneficium i dicta ecclesia quod ordinarius confert cuidam tertio nomine. C. ante existentiam conditionis primi. deinde extitit conditio post existentiam primi executor. B. secundo impetrantis contulit illam ei. Deinde post omnia predicta executor. A. primi impetrantis illam sibi contulit quis erit potior in dicta prebenda. Respondet glo. quod hoc pendet ex opinionibus predictis. quia tenendo opinionem primam de qua predicti primus impetrans. et sic. A. erit potior ex quo eius conditio extitit ante collationem factam secundo nam collatio facta illi. C. per ordinarium non tenuit propter. A. quia manus eius ligata erant per litteras. B. secundo impetrantis. Item collatio facta. B. non tenuit ex quo extiterat iam conditio primi ut predicti. et sic relinquatur quod primus impetrans est potior. facit de preben. c. penul. in. vj. et sic ex persona secundi preferatur primus. qui alia non preferetur. assurgat ergo illi et faciat reuerentiam. simile contingit. s. c. auctoritate Martini

te Martini. in. vi. **H**ec vera quādo collatio. **B.** preces sit conditio primi. secus si fuisset sibi facta collatio ante existentia conditionis primi. et quia tunc est clarum quod preferretur. et similiter idem si non precessisset. Si tenere mus secundā opinionē quod talis forma gratie secundi impetrantis que eo quod est forma gratie est pura regulariter faciat ipsum preferri etiam in prebenda vacante post existentia conditionis primi. cum gl. cōcor. Pau. zen. et Steph. licet Lapus contra ut predicti. Credo quod seruaret in practica. de iure tamē videtur quod glo. posset procedere i prima conditione de qua hic cum illa non sit potestativa. et sic non videtur debere trahi retro. ar. l. si filius in prin. ff. de ver. ob. cū ibi no. et p. Bar. in. l. si is qui pro emptore. ff. de vscap. **C.** Glo. secus est litteralis declaratio litterarum. sed an procedat hic ver. siue prime littere sint in forma pauperum siue in forma gratie. quidam quod solum in forma pauperum de qua promissit Pau. quod idem si in forma gratie. quod eadem est ratio in casu isto. **S.** e. autem de senis ut hic refert La. dicit per iuristas de curia teneri quod iste ver. siue **S.** respiciat superiora. et sic in casu superiori etiam antequam existat conditio infra mensem afficiat. Idem Jo. an. de preben. si pauper. in. vi. Sed ipse **S.** tenebat contrarium et male secundum La. per hunc tex. quia siue gratia sit pura siue conditionalis quando terminus mensis apponitur decretum afficit etiam ante purificatam conditionem si cur afficeret ante acceptationem quando pure scribitur cū clausula quod infra mensem duxerit acceptandum. **C.** Glo. censemus. querit an hec constitutio locū habeat in contrariis preteritis tempore huius constitutionis pendentes tamen. videtur quod non. quia ex quo dicit censemus videtur constitutio noua et sic noui iuris editoria. et per consequens non trahenda ad preterita. de cōsti. c. si. cōtrarium tenet glo. quia licet hec constitutio utatur verbo censemus denotante editionem noui iuris. tamē ratio huius constitutionis est antiqua et sic est olim seruabatur. ut no. s. e. quod in cūctis in ista gl. et sic hoc ius potest dici antiqui iuris declaratorium. et sic comprehendere debet preterita de vscap. cū tu. **N.** ec ob. verbū censemus quod importat idem quod iubemus deliberauimus et estimamus. et sic necessario non importat editionem noui iuris. **C.** Glo. bñ de hoc verbo censemus. **B.** uil. hic dicit quod credit quod hec constitutio potius fuerit noui iuris promulgatoria quam antiqui declaratoria. **A.** bouetur quod cū sub vno inuolucro et sub vno cōtextu ponatur acceptatio reservatio et decretum videbatur quod oīa essent in suspensio ante tempus conditionis extatis et ad illud trahi. et sic videbatur totū conditionale. et sic nihil certū. ar. s. ti. j. cle. si. et sic nedū post mensem sed et ante videbatur quod ordinarius posset se intromittere ante euentū conditionis. et similiter alius executor et hoc quod debitū conditionale ante conditionis existentia non debet. de spon. c. vno. in. vi. et propter hoc dicit quod ab initio tpe promotionis Clementis v. dicebat sic mādamus conferri beneficiū quod duxerit acceptandum infra mensem a tpe sciētie. ita quod infra dictū mensem manus ordinarij et cuiuslibet alterius sit ligata. tñ hoc non est necesse hodie sic exprimi ut hic patet. **C.** Glo. infra mensem querit quid in alio tēpore quam mensis minore vel maiore si exprimat in litteris. Respondet quod idem cū eadem sit ratio. ideo autem de illo expressit quia plus inualuit de stilo et more curie quam alius terminus. unde sumpta occasione ponit ad tex. formā litterarū que hodie multum est de stilo curie et in vsu. **S.** atetur tñ gl. quod l3 non sit adeo plena littera put hodie sit tñ sufficit ut locū habeat cle. quod sit littera continens in se gratiā cū ptate acceptandi et spacio mensis et decreto. et sic sufficit sola reservatio et acceptatio tpe limitata cū decreto. nec est necessaria inhibitiō. nam illa demū est necessaria quā hoc iure exprimit. de rescrip. tibi qui. in. vi. **A.** d hoc quod decretum et inhibitiō executoris equiparantur. s. e. si soli. in. vi. **C.** Iuxta predicta

crit gl. quod si lapsus sit terminus mensis an possit talis expectas virtute gratie de qua in lra acceptare prebendam si nōdū sit collata ab ordinario vel ab alio et sic adhuc etiā post mensem sit vacans videtur quod sic. quod clausula predicta mensis videtur adijci in fauorē impetrantis. ut fortior sit gratia et liget citius manus ordinarij. ergo in eius lectione nil debet operari. de re. iuris quod ob gratiā. in. vi. et per consequens sicut posset acceptare nō adiecto termino mensis sic debet posse et nunc. **S.** e. do hoc videtur expressum in decre. si tibi absenti. de preben. in. vi. vbi videtur aperte hoc probari. et hec opi. placuit Archi. de preb. dudū. in. vi. facit quod no. Inno. de elec. quia propter glo. tenet contrarium si terminus mensis adijciatur acceptationi et potestati executoris et consequenter reservationi ut est videre in forma de qua hic in littera et in forma expressa per glo. quia mandatū fuit executori ut provideat impetranti de beneficio quod duxerit acceptandum infra mensem a vacationis noticia. secus si terminus mensis non fuerit adiectus vacationi et potestati executoris. exemplum quod forte dixisset papa beneficiū quod in tali loco vacabit quod duxeris acceptandum tibi conferendum collationi nostre presentibus reservamus inhibentes ne infra mensem postquam tibi de vacatione cōstiterit aliquis presumat quacūque auctoritate disponere. nam tūc respiceret solū inhibitionē et decretum non acceptationem nec potestatem executoris nec etiā reservationem. et sic ponderandus est tenor rescripti. ar. de priuile. c. porro. quod autem in primo casu quando terminus mensis adijciatur acceptationi et potestati executoris non possit post mensem acceptari nec conferri. probat glo. quod concessum ad tēpus post tempus intelligitur esse prohibitum. ff. de le. i. l. si tuliberum. **S.** stichuz. de offi. dele. de causis. et quod no. **H.** ugo. xvij. q. j. si homo. et per consequens concessus infra mensem videtur esse prohibitum post. **N.** ec ob iura contraria. unde non ob. regula quod ob gratiam cū concor. quod regula illa non habet locum in casu nostro propter formā mandati seruandam ut patet ex decre. cui de non. s. de preben. in. vi. facit de rescriptis cum dilecta. **I.** tēz no ob. decre. si tibi absenti. quia ibi loquitur quando precedit collatio ordinarij pura et valida acceptationem et postea statuitur terminus mensis ad acceptandum. quo casu si post mensem res adhuc est integra potest acceptare. secus in casu nostro quādo acceptatio precedit collationem saltē validā cum illā non possit facere executor post mensem propter mandatū limitatum sibi datum. ar. de rescrip. cum dilecta. cū concor. **P.** redicta sunt vera quā totali gratie adijciatur terminus acceptandi. Si vero secundū nouam formam hodie vsitatā conferretur per papam canonicatus et super prebenda scriberetur cū clausula acceptandi cū spatio mensis et decreto. tunc dicit gl. quod licet post mensem re integra non possit conferri per executores. tamē quod canonicus est et debet habere prebendam posset sibi conferri per ordinariū. per decre. si clericus. ij. rñso. s. de preben. in. vi. et hoc si nullus sit ibi expectans apostolicus ut ibi et sic videtur quod per executores conferri non possit post mensem licet per ordinariū sic. glo. hic videtur finaliter hoc limitare respectu prebende neglecte. respectu autem alterius non expirabat omnino potestas executoris. quia etiam per executores poterit fieri collatio prebende et hoc ex eo. quod hoc casu habebit clausulam acceptandi. et sic si alia vacet poterit illam infra mensem acceptare. et sic conferretur. secus dicit in. c. si clericus. quia ibi non erat clausula acceptandi. et ideo nimirum si necessario etiam super alia hic aditur ordinarij. super neglecta autem prebenda non habebit potestatem sicut nec ordinarij. et hoc dicit glo. tenendum. **H.** abetis ergo quid iuris sit si terminus mensis adijciatur acceptationi et totali gratie et potestati executoris.

Secundo quid si adijcitur acceptationi prebende et potestati ac executori collato pure canonicatu. cum glo. cō cor. Pau. in cle. vltima. s. ti. j. vbi quasi ad litteras. idē dicit La. hic limitas quod vltimo dixit glo. videlicet ordinarius ad quem spectat collatio nō habere potestatem super neglecta in casu cle. si clericus. procedere quantum ad hoc ut non teneatur ex debito conferre istam prebendam neglectam ipsi negligenti. Nam ipse negligens ad eam petenda nullam actionem habet ut dicto. c. si clericus de preben. in. vj. habet tamē ordinarius potestatem super dicta prebenda alio respectu videlicet quia illam libere habet conferre alteri non existente ibi alio expectante auctoritate pape vel legati de latere. Item quantum ad hoc ut possit si velit eidē negligenti conferre sicut poterat antequam pro ipso negligente scriberetur. sic dicit notare Jo. an. de excef. prela. inter dilectos. et mihi videtur quod fuit de mente Jo. an. in dicto. c. si clericus. ¶ Glo. noticia. in ver. et no. querit an in casu huius versu. possit quis acceptare in genere primus vacaturum. videtur quod sic per c. ne captade. s. e. in. vj. glo. tenet contrarium. quia ibi loquitur quando simpliciter fuit apposta clausula quod duxerit acceptandum. hic autem fuit dictum quod duxerit acceptandum infra mensem a noticia vacationis et sic necessarius requiritur quod habeat noticiam vacationis antequam acceptet. An autem beneficium vacans tempore date gratie possit acceptare. videtur quod non. quia mandatum fuit providendi de beneficio quod vacabit quod duxerit acceptandum a noticia vacationis. et sic non videtur se extendere ad tunc vacans. sed solum ad id quod in futurum vacabit post datam. glo. tenet contrarium. nam verbum noticia vacationis non habet obviare. quia includit presentem et futuram prebendam dummodo vacet de privilegio. quia circa. Similiter non ob. verbum vacabit quod procedit forte in reservatione sine verbo aliquo presentis temporis respectu vacantis. quia respondet glo. quod tale verbum comprehendit etiam vacantia tempore date. Nam verum est dicere quod tale vacabit etiam postea ad hoc. l. verbum oportet. ff. de ver. sig. et l. s. b. ubi erit. e. ti. vbi apte in simili hoc videtur probari vbi dicitur id quod in presenti debetur verum est dicere quod etiam in futurum debetur antequam fiat solutio. secus dicit glo. si fuisset dictum quod vacare inchoabit. quia tunc mens bene resisteret in tali beneficio vacante tempore date. ¶ Nota bene glo. ex qua habes differentiam inter hec verba quod vacabit et quod inchoabit vacare. ¶ Glo. quam etiam op. quia executor non habet potestatem nisi super acceptato. s. e. c. j. in. vj. ergo nisi appareat ex precedenti acceptatione tenere non debet executoris collatio. nec sufficere videtur quod petendo vel acceptando collatum de facto videatur acceptare. imo videtur requiri expressa acceptatio. ar. decre. ab eo. de app. in. vj. et decre. j. de app. Sol. dicit glo. hoc faciebat dubium in hoc versu. et propter hoc quandoque succubebant impetrantes quibus hoc opponebatur quotidie. tamen hoc non ob. statuitur hic contrarium. Nec ob. quod procedere debet acceptatio quia dico et si non procedit verbalis acceptatio tamen procedit acceptatio facti que sufficit. nam et facto quis dicitur consentire ut colligitur ex decre. ex ore. de his que fi. a ma. parte ca. de offi. dele. cum super. xi. q. iij. estimant et l. paulus respondet. ff. rem r. ha. hinc est quod sufficit heredem facto adire. et si verbo non exprimat puta se immiscendo hereditati. insti. de here. quali. et differentia. s. penul. Ad predicta facit quod dicit l. videlicet quod si apparet instrumentum de promissione presumitur interrogatio precessisse. l. sciendum. ff. de ver. ob. sic ergo et hic apparente instrumento collationis presumatur acceptationem precessisse. Nec ob. decre. ab eo. de app. in. vj. quia ibi ideo non sufficit facto prosequi appellationem non petendo apostolos. quia non per hoc habetur effectus

iuris qui fuit quod per petitionem apostolorum et delationem ipsorum ad iudicem ad quem instrueretur ipse iudex ad quem hic secus. Item non ob. de elec. c. ecclesia. i. et de bap. c. j. vbi requiritur expressio verborum. quia respondet glo. quod ibi ideo quia certa est data forma in electione et bap. que necessario requirit verborum expressio nem nec sufficit alio apparere de animo. hic secus. quia solum requiritur hic de animo et acceptatione. Sed predictis obviare videtur quia petendo sibi conferri beneficium videtur ambiciosus ex quo ius suum persequitur. sicut ille qui scrutinio publicato petit se eligi de elec. publicato vel petit confirmationem electionis de eo facte vel consecrationem vel pallium. c. di. prisca. fa. quod no. Inno. de elec. cum in iure. Ex predictis habetis duos modos tacite acceptandi vacaturum et presumptos circa vacante. Alios autem acceptandi vacaturum habetis in tex. et per Archiep. s. e. ne captade. ¶ Glo. executor. querit an acceptatione fienda per impetrantem sit necessaria presentia executoris. Respondet gl. quod si loquimur de tacita que inducitur per modos hic positos bene requiritur presentia executoris. Si autem loquimur de expressa acceptatione et tunc illa potest fieri etiam in absentia executoris dummodo taliter fiat quod de illa possit fieri fides si in dubium revocaret. s. e. quia cunctis. ad fi. li. vj. et hoc ibi tenet Hostien. Inno. Archiep. et Guil. in Spe. ut hic refert glo. licet Compos. videtur velle contrarium de rescriptis capitulum in gl. magna. circa fi. ver. quid si sit. ¶ Glo. presentia. querit quid si non sibi sed procuratori ad hoc habenti speciale mandatum facta sit collatio. an idem sit. dicit quod sic. quia eadem est ratio. Ad hoc facit stilus curie de quo vidistis cum glo. iste terminus. Item quia electio potest fieri per procuratorem et similiter contrahi matrimonium. de elec. quia propter. et de procura. c. si. in. vj. ergo et eodem modo acceptatio beneficij. non ob. ff. de ver. ob. l. penul. in prin. et l. si stipulatus fuerim. vbi non potest quis facere per alium quod non potest per se. quia ibi ille alius non erat procurator. sed pater vel dominus. hic secus. Idem Steph. sed an iste procurator possit esse laicus. videtur quod non. quia proprio nomine est in capax ad beneficia ecclesiastica. ergo et alieno. facit quod no. de pbe. accedes. In contrarium facit regula potest quis per alium. de regu. iur. in. vj. et hoc tenet per. c. j. de procura. in. vj. Jo. de lig. dicit. aut agitur de potestate concessiva seu collativa. aut de potestate executiva seu receptiva. Primo casu stat regula quod qui prohibetur per se ratione delicti et prohibitio parit exceptionem peremptoriam prohibet etiam per alium. secus si parit solum exceptionem dilatoriam. Idem si prohibetur ratione defectus intelligentie et hoc casu locum habet regula quod non licet nomine proprio nec alieno. de elec. auaritie. in. vj. et ff. de adimen. leg. l. pupillus. s. sed et si per interpositam. Secundo casu quando agitur de potestate receptiva. et tunc aut volens aliquid agere nomine alieno nomine proprio potest aliquid agere. aut nihil. si nihil potest nomine proprio ex sui inhabilitate. nec alieno poterit. ut in cle. religiosus. de procuratoribus. Nam ibi substituendo utitur sua voluntate et potentia quam non habet et cuius est incapax xij. q. j. nolo et c. non dicatis. et sic non ob. quod dici posset de laico qui ex legatione posset spiritualia tractare excommunicando et eligendo. de iudi. c. ij. xvj. di. bene quidem. Si vero aliquid potest nomine suo licet non omnia et tunc quod non licet nomine suo licebit alieno. et sic in proposito procurator laicus poterit acceptare. Nam nihil querit sibi sed domino cum absque alia cessione querit dominium directum et utile. facit quod no. de laico qui ex privilegio pape confert beneficia. de elec. quod sicut. et de iurepa. postulasti. l. xij. di. hadrianus. An autem requiratur speciale mandatum ad acceptandum tale beneficium

dic qd non. sed sufficit generale ad acceptandum benefici-
cia. vt no. s. de preben. accedens. z. e. ti. si tibi absent. in
vj. Si autem mandatum non haberet non posset quere-
re absent. etiam si esset coniuncta persona. l. iij. §. j. ff. iur-
di. sol. facit. l. non solū. §. si de dote. ff. de pcura. **C. Gl.**
loco. querit quid si locus in quo vacat beneficiū caret
habitatoribus. Respondet qd tunc ponderanda erit no-
ticia viciniore loci. ar. cle. quāuis. s. fo. cōpe. z. de elec.
vbi periculum. §. poro. in. vj. An autē vbi locus sit ha-
bitatus sufficiat in ecclesia notam esse vacationem licet
nō sit nota in loco vel oppido vbi est ecclesia. Dicit gl.
se. qd sic. z. hoc propter alternatiuam hic positam. ar. re-
gule in alternatiuis. de re. iuris in. vj. z. c. **C. Glo.** nota
op. qd iniqua fuit prouisio huius decre. quia secundū eā
sequeretur qd quandoq; curreret tempus ei qui nō erat
in culpa. Nam posset contingere qd vacasset prebenda
tempore date gratie vel modicum post z. per tātum spa-
cium distaret a loco beneficii qd nō possit bene infra mē-
sem id scire. Item posset contingere qd procuratorē ha-
beret in loco qui esset mortuus z. sic non posset illi nū-
ciare. ergo videtur qd hec non fuit bona decisio cum lex
debeat esse possibilis equa z. honesta. iij. di. erit autem.
z. decre. vltima de transac. ad hoc de preben. si clericus.
in. vj. vbi videtur aperte notari contrarium eius quod
hic dicitur videlicet qd tempus currat a die habite scien-
tie nō a die quo in loco vel in ecclesia nota fuit vacatio.
Sol. gl. qd hoc est speciale in casu isto. z. hoc sonat litte-
ra dū dixit imputetq; sibi hoc casu z. c. facit quod no. de
re. permu. c. vno. in. vj. Nec ob. quod no. in dicto. c. si cle-
ricus. quia ille casus est diuersus. nam hic loquitur quā-
do tempus currat a noticia vacationis. ibi autem quan-
do negligentī currat z. sic quomodocunq; negligentia
excludatur ibi sufficit. z. sic concludit gl. qd per hūc tex.
non est reuocatum quod no. ibi. nec quod no. de rescrip-
tis. c. super litteris. z. similiter non habet locum quod
hic dicitur in casu decre. si pluribus. de prebē. in. vj. per
quod infert glo. qd si papa contulit proprio motu prebē-
daz si qua vacabat qd si in ecclesia due equales vacabāt
qd non current. x. dies qui dantur pro vno ibi ad eligē-
dum secundum formam hic positam. Nam possibile es-
set qd non fuisset vacatio in ecclesia vel loco z. illam infra
dictos. x. dies scire non potuisset. z. sic periret priuilegi-
um optandi ei qui non esset in culpa ideo curreret a tem-
pore scientie. z. idem dicit de casu extrauagantis Jo. q.
incipit suscepti circa medium. ergo speciale in isto casu.
z. sic regulariter contrarium vt non inspiciatur noticia
vacationis in loco: sed scientia eius qui habet aliqd cir-
ca illud agere. Et si dicas cur diuersum z. que fuerit ra-
tio specialitatis. Respondet gl. qd ratio specialitatis po-
tuit esse: quia dato qd currat tempus a noticia vacatio-
nis in loco ei qui non fuit in culpa. tamen nō peribit gra-
tia sed remanebit in alio beneficio propter clausulaz ac-
ceptadi. que ratio cessat in alijs casibus. Statetur tamē
glo. qd ex ratione huius littere ibi imputet quidez z. c. vi-
detur qd nō sit locus huic rigori saltem quādo adeo de-
fuit culpa qd nec per se nec per alium possibile fuit scire
propter magnam distantiam. secus ergo si scire potuit
per se vel per alium licet alius non fuit in culpa. vt qd for-
te procurator missus mortuus est. z. sic hoc speciale vt li-
tibus z. fraudibus occurratur vt littera dixit. z. sic vide-
tur sentire glo. ista. zen. hic dicit qd si procurator missus
pro beneficio acceptando est mortuus ante vacationez
z. ob hoc impetrans ignorauerit z. lapsus est mensis qd
subuenietur impetranti per beneficium restitutionis in
integruz vt restituatur tempus mensis impetranti si nō
dum beneficium est alteri collatū. alle. l. nec non. z. l. sed
si. cum ibi no. ff. ex qui. cau. maio. **B.** videtur hic sensisse
contrarium. pro quo facit: qd potuit sibi prouidere plu-

res procuratores mittendo seu constituendo opi. zen.
magis innuitur equitati secundum Jo. de lig. credo qd
glo. nostra seruaretur in practica per ea que supra dixi.
Sed quid si impetravi iuxta formam huius decre. vaca-
uit deinde beneficium non acceptaui quia litteras non
habebam z. labitur mensis. quid erit. an currat tempus
videtur qd non. quia procuratorem constituere non po-
test cum non habeat litteras nec ire etiam potest sine lit-
teris quia sibi non crederetur. Dicit Ber. qd si sciuit va-
cationem beneficii quod potuit acceptare. z. sic mensis
ei currat. Si autem ignorauerit licet forte vacatio nota
foret in loco beneficii non currat mēsis. quia cōmode sci-
re non potuit. ar. huius cle. Jo. de lig. credit qd etiam nō
habenti litteras dūmodo sciat gratiam factam currat
tempus. Nam z. ille qui scit se heredem ante aperturaz
tabularum potest hereditatem adire. l. j. §. cum igitur. z.
§. in nouissimo. C. de cadu. tollen. z. ideo cum heres ha-
beat annale tempus ad deliberanduz. C. de iure delibe-
l. cum antiquioribus. z. tale tempus currat ante apertu-
ram tabularum. Sic etiam esset dicendū in simili in hac
acceptatione vt currat tempus scienti gratiam ante ap-
turam litterarum. An autem rigor huius. §. locum ha-
beat cum habente gratiam motu proprio. dicit hic La.
qd littera hic cum dixit impetrantem interpretatur z. c.
facit qd non habeat locum in eo cui fuit concessa gratia
motu proprio z. sic solum a die scientie vacationis cur-
rit tempus nec habet locum iste. §. Ad hoc alle. de pre-
ben. si pluribus. in. vj. licet ipse sic resideat. dic qd glo. vi-
detur sensisse contrariū dum dixit qd hic determinatur
quando dicatur haberi noticia vacationis beneficii quā-
do de ipsa sit mentio in litteris. nota tamen bene dictuz
Lapi. **C. Glo.** vltima ē litteralis. quid si duo sunt impe-
trantes sub eadem data z. in eadez forma de qua hic an
habebunt duos menses pro quolibet an vnū. z. quis eo-
rum preferatur alteri. videtur qd secundus. z. sic quilibet
habet mensem cum hoc clare probent verba litteraruz.
In incertis autem non certis locus est coniecturis. ff.
de le. iij. l. ille. §. cum in verbis. Item quia priore nolente
acceptare succedit secundus z. secūdo tertius dato cui
libet termino per se. ff. de succes. edic. l. j. §. si. z. ff. de op.
lega. l. cum optio. Contrarium tenet zen. scilicet qd oēs
habeant vnum mensem. primo vt occurratur diuturne
vacationi ecclesiarū que est periculosa. s. de elec. ne pro
defectu. Posset enim cōtingere qd multi essent expectā-
tes. vnde si haberet quilibet mensem longa posset eē va-
catio. Secundo vt seruetur forma litterarum exacta di-
ligentia. de rescrip. cum dilecta. de preben. cui de nō. in
vj. Nam mensis debet currere ex serie litterarum a die
noticie vacationi. sed hic a fine primi mēsis curret men-
sis secundi a tempore repudiationis. ergo z. c. Tertio de
hoc videtur casus in simili. de cōsue. c. si. in. vj. Quarto
quia si fiat acceptatio per omnes infra mensem nulli po-
ri in data est nocua. Nam acceptatione prioris in data
alie sunt cariture effectū z. eius repudiatione vel negli-
gentia. alie sunt habiture effectum nec tollitur ius pmi
per alios acceptare volentes. fa. ff. de optione lega. l. ij.
in fi. z. l. iij. z. l. optione. Nō ob. l. si maritus. ff. de adul.
vbi infra tempus mariti alius non admittitur ad accu-
sanduz. quia ibi ideo quia preiudicaretur marito. hic at
nulli fit preiudicium. Ad iura alle. que loquūtur de adi-
tione z. dictam. l. j. §. j. z. C. qui admit. ad bo. pos. l. si. dic
qd illud euenit. qd aditio fieri potest solo animo. Nam
solo animo quis adit z. efficitur heres. in sti. de here. qua-
li. z. differētia. §. si. Nec est possibile in successione qd po-
re deliberante infra tēpus a iure statutū secundus in gra-
du heres efficiatur. ff. de acq. here. l. quādiu. nō sic acce-
ptatioe qd acceptatioe nō sit qd bñficiatus nisi sequat
collatio. Bertran. hic dicit qd hec questio fuit ventilata

in palacio apostolico. et pro vna parte fuit aduocatus. dominus Oldra. pro alia dominus Abbat. de modo. et auditor fuit zenz. et fuit tanta altercatio quod fuit de consilio quod papa super hoc consuleretur. sed quia repulsus fuerat secundus acceptaturus post menses primi non fuit facta declaratio. Steph. dicit quod quilibet habet mensem. Idem Pau. dicens quod ignorantia omnibus nocet cum agatur de lucro captando ut hic patet. et j. q. iij. no. tandum. et de preben. dudum. in. vj. Et refert hic La. opi. predictam Pau. cum ipsa transeundo. Joan. de lig. hic primo dicit quod sibi placet prima opinio per iura superius allegata. pro ipsa bene facit. c. si pluribus in fi. de preben. in. vj. Deinde finaliter dicit quod si rescripta concernant idem beneficium debetur primo acceptanti. et si omnia sunt paria tunc opinio est illius ad quem spectat collatio iuxta. c. penul. de rescrip. in. vj. et tunc habet menses tantum. Si vero concernant diuersa beneficia tunc primus habet primum mensem. et si non acceptauerit infra unum mensem tunc secundus habet suum mensem. quia iste mensis non currit illi qui non potuit acceptare. s. e. quia diuersitatem etc. Quid si acceptauit beneficium alteri debetur. dicit quod non nocet si ignorans acceptauit. de preben. si beneficius. in. vj. Querit hic videtur de certis conditionibus appositis in rescripto. Quid si in rescripto apponitur clausula illa que de bonis ecclesie re peris alienata possit executor per inquisitionem procedere. Dicit Abbat. quod non. al. no. per Inno. de re. eccle. non alie. episcopi. et ibi de forma post iterum arreptum etc. Querit idem Abbat. quid si causa vertens inter aliquos est commissa sub tali conditione quod nisi debitor satisfecerit creditori infra certum terminum procedat etc. Deinde de comuni consensu partium prorogatur terminus an valeat prorogatio. Jo. an. determinauit quod non p. c. si pro te. de rescrip. in. vj. fa. quod no. Inno. de rescrip. ab excommunicato. Jo. cal. contra per. c. licet de fo. cope. sed primum verius per no. per Inno. de offi. dele. prudentiam. in magna glo. etc. Querit Bertrandus quid si aliquis impetrauit beneficium primo vacaturum usque ad certam quantitatem decime cum clausula etiam si minoris valoris existat nunquid executor potest provide re beneficio vacante post gratiam non dante decimas. videtur quod sic virtute clausule minoris valoris. Nam intentio videtur fuisse quod de quocumque minoris valoris possit. sed quod nihil est minus. ff. de tributo. l. illud. §. si minus. et de transla. inter corporalia. Dicit Ber. quod auunculus suus dominus Ber. de lacuspelio episcopus naumacensis tenebat contrarium. Abonebatur quia valor referebatur ad decimam. sed illud beneficius quod nullum dat decimam non potest dici minoris valoris quo ad decimam. ergo etc. Pro hac opi. facit. c. quauis. et c. cui de non. de preben. in. vj. et hanc opi. credit Jo. de lig. veraz per iura prealle. Nota bene hoc dictum quia notabile est et ad multa facit quod no. La. de rescriptis in. c. susceptum li. vj. Querit an habens gratiam cum clausula acceptandi in forma de qua in littera dicitur habere dicatur gratia generalem et sic an illa clausula rescriptum reddatur generale an vero dicatur speciale ita quod per posterius non derogetur nisi de primo fiat mentio. hic videtur casus quod non reddatur generale in fine prime partis secundum Pau. ubi patet quod datus seruus executor non potest provide re post acceptationem primi. per hoc videtur quod si mandatur generaliter provide re de beneficio quod in ciuitate vel diocesi infra tempus duxerit acceptandum ei non preferretur seruus impetrans in certa ecclesia non facta mentione de prima. Sed huic ob. de preben. dudum in. vj. et c. quauis. Sol. ibi proprie est generalis que diuersas species infert et includit et in eis perficitur. simile de rescriptis pastoralis. hic autem non

est sic. quia restringitur et perficitur in vno beneficio tantum respectu cuius tale rescriptum est speciale. Est tamen virtute clausule ante acceptationem incertum et ratione loci est generale. s. e. ti. executor. in. vj. et de rescriptis abbatem. unde inter illa rescripta non est differentia que est inter genus et speciem. sed que est inter certum et incertum. nec ratio generalitatis ad speciem facit quod possit conferri per secundum executores ordinarij. sed conditio omnino restricta ad tempus que potestatem impedit conferendi. Ratio huius redditur in tex. et prealle. decre. dudum. et c. quauis. decre. enim dudum loquitur quando gratia confertur intuitu collatoris et de eius commodum tractatur quia generalis est donec eliciatur species cui preiudicat specialis. quia continet aliquid actu per quod elicit speciem de genere et exiit ut sub eo amplius non contineatur. xxv. q. j. §. si. de regu. iuris graui. decre. autem quauis loquitur de generalitate certificata ad certum numerum restricta cui species deroget donec duret ipsa generalitas. unde ibi est generalitas potestatis et iurisdictionis cui per speciem derogatur. hic autem generalitas privilegij cui non derogatur per speciem. et ratio notatur. xxv. q. ij. in summa. ad hoc quia si aliud diceremus posset enenire quod in loco essent tam paucę ecclesie et impetrantes quod iste qui haberet generales nunquam haberet beneficium. hoc ergo decretum afficit omne beneficium licet omne non debeat. C. qui po. in pig. ha. si generaliter. Quid si icaſu ver. secus non acceptet infra menses et facta sit collatio. dicit quod non valet collatio ex quo infra mensem fuit facta quo tempore decretum ligabat. ut in ver. secundo. secus secundum Pau. etc.

De rebus ecclesie non alie. Rubrica.

Monasteriorum. Tria fa-

m
cit. quia primo prohibet. Secundo decernit et puni. Tertio excipit. secunda ibi: si quis. tertia ibi: verum. Nota primo equiparari ecclesiam regularium canonicorum monasterijs. Nota secundo quod religiosus presidens unicuique administrationi non potest reddere iura ac possessiones illius alienare ad vitam vel ad tempus non modicum nisi duobus intercedentibus scilicet utilitate aut necessitate illius ecclesie et intercedente sui conuentus consensu si illum habet et si non habet tunc sui prelati proprii. et sic no. quod si habet conuentus non requiritur auctoritas prelati sui. quod erit verum quo ad euocationem pene huius decre. Item no. quod quo ad alienationes rei ecclesiastice comparatur casus utilitatis suadentis casui necessitatis iminentis. Nota hic iura quod redditus annuos comparamus rebus immobilibus. Nota penam religiosi alienantis contra formam huius decre. Nota quod alienatio reddituum ad tempus modicum est permessa et similiter locatio. Ex quo nota quod locatio ad tempus non modicum est prohibita. et sic comparatur alienationi. Item nota differentiam inter fructum et redditum. de quo de elec. generali. in. vj. Ultimo Bertran. hic in tex. videtur habuisse verbum affectauerit in ver. si quis. et ideo tractat an effectus et voluntas puniatur effectu non secuto. de quo plene de eo qui mit. in pos. c. j. per gl. Jo. an. et Jo. de lig. Op. quod religiosus non debeat pesse administrationem. ut de sindico. c. vno. et illud verum nisi ex causa rationabili aliud statuatur ut ibi patet. et probatur in. c. si de cura. §. etc. Op. secundo quod alienatio non possit fieri in illo casu saltem in laicum. xij. q. j. ep. So. ibi multum ledebatur ecclesia. hic secus. vel intellige illud. c. si. c. possessiones. xvj. q. j. §. 3. Tertio op. quod alienatio facta ad

vitam teneat. xvj. q. j. possessiones. Pro intelligentia huius passus distinguit hic *Matth.* q. aut sit ppetuo alienatio rerū ecclesiasticarū aut ad tēpus. Primo casu q. ppetuo. et tūc siue fiat a regularib⁹ siue secularib⁹ debet seruari forma. c. sine exceptiōe. xij. q. ij. et q. ibi no. et i summa eiusdē qōnis. et quod no. s. e. dudū. Secūdo. quādo fit ad tēpus. et tunc prelatus secularis potest concedere ad tēpus sine consensu capituli maxime vbi non multum lederetur ecclesia. vt dicto. c. possessiones. et de his que sunt a prela. continebatur. vbi patet q. non requiritur consensus in limitibus contractus sed sufficit si postea superuenit. *Ber.* et *Jnn.* tenēt q. in temporali concessione non requiritur consensus nec a principio nec ex postfacto vbi non lederetur ecclesia. Idēz *Archi.* s. e. dudūz. Si vero fiat a regularibus. tūc debet seruari forma huius decre. Quarto op. q. etiam concessio temporalis non possit fieri sine consensu capituli vel conuentus. vt. s. de his que sunt a prelato ea noscūt. So. ibi loquitur de collatione spiritualium scilicet beneficiorum vbi requiritur maior examinatio. vt no. *Archi.* in dicto c. dudūz. secundū *zenz.* et *Matth.* et c. *Gl.* religiosus querit quid si secularis clericus alienet contra formam huius cle. an ligabitur per ipsam et eius probationem. *Gl.* respondet q. non a cōtrario littere. Fatetur tamē q. tunc si faciunt concessiones ad vitā locū habebit q. no. xvj. q. j. possessiones. Si alienabunt in casu prohibito locum habet. c. monemus. xij. q. ij. si autem locabunt locū habebit. quod no. ne prela. vices suas. c. si. quia si alienatio concessio vel locatio fiant in casu prohibito talia erunt nulla vt ibi patet. et etiā pena statuta in dictis iuribus sed non ista. Ad hoc quia hec constitutio saltē quo ad penā est editoria noui iuris vt dixit *gl.* precedēs ergo non est extendenda. *zen.* et *Lau.* vidētur tenere cōtrarium dicentes q. etiam iura vetera videntur innuere quod hic statuitur. vt patet. s. e. ti. possessiones. et de p. ca. c. ij. *Lōcor.* secundū *Jo.* de lig. quia quo ad penā est promulgatoria noui iuris. sed quo ad alia ē declaratoria iuris veteris. et per hoc patet q. quo ad actus nullitatem est antiqui iuris declaratoria. per quod est dicendū q. concessiones facte ante publicationem huius voluminis non sunt valide licet antique. contrarium no. per decre. cognoscentes. de consti. que non facit vt apparet ex predictis cum *gl.* *concor.* *Jdau.* dicens q. in secularibus seruari debet quod habetur. s. e. si quis. et xij. q. ij. monemus. Quare autem magis in regularibus q. in secularibus locū habebit cle. Dicit *guil.* q. magis regulares abutebantur ideo in eis magis fuit prouidēdū. ff. de legi. nam ad ea. Item quia regulares nō habēt ita plenā administrationē sicut seculares. q. patet quia facilius remouent. de simo. in. c. licet heli. et q. nō licet eis in morte disponere sicut secularibus. de dona. ceterū. de testa. relatus. et c. *Gl.* cuius. querit an habet locū decre. si ne quis presit administrationi perpetue siue temporali vt sunt obedientiarij. Respondet q. sic. quia tex. hic vniuersaliter dicit cuius administrationi quiniimo maxime propter eos qui sepe faciebant has alienatiōes ex eo q. timebant reuocari ad claustrū. et ita fuit hec decre. In alijs tamē religiosis etiā presidentibus perperue administrationi locū habet cle. vt predicti. nam illi remouent facilius q. seculares vt dixi in precedenti *gl.* ideo etiāz sepius alienabāt q. seculares. et ideo in eis etiā fuit prouidendum. Quid autem si religiosus presit ecclesie seculari. Respondet *gl.* q. non habet locum cle. quia hic solum loquitur in religioso monasterij vel ecclesie secularis. ergo in alio habet locū saltem respectu penę hic posite. ar. regule in penis. de re. iuris. in. vj. facit quod dixi in precedenti *gl.* Idēz *Jdau.* dicens q. hic intēdit prouidere locis regularibus. ergo esset idēz secundum

eū si secularis dispensatiue preest ecclesie regulari. Itēz dicit q. locum non habet in religioso qui non preest alii cui administrationi licet nulla sit alienatio. Idēz *guil.* non ob. q. hic loquitur de presidēte prioratū et ecclesie. igitur et c. quia q. dicit ecclesie intelligit *Guil.* quādo presidet ecclesie in qua facit deservire per vicarium. de preben. cum singula. in. vj. secus si ipsemet per episcopū sit institutus ad curam animarum in ipsa cum talis potius secularis q. regularis cēseatur propter institutionē auctorizabilem et curam anime ad quam ipse assumitur de cap. mo. c. presbyteri. in. vj. *Gl.* eius. querit de cuius vita hic loquitur ad quam fiebat concessio. respōdet q. potest intelligi de vita concedentis et de vita eius cui fuit concessio facta. et vtroq. casu procedit littera. Nā talis alienatio dicitur perpetua. x. q. ij. perpetua. et ibi no. et l. j. ff. pro socio. *Gl.* pecunia. querit ex quo contractus hic decernitur nullus an rescisso contractu dās pecuniā poterit illam repetere. *Gl.* remittit ad no. s. e. ad audientia. *Guil.* hic recitat opiniones et videt q. nō per. l. quēadmodū. C. de agricolis et cen. li. xj. et C. ne rei dominice vel templorum. l. vniuersitas. et hoc tenet *Accur.* in. d. l. vniuersitas. dicens q. emptor nō poterit repetere pecuniā sed fiscus hēbit eā propter delictū. sed in. l. iubemus nulli. s. sane. C. de sa. san. eccle. tenēt q. precium cedit lucro ecclesie. Alij tenent q. si precium ē verum in vtilitatē ecclesie potest peti ab ecclesia ne videat locupletari cum iactura aliena. l. nam hoc natura. ff. de condi. inde. et hoc tenet *Ber.* de fidei. c. q. quibusdā. ipse idēz *Ber.* s. e. ad audientia. tenet q. emptor male fidei non repetit. *Jo.* x. q. ij. s. si. tenet q. repetere et agere potest contra venditorem. et hoc sequitur *Hostiē.* in. c. ad audientiam. *Guil.* hic dicit q. *zenz.* placuit prima opinio nisi pecunia sit versa in vtilitate ecclesie. alle. dictum. c. q. quibusdā. *Joan.* de lig. hic dicit q. si emptor est malefidei non repetit si tamen sit versa in vtilitatem ecclesie non cedit lucro ecclesie per regulam locupletari. sed potius danda erit fisco vel pauperibus erogāda per iura prealle. in dubio presumuntur malefidei. ex quo contra iura mercantur maxime si sit persona cui non licet ius ignorare. xvj. q. ij. s. penultimo. Si autem esset bonefidei emptor tunc recuperaret. xij. q. ij. vulturane. Bonefidei autē emptores dicit fuisse illos qui ante hāc cle. emerunt. quia licet a s. cautum esset iure tamen non seruabatur et erat ius inusitatum. Sed tale ius dubium non afficit vtpote offuscatur propter vmbatam cōsuetudinem. de postu. prela. c. vnico. in. vj. etiam si sit naturale. de spō. duorum. c. tuas. et ibi nota. ergo et c. *Mo* ta bene istud dictum de consuetudine contra ius que inducit dubium probabile ad causam dum bonam fidem facit. quod no. de consue. cuz venerabilis. quod intelligo nisi notorie omnino esset reprobata. ar. de consue. c. si. et c. *Gl.* aut notat hic quo ad alienationem rerum ecclesie equiparari vtilitatem ecclesie necessitati. et alle. simile quando agitur de dispensatione. Sed aduerte q. hic exigitur necessitas vel vtilitas monasterij et sic loci non persone. per quod dicit *guil.* q. illa que expēdunt in pulchris equis vel mulis et fulgidis vestibus non debent dici in vtilitatem vel necessitatem impensa. oportet enim q. vtilitas sit euidentis loci et perpetua. x. q. ij. hoc ius. dicit tamen hic *Steph.* q. si causa pietatis pro redimendis captiuis et alendis pauperibus fiat alienatio satis dicitur fieri ad vtilitatem ecclesie cum omnes casus notati. xij. q. ij. in summa. reducatur ad hos duos casus s. necessitatis et vtilitatis. Sed an sufficiat probare veram esse pecuniā ex venditione rei aliene in vtilitatem ecclesie probando illud per confessionem prelati. *Accur.* dicit q. non. sed a s. constare debet de versione. ar. l. iij. s. j. ff. de in re verso. ita no. in auct. de alie. et emphi.

§. si vero quis. collo. ix. et idē ibi Jacobus de belufo. et Archi. x. q. ij. hoc ius. l. aliter notetur. x. q. ij. hoc ius. et hoc videtur sentire Hosti. de fideius. q. qbusdā. Inno. distinguit q. aut loquimur in mutuo et tenet creditor probare versū. ut in auē. hoc ius. pal. l. ciuitas. ff. si cer. pe. Aut in alijs cōtractibus et tūc tenetur probare ecclesia non eē versum. Jo. de lig. dicit q. credit Inno. loqui in secundo casu in titulo non lucratiuo. q. donare nihil aliud ē q. perdere. ff. de dona. l. filiusfamilias. Alij dicūt q. semper emptor tenetur probare versum in utilitatem ecclesie. facit pro hoc quod no. Inno. in. d. c. q. qbusdam. dic. ut ibi no. et de deposito. c. grauis. vbi per Inno. dic. q. si veditur res immobilis ecclesie propter satisfaciendum creditori debet probare emptor versum precium in utilitate ecclesie probando id solutū creditori. ut in auē. hoc ius porrectum. In mutuo dic. aut egebat ecclesia et sufficit probare id factū a prelato et capitulo. sed alteri eorū tantum nō nisi ab alio habeat mandatū saluo nisi versio probetur. in deposito vero videtur sufficere id factū prelato et capitulo. ut in. c. j. de deposito. Et si habeat op. hic innuit tex. q. si conuentū haberet sufficeret cōsensus conuentus. sed contra. q. imo ad validādū cōtractum perpetue alienatiōis vltra alias solēnitates requiritur etiā auctoritas episcopi. s. e. dudū. in. vj. xij. q. ij. abbatibus et. c. se. et. c. placuit. xvij. q. iij. in venditionibus. So. gl. q. ad evitādā penā huius decre. sufficeret q. faceret cū consensu conuentus sed non quo ad hoc ut cōtractus eēt validus. q. quo ad illud omnis solēnitas requisita a iure in alienatione perpetua fienda etiā a religioso necessario requiritur. Et si. proprij. querit quis appellatur hic proprius prelatus religiosi presidentis alicui administrationi cuius licentia debet requiri quādo nō habet conuentū. Respondet glo. q. intelligi debet et de episcopo in religioso monasterij nō exempti. In exemptis aut videtur q. intelligi debeat de papa. ar. de priuile. c. auēte. §. j. in. vj. Vel secūdo dicit glo. quatenus loquitur de exemptis pōt intelligi q. hic appellatio ne proprij prelati intelligat de abbatibus habentibus ecclesias seu administratiōes seu monasteria exempta subiecta pleno iure et habēt iurisdictionē quasi episcopale ibi in talibus locis. nā tales possunt auctoritatē prestare alienationibus faciēdis. Ad hoc cle. attēdetes. post prin. j. de statu mo. et quod no. in auē. de alie. et emphi. cōtract. §. penul. col. ix. et hoc videtur tenuisse Inno. de trasac. statuimus. cuius opinionem forte voluit approbare hec littera. et hoc cōmuniter seruāt secundum glo. et videtur etiā procedere de iure ex quo habet iurisdictionē episcopale vel quasi. facit de priuile. abbates. in. fi. in. vj. Nā tales vices episcoporum gerunt ut no. Inno. in. c. cū et plantare. §. cū in ecclesijs. de priuile. all. in ar. de voto magne. §. cū ergo. xij. q. ij. si qua. et. c. placuit. facit secundum guil. xvij. q. ij. c. j. et sic debet intelligi dictum Inno. in. d. §. i. ecclesijs. vbi dicit q. presbyteri nō poterūt alienare nec maximas cās agere sine consensu prepositorū exemptorum. q. tales exempti vices episcoporum gerūt. Idē tenet Pau. dicens hoc debere intelligi de prelato immediato siue sit eiusdē diocesis siue alterius. et sic p. q. in exemptis non sufficit auctoritas archiepiscopi vel patriarche licet aliqui contrariū teneāt ut no. Inno. in. d. c. statuimus. de trasac. secundū guil. Sed quid si prioratus nō subest abbati in spūalibus sed episcopo propter curā animarū. monasteriū tamē est in vna diocesi. prioratus ē in alia. cuius diocesanī requirēt consensus in alienatione rei prioratus. Dicit Inno. q. illius in cuius diocesi est prioratus. xvij. q. iij. in venditionibus secundū guil. Sed quid si prioratus hz diuersas possessiones in diuersis diocesibus ad eius mēsam spectantes. cui diocesanī requireretur consensus. Dic. q. tūc sufficit require

re licentiā diocesanī diocesis monasterij quo ad omnes si illas ex causa contingat alienari. ut dicto. c. in veditio nibus. Idem si contingat illas ad tēpus alicui obligari secundū guil. Quid autē si abbas velit assignare monachis certā partē et imponere pensionem ex illa soluēdā ad tēpus non modicū sine ista solēnitate huius decre. an possit. dic. q. sic. Rō q. in istis nō sit proprie alienatio sicut nec in fratrē nec in sorores. ita dicit Inno. et Hosti. de sta. mo. c. monachi. §. j. secundū guil. sed an in alienatione hic prohibita sufficit interuenire licentiā prelati immediate superioris licet non interueniat consensus episcopi intelligo quādo locus non est exemptus. Pau. q. sic quo ad evitandā penam cle. non quo ad validitatem cōtractus. Idem Steph. alle. c. abbatibus. xij. q. ij. et xvij. q. iij. in venditionibus. Hos. dicebat attendi consuetudinē locorū. quod intelligit procedere Jo. de lig. si non sunt onerose. utpote quia detrahunt forme. se cus si aggravāt formā a iure introductam in alienatiōe ut hic dicit Pau. et. j. dicitur. Ex predictis habes aliū intellectū in cle. Sed quid si ecclesia sita in vna diocesi habet bona in alia. cuius diocesanī requireretur consensus. Jo. tenuit q. diocesanī loci vbi bona sita. x. q. ij. hoc ius porrectū. et. c. in venditionibus. xvij. q. iij. alle. l. si predium. C. de predijs mino. Alij ut Inno. et Hosti. q. requirēt auctoritas diocesanī loci ecclesie. de priuile. pastoralis. vbi per eos. idē etiā hic tenet Guil. hic. alle. xvij. q. iij. in veditio nibus. Alij q. vtriusq. requirēt auctoritas. ut no. Jo. an. in. d. c. pastoralis. Pau. hic dicit q. opi. Inno. et Hosti. ē vera. q. ad epm ecclesie spectāt iura et dispositio ipsius ecclesie et cōsequēter dotis et bonorū eius. x. q. j. regēda. et. c. decretū. Nec ob. l. si presidiū preal. q. loquitur in minore in cuius rei alienatione requiritur decretū iudiciale. sed in ecclesia sufficit cōsensus qui pōt precedere et sequi. sed decretū prestatur in ipso cōtractu. no. de cōsue. cū consuetudinis. s. e. dudū in. vj. et ideo nimirū si index in cuius diocesi sita est res pōt illud interponere. q. pōt et de illa iudicare. sed cōsensus episcopi est quedā potestatis ligate relaxatio secundū quam inferior nō pōt sine licentiā. q. nō ē actus iudicialis sed volūtatis expressio vnde prestari potest omni tēpore. quidā tamē legiste dicūt in minore q. vter q. possit auctorizare. et forte hoc est verū cū vterq. possit cognoscere. C. vbi in rem actio. l. si. de fo. compe. sane et. c. si. et vtrobiq. nota. per primam tamen rationem aliud dicit in suppletionē negligentie collationum. quia si conferens est vnius diocesis et beneficium est in alia episcopus beneficij supplebit cuius interest q. beneficium ordinetur et cui subest ratione ipsius. de sup. neg. prela. cle. q. regulares. facit quod no. de elec. cum ex eo. in. vj. in gl. Et si. penam. querit an hec pena erit perpetua. Respōdet q. sic. q. pena sui natura est perpetua ex quo non adiicitur tempus iuxta no. de cōsti. ex litteris. An autē superior inferior a papa poterit absolvere ab hac pena. Si. remittit ad no. in. c. ij. si. de solu. et in cle. j. ad si. j. de hereti. et. j. de deci. cle. j. Veritas est q. sic ex quo imponitur hic simpliciter pena suspensionis. secus si imponeretur pena suspensionis ad tempus certum. Habetis ex glo. duo. Primum q. pena in dubio intelligitur perpetua. Secundū quis possit ab hac pena absoluerē. Circa primum dicit Pau. q. si pena imponit propter delictū et non apponitur tempus intelligitur perpetua. l. di. c. j. et dicto. c. ex litteris. Idem si pro cōtumacia causata a delicto. xj. q. j. rursum. et. c. quicūq. de eta. et qua. cum bone. et de here. cum cōtumacia. in. vj. et hoc maxime vbi delictū perpetuam penam infligit. xij. q. ij. apostolis. et. c. monemus. Secus si pena iponatur pro cōtumacia simplici tūc ut no. Inno. et Hosti. in dicto. c. ex lris. nā intelligitur tēporanea ad limites cōtumacie.

Circa secundū Jo. de lig. refert hic opi. q. Archi. in c. j. de elec. in. vj. tenet q. solus papa absoluit a suspensio-
ne canonis. et idē tenet de regula. beneficiū. Hostiē. cō-
tra in dicto. c. j. de pbe. graue. facit qd no. l. di. accedēs.
et c. de his. Jo. de lig. cōcludit q. si papa imponit penas
suspensionis vel interdicti propter contumaciā conden-
do canonē inferior a papa pōt absoluerē. per. c. nup. de
sen. excō. per quā decre. Idez tenet Vin. Inno. et Bos.
Compos. et Hosti. de elec. quisquis. et Jo. xvj. q. vij. sigs
deinceps. licet Bar. brix. ibi contra. Idem si approbat
constitutionem inferiorē et confirmat de insti. ex frequē-
tibus. et ibi per Jo. de lig. qui recitat ibi opi. Fe. de senis
et collectarij. et hec vera nisi alias reseruaret absolutio.
Item hec vera quando facta est simpliciter suspensio.
secus si ad tempus vt predicti. si vero pena suspensionis
imponitur per sententiam. et tunc legans debet absolue-
re. de offi. or. cū ab ecclesiarum. xxi. di. inferior. Hec ve-
ra in suspensione que non habet vim priuationis sicut ē
in casu cle. Naz si hoc voluisset papa expressisset. de de-
ci. ad audientia. et ideo cū hic sit suspensio canonis alij
nō reseruata poterit per ordinariū relaxari. et hoc tenet
Bertrand. reiecta opi. Archi. de qua. s. Si autē esset su-
suspensio perpetua que haberet vim priuationis de qua
no. Vin. de transla. prela. c. ij. tunc non haberet locū ab-
solutio sed necessaria ēēt dispensatio et sequēs collatio.
nec tunc oporteret videri an tale sit crimē in quo episco-
pus possit dispensare et pferre an non. vt primo casu pos-
sit. secundo non. facit quod no. lxxx. di. c. fi. An autem
suspensus ab officio intelligatur suspensus a beneficio.
tractat hic Bertran. et tenet cū Hosti. q. sic in suspensio-
ne canonis. vt no. de re iudica. cū eterni. in. vj. de quo in
cle. cupientes. in glo. nō nouā. j. de penis. **C**l. locatio-
nes. querit de ratioe quare in casu nostro non intelli-
gitur prohibita locatio. Respondet glo. q. est ratio quia
prohibitus alienare vendere et obligare non intelligitur
prohibitus locare nec quod plus est conductorem cre-
ditoribus obligare. ff. de le. ij. l. penul. s. instituimus. fa-
cit. l. non solet. ff. locati. quod est intelligendum de loca-
tione ad modicum tempus. alio secus vt. s. eo. nulli. que
sic debet intelligi. Nec ob. quod no. Accur. in. s. insti-
tuimus preall. vbi videtur dicere idē si ad non modicum
tēpus fiat. quia illud dictū reprobatur ibi per do. Bar.
facit quod habetur in. s. locatiōes. in auē. de alie. et em-
phi. cōtrac. coll. ix. possunt ergo locare prelati ad modi-
cū tēpus. sed an possunt cogi locare certis personis disc-
q. nō. de loca. c. ij. An autē si locauit et moritur durat lo-
catio et respectu successorū. dicendū est vt no. in. c. fi. ne
prelati vices suas fm glo. Et no. bene h. equiparari lo-
cationē ad modicū tēps veditiōi fructuū ad modicū tē-
pus. vñ hic dic. guil. q. locare fruct⁹ et vēdere illos et ad
firmā pcedere sūt synonyma et sapiunt nāz locatiōis vt
no. i. c. via. de loca. Aliud tñ ē ad tēps vēdere fruct⁹. ali-
ud vsufructū q. ad tēpus pōt pstitui. C. de vsufruc. cor-
ruptionē in prin. et l. ambiguitatē. nam venditio fructu-
um equiparatur locationi. sed venditio vsufructus non
est similis locationi. nāz facta venditiōe vsufructus col-
lationū pōt expellere vsufructuariū qd nō pōt facere
simplex emptor fructuū. q. non possidet naturaliter nec
civiliter sicut nec cōductor nec colonus sed vsufructua-
rius sic. ff. de acquiren. posse. l. naturaliter. s. j. ideo dat-
ei interdictū vnde vi. ff. de vi et vi. ar. l. iij. s. hoc interdi-
ctum. nec pōt deijci per mētē rem illaz et c. An autem re-
ctoies ecclesiastici possint tales cōtractus in quibus cō-
stituatur vsufructus facere. dic. q. nō quia est alienatio
partis rei cū vsufructus sit pars dominij. l. iij. ff. de vsu-
fruc. vnde aduertendum q. est reperire contractus plu-
rium specierum. Quidam ē contractus emphiteoticus
et hic est perpetuus. alius locationis simplicis. et hic est

duplex. quia quidam ad non modicum tempus vt vecti-
gal ad. xv. annos vel vltra. Quidā ad tēpus modicum
vt hic et vocatur simplex locatio. insti. loca. s. adeo. s. de
loca. vestra. ff. si ager vect. per totū. et hic cōductor ad
tempus modicū nullum habetius in re nec respectu vri-
lis nec directi dominij nec naturalis nec civilis possessio-
nis sed solum detentionem habet. ff. locati. l. non solum
et ff. de vsucapi. l. j. Illi autem qui habēt ad tempus nō
modicum vel in perpetuum possident et vtile habent do-
minium. de loca. potuit. secundū guil. et c. **Q**uero vl-
terius iuxta predicta secundum eum. **P**one q. vendidi
fructus cuiusdā castri cuidā vel certā quantitatem ge-
neris vel alterius speciei ille emptor erat obligatus pri-
us multis creditoribus. contingit postea q. de illo aren-
damento perdidit vltra dimidiā et etiam vltra fuit dā-
nificatus culpa mea quia non feci venditionem in totū
vel alias non satisfeci venditioni in toto. Ex his querit
primo nunquid saltem in bonis illis ex dicto castro col-
lectis per ipsū emptorem et in suis iam sepositis sim po-
tior alijs creditoribus qui erant tempore priores. Se-
cundo an lex loquēs de deceptione vltra dimidiā su-
fici precij habeat locū in isto casu. tertio an vltra tēpus
arēdationis dicti castri eo quia que sibi promiseram nō
attendo habeat ius. Ad primum dicendum q. credito-
ribus ex ordine est satisfaciendū ex quo certam partē
sibi in bonis non retinuit. et per recollectionem fructuū
ipsi sint effecti colligētes. pro hoc fac. quod no. de deci.
a nobis. Ad secundū dic. q. dicta. l. locū habet in omni-
bus que sūt loco emptiōis. ff. ex quibus causis in pos-
se. l. i. fi. et tales sunt cōtractus locatiōis et pmutationis
ff. de his que in fraudē patro. l. q. aut. s. si quis. qd est ve-
rū nisi sciētē sic contraxerit vt quotidie in instrumen-
tis apponitur. Ad tertū dicendū q. l. possit agere ad
retinendū possessionē naturalem vsq. ad tēpus arēdamē-
ti fm q. pactū est inter eos nō tamē vltra. ff. de loco pu-
blico fru. l. j. s. q. autem. Sed agit cōtra vēditōrē de euic-
tione. de emp. et ven. c. fi. **C**l. vltima. querit qñ dicat
locatio facta ad modicū tēpus vñ veditio fructuū. et sic
quātū tēpus appelletur hic modicum. Glo. recitat opi-
niones et sentire videt q. si hoc psuetudine regionis sit
determinatū id seruet alio sit arbitrariū. q. aliter et aliter
quandoq. arbitratū tempus decēnij longum et tem-
pus minus decēnio modicū. vt no. glo. in additione in
l. fi. ff. si ager vectigalis petatur. alit. l. sed si fideicomis-
sum. s. aristo. ff. de fideicomis. liber. et l. fi. C. de prescrip-
lon. tem. recitat opinionem aliorum dicentium q. modi-
cum tempus dicatur. xxx. dierum. aliorum q. biennium.
aliorum q. quinquēnium. aliorum septēnium. Ad ma-
teriaz facit qd no. de fideius. c. fi. per Jo. an. de cler. pū.
Joānes in. iij. q. sed certe illa iura in suis casibus serua-
ri debent et quo ad suos tractus. fa. quod no. in. l. qui at
ff. ex quibus cau. in posse. eatur. per glo. in simili cūz glo.
concor. guil. dicens q. quantum tempus dicatur modi-
cum relinquatur arbitrio iudicis qui attēdere debet cō-
ditiones terrarum et singulas circūstantias. **Q**uerit
guil. an redditus ecclesie vel beneficij ecclesiastici pos-
sunt laicis benemeritis concedi. dicit q. sic per. c. posses-
siones. s. eo. xij. q. ij. quicunq. suffragio. xvj. q. j. illis. et
de preca. c. finali. Sed an erit idem de decimis ad men-
sam prelati spectantibus. videtur q. non. quia sunt spiri-
tuales. et sic pro labore vel temporali seruitio dari non
possint. de pactis cum pridem. de transacti. c. super eo
de simo. cum essent. dicit guil. q. indigenti ad sustenta-
tionem dari possunt. xiiij. q. j. c. penul. ad fi. non tamē as-
signando eis in titulum sicut assignantur clericis bene-
ficia cum talium nō sint laici capaces. sed de fructibus
potest fieri assignatio ad tempus siue sint clerici siue lai-
ci quibus fieret talis assignatio. de quo p. Inno. de pre-

scrip. causam. Perpetuo autem talis assignatio fructuum fieri nō posset. quia tunc illa spiritualiter esset inutilis ecclesie. xvj. q. vj. c. j. quod procedit in decimis per ecclesiam possessis. secus forte in alijs quas al. nō posset episcopus tollere de manibus laicorum et expedire eas facere in feudū recognosci propter incursum mortis ab intestato vel alios plures casus quibus ad ecclesiam reuerterentur. de loca. potuit. Nūquid autē pōt cōstitui pensio in pecunia alicui clerico sub tali pacto qd illaz dimittere teneatur cū adeptus fuerit cōpetens beneficiuz dic secū dū Guil. qd sic. qz hic nō datur nec promittitur aliquod spirituale pro dicta pensione nec extra. sed ad tempus datur dicta pensio donec superueniret beneficiū ppter cuius adaptionē euanesceat pensio ita qd vnus ingressus alterius operatur egressum. xxij. q. j. cū renūciatur. Sed nūquid aduocatus cui assignata est pensio talis in fructibus decimarū vel aliorū bonorū ecclesiasticorū per coniugē superueniētē perdet eas. dicit Guil. qd non. quia nō fuit assignata in titulū beneficiālez vt dicto. c. possessiones et c. Nūquid autē successor cōstituētis poterit auferre hanc pensionē. dicit Guil. qd non si sibi data fuerit vt benemerito pro beneficio iaz ipso. al. Pau. de preca. c. fi. xij. q. ij. quicunqz. quod dicit procedere dūmodo de seruitio constet. Fatetur tamē qd sola littera cōcessionis nō videtur ad hoc sufficere cū talia sepe exprimantur ad vicissitudinē beneficij collati. ad qd facit qd nō. de proba. quoniā cōtra. Ex predictis patet an habētes redditus decime vel aliorū bonorū ecclesiasticorū pro tēporali seruitio vel labore perdat illā per adaptionē beneficij ecclesiastici. qz veritas est qd nō nisi forte cōcessio eēt facta ad solā sustentationem. vel eēt talis quē nō posset teneri cū beneficio. al. secus licet Hosti. simpliciter dixerit illā perdi per adaptionē beneficij in decre. cū eēt de sim. Sed male vt ex predictis apparet secū dū Guil. Paulus tamē hic simpliciter transit cū dicto ipsius Hostiensis. Ex predictis etiā p3 qd nedū tēporalia sed etiam ipsa perceptio decime licet non ipsum ius pōt concedi et laico in alimonā. facit. x. q. j. c. pen. et nō. Inno. de pscript. cāz et c. querit hic Pau. qd appelleret hic iura ecclesie que hic dicit nō possit ad vitā vel perpetuo alienare. Respondet qd ius colligendi passagium et imponēdi collectā. An autē hec iura et redditus cōputentur inter immobilia et illis adequatur. videtur qd sic quo ad vsucapionē. C. de pscript. lon. tēp. l. fi. et similiter quoad alienationē vt hic. et c. i. in. vj. et ibi apte dixerūt gar. et Jo. an. talia inter immobilia cōputari. s3 contra hoc facit tex. ibi qui ponit illa vt diuersa. et hoc tenet Sandinus. s. qd sint diuersa. dicens qd si statuto cauetur qd oīa bona homicide mobilia et immobilia publicent nō publicabūt iura. ff. de l. iij. vxores. s. concubine. et l. si choruz. s. j. et l. si fundus. et ff. de legatis. ij. l. gaius. vbi legatis bonis nō cedūt noīa. facit. ff. de pec. l. qz tuberonis. s. hoc amplius. vnde tenuit Ja. de arena qd si alicui legent bona mobilia alteri immobilia nulli illorū cedent noīa per. l. qz tuberonis. spe. in titu. de fruc. et itereffe lit. l. j. s. j. ver. queritur. et se. tenet primū. Sed quo ad casuz nostrū vno expresse aliud nō cōprehendit. et sic residet Pau. Steph. etiā tangit de hoc et nil boni dicit. dic vt dixi in dicto. c. ij. s. e. in. vj. et per Bar. ff. de auctoritate tuto. l. pōt. vnde hic non infisto. Quid si cōsuetudo h3 qd solus prelatus sine consensu capituli vel puentus possit ad tēpus vel ad vitā cōcedere. an intelligatur sublatā per hanc cle. dicit Pau. aduertēdū qd si cōsuetudo ē rōnabilis et prescripta non tollitur per hanc decreta. vt in. c. de cōsti. in. vj. Sed an sit rōnabilis pendet ex no. p Inno. et Hosti. de his que fi. a prela. ea noscūt. et de hoc dicitur in cle. se. vbi glo. tāgit quid si fiat concessio pro consueta pensione ad tēpus. dic qd nō h3 locuz cle. que

loquitur de concessione preiudiciali. Si autē daret ultra tēpus cōsuetū bene haberet locū pena per tex. qd hic vniuersaliter dicit quouis modo et c. et sic videtur qd sufficit in alienatione seruare solēnitatē inductā a consuetudine et hoc tenet Hof. et Inno. s. e. nulli. et sic intelligitur secundum eos. xvij. q. iij. in venditiōibus. et idem ibi Hugo. Hosti. contra in. c. dudū. s. e. in. vj. per illā decre. Pau. dicit qd si cōsuetudo est onerosa non valet vt est illa que excludit solēnitatē. alias secus vt est illa que adijcit formā et c. Quid si prelatus intelligo secularis propter inferius dicēda vendit fructus ad non modicū tēpus et statim recipit pecuniā nūquid valet cōtractus sine solēnitatē. videt qd sic cū hoc prohibeat religioso tū et ei concedatur habita licētia prelati vel cōsensu capituli. ergo a cōtrario alijs nō phibet. de presump. nōne. Itē pbat qd hic versatur maior vtilitas statim recipiendo pecuniā qz si partē. ff. fami. hercis. l. plane. d. pigno. ex litteris. Ad hoc qd licet in re immobili seruari debeat solēnitās non tamen in re mobili. s. ne prela. vices suas. c. fi. Sed contra predicta facit quia in re mobili preciosa seruari debet solēnitās. x. q. ij. hoc ius. dicit Pau. qd si vedit ius percipiendi fructus vel possessiones debet seruari solēnitās. Nec ob. decre. qd licet quo ad euitandum penā sufficeret licētia superioris sui vel consensus capituli nō tamen quo ad validandum contractum. vnde quo ad validandum contractum et firmanduz requiritur oīs solēnitās requisita in alienatione. de qua. xij. q. ij. sine exceptione. et ita sentit Inno. vt ecclesia. bene. c. vno in fi. et s. de his que fi. a prela. c. ij. Et aduerte bene qd nō exigitur superioris consensus nisi in defectū conuentus qd requireretur vbi forma eēt seruanda. xvij. q. iij. in venditiōibus. xij. q. ij. abbatibus. facit quod nō. Archi. s. e. dudum. in. vj. vbi tenet qd quo ad monasteriū abbas habet totam dispositionem monasterij sine episcopo. xvij. q. ij. nullā. quod non credit Paulus. Nec obstat. c. nullum. quia ibi loquitur quo ad regulā et pertinentiā ad ipsam non quo ad alia. vel dic vt ibi nō. xvij. q. iij. in venditiōibus. et xij. q. ij. abbatibus. quod dictum est vt supra quando prelatus vendit ius percipiendi fructus vel possessiones. Idem dicit qd conditio fiat per modū cōtractus perpetui. s. e. nulli. et c. ad audientiam. secus si vendantur fructus percipiendi ad quos tradēdos prelatus se obligat. quia tūc videtur sufficere forma huius constitutionis in religioso. In non religioso autem alienante fructus sibi et alijs cōmunes requiritur cōsensu eorum qui ius habeant in fructibus. xij. q. ij. nobis et cōcesso et vulterrane. Si autēz solum tangit suum preiudiciū secus. An autem in preiudiciū superioris possit fieri cōcessio. habes ne prela. vices suas. c. fi. Quid si prelatus vnus monasterij esset procurator alterius et concederet fructum alterius monasterij an incideret in hanc penam. dic qd non. de elec. si compromissarius. in. vj. secundum Pau. certe ille tex. facit in cōtra. si ponderet. Querit Pau. an possessio habita ex alienatione rei ecclesiastice prebeat saltem iustam causam prescribendi. Dicit qd si concessio facta sit ad tēpus clarum est qd non ex quo non datur vt teneatur perpetuo sed ad tempus. Si vero sit facta vt perpetuo teneatur. dicit idem per no. in. c. ij. de his que fi. a prela. contra tamen no. secundum eū. de consue. cum dilectus. et de rescrip. quarta. So. dicit Pau. qd Archi. x. q. iij. cognouimus. dicit qd si titulus est erroneus in iure non dat causam prescribendi. ff. de iuris et fac. igno. l. iij. et l. regula. et ff. de vsu cap. l. vbi lex. et l. nunquāz. secus si non est erroneus in iure. nā dat cāz pscriptiōis. secus si est erroneus in facto. vt si putat ex postfacto qd nō est vel qd possidet latiorē dō cēz qz possideat. ff. de offi. pto. l. barbarius. et C. de sen. et iterlo. om. iij. l. ij. Jo. de lig. dicit qd hoc nō ē verū.

quia tunc non est necessarius titulus quo ad dominiū sed tantū bona fides. de elec. querelā. de cā pos. cum ecclēsia. de inrepatronatus. consultationibus. ideo cōcludit qd vbi recipiat a solo prelato scienter id quod debet recipere ab eo et a capitulo cū sit in culpa nō prescribit. et sic intellige glo. in. c. ij. de his que fi. a pre. sed vbi recipit a prelato credēte euz habere consensum capituli qd presumitur. qz debet interuenire. e. ti. ea nō scitur. et nō. Compo. in preal. decre. cū dilectus. et tūc prestat cāz prescribendi. qz cū titulus verificatus sit secūdu mentez cōtrahētū sufficit. facit qd scripsit Jo. de lig. in. c. dilectus de p. sue. et qd habetur per glo. in. c. apostolice. de dona. vbi bona glo. quā semper allegat do. An. An autē requiratur qd consensus interueniat tēpore cōtractus. an vero sufficiat qd subsequatur. Tractat hic Steph. et nil boni dicit. dic vt in. c. ij. s. de his que fi. a prela. et in. c. dudū s. eodem in. vj.

¶ Vna ecclesia alteri.

Due sunt partes sicut duo sunt dicta. secūdu ibi: qd si. ¶ Mo. primo qd ecclesia pōt vniri neduz alteri ecclesie sed et dignitati vel prebende. ¶ Itē no. qd pōt ecclesia donari loco religioso. ¶ Mo. qualis hec solēntas requiritur et sufficiat in dicta donatione vel vnione. quia sufficit et requiritur illā fieri per episcopū consentiēte suo capitulo. et sic non sufficit requirere consiliū hoc casu. ¶ Itē nota qd talis donatio vel vnio pōt fieri etiā irrequisito rectore ecclesie et etiā ea vacāte nullo interiz defensore creato. et sic nota casum in quo licitum est aliquid attrētare sede vacante. ¶ Mo. qd episcopus nō potest ecclesiam vnire mēse sue vel capituli sui et interueniente cōsensu capituli. Et sic no. qd in facto proprio quis non pōt auctorizare vel consensum prestare quod nō. qz ppter hoc sepe alle. cle. Et no. qd nō valet cōsuetudo in cōtrariū. et sic nota casum in quo reprobatu p̄suetudo. ¶ Glo. alteri ecclesie. querit quid si ecclesia vnus dioceſis vnitur ecclesie alterius dioceſis an per talē vnionē perdat doceſanus ecclesie vnite iura que in illa habet. et dicit qd nō. qz intelligit facta saluo iure dioceſani. alle. de reli. do. c. ij. et de priuile. c. pastoralis et c. ¶ Glo. prebēde qrit an lra pcedat si p̄bēda cui vnif ecclia sit p̄bēda ecclēsie cathedralis. Rndet qd sic p decre. extirpade. s. q. vero. et c. exposuisti. Nec ob. ver. qd si episcopus. qz ibi loquitur qn vnif mēse capituli. hic qn singlari prebēde vnus canonici. qd aut est singulorū nō ē vnuerſitatis xij. q. ij. qui manumittitur. Idē dicit Pau. si prebenda vnif dignitati in eadē ecclesia. qz nec aliquid tunc vnif mēse capituli vel capitulo. facit. s. de preben. si iuxta. et de cōsuetudine. c. j. in. vj. et de prebēdis. cū in ecclesia. e. li. et c. ¶ Glo. episcopū. querit an fieri posset hec vnio per abbatē cui ecclesia ē subiecta vna cū consensu sui cōuētus saltē si sit pleno iure subiecta. Glo. respondet qd non. alle. dictū Inno. et Hosti. de excef. pla. c. sicut vnire. vbi dicūt qd vnire vnā ecclesiam alteri vel subijcere vel diuidere ē episcopale per preal. decre. sicut alle. et de consuetudine cū dilectus. pro hoc facit hec decre. a contrario sensu. et in. c. primo. et quod ibi nō. et c. An aut talis potestas vniedi et subijciēdi vnā ecclesiam alteri possit p̄scribi per inferiorē epō. remittit gl. ad nō. j. de sta. mona. ne i agro. s. ad hec. et ibi tenet qd sic intercedēte tī. saltē circa prioratus simplices et nō manuales nō habētes curā cū hoc poti⁹ sit dignitatis episcopalis q̄ ordinis iuxta nō. de excef. prel. accedētibus. et sic ē prescriptibile vt ibi. ergo hoc de reseruatis epō sicut et prestare cōsensum alie nationibus. xij. q. ij. abbatibus. xvij. q. iij. in veditiōibus et nō. Archi. xvij. q. j. sint duo. et c. cū tēporis. de preben. cū singula. in. vj. Idē Jo. xij. q. ij. epō. in prin. vltimē gl. et Ber. s. qd metus cā. cū dilectus. et Host. in. d. c. sic vnif

re. pōt tamē prescribi hec ptās per inferiorē epō vt p̄dixi. Steph. hoc dubiū plene hic tangit referendo opinionones. quarū vna est qd sic per prealle. c. accedētibus. Alia qd nō per. c. cōtra morē. c. d. xij. di. illud. Tertia ē Archi. in. c. cū singula. de preben. in. vj. qui p̄cordat opinionones vt prima locū habeat in prioribus simplicib⁹ curā animarū non habētibus cū illi amoueātur ad libitūz alle. ff. de le. ij. l. gaius. cū similibus. sed dicit Steph. qd illa iura parū faciūt. qz loquūtur in p̄phanis in quibus circūscripta qualibet cōsuetudine hec possint. vnde dicit qd credit qd nulla consuetudine hoc posset induci qd inferior prelatus ab epō possit ecclesias vnire. qz hoc est episcopale. Mā de iure cōi quelibet ecclesia debet habere propriū sacerdotē. de prebēdis cūz nō ignores. nisi in casibus spālibus et tūc fit dispēſatiue. dispensatio autēz p̄dicta permittit tū epō. xvj. q. j. sicut. ipse enim ē p̄ordinator in cūctis. xvj. di. perlectis. Itē qz quelibet parochia ē regenda ex iussione epī. x. q. j. regenda. ix. q. iij. c. ij. et c. vnaqueqz. In inferioribus aut hoc nō videt cōcessum. et sic videt prohibitu. ar. de tēpo. ordi. dilectus. et sic per cōsequēs alter ab epō vsurpare non debet. j. q. j. decet. facit dicta cle. ne in agro. s. ad hec. et qd in simili nō. de institutione auctorizabili in. c. cū satis. de offi. archi. nec ob qd in prioratibus simplicibus hēt potestates admonēdi qz in illis ideo habet potestatem. qz hoc iura eis cōcedūt. Et tutius videtur tenere glo. per nō. in dicto. c. accedētibus. et eam tenet hic Guil. ¶ Glo. cōsentiēte op. qd sufficere debet requirere consiliū capituli vnde op. de nō. per Hosti. de his que fiunt a pre. nouit. vbi aperte dicit Hosti. episcopum sine consensu capituli posse ecclesiam donare loco egentī ad sustentationēz ministroz. Pro quo facit decre. consultationibus. de dona. Itē qz episcopus prouidēdo agentibus facit qd debet cū in hoc suū teneatur officiū exercere. xij. q. j. p̄cepimus. et c. se. x. q. j. regēda cū similib⁹. et sic nulla pōt esse contradictio. et per consequēs non videtur necessarium qd capitulū cōsentiat quāmo qd nec requiratur cōsiliū licet id sit tutū secūdu eū. So. glo. qd ibi ponitur opi. Hosti. que hic corrigitur et reprobatu. quia neduz qd debeat interuenire consiliū capituli. immo et consensus. et sic debet etiāz intelligi. c. sicut vnire. de excef. pla. et de priuile. tuarum in prin. Nec ob. contraria. qz l3 debeat subuenire egentibus: debito tamē modo id facere debet. vel illud intelligitur de rebus alijs. puta de reddi tibus suis et c. Sed an episcopus possit sine consensu capituli conferre vnāz ecclesiam alteri ad edificationem. Hosti. in. c. ea nō scitur. de his que fiunt a prelato tenet qd sic si hoc pretendit ex consuetudine prescripta. Nec ob. iura que possunt in contrariū allegari vt in. c. tua. e. ti. cum similibus. quia ibi intelligitur de iure cōmuni. scus quando episcopus hoc p̄tēdit de iure speciali: puta ex indulgentia vel prescriptiōe. Fatebatur tamen qd consiliū capituli hoc facere posset. non tamē poterat prescribere. hoc dicit procedere in concessiōe que fit cū causa. secus dicit de illa que voluntarie et sine causa fieret ecclesie habenti congruam sustentationem. alle. i ar. j. q. ij. pastor. et similiter secus dicit in concessiōe que fieret laico. quia in illa non potest prescribi consiliū nec consensus. Et glo. hic tenet contrariū per hanc cle. in fine. referendo tex. etiam ad primum casum. vnde cōcludit qd in alienatione fienda etiam in casu licito nō potest episcopus prescribere consensum capituli. alle. nō. per se. de dona. pastoral. in fine. Nec ob. decre. ij. de cōsue. in. vj. qz ibi loqutur in alijs actibus q̄ alienationibus fiendis. de rebus ecclē. Idē Pau. s. c. pxi. per. c. cū cā de re iudi. et per hoc. c. nec ob. decre. cum apostolica. de his que fiunt a pla. qz ibi agit de reuocando ad ecclesiam quod sit facilius hic de re alienata a domino ecclesie.

Glo. rector op. q. imo vocari debeat rector et eius cōsensus hēri vt in clemen. j. §. ad hec. j. de sta. mo. Soluit gl. rector ecclesie que donatur vel vnitur non debet vocari. et ita loquitur hic. sed prelatus cui ecclesia ista subesset bene debet vocari. rō q. de eius preiudicio agitur vt in contrario. secus respectu ipsius rectoris ecclesie. q. de eius nullo vel modico preiudicio videtur agi vt apparet ex. j. dicēdis. Idē Paulus predicta dicit Lopus vera quando ecclesia que alteri vnitur et subijcitur non est collegiata. si aut sit collegiata tunc dicit q. requirit cōsensus capituli. cuius ius lederetur quod habet in eligendo prelātū quod non pōt auferri ab inuito. xvj. q. fi. monasteriū. et c. rōnis. Idē Pau. et c. Glo. vocatus querit quare non vocatur rector ecclesie in hac vnione. Respondet quia de ipsius preiudicio non agitur. Itaz talis vnio debet fieri sine preiudicio rectoris. de dona. consultationibus. et ideo eius nō interest q. vocetur ex quo de eius preiudicio nō agitur: q. solum vocatio fieri debet illorū quorū interest. de ma. et obedi. inter quattuor. et per hoc patet q. Inno. in. c. vt nostrum vt eccle. benefici. in quātū dicit q. dignitas instituta nō pōt diminui illo irrequisito cuius erat et sine cause cognitione nō bene intellexit si dixit de diminutione que fit vniēdo illam alteri. et similiter per predicta apparet q. non bene dixit Hosti. in. c. sicut vnire. de excef. prela. vbi dicebat q. episcopus non poterit vnire ecclesias sine collaudatiōe vlt. consensu ambarū. alle. c. j. e. ti. de his que fiunt a pla. c. j. Nam hoc est contra hūc tex. Nec obstat contraria q. in alijs casibus loquūtur. p. hoc ēt reprobat op. Arch. in. c. dudū. §. e. in. vj. vbi tenebat op. Inno. de qua pri. dixi. facit qd no. x. di. c. j. pro hoc ēt facit de his que fiūt a prela. c. tua. et c. pastoralis. secundū Ahathe. Glo. vacabit op. q. sede vacante non possit hec vnio fieri vt in. c. j. ne se. va. vbi patet q. papa non voluit ibi dissolvere vnionē sede vacante. ergo eodē modo nō debet posse fieri cum contrariorū debeat esse eadem disciplina xxij. di. hospitaliū. Sol. dicit gl. Inno. in decre. vt nostrum. vt ecclesia. benefici. tenebat quod hic est decisus. s. q. hec vnio possit fieri sede vacante sicut et dignitas vacans supprimi de consti. cum accessissent. et sic per hanc cle. approbatur predicta opi. nec obstat cōtrariū. q. loquitur in sedibus episcopalibus in quibus maius vertitur periculū hic in inferioribus ecclesijs quarū episcopus est defensor vacante sede. de succes. ab intestato. c. fi. et agit nōie talis ecclesie vt ibi. s. ecclesia episcopali vacante non est qui agat nomine eius nisi sit datus visitator. §. de elec. is cui. in. vi. vij. q. j. quia frater. vnde dixit Inno. in. c. j. ne se. vacan. illū titulū non habere locū in ecclesijs inferioribus. sed male dicit in hoc vt probatur §. e. dudū. in. vj. vt ibi no. secundū Hosti. vel secundo dicit glo. potest dici q. in dicto. c. j. non fuerat ratio finalis nec pncipalis q. nō fuerit facta vnio quia sedes tūc vacaret. sed ne papa possit de subita mutatione notari. et sic de variatione et inconstantia contra cle. cuz illusio de renun. et ne posset notari q. fecisset primam vnionem potius contemplatione persone q. ob vtilitatem ecclesiarum. et ideo si solum ibi allegari potuisset vacatio sedis non fuisset impedita vnio vt hic. et probatur etiaz in episcopalibus vnionem sede vacante posse fieri in. c. et temporis. xvj. q. j. quinimo. melius tūc videtur posse fieri q. sede non vacante vt dixit Inno. in dicto. c. vt nostrū et in. c. j. ne se. va. ar. dicti. c. vt nostrū in fi. et de prebē. vacante. et hoc tenet hic Pau. approbans secundam solutionem dictam ad dictum. c. j. ne se. va. per prealle. §. facit quod no. x. di. c. j. et xij. q. ij. in. c. si episcopus. Vel dici pōt tertio secundum zenze. q. aliud in vnione fienda aliud in ipsa dissoluenda. quia cum iam facta sit ex causa sine qua fieri non debet in illa dissoluenda expedit ec

clesie habere defensorem qui vnionem defendat et dissolutionem impediatur. q. agitur de dissolutione iuris iam quesiti. sed in vnione fienda ex causa nullum fit preiudicium ecclesie vacanti. immo necessitati et nullitati eius subuenitur. Sed an in vnione fienda requiratur consensus patroni. dic q. sic secundū Pau. ar. cle. ne in agro §. ad hec. de sta. mo. et no. Hosti. in sūma de his que fiūt a prela. §. j. ver. sed nec aliquid. facit. xvj. q. vij. filijs. et in c. monasteriū. et de offi. archi. ad hoc fine. Interest enī patroni ne ecclesia vergat in deteriore exitū. et quia perderet ius presentandi et spem alimentorum quā facilius habuisset priusq. hunc quādo ecclesia trāsiret ad incognitos. et idem de iure processiois. Itaz licet ad talia iura teneatur prelatus cui sit vnio nōie ecclesie vnite non tamē sic facilius exhibebit. hec procedunt etiam quando ecclesia est collegiata. quia licet in illa patronus habeat minus ius. tamē q. perderet honorē qui sibi adhibetur dū petitur eius consensus in electione celebranda ideo nō pōt fieri vnio eo irrequisito secundū Pau. et Gl. defensor op. q. imo sit dandus defensor ecclesie vacanti cuius cōsensus requiratur vt in. c. dudū. §. e. in. vi. Sol. glo. q. ibi loquit quādo res ecclesie vacantis puta decima ex causa donatur dignitati. hic autem quādo ecclesia vnitur alteri ecclesie. Sed tunc ob. quia si id quod ē minus non potest fieri sede vacante non creato defensore vt est dare re particularē ecclesie. ergo multo min⁹ debebit licere quod est plus. s. totam ecclesiam cuz suis rebus alteri subijcere. vt i regula cui licet. de regu. iuris in. vj. a contrario de senten. excō. cum illorū. Soluit gl. q. hoc est speciale in casu isto sicut alibi in simili in. c. ne mo deinceps. de elec. in. vj. et in. c. cuz dilectus in. iij. gl. de cōsue. et de trās. prela. c. fi. Et si dicatur que ē rō specialitatis q. quis pōt totū et nō partem contra id quod habetur de offi. dele. pastoralis in prin. et ff. de rei vēdi. l. que de tota. Respondet gl. post Hosti. q. est ratio q. ideo permittitur in totū conferre. q. per id cultus diuinus augetur sustentantur pauperes quod iura volunt. de cōsti. ex parte. facit de preben. exposuisti. Itē permittitur etiam dignitas vacans in totum tolli si forte onerosa ecclesie vel forte superflua. ar. c. cuz episcopi. lxxij. di. sed diminutio vel detractio rerū ecclesie vel dignitatis est a iure prohibita. vt in. c. vno. in fi. vt eccle. bene. ni si forte fieret ex causa vt in dicto. c. vno in fi. et §. eo. dudū. in. vj. merito sic non facilius fieri pōt. vnde reputat ad maius eo respectu q. plus illi resistit q. totali subiectioni licet in se videat minus. facit quod no. in. d. c. vltimo. de transla. pla. Guil. hic breuius et clarius dicit q. ratio diuersitatis est. q. si tota ecclesia alienat nulla fit sectio bonorū nec fit preiudicium rectori si quē habet. secus vbi pars alienatur. ideo id fieri non pōt nisi cum solēitate de qua. §. e. c. i. in. vj. facit secundū Pau. ij. q. vij. qui se scit. et quod no. Vin. Bos. et Ber. §. e. possessiones. Nec ob. qd no. xij. q. ij. episcopus in fi. vltime gl. q. id intelligitur dictū allegando vt ibi no. archi. secundum Pau. habuistis vnā solutionem ad. c. dudum. Ita. hic aliter soluit. s. q. licet ibi causa fuisset iusta nō tamen fuit vera. secus si fuisset vera et probata. quia valuisse cōcessio illius decime etiā vacante ecclesia. q. ex iusta causa consentiente capitulo suo pōt episcopus vnā ecclesiā alteri vnire et religioso loco etiā inuitis clericis rectoribus et vacatibus ecclesijs et similiter res eius. de reli. domi. cōstitutus. et sic debet hoc. c. intelligi. s. quando episcopus cū capitulo ex iusta causa facit hāc vnionem. Itē hec solutio est contra dictum. c. j. vbi ex pluribus causis reprobat illa cōcessio. et inter ceteras causas ideo reprobat. s. quia facta sede vacante. stat ergo conclusio q. ecclesiam vacantē pōt alteri loco subijcere episcopus cū capitulo. ad hoc alle. gl. qd no. Inno. de elec.

de elec. significasti. et ibi nō. super glo. per Jo. an. ubi nō
ta. q. ep̄s et capitulum potuerunt aliquid statuere sup
beneficio vacante et electus tenebit illud seruare. alle. de
cre. vt nostruz. vt ecclesia. beneficia. qd est intelligendū
vt ibi nō. Hosti. qñ ex causa fit statutū et parat tpale pre
iudiciū. secus si ppetuū. qz perpetuū preiudiciū nō pos
set inferre circa diminutiones fructuū. lz posset ex toto
dignitatē tollere vel eam subicere loco religioso. de do
na. cōsultationibus. ad hoc fm J̄dau. qz per vnionē nō
paratur ecclesie preiudiciū vt est dictū. imo potius eius
defectus suppletur. x. q. iij. vnio. xvij. q. ij. et tēporis. et si
militer si donatur ecclesia loco religioso defectus mini
stroꝝ repletur per religiosos vel eis p̄sentantibus vel
instituentibus per alios. ideo pōt id fieri. hoc etiam ma
xime operat̄ fauor religionis. et similiter si dētur preben
de vel dignitati vel collegio qd potest fieri etiā fm J̄do
sti. in. c. cōsultationibus. de dona. hoc operat̄ fauor ma
ioris ecclesie. de preben. exposuisti. fm J̄dau. Sed p̄tra
hoc facit hec decre. que solū loquitur qñ loco religioso
fit donatio. zenze. vero hic dicit qz hic loquitur qñ eccle
sie donatur. Si autem voluit dare qnquagesimaz vel cē
tesimam loco religioso fm formam decre. apostolice. de
dona. illaz pōt dare sine capitulo. de his que fiunt a pre
la. pastoralis. et d. c. apostolice. de quo dicendum vt ibi.
C̄blo. q. si episcopus. op. de no. in. c. vt nostrum. vt ec
cle. benefi. per J̄nno. ubi dicit qz ep̄s cuꝝ auctoritate ca
pituli sui potest ecclesiam in suos vsus conuertere. Sol
uit glo. q. illa est opi. J̄nno. que hic reprobat̄ et alioꝝ
opi. tenentium cōtrarium approbat̄. facit quod habe
tur. xvij. q. iij. questi. et quod ibi nō. in. s. p̄ce. per Joā.
et de dona. pastoralis. C̄blo. mense. querit rationē hu
ius littere quare episcopus non potest mense sue vel sui
capituli vnire ecclesiam. Respondet glo. post Joā. in. s.
etiā si episcopus. xvij. q. iij. q. ratio est quia episcopus
vel capitulum non potest auctorizare in facto proprio si
cut nec iconomus nec tutor. x. q. ij. hoc ius. in. fi. l. j. ff. de
aucto. tu. et de insti. c. fi. de iure patro. per tuas. de bap. de
bitum. facit quod nō. de cen. prohibemus. super glo. ij.
post J̄nno. et quod nō. Spe. de his que fiunt a prela. in
fi. Per predicta dicit glo. q. si mēse cōmuni capituli et
episcopi vellet episcopus cum capitulo ecclesiam vnire
multo fortius non potest cum vterqz auctorizaret in fa
cto proprio. quod non est in casu cle. ubi solus vnus ip
soꝝ auctorizaret in facto proprio. et tamen prohibetur.
per predicta dicit glo. q. laicus habens decimam infeu
datam ab antiquo ab aliqua ecclesia non potest illā do
nare episcopo ipso cōsentiente. quia sic esset episcopus
auctor in facto proprio. secus si illaz vellet donare capi
tulo auctoritate episcopi. qz posset. Nec ob. hec cle. qz
loquitur in actu in quo non sufficit auctoritas episcopi.
sed requiritur cōsensus capituli vt hic et. s. de his que fi
a pla. tua. et de do. pastoralis. ideo si tūc debet applicari
capitulo capitulū auctorizaret in facto proprio. secus
in casu proposito ubi sufficit auctoritas episcopi sine ca
pituli cōsensu. vt pbat̄ in decre. cū apostolica. de his q. fi.
a prela. et hoc tenet Hosti. in summa de deci. s. verū. ver.
xij. in fine. Predicta inducit glo. pro et contra ad nō. p
Hosti. de cōsti. cū accessissent. ubi tenet qz dignitas non
confirmata per papam potest tolli de ecclesia cathedra
li per capitulum ipsius ecclesie episcopo auctorizante si
bona episcopi et capituli sunt diuisa. Si autē essent cō
munia bona episcopo et capitulo: tunc secus ne q̄s con
tingat qz episcopus reperiatur auctorizare in facto pro
prio. Cuius autem consensus tunc erit regendus. dicit
Hosti. qz archiepiscopi vel pape. alleg. de iure patrona.
nullus. et sic sentit archiepiscopi cōsensum sufficere. Idē
dicit Guil. C̄blo. in hoc tenet contrarium per nō. de of
fi. ordi. pastoralis. Cum enim iste casus non sit de p̄mis

sis archiepiscopo vt patet ex ibi nō. merito ad ipsum re
curri non poterit: sed ad papam necessario erit recurrē
dum. et sic residet glo. Sed aduertere sentit duo Hosti. s.
qz si bona capituli sunt diuisa possit tolli dignitas de ec
clesia. Secundo qz secus si sunt communia capitulo et
episcopo ita qz habeant mensam cōmunez. J̄do hoc se
cundo dicto bene facit hec cle. sed pro primo non facit:
immo facit contra. Nam tunc cum capitulum videatur
auctorizare in facto proprio nō debet posse id fieri. et ideo
videtur dicendum qz si bona dignitatis supprimē de ap
plicari debent capitulo vel episcopo id fieri nō possit in
distincte: siue episcopus et capitulum habeant bona cō
munia siue diuisa. Si vero debēt applicari fabrice eccle
sie vel alteri vsui seu ad aliam vtilitatē ecclesie: et tūc po
terit supprimi siue bona capituli sint diuisa siue commu
nia. facit quod nō. de rescrip. si propter. in nouel. in. vj. in
tex. et super gl. Juxta predicta queritur quare prelatus
cognoscit de causa ecclesie et de iniuria ibi irrogata. de
maledi. c. j. et. s. de fo. cōpe. cle. q̄uis. et ibi nō. xxiij. q. iij.
si is qui. cum cognitio cause non procedat sine auctori
tate: et sic nō debeat posse fieri. ar. huius cle. et superius
dictoꝝ. dicit hic J̄dau. qz hic loquitur in contractu nō
autem in iurisdictione lz potestas efficiens causetur a iu
risdictione simpliciter voluntaria vel contentiosa. ratio
qz illa est iuris dispositio et executio: ideo ibi non adest
suspicio affectionis proprie vtilitatis augmentande. qz
tunc de iure cognoscit et pronūciat et si grauat nō deest
remedium appellandi. Sed in contractu predicta ces
sant et adest ibi suspicio affectiōis vtilitatis proprie aug
mentande. Verū qz ante hanc cle. poterat dubitari de
predicta ratione. ideo forte hac consideratiōe dixit hic
decernimus et non declaramus. et sic videtur qz nō com
prehendat preterita. vt habetur in simili de postu. prela.
c. vno. in. vj. tamen contrarium est verum vt. j. dicitur.
fm J̄dau. Querit Guil. quid si vasallus episcopi in
bonis spectantibus ad mensam episcopi velit illa bona
donare episcopo et episcopus auctorizare intelligo cuꝝ
consensu capituli recepta pecunia ecclesie et sic transfer
re in capitulum ius directi dominiij quod spectat ad epi
scopum an possit. et videtur qz sic etiam sine decreto ar
chiepiscopi: qz sic non videtur alienatio cū capitulum et
episcopus sit vnum corpus. de his que fiunt a prela. no
uit. vij. q. j. scire. ff. de lega. ij. l. cum pater. s. quidem. In
contrarium facit qz nullus in re sua potest auctorizare.
vt hic patet cum concor. Hosti. de his que fiunt a prela.
nouit. tenet qz hoc casu necessaria est auctoritas et decre
tum archiepiscopi vel pape. et sic residet. certe videtur
qz auctoritas pape sit requirenda per ea que dixit glo.
s. et per nō. de offi. ordi. pastoralis. C̄blo. ipsi. querit qz
dicatur habere curaz ecclesie seu capelle curate que do
natur capitulo: an vicarius qui illi debet seruire an capi
tulum. Glo. remittit ad nō. in. c. exposuisti. super glo. iij.
de preben. et eo. ti. cum non ignores. in prin. dic qz curaz
supra populum habebit vicarius saltem respectu exerci
tij. sed supra vicarium habet capitulum. dic vt ibi. Dein
de glo. in ver. et nō. op. de hoc respondeo ad precedēs.
soluit qz ecclesia potest vniri prebende etiaz maioris ec
clesie vt ibi: sed non capitulo vt hic. Ratio diuersitatis
est: quia quando fit vnio prebende vnus canonici non
dicitur capitulū auctorizare in facto proprio cum factū
vniuersitatis non sit singuloꝝ nec econtra. xij. q. ij. qui
manumittitur. C̄blo. ecclesiam. querit an quod hic di
citur qz episcopus non potest donare ecclesiam mense ca
pituli procedat etiam si velit episcopus donare ea que
sunt de mensa propria saltem quando episcopus abun
dat et capitulum indiget. Hosti. in decre. nouit. de his
que fi. a prela. dixit qz tunc valet donatio. facit quod di
xi. s. cum glo. in verbo consentiente. C̄blo. autem. hic

dicat qd hoc debuisset hic declarari et aliter non declarat videtur qd idem sit quod dicitur hic quando ecclesia donatur scilicet qd non teneat donatio. qd stat eadem ratio scilicet ne quis auctorizet in facto proprio. pro Hostie. tamen facit: qd non videtur censenda alienatio ex quo in extraneum non fit alienatio. ar. eius quod habetur in. l. imperator. §. si. ff. de le. ij. et quod no. Inno. in decre. que situm. de re. permuta. An autem opi. Hostie. tenendo possit dictam alienationem facere non obstante iuramento de non alienando. dic qd sic. per prealle. rationem. s. qd non dicitur alienari qd in domino ecclesie retinet. d. l. impator. §. si. cu. se. et l. vnu ex familia. ff. de leg. ij. dicebat tamen tutius esse qd fieret de auctoritate superioris. alle. insti. de aucto. tu. in fi. et propter hoc videtur qd tutius sit tenere qd adhibeat auctoritas superioris etiam non prestito iuramento. et hoc tenet aperte hic zenze. s. qd non possit episcopus donare de bonis mensie sue capitulo etiam indigenti per hanc cle. nisi intercedat auctoritas superioris. l. Hostie. notaue rit contrarium in. d. c. nouit. Glo. decernimus. querit an hec constitutio in ver. qd si. comprehendat uniones factas ante hanc cle. videt qd sic. qd ratio istius constitutionis est antiqua. vt apparet ex supradictis. Contrarium tenet gl. sub dubio forte mouet: qd constitutio videt noui iuris promulgatoria. qd dicit decernimus. non autem dicit declaramus. Ideo l. ratio eius esset antiqua. tamen non videt voluisse auctor preterita comprehendere. sicut in simili contingit in decre. vnica. de postu. prela. in. vj. Contra hoc tamen facit fm glo. ista littera in fi. que damnat consuetudinem. Consuetudo autem non respicit factum preteritum. ergo nec constitutio videtur comprehendere preterita et illa respicere. et sic residet glosa aliter non declarando. Paulus hic dicit qd illa ratio non obstat: quia hic damnat effectum consuetudinis preterite circa futura et inducenda de nouo. non autem damnat consuetudinem circa preterita. et idem Lap. et sic videtur residere cum glo. qd non respiciat preterita. Idem zenze. dicit qd hec constitutio est noui iuris promulgatoria. et concernit non factas uniones. vt i. c. ij. Mouetur qd tex. hic videtur verbo futuri temporis in ver. qd si. dicit enim duxerit et c. Item qd dicit decernimus et non declaramus. Item qd iniquum esset qd preterite uniones dissoluerentur que habuerant opinionem doc. vt pote Hostie. de quo dixi. s. cum talis opinio excusat a pena iuris. quia excusat a condemnatione expensarum. vt no. De. de sanlo. de ap. vt debitus. allegat. l. qui solidum. §. etiam. ff. de leg. ij. Nec ob. fm euz qd hic reprobat consuetudo quia debet intelligi reprobata in tempore futuro. Item non ob. qd ratio sit antiqua: quia non debet per hoc inferri qd factum legitime ex communi opi. deberet retractari. vt in. c. vno. de postu. prela. fm zenze. Ex predictis apparet qd damnata consuetudine non intelligitur danata consuetudo preterita nisi circa futura. Futura autem consuetudo bene intelligitur damnata. et sic hoc no. bene qd damnata simpliciter consuetudine etiam futura intelligitur damnata. vt vult hic Pau. zenze. et La. l. glo. fm aliquos sentiat contrarium de elec. statutum. de intellectu tamen illius glo. dic vt ibi. Glo. vltima ponderat litteram que vniuersaliter loquitur per quod concludit qd etiam consuetudo tanti temporis cuius initij memoria non existit hic intelligitur damnata. nec mirum qd videtur quodammodo contra substantiam actus sicut et consuetudo qd de eodem modo ad eundem appellatur de consue. c. ij. in. vj. Ultimo inducit iste tex. ad questionem an de seculari ecclesia possit fieri regularis inuitis clericis. Aliqui dicunt qd sic. per hunc tex. in prima parte. alleg. etiam no. xij. q. ij. si quis episcopus. contrano. Ber. et Inno. s. eo. c. possessiones. zenze. hic dicit qd hec decre. modicum facit pro opinione prima quia qd iste rector non vocetur ideo euenit: quia ad vita

suam ecclesia ei non auferetur. de dona. consultationibus. et sic non fieret illi preiudicium. secus in questione posita. facit quod. s. dixi in glo. in verbo rector.

De rerum permutatione. Rubrica.

De concessione iuris.

d Premissa ratione decidit casum dubium ibi si beneficia. Nota qd aliquid agere ex concessione iuris non debet illud maxime circa spiritualia. unde dicit cano qd ius nemini debet iniungere laqueum. xxvij. q. j. de viduis. facit. l. j. et ij. C. de his qui ve. eta. impe. Mo. qd collatio beneficiorum resignatorum ex causa permutationis alteri facta qd ipsis resignantibus est ipso iure nulla. Ex quo no. qd quando debet fieri permutatio oportet beneficia permutando designari et renunciari in manibus superioris. Nota beneficium iuris nemini auferendum fm Guil. alleg. de secun. nup. c. si. quod etiam dicit qd cum concessio est proprio motu concessa et corpore iuris clausa latissime est interpretanda. l. si. C. de costi. pinci. secus in iure privato ad instantiam alterius. de preben. quis. j. in. vj. Glo. secunda querit quid si fieret permutatio in fraude expectantium an procederet cle. Respondet et bene qd non. ar. sumpto a contrario littere. nam hic loquitur quando permutantes videntur concessioe iuris. sed dicto casu non videntur illa cum id fieri non debeat. de renun. c. ij. in. vj. et de re. permuta. c. vno. eo. li. Glo. beneficia. querit quid si permutterentur hospitalia eo casu quo possunt permutteri. vt qd concedunt in titulum seu in beneficium qd est in casibus qui habentur. j. de re. do. qd contingit. §. vt autem. an pcederet cle. Respondet glo. qd sic. Ad hoc qd eadem est ratio. ergo idem ius. secus si non concederetur in titulum quia talia non possent cum beneficiis permutteri: qd beneficiorum ad inuicem debet fieri permutatio non hospitalis non collati in titulum cum beneficio qd habetur in titulum. Ideo tenet Sede. de senis. et colle. vt hic refert Jo. delig. Glo. ex causa. querit an possit exprimi in resignatione qd illa fiat ex causa permutationis. Respondet qd sic per hanc cle. Fatetur tamen qd non exprimat si tamen id constat ex coniecturis vel ex precedentibus gestis vel dictis qd idem erit ac si esset expressum. Idem tenet hic Guil. s. qd causa permutationis potest exprimi in resignatione alle. de preben. si motu proprio. in. vj. et hoc ideo qd ius hoc permittit. vt. s. e. c. vno. in. vj. et hoc dicit procedere de equitate scripta que preualet rigori ex quo scripta est C. de iudi. placuit. de rigore autem resignatio debet esse libera et nulla debet esse adiectio. j. q. ij. qd pio. de offi. deleg. ex parte. unde plene vacat beneficia per permutationem si tamen non exprimat dicta causa in actu seu in limine resignationis. tenet similiter cum glo. idem dicendum. s. qd satis est costare qd fiat ex causa predicta per bona argumenta. Nam non est verisimile qd sine causa resignet quis beneficium suum. de presump. qd verisimile et c. Glo. volentibus. ponderat litteram que vult permutationem fieri inter volentes. per qua arguit qd tractatus de permutando potest inter partes precedere permutationem. contra qd op. per. c. questum. de re. pmuta. Solutum qd ibi non loquitur de tractatu de permutando sed de ipsa permutatione que non debet expediri per partes sed ex mero officio iudicis. vt. d. c. questum. et ibi idem no. Pau. alleg. ad predicta. s. eo. cum vniuersorum. et c. vnicum. in. vj. et qd officium et auctoritas superioris purgat omne vicium. l. furti. §. qui iussu. ff. de his qui no. infra. Predicta vera in quantum est dictum qd permutatio debet fieri per superiorem ex officio. et sine eius auctoritate fieri non potest. Pau. dicit procedere qd essent duae uerse dignitates vel qd essent prebende diuersarum

fiarum vel etiā vnius ecclesie si vna habet onus annexū iuxta decre. significatū de prebendis. alia non. secus si essent prebende vnius ecclesie paris et vniuersalis conditionis sed sola esset diuersitas temporalium. quia tūc posset vnus canonicus cum alio canonico eiusdem ecclesie permutare sine auctoritate superioris. et sicut vnum temporale cū alio temporali. nam aliud est canonica aliud est prebenda. de prebendis relatum. eo. ti. dilecto. et de consuet. cum. **Ab.** Ita notauit Inno. in. c. quesitū. s. eo. **Hostien.** ibi dicit quod tutius est quod fiat cū auctoritate superioris cuius prebenda sit de annexis iuri spirituali. de annexis autem idem est iudicium. de iudi. quanto. pro quo facit **fm** **Idau.** hec cle. que generaliter loquitur. et sic residet et sic videtur sentire quod sine auctoritate superioris non potest fieri commutatio canonicatus sic nec prebendarum etiam eiusdem ecclesie. et hoc videtur tutius ne detur materia fraudes aliquas committendi vel simonias. et ante factum hoc est tenendum: tamen post factum satis forte procederet opinio Inno. argumento notatorum in simili de elec. nihil est super glo. j. Jo. de lig. hic dicit omnino necessarium nedum honestū quod fiat auctoritate superioris. **Ab.** uetur: quia in permutatione necessaria est collatio noua. s. eo. c. vnico. in. vj. **Idem** cū prebende sint annexæ iuribus canonicalibus sicut ius canonicale non potest de vno in alium transferri sine superioris auctoritate sic nec prebenda alias separaretur et diuideretur ius canonicale a iure prebende quod non potest fieri per priuatos. Dictum autem **Hostien.** procedit in opinione. An autem in opinione sit necessaria noua collatio. dicunt aliqui quod sic. per consuetudinem tamen sit secundum eos talis collatio. sed verius est **fm** **Joā.** de lig. quod iuris auctoritate sit diuisio iurium per consuetudinem et c. **Glo.** conferantur querit per quos fiebat hec collatio. Respondet quod siue per illos facta fuerit in quorum manibus facta fuerit resignatio siue per aliquos collatores procedit cle. Juxta hoc querit glo. quid si ad inferiorē episcopo spectet collatio beneficiorum an poterit interponere auctoritatem permutationi fiende. Respondet gl. quod non. quia hoc est episcopale et competit tantum episcopis scilicet permutare beneficia vel prestare auctoritatem permutare volentibus. et ita tenet **Hostien.** in summa huius ti. et no. s. eo. que situm. pro quo facit quia cum conciliū turonense non permitteret permutationem prebendarum non debet posse contra illud dispensare nisi ille cui est permittum et sic solus episcopus. s. eo. ti. c. vno in. vj. et ibi hoc tenet **Archidi.** facit quod no. in simili. s. ti. j. cle. j. **Satur** tamē glo. quod licet auctoritatem prestare sit episcopale in permutatione fienda: tamen inferiores ad quos spectat collatio vel electio etiam debent consentire permutationi. vt no. plene in dicto. c. vno. s. eo. in. vj. **Idem** **Idau.** all. ij. q. v. confuluisti. de trāsla. prela. inter. ix. q. iij. cū sumus. xj. di. c. j. per que iura patet **fm** euz quod solo episcopo competit facultas dispensandi contra canones. ideo collatio semper pertinet ad episcopum cuius sit permutatio licet requiratur consensus illorum ad quos spectat simpliciter collatio secundum eū. dicit tamen Jo. de ligna. quod poterit per inferiores prescribi sicut alia iura. de prescripti. auditis. **Itē** dicit quod abbates exempti poterunt intelligendo si habent iurisdictionem episcopalem iuxta notata. s. ti. j. cle. j. Sed nunquid vicarius episcopi hoc poterit. **Federicus** dicit quod sic quia possunt destituere. Alij contra. quia non possunt conferre si vis ista sustinere. **Idem** ipsa facit secundum Jo. de lig. quia in permutatione requiritur dispensatio quam non potest facere vicarius. de offi. vica. c. ij. in. vj. **Idem** Juxta predicta querit glo. an capitulum sede vacante poterit interponere auctoritatem permutationibus. videtur quod non per proxime dicta. Contrarium tenet glo. quia tale ius prestandi talem auctoritatem est de iurisdictione

episcopali. sed in illa succedit capitulum sede vacante. de maiorita. et obe. cū olim. et c. his qui. et eo. ti. c. vno in. vj. ergo et c. **Hoc** limitat glo. procedere nisi collatio beneficiorum spectaret ad solum episcopum: quia in talium beneficiorum collatione non succedit capitulum sede vacante. ergo et per consequens nec in consensu prestando circa illa. et similiter secus si solus episcopus haberet eligere vel presentare cuius in illa potestate similiter non succedat iuxta notata ne sede vacante. c. ij. **Ad** predicta facit. quia quod vna via denegatur non debet alia concedi. de re. iuris cum quid vna via in. vj. secus dicit si episcopus non solus sed cuius capitulum haberet conferre presentare vel eligere. quia tunc in permutatione talium beneficiorum sede vacante posset capitulum prestare auctoritatem sicut et sede vacante succedit in tali potestate conferendi presentandi vel eligendi in casu predicto ne sede vacante. c. vno in. vj. **Unde** hoc casu concludit glo. quod capitulum in capitulum poterit consentire. et vt episcopus hoc est tanquam representans vel gerens vices episcopi auctorizare. facit de elec. cū inter vniuersas. et l. si pater. s. qui duos. ff. de adopti. **Ultimo** querit glo. quid si non sit facta collatio contra istius formam decre. sed electio vel presentatio vel postulatio an erit nulla. videtur quod non. quia hic solum loquitur de collatione. et sic non comprehendit electionem postulationem vel presentationem per decre. cum in illis. de preben. in. vj. **Contrarium** tenet glo. quia eadem est ratio. et per consequens ideo ius. ideo ex mente huius constitutionis videtur quod decretum hic positum etiā afficiat predicta. **Nec** obstat decretalis cuius in illis. quia loquitur quando in impetrationibus fit mentio de collatione quo casu predicti modi non comprehenduntur. et hoc ideo quia rescripta sunt ambigua et ideo restringenda. de prebendis quāuis in. vj. **Hic** autem fit mentio de collatione in dispositione iuris. et ideo veniunt etiam predicti modi de quibus est eadem ratio. **Nota** bona glossam et singularem pro limitatione capituli cū in illis. et ex hac glo. iuncta se. no. quod etiam in exorbitantibus ex identitate rationis licita est extensio per identitatem rationis in penalibus. hoc non videtur verum per notata in regula odia de re. iuris in. vj. iij. q. et similiter nec in correctoribus per ea que dixi in decreta. si postquam. de elec. in. vj. et de tempo. ordi. c. j. e. lib. et cle. j. de electio. et de electio. c. fina. in. vj. **Glo.** vltima ponderat litteram in verbo voluimus hic posito per quod colligit quod hic ponitur ius nouum quod non erat de iure antiquo. contra quod opponit de. c. cum vniuersorum. s. eo. et de prebendis inter cetera. cuius ibi notatis. vbi patet quod etiam secundum illa tempora collatio facta de beneficiis permutatis alteri quam permutantibus caret effectu. **Soluit** gl. quod illud fuit ibi ex gratiosa prouisione papali et non de iure comuni **fm** quod agi debuisse ad interesse et non annullari collatio. vt in simili habetur. ff. de prescrip. ver. l. naturalis. in prin. et s. si. cū glo. cōcor. **Idem** dicens quod hodie beneficium permutatum petitur vt ex debito licet olim ex gratiosa prouisione. **Nota** bene glo. pro eo quod dixi. s. gl. vltima. **Querit** hic **Guil.** quid si canonici vnius ecclesie fecerunt statutum iuratum quod non recipient aliquem in canonicum de nouo quantum in eis esset donec. xxx. qui tunc erant reducti fuerint ad. xx. nunquid si vnus interim vult permutare poterit absque violatione statuti capitulum consentire videtur quod non. quia hoc esset nouum canonicum recipere si alter de permutantibus non erat canonicus vt patet ex predictis. in contrarium facit quia permutatio non sumit initium a consensu permutantium. sed ab adeptione rei. licet secus in emptione. ff. de rerum permu. l. j. vnde antequam sit facta adeptio rei non est ibi vacatio cum totum sit in pendent. nec etiā postea re adeptum cum iam sit possessum. et sic non inuenitur tempus quo iste prebende vacauerint.

unde saltez fictione iuris non videtur vacatio noua sed potius possessionis continuatio prioris. de temp. or. lit. reras. maxime in casu nostro ubi pēdet potius ex facto superioris q̄ partium. et realis nō personalis est censenda. cū auctoritate superioris realis fiat quod prius erat personale. de transa. veniens. primā partez credit veriorē. et bene quia per resignationez ex causa permutatio nis vacant vere beneficia et fit noua collatio vtriusq̄. s. eo. q̄stū. et c. vno in. vj. et sic fit receptio noui canonici et per consequens violatio statuti. **¶** Secundo querit qd si ordinarius ante constitutionē hanc beneficiuz taliter vacans contulit. dicit qd collatio teneret. quia constitutio respicit futuras collationes que erunt nulle. facit de consti. c. fi. **¶** Tercio qa hic fit mentio de decreto quod annullat actum: querit an matrimoniu contractuz inter alios habiles contra interdictum et decretuz pape vna voce valeat tenet qd nō si voluntas pape fuerit rationalis forte propter scandalum vitandum. naz tunc sicut impediret matrimoniu legem condendo vt patet ex impedimēto publice honestatis sic et debet impedire vna voce cum a potestate et dispositione papali pendeat matrimoniu vt patet ex predictis. et Inno. tenet hoc et Hostien. secundum eum. de despon. impube. ad dissoluēdū. secus dicit in sacramentis quorum materia non pendet a dispositione papali sicut aqua in bap. panis et vinuz in eucharistia. et nō. per Hugo. in. c. nullum. xxvij. di. facit quod nota de consue. in. c. quinto et c. **¶** Querit Paul. quid si fiat permutatio beneficii spectantis ad electionē vel presentationem plurium an poterit fieri si omnes nō consentiant. sed aliqui sic. respondent qd si fiat ex causa necessitatis et vtilitatis nedum ecclesiaruz sed etiam personarum tunc poterit fieri si intercedat consensus maioris partis predictorum licet non omniuz. de consti. cum omnes. si vero fiat intuitu personarum non poterit fieri sine consensu omniū. et hoc tenet Hosti. dicens sic fuisse disputatum et terminatum bonofi. et Joan. de lig. Idez si spectet ad patronos plures vt vniuersos. Si vero vt singulos indistincte requiritur omniū consensus per. l. fabinus. ff. cōmuni diui. Sed an possit fieri permutatio inter beneficiatos inuitos. dicit Hosti. qd sic secundum Paulum alle. vij. q. j. scias. quod procedit in prebendis equalis conditionis alias secus ne quis cogatur crescere inuitus contra id. lxxij. di. gesta. Joan. de ligna. dicit clarū in episcopis qd non possent inuiti cogi vt nō. Joā. an. s. eo. in. vj. c. j. nisi cogentur per papam de absoluta potestate. potestis dicere hec vera nulla iusta causa itercedente. alias secus. ar. de reli. do. constitutus cū ibi nō. et de elec. licet canon in. vj. per glo. ad fi. **¶** Querit vltērius quid si in ecclesia est cōsuetudo de optando an poterint optari beneficia resignata ex causa permutatiōis non ob. hec cle. videtur qd sic per. c. fi. de consue. in. vj. et quia consuetudo in dubio non intelligitur tolli de cōsti. c. j. in. vj. contrariuz tenet. quia beneficia talia debentur permutantibus cū vacent illa de causa nec alij conferri vel assignari possunt nec ob. predictum. c. fi. quia ibi mādatur prouideri de beneficio nulli alij de iure debito. et sic non venit beneficiuz alteri debituz virtute optionis. **¶** Dic de hoc plene vt dixi post Joā. an. et La. in dicto c. fi. preall. Dominus Fe. de senis dicit qd Guidotus ne pos suus disputando tenuit qd valuit optio. Si vis hāc opi. defendere secundum Joan. de ligna. responde ad hanc cle. qd loquitur in collatione que ab homine fit sed in optione non fit collatio vel si fit a lege nō scripta et fit diuisio prebendarum seu iurinz auctoritate iuris propter consuetudinem. **¶** Querō an in hoc casu quando designantur beneficia ex causa permutatiōis sit statutum aliquod tempus infra quod fiet collatio permutantibus. Dicit Paul. qd nō sed posset episcopus per supe-

riorem compelli. ar. c. publicato de elec. et de iure patro natus nullus. et sic superior poterit illi statuere tempus. quia habet ponderare vtilitatem ecclesiaruz et est preor dinator in cunctis. xxv. di. perlectis. facit quod nō. in de cre. inter de preben. per Inno. et s. eo. c. j. in. vj. per Archi. nec ob. c. ij. de conces. preben. quia loquitur in habēte liberam potestatem conferendi hic autem astringitur renunciantibus conferre. s. e. c. j. in. vj. et hic. **¶** Querō vltērius certum est qd in prophanis vj permutatio de re aliena sed si euincitur datur conditio ob causam probatur per tex. et glo. in. l. j. ff. eo. ti. Sed quid si quis permutat beneficium in quo nullum ius habet permutat tamē auctoritate superioris an valet. videtur qd non quia permutatio debet fieri de beneficijs que sunt sua. s. eo. ti. c. vno in. vj. et hoc tenet ibi Joan. and. facit. c. cum venerabilis de excep. **¶** Collectarius etiam hic tenet oppositum. dicit enim qd valet non tam ex vi permutatiōis q̄ noue collationis. quia de nouo confertur. tenet tamē qd est iniusta permutatio. et poterit priuari quod autem de iure teneat probat quia est facta per habentem potestatem. Joan. de ligna. tenet cum Joan. an. mouetur per. c. vnicuz preall. eo. ti. in. vj. **¶** Secundo per. c. suscep tum. de rescrip. eo. li. quia hic confertur vacans per resignationez et tamen non vacat illo respectu. ergo nō tenet vt dicto. c. susceptuz. **¶** Tercio hoc confirmat. quia in prophanis valet permutatio reruz alienarū quia vendicat sibi locū conditio ob causaz vt est superius dictū. sed ista non vendicat sibi locuz in beneficialibus que ex pactione partium non possent obtineri de excep. cūz venerabilis cum ibi nō. ergo et c. **¶** Quid si habentes ius ad rem volunt permutare an possent. videtur qd sic quia vtrūq̄ est spirituale. contrarium tenet Jo. an. s. e. c. vno in. vj. per illum tex. a contrario dum dixit sua. **¶** Item quia si expecto beneficium in vna ecclesia et tu in alia ordinarius nullam habet potestatem de conces. preben. si soli. et c. si capitulo in. vj. sed executor. certum est autem qd executor meus tibi ne tuus mihi puidere potest et c. La. tamen in dicto. c. vno tenet qd canonicatus possent permutari sine prebēdis que sunt iura spiritualia perfecta ratione quoruz competunt voces et quotidiane distributiones etiā vltra numerarios de preben. dilectus. de elec. in genesi. et si apostolica permutant auctoritate diocelani efficiuntur episcopales et definit affectio prebende. Jo. de ligna. dicit hic aduertendum qd hoc dictū Lapi. non conuenit quesito. quia quesitum sit de habente ius ad rem. s. ipse loquitur de canonico creato auctoritate pape. sed talis canonicatus non habet ius ad prebendam imo habet ius per se formatū licet ipsius ratio ne sit debita prebenda de prebendis. si postq̄ in. vj. obligatio autem ex receptione bene est ius ad prebendam. si cut dicimus de contractu quod nō est ius ad re sed obligatio. predicta probat etiam. quia canonicatus habita prebenda est illud idem ius quod preexistebat ante illā habitam loquendo de iure numerario ante habitaz prebendam nō potest dici ius ad rem nisi dicas effici ius in re per actum collationis prebende quod est falsissimum secundum aliquos maxime qui dicunt clare distincta fore iura canonicatus et prebende. **¶** Item secundum eū non permutabuntur vt iura ad rem etiam si forent talia immo vt iura formata et consumata. et sic dicta sua non conueniunt quesito. **¶** Item quod dicit de vltra numerarijs et apostolicis permutantibus auctoritate diocelani est falsum secundum eum quia supposita permutatiōe pro valida beneficia debent manere eadem perfecta permutatione vt probat totus titulus de re. permut. c. et ff. et in decretalibus et hic. **¶** Sed hic si dicta iura permutentur non manent eadem. quia cum iura vltra numeraria renunciantur extinguuntur et per collationē creantur.

antur. vt in. c. dilectus. de preben. et sic nō potest dici vera permutatio de cuius natura est q̄ extrema permutata eadem numeraliter manent etiam in beneficialibus. secus quādo renunciantur canonicatus et prebende intra numerū ex causa permutationis. quia nō extinguuntur hec iura immo manent eadem et eadez conferuntur. secus in canonicatibus vltra numerarijs. quia fluunt et refluunt vt predixi secundum Joā. de ligna. et sic vides q̄ in effectu Joā. de ligna. non reprobatur dictum Lapi. sed dicit q̄ non proprie tunc est permutatio iuris ad rez nec iuris in re. et sic hec discussio videtur potius subtilis q̄ effectualis. Quid si aliquis habet ius in re q̄uis non sit in possessione an poterit permutare. Dicit q̄ sic quia ex sola collatione ante adeptiōem possessionis beneficium potest dici meum. vt no. Innocen. s. cum inter cetera. facit quod no. de consti. cum. Ad. ante collationem autem non est meum. et sic intelligitur dictū Collectarij. Quid si habeo ius in meo beneficio. sed tu nō in tuo quod tenes an si permutamus probata veritate potero redire ad meum. Fe. de senis q̄ sic per. c. si beneficia. de preben. in. vj. Joā. de ligna. dicit hoc verum lata sententia declaratoria alias in dubio redire non posset. Ratio quia resignatio facta ex causa permutationis cessante fraude partium retinet effectum suū nisi superueniat declaratoria carentie iuris. et tunc ponetur vterq̄ in statum pristinum. vt dicto. c. si beneficia et. c. de repudi. l. j. et. c. quāvis in. vj. de rescriptis. An canonicus ecclesie in qua non sunt distincte prebende possit permutare. videtur q̄ non quia per resignationem extinguuntur tale ius de preben. dilecto. collectarij tenet cōtra. Abouetur: quia tale ius non extinguuntur quando resignatur vt alteri conferatur. ar. ff. de solu. l. modestinus. Jo. de lig. concoz. opi. quia si in ecclesia est distinctio canonicorū sed non prebendarum procedit dictum Collect. quia in permutatione spiritaliū in titulum cadunt duo scilicet principale q̄d est spirituale. Item temporale illi annexū. et ideo cum tunc stent subiecta permutabilia non extinguuntur tale ius ex quo est distinctum ius spirituale licet non temporale. Si vero non sit distinctus numerus canonicorum nec prebendarū. tunc secus quia resignans non potest hoc facere q̄ duret resignatione facta immo statim extinguuntur. et ideo extunc non est subiectum permutabile. fatetur tamen q̄ ordinarius ex officio suo potest creare nouum ius et c. Sed quid de monacho an poterit permutare suas obuentiones canonicas. Dicit Collectarij q̄ nō quia nullum ius habet et sic nihil poterit permutare. xij. q. j. nolo. Sed nunquid beneficiū cōmendatum potest permutari cū perpetuo vel alio cōmendato. Fe. de senis q̄ sic. quia cōmenda est titulus canonicus. no. de elec. nemo in. vj. Contrarium tenet collecta. et hoc tenet Joā. de ligna. Abouetur: quia beneficiū cōmendatū non est custodientis. sed habentis in cōmendatum dare. et sic non poterit resignare tanq̄ suū quia non est. Sed an manualia beneficia possent permutari. tenet Joā. de ligna. q̄ sic quia talia sunt sua et habentur in titulu vt in cle. quia regulares de sup. neg. prela. Quid autē si talia manualia permutantur auctoritate apostolica an fiant perpetua ita q̄ per abbate non possent amoueri. videtur q̄ sic per. c. si. de cōfir. vti. vel inuti. Jo. an. in simili tenet cōtra in cle. j. de sup. neg. prela. et c. Nunquid plura beneficia possent permutari cum vno. Jo. and. de excep. cum venerabilis tenet q̄ sic. Fe. de senis dicit hoc verum si ille est dispensatus super pluribus beneficijs retinendis alias secus. dicit tamen hic Joā. de ligna. q̄ si sit talis pluralitas in qua requiratur talis dispensatio pape vt in curatis de preben. de multa. q̄ si fiat permutatio auctoritate. pape i cuius manibus sit resignatio videtur dispensare cōferēdo fm

aliquos et eadem ratione videtur quādo fit in manibus ordinarij. si sit pluralitas in qua possit dispensare de si. presby. veniens quod intelligo vt ibi no. scilicet quando cause cognitio precessit. vt etiam no. de scisma. c. fraternitati. Sed an habens duo curata cū dispensatiōe possit vnum ex illis cum tuo curato permutare. Dic q̄ non fm Fe. imo primum vacabit. facit. s. de preben. non potest in. vj. Quid si beneficia vacāt per permutationez an recipiētes ex priuilegio fructus primi anni beneficio rum vacantium capiant hoc casu. Archi. et Joā. an. q̄ sic de rescrip. si propter in. vj. Joā. mo. contra. s. eo. ti. c. vno in. vj. et Guil. in cle. ista. et videtur equior fm Joā. de ligna. per. c. si tibi concessio de preben. in. vj. Quid si non apparet patronū vocatū in permutatione beneficij an presumitur vocatus. videtur q̄ nō quia solēntas extrinsecus non presumitur. ff. de publi. l. quecunq̄. In contrariū facit decre. ea noscitur de his que fiunt a prela. Jo. de ligna. dicit posse defendi primum dictū. Nec ob. no. in dicto. c. ea noscitur quia consensus patroni nō est ita intrinsecus sicut cōsensu collegij in comparatione ad prelatum. quia non est tanta coniunctio de testa. requisisti. Quid si habens beneficiū tenue permutat cum pingui vel senex cū iuvene an teneat. videtur q̄ nō per. c. ij. de renuncia. in. vj. Contrarium tenet Joā. de ligna. quia permutatio non sumit initium a partiu coniunctiōe vel facto. sed ex superioris officio nec ex presuppositis insurgit dolus. Nec ob. prealle. c. ij. q̄ loquitur in casu suo. ideo non debet ad alios extendi. Idem Jo. an. s. eo. c. vno in. vj. super glo. Nunquid episcopus poterit auctorizare permutatione ponderata sola utilitate personarū et non ecclesiarū. Dicit q̄ sic nisi insurgat alterius ecclesie p̄iudiciū. facit. xxiij. di. cōmunis. Quid si aliquis habens beneficiū curatū permutat cum simplici non vt retineat an poterit permutare. Fe. q̄ non. Jo. de lig. contra. quia titulum recipit cū in permutatione interuenire debet auctoritas superioris. vnde dat consiliū Jo. an. in. c. j. s. eo. in. vj. q̄ contractus fiat auctoritate superioris cū incipiat a superioris officio et debet superior ponderare utilitatem ecclesiarum. Fateatur tamē q̄ de illa mēte deprauata possit puniri. An duo episcopi vel vnus episcopus cum alio inferiore possit permutare. Dic q̄ non. quia solus papa illos transfert. Alij autem inferiores episcopis possent permutare et c. Sed an duo abbates vel aliam dignitatē habentes debeant requirere consensum capitulorū in permutatione. Dicit Fe. q̄ sic quia ad ipsa pertinet eligere de elec. c. j. Idē dicit Jo. de lig. de prelati ecclesie collegiate secularis secus videtur si non spectaret ad capitulum electio. sed ad episcopum. Aduertendum tamen secundum Joā. de ligna. quia in pmutatione sunt duo actus scilicet renūciatio et permutatio seu collatio. In primo non debet interuenire cōsensu capituli quia eius non interest sed in secundo sic secundum eū. De primo dic vt no. de renuncia. c. admonet et. c. q̄ in du. hijs. Collecta. hic dicit q̄ in resignando sufficit solū cōsilium capituli dūmodo placeat superiori in cuius arbitrio est eam recipere. Permutatio autē non potest fieri sine consensu eorum ad quos spectat electio. quia eorum interest sine ipsorum consensu nullum prefici. de electioni. c. j. xvj. q. vij. decernimus. Per predicta dicit Federicus q̄ si episcopus habet liberam ordinationez in duabus scilicet ecclesijs collegiatis poterit iutis collegijs permutare prelatos. quia eoz non interest ex quo non vocantur ad electionem vel collationez. alias non posset episcopus nec legatus id facere ipsis collegijs inuitis cum nō possit auferre ius tertij cum id sit solius pape. de reli. do. cōstitutus. xj. q. j. peruenit. Sed an prelatus volens constituere procuratores ad permutandū

necessario habeat illum constituere cum consilio vel cōsensu capituli. videtur q̄ sic. quia omnes ipsos tangere videtur. **C**ontrarium potest defendi scilicet q̄ in cōstitutione procuratoris sine resignatione solus prelatus sufficiat. In permutando autem bene requiritur consensus capituli cum ex sola constitutione nō fiat p̄iudiciū capitulo. **N**on ob. si dicatur q̄ hic agatur de perpetua alienatiōe ubi est necessarius tractatus capituli. xij. q. ij. sine exceptione. x. q. ij. hoc ius. quia hec nō est vera alienatio cuius aliter surrogetur. **N**unquid sufficit procurator generaliter constitutus ad resignandum. dic q̄ sic si habet liberā administrationem. alle. no. de electio. is cui in. vj. et quod no. ff. de procura. l. procura. cui libera. **A**n possit laicus constitui procura. ad permutandum. videtur q̄ sic. ar. c. j. de procura. in. vj. et s. de prebendis accedens cum ibi no. Joā. de ligna. dicit honestus esse q̄ non admittatur nisi haberet mandatum cū certa persona et certo beneficio. secus si cum incerta persona et incerto beneficio. quia tunc habet eligere personam et beneficiū quod nō licet laico. de elec. sacrosancta. et c. massana. **Q**uid si religiosus prepositus ecclesie collegiate cui p̄videtur per viā electionis vult constituere procuratorem ad permutandum cum quacūq; persona et quocūq; beneficio an possit. videtur q̄ sic. quia hec forma non videtur prohibita. **C**ontrarium tenet Collectarius. quia talis religiosus nō potest permutare cū qualibet persona nec cum quolibet beneficio. de prebendis cum singula in. vj. et s. de elec. cle. j. et de supp. neg. p. la. cle. j. ergo si non potest per se nec per alium poterit. et sic nec ad id procuratorem constituere. **P**rimus potest defendi secundum Joā. de ligna. quia non debet intelligi simpliciter cum qualibet persona et quocūq; beneficio. nisi ibi iura permittant et sic verba illa generalia restringi debent. facit. l. j. C. de sacrosan. eccl. et de iudi. c. j. in. vj. **S**ed an possit constitui procurator simpliciter ad permutandum. dic q̄ non. quia permutare non pendet a potestate beneficiati sed superioris. debet ergo cōstitui ad resignandū causa permutationis fiende si superiori placuerit. **N**unquid renunciatio debet fieri in scriptis. dic q̄ non cum hic casus non numeratur inter aliquos in quibus requiritur scriptura. de q̄bus de cen. c. j. in. vj. **N**unquid permutans irrita permutatione ex eo quia patronus non fuit vocatus cum beneficiū cū quo permutavit esset patronatus posset redire ad suū. **D**ic q̄ sic cum non sit quid ei imputandum cum nō spectaret ad eum vacatio. sed ad superiorē. facit de prebendis. si beneficia in. vj. quod intelligit collectarius nisi scivisset beneficium patronatum nam tunc nō permutaret sine fraude. et sic contra formam. c. j. s. eo. in. vj. **Q**uid si dolo te induxi ad resignandum an valeat. Joā. tenet q̄ non. vij. q. j. suggestum. quod est verum in effectu nam valet ipso iure. sed potest rescindi propter dolum. s. q̄ me. causa cuius dilecti. **Q**uid si viventibus rectoribus due ecclesie uniuntur an illi poterunt permutare. **D**ic nō quia ulterius vacare non possent de excels. prel. cle. frequēs. et quia sic est in reservatis. vt. j. dicitur. **A**lij dicūt q̄ potest permutari et retinebit beneficiū quādiu vivit rector sicut dicimus de vasallo temporali. de dona. inter vir. et vxor. nuper. hoc non est. perum. quia titulus beneficalis debet esse perpetuus. lxx. di. sanctorum. **Q**uid si duo promiserunt dare operas permutationi beneficiū que tenet cum illis quorum interest postea penitet an alio instanti poterit compelli. videtur q̄ non. quia intelligi debet cessari omnis pactio. **S**ed. contra. quia non promiserunt simpliciter permutare. sed operam dare quod non est prohibitum parti tamen non competit actio. sed superior compellere potest. **Q**uid si habens beneficiū curatū non est promotus ad sacerdotiū. et est in fine anni

an poterit permutare. **S**e. q̄ non quia imminet p̄iatio legis. potest dici secundum Joā. de ligna. q̄ valet licet possit infringi. quia suum est beneficiū. et illi potest renunciare et sic vacabit per renunciationem non per p̄iatio nem legis. pro **S**e. tamen facit. quia res subiecta restitutioni non potest alienari. sed non facit quia pars nō alienat sed superioris officio expedit. **Q**uid si inter tres cōvenit de p̄mutando si superiori placuerit. **D**ic q̄ semper inter tres non fit permutatio. sed inter duos tantum s. eo. quesitū. **A**n facta permutatione statim queratur dominiū sine adeptione possessionis. **D**ic q̄ sic per collationem statim queritur dominiū in istis spiritualibus. no. Inn. de preben. inter cetera. **Q**uid si permutatio est completa ex vna parte ex parte alterius nō potest cōpleri. quia non habet ius in beneficio quid fiet. dic q̄ habens ius in beneficio redibit ad suum beneficiū alter nō habens ius non poterit redire hoc patefacto secundum do. An. **S**tep. alle. s. de preben. si beneficia in. vj. istud intelligo verum p̄iuatione secuta per sententiā alias nō si titulum habuit. licet viciōsum. **S**i vero nullum titulum penitus habuit p̄cedit opi. **S**e. **Q**uero an beneficia reservata generaliter vel specialiter possent permutari. Joā. de ligna. tenet q̄ non quia inferior nō potest se intrromittere de reservatis per superiorē. de appe. vt no. struz et ibi no. et c. vno. vt eccl. benef. quia paria sunt beneficia in curia vacare et fore reservata. vt no. per Archi. in. c. si. de consue. in. vj. s. de vacantibus in curia inferior a papa se nō intrromittit de preben. c. j. in. vj. ergo nec de istis. **T**ertio. quia reservatio pape afficit id super quo est interposita. et annullat omnem dispositionē sequentē. vt de elec. si eo tempore in. vj. de preben. eo. lib. **Q**uarto q̄ sola cōfirmatio principis seu pape facta ex certa scientia excludit inferiorē a potestate disponendi de cōfir. vt. vel inuti. c. j. et ij. ergo multo fortius que expresse abdicant potestatem cū confirmatio soluz tacite abdicet. **I**n contrarium facit decre. j. s. eo. ti. in. vj. et hec cle. per quas videt q̄ reservatio non trabatur ad beneficia que permutant. ad hoc quia reservatio specialis que fit per executores gratie apostolice et collatio canonicatus p̄ qua afficitur prebenda de preben. si postq̄ in. vj. non impediunt permutationem. vt dicto. c. vno. ergo multominus reservatio generalis. ar. s. de preben. dudū et c. quāvis in. vj. sed responde q̄ non procedit. quia reservatio que fit ad impetrationem. est odiosa et restringenda de preben. quāvis in. vj. **R**eservatio autez que fit per papam proprio motu illa est favorabilis. et concernit soluz principem quem presumendum est solum facere favore ecclesiarum et non personarū. et ideo amplianda. de preben. si pluribus et c. si motu proprio in. vj. et ideo ad reservationem generalem vel specialem factā motu proprio non est trabendum. c. vnicum p̄alleg. s. eo. in. vj. unde equitas illius. c. locum habet in casu suo et derogat rigori in genere cōtrario. quia est scripta in specie illa. sed in casu reservationis non est dicta equitas scripta ergo in illo stabimus rigori cum in concursu equitatis et rigoris si utrūq; est scriptum vel non p̄valet equitas. **S**i autem alterum est non scriptum et alterum scriptum p̄valet scriptum. l. prospexit. ff. qui et a qui. et nota. in. l. j. de legi. et de transac. c. si. et quod no. in glo. j. di. **I**us gentiū. unde dato q̄ esset equitas eadem in casu reservationis que est in casu impetrationis qd̄ tamen non credit Joā. de ligna. per predicta tamē ex quo rigor est scriptus illi stabitur exclusa equitate nō scripta. **S**ed diceret tu licet equitas in casu isto specificē nō sit scripta tamen in simili casu est scripta dicto. c. vnico. s. eo. in. vj. **I**deo debet fieri extensio illius equitatis scripture ad aliam similem equitatem non scriptam sicut sit extensio dispositionis legis scripture ad similes casus. ff. de legi. l. non solum de consti.

consti. translato. cu3 si. ¶ Ad hoc quia ubi concurrunt si-
militudo equitatis et simile rigoris preferitur simile equitati.
C. de iudi. l. placuit. Respondet Joan. predictus qd a si-
militudine equitatis scripte fit extensio nisi super illo simili di-
sponat rigor scriptus quia tunc preferretur et excluderet
extensio equitatis etiam scripte cum illud simile sit equi-
tas non scripta et rigor sit scriptus. et sic succumbere de-
bet rigori per iura prealle. ad id quod nota. in. l. placuit.
Respondet qd ubi emergit casus novus super quo non
disponit rigor nec disponit equitas: sed rigor scriptus in
simili casu unum et equitas in simili casu dicat aliud. tunc
bene preferitur simile equitatis simili rigori. et iste est ca-
sus secundum unum intellectum in dicta. l. placuit. hic au-
tem est scriptus rigor in genere immo et in specie. c. si eo
tempore de elec. in. vj. et c. ut nostrum de appell. et rigor
ergo scriptus est servandus licet durus. ff. qui et a qui. l.
prosperit. xix. dist. in memoriam. et sic intelligitur. c. Jus
gentium. j. di. secus si foret rigor sic scriptus in terminis
generalibus qd dubitaretur de quibusdam terminis qui
sunt similes non tamen omnino. quia tunc forte servan-
da esset equitas non scripta. et esset rationabile quia que
contra iuris communis rationem sunt inducta non sunt ad
consequentiam trahenda. ff. de legi. l. qd vero. ff. de aqua
plu. ar. cen. l. ij. §. Itē varijs. ff. de excu. tu. l. scire oportet.
§. sufficit. hic autem de rigore est casus legis expressus ut
patet ex predictis. et hoc tenet Joan. de lig. ¶ Dicit ta-
men qd audiuit qd dominus Azo. de ramengis doctor
decretorum bononiensis disputavit contrarium per. c. vni-
cum prealle. cuius disputationem dicit se non vidisse. sed
libenter vidisset propter quam forte mutasset opinionem
si rationibus inconvincibilibus stringeretur eius deter-
minatio et c. ¶ Quid si de beneficijs reservatis fiat per-
mutatio in manibus pape. vel de eius speciali commissio-
ne coram alio non habita mentione de reservatione: an
valebit. Dic qd sic si reservatio erat notoria et publica.
ar. xvj. di. quid dicitis cum similibus alias non. ¶ Sed
quid si non tenet permutatio in casu premissis ex quo se-
creta erat reservatio. et de ea non fuit facta mentio. Nun-
quid ad minus valet renunciatio? Sed. de senis qd sic di-
cens qd debent ire permutantes ad papam: et supplicare
ut permutationem perficiat. Joan. de ligna. dicit qd cre-
dit qd hec ignorantes possent redire ad sua beneficia per
c. si beneficia. de preb. in. vj. ¶ Nota bene ex predictis
qd in exorbitantibus a iure non est licita extensio per idē
titulum rationis. de quo in cle. j. de elec. et cle. auditor de
rescriptis et c.

De testamentis.

Rubrica.

Religiosis etiā exē.

¶ Premissa causa constitutionis dat po-
testatem ordinarijs exigendi rationes ab
executoribus testamentorum. Secundo
ipsis ordinarijs dat potestatem puniendi tales execu-
tores si reperti fuerint deliquisse in executione. Secunda
ibi: illos. vel dividit in tres. ut glo. quia primo ponit mo-
dum constitutionis. secundo constitutiones. tertio pe-
nam. secunda ibi: presentia. tertia ibi: illos. ¶ Nota pri-
mo qd religiosus non potest esse executor testamenti nisi
perita licentia et obtenta a suo superiore. ¶ Nota qd exe-
cutores etiam exempti debent ad requisitionem ordina-
rij reddere rationes de officio executionis qd gesserunt.
¶ Nota qd ordinarius potest tales culpabiles inuētos
punire in aliorum exemplum. ex quo nota casum in quo
exemptus subijcitur iurisdictioni ordinarij. non ob. pri-
vilegio exemptionis. alios casus ponit hic Pau. ¶ Itē
qd pena unius debet esse metus et exemplum aliorum co-

cor. l. j. C. ad. l. iul. repetun. ¶ Item nota executorē dici
qui deputatur ad executionem testamenti. Alibi dicunt
qd dicitur executor qui exequitur sententias. C. de execu-
rei iudi. l. si ut proponis. Alibi qui exequitur negocia. de
obli. ad ratio. c. vno. Alibi qui exequitur gratia. s. de
concess. prebend. si soli in. vj. ¶ Nota hic negligentiam
equiparari dolo qd procedit in prelati qui habet in po-
testate que spectant ad eorum officium. secundum Guil.
alleg. s. de offi. custo. c. j. et c. ¶ Glosa secunda querit. an
hec constitutio respiciat preterita ante hanc cle. videtur
qd sic quia tex. hic loquitur per participium preteriti tem-
poris. scilicet de deputatis non autē dixit in futuro de de-
putandis glo. concludit qd hec constitutio respicit futu-
ras gestiones post hanc clemen. etiam si fiat per deputa-
tos executores in preteritum ante hanc cle. etiam si tales
sint exempti et hoc aperte videtur velle hec cle. loquen-
do per participium preteriti temporis dicendo de depu-
tatis. et non dicendo per participium futuri temporis.
Ad hoc quod nota. in clemen. ut hi qui. de eta. et qua. in
glo. qui de posteris. et in clementi. ij. de vi. et honesta. cle.
post prin. gestiones autē preteritas et factas ante hanc
clemen. non comprehendit cle. hec cu3 constitutio in du-
bio non respicit preterita consumata in preterito. de con-
sti. c. si. ad hoc quia in illis cessat ratio clemē. que fuit ut
prescinderetur materia delinquendi. sed in talibus non
posset prescindi ex quo iam facta est. ergo cessare debet
dispositio clemen. hec vera quando gestio ex toto est fa-
cta ante hanc clemen. vel ex toto est fienda post ipsam.
Si vero deputatus executor ante hanc clemen. partem
gessisset ante hanc clemen. et partem etiam gerat postea
quid erit. Respondet glo. qd si ratio prius gestorum non
est annexa postea gestis sed separata. ut qa certos red-
ditus percepit quos convertit in pios usus. et tunc solū
de postea gestis rationem reddit. et sic illa tantum respi-
ciat clementi. et c. Gesta autem ante non comprehendit.
Ad hoc. c. si eo tempore de elec. in. vj. Si vero ratio pri-
us gestorum est adeo connexa. et inseparabilis a postea
gestis qd inutiliter potest videri ratio unius gestionis si-
ne alia. et tunc non cogetur reddere rationem per hanc
clemen. que talem gestionem non comprehendit. ar. de
appell. super eo. Cui autem tenebitur hoc casu reddere
rationem. Respondet glo. qd exemptus tenetur illā red-
dere pape vel legato. vel si non est exemptus cogetur red-
dere suo superiori. et sic hoc casu stabimus iuri antiquo.
¶ Nota bene singularem glo. ex qua habes an consti-
tutio trahatur ad preterita pendentia quia si actus quē
respicit constitutio nova esset de futuro licet habens or-
tum ab actu de preterito. tunc clauditur sub illa. fallit si
esset inseparabilis ab actu de preterito adeo qd non pos-
set respicere actum de futuro nisi rangeret etiam actum
preteritum similem: quia tunc illum actus de futuro etiā
non respicit. ff. de nego. gesti. l. cum actum. et l. atqui na-
tura. §. si. cum glo. concor. Pau. zenze. et Stepha. sentit
qd hec constitutio etiam exemptorum non sit promulga-
toria iuris novi. sed veteris declaratoria. Dicit enim qd
sicut privilegium clericale non iuvat clericum quominus
laicis quorum administrationem gessit rationem reddere
non teneatur de obli. ad ratio. c. j. ne cle. vel mo. sacer-
dotibus. et de privile. c. j. in. vj. C. ubi de crimine agi opor-
tet. auē. qua in provincia. sic nec privilegium exemptio-
nis debet exemptos iuvare quominus teneantur ad ra-
tionem in locis in quibus administraverunt. et secundū
hoc debemus dicere qd non comprehenderet preterita.
Abbathe. hic dicit qd in quantum constitutio hec loqui-
tur de exemptis est novi iuris promulgatoria. In quan-
tum vero de non exemptis idem erat de iure veteri secu-
dum eum. et habuit ortum ab his que nota. spec. in loco
prealle. in prima glo. Lerte glo. videtur velle qd etiam re-

opi. in contra. et pro his facit hec cle. que simpliciter loquitur et decre. Joannes. s. eo. quidam tenent primam opi. Advenitur: quia illorum executio non spectat ad episcopum. ut no. glo. s. eo. tua. ergo multo minus ad religiosum. Inn. et Hostien. in dicto. c. tua tenent quod talium executio spectat ad episcopum. et hoc tenet glo. in. c. si here des. s. e. que contradicit glo. preall. in dicto. c. tua. **S**ecundo mouetur quia pius est quisque diffinit testator cum non possit se in presenti iuvare. xij. q. ij. impius facit. l. j. C. de sacrosan. eccle. ad hoc decre. tua. prealle. que dicit quod vniuersa per testatorem disposita plenarie exequi debet episcopus. Ad idem in au. de eccle. tituli. s. si que autem pro redemptione. ubi dicit vniuersaliter omnia. et hoc tenet Pau. ex eo quia littera non distinguit. et quia eadez est ratio in omnibus. et sic stat conclusio quod clem. procedit. etiam in relictis ad non pias causas. vide Bar. ff. de alimen. lega. l. solent. **Q**ue autem dicantur relictas ad pias causas dicit hic Batt. quod omnia relictas personis misabilibus. dicit ut pupillis viduis orphanis et peregrinis pauperibus que computantur inter relictas ad pias causas. vide glo. ff. de lega. ij. si quis ticio. que videtur quod omnia relictas pro anima dicantur ad pias causas et c. **G**lo. tales querit an seculares exempti includantur sub hac constitutione videtur quod sic: quia eadez est ratio. igitur et c. de transla. c. ij. Contrarium dicit glo. quia hec constitutio saltem respectu exemptorum est editoria noui iuris. ideo quatenus non derogat in priuilegijs exemptorum remanent salua priuilegia et ideo cum hic solum deroget priuilegijs secularium exemptorum. ideo autem forte potius expressit de religiosis. quia plus delinquebant in talibus quam alij. facit quod habetur infra. c. j. de priuileg. cum alijs hic alle. in glo. et j. de deci. c. j. et quod ibi no. in. j. glo. et per ibi no. videtur quod cle. locum habeat in religioso exempto translato ad ecclesiam secularem et c. **G**lo. locorum ordinarijs. querit quid sit ordinarius in loco inferioris diocesano. videtur quod sub hac cle. comprehendantur que notanter dixit de ordinarijs locorum non autem dixit de diocesanis ad quod nota. s. de vi. et honesta. cle. c. j. de quo remittit glo. ad id quod no. s. e. Joannes in ver. diocesanus. Buil. hic dicit episcopos comprehendendi per id quod dicit de ordinarijs locorum. quia ad episcopos spectat executio vltimarum voluntatum et de fensio maxime si sunt relictas ad pias causas. C. de episc. et cleri. l. nulli. ff. de petitio. heredita. l. hereditas. s. si defuncto. et sic ratione subiecte materie hic appellatio ordinarij comprehenditur episcopus. alias secus per not. in cle. j. de iure parro. Dicit tamen quod ubi deputati sunt executores per testatorem expectabit illos per annum ordinarius et si j. illum erunt negligentes ipse postea exequitur. C. de fideicomis. au. hoc amplius. fatetur tamen quod rationem exigere poterit quandoque etiam infra annum et post per hanc clemen. **Q**uare autem plus diocesanis quam alijs prelati sit hoc officium commissum. et dicit quod non est ratio. quia de ipso diocesano cui tota diocesis est commissas plus presumit lex. s. de rap. c. j. et de hac causa ad ipsius prouidentiaz in maioribus dubijs recurritur. quia habet generalem dispositionem sue dioce. x. qone. j. regenda. xvj. q. vij. omnes basilice. Pau. hic dicit quod aliud est compellere executores ad exequendum officium susceptum. et hoc potest quilibet ordinarius etiam episcopo inferiori. et capitulum sede vacante. quia hoc est iurisdictionale in quo succedit capitulum sede vacante. de ma. et obe. his que. et c. cum olim. Aliud est compellere executores ad rationem reddendam. et hoc potest episcopus. quia habet tuitionem testatorum. et capitulum sede vacante. quia habet tunc ordinariam quamvis alius hoc non posset. et hoc videtur voluisse Jo. an. in remissione quas facit ad. c. Joannes. et sic considerat tria. primo

opi. in contra. et pro his facit hec cle. que simpliciter loquitur et decre. **Joannes. s. eo.** quidam tenent primam opi. **Abouentur:** quia illoꝝ executio non spectat ad episcopos. vt no. glo. s. eo. tua. ergo multominus ad religiosum. **Inn. et Hostien. in dicto. c. tua** tenent qd talium executio spectat ad episcopum. et hoc tenet glo. in. c. si here des. s. e. que contradicit glo. preall. in dicto. c. tua. **Secundo mouetur** quia pium est quicquid diffinit testator cum non possit se in presenti iuuare. xij. q. ij. impius facit. l. j. C. de sacrosan. eccle. ad hoc decre. tua. prealle. que dicit qd vniuersa per testatorem disposita plenarie exequi debet episcopus. **Ad idem in auē. de eccle. titul. s. siq.** autem pro redemptione. vbi dicit vniuersaliter omnia. et hoc tenet **Paul.** ex eo quia littera non distinguit. et quia eadez est ratio in omnibus. et sic stat conclusio qd clemē. procedit. etiā in relictis ad non pias causas. vide **Bar. ff. de alimen. lega. l. solent.** **Que autem dicantur relicta ad pias causas** dicit hic **Abatt.** qd omnia relicta personis misabilibus. dicit vt pupillis viduis orphanis et peregrinis pauperibus que computantur inter relicta ad pias causas. vide glo. ff. de lega. ij. si quis ticio. que videtur qd omnia relicta pro anima dicantur ad pias causas et c. **Glo.** tales querit an seculares exempti includantur sub hac constitutione videtur qd sic: quia eadez est ratio. igitur et c. de transla. c. ij. **Contrarium dicit glo.** quia hec constitutio saltem respectu exemptoꝝ est editoria noui iuris. ideo quatenus nō derogat in priuilegijs exemptoꝝ remanent salua priuilegia et ideo cum hic solum deroget priuilegijs secularium exemptoꝝ. ideo autē forte potius expressit de religiosis. quia plus delinquebāt in talibus qm alij. facit quod habetur infra. c. j. de priuileg. cum alijs hic alle. in glo. et j. de deci. c. j. et quod ibi no. in. j. glo. et per ibi no. videtur qd cle. locum habeat in religioso exempto translato ad ecclesiam secularem et c. **Glo.** locoꝝ ordinarijs. querit quid sit ordinarius in loco inferior diocesano. videtur qd sub hac cle. comprehendantur que notanter dixit de ordinarijs locoꝝ non autem dixit de diocesanis ad quod nota. s. de vi. et hone sta. cle. c. j. de quo remittit glo. ad id quod no. s. e. **Joannes in ver. diocesanus.** **Suil.** hic dicit episcopos comprehendendi per id quod dicit de ordinarijs locoꝝ. quia ad episcopos spectat executio vltimarum voluntatuꝝ et de fensio maxime si sunt relicta ad pias causas. **C. de episc. et cleri. l. nulli. ff. de petitio. heredita. l. hereditas. s. si defuncto.** et sic ratione subiecte materie hic appellatio ordinarij comprehenditur episcopus. alias secus per not. in cle. j. de iure parro. **Dicit tamen** qd vbi deputati sunt executores per testatorem expectabit illos per annū ordinarius et si. j. illum erunt negligentes ipse postea exequitur. **C. de fideicomis. auē. hoc amplius.** fatetur tamē qd rationem exigere poterit quodcumqz etiā infra annum et post per hanc clemē. **Quare autem plus diocesanis qm alij prelati sit hoc officium commissum.** et dicit qd non est ratio. quia de ipso diocesano cui tota diocesis est commissā plus presumit lex. s. de rap. c. j. et de hac causa ad ipsius prouidentiaz in maioribus dubijs recurritur. quia habet generalem dispositionem sue diocē. x. qōne. j. regenda. xvj. q. vij. omnes basilice. **Paul.** hic dicit qd aliud est compellere executores ad exequendum officium susceptū. et hoc potest quilibet ordinarius etiā episcopo inferior. et capitulum sede vacāte. quia hoc est iurisdictionale in quo succedit capitulum sede vacante. de ma. et obe. his que. et c. cum olim. **Aliud est compellere executores ad rationem reddendam.** et hoc potest episcopus. quia habet tuitionem testatoꝝ. et capitulum sede vacante. quia habet tunc ordinariam quāuis alius hoc nō posset. et hoc videtur voluisse **Jo. an. in remissione** quas facit ad. c. **Joannes.** et sic considerat tria. primo

primo quis compellet executores ad exequendū. secūdo cui debet reddere rationem. tertio q̄s episcopus executor negligente exequatur. ¶ An autem debeamus intelligere de diocefano loci. vnde defunctus traxit originē. an vero de diocefano loci domicilij. si in alio loco habet domicilium. tangit hic Pau. remittendo ad not. de instru. edit. §. cōpendiose. vbi recitat opi. Azonis et aliorum. et per Inno. §. eo. ti. tua. et per Joan. an. in dicto. c. Joannes in verbo diocefano. vbi dicit q̄ si in vtroq̄ loco habet bona vterq̄ episcopus in bonis sibi subditis exequitur si in altero predictorum. tunc episcopus loci vbi sunt bona et c. ¶ Quid autē si testator sit de vna ciuitate vel dioceſi. executor de alia: cui ordinario tenebitur reddere rationem. Dicit Aſatthe. q̄ ordinario domicilij defuncti alle. §. eo. tua. et c. Joannes. Intelligit autē de ordinario domicilij defuncti scilicet vbi duxerit originem. vel vbi habitabat. si autem hoc eſſet incertum. tunc tenetur reddere rationem episcopo loci vbi testator eſt mortuus. C. de sacroſan. eccle. l. nulli. et nota Innocē. §. eo. tua. facit de episcopis et clericis. l. si quis ad declinandam. de hoc per Joan. andr. in prealleg. c. Joannes. §. e. et c. ¶ Et reddere. querit quid si testator liberauit executores ab onere reddendi rationem cui tenebitur illā reddere. glo. remittit ad nota. in. c. Joannes. §. eo. in. ix. questio. vbi etiam tangitur de modo rationis reddende quando reddi debet. etiam remittit ad no. in spec. de instru. edi. §. nunc vero. verſi. sed nunquid secundū dictū. Stepha. hic dicit q̄ non tenet remissio. Pau. et zen. idem in effectu. vnde dicunt q̄ Hostien. in. c. tua. §. e. dicit tales executores qui non ex necessitate sed voluntate suscipiunt officium in dicto casu. nihilominus compelluntur ad reddendam rationem equo arbitrio iudicis. all. de manum. testa. l. qui filium. et ff. de liber. lega. l. Aurelius. §. filius. et l. creditor. §. inter cetera. vnde dicit q̄ iudex pensata forma executionis et testamenti et propinquitate executoris et quantitate et qualitate eius de quo q̄ritur in aliquibus credit iuramento ipsius tantum. C. de dona. l. penultima in aliquibus sue conscientie. de fo. compe. quāuis. in aliquibus vtetur probatiōe. C. de epi. et cleri. l. nulli. et finaliter sic arbitrabitur q̄ non sit locus fraudi nec minus plene executori credet cuz talis presumatur fuisse mens testatoris. naz non est verisimile q̄ illam clausulam remissionis redditionis apposuerit in delusionem voluntatis et pontificalis officij sed potius voluerit vtriusq̄ sollicitudine vti quinimo per testatorem nō possit officium ordinarij impedire etiam si vellet. §. e. ti. Nos quidem. secundum Hostien. hec dicit Pau. satis se putare vera. quando ex indebita administratione executionis deliquit. Si autē in distributione seu administratione executionis non cōmittit delictū nec offenditur testatoris voluntas putat remissionem valere. alleg. C. de fideicomiss. l. necessitatem. et ff. de liber. lega. l. non solum. §. penul. et l. si quis rationem. et l. lucius. et l. aurelius. §. gaius. et l. aurelius. §. meua. et sic videtur q̄ de solo dolo non autem de negligentia vel culpa tenetur reddere rationem licet alias non facta dicta remissione teneatur de negligentia et culpa vt hic dicit tex. nam ad illā tenetur quilibet qui ex officio debet aliqd facere. de sta. mo. cum ad monasterium cum conco. ibi no. in glo. ante penultima. Ad idem. xliij. di. offensis. j. questio. j. quicquid cum similibus ibi alle. per Pau. Nunquid autem executor teneatur de culpa leuissima que est id obmittere quod potest a diligentissimo precaveri. ff. ad. l. aquil. l. si putator. §. j. dicit q̄ sic et hoc venit ex natura contractus in mandato propter tacitam assertionem industrie suscipientis mandatum propter quam solaz eligitur. C. mandati a procuratore cum ibi nota. An autem teneatur de casu fortuito. dic q̄ non quia a nullo prestatur ex

natura alicuius contractus si species est in obligatione. ff. de regu. iur. l. contractus in si. nisi culpa preceſſerit casum. de quo in. c. vno de comodato. Nunquid executor poterit sic distribuere q̄ aliquid perueniat ad suum monasteriū vel sibi vel suo consanguineo. videtur q̄ sic per l. omnibus. §. si iussus. ff. de lega. j. in auc. de sanctis. epi. in. §. diaconissa. et ff. de col. bo. l. j. §. si. xxx. q. iij. si qua mulier. ad hoc. quia hoc est s̄m regulā charitatis prout nota. xxx. dis. c. j. nobis et nostris debemus subuenire. facit q̄d no. xliij. di. quiescamus. xxxj. di. omnino. lxxxvj. di. nō satis. et q̄ dicitur nemo vnq̄ carnem suam odio habuit. xliij. questio. ij. non estimemus. ¶ In contrariū facit. C. de sacroſan. eccle. auc. quibuscunq̄. ff. mandati. l. si mā dauero. §. si hi. ff. de iurisd. om. iudi. l. qui iurisdictionē. et ff. de off. preto. l. iij. Ad hoc quia talis concessio videtur suspecta. ff. de iureiuran. l. lex cornelia. quidam distinguunt an sit solus executor. et tunc sibi vel suis dare non possit vt sit differentia inter dantem et recipientem de iure patro. per vestras. de insti. c. si. nisi forte in coniuncto eſſet euidentis causa pietatis. ar. l. si pater. ff. de adop. Si vero habet socium. et tunc possit per. l. nulli. ff. q̄ cuiusq̄ vniuer. et l. plane. et l. item eorū. et ff. de in diem adiec. l. si vno. Pau. dicit q̄ putat q̄ possit dare monasterio de his que habet arbitrio suo erogare etiā si sit solus. q̄ ibi est distinctio personarum. xij. questio. ij. qui manumittitur. xliij. questio. ij. prudentia. et de testi. in super. et c. cuz huncius. et c. nuper. Idem de consanguineo cessante fraude sibi autem non possit dare nisi in summa necessitate. quod nora bene: quia quotidiana est hec questio et c. ¶ Glo. exigere. querit an isti executores etiam non perentibus ordinarijs debent reddere rationem. Respondet q̄ sic per hanc litteram. quia copulatiue dicit q̄ debent reddere rationem. et q̄ isti ordinarij tenentur exigere illam. ¶ Quid autē si offerant se paratos episcopis illam reddere. et ipsi eam volunt recipere. Respondetur q̄ tunc non erit quid imputetur eis ex quo per eos non fiat. ar. regule imputari de reg. iur. in. vj. ¶ Idem Pau. zenze. et Aſatthe. qui alle. decre. j. de eo qui mit. in pos. causa rei seruande et c. ¶ Glo. debita. querit qualis erit ista pena imponenda istis executoribus negligentibus. et qui alias delinquant circa executionem. Respondet q̄ erit arbitraria ex quo certa non exprimitur. ar. de offi. delega. c. de causis facit. l. j. §. j. ff. de effrac. zen. dicit q̄ inter cetera erit pena q̄ tenebuntur ad restitutionem cōuersorum in proprios vsus. quod intelligit in religiosis habentibus administrationē qui tales restituent de fructibus. de fideius. peruenit. Nam ratione administrationis videntur facere fructus suos iuxta no. xij. questio. j. duo. de cle. non resi. c. vno. in. vj. de offi. ordi. presentie. lib. Archi. de rescrip. statutum. §. assessores. In claustris vero qui odioſe in proprios vsus cōuertunt. id q̄d pauperibus erogare tenentur dicendū q̄ non compelluntur ad restitutionem. quia non habent proprium. xij. questio. j. non dicatis. sed pena corporalis imponatur. de elec. quia sepe in. vj. cum ibi no. per Archi. et Jo. an. ¶ Quero an seruus possit eſſe executor de voluntate domini videtur q̄ sic cum monachus et seruus equiparentur. xij. questio. j. non dicatis. et c. nolo. et ibi nota. et per Innocen. de priuileg. cum olim. et per Bar. ff. de stipul. ser. l. j. et l. si communis seruus. et l. q̄ seruus. ¶ Contrariū tenet Jaco. de are. alle. ff. de mune. et hono. l. vt gradatim. et quia de iure civili non habet cōmunem factionem testamenti. ff. de testa. l. seruus. et sic non erit idoneus. pro quo facit. quia maxime hoc factum versatur circa negocia et circa iudicia. Ad negocia autem tantum forte eſſe posset. Idem dicit de pupillo. ar. ff. de ar. l. sed et si in seruum. §. sed neq̄. et de procura. qui generaliter in. vj. ¶ Idem de surdo et muto. ¶ Idem dicit. Jaco.

de raueis. de muliere alle. de regu. iur. l. femine. Jacob. de are. in hoc contra. quia tutela et cura cadit in muliere in auct. ut liceat mri et auct. §. j. de app. ex parte cuz ibi no. pro hoc facit. ff. de adimend. legatis. l. filio. §. matri. et §. eo. nos quidem. secundum Pau. ibi non loquitur de vniuersali executione testa. unde de rigore precedens opi. videtur verior. de hoc. §. eo. c. ij. in. vj. et per Barto. ff. de regu. iur. l. femine. et in. l. a filia prealleg. et per Ly. in. l. id quod pauperibus. C. de episco. et cleri. et c. Quid si testator mandauit omnia bona distribui de voluntate vel consilio talis religiosi. Dicit Pau. q. quo ad primum est quasi executor. secus quo ad secundum nisi heres in totum secutus esset consilium eius vel sequi censeretur ex forma mandati testatoris. Sed an actio competens religioso hoc casu queratur monasterio. dicit q. no. per. l. si stipulatus fuero. ff. de verbo. obli. quia non competit actio talis suo nomine. sed ratione officij et sic coheret p. sone secundum Pau. ¶ An quid executor possit agere et exigere legata ad heredibus et ab alijs videt q. sic per. l. si quis ad declinandum. et l. nulli. C. de episc. et cle. In contrarium per. l. lucius. §. menia. ff. ad trebel. hic dicit Bartho. q. si executor est deputatus ad soluendum et erogandum legata ad pias causas tunc potest agere ut dicta. l. nulli. Si autem non sunt legata ad pias causas. tunc agere non potest. ut dicto. §. menia. ff. de annuis lega. l. filio. fallit in certis casibus specialibus. primus est cum testator concedit ei potestatem agendi. ff. de leg. j. quidam. §. si scriptus. et l. si a pluribus in prin. ¶ Secundo fallit si non sit purus minister. sed sit particeps legati. ff. de lega. ij. l. si quis ticio. et ff. de leg. ij. l. si quis legatarius. ¶ Tertio fallit ubi aliquod commodum conserueretur ex testamento de quo in spec. de instru. edi. §. nunc vero. inter relictas antea ad pias causas computat relictas de quibus. §. dixi. An executor possit transigere cum herede vel alio super relictis a testatore. videtur q. non quia non potest remittere debitu licet agere possit sicut nec tutor vel curator. C. de pac. l. pactum curatoris et ff. pro emptore. l. qui fundum. §. si tutor. ff. de admini. tuto. l. lucius. §. si. secundum Bartho. ¶ Quid si testator fecit primo testamentum solenne incepit aliud facere sed morte preuentus non potuit illud complere. quid erit? Dicit secundum Buil. q. primum non valet quo ad legata et fideicommissa. quia illa potuit tollere ex sua voluntate. sed quantum ad institutionem bene valet mero iure. ff. de lega. ij. l. si mater. et sic refidet Joan. de lig. sed certe illa lex facit in oppositu. unde melius facit. l. militis. §. veteranus. ff. de re mili. sed illa in alio casu loquitur ut ibi patet et c. ¶ Sequitur.

De sepulturis.

Rubrica.

De qui proprie te

e me. Primo ponit. Secundo tollit obstantiam. secunda ibi: nullo et c. ¶ Nota tempore interdicti non licere corpora defunctorum in cimiterijs sepeliri nisi in casibus expressis permissis. ¶ Nota q. interdicta est sepultura excommunicatis publice. et nominatis interdictis et usurarijs manifestis. ¶ Nota q. sciens recipiens predictos ad sepulturam vel alios tempore interdicti ipso iure incurrit excommunicationis sententiam. ¶ Et nota q. a tali sententia excommunicationis non potest absolui nisi prius ad arbitrium episcopi satisfecerit illis quibus per predicta est iniuria irrogata. ¶ Nota casum in quo non prodest exemptio nec aliud privilegium. facit. §. ti. j. cle. j. ¶ Nota ar. ex tex. ibi sub quacunque forma. q. ad tollendu privilegia vel alia obstantia sufficiunt verba generalia deo

gatoria nec requiritur q. sit specialis. faciunt iura all. in vltima glo. de quo in regula qui semel potestis dicere hoc verum: quando clausula profertur in iure. ¶ Si autem proferatur in rescrip. dic ut in. c. j. de rescrip. et in. c. j. de consti. in. vj. et in. c. j. de excels. prela. eo. lib. per Joan. and. et per legistas in. l. si. C. si contra ius vel vti. pub. et in. l. si quis in prin. testamenti. ff. de lega. ij. vbi per Barto. et per Lapum de rescrip. si propter in. vj. et de preben. si cui vel ei cui. eo. lib. et c. ¶ Glo. in ver. et pro hac qrit an hec etiaz comprehendat mulieres facientes contra hanc constitutionem. et similiter viros laicos nedu clericos. Respondet q. sic: tum quia masculinum comprehendit femininum de elec. generali in. vj. et ibi de hoc etiaz quia generaliter hic dicit eos et sic comprehendere debet mascululos cuiuscunque professionis. facit de elec. quia circa et quod ibi nota. in. vj. ¶ Idem tenet hic Buil. dicens q. in istis constitutionibus iuris communis quauis penalibus masculinum concepit femininum propter auctoritatem conditoris. et quia cum facta sit constitutio cum maturitate semper pro ea presumitur q. nihil iniqui in se contineat. ut. §. in probemio. et ff. de iusti. et iur. l. j. et pen. ¶ Idem dicit in statutis factis per prelatos ecclesiarum pro quibus etiam presumitur semper q. nihil iniquum statuunt. §. de cla. despon. cuz inhibicio. de his que fi. a prela. c. no nit. secus dicit in statutis aliorum principum secularium que frequenter odiose promulgantur. et ideo velut odiosum non comprehendit femininum. secus si esset fauorabile. ff. de libe. et posthu. l. cum quidam. Idem si profertur a testatore ut ibi. tene menti hanc conclusionem in hac materia an masculinum concepit femininum. Dicit latius ut no. per Joan. de lign. in cle. j. de elec. c. et ibi per alios. et plenissime dixi in. c. generali de elec. in. vj. zenze. etiaz hic de hoc tractat et c. ¶ Glo. secunda no. ar. ex littera q. plures debeant dici clauis ecclesie et non vna. de quo remittit ad no. per se de sum. tri. c. j. ad fi. et habetis glo. xx. di. in summa ibi tenet q. licet quandoque plures appellentur propter diuersos effectus. tamen unica est clauis hoc est potestas sacerdotalis a qua surgit potestas ligandi et solvendi et cetera. ¶ Glo. cimiterijs. querit quid si isti hic prohibiti non sepelirentur in cimiterijs sed in campis vel locis priuatis an erit locus penehuius decre. Respondet glo. q. no. a contrario littere que dicit procedere etiam si talia sint vicina vel contigua cimiterijs vel ecclesijs nam ex quo non sunt per episcopum benedicta ad vsum cimiterij. iuxta id quod habetur de cose. dist. j. Nemo. fac. xvij. questio. iij. sicut antiquitus non erit locus huic pene. quia locus prophanus non potest accedere loco religioso. ut no. Innoc. §. eo. abolende. Idem Buil. et zenze. ¶ Quare autem corpora defunctorum sepeliuntur in cimiterijs. Respondet glo. remittendo ad no. xij. questio. ij. cum graua. ibi ponitur ratio in tex. et in glo. q. triplex est ratio. vna q. sepius oratur pro eis. nam cuz consanguinei et amici veniunt ad ecclesiam recordantur et faciunt orationes ad deum pro illis. Secundo quia specialiter comedatur patrocinio istius sancti in cuius honorem dedicata est ecclesia. Tertio quia minus torquentur a spiritibus immundis. unde in cimiterijs dicitur esse requies. xij. questio. ij. auruz. ¶ Sed an indistincte sepeliens in cimiterijs personas hic prohibitas incurrat hanc penam. dicit Buil. q. si cimiterium est rite et solenniter benedictum per episcopum. tunc incurrit hanc penam insti. de re. diui. §. sacra. Idem zenze. unde ad litteram subaudiunt ibi cimiterijs scilicet rite et solenniter benedictis per episcopum. Si vero in loco fiat sepultura retento forte pro cimiterio. sed non est solenniter et rite per episcopum benedictum tunc dubium est. exempluz si aliqui religiosi habent claustrum per episcopum deputatu. sed quia erat modicum longe ultra ampliauerunt ipsum extendendo

tendendo vsq; ad locum in quo erant domus priuate. et in tali claustro sic p̄ religiosos constructo nulla alia solennitas interuenierit. An si quis in dicto casu tempore interdicti sepeliatur in loco extenso sit locus huic pene. videtur q̄ sic q̄a quo ad hoc q̄ locus gaudeat imunitate nō requiritur dedicatio. s̄. de imu. eccle. c. penultimo de conse. eccle. vel al. c. si. ecclesia autem et cimiteriū paribus passibus ambulant. s̄. de conse. eccle. vel alta. consuluisti. ideo cum in ecclesia sufficiat vt sacra dicatur q̄a ad hunc usum per episcopum sit deputata sic in cimiterio debet dici. ¶ In contrarium facit quia nedum sola auctoritas episcopi in talibus requiritur. sed solennitas magis et ritus de quo loquuntur iura de consuetudine. dis. j. nemo. in auē. de eccle. ti. s̄. si q̄s. de fabrica. in auē. de monachis. s̄. illud. et hanc partem videtur tenere Guil. Nec ob. quod est dictum de ecclesia non consecrata. quia illud intelligitur si ibi fuerit celebratum alias non. vt no. glo. in dicto. c. penultimo. de imu. eccle. facit quod nota. lxxvij. di. c. j. per hoc concludit q̄ si in dicto claustro omnino nouo edificato nulla solennitas interuenit non dicitur esse cimiterium. et sic non habebit locus pena huius decre. vnico verbo potest dici q̄ cimiteriū est locus solenniter per episcopum benedictus. de conse. di. nemo. alias non est cimiterium facit. l. quotiens. ff. qui satisda. cogantur. et s̄. de transla. c. ij. et sic tūc cessat cle. vnde indistincte in cimiterijs procedit glo. Stepha. hic dicit q̄ si isti sepeliuntur in ecclesia vel claustro deputato ad sepulturam licet non sit benedictum per episcopum locus est huic pene. tene glo. Sed an procedat cle. si sepeliuntur hic prohibiti in cimiterijs exēptis. videtur q̄ sic per tex. hic in fi. et hoc quantum ad penam et potestatem diocesanam. ¶ In contrarium facit quod nota. Inno. de priuile. in. c. ad hec secundum Guil. et plus nō dicit forte sic erat olim. hodie secus per hanc cle. et sic prima pars vera videtur. ¶ Quid autem si sepeliuntur isti hic prohibiti in ecclesia an erit locus pene. Pau. dicit q̄ sic. xij. q. ij. nullus. et q̄a sepultura ecclesiastica et christiana et cimiteriū summuntur pro eodē. vt no. Archidi. de here. c. ij. in. vj. ¶ Quero an hic quod dicitur de interdicto pcedat siue sit generale siue speciale. Guil. q̄ sic dūmodo procedat a clauē. et similiter procedat siue fiat a iure siue ab homine. de excels. prela. tanta. de consue. cum inter. de elec. vbi periculum. de offi. or. si canonici. secus dicit in casu. c. si is qui. de sen. excō. in. vj. s̄. de sta. regu. super quodam. et in casu. c. q̄ translationem. quia talia interdicta non procedunt a clauē. Idem Pau. et zenze. ¶ Glo. a iure querit qui sint isti casus in quibus a iure tempore interdicti permittitur sepultura. Respondet gl. q̄ sunt aliqui. ¶ Primus est quando agitur de sepultura clerici qui seruauit interdictum. nam tali conceditur sepultura dicto tempore cum silentio tamen et sine campanarū pulsatione. s̄. de pe. et re. q̄ in te. ¶ Secundus est q̄ in priuilegiatis circa cōfratres. de quibus in. c. vt priuilegia. de priuile. quia eodem modo talium cōfratrū est sepultura permessa tali tempore. ¶ De tertio autem casu est dubiū videlicet an in quattuor festiuitatibus anni in quibus tempore interdicti pōt celebrari alta voce. et pulsari campanis et aperitis ianuis s̄m q̄ dicitur in decre. alma. s̄. vlti. de sen. excō. in. vj. possint mortui sepeliri. Glo. tenet q̄ non licet dicat multotiens contrariū obseruatū. Sed male s̄m hoc mouetur per decre. cuz et plantare. s̄. quod si. de priuile. et per dictum. s̄. vltimū. vbi patet q̄ in istis diebus permittitur participatio diuinorum quo ad audienda diuina officia non autem permittitur quo ad sacramenta. vt patet ex diuisione illius. c. alma. Ad hoc quia causa expressa permissionis fuit propter spem reconciliationis. sed hec ratio cessat in iaz mortuis. xvj. di. qualis. ergo quo ad sepulturam locum non habebit. ar. decre. cum cessante. de

appel. Idem hic tenet Pau. et zenze. et hoc est tutius de quo per Joan. cal. in tractatu suo de ecclesiastico interdicto vbi vide per eum vbi tenet contra istam glo. Joā. de ligna. in suo tractatu de ecclesiastico interdicto tenet euz glo. et hoc puto tutius per rationes eius. quia sepultura non est propter officium. sed econtra sepultura est quid principale cui accedit officium quod ordinatur in finem sepulture. Et ex hoc sequitur q̄ non possit dici diuinum officium super corpus etiam eo remanente in sepulchro. quia tale officium intelligitur prohibitum prohibita sepultura. in cuius finem est ordinatum. et ex hoc patet q̄ sepultura potius accedit taz prohibitione sacramentorum q̄ permissione diuinorum. de qua in dicto. c. alma. licet Joan. calde. contra. Quid autem si illi de loco interdicto sepeliant extra locum interdictum aliquem de loco interdicto an habebit locū hec pena. dicit Pau. q̄ si locus est interdictus propter delictum domini tantum. et tunc non habet locum. secus si propter delictum populi. vt habetur de sentē. excom. si sententia. in. vj. et c. ¶ Glo. excommunicatos querit an in quolibet excommunicato procedat. Respondet q̄ si est excommunicatus maiori excommunicatione procedit littera siue ab homine siue a iure sit excommunicatus. et de hoc i dubio debet intelligi hic. ar. de sen. excō. si quez. Si vero esset excommunicatus minori. et tunc nō habet locum hec pena. ¶ Fateretur tamen glo. q̄ non sunt sepeliendi tales si cōstat eos in minore excommunicatione decessisse. vt no. Inno. s̄. eo. sacris. facit de cle. ex. minis. illud. et c. si. et xxiij. questi. ij. sane. Tamen si sepeliuit vt dixi non est locus decre. huic que in dubio debet intelligi de excommunicatione maiori. Idem Guil. quia excommunicatio maior magis inficit q̄ minor. Si autem sepeliatur hereticus qui etiam est excommunicatus a iure. Respondet glo. q̄ de illo specialiter erat prouisum ante hanc cle. per decre. ij. de hereti. in. vj. cū glo. concor. Guil. Pau. dicit q̄ forte idem in excommunicato minori excommunicatione. quia illa priuat participatione sacramentorum. de cle. excō. minis. si celebrat. et per consequens sepultura et sic videtur contradicere glo. et Guil. sed intellige dictum Pau. s̄m Joan. de lig. quo ad sepulturam non quo ad penam huius decre. ar. de pe. di. j. s̄. pene. ¶ Sed an si sepeliatur aliquis excommunicatus sit fienda reconciliatio cimiterij vel ecclesie. Respondet Guil. q̄ sic si erat excommunicatus publice facit q̄d no. de sacra. non ite. c. ij. de conse. eccle. vel alta. c. consuluist. de priuile. ad hoc. Si autem erat excommunicatus minori. tunc licet non debeat sepeliri vt predixi. tamen non videtur necessaria reconciliatio quia non reperitur iure cautum. et quia in dubio appellatione excommunicationis intelligitur de maiore. quia excommunicatio maior magis inficit q̄ minor. ¶ Sed nunquid sepeliens excommunicatū maiori excommunicatione incidat in minorem. Glo. q̄ sic. s̄. de priuile. ad hoc per illam rationē q̄ cui non comunicamus viuo non debemus cōicare mortuo. s̄. eo. sacris. Idem Ala. et Pbi. in dicto. c. ad hoc Host. vt ibi contra. quia homo mortuus non est homo. de cele. mis. in quadā. et sic non potest esse cōmunio cum mortuo. Fateretur tamen q̄ alia pena sunt puniendi. et sic residet hic Guil. zenze. et Pau. hic dicit q̄ sibi placet prima opinio. quia durat excommunicatio etiā post mortem de sen. excō. a nobis. ij. nam excommunicatū corpus ligatur vt anima saluetur. de sen. excō. c. j. in. vj. nec ob. q̄ nō sit cōmunio cū mortuo. quia licet sit verū in cōmunionē actiua ex parte mortui. tamē secus ex parte viuētis q̄d sufficit. de cle. excō. minis. illud potest enim per viuū cōmunicari mortuo cōmunionē fauorabili scilicet lauādo radendo et sepeliendo. et ideo incidit in minorem. alias cōmunicas excōicato furioso vel dormienti vel loquēs non respondentem non incideret in minorem. quod videtur

contra id quod habetur. xj. questi. iij. cu3 excommunicato. et hanc opinionem tenet Joan. de ligna. et Joan. an. in dicto. c. ad hoc. de privileg. et c. Glo. publice querit qui dicatur publice excommunicati. Respondet glo. qd videtur posse colligi ex. c. ad probandum de re iudi. et ex nota. per glo. de excep. exceptionem. in glo. penul. et ille videtur dicendus publice excommunicatus contra que3 publice est lata sententia per iudice3 presentibus officialibus suis in loco in quo consuevit iudicare. et partibus presentibus vel cõmuniciter absentibus. Glo. hic dicit qd est aduertendum: quia vt quis publice dicatur excommunicatus nõ est necesse vt sit publice denunciatus. vt probatur in decre. ad probandum. vbi ponderatur solum qd sit publice excommunicatus. non autẽ qd sit denunciatus excommunicatus. sed an sufficiat qd sententia lata sit in loco in quo iudicare consuevit. puta ad banchum presentibus officialibus suis et partibus vel eis cõtumaciter absentibus. dicit qd licet prealleg. glo. videtur sentire qd sic tamen non credit illaz indistincte probare salte3 quo ad hunc casum. sed ponderanda erit qualitas fori an videlicet ibi consuevit esse multitudo officialium et astantiuz et tanta qd verisimiliter presumi debeant sciuisse vel saltem scit qd imputet si non sciuerunt qd publice per eos sciebatur. xij. questio. ij. qui et humanis. et tunc dicatur publice excommunicatus. An vero consuevit ibi esse paucitas predictorum. nam potest esse occultum factuz iudicis licet factum in loco vbi consuevit iudicare. puta si factum sit astantibus duobus vel tribus. alleg. in au. c. de lit. §. omnem. coll. viij. et tunc non dicatur publice excommunicatus et hoc videtur de mente huius clement. ex ratione ipsius que potius est attendenda q3 vba. de verborum significa. intelligentia. c. preterea. Nam intentus clemen. est ligare in contemptum sepelientes. quod non est in casu predicto. Nec ob. iura per que mouetur glo. in dicto. c. exceptionem. quia id non probant si rationes inspiciantur. et ibi etiam nota. ad predicta hic alleg. glo. infinita iura et quod nota de elec. illa. in glosa magna ad fi. et per Joan. andr. et nota. per Compo. de consue. dilectus. concor. Pau. et Batt. Nota bene hanc glo. quando dicatur quis publice excommunicatus et quado dicatur sententia publice lata saltem quando agitur de pena aliquid facientis contra sententiam publice latã. Deinde quero cum glo. et hoc quid si occulte excommunicatus sepeliatur scienter per aliquem an incurrat sepeliens hanc penam. glo. dicit qd non. quia hec constitutio est penalis. et ideo nõ est amplianda. et sic dum loquitur de sepeliente publice excommunicatum non habet locum in sepeliente occulte. Idem hic Batt. ad hoc all. qd non d3 vitari vt excommunicatus nisi constet de sententia hominis vel canonis. sicut dicimus in diffidato. de homi. pro humani. in. vj. et quod ibi nota. per Hostien. et quod no. in clemen. vnica. j. de consan. et affi. Sed an sepeliens talem excommunicatum maiori incurrat excommunicationem minorem. Glo. remittit ad nota. in. c. ad hoc de privileg. in. j. glo. dic vt dixi. s. in glo. prece. ad fi. quia ibi glo. tenet qd sic. Idem Joan. andr. et Pau. et Joan. de ligna. licet Guil. et zenzeli. contra sed male. vt. s. dixi. Ultimo. opp. qd alia pena debet imponi in contrafacientes hec prohibita. vnde oppo. de. c. episcoporum. de privileg. Sol. qd vltra penã ibi positam hic additur alia. et sic non ob. quia vtraq3 pena locum habebit nec ob. de iudi. at si clerici. quia respondetur vt ibi nota et ff. de penis. l. sanctio legum et c. Glo. nominatim. in prin. alle. concor. ex quibus colligitur quando dicatur quis nominatim interdictus. quia ille qui est interdictus nomine proprio expresso vel per circumstancias certas. nota etiã per Joã. de preben. in lateranensi. Quid autem si aliquis non est nominatim interdictus. sed generaliter an

si sepeliat illum sepeliens incurrat penam huius decre. Glo. dicit qd non per hunc tex. a cõtrario quinimo plus dicit qd tales non interdicti nominatim possent sepeliri in cimiterijs dũmodo locus nõ sit interdictus. ar. huius decre. cum alijs. concor. in prin. glo. alle. idem Guil. per qd dicit qd si notorium sit de fautoribus vel de illis quorum culpa lata est sententia non tamen sunt nominatim expressi in sententia licet sit dictuz in ea interdicimus talem cu3 fautoribus suis. licet tales notorij fautores sepeliantur non erit locus huic pene. ar. de peni. di. j. §. pene. Nec ob. de privileg. episcopo. in. vj. non ponitur verbus nominatiz. Solu. ibi imponitur alia pena scilicet suspensionis ab ecclesie ingressu. hic alia sũ Joã. an. in addi. Idem dicit Pau. si aliquis sit interdictus nominatim ab aliquo temporali exercitio nõ a participatione sacramentorum. quia talis non prohibetur sepeliri. et hoc voluit sequens glo. que dixit quod sufficit qd interdictum sit tale qd saltem prius sepultura vt in casu. de sen. excõ. is cui. in. vj. ij. responso. facit quod no. post Inno. et Hostien. s. eo. sacris et c. Glo. manifestos querit qui dicuntur vsurarij manifesti. Respondet remittendo ad no. de vsu. c. j. et ij. in. vj. Batt. hic dicit hic qd manifesti dicuntur vsurarij qui ex libris eorũ conuinci possent. vt in cle. j. de vsuris. facit. xlv. di. qui sincera. ff. de eden. l. j. §. editionis. et nota. xxiij. questio. ij. sane. Idem si confiteatur corã sacerdote qui est eius iudex quo ad hoc de pe. di. j. que3 penitet. licet Joã. an. de vsu. q3 q3 in. vj. dicit qd hoc casu necessarij sunt testes. et hoc credit verius Joan. de ligna. quia actus fori penitentialis tantum non inducit effectum in foro contentioso. Item si tenet altare paratuz dicitur manifestus vsurarius. vt no. in dicto. c. j. et ij. de vsu. in. vj. Omnes predicti velut manifesti vsurarij carente debent ecclesiastica sepultura saluo nisi caueant de restituendo vsuras sũ formaz decre. q3 q3. de vsu. in. vj. Sed quid si nõ sit prestita cautio in vita vsurarij. sed prestatur post mortez per heredem vsurarij an sufficiat. Glo. respõdet qd sic: quo ad hoc vt debeat sepeliri. et sic respectu sepulture dum tamen testator infert illas restitui licet non caueat. nam alias cautio quã prestarent heredes non sufficeret qd sepeliri deberet ex quo cõstaret eũ decessisse in peccato mortali. ar. decre. quia in omnibus. et hoc de mente huius decre. q3 q3. in prin. et in fine primi responsi hoc respectu sepulture. quo autem ad validitatem testamenti non sufficeret illam cautionem prestari post mortem testatoris. facit. l. filius. ff. de testa. et ff. de leg. j. l. j. Nota bene hanc glo. propter id quod nota. in. c. q3 q3. de vsu. in vlti. gl. in. vj. Pau. hic in effectu idẽ tenet. Dicit enim qd cautio prestita post mortez vsurarij de cuius contritione signa apparent operatur effectuz quo ad hanc penam euitandam non aute3 quo ad testamentum validandum quod ab initio fuit nullum ex persona testatoris. et sic nõ debet conualescere sicut nec cõditũ ab ipubere conualescit adueniente pubertate. pro hoc alleg. dictam. l. si filius. et l. eius. ff. de testa. et dictam. l. j. §. j. ff. de leg. ij. et c. de fal. l. sicut. et ff. de lega. j. l. cetera. Joan. de ligna. hic dicit qd contrarium nota. per Jo. andr. in dicto. c. q3 q3. de quo remittit ad ibi nota. per se. Sed certe non est verũ qd ibi hoc notetur. quia hic glo. loquitur quando prestatur cautio post mortem ibi quãdo in vita post testamentum. quo casu conualescit testamentum. vt ibi nota. plene in nouel. Quid autem econtra si scienter fecit aliquis testamentum et deinde efficitur vsurarius manifestus an per sequens delictum viciatur testamentum. Dic qd non. insti. qui. mo. testamentuz infirmetur in prin. §. hoc autem. et c. qui testamentum facere possent. l. furiosum. et in. l. j. §. exigit. ff. de bonorum possessio. secundũ tab. Ultimo querit glo. an per penã huius cle. sit sublata pena concilij lateranensis decre.

quia in omnibus. de usu. dic q non. sed potius hoc additur illi cum hic illa non tollatur. **C** Idem dicit hic **A**bat. de pena decre. q. q. de usu. in. vi. quia ista non tollitur per illam. sed per hanc augmentatur pena eius. ergo debet cauere qz eos sacerdos qui habet manifestos usurarios in parochia sua ne cadat in hac penam. et ideo seruare debet hanc formam. quia debet facere qz usurarius satisfaciatur illis a quibus extorsit usuram si potest. Si autem non potest idonee qz cauere eis si presentes sunt de satisfaciendo integre. Si autem non sunt presentes debet cauere personis per quas ipsis creditoribus acquiratur vel si tales non reperiant debet cauere ordinario vel eius vicario vel rectori parochie in qua habitat. presentibus aliquibus parochianis vel notario de mandato ordinarii. et non debet credi usurario de quantitate certa. sed diligenter indagari. ut dicto. c. q. q. de usu. in. vi. et c. **C** **S**cienter ponderat litteram in quo ad hanc penam requirit scienter factum esse contra hanc constitutionem alleg. concoz. **C** Idem **S**tepha. ponderans qz hic requiritur contemptus. ut patet ex principio cle. Contemptus autem secundum papiam est ut ipse refert mandat non curare et asperere transgredi. xij. q. ij. qui diuini. xj. q. iij. excellentissimus xj. q. iij. nemo contemnat. iij. q. vi. omnibus. tunc dicitur autem quis transgredi ex contemptu quando voluntas eius renuit subijci ordinationi legis. et ex hoc procedit ad faciendum contra legem. secus si propter particularem causam inducatur ad faciendum contra legem: quia tunc non videtur ex contemptu peccare nisi frequenter ex eadem causa iteraret delictum. sicut dicit **A**ug. in li. de doctrina christiana. qz non omnia peccata committuntur ex contemptu. frequenter tamen delicti inducit contemptum. cum tali autem qui delinquit ex contemptu non de facili dispensatur. et ideo in litteris et stilo curie apponitur clausula dummodo per simplicitatem et ignorantiam et non ex contemptu id fecerit secundum **A**bat. **C** Nota bene quando quis dicatur delinquere ex contemptu. de quo de excess. prela. tanta. de sen. excom. cum illoz. et in. c. fi. de cle. ex. minis. vide **A**rch. lxxij. di. quicunqz et c. **C** **S**lo. sepelire tangit plura dubia simul illa prosequendo que dicit potius expectare decisionem principis qz glossatorum. **C** Querit an portantes funus ad sepulturam si illud non sepeliunt an incidant in hanc penam. Et similiter querit quid de comitantibus seu aporantibus funus. Et similiter quid de fodientibus et fabricantibus et aperiētibus sepulcrum sed non sepeliunt. Et similiter quid de prelati et clericis qui patiuntur in eorum cimiterijs tales sepeliri et non contradicunt an incurrant hanc penam. Quid etiam de clericis vel laicis portantibus cereos cruces et similia. **P**ro solutione dictarum questionum dicit glo. qz aliud est clericos interesse sepulture. aliud autem sepelire. Et similiter aliud videtur sepultura aliud predicta facere. de quibus est premissum. Ad quod probandum glo. hic alle. multa iura que vario modo loquuntur circa istam materiam. Nam quandoqz prohibent in cimiterio tumulari. quandoqz tradi sepulture. quandoqz prohibent cereos ad sepulturam admitti. quandoqz prohibent clericis interesse quandoqz corpora sepeliri cum psalmis. quandoqz dicunt sepultura careat. quandoqz iubent extra cimiterium subterrari. quandoqz permittunt cum silentio tumulari. ut patet ex iuribus hic alle. in glo. et ideo cum hic solum puniat sepelientem non admittentem interessentem vel cooperantem. et sepelire sit corpus mortuum humo vel tumulo tradere. videtur dicendum qz solum ponentes corpus in tumulo seu fouea puniantur hac pena. et non alij predicti. **P**ro hoc facit ne videlicet multitudo hominum ligetur tanta pena ex tumulatione vnius persone. **T**ertio hoc confirmat glo. quia portantes comitantes vel fabricantes si non sequeretur sepultura non essent ligati. et

hoc est clarum. ergo eodem modo etiam si sequatur quia non sequitur necessario ex facto ipsorum. **C** In contrarium alle. glo. quia si hoc esset verum tunc ex hac constitutione sequeretur absurdum. quia faciliter posset eludi faciendo qz vnus solus ribaldus vel vilis persona forte de seruis suis sepeliret. et reliqua funera pompose expenderent. et sic forte residet glo. et plus non dicit per quod videtur inclinare in hanc vltimam partem videlicet qz predicti teneantur et ligentur hac constitutione ex ipsius mente. **P**au. hic ambigue loquitur. ut glo. dicit enim qz nedum actualiter ponentes corpus in terram sed etiam dicentes officium diuinum forte incurrunt in hanc penam. quia plus contemnunt. Ad hoc quia sepultura dicitur que fit in cimiterio cum psalmis et orationibus. xij. q. ij. quæsta. xliij. q. v. placuit. Idem dicit de sepelientibus de facto absentibus clericis idem sepeliri facientibus vel mandantibus. de sen. excom. mulieres. Subdit tamen qz littera hic soluz videtur punire sepelientes. et ideo forte dicentes officium qui non sepelierunt non inciderent in hanc penam. cum in penis minorum fienda sit interpretatio. de re. iur. in penis in. vi. cum concoz. **S**tepha. vero hic requirit do qd de portantibus cadelas et comitantibus funus. dicit omnes teneri et incidere in hanc penam. quia communicant in crimine. Idem **L**apus. facit de sen. excom. nuper et c. si concubine. cum similibus. et hec pars videtur verior per rationem predictam et per rationem glo. per quam patet responsio ad contraria. quia etiam in penis licita esset extensio quando resultaret absurdum. et dicitur potius tunc mens comprehensiuam qz extensiuam iuxta ea que no. **B**ar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. et iur. et c. de le. l. non dubium. ut dixi de elec. si postqz. in. vi. et c. **C** **S**lo. subiicere querit an pena huius decre. locum habeat in sepelientibus scienter alios prohibitos sepeliri extra casus hic positos. ut est videre in casibus alijs in quibus denegatur sepultura. de quibus no. s. eo. ex parte. et de sta. mo. c. ij. et c. cum ad monasterium. Respondet glo. qz non. pro quo facit regula in penis. in. s. pene. de pe. di. j. Idem **S**tepha. **C** Deinde querit glo. quid si aliquis tempore interdicti sepeliuit aliquem qui erat manifeste usurarius et publice excommunicatus et nominatim interdictus an per hoc erit ligatus vna an vero quadruplici excommunicatione. **P**ro solutione questionis glo. remittit ad ea que dixi in questione **S**ualterij in regula delictum. de re. iur. in. vi. ibi tenet qz ex quo vnicus sepultus vno actu soluz vna excommunicatione erit ligatus. secus si plures sepeliuissent. et hoc ubi agit de pena iuris. secus de imponenda per homines. dicit tamen glo. qz siue dicatur vna excommunicatione ligatus siue pluribus clarum est qz debeat absolui de omnibus causis et satisfacere de omnibus. de sen. excom. officij. et c. cum pro causa. et ibi no. de offi. oz. ex parte. et sic quo ad hunc effectum non est magne utilitatis hoc est inuestigare an vna an pluribus excommunicationibus dicatur fore ligatus. **P**au. hic simpliciter dicit qz erit quadruplici excommunicatione ligatus. alleg. prealleg. c. cum pro causa. de senten. ex com. dicit enim qz aliud est quem excommunicatum aliud nominatim interdictum. Faterur tamen qz pro eodem delicto vtraqz pena potest imponi et absolutus ab vna non erit absolutus ab alia. illa tamen non incurrat episcopus. de sen. excom. quia periculosus. in. vi. et c. **C** **S**lo. eis qui bus querit qui sunt illi quibus debet fieri satisfactio iniurie irrogate. Respondet glo. qz respectu eius qd hic dicitur de excommunicatis et nominatim interdictis forte hic comprehenduntur illi quorum fauore late fuerunt sententie excommunicationis vel interdicti in loca vel in personas. Nam per sepulturam factam contra formam huius cle. talibus dicit iniuria irrogari. respectu autem eius qd hic dicitur de usurarijs manifestis dicit qz comprehenduntur illi quibus

debet fieri restitutio. Nam in talibus debet fieri satisfactio de qua hic loquitur. Item possunt comprehendere clericum vel ministrum quibus violentia illata est ut recipient istos hic prohibitos ad sepulturam. Idem Pau. Guil. et zenze. Sed an absolutio aliter facta hoc est non premissa dicta satisfactione teneat. tangit hic Steph. quidam quod non. alle. C. de legi. l. non dubium. x. di. vides. Alij contra de quo dicitur. j. d. iurepa. in cle. j. facit quod vidistis in cle. j. de sequestra. pos. et fruct. Alterius queritur cum glo. an corpora vel ossa istorum hic prohibitorum sepeliri si sint sepulta et possunt discerni sint exhumanda. dicit quod sic alle. s. eo. sacris. et hoc est clarum in tribus ultimis casibus scilicet in excommunicato et nominatim interdicto et usurario. In primo scilicet sepulto tempore interdicti dicit glo. quod si ille fuit penitens licet non debuerit sepeliri tamen ex quo sepultus est non debet exhumari saltem si de eo exhumando tractetur post interdictum relaxatum. all. no. de sen. excō. si civitas. in glo. penul. in. vj. et no. per Inno. et Hostien. de excess. prela. c. tanta ad fi. fa. quod no. de sen. excō. a nobis. ij. in gl. penul. Ad hoc quia si talis mortuus tempore interdicti non esset sepultus deberet sepeliri modo tempore quo cessavit interdictum. ergo fortius sepultus non exhumabitur. Si autem decessisset impenitens secus esset. lxxvij. di. c. fi. Item secus durante interdicto secundum Inno. in loco prealleg. et Pau. hic Guil. et Steph. Sed an sit licitum recipere mortuaria. ab illo qui decessit penitens scilicet tempore interdicti. Dicunt Inno. et Hostien. in prealle. c. fi. de excess. prela. quod sic. Adhuc queritur: quia pro talibus est orandum. xj. q. iij. que cumque. secus si non fuisset penitens ut predicti. facit quod no. per Joan. an. post predictos de sen. excō. cum voluntate. Glo. limitat dictum Inno. procedere si accipimus mortuaria relicta a defuncto in loco interdicto in morte ipsius vel pro datis postea post relaxatum interdictum. secus dicit de funeralibus que darentur cum funere sepulto tempore interdicti de facto. quia talia non licite recipere clericis ne alias videatur participare in delicto vel vicio. Idem Guil. Pau. et Ste. Per predicta dicit Pau. quod si talia funeralia que dixi licite recipi reciperentur per clericos de facto quod non deberetur quarta parrochiali ecclesie sicut nec decima de illicite acquisitis. de decimis ex transmissa. Ad hoc quia tunc parrochiali ecclesie nulla est facta iniuria specialis. Si de facto alij recipient ad sepulturam de relictis autem ecclesie ubi eligit sepulturam datur cum funere etiam tempore interdicti si fuerit penitens amoto interdicto bene debetur quarta secundum Pau. Glo. ultima colligit ex littera argumentum quod ad derogandum privilegij et alijs obstantijs sufficiunt verba generalia derogatoria. ad quod all. cōcor. et remittit ad no. per By. in regula qui semel. de reg. iur. in. vj. Sed reuocat hoc in dubijs Pau. quod tangitur in dicta regula qui semel. videlicet nunquam sufficiant verba generalia ad derogandum priori voluntati. Contrarium videtur quod sic. ut. j. c. proxi. et s. de hereti. sicut ut in auct. de testa. imperfectis. §. et siquidem. Item quia tantum debet valere generalis reuocatio quo ad omnia quantum specialis quo ad species. ff. d. admi. tuto. l. si duo. In contrarium facit de offi. dele. ex parte. ff. si quis cau. l. sed et si quis. §. quesitum. ff. de leg. iij. l. si quis in prin. testamēti. de dolo et contu. c. ij. de eta. et qua. accepimus. Soluit supposito quod derogans sit talis quod possit specialiter derogare si sunt verba derogatoria siue confirmatoria actum precedentium sufficiunt verba generalia sic concepta quod iuvant voluntatem esse talem derogantis vel confirmantis siue voluntas sit prolata per vniuersale affirmatiuum. ut in. c. alma. de sent. excō. in. vj. siue negatiuum ut hic et hoc optinet in privilegijs et rescriptis consuetudinibus et constitutionibus. In testamentis vero non videntur

sufficere verba generalia secundum By. ut dicta. l. si quis in prin. prealle. ita no. By. in regula quod semel. Alij contra. dic secundum Pau. quod sufficit voluntatem secundam exprimere ita quod constet eum velle omnino primum reuocare licet verba derogatoria posita in primo non exprimat in secundo. Quid enim scilicet verborum positorum in primo non recordabatur nec eius copiam potest habere nec eam illa queat. Certe hoc esse non debet. xxvij. q. j. de viduis. nemmo enim sibi potest legem imponere a qua non possit recedere. ut. d. l. si quis in prin. testamenti. et dixi de cōsti. c. j. in. vj. vbi hoc tangit glo. dic ut ibi.

Adū a bonifacio pa.

Diuiditur in duas partes principales. quia primo ponit probemium clementis innouans constitutionem Bonifacii et cassans reuocatorias benedicti. secundo ponit ipsam constitutionem Bonifacii. secunda ibi: Bonifacius. secunda subdiuiditur in duas. quia primo ponit titulum. secundo ipsam constitutionem. secunda ibi: super cathedram. Hec secunda subdiuiditur in partes. vij. quod in prima parte ponit exordium in quo dicit se vigilem circa scandala clerici tollenda. Secundo narrat discordias predicatorum et minorum cum clero super tribus precipue: scilicet predicationibus: confessionibus: et sepulchris. Tertio prouidet circa predicationes. Quarto circa confessiones. Quinto circa sepulturas. Sexto reuocat privilegia et consuetudines statuta et pacta contraria. Septimo hortatur et precipit per clericum predictos ordines et professores ipsorum benigne tractari: et contrasacientibus cominatur. secunda ibi: ab olim. tertia ibi: nos autem. quarta ibi: statuimus. quinta ibi: huiusmodi. sexta ibi: nos etiam. septima ibi: ceterum. legam ibi vsque ad. §. huiusmodi. Nota primo ex probemio cle. quod iura sunt innouanda et reuocanda prout suadet utilitas temporis instantis. et experientia. facit de consan. et affi. non debet. Et nota vnum finem in constitutione attendendum et eius editione scilicet ut edatur ad pacem et quietem subditorum. facit quod habet in probemio Gregorij. iij. di. erit autem. Nota ex titulo constitutionis bonifacii iura edenda ad perpetuam rei memoriam. de quo de re iudi. ad apostolice. in. vj. in prin. dic ut ibi. Nota ex exordio constitutionis Bonifacii circa quod precipue debet vacare romanus pontifex: quod circa illa que tendunt ad gloriam et exaltationem fidei et profectum animarum fidelium et quietem subditorum maxime prelatorum et religiosorum et omnium qui sunt in ordine clericali et ad tollendum dissensiones et scandala inter predictos. Et no. illud quod pacis auctor non bene colitur nisi tempore pacis. Nota. dissensiones et scandala suscitare rancores et odia. In ver. ab olim. Nota quod rector ecclesie parrochialis non est prelatus. an autem dicatur habere dignitatem vide de elec. statutum in glo. j. in. vj. Nota hic preferri predicatorum minoribus nec mirum: quia eorum ordo fuit antiquior. ut habetur de elec. quorundam in. vj. et ibi nota. Nota tria super quibus precipue oriebatur discordia inter rectores parrochiales et istos mendicantes de ordine predicatorum et minorum. In ver. nos autem. Nota quod incommodum subiectorum et filiorum censetur incommodus superioris et patris. Nota quod res ponderosas que debet inter pectoris clausulam cum diligenti consideratione reuolueri. Nota hic verba pulcherrima pro faciando probemium in pacis tractatu de discordijs antehabitis. Nota in quibus locis possunt fratres predicatorum et minores predicare et quo tempore. quia in ecclesijs seu monasterijs ipsorum fratrum et in plateis communibus tempore tamen quo prelati locorum non predicant solent nec coram se faciant predicari. Ad funera autem defunctorum et in festis specialibus dictorum fratrum et in studijs

generalibus in die qua solet generalis sermo ad clerum fieri etia dicto tempore possent predicare nisi predicare vellent tempore quo prelati loci faceret generale conuocationem cleri. In ecclesijs autem parochialibus non possunt predicare nisi inuitentur a rectoribus ipsorum: vel nisi de mandato episcopi vel alterius superioris prelati id facerent. qui tunc si id concedat absentibus curatis et etia inuitis curatis et nulla licentia ab eis petita possunt predicare etiam non inuitati fm *Idau.* *Nota* ex tex. ibi predicare cessabant fm *Buil.* q. vbi ius comune concurret cu privilegio prefertur ius comune. nec miru quia natura originis potior est in acquisitione. ff. ad munici- pales. l. libertus. §. prescriptio. *Item* ex hoc no. q. vbi subest auxilium ordinarium cessat extraordinarium. ff. de mino. l. in cause. §. causa cognita. *Item* nota. casus in quo privilegium speciale non derogat iuri comuni. et sic fallit hec regula generi per speciem. de re. iur. in. vj. Fallit etia in casibus ibi no. fm *Buil.* 2c. *In* ver. statuimus. *Nota* qualiter se debent habere fratres predicti vt possint audire confessiones et dare penitencias. quia superiores dictorum fratrum debent petere licentiam pro fratribus quos elegerint et a diocesano loci vbi situm est monasterium et a diocesano loci vicini vbi non sunt monasteria ipsorum si ibi velint audire confessiones. *Et* no. quales personas debeant eligere dicti superiores ipsorum fratrum ex quo habes qualis debeat esse confessor. quia debet esse modestus discretus ac peritus et probatus in vita et moribus. *Item* nota q. ultra electionem requiritur q. tales electi represententur epo vt det licentiam ipsis vt libere audire valeant subditos ipsius dantis licentiam volentes eis sponte confiteri: ac illis iniungere penitencias salutares. *Nota* q. non possunt deputari per provincias sed solum per ciuitates et dioceces. *Nota* q. extra loca in quibus sunt deputati non possunt confessiones audire. *Nota* q. numerus assumendorum seu deputandorum est arbitrarius inspecta paucitate vel multitudine cleri et populi. *Nota* q. prelati non possunt dare licentiam respectu certe persone que sibi videatur non sufficiens. *Nota* quid si prelati vniuersaliter recuset dare licentiam superioribus istorum fratrum. quia ex auctoritate apostolica intelligitur concessa. *Nota* q. predicti religiosi in casibus predictis non habent maiorem potestatem circa confessiones et penitencias q. habeant rectores ecclesiarum nisi amplior potestas per episcopum sit expressa et concessa 2c. *Glo.* instante colligit ex littera q. non expedit privilegiatis et exemptis fieri concilia. quia per illa derogatur multotiens privilegio exemptionis et etiam cuilibet alteri vt patet ex hoc concilio vienesi. per quod in multis casibus fuit derogatum privilegio exemptionis. vt patet ex hoc. c. circa fi. et s. c. pxi. et s. ti. j. cle. vna. et de sup. neg. prela. quia regulares cum alijs similibus allegatis in glo. *Glo.* cathedra ponit et exponit qd sit cathedra et litteralis est et notanda. *Glo.* alueu declarat quid sit alueus. et similiter gl. in ver. torrens expositiua est. *Glo.* instantius notat et colligit ex littera q. habens intendere ad multa debet manu apponere seu inchoare in eo quod est grauius et ponderosius. alle. simile de solute obligato ex pluribus causis. quia in dubio presumitur soluisse in duriorum causarum. c. de solu. l. j. *Nota* bene hanc glo. que te instruit quid agere debeas cu in multis es implicatus. *Glo.* radicitus. *Nota* radicitus malum extirpandum et rationes assignat quam nota 2c. *Glo.* alie sunt litterales et expositiue notande tamen vsq. ad glo. in verbo locis que est in ver. nos aut. Illa autem querit quid si illi fratres velint predicare extra ecclesias suas in locis tamen existentibus infra septa monasterij vel ambitum eius vt in pratis vel hortis vel alijs similibus spatijs an poterunt. dicit glo. q. sic et hoc

videtur voluisse hec littera dum post verbum ecclesijs adiecit indefinite et locis eorum. Idem *Buil.* dicit q. predicare possunt vbiq. infra septa suarum domorum. Ex quo no. q. districtus quoruncumq. religiosorum distringitur ad septa loci in quo degunt infra eorum clausuras per quod dicit q. in tantu se extendit exemptio eis concessa inquantu se extendit territoriu et non plus. et talis locus dicitur exemptus. et sic intelligi debent iura que loquuntur de loco exempto vt est videre in. c. j. de pui. in. vj. *Item* per predicta ifert ad questionem nuquid videlicet religiosi ligentur sententijs suorum prelatorum extra locum predictum. videtur q. non per predicta. ad idem all. de sen. excō. si vero claustralis. et ibi hoc tenet *Host.* l. referat aliquos dicere q. tales prelati sunt potius iudices personarum q. territorij. et ideo totus mundus est eis pro territorio. et per consequens vbiq. sit religiosus debet dici subditus suo prelato et per consequens ligari eius sententia. sed non videtur vera opinio istorum per superiora dicta. de quo est aliquid no. in cle. pastoralis de re iud. *Quid* de locis que habent longe isti fratres ab eorum ecclesijs vt sunt horti quandoq. an etia in illis possunt predicare. *Buil.* q. sic per hanc litteram que indistincte loquitur permittendo id in locis eorum licet ibi non sint platee comunes. all. etia ad hoc. l. preses. ff. de procu. gen. hic videtur tenere contrarium. exponit enim locis eorum. scilicet in quibus degunt ad deseruiendum in diuinis. vel dicit exponendum in locis. l. in claustris vel adherentibus vt horti. alle. ff. de procura. l. preses. subdens q. extra illa loca non extenditur exemptio et per consequens extra illa loca delinquentes incidunt in sententias ordinario. vt de priu. volentes. in. vj. Tutius videtur tenere dictu *Buil.* per tex. qui indistincte loquitur. ar. no. de elec. vt circa in. vj. et eius qd statim dicitur. *Contra* tex. et predicta opponit *Buil.* q. isti fratres non habent propriu in particulari nec in comuni et sunt in proprio gradu perficiendorum. sicut dicit *Dionysius* in li. de celesti. ierarchia. c. vj. fa. xvj. q. j. alia. et in cle. exiui. de verb. sig. Soluit q. tex. debet exponi in eorum locis. i. ad eorum vsum deputatis. *Statendum* est enim q. sonat contrariu q. dominiu locorum non habent. *Glo.* comunibus querit an in priuatis plateis potest predicare sine licentia. *Ridet* q. no. ar. a contrario sensu littere. *Ratio* potest esse fm *Buil.* quia platee comunes sunt iuris publici. et ideo in illis princeps seu papa disponere potuit sicut placuit ex ordinata potestate. que ratio cessat in priuatis. sed an procedat littera siue sint platee communes locorum in quibus habitant isti fratres. siue sint alie platee communes videtur q. solu de primis intelligi debeat quia cu in locis suis tantu hoc permittatur absolu videtur q. in alijs plateis permitteretur. et sic per verba precedentia restringentur sequentia que copulatiue sequuntur. facit. ff. de vino et triti. lega. l. fi. et l. si quis. contra est veru fm *zen.* q. etia in plateis quibuscumq. comunibus possunt sine licentia predicare. naq. alias ista verba nihil adderent precedentibus in quibus permittatur in eorum locis predicare. et sic essent superflua contra id quod habetur. ff. de leg. j. si quando. et de priuile. si papa in. vj. *Ad* hoc q. agitur de fauore. ergo est fienda ampliatio. de dona. cum dilectus. et ff. de constitu. principum. l. beneficium 2c. *Glo.* predicare querit an in locis expressis potuerint predicare etia tepore interdicti. *Respondet* q. sic. alle. de senten. excom. responso. idem tenet hic *Idau.* sed an indistincte possunt religiosi predicare populo in locis hic expressatis. *Ad* hoc. dicit q. non sed debent esse sacerdotes. alleg. xvj. q. j. ad iudicimus. Alij enim fm eu non possunt predicare etia de licentia superioris. Superiores autem intelligit fm *Inno.* episcopos non psbyteros parochiales iuxta no. de here. excommunicamus. *Idau.* vero hic dicit q. interdum quis pretendit licitu sibi

et fauore loco
ampli. e. fienda

esse predicare ratione ordinis. et tunc hoc solum competit sacerdotibus. interdu ratione prelationis et tunc etiam competit subdiacono qui prelati esse potest. de eta. et qua. preterea. et similiter doctore in theologia approbato per eum ad que pertinet. ut probatur de here. cum ex iniuncto. xvj. q. j. ad iij. c. i. iuxta. Interduz competit ratione privilegij ut patet hic. et de here. sicut. el. ij. Interdu ex speciali concessione quas facere potest quilibet habens curam alicui persone note. ut magistro in theologia vel idoneo ut competenti predicatori sicut Inno. qd intelligit Hosti. in speciali commissione seu licentia. Generale autem licentia predicandi solus eps concedit. de offi. or. inter cetera. de here. excommunicamus. §. qui vero et ibi dicit Hosti. qd eps admittitur ubiqz et semper ad predicandu nisi prohibeat ab eo in cuius diocesi vult predicare. predicta intellige in predicatione verbali. in reali autem predicatione qua quis facit dando de se bonum exemplum cuilibet est licitum. ut no. de conse. di. v. novissimi me. et. vj. q. iij. c. j. sicut Pau. Guil. hic distinguit latius cum queritur quis possit predicare et disputare de fide publice et secrete. et dicit qd laici publice vel occulte de fide predicare vel disputare non possunt. et si contra fecerint sunt excommunicandi. s. de here. sicut. et. c. quicumqz. §. inbibemus quod limitat esse verum nisi faciant hoc aliqui prudentes rogantibus clericis. Mulier autem cum hoc sit vile officium nullo modo potest predicare. all. xxiij. di. mulier. C. Secundo casu quando queritur de clericis. et tunc aut loquimur de prelati ecclesie aut de alijs clericis. Si de prelati. et tunc aut loquimur de papa et non est dubium qd predicare potest ubiqz. xix. di. in memoria. et similiter cuilibet committere. de offi. dele. c. si. Ipsius autem commissarius subdelegare non potest alteri hoc officium. ut ibi. Aut loquimur de prelati inferioribus a papa et tunc in episcopis dicendum qd in propria persona possunt ubiqz predicare nisi per episcopos alios in diocesibus suis prohibeantur expresse. Nam alias quantum ad hoc per unumquemque mundum privilegium habent a domino. Matth. vlti. ubi dicitur: ite per universum orbem et predicate etc. facit. xxi. di. in nouo. Committere autem alijs non possunt nisi in proprijs diocesibus. xvj. q. vij. nullus omnino. In inferioribus autem prelati episcopo et tunc dicendum in ipsis qd predicare possunt subditis sibi commissis. xvj. q. j. ad iij. c. i. mus. qd dicit procedere etiam si non fuerit nisi diaconus. Committere etiam potest alij approbato ut magistro in theologia vel alij approbato per episcopum. Idez potest rector parochialis habens curam quo ad suas oves hoc in prelati et habentibus curam. Si vero loquimur de alijs clericis non prelati non habentibus curam et tunc dicit qd aut volunt disputare de fide personis coadunatis. et tunc licet tantum magistris in theologia. quia super hoc sunt privilegiati tanquam doctores fidei. de here. sicut. et. c. cum ex iniuncto. sic et isti quibus papa committit ut fratres. de quibus hic. Tu dic qd non possunt predicare nisi forte sit doctor in theologia et habeat ex privilegio vel commissione ut hic predicta intellige de predicatione verbali ut dixi. s. post Pau. et c. Aut loquimur de alijs litteratis non magistris in theologia. et tunc publice disputare concitando turbam non licet. de here. c. excommunicamus. §. sane clerici. Si vero volunt tales secrete disputare et tunc cum inimicis fidei non possunt maxime de secretis fidei. xxiij. q. ij. cum aliquibus. Predicta limitat vera nisi forte heretici tales nimis prouocent. quia tunc possunt aliqua verba fundere et illudere. alias non videtur utile propter audientes qui forte crederent qd non haberet qd responderet. xliij. di. in mandatis. Aut volunt cum alijs non inimicis fidei disputare. sed inter fideles alios predicare turbam tamen non concitando et tunc sunt due opiniones. nam aliqui dicunt qd hoc non licet per modum predicationis sed per

viam monitionis quam quilibet potest facere. xvj. q. j. c. j. et. c. quia iuxta. Alij dicunt qd immo possunt predicare. quia id non consistit in foro contentioso. et sic residet Guil. et Joan. de lign. hic. Quid autem de acquisitis per falsos predicatorum qui licentia non habent de iure predicandi an teneatur illa restituere. Jo. vj. q. iij. c. j. all. pro et contra. Lau. ibi tenet qd sic. pro quo facit secundum Pau. l. si ternus plurium. §. si. ff. de leg. j. Matth. hic dicit idem scilicet qd tenetur restituere quia ecclesie queritur secundum eum. alle. ff. de in offi. testa. l. posthumus. §. si quis ex his etc. Glo. prelati querit qui comprehendantur hic appellatione prelati an solus episcopi an vero etiam alij. Respondet glo. qd comprehenduntur nedum episcopi qui de iure comuni habent iurisdictionem in loco. sed etiam alij inferiores prelati qui in loco habent iurisdictionem ex iure speciali. puta ex consuetudine vel privilegio sicut Jo. mo. Idem Pau. alle. l. xix. di. quoniam. facit quod no. in glo. j. in ver. superioris. sed an hic comprehendatur nomine prelati rector ecclesie parochialis. dicit glo. qd non per Joan. mo. mouetur per tex. in vbo ab olim. ubi post prelatum exprimitur rector. quod no. bene et videtur verum proprie et stricte sumendo. secus si late. de cle. egrotan. c. iij. Sed quid de vicario prelati an sit idem dicendum quod hic dicitur de prelati. dicit glo. qd sic. quia id quod ordinarij non possunt expedire per se faciunt per alios expediri. de offi. or. inter cetera. et. c. si episcopus in vj. Idem tenet Pau. post Bar. sicut. quod intelligit procedere quando vicarius vult predicare per se ut vicarius non ut alius prelati cui ex officio id competat. secus si vult coram se facere soleniter predicare. quia in hoc non representat personam episcopi. posset tamen occulte facere predicari. sed tunc non prohibentur fratres hic nominati predicare quia per hoc non derogatur sue dignitati. C. Glo. generalibus querit in quibus locis dicatur esse studia generalia. Respondet qd in locis que habent studium ex privilegio. ut est in studio bononi. et ferariensi. vel ex consuetudine cuius contrarij initij memoria non existit ut est videre in studio paduano. alle. de cle. non restitue. et de privileg. c. ij. in. vj. et in probemio. ff. §. hec autem tria. et ibi per Bar. Joan. and. in addi. Spec. dicit hoc verum olim. sed hodie studium paduanum habet privilegium concessum per Jo. xxij. et innovatum per Cle. quintus ut dicit se vidisse. dicit hic Pau. qd que dicantur generalia studia relinquuntur arbitrio iudicis. qui habet considerare an ibi legantur sacra pagina iura et artes. et an sint loca insignia. de cle. non restitue. et in probemio. ff. et an sint talia quibus ex privilegio speciali. vel de iure communi concessus est. de privileg. c. ij. in. vj. vel de antiqua consuetudine cuius contrarij initij memoria non existat. ut de verbo. signi. super quibusdam. et. ff. de aqua quoti. et esti. l. hoc iure. §. ductus aque. unde advertendum est sicut eum quod quedam sunt studia generalia actu privilegiata. de quibus in cle. inter de magistris. quedam privilegiata sed non actu generalia. quedam generalia sed non privilegiata. quedam particularia et non privilegiata. de primis et tertijs non est dubium qd locum habet decre. in secundis et quartis non alle. de cle. non restitue. ex tue. et litteram que dicit generalibus hec dicit vera quo ad concessa existenti in studio generali. secus quo ad licentia docendi ubiqz. quia illam oportet obtinere in studio privilegiato secundum modum datum a iure. Nam cum talis licentia respectu licentia omnes respiciat oportet qd concedatur ab eo vel auctoritate eius qui iudex est omnium sicut et princeps. ix. questio. iij. cuncta per mundum. sicut in simili dicimus de canonizatione sanctorum. de reli. et vene. sanc. c. j. et. ij. et in privileg. predicandi de hereti. excommunicamus. §. quia vero. et de concessione preben. proposuit. fa. quod nota. in decre. per venerabilem. qui

fi. sint legi. et per Bar. in l. ij. de offi. proconsulis et lega. et in l. j. C. de sum. tri. et fid. catho. et c. **Glo.** nisi querit an hec dictio nisi referatur ad oia precedētia et illa limitat. Rūdet qd nō sed solū refertur ad primū dictū huius ver. et illum limitat et sic solum respicit qd dicitur in ver. in studijs. duo autem sequentia ibi. scilicet de funeribus mortuorū et festis specialibus ipsorū fratrum non respicit hec limitatio. et hoc satis demonstrat verba sūm glo. et hoc sentit glo. qd etiā si tempore funeraliū vel quādo est festum peculiare fratrum ep̄s conuocaret generaliter clerum ad se non per hoc impedirentur fratres predicare. secus in studijs generalibus in diebus illis in quibus cōsuevit solēniter predicari. quia si illo tēpore ep̄s conuocauerit ad se clerū generaliter non poterunt fratres predicare illa hora vt hic dicitur. et hoc aperte tenet zen. vnde ad litterā hic dum dicit in predictis locis subaudit in quibus sūt studia generalia. secus si specialiter aliquos conuocaret a contrario littere. et tenet glo. hic in ver. generaliter. Sed quid si prelatus velit tenere totum mane pro missa et pro sermone et sic impedire totaliter fratres. videtur qd non possit cū hic nō dicat de horis. sed de hora et de illa qua predicat et non de alia. Ad hoc quia fauor est qd sint plures p̄dicātes et plures s̄mōnes. Buil. hic credit qd prelatus debeat acquiescere per totā illam horā in qua fratres velint predicare maxime vbi fratres non habeant aliam horā conuenientē. de presump. mandata. j. q. j. interrogo. **Glo.** ecclesijs. querit quid de capellis vel cimiterijs ecclesiarum parochialium. Respondet idē quod hic dicitur de ecclesijs parochialibus s̄z Jo. mo. al. de sen. ex. si ciuitas. lib. vj. **Glo.** Juxta predicta querit glo. quomodo sciemus in quibus locis possunt isti fratres predicare. Respondet glo. qd omnis locus intelligitur eis interdictus qui non reperitur hic permissus. Adouetur quia de iure cōmuni non cōpetit istis fratribus predicare. sed solū prelatis et sacerdotibus curatis vt patet in huiusmodi. Itē quia in ecclesijs et locis illorū fratrum et in plateis cōmunibus permittitur eis predicare cū certa tamē moderatiōe. et in ecclesijs aliorū prohibetur regulariter nisi in casibus hic expressis. ergo bene patet qd regulariter omnis locus intelligitur eis prohibitus qui nō reperitur permissus. fa. qd no. de transla. prela. c. ij. q. v. consulisti. **Glo.** Nota bene ex gl. qd de iure cōmuni solū prelatis et rectoribus curatis licitum est predicare. de hoc dixi plenius. s̄. post Buil. et Paul. in glo. in ver. predicare et c. **Glo.** sacerdotibus querit qd si isti fratres inuitentur a vicarijs perpetuis. an possunt predicare in ecclesijs ipsorū vicariorū. videtur qd sic. quia ad eos spectat cura. al. de offi. vica. c. si. de preben. super eo in. vj. quinimo plus dicit videlz sufficere licentiā vicarij temporalis dati in casu licito auctoritate episcopi vt in casu decre. cū ex eo. de elec. in. vj. **Glo.** Nota bene quia vult glo. qd vicarius interim dum est vicarius dicitur habere curā de quo. de preben. exposuisti. et d. c. super eo. **Glo.** In. s̄. statuimus. **Glo.** j. colligit ex littera quē modū tenere debent fratres isti vt licite possint audire cōfessiones et penitētiās iniungere. **Abat.** hic dicit qd ordo est qd per superiores istorū fratrum hic nominatorū debet licentiā peti anteq̄ eligant aliquos fratres ad officium confessionū. et illa obtenta debent eligere et ipsi electi debeant licentiā petere. et sic duplex licentiā debet peti. vna eligendi alia post electionē ad confessiones audiendas sūm Aluariū. credit tamen qd licet prima licentiā non petatur ex quo secunda postea cōceditur quod sufficit et c. **Glo.** non habentur declarat et exemplificat litteram. **Glo.** custodes. querit quid de prioribus conuentualibus qui habentur in ordine predicatorum guardianis qui habentur in ordine minorū. an poterint hanc primā licentiā petere de fratribus eligendis qui habeant pre-

dicare. Respondet qd non a cōtrario littere que de istis non expressit. de quibus autē vicarijs hic loquatur. dicit hic Paul. qd de vicarijs priorum prouincialium qui quādoq̄ cōstituti in vno regno in certa prouincia cōstituūt vicarium. et sic sunt hic tres de ordine predicatorū qui habent hanc licentiā petere scilicet generalis prouincialis et eorū vicarij. et similiter sunt tres de ordine minorū vt hic patet. **Glo.** prelatozū. querit quid comprehendatur appellatione prelatozū. Respondet qd continent ep̄scopi et superiores de quibus predixit. et hoc pbat p litteraz. que infra dicit de ciuitatibus et diocēsi bus. et sic solū de ep̄scopis et superioribus videtur loqui. Paul. hic dicit qd prelati de iure cōmuni sunt ep̄scopi qui de iure cōmuni habent iurisdictionē. Item sunt alij prelati ex priuilegio vel consuetudine. de consan. et affi. c. j. secū dum Jo. mo. et hoc dicit verum quando tales habent iurisdictionē quasi ep̄scopale in loco et nulli subsunt diocēsano. de quibus de priuile. abbates. in. vj. etia qd ad tales seu loca talium non sufficeret licentiā diocēsani per id quod hic subiicit littera qd datur licentiā vt audiant confessiones subditorū suorum. Sed an possit hec licentiā dari extra territorij. dicit Paul. qd sic. quia est voluntarie iurisdictionis. fa. qd no. de off. lega. nouit. **Glo.** audire colligit ex littera ordinem qui debet adhiberi in confessionibus. quia primo debet audiri confessio secundo imponi penitētia. tertio fieri absolutio. Idem tenet hic Buil. dicens qd dum absoluit sacramentaliter debet dicere. Absoluo te auctoritate dei omnipotentis et apostolorum Petri et Pauli et officij in hac mibi parte cōmissi ab omnibus peccatis per te cōfessatis et ab alijs de quibus non recordaris. An autē ante debet soluere anteq̄ imponere penitētiā. dicit glo. qd non quia absolutionem precedere debet oris cōfessio cordis contritio et operis satisfactio saltem quo ad affectū seu intentionē confitentis. Idem Buil. quia in impositione penitētie apparet tertia pars principalis materie debite huius sacramenti scilicet satisfactio quatenus est ex parte peccatis sine qua saltem in affectu non est perfectū sacramentum. vnde ante non debet absolui quia non potest debita forma apponi per ministrū donec materia integre sit disposita que in tribus consistit. scilicet in cordis contritione oris confessione et debita operis satisfactione. sūm Buil. Idem **Abat.** dicens qd tunc demū est vera et perfecta penitētia quādo dicta tria cōcurrunt. de pe. di. j. perfecta nāq̄ sicut tribus modis peccata cōmittuntur scilicet delectatione cogitatione et executione. vj. dist. in palea. sed pensandum sic tribus contrarijs modis purgantur. **Quid** autem sit contritio. dicit qd dolor pro peccatis assumptus cum proposito confitendi et satisfaciendi. talis autem dolor debet esse triplex. scilicet acer quia deum offendimus. acrior quia patrem nostrum celessez qui nos pascit multipliciter. acerrimus quia redē prozē nostrū qui nos lauit proprio sanguine. Quantus autem debeat esse dolor quē debet habere penitens non per Inno. de pe. et re. omnis circa prin. et c. **Glo.** deinde querit an ante petitiā licentiā a prelatis possit fieri electio per superiores istorū fratrum hic nominatos dicit qd non per hanc litterā. Sateatur tamen qd non est necesse vt licentiā sit obtēta. sed sufficit qd sit petita quo ad hoc vt possint electionem facere. **Abat.** et idē Aluarius. vt dixi sup. j. glo. hic dicit qd credit qd si prima licentiā hic non sit petita si tamen secunda sit petita et concessa qd sufficiat sūm cum potest dici ante factum seruandaz opi. glo. post factum opi. **Abat.** **Glo.** ministri. querit an vicarij de quibus premisit possunt facere electionem fratrum de qua hic glo. hic dicit qd non cū hic de eis nō repetat et sic solā licentiā petere poterūt de qua p̄misit. **Glo.** sufficiens. no. ex littera sex qualitates requisitas in

eligendo ad confessionis officium. et inter cetera nota quod debet eligi probatus in vita non autem probandus. ad quod glo. sequens al. auctoritatem beati Bernardi. et c. Glo. presentari. querit an personaliter debet fieri presentatio religiosi electi ad hoc officium confessionis. dicit gl. quod sic per hunc textum. qui dicit quod presentari debet. presens autem dicitur qui prebet sensibus corporis. facit. l. j. in pñ. ff. de ver. obli. Item al. La. per glo. quia presens a quo derivatur actum huius verbi presentare. s. presento dicitur quasi pre sensibus positum. i. ante sensus vel pre sensibus sicut oculo vel alicui sensui. Item coram oculo s. m. Papiā. fa. qd. no. iij. q. ix. testes. in glo. in verbo sub eorum per quod dicit quod non sufficit patrono presentare aliquem absente superiori ad ecclesiam vacante licet possit per litteras suas presentationem admittere. de his que fi. a prela. ea noscitur. et j. de excels. prela. cle. frequens. et per hoc patet quod nominatim debet eligi et presentari nec sufficit generaliter nominare. licet quidam contra sed male s. m. Pau. quia sic tolleretur facultas episcopo recusandi indignum et c. Glo. impediunt. querit an isti fratres sic electi dicantur curati. videtur quod sic. quia hec ad que eliguntur sunt de cura. et sic saltē et si nō in toto debet dici curati extraordinaria potestate. scilicet quando denegatur licentia. ut in ver. Si vero. j. e. vel ex delega. ut in hoc ver. quandoq. s. licentia conceditur et non denegatur et etiā indistincte videtur ordinarij ut vicarij cure cui esset concessio facta ad universitatē territorij. Contrarium tenet Jo. mo. maxime quia hoc esset contra cle. exiui. contra fratres minores. ubi expresse inhibetur eis ne sint curati. Ad hoc facit ratio. quia isti sic electi non sunt astricti ad exercitium talium actuum sibi commissorum. nec similiter fideles sunt astricti currere ad eos sed possunt si volunt. ergo sunt censendi curati licet actus hic expressos ex privilegio huius perpetue constitutionis possunt exercere. et hoc tenet Pau. tamē hic alternative loquitur. residet tamē in hoc. Ultimo Guil. hic late hoc disputat in verbo cōcesserint. finaliter concludit quod potest dici quod non sunt proprie ordinarij nec proprie delegati cū in eis non cadat aliqua prelatio. et per consequens nec ex parte consentium aliqua subiectio sed est quedā gratiosa ordinatio pape in favorem animarum. et possunt isti dici nudi ministri cum certe persone sint electe ad hoc. et sic non poterunt delegare tale ministerium. de offi. dele. c. si. possunt etiam isti dici habentes generalem facultatem iudicandi sine administratione. sunt etiam ordinati ad providendum spiritualibus anfractibus sicut arbitri temporalibus. et ideo tantū habent de potestate quantum ei tribuit voluntas concedentium. facit de arbitris cum dilectus. et per hoc patet an isti possint absolvere exemptos vel similes. quia si essent vicarij vel delegati episcoporum propter concessionē quā faciunt non possent cū nec episcopus hoc posset per se. et sic nec in alios habent potestatem dare. j. q. vij. daibertus. et quia isti funguntur vice curatorum. ut hic dicitur in ver. huiusmodi. Secus videtur si teneremus quod essent delegati pape vel ordinarij auctoritate pape. quod videtur quia utitur potestate per papam concessa per hanc decre. et dantur ad universitatem causarū ad instar legati et inquisitoris heretice pravitatis. de offi. lega. c. ij. i. vj. et de hereti. ne aliqui. eo. lib. et licet exigatur concessio episcopi exigitur ob reverentialem honorem in recompensationē relaxate iurisdictionis ab eo et in memoriā naturalis vinculi et propter reliquias naturalis vinculi et propter reliquias et vestigia illius. argumen. l. qui libertus. §. sed nostra. ff. de bo. liber. nō autem alia de causa. quod patet quia isti prelati faciunt de necessitate iuris. cum al. si negēt illa constitutio esset de iusticia. et sic prebent nondum ministerium sicut minister in baptizando. j. q. i. sicut. et ideo siue cōcedant licentias

prelati locorum siue non totum videtur dici debere papale quod hic disponitur. et sic videtur quod possint exemptos absolvere. et per consequens scholares religiosos exemptos qui sunt in studio de licentia suorum prelatorum si volunt eis confiteri. In hoc concludit quod si sunt prelati exempti inferiores episcopis immediate subiecti pape a iure habent licentiam eligendi sibi confessorē. s. de pe. et re. ne pro dilatione. secus si habent alium superiorem immediatum. quia tunc nisi licentiatī sint ab eis quod possunt eligere confessorē non poterunt absolvi per istos et similiter nec subditi aliquorum episcoporum per rationes decre. inter cunctas. que fuit Bndicti. que expresse excludebat religiosos qui ex secuta prohibitione sui prelati non poterunt alijs cōfiteri: nisi dicamus quod quia cōcessa est licentia a prelato stando in studio generaliter videantur concessa ea sine quibus legitime esse non possit in studio et sic potestas eligendi confessorē. et hoc dicit cōmuniter servari. al. ff. de iudi. l. si longius. facit quod dicitur cum glo. in ver. volentium. in ver. extra civitatē. Glo. audire. querit quid si nō electus se ingerat ad hoc officium vel etiam electus sed extra locum sibi commissum et aliquis bona fide sibi confitetur credens illum habere potestatem an erit tutus. Respondet glo. quod sic quo ad deum. al. de elec. dudum. Idē zenzelinus et idē Paulus propter fidem sacramenti. dicit tamen quod non erit absolutus ex vi talis absolutionis per hunc textum. Item nec tutus esset quo ad deum si sciens non habere potestatem illum ei confiteatur. Ex hoc nota secundum Guil. quod exercens iurisdictionem etiam in foro conscientie extra territorium nihil agit. Idem si vellet dicere iuxta territorium ultra suam iurisdictionē. al. ff. de iur. omni. iudi. l. si. et sic idem est in foro conscientie et in foro contentioso. de consti. ut animarū. in. vj. secundū Pau. et zenzeli. Guil. hic dicit notabiliter hoc procedere in cōfessore extraordinario quales sūt isti fratres de quibus hic loquitur. nam demum intra territorium in quo sunt deputati possunt audire confessiones de peccatis tamē ubicunq. commissis etiam extra territorium. quia illa que in foro anime exercentur sunt voluntarie iurisdictionis extra autem non poterunt absolvere etiam de commissis inter territorium ut hic. In confessore autem ordinario temporali vel perpetuo ut est proprius prelatus dicit quod ille a quocunq. peccato cuius absolutio spectat ad ipsum siue sit commissum intra territorium siue extra absolvere potest etiam extra territorium. Ratio secundū eū quia in his que sunt fori penitentialis que exercētur sub silentio nullius territorij leditur. facit quod no. de offi. lega. c. penul. et si. Quidam autem et tertio est confessor penitus extraneus et iste regulariter nō absoluit nō subditus. de pe. et re. quod autem. fallit in viatore in mortis articulo. Qui autem dicuntur proprii confessores et ordinarij. dicit quod papa episcopus proprius legatus si sit in provincia archiepiscopi presbyter ecclesie cathedralis presbyter parochialis et alij vicarij. facit quod no. de offi. archiepiscopi presbyter. c. j. Idē zenzelinus qui de materia an extra suum territorium in foro anime aliquid exerceri possit remittit ad summam Hostien. in tit. de parochia. §. quis intelligatur. et de pe. §. cui confitendum. Per predicta patet quod si parochianus delinquat in parochia alterius quod habebit imponere penitentiam. an sacerdos loci delicti an sacerdos domicili. Ray. quod sacerdos loci delicti. Jo. an. contra in. c. j. xvj. q. j. et hoc est verius secundū Pau. Idē t3 Archi. de consti. c. ij. in. vj. Quid si in eadem civitate et diocesi sunt plura loca predicatorum vel minorum habentia determinatos cōfines s. m. eorum ordinationē. an quētuales unius loci poterūt audire intra terminos aliorum intellige religiosorum vel parochianorum. dicit Pau. quod sic cū deputentur hic per terminos civitatē vel dioceſis. et nō p

terminos puentuū vel custodiarū aliud esset si constitu-
tio Benedicti que incipiebat inter cunctas seruaretur:
quia ibi dicebatur vt audirent confessiones infra sibi as-
signatos terminos ad huiusmodi officium exercendū.
Quid autem si ciuitas castrum vel oppidū remittit ad
c. si ciuitas. de sen. excom. in. vj. z. l. pupillus. §. vbs. z. ij.
se. z. de ver. sig. zc. **C**lo. exigit. querit quid si sit contē-
tio inter episcopum z fratres de numero. quia forte epi-
scopus dicit pauciores numerū sufficere q̄ dicant fra-
tres quid erit fiendū. Respondet glo. q̄ episcopus ha-
bet eligere numerum qui sibi videtur sufficiens. de reli-
quis autem ultra talem numerum de quibus est contro-
uersia recurreretur ad arbitrium boni viri. i. iudicis. intelli-
go. i. superioris episcopi. ff. de ver. ob. l. cōtinuus. §. j. f3
Joan. mo. Saterur tamen idem Joan. q̄ forte caute fa-
ceret episcopus si a principio cum eligit taxat numerū
cum quandoq̄ liceat a principio q̄ ex post facto non li-
cet. ff. de pac. l. in traditionibus. cum concor. cum primo
dicto glo. concor. **P**au. l3 dicat alios dicere q̄ episco-
pus potest repellere. ar. l. j. §. trebatius. ff. de aqua quot.
ti. z. est. Saterur tamen q̄ si ultra solitum modū presen-
tent poterit episcopus eos reijcere zc. **C**lo. concesserint. querit an episcopus sine causa possit licentia semel
concessam reuocare. dicit q̄ non. per regulam. decet. de
reg. iur. in. vj. Sed an expiret huiusmodi concessio mor-
te concedentis. **Q**uil. dicit q̄ non: q̄ est episcopalis ap-
probatio de iure communi sicut illa que habetur de ele-
ctio. cum ex eo. in. vj. z. quod ibi no. idem zenze. **C**lo.
quemq̄. querit an potest episcopus omnes sibi presen-
tatos refutare. videtur q̄ non. per hunc tex. qui videtur
solum loqui quando aliquem refutat. contrarium tenet
Jo. mo. **A**duetur quia hec indefinita iuris equipollet
vniuersali. facit quod no. de elect. vt circa. in. vj. Et quia
extēditur in edictis pretorij. l. j. §. omnes. ff. vi bon. ra-
pto. cum similibus. **A**d hoc q̄ al3 posset fieri fraus isti
constitutioni que multas requirit qualitates in istis fra-
tribus. **N**az possent presentari omnes non idonei. z sic
cogerentur eligere aliquos nō habentes qualitates hic
requisitas. **I**dem tenet zēze. zc. **C**lo. nollent habere
querit an possent sine causa proprio motu z voluntate re-
cusare aliquem presentatum. **R**espōdet glo. q̄ sic. z hoc
vult aperte hec littera fm Jo. mo. z hoc tenent quidam
fm zenze. pro quibus alle. de rescrip. sciscitatus. z quod
alibi dicitur. s. q̄ vis animo non infertur. xxxij. q. v. §. j. z
ipse dicit q̄ hoc non est verū q̄ sine causa recusari pos-
sit: quia per nudam voluntatem quis non habet causam
contradicendi. alleg. ff. solu. ma. l. dorez. s. de iure pa.
storalis. xlv. di. c. j. de ap. suggestum. ad hoc quia aliter
sequeretur iniquitas. s. q̄ per solam maliciā persona ido-
nea ab hoc officio repelleretur nō sine ipsius iniuria cō-
tra id quod habetur. ff. qui satis. cog. l. si vero. §. qui pro
rei qualitate. potes dicere q̄ opi. glo. procedat si vnum
tm vult recusare. secus si omnes. vel q̄ non posset de fa-
cili reperiri alius idoneus in loco. vel tene gl. indistincte
per hunc tex. z per id quod dicitur cūz glo. se. zc. **C**lo.
surrogari. querit quid si surrogatus non acceptatur. re-
sponde q̄ si ex iusta causa recusat: q̄ nō est talis de quo
est dictum in ver. hoc deinde. z tunc imputet sibi: q̄ ma-
lum eligit. ar. l. cū mandato. ff. de mino. Si vero sine cau-
sa recusetur tunc non nocet recusatio: q̄ succedit licētia
pape per ea que hic dicuntur in ver. si vero. fm Joā. mo.
nota bene q̄ fm hoc non videtur absonum q̄ prima vi-
ce presentatū etiā ex voluntaria causa posset recusare: q̄
surrogatū recusare nō poterit sine causa. z sic facit pro
glo. prece. Sed nūquid poterit hec surrogatio pluries
fieri. videt q̄ nō. ar. l. si duo. §. semel. ff. de arbi. z. ff. de le-
ga. iij. l. fideicomissa. §. si quis. de cen. Ste. hic dicit q̄ di-
cta iura loquuntur q̄ res habuit effectū. hic secus. vnde

cludit q̄ aut recusatur ex iusta causa. aut sine iusta cā
aut sumus in dubio. p̄mis duobus casibus tenet idē q̄d
gl. in tertio casu dicit q̄ illud pēdet ex arbitrio superioris
facit de offi. dele. de causis. concor. zc. **C**lo. recusarū
querit quid si prelati loci expresse non recusat dare li-
centiam sed non dat vel negligit quid erit. Respondet
q̄ videtur q̄ post trinam admonitionem vel requisitio-
nem succedat p̄uilegium huius constitutionis ac si ex-
presse recusaret. argu. decre. j. de supplē. negli. prela. z
de appellatio. ab eo. in. vj. z de appell. cle. quāuis. Sed
quid si non possit haberi copia prelati vel est excommu-
nicatus vel suspensus. Dicit **P**au. q̄ in primo casu de-
bet petere licentiam a suo vicario in spiritualibus si illū
habet. de tempo. ordi. cum nullus. in. vj. Si vero nō ha-
bet vicariū maliciose facit. tunc dicit q̄ forte ex licentia
huius constitutionis poterit eligere. **T**utius tamen di-
cit esse q̄ petatur a papa vel superiore plati propter ne-
gligentiam. ix. q. iij. cum simus. potest dici q̄ sufficiat re-
quirere licentiam prelati in loco debito z protestari. ar-
gu. no. de electio. cupientes. §. q̄ si per. xx. in. vj. z de ap-
pel. si iustus. Secundo casu quando est excommunica-
tus vel suspensus prelati dicit q̄ adiri debet qui ha-
bet supplere negligentiam prelati z defectum. de cōces.
preben. quia diuersitatem zc. **C**lo. volentium. querit
an comprehendat hic religiosos volētes istis sic electis
confiteri. **C**lo. respondet sub dubio forte q̄ non: q̄
illi secundum statum suorum ordinū debent suis prela-
tis confiteri. vt etiam dicebatur in constitutione Bene-
dicti hoc videtur verum quando non sunt absentes a su-
is prelati. Quid autē si sunt absentes. dixi supra post
guil. in glo. impendat. quia videtur q̄ secus si de licētia
suorum prelatorum sunt absentes. al3 idē sit ac si essent
presentes. **C**lo. libere. querit an poterit parrochianus
confiteri istis religiosi non petita licentia a proprio sa-
cerdote parrochiali. dicit gl. q̄ sic. z hoc indicat verbū
libere hic positum. facit quod habetur de preben. l3 epi-
scopus. z hoc est tenendum. l3 contrarium sentiat Joā.
mo. vt hic dicit glo. nec ob. de peni. z remis. omnis. quia
ibi loquitur quando alteri sacerdoti quis vellet confite-
ri z non religiosi electis fm formam huius clemen. zc.
Clo. impartiri. querit an isti qui sunt absoluti ab istis
religiosis habeant necesse iterato confiteri salte semel
in anno proprio sacerdoti. dicit q̄ non per hunc textum.
qui tribuit talibus religiosi potestatem absoluendi. cō-
tra quod glo. opp. de. c. omnis. de peni. z remis. Soluit
glo. q̄ ibi loquitur q̄ quis non est alteri legitime cōfes-
sus prout dicebatur in extrauagati Benedicti inter cū-
ctas. hic secus. quia est legitime istis religiosi cōfessus
facit quod no. post **H**ostien. in. d. c. omnis. in ver. si. pro-
prio. z hoc dicit glo. tenendum. licet Joā. mo. hic satis
prolixē. cuius dicta hic refert **P**au. teneret cōtrarium
dicens q̄ iterato erat confitendū proprio sacerdoti nī
si iusta causa affuisset sibi non confitēdi. sed tene glo. vt
sic ista decre. velut posterior corrigat illam decre. omnis
z tanq̄ specialior derogat illi generaliori. de cōstitu. c.
j. in. vj. z de reg. iur. generi. e. lib. vel potius dic secundū
Pau. qui tenet cum glo. q̄ hec decre. illam non corri-
git sed declarat: quia ad id quod ibi dicitur de confesso
parrochiali presbytero additur idem esse si confiteatur
fratribus deputatis secundum hanc clemen. **N**am hec
cle. dicit confitentes talibus posse libere confiteri. **I**dē
dicit eos absolutos si per tales absoluentur. cum glo.
etiam concord. Ste. dicens sic determinatū per Joā.
xxij. **I**dem tenet **Q**uil. dicens q̄ de iuris rigore non est
necesse q̄ iterato confiteantur quoniam isti religiosi ha-
bentur loco proprii sacerdotis. z per hanc confessionē
plene est satisfactum. c. omnis. tamen quia vere peniten-
tibus z confessis dandū est corpus Christi per propriū

sacerdotem cui debet constare de penitentia et confessione dicit utile et honestum esse quod iterato confiteantur proprio sacerdoti. non tamen est necessarium: quod stabitur de confessione et penitentia dicto confessoris. unde refert quod in constitutione Benedicti inter cunctas dicebatur quod si de necessitate non esset necesse iterum eadem peccata confiteri. tamen ipsi fratres ex iniuncto papali monere debebant confitentes et in suis predicationibus exhortari quod suis sacerdotibus saltem semel in anno deberet confiteri. et hoc saltem propter erubescendum que est magna pars penitentiae et animarum profectus. Ad predicta quod non sit necesse iterato confiteri. alle. quod ex quo semel est absolutus rite et legitime iam desijt esse peccator. l. vi. ferrum. et sic mentiretur in propria confessione dicendo se peccatorem. Item quod semel confessus penitentiarius pape non tenetur ulterius confiteri secundum stilum curie. de sen. excō. eos. ergo nec iste eadem ratione. In contrarium facit tamen. quod si hoc esset sacerdotes parrochiales non possunt cognoscere vultum pecoris sui contra illud ecclesiastici. xxij. vbi dicitur curam illius habere. et sic ignorantes statum ipsorum de ipsis rationem reddere non possent immo sine culpa sua incideret in id quod non est pastoris excusatio et c. s. de reg. iur. quamvis. Item voluntaria confessio que fit in istis non debet tollere necessariam que fieri debet proprio sacerdoti. de iure iuran. eam te. s. 3. Buil. Sed his non ob. tenet quod dixi. s. Item pro hoc facit secundum Jo. mo. quia hec est specialis provisio que geminat subsidium generale. de quo in. c. omnis utriusque. et sic non derogat illi ut plenius provideatur salutem animarum. et potissime quia quando genus et species ad eundem finem tendunt scilicet salutem animarum ut est hic: et sic concurrere debet sicut et genus et species ei legentur. et primo enumerentur species. et deinde subiiciatur genus copulative. ff. de leg. iij. l. hoc legatum. facit de procu. qui ad agendum. in. vi. Si vero primo genus legaretur postea species locum habet. quod non in. l. quesitum. s. j. ff. de fun. instrum. Si vero enumerat individua que sub certa specie eiusdem generis continentur enumeratio operatur quod legatum non extenderetur ad talia individua que sub eadem specie continentur. ff. de fun. instrum. l. cum de lanionis. s. cui fundum. et ff. de leg. iij. l. heres meus. s. p. et per hoc non ob. secundum eum quod dicitur quod hec constitutio velut specialis debet derogare illi. c. omnis. velut generalis. Item hec decre. illam decre. omnis. non corrigit. ergo stare permittit. C. de testa. l. sancimus. et de elect. cum expediat. in. vi. Ad hoc etiam facit quod si specialis commissio pape derogat. c. omnis. non tamen generalis. de here. c. per hoc. in. vi. Item non ob. quod confessus non debet iterum confiteri: quia hoc non facit sacramenti necessitas: sed voluntaria obligatio confitentis cui non subuenitur sicut facienti ex necessitate virtute. ff. de procur. l. procura. qui pro evictione. cum ibi no. et de offi. deleg. ab arbitris. in. vi. Item non ob. si dicatur quod ubi sunt ordinarii unus de agitato per alterum se intromittere non potest. ff. de offi. consue. l. vna. quia illud procedit quando duo ordinarii dantur simul ab initio hic autem unus accumulatur alteri. quod presumitur fieri sine alterius preiudicio cuius ius est fortius utpote necessarium quam admitti quod est voluntarium. Item non ob. quod factum per delegatum pape non est iterandum per ordinarium: quod hoc privilegium videtur concessum sine preiudicio iuris alieni ubi sunt copassibilia. ff. ne quid in loc. publici. l. ij. s. si quis a principe. de privileg. pastoralis. ad hoc facit quia hec gratiosa concessio pape et data privilegia liter non debet tollere ius commune precedens nisi de ipso faciat mentionem cum sint copassibilia. Item quod si dicatur quod non sit necesse ad suum sacerdotem reverti potest in totum sua iurisdictio evacuari. et sic tale privilegium non tenet cum vergat in enormem lesionem. de deci. suggestum.

et ff. de vulga. et pu. l. ex facto. in prin. Ad hoc facit quia quomodo subditus curato peccata sua revelabit alteri confessori cum sit illi incognitus et maxime si aliqua peccata publica commisit in parrochia. nam ut dicit Boe. in libro de consue. Si operam medicatis expectes oportet ut vulnus detegas. et quia sacerdos debet cognoscere vultum pecoris sui cui est dictum ecclesiastici. xxij. Curaz illius habere ut videas erubescendum et contritionem. de pe. di. j. quem penitet. aliter posset faciliter sacerdoti illudere Ex quibus Jo. mo. concludit quod semel confessus istis fratribus depuratis secundum hanc cle. iterato debet confiteri proprio sacerdoti secundum Pau. Buil. et zen. predictis non ob. ut. s. dixi. tene cum glo. et c. Glo. concessa. querit an isti fratres sic electi poterunt absolvere in casibus reservatis episcopis. Respondet glo. quod non. sicut non possunt sacerdotes curati. et hoc voluit dicere hec littera s. 3. Jo. mo. Qui autem dicantur casus reservati episcopo. plenarie habetur de pe. et re. si episcopus. in. vi. per glo. et hic per Jo. mo. et Hosti. in sum. de pe. s. cui confitendum. in. ij. col. Juxta predicta querit glo. an in preiudicium istorum fratrum episcopus non obstante hac constitutione poterit sibi reservare casus in quibus curati poterant ante hanc constitutionem absolvere. Jo. mo. dixit quod sic. Ad hoc quia licet isti fratres sint exempti et si nihil possit in eos episcopus disponere: tamen parrochiani non sunt exempti. de privilegi. c. ex ore. et eo. ti. c. per exemptionem. in. vi. Ideo circa illos potest episcopus disponere. Item quod non debet dici a iure concessum istis religiosis quod iuris auctoritate est revocatum. de pe. di. j. divorcium. Item et tertio: quia si potest arctare potestatem ordinariam curatorum fortius debet posse arctare et restringere hanc potestatem extraordinariam maxime ne idem subditus censeatur diverso iure quo ad sacerdotes curatos et quo ad istos fratres. argu. de privilegi. quod circa. de deci. cum in tua. et per consequens non poterunt absolvere illum quem non poterit curatus. Quarto confirmat glo. predicta quia ista accidentaliter et que sunt de bene esse non debet mutare substantialem et ordinariam potestatem episcoporum. de here. c. per hoc. in. vi. Contra predicta objicit glo. quia secundum hoc poterit decurtari et auferri privilegium istorum fratrum quod non est licitum etiam indirecte. de privilegi. quanto. et c. dilecti. xxj. di. inferior. Solut glo. quod id non debet obstare: quia cuilibet est licitum facere in re propria etiam id quod tenet in preiudicium alienum dummodo non faciat animo iniuriandi. non enim facit alicui iniuriam qui utitur iure suo de elec. cum ecclesia vltimaria. cum concor. Item tenet hic Buil. dummodo non appareat de malicia. et hoc quia sanguis subditorum exigitur de manibus episcoporum et ideo ipsi habent prospicere facta subditorum omnibus modis quibus possunt. Item tenet Pau. et Ste. Credo tamen quod ex coniecturis posset de malicia apparere per decre. ij. de renu. in. vi. et satis videtur sufficiens coniectura si omnes casus vel partem maiorem reservatorum sibi reservaret. ar. l. omnis. s. lucius. ff. de his que i fraud. cre. facit quod non per Dy. et Bar. in. l. flumen. s. si. ff. de dam. infec. Item forte si sine causa hoc faciat per ea que infra dicaz. Quid si curatus est episcopus qui habet curam immediatam canonicorum sue ecclesie cathedralis nunquam ipsos canonicos qui non habent alium immediatum prelatum poterunt etiam in causis epalibus absolvere. videtur quod sic per hunc tex. qui concedit istis potestates illam quam habet curatus. In prius facit: quia in qualibet ecclesia cathedrali est vel esse debet archiepiscopus ut habeat curam immediatam. de offi. archiepiscopi. c. officium. et sic non debent posse absolvere. et maxime cum alter sit episcopus ut episcopus: alter ut curatus. de consec. preb. postulasti. Buil. hoc relinquit disputationi Jo. de lig. dicit quod credit primum verius: quia episcopus ut episcopus habet curam etiam fori penitentialis

penitentialis. et est curatus. zenze. videtur tenere secundam partem. Dicit enim quod curati hic dicuntur prelati collegiorum et conuentuum et archipresbyteri in ecclesijs cathedralibus absente episcopo de maio. et obe. cum in ecclesijs et. c. is qui de offi. archipresby. c. officium. et si contingat quod tales curati gerent vices episcoporum in casibus episcopalis. Dicit quod non per hoc isti confessores se introuiderent de illis cum tunc non sit eis a iure concessa potestas quod exigit iste tex. sed ab homine. licet aliqui super hoc turbari videantur secundum eum. et hoc videtur mihi tutius secundum hanc litteram que simpliciter prohibet istos fratres introuidere se de casibus episcopo reservatis. Per predicta patet. an illi tales fratres possunt absolvere de casibus reservatis pape. quia certe non secundum Pau. si enim non possunt absolvere de reservatis episcopo multo minus de reservatis pape. Saterur tamen quod hoc non procedit ex defectu potestatis ordinis ex quo posset quilibet sacerdos absolvere a quolibet peccato. Jo. ix. c. Ad hoc quia cum possit speciem panis et vini conuere in corpus christi et sanguinem de coele. di. ij. panis de sum. tri. c. j. vna fortius potest minister quilibet peccatorem conuere in membrum christi. l. di. ferrum. procedit autem quod in dictis casibus non possunt absolvere ex ordinatione canonica que potest iurisdictionis exercitium restringere de parochi. nullus de pe. et re. omnis. requiritur ergo quod absolvens in foro penitentiali habeat potestatem ordinis et iurisdictionis exercitium que a maioribus in inferiores descendit. xxi. di. in nouo de elec. significasti. et ab eis similiter restringit tanquam maius et minus ius habentibus. ff. de iudi. l. iudicium. de offi. or. cum ab ecclesiarum. l. xii. di. salomitan. et hoc procedit ex ordinata potestate quam habent episcopi in diocesis suis. xi. q. iij. de persona. Saterur tamen quod reservare non debet sine causa. xi. q. j. peruenit alias potest reservare sibi et capitulo casus non expressos in iure in quibus fratres non poterunt absolvere sicut nec curati. Qui autem sint casus expressi in iure in quibus absolutio sit episcopo reservata dat remissiones. s. datas. sed dubitatur an restitutio male ablatoz incertorum in magna quantitate debeat inter illos computari. Jo. an. de pe. et re. si episcopus in. vi. et Jo. mo. ibidem tenent quod sic. Idem Hosti. de iudeis cum sit. et de usuris cum tu. Archi. contra in. c. ij. de testa. in. vi. dicens quod episcopus non habet se introuidere in talibus nisi in defectu ubi certa persona non est a testatore deputata de testa. tua et. c. Joanes. et hac opi. Archi. dicit hic pau. vera. unde dicit quod episcopus bene potest confessionem et absolutionem a tali peccato sibi reservare ex causa. sed non credit quod dispensationes male ablatoz possit facere. quia satisfactio peccati est respectu proximi et est certa a iure expressa. ideo non potest per episcopum immutari nec videt quomodo ipsa mutare posset de hoc dicitur post La. in cle. j. de pe. et re. inducit Guil. hic cle. i. prin. constitutionis Bonifacii ibi quos ordo clericalis et. contra theologos qui dicunt primam tonsuram non esse ordinem cuius tamen contrarium tenent canoniste ut nota. in proemio sexti de eta. et quali. cum contingat. C. No. etiam idem Guil. de montelau. in suo sacramentali ti. de tonsura et ordine clericali sub ordine autem clericali continentur sacri et non sacri. xi. q. j. de persona in fi. ex quo dicit quod habens tantum ordinem sacrum quod est possibile si sit per saltum promotus debet gaudere privilegio clericali. Idem quod Guil. tenet zenz. hic dicens quod per solam tonsuram confertur ordo clericalis alle. dictum. c. cum contingat subdens quod secundum canonistas novem sunt ordines clericales ut habet in locis preall. ideo quicumque habeat aliquem de predictis etiam per saltum. et etiam si sit illiteratus gaudet privilegio canonis si quis suadente. cum fuerit inductum in favorem ordinis

clericalis de sen. excō. contingit. et sic etiam cōcor. in hoc Guil. secundo in verbo. si abolim inter prelatos rectores et clericos et. Inducit Pau. i. ar. quod nēdū sacerdos sed etiam clericus debeat habere partem oblationum et funeralium. Ad id all. de fi. pres. proposuit et. s. e. ti. ex parte canonicorum quod satis videtur verum secundum eum nisi consuetudo vel aliud statutum inducat de ver. sig. cum inter. In contrarium tamen facit littera in ver. verum ibi dum dicit sacerdotibus et ecclesiarum rectoribus. sed dicit quod illud non excludit portionem clericorum secundum Pau. C. Tertio Pau. hic in. s. nos autem in ver. in studiis seu in ver. nisi ibi sequenti propter id quod ibi dicitur quacumque ratione vel causa tractat quid est ratio et quid causa. Ratio est ordo gerendorum ex causa venientium. et dicitur ratio quasi communis ordo. Causa autem est propter quod unumquodque sit. et dicitur a catos quod est principium. Causa autem potest esse sine ratione. sed non e contra. Quomodo autem est causa quedam impulsiva. quedam ad cuius esse sequitur aliud secundum quod cause sunt duo essendi. s. materialis et formalis. et due fiendi. s. efficiēs et finalis. Quomodo autem multis alijs modis sumitur causa de quo in. c. cum dilecti. per Joā. an. de accu. Item tractat quomodo aliud est causa aliud occasio. quia causa necessario infert in causatum ut no. de iudi. ita quorundam. sed occasio consistit in facto et est mixta ut no. de ma. et obe. solite. et ibi de hoc post Hosti. Quid si aliquis parochianus sit mortuus qui non sit confessus. j. annū suo sacerdoti nec accepit eucharistiam. an ei interdiceret possit sacerdos sepulturam videtur quod sic per. c. omnis de pe. et re. contra credo quia in dubio debet presumi quod non deliquerit. et quod non fuerit immemor salutis eterne. ar. l. merito. ff. pro socio et. l. sancimus. C. ad. l. iul. repetundarum. et sic cum poterint alij legitime confiteri ut hic patet ex eius consilio abstinere ab eucharistia non debet presumi quod id non fecerit. Item quia delictum tale esset occultum et ideo non debet propter hoc publicari et. ut hic dicit gl. i. huiusmodi. In hoc. s. agitur de lana et lacte hoc est de utilitate pecuniaria. Materia huius. s. est quotidiana et circa ea sepe occurrunt questiones dicit tamen quod vidit quasdam declaratorias Bonifacii super hac materia per quas multa dubia deciduntur. Tractat autem hic quomodo et qualiter fratres predicatorum et minores habeant ius sepulture. C. No. primo quod fratres predicatorum et minores habent ius libere sepulture quo ad eligētes in eorum ecclesijs sepeliri. C. No. secundo quod de iure communi sacerdotes parochiales potestatem habent predicandi. Item quod ad ipsos spectat perferre ecclesiastica sacramenta. C. No. illud quod dignus est mercenariū mercede sua. Ex quo no. regulam quod qui sentit onus et. de qua de re. iur. q. sentit in. vi. C. No. quod de omnibus obventionibus siue occasione funeralium siue occasione relictorum ab illo qui eligit sepulturam apud fratres predictos siue alias dato i. infirmitate de qua de cessit que directe vel indirecte debeat peruenire seu peruenient ad predictos fratres ecclesie electe sepulture ordo sacerdos parochialis habere quartam. Et no. bñ quod dicta quarta debet de relictis dictis fratribus etiam ad usus tales in quibus alias non consuevit deberi seu detrabi canonica portio ut est videre in casibus. c. vltimi de testa. et sic hic est casus specialis contra regulam ibi positam. C. No. quod si in sanitate aliquid donat cessante fraude dictis fratribus non debet sacerdoti parochiali quarta et. C. No. in ver. quibus interdum aliquid relinqui consuevit alterius propter defectum probationis. Item quod papa potest obligare transgressorem constitutionis sue ad redditionem rationis i. extremo iudicio. facit. xix. di. nulli fas. Et no. illud quod fraus nemini debet prodesset. concor. de rescrip. sedes. C. No. quod ultra dictam quartam non possunt rectores parochiales molestare predictos fratres in ver. nos etenim. C. No.

q̄ omnia priuilegia et gratias sub quacunq; forma verborum. et a quibuscunq; concessa et consuetudines et cōuentiōes statuta et pacta premissis cōtraria sublata sūt per hanc constitutionem. Et no. ex tex. ibi verbo aut scripro q̄ valet gratia etiā nō scripta et fortius nō bullata. et sic ad esse gratie nō requiritur scriptura. de quo dicitur cum glo. et c. in ver. et ceterū. ¶ Mo. q̄ sacerdotes parochiales debent benigne fauorabiliter et propicie tractare fratres predictos. ¶ Mo. q̄ ordo predictorū fratrum et professores ipsorū multum fauorizant ab ecclesia. Et no. bene q̄ benigne tractatur a principe debet similiter a subditis tractari bene. al̄s verisimiliter d̄z timeri q̄ superiori displicebit et c. ¶ Glo. sepulturam opp. q̄ isti fratres nō debēt habere ius sepulture ex quo nō habēt populum iuxta no. in. c. j. s. e. post Inno. et Hostiē. Soluit de iure communi hic de priuilegio speciali huius constitutionis. Idem Mat. alle. Ad primū quia non tantum humanis sed etiā diuinis vocibus sunt mortui. vt no. in. c. placuit. ij. q. vij. licet autē ex priuilegio huius p̄stitutionis habeant ius sepulture respectu sponte eligentium sepulturam apud eos: nō tamen possūt alios inducere ad vouendū vel iurandū vt apud eos eligāt sepulturā. al̄s incurrunt penā decre. j. s. e. in. vj. et j. de penis cle. cupientes. §. si. ¶ Mo. bene ex gl. que ecclesie dicantur habere de iure cōmuni ius sepulture. q̄ ille que habēt populū. alie autē habēt de priuilegio vel cōsuetudine. Idē guil. alle. s. e. ti. per totū. Que autē dicat libera sepultura. dicit Guil. q̄ cimiteriū est aptū recipere quēcūq; et vnde cunq;. Fatetur tñ q̄ quilibet talis locus ex quo est per ep̄m ad hoc deputatus. et p̄ ipsum canonice dedicatus est aptus. ad hoc actus tñ siue exercitium aliqui sibi deficit vel propter defectum materie. vel p̄pter pacta et conuentiones inter rectores locorū. vt. c. vlt. d̄ pac. i. vj. Quid aut sit sepultura. dicit q̄ est locus cōcanus i cimiterio positus vbi corpus catholici sepelitur. vel potest dici s̄m enī q̄ ille locus p̄prie est sepulchrū siue tumulus. sed sepultura est ipsum diuinū officiū quod mortuo impendit cum terre corpus ei⁹ tradit. facit q̄d no. i. decre. pe. s. e. xij. q. ij. quēsta. et ibi de hoc. ¶ Glo. predicare voluit querere quis habeat de iure potestātē predicandi. et a quo possit hec licētia dari. remittit ad no. post Hostiē. et Inno. de her. ex cōmunicamus. §. q̄ vero. de quo dixi plenius. s. e. ver. nos autē. q̄ de iure cōi cōpetit ep̄s et platis locorū et rectorib⁹ parochialibus et magistris in theologia. vt hic patet in dicto ver. nos autē. dicit rōe ordinis cōpetit sacerdoti habitu actu vero tantū si habet populū alias non potest ei cōmitti vt p̄sone idonee iuris p̄sumptiōe. Idē dicit de magistro i theologia ex priuilegio aut cōpetit istis p̄dicatoribus et minorib⁹. cui aut dari possit licētia p̄dicandi. dicit p̄sone approbate ad hoc officiū p̄ ep̄m vel q̄ est doctor sacre pagine et pōt dari p̄ p̄dictos quo ad hoc vt predicet suis omnibus. An autē plus sit verbum dei de quo fit mētiō an corpus christi. dicit q̄ nō minus est verbum dei q̄ corpus christi. nec minus est reus q̄ verbū dei negligēter omittit q̄ corpus christi negligenter in terris cadere p̄mittit. et ratio q̄ verbo dei plures cōpūgūtur et sic peccata mortalia tollunt. i. q. j. inter rogo. de conse. di. iij. cū omne. secūdū guil. ¶ Glo. obuetionibus omnibus. q̄rit qd si nō relinquit fratribus hic nominatis. sed dat aliquis superexecutor ad certā summam distribuēdā suo arbitrio vel forte ipsi fratri aliqd legat. ad hoc tamen vt distribuatur. deinde dictus frater distribuit dictā summā vel legatū inter cōfratres eiusdem ordinis an debebit quarta de tali relicto ecclesie parochiali. r̄ndet glo. q̄ sic per hūc tex. qui sic vniuersaliter dicit de omnibus obuetionibus et c. et sic dicit declaratus per quasdam litteras Bonifacij de quibus in. j. glo. huius. §. ad hoc facit q̄ tale relicto in casu premissis capitur vt

a ministro. ff. de le. ij. l. si liquid ticio et ff. si cui plusq; per l. falcidia. l. diuus et sic videt a testatore receptū p̄ ministerium illius executoris vel legatarij. et ideo merito debetur quarta ecclesie parochiali. nec ob. si dicat q̄ hic videtur solū loqui de relictis ad certū deputatū vsq; vt patet ibi. ad quoscūq; certos et c. q̄ illud adiicit ad ampliandū et gratia dubitationis tollēde iō nō minuit nec restringit. q̄ hic vniuersaliter dicit de omnibus obuetionibus. ff. de re. iur. l. que dubitationis. p̄ p̄dicta dicit gl. idem fore dicēdū et sic etiā esse declaratū i declarationibus de quibus in prima glo. §. huius q̄ etiā si nihil relinquitur fratribus. sed mandat executori vt ipsis fratrib⁹ det aliquid vel promittit nō debebit relicto ipsis fratribus ex quo sūt incapaces debebitur tñ quarta parochiali ecclesie ac si ipsis fratribus directe esset relicto ad hoc quia etiā relicto nō capaci defleatur. ff. de iure fisci. l. iij. §. si quis et §. quādo et ff. de his quibus vt indignis. l. in fraudē et l. ij. C. ad. l. falcid. Idē tenet hic guil. dicens notā dā et pōderādā hic litterā q̄ hic dicit oibus et dū dicit quibuscūq; et quocūq; et directe vel indirecte et q̄ dicit ipsis fratribus vel alijs pro eis. Item dum dicit integre. nam ex predictis verbis et pluribus alijs hic prolatis aperte concluditur q̄ quādocūq; aliquid peruenit istis fratribus vel eos qualitercūq; p̄tingat ratione sepulti in suo cimiterio curatus debet habere integraz quartā portio nem cōditor autē huius constitutionis totiens inculcauit verba hec vniuersalia propter multifarias cauillationes et subtilitates quas aliqui inueniebāt super canonica portione. Idem Ste. alle. l. cum decē. ff. ad. l. fal. et c. ¶ Glo. funeralibus querit que dicantur esse funeralia. Respondet q̄ omnia illa que cū funere deferunt. et ita declarauit Benedictus in p̄stitutione sua inter cūctas. ibi tamē dicebat q̄ de candelis que dabātur ad manus non debebat quarta. sed illud est correctū per hanc litteram que sic vniuersaliter loq̄. et q̄ illa cōstitutio Benedicti est reuocata per hoc cōcludit etiā gl. q̄ de relictis pro missis dicendis similiter debet quarta. Idem tenet Pau. et Ste. Guil. vero hic dicit q̄ funeralia dicuntur que ratione funeris ecclesie obueniunt. Dicuntur autē funeralia secundū eū a funibus quibus ligabantur corpora mortuorum ex quo cōcludunt aliqui q̄ cū corpus fuit traditū terre et bene reconditū sub terra. quia tunc non habent locum funes. q̄ satis stringit corpus terra q̄ tunc non habet locū hec cōstitutio q̄ nō sunt funeralia q̄ nec sunt funes vnde dicuntur. Et sic dicunt q̄ solū de bonis que obueniūt corpore existente super terrā debetur quarta: corpore autē subterrato nihil debet. Et certe hec opinio est derisoria et falsa cōtra veritatē. Nā alias de facili frustraretur effectus huius cōstitutionis. Iuxta predicta querit guil. per quātū tēpus durēt ista funeralia an solū durēt illa die qua corpus tradit sepulture: an illa hora: an per septimanā vigessimā vel trigessimā: an vero per annū. an vero semper si ipsis fiat propter memoriā. Dicit q̄ tota dies qua corpus tradit sepulture cedit curatis cū certent de dāno vitādo. s. de offi. d̄ le. cōsuluit et c. ¶ Glo. de iure querit vbi sunt isti casus in quibus alias de iure nō d̄z solui quarta. R̄ndet q̄ habetur i. decre. vltima de testa. et in. c. ex parte. iij. de ver. sig. l. q̄ relinquit pro fabrica ecclesie vel pro luminariibus vel simili certo pio vsu et c. Iuxta hoc querit glo. an hec cōstitutio sit seruāda in obuetionibus vel relictis alijs fratribus q̄ minoribus et predicatoribus de quibus hic loquitur. videtur q̄ sic quia eadē videt ratio. glo. tenet contrariū q̄ hec cōstitutio est correctoria antiqui iuris vt patet ex hoc tex. iuncto. c. vltimo de testa. et dicto. c. ex parte. ideo est restringēda vt i regula que a iure. de re. fur. in. vj. et q̄ ibi no. et de regula. c. constitutione in. vj. Idem tenet Paulus. nisi essent aliqui qui ex vi priuilegij censerēt

11 2

tenebuntur ad quartam. et hoc in quarta parochiali et c.
 Quarta autem episcopalis debetur episcopo de omnibus relictis ecclesijs sibi subiectis. siue ibi fuerit electa sepultura siue non. de testa. requisisti. et c. si. secundum pau.
 Idem Ath. ratio fm eū: qz episcopus recipit ppter cōmunionem suā quā hz cū omnibus ecclesijs suis. de testa. requisisti. sed ecclesia parochialis recipit propter iniuriam sibi illatā ppter sepulturā alibi electā. et ideo solum de relictis ecclesie sepulture sibi def. quarta et nō de relictis alijs ecclesijs. s. e. c. j. et c. de his. de quo per Inno. et Ber. s. e. relatū. licet Arch. oliz tenuerit cōtrarium in additione vna quā posuit. s. e. ti. c. ij. in. vj. p predicta dicit idē Ath. qz cū episcopus nō hēat cōmunionem cū ecclesijs non sue diocesis qz de relictis illis etiā per suū subditū nō habet quartā sed episcopus in cuius diocesi est ecclesia. al. seqret qz vna ecclesia solueret duas quartas episcopales qd absurdū est. de relictis autē ecclesijs sue diocesis etiā per non subditū bene dicit habere quartā. vt patet ex predictis hz Ath. Juxta predicta querit an excusati erūt fratres claustrales qui procurauerunt vel fecerūt aliqua cōtra cōstitutionē predictam si sunt penitus nō soluēdo. et est consumptum id quod inde est habitus. dicit Guil. qz nō credit tales esse excusatos. alle. de rescrip. c. ij. vnde dicit qz fienda erit restitutio per ordinē iuxta ordinationē positā i. cle. religio si. s. ceteruz de priuile. vel dicit ipse dici potest qz duplex nascitur obligatio vna que potest agi in foro cōtentioso ad instantiam rectoris contra ecclesiā ipsorū fratruz. et eorū bona qualiācūqz sint si alias cōmunitas peccauerit. et hoc sit verum in cōmodum vniuersi alias nō de excep. cū venerabilis alias cōtra fratres fraudē cōmittentes fm Guil. Glo. largiri querit an heredes habeant necesse soluere integraliter relictā fratribus de quorū manibus curati debeāt postea recipere quartā: an vero poterunt soluere retenta quartā: videtur qz integraliter debeat fieri solutio per hunc tex. qui dicit ipsos fratres largiri quartā sacerdoti parochiali. gl. sentit oppositū vnde dicit declaratum est per Bonifaciū in cōmissione sepius alle. qz quarta debita parochiali ecclesie cēsebitur esse in bonis illius ecclesie sicut falc. censet esse in bonis heredis. vnde illā vēdicare possūt curati et inhibere heredibus ne illā soluat fratribus. de qbus merito possūt suspicari. al. l. lineaz margaritarū. ff. ad. l. falci. et ff. ad trebell. l. heres in fi. Conclude qz aut sacerdos curatus inhibet heredi ne soluat. et non debet soluere heres. aut nō ibibuit. et tūc aut heres vult retinere quartā. et videtur qz possit per predicta aut heres vult totum restituere. et videt qz possit per hunc tex. zen. tñ hic videt sentire qz totū legatū possunt petere fratres si nō precedit inhibitio. vt hic. Pau. hoc idē qd gl. dicit tñ qz p fratribus facit. ff. de le. ij. si quis seruū. s. fi. et melius. ff. ad trebell. l. filiam. et hoc dicit tenuisse Inno. s. e. de his. vbi tenet qz cōtra heredes nō agit nisi ecclesia cui est relictus. Episcopus autē et ecclesia que pretēdit ius in legato ratione sue portionis possunt petere vt mittantur in possessionē nominis. et postea agere poterunt. ff. vt in pos. lega. l. inutiles. vel poterunt petere a iudice vt pretoriū pignus tradat. C. de preto. plg. l. j. et ij. hoc quādo ecclesia cui factum est relictum nō vult cedere vel nō adest qz cedat actionem. Si autē vellet cedere tunc deberet peti cessio. et agi actiōe cessā. Immediatē autē absqz cessione sola ecclesia cui factum est relictū. et sic de qua facta est mētio in testamēto est illa que potest agere. Hostiē. vero ibi non placet hec subtilitas. et dicit qz imo episcopus et ecclesia ratione quartę poterūt libere agere quāti sua interest contra illum qui habet facultatem restituendi nulla actiōe expressa. alle. de elec. cū iter. R. Pau. hic cōcludit qz quicquid sit de potestate agendi. tamen

si heredes soluant curatis etiam secundum leges sunt liberati a fratribus salte ope exceptionis. alle. de do. excep. l. si opera. secundum canones autem non est dubius qz sint liberati. et qz possunt ad solutionem istius quartę compelli per ordinariū. Sed nunquid fratres si intergrum relictum perceperunt potuerunt per ordinariū compelli ad solutionem. videtur qz sic etiā non ob. priuilegio exemptionis. Nam omnia priuilegia que huic cōstitutioni forēt ptraria hic sunt renocata. ergo et c. Ad hoc quia hic est quedā iuris executio et dispositio cuius executor est ordinarius de preben. si clericus in fi. in. vj. pro hoc etiā alle. qz frustra essent iura nisi essent qz illa tuerentur de elec. vbi periculum in. vj. cōtraria opi. hic placet Pau. mouetur: quia licet hic tollātur priuilegia impediētia solutionem quartę nō sequitur. ergo tollūtur priuilegia exemptionis. vnde cōcludit qz compulsio fiat etiam per superiorem suū hoc est per papam vel legatum facit de elec. si abbatem in. vj. C. l. integre querit quid si funus deferatur primo ad ecclesiā parochialem. et ibi dicatur vna missa deinde illa completa portet ad fratres sepeliendū an minuetur quarta debita rectori propter obuiationes quas percepit sacerdos in missa funeris. Jo. mo. dicit qz non per hunc tex. qui dicit qz integre debet solui. Itē quia iuri cōmuni est stādū vbi nō reperitur mutatum. alle. de elec. constitutio in. vj. Item Pau. zenze. et Ste. per predicta dicunt qz si cōsuetudo habet qz semper prius deferatur funus ad propriam ecclesiam qz tenebit cōsuetudo nec intelligetur sublata per hanc cōstitutionem que tollit solum cōsuetudinē contrariam huic cōstitutioni. quāto plus dicit glo. post Jo. mo. qz etiam si de hoc non esset cōsuetudo tñ de iure esset deferendum primo ad propriam ecclesiam parochialem. et sic ibi habere missas in illa. et sic recipiet vltimum vale a suo curato. alle. in ar. de conse. di. v. non oporteret. Secundo ad hoc quia hoc non repugnat electioni sepulture. sed concordat. ideo debet esse licitum. facit de sim. ad apostolicā. Si tñ esset cōsuetudo in cōtrarium scilicet qz nō deferatur primo funus ad propriā ecclesiam valeret. s. e. certificari. et c. cum liberū fm zen. C. l. bene hanc glosam. quia facit qz de iure fratres nō possūt sepelire corpus parochiani nō interessente ibi parochiali sacerdote. Itē facit bec glo. ad no. s. e. i. nostra per dominum An. facit qd no. s. e. is qui in. vj. Ex predictis patet qz recepta in tali missa non computant in quartam. Nam licet quarta debeat cōtentari et nihil aliud amplius petere. tñ id ē vtz respectu quartę eius quod est relictum fratribus. nam de talibus relictis fratribus vltra quartam petere non debent. et de istis hic loquitur. de relictis autē ecclesie matriāci nihil hic dicit papa secundum guil. idē tenet hic zen. Sed quid si testator legauit aliquid curato sub conditione qz nihil peteret a fratribus. dicit qz si cōditionē acceptauit amplius nihil petet cessate tamē fraude. s. de testa. officij hz pau. Idē Ath. dicens qz si nō acceptet legatū petere pōt quartam canonicā. Si vero acceptet legatum acceptādo videtur renūciare sue quartę canonicę hoc qñ testator sub conditione predicta legauit. Quid autem si simpliciter vel absolute aliquid legasset curato an illud tenebitur cōputare in quartā canonicā. an vero illā petere poterit etiā habito legato? Dicit Ath. qz illā petere poterit etiā habito legato al. p. al. decre. officij. Jo. de lig. hic renocat illud i dubiū nūqd vtz parochialis ecclesia debet sibi cōputare in portionem canonicā illud quod minus debita portione est sibi relictum a defuncto alibi sepulto qz in ecclesia parochiali. vel si relictū est tantū quod sufficiat ad quartā. an debebit illo relicto esse cōtenta. et arguit late pro et cōtra. et finaliter videtur tenere qz sic dicēdo si vis tenere primā ptē rñ de ad ptraria. et sigillatim

et sigillatim respondet ad illa. sed pro hoc facit precipue ista cle. in isto tex. ubi dicitur quod integre debet curati percipere quartam de relictis fratribus. ipse respondet quod istud ius novum debet intelligi cum suppletionem iurium antiquorum et rationum. scilicet quod ecclesie curate non est de quarta propriis. ff. de legi. l. non est novum. et sic eodem modo debet intelligi hic gl. et quod dixi post doctores super eo. Item obviare vult de cre. officij. quod fortiter videtur ob stare. et decre. requisisti de testa. respondet quod non ob. si tenemus opi. Inno. ibi. qui tenuit quod ad supplementum agi potest per. l. si quis. §. et generaliter. C. de inoffi. testa. Sed hec responsio sibi non placet quod sibi non videtur vera opi. Inno. p. c. requisisti in fi. dicit precipue. ideo secundo respondet quod ibi loquitur in episcopo et quarta episcopali qui episcopus est extraneus quo ad testatorem. et ideo non est ratio quare relictum episcopo simpliciter alio non adiecto impediat iuris executionem que est inter episcopum et capellas ex quo nihil dixit testator. sed ecclesia parochialis habet ius in bonis defuncti quasi tanquam coniunctus et ab intestato veniens non tanquam creditor. ideo relinquendo simpliciter videtur voluisse compensare. Item huic opinioni ob. videntur iura que dicunt quod debitor legando creditori non videtur voluisse solvere. l. creditori. ff. de legi. l. i. §. sciendum. C. de re. v. acti. Respondet quod istud debitum istius quartae non est verum debitum. Nam potest rector curatus in illo institui sicut potest filia in dote. et in legitima. ff. de nup. l. iij. §. sed utrumque. Item quod alias sequeretur quod in vita posset peti. Item quod si unus parochianus stetit in una parochia per multa tempora quod licet postea se transferret ad aliam mutato domicilio quod posset prima parochia petere quod non est verum et sic residet per quod videtur inclinare in hanc opi. Ista etiam parte tenet Hosti. in sum. de sepul. §. cui sit licitum in. ij. columna ver. sed quod si reliquit. Hosti. tenet contrarium et etiam. Abbas. ut supra dixi. pro hac opi. Hosti. et Jo. de lig. facit quod testator in dubio non debet dici donare videri ne duplici prestatione oneret heres. ar. ff. de legi. l. cum pater. §. qui dotales. Item quia iura. §. e. c. j. et e. ti. c. j. et ij. in. vj. cum similibus dicunt quod canonica portio debet de his que testator reliquit pro anima sua. si ergo testator versus precepto decre. §. e. ti. ex omnibus que reliquere inter debet dimisit quartam ecclesie parochiali contenta esse debet. Item quod hec quarta debetur in recompensatione onerum que sustinuit ecclesia parochialis in vita et ratione iniurie sibi illate propter sepulturam alibi electam. quoniam potius propter iniuriam quod patet. quod si quis sepeliet in ecclesia parochiali etiam si ei nihil reliquit sed alteri ecclesie nihil habebit de talibus. scilicet relictis. ut tenet Ray. in sum. de sepul. et Jo. de saxo. §. e. de his. et Abbas. §. e. c. j. Item pro hoc facit. quod siue equiparem ecclesiam filio siue patri siue patrono. si erunt predicti computet relictum in sua legitima. sic etiam debet computari ecclesia. facit. l. oimodo et l. cum filius. C. de inoffi. testa. et ff. de bonis liber. l. etiam. §. totiens. et §. si de bita. et adverte quod hec fuit questio disputata per se. de senis ut patet in suo opere consilio. iij. cuius dicta Jo. de lig. posuit ad litteram. et de eo mentionem non facit de materia per dominum An. §. e. officij. C. de coerceri. querit a quo potuerunt coerceri fratres ut solvant quartam. Respondet glo. quod certum est eos posse coerceri de iure ut hic dicitur tamen propter exemptiones istorum fratrum clerici non habet a quo consequatur iusticiam. et ideo de hoc summe conqueritur secundum glo. coerceri ergo poterunt per papam vel legatum sedis apostolice. et non per alium. et sic sentit glo. privilegia exemptionis quo ad hoc non fore sublata per hanc constitutionem. Item Abbas. ut supra dixi cum glo. i. verbo largiri in fi. per quod patet quod per ordinarios non poterunt coerceri. contrarium tenet Guil. quod cum hoc ius commune sit et notorium et manifestum. et in corpore iuris clausum. et

sic non potest esse non notorium ideo privilegium aliquod in contrarium non debet quoquo modo impedire: quod dio cesani aut qui sunt ministri executores iuris de sen. exco. nuper. de hoc facto tam notorio se non intromittat. ad hoc quia in notorijs cessat ordo iuris de fi. p. l. by. qm. Notoriam autem est quod est in corpore iuris clausum. de co ha. cle. et mu. vestra. Ad predicta facit hic tex. a contrario. Item quia privilegium fori non debet excusari eos a coercionem fienda per dio cesanum super hoc per litteras hic in ver. nos etenim. nam si aliquod privilegium non potest excusare a datione rei quod fienda sit ecclesie curate: multominus ab hac parte sic notorie et debite coercionis et executionis cum sint accessoria. ut videtur casus in simili de preben. si clericus in. vj. Tutius est tenere glo. quod ut dixi. §. post Abbas. licet hic tollantur privilegia impediencia solutionem quartae non sequitur ergo tollantur privilegia exemptionis ideo tenendum quod compulsi fienda erit per suum superiorem ut puta papam vel per legatum secundum Abbas. ut dixi. §. cum glo. in verbo largiri ad fi. et c. C. de l. i. verbo sbo. inducit decre. ad no. in probemio. vj. in verbo transmittimus videlicet an valeat privilegium non scriptum vel gratia pape non scripta. quod videtur quod sic per hunc tex. ad hoc xxv. q. ij. institutionis. et quod ibi no. de quo etiam in regula privilegij de re. iur. in. vj. in mercurialibus dixi in probemio. vj. plene. Sed an per hunc tex. intelligantur revocata privilegia concessa predicatoribus. xvj. calen. maij. per Clementem pontificatus sui anno primo. in quibus continebatur quod de relictis in ornamentis vel fabrica et similibus quod ad nullam quartam tenebant. dicit hic Abbas. quod hec questio pendet ab illa de qua habetur in probemio huius voluminis: videlicet a quo tempore ceperunt ligare he constitutiones. an a tempore publicationis cle. an Jo. xxij. et concludit quod he constitutio sumpsit effectum a tempore publicationis Jo. xxij. et sic privilegium illud fuit revocatum per hanc constitutionem sicut si ipse Jo. fuisset auctor huius constitutionis secundum Abbas. Idem tenet. dicens quod licet post hanc constitutionem fuerint confirmata privilegia predictis fratribus tamen non intelligitur confirmatum privilegium quod est revocatum. quia confirmari non potest quod non est de fi. instrumen. inter dilectos et c. C. de l. pacta querit ad littere declarationem an procederet hec littera etiam si pactum initium inter fratres et curatos super sepultura esset tale quod super illo fuisset per papam pronunciatum et etiam confirmatum ante hanc constitutionem et sic tale pactum per hec verba intelligatur sublatum. respondet quod non. unde dicit quod non tollit tunc illa sententia confirmationis imo stabit ex quo expresse hic non tollit nec valet si dicatur pactum hic tollit. ergo pactum firmatum sententia et confirmatione. quod tale pactum est maioris efficacie quam simplex pactum non confirmatum auctoritate pape. ut probatur in simili in. c. quis. de pac. in. vj. de iure iur. licet. c. li. de foro compe. c. cum. C. laicus secundum Jo. mo. ad hoc etiam inducit quod no. in aucten. ut cum de app. cog. in prin. colla. iij. ubi no. quod lex nova non extinguitur ad causam pendente vel decisam. etiam si in ea dicatur quod trahatur ad preterita. Idem tenet Abbas. quod dicit quod nisi hoc fuisset expressum de consuetudine illa non tolleretur. al. de consti. c. j. in. vj. C. de l. bene ex glo. quod licet tollatur pactum simplex et non pactum firmatum sententia vel auctoritate apostolica et similiter non videtur tolli pactum iuramento firmatum per predicta iura preal. et eadem ratione sublato statuto non videtur tolli statutum iuramento firmatum vel auctoritate sedis apostolice. ad hoc quod no. de elec. c. u. non deceat in vj. et quod habetur eo. ti. quod sepe. et de consue. c. j. in. vj. licet glo. fi. in dicto. c. cum non deceat innuat tolli statutum sed non iuramentum. C. de l. autem hec. et Abbas. ambigue loquuntur quod dicunt primo quod non tollitur sententia confirmata pacti et sic innuat tolli pactum. sed postea in ratio

ne quam assignant sentiunt oppositum: dum dicunt quod non sequitur: tollitur pactum ergo tollit pactum firmatum sententia et hoc ultimum credo. nam alias sublato principali sublata essent accessoria. ut in regula accessorium. de reg. iur. in. vi. cum glo. et Jo. mo. concordat hic Guil. Adhuc: quod constitutio hec est a comuni iure exorbitans et sic non est extendenda et sic solum expressata tollit et alia in suo statu dimittit. per quod dicit quod pactum de minori quantitate danda quod sit quarta firmatum inter curatos et fratres iuramento ante constitutionem istam non intelligitur sublatum. et similiter nec statutum episcopi factum consentientibus omnibus religiosus et curatis. Ad hoc quod papa non videtur in dubio tollere gratiosam donationem que de se perpetuo est mansura. de dona. per tuas. In contrarium facit secundum eum quia papa hic propter bonum publicum et commune quod debet preferri privato intendit reducere ad unam equalitatem communem propter quod dispensationi hoc relinquit. Jo. de lig. dicit quod credit verius esse dictum Jo. mo. et gl. per rationes premissas et c. Glo. premissorum ponderat litteram que dicit vel alicui premissorum per quod dicit quod iste. §. referetur ad omnia in hac constitutione contenta ut quo ad illa intelligat tolli privilegium et consuetudo contraria. et sic non. quod clausula in fine posita refert ad omnia. ad hoc. ff. de leg. l. talis scriptura. et ibi de hoc et c. de ap. questio. et c. secundo requiritur et c. Querit hic Adat. numquid possit induci consuetudo quod nihil soluat pro canonica portione. dicit quod Raimundus tenuit quod non. quia illa consuetudo foret irrationalis et contra naturalem equitatem. ut patet. §. e. c. j. et c. de consue. c. j. Item quod ecclesie proprie per illam auferatur tota comoditas rei sue. scilicet ius funerandi et ius parrochie quod esse non debet. §. e. certificari. et ibi de hoc per Jo. an. dicit ut ibi i. v. q. Sed videtur procedere in alijs quod in predicatoribus et minoribus de quibus hic. Alterius ex text. ex ver. nos etenim ibi dum dicit in quantum premissis et c. colligit Guil. modum revocandi privilegia. §. per clausulas non ob. et c. Pro cuius declaratione hic tractat de ista clausula non ob. et eius virtute. unde dicit fore advertendum quod sit non obstaculum. dicit quod est clausula obstaculum alicuius defectus relevans vel interdum extinguens quo non relevato vel extincto gratia irrita reddat. dicuntur autem non obstaculum quia stare faciunt rescriptum quod sine eis non valeret. de rescript. cum aliquibus. et c. si propter in. vi. et sic non obstaculum seu destruentibus remanet et stat. Quomplex autem sit clausula non obstantium dicit quod triplex quod quedam est relevativa operans tamen ne obstat aliquid rescripto sed non tollit. de si. pres. c. ij. de preben. non potest in. vi. Alia est relevativa et dilativa sed non preemptiva. de rescript. si propter in. vi. Tertia est relevativa et etiam preemptiva ut non obstante tali consuetudine quam cassamus de elec. quod sepe in. vi. Hec verba modice utilitatis sunt. utilius de hac clausula per La. in dicto. c. si propter. et de prebe. sicut in. vi. et per Bar. in extra. ad reprimendam in verbo non obstantibus. Juxta predicta querit idem Guil. quid si processus est monacho certi monasterii quod possit consequi auctoritate apostolica beneficium seu officium vacans in alio monasterio non ob. quod sit monachus primi monasterii. an dicto beneficio affecto desinet esse monachus primi monasterii quod papa sibi non reservavit expresse. dicit quod sic cum hoc non sit licitum nec compassibile habere nomen in duobus monasteriis. de privile. volentes in. vi. Secus si papa sibi hoc reservasset expresse. Quid si canonico sit concessum quod non ob. canoniam quam tenet possit duas vel tres curatas ecclesias tenere si alias sibi licite conferantur. an affectis pluribus ecclesiis poterit postmodum dictam prebendam vel alteram de ecclesiis permutare cum alia. ita quod prebendam vel ecclesiam permutataz et de novo affectam liceat cum alijs tenere et omnes ec-

clesias in simplicia beneficia conferre. dicit quod sic. sed illa duplicia cum illis duplicibus non poterit cum gratia sit finita. de si. pres. c. j. et ij. in. vi. Ultimo quero an privilegium Anglicis concessum quo possunt trahere etiam quoslibet ultra duas dietas vel plures vel conservatores suos non ob. constitutione de duabus dietis et c. tollatur per privilegium concessum civibus tolosanis quo caveatur quod non possint extra suam diocesim per litteras apostolicas trahi non ob. quibuslibet constitutionibus privatis et c. non tamen aliter specificat. dicit quod tollitur prima gratia. alle. de preben. non potest in. vi. de do. c. ij. Querit Pau. quod si testator erit viator vel vagabundus cui debebit quarta de qua hic loquitur si sepultus est apud fratres. Qui dam quod episcopo in cuius civitate vel diocesi moritur. xij. q. j. vbi cumque. de offi. archiepiscopi. officium. fa. quod non. per Innocentium. et hostiensium. et nos instituta. vbi dicitur tales sepeliendos in ecclesia cathedrali. Idem Hostiensis. in sum. eo. ti. Alij dicunt quod quarta debebit ecclesie parrochiali in cuius parrochia est mortuus quod in illa debuit sepeliri secundum Ray. si sepulturam non elegisset. xvij. q. ij. ecclesiasticis. Idem Ayn. §. e. in. c. nos instituta. Idem Archi. §. e. ti. in. vi. c. primo. Pau. hic dicit quod hec ultima posset esse vera in vagabundo non habente parrochiam. ar. l. la beo. ff. ad municipi. In viatore autem qui habet certam parrochiam in suo domicilio dicit quod hoc non credit sed credit quod quarta est danda sue parrochiali ecclesie vbi habet domicilium. alle. §. e. ti. is qui in. vi. et ad ipsam debet mitti dicta quarta expensis ipsius quarte et si non sufficeret deponatur alia pauperibus erogetur. xvj. q. j. c. si. sicut dicit Hostiensis. in simili de usuris cum tu. hec intelligit esse vera nisi viator tanto tempore stetisset in parrochia quod ibi fuisset sortitus domicilium. de procu. c. si. et xij. q. ij. §. quod quantum autem tempus sufficiat sentit quod annus. unde dicit quod Innocentius. in. c. omnis. de pe. et re. dicit quod scholares et alij incole annales et mercenarii debent confiteri sacerdoti in cuius parrochia degunt per annum. xvj. q. j. questio. Alij ut ipse refert dicunt idem si non traxerunt moras per annum. alle. de deci. ad apostolicas. Statetur tamen tutius esse quod viatores et similes semper habeant a proprio sacerdote licentiam specialem de quo per Hostiensium. in sum. de pe. et re. §. cui confitendum sub. §. si. et bene facit. c. questio. prealle. vbi dicit quod decime personales debent tali parrochiali ecclesie. ergo et talis quarta. per quod concludit quod talis quarta si minus anno stetit venit dividenda inter primam parrochiale ecclesiam et secundam pro rata temporis. de hac per. d. An. §. e. ti. c. j. Querit Jo. de lig. quid si testator elegit sepulturam apud fratres minores et ibi est sepultus. in sua vero ultima voluntate legavit dictis fratribus simpliciter centum libras. Item quinquaginta libras pro fabrica ecclesie parrochialis ecclesia habuit de illis centum quartam de iure comuni antiquo. Item de illis quinquaginta habuit partem de iure novo per hanc cle. in §. huiusmodi quod statutum quod non. quod episcopo debet quartam quarte. videtur quod non. quod episcopo debet quarta de relictis ecclesiis a decedentibus. §. de testa. requiritur. et c. officij. cum similibus. Sed in casu nostro dicta quarta non percipitur ex voluntate defuncti. sed potius contra voluntatem ad instar falcis cui hec quarta assimilatur que falcidia detrahi dicit contra voluntatem defuncti. de testa. Ra. in al. d. et l. titia. ff. ad l. fal. et hoc potissime verum videtur respectu quarte percepte de quinquaginta que detrahit de relictis privilegiatis. Ad hoc quod episcopus nihil posset detrabere de relictis ipsis fratribus exemptis. ergo nec ex persona parrochialis ecclesie id poterit facere. In contrarium facit quia episcopus non solum de relictis sed de omnibus mortuarijs debet quartam. de offi. or. coquerente. et de prescrip. c. de quarta. Sed mortuaria seu funeralia dicuntur omnia que occasione

caſione funeris ⁊ etiam propter voluntatē morietis obueniunt. vt. s. ex parte. ⁊. c. cū liberuz. ⁊. c. in veſtra in fi. vbi melius hoc probat. vt pz in. c. penul. de ſepul. in. vj. Nam vt ibi dicitur filiūſfamilias nō poſteſt aliquid pro anima iudicare ⁊ tñ nullus dubitat qñ ea que ratione funeris obueniunt inter funeralia computari ⁊ late inſtat hic in allegationibus pro ⁊ contra. Finaliter iſtam ſecundam partem tenet quam videt tenere ſm eum Jo. an de ſepul. certificari. s. decē verſi. de ſecūdo. Ad hoc quia eccleſia parrochialis quo ad relicta iſtis predicatoribus ⁊ minoribus vtitur iure comuni per hāc cle. ⁊ ſic relicta predictis fratribus quomodocūq; ⁊ qualiter cunq; non ſunt in aliquo priuilegiata quo ad eccleſiam parrochiales. vnde conſequit quis per aliū quod per ſe non poſſet. ſa. de cōceſ. preben. auctoritate Martini in. vj. Refert tñ opī. illorū aliter diſtinguētū. ſed in dicta opī. quā dixi pñme reſidet ⁊ ſic illā videt amplecti idē Federicus i opere ſuo pñſilio. vj. Querit vltorius qd ſi eccleſia parrochialis conſequit quartā de mortuarijs illius qui eſt ſepultus extra diocēſim cui epīſcopo debetur quarta illius quarte. dicit qd diocēſano mortui ſaluo iure preſcriptionis. de preſcrip. de quarta. Cui autē incumbat probatio an alleganti preſcriptionē an neganti. no. per Jo. an. in regula ſine poſſeſſiōe in. vj. i nouel. Idez ſe. vbi ⁊ c. Querit vltorius. pone qd in ciuitate iſta eſt quedā fraternitas ſeu vniuerſitas hominum de uotozū ⁊ de iure approbata que habet pro cōfeſſore ſeu penitentiario ſingulari de ipſa vniuerſitate quedāz fratrem predicatorū quem ſuus prelatus ad tale officium deputauit. Accidit qd quidāz de vniuerſitate predicta heredem inſtituit dictum penitentiariū ſeu cōfeſſorē talis fraternitatis. Deinde dictus cōfeſſor eſt vocatus ad epīſcopatum ⁊ a ſuo prelato obtinuit licentiam conſentiendi ⁊ tranſeundi ⁊ ab illo eſt abſolutus demū iam confirmatus ⁊ conſecratus officium penitentie perſeuerans anteq̃ adipiſcereſ poſſeſſiōē epīſcopatus hereditatem adiuit. Queritur cui acquirat dictā hereditatem an illi fraternitati an officio penitentie an conuētui predicatorum an epīſcopatui. Et ſi nulli predicatorum queritur cui acquireretur. ⁊ pro quolibet membro arguit pñq affirmatiue poſtea negatiue. Deinde ſoluit reſpondendo ad contraria recitans quinq; opiniones. Concludit qd queritur epīſcopatui per ea que habentur xvij. q. ij. c. vno. vbi patet qd tempus aditionis eſt conſiderandum. l. que legata. ff. de reg. iur. ⁊. ff. qñ dies legati cedat. l. ſi uſufructus in fi. ⁊ inſti. de bere. quali. ⁊ diſſerētia. s. in extraneis. Sed contra iſtam ſolutionē fortiter facit qd eo ipſo qd religioſus inſtituitur heres intelligit monaſterium inſtitutum ⁊ ſic ius adeundi competit monaſterio ⁊ nō monacho. hinc ē qd ſi monachus repudiaret nihilominus ſindicus monaſterij poſteſt adire quia monachus nihil poſteſt habere ppriū nec habet velle nec nolle. de elec. ſi religioſus in. vj. ⁊ de ſta. mona. cum ad monaſterium. s. j. xij. q. j. non dicatis. ⁊ no. per Annoz Moſt. de proba. in preſentia. Cum ergo monachus non poſteſt habere propriū nec poſteſt ſe iactare qd ius adeundi conſiſtat in eo ſed imēdiate fuit acquiſitum monaſterio ⁊ hoc ſi poſt mortēz teſtātis ſit tranſlatus. nā ſi ante mortē teſtātis fuit tranſlatus ad epīſcopatū poſſet procedere dicta terminatio ex eo qd ante mortē nō ē ius. ſz ſpes adeūdi. ⁊ ſic intelligit qd no. xvij. q. ij. c. vno. in verbo monaſterium. in qñtum ibi allegat lex nō dubiū videt aliud ſentire. Ex his videt qd ius adeūdi remaſit penes monaſterium ſeu cōuentū. nō autē tranſiuit cū monacho ad epīſcopatū. ex quo illius oſſibus nō inherēbat ſz erat tranſlatū i monaſterium ⁊ hec tranſlatio facta fuit poſt mortē teſtatoz. pro pñdicta tñ ſolutione qd pcedat indiſtincte. ſa. quod no. archi. poſt Lau. in dicto. c. vno. in fi. vbi

dicit qd ſi aliquid relinquitur monacho ſub conditione vel inſtituitur a tempore quo eſt epīſcopus exiſtat conditio acquiratur eccleſie. ⁊ ſic ſm hoc eodem modo ius adeūdi vel ſpei non debet dici acquiſiſſe monaſterio ſed ſecum portauit. ⁊ ſic idez videtur quod in ſeruo manumīſſo vel filio emancipato. ⁊ pro hoc facit quod no. in ſpe. de ſta. mo. ver. vij. qñtur. ⁊ ſic reſidet Jo. de lig. vide Bar. in. l. j. ff. de vulgari ⁊ pupil. ⁊ in. l. i. poſteſt. ff. de acqui. here.

De deci. Rubrica.

Religioſi quicunq;

Primo ponit cōſtitutionem cuꝝ ſuis pñnis. ſecundo illā moderatur. ſecunda ibi: ceteruz. C. Mo. hic puniri religioſos grauantē vel fraudateſ eccleſias in decimis illis eccleſijs debitas. C. Itē nota penā ipſorum. C. Mo. qd pena ex cōmunicationis ſuccedit hic loco pñe ſuſpenſionis ab officio ⁊ beneficio in eo qui nō habet beneficiū. C. Mo. etiam qd eodēz priuilegio gaudēt oblato religioſo quo gaudent ipſi religioſi quo ad decimas animalium. ſecus in familiaribus ⁊ paſtoribus ipſorū. C. Mo. qd de terris religioſorū quas proprijs manibus nō excolunt ſolui debet eccleſie decima. C. Mo. regulariter ſolui debere decimas ē de noualibus ⁊ c. C. Glo. prima in ver. ⁊ p hoc querit ſi ſeculares clerici vel laici delinquūt in his qd hic dicuntur an incurrunt penā de qua hic. reſpondet glo. qd non. qd hic loquit in religioſis ⁊ ſic a cōtrario. ſecus in alijs cum iſta cōſtitutio ſit penalis ⁊ ſic nō extendenda. vt i regula in penis. de reg. iur. cōcor. quod no. in cle. vna ſupra. de teſta. ⁊ in cle. j. de priuile. Ratio autē diuerſitatis poſteſt eſſe qd religioſi frequentius ⁊ communius delinquebant in iſtis qd alij. Itē qd ambire ſeu deſiderare aliena ē improbabilius religioſis qd alijs. de elec. quorundā in. vj. Ideo de eis potius fuit prouidendū. An autē religioſi tranſlati ad eccleſiā ſeculārē icurrāt penas hic poſitas ſi deliquerint in his que hic dicuntur. dicit glo. qd ſic. licet forte non fuerit de mente auctoris de talibus cogitare ⁊ hoc per iſtud vniuerſale quicūq; ar. de mal. ⁊ obe. ſolite. Ad hoc facit de elec. quorundā in. vj. Pau. hic nō clare loq̃ in hoc vltimo. Dicit enim qd quidam dicūt id qd dixit glo. ex generalitate verborū contrariū videtur ex mēte. alle. qd no. de elec. quorundā in glo. pe. in. vj. Ste. hic dicit qd ex mēte nō cōprehendit tranſlatū ad eccleſiā ſeculārē. de ſta. mo. in. c. qd dei. ⁊ multominus ad epīſcopalē. de ſen. ex. qd periculolum. Ex verbis autē cōprehendit ⁊ ſic in effectu idē videt tenere qd glo. de quibus autē religioſis hic loquatur dicit Buil. qd de religioſis regule beati Auguſti. Bene. vel Fran. vel alterius regule approbate. dicens omnes fore religioſos ⁊ religioſas de mundo militare. vt no. in cle. qd regulares. de ſup. negli. pla. Ste. h. dicit qd hic cōprehēdūt templarij hoſpitalarij ⁊ quicūq; alij religioſi ⁊ etiam mulieres religioſe. cū maſculinū concipiat ſeminūz. de elec. generali in. vj. Ad hoc ſa. glo. ſecūda hic poſita que idē vult dicēs cōprehēdi etiā ciſterciēſes. de quibus in. c. ex parte. ij. s. e. de deci. ⁊ c. C. Glo. noualium. querit que dicāt noualia. rñdet remittendo ad no. de ver. ſig. c. ij. ⁊. c. qd p nouale. ⁊ de pui. c. fi. qd dicitur terra nouiter ad culturā redacta ex qua prius reditus non pñpiebant. Juxta hoc querit Buil. ſi de pñto fiat terra arabilis in illis partibus i quibus nō ſoluiſ decima de feno an dicetur nouale. videt qd ſic. qd nulli fructus antea pñpiebant p eccleſiā qd videt ſufficere vt dicāt nouale. de ver. ſig. cōquerēt. In cōtrariū ē qd attēdi oꝝ nō qd factū ſz qd fieri debuit. de elec. cām qd.

sed de feno debuit solui decima. ergo hoc erit attrédédū
 s. e. peruenit. et imputet sibi qui non petijt cū effectu ex
 quo per ipsuz stetit. s. de prescrip. vigilant. et sic residet.
 et hec videt veritas. q. licet nulla decima solueret tñ fru
 ctus percipiebantur. qd videt sufficere vt nō dicat nouale
 vt in iuribus supra alle. fa. s. e. commissuz. vbi videt expref
 sum. Glo. ecclesijs querit quid si decime deberentur
 personis. forte q. ifendate ab antiquo vel ex priuilegio:
 an habet locū hec cle. Respondet glo. q. non a contra
 rio. pro quo facit q. hec cōstitutio velut penalis nō ē ex
 tēdēda. de reg. iur. in pen. in. vj. Si ergo fraus in talib⁹
 fiat agere debent via ordinaria cū hec cōstitutio ipsis
 non faueat. alle. s. e. tua. Idem zen. Juxta predicta que
 rit hic Buil. quibus ecclesijs debeatur decima. Respon
 det q. curatis ecclesijs siue sint ciuitates siue rurales
 de his que sint infra eorū limites. xliij. q. i. c. j. et similiter
 siue sint religiose seu reglares seu seculares ecclesie. ma
 xime matrices. de prescrip. ex transmissa. de sepul. in no
 stra. et de prebē. cū singula in. vj. et per hoc dicit q. abba
 tes et priores et similes habētes ecclesias curatas per se
 vel sue administrationi annexas licet faciāt exercere ex
 ercitiū cure per suos vicarios. iuxta decre. cū singula
 prealle. de preben. extirpande. s. q. vero. et c. exposuisti.
 et c. super eo. in. vj. de iure cōi fundat intentionem suaz
 super decimis exigendis oblationibus et similibus cum
 ipsorum sint ecclesie non autē vicarij qui debēt sua por
 tione congrua cōtentari. Hec dicit esse de mēte iuris in
 qstū posuit rubricam de cap. mo. et nō dixit vicariorū
 per hoc infert q. poterit de falso redargui vicarius qui
 in hac pte sibi nomē rectoris vel prelati suo pprio motu
 assumit. de p̄sup. q. nō est. C. de muta. nominis. l. j. Idem
 zen. al. s. e. cū contingit. xvj. q. j. statuimus. Et sic de deci
 mis. de quibus autē rebz debeāt ecclesie decime. dicit
 q. regularit de oibus rebz q. infra limites ecclesiaz exur
 gūt p. quoscūq. terre excolant siue laicos siue clericos
 seu religiosos exēptos vñ nō exēptos. s. e. statuto. in. vj.
 Hec regula fallit in certis casibus. primo in dote eccle
 sie. s. e. nouū genus. secūdo in portioe episcopali. de pre
 scrip. de quarta. q. illa detrahīt de decima. vt ibi. de off.
 or. cōquerete. tertio q. nō cōstat infra cuius parrochie
 limites sint constituti. s. e. qm. quarto vbi est pactū con
 suetudo vel priuilegiū sufficiens. de transac. statuimus.
 quinto etiā fallit in religiosis. de quibus dicitur. s. e. ex
 parte. ij. quo ad ea que ibi dicūt. et hec quo ad decimas
 prediales. Personales vero debentur vbi quis per cir
 culum anni percipit ecclesiastica sacramēta. s. e. c. j. Idē
 Pau. et Stre. Sed aduerte q. sentit Buil. de iure cōmu
 ni deberi decimas prediales ecclesie parochiali seu cu
 rate inter cuius limites sunt predia. etiā si nō sit matrix
 hoc est baptismalis. Ideo cōtra. xliij. q. j. i. sūma. et Ber.
 s. e. cū contigat. et Inno. in. c. apostolice. vbi dicūt q. de
 bentur ecclesie baptismali. Archi. variavit et finaliter
 dixit opi. que habet q. idistincte debeāt parochiali. pro
 batur per. c. ad decimas. de resti. spo. in. vj. et hanc opi.
 Jo. dicit Pau. veriorē. Adouet q. assignata parochia
 ab illo q. habet potestātē assignandi omnia iura parro
 chialia videntur assignata ex quo nihil excipitur. Nam
 ratio que suadet ibi iura parochialia assignata psequē
 ter suadet oia iura ex illo iure parochiali prouenientia
 eidē tanq. dñō suo deberi. all. qd habetur de eccle. edi.
 ad audientia. et c. ad audientia. de deci. Nō ob. que pos
 sunt in cōtrariū allegari. q. intelligi debent de baptisma
 li inter quorū limites nō sunt parrochie alique et quate
 nus loquūtur de parochialibus intelligātur q. predia
 sunt situata inter limites baptismalis ecclesie et nō itra
 suos q. de talibus nō d. percipi decia per parochiales
 ecclesiā. de hoc plene. per Jo. Cal. in additione in dicta
 decre. cum contingat et per Jo. an. in additione speculi

super hac rubrica. et per. d. an. in dicto. c. cū contingat.
 Glo. debitas. querit an procedat decre. siue de iure
 communi debeantur ecclesijs siue de alio iure speciali
 puta ex priuilegio vel ex cōsuetudine. dicit q. sic. q. tex.
 simpliciter loquitur. Quid autē sit debitū dicit q. est illd
 quod ab initio extorquet per. l. fideicommissa. s. si rem. ff.
 de le. iij. et c. Glo. expectantes querit qd si expectarēt
 decime ad religiosos ex causa legitima. Respondet q.
 tunc in illis nō haberet locū cōstitutio. Ratio q. nemini
 facit iniuriā qui vti iure suo. de elec. cū ecclesia vultera
 na cū concoz. que autē possit esse causa legitima quare
 ad eos spectat. dicit Buil. q. si forte sint noualia q. pro
 prijs manibus colunt vel suis sumptibus. nā de talibus
 ipsi religiosi non solvūt decimas. et similiter nec de nutri
 mentis suorū animalū. et similiter nec de hortis vel fun
 do ecclesiarū. s. e. ex parte. et c. nouū. Item potest esse
 cā legitima cōsuetudo vel p̄scriptio. s. e. dudū. et de pre
 scrip. c. j. in. vj. dicit tñ q. tutius est allegare consuetudi
 nem q. p̄scriptionē q. in cōsuetudine nō est necesse al
 legare titulū et probare. de quo per Host. de cōsue. c. fi.
 Itē pōt esse iusta causa donatio episcopi vel inferioris
 debita solēntate seruata. de re. eccle. non alie. c. j. in. vj.
 et s. e. ti. cle. si vna. Itē si ad istos religiosos spectet prin
 cipaliter ecclesia licet faciāt curam per vicarios exerce
 ri perpetuos et c. Glo. de animalibus. adducit exēplū
 ad no. in decre. cū dicat de eccle. edi. nūqd videlicet pri
 uilegiū leprosorū de decimis nō soluendis de nutrimē
 tis animalū intelligi debeat de aialibus q. nutriūt tātū
 modo in domo. q. videt q. sic per hūc tex. Nō autē d. o.
 intelligi de animalibus que alijs tradūt nutrienda. et sic
 ibi tenebat Egidius cui⁹ opi. videt hic approbari. et eo
 dez modo dic intelligendū qd dicitur de cisterciensibus
 in decre. ex parte. s. e. ti. Fatetur tñ q. si leprosi cōmittāt
 circa hoc fraudē nō incurrūt penā huius cōstitutionis
 si nō sunt religiosi. sed alias ordinaria via tenebunt. vt
 supra dictū est cū glo. i. Idē tenet hic Pau. ad litteraz
 Sed an in dubio erit presumenda fraus. prima facie vi
 detur q. sic. quia certificari debebant cum non liceat cū
 alterius p̄iudicio in incertis vagari. s. de elec. cōstitu
 tionem. s. omnes. In cōtrariū q. qui fraudē allegat illā
 debet p̄bare. de renūc. c. ij. in. vj. Buil. dicit p̄mū verius
 q. presumptio est pro ecclesia. de prescrip. c. ij. in. vj. De
 inde querit Buil. an sit soluēda decima de animalibus.
 dicit q. siquidem loquimur de non inclusis clarū est q.
 et talia in nullius parrochia sūt. et ideo de ipsis seu ipsoz
 valore soluenda est decima que est p̄sonalis et sic soluē
 da ecclesie parochiali in qua audiūtur diuina. s. e. com
 missum. Si vero loquimur de domesticis et inclusis. tūc
 dicit glo. s. e. apostolice. q. decime que debent de ani
 malibus que pascunt in pascuis sunt reales. q. vitā et nu
 trimentum recipiunt animalia a terra. et sic dari debent
 isti ecclesie i cuius parrochia sūt pascua. all. ff. de serui.
 rust. p̄edio. l. pecorū pascendi. Host. vero in sum. e. ti. s.
 quot sunt species. dicit q. potius debēt dici mixte quia
 animalia sumūt vitā et a nutrimēto p̄dior et etiā ab ope
 re qd homines i custodiēdo ipēdūt. Hug. xvj. q. j. deci
 mas. distinguit q. aut animalia aliūde venerūt causa pa
 scuendi ibi ad tēpus et tūc dñs pascui dedit decimas si
 cut de personalibus. s. de p̄cio qd inde recipit. Aut sūt
 animalia incolaz et tūc soluēt decime vt p̄diales. Inno.
 s. e. commissuz. aliter notat. dicit q. si dñs fundi patitur
 gratis bestias pascere in fundo suo herba cuiusula a ter
 ra a bestia vñ potis ab eo q. pascit bestias trāsīt cū onere
 suo. s. decime. s. e. pastora. quasi velit q. tūc soluere de
 beat decimā predialē dñs animalū ecclesie in qua sunt
 sita pascua. sec⁹ si nō gratis pascerētur. Buil. hic distin
 guit pro cōcordia opi. q. aut loquimur de p̄cio qd vena
 tor recipit de feris et planū est q. tanq. de p̄sonali deci
 mam

nam soluet et hoc de feris non inclusis. Si autem loquimur de feris inclusis ut puta de cuniculis vel similibus infra clausuram alicuius forestę. tunc secus quia talia censentur predialia. ut non. Inno. s. e. non est. et hoc in feris. Si autem loquimur de domesticis et tunc aut loquimur de predicto pastuorum. et tunc solui debet isti ecclesie cui soluenda esset decima herbe si de ea fieret herba que non pasceret et sic erit realis et ita loquitur. s. e. commissus. cum ibi non per Inno. Aut loquimur de agnoscant lacte domesticorum animalium et in hoc est vera opinio glo. quod debeat decima tantum de predialibus. ut non. s. e. ad apostolicę. et sic intelligitur dictum Host. in summa. e. ti. et per Inno. s. e. ti. non est. Si autem loquimur de mercede quam pastor meretur in eis custodiis et tunc soluet decima ut de personalis et sic ubi audit divina et precipit ecclesiastica sacramenta. sicut miles de militia. s. e. ti. non est. Iuxta predicta querit quid de ouibus garbini. et bigona et bartholoni. in catheloniam que per circuitum anni tenentur in tribus locis trium parrochiarum: quia per quatuor menses calidiores tenentur in cacumine montium altissimorum. In alijs quattuor mēibus temperatis in magis bassis. In alijs quattuor mēibus frigidis tenentur in montibus minoribus et in planitie. qualiter diuidantur decimas dicte tres parrochie in quarum una concipiunt in alia pariunt et in alia nutriuntur que istarum parrochiarum erit potior in fructibus decimandis. Guil. hoc relinquit disputationi. Jo. de lig. remittit ad non. in regula quod prior in questione porcorum. de reg. in. in. vj. videtur quod si querimus de decimis que debentur ratione prediorum videtur clare quod ille parrochie in quibus predia sunt sita. si vero de decimis precij quod recipit pastor pro custodia de hac ut de personalis est iudicandum ut superius est dictum. Si vero de decimis ipsorum. s. animalium que nascuntur lacte et lana et hoc est magis dubium pro quo recurrendum est ad non. in dicta regula. qui prior et ad non. per gl. s. eo. ad apostolicę. Querit ulterius idem Guil. quid de illo qui iurauit dare decimam de omnibus animalibus suis quod sibi nascerentur contingit quod postea nascuntur ei decem pueri ex ancillis suis an debeat decimam de illis videtur quod non. isti. de re. diu. s. partus. In contrarium factum. s. de voto magne. primū dicit verius. nec ob. c. magne. quia ibi dicit vota et inramenta seruanda quod est intelligendum in eo quod prestat inramentum vel sit votum non in alijs et ita est hic ut habet ex dicto. s. partus. quia homo non computatur inter animalia nec in fructu nec in redditu. sic de elec. generali ad fi. et ibi non. in. vj. Glo. familiarium. op. de. s. fi. j. e. Sol. hic in familiaribus non plene oblati ibi secus. fa. de priuile. auete. in fi. in. vj. Idem tenet Pau. dicens hic appellatio familiarium comprehendit quoscunque familiares etiam non domesticos per id quod hic subdit vel aliorum et c. secus tamen dicit in casu. c. licet. de priuile. in. vj. et in cle. dignum de cele. mis. et c. Glo. gregibus querit quid sit grex et quid armentum et clara est. deinde querit an ecclesie debeantur decime de fructu gregis Remittit ad non. per Jo. xij. q. j. c. j. s. ij. s. e. ad apostolicę. de hoc dixi supra late post Guil. ideo non insisto et c. Glo. immiscetium. querit an ex hoc mixtura aliorum animalium cum suis perdat etiam priuilegium in suis isti religiosi. dicit quod non ratio est quia in separabilibus utile per inutile non viciatur. de quod regula utile. Idem Guil. quod ex tali commixtione non fit confusio inseparabilis sicut fit in commixtione non diuersarum aquarum vel sicut aque et vini. de cele. mis. cum Abbathe. s. quesiuisti. et ff. de aqua. plu. ar. l. j. s. ite si quis Glo. excolendas querit quare de terris quas tradunt religiosi alijs excolendas debet solui decima. Respondet quod religiosi habent priuilegium in decimas laborum duobus concurrētib. s. quod predia sint propria ipsorum. Item quod ipsi laborent proprijs manibus vel proprijs sumptibus. alias cessat priuilegium. s. e. ti. licet. per hoc concludit glo. quod si alijs tradunt colende quod coloni siue partiarj siue censuarij tenebantur ad decimas. ita quod ante omnia totus

acervus decimabitur et dabitur ecclesie prediali de colonis censuarijs. non. s. e. tua. ij. Satef tamen quidam dicebat contrarium in colonis partiarj. quia dicebat quod de terris illis datis non debebat solui decima predialis quasi sumptibus ipsorum religiosorum videantur coli propter partem fructuum. quia dant religiosi colonis quod alias dicebat sibi obuenire. et sic coloni de tali parte velut de lucro debebunt soluere ubi soluuntur alie decime personales. Sed certe istorum opinio non est vera ut glo. hic dicit quia pars que contingit colonos partiarjos censenda est fructus et non lucrum ex eo quod submittit fortune et diuine misericordie. Secus si cōduceretur operarij quibus daret certa pars fructuum pro cultura etiam dato quod nil nasceretur in predicto. et idem et fortius si certum precium daret pro tali cultura. quia tunc dicerentur predicta coli sumptibus religiosorum. et sic ecclesie parrochiali in cuius parrochia eēnt sita predicta non deberet decime. Non bonā gl. bñ declarare. quoniam dicatur predicta coli sumptibus religiosorum priuilegiatorum super decimis quod optime hoc declarat. Idem Ste. alp. s. e. tua. et c. cum sint. Iuxta predicta reuocat glo. in dubium an coloni partiales vel censuarij priuilegiatorum simpliciter super decimis non soluendis teneantur ad soluendas decimas. glo. dicit ponderanda verba priuilegiatorum per decre. porro. et recipimus de priuile. Nam si priuilegia eximunt terras seu predicta ab onere decimarum. tunc coloni etiam dicto priuilegio gaudebunt ex quo est priuilegium reale seu rei concessus et sic sequitur ratio. Si vero priuilegium eximat tantum personas et tunc priuilegiati non soluant de parte sua sed coloni sic. cum ipsi non sint exempti. alle. s. e. a nobis. et xvi. q. j. questi. Ad hoc bene factum. alle. rex. et s. e. dilecti. et c. ex parte. et c. licet cum glo. concor. Ste. quasi ad litteram. et idem Pau. et sic boni. dicit publice disputatum alle. s. e. tua. ij. et c. a nobis. et de priuile. pastoralis. et c. per exceptionem li. vj. et hoc in colonis partiarj. Si autem sint censuales tunc dicit Pau. quod de illo censu non teneant soluere decimam cum ille census succedit loco fructuum sicut enim ego credo vix respectu census quia de illa non debet solui cum solui debeat religiosi qui non tenentur ad decimas sed respectu fructuum quos percipiunt coloni censuales. credo quod debet solui decima saltem quatenus percipiunt fructus ultra valorem census. licet Pau. aliter forte senserit. sed hoc puto fuisse de mente huius gl. que dixit in prin. hunc tex. procedere in colonis partiarj et etiam censualibus. Quid autem in predictis religiosorum quod colunt per filios eorum intelligo susceptorum post professionem per rationem quod infra dicitur an de illis debeat solui decima. videtur quod sic per tex. ibi vel aliquorum et c. Contrarium tenet Guil. sub dubio forte mouet quia tales sunt serui monasterij et sic sibi non acquirunt sed monasterio. ut non. xxxij. di. eos. lxxij. di. quidam. xv. q. vlti. cum multe. et vide ibi gl. et idem dicit de animalibus ipsorum et c. Glo. non permiserint et glo. phibuerint ponunt differentiam inter non permittere et phibere ne videantur ista verba superflua. Pau. tamen dat contra differentiam. s. ut phibitio respiciat traditionem reale dicens hoc procedere siue fiat phibitio per se siue per alium. de sen. ex. mulieres. Deinde glo. in verbo phibuerint potestatem quod in tribus casibus hic ultio positus puni non permittens solui decimam vel phibens In primo vero puni usurpas vel approprias propter quod reuocat in dubium an hec constitutio liget religiosos non soluētes decimas eo casu quo tenentur. vñ quod sic. per id quod dicitur vel retinet et c. Contrarium tamen gl. dicens non fore de mente huius constitutionis tales comprehendere. Adhuc quod aliud est usurpare vel appropriare de quo hic loquitur aliud non soluere de quo hic non dicit. Nec ob. verbum retinere hic positum quia referatur ad id quod dixit de appropriatis vel usurpatis. per quod concludit glo. quod solui puni hac constitutione quoniam usurpat decimas ultra quod sibi liceat excedendo sibi permittum vel quoniam prohibet vel non permittit colonos suos dare decimas in casibus in quibus tenentur. secus si non soluunt ipsi religiosi de-

cinas ad quas tenentur quia tunc non habet locum pena huius cle.
 Ideo tenet Pau. dicens quod tunc compellerent solvere alius
 remedijs opportunis. et sic erit differentia inter dolosum usur
 pantem alienum et sibi appropriare volente et negligente in
 soluendo. alle. C. de super. tuto. l. si. Fateor tamen quo ad pericu
 lum anime non multum differunt auferre et iniuste retinere
 de resti. spo. sepe. de quo ibi per Jo. de lig. Interdum tamen pe
 ius est non dare: puta egredi ad mortem: quam auferre puta di
 niti. xvij. di. sicut hi. Interdum periculum est auferre. puta ceteris
 paribus. dicit tamen quod semper differunt in gradu peccati
 et c. Glo. facta querit an sufficiat de hac requisitione
 constare per testes. Respondet quod sic per hunc tex. qui simplici
 ter loquitur. secus dicit in casu decre. l. de sen. ex. in. vi. ubi
 debet constare per publicum instrumentum vel litteras sigillatas
 autentico sigillo. an autem sufficiat unica requisitio. dicit
 quod sic. Ex quo nota quod unica requisitio partis interdum
 sufficit ad constituendum quem contumacem etiam quo ad penas
 incurrendas. alle. simile quod habet in dicta decre. j. de sen.
 ex. in. vi. et infra de privilegio. in cle. j. Idem tenet hic pau.
 dicens hic sufficere unicam requisitionem etiam partis ad in
 ducendam contumaciam ad quam sequitur sententia iuris sine ho
 minis ministerio. alle. ultra predicta cle. causa de elec. j. de
 pe. c. si. dicit tamen quod ibi non sequitur immediate pena. ad hoc etiam
 am. alle. quod sufficiat unica. quod non. xvij. di. si episcopus. et
 j. de here. m. l. r. et s. de imm. eccl. aduersus. de fo. cope.
 proposuisti. regulariter autem requisitio partis non inducit
 contumaciam vel penam. s. de vi. et ho. cle. diocesanus. de se.
 ex. in. audiencia. et c. contingit. Item hec vera in requisitione.
 ubi autem in iure dicitur quod fiat una monitio vel citatio req
 ratur trina vel una pemptoria pro omnibus hoc expres
 so de sen. ex. sacro. et xxij. q. iij. de illicita. Sed Pau. sen
 tit esse differentiam inter requisitionem et monitionem credo etiam
 sane intelligendum. s. quod voluerit facere differentiam inter re
 quisitionem extrajudicalem et monitionem iudicalem. Quid an
 tem in monitione quasi iudiciali. videtur enim quod in iudicia
 li per non. per glo. de off. dele. cum causam. et in cle. j. de here.
 in ver. regerint. Glo. duos menses. quare quare hic dat
 duos menses ad satisfaciendum emendam et s. prime solu dat
 mensem a desistendo. Sol. glo. quod facilius est desistere quam
 facere cum primum consistat in solo animo seu voluntate. secun
 dum in facto quod est difficilius. id minus tempus dat a desi
 stendo quam in faciundo secundum glo. et idem Guil. A quo autem tem
 pore currant isti duo menses. Prima facie dicendum est quod a tempore
 usurpationis et retentionis non autem a tempore requisitionis sed per me
 se qui dat in desistendo. prius tenet glo. dicens quod de mente
 littere putat quod currat a die requisitionis utroque casu. Idem
 tenet hic Pau. dicens simile dilationem habere de pueri.
 coiu. ex. publico et c. Glo. officijs querit an quod hic dicitur
 quod sint suspensi ab officijs intelligi debeat respectu diuino
 rum officiorum. An vero respectu aliorum officiorum ecclesia
 sticorum. puta si facies per hanc cle. sit celerarius. sacrista. ca
 merarius vel elemosynarius. vel similis. puta procurator
 vel castaldio. j. q. j. saluator de solu. c. ij. secundum Pau. Respon
 det glo. quod hoc non declarat. unde debuisset declarari. vi
 detur enim debere intelligi de alijs officijs tam ecclesiasti
 cis quam diuinis. ut sic mitior fiat in penis interpretatio. ar.
 regule in penis de reg. in. in. vi. In contrarium videtur quia si de
 talibus littera intellexisset infra in ver. quod si religiosi repe
 tijset de huiusmodi officijs. quod tamen non facit et sic residet gl.
 et plus non dicit. et sic videtur residere in hac secunda parte quod
 hoc intelligi debeat de diuinis officijs forte fuit mens glo.
 quod habes beneficium vel administrationem sit suspensus ab of
 ficio et beneficio vel administratione. si vero non habet benefici
 um vel administrationem tunc incurrat sententiam exco. qua
 si modica esse pena suspensionis tantum ab officio. et ideo non
 repetit de officio in vers. quod si quod si intellexisset diuinis of
 ficijs et postea repetijset de eis in ver. quod si quasi fuisset
 locus pene excommunicatio. secus esset si de alijs officijs in

tellexisset. et ideo tunc verisimiliter de illis repetijset. pro
 ista parte alle. etiam hic Pau. quia non omnes religiosi tenentur
 ad diuina officia. sed solum presbyteri et clerici. xvj. q. j. nemo
 et c. se. et c. si monachus. et sic bene posset habere locum pena
 exco. etiam si de officijs diuinis intellexisset et postea de
 illis repetijset in ver. quod si. et sic non videtur bona ratio dice
 re quod si de alijs quam de diuinis intellexisset repetijset de eis
 in ver. quod si. quia eodem modo etiam si intellexisset de diuinis
 officijs debuisset repetere in ver. quod si. Sed aliaz exposi
 tiones dicit pau. fore benigniores. unde dicit posse dici
 quod si in eiusdem persona concurrant officia diuina et alia tunc
 ab illis erit suspensus si alterum tamen predictorum. s. officium
 diuinum vel aliud ecclesiasticum tunc similiter sit illo sus
 pensus. et hoc ut vitetur maior pena que alias hic impo
 nitur. s. pena exco. qua nulla est maior in ecclesia. xxij.
 q. j. non feramus. et q. iij. corripantur. Glo. bene glo.
 de isto verbo officio qualiter debet intelligi. facit quod
 non. de preben. quia sepe per Jo. an. et c. Glo. donec. que
 rit ad littere declarationem an isti qui sunt suspensi donec
 desisterint ut in primo casu. vel donec satisfecerint. ut in
 secundo desistendo vel satisfaciendo ipso iure erunt absoluti
 an vero erit necessaria absolutio. Inno. ut hic refert gl.
 in. c. cum bone. de eta. et qua. dixit quod tales indigent absolu
 tione ex eo quia dubitari posset de satisfactione ex quo su
 spensi erant ad tempus incertum. secus dicit si suspensi fuisset
 ad tempus certum vel determinatum. puta ad mensem
 vel annum quia tunc lapso tempore essent absoluti ipso iure
 nam tunc non potest dubitari de absolutione. Contrarium
 videtur tenere idem Inno. ut hic refert Pau. in decre.
 sicut de coha. cle. et muli. et Host. in. c. si. de matrimonio
 contra. contra interdictum ecclesie. ubi videtur sentire non esse
 differentiam inter suspensum ad tempus certum et su
 spensum ad tempus indeterminatum donec satisfecerit
 glo. hic dicit quod satis credit quod in suspensio ad tempus in
 determinatum non sit necessaria absolutio sed sufficit sen
 tentia declaratoria super satisfactione. secus tamen in exco
 municato donec satisfecerit: quia ibi omnino necessaria est ab
 solutio. etiam post satisfactionem. Idem Ste. idem tenet
 Pau. assignat rationem diuersitatis Host. in. c. cum bo
 ne. inter interdictum et suspensum donec satisfecerit et ex
 communicatum donec satisfecerit quia in absolutione
 ab excommunicatione est certa forma a iure statuta sine
 qua quod non potest esse absolutus. de sen. ex. c. a nobis. sed
 in sententia suspensionis vel interdicti non est necessaria
 forma solennis in absolutione sed sufficit quod dicatur absoluo
 vel relaxo interdictum. de test. c. veniens. ij. Nec ratio non
 videtur bona quia absolutio a suspensione habet certam
 formam. de sen. ex. venerabili. et ideo si observatio forme
 absolutionis facit absolutionem esse necessariam non erit
 differentia inter excommunicatum et interdictum cum in omni
 bus forma statuta sit seruanda. ad hoc quia ita est quod ab
 solutus ab excommunicatione. dicendo absoluo te sicut
 dicendo relaxo interdictum. alle. quia sicut valet excommuni
 catio lata forma non seruata. xi. q. iij. sententia pastoris.
 sic et valere debet absolutio quia par est potestas ligandi
 et soluendi. de peni. di. j. verbum. facit licet non alleget
 quod notat gl. xi. q. iij. cum aliquis. hec dicit vera in for
 ma data a lege. secus in data ab homine: quia illa est ser
 uanda exacta diligentia: alias non valet quod sit illa non
 seruata. de resti. spo. pisanis. Propter predicta concludit
 hic Pau. quod interdum tempus vel factum adiunctum satisfactio
 ni fiende aliqui durationi sententie. ex plurimi primi si non
 satisfeceris infra mensem excommunico te vel suspendo. ex
 plurimi secundi excommunico te donec satisfeceris vel suspē
 do te donec satisfeceris. primo casu siue sit suspensio si
 ue excommunicatio semper absolutio est necessaria.
 de sen. ex. parochianos. et c. questi. de off. or. significauit.
 Secundo casu non est necessaria absolutio sed suffi
 cit declaratio

cit declaratio etiam si sit excoicatio. de imu. eccle. aduer-
sus in fi. de spon. nō est vobis. lxxj. di. si qui sunt. Rō qz
tūc videtur absolutio facta in diē constitutū. de appel.
preterea. ij. fatetur tñ qz cōiter in excoicatiōe tēpus vel
factū nō adiicit absolutiōi qz in ea requirit satisfactio q̄
certa eē pōt z ipositio penitētie que ē arbitraria. de pe-
ni. di. j. mēsurā. xxvj. q. vlt. c. tēpora. z de ista nō pōt etiā
dubitari qz peccator nō hz illaz arbitrari. **P**redicta in-
ducit ad duas qōnes. vna ē an delegatus datus ad diez
possit post diē exequi sniaz. de quo de off. dele. de cāis.
Secūda qō est an pereat instantia lapsu termini statuti a
l. municipal. vel ab hoīe qz refert an tempus adiiciat in
stantie siue iudici vt tēpus pereat. l. pperādū in prin. C.
de iudi. z ibi de hoc per **Ly.** z **Bar.** an vero adiiciat iu-
dici z tūc nō perit. l. j. in fi. C. vt oēs tam ciuiles q̄ crimi-
nales cause zc. Sed an teneat absolutio facta nō prece-
dente satisfactio in casu huius cle. dicit **Ath.** qz nō
qz hic inhibet absolui cū dicit nullaten⁹ absoluedū zc.
alle. simile qd habet in decre. vl. §. penul. de offi. dele. in
vj. super ti. j. c. j. z. j. de here. cle. ij. de sen. ex. c. penul. fa. d.
sen. ex. parrochianos. vide qd dicit in cle. j. de iurepa.
Glo. qbuscūqz qrit an hic itēdat tollere pūilegia pces-
sa religiosi super decimis. **R**espondet qz nō: vt patet in
prin. cū his que ibi dicta sunt sed solū itēdit tollere pri-
uilegia per que snie predictae possent impediri. **I**dem te-
net **Ste.** zc. **Glo.** oblatos querit an isti oblato intelli-
gant renūciasse proprijs z vouisse cōtinētiā. gl. remit-
tit ad no. per **Jo.** xxvj. q. j. vt lex cōtinētie. vbi dicit **Jo.**
qz si trāsit oblatus ad ecclesiā regularē se ibi offerendo
tūc intelligit vouisse z renūciasse proprijs. secus si se of-
fert ecclesie seculari. quo casu etiā si obrulerit se z sua nō
hilominus pōt cōtrahere matrimoniū z si nascet ei fili⁹
debebitur sibi legitima de bonis oblati. xvij. q. iij. c. fi.
Ath. dicit hic qz offerens se z sua alicui ecclesie secu-
lari vel ecclesie regulari pōt matrimoniū contrahere. z
sic dicit **Jo.** tenere loco predicto sed non bene vt patet
ex predictis. dicit tamē hoc eē verum si ad alia nō ē pro-
cessum. vt qz non sit aliter processum tacite vel expresse.
alle. c. ex parte. de cōuer. coniu. z. c. vnicū. de vo. z vo. re-
demp. in. vj. vbi dicit qz duobus modis solēnizāt votuz
impediens matrimoniū cōtrahi z dirimēs cōtractū. s. p
suscipiōne ordinis sacri z professionē tacitam vel exp̄s-
sam quozū neutrū hic fuit. ad hoc quia nullus plus obli-
gatur monasterio q̄ pateat de illius intentiōe seu obli-
gatione sed talis se non obligauit ad castitatem. igit̄ zc.
bene tamē tenebit talis oblatus ad obedientiā z reuerē-
tiā. **N**ec ob. predictis. c. insinuāte qui clerici vel vouen-
tes. qz ibi ideo post professionē pōt habere proprium qz
talis potuit sibi aliqd reseruare de suo proprio. de pūil.
cū z plātare. z. c. tua. z sic patet qz plus est monachatio
q̄ abbatia s̄m **Al.** **P**otestis dicere vt infra sentit **guil.**
opi. **Jo.** procedit in mutante habitū. **opi.** **Ath.** in nō
mutate. in vtroqz tamē pcedit cle. quo ad suum casum.
Quid si aliquis profitetur aliquē ordinē monialiū nun-
quid talis est monachus. dicit qz non. alle. c. diffinimus.
xvij. q. j. s̄z **Ath.** zc. **Buil.** hic querit qui dicant obla-
ti z qui cōuersi. dicit qz oblato dicūt qz nulla veste mu-
rata dederunt se z sua alicui de religionib⁹ approbatis.
Conuersi aut laici dicūt illi qui nedum vt dictum ē se
sic dederunt sed et habitum mutarunt forte disparē ali-
is professis litteratis. de conuersis loquūt iura videli-
cet de sen. exco. nō dubiū. s̄. de elec. ex eo qz i. vj. de obla-
ti non dederunt se alicui religiōi sed generaliter vnuer-
sali ecclesie vel specialiter seculari ecclesie. dicit **Gl.** qz
tunc non excusantur ex hoc isti religiosi vt hic aperte in-
nuit littera. **Glo.** vltima. querit quid si non obtulerūt
sed donauerunt eozū bona retento vsu fructu ipsi ma-

nentibus in seculo. **R**espondet qz tunc non haberet lo-
cū qd hic dicit in fi. ar. a dno. nec ob. de priui. vt priuile-
gia. quia l3 tales sic in seculo manētes p̄fit dici contra-
res z sic in aliqb⁹ sint priuilegiati tñ nō sūt plene obla-
ti. z iō nō sūt p oia priuilegiari ita procedat qd ē dictū.

De beneficiis.

Due sunt
principales prout duo sunt dicta. secunda ibi: nec
per collectores. **P**rimo enim declarat secundum quas
taxationem z secundum quā monetam solui debet deci-
ma beneficiōi alicui cōcessa. **S**ecundo phibet propter
illam occupari vel distrabi ornamēta diuinis deputata.
secunda ibi: in ver. nec p collectores. **N**ota primo qz
est reperire decimam beneficiōrum nedum aliarum re-
rum. **N**ota secundo secundum quā taxationem z ad
quam monetam debet fieri solutio decime beneficiōis
alicui concessa quia secūdū taxationem antiquā z cōsue-
tam z ad monetam currētem. **N**ota hic libros z alia
deputata diuinis officijs non posse capi pignori nec di-
strabi pro tali decima vel etiā aliter occupari. vide de
elec. generali. in. vj. **Glo.** prima. querit an decre. dispē-
diosam de iudi. habeat locum in decimis istis beneficia
libus quas papa sepe imponit sibi vel alijs soluēdas ex
causa z ad tempus. **R**espondet remittendo ad no. in di-
cto. c. dispendiosam. ibi **glo.** tenet qz non. de quo ibi di-
ctum fuit latius in **glo.** in ver. decimis. **I**dez quia hic lo-
quitur de decima que nō debetur de iure cōmuni sed de
betur regi episcopo vel alteri accedenti in subsidiū ter-
re sancte vel pape. de iude. in. c. ad liberandā. z de vo. c.
fi. secus in decima que debet de iure cōmuni quia illa
debetur integraliter vt percipiātur fructus de decimis
cum sint homines. **D**einde querit **glo.** an si alicui cōces-
sa sit decima beneficiōrum debeat sibi decima de bo-
nis hospitalium xenodochiorum z similium locozū. vi-
detur qz non per cle. per litteras. de preben. pro z con-
tra alle. **glo.** cle. ij. §. vt autem. de reli. do. **glo.** dicit expe-
ditū fore in quibusdā declarationibus emanatis a tem-
pore **Cle.** iij. z **Honorij** sup hac materia soluēde deci-
me beneficiōrum quas **glo.** dicit se vidisse repetitas etiā
tempore **Bonifacij.** viij. sub bulla in quarum principio
dicit qz nō. ibi enī dicit qz de pūeribus z redditibus le-
profariozū domozū dei z hospitaliū pauperū qz in vsum
infirmozū z pauperū conuertūtur decima non soluatur
z qz ibi dicit de redditibus qz in vsu infirmozū z paupe-
rū cōuertunt. **D**icit hic **La.** se cōsuluisse cū **Jo.** an. qz de
fructibus qui supersūt de distributiōe que sit pauperib⁹
decima debet solui. **S**ecundo querit **glo.** quid de red-
ditibus deputatis ad fabricā ecclesie. **R**espondet **glo.**
expeditū fore in dictis declarationibus qz sic. dicitur
tñ ibi qz de oblatiōibus z elemosynis q̄ dātur ad opus
fabrice ecclesie nō debet decima. **T**ertio querit **glo.**
qd de habētibus prioratus domos grāgias pensiones
vel redditus a monasterijs vel ecclesijs an de redditib⁹
taliū debet soluere decimā ei cui facta sit gratia s̄m for-
mā cle. dicit **glo.** expeditū in predictis declarationibus
qz si habētes predicta habēt illa in titulum vel ex mera
gratia qz ipsi teneant ad decimā. **S**i at nō habēt in titu-
lum sed ex cōtractu cōductiōis ad firmā vel ex contra-
ctu emptiōis fructū vel pro mercede vel remuneratiōe
sui laboris. tūc illi quozū est proprietas illa debebūt de-
terminare z soluere decimā. **Q**uarto querit **gl.** quid
de distributiōibus quotidianis que dātur solū intere-
sentibus diuinis horis z de minutis oblationibus an si-
militer erūt decimā de. dicit **gl.** expeditū i pmissis decla-
ratiōibus qz sic. vbi aperte dicit qz de minutissimis obla-
tionibus quas recipiūt ecclesiastice persone rōne eccle-
siarū pro sepulchris z dādis penitētijs z de distributio-
nibus solui debet decima zc. **Q**uinto querit quid

de capellis et beneficiis altarium an de illis erit soluenda decima. glo. dicit qd hoc non declarat in predictis declarationibus. videtur tamen dicendum qd non includantur sicut nec includebantur in reservatione fructuum quia sibi fecit dominus Jo. papa. xxiij. Contrarium tenet glo. qd certum est talia beneficia esse ecclesiastica ex quo ad hoc sunt per episcopum ordinata. j. q. iij. quesitum. et c. pe. et de preben. significatum. Nec ob. qd dicit de reservatione fructuum qd potius facit pro qd nisi fuissent specialiter excepta intelligerentur fuisse exclusa. ergo cum hoc specialiter excipiantur intelliguntur inclusa. Idem tenet hic guil. dicens qd appellatio beneficiorum hic includitur altaria siue capelle que quoti die construuntur per monachos cum vno presbytero cum eius de iuris sint cuius sunt alia beneficia. alle. de rescrip. postulasti. et de prebe. significatum. et dicto. c. quesitum. j. q. iij. tractat et hic quot modis dicat beneficium de quo in regula beneficium. de reg. iij. in. vi. et c. Glo. tres sequentes sunt litterales exponentes et declarantes litteram. Glo. taxatio. querit qualis est ista taxatio de qua hic loquitur. Respondet glo. qd in aliquibus partibus et hoc est potissime in regno francie secundum guil. beneficia sunt taxata in estimatione proutum. i. secundum qd ceteris consuevit percipi puta si ceteris consueverunt percipi centum taxatur centum et de illis centum solui debet decem pro decima siue plus siue minus percipiat qd centum. et hoc nisi aliter de electione collectorum: ut fecit papa Jo. xxiij. in reservatione quam fecit. qd dedit electionem collectoribus an vellent recipere fructum secundum taxationem decime. an vero vellent illos relinquere beneficiario et residuum retinere. In multis aut partibus et precipue in Cathelonia nulla est taxatio secundum guil. sed solui singulis annis decima eius quod percipit et sic maior vel minor put plus vel minus percipit vno anno qd alio. et hoc probatur in extrauaga. Jo. xxiij. que incipit suscepti. In hoc ergo consuetudo loci est seruanda. fa. xj. q. iij. conquestus cum similibus. An autem aliquae expense deduci possunt et de quibus fructibus debeant solui decime beneficiorum. Respondet glo. qd deduci debet expense facte pro fructibus habendis et sine quibus fructus haberent non potuissent et de residuo de solui decima et sic dicit declaratur in declarationibus premixis de quibus in prima glo. secus dicit ubi agit de solutione communium decimarum et in illis non deducuntur expense. iuxta ea que habent in decre. cum sint homines. s. e. cum eo quod dixit glo. de taxatione diuersimoda secundum diuersitatem provinciarum. concordat guil. dicens qd aliqui quoniam faciunt iurare beneficiatum primo anno collationis super redditibus beneficii et postea non mutant toto tempore suo non tamen liberant a maiori summa si illam euenire contingat. et sic seruatur et in cathelonia secundum eum. dicit tamen hoc periculosum propter finis censure que ferunt. Quid autem si collector decime inueniat beneficium in quo cessat consueta taxatio quod ad decem vel viginti vel alias a paucioribus. xl. annis est facta taxatio et non a pluribus an stabitur taxationi illorum paucorum annorum. dicit qd poterit stare vel et poterit de nouo taxare ex quo taxatio non est prescripta. si autem esset prescripta non inmutabit. Iuxta predicta querit qualiter fiat taxatio eo casu quo de nouo fit. Respondet qd fiet hoc modo qd ille ad quem spectat fructuum perceptio: et qui hanc decimam soluere iurabit quantum poterit valere fructus illius anni et stabit illius iuramentum nisi maior probari possit valentia reddituum et sic procedit hoc casu iuramentum taxatione. alibi taxatio precedit iuramentum. s. q. me. ca. c. fi. Alterius querit quid si in aliqua ecclesia parochiali sunt duo prelati. puta patronus clericus et vicarius qui vicarius ex antiqua consuetudine colligit omnes fructus de quibus patrono soluit centum libras annuatim in redditibus et residuum sibi retinet et patronus clericus soluerit decimam pro tota ecclesia cum quo predictorum fiet taxatio an cum vicario qui colligit

fructus: an cum patrono qui soluit decimam. dicit guil. qd nisi consuetudo aliud induxerit fienda est cum illo qui fructus colligit vocato tamen illo qui decimam soluit. qd quod omnes tangit et c. de reg. iij. quod omnes. i. vi. et c. Glo. consueta querit an quod hic dicit habeat locum cum mandatur per papam alicui prouideri de beneficio usque ad summam tot librarum paruorum turonensium ad taxationem decime. Respondet glo. qd sic. unde dicit qd inspicienda erit consuetudo illarum partium. Idem guil. Quid autem si non currat ibi turonenses in loco in quo facta est gratia. Respondet glo. qd fiat comparatio monete currentis ad turonenses iuxta pondus et consuetudinem cambij que solet esse communiter non aut fieri de iuxta casuale caritatem vel vilitatem que quandoque casualiter occurrit. facit hoc non alleget. ff. ad. l. fal. l. precia rex. Quid si ex statuto consuetudine vel privilegio debeatur alicui decima fructuum beneficiorum vacantium primo vel secundo anno. dicit Pau. qd secundum eandem taxationem debet recipere residuum summe prefate remanebit obtinentibus ipsa beneficia nisi illi qui sunt soliti habere fructus prefatum residuum maluerit habere relicta summa secundum taxationem decime sui per eis. hoc in partibus ubi sunt taxata beneficia. In partibus vero in quibus non sunt taxata beneficia tunc habebunt privilegiati decimam partem fructuum et obventionum illo anno collectorum toto residuo remansuro beneficiario. Glo. monet. querit an in alijs rebus qd in pecunia possit solui hec decima. dicit glo. qd non. et sic dicit expeditum in declarationibus predictis et hoc bene probatur a contrario. Glo. currere. querit de intellectu littere. Respondet glo. qd intentus littere est qd collector non possit exigere ab invito aliam monetam qd currere et sic non potest cogere ut soluat sibi in florenis si alia moneta ibi occurrit. puta turonensium. bononensium. et econtra similiter si soluere habes soluere velis in florenis vel in alia moneta quam ibi non currat non erit audiendus. et hoc est quod dicebat in declarationibus predictis. s. qd soluere debentes non tenebantur cambiare pecunias. Quid autem si due monete pariter currant in loco ceteris. Dicit glo. qd electio erit soluentis de qua soluat per hanc litteram. ar. de reg. iij. i. alternatiuis. in. vi. Pau. dicit qd si in loco sunt plures monete currentes sufficit qd de moneta magis currenti soluat. alle. de reg. iij. in. i. inspicimus in obscuris in. vi. Si sunt equaliter usitate intelligit de minori. ff. de le. iij. l. numis. de cen. in. c. ex parte. Ste. dicit qd si non apparet que sit magis usitata electio erit soluentis per regulam in alternatiuis. Nec dicit vera Pau. in quantitatibus et in generibus in quibus non potest inutile prosum euenire in his vero speciebus equaliter pollent ut sunt artificia et in speciebus. ut boue equo et asino et similibus spectatur medium. C. de dona. l. si quis argentum. s. si vero et s. se. et ff. de le. j. l. legato generaliter. quod intelligitur ut ibi bene non. per glo. Sed quid si sit moneta minorata a tempore taxationis vel dati privilegij que moneta soluetur videtur qd noua cum illa sit in obligatione ratione currentie ut hic. Ad hoc quia noua est eadem cum antiqua ratione qualitatis intrinsece secundum quam sufficit debitori soluere ut liberetur. ff. si cer. pe. l. cum quid. Item quia antiqua moneta habuit suam currentiam et noua sua et sic quilibet seruans tempore suo iudicari debet. xxxij. q. iij. quis ignoret. In contraarium alle. quia tempus principij videtur inspiciendum et maxime cum agitur de iuribus rescriptorum. de preben. dilectus ij. et cle. litteras. de rescrip. et sic videtur spectandum tempus taxationis quod videtur taxari secundum tempus obligationis. de cen. olim. et hoc videtur suadere mens verborum et ratio a qua non debet recedi. de ver. sig. in his et c. intelligentia. et c. preterea. Nec questio fuit officialis Bar. brixien. quia posuit guil. in ti. de solu. in spe. s. nunc aliqua in fi. et ibi dicit Guil. qd salaria et condemnationes debent solui de moneta mutata ad cuius mutata

tionē debet intelligi mutatu eē statutū. C. qui admit. ad bo. pos. pñt. l. penul. in fi. Si autē debeat quid ex cōtractu tūc moneta minorata soluet fm estimationē prioris dicto. c. olim. de cen. Idē tenet hic zen. dicens q si debitu ē ex delicto vel statuto soluet tunc noua moneta si ne sit facta maior siue minor. Si vero sit ex cōtractu fiet secūdu estimationē antiquā. Hosti. in decre. quāto. de iureiuran. dixit q si moneta antiqua erat reprobata vicio sui tūc erit periculū debitoris. Si aut nō est diminuta sed solū cā auaricie reprobata et debitor nō fuit conscius fraudis sufficit q pecuniā reddat in primo genere et pondere. ff. si cer. peta. l. ij. et l. iij. in fi. quod limitat eē verū nisi aliud in contractu sit dictū q tūc illud eēt seruādu. vt in regula cōtractus. de regu. iur. in. vj. Alij dixerūt q et in cōtractu solui debet moneta que nūc currit nō illa que currebat tēpore cōtractus. rō q in pecunia cōsideratur bonitas respectu vsus non materie tñ. nam pecunia cōsistit in approbatiōe principis. de iureiuran. quāto. et sic licet maneat bonitas intrinseca. tamē extat variatio vsu. Quedā vero sunt res quarū bonitas intrinseca est respectu materie sicut gustabilia et in talibus sufficit si in eodē genere et in eadē bonitate intrinseca soluantur. ff. si cer. peta. l. cū quid. Petrus de bel. perrica vt refert Ly. in. l. in minor. C. in qui. cau. in inte. resti. non ē neces. dicit q si moneta est mutata post morā debitoris fieri debet solutio fm estimationē antiquē monete. ff. si cer. pe. l. vinū. Si vero moneta ē mutata ante morā debitoris tūc liberat soluedo monetā currete. alle. preal. l. cū quid. et q debet liberari pro parte re diminuta sicut liberaret in totū re perēpta. ff. de ver. obli. l. si ex legati cā. Nec obstat q debitū in genere perire vel minui non pōt. l. incēdiū. C. si cer. pe. q illud verū in genere generalissimo. secus in genere subalterno. l. in rōne. §. icerte. ff. ad. l. l. falc. Ja. de are. distinxit an sola estimatio sit diminuta ante moram et tūc talē monetā reddere pōt. q pōt soluere auctā. C. de soluti. l. penul. Si vero post morā sit minuta et tunc supplere debet quāti plurimū fuit. vt. l. vinum. ff. si cer. peta. Si vero nō sit minuta principaliter estimatio sed pōdus est minutū tūc debitor non liberabitur soluēdo talē pecuniā minutā. vt in. d. l. cū quid. vn de tunc dabit antiquā vel estimationē. et hec opi. placet Jo. de lig. qñ minuit pōdus nō remanēte forma et qualitate. a p̄s verior ē opi. De fm eū. Finaliter dicit q melius videt dicēdu q solutio fieri debet de antiqua moneta. tñ si prescriptio aliud inducat et sic residet in opi. Ja. de are. Adhuc qui moneta supponit certū pondus et formā et materiā. ff. de cōtrahē. emptio. l. i. sed vbi cōuētio cōtinet certū qd tacite vel expresse fm id cōmittitur obligatio et sequit exactio. C. de serui. et aqua. l. p agruz et. ff. de ser. v. z. predi. l. certo generi. sed ita est in proposito. igitur et ad hoc q antiqua et noua moneta non hñt omnimodā similitudinē. imo differūt per augmētū et diminutionē. ideo vna pro alia nō soluit. et sic non ob. ff. si cer. pe. l. ij. §. mutui. q ibi hz oimodaz similitudinē. de quo vltimate remittit ad no. p se in decre. quāto. tu dic vt ibi habet in. l. paulus rñdet. ff. de solu. p Bar. Adhuc et hic tagit. dic vt per Bar. in. d. l. paulus. q si mutata ē moneta in mā vel in forma soluēda ē antiqua si repiat et eius cursus nō sit reprobatus. a p̄s debet solui eius estimatio. l. eleganter. §. qui reprobos. ff. de pigno. vbiboz. Si vero mutatio contingit in valore nō mutata forma nec qualitate. vt q florenus minus valet hodie q olim vel ecōtra. et tūc si nō est debitor in mora sufficit soluere simpliciter antiquā. Si vero ē in mora debet soluere illud plus i quo creuit valor. l. vinū. ff. si cer. peta. et c. C. l. deputata. querit qd in libris iuris ciuilibus vel artium vel alijs ornamētis nō deputatis ad diuinū cultum. Respondet glo. q a cōtrario littere secus videtur. facit

de his que fi. a prela. cū apostolica. hec dicit vera pau. in hac decima papali. in decima vero debita de iure cōstituit iuri antiquo ex quo nihil imutatur. alle. C. de a p pel. l. precipimus. et de elec. cū expediat. in. vj. et c. C. l. vltima. querit an contra nō soluentes decimā papalem possit brachiū seculare implorare. Respōdet gl. q declaratum est in remissionibus. de quibus in. j. gl. q nō indistincte sed ita demū si causata sit contumacia et rebellio ipsius q hoc exigit. An aut alias generaliter inuocari possit brachiū seculare p ecclesiā. hētur in. c. j. de offi. ordi. et de offi. dele. siquādo. et c. significasti. Querit hic Pau. an de redditibus et prouentibus monasteriorum monialiū et aliorū regulariū que sunt adeo tenues et exiles q ex illis nō possunt sustentari. an de ipsis debet solui decima papalis. dicit q nō. et sic dicit declarasse Bonifaciū octauū tempore quo imposuit decimam pro guerra et negocijs regni cecilie. et idē dicit declaratum de clericis secularibus quorū prouentus non excedunt sumā septē florenorū auri annuatiz nisi vna persona haberet plura beneficia que simul collecta sumā predictā excedunt. et idē similiter de pietantijs monachorū prelatorū et aliarū personarū ecclesiasticarū liberaliter factis et de relictis a christi fidelibus vt de eis emanantur redditus perpetui. ibi tamē dicebat Bonifa. q solutio siēda erat vel pro rata prouētū singulis annis percepto rum vel fm cōe estimationē ad arbitriū ita q vna via electa variari nō posset et si nō eligāt teneantur ad estimationē. sed hodie nō seruaf. vt habetur in extrauagā. Jo. xxiij. De siluis aut et nemoribus que nō cōsueuerunt vendi. dicit ibi declaratū q nihil soluat nisi contingerit durate decima veros dños aliquid pcipere et estimabitur quātū valere debuit et de estimatione decima soluet et c. Alterius querit hic Pau. an super fructibus decimatis intelligo futuris possit ecclesia componere cuz laico. dicit q nō. alle. xxvij. q. vij. oēs decime. qd dicit eē verū nisi fiat cū laico cui ex feudo antiquo debetur decime quia tunc satis componi potest in eius preiudicium et sic cessat simonia quia nō fit de iure spirituali s3 fit de fructibus. Idē dicit de decimis que pacto vel consuetudine querūtur q eodē mō tollūtur. alle. simile de procurationib⁹ q qñq ex pacto vel cōsuetudine debetur. xxvij. q. ij. eleutherius. de cēsi. quāto. et c. venerabilis. et sifr dicit sup decimis laico cōcessis p priuilegiū q qlibet pōt renūciare tacite et expresse priuilegio. de regu. ad apostolicā. de p̄scrip. veniēs. et c. cū oliz. et de priuile. si de terra secus dicit si priuilegiū tāgeret ius cōcedentis. facit de arbi. cū tpe. de mā in. c. possessiones. et c. vt sup. de re. ec. nō alie. et in cle. ij. de indi. et in. c. si. de rerū permuta.

De regularib⁹ et trāseuntib⁹ ad religionē. Rubrica.

De professores.

In p̄ma ponit cōstitutionis cā. In secūda p̄stitutio. In tertia moderatio. secūda ibi: sacro. tertia ibi ad illos. Secūda facit tria q primo p̄uidet circa vocē et locū capituli. Secundo circa futuras administratiōes vel officia. Tercio decretū apponit. secūda ibi: ad prioratus. tertia ibi: qd. C. l. no. ex proemio q qd dz manere in ea vocatiōe in qua quis vocat⁹ ē. cōcor. xxj. q. j. c. j. C. l. no. ambitionē parere discordias et scismata prohibet euagationē et dissolutionē. de re scrip. c. si. in. vj. et propter hanc sunt scripti plures tituli scilicet de simo. de apost. ne clerici. vel mona. de vltima. et plures alij. et ab isto vicio quasi vere omnia vicia deriuantur. de consti. nam concupiscentiam. xlvij. disti. oēs. et potissime locū habet in medicatibus qui put magis se cogitat reb⁹ destitutos magis sine maturitate appe-

tūt ad instar senium in quibus licet senescētibz cetera senescant sola auaritia iuuenescit. de presum. cū in iuue tute. fm Guil. facit qd no. de elec. cle. in plerisqz. ¶ **¶** Nota qd ad remotionē cause segtur remotio effectus. ¶ **¶** Nota medicatē trāseūtē ad ordinē nō medicatū ē ex auctoritate apostolica nō hēre ibi vocē vel locū in capitulo ēt si sibi hoc libere ab alijs cōcedatur. et hoc in tā promotis ad prioratus administratiōes vel officia ordinū nō medicatū. ¶ **¶** Nota qd medicas nō pōt hodie assumi extra ordinē medicatū ad prioratū administratiōem vel officiū vel regimē animarū per se vel per aliū. et si cōtra fiat est ipso iure nullū quocūqz privilegio nō obstantē. et nō hoc verū in medicatibus simpliciter approbati. secus in illis qui sunt approbati cū certa moderatiōe. v3 vt nō possent aliquē ad eorū professionē recipere. sed ipsi possunt ad alios ordines approbatos transire. ¶ **¶** Nota. ex tex. ibi vicarios qd vicarius dicit hēre dignitatē fm Pau. alle. cle. ij. de rescrip. et c. ¶ **¶** Glo. j. in ver. et per hanc. querit quid si aliquis fuerit professus ordinē mendicantiū infra annū probatiōis et infra illū exiit. vel fecit professionē infra quintūdecimū annū et postea exiit: an habebit locū cle. Respondet gl. qd nō per hāc litterā que loquit de his qui sunt professi ordinē medicantiū et de illis qui sūt legitime professi et per cōsequēs sūt astricti religioni medicatū in specie. sed predicti nō sūt astricti in specie ordini medicatū sed religioni in genere. vt probat. s. de regu. c. j. et c. nō solū et c. cōstitutionē in. vj. Idē tenet Steph. Unde aut dicatur medicatē. dicit Landinus qd a mēne qd est defectus. hinc ē qd lina dicit mēna propter defectus quos sepe patit. sic isti patiūtur defectū qd nō pōt habere ppiū in singulari nec in cōi. et de talibus primo fecerat Augustinus suū ordinē s3 postea reuocauit. vt no. xxi. q. j. q. ius et c. certe. Isti aut medicatē sūt quattuor. vt predicatorēs: mīnores: heremite: et carmelite. de reli. domi. c. vno. in. vj. fm Guil. Pau. hic dicit qd predicti sunt medicatē ex sui institutione et fūdatione. alle. de elec. quorū dā. in. vj. Quidā aut sunt medicatē ex suis cōstitutionibus non tamē approbati p papam. de reli. domi. c. vno. in. vj. et isti nō sunt proprie medicatē qd tales cōstitutionēs nō impediūt hēre propriū in cōi. ff. de pac. l. penul. et ff. de lega. iij. l. si quis in prin. et sic non sūt medicatē ex oīmo da habitudine maxime qd pōt cōtra suā cōstitutionē venire. facit de cōsti. c. j. in. vj. et per cōsequēs pōt ēē et contingere qd nō sunt medicatē ex sua potestate et hoc sufficere debet vt nō dicant medicantes. ar. l. sufficit. ff. de condi. inde. de restitu. spo. pisanis. An aut sufficiat de facto medicare vt dicatur medicatē quo ad hāc cle. dicit Pau. qd nō nisi medicet ex inhabilitate habēdi possessiones et redditus in cōi. alias secus vt ptingit in multis qui s3 pōt hēre propriū nō tñ hñt vel si hñt tñ de facto cogūtur medicare qd eis nō sufficiūt ad hoc iste tex. qui dicit ordinis. nō aut dixit locorū. ¶ **¶** Glo. ambitio al legat auctoritates cōtra ambitiosos. et ideo notāda est. ¶ **¶** Glo. quoslibet. in pn. enumerat quattuor ordines medicatū. de quibus supra dixi. Deinde colligit ex hac littera differētiā ēē inter medicatē et nō medicatē ad qd allegat cōcor. aliquas ex quibus alie colligunt differētiā. s. de elec. quorū dā. in. vj. et de reli. do. c. vno eo. li. et s. e. non solū. et c. cōstitutionē. in. vj. et de sta. reg. c. vno. s. sane. eo. li. et j. de penis. cupiētes. in prin. facit qd dicit de cle. j. de sen. ex. La. et alle. no. e. in cle. j. de sepul. c. j. et s. ti. j. c. vno. de reli. domi. c. vno sup verbo cūctos. p Jo. an. in nonel. in. vj. An aut procedat cle. si aliqua mulier de ordine medicatū trāseat ad non medicatē. dicit gl. qd sic. ar. pal. decre. vnice. s. sane. de sta. regula. in. vj. et no. in decre. generali. de elec. eo. li. Guil. de montelan. vt hic refert La. tenet cōtrariū dicens qd in statu

ordinum nō medicatū sūt oēs ordines mulierū indistincte et ēt virozū exceptis quattuor superius enumeratis in prin. gl. fm Guil. S3 certe dicēdū ē fm La. qd de ordine medicatū sunt et femine vt patet in sororibus minorū et predicatorū que sunt medicatē s3 habeāt privilegiū qd possunt hēre possessiones et qd non teneātur ad collectas et c. ¶ **¶** Glo. non medicatū querit quid si medicatē trāseat ad ordinē aliū medicatū vel non medicatū. an habebit locū decre. gl. respondet qd nō a p̄trario decre. que solū loquitur quādo medicatē trāsit ad ordinē non mendicantiū. et sic est considerare quadruplicē transitū in quorū altero tñ habet locū decre. vt patet ex predictis fm glo. et idem Pau. et zenze. Ex predictis colligit hic Pau. qd ordo nō medicatū pōt ēē artior ordinē mendicantiū cū hic permittatur talis trāsitus qui aliis nō liceret. alle. s. de regu. c. licet. Quid aut possit esse hec arctatio dicit qd ex cōstitutione regule. per hoc dicit qd existens de ordine predicatorū trāsire pōt ad ordinē benedicti. qd regula predicatorū est fundata super regula Augustini que est latior regula Benedicti. et hoc attentis institutionibus regule. sed attentis cōstitutionibus superadditis regula predicatorū est strictior. et sic predicator illis attētis non pōt ēē monachus. de regu. in. c. sane. et ibi Jo. an. Quid autē si episcopus ordinis medicatū renūciat et trāsit de licentia pape ad nō medicatē. dicit Pau. qd locū h3 pena cle. et hoc per litteras istam que vniuersaliter et indistincte dixit quoslibet. et sic neminē excludit. de maio. et obe. solite s3 Pau. Idem La. alle. qd no. de elec. quorū dā. in. vj. Sed quid si medicatē trāsinit ad ordinē non medicatū deinde redijt ad suū ordinē. dicit La. Pau. tenere qd eādē penitētiā incurreret in suo ordine medicatū. alle. xix. q. iij. mandamus. et de eta. et quali. intelleximus. quod verū videt s3 La. si vtrobiqz professiones fecit in vtroqz ordine. alias secus fm La. An aut in transitu de religioe ad religionē regrat auctoritas apostolica. hic videt casus qd sic. Guil. dicit hoc verū qd trāsinit de grauiori ad laxiorem. Si aut trāseat de pari ad parē sufficit epalis. Si vero si at trāsitus de minori ad maiorem sufficit petere licentiam s. e. ti. c. l3. de quo per Jo. an. de preben. cum singula. in. vj. in glo. et super ea. dicit vt ibi. et per Imo. de renun. c. licet. et c. post translationem. et sic remittit hic zenze. et c. ¶ **¶** Glo. inibi. querit de intellectu huius dictionis inibi. dicit qd est aduerbiū cōpositum. qualis autem sit eius sensus infra patebit. Aliud autem est inibim quia est liber quem intitulauit sic Quidius. cuius intitulationis est sensus contra ibim. nam aduersarium suū corinuallem volens vituperare vocauit illum ibim ab ibis ibidē que dicitur ciconia et est avis vituperabilis quia imunda comedēs. licet alias sit cōmendabilis quia pius est inter parētes senes prout psequitur Hiero. in examēdo p. c. ad hoc alle. verbum Quidij. Ibidis in terris tu quoqz nomē habes. Qualis igitur erit sensus huius dictionis in casu nostro dicit glo. qd pendet ex punctuatione huius tex. que potest esse duplex. potest enīz punctuari post illud aduerbiū inibi. Item potest punctuari ante. si pūctuetur primo modo. s. post aduerbiū inibi tunc dicit glo. qd exponitur inibi. i. in ordinibus non mendicantibus. et iniungitur cum verbo obtineant. et secundū istum intellectum nō loquitur hic de istis mendicantibus qui habēt administratiōem in ecclesia collegiata seculari. et sic si tales reperiantur non prohibet ibi habere vocem. Si vero pūctuetur secūdo modo. s. ante illud aduerbiū tūc resaltaret cōtrarius sensus et intellectus. naz ex poneretur inibi. i. in ecclesijs in quibus obtinēt prioratus administratiōes et c. et tūc nō cōstruetur cū verbo obtineant sed cū verbo nō hēre. Que autem dictarum punctuationū sit vera dicit gl. qd credit primaz ēē de mente

littere. Idē Pau. & Ste. zc. **C**l. in ver. sed videtur. opp. q. videt absurdū q. tales qui ante hanc cōstitutio nem transiuerunt ad prelaturā ordinis non medicantiū q. remaneant prelati & nō habeant vocē in capitulo posses dicere q. capitulū expediet negocia occurrentia ac si vacaret sedes. ar. de sup. neg. prela. c. pe. in. vj. **H**ac solutionē videt impugnare glo. q. id ideo cōtingit in vacatione q. sic est expressum nec tūc etiā pōt capitulū oīa expedire. iuxta no. ne se. va. c. illa. Itē ibi non est tñ periculū q. vacatio presumitur eē brevis ppter tēpora limitata a iure in quibus prouideri debet de prelato de quibus no. i. c. si electio. i. vj. facit qd hētur i cle. ne romani ad si. de elec. **H**ic at iste prelatus posset viuere vltra. xl. annos. & sic maius verteret periculū ppter predicta gl. cōcludit q. de mēte huius decre. eē non putat q. si talis abbas vel alī principalis prelatus monasterij q. in negocijs tractandis vna cū capitulo nō hēant voces. Quō at rñdebimus ad hāc litterā que apte videt velle cōtrariū. dicit gl. q. possumus dicere q. hic non loquat de voce dāda in agitandis cū pprio capitulo. sed de voce dāda in capitulo generali vel puinciali. de quo de sta. mo. in singulis. j. ti. j. c. j. in fi. **N**ā talis abbas nō hēbit vocē cū alijs abbatibus vel prioribus in tali capitulo. & hoc sonat littera fm glo. dū dixit. aut locū in capitulo & c. nā tales abbates solēt sibi certū locū vēdicare cū talibus. puta tertiū vel quartū. facit quod hētur in. c. ex ore. de priuile. vel secūdo dicit gl. possumus rñdere q. hic nō loquit de principalibus prelatis monasterij. sed de alijs q. hnt administrationē in monasterio aliā a principali prelatura. & de talibus possumus dicere q. nō hnt vocē in capitulo spālis monasterij. ad hoc facit qd hic non exps sit de abbatibus. sed de prioribus & lz quedam monasteria regātur per pōres. tñ vt plurimū regūtur p abbates & de illis non intellexit hic. fatef tñ gl. q. multū facit cōtra litterā dū generaliter dixit regimē quodcūq. tamē hoc nō obstat gl. v. inherere supius dictis dices q. hic excludit solū a voce capituli. sed prelatus ē qd diuersus a capitulo. iuxta no. i. cle. vt bi qui. de eta. & qua. ergo nō excludit a voce quā bz prestare vt prelatus. sz solū a voce quā hēret prestare vt vnus de capitulo. cū glo. pcor. **P**au. Idē zenze. dices tutius hanc partē tenere q. mlti tractatus possent occurrere & iminere. in quibz solus cōuentus nihil pōt ēt vacatiōis tpe. vt est videre in alienatione ne sede vacā. c. j. de re. ec. nō ali. dudū. in. vj. & in collationibus bñficiōz. ne sede va. illa. **U**nde nō ē verisimile papā ob talē trāsitu voluisse imponere ecclesie tā tū periculū. **N**ec ob. verbū vniuersale quodcūq. q. dz exponi simile alicui de noiatis supra. & sic de illis q. hnt supra se platos q. de administratiōibus illorū disponunt ēt sine cōsensu ipsoz. de qbus p. Inno. de iudi. cū deputati. de resti. spolia. olim. j. de reli. domi. cū venerabilis. alle. simile qd hētur in cle. nō pōt. de p. cu. & sic significatio huius verbi restringit p pcedētia. allat simile. ff. de vi. tri. & ole. lega. l. si. & hoc suadet maxime rō vt in penis stricta fiat interpretatio. vt in reglā. in penis. de regu. iur. in. vj. vel si intelligamus hoc de his qui sunt principales prelati. **R**ñde vt supra fecit gl. q. hic intelligi debeat de voce dāda in generali vel in puinciali cōcilio. **S**teph. vero hic dicit q. principalis prelatus nō excludit a voce ēt quā bz in capitulo generali vel prouinciali. sed solum a voce quā bz vt canonicus vel monachus vel vt alijs. alle. de cōces. preben. postulas. & de appella. collatione in. vj. **A** voce aut quā bz vt prelatus. & similiter a loco tali nō excludit. & hoc probat tex. hic fm eū dū dicit q. excludit a voce capituli. aliud aut ē capitulum. aliud principalis prelatus. allegat de his que fi. a prela. in ru. & nigro. & per totū. ne sede vacan. c. j. & hoc secundū strictā significationē que dz hic sumi. q. ē statutū penale &

ppter euitādā absurditatē si excluderentur principales prelati. nā ecclesia pateret detrimētū ppter carētiā ad ministratiōis. & p hoc nō ob. q. noie monachi venire dz abbas. de simo. c. si. q. id verū fm largā significationem nō fm strictā. Itē nō ob. q. prelatus & capitulū faciunt vnum corpus. q. lz id sit verū nō pp hoc sequit q. nomine capituli cōtineat prelatus. Idē dicit **M**atth. dices q. hic loquit de prioribus hntibus prelatos alios supra se. nō aut de principalibus. refert tñ q. **A**luarius ppter generalitatē huius littere tenebat q. de oibus loqueret dicens q. capitulum administrabat ac si vacaret sedes. **N**ota bene ex predictis quō aliud est prelatus aliud capitulū. & sic stricte loquēdo prelatus nō est de capitulo. cui concor. glo. in prealle. cle. vt bi qui diuini. **E**x predictis hētur quō isti perdūt locū in his que sunt honozis. puta in electionibus & tractatibus. & sic accipit verbus locus. de renuncia. cū inter. secus dicit zenze. in istis que sunt honozis. puta in disciplinis & correctionibus. & de tali loco loquit. de appella. reprobabilis. in. fi. alle. ad hoc q. alī sequeret q. ex eodē facto quis cōsequeretur cōmodū & incōmodū eodē respectu qd esse non pōt. vt habetur. xxi. q. j. legi. & ff. de neg. ges. l. siue hereditaria. diuerso at respectu hoc bene eē possz. ff. d. his qui. vt in dig. l. j. & ibi no. Itē cōfirmat hoc q. alias sequeretur q. pena pareret imunitatē contra iura. ff. de interdict. & relega. l. relocatorū in. fi. ad hoc etia adducit simile quia excommunicatus repellitur a tractatibus capituli. de cōsue. cum dilectus. & tamen ab oneribus non est imunis. puta ab hoīs canonicis saltē secrete dicēdis. xxvii. di. presbyterū. & similiter nec a iuramēto oneris prestando puta de calumnia. vt in. c. ceterū. de iura. calū. & c. **C**l. locum. oppo. de cle. vt bi qui. de eta. & qua. vbi non perditur locus capituli sed soluz vox. **R**espondet q. casus diuersitas tollit contrarium. **A**n autem hic perdat stalum chori. dicit glo. q. non. quia hoc non prohibet. facit de pe. di. j. §. pene. & quod no. in dicta cle. vt bi qui. in v. ad prioratus & c. **C**lo. officio. querit de quibus officiis hic loquatur. an solum de officiis subiectis ecclesiastice regule. an vero etiam de alijs vt ē officium sacriste camerarij castaldionis iconomatus & sindicatus. glo. in prin. dicere videtur q. generaliter hic intelligatur de oibus predictis cum generaliter loquatur. dicit tamen q. hoc egeret declaratione. & videtur dicendū q. soluz de primis loquitur. & allegat pro & contra. j. q. iij. saluator. circa medium. **P**au. hic simpliciter dicit q. hic intelligitur de omnibus officiis quibus aliqua prerogatiua vel certum speciale ministerium competit & temporale vt ē vicedominatus aduocatio & procuratio ostiarius & elemosynarius & alij supra noiati. **I**dem dicit in quacūq. alia administratione tēporalium vel spiritualiū. que cōpetit ex cōmissione vel demandatione vel assumptione. & sic de omnibus officiis iurisdictionalibus quibus aliqua prerogatiua vel preeminencia competit specialiter. ea autem que rationis ordine competunt nō prohibentur exercere. alī tales nō possēt diuina celebrare. **S**uil. hic dicit q. isti poterunt esse procuratores syndici & similes. quia constitutio interdictit istis solum officia que sūt ecclesiastice regule. vt. j. q. iij. saluator. & sic a contrario concedit de alijs. **I**dem zenze. dicens q. isti tales hic nō excluduntur ab officiis onerosis. vt sindicatu & similibz quia talia ad suum honorem vel cōmodū non subeunt. & hoc puto. & hoc videtur esse de mente glo. **S**te. hic cōcor. cum **P**au. dices q. istud nomen officij hic late ponitur iuxta no. de consue. c. j. in. vj. per Archi. & in. tex. j. q. iij. saluator. & tamen hic dicit prohiberi isti officiū put est administratio rerum ecclesiasticarum siue cuz prerogatiua siue sine. etiā tractat quomō cognoscatur officiū a dignitate & personatu. de quo plene in. c. j. de p. sue.

in. vi. 7 de preben. de multa. 7 per Pau. in cle. vt h' qui. de eta. 7 qua. 7 per aliquos in cle. ij. de iudi. 7 p aliquos in cle. j. de preben. 7 per Steph. Sed quero vltimus iuxta predicta an isti predicare poterint. videt q sic: quia verbum dei non debet esse alligatum. alle. ad Thi. ij. 7 ad Phil. j. vbi dicit sine per occasionem siue per veritatem christus nuncietur gaudium 7 gaudebo. ad idem. xix. di. secundum. vbi dicit non refert quis predicet sed qualia predicet. Gl. finaliter tenet contrarium. Aduert q predicare est officium cure. de offi. or. inter cetera cum si. 7 quod no. p Jo. an. de hereti. excommunicamus. §. q. vero. 7 q. vidi. istis in cle. dudum. §. huiusmodi 7. §. prece. de sepul. §. officia curata sunt istis prohibita adeo q nec per se nec per alios possint exercere vt hic patet. Nec ob. auctoritas apostolica dicit gl. q. debet intelligi de illis quibus competit predicare. de quibus gaudet apostolus sed propter vanagloriam predicant vel temporale commodum gaudeo dico de eorum predicatione sed non de eorum motu. Ad. c. ij. xix. di. responde vt ibi no. sed eodem modo facit q. no. xvj. q. j. ad iudicium. 7. xij. di. in sancta. Statetur tamen q licet hoc sit verum tamen non congruit pena que hic subijcitur contrafacientibus. sed tamen prodest hoc scire q. alii veniunt puniendi tales contrafacientes in hoc tanquam facientes contra canonem precepti 7 saltim pena arbitraria non deerit. ar. de off. dele. de causis. 7. no. de elec. generali. in. vi. Pau. dicit hic tale officium predicandi hic includi. q. hoc est officium cure q. talibus est prohibitum vt est dictum. Item q. hoc officium non competit ratione ordinis per se 7 simpliciter sed ratione commissi 7 adiecti. xvj. q. j. ad iudicium. 7. §. hoc idem. 7. hec dicit vera de publica 7 solenni predicatione que fit ex commissione populo conuocato. secus dicit de priuata instructione que non est ab aliquo respuenda. xliij. q. iij. si habes. Idem Steph. q. talis predicatione publica 7 solennis est actus precipuus cure. de sta. mona. quod dei. Idem La. referendo dicta Pau. Sed nunquid tales poterunt legere theologia vel canones 7 docere. vel in alijs facultatibus. dicit q. no. q. ad talia officia sumi non debent. Quid aut si prohibitus per hanc cle. agit aliqua que sunt publici officij vt q. est vicarius episcopi. dicit La. q. valebunt agitata sed postea appareat q. erat talis q. hoc non poterat. secus dicit si aliqua fecerit iure priuato. vt q. elegit prelatum 7 hec dicit vera in occulto priuato prohibito. secundum in notorio q. tunc non valeret q. ageret. q. aut dictum est q. non valet si eligit se. tunc iure priuato 7 non publico facit. dicit esse verum vbi eligit cum alijs. secus si solus vbi ius collegij residet in eo. q. tunc iure publici officij hoc faceret 7 sic valeret. si aut eligit cum alijs dicit q. viciabit tota electio. per. c. massana. 7. c. sacrosancta. de elec. Ber. tamen contra 7. c. Gl. vicario. declarat 7 querit quare hic fecit mentionem de vicarijs. Respondet ad tollendum fraudem q. si potuissent esse vicarij procurassent amicos prefici administratiombus 7 beneficijs curatis vt possint esse vicarij 7 propter omnem fraudem euitanda plura hic expressit vt omnem fraudem que in hoc fieri posset excluderet vt dicit glo. sequens 7 alle. c. co. dices q. forte hoc etiam voluit prohibere ne ad tempus loco alterius poni possent. sed alii in personis non prohibitis hoc non sit prohibitum vt no. Hosti. de offi. vi. c. clericos. vbi dicit q. si vicarius non possit dare vicarium tamen alii potest ad tempus ponere loco sui. Idem sentit 7. c. dices hic p. ministros comprehendit etiam ministros temporales. 7 hoc p. tex. q. hoc dixit vel locum tenentes 7. c. Sed querit hic Pau. an alius religiosus quam medicus possit esse vicarius vel officialis. vbi q. sic p. hanc de cre. a contrario. q. hic prohibet de his qui fuerunt medicantes. 7 sic de alijs videt permissum alii non esse spiritualis iuris. facit. iij. q. vij. cum pastore. xvj. q. j. qui vere. Ad hoc q. tale officium est curatum 7 ordinarium. vt in cle. 7 si principalis de rescrip. de institu. ex frequentibus. 7 no. de offi. vica. l3

in. vi. xv. di. perlectis. In contrarium alle. q. religiosi non debent exire claustrum. xvj. q. j. placuit. sed primum est verius secundum Pau. 7 sic dicit seruari. Nec ob. contemplatio q. illam tollit maior publica utilitas. ij. q. vij. sane quippe. xvj. q. j. cum pro utilitate 7. c. Glo. irritum. querit an indistincte per decretum hic positum irritetur omnia gesta ab istis. Respondet glo. q. non sed solum ista que sunt retractabilia vt est videre in suffragio vocis 7 in promotione fienda. secus in his que sunt irretractabilia vt sunt illa per que impressus fuit character vt baptizatio. 7 idem in datione eucharistie 7 similibus. 7 similiter secus in his que in mero facto consistunt vt est predicare. q. facta non possunt fieri infecta. facit q. videbitis in cle. j. in v. duro. j. de hereti. Idem Pau. dicens sic intelligendum. c. qualiter de elec. 7 C. de legi. non dubium. Quid aut si ignoratur status prohibiti 7 putatur non fuisse de ordine medicantium an valent actus 7 processus. Arguit pro 7 contra intrando illud brocardum an preualeat opinio veritatis an e contra. de quo de biga. nuper. 7 hic plene prosequitur Jo. an. de lig. post Pau. 7 per legistas. ff. de offi. preto. l. barbari. us. 7. C. ad mace. l. zenodorus. 7 tamen concludit vt supra dixi post La. q. si aliquid fecit spectans ad publicum officium 7 competens ratione publici officij. vt exercere iurisdictionem tanquam vicarius episcopi 7 talia valent. Si vero fecit nomine suo 7 tunc si illud competit sibi ratione sui iuris vt eligere non valet. de elec. q. sicut. 7. c. perpetuo. eo. ti. in. vi. Si vero competit ratione publici officij tenet iuxta no. in. d. c. nihil est. de elec. 7. c. Glo. privilegio querit quid de priuilegijs concessis post hanc cle. 7 contra ipsam dicit q. de istis hic non loquitur q. noluit hic papa nec potuit legem imponere successoribus. de elec. innotuit. 7 sic solum loquitur de processibus ante. vbi dicit gl. q. in tempore suo cepit curia privilegiare contra istam cle. de quibus hic dicit. An aut in talibus privilegijs fieri debeat mentio de hac constitutione. dicit vt habetur in. c. j. 7. c. nonnulli. de rescrip. 7. c. j. de costi. in. vi. 7 de excess. pla. c. vno. eo. li. p. Jo. an. Gl. vltima op. q. non sit licitum transire ad alium ordinem et in istis ordinibus medicantium de quibus hic. An op. de. c. vno. de reli. do. i. vi. Soluit transire possint singulariter vt hic. sed non collegialiter vt ibi. 7 q. istis non expedit manere in eadem vocatione vt per predictis. idem in eis cesset dispositio cle. cum cesset ratio posita in priuilegio. facit de iurepa. adigere. §. quisvis. 7 de appel. cum cessante. Querit hic Pau. an liceat venire contra constitutionem priuilegiata iuramento firmata. dicit q. sic. alle. no. p. Jo. xj. di. in his. Nec ob. q. hoc esse non debet per iuramentum q. rñdet q. iuramentum eatenus durat quatenus durat constitutio 7 illa sequitur velut accessorium nam principalis sed quatenus sit fortioris vinculi quam suum principale. de iureiur. debitorum. vbi non vbi de vltiori tempore cogitatum per iuramentum. sed statuentes possunt constitutiones tollere. de pñti. cum oēs. 7. c. cum accessissent. 7. ff. de decre. ab oz. fa. l. q. semel. ergo 7. c. Ad idem videlicet q. iuramentum non durat ultra tempus constitutionis. alle. decre. ex lris. de costi. Sed contra predicta op. quia iuramentum q. potest suari sine iteritu salutis eterne suari debet. de iureiur. si vo. xxi. q. j. oē q. sed huic rñderi potest q. seruari debet quoad durat 7 non ultra p. supius dicta. Item ob. vbi q. no. archi. in. d. c. oē q. vbi dicit q. receptio canonum facta a capitulo ultra numerum statutum iuramento firmatum est nulla ipso iure. alle. de pñb. dilecto. vbi hoc idem tenet Inn. 7 Hosti. pro hoc facit de rescrip. constitutus. Jo. an. in. d. c. dilecto. dicit q. receptio valet. sed recipientes sunt priuilegiati. Ad. c. dilecto. rñdet q. ibi illa fuit allegatio partis qui ius ponit. opat q. iuramentum sed eum q. manente statuto obligat transgressorem ad priuilegium. secus si statutum fuerit sublatum 7 hoc si statutum simpliciter sit iuratum. secundum si iurassent sic seruare statuta 7 cōtēta in statuto q. tunc etiam statuto sublato durat vinculum iuramenti. ita dicit Jo. an. in. c. j. de his que fi. a ma. par. ca. Pau. dicit q. si

bi videat qd si oēs collegialiter recipiāt aliquem ultra numerum iurātū qd tenet receptio nec sunt periuri. *Aboue* uerur qd recipiēdo sic collegialiter cōtra statutū tollūt statutū. z sic per consequēs eodē instanti tollūt iuramētū velut accessoriū. ergo non incidūt in periuriū. z sic fz eū aliud est qñ singulares persone simpliciter veniūt cōtra statutū. z sic cōtra iuramētū qd tunc incidūt in periuriū. aliud qñ vt vniuersi z vt collegiū seu vnum corpus collegialiter recipiēdo aliqñ: qd tunc tollunt statutum z pro eodē instātū tollūt iuramētū z sic euitāt periuriū. *Jo. de lig. hic* impugnāt in parte distinctionē *Jo. an. z sic* impugnāt dictū *Idau. ex eo. qd* l3 collegialiter recipiēdo tollant statutū z iuramētū. tñ pro illo momento pro quo tollūt statutū inueniūt iuramētū quod tunc nō est sublatū. z sic per cōsequēs tūc trāsgrediēdo incidunt in periuriū cū ex ordine primo tollatur intellectualiter statutū. secūdo iuramētū velut accessoriū. qd aut tpe quo tollitur statutū reperiatur iuramētū pater. qd als si non inueniret nō posset tolli. d. despo. ipube. ad dissoluēdū. z sic iuramētū tollitur postqz iā incursum est periuriū. Ad hoc qd actus iuramētī utpote spūalior naturaliter dici debet peruenire vt trāsgressor dicat periurus vt sic manēte idēitate tēporis reperiāt pūz z posterius natura. *all. no. de appella. preterea. ij. z qd* ibi no. per *Inno. z Hosti. ad predicta* facit l3 nō *all. qd* de pūcto. de qua p legistas. ff. de sta. ho. aretusa. z per *Bar. ff. de lega. j. l. post mortē. z hanc* ēt opi. tenet do. *An. in. d. c. j. de his* que fi. a ma. par. ca. z hec quo ad dicta *Idau. Inquan* tū aut *Jo. an. facit* differentiā an iuretur simpliciter statutū an iuret seruare cōtenta in statuto referēdo ad statutū. *Jo. de lig. hic* dicit sibi nō placere. *Aboue* qd vtro biqz iuramētum concernit statutū. ergo vtroqz casu illo sublato tollet iuramētū. z sic non debet ēē differentia inter predicta. secus dicit si iuretur que in statuto ptinent nō reseruādo se ad statutū. *all. no. per* *Inno. de excep. cū venerabilis. De materia* plenius dicit se dixisse in. c. dilecto. de preben. z de his que fi. a ma. par. ca. c. j. an at successores iurātū statutū veniēdo contra illud sint per iuri. dicit qd nō sed illi soli qui iurauerunt. qd oē iuramētū est personale ex parte iurantis. *alle. no. per* *Inno. de iureiurā. verū. de quo in. c. j. p* *Jo. de lig. z c. Querit* hic *Jo. de lig. pone* qd quidā monachus cuiusdā monasterij translatus ē ad abbatia alterius monasterij nulla facta de nouo professione in ipso secūdo monasterio tractu tpe ipse habēs cōsciētia lesam ex cōmissione criminis ipso facto irrogantis infamia cōmissi postqz fuit promotus ad abbatia sponte renūciavit abbatie taliter qd renūciatio tenuit. z querit de pluribus. *Primo* an monachus qui de vno monasterio ad aliud promouet debeat pñterī in ipso secūdo monasterio anteqz sibi decernatur administratio eiusdē monasterij. *Secūdo* an iste post renūciationē remanet monachus primi monasterij an. secūdi. *Tertio* pñsupposito qd remaneat monachus secūdi: an hēat vocē in capitulo. *Quarto* supposito qd habeat vocem in capitulo. quorū vocem habeat: z sic an habeat respectū ad tempus quo fuit pñmotus: an ad tēpus hodiernum quo incipit ēē monachus in monasterio secūdo. z arguit late pro z cōtra z ad quodlibet dubiū predictorū. tādē in prima qōne cōcludit qd nō ē necesse facere professionē in secūdo monasterio. *Aboue* pñcipue qd proficēdo vnā religionē intelligit oēs pñterī quo ad substantia. *alle. no. p* *Hosti. de sta. reg. cū* ad monasteriū. z quod hētur de elec. quorūdam in. vj. z. e. ti. nullus. z. c. idēnitatibus. vbi p3 qd sufficit qd semel expresse pñfessus sit. quātū aut ad alia non substantia ipso facto se astrinxisse videt recipiēdo abbatia. z sic nō ē necesse qd verbo aliter se astringat. z si esset alterius habitus pformabit se habitui secūdi monasterij. iuxta

no. xvj. q. vij. In noua. quod intellige hodie secūdū cle. j. de elec. In secūda questione concludit qd non pōt repetere iura monachatus in primo monasterio. *alle. no. per* *Archidi. xvj. questioe* prima. ne pro cuiuslibet. vbi no. *Archidi. qd* episcopus non pōt dispensare vt monachus qui renūciavit capelle redeat ad primū monasteriū. ad quod *alle. de renun. ex transmissa. xvj. q. vlti. c. fi. Itē* pro hoc *alle. qd* ex quo est rite translatus ad monasteriū videtur renūciāsse omni iuri competenti ex primo. xvj. q. j. sigs iā trāslatus. z de elec. cōstitutus. de reli. do. c. fi. z sic illud amplius non debet repetere posse. vij. q. j. qd sit periculosum z c. an autem remaneat monachus secūdi monasterij. dicit qd nō sed erit monachus sub episcopo imēdiate subiectus sine aliquo monasterio. sicut in simili quādo reperit episcopus sine aliqua ecclia episcopali. de renūci. ad supplicationē. z si non inueniat qd eū recipiat ordinabit vitā suā prout melius sibi videbit. *fm no. xxvj. q. j. de viduis. lxxx. di. ad reatum. z de regu* la. pñteritū. per *Inno. z Hosti. facit* qd no. per *Archidi. xvj. q. j. ne* pro cuiuslibet. z hoc dicit sibi placere plus l3 dicat qd si quis tunc vellet tenere oppositum in hoc posset respondere ad contraria per eū modū quem ipse ex pñmet. In tertia questione concludit qd non repellitur pñteritū infamie qd pñsequēti ius suū nō obstat exceptio infamie. iij. q. vj. omnibus hinc est qd pōt infamis eligere z arbitrari. ff. de arbi. l. pedius. §. tria. §. sunt autē. z pōt testari. C. de secū. nup. l. j. Itē procurare z pro se postulare. iij. q. vij. §. tria. §. sunt autē. z hanc opi. dicit sibi plus placere pro qua facit. qd quādiū tolerat quis in officio z administratione non debet priuari aliquo iure sibi cōpetenti rōne officij vel administrationis. xj. q. iij. nō ne. z de elec. querelā. facit qd no. e. ti. illa. z de cōsue. cū dilectus. sed iste nō ē priuatus officio monachatus. igit ē c. In quarta questione concludit qd obtinebit primū locū post abbatē rōne dignitatis qua functus fuit. z sic ppter reuerentiā z memoriā dignitatis pñstine. *alle. de ma. z obe. per tuas. z de priuile. vt apostolice. in. vj. z. ff. de albo scri. l. j. ad idē. l. seruos. z. l. diuio. C. de questioi. z. l. vnus. §. seruos. ff. de questioni. l. emancipatis. ff. de sena. cum si.*

De qui deinceps.

Primo dicitur a quo. *Secūdo* excipitur. ibi nisi. *Mo.* primo qd portans in etate discretionis habitum nouitiorum per annum in aliqua religione intelligitur illā fore professus nisi habitus talis distinctus sit patēter in scissura colore vel forma ab habitu professorū. Ex quo notatur secus esse si gestasset talem habitū in etate predicta. Itē secus si talis habitus non sit patēter distinctus sed latenter forte propter solā benedictionem. *Item* nota duplicē habitum religiosorum. s. nouitiorū z professorū. z similiter duplicē habitum nouitiorū. s. distinctum z indistinctum. *Item* distinctorum alius distinctū patenter aliū latenter z c. *Glo. deinceps* oppo. qd de latio habitus distincti qualiscūqz sit distinctio etiam si p annū facta sit nō inducit professionē. *Unde* op. de. c. j. §. eo. in. vj. z de no. i. c. statuim⁹. §. e. ti. Soluit gl. vbi deinceps. z verbū decernimus que inducūt ius nouū tollunt cōtrariū. nā olim procedebat contrarium qd de mū olim delatio habitus facta per annū inducebat professionē tacitam quando habitus erat indistincti. vt. §. eo. ex parte. z ibi no. in vlti. glo. secus si habitus fuissent distincti qualicūqz distinctione. hodie vero secus quantū ad istū casum. s. inducendi professionē tacitam p delationē habitus per annū. qd nō sufficit qualiscūqz distinctio. sed requiritur patēs altero de tribus modis hic positis. ad hoc vt impediatur professio. secus si alias sit latens. forte quia vestis professoria detur per prouin-

cialem vel in capitulo vestis nouitiorū. nā delatio talis vestis nouitiorū per annū bene induceret tacitā professionē. secus in delatione vestis nouitiorū patēter distincte qz delatio talis vestis etiā vltra annū non induceret professionē. hec procedūt quo ad hunc casum qñ agitur de inducēda professione tacita ex delatiōe habitus p lapsu anni. quo ad alios aut annos inducēdi professionē tacitā stamus iuri antiquo sū qd sufficit qualiscunqz distinctio. per qd infert glo. q si maior sponte et scienter recipit habitū distinctū professorū lz latenter si perseveret triduo dicitur professus ēt hodie. all. decre. cōstitutio nem. s. e. in. vj. Ex predictis glo. colligit triplicē eē habituz nouitiorū. s. distinctū et indistinctū et indistinctissimū. Itē subdividitur primus qz alius est distinctus patēter in colore scissura vel forma. Alius est distinctus latenter. recipiēs aut habitū nouitiorū et deferens per annuz si sit indistinctus vel indistinctissimus vel ēt distinctus. sed distinctione latēti videtur tacite professus si illū recipit in adulta etate. secus in delatione habitus nouitiorū patēter distincti vel etiā indistinctissimi vbi fuerit receptus ab impubere. qz nō inducitur professio. et sū hoc pōt intelligi qd nō. Inno. s. e. ex parte. et Abb. in. c. consulti. e. ti. vbi dicūt predicti qz delatio habitus nouitiorū si sit distinctus per quantūcunqz tēpus fiat non inducit professionē. vnde recitabat Abb. qz viderat litteras absolutorias papales cōcessas illi qui detulerat habitū quasi per. xx. annos. ad hoc facit. s. eo. ex parte. et c. statuimus et. s. e. ti. c. j. in. vj. Fatetur tamē hic glo. q pōt eē dubiū an corrigatur hic per superius dictū de habitu indistinctissime recepto ab impubere. tamē qz correctio est evitanda. dicendū erit q non vt infra patebit cū alia gl. in ver. portauerit. stat ergo cōclusio glo. qz hec cōstitutio ē iuris noui inductoria. per hoc dicit guil. et idē zen. qz hec cōstitutio nō restringit ante ipsaz receptos maxime in facto cōtinētie que ē res voti et nō precepti. xxij. q. v. nō saluabit. p hoc ēt dicit q per hāc cle. nō est sublata cōsuetudo que adest in quibusdā monasterijs alamanie et ēt burgūdie sū quā moniales semp exire pōt ante expressam pfectionē nō ob. lapsu anni et assumptione veli. cū talis cōsuetudo hic nō tollatur. Ad hoc. c. j. de pñ. in. vj. et hec consuetudo etiā fulciebatur ex opi. antiquis de quibus in. c. ex parte. et c. cōsultuit. s. eo. Ex hoc infert q ignorātia iuris positivi vel naturalis ppter diuersas opi. docto. offuscata hz excusare. ad hoc iducit simile de c. si. de spon. duo. sū eū facit lz non allegat qd hētur de postu. prela. c. j. in. vj. Quid notabile procederet si hec cōstitutio ēt declaratoria iuris antiqui. sed tenēdo q sit correctoria tūc nō colligere. Glo. etate qrit qualis requiratur etas in habente profiteri. Respondet qz xij. annorū in masculo et xij. in femina. et sic nō. qz requiritur etas consummata adeo q prudentia vel malicia quātū ad hoc nō pōt supplere etatē. s. e. postulasti. et c. ad nostrā. et c. significatū. secus tñ quoad matrimoniu de despon. in. c. de illis. Glo. bñ hāc gl. et concor. cum gl. de elec. ex eo q in. vj. idē tenet Pau. Contra qd op. de. l. si. de libera. cā. vbi valēt agitata per impubere si versetur sua vtilitas. Soluit q illud pcedit in pmissiōe pēcunie vbi ē certū de vtilitate. hic agitur de obligatiōe persone vbi dubitatur an sit vtilis an nō. et sic rō erit sū eū qz ante finitū. xij. in mare et xij. in femina nō pōt renūciare matrimonio pñtēdo quia ante ignorat stimulos carnis. Glo. in aliqua op. de. c. vt clerici. s. e. vbi portans habitū quātūcunqz tpe ferat nō intelligo pñtēti. Soluit hic detulit in religione. ibi extra religionē. et ideo nō sic de facili inducitur professio. Glo. annū. querit an sit necesse qz excesserit annū portādo habitū. dicit q nō lz sufficit qz portat p annū integrū tñ. vt. s. e. ti. c. j. in. vj. facit s. e. ex parte. et per hoc infert glo. qz nolēs obligari reli-

gioni debet infra annū deponere habitū. alle. s. e. statui mus. Sed querit hic Abb. ecce q aliquis intrauit monasteriū et exiuit postea infra annū ante factā probationem. et iterū postea ingreditur idē vel aliud monasteriū an dabitur sibi integrū tempus ad probandum. dicit q non si conditio monasterij nō est mutata. de quo p Archi. s. eo. nō solum. in. vj. et ibi Jo. de lig. tenet contrariū et Bar. in. l. si. §. quotiēs. ff. de publica. An autē nouitius debet vocari ad electionē in ecclesia in qua erat beneficiatus. Archi. tenet q sic. Jo. an. contra. s. e. beneficiū. in. vj. dic vt ibi. Glo. portauerit. querit quid si aliquis recipit habitū ante annos discretionis et sit masculus ante. xij. annū. demū post. xij. annū portauit dictū habitū per annū. s. nouitiorum nō patēter distinctū an dicitur professus. dicit glo. q sic p hūc tex. qui solū pōderat delationē seu portationē factā esse tēpore discretionis et sic nō curat quo tempore habitus fuerit assumptus. hec dicit gl. esse vera nisi habitus esset indistinctissimus in tātū qz seculares ibidem cōiuuētes illo eodē etiā habitu vterent. qz tunc si fuisset assumptus ab impubere nō induceret professio etiam per delationē annalē factam post tēpus discretionis. per. c. j. s. e. in. vj. nisi forte quis diceret illā decretalē in hoc correctā per istum et sū hec nō ēt adhibēda differētia inter habitū indistinctū et indistinctissimum et pro hoc facit qz hic ponderat nō tēpus assumptionis habitus sed tēpus delationis. et hoc placet Steph. tamē vt euitetur correctio. ar. decre. cū expediat. de elec. in. vj. tenet gl. qz hec decre. in hoc nō corrigat illā. ad hoc facit qz hic loquitur de habitu nouitiorū et sic non loquitur de illo qui ē cōis alijs. et sic nō loquitur de indistinctissimo saltē qñ assumit ab impubere et hoc ē tenēdū et placet zenze. et ēt Jo. de lig. lz Steph. ptra vt predicti et c. Glo. illā. opp. qz nō obligetur in casu decre. religioni in specie sed in genere. s. e. cōstitutio nem. ij. rñso. in. vj. So. diuersitas casus tollit hic cōtrariū qz ibi in expresse profitēte religionē mendicantiū infra annū. hic vero in deferente habitū per integrū annū et c. Glo. colore. et sequēs exponūt et declarāt litterā. Glo. vltima op. qz delatio habitus nouitiorum annalis non inducat professionē etiā si nō sit patēs distinctio. vnde oppo. de no. s. e. ex parte. et de no. s. e. ti. c. ij. et c. ad apostolicam. et in Spe. de sta. mona. in vlti. q. So. qz id qd hic dicitur procedit nisi fuerit protestatus qz p delationē annalē nō intēdit obligare religioni. qz tunc intercedente talī ptestatiōe nō obligaret maxime si fuissent cōuēntialis iuxta nō. in pluribus all. Idē Pau. all. quia protestatio tūc vbi id quod agitur potest se habere ad vtrūqz iuxta nō. de li. cōtest. c. vno. et per hoc non ob. de appel. sollicitudinē. qz hec protestatio non est contra naturam actus nec illi repugnat sed se cōpatitur cū illo. Si autē protestatio ēt contra naturā religionis. puta qz profitens protestaretur se velle retinere propriū tunc est dubiū an valeat ptestatio. Pau. hic refert opi. Jo. de lig. post eū. nā quidā vt Ber. et Bar. bñxi. dixerunt q non valet monachus qz conditio est contra naturā monachus. de sta. mo. cum ad monasteriū. quidam contrariū vt Lau. et Jo. xxij. q. ij. solet. Philip. Bos. Vin. et Inno. et Hosti. et guil. naso. et Accur. de sa. san. ec. in au. c. ingressi licet alibi distinguat in. l. per serunz. ff. de vsu. et ha. vbi distinguit an in continēti an ex intervallo tale pactum apponatur. sed opi. Lau. Jo. et sequaciū tenet Ide. de bel. perti. et Jaco. de rauen. dicentes qz repugnātia directa in substantialibus non tollit id quod est fortius et principalius sed habetur pro non adiecta. Pau. hic tenet primam opinionem scilicet qz non teneat monachus per adiectionem talis pditionis. Adhuc uetur per simile de matrimonio carnali. s. de condi. ap. po. c. finali. nam vtrobiqz tam in matrimonio carnali

quod spirituali est similis ratio. et utrobique quis obligatur deo et
 cōi consensu nō pōt separari. de matrimonio carnali pa-
 tet. s. e. veniens. et similiter in spūali. s. e. ti. c. fi. nisi trāse-
 rit ad strictiorē religionē vel ad curā animarū. Jo. an. ut
 hic dicit Jo. de lig. tenet opī. que hēt q̄ tenet monacha-
 tus et reijcitur conditio. assignat rōnez diuersitatis inter
 matrimoniū carnale et spūale. qz in carnali matrimonio
 quis obligatur homini. et ideo est sibi imputandum si ta-
 li conditioi consentit. sed in monachatu obligatur deo
 cui nihil pōt imputare si recipiens p̄fessionē admittit ta-
 lem cōditionē. alle. de cōuer. cōiu. ad audientia. et hanc
 opī. credo verā. licet Jo. de lig. videatur residere in opī.
 Pau. per rōnes suas qz nō videt differentia bona iter
 carnale et spirituale matrimoniū. cū enī in carnali quis
 obligetur deo. sed dīc q̄ p̄ncipaliter q̄s obligat homini
 in carnali et secundario deo i spirituali ecōtra. īspici autē
 debet quod est p̄ncipalius. ff. si cer. pe. l. si q̄s nec causā
 s. res p̄gnori. Ultimo ponit hic guil. aliquos casus in
 quibus non licet dimittere religionē. Primus est quā-
 do aliquis primo emisit votū de intrādo religionē et po-
 stea ex interuallo suscepit habitū ab illo qui hz potesta-
 tē aggregādi illi religioni vel ordini. ut no. Inno. de fri-
 gi. fraternitatis in prin. in ver. solēni. nam tūc talis susce-
 ptio habitus p̄fessorū vel cōis habitus. vel ubi nō est
 distinctio habitū. facit quē statim perpetuū p̄fessum
 s. qui cle. vel vo. meminimus. et ibi per Inno. Secundus
 est quādo eodē contextu emisit votum et solēniter rece-
 pit habitū aīo nō mutandi ipsū. et de hoc plene constat
 qz amodo nō poterit eū dimittere. Tertius est quando
 p̄fiteretur tria substantiaalia regule etiā in habitu seculari
 in religionibus non mendicantiū tñ. Idē quādo infra
 annū probationis suscepit habitū p̄fessorū scienter et
 portauit ipsum per tridū. nam tunc obligatur religio-
 ni in genere. s. e. cōstitutus. in. vj. Ultimo est in casu hu-
 ius decre. in istis enim casibus papa fingit quem precise
 consensisse matrimonio spūali p̄sumptione iuris et de
 iure. sicut qñqz in simili facit in carnali. de spon. is qui.
 Quid autē si in monasterio est cōsuetudo q̄ nō fiat ex-
 pressa p̄fessio alia nisi p̄fitendus statim in suo ingressu
 promittit suo prelato. s. obedientia iter manus suas. dīc
 q̄ tūc nō dīcetur expresse p̄fessus. alle. de sta. mo. cum
 ad monasterium. et sic recitat Spe. in ti. de sta. mona. cle-
 mētē diffiniuisse. Inno. tamē tenuit cōtrariū in. c. consu-
 luit. in fi. qui cle. vel vouen. ubi dīc q̄ si talis renunciat
 p̄prie voluntati et omnia committit in voluntate ab-
 batī q̄ talis obedientia sufficit pro p̄fessione. all. xij.
 q. j. nō dicatis.

De statu monachorum. Rubrica.

¶ In agro domini.

n co. Diuidit in decem partes. qz primo po-
 nit exordium et constitutionis cāz. et gene-
 rale interdictū monachorū illorum circa
 exquisitū ornatū et notabilē excessū in cibis vestibus po-
 tibus equitaturis et lectisternijs. Secundo prouidet cir-
 ca vestes habitū almutias caputia calciamenta zonas
 cultellos calcaria sellas et frena eorū et circa habitū su-
 periorē. Tertio prouidet circa ipsorū p̄fessionē cōio-
 nē expositionē regule et instructionē nouitiorū. Quarto
 circa venationes et aucupationes ipsorū. Quinto punit
 transgressores. Sexto prouidet cōtra p̄fessores eun-
 tes ad curias principū. vel alias vagantes vel infra se-
 pta monasterij arma tenētes. Septimo prouidet cōtra
 ipsorum sollicitudines. Octauo prouidet circa etatē sa-
 cerdotum p̄fessionē et habitationē ipsorū. Nono pro-
 uidet de ordinatiōe et doctrina monachorū. Ultimo cō-

firmat et inouat decre. cū ad monasteriū. et c. cū in singu-
 lis. s. eo. secūda ibi: statum. tertia ibi: sane. quarta ibi:
 porro. quinta ibi: si quis autē. sexta ibi: qz vero. septima
 ibi: ad hec. octaua ibi: ceterū. nona ibi: ad ampliandam.
 vltima ibi: p̄missa. Legā vsqz ad. s. quia vero. ¶ Mo.
 primo q̄ dñs qui hz agrū hz etiā et similiter vnicā domū
 hz etiā hortū et fontē conclusum et signatū. xxiij. q. j.
 quoniā vetus s̄m Stepha. nec mirū quia ip̄s est ter-
 ra et plenitudo orbis. ut gl. hic dicit. ¶ Mo. monachis
 nigris interdictū oēm exquisitum ornatum et excessum
 in vestibus cibis et potib⁹ equitaturis et lectisternijs. Et
 nota q̄ religio monachorū nigrorū appellatur sacra de
 quo in glo. ¶ Mo. in ver. statuimus. qualis debet eē ve-
 stis superior proxima habitui monachorū nigrorū et cu-
 ius coloris et qualis pāni. ¶ Mo. secūdo quales debēt
 eē eorū almutie. ¶ Mo. tertio q̄ nō debēt habere mona-
 chi fodrā de serico. ¶ Nota argumētū q̄ ea que sūt de
 regula sūt iuxta dispositionē abbatis tēperāda. ¶ Itē
 nota qualia debēt eē eorū calciamenta calcaria zona cul-
 telli et sella. qz nō debēt eē sumptuosa nimis vel ornata.
 ¶ Itē no. ex eo q̄ dicit de calcaribus q̄ monachis nō
 est prohibitum equitare et c. ¶ In ver. rursus. nota qua-
 li veste debeāt vti prior vel abbas et alij monachi siue sit
 congregatio. xij. monachorū siue minor. siue in monaste-
 rij domibus siue extra. siue versent circa diuina siue nō.
 ¶ Itē nota quid cōtineat appellatione cuculle. et quid
 appellatione floti et c. ¶ In ver. sane nota quō in quoli-
 bet mense in prima dominica mēsis debent monachi cō-
 fiteri et cōicare seu assumere corpus dñi nisi ex cā aliud
 videat abbatī priorī aut penitentiario. ¶ Mo. per quez
 debeat legi regula in capitulo et quō debeat vulgariter
 exponi. ¶ Mo. q̄ nouitijs debet deputari fidelis instru-
 ctor. ¶ In ver. porro. nota quō monachi debēt abstinere
 a venationibus et aucupationibus nec illis interesse.
 ¶ Itē q̄ non debēt tenere canes vel aues aptos ad ve-
 nādū per se vel alios. et sic non p̄nt p se vel alios venari.
 fallit in certo casu in quo p̄nt per alios venari et c. ¶ In
 ver. si quis. nota quem duplici pena qñqz puniri. de quo
 de iudi. ar si clerici. et ff. de penis. l. scio. ¶ Itē no. q̄ su-
 spenso abbate vel priore p̄ncipali a collatiōe beneficio-
 rum deuoluūt p̄tās ad priorem claustrale cū consilio et
 assensu cōuentus vel maioris partis et c. ¶ In ver. qz ve-
 ro. nota iugū monachale fore suane qz intelligitur respe-
 ctu illorū qui libēter supportāt. ¶ Mo. penā monacho-
 rum et canonicorū regulariū nō habētū administratio-
 nem si accedūt ad curias principū sine spūali licētia suo-
 rum prelatorū aīo inferendī damnum aliquod monaste-
 rio qz sūt ipso iure ex cōmunicati. ¶ Mo. quō prelati de-
 bent cōpescere religiosos predictos a tali excessu et eua-
 gationibus. ¶ Mo. pena monachorū tenētū arma infra
 septa monasterij sine licētia abbatis et c. ¶ In. s. ad hec
 nota q̄ monachi nō debēt habitare soli in prioratibus
 vel alijs administratiōibus sibi cōmissis. sed debēt ha-
 bere secū aliū monachū si prioratus vel administratio
 ad hoc hēat sufficiētes redditus. Et nota qd si reddit⁹
 nō sufficiūt. ad hoc nota q̄ vnio non debet fieri nisi cum
 p̄sensu abbatis cui ē locus subiectus p̄ore ip̄s prius
 ad claustrū reuocato. ¶ Itē no. q̄ tali loco sic vnio de-
 bet deferri per clericos seculares prouidendo eis de-
 bite. ¶ In. s. ceterum. nota qualis debet esse etas assu-
 mendi ad prioratum conuentionalem vel curatum. Et
 nota infra quantum tempus tales debent ad sacerdoti-
 um promoueri. Item nota penam non promoti infra tē-
 pus debitum quia sunt ipso iure priuati. adeo q̄ itera-
 to non poterit illis conferri. ¶ Nota q̄ prioratus vel
 administratio alia nō potest cōmitti alicui religioso ni-
 si sit expresse p̄fessus. Et nota q̄ religiosi tenentur
 facere residentiam in prioratu vel administratione sibi

commissa nisi ex causa studiorum vel alia rationabili causa ad tempus fuerit absentes. Et nota quod in hoc non valet consuetudo contraria etc. In ver. ad ampliacionem nota quod monachi ad monitionem abbatis debent promoueri ad ordines sacros. Item nota quod in singulis monasteriis in quibus sunt sufficientes redditus debet teneri unus magister qui instruat monachos in sciencijs pmitiuis etc. In §. premissa. nota hic confirmari ea que dicuntur in. c. cum ad monasterium. et in. c. cum in singulis. de sta. mona. etc. Glo. secunda fuit expedita cum tex. Glo. tertia. querit quare religio monachorum nigrorum dicitur sancta. Respondet glo. quod iste ordo monachorum nigrorum olim fuit magne sanctitatis et venerationis prout hic ex documentis patrum et abundantia temporalium monasteriorum huius ordinis. hodie vero in multis deficiunt verborum et exemplorum documenta. et ad instar filij prodigi dissipati sunt patrum substantie et cupiunt quandoque de filijs nostris implere ventrem suum. Idem in effectu guil. hic pulcherrime loquens et dans versus. Quare autem fuit inuentus iste ordo sub colore nigro. Respondet glo. quia nigredo significat mortificationem carnis et viciozum. utinam tamen hodie dicit glo. non designaretur offuscatio meritorum et virtutum. propter quod emanauit constitutio etc. Glo. nigrorum querit an hec constitutio locum habeat in monachis alterius coloris quam nigri. Respondet glo. quod non per hunc tex. a sui contrario quod gl. limitat procedere quantum hic ponitur ius nouum saluo tamen quod dicitur in. §. sane. et in. §. quia vero cum sequentibus. Que autem potuerit esse ratio quare magis hic locutus fuit de monachis nigris quam de alijs. Respondet glo. quod ratio esse potest: quod alij monachi habent communiter corpus et unum caput maius ut est videre in cisterciensibus. camelduleis. et similibus. addit Pau. et vallis umbrose. sed isto capite maiori carent monachi nigri. ideo similiter ibi minus viget correctio. et pro tanto potius in illis fuit providendum. Idem tenet Pau. quasi ad litteram. Lapis hic tractat de coloribus id quod ponit philosophus in libro de sensu et sensato dicens quod quattuor sunt principales colores scilicet albus. niger. citrinus et rubeus. albus autem et nigrum sunt duo extremi colores et niger est ultimus qui viuificat ceteros colores. Glo. exquisitum oppo. quod non sit utendum vilibus vestibus iuxta no. xxj. q. iij. in suma. soluit quod hic non dicit tali veste utendum sed quod non est utendum veste nimis exquisita ornata. Lap. hic dicit quod habitus monachalis non debet esse notabilis sed modestus. unde dicit quod in habitu religionis sunt quatuor notanda scilicet vilitas. preciositas. paucitas et superfluitas. In vilitate designatur vanagloria et simulatio. In preciositate superbia et delectatio. In paucitate intolerantia seu desperatio. In superfluitate amor seculi. utendum est ergo modicritatis mensura ut. iij. ethycozum dicitur superabundantia et inordinatus effectus ad iactantiam pertinet. Guil. hic dicit quod totus status consistit in cibis et vestibus. al. ff. de verbo. sig. l. ubi victus. et ideo mores hominum sunt reformandi nedum in cibis sed etiam in vestibus. et ideo nec sordidis nec fulgidis vestibus quis debet se ornare nec austeriora vel latiora indumenta vel alimenta pre ceteris querere. al. autem intemperatus et superstitiosus est. xlij. di. §. j. et §. fi. Glo. cibis. notanda est contra incontinentiam in §. statuimus. Glo. habitui. declarat quis dicat habitus. quod dicit quod flocus cuculla vel scapulare quod non. Glo. albi. querit an vestis superior nigrorum monachorum possit esse de alijs coloribus quam tribus hic nominatis. Respondet glo. quod non per tex. a contrario. facit. xxv. di. qualis quod dicitur esse notandum contra multos qui hoc non ponderant nec ob. quod in regula. cxi. dicitur monachi non causent de colore quia non intendit per id pmittere omnes colores cum nec secularibus clericis permittatur. de vita

et honesta. cle. in. c. clericus. ij. sed solum intendit dicere quod inter colores permittos non debet causari dicendo iste est fixior vel pulchrior vel melior illo. Quare autem isti tres colores potius permittantur. Respondet glo. se. quod possent sine tinctura haberi ex ipsa lana. Idem tenet Pau. dicens quod superior vestis erit alba nigra vel bruna secundum loci consuetudinem et non alterius coloris. sub habitu autem plures vestes poterunt habere dum tamen non sint inhoneste secundum eum per hunc tex. a contrario etc. Glo. pugnum. notandum est contra denudantes brachia ut faciunt domine. Glo. humeros. opp. de eo quod communiter hodie fit. quia non sciuntur super humeris. sed ante pectus. Respondet glo. faciendo quod in hoc seruatur contrarium licet pena contrafacienti in hoc inferius imponatur. sed potest dici quod in hoc derogatum fuit huic constitutioni per consuetudinem. vel quod hoc fiat iuxta dispositionem abbatis. cuius dispositioni hoc videtur hic relinqui. glo. non placet hec ultima solutio quod hoc non relinquitur dispositioni abbatis. quod hic dicitur de scissura sed quod dicitur de almutijs pellibus vel caputijs seu eorum usu. Idem guil. per quod dicit expedire monachis portatibus caputia ut habeant licentiam abbatis sui cum litteris suis ne in posterum possit eis aliquid impingi. de offi. dele. cum in iure. An autem requiratur expressa licentia et dispositio abbatis super hoc. dicit quod non quia satis videtur sufficere tacita. puta si ipse abbas vult caputio. Qualls autem debeat esse scissura de qua hic dicitur. dicit glo. quod patens et tanta quod appareat. alias paria essent non esse vel non apparere iuxta no. de vita et ho. cle. ij. Pau. hic dicit quod illa caputia debent esse cum habitu annexa. per quod dicit quod portantes habitum superioris scissum a caputio non excusantur a pena. et forte sunt excommunicati et apostate. alle. ne cle. vel mo. c. ij. in. vj. forte posset dici quod in hoc debet seruari consuetudo cum hoc bene reperiatur iure cautum. Glo. sequentes sunt litterales. et expositiue notande tamen. Nota bene ubi sunt bona stivalia. quod apud sanctum seuerinum. Et nota quod sit talis prout colligitur ex glo. in verbo boti etc. Glo. ad ornatum facilius est et cum ea concordat guil. Glo. duodecim. querit an in hoc numero debeat computari platus. dicit quod sic. alle. de simoni. c. si. et de puile. ex ore. Idem Pau. dicens hoc verum quando tantus est numerus monachorum in monasterio institutus vel non institutus dummodo tot sunt in congregatione. Si autem eo casu quo facta est institutio de numero duodenario tot non essent non arctaretur prelatus ad istud donec ad numerum deueniat. alle. s. de offi. vica. c. j. Glo. hec sentit contrarium dicens quod in ver. in alijs intelligit quando ibi sunt monachi non per modum conuentus sed per modum associationis. et sic sufficit quod ibi sit monachorum congregatio ex institutione licet sint pauciores duodecim prout dicit contingere in abbatibus que sunt in dioecesi Argentina etc. Glo. septa est literalis. Glo. consuetudo notanda est. quod consuetudo potest operari quod meliori patto utantur monachi in vno loco quam in alio etc. Glo. cappam. querit quid de tondellis que hodie sunt in usu. Respondet prope quod ille non sunt cappe. quia totum hominem non capiunt et precipue caput cum non habeat capucium appensum sed sunt loco cappe. Aduertendum tamen quia ut glo. dicit quod licet sub cappa sit portandum saltem scapulare tamen sub flocco vel cuculla non ut hic aperte vult tex. quasi velit quod floccus et cuculla sit habitus et non cappa. Quid autem si aliquis in casibus hic prohibitis portat solum scapulare et non floccum vel cucullam an incidat in penam decre. ut periculosa. ne cle. vel monachi. in. vj. Guil. hic dicit quod cum scapulare hic habeatur loco cuculle licet talis peccet faciendo contra preceptum huius decre. tamen non incidit in penam dicte constitutionis.

constitutionis. An autem scapulare vel cuculla posset abscondi sub tódello. dicit qd nō p hunc tex. a sui contrario. dū dicit pmitteri abscondi solū sub cappa. et sub albis seu sacris vestibus. et sic q sub tódello abscondit erit trasgressor huius cōstitutionis. Sed an erit transgressor. c. vt periculosa. dicit dicendum vt in cle. ij. de vi. et ho. cle. in. §. dignitatem. quia videt qd sic si sit adeo absconsus qd nō videt in publico aliquid. Sed aduerte qd glo. hic videtur equiparare tódellū cappe. potest dici qd in hoc seruetur cōsuetudo loci. Quid autē de monacho facto episcopo dimisso pprio habitu et sup ipso portat rochetum. i. albā camisiā cōtra decre. clerici. de vi. et ho. cler. incidit ne in penā decre. vt periculosa. remittit ad decreta. ad nostrā. j. de cē. ibi tenet qd sic p no. xvij. q. j. c. vno et c. **C**lo. albis notanda est que appelletur hic vestis alba in. §. sane. **C**l. mensibus. op. de. c. omnis de pe. et re. sol. glo. hic in monachis qui arctant ad cōfessionem singulis mensibus ibi in fidelibus nō religiosis q arctantur ad cōfessionē semel in anno. Ratio diuersitatis quia monachi ppter professionē religionis debēt aliqd adijcere ad pensū sancte institutionis. ar. iij. di. deniq. Idē tenet Guil. per quod colligit tēpus cōfiteudi esse mutabile iuxta voluntatē pape. ex hoc arguit qd sicut potest ad vnā vel. xij. vices in anno penitentiā iniungere. ita possit eam semp tollere. et sic videt qd papa posset tollere sacramentum penitentie. Cōtrariū dicit esse verū. s. qd non potest id ex toto tollere. sed pōt circa ipsū aliqua disponere. de quo de pe. di. v. i. summa et c. Cui autē debēt monachi cōfiteri. dicit **Idau.** qd cōfiteri possunt curatis in quorum degunt parrochijs vel alijs religiosi p dioce sim deputatis. possunt etiā cōfiteri dioce. inuito prelatō. alle. no. p **Archi.** xj. q. ij. qui resistit. vbi dicit hoc notari per ipsū et c. **C**lo. singuli. querit an quod hic dicitur habeat locū in alijs monachis. gl. dicit qd de hoc potest esse dubium. tñ est honestū qd sic. **Stepha.** hic dicit qd qdā dicit qd hoc etiā dicit habere locū in monachis albis. sed hoc non credit dicit tamen qd est honestum qd seruent nō tñ tenebunt ex vi huius cōstitutionis. **C**l. in prima querit an si occurrat solēne festū i prima dñica mensis. puta pascha resurrectionis vel pentecostes vel festū patroni monasterij. an alterabit dispositio huius. §. dicit qd nō. all. c. cū ad monasteriū in principio. Idem **Idau.** assignat rationē qd quāto est maius festum tanto est studiosius regula obseruāda. all. prealle. c. cū ad monasteriū et c. Sed querit hic **Matth.** quid si peccator habet propositū cōfiteudi sū mandatū ecclesie. et moritur anteq cōfiteat an erit dñatus. dicit qd audiuit ab arch. qd nō ex quo habuit ppositū et animū cōfiteudi qd dicit esse verū si decesserit ptritū de pe. di. j. in summa. facit de pe. et re. omnis et c. **C**lo. nouitijs. notanda est quomodo dupliciter potest sumi nouitijs. s. qui nōdū ē instructus. licet sit pfectus. In. §. porro. **C**l. venationibus. ponit differentiā inter aucupari et venari. Idem **Guil.** alle. de cle. vena. p totū. Itē est et aliud genus venationis sū eum qd sequitur ioculatores et mimi dum sibi suis adulationibus et incantationibus spolia potentum et magnatū attrahunt vt no. lxxxvj. di. donare. et c. qui venatoribus. Quare autem monachi nō debēt istis venationibus interesse. dicit qd quodāmodo presentiaz exhibendo vident consentire. de excessi. pla. ex litteris. et similiter nec clerici debēt predictis interesse eadē ratione. et eadē ratione nō debēt interesse spectaculis duellis et executionibus ad mortē. C. de episco. et cle. auc. interdicimus. et s. ne cle. vel mo. sententiā. Sed an monachi nigri facti episcopi debeant seruare hanc constitutionē in vestibus venationibus et esu carniū. remittit **Guil.** ad no. per se in cle. ad nostrā. j. de cen. videt qd sic. quia sunt absoluti seu laxati ab illis sine quibus sollicitudo epi

scopalis et vita actiua exerceri nō pōt. sicut est silentiū obedientia. residētia. et similia. et sic in omnibus alijs sūt astricti. ad hoc quia alias frustra portarent habitū quē portare debēt. s. vita et hone. cle. clerici. vij. q. j. c. j. unde sicut cōtinentia et humilitas que ex portatione habitus in eis factis episcopis pmanet. et sic pmanebūt illa sine quibus persistere non possent. sed planū est qd cū delicatis cibis et venationibus non consonat humilitas et cōtinentia. xxi. disti. ecclesie princeps. xxi. di. hospitio. ergo et c. In cōtrariū facit: qd ratione seculariū et laicorū quibus habent quotidie participare. et inter quos conuersantur aliqua sibi licent. que alias non licerat ppter scandalum vitandū ex quo potest sine peccato mortali vitari. s. de noui ope. nunci. cū ex iniuncto de sen. excom. si vero. xli. di. per totū. hoc secūduz dicit verius quo ad penas suspensionis contentas in hoc. c. sed primū dictū vendicat sibi locū in alijs etia quo ad sententiā excomunicationis p quod dicit qd incurrat penā excomunicationis de qua in decre. ij. ne cle. vel mona. in. vj. in casibus in quibus non sunt liberati a regula sua. ar. de vi. et honesta. cle. clerici. xvij. q. j. c. j. pro quo facit. xvj. q. j. de monachis. et qd sicut illegitimus legitimatus remanet illegitimus. de si. pres. c. ij. in. vj. quod intelligo sū ibi nō. qñ non legitimatur. sed dispensatur sic et monachus factus episcopus remanet monachus. nō obstat qd episcopus possit facere cōmatres non monachus vt no. xvij. q. j. c. j. in fi. qñ in hoc tāta voluptuositas nō potest notari maxime si fiat sine osculo de conse. di. iij. monachi vel potest facere cōmatres baptizando non suscipiendo. xvj. q. j. doctor. An autē tales possūt comedere carnes no. **Augutio** qd nō. de consec. di. v. carnem. contrarium no. gl. xvj. q. j. de monachis. de quo dic vt ibi et plene in c. qd de timore. de statu mo. in cle. j. de elec. per Jo. an. et d. An. **C**l. saltus. querit quid sit saltus et quid viuaria. Respondet qd saltus dicit nemus habens raras arbores. vt ferre et venatores et canes bene saliant. et alle. versum. Viuaria dicuntur loca vbi fere viuunt et nutriuntur. et vtitur hoc vocabulo circa pisces. Quid autem sit garena. dicit glo. qd in partibus istis non vtitur hoc vocabulo. sed dicitur forte a garrio s. eo qd ibi sūt incluse aues garrientes. et ista loca dicuntur silue forestre in sule et portus iuxta no. de dona. cum dilectus super gl. j. et c. **C**l. personalis. op. de no. per **Hosti.** de cle. vena. c. ij. vbi dicit qd si redditus clericorū et religiosorū consistunt in venatione cuniculorū vt in prouincia: et ferarū vt in aglia deficiente maxime competente familia in proprijs personis possunt venare et vendere cum id non sit vagari sed vtilitati et necessitati ecclesie subuenire ad qd tenentur clerici. vj. q. j. presentii cūz similibus. Respondet glo. qd illa fuit opinio **Hosti.** que corrigitur hic quo ad religiosos. Idē **zenz.** ex quo no. qd isti poterūt per alius quod per se nō possunt. simile alle. xj. q. j. te quidē. s. ne cle. vel mo. per totū. C. de procur. l. penult. In ver. si quis autē et c. **C**lo. auibus notanda est qd monachus cum rete vel laqueo aucupans vel venās non incidit in hanc penam et c. **C**lo. iuxta declarat qd cum hic imponatur maior pena hoc casu qd suspensionis per bienniu et supra per annū quo ad hoc cēsetur maius dilectū et c. Sed querit hic **Idau.** quid si tempore suspensionis habuit administrationē seu antea nō fuit ad claustrū reuocatus. an erit inhabilis ac si nūq habuisset administrationem dicit qd non immo sufficit qd ab initio fuerit capax suspensionis. facit de elec. dudum. j. sed an cū istis sic inhabilibus episcopus poterit dispēsare. dicit **Idau.** qd sic qd hoc est delictū minus adulterio. et c. all. de iudi. ar si clerici. §. de adulterijs. **C**lo. vt permittitur. op. de. c. vna ne se. va. in. vj. vbi suspensio prelato deuoluitur potestas ad capitulum solū. cuius cōtrarium hic dicit.

Soluit hoc speciale in isto casu et hoc indicat quod hic dicitur ut premititur. al. ergo extra casum istum dicendum ut ibi habetur. In. §. q. 2. vero et c. Glo. sua. oppo. q. iugum monachale non sit suave imo videtur carcer cum debeant intra claustrum stare. xvj. q. j. placuit. facit de sen. excom. ut fame. Soluit q. suave est iustis et appetentibus quibus claustrum est quasi aqua piscibus qui sine aqua vivere non possunt. ut dicto. c. placuit. contrarium preedit in alijs et c. Glo. iugo. notanda est de isto verbo iugo. Glo. monachi. querit an hec pars loci habeat in monachis non nigris. Respondet q. sic. tum q. indistincte loquitur de monachis. tum etiam quia loquitur de canonicis regularibus. facit qd. no. j. in. §. ad hec in glo. in verbo monachi. Glo. non habentes querit quid in habentibus administrationem. Respondet q. illi non incurrunt hanc penam. ratio q. illos oportet quod ire pro causis sue administrationis quas possunt prosequi licet non sint perpetui. de iudi. cum deputati. et quod ibi no. Idem Guil. dicens q. tales administrationem habentes in quantum se extendunt negotia sue administrationis a suis prelati videntur emancipati. et sic sine alia licentia admitterentur ad litigia. ut dicto. c. cum deputati. Glo. curias principum enumerat duodecim abusiones claustrum secundum Hugonem. de soleto. inter quas hanc dicit esse quam monachus currit ad curias principum. et moraliter loquitur. ideo notanda est. ponit etiam duodecim abusiones seculi secundum Lyprianum. ideo videte per vos. Idem ponit hic Pau. et c. Glo. ipso facto. querit quid si aliquis intrat curias principum animo damnificandi monasterium sed tamen de licentia prelati exiit claustrum an incurreret hanc penam. gl. dicit q. sic. q. solus duo videntur necessaria ut hec pena incurrat. scilicet q. intraverit monachus curiam principum et q. animo damnificandi. et sic non videtur necessarium q. sine licentia tunc exiit claustrum. et ideo etiam si de licentia prelati intrat curiam si intrat dicto animo est excommunicatus. pro hoc iste tex. q. hoc casu nil repetit de licentia fatetur tamen q. ex solo exitu ipsius claustrum ob causas istas damnificandi monasterium. et sic non intrat curias principum non incurrit hanc penam. alle. simile ne cle. vel mo. c. iij. et c. vlt. Per predicta infert glo. q. si intrat animo damnificandi licet postea non intulerit damnum vel ex eo q. noluerit ut ipsius penituerit. vel q. non potuerit incurrat hanc penam. alle. simile q. habet de homi. pro humani in. vj. et quod ibi no. et sic ex duobus premissis delictum habetur pro consummato. Sed predictis obviare videtur. l. vulgaris. §. qui furti. ff. de furtis. ubi inspicitur eventus. et non animus. Sol. glo. q. licet ille qui intravit domum animo furandi si non furat postea non teneatur furti tenetur tamen tunc iniuriarum actione. ut. l. iul. de vi. si vim intulit. ut ibi dicit. sic est etiam in proposito. q. iste monachus non tenebitur de damno quod nondum intulit tamen tenebitur quo ad hanc penam excommunicationis ex quo consumavit delictum quo ad hanc penam. Idem tenet Pau. et Steph. Idem zen. assignat rationem q. furtum est contractatio rei aliene. l. j. §. si. ff. de fur. ideo non potest teneri furti. sed hic ex solo ingressu curie principis cum animo dandi damnum monasterio consumat delictum ut hic dicitur tex. igitur et c. Quid autem si quis exeat claustrum sine speciali licentia et intrat curias principum non tamen animo damnificandi monasterium vel prelatus an incurreret sententiam excommunicationis. dicit Guil. q. non sed alias peccat graviter q. contra inhibitionem pape. alle. iij. di. denique. unde dicit Steph. q. poterit tunc per superiorem coarctari et c. Sed quid si abbas persequitur monachum odio capitali: et non potest licentiam obtinere ab abbate. dicit Guil. q. tunc poterit assumi sine licentia si bono animo incedat. alle. xj. q. iij. Julianus. de divor. quanto. de appel. de priore. hic ergo debet intelligi q. abbates tales se exhibent monachis q. ab eis potest licentia postulari secundum Guil. zen. ve-

ro hic plus dicit. q. eo casu quo abbas insequitur monachos odio capitali. quia tunc licet monacho arma retinere cum natura sit insitum vim repellere. de resti. spolia. olim. ff. de iusti. et iure. l. ut vim. et c. unde vi. l. j. Quo tunc autem possint revocari monachi ad claustrum qui vagentur. dicit zen. q. rei vindicatione adiecta causa de iure canonum alle. de rei ven. l. j. §. per hac. et sic agi poterit etiam possessio ad hominem al. liberum sed non sufficeret probare possessionem. nisi probaretur proprietas sicut dicimus in matrimonio. de resti. spolia. ex transmissa. Idem tenet hic Aba. Jo. de lig. dicit q. non credit hoc procedere in monacho qui est servus monasterii. alle. xvj. q. j. placuit et c. monachi. xij. q. j. non dicatis. Glo. arma. querit quid comprehendatur hic appellatione armorum. Respondet glo. q. in comuni significatione dicuntur arma dicuntur tela. In stricta vero significatione dicuntur arma quibus defendimur. tela vero quibus impugnamur. alle. insti. de pu. iudi. §. itez lex cornelia. et de homi. si per fodiens. fatetur tamen gl. q. ut no. in locis preallagatis appellatione armorum comprehenduntur etiam fustes et lapides et omne quod arcu et manumittitur. ff. de verbo. si. l. armorum. sed hoc dicit gl. procedere ex latissima significatione. de qua non putat auctorem hic intellexisse. Guil. hic simpliciter dicit q. appellatione armorum veniunt omnia que sunt ad offensam et defensam. alle. insti. de inrer dic. §. armorum. Pau. vero hic dicit q. omnia veniunt que comprehenduntur etiam in latissima significatione si teneantur ad offensam. unde dicit q. si haberet monachus acernum lapidum supra portam ad fenestram ad impugnandum venientes. tunc preedit iste tex. secus si haberet ad alium usum ut lapides ad edificandum. cultellus ad usum coquine vel mense. inspicitur ergo destinatio. facit. l. cetera. §. si. cum se. ff. de le. j. et cle. ne romani. §. porro. de elec. zen. hic dicit q. hoc potest intelligi. de his que ex comuni usu loquendi appellatur arma. ut sic stetur communi usu loquendi. alle. l. cum delationis. §. asina. ff. de fundo instruc. et instrum. lega. et ff. de verbo. si. l. ut alpherius. et launculus. dicit tamen q. tutius est ab omnibus abstinere. et hec opinio videtur melior. ar. regule in pe. de re iuris in. vj. illa cessante videtur standum opinioni. Pau. Et nota bene predicta pro statutis que puniunt aliter maleficia perpetrata cum armis quam sine quid comprehendat appellatione armorum. communiter tamen statuta declarant quid comprehendatur appellatione armorum. Glo. tenentes querit quid si monachus venit de foris cum armis ad claustrum. non tamen animo ibi tenendi. nec etiam ibi tenet. an ex tali delatione incurreret penam hic posita dicit glo. q. non ut sic verba intelligatur cum effectu de cle. no. resti. relatu. Idem zen. dicens q. verbum tenere notat temporis continuitate. et sic debet intelligi cum effectu. alle. ff. de ver. sig. l. nomen filiarum. §. habere. per quod dicit q. si transitorie deferret non tenetur constitutione hac. Nunquid autem monachi portantes arma peccant mortaliter. dicit Aba. q. sic. nam al. non possent excommunicari si non peccaret mortaliter. xj. q. iij. nemo et ibi no. Item eum hoc intelligo quod si ne causa portant iuxta ea que habentur de vi. et ho. cleri. c. clerici. In. §. ad hec et c. Glo. duobus querit an sit necesse q. prior habeat secum duos socios. qd. q. sic. per decre. vlt. de cap. mo. gl. tenet contrarium q. sufficit q. sint duo. s. prior et socius et computat in numerum prior. Idem Pau. dicens q. hic solus phibet solitudo prioris. de sta. mo. c. iij. et alle. de filijs pres. pposuit nec ob. palle. decre. vlti. ubi dicitur q. plures poni debeant propter priorem. q. responde ut ibi no. in ver. monachus. Pau. hic dicit ibi pluralitas monachorum respicit pluralitatem ipsorum quibus premissi et c. Glo. assensu. op. q. imo etiam requiratur in hac unione consensus capituli ecclesie cathedralis p. cle. si una de re. eccl. no. alie. nam soluit q. hec decre. suppleri debet

q. armorum veniunt omnia que sunt ad offensam.

etiam et de vi.

Abba cum off. etia

q. ab ipso solo monacho

debet per illam. et dicit **Paul.** q. hic ponitur alternatiua optiois et non ordinis. **Guil.** hic dicit q. hic ponitur. s. q. suppleatur bona de quibus duo uiuant. vel q. ille locus subijciatur alteri de vicinioribus locis monasterij. vel q. duo uniuntur ad inuicem. Sed aduerte q. ex illo capite ob. dicta cle. huic. s. quia non uidetur relinquendus consensus abbatis in unione sicut ibi non requiritur ipsius rectoris. **Solut.** **Paul.** q. hic loquitur de ecclesia que iure pprie tatis ad nullum inferiorum spectabat hic de illa que spectabat iure proprietatis ad inferiores episcopos. et ideo non potest episcopus statum mutare sine illius consensu. **Bl.** ordinarios. colligit ex littera q. inferior episcopo etiam si habeat ecclesias pleno iure subiectas non potest illas unire. quod tenuit etiam **Inno.** et alij de excels. prel. sicut et non fuit. s. de re. eccle. non alie. in cle. si una. **Idez** **zen.** et **La.** **Idez** **guil.** per quod dicit q. abbas etiam exemptus non potest beneficia sua diuidere. nec unire quicquid ad eum spectet pleno iure cum hoc sit officium episcopi. Ad quem autem spectet unire exempta tangit hic **La.** dicens q. **Jo. an.** sibi scripsit q. super hac unione recurrere erat ad papam. alle. de priuilegiis. c. auctoritate. li. vi. vi. dist. cum nullus. s. si ipse ait dicit hoc pcedere in unione locorum exemptorum ad inuicem faciendam. et que subsunt immediate pape secus si alij. q. tunc sufficit consensus illius cui subsunt. nec requiritur licentia pape. **Ite** secus si uterque non est exemptus. unde dicit q. episcopus potest ecclesiam sibi subiectam in qua habet exemptam institutionem et destitutionem rectoris monasterio exempto unire. alle. no. de his q. vi me. ca. si cum dilectus i. si. j. gl. et de priuilegiis. tuarum in prin. et de resti. spol. olim per **Ber.** et per **Inno.** et per **Hosti.** de dona. inter dilectos. **Iuxta** hoc queritur cum glo. an. abbates possint hoc ius seu potestatem uniendo prescribere. **Arch.** de preben. cum singula in. vi. ut hic refert glo. alle. pro et contra. et tenet finaliter q. possint prescribere dictam potestatem saltem circa prioratus monachales simplices non habentes curam. sicut possent unire grangias et maneria. alle. ff. de le. j. q. in rerum. s. si. et ff. de le. ij. l. gaudius. s. j. de ver. sig. locus. **Ad** hoc allegat gl. q. hoc videtur iurisdictionis episcopalis et non ordinis. et per consequens est prescriptibile per inferiores. iuxta no. in decre. accedentibus quod intellige cum titulo. al. secus nisi esset prescriptio tanti temporis cuius initij memoria non extaret de prescrip. c. j. in. vi. et sic residet glo. per quod videtur hanc opinionem approbare. **Idez** **guil.** alle. de prescri. auditis. et remittit ad no. in dicto. c. accedentibus per **Hosti.** ubi habetur de tribus. s. de his que sunt iurisdictionis episcopalis et ordinis episcopalis et dignitatis episcopalis. **Idez** tenet **Paul.** s. q. hoc ius posset prescribi per inferiores episcopos. alle. no. per **Arch.** in. d. c. cum singula. **Idez** **zen.** de hoc dixit in dicta cle. si una. **Steph.** tenet contrarium sed non bene ut ibi dixi. cum glo. concor. **Lap.** dicens q. hanc unionem etiam poterat facere capitulum sede vacante. dummodo nil poterat iuris episcopalis. alias secus. alle. no. de maio. et ob. c. vno in. vi. per hoc dicit q. hec unio multo fortius poterit fieri per legatum de latere. quo casu non requireretur consensus abbatum qui alijs casibus requiritur alle. de offi. legati dilectus. et c. j. et ij. in. vi. et de elec. si abbatem. ed. de verbo. signi. c. j. rñ. j. in. vi. et c. **Bl.** ad claustrum. querit quid si monachus est perpetuo institutus ad curam populi. et sic nihil habet comune cum monasterio. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. an. tenebit habere socium? dicit q. non. **Nec** ob. iura que volunt monachum non debere stare solum q. locum habent in claustralibus. ut hic patet. et in. c. si. de cap. mo. ubi etiam de hoc non autem alij et sic dicit seruari de facto. ad hoc facit q. non est dare rationem quare abbas debeat dare suum monachum pro socio tali monacho perpetuo instituto. ex quo nil habet comune cum monasterio. que ratio cessat in obedientiaro

qui ad solum nutum abbatis potest reuocari ad claustrum. et ideo non debet stare solus. sed cum socio. ut sic aliqualem stabilitatem claustrum seruet. **Et** idem dicit in regulari canonico ut no. s. e. ti. q. dei timore super magna glo. **Idez** tenet **guil.** hic dicens q. hic loquitur in ecclesijs in quibus monachi per abbates presentantur. et per episcopos instituuntur ad curam animarum propter maiorem utilitatem. et tunc non potest unus solus stare sine socio sicut et regularis canonicus. licet glo. sentiat differentiam esse in hoc inter canonicum regularem et monachum in dicto. c. q. dei. **Ex** hoc nota unum casum in quo monachus potest stare solus extra claustrum. **Idez** dicit si monachus fiat episcopus secularis ecclesie de renunc. nisi. **Idez** **Paul.** dicens q. iura que dicunt q. monachi non debent stare soli in capellis debent intelligi in his qui possunt ad claustrum reuocari et sic sunt claustrales saltem habitu et obedientia. secus in perpetuo institutis. q. abbates non habent prelationem super tales sed subsunt episcopo. ut. d. c. ne pro cuiuslibet. et sic non est dicendum q. abbas det socium monacho non suo. ad hoc q. monachi ppositi cure secularium ecclesiarum tenentur eos regere s. officium secularium de prescrip. cum oliz. et no. xvj. q. j. c. ij. **Quid** autem si monachus habet suam continuam habitationem in monasterio. sed fructus suos habet longe extra monasterium. et ibi forsitan habitationem ad familiam et agricultores sic sunt officiales monasterij. s. camerarij prepositi sacriste an debebit iste habere socium seculum. dicit q. sic s. **guil.** **Quare** autem monachi possunt ad claustrum reuocari et debeant quando sit unio. dicit **guil.** q. non habet firmum statum in suis administrationibus cum non habent velle nec nolle. xvj. q. j. no. dicatis. secus in secularibus qui habent plenum ius in suis beneficijs. et ideo propter unionem non possunt sic amoueri a suis beneficijs. de dona. consultationibus. **Bl.** servitutis. op. q. si ecclesia non sufficiat duobus non possit ibi seruire presbyter quia ille debet habere socium cum quo celebret. de si. pres. veniens cum concor. **Solut.** gl. q. presbyter eget seruitore. sed non socio. constat autem q. talis potest esse locus cuius redditus sufficeret presbytero et seruitori. et tamen non duobus monachis cum illi maiorem sumptum requirant ratione alimentorum et vestium. **Idez** **Step.** dicit tamen hic **guil.** q. si duo monachi possunt ibi stare cum artificio suo et cum adiutorio parentum q. ex hoc non remouebunt. alle. de ca. mona. c. si. **In** verbo ceterum et c. **Bl.** conuentuales. querit quare dicatur ecclesia collegiata. et an prior conuentualis possit dare conuentui. alle. et remittit et c. **Bl.** et si. querit quid si prioratus curatus regi habeat per monachum qualis etatis debebit esse ille qui preponetur qui habebit per se exercere curam. **Rñ** dicit q. debet. xxv. annum attigisse per decre. cum in cunctis. s. inferiora de elec. nec habebit ob. q. sit manualis per prealle. s. inferiora. et de elec. nemo deinceps. li. vi. **Contra** hoc tamen facit iste tex. cum dicit. et si cura quod exponit pro quibus et c. q. innuit idem esse si cura habeat exerceri per se et sic sufficere debet etiam tunc etas. xx. annorum. **Rñ** dicit glo. q. hic non intendit implicare hoc sed intendit soluere dubium quando per alium exercet. quo casu videbatur sufficere etas maior. xvij. annis nil alle. gl. facit de eta. et qua. ex ratione. tamen hoc non ob. hic exigitur etas. xx. annorum et completa. **Statetur** autem glo. q. de mente iuris non est q. monachus claustralis gerat curam populi. ut patet in. c. j. de capel. mona. cum ibi no. **Idez** tenet hic **guil.** dicens q. qui assumuntur ad non conuentuales curatos debent esse etatis. xxv. annorum dumtaxat per se exerceant curam ut q. presentantur per abbates. et instituuntur per episcopos vel ex speciali priuilegio vel consuetudine instituuntur per abbates in ecclesijs spectantibus ad eos pleno iure. alle. de preben. referente. xvj. q. ij. visis. unde dicit hoc casu censentur habere duplex beneficium secus. si cura per

alios exercetur. quo casu dicitur habere simplex benefici-
cium et tunc sufficiunt. xx. anni. Idem tenet zen. et Step.
Sed nūquid episcopus poterit dispensare in minori eta-
te. intelligo eum promouendo ad prioratus conuentua-
lem. dicit **Idan.** q. nō alle. de eta. et qua. c. vno in. vj. **Idā**
tales prioratus sunt curati ratione collegij. et personarū
ipsius in quas habent iurisdictionē. et forum penitentie
le. de offi. or. q. to. de ma. et obe. cū in ecclesijs. In parro-
chianos autem dicit prelatus conuentualem habere iur-
isdictionem fori penitentie tñ et non contentiosi. et
sic dicit intelligendum quod nō. ij. q. j. nemo. de offi. or.
cum ab ecclesiarum. **¶ Glo.** peregerit. querit quare hoc
casu qñ cura exercetur per alium. et non est prioratus cō-
uentualis requiritur etas. xx. annorū completa. et tñ qñ
est prioratus conuentualis sufficit etas. xv. annorū ce-
pta licet non completa. glo. dicit hoc esse de arbitrarijs
de quibus non cogimur reddere rationem. de rescrip. si
qñ. pōt tñ esse ratio quia in casu precedenti maior etas
requiritur. ideo sufficit illam inchoatam hic minor suffi-
cit ideo non exigitur perfecta. Sed cōtra istum tex. op.
Idan. et videtur q. non debeat sufficere etas. xx. annorū
sed omnino requiratur q. ingressus sit. xv. annorū. unde
op. de. c. cum in cunctis. §. inferiora de elec. vbi in omni
dignitate personatu et beneficio curato regitur dicta
etas in promouendo. Respondet q. ibi ponitur regula
que fallit hic in religiosis. vel dicit fm q. ibi loquitur
qñ cura exercetur per se hic qñ per alium et non per prio-
rem. et de mente iuris dicit esse q. cura populi p. claustra
lem non exerceatur. de capel. mo. c. j. **¶ Buil.** hic dicit q. ta-
les prioratus nō sunt dignitates seu personatus. et ideo
sufficit hec etas alias autem requireretur dispensatio sal-
tem dioceſ. de eta. et quali. c. vno in. vj. et propter hoc ta-
les nō possunt esse delegati sedis apostolice. vt nō. de re-
scrip. in cle. et si principalis. Item etiam tales prioratus
non sunt ecclesie curate. vt sic cēseantur beneficia dupli-
cia. sed solum sunt simplicia inquantū istos priores con-
cernūt. alias oporteret q. haberent. xv. annos. alle. de
elec. licet canon. in. vj. et fm hoc in breuib. loquendo
non ob. §. inferiora. qui loquitur in personatibus digni-
tatibus et curatis. et sic i. beneficijs duplicibus. hic i. alijs
simplicibus. Idem tenet zen. et c. **¶ Glo.** istos. op. q. de
cre. licet canon. nō habet locū in ecclesijs collegiatis. de
elec. statutum in. vj. hic videtur dici oppositum. igit. et c.
Solut. q. i. ecclesijs collegiatis curatis et assumptis ad
earum regimen nō habet locum. c. licet canon vt ibi. sed
in prioratibus cōuentualibus religiosis. et prioribus ipso-
rum bene habet locū ita hic et sic diuersitas casus tollit
contrarium et c. **¶ Glo.** habuerint. querit an hic compre-
hendantur etiam iam promoti ante cōstitutionē hanc.
Respondet q. sic. et hoc voluit iste tex. dum dixit habue-
rint. et non dixit receperint et sic non respexit initiū. simi-
le. alle. glo. decreta. cum in cunctis. §. hoc sane de elec.
nec ob. littera hic dum dixit a collationis tempore et c. q. et
illud habet locū in commissis post hanc cōstitutionē.
sed in cōmissis ante a tēpore quo ligauit hec cōstitutio
tales etiā fuerunt ligati. et sic est intelligendus et supplē-
dus iste tex. et c. **¶ Glo.** rationabili. exemplificat litterā
que potuit esse causa rationabilis propter quā non fue-
runt promoti. j. tempus debitum ad sacerdotium. Lap.
hic dicit q. rationabilis causa esse potest si cū eis fuerit
dispensatum per ordinariū fm decre. cū ex eo de elec.
in. vj. et hoc in nō exemptis prout loquitur dictum. c. vt
patet ibi in verbo subiectus. et ibi nō. per Arch. cū exem-
ptis vero solus papa vel legatus de latere dispensabit.
de priui. an. et in. vj. vel dic fm q. episcopus pōt dispen-
sare cum exemptis ad instatiaz exemptorum. de p̄scrip.
veniens de sen. excom. de monialibus. et e. ti. religioso in
vj. et de priui. volentes. c. li. poterunt etiam et ipsorum ab

bates ex priuilegio vel ex cōsuetudine prescripta. de pre-
scrip. auditis. facit qd nō. §. de re. eccle. non ali. cle. j. et c.
¶ Gl. exp̄sse. op. de nō. in. c. cū magist. de elec. vbi dicit
Egidius q. in administratiōibus temporalibus sufficit
tacita p̄fessio q. illi sunt quasi castaldi. Solut. q. ibi po-
nitur opi. Egidij que hic corrigi ex quo patet q. decre.
nullus de elec. in. vj. locū habeat etiam in preponendis
istis temporalibus administratiōibus. Sed querit hic
Abatb. quid si fiat p̄fessio in manibus monachi sine
mandato abbatis an tenet **Hosti.** in summa qui cle. vel
vouen. §. qui vouens. tenet q. non. **Abouetur** q. mona-
chus non potest monasteriū obligare p̄fessenti nec p̄o-
fitemē monasterio. cū sit quasi spūale m̄monij. et sic re-
grat. p̄sens. de regula. ad apostolicā. c. p̄uocetū. vbi
de hoc p. **Inno.** hec itelligit nisi de mādato abbatis rece-
perit monachū ad p̄fessionē vel nisi recepit noie abbat. et
postea abbas ratū habuerit. Itē q̄rit extranagā. qd
si peregrinus intrat naniū vel tabernaz et non inueniat
res suas. et dicat se amisisse quasdam. an stabitur suo iu-
ramētō et videtur q. sic fm eū. cum non sit verisimile q.
peregrinus deieret. l. sancimus. C. de sacrosanct. eccle.
contrarium tenet alle. vj. q. vlti. actor. et de iureiurando
c. si. Tu dic vt nō. per Bar. in. l. j. §. furti. ff. nau. caup. sta-
bu. facit quod nō. **Inno.** in. c. super eo. et q. metus causa
et per Bar. in. l. actione. ff. de in lites iurā. et l. j. §. si cista.
ff. de positi et c. **¶ Glo.** consuetudinē querit an hic repro-
batur consuetudo que habet q. priores de quibus hic
dicitur habeant vocem in electione maioris abbatis. de
quo nō. de priuileg. c. j. in fi. in. vj. et nō. de reli. do. c. si. per
Jo. an. Respondet q. non. sed soluz reprobat consue-
tudo que haberet q. tales priores non teneantur reside-
re rationabili causa cessante. Idem Ste. alle. quia talis
consuetudo est onerosa et damnoſa monasterio. secus in
alia de qua p̄dixi. et nō. per **Hosti.** et Arch. in dicto. c.
j. in fi. de priui. in. vj. **¶ Fatetur** tñ q. cessante consuetudi-
ne ex quo nō debet in maiori monasterio residere q. illo
vacante non haberet vocem de iure cōmuni. **¶ Glo.** re-
sidere. colligit in quibus equiparetur prioratus manua-
les perpetuis beneficijs et clara est. q. in nouē. vt patet
ex glo. **¶ Glo.** rationabili querit que potuerit esse ratio
nabilis causa alia q. studiorum per quā non teneantur
ad residentiam. Respondet forte infirmitatis vel aeris
intemperies vel capitalis inimicitia. **¶ Mo.** precipue se-
cundum exemplū. et concor. quod habetur. xliij. di. cō-
munis. et in. l. de etate. ff. ad trebel. per Bar. in. §. ad am-
pliationem. **¶ Glo.** quibuslibet. ponderat istud vniuer-
sale quibuslibet per quod dicit in dubio hanc partem lo-
cū habere in omnibus monachis. facit de maio. et obe-
solite. **¶ Gl.** legitima. querit quid sit monachus habet
legitimā causam. sed abbas nō vult illā admittere. Re-
spondet q. monachus debet supplicare v̄ appellare ad
superiorem abbatis ad instar serui supplicantis cōtra do-
minū iuxta. l. j. C. de p̄ci. ip̄era. offe. facit de appel. de prio-
re. et de iure patro. nullus. Idē zen. alle. ff. de rei v̄di. l. j.
et ff. de officio p̄cōsulis et legati. l. nec q̄c̄q. §. de plano.
Ad p̄dicta qd nō. **Inno.** q. cle. vel vo. insinuare. et p. do-
ctores i. cle. q. regulares. **¶ Gl.** familiares q̄rit qd si ab-
bas hoc qd hic dicit de magistro tenēdo nō seruet q. di-
cit facultates nō sufficere. R̄ndet glo. q. episcopus de
hoc inquirere habebit. et si facta inquisitione reperit eos
sufficiētes coget abbatē ad tenēdū magistrū fm formā
hic positā vt ip̄emet ponat ibi magistrū. ar. de magis.
c. ij. secus si inueniat nō sufficere. **In.** §. p̄missa. **¶ Gl.**
obseruari q̄rit an dissuetudo circa p̄missa teneat. Re-
spondet q. non. et hoc innuit istud verbū obseruari. fate-
tur tamē q. licet hoc sit de iure antiquo qd etiā innoua-
tur. tamē male seruā hodie de facto. nec innouatio ista
in hoc aliquid proficit. **¶ Mo.** bene de verbo obserua-
ri. Querit

ri. Querit hic guil. aliqua in hoc. §. pmissa. primo circa id quod dicitur de usu camistarum: nunquid monachi uti possunt vestibus de cotone que appellantur fustanei vel vestibus gētilibus vel delicatis de lana. dicit qd sic. quia omnia que non sunt expresse prohibita in regula sancti Benedicti. dummodo alias sint honesta licent. alle. xvj. q. j. sunt nonnulli. Secundo circa id quod hic dicitur de abdicatione proprietatis quod debet intelligi quātū cunqz modice fm eum zc. Querit quid si monachus destitutus omni parentum suffragio nec sperans aliquid extra monasterium: medietate provisionis sibi tradite per abbates pro vestimentis vel alijs necessarijs retinet z conseruat: incurrit ne penas promulgatas contra proprietarios? dicit qd si ignorante abbate conseruet pecunias vsqz ad mortē incurrit dictas penas nec tali est mini strandus. vt. s. eo. super quodam. z. c. cū ad monasteriū. Si vero sciente abbate tenet paratus reddere quotiens cunqz requisitus fuerit. tunc secus. nec ob. finis. c. cū ad monasteriū. a pzo sensu z ibi dū dicit nec estimet abbas qd sup habēda proprietate possit cū aliquo dispēsare. qd id vez qd nō pōt dispēsare qd noie ppzio hēat sz qd hēat no mine monasterij vñ abbas in vsus necessarios sic. caueat tñ qd non fingat se tenere noie abbas. cū teneat pro pzo: z sic simulata equitas esset duplex iniquitas. Lū guil. concor. zen. dicens qd sciente z permittente abbate licet monacho possidere nomine abbas siue monasterij aliquid conuertendum in vsus necessarios. Adouet qd in illo casu potest clamare z victum petere. de accu. olim. nec ob. c. cū ad monasteriū. quia respondet prout maxime dictum est post guil. Querit hic Abbat. qd si abbas z monachi expellūt aliquem professum de monasterio: an poterunt retinere bona que contulit monasterio. videt qd nō per. l. fi. C. de reuo. dona. z. s. de infan. lan. expo. c. vno. z. ff. pro derelic. l. fi. pcludit qd abbas z monachi debēt eū recipere. alle. de regu. c. fi. z si hoc facere nolunt tunc episcopus debet eū recipere z ponere in alio monasterio. z illud habebit bona collata per talem primo monasterio. alle. C. de sacrosan. eccle. auc. si captiui. Satetur tñ ex hoc qd si monachus expellitur a monasterio: z sibi denegatur victualia. potest petere restitutionem bonorum suorum. alle. de rescrip. cuz dilecta. cuz ibi nō. Deinde querit quid si monachus post ingressum cum aliquo contraxit contra quem poterit ille agere dicit qd contra nullum. nam contra monasterium non. quia cum illo non contraxit. cum monacho non qd nihil proprij habet nec potest habere. xij. q. j. non dicatis. z sic ianis est actio. de solu. odoardus. Tu dic vt nō. de epis. z cle. auc. causa que cuz monacho. z de probati. in presentia. qd hoc procedit in contractibus postea initis nisi de mandato abbas sit initus cōtractus. vel versio facta sit in utilitatez monasterij. de fideius. qd quibusdam cum ibi nō. de debitis autez contractis ante monachatum dicit qd abbas monasterij conuenitur quasi successor monachi cum in eis transuerunt bona monachi. Quid si aliquis monachus romanus facit se monachū capanuz quod monasterium habebit bona? dicit qd monasterium in quo ille est ingressus. quia bona sequuntur personā. facit. C. de sacrosan. eccle. auc. igrēssi. Alterius querit quid si de licentia abbas z monachorum vadat ad curias principum. z ibi plura lucratur in eis. postea ingreditur aliam religionem. nunquid primū monasterium habebit bona videtur qd non quia non possidet monachū ergo nō potest per eū agere. ff. de acqui. pos. l. j. §. per seruū. xvj. q. ij. c. ij. z. iij. dicit qd primū monasteriū petere poterit. alle. xvij. q. j. c. ij. z. iij. q. ij. c. iij. Sed quid si abbas non vult recipere monachum egrotantē qui postea multa acquisiuit quid erit de talibus bonis. dicit qd si abbas solus hoc fecit monasterium illa petere

potest. secus si fecerit cum conuentu suo fm Abbat. in prima parte nihil habetur extra gl. In. §. statuimus zc. Querit. Guil. an aliquid sit ita preceptū siue imperatū in regula Benedicti qd nō possit ad dispositionem abbas proprij z voluntatem relaxari. Refert quosdam dicere qd nō: qd ita dicitur ordinasse beat⁹ Benedictus monachorum preceptor in sua regula in ti. de obedientia. c. xlix. pro quo facit. xvj. q. j. sunt nonnulli. Caueat ergo abbas vt de seipso ostendat qualiter alios oportet i domo dei conseruari. facit de elec. cum in cunctis. intellige nisi tribus substantialibus. de quibus in. c. cum ad monasteriū in fi. de statu. mo. Secundo querit an regula z constitutiones suorum maiorum ipsorum monachorum obligent eos vltra precepta diuina z alia cōmunia. Refert aliquos religiosos dicere qd non ad culpā sed ad penas tantum. z sic secūdm hoc erit in dispositione cuiuslibet persone singularis de ordine. vel facere quod specialiter imperatur in regula seu quod precipitur. vel trāsgredi z aliud opus satisfactorium facere. z sic cum sint obligati fm hoc alternatiue alterum implendo liberantur. alle. de re. iuris in alternatiuis in. vj. Sed vt dicit gl. iste videtur quasi frustrari bonū obedientie que est tertia columna substantialis in religione quacunqz supra eo. cuz ad monasteriū de tēpo. ordi. ad aures. xxiij. q. j. quid culpat. z appropriare aliquid monacho cōtra id. xij. q. j. nolo. z. c. non dicatis. Nam cum eius sit nolle cuius est velle. ff. de re. iuris. eius est cum. monachus non. xij. q. ij. alienationes. Idēz Abbat. dicens qd in hoc habet velle. z per cōsequens nec nolle. per quod concludit qd omnia que continentur in regula sancti Benedicti sunt precepta seu prohibitiones. z sic trāsgressores voluntarios ad peccatū mortale obligant. vide Tho. secunda secunde. q. clxxxvj. arti. vltimo. In. §. si quis autē querit nunquid monachi qui facientes cōtra hanc decre. sunt suspensi a collatione beneficiorum sint etiam suspensi a susceptione beneficij? dicit qd non cum hic solum a collatione beneficiorum. z non a suspensione suspendantur. alle. de cle. excō. minis. si celebrat. per hoc dicit qd interiz durate suspēsiōne possent alia beneficia recipere. z suis beneficijs gaudere cum solum hac parte fructuz beneficiorum habitozum vel habendorum sint priuati. s. collationis beneficiorum. nam collatio sicut electio est de fructibus. alle. de resti. in inte. cuz venissent z istis fructibus. s. collationis beneficiorum uti non possunt. j. tēpus hic prohibitum. Sed quid si cōtrafaciāt an ex hoc erūt irregulares. dicit qd nō. quia hec non est suspensio talis que hoc inducat: sed est quedam subtractio fructuz sui beneficij pro parte. alle. simile in cle. vt bi qui de eta. z quali. Alterius ex hoc eodē tex. cum dicit a collatione beneficiorum colligit Ste. qd prioratus z administrationes monachales vocantur beneficia quod dicit esse verum largo sumpto vocabulo beneficij. de quo per Arch. de rescrip. gratia in. vj. z de prebē. cui de non. e. li. Stricto autem sumpto vocabulo non dicuntur beneficia ecclesiastica nec conferuntur in titulu. sed potius commendantur. alle. s. e. ti. cum ad monasterium. §. tales de priuile. volentes. §. in eos li. vj. z ideo quia possūt amoueri pro voluntate superioris. propterea non confirmatur de confir. vt. vel inutili ad nostram. z. c. porrecta. quod non est in alijs beneficijs a quibus nō amouetur quis sine cā. de rest. spoli. conquirente. In versi. qd si nullam querit Guil. de qua administratione hic intelligatur. Rñdet qd de administratione temporalium non autem spiritalium beneficiorum. z sic ista pena intelligatur sz pcedētes z sequētes alias penas qd tēdūt tñ ad subtractionē pronētū tēporaliū. z sic vt odiose restringunt. Ad hoc qd si papa intellexisset de spiritalibus de illis expressisset. de deci. ad audientiam. Idem

tenet zen. dicens hoc intelligi de administratione temporalis consistenti in temporalis perceptione fructuum. ut sic istud verbum positum hic intelligatur iuxta precedentia et sequentia. ut est dictum. alle. ff. de leg. j. si seruus plurium. et de app. secundo requiritis. non autem debet intelligi de spirituali iuxta officium suum. nam tunc si esset a tali suspensus quis ministraret loco eius. et prouideretur sibi unde viuat. simile non. fm. eum. de elec. cum in cunctis. §. clerici de appel. pastoralis in fi. **¶** Alterius per hunc tex. qui dicit istos inhabiles ad administrationes et beneficium ecclesiasticum colligit Guil. q. tales non poterunt suscipere aliquam administrationem vel beneficium ecclesiasticum. Ex quo non. secundo q. aliud est administratio aliud beneficium ecclesiasticum in talibus religiosus qd maxime procedit in monachis et alijs hospitalarijs qui vt plurimum habent suas grangias in quibus nihil est spiritualitatis. sed omne est temporale consistens in possessionibus. licet aliquas capellas siue oratoria habeant in quibus audiunt diuina. propter hoc tamen nihil spiritualitatis accrescit cum sint ibi per modum accessorij. et cum vniuersitate possunt vendi. de iure patro. ex litteris. Iuxta hoc querit nunc quid omne quod est deo dedicatum quodcumque sit et in quibuscumque rebus existat censeatur beneficium ecclesiasticum. videtur q. sic per. c. saluator. j. q. iij. supra. de exceptio. cum venerabilis in fi. et hoc tenet. per hoc dicit q. hic est inculcatio verborum quia etiam administratio est beneficium ecclesiasticum. Sed quid si talis incapax et inhabilis ad beneficium ecclesiasticum interim illud suscipiat an erit irregularis. dicit q. non. **¶** Mouetur quia ista inhabilitas non procedit a clauis. **¶** Sateretur tamen q. non tenet collatio nec talis faceret fructus suos. et alle. tanq. transgressor iuris posset puniri. alle. §. de cle. exc. minis. postulastis. et §. de elec. commissi in. vi. Idem zen. alle. iij. di. c. deniq. facit quod non. de elec. in generali i. vj. In ver. abbate vero ante. §. quia vero. Guil. inducit hunc tex. ad questionem de qua in cle. quia regulares de supp. neg. prela. vj. an propter negligentiam prelati ecclesie collegiate vel conuentualis deuoluatur electio seu presentatio ad collegium vel conuentum. quia videtur q. sic per hunc tex. §. ne se. va. c. vno in. vj. contrarium dicit. fuisse non. in dicta cle. quia regulares. nec ob. cle. fm. eum. quia continet specialem provisionem que ad alium casum non debet extendi. ar. de priuile. sane. **¶** Ad hoc quia non est bona ar. a suspensione ad negligentiam. §. de concess. preben. q. diuersitatem. sic nec de morte civili ad naturalem. xvj. q. j. placuit ij. cum ibi non. **¶** Erat ergo hic speciale q. fiat deuolutio de abbate ad conuentum ipso abbate suspensio propter culpam. et sic non debet extendi ad casum negligentie fm. Guil. et idem zen. Sed quid de casu mortis an mortuo abbate transeat tota sua administratio spiritualis et temporalis ad conuentum. Guil. tenet q. sic. alle. de consue. cum dilectus. et de regu. c. fi. in. vj. quod dicit esse verum et sic seruari exceptis specialibus casibus q. vacante monasterio sunt prohibiti exercere sicut alienare litigare et beneficia conferre. que ad solum prelatum spectant. **¶** Nam quid autem violantes hec que hic dicuntur sint obligati tamen ad penas predictas. et non ad aliam culpam. dicit q. sic ne duplici pena puniatur alle. de iudi. at si cle. in fi. Item quia alias nisi fuissent hec prohibita videbantur istis licere cum expresse non essent prohibita in regula. alle. xvj. q. j. nonnulli s. z. Guil. **¶** Alterius dicit hic Abat. q. ex isto tex. videtur probari q. si ad aliquem spectet promissio ex iure deuoluta q. hoc facere debet cum consilio et consensu conuentus et capituli. et hoc q. de maiori ad maiorem. et sic residet. de h. de ele. ne pro defectu. **¶** Ultimo querit Lapus hic dicitur deuolui iurisdictionem ad priorem claustralem cum consilio et consensu conuentus

Quid si non sit ibi prior claustralis. dicit deuoluetur ad alium superiorem post abbatem. alle. quod habetur in constitutione Benedicti. xij. regula. de mutuis et venditionibus. Si autem ibi non esset alius prior claustralis nec alius prelatus maior post abbatem. dicit q. tunc deuoluetur ad alium qui saltem maior est ordine vel antiquitate. allegat de maio. et obe. c. j. Alterius inducit hunc tex. ad questionem illam ad quem spectat collatio beneficiorum in ecclesia collegiata. quia videtur q. ad prelatum cum consensu capituli. alle. de his que sunt a prela. c. ea noscitur. et similiter inducit hunc tex. q. vacante monasterio deuoluatur iurisdicatio ad priorem claustralem et puentum et c. **¶** In. §. quia vero querit. Guil. an pensio vel subuentio cadat in singulos monachos. dicit q. non nisi eis pro administratione nomine monasterij assignetur. alle. no. per Inn. et Hosti. de rescrip. edoceri. et c. cum dilecta de simo. cum esset. **¶** Hinc est q. diuisio prebendarum non cadat in monasterijs propter vitandus proprium. alle. de sta. mo. cuz ad monasterium. **¶** Alterius querit hic Abat. quid si abbas et monachi expellunt aliquem professum. et c. vt. §. in. §. premissa. **¶** Querit hic Guil. aliqua. primo circa id quod dicitur de usu camisarum et c. vt. §. querit Jo. de lig. quid si monachus bono. ex. ptus aliquid commisit in monasterio suo exempto propter quod incidit in canonem. puta q. tenuit arma. j. septa monasterij sine licetia prelati. querit an poterit absolui a suo abbate. et si non possit an saltem absolui poterit a suo episcopo. et arguit late pro et contra. et primo in prima questione et soluit. secundo in secunda. dicit ergo soluendo primam questionem se credere q. a suo abbate absolui non possit. unde dat regulam q. inferiores prelati ab episcopo non possunt absolui a sententia canonis. nisi si in casibus expressis in iure. et sic dicit q. inuenit scriptum per do. Berengarium olim episcopum bixien. et Ol. copositores. vj. li. i. quod a suo opusculo in tertia charta. et ibi attestatur q. socij sui copositores. vj. li. et d. Bonifacius sic scribat. **¶** Ad hoc facit quod non. Inn. de eo qui fur. or. suscepit. c. ij. et quod non. Spe. in. §. sunt quoque. in tractatu dispensationum. vbi dicunt q. inferior episcopo non potest dispensare nisi in casibus a iure expressis. **¶** Ad hoc etiam alle. Jo. de lig. cle. ij. circa prin. j. de priuile. vbi traditur regula q. religiosi etiam excepti vt ibi colligit ex gl. que incipit etiam absolui non possunt excommunicatos a canone. nisi casibus permissis a iure. et sic regula tradit affirmatiue. et exceptio negatiue. hec dicit q. nisi abbas haberet iurisdictionem episcopalem vel quasi in parrochia sua et in membris sibi subiectis ex consuetudine vel priuilegio ultra illam iurisdictionem quam habet de iure communi in monachos suos que non est episcopalis sed extraordinaria. et tunc in illo casu dicit q. ille talis abbas possit absolui per. c. abbates de priuile. in. vj. et qd non. in cle. j. de re. eccl. no. alie. no. ob. predictis. c. nup. de sen. excom. vbi dicitur q. si conditor canonis non seruat absoluteque intelligit alijs concessisse. et sic videtur indistincte q. d. abbas possit absolui. q. alijs verbum potest respicere episcopos. et sic intelligunt coter gl. iuris canonici qd minime e. mutandum. ar. l. minime. ff. de legi. et sic necessario non comprehendit dictos abbates. et si dicat ibi non potest comprehendere episcopos: q. episcopus non est ordinarius exemptorum. et sic necessario comprehendit dictos abbates. Respondet q. potest dici q. ibi intelligatur de episcopo. vt. j. dicitur in proxima questione. et dato q. de ipso non intelligeretur possumus dicere q. sumus extra casum. c. nuper. quia papa hic intelligitur ibi reueruasse potatem absoluedi tales. nam eo ipso q. sunt excepti vt reueruasse sibi iudicia sua. all. xvj. q. ij. frater noster cum sumilibus. facit quod non. xcij. di. nulla per gl. et de priuile. auctoritate in. vj. Item non ob. de ma. et obe. in. c. cum in ecclesijs

ecclesijs. quia loquitur in excommunicationibus promulgatis per istos abbates. quia ab illis possunt absolueri secus in latis a canone vel a superiore. ar. xxi. di. inferior. Item non ob. q. ubi est eadem ratio igitur et ideo ius. et sic qua ratione prelati religiosi absolueri possunt subditos suos a canone. si quis suadente. de sen. excom. monachi. l. 3. ille sit de casibus reservatis pape eadem ratio debet posse in casu proposito cum sit eadem ratio. si ne si necesse habeant ire ad papam pro absolutione obtinenda de tur materia euagandi. quia respondet q. dicta arg. non procedit in exorbitantibus a iure communi. vt no. in. c. iij. de re. iuris. in. vj. r. c. ea que. Nota bene hoc dictum facit quod no. e. ti. odia per Jo. an. Preterea potest dici q. non sit eadem ratio. quia frequentius inciditur in canones si quis suadente q. in aliquos. ideo ibi facilius fuit providendum. hec opi. videtur contra casum. c. nuper. Hosti. aperte tenet contrarium in summa de sen. excom. §. si quis possit absolvere in prima col. Item sentit Spe. e. ti. i. suo repertorio. §. sequitur. nec ob. dictu. In no. in. c. iij. de eo qui fur. or. rec. quia loquitur in dispensatione. nos in absolutione iuris inter que est differentia. §. de sen. excom. cum illorum. Nec ob. gl. de pe. et rem. si episcopus. in. vj. quia debet intelligi in excommunicato ab homine seu ab ipso episcopo. vt sentit Speculator. ubi supra. In secunda questione nunquid vj. episcopus posset in dicto casu tales absolueri tenet q. sic. Abouetur: q. exepus in eo quod ipsum tangit potest renunciare suo privilegio. de arbi. cum tempore. Ad hoc quia tale privilegium exemptionis inducit exceptiones dilatorij fori in fauorem singularium personarum et sic potest expresse et tacite renunciari. iij. q. vj. §. exceptio de re iudi. iter. Pro ista parte etiam alle. quod no. de offi. lega. c. i. gl. fi. et xvij. q. ij. abbatibus. xvj. q. j. interdicimus. et de pre script. veniens. et quia non debet esse deterioris conditio nisi q. alij ex eo q. est exemptus. alle. quod no. de sen. excom. de monialibus et mentem et rationes decre. religio so. eo. ti. in. vj. et hoc dicit quod videtur velle glo. in. c. cu nullus de tēpo. ordi. in. vj. in gl. vltima. et ibi etia. Archi. in glo. vltima ubi dicunt episcopus suo iure non potest exemptos ordinare quasi velint dicere q. non potest eos compellere sed eos volentes et petentes bene potest ordinare. ad idem quod no. Hosti. de sen. excom. cum illorum. in ver. per abbates proprium. et eo. ti. canonica. ubi dicit q. deficiente prelato regulares possunt absolui per episcopum. Ad hoc quia si religiosi exempti possunt eligere confessorem que volunt. de pe. et re. c. fi. fortius possunt eligere dioecesanus proprium maxime ubi periculum est in mora. ar. de sen. excom. sacro. Nec ob. q. qui non potest excommunicare non potest absolvere quia illud habet locum ubi dicitur de iure communi interdici alicui potestas excommunicandi. et per consequens absoluedi sed hic interdicitur potestas excommunicandi ex privilegio in fauore subditi concessio. et ideo isti tales non possunt excommunicari. et tñ contra hoc facit. quia videtur quesitum ius tertio q. a solo papa vel eius legato isti absolui possint. et sic huic fauori non videtur posse renunciari. et hoc videtur velle Jo. an. in regula scienti. facit ad romanos. xij. ibi seruus stat aut cadit domino suo. possunt absolui a sententia excommunicationis sicut illi de quibus habetur de con. preben. c. j. in. vj. et de verbo. signi. c. j. e. li. et de priuil. ne aliqui similiter. e. li. Ad hoc inducit quia presbyter absoluit et tñ non excommunicat de sen. excom. nuper. Item prior hospitalis absoluit suum prelatum quem non potest excommunicare de sen. excom. canonica. Item non ob. de iudi. at si clerici cum si. quia locum huius in eo q. simpliciter et omnimode est iudex competens quod non est in ordinario quo ad exemptos. cum in multis casibus et articulis iuris possit se intromittere

de priuil. cle. ij. in fi. Et eodem modo non ob. c. omnis de pe. et re. ubi dicitur q. quis non potest eligere alienum confessorum seu extraneum. quia id locum habet in penitus extraneo et totaliter. Item non ob. q. papa vel legatus dicatur ordinarius exemptorum quia illud est verum etiam exemptis inuitis. sed exemptorum voluntum etiam episcopus est ordinarius. Item non ob. quod no. Hosti. de excess. prela. nimis. j. ubi dicit q. exempti etiam voluntarii non possunt episcopo confiteri: quia dicit id non procedere per superius dicta. Item non ob. de priuil. aucte. §. iube mus. in. vj. quia ibi si episcopi prestarent auctoritatem conseruandi ecclesiam in loco exempto preiudicaretur pape hic secus. Item hic esset periculum in mora si non posset absolvere. secus ibi. et p. dicta dicit Jo. de lig. esse dubia non multum quotidiana. tñ licet a paucis tacta. Satetur tñ q. premisse solutiones non ab omnibus recipiuntur. nec omnes illas caperet ideo dicit illas notandas. Tu vide se. de senis in opere suo. ubi ad litteram ponit quod hic dicit Jo. de lig. Secundo querit Jo. de lig. quid si monachus huius monasterij exempti promotus fuit in abbatem alterius monasterij exempti deinde renunciat ex causa honesta administrationi et regi mini dicti monasterij. Ex hoc querit primo ubi remanebit iste monachus. an in primo an in secundo monasterio. an sub episcopo: an sub papa immediate tanq. exemptus. Secundo supposito q. remaneat monachus in secundo monasterio. an habebit locum in capitulo et stallum in choro. et cuius temporis consideratio haberi debeat. an temporis quo fuit assumptus in abbatem an temporis quo desinit esse abbas et reputatur monachus. et sic quotum et quale locum optinebit in monasterio et latissime ordinatum sufficienter. ar. pro et contra in qualibet questione. deinde soluit per ordines. in prima questione concludit q. iste non remanet monachus in primo monasterio per. c. si quis iam translatus. xij. q. ij. et per alia iura que dixi in cle. j. de regula. post dicta doc. ubi similis questio formata fuit. sed hec differt ab illa solum per hoc: quia hic loquitur de monacho exempto ibi de alio. Non ob. iura que possunt in contrarium allegari. quia loquuntur in laicis vel secularibus clericis que habent executionem proprie voluntatis. secus in monachis in quibus magis est detestabilis variatio de preben. cum singula in. vj. Item facilius perdunt iura sua q. seculares. de simo. p. tuas cum similibus. In secunda questione concludit q. non remanet similiter monachus secundi monasterij. Ad iura q. possent in prius allegari. rñdet q. possent et debent intelligi de abbatibus q. fuerunt primo monachi in eodem monasterio qui monachatum non perdidit per adeptionem abbacie. vel si intelliguntur de abbatibus aliunde venientibus loquuntur qñ propter culpam suam amouentur. nam tunc cum non possent comode in alienum monasterium detrudi remaneant in eodem monasterio dispensatiue tanq. punientes non tanq. monachus. de simo. quoniam. et c. veniens. simile alle. quia et interdum clericus secularis detrudit in monasterium. et tñ ibi non est monachus. lxx. di. dictum. l. di. si episcopus. et similiter mulier adultera de diuor. gaudemus. Nec ob. etia. de simo. c. fi. quia ibi abbates primo fuerunt monachi in eodem monasterio et legitime. sed viciose fuerunt promoti in abbates. et sic etia. absolui potest de elec. officij. q. ibi fecerat prius professionem in eodem monasterio. ideo ibi remanet vt monachus. In tertia questione dicit q. erit sub episcopo si monasteria in quibus fuit erant exempta. secus si ordo cuius erant ipsa monasteria erat exemptus vt Cartucien. et Cisterciens. predicatorum et minorum. quia tunc remanebit talis exemptus nisi priuatur etia. ordine. vel dicit ipse dicendum est q. etia. hoc casu remanet sub iurisdictione episcopi. quia privilegium exemptionis

iste non gaudebit ex sui persona sed ex persona sui ordinis. et ideo cum iste sit absolutus a primo et secundo monasterio. et gaudebit plus privilegio ipsorum. Certe ista ratio non multum stringit. quia licet sit absolutus a monasterio non est absolutus ab ordine. ideo hoc ultimum dictum non videtur tutum. In ultima questione dicitur supposito quod diceretur monachus secundi monasterii optinebit primum locum in choro et in capitulo post abbatem. per l. j. ff. de albo inscribendo. Non ob. contraria quia loquuntur in simplici monacho secus in eo qui al. fuerit abbas qui in memoria pristina dignitatis pre ceteris est honorandus. et sic servat consuetudo secundum eum. et de ista materia vidistis in cle. j. de regula. ad si. post gl. et dicta doc. **U**lterius querit idem Jo. de lig. quid si monachus infra septa monasterii commisit homicidium. et extra septa adulterium: modo si abbas habita informatione vult contra eum inquirere de dictis criminibus. et processum suum facere. et deinde procedere vel ad canonicam penitentiam vel absolutionem per sententiam iuxta nocentiam et innocentiam ipsius monachi. ab alia parte venit episcopus in cuius diocesi situm est monasterium volens facere et procedere asserens predicta ad se pertinere et non ad abbatem. queritur quid iuris. videtur quod ad episcopum si agatur in figura iudicii et secundum ordinem iuris pertineat correctio et punitio monachi delinquentis. xi. q. j. de persona. ubi no. per Jo. xvij. q. ij. c. hoc tamen in glo. alle. de hoc de privilegio. volentes in. vj. ubi exempti et delinquentes extra locum exemptum sunt per episcopum puniendi. de offi. archi. c. si. in glo. subdividit secundum Hosti. et hoc tenet Hugutio de offi. or. quanto in glo. hic patet. Item hoc videtur expressum. xvij. q. ij. monasteria. ubi dicitur quod monasteria vel monachorum disciplina pertinet ad eum episcopum in cuius territorio sunt constituta. Contrarium tenet. scilicet quod ad abbatem spectat. alle. de appel. ad nostram. de sta. mo. ea que. ubi dicitur quod visitatores capituli generalis suos monachos delinquentes per abbatem corrigere volunt etque iniungere penitentias salutes iuxta beati Benedicti regulam et apostolica instituta. ad idem de appel. reprehensibilis in fi. de offi. or. cum ab ecclesiis. et c. q. to. et c. pastoralis cum ibi no. et per Archi. de consti. ut animarum in glo. cum ista in. vj. et de ma. et obe. c. vno in verbo hominis. e. li. Ad hoc etiam alle. de homi. sicut ex litteris et c. significasti. ij. et c. suscipiemus. poterit ergo abbas punire inferiorem etiam pro gravioribus culpis secundum regulam beati Benedicti. ubi expresse habetur rubrica de penitentia iniungenda pro culpis gravioribus et etiam secundum canonica instituta in cle. religiosi. §. quibus. et §. si qui vero de privilegio. ubi punit de criminibus que sapiunt furtum vel rapinam. que constat esse de gravioribus et maioribus. xxv. di. §. nunc autem. poterit ergo imponere penas regule et etiam penas iuris maxime deficiente pena regule. unde concludit quod abbas debet cognoscere de crimine monachi sui cum proceditur contra eum inquirendo vel denunciando et imponere penas in regula vel in iure contentas cum non agatur contra eam accusando directe. quod limitat esse verum. nisi esset talis casus in quo degradare sine sit degradatio realis sine verbalis. de quibus de penis degradatio in. vj. etiam si ageretur inquirendo. ut ibi de heresi. de heresi. ad abolendum. §. present. quo casu pertinebit ad episcopum qualitercumque agatur. ut ibi etiam si sit predictus religiosus exemptus. ut ibi. et e. ti. accusatus in fi. in. vj. Idem si dicitur falsarius litterarum pape. quia ad episcopum pertinebit cognitio et ideo in alijs casibus in quibus degradationis pena sequeretur qualitercumque ageretur. de quibus in prealle. decre. ad abolendam. et in. c. ad falsarium de cri. fal. et de ver. sig. novit. et secundum hoc debet intelligi quod no. per

Inno. et Hosti. de offi. or. quanto. et de elec. transmissis ubi dicunt quod de causa criminaliter mota non potest cognoscere inferior episcopo. et hoc etiam intelligi potest. c. monasteria. xvij. q. ij. predictis autem non ob. decre. volentes de privilegio. in. vj. que videtur velle quod ad episcopum pertineat correctio criminum religiosorum. quia respondet quod loquitur ubi prelati inferiores sunt negligentes. vel in notorijs vel ubi agitur accusando. vel in casu ubi sequeretur pena degradationis vel ibi intendit dicere quod ratione exemptionis non potest se tueri monachus qui deliquit vel contraxit in loco non exempto sed non negat quin possit tueri per alia iura communia que non intelliguntur in dubio renovata per decre. illam. ar. decre. cum expediat de elec. in. vj. et de elec. ecclesia. ij. Quod autem dixi in notorijs episcopum cognoscere primo loco intelligit ideo procedere. quia possunt dici merito negligentes abbates qui talia non corrigunt statim. facit de cen. romana. §. notoria in. vj. et hoc intelligit in notorio actus permanentis de cohab. cleri. sup eo de appella. dilectus. vel actus interpellati. ut de usu. cum tu. non autem actus transeuntis. ut si in platea committit homicidium. vel adulterium quod nulla tergiversatione celari possit. de cohab. cle. c. si. Concludo ergo aut agitur contra monachum per viam accusationis. et agi debet coram episcopo. aut per viam inquisitionis. et tunc aut est tale crimen ex quo venit imponenda pena degradationis etiam si procedatur per viam inquisitionis. et ideo. an vero est tale crimen et tunc aut crimen est notorium. et tunc primo loco agi poterit coram episcopo. aut non est notorium. et tunc si abbas vel alius prelatus fuit negligens idem dicas. Si vero non fuit negligens. et tunc primo loco agi debet coram abbate. Juxta predicta querit quid forma sequitur abbas vel commissarius suus inquirendo contra monachum suum de crimine an forma iuris de qua in. c. qualiter. §. debet de accus. secundum quam debent tradi capitula et vocari ut veniat ad videndum iurare testes. et similia. de testi. in nomine domini. An vero procedat secundum statuta regularia sed que procedunt simpliciter et de plano. et sine figura iudicii. et non traduntur capitula de quo in prealle. c. qualiter. ij. in fi. nec vocatur ad videndum iurare testes. cum id sit de ordine iudiciario. nec admittit appellatio de appel. ad nostram. et c. reprehensibilis. §. sicut. et c. cum speciali in fi. nec alia subtilitas iuris servatur. sed procedit secundum diversas observantias regulares. et diversa religiosorum instituta. et de ista forma habetur per Jo. mo. et Bar. de reli. do. c. j. in. vj. in fi. magne glo. quid ergo de dictis formis sequetur. dicit quod potest sequi quam vult. et sic etiam primam si vult per decre. ea que in principi. de sta. mo. tamen tutius est secundum eum ut procedat iuxta secundam. quia si procederet iuxta primam haberet monacho providere in expensis advocatorum et alijs sumptibus cum proprium non habeat de accus. ex parte. et c. pe. §. si. licet in alio casu loquatur tamen est eadem ratio maxime quod nil haberet cum in ingressu dedicaverit se et sua et quia nisi abbas fecerit ei expensas privaret eum defensione sua que non est neganda etiam excommunicato. et etiam demonio si in iudicio esset de excep. cum inter. Si autem procederet iuxta secundam non ministrabit expensas monacho. quia nullas est facturum tunc. ar. prealle. decre. reprehensibilis cum similibus prealle. et quia utilius esuriendi panis tollitur quam si securus de cibo iusticiam negligat. v. q. v. non omnes. An autem prima via electa possit redire ad secundam. dicit quod sic. quia inter abbatem et monachum proprie lis esse non potest. ar. ff. de iudi. lis nulla et de fin dico. c. vno. Item quia non potest abbas legem sibi imponere a qua non liceat discedere. et quia qualitercumque abbas querit de scelere monachi debet illi humiliter obedire monachus. ad hoc. xxi. q. v. prodest. et de ap. reprehensibilis

prehensibilis. et hoc tenet Spe. in ti. de inquisitione. §. si. ver. Item pone et ver. sed nunquid. Nec ob. de postu. p. la. c. vno in. vj. et de elec. ut quis duas. cum similibus. c. li. vbi vna electa non reditur ad aliam. quia ibi rediret ad aliam cum damno alterius. hic sine damno monachi. quia facilius procederet per secundam quam per primam. ut superius est dictum. vbi agitur criminaliter. Sed ulterius querit ipse quid si agatur civiliter contra monachum claustralem de peculio vel alio contractu civili vel querimonia. coram quo convenitur. dicit quod non proceditur. quod non potest monachus simplex claustralis civiliter conveniri cum nec proprium habeat. xij. q. j. nolo. vbi de hoc et. c. non dicatis. de sta. mo. c. cum ad monasterium. §. si. et sic no. Jo. in dicto. c. non dicatis et. xi. q. j. de persona. Inno. et Hosti. in. c. qsto. de offi. or. Imputet ergo sibi quod cum eo contraxit. et hoc credit Jo. de lig. verum etiam si intercesserit iuramentum in contractu predicto. quia monachus non potest iurare sine licentia abbatis. de iura. ca. c. j. in fi. et in regula Benedicti in rubrica que sunt instrumenta bonorum operum vbi suadet eis quod non iurent. Ad hoc quia non habent executionem proprie voluntatis de elec. quorundam et. c. si religiosus in. vj. et sic pro non iurato debet haberi. x. di. non vides. et. C. de legi. non dubium. si autem de facto conveniatur convenire coram abbate. ut no. in dicto. c. quanto. et de elec. quia sepe i. vj. et. xvj. q. j. ex auctoritate et d. accu. ex parte. Nec ob. de fo. compe. cum. Laicus vbi dicitur quod ratione iuramenti quis coram ecclesiastico iudice convenitur. quod et abbas est iudex ecclesiasticus de ma. et obe. cum in ecclesijs. de offi. ordi. quanto. et. c. cum ab ecclesiasticum. et per Archi. de consti. ut animarum in glo. iij. de maio. et obe. c. unico i verbo hominis i. vj. et de sumo. sicut tuis. Pre dicta inqstum dictum est quod contra simplices monachum agi non potest de iure procedunt nisi sit in studio de abbatis licentia. quod tunc potest agere et defendere et omnia facere dictus monachus sine quibus in studio esse bono modo non potest. nota. de accusa. ex parte. nam et potest usque ad summam probabilem monasterium obligare ex mutuo. ut no. in dicto. c. non dicatis in glo. num. quid pauperi. et per Archi. in. c. ut periculosa ne cle. vel mo. in. vj. in glo. ad eorum. Quod autem dictum est eum posse monasterium obligare super mutuo intelligit esse verum: nisi in datione licentie actum sit quod alius: puta propinquus vel amicus sibi necessaria ministret. ut no. Archi. ibi coram quo agetur ex contractu monachi existens in studio dicit quod si agetur contra monachum agendum est coram abbate per no. de offi. ordi. qsto. Si autem conveniatur monasterium quod potuit obligari. ut est dictum tunc agetur coram episcopo. cum abbas defendere habeat monasterium de rescriptis edoceri cum ibi no. per Archi. et Hosti. et compos. Abbas autem non potest esse pars et iudex. iij. q. iij. nullus sit. et si servus delinquit convenitur dominus. xj. q. j. de persona. et ibi notantur hec in simplici monacho. si autem sit monachus qui sit prior vel alias administrator: tunc talis nomine sui beneficii super contractu cum eo inito potest agere et conveniri. et defendere nomine ipsius beneficii de iudi. cum deputat. et per Inno. Hosti. et compos. et Ab. de rescrip. edoceri. circa fi. et de resti. spo. olim per Inno. et Hosti. in preall. c. cum deputati. Coram quo autem debeat talis conveniri. dicit quod coram abbate per glo. in decre. quanto preal. que loquitur generaliter de monacho. scilicet contra hente. sed nullus alius potest contrahere quam talis administrator. ut habetur ex premissis. igitur et. Predicta omnia de correctione criminum facienda per abbatem. et de conventionem coram eo fienda in civilibus dicit procedere etiam si monachus qui contraxerit vel delinquerit resideat in alia diocesi. quam in illa vbi est monasterium.

quis Inno. et Hosti. aliter dicat in prealle. decre. qsto. hoc probat quia monachus vbi cumque fuerit semper est in iurisdictione abbatis que vice dei super caput suum posuit de elec. si religiosus in. vj. xix. q. iij. statuimus. unde et monachus dicitur iurisdictione semper esse in claustro. ut no. Inno. et Ab. de sen. exco. cum illorum. et Archi. in dicto. c. ut periculosa. et hoc probatur per dictam decre. cum illorum. vbi datur iurisdictione extra claustrum quod non potest fieri quod ambo essent monachi in proprijs claustris. probatur etiam. e. ti. canonica. vbi prior templariorum et hospitaliorum absoluit fratres suos. quia nullus habent claustrum. Nec ob. quod notat Inno. et Hosti. in dicto. c. qsto. de offi. or. vbi dicunt quod quoniam monachus est in aliena diocesi. et ibi contrahit actor potest eligere si vult convenire monachum coram abbate vel coram episcopo. et dicunt quod non obstat fori exceptio. si forte diceretur quod primo conveniendus esset coram abbate. quia dicit quod hec opi. predictorum possit locum habere quoniam locus est in quo monachus residet. et vbi contraxit est remotus ab abbate in tantum quod non potest abbas bono modo per actorem adiri. alias secus. hoc probat per simile. nam videmus quod moniales propter absentiam abbatissae quia mortua est agit nomine proprio iudicio restitutorio de rescrip. cum dilecta in fi. quod non faceret si viveret abbatissa. quia illa ageret ut no. de sen. exco. parrochianus. Sic ergo in casu nostro propter absentiam abbatis coram diocesano agi poterit. Item adducit simile de. l. si longius. ff. de iudi. in. §. si filius. vbi filius familias absente patre agit et defendit. no. in dicto. c. cum dilecta in fi. Ad idem quia monachus nimis remotus a suo monasterio eligit sepulturam quod habetur et no. de sepul. is qui in. vj. et facit. e. ti. et li. c. fi. a parario et quod no. de rescrip. in inte. tu ex litteris in glo. penu. ibi no. facit ergo parum longa distantia viarum et. Propter predicta concludit quod si predictus monachus distat ab abbate habebit electionem actor coram quo conveniat. an coram abbate. an coram episcopo et sic procedit opi. Inno. et Hosti. Si autem alias sit prope debet recurrere ad abbatem primo loco. ar. de rescrip. statutum in. vj. et per rationes per iura et glo. prealle. propter negligentiam vero abbatis si de illa constet non est dubium quod pertinet cognitio ad episcopum. ut in prealle. decre. quanto. in fi. et. c. graue cum ibi no. et per no. per Archi. de maio. et obe. c. vno i verbo hominis. per viam autem appellationis si appellatur de abbate ad episcopum non est dubium quod potest cognoscere de appel. romana. §. j. in. vj. et de offi. or. pastoralis.

Etendentes quod vbi.

Dividitur in duas partes principales: quod primo ponit exordium. Secundo constitutionem. Secunda ibi: hoc sacro. Secunda in sex. quia primo statuit quod singulis annis ordinarii visitant monasteria non exempta et etiam exempta immediate pape subiecta. alia visitantur per superiores ipsorum. Secundo statuit de officio visitantium. Tertio precipit abbatissas benedictas infra annum post confirmationem Benedicti. et penam imponit. Quarto hoc prorogat ad canonicas cum que dam protestatione. Quinto determinat comitatus visitantium. Sexto punit illos qui impediunt visitantes predictos. Secunda ibi: Visitatores. Tertia ibi: Statuimus. Quarta ibi: Illas quoque. Quinta ibi: Ipsas autem. Sexta ibi: Si vero. Nota illud primo quod vbi contemnit gubernaculum discipline religio naufragatur. Nota cavendum ne aliquid reperiat incongruum vel inonestum in personis que se christo ex toto desponderunt ut in exordio dicitur. Nota ex tex. ibi honestatis gloria secundum zen. quia regularis honestas dicitur gloria quod intelligitur per dispositiones. nam status regu

laris seruatus ducit ad gloriam et cetera bona de sum. tri. c. j. ¶ Mo. singula monasteria singulis annis debent visitari per ordinarios locorum si non sint exempta vel etiam si sint exempta et pape immediate subiecta. Si vero sint exempta. et alteri inferiori a papa subiecta. tunc per illum visitari debent. et non. quod exempta subiecta pape visitantur auctoritate apostolica. ¶ Ex predictis non. duas species monasteriorum exemptorum. quod quedam sunt immediate subiecta pape. quedam alteri ab ordinario. Item est tertia species. scilicet non exemptorum. ¶ Item non. hic multa in quibus visitantes debent corrigere moniales. quarum aliqua concernunt ornatum indebitum circa ipsarum personas. aliqua vagationem ipsarum circa loca et tempora. Et nota quod ab omnibus mundalibus et illicitis delectationibus debent coerceri. et induci ad seruendum altissimo. ¶ Mo. i. ver. aliqua privilegia huic constitutioni contraria reuocata. ¶ In ver. statum. Mo. infra quantum tempus debent benedici abbatibus in monasteriis in quibus benedici consueuerunt. et non. pena si id non fiat. ¶ In ver. illas. Mo. per que debent visitari canonice regulares vel seculares. quia per ordinarios auctoritate ordinaria. vel apostolica si dicatur exempta. Et nota quod per hoc non approbatur status predictarum. ¶ In ver. ipsas. Mo. numerum sociorum visitantium. et quales esse debeant. ¶ Ultimo ex fine non. penam impediunt visitatores monasteriorum monialium. quia nisi moniti resipiscant incurrunt sententiam excommunicationis ipso facto non obstante quocumque statuto consuetudine vel privilegio. ¶ Glo. alia colligit ex littera duas species monasteriorum exemptorum. quia quedam sunt que non recognoscunt superiorem nisi papam. et illa sunt immediate subiecta. quedam vero sunt exempta: que non sub sunt immediate pape. sed sunt ordinis exemptorum. sicut monasteria ordinis Cisterciensis. Camaldulensis. addit pau. et predicatorum. et minorum et talia monasteria non corriguntur ordinarius loci nec visitat. sed solum abbas prior vel minister vel puincialis ordinis cui subest. ¶ Iuxta hoc querit glo. quid si monasterium monialium subest alteri monasterio monialium. quis habebit visitare monasterium subiectum. videtur quod ordinarius loci. nam abbatissa vel priorissa loci superioris non potest exire claustrum. s. e. c. j. in. vj. et sic non poterit per se visitare. ¶ Glo. hic dicit quod Archiepiscopus in prealle. c. vno tenet quod talis superior prelata non possit per se visitare ratione predicta. dicit tamen quod cum sit iuste impedita possit visitare per alium. ar. x. q. j. episcopus de offi. or. inter. et. ti. si episcopus in. vj. et sic secundum hoc ordinarius se intrinicare non poterit. Idem Pau. hic Guil. dicit quod vix bona correctio fit per mulieres. quia hoc non est officium muliebri quod vna parum appropinquat aliam. et quia frequenter sunt socie criminis. ff. de re. iuris. l. femine et de excess. prela. dilecta. p. quod videtur secundum eum quod talia monasteria alteri monasterio monialium subiecta non debeant per abbatissam vel priorissam alterius loci. scilicet superioris visitare. sed tene cum glo. cum qua concor. Pau. ut predictum. ¶ Glo. annis singulis. querit nunquid sufficiat visitare in fine primi anni. et in principio secundi remittit ad non. s. eo. in singulis in prin. Pau. hic et idem zen. dicit quod non. alle. prealle. c. in singulis. Item assignat rationem. quod cessat causa visitationis. que est ut mala corrigantur. inter primam autem visitationem et secundam posset esse ita breue tempus quod illius medij nihil esset corrigendum. Item inter primam et secundam visitationem non esset annus tantum. sed biennium. Sed nunquid visitatio poterit iterari. dicit quod sic. ex causa. alle. no. de offi. Archiepiscopi. m. adamus. et de cen. cum venerabilis. Idem tenet Pau. Nec. ob. hec littera secundum eum. quia loquitur de consueta et ordinaria. secus in extraordinaria ex causa secundum Pau. et hoc dicit glo. indubi-

tatum in non exemptis. Idem tamen dicit in exemptis per hanc litteram que illa parificat. ¶ Glo. debeant. querit an peccent prelati obmittentes hanc visitationem. dicit quod sic. quia hic est canon precepti cum loquatur per verbum debet quod regulariter est necessarium. de app. oblate in si. licet casualiter importet honestatem in certo casu speciali ratione subiecte materie vel quietatis evitande. de despon. impube. c. j. facit quod non. i. simili i. cle. in plerisque in glo. magna de elec. ¶ Glo. impediunt. querit super quibus debet fieri visitatio. et qualiter debent formari capitula remittit ad non. per Guil. in Spe. de inquisitione. s. nunc tractemus ver. licet autem. ¶ Glo. moniales. querit an includantur hic abbatissa. et ille debeant etiam visitari. Respondet quod sic. alle. de simo. c. fina. de privilegio. ex ore. Idem Pau. dicens hoc procedere quod appellatione monialium contineatur abbatissa ubique prouideatur monialibus per manum tertij. scilicet si prouisio fieri habeat per manum abbatisse. quia tunc ipsa non includitur. Et idem dicit in abbate si queratur an includatur sub appellatione monachi. per quod dicit quod eo casu quo monachus absoluitur ab abbate absoluetur ab alio. ubi autem absoluetur ab episcopo etiam abbas ab illo absoluetur. alle. de senten. ex comu. religioso. ¶ Glo. sericis. notanda est qualis debeat esse vestis monialis. ¶ Glo. sandalicijs. declarat quid sit ista. ¶ Glo. et cornutis querit an sit licitum monialibus habere comam non cornutam. videtur quod sic per hunc tex. qui copulatiue loquitur de comatis et cornutis. et per consequens comas non cornutas videtur per mittere. ar. de presump. nonne. facit. xxx. di. quandoque. xx. questione. iij. c. ij. et ibi hoc tenet Lau. Adouetur per illum tex. qui precipit clericos tondere et non moniales. ¶ Glo. sentit oppositum tenens quod communiter apud nos tondentur mulieres. non ob. c. quecumque prealle. quod intelligi debet de secularibus feminis. que in sui velamine in signum subiectionis vtuntur crinibus. Ad predicta alle. glo. quia magis expedit monialibus deformato capite deo conuiuere et illi seruire: quam poliendo crines seruire hosti humani generis. sicut in simili dixit Vegetius de re militari de mulieribus romanis que propter defectum nervorum et funium abscinderunt sibi crines et illos tradiderunt maritis ut funes ex eis facerent contra hostes. Pau. hic per hunc tex. a contrario. et per iura prealle. videtur sentire de iure procedere op. Lau. dicens quod mulieres etiam solemniter penitentes non deponunt comas. l. distin. penitentes et ibi non. dicit tamen quod in quibusdam partibus sicut in italia amputant crines mulieribus quando profitentur. et sic non. Archiepiscopus in dicto. c. ij. Idem zen. et. ¶ Glo. festa notanda est quia moralis pro virginitatis laude secundum Lyprianum. In ver. ad qua. glo. omnia querit in similibus predictis. respondet idem iudicium est. alle. de constitutionibus predictis. respondet idem si moniales portarent vestes rubeas vel virides vel alias similes expressis quod ordinarij eas coarcebunt. ¶ Nota bene cum hic permittat coercionem ordinario. etiam contra privilegia exemptionis. quia in materia fauorabili sui natura licet derogetur privilegio exemptionis licita est extensio. quod nota bene. quia prima facie videretur oppositum. idem tenet Pau. ¶ Glo. quo ad alia querit an per hoc intendat istas moniales eximere a procuracione. Respondet quod non. quia illa est annexa visitationi. alle. de prescrip. cum ex officij. et de cen. cum venerabilis. et ideo venit virtute annexionis. ar. de constitutionibus. translatum. Idem Pau. dicit tamen quod visitationi ita demum est annexa procuratio si sit ordinaria. secus si sit pactionalis vel consuetudinaria alle. dictum. c. cum ex officij. et de cen. procuraciones. hic ergo loquitur tex. de alijs que sunt de lege diocesana vel iurisdictionis. de quibus plene de offi. or. conquerente et c. dilectus

c. dilectus. **Glo.** compelli. querit an ordinarius moniales exemptas pape immediate subiectas de iniquis in predictis possit destituere seu remouere. **Gl.** respōdet q non. ar. huius tex. a contrario. nam hic solum premitit compulsionē per obseruantiam predictorum. igitur nō intelligitur permittere destitutionē. quia tūc nō esset compulsiō. sed esset perpetua destitutio seu priuatio iuxta nō. post Inno. de eta. z qua. queris in fi. z de rescrip. dilectus. j. z. s. e. ea que. ver. hec eadē. vnde concludit glo. in fi. q quo ad exemptas ordinarij solum poterunt exercere curā z censuram ecclesiasticam z disciplinas regule pro obseruantia predictorum. z hec sunt remedia de quibus hic loquitur idē **Idau.** Deinde op. glo. de preal. c. ea que. s. e. vbi videtur q ista loca monialium debeant visitari per visitatores deputatos a capitulis prouincialibus de quibus ibi. z sic non per ordinarium cuius cōtrariū hic dicit. Respōdet gl. q p vtrosq poterūt visitari. z per predictos z etiaz per ordinarios de quibus hic. quod probat glo. ex eo q tales visitatores visitassent et nō exēpta. vt ibi patet. tamē cōstat q etia talia pnt per ordinarios visitari. Idē tenet **Idau.** Guil. vero hic sentit oppositum. dicit enim q hec specialis prouisiō vincit illam generalē per ea que habetur in c. in singulis. z. c. se. s. e. z sic videtur q per ordinarium tantum habent visitari monasteria monialium pape immediate subiecta. sed tutius est tenere glo. Juxta predicta querit hic **Idau.** extra casum cle. quicquid in illa dictū est supra an generalis visitator possit aliquos amouere ab administratione. Inno. q nō in preal. c. dilectus. alle. s. e. in singulis. z. c. se. quod intelligit **Hosti.** nisi sit delegat. de re iudi. cū. i. z. a. z de accu. qualiter. z. c. se. **Idau.** vero z **Ab.** dixerunt q si est datus a papa pōt amouere. al's non. s. e. in singulis. z. c. se. **Idau.** dicit q satis potest dici formā mandati inspiciendam. an dicatur in ea inquiras z corrigas. An vero dicatur inquiras z regulam seruari facias q secundo casu nō poterit amouere perpetuo in primo secus. nā si forte correctio aliter fieri nō pōt poterit amouere ppetuo. de accu. ad petitiones. nam z verbū correctionis interdū depositionem continet. alle. de ver. sig. c. querenti. **Idau.** ergo aut est datus a papa. z tūc inspicienda forma mādati. aut alias est datus a iure. z tūc nō videt q possit amouere secundum **Idau.** certe puto q z hic hoc casu sint inspicienda verba. ar. eius quod glo. dixit in prin. sui z c. **In. s.** statuim. **Glo.** solite. querit quid si non est mos vel consuetudo in monasterio q abbatisse benedicantur. an tunc debent benedici. Respondet q non a contrario littere. inspicitur ergo consuetudo monasterij. facit. s. c. proxi. z xij. q. ij. alienationes. Idem **Abbathe.** dicens q in hoc approbatur opi. **Archi.** qui hoc dixit in c. idētitatibus de elec. in. vj. Idē **Guil.** dicens sic intelligendū. c. statuimus. de sup. negli. prela. scilicet vbi nō est consuetudo. **Glo.** Juxta predicta querit glo. quid si aliquę fuerint benedice in monasterio z aliquę non. quid erit fiendum. Respondet glo. q si pōt constare de more seruato per annos. xl. ille erit seruandus. licet ante vel postea aliquādo contrariū fuerit seruātū. alle. de preben. cūz de beneficio in. vj. Si vero non potest constare de tali more per tantum tempus seruato tunc dicit glo. q putat volūtarium esse. an abbatissa benedicatur vel nō. z per consensuens si tunc non benedicatur non haberet locū hec pena hic posita propter variāz obseruationē. alle. c. ex parte de cen. Idē tenet **Idau.** nec ob. de elec. cum causam. quia ibi loquit de actu necessario nō de volūtario. Idē **Guil.** alle. de supp. negli. prela. c. statuimus. Idem **zen.** z c. **Glo.** benedici. querit an eiusdem potentie z virtutis sit benedictio ipsius abbatisse cuius est benedictio abbatis. dicit q nō sed minoris iuxta nō. de accu. memini-

mus. post **Hosti.** **Abouetur** quia abbas benedictus benedicit suos monachos. de sup. negli. prela. c. j. **Itē** pferat aliquos minores ordines. de eta. z quali. cum cōtingat cum ibi nō. quod nō pōt facere abbatissa. licet sit benedicta z hoc propter debilitatez sexus iuxta decre. noua quedā. de pe. z re. z ideo concludit glo. q licet benedictio abbatis non sit simplex sed mixta inter simplicem z ordinariā iuxta nō. post **Hosti.** in decre. tuā. de or. cog. tamē benedictio abbatisse videtur simplex per pdicta. pro hoc etia infert glo. q licet benedictio abbatis dz impendi his diebus quibus ordines possunt cōferri z hoc ideo q ab illa pēdet ordinandi potestas vt nō. **Hosti.** in dicto. c. cum cōtingat. vbi dicit hoc tutius. tamē secus videt in benedictione abbatisse cum ab illa potestas ordinandi non pendeat. quia videt posse dari quolibet die. alle. de conse. eccle. vel al. c. ij. **Ad** hoc q non reperitur certū tempus prefixū impendendi talem benedictionē. z sic cū tēpore debet posse impēdi. Juxta predicta querit glo. an hec benedictio sit iterabilis. intelligo si forte abbatissa semel benedicta eligatur in abbatissam alterius monasterij. **Augutio** dicit q non. j. q. j. manus. **Abouetur** q est quasi sacramētū. z ideo iterari non debet. s. de sacra. non itera. c. j. z per totum. z q videmus in simili in benedictione nuptiarū que non iteratur. de secun. nup. c. ij. z. iij. **Quidam** tamen tenet contrarium. glo. cōcludit q in hoc stādum esset ei quod seruat vel tenet curia. **Satur** tamen q non debet dari precium vel exigi pro istis benedictionibus dandis vel datis. alle. de simo. sicut cum glo. concor. **Idau.** z **zen.** Idem **Abbathe.** dicens q benedictio ē quedam manus impositio. alle. lx. di. quoniam z dicto. c. cum cōtingat. z quod habetur de re iudi. inter monasteriū post **Hosti.** **Sed** an benedictio addit aliud super officiū abbatis. videt q non quia ante qualibet benedictionē vocatur abbas. vt dicto. c. statuimus. de sup. negli. prela. z de accu. meminimus. dicit **Guil.** q benedictio potius ē de solēnitatibus z de bene esse qz de substantialibus z ideo ē ante benedictionem vti poterat baculo pastoralis secundū **Guil.** **zenze.** hic sentit idē dices q lz **Hosti.** in. c. tuā. de eta. z quali. z clarius in. c. inter monasteriū. de re iudi. dicat q ante benedictionē nō debeat vocari quis abbas. tamē hoc non ē verū in dicto. c. tuam. z. c. j. co. ti. de eta. z qua. hoc nō videtur verū per superius dicta cū hec benedictio sit mixta. z ab hac pēdeat ordinandi ptas. **Itē** tractat hic **Guil.** quedā de benedictione solēni que fit ad populum. an illam possint facere abbates. z quādo. de quo in decreta. abbates. de priuile. in. vj. **Circa** intellectū huius hic tangit aliqua que sunt hic supernacua. **Item** an possint prescribere ius benedicēdi solēniter per vias publicas. z tenet q non. **Itē** an possit saltē inter ecclesias que ad eos spectant pleno iure benedicere vestes sacerdotales vel cruces altarium. z alias imagines. z sentit q non. dicit tamen q contrarium seruant aliqui abbates qui benedicunt quottidie tales vestes vnde cūqz apponent z c. **Glo.** rōnabilis. querit de exēplis que pōt ēē cā rōnabilis que habeat excusare a benedictione. ista glo. ponit multa exempla z clara in quibus cessante culpa pōt cōtingere q nō sint benedicta. iter cetera ponit duo notanda. s. penultimū z vltimum. **Ex** penultimo habes q sicut quis nō tenetur se facere promoueri ad sacerdotiūz quādo non habet possessionē pacificā ecclesie. sic nec tenetur abbatissa se facere benedici nisi beat pacificā possessionē abbatisse vel per illā stet. **Ex** vltimo exēplo nota q abbatissa corrupta ēt promotā per illū qui potuit eā pmouere nō ē bñdicēda. s. solū illa q ē virgo. alle. no. p **Augutionē.** xx. q. j. iuenculas. quinimo plus dicit gl. q de iure nō pōt eligi corrupta in abbatissaz. vt dicto. c. iuenculas. z. j. q. vij. c. ij. ver. nouim. xxxj. q. j. quomodo

virginibus. pro quo facit ratio quia non possit corrupta
hortari virginitatem. xxvj. di. c. pe. in fi. Item non est co-
ueniens qd presit virginibus. dispensative autem per illuz
qui potestate habeat potest promoueri in abbatissaz et
corrupta. Sed quis habebit potestatem dispensandi. Jo.
an. dicit qd solus papa in decre. idem itatibus. de elec. in
vj. contrarium ibi tenet Archi. dicens qd etiam episco-
pus poterit dispensare: sed tamen tunc non consecrabi-
tur nec benedicetur. et hoc tenet hic Idau. alle. de eta. et
qua. tuā. j. q. vij. c. ij. et no. per Hugu. xxx. q. j. quomodo
virginibus. Idem zen. et in hac parte videtur etiam hic
residere La. alle. no. per Jo. an. post Hostien. in dicto
c. tuam. et per Guil. in spe. ti. ij. §. nunquid episcoporum.
tutius puto tenere glo. per no. de elec. in cle. j. in glo. no
prohibet et c. Bl. cecidisse. querit an pena hic statuta
locum habeat in abbatibus qui habent benedici si non fe-
cerint se benedici infra tempus hic prefixum. dicit qd no
quia licet masculinum comprehendat femininum in mate-
ria penali. tamen econtra non. ff. de le. ij. si ita scriptum.
Idem zen. quia hec constitutio est penalis. et sic restrin-
genda. de pe. di. j. §. penul. et c. Glo. approbare. que-
rit an status istarum canonicarum sit approbatus de iure.
Respondet qd non per. c. perniciosam. xvij. q. ij. Glo.
duobus. querit an possint pauciores assumere notarios
q̄s duos. dicit qd sic. et hoc innuit littera dum dicit conten-
tus. et sic hec littera debet exponi negative duobus. i. no
pluribus duobus. unde pauciores assumere potest visita-
tor. alle. xxvj. di. c. j. qd no. in simili de testa. licet. j. et ideo
dicit intelligendum de alijs personis hic positus et c. Glo.
duabus. oppo. qd immo etiam personas sue ecclesie pos-
set secum ducere de decre. vt iuxta de officio or. soluit qd
ibi in monasterijs masculinorū. hic femininarū et c. Glo.
sue ecclesie. declarat an etiam de inferiori ecclesia sue. dio-
cesis intelligitur. et dicit qd sic. Glo. honestis viris. que-
rit an isti possent esse laici. Respondet qd sic cum hic no
distinguit. Sz tunc ob. decre. vt iuxta. de offi. or. que pre-
cipit seculares excludi. glo. non respondet. sed responsio
colligitur ex dictis proxime et explicat hic Idau. qd hic
loquitur in monasterijs monialium. sed ibi quando visi-
tantur alia monasteria. Si vero episcopus visitaret suā
ecclesiam cathedralem regularem. tunc dicit Idau. qd
debet seruare extrauagantem Bonifacij vbi dicitur qd
duabus vel tribus personis clericali charactere insigni-
tis. quarū vna sit notarius. et alia sit religiosa persona
cuiusdam ordinis sit contentus. et hoc etiam dicit glo. hic
in verbo contentus. An autem per hanc decre. restringa-
tur numerus procurandorum tempore visitationis. de
quo de censu. cum apostolus. dicit predicta glo. qd non.
sed solum hic determinatur numerus intromittendorū
in capitulo tempore visitationis. Idem Idau. dicens qd
iste persone ideo debent adesse tempore inquisitionis vt
per illas possit probari. nam soli visitanti non creditur.
de probatio. quoniam contra. Quot autem esse debent
personae procurandorum. dicit Idau. qd numerus non expri-
mitur in dicto. c. cum apostolus. tamen potest dici qd erunt
tot quot erunt equitature. vt inter duos equos vnus scu-
tifer. per. c. in singulis. §. j. §. e. vel spectabitur consuetu-
do loci de quo per Hosti. de excess. prela. cuz ad quorū-
dam. Si autem plures duceret possent propria auctori-
tate reijci. de quo ibi et in regula vtile. de regu. iur. in sexto.
Glo. impedire querit an ad hoc vt sit locus pene hu-
ius finis sit necesse precedere impedimentum et seq mo-
nitionem: glo. respondet qd sic per hanc litteram. quod
dicit esse notandum contra prelatos qui quandoqz an-
te impedimentū faciunt monitionē: qz scribunt monialib⁹
vt certa die se parent ad recipiendā visitationē et in litte-
ris eisdē faciunt mentionē qd nullus debeat impedire sicut
dicit se vidisse de facto fieri. alle. qd no. de cōces. preben.

cū nostris super glo. ij. Idē zen. qz non potest quis moueri
vt respiscat ab eo quod non inchoauit. maxime cū aga-
tur de pena incurrenda. facit de pe. di. j. §. pene. Et iux-
ta predicta querit gl. an si precedat impedimentū suffi-
cit monitio generalis. an vero requiratur specialis. Bl. di-
cit pro et contra. facit de vi. et ho. cle. c. j. de sen. exco. con-
stitutionē. in. vj. zenze. hic tenet qd sufficit generalis. tum
qz iste tex. no requirit qd fiat nominatim. tū qz iura in certis
casibus requirunt qd fiat nominatim. de sen. exco. consti-
tutionē. in. vj. et sic regula remanet in contrariū. Et Bl.
ultima notat hic casum in quo sententia non est necessa-
ria dummodo precedat monitio et alle. cōcor. An autem or-
dinarius hoc casu possit absolvere. dicit qd sic ex quo pa-
pa no reservat absolutionē. alle. de sen. exco. nuper et c.
Querit hic Ste. que appellentur hic moniales. Respon-
det qd professe tacite vel expresse regulaz benedicti Ba-
siliij vel Augustini. xix. q. ij. perniciosam. Idē dicit in ali-
is. s. Clare et similibus. Alterius quia hic ponunt mul-
ta monialibus prohibita expresse que tamen non sunt no-
minatim interdicta in regula benedicti. Querit hic Guil.
an aliquis et quis ultra id quod votū seu religio de natu-
ra sua continet possit per constitutionē suā. vel per sentē-
tiam obligare. vel astringere vouentes simpliciter reli-
gionē vel certū expresse vel tacite. Constat enim qd cum
ea libertate qua qd egressus est de utero matris sue effi-
citur frater minor. nā ante no erat astrictus ad pauper-
tatē obediētiā vel continentiam superuenit votū profes-
sionis stringens ad ista. et sic voto suo se astringit. nun-
quid ergo tali fratri poterit papa auferre illa que sunt
de bonis fortune. dicit Guil. qd ex quo voto suo se subie-
cit abdicando velle et nolle et disponendo illud in mani-
bus vicarij dei in terris ille poterit eū priuare bonis te-
poralibus reservatis necessarijs ad vitā. Itē potest esu car-
niū priuare carnes denegando. de cōse. di. v. carnes. Itē
vestes auferre. vt hic. qz he solēnitates voti procedunt a
constitutione ecclesie. de voto. c. vno in. vj. quas constitu-
tiones papa prout vult tollere potest. de elec. innotuit. de cō-
sang. non oz fm Guil. de hoc dic melius. vt no. in. c. vno.
s. e in. vj. Sequitur.

De religiosis domib⁹ vt epō sint subiecte. Rubrica.

Am de quibusdam.

C Diuidit in partes tres. qz in prima ponit
constitutionis casū et abolet et dānat statum
beghinarū. et excōicat illū sectātes vel de
nouo assumētes. In secunda parte excōicat religiosos
dantes circa id cōsiliū auxiliū vel fauorem. Tercio pro-
testatur statū penitētie et humilitatis per predicta non
prohiberi mulieribus. secūda ibi: predictis. tertia ibi: sa-
ne. Quid autē dederit causam constitutioni ponit pri-
ma glo. quia forte id quod dixit Hosti. de pe. et re. cum
ex eo. et de frigi. fraternitatis. et de iureiur. et si christus. et
angelus. dicit tamen qd duas declaratorias contrarias
huic constitutioni vidit quas putat editas in alamania
vbi forte sunt multe de istis beghinis. fa. quod no. xij. q.
vlti. c. si. quedam autem declaratoria circa hanc consti-
tutionem dicitur etiam emanasse. sed dicit glo. qd illam
non potuit habere nec scit etiam si de curia emanauit.
Nota qd no promittēs aliqd de tribus substantialib⁹
professionū no possunt dici religiosus lz al's deferat cer-
tū habitū et adhereat certis religiosis. Nota hic sta-
tū beghinarum reprobātū. et nota que dicunt beghine.
Nota. qd no ē licitū mulierib⁹ disputare de fide et predi-
care. Nota qd multa cōmittūt inter dū sub velamē-
ne scitatis qd hnt parere piculum aiarū. Nota. ipō iure
excōicatā mulierē q sequit statū beghinaz vel de nouo

assumit. Et nota similiter ipso facto excommunicatos religiosos fauētes ipsis dictis begbinis. **¶** Nota q̄ inducentes et fauētes in crimine damnato et participantē eandem penam incurrunt. sicut p̄ncipaliter agētes secundum guil. alle. de sen. excō. quāto. de offi. dele. c. j. **¶** Nota q̄ in propria domo licitum est penitentiā agere et humiliter deo seruire. **¶** Gl. mulieribus. querit an comprehendatur hoc casu appellatione mulieris etiam virgo. Respondet q̄ sic. quia virgo nupta et corrupta comprehenditur. alle. de ver. sig. mulieres. hoc verum in casu isto. al̄s tamen stricto sumpto vocabulo appellatione mulieris intelligitur corrupta. vt ibi no. **¶** Glo. obedientiam voluit in sui p̄in. querere. nunquid ex sola promissione obedientie solēnizetur votum. Remittit ad no. in dicto. c. consuluit. qui cle. vel vo. et in Spe. de sta. mo. ver. xxvij. Inno. et Hosti. in dicto. c. consuluit. vt hic refert **¶** Pau. dicunt q̄ non solemnizet votum tunc nisi promittatur obedientia monachalis. quia tunc videtur voluntati sue ex toto renunciare. et in manibus superioris ex toto cōmittere. xij. q. j. non dicatis. Ad hoc quia seculares clerici promittunt obedientiam. et tamen non profitentur. de ma. et obe. c. iij. et iij. Item q̄ vt refert guil. dixit obedientiā promitti posse sine alijs substantialibus regule vt patet in fratribus militie beate virginis. qui licet promittant obedientiam tamen vtūtur matrimonio proprio. quorum regula est approbata per sedē apostolicam. per predicta et per hunc tex. a contrario cōcludit q̄ hec constitutio non includit nec reprobat sorores tertij ordinis sancti Francisci quia ille promittunt obedientiam et habent regulam quo ad quēdam modum viuendi approbatam per sedē apostolicam vt dicit gl. sibi cōstare. licet non habeant regulam propriam quo ad tria substantialia. facit quod habetur. j. de sen. excom. cū ex eo. in p̄in. Idem tenet guil. dicens tertium ordinem beati Francisci approbatum per Nicolaum. iij. vt manifestauit Jo. xxij. per suas patentes litteras. et de illa regula possunt esse viri et mulieres coniugati et non coniugati. licet non renuncient proprio. et abdicent continentiam. nec promittunt aliter obedientiam. nisi q̄ seruabunt fideliter mandata dei. et illa que continentur in sua regula. Idem. Ste. et zen. de secundo autem ordine minorum q̄ est ordo sororis sancte Clare. certum est q̄ est approbatus. quia profitentur tria substantialia regule. licet differat a primo ordine minorum sancti Francisci. quia ille nil propriū habere potest in cōmuni. secus in hoc secundo sancte clare. et ideo fratres minores multotiens procurant illis relinqui vt sic etiam ipsi commodum sentiant per illas vbi per se non possunt. Quid autem de statu illorum qui vocantur fraticelli vel fratres de paupere vita seu begbine. Respondet hic **¶** Pau. q̄ illorum status est reprobatus per quādam extravagantem. Joā. xxij. s. sancta romana. Item idem tenet hic **¶** Aththe. dicens q̄ bizochari continentes et fraticelli qui sine obedientia sunt. et non professi aliquam religionem approbatam nō dicuntur religiose persone. alle. quod no. Archi. de vo. c. vno. in. vj. et quod no. xxvij. q. j. de viduis ac puellis. **¶** Pau. tamen hic sentit q̄ etiā si iste begbine promitterent obedientiam esset nihilominus earum status reprobatus propter id quod faciunt. quia disputant de fide. et faciunt opiniones contrarias ecclesie. et inducunt errores in fide. nam hoc non licet etiā maribus vt dicit glo. in verbo disputent. et vide quod dixi in cle. per litteras de preben. **¶** Glo. predicent. querit an sit licitum mulieribus predicare. saltem si sint prelate. Respondet q̄ non. alle. de pe. et re. noua quedā. xxij. di. m̄ier. et xxij. q. ij. mulierem. quinimo nec maribus laicis. de hereti. cū ex iniuncto. quinimo nec etiam clericis nisi sint curati vel super hoc priuilegiati. de sepul. dudū post p̄in. in. s. hu

iusmodi. et ibi dixi et c. **¶** Glo. sanctitatis. alle. illud **¶** Be go. simulata equitas duplex iniquitas est. **¶** Glo. ipso facto. et glo. dudum litterales sunt et faciles. **¶** Glo. religiosi. querit an hec constitutio liget seculares fauētes istis. dicit q̄ nō. alle. quod no. j. de sen. excō. c. j. quod intelligit guil. in alijs secularibus q̄ in episcopo. **¶** Glo. incurfuris. oppo. q̄ isti religiosi hanc penam excommunicationis incurrere debuissent etiam si hoc hic non fuisset expressum. et sic superflue hic exprimitur. vnde op. de. c. nuper. et de. c. si concubine. de sen. excō. Sol. ibi interueniunt duo quia cōmunicabatur criminoso. Item cōmunicabatur in crimine. hic autē cōmunicabatur solū criminoso. et ideo nisi fuisset facta hic expressio nō incurrissent sententiam excommunicationis. **¶** Glo. vltima ponit multas auctoritates de humilitate. et ideo legenda est ad litteram vt facit et notanda. **¶** Querit hic guil. an sufficiat profiteri regulam in genere nulla certa exp̄sa. et an tenebit talis professio. an vero erit necesse exprimi aliquam de approbatis. videtur q̄ debet exprimi aliquid de approbatis. vt regula beati Augustini vel Francisci sicut dicimus in matrimonio carnali. q̄ mulier debet esse certa cum qua contrahitur. de spon. ex litteris. et ibi glo. contrariū tenet per decre. constitutionē. s. penul. in. vj. per quam videtur sufficere profiteri religionē in genere. nec ob. quod dicitur de matrimonio carnali. quia in matrimonio spirituali semper est certus cū quo contrahitur. s. christus. secus in carnali. ideo ibi necessaria est expressio. Idem tenet zen. **¶** Alterius in ver. predictis. querit nunquid episcopi et alij seculares si faueant istis begbinis incurrant hanc penam. videtur q̄ non. q̄ hic loquitur de religiosi tātum. in episcopo dicit contrariū quia episcopus etiam dicitur religiosus. quinimo religiosior ceteris de sua diocesi. de elec. ex eo. q̄ in fi. li. vj. q. j. vilissimus. de alijs secularibus dicit secus quia non incurrunt hanc penam ex eo potissime quia et si de eis voluisset intelligi expressisset. ar. de deci. ad audientiam. et quia constitutio est penalis. ideo restringenda vt in regula in penis. in. vj. et quia alia est vita religiosorum alia secularium etiam clericorum. xvj. q. j. alia. Idem tenuit glo. vt vidistis. Fatetur tamē q̄ puniunt alij penis a iure statutis. alle. ij. q. vij. negligere. **¶** Iuxta predicta querit an episcopus sic excommunicatus poterit concedere alteri potestatem eum absoluendi. videtur q̄ sic per c. duobus. de sen. excō. et per no. de offi. dele. sane. vbi ponitur q̄ papa potest ligari ab eo cui constituitur peccata sua. Contrarium tenet guil. quia excommunicatus quantumcūq̄ occultus non potest per se nec per alium excōmunicare. vt no. gl. xxij. q. j. audimus. et in sūma. et s. de eo qui renun. episcopa. c. ij. Ad hoc quia cum sit precusus ab ecclesia. et carens exercitio sue iurisdictionis non poterit in alium transferre. de offi. vica. romana. in sexto. xxij. di. ad hec. j. q. vij. daibertum cum similibus. **¶** Alterius querit an episcopus diocesis poterit absolvere eos qui incurrunt sententias excommunicationis ex hac constitutione. dicit q̄ sic cum papa non referuet hoc sibi. idem dicit glo. in verbo hoc ipso facto. facit de sen. excom. nuper. et quia excommunicatio est disciplinā et non eradicans. nec debet excedere terminos contumacie. de consti. ex litteris. alle. etiam Guil. quia episcopus est dispensator in sua diocesi. hinc est q̄ dispensat etiam cum excommunicatis si excommunicati recipiant beneficia. alle. glo. de cle. ex. minis. postulatis. et Innocē. de temp. or. dilectus quo dicit procedere etiā si titulum habuerit a papa cum defectus ibi non interuenierit ex parte tituli. nec alia quā causa q̄ reddat collationē nullā s̄ potius ex parte inhabilitatis persone cuius dispositio indicanda seu dispētanda relinquit episcopo. s. de ma. et obe. per tuas. ex quo papa sibi non retinuit. Quid autē

de excommunicatis recipiētibz ordinem an cū illis pos-
sit episcopus dispensare. habetur de sen. excō. cum illo-
rum. In simoniācis vero et alijs qui post peractam pe-
nitentiam impediunt ordinis executionē. de quibus de
renun. nisi. dicitur in. c. post translationē. eo. ti. predicta
dicit vera collatione facta motu proprio pape vel ordi-
narij. secus si per litteras impetraret excommunicatus. qz
talis taciturnitas viciat litteras ad lites. de rescrip. c. j.
in. vj. et sic fortius litteras ad beneficia. ar. no. e. ti. ad au-
dientiam. Que autem sit differentia iterum obtēta mo-
tu proprio et obtenta per litteras relinquit disputatiōi.
Jo. de lig. dicit qz ratio est quia ubi proprio motu fit col-
latio non est quid imputetur ex capite taciturnitatis. se-
cus in alio casu. Item quid erit de illo qui non tempore
litterarum per quas habuit ius ad rem tantum. sed tem-
pore collationis que fit de vacanti est repertus excom-
municatus: relinquit disputatiōi. Jo. de lig. dicit qz col-
latio erit nulla. licet litterarum impetratio valeat. Alte-
rius colligit hic Pau. in prin. in ver. adhereant qz adhe-
rentes nō sunt illius conditionis cuius sunt illi quibus
adherent. vt est videre in istis beguinis adherētibus re-
ligiosis. Contra hoc op. de. c. j. de postu. prela. de accu-
olim. et de elec. vt circa in. vj. Soluit. quedā est adherē-
tia assumens eandem vel similem conditionem per mo-
dum aggregatiōis. et talis est eiusdē conditionis cū illa
cuius est adherentia. siue sit fauorabilis. de sta. mo. reco-
lentes. siue odiosa. de offi. dele. c. j. Idē in adherētia ac-
cessoria. de pse. eccle. vel al. c. vno. in. vj. et de sen. excō. si
ciuitas. e. li. et in istis procedit cōtra. Quedā est adherē-
tia quo ad partes vel ad tempus. et de tali loquitur hic.
et de priuile. tuarum. et talis non assumit naturā eius cui
adheret. qz ad hoc nō intēdit affectio. ita hic.

¶ **Alia cōtingit interdū.**

¶ Primo ponit constitutionis cāz et statutū su-
um de reformatione hospitaliū fienda per collatores. et
de eorū negligentia supplenda per ordinarios et circa
exempta. Secūdo ponit qñ hospitalia possunt concedi
in titulū. et quales debent eē illi quibus conferi admini-
stratio hospitalis. et de ipsorū iuramēto et inuentario et
de ratioe reddēda decretū apponēdo. Tercio declarat
constitutionē nō extēdi ad hospitalia religiosorū milita-
riū ordinū. Quarto cōseruat antiquas consuetudines
taliū locorū circa diuina officia et ecclesiastica sacramē-
ta. secūda ibi: vt aut. tertia ibi: premissa. quarta ibi: cete-
rum. ¶ Nota hic diuersa noīa hospitaliū. et hoc ppf
diuersa opera pietatis que in eis exercent. de quo. s. de
pben. cle. per lras. et. c. de sacrosā. eccle. l. illud ¶ No-
ta bene secūdo qz ex ruina et deformatione edificiorū de-
regitur malū regimē presidentis. de quo in glo. ¶ No-
ta tertio qz destinata ad certū pium vsum ex dispositione
fidelium forte qz relicta vel oblata non debent in alium
vsum conuerti sine licētia sedis apostolice qd ē nota di-
gnū. ¶ Nota ad quē spectat collatio hospitaliū: qz de
iure ad episcopos nisi ad aliū pertineat ex pacto appo-
sito in fundatione vel ex consuetudine legitime prescri-
pta vel priuilegio sedis apostolice et adhuc de iure spe-
ctat reformare hospitalia. ¶ No. s. z. guil. q. quilibet in
traditione rei sue pōt apponere modū quē voluerit. nō
tamē a iure reprobatur: qz nō posset testator facere quo-
minus iura in suis dispositionibus locū haberent. de te-
sta. requisiti. xvij. q. ij. eleutherius. ¶ Nota iuxta quā-
titatē facultatū et redditū ministrandas et fiendas ex
pensas. ¶ Nota qz defectū vel negligentiaz collatoris
hospitaliū supplet diocesis etiam quo ad exempta et sic
nota casum speciale in quo derogatur priuilegio exem-
ptionis. Ex hoc nota secundum Ath. contra negligē-
tes recuperare bona ecclesiarum quia male faciunt. nā

et negligentes acquirere tenentur cū possunt. xij. q. liij.
quicunqz. C. arbitrium tutele. l. quicquid. hinc etiam est
qz puniuntur qui tempore vacationis non opponunt se
laicis de nouo occupantibus bona ecclesiastica. de ele.
in generali. in. vj. Si autem se opponunt et se opponen-
do occidunt aliquem vel mutilent non erūt irregulares
vt notat Archi. in dicto. c. in generali. alle. de resti. spo.
olim. j. et c. ¶ In versi. vt autem. ¶ Nota qz hospitalia re-
gulariter non possunt conferri in titulum clerico secula-
ri non ob. quacunqz consuetudine ptraria. fallit in duo-
bus casibus. primo si in fundatiōe hoc ius fuit introdu-
ctum. Secundo si prouideatur per electionem hospita-
li de rectorē: et forte ideo hoc casu quia rectus est iudici-
um quod plurimorum sententijs comprobatur. ¶ No-
ta secundo bene quales debent esse viri preponēdi regi-
mini hospitalis quia viri prouidi idonei et boni testimo-
nij seu fame qui sciant velint possint talia loca et eorū bo-
na bene gubernare et regere: de quibus nō sit aliqua su-
spicio qz bona in alium vsum conuertant qz deputatus.
Ex hoc nota secūdu zen. qz officium illud est cōmittē-
dum scienti volenti et potenti illud fideliter adimplere
quia volēti nihil difficile est. C. de excu. ac. l. j. li. x. Igna-
ro autem nō est cōmittendū. C. de excu. tu. l. si. xix. q. ij.
monasterijs. xxxvij. di. que de mēsa. ¶ No. tertio recto-
res hospitalium equiparari tutoribus et curatoribus. et
ideo ad instar ipsorum debet facere inuentarium et pre-
stare iuramentum. ¶ Item nota qz tenētur singulis an-
nis reddere ordinarijs rationem administrationis. Et
nota qz si fiat cōtra premissa collatio prouisio et ordina-
tio est ipso iure nulla. ¶ In versi. premissa. ¶ Nota qz hec
constitutio non habet locum in hospitalibus ordinū mi-
litariū vel religiosorum aliquorum. debet tamen in eis
fieri debita prouisio pauperibus et hospitalitas debita
teneri contraria in hac psuetudine non obstante. ¶ In
versi. ceterorū. ¶ Nota qz antike consuetudines locorū
hospitalium circa diuina officia et ecclesiastica sacramē-
ta sunt seruande et c. ¶ Glo. excutere. op. qz nemini lici-
tum est ius sibi dicere. l. j. C. quando licet sine iudice se
vindicare. et. l. j. C. ne quis in sua causa. Sol. qz de facto
excutere non debet extra iudiciū seu in iudicio ecclesia-
stico etiā si illi rectores sint laici vt de fo. cōpe. cum sit. et
idē ex quo vsurparunt per preal. decre. ¶ Glo. de reforma-
ri colligit ex littera qz deformatio edificiorū est proba-
tio patens male administrationis et alle. concor. de quo
autem debeat fieri reformatio locorum hospitalium di-
cit qz de redditibus qui supersunt de quo remittit ad de-
cre. j. et. c. de his de eccl. edifi. ¶ Glo. vsus suos. opp. qz
licitum sit in vsus suos rectori conuertere redditus ho-
spitalis quia debent habere alimenta de eis. Soluit gl.
conuertere possunt in vsus suos pro victu et vestitu eorū
sz vltra nō: vt si volebat forte augere aīa pīmonii eorū
proprium vel conseruare ita loquitur hic. facit de pig. c.
lij. Ex hoc infert glo. qz isti tales rectores nō faciūt fru-
ctus suos etiā a solo separatos. An autem idē sit in ali-
is clericis et prelatis habetur plene de offi. or. presenti in
prin. li. vj. Idem tenet hic Pau. sentiens opi. Hosti. de
qua in dicto. c. presenti. Itē Aththe. sentiens idē Ste-
dicens qz est durum verbum cōtra istos gubernatores
quia non possunt sine periculo damnationis fructus ta-
lium locorum conuertere in vsus suos preter victum et
vestitum. et licet generaliter bona ecclesiarū sint paupe-
rum. xvi. q. j. quoniam. qz qz tamen latiore potestatem
habent prelati qz isti rectores de quo per Archi. de re-
scrip. statutū in. vj. et per Jo. an. de offi. or. pnti. eo. li. et c.
¶ Glo. ad alium. querit nūquid tex. procedat etiam si
ad aliū pium vsum cōuersio fiat qz in destinatū. Rīdet
qz sic vt sit maior dubitatio et sic vtendū est actu ad id
ad qd ē institutū. alle. de ap. c. ij. cū cōcor. ibi positū in

glo. j. facit eo. si suggestum. ff. de adm. re. ad ciuitatem pertinere. l. j. z. l. legatum cum concoz. j. glo. Contra quod opponit de. c. quauis. de pe. in. vi. vbi ad aliū vsū fit ibi vsus carceris q̄ fuerit institutus. Soluit hoc regulare illud casuale z speciale. Idem Pau. dices q̄ solus papa potest alterare naturā actus z ad aliū vsū dirigere. de conse. di. ij. reuera. z. c. de rei vxo. ac. l. j. cum similib⁹ hec inducit contra opi. illam que habetur q̄ si causa suspicionis est notoria potest appellari ea nō exp̄ssa quāz tenet Ber. vt lit. nō cōte. c. ij. z no. Archi. ij. q. vi. quotiens episcopi. nā talis opi. nō videt vera ex eo quia l3 appellatio fit remediū grauaminis non tamē est remediū recusatiōis. Preterea licet notorietas releuet a probatione nō tamē a propositione vt vidisti in cle. appellanti. de app. q̄ quidā dicūt verū in suspitione persone non loci q̄ assignato loco nō tuto z suspecto statim pōt appellari. de appel. ex parte z ibi no. Ad hoc q̄ non ē necesse q̄ semper iudex grauet ex mente sed sufficit q̄ grauet facto. de offi. dele. significantibus. de excep. dilecti. z. c. significauerunt. sed eo ipso q̄ pōt recusari non grauat. q̄ pater pōt ēē iudex in cā filij si nō recusatur. vt no. iij. q. v. accusatores. S3 predictis obuiare videt decre. dilecto. de app. vbi licet precipiendo grauet reipsa. tamē fuit necesse ab exceptione proposita non admissa appellare. Soluit Pau. q̄ pōt dici q̄. c. dilecto nō loquitur de exceptione notoria. z sic non grauat mēte nec facto exequēdo mandatum pape ante propositam exceptionem que per partem potuisset admitti non ad iustificandū titulū de quo ibi nō agitur. s3 de viribus appellationis vt ibi patet. in. c. autem significantibus z. c. dilecto z. c. significauerunt. nō grauat iudex mente erronea iuris sed talis error non excusat. z ideo perinde ē ac si grauet vt sic dicamus q̄ si preceptum in suo effectū grauat non est necesse exceptionē proponere sicut est in assignatione loci nō tanti q̄ preceptū per se grauat. z iō ex cā ab eo pōt appellari. de app. cum cessante. Si vero non appellatur a precepto vel ab interlocutoria. sed q̄a exceptio proposita contra aduersarium vel iudicē non admittitur tunc oportet probare exceptionem propositā z nō admissam. z ppter hoc appellatū fuisse vt in. c. dilecto. a p̄s ēēt necesse potius contra interlocutoriam z preceptum exceptiones proponere q̄ ppter ipsam appellationē quod est falsum. ad hec quod no. de no. ope. nun. c. pe. z ibi hoc tenet Inno. Tutius tamen putat exceptionē pponere fm Pau. c. Gl. apostolice sedis colligit ex littera solū papā posse alterare vsū illorū que donant vel relinquuntur per fideles ad certū piū vsū. z sic est de casibus soli pape reseruatis. z per consequens addendus est ad illas de quibus in. c. q̄ translationem. de offi. lega. Lapis hic limitat illud ēē verū quādo possent conuerti ad vsū deputatum. si vero ad illum vsū non possent conuerti. tunc poterunt conuerti ad aliū etiā per inferiorē a papa. alle. de testa. nos quidē z hoc inducit ad questionem z c. Donec testator legauit q̄ in suo fundo per suos executores fieret hospitale. z q̄ ip̄s dotarent ad vsū pauperum. z q̄ rector ipsius poneretur z amoueret per quēdam prelatū. eo mortuo executores auctoritate dioc. volunt in fundo facere ecclesiā religiosorum an poterūt contradicēte dicto prelato ad quē deberet spectare promotio rectoris si ibi fiat hospitale. Nam videt q̄ nō per hāc litterā. cōtrariū cōsuluūt Jo. an. cū quibusdā alijs doc. vt refert hic lapis. Ad hoc tūm predictorū fuit. q̄ ille q̄ facit maius z melius non aliud sed idē facit. accedat de voto. c. nō est z. c. scriptura. z de re. iur. in regula plus semper. in. vi. sed plus ē facere ecclesiā religiosorum q̄ hospitale. facit de dona. apostolice. igitur z c. S3 cōtra istā decisiōē alle. lapis quia vltima voluntas est pro lege seruāda. xij. q. ij. vlti-

ma voluntas. z de testa. tua. de cele. mis. cum Barth. Itē q̄ forma mādati diligenter est seruāda etiā in actu inter viuos nec in ea plus continet in se minus. de pben. cui de nō. facit quod no. per Jo. an. in regula plus semper. ergo multo fortius hoc procedat in vltima voluntate sic residet lapis. vide Lap. castel. in suo tractatu de xenodochijs. q. lxvj. cū duabus sequētib⁹. z hanc partem credo veriorē. facit q̄ no. de rescrip. postulasti per Jo. an. c. Juxta p̄dicta querit lapis an hec alteratio poterit fieri per legatū de latere. videt q̄ non sed per solū papā vt hic dicit glo. z no. Jo. an. de offi. lega. q̄ translatione. In cōtrariū alle. quod scripsit Jo. an. de elec. si abbatem in. vi. de priuile. auctoritate. eo. li. vbi dicit q̄ aliud est dicere sedis apostolice aliud romani pōtificis q̄ primo casu cōprehenditur legatus de latere secundo nō. Lapis hic dicit q̄ hoc non poterit legatus. q̄ hoc posse procedit a plenitudine p̄tatis qua caret legatus ff. de p̄bē. per litteras z. c. dilectus. c. ti. z q̄ hic agitur de eo cōtra q̄ disponere est disponere cōtra legē q̄ soli principi l3. nā dispositio testātis facta ad certū vsū d3 pro lege seruari. xij. q. ij. vltima voluntas. z ideo appellatione sedis apostolice nō cōprehenditur legatus s3 solus papa. a p̄s secus. hec dicit vera nisi heres consentiret q̄a tunc posset fieri per legatū z ēt p̄ ep̄m. alle. no. per Jo. an. post Inno. de testa. c. si. fm eū. hoc vltimū nō credo verū. q̄ hic nō agit de vtilitate heredis cui possit renunciare. sed de voluntate defuncti seruāda. facit q̄ no. Bar. in. l. legatum. ff. de vsufruc. lega. z. l. legatū. ff. de adm. re. ad ciu. prinē. z c. Gl. appposito opp. q̄ in hoc statuto d3 interuenire auctoritas dioecani z cōsensus patroni. de cōsue. cū dilect⁹. z q̄ ibi no. Sol. hunc tex. supplēdū p̄ illū. xvij. q. ij. eleutherius. z de iure patro. p̄terea. Et nota bene q̄ dicit in fūdatiōe appposito. per q̄ dicit hic Ath. q̄ hoc vī approbati opi. Joā. Ber. de qua in d. c. dilectus. v3 q̄ ep̄s post fundatiōē ecclesie nō poterit facere statutū q̄ spectat ad aliū. sed in fundatiōe bene poterit ex cōsensu fundatoris. z per hoc videt reprobari opi. Inno. q̄ tenebat cōtra. s. q̄ poterat ēt post fundatiōē anteq̄ ordinaretur clerici. zen. autē hic dicit q̄ sepe hec fit q̄ aliquis disponit in vita vel in morte q̄ aliquis de genere suo p̄ficiat loco cōstruēdo tanq̄ beneficiatus q̄ curā pauperū beat. alle. de p̄bē. significat⁹. z de elec. significasti. z extūc si ē capella sic dotata ep̄s heret ius visitādi z pcurādi. no. Inno. de cen. c. si. c. Juxta hoc q̄rit quid si inter ep̄m z capitulū ecclesie cathedralis ē ordinatū z statutū z sic ab antiquo obſuatum q̄ oēs pāni serici q̄ deferuntur supra corpora mortuorū sint ipsius ecclesie pro ornamēto ipsi⁹ altaris maioris. cōtingit q̄ quidā testator q̄ ibi quoddā altare particulare p̄struxit in suo testō disposuit q̄ oēs pāni q̄ sup corpus deferunt tā serici q̄ alij sint ipsius sp̄alis altaris. an voluntas talis testatoris preferet talī antiquē cōsuetudini z ordinatiōi videt q̄ sic per hūc tex. Itē q̄ ex quo papa reseruat sibi p̄tātē dispēsandī. videt inferiorib⁹ de negare. xxv. di. qualis. in contrariū videt p. c. reglīsi. de testa. nam ordinatio ep̄i ē lex. xij. q. ij. vultane. x. q. iij. vñio. de ma. z obe. si quis venerit. primū dicit esse verius ex eo q̄ non pōt concedere ep̄s legem eneruantem ius alterius. de locato via. fm Guil. z idē zenze. c. Alterius querit an talia loca poterūt taliter fundari q̄ episcopus nullaz habeat iurisdictionē in ea vel in alia iura episcopalia. dicit Guil. q̄ sic dūmodo nō sit fundatū principaliter ad missam celebrādā seu ad alia sacramenta ecclesiastica cōferenda nec ibi sit cōstitutus vicarius perpetuus seu domus assignata pro eo l3 ibi sit altare. z missa ibi celebret de licētia ep̄i. nā tūc episcopus quādiu vīuit fundator nec ēt post potest sibi vendicare nisi quantum potest in alijs pijs locis. de cōse. di. j. vñicūq̄. z. c.

si quis ex parrochianis. de testa. si heredes. et ibi no. quoniam imo nec talis locus gaudet immunitate ecclesiastica cum non sit vere religiosus secundum Hostien. licet goff. contra no. de cen. auctoritate. **C**l. indebite. querit an ad recuperationem bonorum istorum hospitalium debeat admitti quilibet de loco ipsorum hospitalium. dicitur quod sic. alle. de re. eccle. non alie. si quis presbyterorum. **C**l. Mo. bene glo. quod decre. illa locum habet etiam in rebus hospitalium. quare autem expresserit de predictis occupatis et alienatis. dicitur **Id**au. quod ideo hec tria expressit ut tollatur obiectio illius false opinionis que habet quod si madatur alicui quod ea que de bonis alicuius ecclesie inuenerit alienata studeat reuocare ad ius. et proprietatem ecclesie quod illa sola in quibus ecclesia amisit possessionem solum non poterit reuocare cum illa non dicantur alienata quorum dominium est apud ecclesiam. l. alienatum. ff. de ver. sig. et no. **I**nno. de re. eccle. non alie. episcopi. et ibi no. quod hic etiam plus explicat **Id**au. **C**l. Juxta hoc queritur quo iure isti ad quos talia loca spectant compellunt istos rectores ad ea que hic dicuntur. Respondet **zenz**. quod auctoritate huius constitutionis. nam alias non sunt iudices ipsorum rectorum. quod autem hic dicitur tales compellere rectores exponit. i. compelli facere alias sequi posset absurdum si rector talium locorum esset clericus. et ille ad quem talia loca spectarent esset laicus. nam sic posset laicus in clericum compulsionem facere quod est absurdum. cum iste non sit de casibus in quibus laici habent iurisdictionem super clericos secundum eum et c. **C**l. Blo. facultates notat habendam rationem facultatum in sumptibus faciendis. alle. concoz. **Id**au. hic dicitur ponderandum quod copulative non tantum facultates sed etiam redditus considerantur. per quod videtur secundum eum quod anno sterilitatis ad minus teneantur quam anno fertilitatis. inspicuntur ergo facultates et prouentus ut sic plures vel pauciores teneantur recipere. hoc tamen non habet locum in leprosariis qui ibi sunt continue. et ideo anno sterili non possunt eijci. ab initio vero debuerunt recipi quot possent commode sustentari omnibus consideratis sicut fit in alijs ecclesijs secundum **Id**au. facit de insti. c. j. de vi. et ho. cle. quoniam secundum **Abbathe**. Contra predicta obijcit **Id**au. de. c. auruz. xij. q. ij. vbi dicitur quod imobilia ecclesiarum possunt vendi propter alimoniam pauperum. Soluit quod ibi loquitur de summe egentibus quos non pascere est occidere. lxxvj. di. pasce. predicta in alijs non ita egentibus. Ex predictis patet quod bona talium locorum tenentur ad sustentationem pauperum. et sic ad alia non tenentur cum non reperiatur iure expressum. per quod videtur quod non tenentur ad cathedralicum neque ad procuratorem vel similia. quia dos non videtur pro talibus a principio assignata. secus in ecclesijs. licet ergo dioecani possent visitare ecclesias habentes speciales intitulas. et alias non. de cen. c. si. non poterunt tamen hospitalia visitare secundum **Id**au. **C**l. Blo. negligentiam. querit quo modo poterit patere de negligentia. Respondet ex notorietate facti. et per lapsu termini assignati. alle. de cen. romana. §. notoria. et j. ti. j. c. si. facit quod no. **I**nno. de pben. extirpande. §. j. **zenz**. hic dicit quod fundator inuitus et heredes eius ipso mortuo infra annum non possunt compelli ad hoc. et ideo post lapsum anni demum apparebit de negligentia vel defectu. alle. de testa. nos quidem. xvij. q. iij. sunt qui opes. sed ipse dicit finaliter quod frustra de his fit aliqua excitatio cum loca hic supponantur constructa. et ad certos usus deputata. et ideo lapsus anni non spectabitur sed solum propter defectum vel negligentiam talia loca spectabunt ad ordinarium per hunc tex. et c. **C**l. Blo. iniungimus ponderat litteram que loquitur per verbum precepti et non promissionis ex quo dicit ordinarios ex precepto teneri ad id quod hic dicitur

facit quod no. §. ti. proxi. c. ij. post prin. in verbo debeant eadem compi. **I**n. §. ut autem. **C**l. Blo. secularibus. querit an religiosi possint ista loca conferri. et sic an religiosi prefici possint hospitalibus secularibus. videtur quod sic a contrario littere. ar. de presump. none. glo. dicit quod videtur iam de facto obtineri quod leprosariis possunt prefici religiosi. **A**notium fuit per no. per **I**nno. in. c. cum dicat de eccle. edifi. vbi dicit collegium leprosorum esse religiosum et licitum. et a iure approbatum. Item per. c. quidam. xvij. q. ij. **Archi**. in dicto. c. quidam tenet contrarium dicens quod ibi loquitur de triplici genere locorum et personarum. i. de hospitalibus martyrijs et monasterijs. et de monachis clericis et laicis. ergo ibi dicitur in fi. de monacho qui preficit alicui predictorum locorum intelligi debet scilicet martyriorum vel monasteriorum. non autem debet referri ad hospitalia. quia illis non debet prefici. quod patet ex eo: quia religiosus extra suum monasterium non debet de iure intitulari. nec potest nisi propter curam animarum de regula. in. c. super eo. et de sta. mona. quod dei. cum ergo hospitale careat cura sumus in regula negativa et prohibitiua. et per consequens illi prefici non poterit. et qui contrarium vult dicere debet exprimere ius expressum cum habeat regulam contra se fundatam. nec ob. etiam dictum **I**nno. in preal. c. cum dicat. quia non est verum proprie et stricte loquendo quod collegium leprosorum sit religiosus quia non proficitur aliquid de tribus substantialibus professionis de quibus de sta. monachorum cum ad monasterium. et §. cle. proxi. sine quibus nulla potest esse religio prout ibi no. p. **I**o. an. pro quo facit quod no. de excels. prela. in. c. nimis ij. in secunda glo. et sic residet glo. quod religiosus non possit prefici hospitali. et secundum hoc non ob. iste tex. a contrario sensu. quia non debet sumi. quia resultaret prauus et absonus intellectus ut patet ex predictis. facit quod no. de elec. publicato. **I**dem tenet **Id**au. secundum quem non ob. quod collegium leprosorum est concessus privilegium de decimis non soluendis. quia id non est ratione religionis cum leprosi non sint vere religiosi ut dixi. et patet quia habent proprium et contrahunt matrimonium. et contracto vtuntur. de coniu. lepro. c. j. et ij. et dicto. c. cum dicat. unde tale privilegium de decimis non soluendis conceditur sibi ratione compassionis et pietatis. de cen. licet. Item nec sunt dicendi religiosi ex eo: quia communiter viuunt: quia non omnes communiter viuunt sunt religiosi ut patet in. c. quonia. ut ait de vi. et ho. cle. Sed an sufficiat ut religiosus possit prefici quod rector hospitalis habeat curam pauperum vel familie extra tamen potestatem clauium. glo. respondet quod non. et sic tenet **Archi**. in. d. c. quidam. facit quod no. de offi. archi. cum satis. et de pe. et re. omnis. vide **Lap**. de castell. in suo tractatu de xenodochijs. q. iij. an autem tunc laici poterunt prefici tali loco in quo rector habet dictam curam. Respondet glo. quod sic. quia cum talis cura sit extra clauium potestatem non habet hoc impedire. quia talis cura congruit etiam laico. nam et talis cura habet pater dominus super familiam suam. facit de sen. exco. canonica. et quod ibi no. per **I**o. an. cum glo. c. cor. guil. **Id**au. et **zenz**. et **Ste**. hec procedunt secundum **Id**au. in hospitalibus subiectis persone ecclesiastice. In alijs autem nullum esset dubium quin possint suas domus hospitalitati deputare. et sub suo dominio retinere et concedere laicis gubernationem ut no. §. e. ad hec. et de dona. inter dilectos. An autem possent hospitalia conferri laicis habentibus filios vel uxorem. ex qua verisimiliter possent liberos procreare. dicit glo. quod sic. licet olim in prima ordinatione huius consilij hoc esset inhibitorium: sed postea fuit hoc subtractum et sic per consequens permissum. **Ste**. hic tenet contrarium per hunc tex. qui dicit quod debet prefici laici tales contra quos non sit presumptio verisimilis quod bona in alium usum

conuertant q̄ deputatū. Sed contra predictos est presumptio verisimilis q̄ in alium vsum p̄uertant. s. in thesaurizationem filiorum. xxvij. di. de syracusanis. igitur r̄c. et hoc tenet Ste. licet dicat alios tenere contrariū. dicere potes q̄ glo. sit vera nisi ex alijs coniecturis appareat sinistra suspicio. nam licet quia habeat filios et uxorem tamen potest esse tante bonitatis et sanctitatis q̄ nihil accipiet de reb^o hospitalis vt eis daret. facit q̄d no. in dicto. c. de syracusanis r̄c. **¶** Si reprobam^o colligit hic casum in quo expresse reprobat consuetudo. et alle. concoz. per quod dicit q̄ si non fuisset expresse reprobat non fuisset sublatum sicut nec statutum de quo hic dicit. facit de consti. c. j. in. vj. Et idem **Abbatheus** dicens q̄ licet non valeat consuetudo legitime prescripta in collatione talium locorum. tamen secus est in collatione aliorum. s. de preben. cum de beneficio in. vj. Sed contra tex. et predicta op. quia violare consuetudinem est peccatum mortale. xxvj. q. j. violatores. Solue illud de approbata. secus de reprobata. nam illa non est dicenda consuetudo. sed potius corruptela. de consue. cu3 inter vniuersas cum simi. An autem possit induci consuetudo iuri contraria. videtur q̄ non. quia quis inducendo consuetudinem contra ius peccat faciendo contra iura. de maio. et obe. c. ij. **Abbatheus** hic dicit q̄ ad hoc vt possit induci consuetudo contra ius requiritur q̄ introducere ex aliqua causa rationabili inducat ita q̄ non peccet. et inducat illam de conscientia illius qui legem fecit contra quam nititur consuetudo. et qui haberet potestatem legem condendi contrariam illam contra quam inducit consuetudo. alle. dictum **Inno.** in rubrica de consue. q̄ imo videtur q̄ requiratur scientia expressa. et hoc videtur tenere **Bar.** de consue. c. fi. et **Jo.** vij. di. frustra. et ibi **p. Archi.** secundū **Abbatheus**. Concludit ergo **Abbatheus** q̄ consuetudo non valet contra ius nisi introducatur ex certa scientia principis. **¶** De hoc dicendum vt no. plene in c. fi. de consue. per **Jo.** an. et **Jo.** de lig. **¶** Iuxta predicta querit **Jo.** de lig. an si consuetudo est aliqua in aliquibus ciuitatibus in foris secularibus seruari debet in foro ecclesiastico. videtur q̄ sic per. c. cu3 venissent. de eo q̄ mit. in pos. **Bar.** in. l. j. C. de sum. trini. tenet istud dūmodo non sit contra libertatē ecclesiasticā. et exprimat personam vel res ecclesiasticas. Accur. in. l. ex ea. ff. de pos. et. precise videt tenere illā seruandam in foro ecclesiastico. **Jo.** de lig. tenet contrariū scilicet q̄ nō debeat seruari per. c. ecclesia. de consti. et vt lit. pēden. ecclesia. nec ob. c. cu3 venisset. q̄ nō loquitur de consuetudine laicorū s3 clericorū. Quid si consuetudo ē in aliquibus ecclesijs alius cuius diocesis vel ciuitatis in quibusdā nō. nunquid consuetudo illa in alijs ecclesijs in quibus nō est nec seruare porrigat effectū suū? dicit q̄ de pari ad parē nullus sit p̄iudiciū. ita no. xij. di. illa ubi de hoc. Si vero querit de inferiori ad superiorē et tunc debet seruari in inferiori quod seruatur in superiori. de offi. archi. dilecto. et ibi de hoc post **Inno.** per **Jo.** de lig. de cen. super eo r̄c. **¶** Si committat. querit an gubernatio istorū locorū possit committi rectoribus perpetuo. an solū ad tēpus quādiu placuerit committenti. Respondet glo. q̄ hoc egeret declaratione. q̄ littera hoc nō bene aperit nec declarat. nam potest intelligi q̄ commissio fiat ad tēpus quādiu placuerit committenti. et pro hoc bene facit. q̄ ista non possunt in titulū concedi clericis. nā ratio videt fuisse q̄ beneficia debet eē perpetua de sui natura. lv. di. p̄cepta. vnde iō videt ista talia non posse conferri in beneficium. q̄ ad tēpus debeant cōcedi. et pro hoc facit similitudo tutorū et curatorū quibus isti tales hic equiparantur. nam tales dantur ad tempus. de elec. fundamenta. in. vj. et similiter p̄sidentium alijs ciuitatibus vel vniuersitatibus qui regulariter sunt temporales. iuxta no. post **Hosti.**

de iudi. c. fi. facit quod no. in cle. vna. de sup. neg. pla. in prin. in ver. cōmittere. Alius pōt esse intellectus q̄ fiat commissio perpetuo. et pro isto facit littera hic que dicit q̄ ex tali commissione consequitur regimen. et sic per consequens perpetuo quis istorū intellectus est tenendus. glo. concludit q̄ consuetudo non recipit primū intellectum seu lecturam sed secundum. vnde de consuetudine seruatur q̄ ita hodie sicut olim instituuntur perpetui rectores in talibus locis. Idem **Idem**. Fatetur tamē gl. vt in prin. dixi q̄ egeret declaratione iste passus per quē declaratur mens huius tex. Ste. hic dicit q̄ de iure commissio debet fieri ad tēpus ad instar tutorū et curatorū de quibus hic dicit cū illis equiparentur vt hic patet. contrariū dicit tamē seruari de facto. dicit et q̄ secundū obseruatia isti amonētur ex causa leuiori q̄ beneficiati. patet ergo ex predictis q̄ ista loca non possunt concedi in beneficium. i. in titulum beneficii sed debet cōmitti viris idoneis gubernandi. per q̄ videtur q̄ differentia sit inter concedere et cōmittere. Contra quod op. **Idem**. q̄ hec duo equiparant in cle. vna. de sup. neg. p̄ela. Sol. q̄ quandoq̄ ista sumuntur vt diuersa respectu diuersi finis et effectus vt hic. Interdū sumuntur vt idē respectu eiusdem finis et effectus vt in contrarijs. nam quādo datur beneficium ecclesiasticū non est vis siue dans vtatur verbo collationis siue verbo commissiois. et isto modo sumendo non vult hic differentia ponere inter ista s3 vult vtrūq̄ prohibere siue conferant siue cōmittant in titulū ecclesiasticū. sed vult facere differentia inter collationē seu cōcessionem in beneficium seu in titulum et concessio nem gubernationis. nā si cōferent vel cōmittēt in titulum ecclesiasticū oporteret recipientē eē clericū. de trā sac. ex litteris et fructus faceret suos. vide **La.** vbi. s. q. lxvij. et tenetur ad horas canonicas. sed si gubernatio simpliciter cōmitteretur hec cessant. Item beneficia debent conferri infra tēpus lateranēsis cōcilij. de concess. preben. c. ij. et in eis habēdis necessaria est institutio. de re. iuris. c. j. in. vj. sed in hac commissione tēpus nō est limitatū nec etiam institutio necessaria. Itē nō repellitur respectu bigamie vel similis defectus a tali gubernatione sed a beneficio sic. Quid autē contineatur hic appellatione beneficii dū dicit q̄ nō possunt in beneficium ecclesiasticum concedi r̄c. dicit **Idem**. q̄ licet per beneficium late sumptus significetur omne id quod gratis et gratia liberaliter confert: tamen stricte sumptū prout hic sumitur pro beneficio ecclesiastico quādoq̄ datur pro sustentatione tantū. xxvij. di. p̄sbyterum. et l. di. studeat. quādoq̄ propter altaris seruitiū. de preben. cu3 secundū. Neutro autem dictorum casuum potest hospitale cōcedi in beneficium. quia hic principaliter inspicitur subuentio pauperum nō prouisio gubernatoris vel collatio diuinorum r̄c. **¶** Glo. tutorum et curatorū. querit de forma iuramenti tutorum et curatorum. Respondet ponendo ipsius formam quam posuit **Spe.** in ti. de tuto. in. j. colū. Item querit que differentia sit inter tutorem et curatorem. Respondet q̄ tutor datur pupillo curatori ad ulto. et interdū etiam maiori vt furioso prodigo et similib^o. datur etiam interdū bonis et ad causas et ad lites. de quibus omnibus in **Spe.** de cura. in prin. formam autem iuramenti istorū rectorum collige ex forma iuramenti tutoris. q̄ illi similes dicuntur eē. **¶** Glo. prestare oppo. quia isti rectores debent satisfacere ad instar tutorum. in sti. de satisfda. tuto. in prin. cuius contrariū hic innuit nil dicēdo de ipsa. ar. de p̄sump. nōne. Soluit gl. tutores et curatores testamētarij non satisfaciunt. et similiter dati ex inquisitione alij sic vt in contrario. et C. de curatore qui satisfactionem non dedit. l. in dubiū et l. non omni. et sic solum legitimi et dati sine inquisitione satisfaciunt. de quo in **Spe.** de tuto. s. si autē. v. borū. modo ad propositum

cum isti rectores dentur ex inquisitione merito non debuerint onerari onere satisfationis. facit. C. de epi. et cle. l. orphanotrophos in prin. quod intelligit glo. verum si forte esset suspectus propter filios quos haberet et uxorem. alle. xxvii. di. de syracusane. sed certe ut dicit gl. tali suspecto non debet committi. et sic de satisfatione frustra tractaretur ut patet ex his que hic dicuntur in tex. et supra dixi et c. Glo. inuentaria. oppo. q. dicantur repertoria. ff. de adm. tu. l. tutor qui repertorium. fatetur q. et dici possunt repertoria. de forma aut ipsorum remittit ad no. in spe. de instru. edi. §. si. in ver. sunt etiam. Et iuxta hoc querit nunquid isti tales administratores poterunt agere et defendere ante hoc iuramentum prestitum et inuentarium confectum. dic q. non: sicut nec tutor secundum Pau. alle. C. arbitrium tutelae. l. si. et ff. de ventre in spi. l. j. §. decretum. Idem Lapus ubi supra. q. lxx. Et Glo. annis singulis. querit an isti etiam non requisiti teneantur singulis annis rationem reddere. Respondet q. sic ex quo huiusmodi certum tempus est limitatum in quo debet fieri redditio rationis. secus si certus terminus non fuisset statutus. quia tunc sufficeret facere ita demum si esset requisitus. alle. de iureiur. breni. et quod no. de elec. cupientes. §. si vero in quinta glo. facit de locato. potuit. idem zenze. et Pau. q. hic ponuntur ista simul sub eadem ratione. s. inuentarium conficere et rationem reddere. s. in primo non requiritur monitio. igitur nec in isto ultimo facit licet non alle. ff. de vulgari et pupillari. l. iaz hoc iure. Fatetur q. si isti non requisiti non reddant rationem non per hoc incurrunt penam periurij. Sed nunquid rector qui semel reddidit rationem teneatur amplius super eisdem reddere rationem. ar. post Jo. mo. in. c. vno de cle. egro. in fi. in. vj. tenet q. non quod est verum quando plenam rationem reddidit prout debuit ut ibi no. Jo. an. secundum Lapum. Et Glo. reddere rationem. oppo. de l. orphanotrophos. C. de episco. et cle. et de eccle. ti. §. penult. coll. ix. ubi dicitur tales ad rationem reddendam non teneri. Soluit glo. in contrario q. illa iura sunt correctiva p. §. iconomus. de sanctis. epi. coll. ix. glo. hic dicit verius esse q. dicta iura non sunt correctiva. quia iurium correctio est vitanda. Quomodo ergo respondebit illis? Respondet glo. q. ibi loquitur de ratione reddenda orphanis et pauperibus ad quam non tenentur et hoc sonat ibi tex. aperte dum dicit q. tales non subiacent rationibus tutelariis vel curatorijs. quia tutores et curatores pupillis et adultis tenentur rationem reddere. sed. §. iconomus. et iste textus debet intelligi de ratione reddenda episcopo ad quam bene tenentur ut hic patet. et tenentur singulis annis ut hic est expressum q. non erat in dicto. §. iconomus. et hanc solutionem tenet hic Pau. dicens q. fuit originaliter de bel. perti. ut refert Ly. in dicta. l. orphanotrophos. Et Glo. attentatum quasi secus si non confecerit inuentarium vel reddiderit rationem. vide La. ubi supra. q. xxxij. In §. premissa. glo. militarium. et glo. se. querunt de exemplis et clare explicant litteram. Sed querit hic Lapus quid si superiores istorum locorum ordinum militarium vel religiosorum sunt negligentes ad cogendum rectores dictorum locorum. dicit q. tunc hoc poterunt supplere locorum ordinarij. s. e. c. j. et de supp. neg. prela. c. ij. In §. ceterum. Et Glo. altare. querit an hospitalia possunt eligi seu fieri sine auctoritate episcopi diocesani. Respondet q. non si fiant cum ecclesia altari cimiterio vel alio iure parochiali vel si alias esse debeant perpetua et religiosa. ut quia sit ibi constitutus vicarius perpetuus vel domus pro eo secundum guil. secus si non fierent cum tali iure nec essent alias religiosa. nam etiam sine auctoritate diocesani posset quilibet domum suam vel eius partem deputare ad hospitalitatem pauperum. posset tamen tunc penitere. alle. no. per se. s. e. ad hoc sup. pri.

ma glo. et per Hosti. in summa de regula. §. j. vers. quid de rusticis. et in dicto casu quando non sunt cum tali iure nec cum auctoritate episcopi. dicit hic guil. q. episcopus nullam iurisdictionem in talibus locis nec aliqua iura episcopalia habebit quod dicit procedere etiam si sit altare in quo missa celebretur de licentia episcopi. de conse. di. j. unicuique. et c. si quis ex parochianis. et de test. a. si heredes. et quod ibi no. dicit etiam q. talis locus non gaudet immunitate ecclesiastica cum non sit vere religiosus secundum Hostien. licet Host. contrarium. de cen. auctoritate. et vide La. ubi supra. q. x. et se. et q. lvij. An autem hospitali possunt dicta iura spiritualia accedere scilicet ecclesia altare et similia. Respondet glo. q. sic. si sit locus religiosus. alias secus. alle. cle. per litteras. et quod ibi no. s. de preben. Et Glo. parochianos. oppo. q. semper sacerdotes parochiales habeant ministrare ecclesiastica sacramenta pauperibus hospitalis sit infra eius parochiam. unde oppo. de c. ex transmissa. de prescrip. de resti. spo. ad decimas. in. vj. Soluit illud verum de iure communi cessante consuetudine legitime prescripta. secus quando consuetudo antiqua aliquid haberet. nam per ipsam posset induci q. per proprium sacerdotem hospitalis ministrarentur sacramenta pauperibus illius ut hic dicitur. q. dictum est cessante consuetudine presbyterum parochialem debere conferre sacramenta limitat La. esse verum nisi per episcopum vel alium q. hoc possit predicta concedantur hospitali sine presbytero illius. et per hoc patet secundum eum q. longinquitate temporis haberi potest quod sine privilegio haberi non posset. et quod potest haberi per privilegium posset etiam per prescriptionem. de ver. sig. super quibusdam. Quando autem dicatur consuetudo ab antiquo. dicit Lap. quando eius memoria non existat in contrarium vel saltem est. xl. annorum cum ti. de prescrip. c. j. in. vj. Per predicta patet q. licet hospitalia sint infra illius parochiam tamen valet consuetudo q. alius a parochiali sacerdote conferat ecclesiastica sacramenta ibi degentibus. per hoc dicit guil. q. si unus presbyter parochialis consueverit sacramenta ministrare et conferre parochianis alterius ecclesie q. super hoc valet consuetudo. alle. s. de parro. c. si. Et iuxta hoc querit quid si in parochia cuiusdam ecclesie ruralis in qua non consueverunt esse aliqui degentes vel forte tantum erant tres vel quattuor ignes seu domus burgiensium. isti a quodam presbytero alterius parochie vicine consueverunt recipere ecclesiastica sacramenta ab antiquo. et de oblationibus respondere eisdem ita q. rectori illius ecclesie nil soluebant. sed forte mensis abbatis officarij cui est unita illa ecclesia ruralis. episcopo autem respondebat de episcopalibus iuribus puta de synodatico et procuracione vel archidiacono vel archipresbytero pro eodem. Nunc contingit q. in dicta parochia facta est una magna villa populata preter consensum abbatis officarij vel rectoris eiusdem. nunquid episcopus poterit illos compellere ut faciant ostendere sibi de ampliatione per se vel per alios et expensas locorum dicte parochie et illi vicino presbytero auferre et dare rectori scilicet parochiali qui habebat ministrare ecclesiastica sacramenta et sibi facere residentiam vel saltem illi tantum assignare q. possit se alere secundum decre. suscepti. de preben. in sexto. videtur q. sic. quia cum originaliter esset ordinata ad populum nunc ipsa altitudo proficiens ad actum videtur redire ad staturam suam. ar. s. de privileg. si de terra. xxxv. dist. ab exordio. In contrarium videtur quia antiquus status ecclesie per aliquem mutari non potest maxime in preiudicium alterius cum solus papa possit ius suum alteri auferre. de pri. pastoral. xxv. q. ij. §. j. s. hoc casu fieret preiudicium precipue ab antiquo decimas pro mensa sua. Itē sic

ret preiudiciū rectori vicino qui prescripserat ecclesia-
stica sacramenta in tota parrochia. relinquit disputatio-
ni. hoc dicit secundū Jo. de lig. q. si facultates monaste-
rij suppetūt dispēset episcopus cū consensu capituli sui.
facit no. de cen. quanto. adde. z. s. e. constitutus. z. de ec-
cle. edifi. ad audiētiā. z. de elec. l. canon. in. vj. Ultimo p
istum tex. in prima parte ad fi. arguit Lopus q. de iuris-
dictione inferiorū dioecesanū se non possunt intromitte-
re nisi in casibus negligentie. vt no. Jo. an. in. c. graue. j.
de cele. mis. quod intelligit eē verū vbi inferiores ex pri-
uilegio sedis apostolice vt hic. vel alias de cōsuetudine
prescripta ita habēt iurisdictionē q. ipsis subditis infe-
rioribus ē concessa z. non diocesano nisi in casu negligē-
tie aīa cum de iure cōspectaret ad ipsos inferiores. tūc
ēt dioecesanus libere exercere posset iuxta no. de offi. or-
di. pastoralis. z. c. cum episcopus. e. ti. in. vj. facit de offi.
archi. c. j. z. c. cum satis. z. qd no. per Inno. z. Hosti. de
preben. in. c. in lateranensi. z. de capel. mo. in. c. j. z. p. Jo.
an. de censi. cum venerabilis zc.

De iure patronatus. Rubrica.

Constitutio

que ad. In
prima par-

te ponit exordiu. In secunda constitutio.
secunda ibi: dioecesanus. Illa secunda fa-
cit tria. quia primo pūdet circa assigna-

tionem partis prouentū ecclesiasticorum faciendā pre-
latis z. vicariis ipsoz per patronos ecclesiasticos q. so-
lent ipsarum onera supportare. Secūdo quādo non so-
lent talia supportare. Tertio circa executionē constitu-
tionis dat potestātē dioecesanis z. tollit obstātia. secūda
ibi: sane. tertia ibi: ad que. **¶** Lex. ibi solvere. subandi z.
reliqua incūbētia onera supportare. **¶** Nota primo ex
principio tenorem constitutionis. c. j. de preben. in. vj. q.
presentatus in rectorem ecclesie etiam ab exēptis nō de-
bet admitti per dioecesanum nisi presentata fuerit prius
congrua portio bonorū ecclesie assignata. Et nota que
dicitur congrua portio. q. illa ex qua possunt onera epi-
scopalia supportari z. congrua sustentatio hēri. **¶** No-
ta q. ad assignationem prefate portionis fienda pōt per
dioecesanū terminus competens assignari quo elapso in
negligentiam presentantiū deuoluitur potestas ad dio-
cesanū dictam portionem assignandi recepto seu admis-
so presentato nisi ei aliud canonicū habeat ob stare. Et
nota q. in moderatione dicte portionis fiende per dio-
cesanū cessare d. fauor z. odium zc. **¶** In ver. sane no-
ta quid iuris quādo patroni consueuerūt onera omnia
supportare que alias incūberent rectoribus perpetuis.
an vicariis ecclesiarum. quia non fiet dicta assignatio p
episcopoz etiam pro sustentatione rectoris. sed debebit
presentato dari congrua sustentatio per patronos z. ad
hoc poterunt cogi per dioecesanū etiam si sint exempti
non ob. consuetudine vel priuilegio cōtrariis. Et sic nō
ta casum in quo statutū vel cōsuetudo non tenet. **¶** Ul-
timo nota dioecesanos executores huiusmodi cōstitutio-
nis etiam contra exemptos zc. **¶** Bl. adijcere declarat
quomodo in quinq. bec constitutio addit cōstitutioni
Clemētis. que habetur in. c. j. de preben. in. vj. z. clara est
quia adijcit in quinq. z. sic patet q. bec cōstitutio non ē
superflua per illā zc. **¶** Bl. dioecesanis. querit an qd hic
dicitur de dioecesanis habeat locum in inferioribus ad
quos spectat institutio quod esse pōt vt probatur in. c.
super eo. de offi. dele. de cle. peregr. c. fi. z. cle. si de bene-
ficio de preben. Respondet glo. q. non in quantum bec
constitutio inducit ius nouū. **¶** Aduertur quia hic nō vi-
cit de ordinariis seu de dioecesanis quod alias fecisset si
voluisset etiaz alios ordinarios comprehendere sicut fe-

cit in cle. vna de sequestra. pos. z. fruc. de testa. cle. j. cum
multis alijs similibus hic alle. in glo. facit in argumētū
decre. ad audientia de deci. Item quia non potest nega-
ri quin cum ministerio hic locutus fuerit de dioecesanis.
quia sepius hic illud verbum repetit. Ad hoc quia de-
cre. de monachis. s. de preben. z. e. ti. c. j. in. vj. ad quorū
declarationē venit bec constitutio expresse loquebātur
de dioce. ergo z. eodem modo ista debet intelligi. q. cō-
stitutio interpretans debet intelligi iuxta terminos cō-
stitutionis interpretate vt no. in cle. statutū per glo. de
elec. facit quod vidistis no. in cle. j. de vi. z. ho. cleri. cir-
ca principiu. z. cle. j. de foro competent. z. in. s. volumus
in cle. vna de supplen. negli. prela. **¶** Iuxta predicta gl.
querit hoc supposito quid si inferior prelatus habeat in-
stituere. z. fiet ei presentatio non assignata congrua por-
tione presentato quomodo consulatur. z. quid fiet. **¶** Re-
sponder gl. q. talis inferior prelatus recurreret ad episco-
pum dioecesanum vt statuatur terminum presentandi ad as-
signationem portionis congrue faciendā. z. si infra ter-
minum id non fier. tunc presentatus instituetur per illū
inferiorem prelatus z. portio presentato assignabitur p
dioecesanum iuxta formā hic traditam. est ergo hoc ius
episcopale. facit quod no. in simili de litteris commen-
datiis in decre. vltima de cle. pere. super gl. vltima. cu. z.
glo. concor. guil. **¶** Pau. z. Ste. **¶** Nota bene ex glo. q.
vbi in materia stricta fit mentio de diocesano non com-
prehenditur inferior ordinario. secus vbi simpliciter fit
mentio de ordinario zc. **¶** Glo. inhibentes. querit qd
si dioecesanus contra inhibitionem huius decre. admit-
tit presentatum non facta assignatione z. ipsum instituit
an valebit talis admissio seu institutio. glo. alle. pro z. cō-
tra. videtur enim primo dicendum q. sic ex quo hic non
apponitur decretum per decre. dilectus. ij. de preben.
cum alijs similibus allegatis in glo. facit de despon. im-
pu. ad dissoluendum in fi. Item secundo quia cuilibet ē
licitum renunciare fauori suo de regula. ad apostolicā
cum simi. sed illa que hic statuuntur videntur principaliter
respicere fauorem episcopi z. instituēdi vt colligitur
ex principio decre. ergo tales possunt renūciare huic cō-
stitutioni. In contrarium allegat glo. decre. prouida de
elec. in. vj. vbi non valet confirmatio non premissa inqsi-
tione que debeat premiti. ergo eodem modo nō debet
tenere institutio non premissa assignatione de qua hic q.
debit premiti. z. eodem modo potest induci. c. fi. e. ti. z.
li. vbi viciatur confirmatio propter omissionem citatio-
nis que debeat premiti. Secundo contra hoc inducit
decre. cum dilectus. de iure patrona. vbi factum contra
inhibitionē legati non valet. ergo eodem modo nec fa-
ctum contra hanc inhibitionem pape. z. eodez modo ad
idem inducit decre. si soli. ver. aut. de concess. preben. vbi
inhibitio executoris ad compellendū afficit etiaz sine de-
creto. **¶** Nec ob. contraria prealle. huic parti. **¶** Non enim
ob. q. primo allegabatur de decre. dilectus. quia ibi in
simplici mandato. hic in expressa inhibitione que plus
operatur q. mandatum etiam si non apponatur decre-
tum. quia sufficit legistatorem inhibere etiam si decretū
non adijciat. Ad hoc vt non teneat contrafactū. C. de
legi. nō dubiū. x. di. vides. z. de re. iur. que a iure. in. vj. z.
dicto. c. prouida. Item non ob. vltimum. quia non est ve-
rū q. solū verset fauor institutiōis z. instituti. immo versa-
tur et fauor ecclesiarū z. fauor animarum. vt pbat in de-
cre. j. de preben. in. vj. z. iō huic iuri inducto etiam in fa-
uore tertij renūciari nō pōt. facit qd no. post Inno. z. ali-
os de rescriptis cu. z. dilecta super. iij. glo. Ex istis videt
concludi q. institutio vel confirmatio non valet. gl. bis
non ob. tenet primam partem scilicet q. valeat confir-
matio seu institutio facta contra prohibitionem huius de-
cre. **¶** Aduert. q. dioecesanus nō recipit potatē cōfirmadi

ab hac constitutione. sed solummodo ipsi dioCESano iurisdictione habenti datur certus modus sine decreto. et ideo tenere debet quod sit contra talem modum. et hoc dicitur esse de mente huius decre. que non simpliciter inhibuit sed sub obtestatione diuini iudicii. Fatetur quod contrarietas erit puniendus ut in prealle. decre. dilectus ij. et j. de iudeis. c. j. Nec ob. contraria tenendo istam partem. et primo non ob. decre. prouida. quia ibi ordinarius recuperat iurisdictionem modificata. tamen per decre. quauis. e. ti. et li. quia demum premissa inquisitione de qua ibi. et ideo si modus non seruetur non valet quod agitur quia deficit iurisdictione. facit. l. cum hi. §. si pretor. ff. de transac. cum similibus. Item non ob. decre. ult. de elec. in. vj. quia ibi non valuit confirmatio propter decretum appositum que alio illo non appposito valuisset. sed hic nullum est appositum decretum. Item non ob. decre. cum dilectus. et decre. si soli preal. quia ibi ex inhibitione erat ius quesitum alteri pro quo scribatur. hic secus. Item non ob. l. non dubium. C. de legi. cum similibus. quia locum habet in his que habent perpetuam causam inhibitionis iuxta no. de spon. duo. in. c. tua. secus in habentibus causam prohibitionis temporalem ut est hic. Nota etiam post institutionem potest fieri assignatio ut hic patet. facit quod no. §. de sequestra. pos. c. vno. §. et qua. cum glo. coeoz. guil. Pau. et Ste. Ex predictis ergo si queritur si actus factus contra constitutionem teneat potest concludere. quia aut apponitur decretum et clarum est quod non. aut non apponitur decretum. et tunc aut ille cui fit inhibitio recipit potestatem ab illa constitutione et non tenet ut in. c. prouida. Aut non recipit potestatem ab illa constitutione sed ab alia. et tunc aut sumus in habentibus causam perpetuam inhibitionis et non tenet ut in. l. non dubium. Aut in alijs et tunc aut per inhibitionem est quesitum ius tertio. et idem ut in. c. si soli. Aut non est quesitum tertio ius. et tunc secus maxime ubi fit inhibitio sub obtestatione diuini iudicii ut hic. ita colligitur ex glo. ista singulari secundum dominum Baldum ut refert hic dominus Petrus. Tu potes sic concludere in hac materia si ius inhibet. an factum contra valeat. quia considerandi sunt duo casus principales. nam aut lex inhibens procedit ultra aut non procedit ultra sed simpliciter inhibet. primo casu considera quatuor casus. quia aut procedit ultra actum confirmando aut procedit ultra actum infirmando. aut procedit ultra dando remedium contra factum aut procedit ultra apponendo penam primo casu valet. l. j. §. biduum. ff. quando appellandus sit. secundo casu non valet. quia tunc in effectu apponitur decretum. facit de despo. impu. ad dissoluendum in fi. et quod dixit hic glo. et quod no. in dicto. c. si eo tempore. et de preben. si apostolice in. vj. Tertio casu et tunc si est remedium rescissorium actus valet actus. sed potest rescindi ut in toto ti. ff. de dolo. et facit quod no. per Bar. in. l. non dubium C. de legi. Quarto casu considera duos casus. quia aut apponitur pena inferens necessario nullitatem actus. aut non infert necessario actus nullitatem. Si infert necessario clarum est quod actus est nullus. exemplum in. l. j. ff. de no. ope. nun. et in. c. ij. de ope. no. nun. nam ius inhibet edificare post nuntiationem noui operis. et si contrarietas precipit destrui opus. et sic necessarium est quod de iure edificatio fuerit inualida et nulla. Si vero non infert necessario nullitatem actus et tunc aut si actus esset nullus pena non posset habere locum. et tunc actus remanet validus. l. si. ff. de diuor. ubi lex inhibet libertate nupte patrono ut sine eius consensu diuertat. et si diuertit imponit penam ne alteri nubat. quia si diuortium non teneret tunc illa pena non haberet locum. nam ex alio capite prohiberetur alteri nubere scilicet quia habens unum virum non potest habere alium eodem tempore. Si vero diuortium teneat tunc sine pena non posset alteri nubere. aut pena potest se compati cum nullitate actus. et tunc autem actum nullum solum tedit ad pre-

iudicium prohibiti. et non valet actus. ut. l. j. ff. de his que pro non scriptis habentur. Aut tenderet in preiudicium alterius quod prohibiti. et tunc remanet validus. Exemplum in illo qui vendit rem unam et postea eandem vendit re alteri ignorantem de primo. et ei tradit. quia hoc est prohibitum et incidit in. l. cornel. de fal. l. qui duobus. ff. de fal. et tamen venditio secunda tenet. l. quoties. C. de rei vend. et fa. quod no. gl. in. l. non videtur dolo facere. ff. de regu. iuris. et sic etiam potest intelligi ista glo. et iste textus in quantum dicit sub obtestatione etc. et sic penam ponit inhibito. facit quod no. Bar. in. l. pretor in prin. ff. de no. ope. nun. Secundo casu principali quando lex inhibet simpliciter. et plus non dicit. tunc glo. hic concludit quod aut ille cui fit inhibitio recipit potestatem a constitutione inhibente et tunc non valet actus. et sic loquatur. l. non dubium de legi. aut non recipit ab illa potestatem. et tunc aut sumus in habentibus perpetuam causam prohibitionis et actus est nullus. et sic loquitur etiam dicta. l. non dubium. et facit quod no. in. c. tua. de spon. duorum. aut sumus in alijs. et tunc aut per inhibitionem erit quesitum ius tertio. aut non erat quesitum. Si erat quesitum et actum esse nullum tedit ad fauorem illius tertii cui est ius quesitum. et tunc actus est nullus ut in. c. si soli. de coeoz. preben. li. vj. Si vero actum esse nullum non est fauor illius tertii vel non est quesitum ius tertio. et tunc valet. et ita hic. quia in exhibitione non est tertio ius quesitum vel si est quesitum alicui est quesitum presentato cui non est fauor actum institutionis prohibitum esse nullum. sed potius interest quod valeat. Sed aduerte quia contra hoc ultimum membrum videtur casus in. c. si. de elec. et contra no. in. c. si eo tempore. de elec. in. vj. ubi si fit inhibitio habentibus eligere ut non eligant sine licentia papae non valebit electio. et ibi non erat ius tertio quesitum potestis dicere quod glo. loquatur quando fit inhibitio a lege contraria ab homine. quia minus agitur cum lege quam cum homine. ar. l. celsus. ff. de arbi. et facit quod no. in. c. si. de resti. spo. Tamen contra istam solutionem facit. quia glo. etiam videtur loqui de inhibitione hominis ut patet ex c. si soli quod allegauimus. Potestis dicere licet gl. aliqua liter id senserit. tamen limitetur eius dictum ultimum in inhibitione legis. alias oportet dicere quod glossa male dixerit vel restringendo glo. ad terminos huius cle. quando non interest illius in cuius fauorem facta est inhibitio actum esse inualidum sed potius econtra. alias sit actus nullus per dictum. c. si. nec videtur bona distinctio. an prohibitio fiat a lege an ab homine cum quo ad nullitatem actus minus non agatur cum homine quam cum lege. l. si liber. ff. de iurepa. et no. in. l. celsus. de arbi. et in. l. si insulaz. ff. de ver. ob. et c. Contra glo. facit quod no. in. c. si eo tempore. de elec. in. vj. et in. c. si. de elec. nisi dicas ibi de inhibitione hominis. hic de inhibitione legis. et durius agitur cum homine quam cum lege. facit. l. celsus. de arbi. et quod no. de res. spon. c. si. post Boff. facit ad predicta de coeoz. preben. c. j. in. vj. Glo. ius presentandi. oppo. quod rector presentatus totum debeat habere. et sic non sit necessaria assignatio ista iuxta no. de preben. de monachis super fi. ultime glo. Soluit ibi quando presentans habet nudum ius presentandi. hic autem non habebat ius presentandi sed una cum domino temporalium ut patet. j. e. §. sane. Glo. noceat inducit tex. qui dicit quod factum presentantis non debet nocere ipsi presentato ad no. in. c. publicato. de elec. in. x. q. videlicet quod si deferat per electores electio post publicatum scrutinium non debet nocere nominato in scrutinio. de quo dicendum ut ibi. et e. ti. cum post petitam. Glo. et in penam. querit tex. hic videtur velle ex ordine littere quod lapso termino episcopus debet presentatum admittere. et postea assignare congruam portionem. quid si hic ordo peruerteretur. ut quia primo assignat portionem et postea presentat. et ipsum instituat an valebit

valebit gl. respondet q sic. **A**douet quia hic nō posuit aliquā dictionē notantē ordinē. vñ nō dixit. et postea in penam nec etiā dixit debeat prius presentatus admitte-
re. ideo concludit q sicut assignatio patroni debeat pre-
cedere institutionē. ita et poterit ep̄s primo assignare por-
tionem et postea instituere post potestātē deuolutam ad
ipsum ep̄m ex lapsu termini. facit quod nō. de rescrip-
tum dilecti super. iij. glo. **E**t nec ob. dictio extunc que
hic ponitur quasi illa videat notare ordinē. quia illa de-
terminat verbū debeat et verbū deuoluat. et sic deuoluit
potestas que demum ex ordine lapsa termino deuoluit.
non autē determinat quod hic dicit de admissione et assi-
gnatione portionis fiende per ep̄m post lapsu termini.
Idem guil. dicens q ordo scripture nō est seruandus. ff.
de solu. l. nec enim. sed potius mens ut ibi idem **P**au. et
Ste. **D**einde glo. opp. q hic nulla pena surgit presentā-
tibus per lapsu termini cuius cōtrariū hic dicitur. naz
ex quo modus cōgruus nō debet excedi nō videtur esse
differētia an ep̄s an presentans assignet. et per cōsequēs
nulla pena. gl. rñdet q imo est magna pena. quia forte
ep̄s ex potestate deuoluta assignabit prediū quod pre-
sentans sibi voluisset retinere. et ideo qā presentans per-
dit electionē satis dicit pati penā. facit de preben. si plu-
ribus in. vj. et de le. ij. l. statuliberū. §. scitū. et supra d. sup.
neg. prela. cle. vna. Item guil. **P**au. et **S**te. **G**lo. de-
uoluatur. oppo. de nō. in decre. de monachis de preben.
et per Archi. de preben. c. j. in. vj. Soluit ibi ponunt opi-
niones antike que hic decidunt ideo non instandū est.
Idem guil. et c. **G**lo. oneramus in prin. all. concor. de
inde querit an presbyter de medietate portionis vel pa-
troni de excessu poterit referre ep̄o questionē de eo qd
fecerit in assignatione portionis in qua sic oneratur ep̄i
cōscientia. videt q nō per istu tex. quia hoc reliquit cō-
scientie ep̄i. et sic nulla super hoc debet admitti querela.
adeo q si tales appellarent nō videt q ep̄s teneatur de-
ferre **A**d hoc qd nō. de rescrip. statutū. §. assessorē in
vj. p. Inn. de fe. c. fi. ad fi. et de rescrip. in extrauagan. pre-
senti. **A**d idem alle. **B**uil. qd habetur in cle. j. de fo. com-
pe. et de vō. c. fi. et de iureiurā. mulieri. iij. di. deniqz et hoc
videt tenere glo. **S**atetur tamen q superior ad quē erit
appellatū poterit emēdare id quod esset male factū all.
de appe. pastoralis in prin. et per cōsequens si imodera-
tam taxationē reperiet poterit moderare. alle. **B**uil. ff.
pro socio. l. si societate. §. arbitroz. et ff. de ope. liber. si
libertus cum glo. precise per eadez verba concor. **B**uil.
Pau. et **S**te. **N**ota bene glo. que videtur velle q
de eo quod cōmittitur cōscientie alicuius possit questio
refricari contraria glo. dicit dñs **P**de. esse in dicto. c. sta-
tutum. §. assessorē. sed hanc dicit veriorē. **T**u dic secun-
dum dominū **A**n. q hec non contrariatur illi. sed illam
limitat et declarat. q querela partis de iuris rigore non
debet admitti. et ita loquitur glo. §. assessorē. tamen supe-
rior ex suo officio poterit puidere. et hoc adijcit hec glo.
facit quod nō. de appell. vt debitus. et de accu. super his
per glo. vel dic q hic loquitur quādo lex dicit. quid fieri
debeat et aggrauat cōscientiā ibi quādo relinquit con-
scientie. **G**lo. moderationē. oppo. q episcopus nō fa-
cit moderationē portionis debite. quia sic illā minueret
cum hoc importat verbuz moderari. de ver. sig. c. fi. glo.
huius timore exponit moderationem idest moderatam
taxationem. et alle. concor. **I**n. §. sane. glo. obseruentur.
querit hic loquitur. quando omnia onera subit patronus.
quid si patronus subit aliqua onera puta onera procu-
rationis. et reliqua subeat presbyter. an debet fieri assi-
gnatio portionis sufficientis saltem pro oneribus incū-
bentibus presbytero. videtur q sic arguēdo de toto ad
partes. facit de offi. deleg. pastoralis. et de prescrip. acce-
dentes et de sta. mo. in singulis. et de deci. tua. ij. glo. hic

dicit q putat de mente iuris esse q aut omnia onera su-
beat patronus. aut omnia subeat presbyter ex eo maxi-
me. quia particularis exactio non minima habet incom-
moda. facit. ff. de admi. tu. l. cum queritur. et ff. fami. her-
ciscūde. l. plane. et decre. cū instantia de cen. et hoc innuit
tex. hic dum dicit sed onera omnia et c. et sic residet glo. et
aliter non declarat. **B**uil. hic dicit q per hanc litterā vi-
detur dicendū q aut patronus omnia onera subit. aut
curatus nec erit deferendū patrono si dicat se velle ali-
qua supportare. et aliqua non alle. prealle. l. cū queritur
et ff. de procurato. l. in cause. et de cōse. di. ij. cōperimus.
Refert q alij dicunt q secundū modū supportationis
fiat assignatio portionis. alle. prealle. decre. accedentes.
et dictum. c. in singulis. sed primā dicit veriorē per hanc
litteram que dixit omnia et plene et c. et hoc forte fuit de
mente. licet clarius loquatur **B**uil. et idem **P**au. et c.
Glo. sufficiens querit que dicatur sufficiens portio re-
mittit de rescrip. cū adeo in glo. ij. xxi. q. j. c. j. et habetis
nō. in decre. j. supra de preben. in. vj. quia secundum qua-
litatem personarum et cōsuetudinē procurantium vt ibi
nō. **C**irca primā partem querit hic **P**au. que dicant
onera episcopalia. **R**espōdet q illa de quibus habetur
de offi. ordi. cōquerente. et c. dilectus. **E**xemplum ponit
in procuracione annexa visitationi. x. q. iij. cauendum. et
in cathedralico. e. q. c. illud. et in charitativo subsidio. de
quo de cen. cū apostolus. **Q**uid autē sit cathedralicū
dicit q nihil aliud sit nisi pecunia p onere cathedre de-
bita. alle. x. q. iij. c. j. et est duozū solidorum seu aureorum
vt ibi in tex. et in gl. **S**ed an in isto iure cathedralico cur-
rere possit prescriptio. **I**o. xvi. q. vij. quicunqz. dixit q in
eo non currit prescriptio in toto sed in quātitate si c. idē
Buil. **M**aso per decre. pastoralis de dona. contrarium
nō. **I**oan. fan. et **H**ugutio. xij. q. ij. in prin. **S**ed an cha-
ritatiuū subsidium possit remitti. videtur q non cūz cha-
ritas nunquā excidat de pe. di. ij. querendum. **A**rch. de
preben. c. j. in. vj. dicit q in generali remissione iuris ep̄i-
scopalis non intelligitur includi. sed in speciali bene po-
test includi. alle. quod nō. **L**au. **A**n. et **B**er. de transla.
preterea. de materia de cen. cum venerabilis per **I**oan.
an. et de dona. pastoralis. **A**n autē in petitione iuris
episcopalis veniat id quod debet nedum de iure cōmu-
ni sed etia pacto vel consuetudine. **I**nno. et **B**er. q sic.
de reli. domibus constitutus. contrarium nō. de offi. or.
conquerente. **P**au. concor. opi. quia prima opinio pro-
cedit quando id quod debetur ex consuetudine vel pa-
cto succedit loco alterius iuris episcopalis remissi. **S**e-
cundo quādo ad alia iura episcopalia aliquid est addi-
tum vel accumulātū nullo iure episcopali remisso quod
nō. bene pro concor. prefatorum dictozū. **S**ecundo que-
rit **P**au. quid si presentatio fiat per procuratores an de-
bebit assignari terminus. de quo hic dicit q poterit assi-
gnari procuratori infra quē nihilominus notificetur do-
mino terminus assignatur. vel dicit ipse q primū sufficit
vbi procurator haberet mandatum ad assignandū por-
tionem. quia tunc sufficeret ei soli assignare terminum. et
eius negligentia noceret dñō. vt lite nō contesta. c. j. ad
fi. et quod ibi nō. in vlti. glo. facit eo. ti. quoniam frequēter
§. quod si super. et sic si non haberet tale mandatum non
procederet prima opi. **T**ertio quero quid si aliquod im-
pedimentum canonicum obstat presentato. ponit exem-
plum per cle. generalem de eta. et qua. cum ibi nor. quid
tunc faciet ordinarius. **R**espōdet q providebit de alio.
quia patronus ecclesiasticus scienter tales inhabilē pre-
sentando priuatus est ipso iure ea vice potestate presen-
tandi. et sic intelligi debet secundum eum opinio **I**nno.
de si. pref. quoniam. et **H**ostien. de sup. neg. prela. c. ij. et de
offi. or. cum vos. secus dicit in laico patrono. qā ille pre-
sentando scienter indignum non priuatur potestate pre-

sentandi nisi perseveret usque ad quattuor menses alium idoneum non presentando. et sic procedit opi. Ber. not. in dicto. c. cum vos. Ad hoc facit quia si potest variare quando presentat dignus de iurepatrona. quod aut fortius quando presentat indignum licet Inno. sentiat contrarium. et eius opi. videtur tenere Accur. in. §. si quis oratorium in auctentico de sanctis. epi. coll. ix. per illuz tex. quia ibi non dicitur quod episcopus ordinet ecclesiam sed ordinari pro curet scilicet ergo ad presentationem patroni. vel intellige illum tex. cum moderatione et distinctione premissa fm Pau. Idem Buil. et Joa. de lig. zen. hic tamen tenet opi. Inno. de qua in. d. c. cum vos et Hosti. in dicto. c. proposuit. sed male secundum Jo. de lig. Sed quid si clericus patronus quia variare non potest presentat aliquem idoneum vicario episcopi qui non habet ius admittendi presentatum. deinde postea presentat alium episcopo. et per eum admittit prefertur ne primus aliqui tenent quod sic. quia presentatio clerici habet vim electionis. no. Inno. in. c. cum aures. §. e. In contrarium servatur. quia prima presentatio non tenuit. quia facta illi cui non debuit. et sic ius presentandi iterum non ademit. l. ij. et l. optione. ff. de op. lega. et hec est verior fm zen. Alterius quid hic zenze. an super decimis primitiis et similibus fundent intentionem suam de iure comuni isti patroni qui assignant congruam portionem an ipsi vicarii seu presbyteri qui debent certa portione esse contenti. Rndet quod ipsi patroni. nam prelati qui sunt taliter patroni sunt domini talium ecclesiarum. et non ipsi patroni cum de rebus ecclesiarum habeant assignationem et dispositionem ut hic patet. et de temporalibus talibus est respondendum de privilegio. cum et plantare. et de preben. in lateranensi. et de excep. cum venerabilis. §. si. et c. In ver. sane querit Pau. ubi solui debeant procuratores et decime papales. an in diocesi ubi sita est ecclesia. an vero in diocesi ubi sunt site possessiones. dic quod in diocesi ubi sita est ecclesia. Aduertur: quia possessiones non sunt obligate ad talia sed ecclesie. nam talia onera imponunt ecclesiis fm facultat. et sic non imponuntur nisi subditis. C. de incolis. l. verum et l. cum neque lib. x. et ff. de muneribus et honoribus. l. scriptum. §. si. et bona tanquam accessoria sequuntur suum principale. ut in regula accessorum de re. iur. in. vj. Ultimo querit zenze. qualiter fiat ista compulsio. de qua hic respondet quod sine strepitu et figura iudicii. quia agitur de persona decenter tractanda. et de sustentatione vite. ff. de offi. prefec. vj. l. j. §. cum patronus. et ff. de offi. procosul. l. nec quicquid. §. de plano. ff. de his qui sunt sui vel alieni iuris. l. si iudex. secus dicit si ageretur inter vicarium et patronos super congruitate portionis. quia tunc non agitur de beneficio ut beneficio. sed magis de proprietate quo casu non habet locum cle. dispendiosam de iudi. fm eum.

Tres ab vno ex pa.

Tres sunt ptes sicut tria sunt dicta. secunda ibi: Et ut facilius. tertia ibi: Quibus determinat. C. No. per Hosti. et Inno. §. eo. super rubrica. et per Ber. et predictos in. c. j. et ti. fm Buil. determinat etiam alia de quibus in glosa. j. Nota primo quod plures heredes unius ex duobus patronis habent vocem unam in presentatione rectoris. et habentur loco unius. et sic in iurepatronatus videtur fieri successio in stirpes non per capita. Nota quod inter patronos potest conveniri de presentatione fienda alternis vicibus. et hoc ut facilius provideatur ecclesiis. et ut vitetur discordia que alias posset intervenire. Nota quod plures patroni possunt presentare plures personas sub hac forma quod electio personarum presentatarum sit episcopi. Nota quod ubi est eadem ratio ibi est idem ius concordie de consti. translato. C. Glo. j. opp. tex. hic videtur velle quod iurepatronatus fiat successio per stirpes

et non per capita. de no. xvj. q. si. pie mentis et c. si plures et §. e. ti. c. j. ubi tenet Hug. Joa. Lau. Tan. Vin. Ber. et Goff. Fe. Ly. quod successio fiat in capita. et hoc etiam confirmatur. quia patroni succedunt libertis in capita. et non in stirpes. insti. de succes. liberto. §. sed nostra. ergo eodem modo dicendum in patronis ecclesiarum. Ad hoc etiam accedat: quia iurepatronatus est quid individuum. et ideo sicut stipulationes continentes individuum non dividuntur inter heredes. sed transeunt in solidum ad heredes in capita. ff. de ver. obli. l. ij. et l. v. §. catho. et l. stipulationes non dividuntur. ergo et c. Quibus timore facta est hec tota gl. que dicit quod de casu hic deciso olim erat opi. Nam multi tenebant quod in iurepa. ecclesie fieret successio in capita. et non in stirpes per rationes prealle. et hanc opinionem comunititer sequebantur antiqui. ut patet ex superius alle. Alij vero ut Inno. et Hosti. tenebant opi. que hic approbatur. videlicet quod iurepatronatus fieret successio in stirpes et non in capita. ut patet ex no. per eos. §. eo. ti. c. j. Aduertant: quia sic videmus quando agitur de successione fienda per lineam descendantium ascendentium. ut probatur insti. de here. que ab intel. in. §. et quod placuit. Item quia et plures succedentes vni loco unius debent haberi. ff. de condi. et demon. l. cui fundus. et hanc opi. velut equitati subnixam dicebat Inno. in. d. c. j. preferendam subtilitati contrarie. alle. ff. ad. l. aquil. l. ita vulneratus. in fi. et ff. de institoria. l. j. et hanc opinionem sequebatur Goffredus beneuentanus in libellis suis. et ti. §. nunc de ultimo. Archi. vero in. d. c. si plures concordabat opinionem dicens: quod opinio prima locum habet in successioibus unius patroni propter principium quod est vnum vel diversorum qui sunt ex eadem causa patroni. Secunda opinio scilicet Inno. et Hostien. locum habeat in illis qui sunt patroni ex diversis causis. ut puta quando vnus ex dotatione alius ex fundatione. nam tunc omnes descendentes ex altero predictorum habentur loco unius. An autem hec opi. Archi. reprobetur per hanc decre. videtur quod non: quia hec decre. solum videtur loqui quando plures erant patroni. et sic non vnus solus. De glo. non placet hec opi. Archi. licet videatur aliquantulum demulcere aures. Aduertur: quia non videtur posse dari bona ratio diversitatis quare aliud dicamus in diversis patronis ex eadem causa quam in patronis ex diversa causa. Item quia non est dare rationem diversitatis quare magis debeamus inspicere stirpem in primo gradu considerato quam in tribus concordant omnes scribes. Primo videlicet quod hoc iurepatronatus est simplex et indivisibile. Secundo quia iurepatronatus transit equaliter in heredes institutos etiam ex inequalibus partibus. licet forte posset dici fm Inno. quod pinguior sit illius vox qui habuit plus in hereditate. Tertio quod acquiri equaliter iurepatronatus votantibus ecclesia. licet vnus plus conferat quam alter iuxta no. plene. §. e. ti. c. j. ita quod plus acquireretur ei qui dedit centum quam ei qui dedit quinquaginta ad istam videtur de quo Ahat. xi. fm Buil. ideo concludit quod olim placebat sibi opi. quod fieret in capita successio. et non in stirpes licet hic aperte reprobet dicens quod licet opinio hic approbata in aliquo sapiat equitatem. prout inferius dicitur tamen non erat expediens ecclesiis. sed potius contraria propter ea que infra dicentur. et quia sicut iura alia patronatus prout est ius alimentorum. et ius processionis et ius defensionis debetur per capita patronorum. ita debuisset dici de iure presentationis. ut sic per consequens tot essent suffragia vocum quot essent capita patronorum et non plura. pro hoc bene faciebat. c. ij. §. eo. ti. ubi loquitur etiam de heredibus fundatorum in pluribus. et tamen dicit illum preferendum qui plurimorum approbatur assensu. ideo autem dixi non plura debere suffragia vocum quam sint capita patronorum. quia si solus vnus esset heres compatroni deberet

beret habere vocem suam vnam tantum et non duas. cuius contrariū vult hic littera. que vult quod si duo essent instituti a tribus patronis quilibet eorum haberet partes in tribus vocibus. similiter si vnus solus esset heres trium patronorum habebit tres voces. pro quo facit decre. cum olim de re iudica. et quod ibi no. et predicta opi. que hic reprobat ut predicti: placebat olim gl. rationibus preallegatis. tamen quicquid olim diceretur tenenda est opinio que hic approbatur. dicit tamen glo. quod timet ne ex hac opinione approbata inextricabiles questiones oriantur si in primo gradu secundo et tertio successionis ponamus varietatem in numero personarum. et in qualitate earum et multo fortius si detur in quarto et in quinto et in successione plurium patronorum nedum vnus. cuius rei gratia glo. ponit exemplum quod declarare esset magis laboriosum quam subtile. et bonus computator de facili intelligeret. ideo non insisto. et maxime etiam contingeret intricatio circa probationes fiendas. propter quod glo. concludit quod non modicum terretur de hac approbatione. Fateatur tamen quod non sic terretur de eo quod scripsit post Inno. et Hosti. in c. scriptum. de elec. in ver. oppositi. vbi no. quod prelati potest habere tertiam electionem et capitulum tertium et clerici aliam tertiam: quia licet ibi posset esse aliquis intricatio in calculo. non tamen posset esse quanta hic propter successiones in stirpes quas ibi considerare non possumus. Per predicta infert gl. ad id quod no. Hosti. s. eo. c. j. videlicet nunquid valet seu possit excusari consuetudo que in partibus quibusdam. ut est neapolis habet quod in patronatus diuiditur per vncias et fiet diuisio respectu portionem scilicet quas heredes successerunt patrono vel patronis et non respectu portionum quas contulerunt in edificando vel dotando. nec respectu iurispatronatus quod est indiuisibile quod videtur quod sic per predicta. In quo autem consistere possit utilitas harum diuisionum ex quo iurispatronatus in se est indiuisibile. dicit glo. quod potest esse in hoc quia actus presentandi erit communis propter iurispatronatus quod est indiuisibile. sed ecclesia in alendo et in oneribus magis tenet ei a quo plus recepit. Item si contingat esse locus gratificationi que aliquando de iure est facienda. iuxta. c. cum autem. s. e. vox illius preferri debet qui plus contulit. et hoc dictum olim placebat glo. tamen ut hic videtur de iure communi aliter est dicendum. ut hic patet. quia quo ad actus presentationis fit diuisio. quia non cuilibet heredi competit in solidum. immo si plures heredes succedant vni patrono omnes loco vnus habentur. ut hic patet. et pro hac opinione hic approbata bene faciunt due decre. de rescrip. pastoralis. in prin. et de testi. licet ex quedam. vbi habentia originem ab vno habentur loco vnus. Item pro hac opinione facit equitas. quia alias tenendo contra videlicet quod fieret successio in capita et non in stirpes de facili vnus patronorum veniens ad mortem posset alium defraudare in instituendo quam plures heredes et tot essent voces. et sic si essent decem heredes vnus haberent decem voces et comparatus vnus. et sic preferretur illi copatrono. Addit Pau. maxime quia plures voces preferuntur in presentatione. s. eo. quonia. intantum quod sufficit maior pars comparatione minoris. iuxta no. per Ain. et Compos. de elec. ecclesia vestra. fm Pau. et quia hoc ita posset contingere in secundo gradu et vltioribus sicut in primo. ideo non videtur bona opi. Arch. sed melior fuisse opinio approbata. dicit tamen glo. quod tenendo opinionem contrariam scilicet quod fieret successio in capita etiam quo ad actum presentationis contra dictam iniquitatem et fraudem posset prouideri si statueretur quod extantibus descendibus sanguinis non possunt succedere extranei. nam tunc si alter copatronorum haberet plus tales heredes non haberent conqueri de copatrono. sed de deo. Preterea pos-

set contingere contra quod ipse plures heredes haberet. et ideo in hoc non dicitur iniquitas vel lesio. argu. l. fideicommissis. C. de transac. quia autem eo casu quo non essent descendentes sanguinis posset dicta iniquitas augeri vel surgere. dicit glo. quod bonum esset statueretur quod nullo casu fieret successio in extraneos heredes. quia per hoc tolleretur dicta iniquitas et facilius liberaretur ecclesia ab hoc iurispatronatus. facit. c. prohibemus. et c. si. de cen. Ex predictis patet quod hic reprobat opinio antiquorum et Archi. et approbatur opinio Inno. et Hosti. et hoc ideo tenet hic Pau. dicens quod licet secundum opinionem hic approbatam oporteat nos venire ad diuisiones et subdiuisionem vnus vocis quando plures ab eodem instituuntur pro equalibus vel inequalibus partibus. et ab illis heredibus alij instituuntur. et sic per consequens successio et post multas successiones sit difficile terminare. prout etiam patet ex exemplo glo. tamen sufficit ita scriptum ex argumento. vi. q. iij. scriptum est in lege. et ff. qui et a quibus. l. prosperit. et quasi simile esse dicit quod no. i. c. scriptum de elec. post Inno. et fatetur tamen propter predicta quod expeditius fuisset tenere opinionem antiquorum. facit quod dicit glo. hic in secunda parte. in ver. facilius contra iniquitatem succurrere statuendo. prout glo. Idem dicit Laudinus. Idem tenet etiam Steph. dicens quod contra difficultates et intricaciones surgentes ex opinione hic approbata posset succurri altero de duobus modis hic in tex. positus. et si neutra viarum hic positarum sibi placeret. tunc dicit Steph. posse dici quod cum istud ius sit indiuisibile et sit apud oes et singulos simul et sine alijs appareret nullum. alle. s. eo. c. j. quod vnus contradictio totum impedit. ff. qui et a quibus. l. si quis hac lege. §. quotiens. et ff. de pig. acti. l. si necessarias. §. si vnus ex pluribus. et ex hoc eueniet quod si infra tempus iuris non potuit concordare episcopus propter eorum negligentiam poterit ecclesiam ordinare. s. eo. quonia. et c. cum propter. Nec ob. quod preferri debeat electus seu presentatus a maiori parte ceteris paribus si id fieri poterit sine scandalo. s. e. quonia. nam alias succederet. c. j. et ij. s. eo. quia respondet Steph. quod illud haberet locum quando sunt plures patroni originales ex eadem vel diuersa causa. hic quando non sunt patroni originales. et per hoc habes modum euadendi intricaciones computationum. de quibus in glo. Forte glo. intellexit quod soluitur intricatio ut qui plures habet vncias ille preferatur. tamen quia difficultas est computare non placuit glo. opi. hic approbata. An autem in episcopis patronis originarijs sufficiat maior pars comparatione minoris. An vero requiratur maior pars comparatione omnium patronorum. Pau. hic dicit quod sufficiat maior pars comparatione minoris. quia hoc ius spectat ad eos non ut corpus sed ut singulos. alle. no. per Ain. et Compos. de elec. ecclesia vestra. et per Jo. xvi. q. vij. si plures. et per Archi. xxxi. di. nicena et c. In heredibus autem vnus patroni ex duobus si forte vni successit vnus alteri. x. an maior pars comparatione minoris illorum. x. facerent vnam vocem. Pau. non tangit. Steph. ut predicti tenet quod non. imo requiritur quod omnes predicti decem concordent alias vnus contradictio impediret totum. Lap. tenet hic quod sufficiat maior pars. Et hec opinio videtur verior tamquam fauens ecclesijs. saluo eo quod dicit infra. Opi. Jo. an. de ligna. non videtur valere licet pro ea facit: quia ex quo agimus de stipite quia representant personam vnus oportet maiorem partem illius consentire. secus quando sunt patroni originarij habentes integras. sed salua La. in originarijs. i. quia competit eis vox ut singulis non ut collegio. ideo ex quo ius disposuit sufficere maiorem sufficit maior pars comparatione minoris. et eadem est ratio in vno stipite. quia descendentes ex vno stipite sunt ut singuli. si ergo sufficit maior pars debet sufficere com-

paratione minoris ad habendum stipitem &c. *Lap.* hic tenet qd sufficiat maior pars cōparatione minoris ad faciendum vnam vocem ad quod si alterius patroni vnus heres concordet cū tali maiori parte ille debet admitti & dicitur habere duas voces. sicut si a duobus patronis originarijs presentaretur. Si vero omnes decem vel maior pars ipsorum presentent vnum: & vnus heres alterius patroni alium preferretur idoneor. & si erant equalis meriti locus erit gratificationi. vt superior admittat quem velit. iuxta no. per *Inno.* & *Boff.* & *Hostien.* in sūma. alle. de elec. venerabilem & s. eo. ti. cum auez. *Joā.* de ligna. hic tenet qd requiratur maior pars omnium predictorum decem ad faciendum vnam vocem. alias se inuicem impediunt. hec procedunt quando plures sunt patroni quibus succeditur quo casu posset dici non loqui *Steph.* sed in sequenti. Si vero vnicus sit patronus cui plures sint heredes. tunc hoc casu non loquitur cle. sūm *Lap.* patet qd dicit plures ab vno ex patronis. vnde dū rex. dicit qd habent vocem vnus patroni intelligitur respectu aliorum quos habet ecclesia. quid igitur erit in casu predicto quando vnicum tantū habet patronū ecclesia qd plures dimisit heredes. dicit *Lap.* qd tot voces habebunt quot erunt heredes. per quod dicit qd locum haberet id quod dicitur. s. eo. c. ij. quia staretur maiori parti cōparatione minoris. & similiter locū haberet secundum & tertium responsum huius decre. ex eadem causa. Sed quid si vni patrono successerunt duo heredes. deinde alteri illorum duorum successerunt decem et alteri duo. modo pone qd predicti decem vel maior pars ipsorum presentauerit vnum & vnus de duobus alijs eundē presentat. & minor pars de decem cū alio ex duobus presentant aliū que presentatio valebit. dicit *La.* valere presentationem factam a decem vel a maiore parte ipsorum cum vno ex duobus. all. quod notat *Compo.* sūm *Uin.* de rescrip. pastoralis. in ver. concordare ver. itez quid si tres. Item dicit si decem vel maior pars eorū presentant vnum & quilibet aliorum duorum vnus alius aliū qd preferretur presentatus a decem vel maiori parte ipsorum. Ratio quia omnes inter se habent duas voces. ita qd decem vel maior pars ipsorum habent vnam vocem. & alij duo aliam vocem. & ideo cum in patronis laicis maior pars cōparatione minoris preferatur. vt est dictū presentatus a decem vel maiori parte saltem habet vnam vocem. & si etiā esset presentatus ab vno aliorum duorum haberet vnam vocem & dimidiā. sed presentatus ab vno ex duobus qui pro vno reputantur habet mediam vocem tantum. si alius ab alio ex duobus sit presentatus. & ideo presentatus a decem vel maiori parte obtinere debet tāq̃ presentatus a maiori parte cōparatione minoris secundum *Lap.* Ex predictis patet qd si duo heredes vnus presentarent vnū et decem heredes alterius patroni vel maior pars ipsorum alterum preferretur idoneor. & si equalis essent meriti locus esset gratificationi. vt in simili superius dictum est. Si vero vnus duorum presentaret vnum & alius alius. & decem nec maior pars cōparatione minoris concordarent in vnū. sed forte quilibet duo ex decem eligerent vnū diuersum. Sentit *Lap.* qd preferri deberet idoneor presentatox a duobus. quia illi haberent dimidiā vocem quod in presentatis qd quilibet duobus de decem non cōtingit. & si essent equalis meriti locus erit gratificationi. Si vero cuilibet duorum patronorū successissent decem. & quilibet duo ex decem presentarent diuersum. videtur similiter qd idoneor debet preferri. & si sint equalis meriti locus sit gratificationi. Et ideo si oēs decem heredes vnus patroni vel maior pars ipsorum vnum presentant & omnes alij decem vel maior pars aliorū & idem si oēs heredes vnus patroni presentant vnū & maior pars ipsorum decem alium. cum

talis maior pars facit vnam vocem. vt est dictum in pluribus heredibus plurium patronorū. ¶ Ex predictis patet qd si vnico patrono succedūt plures qd succedunt in capita sūm *Lap.* Credo qd si sunt duo habebūt duas voces. Si vero alteri dictorū heredum succedunt plures. tunc bene succedunt in stirpes. vt hic dicitur. Et ideo si vni duorum heredū succedunt decem vel alteri duo. illi decem habebunt tantū vnam vocē. & alij duo aliam. & si quidem oēs concordant in presentatione clarū est. Si vero discordet quis debeat preferri seu que presentatio debeat valere. patet ex supradictis & sūm hoc cle. habet locū quando a principio plures sunt patroni. & vnus ex illis mortis relictis heredibus pluribus. vel quādo vnus ex plurib⁹ heredibus vnus patroni decedit plurib⁹ heredibus relictis. secus qm vnus pious decedit plurib⁹ relictis heredibus. ¶ Ex predictis patet qualiter dissolui possit intricatio & difficultas glo. quia alias sūm *Gre.* qui dixit qd vbi sit successio in stirpes potest dissolui per alterā ex duabus vijs hic in tex. positus si velint alteram illarū eligere. Si vero neutra dictarū viarū sibi placet. si non possunt concordare. tunc etiā vno solo discordante est perinde ac si propter discordiā patronorū non ordinetur ecclesia. & sic si post lapsū temporis si negelexerint concordare episcopus ordinabit. & hoc siue vnico patrono succedant plures. siue plures vni ex duobus patronis. *Lap.* vero distinguit. vt ex predictis patet. an plures succedant vnico patrono an vero plures vni ex pluribus patronis vel plures vni ex pluribus heredibus vnus patroni. et ille preferretur qui habebat plures voces vel vocem integram alio non habente ipsam integram vel maiorem partem vocis nullo habente vocem integram. et si plures essent tales sic presentati habentes quilibet vnam vocem vel vnam dimidiā partē idoneor erit preferendus. & si neuter sit idoneor locus erit gratificationi. vnde concludit qd debet inspicere quot sunt stipites qui representant vnam vocem. & qui habet maiorem partem stipitum censentur habere solidam vocē. Item ille dicitur habere stipitem qui habebit maiorem partem ipsius stipitis. & sic si sunt quattuor stipites: qd habet tres ex eis dicitur habere vocem & sufficiat habere maiorem partem cuiuslibet illorū trium. Si essent in pari casu seu minori idoneor est instituendus. & si eque idonei sint sit locus gratificationi. vel forte potest dici qd vbi sūt in pari numero neuter sit instituendus & inuicē se impediunt. sed precedens opinio tanq̃ fauens ecclesie videtur tenenda. Ar. l. sūt persone. ff. de religiosis. & no. in. c. ij. de cogn. spiritali. & qd supradixi in pari causa seu numero intellige stipitū. Si vero in eodē stipite sit paritas quasi in seipso sit diuisio & discordia videtur pro nullo computandus talis stipes & sic sunt tres stipites. & vnus stipes vel eius pars maior etiam cōparatione minoris. quia hoc est fauorabile ecclesie. & ideo amplectendus. pone vnus presentat *Ticium* alius *Seium* tertius stipes qui in duobus consistit est in diuisione. quia vnus illoz consentit in *Ticium* alius in *Seium*. videtur qd neuter debeat institui cum nullus eorum habeat maiorem partē stipitis. Item & in alio tertio est in seipso diuisio & sic expectabitur lapsus temporis. sicut dixit *Steph.* cuius opi. hoc casu procedit. vel forte sunt in pari causa. quia quilibet habet stipitem & dimidiū alterius idoneor erit instituendus. & si sunt eque idonei locus erit gratificationi. & hoc forte verius cum magis faueat expeditioni ecclesie. Si vero ex tribus stipitibus vnus presentaret *Ticium* alter *Seium* tertius consistens in duobus esset diuisus. quia vnus ex illo stipite presentaret *Lucium* alter *Saium*. quid esset tūc. videtur quod procedat opi. *Steph.* quia licet *Ticium* & *Seium* sint in pari causa cum nō habeant par ius respectu omnium stipitum. secus in casu pcedenti

su precedenti. et ideo cum non habeant par ius respectu omnium stipitum. nec habet aliquis eorum maiorem partem stipitum. neuter institui debet vel forte idoneor ex duobus primis debet prefici. et si sunt equalis meriti de altero eorum poterit gratificari per ea que infra dicentur. Si vero essent duo stipites tantum quorum unus presentaret Ticiu et media pars alterius eundem. alia medietas Seium. fm La. preferri debet Ticius qui habet stipitem et dimidiu alterius. Sed contra hoc facit quia in altero est dissensio in seipso. et sic videtur pro nihilo computandus ratione repugnantie in seipso. arg. l. vbi repugnantia. ff. de re. iur. et sic expectabitur lapsus temporis vel forte non debebit esse deterioris conditionis Ticius qd si totus ille alter stipes presentasset Seium. quo casu idoneor debet prefici. et sic si Ticius sit idoneor debet prefici et etiam poterit gratificari si sit equalis meriti. alias expectetur lapsus temporis. Seius autem tunc nullo casu poterit prefici quia non habet in se dimidiu stipitem tm. et sic non debet prefici aliquo casu etiam si sit idoneor. et idem videtur dicendu si sunt tantum duo stipites et unus presentat Ticiu et media pars alterius Luciu alia media Seium. quia Ticius si est idoneor poterit prefici et sbebit et si est equalis poterit ei gratificari ne magis noceat ei dissensio alterius stipitis qd si de concordia Seius elegisset. Quid autem si sunt duo stipites tantum et unus stipes elegit Ticiu alter vero nullum eligat. dicit qd debet expectare per tempus datu ad presentandu si forte aliu presentabit qui forte erit idoneor. secus si maior pars alterius stipitis presentet unu quia non expectabitur alia pars cuius presentatio nihil potest operari. Si vero media pars stipitis presentat alia tacet expectabitur quia forte eundem presentabit et sic erunt duo in pari causa. vel forte presentabit alium qd fecerit alia pars eiusdem stipitis quo casu quid iuris sit. scilicet quando duo sunt stipites et unus presentat Ticiu et media pars alterius Luciu alia media Seium. patet ex supradictis. Et ex predictis etiam patet qd si sunt tres stipites et duo tantum presentarent. an tertius debet expectari. quia si illi duo sunt in concordia de vno certe non expectabatur tertius cuius presentatio nihil potest operari. arg. l. aliquando. ff. ad velleianu. Si vero quilibet illorum duorum stipitum de per se presentent vnum. puta unus stipes Ticiu. secundus Luciu expectabitur tertius stipes. an consentiat in altero eorum an vero in altero diuerso a dictis duobus. et si maior pars ipsius tertij presentet unu non expectabitur alia minor pars eiusdem stipitis. sed si media pars presentet expectabitur alia vt videatur vtruz concordet cu alia dimidia an vero discordet. et sic patet ex predictis qd plus operatur taciturnitas qd voluntas declarata contradictoria. Ratio quia constat de mente quando est declarata. ideo succedit dispositio iuris incontinenti sed vbi non est declarata oportet qd expectemus quia diuinare non possumus. fa. in argumentis de elec. quod sicut et c. sz quid si sunt tres stipites et media pars vnus eligat Ticiu. media pars alia eligat alium. scilicet Seium. et faciunt alie due stipitem. quia media pars cuiuslibet eligat Ticiu et alia Seiu. videtur qd neuter sit preficiendus. licet sint in pari causa. ex quo nullus habet integrum stipitem vel maiorem partem illius. et idem si quilibet media pars elegit diuersam personam. et sic diuersas sex personas. Si vero Ticius haberet unu stipitem vel eius maiorem partem in dicto casu si idoneor esset posset prefici si equalis posset gratificari. alio secus quia non plus debet operari diuisio aliorum duorum stipitum qd si concordaret qui libet stipes in diuerso. et hoc quando habet totus unus stipes habendo respectu ad primum stipitem. quia quis habet omnes vel maiorem partem representantiu primum stipitem seu primum gradu. Si vero essent duo in secun-

do gradu. vt in terminis glo. in duobus filiis. b. et esset tertius gradus subdiuisus. quia vnus filiorum. b. haberet filium clericum. alius. viij. si ille clericus eligit Ticiu et medietas illorum. viij. eligit Luciu vel etiam eundem. alia medietas Seium non debebit etiam si stipites similiter faciant. Glo. secunda querit an procedat littera etiam quocumque sint instituti heredes. Respondet qd sic. quia loquitur indistincte et ad minus ad sui verificationem requirit concursum duorum. vt in regula pluralis. in. vi. Item procedit siue singulares persone sint institute siue collegium. et multo fortius quia collegium loco vnus habetur. vt in. c. ea noscitur. de his que si. a prela. et c. Glo. ab vno querit quid si non plures ab vno sint instituti heredes quo casu loquitur littera sz plures a pluribus vel vnus a pluribus. Respondet glo. qd tunc erit secus. quia tunc primo casu illi plures. et secundo ille vnus habebunt plures voces et non vnam tantum. vt est dictu in glo. magna. Idem Lapus dicens qd si vnus instituitur a pluribus patronis habebit tot voces quor sunt patroni. Idem dicit si plures a pluribus instituuntur. Idem si patronus a patrono. quia tunc habebit duas voces. vnam ex iure proprio aliam ex successione hereditaria compatroni et ex persona illius fm Pau. vt refert La. Item aduertendum fm Lap. qd hic loquitur quando plures ab vno ex patronis succedunt quo casu illi plures habent duntaxat vocem vnus. quod intelligit Lapus respectu aliorum patronorum quos habet ecclesia per quod dicit qd si ecclesia habet tantum vnus patronu qui dimiserit post se plures heredes qd tot voces habebunt quot erunt heredes. et sic habet locum in eis quod dicitur. s. e. c. ij. et finis huius. c. ex eadem causa. glo. tamen magna vt vidistis tenuit contrariu in reprobatione opi. Archi. et sic aduertendum qd hic La. sentit opi. Archi. in hoc non reprobari et videtur habere rationem in se. quia quando vnus tantu est patronus non est cuius respectu sit necesse dicere qd plures heredes illius habeant vnā vocē tantu. que ratio cessat qd plures sunt patroni. et ab vno illorum plures relinquunt heredes. Glo. relictu querit quid si ius patronatus vnus ex patronis descendat ad plures per via contractus et non per viam relictu. Exemplum si venditur pluribus vniuersitas in qua est ius patronatus vel si permutei cu pluribus. vel donetur dūmodo in donatione fienda priuatis intercedat consensus episcopi. iuxta no. s. e. illud. nam predictis modis transferri potest ius patronatus iuxta no. s. eo. cum secundum. an dictis casibus procedat cle. glo. respondet qd sic. quia eadem ratio licet inspecta propria significatione huius verbi relictu loqui videatur soluz de translatione patronatus ex vltima voluntate. l. i. ad fi. ff. de tabulis exhi. et de fo. compe. coquestus. Idem tenet Pau. dicens etiam litteraz procedere siue ex testamento siue ab intestato relictu sint heredes. Idem Stepha. Nota de isto verbo relinquo quod ex propria significatione verificatur tantum in actu vltime voluntatis. tene menti propter statuta. Glo. heredes. querit an sit differentia an sint relictu hēdes extranei an sui. Respondet qd no. per tex. qui simpliciter loquitur de heredibus. alle. xvj. q. vij. considerandu. et no. s. eo. cu fm Idem Lau. et Jo. in. c. filijs. xvj. q. vij. ad hoc quia eadem est ratio. igitur idem ius. de consti. translato. Idem dicit Pau. litteram procedere siue sint mares siue femine heredes. quia iura loquuntur indistincte et generaliter. ff. de ver. sig. l. heredes. Idem Lap. all. xvij. q. ij. eleutherius. de concess. preben. c. fi. et d. c. filijs. secus dicit Pau. in iure patronatus libertorum secundum quosdam. quia secundum eos non transit in heredem extraneuz. alle. ff. de iure repa. l. filijs. ff. de ope. liber. l. fabriles. et l. operarum. qd dicit vt no. C. de ope. liber. liberti et ff. de condi. inde. si non sortem. s. libertus. Glo. rectoris. querit qd in presen-

tatione clerici fienda ultra rectorem. Respondet glo. q. et respectu illius procedit cle. quia eadez est ratio per consequens idem ius. Fatetur tamen q. in hoc est opi. an ius presentandi clericum spectat ad patronum an vero ad rectorem. de quo dicit tenendum quod no. in. c. postulasti. s. eo. Pau. hic recitat opinio. quia Jo. lxxij. di. si principali. Hug. xvj. q. vij. decernimus. Ber. de offi. vica. ad hec. Hoff. s. e. ti. postulasti. tenent q. patronus presentet solum rectorem et non clericum. Inno. et Ber. contra. s. e. postulasti. ipse hic concordat opiniones. q. si querimus de presentatione ad ordines et titulum ipsius ecclesie illa spectat ad rectorem excluso patrono. Ratio quia de eius preiudicio agitur cum teneatur presentato de necessarijs providere. de preben. cum secundum. de offi. Archidi. ad hec. nec per hoc paratur aliquod preiudicium patrono. quia ille non habet aliquod ius in ecclesia ex aliqua institutione sed habet petitionem alimentorum ex presentatione acquisitam. et sic intelligitur. c. postulasti. quod dicit verum nisi esset talis patronus qui faceret fructus suos et omnia onera supportaret. de quo. s. proxi. c. Si autem querimus de presentatione ad clericatum ipsius ecclesie. que quandoque fit de ordinato iam. et quandoque de ordinando. et tunc presentatio talis clerici spectat ad patronum. sicut et presentatio rectoris et sic intelligatur secunda opinio. alle. xvj. q. ij. si quis episcoporum et hec dicit vera quando optinet presentatio ex vi ius patronatus. secus si ex iure consuetudinario. quia tunc prescripta consuetudine presentandi unum non esset per hoc prescripta presentatio alterius cum prescriptio sit odiosa et restringenda et non laxanda. de deci. cum contingat. de prescrip. auditis fm Pau. Idem tenet La. eius dictum recitans in secunda parte glo. et ut opp. de no. s. e. c. j. et c. querimoniam. Sol. q. circa istum secundum casum cle. triplex opi. erat olim. sed hic approbatur opinio que habebit q. fieri posset quod hic dicitur. facit. l. quotiens. ff. de usufruc. cum si et c. Glo. patronus querit an hec conventio possit fieri inter maiorem partem patronorum uno contradicente. Respondet q. non. alf. de elec. quia propter. et quod ibi no. et quod habetur in regula in re comuni in. vj. et c. Glo. libere querit an hec conventio poterit fieri sine auctoritate diocesani. Respondet q. sic et ad hoc inducit verbum libere. facit quod no. de preben. licet episcopus. in. vj. et in cle. duduz. s. statuimus. s. de sepul. et per hoc dicit reprobari opi. Inno. de qua. s. eo. querimoniam. ubi in hoc dicebat contrarium. sed an poterit fieri etiam non vacante ecclesia talis conventio. Respondet glo. q. sic. ex eodem verbo alle. de dona. consultationibus. et s. de re. eccle. non alie. cle. si vna. et hoc etiam satis probat hec littera dum dixit alternis vicibus. nam in eadem vice non potest concurrere duplex vacatio. Contra predicta op. glo. de. c. si. de concess. preben. Soluit q. ibi fiebat donatio vel concessio presentationis ecclesia non vacante in fraudez vacature non patrono hic vero fit patrono et ad tollendam discordiam et faciliorem provisiones et expeditionem ecclesie. Idem tenet zen. Step. et Pau. hic quasi ad litteram. per predicta dicit gl. satis posse dici q. si qui sunt simul patroni plurium ecclesiarum possunt inter se dividere unus sit patronus solus in una ecclesia. et alius in alia. et hoc tenet Vin. s. eo. c. j. et c. ex insinuatione. Contra predicta op. glo. de. l. quedam. ff. fa. hercisc. ff. de alimentis lega. l. ij. de iurepa. l. si. In quibus patet ius patronatus libertorum non posse dividi inter patronos. licet prestatio alimentorum dividi possit. Respondet glo. q. aliud in iure patronatus libertorum. quod est fortius quam ius patronatus ecclesie. quod patet quia illud ius non potest alienari istud sic. s. eo. cum fm et xvj. q. vij. pie mentis. maxime in compatronum. s. eo. ex insinuatione. Item illud transit ad suos etiam non heredes. ff. de oper. lib. ut iurisiurandi. s. si liberi. et ff. de iurepa. l. filij. istud not.

iuxta no. post Inno. in. d. c. cum fm. et per glo. in. c. considerandum. xvj. q. vij. et hic per zen. et Abat. et sic per consequens de uno ad aliud non legitime infertur. ad predicta alle. glo. quia patronatus ecclesie potest in toto cum alio patronatu permutari. ut no. in. d. c. cum secundum. igitur eadem ratio poterit pars patronatus unius ecclesie permutari cum parte patronatus quam habet compatronus in alia. quia idem iuris debet esse de toto ad partem de offi. dele. pastoralis. et ff. de rei ven. l. que de tota. Idem tenet Pau. quasi ad litteram. qui etiam concordat glo. se. in verbo alternis vicibus et c. In tertia parte glo. permittimus. op. q. imo etiam post presentationem factam de pluribus liceat aliquos presentare si patronus sit laicus. s. e. q. autem. et c. cum autem et potior debet esse conditio instituti ab episcopo. ut ibi patet. licet teneatur primo presentato si eum non instituat causa non subsistente secundum no. s. e. pastoralis. Respondet glo. q. contrarium procedebat olim. hodie vero per hanc cle. potest fieri presentatio per formam huius cle. postquam non licebat alios presentare. sed de presentatis potest instituere episcopus quem volet pro qua facit. quia si licebat sic olim accumulare et successive satis debet esse honestum q. etiam fiat presentatio de pluribus eodem tempore. et sic fiat accumulatio eodem tempore. Idem zen. dicens q. episcopus in casu huius. c. non tenebitur providere alicui non admissorum. Ratio: quia ex beneficio presentantium ex auctoritate huius constitutionis potest admittere quem vult. s. e. quoniam. et c. pastoralis. et sic talis presentatio habetur pro nominatione. fa. de elec. quod sicut. Glo. presentare querit an precedat cle. siue presentatio plurium fiat simul siue successive data optione episcopo. Respondet q. sic. quia licet olim quando laicus patronus presentabat secundum instaret pro se cumdo. hodie potest relinquere optioni episcopi per hanc cle. Idem zen. cum cle. ista non distinguat. Fatetur tamen q. olim secus. quia presentando secundum quantum in se erat videbatur recedere a primo. licet episcopus posset idoneorum instituere hoc dictum intellige quando a principio presentatur plures data optione episcopo. et similiter deinde presentatur alij data optione. secus forte si a principio presentaretur simpliciter unus et deinde plures data optione episcopo. quia primum sine causa non deberet episcopus rejicere. alias etiam ei hodie teneretur sicut olim cum hoc casu non videatur loqui cle. glo. tamen sentit contrarium etiam hoc casu. ut patet ex ea. Wein. de glo. op. contra hunc si. de. c. ij. de ele. in. vj. ubi non potest fieri electio alternativa vel incerta. glo. soluit aliud in electionibus in quibus alternatio et incertitudo prestat impedimentum aliud in presentationibus. ut hic patet. Idem zen. et Idem Abat. per quod dicit q. in presentationibus non est servanda forma decre. quia propter de quo per Compo. de elec. ecclesia. nam solennitas que servatur in electione non servatur hic in presentatione. ut patet hic ex predictis. Idem La. alle. not. in. c. quod sicut. in prin. de elec. post Hosti. et per Archi. l. xj. distinction. unde dicit q. si in una ecclesia esset ita celebrata electio. ut hic dicitur. non valeret q. una ecclesia non potest simul plures maritos vel sponsores habere fm Hugutio. xxxj. q. ij. quomodo virginibus. de divoz. gaudemus. facit quod no. in. c. in scripturis. vij. q. j. An autem hoc procedat siue loquatur in patronis laicis siue clericis. Respondet glo. q. clarum est q. in patronis laicis procedit In patronis autem clericis si ex patrimonio presentent. idem fa. quod no. de off. lega. dilectus. Si vero ratione ecclesie. tunc sentit glo. secus esse. quia tales variare non possent. fa. s. eo. cum autem. Idem Guil. quia in primis olim erat in effectu. Idem quod hic dicitur quia episcopus admittebat quem volebat de presentatis per tales. Ste. hic tenet contrarium dicens q. cle. procedit etiam in patronis

patronis clericis ratione ecclesiarum propter idēitatē rationis. Credo posse saluari opiniones. quia si eodē tēpore presententur plures procedat opi. secūda. Si vero primo presentaretur vnus et secundo loco alius vel plures data optione epō tenendo qd hoc casu locū habeat cle. in laicis patronis. tūc procedit prima opi. Ratio qā prima presentatio est talis a qua nullatenus licebat oliz variare quādo fiebat per patronū ex ratione ecclesiarū secus in laico patrono vel patrono clerico ex p̄monio. quia locum habebat variatio et poterat ep̄s eligere quē volebat. licet p̄mo presentato teneretur si sine causa fuisset non admissus. hodie ad nihilū tenebitur si detur sibi electio per hanc cle. Tractat hic *Abbathe*. quot modis querat ius patronatus et que iura competat patrono de quo. s. e. super rubrica. et c. j. et c. cū secundū. et per Joā. de lig. s. e. nobis. Deinde querit quid si patronatus dānetur ad perditionē seu publicationē bonorum. an ius perdat patronatus. et sic an ius patronatus ex condēnatione facta ob maleficiū de bonis amittendis perdat remittit ad no. xvj. q. iij. placuit vt quicunqz. et melius. q. vij. filijs. Idem zenze. et de hoc etiam. lvi. di. satis perner sum. et plene dixi in cle. pastoralis. de re iudi. vbi glo. tangit. *¶* Alterius quero an parochiani vt parochiani sine titulo ius patronatus possint presentare. zen. dicit qd non per Inno. s. e. cōsultationibus. *¶* Abat. hic dicit qd si sunt in quasi possessione presentadi ex dicto iure. quia videtur qd possint presentare. alle. c. querelam. de elec. s. eo. ti. cōsultationibus. contrariū tamen tenet per. c. sacrosancta. et c. massana. de elec. et p. no. eo. ti. s. j. in Spe. facit. c. ij. et ij. s. e. nam patronus habuit de gratia qd ius presentandi haberet in ecclesia. ergo hec gratia tanquā personalis non debet extendi ad parochianos. vij. q. j. petisti. et s. de regu. iur. p̄uilegium in. vj. de quo in. d. c. querelam. et in regula quod alicui gratiose. de regu. iur. in. vj. in mercurialibus. vbi tenet Jo. an. qd ius presentandi rectorem potest prescribi per parochianos. *¶* Que ro an indistincte ius patronatus trāseat cū vniuersitate. Respondet *Idau.* qd non. quia demū transit cū vniuersitate cum qua transirent singula sine ipsorū expressione. iuxta no. per Inno. et Host. s. e. ex litteris. per hoc dicit qd non transiret cum vniuersitate cū qua non transirent singula sine speciali ipsorū expressione. puta si vendo hereditatem mihi delatam in qua est ius patronatus. qd nisi in hereditate sit castruz vel villa cui cederet ius patronatus nō transibit. l. que tibi. C. de here. vel acti. ven. quod intelligit nisi donaretur hereditas ecclesie cui donari potest ius patronatus sine consensu ep̄i. s. e. c. vno in. vj. et c. *¶* Ultimo querit hic *Idau.* quid si plures sint patroni qui nullo modo volunt concordare. quid erit fiendum. Rñdet *Idau.* qd iura circa hoc varie loquuntur. vt no. s. eo. c. ij. et ij. et c. eaz te. xvj. q. vij. si plures. Et ideo pro cōcordia dictorū iurū sic distinguit. quia interdū est questio inter patronū episcopū. et tunc seruari debet. qd habetur de offi. oz. cū vos. vt si diocesanus ponat iconomū in ecclesia non autē ordinet ecclesiam. quia alias dare ei materia habendi discordiā cū patrono si lapso termino posset ecclesiaz ordinare. Aut est questio inter ipsos patronos. et tunc interdū est questio inter illos quos cōstat esse patronos. interdū illos quos constat non esse patronos. Interdum inter illos de quibus dubitatur. *¶* Primo casu quādo est questio inter illos quos constat esse patronos. et tūc si est questio de presentatione facta statutor maiori parti. s. eo. quoniam. Si vero esset paritas in numero. et tunc ille presentatus qui est maioris meriti erit instituendus. et si essent parilis meriti locus erit gratificationi. de rescrip. c. penl. in. vj. hec vera si fieri potest sine scandalo vel periculo mortis. alias remittitur ad remedia de quibus in. c. ij. et ij. s. eo. ti. Secūdo casu quā-

do constat eos non esse patronos. tunc statim libere poterit ecclesiam ordinare. non ob. cōditione. s. e. ti. cōsultationibus. Tertio casu quādo dubitatur distinguit. qā si litigatur de iure vel possessione iurispat. tunc expectet diocesanos laicos per quattuor mēses et clericos p̄ sex. Si litigant cū laicis s̄m Hosti. et Jo. an. infra quos fini ri debet causa. qbus elapsis ordinabit ecclesiam sine preiudicio vincentis. s. e. ti. c. j. Si vero litigatur de electione. et tunc si de ea litigatur ex vi iuris presentandi. Idēz quod proxime dixi quia expectabunt vsqz ad quattuor vel sex menses habita distinctiōe inter clericos et laicos. Si vō litigat de ea rōne p̄rogatiue vel rōne forme p̄sentatiōis. et tunc lapsu t̄pis nō parat eis preiudiciū qd sine culpa sua non debet puniri. de re iudi. cum Bertoldus. Ad hoc quia si aliud diceremus esset aperta via fraudibus et quia statutum est tempus ad presentandū nō ad instituendū. *¶* Ultimo Joā. de lig. hic ponit duo concilia ad litteram in quorum vno tractat. an filij fratrum succedant adinuicem in stirpes. an in capita maxime in feudalibus. de quo per legistas in auē. cessante. C. de legi. here. et per By. et Bar. in. l. post consanguineos in. s. hereditas. ff. de suis et legi. et tenet idē in feudalibus qd in alijs. quia equiparantur in successione inspecta dispositione iuris cōmunis et libri feudorū. nisi localis consuetudo aliud haberet. per not. per glo. in. c. j. de gradibus successionis in feudum. in prin. et per tex. in. ti. de suc. feu. c. j. et de natura successionis feudī. et tenet opi. Accur. et sequa. in auē. cessante. quā intelligit procedere quando filij fratrum succedūt auunculis vel patruis. secus si alijs vel inter se. et dicit Accur. forte non sensisse contrarium cum loquatur in primo casu. non autē in secundo. *¶* In secundo cōsilio tractat an feudū possit alienari sine licētia dñi in vnū ex agnatis et sine p̄sensu aliorū. et concludit qd nō pōt alienari sine licētia dñi vel sine licētia primorū agnati vel parīs vel parium si sunt plures. nam alias nō fit preiudiciū in predictis et hoc in feudo paterno. all. in. x. coll. de prohibita alienatione feudi. per Fe. l. imperialem. per totam. l. et c. j. s. preterea. per quos fiat inuestitura. et c. preterea. de alienatiōe feudi paterni. et quia eadem est ratio prohibitionis sine fiat in extraneos siue in proximos. et per predicta dicit qd licet tolleretur seruitus et obstaculū concernens dominium non tolleretur per hoc concernens agnatum alle. de p̄uileg. pastoralis. et l. si seruitus. ff. de ser. vj. predi.

De censibus.

Rubrica.

Am sit nature con

c sonum. Due sunt partes decre. quia primo ratione premissa ponit statutum suū cum exceptione. secundo exceptionem limitat et declarat. ibi secūda p̄uilegia. *¶* Nota illud vulgatum qd ille debet sentire onus qui sentit cōmodū et emolumentū. sic econtra. ille qui sentit onus debet sentire cōmodum in regula qui sentit. de reg. iur. in. vj. et ff. de re. iur. s̄m naturam. et sic no. s̄m *Idau.* quia cōtrarium est eadem disciplina. *¶* Nota qd religiosi tenentur supportare onera pro monasterijs et alijs sibi subiectis que ante subiectionem prestare consueuerant nisi circa hoc se possent tueri per p̄uilegiū. scilicet exemptionis vel aliam legitimam causam. que autē posset esse illa dīcetur cum glo. et sic nota s̄m zen. et Buil. qd quedam res transeat cum onere suo. cōcor. de pig. ex litteris et de decimis pastoralis. *¶* Item nota secundum *Idau.* qd possidens tuendus est in sua possessione donec probetur cōtrarium. *¶* Nota bene qd monasteria sunt subiecta oneri procurationis legatorum sedis apostolice et etiā iurū

episcopaliū ex quo patet aliud esse ius episcopale aliud
ius procurationis legatorū. Et sic no. vñ in alio nō in-
cludi. et sic facit ad id quod hic tangit glo. in verbo epa-
lia. ¶ Nota pñilegia cōcessa religiosis nō extendi ad
ecclesias vel monasteria quesita post hanc cle. ¶ Nota
fm Buil. q. ille qui percipit maiores fructus ecclesiarū
regulariter tenetur ad omnia onera soluenda. ¶ Item
nota q. qui particulariter percipit ad nihil tenetur. simi-
le videmus in vniuersali herede qui onera oīa subit par-
ticularis nihil. insti. de here. quali. et disse. §. illud. ¶ Itē
nota fm Buil. q. emolumenta et onera ecclesiarū et mo-
nasteriorum quocunq. titulo spectantiū ad religiosos
pertinent ad eos de iure cōmuni. nō autem ad eorum vi-
carios. nisi quātum ad suam cōgruam portione fm euz.
de hoc puto dicendū vt habet de preben. de monachis.
et per Inno. e. ti. in l. lateranensi. et de pñile. cum et plan-
tare. §. in ecclesijs. facit quod dicitur cū glo. in verbo ti-
tulo et s. ti. j. cle. j. ¶ Item nota fm euz q. aliqui sunt pñ-
ilegiati a sede apostolica aliqui exempti. de quo de pñ-
uile. volentes in. vj. ¶ Oppo. Pau. contra tex. in pñ. et
contra pñmū notabile. de l. si quis negocia. ff. de nego.
gest. vbi ille qui sentit cōmodum non sentit incōmodū.
ad idem alle. ff. de procura. l. qui proprio. §. procur. vt in
ceteris. Soluit h. y. in regula qui sentit. q. littera ista
procedit quando per omnia est eadē et par ratio sentien-
di cōmodum et incōmodū. alias secus. vt in contrarijs.
de quo plenius in dicta regula q. sentit. ¶ Secundo op-
po. contra secundum notabile. et videtur q. contrariorū
non sit eadē disciplina. imo opposita. quia quod de vno
oppositorū predicatur affirmatiue de alio predicat ne-
gatiue. xxxij. di. hospitoliū. ff. de his qui sūt sui vel alieni
iuris. l. j. Itē ad positionē vnius sequitur destructio al-
terius. ff. de ver. sig. hec verba. xxxij. q. j. cū renunciatur.
Soluit Pau. q. notabile procedit quādo de quolibet
respondetur affirmādo cōcedendo vel negando et pro-
hibendo. de conse. di. ij. quotidie. xxvij. q. j. sic enī. C. de
procura. l. exigenda. et de cōsue. ex parte. et quod ibi no.
de auaricia et prodigalitate fa. insti. de contraben. emp.
§. nunc si autē. de vno respondetur negādo de alio affir-
mando. tunc procedunt in contrariū alle. ¶ Fateretur tamē
q. et nunc est eadē disciplina cognitionalis. et sic quātū
ad cognitionez. q. vno cognito et aliud cognoscitur. ff.
de preto. stipu. l. j. §. stipulationē. ¶ Hec verba modicū
habēt saporis. de hoc dicitur melius et sapidius p. Bar.
in l. inter stipulantem. §. sacrā. ff. de ver. obli. et c. ¶ Glo.
religiosi. ponderat litteram que expresse loquitur de re-
ligiosis per q. cōcludit quod in alijs non habet locū cō-
stitutio in quātum inducit ius nouū. alle. simile quod no-
ta de deci. c. j. et de testa. c. j. eadez compil. ¶ Glo. titulo.
oppon. q. non omni titulo possunt ecclesie vel monaste-
ria subijci religiosis. vnde op. de. c. querelā de simo. Re-
spondet gl. q. quolibet titulo licito possunt subijci puta
per donationē permutationem vel prescriptionē legiti-
mam. de dona. consultationibus. de iurepa. cura. de re.
permu. ad questionē. Sed titulo illicito et simoniacō. vt
emptionis non. vt in contrario. de titulo autē edificatio-
nis vel foundationis non potest hic loqui fm glo. Idem
Stepha. qui huius vltimi assignat rationez. licet glo. nō
assignet. quia per tales titulos solum queretur in patro-
natus. de iurepatr. nobis. et sic non essent plene subiecta
quo casu loquitur tex. Idem Stepha. addens q. hic etiā
loqui potest de titulo vnionis. all. de reli. do. quia mona-
steria. nunquid autē ecclesia possit vendi seu transire cū
vniuersitate. remittit glo. ad nota. s. e. de iurepa. ex litte-
ris. Stepha. hic dicit q. sic. alleg. ff. de fun. dota. l. j. et de
acqui. re. do. l. quedaz. et d. c. ex litteris. quod est intelli-
gendum quando alienatio fit in personaz ecclesiasticā.
pura in religiosos vel clericos. iuxta nota. in. d. c. ex litte

ris. ¶ Glo. episcopalia. querit que dicantur iura episco-
palia. remittit ad tex. de offi. ordi. cōquerere. et s. ti. j. Idēz
Steph. remittit etiā ad. c. dilectus. de offi. ordi. Deinde
inducit tex. ad questionē an valet ille qui ex pacto tene-
tur ad soluendū onera episcopalia teneatur ad soluen-
dum procurationē legatorū se. ap. et dicit q. nō. per hunc
tex. qui ista ponit vt diuersa. et sic de vno ad aliud non in-
fert. qui si. sint leg. per venerabilē. Idem Buil. dicens q.
si in assignanda congrua portione sit ordinatum vel ab
antiquo ita sit obseruatum q. vicarij de sua portione sol-
uant iura episcopalia nō tenentur soluere procuratiōes
legatorū. cū non includantur sub iuribus episcopalibus
tanq. maius sub minori. alle. de ma. et ob. cuz inferior. de
offi. lega. studuisti. Sed nunquid sub iuribus episcopa-
libus cōtinentur pcuraciones archiepiscopi. videtur q.
non per rationē proxime dictam. In contrariū videtur
quia archiep. quantū ad ea que sunt ordinis non plus
habet q. episcopus. sicut nec papa iuxta not. in pñmō
vj. et hec pars est verior fm Buil. et c. ¶ Glo. solita que-
rit qua de causa ista onera erant solita prestari per eccle-
sias vel monasteria subiecta religiosis ante q. puenirent
ad religiosos. Respōdet q. triplici de causa esse potuit
vel quia ex impositione facta tempore fundatiōis. vel ex
antiquo vsu. vel ex ratione prescriptionis. vel ex eo quia
res aliqua habens onus annexū peruenit ad ecclesiam.
et sic cum suo onere. alle. xvij. q. ij. eleutherius. s. eo. per-
uenit. xvij. q. vj. si quis laicus cum si. zenze. hic dicit q. hic
posuit istud verbū solita altero de duobus respectibus.
primo quia vbi hec onera nō astringerent de iure cōmu-
ni. si tamen tanto tēpore sint prestata q. scriptum est. tūc
non sunt in futurū prestanda. alias esset secus. s. eo. per-
uenit. secundo quia vbi sunt onera de iure cōmuni debi-
ta. licet talia habens prestare nō possit prescribere. tamē
alius sic. et ideo si alteri solita sunt prestari tanto tēpore
quod est prescriptū prescribuntur. ¶ Glo. exemptione.
querit an indistincte quelibet exemptio sufficiat ad euitan-
da onera que hic dicuntur. Respondet gl. q. quo ad iu-
ra episcopalia sufficit simplex et generalis exemptio. in-
telligit Pau. facta religiosis cuz ecclesijs habitis et ha-
bendis. alle. de offi. ordi. dilectus. quo autē ad euitandū
onus procurationis legatorū sedis apostolice non pro-
dest exemptio facta simpliciter ab episcopali iurisdic-
tione. sed demuz si sit specialiter facta super non soluendis
procuracionibus legatorū sedis apostolice. alias autez
etiā exempti tenentur ad tale onus cuz nec contra tales
procuraciones currat prescriptio. de prescrip. acceden-
tes. Nec ob. predictis decre. cum instantia. quia respon-
det glo. prout ibi no. quia vt dicit hic Pau. debet intel-
ligi fm predicta scilicet de exempto exemptione speciali.
vt hic innuit littera. dum dixit q. non credimus. nam be-
ne sit papa q. a iurisdictione episcopali multe. ecclesie
sunt exempte. sed a solutione procurationis legatorum
non credit aliquā exemptam per pñilegiū. Idem zen.
et Steph. ¶ Glo. legitima querit que potest esse alia le-
gitima causa a pñilegio vel exemptione que idem ope-
retur. Respondet glo. q. multe primo compositio facta
inter prelatos et religiosos. alle. j. c. proxi. ver. nec q. gl.
intelligit sane scilicet in illis in quibus valere potest cō-
positio. de quibus in decre. cum venerabilis. s. eo. titu.
Idem Buil. dicens q. per compositionem possent excu-
sari a tanto. sed non toto. alle. s. de offi. ordi. conqueren-
te. et quia quattuor sunt iura episcopalia que episcopus
etiā si velit nō potest in totum a se abdicare scilicet vi-
sitatio correctio procuratio et cathedraticum. cū ista cō-
tineantur sub episcopali imperio. quod non potest epi-
scopus a se abdicare seu abijcere. ff. de offi. presi. l. lega-
tus. et ff. de pac. l. ius agnationis. facit quod not. de do-
na. pastoralis. an autem in procuracionibus legatorum
sedis

sedis apostolice compositio seu remissio sufficit. Dicit Guil. q. sic. si est expressa. secus si tacita. alle. de arbi. cu. tempore. et quia honor qui impeditur legatis se. apostolice est honor pape. xvij. dis. nobilissimus. et de offi. delega. cu. olim. hec de causa compositionis. Secundo potest esse causa legitima s. m. glo. res iudicata. alleg. de re iudi. cum inter vos. de prescrip. cum ex officij. et quod ibi nota. in vltima gl. hic intelligit Guil. si sententia sit obte. ta virtute priuilegij papalis. secus si occasione consuetudinis prescripte. quia prescriptio non potest tollere procuracionis ius. quod intellige. vt infra dicam. An autem possit hic loqui de causa prescriptionis. videtur q. non. quia hic loquitur in prestari solitis. nisi dicas q. post acquisitionem fuerit postea facta prescriptio. In his tamen que sunt prescriptibilia allegat de prescrip. c. de quarta. ¶ Juxta predicta querit glo. an posset dici causa legitima si dicatur fuisse indebita solutio. Respondet glo. q. non nisi aliud probetur. quia de mente huius constitutio nis esse videtur q. possidens sit tuendus in sua possessione donec probetur indebitum. alle. c. peruenit super. eo. et de elec. querelam. ad fi. et quod ibi nota. et de offi. ordi. duo simul in. iij. glo. Idem Pau. hic addens q. causa legitima potest esse in potentia propter paupertatem all. x. q. iij. canendum. super. eo. cum apostolus. et c. cum instantia cum glo. etiam hic concor. Stepha. alle. ad vltimum dictum quod habetur vt lit. pen. c. j. et per totum. Idem Matthe. et c. ¶ Glo. in posterum alle. in prin. cor. idem hic Matthe. colligens q. in priuilegijs debet attendi tempus date sicut in rescriptis ad beneficia. all. de rescrip. tibi qui. in. vj. fa. c. si eo tempore. eo. ti. et li. et p. hoc patet vbi dicit hic glo. q. exemptiones et priuilegia que habent religiosi etiam circa ecclesias acquirendas. non habent locum nisi in quesitis ante concilium vienesi. Quando autem inchoauit hoc concilium. et quando finitum fuerit vt sic sciamus que possessiones ante concilium sunt quesite vel post ponit glo. q. in millesimo. ccc. xj. calendaris octobris. et sic prima die. et finitum fuit sexto die aprilis sequentis. et sic durauit per sex menses. et v. dies. Idem hic Stepha. Quid autem de possessionibus quesitis durante concilio. vel etiam post anteq. constitutiones huius concilij ligarent. remittit glo. ad uot. in probemio huius voluminis concludens per ibi no. equum esse q. de talibus iudicetur vt de quesitis ante concilium inchoatum. Idem tenet hic Stepha. dicens per predicta sopita esse altercationem antiquam. de qua de priuile. cum capella. et xvj. q. j. frater. ¶ Glo. volumus. p. d. erat q. hic ponitur pro ratione voluntas. quia alias priuilegium deberet esse perpetuum. vt in regula decet in. vj. cum concor. dicit tamen q. causa mouens voluntatem potuerit esse. quia priuilegium nimis tendebat ad noxam. et sic fuit restringendum. alle. de deci. suggestus. Guil. hic dicit q. in fine hic papa restringit gratiam papalem istis religiosi factam quod potest. alle. de rescrip. c. si. in. vj. quod dicit contin gere maxime in his que per importunitates optinentur. vt in. d. c. de deci. statuto. in. vj. An autem indistincte si non fieret ista restrictio talia priuilegia eximerent a iuribus episcopalibus istas ecclesias. dicit Guil. q. non sed ita de mum si episcopi non erant in possessione istorum iurium. alias non iuuaret priuilegium nisi facta esset mentio de possessione in qua essent episcopi. alleg. de priuile. dudum. et de deci. statutum in. vj. Idem dicit fore dicendum de priuilegio impetrato per sorores minorissas in quo cauetur q. de terris siue possessionibus acquisitis vel acquirendis in posterum nullas decimas soluant. quia si magnas possessiones acquirant in vna parrochia de quibus soluebantur decime in quarum possessione est parrochialis ecclesia et fuit ab antiquo. et sic quid enorme preiudicium ecclesie parrochiali non videtur ad hoc priuilegium ex

tendi per iura predicta. Querit Guil. an prescribi possit contra procuracionem. Respondet q. sic. si debetur ratione consuetudinis vel institutionis. alle. de prescrip. accedentes. et quod ibi no. in vlti. glo. Idem zen. in. c. proxi. in verbo consuetudine. alle. no. in. d. c. accedentes. et de prescrip. cum ex officij. Si vero est procuratio que debetur ratione visitationis et tunc contra illum qui illam non obtinet de iure comuni. puta si esset abbas vel archidiaconus possit prescribere. de prescrip. cum ex officij. in gl. q. si abbas. contra illum vero qui de iure comuni obtineret. an possit prescribi concludit q. non per illum qui se vellet liberare per prescriptionem. quia procuratio accedit visitationi que habet procuracionem annexam ex iure publico auctoritate et utilitate. per alium aut prescribi posset. vt. d. c. cum ex officij. ¶ Ultimo inducit Guil. tex. ad questionem vulgatam. nunquid videlicet committens homicidium existens laicus factus postea clericus debeat per secularem. an vero per ecclesiasticum iudicem condemnari. et an fideiussores qui promiserunt sub pena mille librarum illum presentare coram iudice seculari in penas incidant cum modo nequeant eum presentare laicum et sic an teneantur illum nunc clericum factum presentare in prima questione ex qua sequitur decisio. secundo arguit pro et contra. videtur enim primo q. debeat cum laicus condemnare quia cum onere suo transiit ad clerum. igitur et c. vt in hoc tex. et quia preuentus est a curia seculari de fo. compe. proposuisti. de ap. preterea. ¶ In contrarium alle. quia alteratione status persone mutatur forum in tantum q. nec principaliter nec incidenter per iudicem secularem ammodo distringi potest corporaliter. de cle. coniu. c. vno in. vj. de or. cog. tuam. qui si. sint legi. latoz. de sent. excom. si iudex. in. vj. et ff. si ex noxali causa agatur. l. j. et pen. et ibi de hoc per legistas et per Bar. in. l. j. ff. de pe. et per By. in. l. hos accusare. §. hoc beneficio. ff. de accu. nec ob. s. m. cum. l. quotiens. C. de iudi. vbi iudex cognoscit incidenter. de quo principaliter non potest quia ibi in persona non mutat statum nec forum. et sic residet. Idem hic zen. et sic inclinare videtur in hanc secundam partem. de materia dic per Jo. an. in. c. j. de obliga. ad rationem. et per Bar. in. d. l. j. ff. de pe.

a **De nostro quod do.**

Due sunt partes decre. quia primo ponit multa grauamina: que prelati inferebant exemptis precipue cisterciensibus. Secundo prouidet. secunda ibi. nos igitur. ¶ Nota hic multa grauamina que inferebantur per prelatos religiosi precipue ordinis cisterciensis. ¶ Nota q. non licet aliquid recipere pro ferris equorum si non indigent a contrario. secus si indigeant. de quo de cen. c. exigit in glo. s. m. Inno. et super ea. li. vj. ¶ Nota q. compositio super procuracione inter prelatum et subditos vel religiosos videtur fore licita. de qua cum glo. ¶ Nota q. non licet prelato in visitatione secus ducere canes venaticos et falcones et accipitres. nam tales incidunt in penam. de qua de cle. vena. per totum. s. m. Guil. ¶ Item q. pro vna die non possunt recipi plures procuraciones absq. priuilegio sedis apostolice. ¶ Nota onera equaliter diuidenda inter soluere debentes et non debere vnum plus grauari q. alium sine causa iusta. quod nota contra facientes estimum vel collectas imponentes et c. in ver. si nos igitur et c. ¶ Nota qualiter episcopi se debent habere quando accedunt ad monasteria religiosorum. siue causa hospitalitatis siue causa visitationis. ¶ Nota q. non debent comedi carnes infra septa monasteriorum infra portas que appellantur regularis. Et q. visitatores possunt facere elemosynas de fragmentis que supersunt de mensa. ¶ Glo. inuitis. ¶ Nota ex alieno non posse fieri elemosynam. Idem zen. alle. xiiij. q. v. c. nolite. et c. se.

facit. ff. de furtis. l. si pignore. §. j. **C**l. compositiones. **O**ppon. q. compositio super procuratione non valeat. quia visitatio non potest per compositionem tolli cum illa sit iuris publici. quod pacto priuatorum non leditur de fo. compe. si diligenti. ideo nec per consequens procuratio que illi est annexa. sicut in simili dicimus de prescriptione per quam non potest tolli visitatio debita. et per consequens nec procuratio illi annexa. de prescrip. cum ex officij. facit de consti. translato. Soluit glo. compositio per quam tolleretur procuratio debita ratione visitationis non valeret. ut in contrario. sed compositio que fieret super modo procurandi vel numero procurandorum bene teneret. alle. quod no. xvj. q. vij. quicunq. Item quia etiam taliter super decimis potest fieri compositio. de deci. ex multiplici. hec in procuratione debita de iure comuni in qua concor. **P**au. in procuratione aliter debita secus quia illa tolli potest. et prescribi in totum. alleg. nota per Innocen. in. c. cum ex officij. et. r. questio. iij. relatum. et quod nota. in simili de deci. cle. si beneficiorum. vij. q. j. quam sit. et sic dicit intelligendum quod not. per Joan. Hof. Ber. et Hostien. in dicto. c. cum ex officij. predicta intelligunt dum tamen cesset fraus. alle. C. de transac. l. preses. cum **P**au. concor. **S**tepha. et. **C**l. glossa consumit. notabilis est contra pessimos tyrannos qui subditos grauant usq. ad sanguinem et. **C**l. glossa. franguntur. op. po. de nota. per Innocen. de immu. eccle. c. j. Soluit gl. q. preteritu cause iniuste seu denegationis indebiti non debent frangi porte ecclesiarum. ut hic. An autem preteritu debiti denegati. et sic occasioe cause iuste. ut si possidenti et sibi denegatur pensio vel hospitium vel procuratio. licet frangere portas et ostia. dicendum est ut habetur in prealleg. c. j. ibi dicit Innocen. secundum **P**au. hic q. non. quia bona ecclesiarum sunt sancta sanctorum et domino consecrata. xvj. questio. j. similiter. et. xvij. q. iij. constitutum. x. q. j. nouerunt. et sic qui violentiam facit sacrilegius committit. xij. q. ij. nulli liceat. et. c. quicunq. de fo. compe. conquestus. Item alle. quia nulla domus et nulle res sunt ad hoc specialiter obligate. et ideo talis irruens incidit in penam. l. si quis in tantam. C. unde vi. et. xvj. q. vj. placuit. vel edicti diui marci. ff. q. me. causa. extat. hec in illo qui pretendit aliquod ius debitum ab ecclesia. Fatetur tamen q. ille qui iurisdictionem habet possit violenter intrare ecclesiam. et expellere eum qui iniuste intrasset. et sic intelligit de resti. spo. olim causam. Idem dicit de non habere iurisdictionem. si alias habet ius in ecclesia ut prelatus. allegat de sententia. excom. dilecto in. vj. Secus dicit in canonico qui ex iure canonicali non habet ius in personarum ecclesie vel domorum eius et sic non licet eius res occupare. nisi forte esset domus deputata pro eius habitatione. quia tunc posset incotinenti egredientem violenter eijcere. et suam possessionem defendere. Quod autem dictum est de canonico q. non possit violenter ecclesiam intrare. idem dicit de abbate et alio prelato in capella sibi subiecta quo ad temporalia tantum. alle. ff. ad. l. a qui. sed et quicunq. et. l. quemadmodum. §. j. et. ij. et sic non denegabitur abbatis vel monachis quin se opponant per violentiam vel expellendo eum qui se opponit et violenter resistit rumpendo portas et ostia. dicendum sibi ius cum hoc non liceat nisi in casibus qui not. C. quando liceat unicuique se sine iudi. vin. l. j. hec de rebus ecclesiasticis. Idem in prophanis. unde si aliquis dicat se habere seruitutem in fundo alterius. et sit in possessione si alter facit murum vel sepem ut impediatur illum in seruitute illa non poterit frangere murum vel sepem. sed bene posset impediens se uti expellere violenter. predictis videtur ob. l. ij. ff. de usufruc. ubi patet q. legatarius inducitur in possessionem fundi cuius est ei relictus usufructus et sic videtur q. sicut dominus posset rumpere mu-

rum qui fieret in suo solo. sic et usufructuarius. Respondet hic **P**au. post Innocen. in loco prealleg. q. aliud in usufructuario. aliud in domino. nam cum edificium cedat solo non dicitur dominus rumpere murum alienum sed suum. insti. de re. diui. §. cum in suo solo. C. de rei vendi. l. ij. sed usufructuarius non est dominus soli. ff. de usufruc. l. si cuius. Fatetur tamen q. usufructuarius et quilibet habes ius in re posset agere ut murus et aliud impedimentum amoueat. ff. si serui. vendi. l. si eo loco. et. l. egi. **I**n proposito igitur secundum predicta. licet procuratio hic sit debita non potest frangere portas nec ostia sed posset per censuram ecclesiasticam defendere suam possessionem. alleg. nota. per Innocen. et Hostien. supra eo. venerabili. Idem tenet hic **A**ththe. et **S**tepha. et. **C**l. glossa. vna die. querit an quod hic dicitur procedat etiam si plura loca visitentur vna die quorum quilibet sufficiat ad procurationem. Respondet q. sic. quia tunc nec debet recipi nisi vna procuratio. alleg. §. eo. felicis in. vj. **C**l. glossa. gratiose colligit ex littera prouerbum italicorum. A caualo donado non guardare al dente. all. pro concor. ff. de edili. edic. l. ad res. **C**l. glossa. speciali. querit quid possit esse illud in speciale quo procuratio debeatur. Respondet q. potest esse pactum vel onus impossum in fundatione iuxta nota. §. c. proximo. Idem **G**uil. dicens per hoc patere q. interdum procuratio debetur de iure communi. interdum de consuetudine. interdum ex privilegio. interdum ex compositione vel pacto. alle. §. eo. romana in. vj. §. eo. procuraciones. xvij. questio. vij. eleutherius. de immu. eccle. c. si. de iure debetur episcopis secundum eum archiepiscopis. interdum ex consuetudine ex privilegio nuncijs apostolicis qui quandoque mittuntur. ut patet ex predictis iuribus. **C**l. glossa. ipsorum querit an prelati possint procurari a religiosis in domibus aliorum quam ipsorum religiosorum. dicit q. non ipsis prelati inuitis. etiam si alias domus ille aliorum essent apte. ar. a contrario sensu littere et. **C**l. glossa. regularis in principio colligit ex littera aliquid licere in vna parte domus quod in alia non licet vide de hoc **B**ar. ff. de noui oper. nunc. l. non solum. §. sed ut probari. et. ff. de accus. l. libellorum. Sed querit glo. quid si extra portam regularem non est aliquis locus aptus ad procurandum prelatum. an poterit tunc procurari infra talem portam. Respondet q. sic ratione necessitatis. ad hoc alleg. de obserua. ieiun. c. consilium. ubi propter necessitatem licet carnes comedere. et sic eadem ratione. ratione necessitatis debet esse licitum comedere in loco prohibito. ar. de tempore ad locum. facit. l. vinum. ff. si cer. peta. de regu. iuris. c. quod non est. hec vera in religiosis non privilegiatis. si autem essent privilegiati fatetur tunc posse dici q. cum privilegium religiosorum non tollatur intra portam. quia tunc prelati secundum formam privilegij debent esse contenti cibis regularibus quando procurabuntur intra talem portam. Quod autem primo loco dictum est intra talem portam posse comedi carnes procedit ubi religiosi non haberent privilegium quod consuevit esse secundum zen. q. superuenientes in monasterio non comedant carnes. §. dispositioni regule relinquit secundum **G**uil. de iure autem non debent comedi intra refectorium. de sta. mo. cum ad monastrium. cum glo. concor. **S**tepha. alleg. ad primum dictum. xlij. di. nulli. et. xlij. di. clerici. hec vera quando procuratio petitur ut debitum. Si vero prebetur gratuita in nihilum tunc tolluntur privilegia religiosorum per hanc clemen. et sic indebite debet esse contentus cibis regularibus secundum zen. dicit tamen hic **S**tepha. q. si petatur procuratio causa charitativae hospitalitatis est quia si debita. xlij. di. §. j. lxxv. di. florentinus. Fatendum est tamen quia tunc debet procuratus esse contentus cibis regularibus. ut hic vult rex. et etiam statim dixi. q. talis est appellari

appellari potest gratuita. quia non ex speciali iure debita est. **Glo.** si voluerint ponderat esse in arbitrio prelati. an velit de carnibus procurari tempore congruo. dicit tamen quod honestius esset quod declinaret ad monasterium tempore quo non comeduntur. puta die veneris vel sabbati. et sic vratur eisdem cibariis sicut et monachi. tamen si non vult tali die declinare et non vult tunc uti cibariis regularibus non potest cogi. facit. xl. dist. non cogamur. et c. **Glo.** fragmenta querit an isti prelati poterunt facere dari pro elemosyna panes integros qui tollunt de mensa religiosorum. dicit quod non inuitis illis per hunc textum a contrario. et ideo de caponibus integris et similibus et c. **Glosa** colliguntur. querit an hoc quod hic dicitur posse fieri elemosynas de fragmentis que tolluntur de mensa procedat etiam si procuratio fiat gratuite. Respondet quod si fiat ex debito clarum est quod sic. Si vero gratuite ideo videtur quasi illa talia utroque casu videatur donata quod nota bene. An autem posset fieri de talibus elemosyna per prelatum alibi quam in monasterio. dicit glo. se. quod non inuitis monachis supposito argumento a contrario. textus. facit de his que fi. a prela. cum apostolica. **Glosa** vltima. ponderat quod hic nulla pena certa apponitur prelato attentanti prohibita contra religiosos. cum tamen constitutiones que fiunt contra religiosos per hoc volumine sint penales. de quo religiosi conqueri possunt ut nota. glo. in clemen. j. in glo. mendicantes. in fi. infra de sententia. excom. Querit hic nunc quid monachus factus episcopus incurrat penam cle. ne in agro. habendo canes venaticos et accipitres que sunt per illas clem. monachis prohibita. **Suil.** hic arguit pro et contra. et tenet quod non. quia loquitur de pena suspensionis quam non incurrunt episcopi. Item quia in multis liberatus est a regula iuxta nota. xvj. questio. j. de monachis. xvij. questione. j. c. j. et dixi in clemen. j. de elec. Item zenze. de quo dixi plenius in clem. ne in agro. **Ultimo Suil.** inuehitur contra abbates qui comedunt bonas carnes et non comunicant monachis quia si comunicant possessiones castrorum et onerum et non actiones. scilicet carnum. unde tales qui quandoque assatur comedunt dant exemplum monachis ut quemadmodum faciunt ipsi sic et alij faciant. de voto magne. et sic monachi videntur excusabiles si comedant. ipsi non sunt excusati de cose. di. v. carnes. nec sunt etiam excusabiles abbates occulte comedendo. xj. questio. iij. audi. quia claudicant in hoc privilegio scindendo in duas partes. quadragesima sexta distinctione. capitulo finali. et per hoc dicit magis commendabiles fratres minores qui publice comedunt carnes.

Resenti cōstitutione.

P Non recipit comodam diuisione quia unico constructu clauditur. **Nota** primo quod non est licitum recipere pedagiam vel guidagiam de rebus ecclesiarum et personarum ecclesiasticarum dumodo deferantur gratia proprii usus. secus si causa negociandi. **Nota** pernam quam incurrunt exigentes vel nomine suo vel alieno. **Et nota** quod dictam penam non euadunt donec facta sit restitutio exactorum. **Nota** id quod non est licitum suo nomine non est licitum alieno. con. cor. xlvj. di. sicut non suo. et regula quod alicui. **Nota** ex verbo constituitur secundum **Mattheum** quod non debet vitari excommunicatus antequam constet de excommunicatione. vide quod nota. infra. de sententia. excom. cle. grauis. **Glosa** secunda querit an peccent diocesani si non faciunt ea que hic dicuntur. Respondet quod sic. quia hic ponitur verbum iubemus quod est verbum precepti. xiiij. questio. j. quod precipitur. per quod videtur quod peccent si id non facient. quod male ponderat episcopi. facit quod nota. in simili in clemen. ij. de sta. monachorum. et de re. do. c. ij.

Idem Suil. dicens quod peccatur mortale nutrit quilibet transgressor precepti vel prohibitionis sui superioris. iij. dist. denique in fi. **Qualis** autem pena hoc casu imponetur episcopo hoc non seruanti. dicit quod erit arbitraria cum hec non sit a iure limitata. de offic. deleg. de causis. **Idem** hic zen. vide quod no. de elec. in generali in. vj. p. glo. notabilem. **Glo.** personis querere voluit que dicantur persone ecclesiastice. Dicit etiam habentes primas consuetudinem iuxta no. s. e. q. q. in. vj. **Glo.** rebus. querit an pro personis ecclesiasticis possunt exigi pedagia. dicit quod non. sicut nec pro rebus alle. nota. in dicto. c. q. q. **Glo.** propriis querit an hic includat exigentes aliquid a religiosis professis pro rebus quas portant. videtur quod non quia illi non habent proprium. sed hic loquitur de rebus propriis et c. **Contrarium** tenet glo. quia hic loquitur de rebus propriis portantium vel ecclesiarum. sed ea que habent professi sunt ecclesiarum suarum seu monasteriorum. ergo etiam hic includuntur. et per hoc dicit **Suil.** etiam hic includi fratres minores quorum bona sunt ordinis vel pape vel vniuersalis ecclesie que vna est infra de excess. prelato. frequens. **Ex** predictis notat hic **Suil.** et **Paulus** et etiam zenze. quod eodem privilegio gaudent res clericorum et ecclesiarum. alleg. **Suil.** no. s. de vita et honesta. clerico. j. **Paulus** alleg. eo. tit. c. fi. de immu. eccle. aduersus. xij. questio. ij. ecclesiarum seruos. xvj. questio. j. similiter. **Ratio** autem est in dicto. c. j. similiter et de pigno. ex litteris. quia bona clericorum sunt obligata pro mala administratione rerum ecclesie. hec ratio non est sufficiens secundum **Paulum** quia deficit in clerico non habente administrationem. ideo dicit quod verior ratio est. quia bona non habentia onus annexum frequenter sequuntur personam tanquam accessoria et ideo gaudent privilegio persone. quo ad forum unde dominus temporales pro talibus rebus non possunt imponere collectas de re. eccle. c. j. in sexto. **In** bonis autem habentibus onus annexum non gaudent privilegio. ut patet in quesitis per successionem in quibus tenentur ad collectas. nam in talibus non gaudent privilegio illo. vide **Bart.** in. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. et hono. sentit ergo **Paulus** quod clericus teneat ad collectas pro bonis patrimonialibus que ad eum peruenerunt ex successione vel alia simili causa. **Mattheus** hic dicit quod si ad clericum peruenerunt bona patrimonialia pro quibus a laicis soluebantur collecte. quod si collecta predicta imponitur secundum estimationem que fit pro solido vel libra et non est perpetua vel certa. sed mutatur et variatur pro variatione negotiorum imminentium quod ad illas non teneretur clericus postquam res deueniat ad eum. Si autem bona illa debent certum et perpetuum tributum vel censum. tunc id transit cum bonis et solui debet per clericum. et tenet **Specu.** in titu. de cle. conu. §. j. vers. **Ad** hoc. **Sed** quid si primo casu fratres vel nepotes dicta bona transfulerunt in clericum. ut defendantur ab eo. videtur quod defendi possint nisi probetur hoc fore fraudulenter factum. ff. de probatio. l. quotiens. §. qui dolum. c. c. de dolo. l. dolum. j. questione. j. bene scimus. dolum autem presumetur vel non presumetur attendita causa propter quas fit donatio. et attendita et considerata conditio ne personarum donantium vel donatarum. allegat de emptio. et vendi. ad nostram et de pigno. illo vos. et cetera. **Numquid** autem pro talibus rebus que portantur gratis usus proprii laici debent soluere vectigalia. dicit glo. quod non alleg. c. de vectigal. et commiss. l. vniuersali. et hoc est verum de iure sed de consuetudine non seruatur presertim quando sunt res noue. de pluribus autem alijs casibus in quibus de iure comuni non debent vectigalia solui remittit gl. ad no. de publica. l. iij. **Glo.** no. negotiandi. colligit a primo quod clerici de rebus quas portant gra

tia negociandi debent soluere pedagia. nec gaudent immunitate. et ideo tenet spe. in ti. de immu. eccle. in fi. Idem Paulus et inducit glo. contra emptores reddituum clericorum qui volunt uti immunitate ex persona clericorum. quia non possunt cum nec in his in quibus clerici negociantur ipsi gaudeant immunitate. et hoc idem tenet Steph. in loco prealle. C. de vectiga. et com. l. ex prestatio. ne. et ff. de publi. l. licitatio. §. fi. C. Juxta predicta querit quid si orietur questio inter leuatores pedagij et delatorem rei. quia forte leuator negat illum deferentem clericum. vel dicit res deferri causa negotiationis: vel non esse suas vel ecclesie. delator contradicit. quid fiet. nam graue videtur dicere quod super hoc delator qui est peregrinus et viator adire debeat iudicem pro fide huius rei faciendam. glo. respondet quod si sit questio de rebus. an sint sue vel ecclesie. et an causa negociandi deferantur. super hoc stabitur sacramento deferentis vel sui nuncij. Si clericus forte misit nuncium pro certa re quod intelligit procedere. nisi qualitas personarum aliud dissuadeat vel nisi haberetur de opposito fides in promptu. alle. de iureiur. c. fi. et quod metus causa super eo. Si vero sit questio de persona. an sit clericus sufficit si erit in habitu et tonsura clericali. de senten. excom. si iudex in. vi. Idem Guil. Paulus et Stephanus. C. Sed querit hic Lapus quid si contingat iudicem super hoc adiri. quis iudex erit adendus. dicit quod iudex illius loci ubi talia exiguntur et extorquentur. Sed an debeat esse iudex ecclesiasticus. an etiam poterit esse secularis. videtur quod quo ad cognitionem. an res ille sint clerici vel alterius vel an causa negociandi deferantur iudex etiam laicus esse non possit alle. de fo. compe. cu. L. laicus in. vi. verius dicit et quod sit ecclesiasticus. alle. de iudi. quanto de fo. compe. si diligenti et. c. ij. et hoc et in principio ibi locorum diocesani. et in fi. ibi postquam episcopo constiterit et c. secundum Lapum. C. Circa predicta quero quis dicatur negociator ut sciamus quando dicatur res deferri causa negociandi. dicit Paulus dicitur ille qui rem emit ut illam cum sua forma integra et intacta vendat. non autem emit ut habeat materiam exinde de causa operandi et formam aliam inducendi. lxxviii. di. eiciens. xliij. q. i. c. j. et q. iij. in summa. Ratio diuersitatis est secundum eum. quia ubi venditur res mutata lucrum percipitur ex artificio. exemplum si ematur charta ut scribatur liber. sed si emitur res que immutata venditur lucrum prouenit ex re vendita. Idem hic Matthaeus et c. C. Glo. pedagia. querit que dicantur. pedagia. et que guidagia. remittit ad no. de verbo. signi. super quibusdam. quia pedagia que a peditibus dantur. et guidagia pro guida omnia illa dicuntur portoria vel vectigalia prout dicitur ibi. An autem talia prout dicitur ibi possunt imponi de nouo. dicit Paulus quod non. nisi per principes et reges. quod intelligit Hostiensis. de regibus romanorum. qui sunt domini orbis. alleg. ff. ad. l. rhodiam de iac. l. de precatio. C. de quadrienni prescriptione. l. bene a zenone. Alij autem reges hoc non possunt. C. noua vectigalia. institui non posse. l. solent. ff. de publi. l. vectigalia. et secundum hoc videtur quod ciuitates non possunt hodie tales imponere quod dicit Paulus esse verum exceptis illis que sunt in pace constantie. quibus est concessum merum imperium. et hoc prescribibile non autem quod non sub sit pape. ut in extrauaganti Bonifacii: vna sancta. Ratio differentie quia imperator habet potestatem a populo vel exercitu. xcij. di. legimus. papa autem a deo. xxi. di. in nouo. Hodie vero imperator habet potestatem ab ecclesia cui est fidelis. §. de iureiuran. cle. romani secundum Paulum. C. Nos hic videtis de pedagijs et guidagijs. sed quid de gabellis et datijs que leuantur in ciuitatibus lombardie. et quasi hodie per totam Italiam. Steph. hic dicit idem alle. quod non est fienda vis in nomi-

nibus. xliij. q. iij. putant quidam et c. plerisque. §. de priuilegiis. quanto. et secundum hoc tota Italia est interdicta. et sic omnes clerici irregulares non seruantes interdictum quod est periculosum secundum eum. Idem dicit glo. in verbo interdicti. C. Sed hoc poterat esse ante cle. quoniam am de immu. eccle. que hodie reuocat decre. clericos. et. ti. et c. C. Glo. alieno alle. concoz. et concordat Guil. Sed querit an ille qui mandat incidat in hanc penam si mandarius exigit nomine eius dicit quod sic. Idem dicit si scilicet exigit hoc per suos et sine mandato ex quo potest impedire. et non impedit seu retardat. Idem dicit de dante auxilium vel fauorem occasionem vel causam. alleg. de senten. exco. mulieres. de homi. petisti. C. Glo. constiterit querit qualiter poterit de hoc constare quod talis exactio sit indebite facta. Respondet vocata parte contra quam debet fieri publicatio facit quod nota. in clem. j. de offi. deleg. Idem Steph. Idem Guil. dicens vocandos legitime quorum interest. quia alias non posset de hoc legitime constare. quia causarum merita et c. de resti. in integ. cum ex litteris. et hoc denotat verbum constare secundum eum. quia constans certus et firmus debet esse iudex. Insti. de acti. in. §. curare. xxx. q. v. iudicantem et hoc dicit procedere etiam si per passum damnum diceretur factum notorium. quia adhuc foret pars vocanda cum multa dicuntur notoria que non sunt. et propter hoc etiam in notorio exigitur citatio et sententie prolatio de iureiur. ad nostram. et ibi nota. et ideo dicit in quocumque casu in quo ordinarius habet exequi sententiam iuris de preben. licet episcopus in. vi. et de here. cum secundum. eo. lib. Steph. dicit hoc verum quando agitur de publicatione fienda nominatim seu nominando personas. secus si generaliter quia tunc non requireretur vocatio. et poterit procedere ex officio. facit de offi. ordi. c. si sacerdos. v. q. j. quidam. Sed quid si ille qui est granatus vult conqueri. an possit ordinarius inquirere de talibus exactioibus illicitis. et sic ex officio procedere. Respondet glo. quod sic. Aduertitur quia hoc beneficium a iure concessum quod clerici non soluant ista talia respicit fauorem ordinis clericalis non persone tantum. et spectat ad ius publicum. de fo. cope. si diligenti. Item respicit periculum animarum. quod versatur in dicto casu. ut hic dicitur in tex. quod dicit glossa procedere maxime in facto manifesto seu notorio. alle. de vsuris cum in diocesi. et de dinor. poro. Idem dicit Guil. quia talis iniuria videtur irrogata vniuersali ecclesie. et eius sponso et aduersus rem publicam cum ius publicum consistat in sacris. j. di. ius publicum. et ideo cum episcopus sit in sua diocesi defensor reipublice de officio. ordi. c. j. tenebit ad hoc velut defensor reipublice. C. In contrarium alle. Guil. quia quilibet potest iuri suo renunciare de regula. ad apostolicam. Respondet quod in quantum offensa est ecclesia vniuersalis poterit episcopus prouidere. per predicta maxime si constat notorie exactores iacere in peccato mortali. iuxta nota. ij. questio. j. in summa. secus dicit in quantum tangeretur ius priuatum. concoz. sen. Steph. videtur sentire ut tetigi quod demum procedi possit ex officio quando agitur de publicatione generaliter fienda non nominatim credo verius quod terti post glo. et Guil. et c. C. Glo. donec querit quid si isti restituant an incontinenti relaxatum erit ex hoc interdictum vel excommunicatio. dicit quod non nisi sequatur absolutio ut probatur in decre. q. q. in fi. de immu. eccle. in. vi. et c. C. Glo. restituerint querit an restitutio debet fieri plenarie antequam fiat absolutio. Respondet quod sic ut probatur in decre. q. q. et hoc satis innuitur hic ex significato huius verbi restituere. ff. de verbo. signi. cum preterea. et l. videamus. §. in fauiana. ff. de vsuris. facit hinc Steph. num. ij. q. vij. accusatio. xvij. q. iij. de presbyterorum. An autem sufficeret hoc casu prestare cautionem dicit glo. quod non

sed requiritur actualis restitutio. alle. qđ no. in simili de elec. quia sepe in. vi. facit ad predicta qđ no. post Inno. in. c. sicut de choa. cle. 7 mu. 7 de eta. 7 quali. cum bone. 7 quod vidistis in cle. j. de deci. ¶ Per p̄dicta dicit hic Steph. reprobari opinionez Archidi. s. eo. qđqđ. in. vi. vbi dicebat quod ibi erat dictuz de restitutione intelligi debere idem esse de satisfactione. ¶ Querit hic Steph. de duabus questionibus. prima pone qđ vniuersitas tyburrina tenetur quolibet anno in certa quātitate romanis. romani dando cōcedunt aliquibus de vniuersitate illa qđ nō teneantur cui alijs contribuere collectam. queritur an vniuersitas tyburrina tāto minus soluere teneatur. an vero nihilominus soluet integram quantitatem 7 videtur qđ ad integram quantitatem teneatur per. l. vbi priuilegium vni cōcessum nō extenditur ad vniuersitatē facit. ff. de re. diui. l. tantum. §. vniuersitas. Spe. tenet contrariū in spe. e. ti. per. l. creditores. C. de pactis. 7. l. si. C. si contra ius vel vtilitatē publicam. ff. de le. j. l. si fundum. §. si libertas. 7. ff. de alimentis lega. l. iij. de quo aliquid per Jo. de lig. de rescrip. accedens. vbi vide. Secūda questio est. pone quedā vicinia habet puteuz vel viā cōmunez que egeret refectione aliqui ex vicinia causa vitandi omnes expensas volūt renūciare vsui putei 7 vie: an possint: videt qđ sic per. l. a reparatiōe. C. de aque ductu. l. iij. 7. l. ad prioratus. C. de operi. publi. Buil. in spe. eo. ti. §. nunc dicendū. tenet eos cogendos etiā si vellent vsui renūciare. nisi forte velint domum vicinie pro dote habere. ff. de leg. ij. l. si quis filius. §. si. 7. l. si heres. §. vias. vel dici potest aut corruit propter operis vicium. aut in alia causa. ar. no. in. l. maritus 7. l. si. in. ff. loca. vide ad predicta Bar. in. l. in cōcedendo. ff. de aqua plu. arcen. 7. l. iij. §. qđ si actor. ff. de re iudi. 7c.

De celebratione missarū.

Rubrica.

Rauī nimirum tur

Sba. Due sunt partes principales qa primo ponit tres excessus principales. In secunda illos per superiores corrigi mandat. secunda ibi: Ne igitur. Prima in tres. sicut tres ponit excessus. Nam primo tractat de excessibus clericorū in celebratione diuinorū. Secundo de dissolutione clericorū 7 laicorū. quas in ecclesijs 7 suis cimiterijs faciebant. Tertio de indecentia vestimentorū vasorum 7 ornamentorū ecclesiasticorū. secunda ibi: nonnulli. tertia ibi: in multis. ¶ Nota primo illud vulgātū facilitas venie incentiuū tribuit delinquendi. concor. de vi. 7 bone. cleri. vt clericorum. ¶ Nota labijs posse deo sacrificiū offerri 7 seruari. 7 sic videtur h̄ Buil. qđ in reddēdo pen sum quod debetur deo sufficit qđ labijs reddat sic vt nō semper applicetur mens in reddēdo. ¶ Nota qualiter dici debeant hore canonice 7 psalmi quia cum puritate cōscientie. 7 animi deuotione 7 modestia: nō sincopādo vel transcurrēdo. 7 maxime non intermiscere vana colloquia. nam vt dicit hic Athth. toto corde vigilare debent dicentes diuinū officium 7 incūbere toto corde ad preces remota carnali 7 seculari cogitatione. 7 ideo sacerdos ante prefationē preparat assistentiū mentes dicendo sursum corda. de conse. dis. j. quanto. ¶ Nota qđ sine peccato dicende sunt hore secundū zen. Ad hoc qđ nō est speciosa laus in ore peccatoris. Ecclesiastici. xxv. secundū Step. ¶ Item nota qđ clerici debent hora cōgrua venire ad chorū 7 expectare vsqđ ad finem officij 7 nō exire ante sine causa rationabili. ¶ Nota clericos non debere portare vel secū facere portari aues vel etiā secum ducere canes venaticos maxime dum celebratur diuinū officium 7c. ¶ Nota clericos debere incedere

cum cōgruentibus vestibus 7 tonsura. Et nota clericū appellari militem. facit ad no. per glo. in. l. miles in principio. ff. de re iudi. 7c. ¶ In versi. nonnulli. nota contra facientes coreas 7 dicentes cantilenas in cimiterijs vel ecclesijs in festis vel vigilijs eorum prout sepe fit in rure 7c. ¶ In ver. in multis. Nota vtendum esse condecētibz vestibus 7 ornamentibus 7 vasis in cultu diuino 7 condecēciam considerari secundum quantitatem facultatum ecclesie 7c. ¶ In ver. ne igitur. Nota ad quē pertinet corrigere predictos excessus quia ad prelatos ecclesiarū 7 in defectum 7 negligentiam eorū ad locorū ordinarios si nō sunt exempti. alias ad superiores eorū. ¶ Et nota qđ predicti debent esse diligentes ad scienda 7 inuestiganda. Ad predicta facit. l. j. C. de priua. carce. ¶ Nota hic ex si. secundum Steph. ibi que ad diuinū 7c. que spectant ad officium prelatorū. 7 in quibus subditi teneantur obedire secundum Aththē. ad quod alle. vij. q. j. quia frater. ¶ Item nota secundū eum qđ si iudex mandat aliquid spectans ad eius officiū ad ipsū spectat punire contēnētē adimplere mandatū de quo de temp. ordi. ad aures 7c. ¶ Gl. minister querit. an clerici qui sunt beneficiati tenentur ad horas canonicas dicendas. 7 inducit hunc tex. qđ non a sui contrario inquātum loquitur ab ecclesiarū ministris de quo remittit ad notata per se. e. c. j. super glo. si. Buil. hic dicit qđ si queritur quis teneatur ad horas canonicas est dicendū qđ quilibet promotus ad sacros tantū. etiā si sit subdiaconus tantū alle. s. eo. presbyter. Idem Steph. alle. xcj. di. presbyter. 7. xcij. di. c. si. Idem dicit de quolibet beneficiato de patrimonio Iesu Christi etiam si sit in minoribus. quod dicit procedere etiam si beneficiū non sit cōpetens. ar. xcj. di. clericus victum. 7 sic equiparantur in hoc promotus ad sacros 7 beneficiatus. discrepant tamen in laico. quia cōstitutus in sacris nō potest per aliū dicere iūritate cessante. beneficiatus in minoribus sic. de appella. peruenit. Item constitutus in sacris excusat sola infirmitas. xij. di. §. j. 7. c. sequē. beneficiatū in minoribus multa alia impedimēta excusant de ap. peruenit. Item excusatur propter consuetudinez. vt no. in glo. de consue. cum omnes. Item propter studium. de elec. cu3 ex eo in. vi. ¶ Sed aduerte quia i istis duobus casibus vltimis non probant iura prealie. qđ excusetur ab horis dicendis. sed a residentia ratione consuetudinis vel dispensationis facte propter studium. vnde no. bene dictū Buil. quod ampliat dicta iura 7 secundū predicta iura debet intelligi dictū Inno. s. c. j. vbi dicit qđ quilibet clericus tenetur ad horas. quia restringendū est ad beneficiatos prout ibi etiam notat Hostien. ¶ Quid autē si laici vel moniales dicant officiū: an possunt dicere dominus vobiscum. Respondet qđ non similiter nec legere euangelium. Ex predictis patet qđ si clericus in minoribus non beneficiatus non tenetur ad diuinū officiū. 7 hoc tenet Steph. per hunc tex. quia nemo tenetur militare proprijs stipendijs de prescript. cum ex officij 7c. ¶ Glosa fructuum labiorum. inducit hunc tex. ad questionem illaz an sufficiat seruire labijs in diuinis horis si cor diuertat ad alia. videtur qđ sic per hunc tex. de quo Innocen. s. eo. dolentes. facit quod not. in oratione in clemen. j. infra de reli. 7 veneratio. sanctorum in summa de oratione in. vij. membro ibi concludit qđ sufficiat qđ quis bona intentione inceperit. licet in progressu mens capiatur ad alia. quia primi motus non sunt in potestate nostra. 7 per illud quod habetur i psalmo. xxxix. Cor meū derelinquit me. quod intelligit nisi tanta sit euagatio qđ omnino attentio pereat qa tunc illud succedit Lypiani. Quomodo te exaudiri a deo postulas cū reipsū nō exaudias fm gl. ibi forte ēt peccaret clericus h̄ns dicere officiū si mens rapit ad alia. 7 i cogitatione illa iñstet

licet attentio omnino nō pereat. saltem quando rapitur ad vana & saltem venialiter. ar. §. alias. xxv. di. Guil. hic ultra hunc tex. adducit ad p̄dicta simile de eunte ad sanctum Jacobū ex voto. quia votum adimpler. licet non semper gerat in mente sanctū Jacobū & alia immisceat. In contrarium alle. quia plus corde q̄ voce est psallendu. xxi. di. c. ij. ad hoc Jo. xvij. ibi: Maledictus homo qui facit opus domini desidiose. posset dici q̄ si aliquis immisceat syncopas vel omittat versum vel psalmū vel aliquam partem magnā vel modicā. q̄ si hoc facit in choro cum alijs non reiterat totus chorus propter scandalum. sed ipse solus per se sub silentio vel ad partem. Si vero solus officiu dicebat. & tunc si tempore omissionis erat sic infirmus q̄ nō poterat cōmode dicere. tunc non teneretur iterare secundum Hostien. Inno. tamen cōtra. Si autem non erat sic infirmus. & tunc aut omittit maliciosa negligentia. & tunc tenet iterare vel ad penas condignas & semper punietur de peccato omissionis. Si autem hoc facit preter propositum. & tunc non peccat s̄m Inno. & Hostien. in dicto. c. dolentes. quod intelligit Guil. mortaliter venialiter autē bene peccat. xxv. di. §. alias. quod intelligit si non sit facia magna interpellatio. quia alias peccaret mortaliter. Aliqui autē theologi secundum eum dicunt aliter. aut ipse dat operam sue omissioni. puta ponendo se circa fabulas & tūc tenetur. aut ab alio rumpitur. & tunc non secundum Inno. s̄. eo. super rubrica. & hic notat Barth. dicit q̄ si ex negligentia omittitur aliquis versus vel instantia q̄ non peccat. nec tenet a capite reincipere. etia si dimitteret psalmū. & non debet ad illum redire cum posset aliquod scandalum generare. sed negligentiam suam confiteri tenetur. Nec ob. q̄ maledictus dicitur qui negligenter divinus officium egit. quia illud intelligitur de maliciosa negligentia. non autē de illa que provenit ex meditatione divina. & sic ex levi vel lenissima culpa. & pro hoc etiam s̄m Paulum non ob. ille tex. qui imponit penā censure. que non imponitur nisi pro mortali. xj. q. ij. nemo. & similiter c. j. & ij. xxi. dist. ubi hoc ponitur sub precepto. Paulus dicit q̄ Inno. & Hostie. s̄. eo. dolentes. dicunt q̄ dicendo quis divina non debet ad alia intendere nisi necessitas vel utilitas que dilationem non capiat cogat eū de alijs cogitare de re iuris. quod non est licitum. Ipse autem dicit q̄ quia secundum Ber. Cor hominis vagū est & mobilibus omnibus mobilibus. Non enī semp adeo est fortis homo q̄ semp possit has cogitationes evitare. & iō nō semp in his peccat mortaliter sed venialiter. Or melius videtur dicere Guil. sed certe Guil. loquitur in alio casu. ut patet in suis dictis. Deinde ponit Paulus hic quot requiruntur in oratione que ponit Joan. an. in cle. si dominū in glo. magna sub. vij. membro. Tangitur etiam an oratio debeat esse vocalis de quo per glo. Jo. andr. in loco proxime alle. facit quod nō. per Archi. de immu. eccle. decet in. vj. Sed querit hic zenze. an existens in peccato teneatur ad horas dicēdas. videtur q̄ non per tex. hic qui dicit q̄ dicende sunt eū puritate cōscientie. sed existentes in peccato taliter dicere non possunt & ē. tener contrarium per id quod dicimus de excommunicato qui ratione excommunicationis non excusatur ab horis dicendis iuxta nō. xxvij. di. presbyterū. ad qd autem profuit tunc habetur in. c. cum quidā. de pe. & re. Guil. hic dicit q̄ talis illas dicendo nihil agit. quia non dicit eo modo quo debet sicut cōcubinarij fures predones & similes. ad hoc quod dicitur in psalmo ibi dixit deus peccatori. Quare tu enarras iusticias meas. iij. q. vij. §. tria. ver. itez testator. dicit tamen q̄ debet illas dicere potius q̄ tacere. quia proderit ut deus illuminet mentē ipsius. sicut si alia bona penitentialia faceret. ut dicto. c. q̄ in te. ne ipse reportet cōmodum ex malicia sua si rele-

uaretur a dicēdo divinas horas omnino ad instar laici vel clerici depositi vel excommunicati. dicere ergo poterit horas suas secundum eū. xxvij. di. presbyterū. C. Glo. canonicas. querit quot sunt hore canonice. Respondet q̄ septem. ut habetur. s̄. e. c. j. Idē Guil. dāns versus ex quibus colligitur quare sunt septē. videlicet In matutino damnatur tempore Christus. Quando surrexit p̄mam canit ordo fidelis. Tertia cum canitur tunc est cruciamina passus. Sexta sunt tenebre per mundi climata facte. Emissus nona divinus spūs hora. Vesper claudūtur iesu Christi mēbra sepulchro. Christo bisena custodia traditur hora. Et dicitur bisena hora quasi ultima hora. & de hoc per Joan. andr. in dicto. c. j. & ē. C. Quid autē sit hora canonica. dicit Guil. q̄ est sacrificium siue hostia laudis quod vel quam deo quis offert de labijs suis. vel dicitur certa pensio deo debita ab his qui in sortem domini sunt assumpti pro qua in sustentatione propria recipiunt patrimoniu Christi. s̄. eo. c. j. & de preben. cum secundum. C. Unde autē dicatur hora dicitur ab oro oras et debent contemplando dici. xvi. dist. c. fi. C. Unde autem dicatur canonicē. dicit q̄ a canone. qd est regula. xj. di. c. penul. & fi. Divine autem dicuntur hore ex eo quia deo dicuntur. C. Sed querit hic ulterius Guil. qualiter dicende sunt hore canonice. videtur q̄ secundum consuetudinē vel constitutionem rationabile. xij. di. nonit. & c. sequen. cum dicere hoc vel illud seu istū vel illum psalmum vel orationem istam vel illam non est sub precepto. patet quia diversi diversa dicunt. de cōse. di. vj. in die. Contra videtur q̄ sequēdus sit modus romanus in sacris vel officijs ut hic de temp. ordi. c. j. & ij. C. Concludit q̄ in secularibus clericis quo ad horas dicendas modus est assumendus vel ab ecclesia romana ut in. c. i. die p̄all. vel a metropolitana. xij. dist. c. fi. Sate tamen q̄ non reprobat mos seu consuetudo que habet q̄ aliqui sunt cōtenti tribus psalmis tempore paschali. licet ecclesia romana vel sua metropolitana hoc nō servet. xij. di. de his melius facit quod nota. in. c. placuit. e. di. & quod habetur in. c. in die de conse. di. v. In regulis vero dicit q̄ servabitur ordo sue regule & priuatum statutorum. xij. di. placuit. C. Redeo ad glo. & querō an missa sit de horis canonicis. & respondet q̄ nō. sed de officio patet. quia episcopi de honestate inuitantur ad missas dicendas vel audiendas de priuile. c. fi. in. vj. cum tamen ad horas teneantur ex necessitate non ex sola decentia. Idē Guil. Paulus Stepha. & Barthie. Sate tamen glo. q̄ interdum distributiones in ecclesijs statuuntur ita pro missa sicut pro alijs horis canonicis. facit infra. ti. ij. c. j. ad fin. C. Contra predicta oppo. glo. q̄ solum sunt due hore. & nō. vij. videlicet matutinalis & vespertina. xj. questio. iij. episcopus in consilio. Respondet glo. remittendo ad nō. in. c. fi. xxi. dist. ibi dicit Joā. & Lau. q̄ hora matutinalis comprehendit omnes horas: que celebrantur vsq̄ ad nonam inclusive. vespertina autem hora comprehendit omnes horas que celebrantur ad vespera vsq̄ ad noctem. & sic horam vespertinam & cōpletorij. C. Ad predicta facit quod dicebat Pythagoras scilicet q̄ duorum temporum cura est habenda scilicet mane & vespere. hoc est eorum que acturi sumus. & eorum que gessimus. C. Iuxta predicta queritur nunquid matutina beate marie & vigilie mortuorum sint de necessitate dicende cum dicuntur hore & officijs adeo q̄ p̄termittens illa sine causa sit priuandus stipendijs & possit excommunicari iuxta. c. clericus. xxi. dist. videtur q̄ sic. quia quicunq̄ se non conformat moribus aliorū desidiosus aut intemperatus est. xli. di. c. j. & eque punit sicut omittens. xxi. dist. clericus. In cōtrariū facit q̄ sole hore canonice sunt s̄m regulares & canonicas obseruatias. dicit Guil. q̄ ex quo eodē mō oēs illius eccleie serui

tores consueverunt omnia premissa pro horis et loco horarum dicere quilibet ad hoc tenetur de cen. ex parte. secus si aliqui dicant et aliqui non. etiam si plures dicant. **C** Alterius querit nunquid omissi seu negligenti dicere officium possit imponi competens satisfactio absque eo quod non teneatur iterare. videtur quod non: quia est pensus hoc est census quia sicut suus ad tributa tenetur. sic clericus ad omnia officia. s. e. ti. c. j. xlj. di. omnis. dicit quod confessor imponere poterit id quod magis videtur expedire et ideo dicit quod possit aliam penitentiam imponere quam iterare horas si forte magnam multitudinem dicere omisisset et c. **C** Sed querit Paulus an sufficiat audire divina officia. videtur quod sic per hunc textum. ibi. aut eis interesse et c. **C** Hoc credo intelligendum in laicis et alijs qui non tenentur dicere. Hosti. dicit quod si est nimis fatigatus sufficit audire. et fortius si est infirmus. Faterur tamen Paulus. et ideo dicit Bartholaeus quod tunc ab audiendo quam a dicendo excusatur infirmus si directe vel occasionaliter posset id sibi obesse. alle. de obser. ieiun. consilium. quia infirmis non est lex posita. Sed an infirmus post convalescentiam tenetur iterare seu dicere que omisit in infirmitate. dicit Innocentius. s. e. dolentes. et c. j. quod non. sed penitentia erit imponenda de peccato omissionis. Alvarius dicit hoc non esse verum quia si non tenetur dicere non peccavit omittendo. et hoc est verum in omissione excusabili. quia tunc non est peccatum omissionis. Sed Innocentius non intelligit de tali secundum Joannem. de lig. intelligit ut dixi supra post Buil. **C** Sed an peccet clericus interessens divinis officijs si non intelligit ea que ibi dicuntur. Innocentius. s. e. super rubrica dicit quod sic. quia debet habere cor ad deum et illi psallere. **C** Et rationabili querit de exemplo que possit esse causa rationabilis quare possit exire clericus ante finem officij ponit exemplum. quando causa recreationis ex eo quod nimis fatigatus est spiritus sine scandalo aliquantulum exire de ecclesia iuxta non. post Innocentius. s. e. dolentes. Idem si superueniret infirmitas vel iusta occupatio. vij. q. j. illud. et c. sequen. de cle. non resi. ex parte. j. et eo. ti. c. vno in. vj. Glo. exeundo notat ex littera quod antequam sit dictum divinum officium clerici non debent exire de choro. nec mirum. quia ut dicit glo. nec laici missam audientes recedere debent ante benedictionem sacerdotis alle. de conse. di. j. missas. et c. sequen. Idem Stephanus. et Buil. per hoc dicit hic Buil. quod clerici ante dictum officium exeuntes carebunt distributionibus quotidianis. alle. de cle. non resi. c. vno in. vj. facit de iudi. c. j. cum ibi non. Idem Zen. subdens quod non valet statutum quod interessens vni hore habeat integras distributiones et c. **C** Glo. vigilijs notanda est contra communem abusum qui viget quod in vigilijs festivitatum et in festivitatis sunt plures voluptuositates quam alijs diebus. **C** Glo. oratione de materia orationis remittit ad non. in fra. ti. ij. cle. j. in gl. magna et Paulus hic colligit ex textum dicit. In ecclesijs orationi deberent insistere. quod in ecclesijs est orandum. alle. de purga. post partuz. c. j. vj. di. in platea testamentum. Item versus orientem. alle. xi. di. ecclesiarum. et circa hoc alle. auctoritate Bartholaei. vj. et beati Cassiani et quod habetur. xlj. di. per simoniam. Deinde ponit quid sit oratio. et unde dicatur. et de virtute impetrandi de quo in cle. j. infra. ti. ij. **C** Glo. choreas notanda est contra chorizantes maxime in cimiterijs vel ecclesijs. **C** Glo. violatores querit quomodo ex choreis dissolutiones. Respondet quod interdum de ludo deveniunt ad rixas ex quibus solent sequi effusiones sanguinis vulnere et homicidia propter que polluitur talia loca de conse. eccle. vel alta. proposuisti. An autem polluto cimiterio dicitur polluta ecclesia vel contra. habetur in tex. de conse. eccle. vel alta. c. j. in. vj. Buil. hic dicit quod consuevit fieri violatio talium locorum propter talia vel propter

emissionem seminis vel propter effusionem sanguinis. Quia autem expensis debet tunc fieri reconciliatio. dicit Guil. quod expensis illius qui dedit damnum alle. de iniuri. et dam. da. c. si. et hoc si constet. sed si non constet vel non sit soluendo. et tunc tenebuntur illi qui erant in loco delicti. His cessantibus contribuunt parrochiani cum rectore. sicut ad alia onera parrochialia que incumbunt alle. de eccle. edi. c. j. Sed contra hoc facit quia videtur quod insolitum hoc onus incumbat rectori. x. questio. j. regenda xvij. q. ij. non semel. et c. visitandi. ubi dicitur quod totiens episcopus visitabit quotiens necessitas incubuit. et semel procurabit de cen. cum venerabilis. Joann. de ligna. hic dicit quod non credit hoc onus computari inter alia iura episcopalia cum hoc eveniat casu fortuito. nec computatur inter alia que numerantur in. c. conquerete. de offi. ordi. et c. dilectus. **C** Quid autem si predicti non sunt solvendo dicit quod episcopus tenebitur facere gratis. x. q. j. placuit. et q. ij. cauendum. Iuxta predicta querit Guil. quid si episcopus distet a parrochiali ecclesia per tres dietas et plus nunquid sibi fient omnes expense quas facit in eundo stando et redeundo. videtur quod sic ad instar testis de rescrip. statutum. in fin. in. vj. **C** In contrarium facit quia pro vno tali actu scilicet pro consecratione non debetur nisi. procuratio una per quocumque vadat dietas de simonia cum sit romana. x. q. j. decernimus et c. episcopum. et c. placuit. Ad hoc quia redditus episcopatus sunt statuti ut cum ipsis discurrat per diocesim et onera supportet de vita et bone. cleri. cum ab omni. et hanc partem dicit veriozem Idem Zenze. **C** Glo. perturbatur remittit de perturbantibus divinis officium ad non. per se de appel. dilectus. **C** Glo. indecentibus. querit quando dicantur vestes indecentes. Respondet quod quando sunt viles respectu estimationis. patet quia in hoc dicit considerari facultates ecclesie. Item dicuntur indecentes si sunt imunde. de hac tamen indecentia hic non loquitur propter supradicta. sed habetur de custo. eucha. c. ij. et de conse. dist. j. altaris palla. et c. vasa. cum. ij. se. Aduertendum tamen quia ut dicit glo. in fratribus minoribus circa ornamenta reprobat excessus respectu valoris precij seu estimationis. in cle. exini. s. quavis de verbo. sign. unde ibi debent esse mediocres. Sed querit hic Bartholaeus an ornamenta altaris seu palla que ponuntur super altari deputata ad usum divinum licet non sint consecrata possint commodari laicis ad pompas pro nuptijs et alijs visibus secularibus. et an de veste alicuius donec possit fieri planeta vel alius ornatus eccle. remittit ad non. de conse. di. j. ad nuptiarum. ibi dicitur quod non. **C** Glo. negligentia inducit tex. ad questionem an diocesani possint se intromittere de iurisdictione inferiorum. et videtur quod non. nisi in casu negligentie per hunc textum de quo remittit. de offi. ordi. cum ab ecclesiis. et c. pastoralis. Paulus dicit hoc esse verum quando tamen modo ad inferiores spectat iurisdictione de iure communi privilegio vel consuetudine. de offi. Archi. dilecti. et de offi. ordi. irrefragabili. et dicto. c. cum ab ecclesiis. secus si simul spectaret ad inferiores et diocesana. quia tunc locus est preventionis. de appel. ut debitis. et de offi. Archiepiscoporum. c. ij. et si dubitare contingit quis prevenerit deferendum est superiori. argu. s. de preben. si a sede in. vj. hec dicit vera. nisi minor haberet iurisdictionem a maiore. quia tunc maior posset prohibere minori exercitium. ff. de iudi. l. iudi. cium solvitur de quo per Innocentium. in prealle. c. dilecto secundum Paulum. **C** Glo. superioris querit quare hoc casu non dedit hec constitutio contra exemptos delegatam potestatem ordinarijs. sicut fecit in simili de supplen. negli. prelato. cle. unica de sta. mona. cle. ij. de re. do. cle. ij. Respondet quod cum esset multum visitata nimis fuisset prejudicatum exemptis. ideo voluit concedere et c. **C** Glo. debitis arguit

pro opinione Hostien. in. c. j. s. e. vbi dicebat qd pulsare
 et psallere horis debitis seruabat in cathedralibus et col
 legiatis ecclesijs. nam hoc videbatur hic approbari per
 hunc tex. Que aut dicantur hore debite. dicit hic Pau
 lus qd hore diei correspondent officio et non econtra. et
 has dicit horas debitas etiam si credat qd ppl's non veniat
 ad ecclesiam sicut Host. et hoc probat hec littera s3 Pau.
 Psalli aut debent predicte hore a clericis astantibus
 in ipsis ecclesijs beneficiatis nisi iusta causa excuset. pro
 ut arbitrabitur prelatus camerarius vel administrator
 temporalium: qui ratione officij vacare tenetur. de cle. no
 resi. ex parte. et c. ff. ad audientiam. Ad predicta vide per
 Jo. an. s. e. c. j. historia de heremita qui interdum habebat
 viuas maturos. interdum acerbas. interdum maridas qui
 interrogans angelum quare hoc esset. responsum accepit
 qd primas viuas haberet quando tempore congruo dice
 bat horas. secundas quando dicebat nimis cito vel nimis
 tarde. tertiis quando omisit. C. Glo. exercere querit qui
 bus non competit exercere censuram ecclesiasticam. Respo
 det qd feminis lz prelati. facit de peni. et remis. noua que
 dam. quod glo. dicit intelligendum prout no. in. c. dilecto
 de maio. et obedi. Quid autem de rectoribus curatis ha
 betur. ij. q. j. nemo. vbi per glo. et archi. de offi. or. c. ij. et c.
 cum ab ecclesiariis. vbi per glo. et doc. plenius per Host.
 in summa de senten. excō. s. quis possit excommunicari in vl
 tima col. C. Glo. scienda querit que sunt ista que debet
 insistere vt sciant prelati. dicit qd tria que colliguntur ex
 tex. scilicet cōcernentia diuinū cultū reformationē mo
 rum et ecclesiarū honestatē. iura loquentia de primo et
 ultimo sunt satis no. loquentia vero de medio sunt mul
 ta. que enumerare esset potius laboriosum qm subtile. gl.
 tamē enumerat aliqua de hoc loquentia et ista sufficiat.
 Querit hoc Guil. zenze. et Stepha. in versi. Ne igitur
 qui sunt illi ad quos pertinet reformare hic prohibita.
 Stepha. dicit qd Arch. Archip. Primicerius. Sacri
 sta et custos. prout p3 in singulis titulis pdictorum. Guil.
 vero et zen. dicunt qd vbi est ecclesia cōuentualis vel col
 legiata. et habet suū prelatū immediatū. tunc ad illum pri
 mo loco spectat cura circa ista minora. scilicet de pulsan
 dis campanis horis dicendis certo loco et tēpore. et de
 corrigendis circa diuinū officiū negligentibus. alleg. de
 offi. ordi. quāto. et si sunt religiosi circa obseruatias mo
 nasticas. et hec dicunt procedere postq3 quis est canoni
 ce cōfirmatus in prelatū per superiorem suū. nam tunc
 habet potestatem exercendi censuras in subditos suorum
 collegiorū iuxta no. de offi. or. cuz ab ecclesiariis de simo.
 sicut. tales etiam possunt absolvere suos subditos cano
 nicos ab iniectione manū ad inuicem. licet glo. intelli
 gat de regularibus tantū in. c. quoniam in fi. s. de vi. et ho
 nestas. cle. An autem tales possunt dispensare cum subdi
 tis vt se absentare possint a beneficijs. dicunt qd sic et ex
 causa rationabili. alle. s. ne cle. vl' mo. in. vj. c. ij. intelli
 gat tamen cū conuentu vt ibi statutum autem generale circa
 non residentes nō posset facere. quia hoc spectat ad epi
 scopum. de cōsti. cū omnes. sed dispensare cū aliquibus
 sic ex causa rationabili. vt predixi. quod intellige duz ta
 men ecclesia nō destituatur ministris. alias secus de cle.
 non resi. c. pe. nec ob. c. cū non oportet. de conse. dis. v. c.
 contumaces. l. di. quia loquitur de clericis qui nō habēt
 aliū prelatū immediatū qm episcopum. De materia per
 Jo. an. in decre. licet canon. in gl. penul. et super ea in. vj.
 C. Ultimo querit quis possit habere iurisdictionē tem
 poralem vel spirituale. dicit qd aut querimus de spiritua
 li iurisdictione aut temporali. Primo casu aut in his qui
 habet curam ex potestate sibi data auctorizabili institu
 tione aut iuris approbatione. aut confirmatione. aut de
 legata cōmissione. aut in alijs. primo casu si queritur de
 mulieribus. ille nō possūt talia exercere. de maio. et obe.

dilecta. In omnibus alijs subdistinguit. quia aut loqui
 mur in his que sunt iurisdictionis et auctoritatis episco
 palis vt anathematizare et nā possunt nisi soli epi. xliij.
 q. ij. corripitur. aut loquimur de alijs et tunc aut loqui
 mur de cōsuetudine aut de iure. primo casu in pluribus
 locis nō possunt nisi soli epi vel ab eis delegati. et est ra
 tio quia iam prescripserūt contra inferiores prelatos. ij.
 q. j. nemo. exceptis tamē prelati conuentū vel collegiū
 habentibus. qui vt cōmuniter super his proprijs religio
 sis conuersis seu clericis exercitijs huius iurisdictionis
 retinuerunt et ea quotidie vtuntur vt dictū est siue talis
 sit proprius. de maio. et obedi. cū in ecclesijs. siue abbas
 de simo. sicut tuus. siue alius qm collegiatus siue etiā
 secularis de vi. et hone. cle. quoniam. Si vero querimus
 de iure. et tunc possunt de offi. ordi. cū ab ecclesiariis et c.
 si sacerdos. de quo remittit ad no. per Hosti. in summa
 de sen. excō. s. quis posset excommunicare. Si vero queri
 mus de alijs quibus nō est cōmissa cura per episcopum
 vel superiorem. nec de mandato eorū et tunc aut loquimur
 de iurisdictione spirituali aut temporali et sic ecclesiasti
 ca vel seculari. primo casu non poterunt. Ratio quia ta
 les persone non possunt talia habere nisi per episcopum
 vel superiorem vel nisi forte habentes ab episcopo hoc
 alijs cōmittunt. de no. ope. nun. c. penul. Secundo casu
 quando de temporali et tunc aut querimus de eo cui est
 cōmissa iurdictio a dñovero aut de illo qui creatus est
 per electionem. primo casu potest vt. j. e. c. h. secundo ca
 su et tunc si illi qui elegerunt non faciunt vnum corpus
 collegiū vel vniuersitatē et nō possūt dare iurisdictionē.
 de excels. prela. dilecta. Si vero faciunt vñ corpus colle
 giū vel vniuersitatē. vt quia fuerunt approbati per do
 minū temporalem expresse vel tacite vt quia dñs consti
 tuit castrū vel admittit eorū subditū vel dat eis rectore
 vel episcopus vocat collegiū. s. de eccle. edi. ad audien
 tiam nostrā. et tunc electus a talibus super eligentes ha
 bet iurisdictionē quā dat sibi lex eo qd est electus. ff. de
 iurisdic. om. iudi. l. et quia et hoc verū nisi aliquid faciāt
 in preiudiciū domini vel contra rationem vel iusticiā. C.
 de epis. et cle. conuentulam.

Ignū prorsus et cō.

Primo ponit dictum. Secundo circa illud
 remouet dubiū. secunda ibi: Nec adijciendū. Tex. ibi.
 Religiosis. In his erat maius dubium sicut Stepha. pre
 sertim quia aliqui habent ex regula effectum ordinis. et
 sic non videbatur tale posse mutari. C. Nota qd clerici
 et religiosi commensales domestici cardinalium ratione
 ecclesie vel episcoporum possunt dicere illud idem offi
 cium quod predicti cardinales vel episcopi. nec tenentur
 ad illud officiū dicendū. C. Et sic nota qd ratione dome
 sticitatis aliqd cōceditur. quod alias nō concederetur.
 C. No. ex hoc verbo indulgemus sicut zen. qd de iure cō
 muni esset secus. nec mirum quia in singulis ecclesijs de
 iure sunt dicenda diuina officia iuxta morē metropolita
 ne ecclesie. xij. di. de bis de conse. dist. j. altaria. per hunc
 tex. dicit hic Guil. qd videntur peccare cathelani come
 dentes carnes in studio tolosano in die sabbati. licet nō
 peccarent in sua patria propter cōsuetudinē que est ibi.
 facit de conse. di. v. quia dies. et hoc dicit tenendum scilicet
 qd peccent. alle. xij. di. illa a sensu contrario. Contra
 dicit qd non peccant tolosani comedentes carnes in ca
 thelonia nisi restringatur ad alios tātū. scilicet cathela
 nos. Scdo per hunc tex. in fi. ibi nec ad dicendū dicit qd
 papa potest dispensare in horis dicendis arguendo de
 parte ad totū et c. quod no. glo. romane ecclesie. querit
 quid in cōmensalibus cardinaliū ecclesie rauennatis vl'
 compostellis. dicit secus a cōtrario. alle. de offi. Archi
 presbyter. c. ij. et nota. de cōsti. cum omnes super. ij. glo.

Idem Paulus et est ratio secundum eum quia tales non sunt simpliciter cardinales. xxxij. q. ij. pudor. Statetur tamen quod interdum principales sacerdotes vocantur cardinales ut dicto. c. ij. de offi. Archi. An autem assistentes cardinalibus ratione ecclesie intelligatur residere. dicitur quod sic alle. no. per Hostien. de cle. non resi. dilectus. C. Glo. pontificum querit an hoc privilegium habeant electi in episcopos nondum consecratos. Respondet quod non quia tales non appellantur pontifices. Idem Paulus. alle. de trasla. prela. c. ij. Idem Guil. Steph. hic tenet contrarium propter rationis identitatem. Item quia privilegium datum uxori convenit sponse. ff. de iure dotium. l. si sponso. Jo. de ligno. dicit primum esse verius. tum quia loquitur de pontificibus quod non congruit electis tantum. tum quia hoc privilegium est concessum in reuerentia ordinis et c. C. Glo. possit. querit an teneantur se coaptare cum officio cardinalium vel episcoporum isti comensales. dicit quod non sed possunt quicquid aut potestati committitur id iuris necessitati non subijcitur. ff. de iudi. l. non quicquid. Idem Paulus. alle. de offi. dele. consultit. Contra quod opp. de no. xvj. q. j. de monachis. et per Hoff. in summa de sta. mona. ver. sed nunquid. et per Hostien. in summa huius. ver. sed nunquid tales. per que videtur quod etiam teneantur. Soluit quod predicta loquuntur in monacho in totum translato ad ecclesiam secularem qui non debet illi servire secundum officium monachale. et c. C. Glo. officij querit an possunt se coaptare in cibis. Respondet quod sic hic nihil dicit. sed benefecisset hoc declarare et addere per no. xvj. q. j. c. iij. Paulus hic dicit quod idem videtur dicendum allegat. xli. di. si quis. alias quisquis. facit quod non. in dicto. c. iij. et c. C. Glo. coaptare inducit text. ad questionem an monachus qui est prefectus ecclesie seculari debeat illam regere secundum officium seculare. an vero secundum officium monachale per hunc textum. et hoc tenet Jo. xvj. q. j. c. iij. et Hoff. et Hostien. in locis preall. in glo. de prescrip. cum olim. Sed aduerte. quia ut dicit glo. hec decre. potest induci ad oppositum. nam hec videtur esse specialis indulgentia. et sic per consequens in contrarium debet esse ius commune. Sol. glo. hic loquitur in his qui non sunt perpetuo translati. secus in terminis questionis predictae. ideo tunc nihil habet commune cum monasterio. alle. xvj. q. j. ne pro cuiuslibet. Idem hic Steph. dicens quod in casu decre. quia indefinite loquitur poterunt in omnibus diuinis officiis coaptare officium cardinalium vel episcoporum vel superiorum quorum sunt comensales.

De baptismo et eius effectu. Rubrica.

Resenti inbibem?

P Tres sunt partes principales quia primo ponit regulam. Secundo duos casus excipit ab ea. Tercio ponit contrafacientes. secunda ibi: nisi. tertia ibi: autem. C. Nota quod quis debet baptizari in ecclesijs ubi sunt fontes baptismales. et non in aulis vel alijs priuatis domibus. C. Nota quod hoc falsum est in liberis regum et principum. et generaliter in alijs si necessitas hoc suadet. Ex quo nota quod necessitas legem non habet. C. Item nota quod est ferendum dignitati regali seu principali. facit quod habetur de offi. dele. sane. et c. pastoralis. et de preben. de multa in fi. C. Nota puniendos contrafacientes vel suam presentiam exhibentes in talibus. et sic non puniri interessentem. sicut facientem. vide Bar. ff. de fur. l. is qui opem et l. qui seruo. §. si duo. C. Nota tales debere penam imponi per quam verisimiliter alij terreantur. C. Glo. ne quis querit quibus competit ex officio baptizare. Respondet quod presbyteris. facit etiam Paulum de conse. di. iij. constat. de diaconibus autem remittit. ad no. xcij. disti. diaconus. Paulus hic dicit quod absente sacerdo

te et necessitate imminente potest diaconus baptizare. all. prealle. c. diaconus. Item quia diaconus in necessitate potest confessionem audire. de fur. c. ij. non potest tamen tunc absolvere ut ibi no. per Hostien. facit quod no. de offi. ordi. pastoralis in gl. quo casu. comprehendit ergo hic per hanc indefinitam locutionem omnes predictos. Idem dicit Paulus. in quocumque alio cum littera hic generaliter loquatur. et quia istud sacramentum potest conferri etiam a quocumque laico mare et femina in necessitate. xxxij. dist. §. verum. de conse. di. iij. a quodam. et c. sanctum est. et de summa. trini. c. j. §. sacrum. facit. j. questio. j. quod quidam. C. Glo. aulis exponit hoc verbum. Idem Steph. dicens quod aulas regulariter appellamus salas. de quibus. xxxv. dist. ecclesie principes. alio nomine palatium. de appel. qua fronte. Sed proprie in hoc differunt quia palatium est imperatoris regum et principum et magnatum. Aula vero inferiorum. xxij. q. viij. conuenior. hic tamen unum ponitur pro alio quia hic appellatur aula etiam regum. C. Glo. deputati querit an in omnibus ecclesijs possit quis baptizare. Respondet quod non. ponderat enim hoc verbum ad quod allegat concor. quasi velit quod etiam in ecclesijs ubi non sunt deputati fontes non licet baptizare. et hoc tenet hic Paulus. in pluribus autem ecclesijs consueuerunt esse fontes. xli. q. j. §. j. xvj. q. j. de decimis. et tales ecclesie ut dicit glo. hic dicuntur baptismales. de no. oper. nunci. c. j. in prin. cum si dicuntur etiam matrices quia per baptismum renascimur. de deci. ex trasmissa. j. de senten. excom. cle. j. facit secundum Paulus. de trasla. prela. c. ij. Idem zenze. alleg. de conse. dist. iij. c. venisti ad fontes. et c. sequen. Idem Steph. quia sicut mater carnalis nos generat: sic ecclesia per baptismum nos in christo regenerat. alle. §. eo. debitum. xvij. q. ij. primum de cog. spirituali si viri. et c. Martinus. ideo autem in talibus ecclesijs debet quis baptizari secundum Martinum quia spiritualia maxime baptismatis debent in ecclesia celebrari. alleg. xxij. dist. in nomine domini. ij. q. ij. preceptum. xxij. questio. fi. conuenior. de elec. cum terra. An autem dicatur quis habere curam baptizandi. remittit Paulus. ad no. per Hostien. de cle. non resi. c. quia non nulli. nam videtur quod per talem actum debeat dici habere curam ex eo quia baptizans adultum debet ipsum instruere in articulis fidei. de conse. di. iij. ante omnia. xxx. questio. j. placuit. hoc autem pertinet ad presbyterum curatum. de vi. et bone. cleri. c. ut unusquisque. C. In contrarium facit quia iste actus baptizandi potest exerceri per laicum. xxx. q. j. ad limina. et valet omni casu si fiat forma debita cum intentione baptizandi et sic non est de cura penitentiali vel iudiciali cuius laicus sicut et mulier est incapax. de pe. et re. noua quedam. et c. omnis de maiori. et obedi. dilecta. xcvi. di. bene quidem. et hoc dicit verius esse et c. C. Glo. regum alle. concor. in prin. que tamen ut glo. dicit solum probant de rege. scilicet quod ei sit deferendum. sed hic additur etiam de principe. facit cle. j. de testi. C. Iuxta predicta querit glo. quid contineat hic nomen et appellatione principis nam videtur nomen valde generale. deus enim appellatur princeps: isaie. ix. ibi princeps pacis et c. Interdum angelus. interdum papa. interdum episcopi vel alij iudices ecclesiastici. xxxvi. di. ecce princeps. Interdum imperator. interdum alius principans populo vel certo loco ut patet in autentico et in iuribus alleg. in glo. Si ergo sic generaliter sumitur nomen princeps pro omni habente principatum seu dominationem vel dominium populi vel loci sequitur quod omnis habens baroniam aliquam erit princeps. Ad hoc quia et similiter dici potest large rex quilibet regens puincia vel dominum certi loci propter gentes populum vel plebem. xxij. q. iij. duo ista. Item quia apes dicuntur habere principes. vij. q. j. in apibus. et similiter diabolus dicitur

princeps mundi z viciorū. Jo. xvij. alias. xliij. de pe. di. ij. princeps. vnde autem dicatur princeps dicit glo. qd cōponitur ex nomine primus z verbo capio z sic dicit princeps. quasi primū locum capiens vel dignitatem. Si autem sic large sumeret hoc nomen princeps pro omni habente principatū seu dominiū vel dominationē populi vel loci in aulis multorum priuatorum posset celebrari actus baptizandi quod videtur absurdum. ideo glo. cōcludit qd hic sub appellatione principis comprehenditur certa dignitas secularis sic vocata vt patet in principatu achaie z similibus. addit Steph. z olim bohemiē all. de accu. veniens. et ad hanc tantam dignitatem dicit restringendā cle. facit de ver. sig. c. quāuis. An autē princeps sit maior marchione duce comite z barone. Respōdet qd sic arguendo ex ordine littere decre. fundamenta §. vt autem de elec. in. vj. vbi post imperatorem regem et principem sūmittit de marchione et predictis z alijs habentibus notabilem potentatum. vnde ex predictis hic glo. cōcludit qd hic sumitur principatus pro notabili potentatu merito regi comparādo. secus igitur in alijs potentatibus qui non sunt digni cōparari regi. facit decre. fundamenta in fi. prealleg. Buil. hic dicit qd hoc casu relinquitur arbitrio baptizantis qui dicatur principes qd est nomen valde generale maxime cum legatur ecclesiastici. xj. qd pecunia omnium est regina prout de facto videmus. nam propter affluentiam pecunie reges z principes tradunt suas filias filijs rusticorum sequentes verbum Hostien. positum de cōsang. z affini. tua nos. et de preben. in. c. venerabilis. vbi dicit qd si disputas de genere disputas de nobili. sed Buil. dicit qd salua pace Host. propagatio alicuius clari seminis proculdubio suaz posteritatem nobilitat. xvj. di. agens angelorum. xvij. di. c. ij. melius in extrauagan. execrabilis Jo. xxij. Pau. hic tenet cum glo. Steph. hic dicit qd quo ad propositum de quo hic agitur intelligit indistincte sub nomine principis quēlibet presidentem nec restringit ad dignitates etiam que sit post reges sed de magnis et potentibus viris qui quasi equiparantur regibus sicut Comes Flandrie z dux britanie. Sateatur tamē qd late prelati ecclesie dicunt principes vt glo. dixit. sed de istis non potest hic intelligi quia non habent liberos. Item quādoqz papa dicitur princeps. de cōse. di. j. corpora. et similiter eadez ratione non potest de illo intelligi. C. Itēz imperator et rex vt glo. dicit propter qd istud verbum aliquādo ponitur vt genus. z tūc sumitur pro omni eo qui preponitur genti loco vel populo. et dicitur tunc princeps quasi primū locum capiens. Aliquando sumitur in specie pro certa dignitate vt achaie z olim bohemiē de accu. veniens. Or credo gl. veriorē. quia in exorbitantibus stricta est facienda interpretatio vt regula que a iure de re. iur. in. vj. Forte tamen glo. idem voluit qd Steph. licet non clare appareat. C. Iuxta predicta queritur cū glo. nunquid hic cōprehenduntur tyranni qui sunt in italia dicit glo. qd non. Adouetur: quia fm Greg. tyrannus proprie est qui in republica nō iure principatur. ad hoc etiā alle. dictū philosophi qui dicit qd sicut regnū est rectus principatus ita tyrannides est perversum dominiū. de quo habetur quarto z quinto politicorum. Item quia princeps tendit ad bonū cōmune. tyrannus ad propriū. et ideo nō est dicendus princeps z p cōsequens tales quātūcūqz sint potentatus nō includit hec cōstitutio. nec est verisimile tales hanc cōstitutionē velle privilegiare. ad hoc de rescrip. si gratiose in. vj. z ff. de le. j. l. legata inutiliter. nec ob. de prescrip. c. presidētes in. vj. vbi illa cōstitutio locū habet etiā in tyrāno quia illud speciale fauore fidei cū glo. concor. Pau. qd tales tyranni carent iusto titulo. z sic cum a iure repellantur non privilegiabuntur ab illo ar. xvj. q. j. legi. z de preben. non potest in

vj. z melius in. c. eum qui. Idem Steph. quia tales sunt vsurpatores z puniendi. ar. l. iij. §. j. ff. de dona. inter vi. z vxor. z ff. qd vi aut clā. l. seruus z c. C. Blo. liberi querit an hic cōprehendantur nepotes ex filio z alij descendentes. Rñdet qd sic per. l. liberozū. ff. de ver. signi. cōtra qd op. de. §. si isti. qui. dari tuto. possunt. So. appellatione liberozū cōprehenduntur nepotes z ceteri descendētes z ita loquatur qd dixi proxime. sed appellatione filiozū regulariter non cōprehendunt nepotes. vt in cōtrario. Fallit in. l. filij. ff. de ver. signi. z ibi de hoc. quia fallit vbi agitur de dura separatione vitanda. l. possessionū. C. cōmunia vtriusqz iudicij. Sed an hic cōprehendantur nepotes descendentes ex feminis. Rñdet glo. qd nō. sed solū descendentes ex masculis. alle. l. liberos in fi. ff. de sena. z de penis vbi cūqz in. vj. Hoc puto quando agitur de priuilegio cōcesso vel de pena contra ius cōmune. alias secus. l. j. C. de condi. inser. C. Sed an cōprehendantur nepotes naturales tm z nō legitimi descendētes a masculis. videtur qd sic. per. l. liberozū. j. Rñso. superius alleg. accedant nō. de proba. in presentia in prima glo. in prin. z post Hostiē. de sen. ex. si vero. §. si. glo. dicit verius esse tales non cōprehendi. per. l. cūz legitime et quod nō. ibi ff. de sta. ho. z insti. de nup. §. si. cūz similibus alle. in glo. Non ob. cōtraria z primo dicta. l. liberozū. quia debet intelligi de legitimis vt ibi nō. nec ob. nō. in decre. in presentia. quia respōderi potest per nō. in. l. ex facto. §. si qd rogatus. ff. ad trebel. quia vt hic refert Pau. est dicendum qd aut sit mentio de liberis a lege z intelligitur de iusta sobole vt hic aut ab homine z tunc intelligitur de naturali nisi cōiecturata voluntas sit incōtrarium. facit qd nō. C. de insti. z substi. l. generaliter. Jacob. de arena aliter dicit vt hic refert Pau. z Joā. de lig. quia naturales cōcepti in facie matrimonij licet matrimoniū sit nullum cōprehenduntur appellatione liberozū. ff. de leg. ij. cum pater. §. rogo. secus si sine velamine matrimonij. vt dicto. §. si quis rogatus de quo per Joā. de lig. in. d. c. in presentia. Quādo autē dicatur cōcepti in velamine matrimonij. dic quādo cōtrahitur matrimoniū seruata forma. c. cū inhibitiō de clā. despon. Item non ob. l. liberos prealle. quia intelligi debet de naturalibus z legitimis. vt ibi nō. z sic quo ad honores succedunt tātū legitimi. Item non ob. nō. per Hosti. in. c. si vero. quia illud pcedit quo ad reuerentiā parentū in qua bene habetur ratio naturalium tantū. sed quo ad cōmodū liberozū vel honores non. cū glo. concor. Paulus. Non ob. qd in actu vbi non agitur de paterna successionē non est differētia inter legitimū z naturalez. quia respondet Pau. per. c. liberi. xxij. q. iij. z quia cū eadem solēnitare formali nō baptizantur naturales cūz qua baptizantur legitimi de materia plene per Bar. in. d. §. si quis rogatus vt in. d. l. generaliter. z ibi per Ly. z Bar. in. l. liberozū preall. z l. tutelas. ff. de capi. dimi. z de verb. sig. detestatio. §. familie. C. Blo. necessitas. norat cōparari necessitatem nobilitati. alibi autē cōparatur litteratura nobilitati. de preben. c. penf. C. Blo. periculo. ponit exempla. Sed circa hoc querit. Adat. an existente tali periculo pueri baptizandi possint baptizari a laico. dicit qd sic. quinimo z ab heretico. xxij. q. j. si quez forte. z s. de sum. trini. c. j. in fi. Requiritur tamen fm Innocē. vt ipse hic refert vt quis sit baptizatus qd baptizans hoc intendat. de quo per eū s. eo. si quis puerum. Quot autē modis dicatur baptizatus. z quot sint eius dona. nota. j. q. j. firmissime. z xxx. questio. j. c. j. z c. C. Blo. presentia op. qd prebens presentiam talibus baptizantibus in locis prohibitis non debeat indistincte puniri. de sta. mona. clem. ne in agro. §. porro. in fine. z. §. sequen. Soluit hic de prebētibus presentiam ex proposito. ibi extra propositum z casu. facit de vita et honestate clerico. clerici cum similibus alleg.

in glo. Idem Ste. alle. ne cle. vel mo. sententia et de clā desti. despon. c. fi. Idem Guil. et zen. colligentes ex hoc quod presentes in facto dānato pro facientibus haberi debent quod dicit Guil. esse verum si per eorum presentia videantur consentire facientibus. et sic dicit intelligendum de homini. sicut dignū. zen. dicit hoc verum si per presentia impendant fauorē facientibus alias secus. Pau. hic dicit quod hic non presentia deliberata nedum cooperativa sed etiam associatiua vel visua. alle. preal. c. penul. in fi. et de excels. prela. ex litteris. et hoc iducit ad no. in cle. eos qui de sepul. in verbo sepelire. circa quod aliqua verba hic spargit. sed dic plene ut ibi fuit dictum.

De reliquijs et veneratione sanctorū. Rubrica.

De dominum in san

ctis. Diuiditur in duas principales partes. quia primo ponitur probemū Clementis quo expresse motiuo precipit seruari constitutionē Urbani. In secunda ponitur cōstitutio Urbani. secūda ibi: Urbanus. Secūda in duas principales. primo ponitur titulus. secūdo prosa siue constitutio. secūda ibi: transitus. Hec secūda iterum subdividitur in tres principales. quia primo premitit de corpore christi suave et formosum probemū et prolixum exordium: ostendens principaliter causam institutionis sacramenti corporis christi et eius effectū. In secunda parte ponitur narratio in qua premissa multiplici causa celebrationis festi corporis christi statuit die qua debeat tale festum celebrari. In tertia parte concludit ponens exorbitationē de festo colendo cum certis indulgentijs ibi. secūda huius partis ibi: licet igitur. tertia ibi: ideoque.

Nota primo ex prima parte secundū Guil. dominū in laudibus et in expensis familie cōmēdari. sic et in eius vituperijs vituperari. maxime si illi de familia sint venerabiles et gravitate maturi. Nota licitum esse argumentum a minori. de quo hic in glo. iij. et de elec. cū in cunctis. Item nota illud philosophicū argumentū. propter quod vnuquodque tale et ipsum maius. de quo id tangit glo. iij. prealleg. Nota quod assumptio corporis dominici spiritualiter nos reficit ex principio constitutionis Urbani. Nota quod sumpta cena fuit institutū sacramentū corporis christi. et sic post assumptum cibū. quare autē hoc fuerit et nō ante cibū. et quare hodie sumatur ante videtur cū glo. Item nota excellentiā huius sacramenti et laudes eius quia inter cetera est super oīa preciosum. Nota virtutē et efficaciam huius sacramenti quia per ipsum retrahimur a malo et conseruamur in bono et perficimur in incremento virtutū. Nota illud quod cor perfusum ingenti vel magno gaudio stilat per oculos dulces lachrymas. Nota oīa temporalia fuisse et esse homini subiecta. Item nota quod homo nobilior est etiā angelis. facit quod not. ff. de va. et extraordi. cog. l. cognitionē. §. j. Nota mirabile quia interdū datum est ideoque penitus cum datore regulariter contra. facit de insti. c. fi. Nota quod per cibum homo fuit dānatus ad mortē. et similiter per cibum est releuatus ad vitā. et sic gustus dānavit et gustus saluauit. Similiter dicimus quod mulier dānavit et mulier saluauit. facit. l. dominū. et quod ibi no. C. de iniurijs. Ex hoc nota quod ex eodem subiecto in genere surgunt quandoque contrarij effectus. Nota quod corpus dominici non reficit corpus nec carnem sed mentē et animam. Item non cōsumitur nec transmutatur seu trasformatur in edentem sed potius si recipitur digne recipiens illi conformatur. Nota quod eucharistia appellatur verus cibus et panis angelorū. Nota illud cuius donum frequētius aspicitur huius memoria strictius re-

tinetur. Et est ratio quare continue omnī die celebratur in ecclesijs. Nota illud venerandū specialiter quod propter sui excellentiam non esset alias sufficienter veneratum licet vniuersaliter veneraretur. Nota causam quare in cena domini seu in die iouis sancta non fuit ordinatum festum speciale corporis christi. Nota causam quare inuentum fuit ab ecclesia festum omnium sanctorum que etiā affuit in institutione huius festi corporis christi. Nota christum omnium sanctorum gloriā et coronam. Nota interdū diuinitus reuelari aliquibus futura et c. In versi. nos itaque. nota qua die debeat celebrari hoc festum. quia feria quinta post octauā penthecostes et quod cū alacri animo et bona voluntate debeat celebrari. Nota quod in dominica proxi. precedenti dictā quintam feriā. et sic in octaua penthecostes debent clerici predicere festum et exortari et monere laicos ut se preparent ad veram et puram confessionē et largitionē elemosynarum et sedulas orationes et ad alias deuotiones et opera pietatis. et sic possunt illa die corpus domini reuerenter suscipere et eius virtute cōsequi augmenta gratiarum. Ex hoc nota argumentū quod dicto tēpore quilibet fidelis debet confiteri et cōmunicare. Nota indulgentias hic concessas interuentibus in officijs in dicto festo et per totam octauā. Nota quod indulgentia tribuitur solum vere penitentibus et cōfessis. et ideo pauci participant ut hic glo. dicit. nam quis est hic taliter vere penitens et confessus et laudabimus eū. ecclesiastici. xiiij. et propter hoc nō est decens et expediēs amare has indulgentias interpretari. facit quod nota. Joan. an. de pe. et re. q. autē. et l. si id quod. §. si quis. ff. de dona. inter vir. et vxor. Et nota hic dari indulgentiā pro missa sicut pro alijs horis canonicis de quarū numero non est missa. licet sit de officio ut no. §. ti. ij. cle. j. Item nota inequalē distributionē fieri interuentibus diuinis officijs attempta diuersitate officiorum. Istum textum in principio inducit Guil. ad questionē illam an familia gaudeat eodem privilegio quo dominus quia dicit quod sic. pro quo allegat hunc tex. et idem alle. C. de episco. et cler. l. omnes. et de offi. archi. c. dilecto et autē. habita. C. ne si. pro patre. Bertrandus idē tenet alle. de vo. c. magne. quod tamē videtur facere in contrariū quia ibi impetratum fuit privilegium pro se et familia sua et ideo dicit quod melius facit prealleg. c. dilecto. et quod ibi no. per Hostien. et de offi. custo. c. fi. Pro et contra. facit quod no. de loca. c. j. vbi nota. de scriptoribus an gaudeant privilegijs scholarium in quo dicit quod actu scribentes gaudeant alij nō licet sciānt scribere. ad primum alle. ff. de testa. mili. l. fi. et de bonorum possessione ex testa. mili. l. penul. Ad secundū alle. l. scriniarios. C. de testa. mili. tu dic de hoc ut nota. per Ly. in dicta. l. omnes. et p. Bal. in dicta autē. habita. facit quod nota. ff. de indic. l. ij. §. legatis vbi bona glo. Per predicta dicit hic Guil. quod non debent gravari familiares episcopi sicut nec episcopus pro rebus vel personis. alioquin dicit quod exactor tenebitur ad duplum et si militat perdat cingulū. et si clericus est deponetur. in autē. de sanctis. epi. §. sportularum. Ratio est fin eum quia in molestatiōe familie dominus molestatur cuius interest habere subditos locupletes in auctentico ut iudi. sine quoquo suffragio. §. cogitatio coll. ij. Sed nunquid cōpetit actio dñi p. iniuria illata familie videtur quod sic per decre. licet in fi. de proba. In contrariū al. quod habetur de privileg. auctoritate in. vi. Concludit quod si ex gravamine illato familie impeditur utilitas domini in seruitio personali vel reali tunc cōpetit actio de dolo cum illa deficiat. alle. ff. ad municipa. l. de iure. primo re spōso. C. de decu. l. generali li. x. §. de iudi. c. ij. et de app. dilectis. et ibi per Inno. et Hostiē. nec ob. c. auctoritate. quia illi exempti constituebāt se actores in causa suorum

An familia gaudeat
eod. privilegio.

An scriptores p. privilegio
gaudeant.

In molestatiōe familie
dominus molestatur.

hominum ut facerent conditionem duriorum suorum ad
uersarios volentes exemptionem suam ad familiares ex-
tendere quod non licet. **C**irca predicta querit quid
si dominus habens omnimodam iurisdictionem in castro
concessit suis consulis quos ibi creauit de nouo singu-
lis annis reuocandos: ut cognoscant de causis primis vel
de omnibus causis hominum omnium de castro exceptis
fraudibus. nunquid isti consules dominum vel eius fami-
liam poterunt punire: si contingat eos delinquere infra
territorium: videtur quod non. quia dominus licet vellet non
posset a se abdicare dominium seu iurisdictionem. ff. de offi.
proconsulis. l. legatus. ff. de iuris. omnium iudicium. l. et quia.
sic nec episcopus illa que sunt iurisdictionis episcopalis
de deo. pastoralis. cuius ibi nota. Item quia in generali ser-
mone non venit persona loquentis de iureiuramento. petitio.
cum ibi nota. Si ergo intelligitur excepta eius persona.
ergo et consequenter persona illorum qui sunt pars cor-
poris eius sine quibus status eius integer esse non potest
de offi. archi. dilecto. In contrarium videtur quia ipsi trans-
ferendo in consules premissa nihil videntur de suo trans-
ferre imo potius ius superioris quia et si ipsi non puniant
tamen ab illo superiore punietur. ergo melius erit per istos
puniri et iudicari. Ad hoc quia tales cum illo mitius sunt
habitu iuris presumptione quia zelantur bonum et salu-
tem eius. ar. de re iudi. ad apostolicam. in. vi. Primum vi-
detur verius secundum eum quia per factum suum non potuit pre-
iudicare suo superiori. cuius est hec cognitio. facit de iur-
eiuramento. ea. te. et de prescrip. si diligenti. quod dicit verum
nisi forsitan consules contra superiores hoc ius prescrip-
sissent. quod possent de rescrip. auditis. et c. cum ex officio.
Circa. iij. notanda est propter modos arguendi. **C**irca. glo.
precipimus. oppo. quod hic debuisset innouare et non preci-
pere obseruari sicut fecit in cle. dudum de sepul. Solu.
illa constituit. Bonifacius erat reuocata per constitutionem
Benedicti. hic secus in constitutione Urbani. et sic hec
constitutio non est per omnia illi similis maxime etiam quia
hec constitutio non fuit consiliaria illa sic. cum glo. in pri-
mo dicto concor. Ste. **C**irca. glo. sumpta cena querit qua-
re hoc tempore fuit institutum hoc sacramentum. remittit
ad ea que habentur de consue. di. ij. liquido. **S**uul. hic dicit
hoc explicando hic triplici ratione. quod hoc fuit primo de-
ficiencie eius corporali presentia realiter dimitteret no-
bis suum corpus verum in signum maxime dilectionis. Se-
cundo quia hoc sacramentum est perpetuum memoriale
sue passionis: et ideo ipsa passio imminente debuit fieri.
de consue. di. ij. semel. Tercio quia hoc fuit factum tanquam
ultimum maiori et recetiori memorie traderetur. ut proba-
tur in dicto. c. liquido. quia post comestione agni et typi
cum pascha completum conueniens fuit nouum sacramen-
tum institui. ut ibi nota. et in. c. accipe. ea. di. **E**x predictis
et per hunc textum infer quod assumere sacramenta vel exer-
cere illa siue dicere diuinum officium post comestione non
est de se malum ut hic patet. Fallit in missa seu in assump-
tione eucharistie propter reuerentiam sacramenti. ut. d. c.
liquido et in se. de cele. mis. ex parte. Item fallit in matutinis
et alijs certis horis que dici deberent ieiuno stomacho.
de cele. mis. c. j. ex hoc sequitur secundum eum quod completorium
non debet dici a ieiuno stomacho nec etiam post ipsum
debet seruari ieiunium usque ad missam. **Q**uare autem fuit
institutum hoc sacramentum et alia sacramenta ecclesiastica
cum sine illis potuerit deus dare humano generi vitam
eternam. Sol. **A**th. sequendo Ioan. quod tribus de cau-
sis. Primo propter humilitatem. Secundo propter eru-
ditionem. Tercio propter exercitationem. Propter primum
enim ideo fuerunt inuenta ut dum homo ex dei precepto
rebus inferioribus et insensibilibus se subijcit magis apud
deum mereatur ex ista obedientia. Propter eruditionem
sunt inuenta ut erudiant ad cognoscendum inuisibilem

virtutem per id quod forte in specie visibiliter cernitur.
Propter exercitationem sunt inuenta quia cum homo
ociosus esse non debeat proponi ei utilis et salubris ex-
ercitatio in sacris. de consue. di. v. c. nunquam et ibi nota. Circa
predicta queritur de qua materia debet confici eucharis-
tia. dicit **A**th. quod de farina frumenti in qua non sit com-
mixtio alterius farine. alias non fieret translatio. quod
verum dicit si commisceretur tanta quantitas alterius quod
absorberet naturam frumenti. alias secus licet sensus non
posset discernere et sic farina frumenti sola est materia sa-
cramenti. Item non debet esse panis seu hostia de ferme-
to alias non conficeretur secundum Io. et **A**th. **B**ar. brix. tenet
contra. et hoc tenent theologi. mouetur quia azimatio et
fermentatio non distinguunt panem substantialiter et spe-
cialiter quia sunt accidentalia et accidentia panis. et hec
fuit opinio Anselmi. dicebat tamen quod hoc fieri non de-
bet scilicet quod fiat de farina fermentata sed de azima. et hoc
ideo quia facilius cadit in mica de illa quam de azimo. et quod
credere debemus Christum fecisse in azimis cum in domi-
bus iudeorum non esset fermentum. Idem **A**th. de quo
de consue. di. ij. et. Sed querit cur quia aqua debet con-
fici. dicit **A**th. quod cum aqua naturali et non artificiali fi-
cut rosata. Quidam tamen dicunt quod cur illa confici po-
test quia aqua non potest manere in pane et sic non est vis
de qua aqua fiat. Alii contrarium et hoc verius secundum Tho.
quod panis fuit farina et aqua secundum **A**th. Idem **A**th. alle.
no. secundum Io. de consue. di. ij. c. j. Quare autem eucharistia di-
citur sacramentum. dicit hic Steph. quod ideo dicitur sacra-
mentum quia sub regimento rerum corporalium diuina
virtus secretius veri corporis et sanguinis christi opera-
tur effectum. j. q. j. multi. de consue. di. ij. ego Berengarius.
Item dicit mysterium ut in. c. liquido prealle. et hoc ideo
quia secreta et recondita habet dispositionem. ut dicto. c.
multi. fa. quod no. de vi. et ho. cle. cle. j. p. Io. an. **C**irca. glo.
poculum inducit tex. ad quoniam illam an alia sit transubstan-
tiatio corporis alia sanguinis et sic an sit unum sacramentum
an duo: quod videtur quod duo per hunc tex. de quo remittit ad ea
que habentur de consue. di. ij. cum ois. et c. comperimus.
vbi glo. et c. quia corpus. Idem hic **A**th. Steph. hic re-
mittit ad no. per Tho. iij. sententiarum. di. viij. circa primum.
et. iij. q. ij. **S**ed querit hic **A**th. an acetum substan-
tietur. remittit ad no. de consue. di. ij. c. j. ibi dicit quod sic si fa-
ctus est de vino. arg. l. in venditionibus. ff. de contrah. e.
emp. de quo per Ioan. an. de celeb. mis. cum marthe. dicit
tamen aduertendum quod tempore veteris testamenti signa
visibilia erant ut patet in manna et alijs similibus. nunc
autem sunt inuisibilia ut patet in corpore christi. vbi est ve-
ra caro sub specie panis: et verus sanguis sub specie vini
et c. **P**ro declaratione predictorum esset hic querendum
quing. de quibus querit hic **S**uul. sed dicam post glo.
Sed quero post ipsum quibus fuerit in cena domini tri-
butum illud sacramentum. dicit **S**uul. et idem zen. quod apo-
stolis tanquam simplicibus laicis quia adhuc nullum gradum
sive ordinem receperant et propter hoc de ista receptioe
dicunt canones hanc constitutionem inter laicos. l. di. ac-
cedens. postea tamen eadem hora dicit quod christus or-
dinauit eos in presbyteros cum dixit. hoc scilicet meum
corpus conficere facite in meam commemorationem supple-
tanquam presbyteri. de consue. di. ij. scriptura et c. in christo.
vbi de hoc in glo. ultima et sequen. hec dicit vera quo ad
primum effectum charitatis. scilicet constitutionem veri
corporis. de quo hic agitur quod nullus facit nisi sacerdos
de summa trini. c. j. secundum zen. sed quantum ad secundum effe-
ctum. scilicet quo ad dissoluendum in foro conscientie vel
penitentie a peccatis quod spectat ad solos presbyteros
de consue. di. j. multipliciter. fecit eos presbyteros post re-
surrectionem cum dixit eis: accipite spiritum sanctum. et quo-
rum remiseritis peccata et c. Ioannis. xliij. q. j. si autem.
oemum

demum ipsemet ordinavit eos in episcopos in die petre
costes hora tertiaria et tunc immisit in eos spiritus san-
ctum in linguis igneis. lxxv. di. ordinationes. de cose. di.
j. nocte. fm zen. et tunc apostoli ceperunt uti ministerio
consecrationis. qñ. lxxij. apostolos ordinauerunt in epi-
scopos. xxi. di. in nouo sed tunc exuberantia etiam spiri-
tus sancti vigeat in eis et non curabat de aliqua forma
ad instar electionis que per spiritum sanctum fiebat. po-
stea ceperunt formam seruare. s. Paulum et Barnabam
ordinando in episcopos et manus eis imponendo. lxxv.
di. q. die. Item cum apostoli fratrem dñi consecrarunt
lxxv. di. porro. Receperunt ergo ista hora apostoli verum
corpus christi primo ut laici puri. demum facti sunt pre-
sbyteri fm guil. et zen. Glo. preciosum. ale. concor. sed
oppo. hic zen. et videtur q. hoc sacramentum non sit sup
omnia preciosum prout dicitur hic nec summum prout
dicitur in prin. unde op. de pe. di. vij. nulla. vbi dicit q.
sacramentum baptismi sit maius. Respondet q. quo ad
essentiam subiecti hoc est preciosius et summum. ut hic et
de conse. di. ij. nihil. xcv. q. ecce. Sed quo ad efficaciam
sacramenti maius est sacramentum baptismi quia tollit
peccata ut dicto. c. nullus. quantum autem ad maiorem
ministerij similiter hoc sacramentum non est maius. immo
illo est maius sacramentum confirmationis in fronte q.
ab inferiore episcopo conferri non potest de consue. qua-
to. et quod ibi no. de conse. di. v. maius. et ibi de hoc. se-
cus in hoc sacramento. quatum vero ad rationem signa-
ti sacramentum matrimonij est maius quia designat co-
iunctionem christi ad ecclesiam de biga. debitu fm zen.
qui etiam dat versus. Maior in effectu baptismus cor-
poris esse. Coniugium signo maiori christi ministro.
Glo. mirabilia querit que sunt mirabilia in hoc sacra-
mento. Respondet glo. q. de hoc dixit in. c. cu. marthe.
s. quisuisti de cele. mis. ultra ea tamen que ibi dixit. dicit
q. sequendo theologos dici potest q. vij. mirabilia inter
alia notantur in hoc sacramento. primum mirabilis pro-
ductio. secundum mirabilis multiplicatio. tertium mini-
stratio mirabilis. quartum mirabilis confortatio. quintum
mirabilis mundicia. sextum mirabilis translatio. septi-
mum transmissio mirabilis. et ista omnia prosequit glo.
declarando quodlibet per se. et allegando auctoritates et
figuras veteris testamenti. et q. clare loquit gl. non indi-
get alia recitatione q. litterali et contextuali. ideo vide
illam et no. cu. qua concor. Pau. et Ste. Glo. forma
voluit querere an sub alia forma et non propria visibili car-
nis et sanguinis fuit institutum hoc sacramentum. Glo. se-
quacibus querit qui appellantur hic sequaces. Respon-
det q. hic appellat eos qui secuti fuerunt in fide et non sim-
pliciter illos qui successerunt apostolis. de quibus. xij. q.
j. videntes. Glo. lachrymatur. alle. concor. Pau. ve-
ro hic colligitur q. ex leticia et deuotione homo effudit
lachrymas. dicit tñ q. lachrymis debet iudex abstinere.
alle. C. de falsis. l. vbi. et ff. de offi. presidis. l. observandum
xxij. q. iij. est iniusta. Quandoq. autem effundunt la-
chryme ex dolore. unde ait Aug. durus est cuius metis
dolorem oculi nequeunt declinare de pe. di. iij. sunt plu-
res. Ad hoc quia luctus est gratia vehementer dolendi
de malo quod accedit et de bono quod deserit. Ad pre-
dicta etiam alle. glo. super Matth. v. c. vbi dicit q. due
sunt species luctus. una pro peccatis propriis vel alienis.
Alia pro desiderio celestis patrie. Ipse autem dicit q.
potest generalius dici q. quidam est luctus malus ut cupi-
ditatis. de quo dicitur ploratis lachrymis amissa pecu-
nia. de quo. xij. q. ij. s. lugere et c. se. quidam est luctus bo-
nus et iste est triplex. q. quidam est compunctionis. de quo
in psalmo ibi. Lauabo per singulas noctes lectum meum.
quidam luctus compassionis: ut Job. xxx. Flebam sup
eum qui afflictus erat. quidam indifferens qui sit tempo-

re afflictionis vel gaudij. unde Thobie. xj. Fleuerunt am-
bo cum gaudio simul et lachrymis leticie s. pau. Glo.
sub pedibus notanda est propter potestatem homini da-
tam. Glo. seipsum in principio inducit tex. pro forma
salutationis quando quis salutando alium offert seipsum
qua dicit Jo. an. se fuisse vsus gratia breuitatis. Deinde
glo. inducit tex. ad questionem theologorum qua queri-
tur an idem opus meritorium sit laudabilius in vouen-
te vel pfecto q. in alio. dicunt enim q. sic. Adhuc primum
quia vouere est opus patrie que est precipua virtus
inter morales. opus autem nobilioris virtutis sine dubio
est magis et melius meritorium. Igitur et c. Quid autem sit
latria habetur de cose. di. iij. c. venerabilis. q. est cultus
et seruitus que soli deo debetur ut ibi. Secundo mo-
tetur quia vouens subiicit se deo ut sic amplius agere
non possit non solum quo ad actum sed solum quo ad po-
testatem: igitur plus dat deo sicut ille plus dat qui dat
arbores et fructum q. ille qui dat solum fructum et per
consequens debet magis mereri. ut dicit Anselmus in
li. de similitudinibus. et pro hac secunda opinione optime
facit tex. Tertio ad hoc allegat q. propter votum volun-
tas immutabiliter firmat in bonum. Ad perfectionem autem
virtutis pertinet aliquid agere ex voluntate firmata ut
dicit philosophus secundo ethicorum et etiam Aug. felix
necessitas que ad meliora compellit. sed ille qui non vouit
vel non proficitur non agit ex voluntate firmata q. posset
desistere. ideo faciens ex voto vel professione magis me-
retur. cum glo. concor. Pau. et Ste. Ad predicta facit
quia magis peccat omittens qui tenet ex voto. igitur ecce
tra magis debet mereri. et no. bene istam glo. quia nota-
bilis est et sepe allegatur et c. Glo. confirmatur querit
quomodo fiat ista confirmatio. remittit ad no. de cose.
di. ij. non iste. per glo. et per se de iudeis et si iudei. ibi gl.
querit quando desinit esse corpus christi. et dicit dñi den-
tibus atteritur ad celum rapitur. ita no. de conse. di. ij. tri-
bus. Guil. hic dicit q. non est verum. quia imo primo descen-
dit ad stomachum et q. diu sunt ibi species panis et vini
ibi durat substantia corporis christi. et sic intelligitur. c.
cu. tribus de pse. di. ij. facit de conse. di. ij. ut quid paras.
an hoc procedat et si descendat ad stomachum muris q.
eucharistia comedat. dicit q. sic quia non est absolutum q.
illud quod quotidie includit. qñq. sub vili paxide et sub
visceribus animalium includat. alle. de cose. di. ij. c. qui co-
mederit. Sed guil. dicit q. imaginandum est q. deus hunc
casum de facili non dimitteret contingere. ar. eorum que no-
tantur in simili de elec. licet. Glo. frequenter voluit
querere quare quotidie reiteratur hoc sacramentum. di-
cit q. quotidie eo egemus. ut quia quotidie peccamus et
ut quotidie passionis memoriam habeamus et c. Glo. co-
fectione notanda est quid fieri debet de chrismate vete-
ri q. debet concremari. Item an possit fieri tempore inter-
dicti q. certe sic. ut in gl. Glo. certa die querit que sit
ista dies statuta pro celebratione festi omnium sanctorum.
Respondet q. est dies calendarum nouembrii. Quare autem sic
fuit appellatus dictus mensis nouember et similiter de
iulio et augusto et quare fiat bissextus gl. declarat de ma-
teria qua vide. ff. de ver. sig. l. cu. bissextus cu. gl. cōcor.
Pau. Glo. omnium sanctorum dicit quod etiam hac festiui-
tate italici multas deuorant anseres. contra quos glo.
inuenitur q. italici et precipue rome potius debent illas
honore. ad quod alle. auctoritate et no. q. nullum animal
videtur melius pro custodia q. anser. quia citius sentit
odorem hominis. vide glo. Glo. reuelatum querit an di-
ceti aliquid sibi diuinitus reuelatum ne ostendat aliquid
signum credi debeat. Respondet no. alle. de hereticis
cu. ex iniuncto. facit de renun. nisi cum pridem. gl. autem
hic dicit q. sibi reuelatur q. adhuc hoc festum adiungit
ad alia festa. de quibus in decre. vlt. de sen. ex. in. vj. et si

An idē opus inueni-
at pfecto. q. et
alio!

contingat hoc fieri petit declarari. tunc notabiliter dubia illius decre. z sine dubio bene factum esset. ¶ Glo. feriam quintam querit que sit ista feria quinta. Respondet qd dies iouis post octavam pentecostes. sed op. gl. quia h3 hoc quilibet dies ebdomade potest dici feria. sed contra immo feria dicitur dies festiuitatis vt patet in ti. C. de feriis. z ff. z s. de feriis per totum. unde dicimus ista dies est feriata. Soluit glo. illud verum proprie loquendo: sed late quilibet dies ebdomade potest dici feria vel a fando quia quilibet die fabatur. hoc est loquebatur deus in principio creationis mundi vt patet gen. primo. vel qz singulis diebus fari possumus in diuinis vel humanis. fa. de ver. sig. forus. Idez Pau. dicens qd feria hic dicitur a fabricando forte quia singulo die aliquid fabricauit deus. non autem a feriendo. ¶ Glo. proxima op. z si hoc non fuisset dictum tamen intelligebatur. ff. de ver. ob. l. eum qui cal. Sol. fatendo contrariuz hoc ergo ad cautelam fuit additum. ¶ Glo. octauam. opp. de. c. capellanus de feriis. vbi videtur qd pentecostes non habeat octauam. Sol. illud procedere quo ad celebrationes diuinorum officiorum. hic quo ad numerum dierum. Idez Pau. ¶ Glo. pentecostes declarat unde dicatur pentecostes z quare sic dicitur z quomodo. fm aliquos dicit pentecostes. h3 aliquos pentecosten indeclinabile. Idez Pau. dicens qd in dicto numero quinquaginta dierum non est indictum ieiunium alle. de obser. ieiun. consilium in prin. lxxvi. di. s. non autes. z. c. se. saluo qd in diebus rogationum z vigilia pentecostes de conse. di. iij. rogationes. de quo dicendum vt ibi z. lxxv. di. s. necessario. quia vel illud est ex honestate vel consuetudine abolitum. unde in vulgari dicimus inter duo pascha non est vigilia facta. ¶ Glo. plaudet z glo. iubilet. notanda est pro istis verbis plando z iubilo. ¶ Glo. largiri qrit quotuplex sit elemosyna. Respondet qd triplex prout habetur. xlv. di. tria. quia vna corporalis videlicet dare egentibus id quod potest. Secunda spiritualis dimittere rancorem et a quo lesus fueris. Tertia delinquentes corrigere z errantem inducere in viam veritatis. lxx. vero aliter dicit in summa de penitentis. s. quis sit effectus ver. elemosyna. z de tep. or. i. s. vij. Ste. hic dicit si queritur de elemosyna facienda qd aut quis potest facere abundanter illas aut no. primo casu debet facere illa omnibus indifferenter alle. xliij. di. quiescamus i pn. z in fi. xj. q. iij. quoniam in fi. z hoc verum nisi sit talis persona per qua iusticia negligatur quia tunc fm Ang. tali non est facienda v. q. v. non omnis saluo nisi fame periret vt no. xliij. di. in summa. Secundo casu quando non est omnibus quis potens facere tunc dicit qd. xj. sunt consideranda per habentem facere elemosynam. primo fides quia potius debet facere fideli qz infideli. secundo locus quia potius detentis in carceribus z captiuis qz alijs. tertio tempus quia potius tempore quo quis dicitur ad mortem quaz alio. quarto modus quia non debet dari tantum vni sed dispensari inter plures. quinto necessitudo quia potius consanguineis z propinquis qz alijs extraneis ceteris partibus. sexto etas quia potius senibz qz iuuenibus. septimo debilitas qz potius debilibus qz robustis. octauo nobilitas quia potius debet dari nobilibus qz ignobilibus ceteris paribus. hec probantur. lxxvj. di. non satis. nono considerandum est instum z sic de iuste qsito fa. j. q. j. non est putanda de deci. ex transmissa. de quo dicit vt ibi. decimo ordo quia primo debet potius quis facere sibi qz alteri z potius primo qz ex neo. de pe. di. iij. qui vult. vndecimo iterio qz fieri dz pp deum: z non pp vanam gloriam. An autem sit peccatum dare meretrici cu qua quis peccauit. Jo. tenet qd sic. lxxvj. di. qui venatoribz. Sed an sit facienda elemosyna his qui tenent concubinam. Jo. qd non. quia tales debent redigi in seruitutem.

vt no. xxij. q. iij. s. ex his. ¶ Glo. orationes pulcherrime z plene z per modum summe tractat hic materiam orationis. de quo per archi. de imu. eccle. decet in. vj. in glo. dicit Aug. ad quem locum remittit hic Steph. z ad ea que hntur de elec. cle. ne romani. Pau. aliquid tetigit in cle. ista. de materia etia per Hostien. in summa de pe. s. quis sit effectus ver. carnis autem maceratio. glo. autem latius de hoc tractat. z aduerte quia principaliter prosequitur ix. membra. primo quid sit oratio. secundo unde dicatur. tertio que sit eius diuisio. quarto ad quez sit porrigenda. quinto per quez sit porrigenda. sexto qd debeat continere oratio. septimo qualiter fieri debeat oratio. octauo vbi sit fienda oratio: hoc est in quo loco. nono z vltimo quis sit effectus orationis. z quia gl. clarissime prosequitur singula membra no eget alia lectione qz litterali ideo vide ea z no. bene z plenissima z magna est. ideo notanda. ¶ Glo. confessio fuit expedita in littera z notanda. ¶ Gl. in ecclesia querit an ad hoc vt habeat indulgentia. de qua hic sufficiat que interesse horis hic descriptis si non intersit in ecclesia sed extra. glo. respondet qd non fm hanc litteram que requirit qd quis intersit in ecclesia. dictio enim illa in notat intrinsecitate l. j. s. in flumine. ff. de flu. z ideo si extra ecclesiaz intersit. z non in ecclesia non habebit indulgentiam quod dicit glo. procedere etiam si iste hore seu officia dicant in oratorio priuato quod fieri potest de licentia episcopi. de conse. distinctio. j. concedimus. z capitulovnico. z. c. si quis extra de cens. c. fi. Quantum autem protendat ecclesia dicit Pau. qd muroz ambitu terminatur. facit de sen. exco. si ciuitas. z ibi no. ff. de ver. si. l. ij. Quid aut si ista officia celebrentur in basilica nondum consecrata dicit qd videtur qd interessens in illa consequitur indulgentiam. licet ante consecrationem non sit pprie ecclesia alle. de imu. eccle. c. pe. Idez vbi fm eum si ex necessitate celebrat sub teplo de cose. di. j. concedimus. z sic fm hoc videretur qd vbiunqz celebratur licite astantes gaudet hac indulgentia. breuiter concludit Pau. qd tutius est tenere qd solum interessentes horis in ecclesia gaudent hac indulgentia. secus si extra ecclesiaz si in oratorio priuato celebret. de quo in iuribus. s. alle. hoc tamen limitat esse verum nisi aliqui staret extra ecclesia ex eo qd non possent stare in ecclesia forte ppter nimiam multitudinem z sic sufficit voluntas intradi. facit de conse. di. ij. vt quid paras. ¶ Glo. in primis inducit tex. ad no. de sen. exco. c. fi. s. in festiuitatibus in prima glo. in. vj. nunquid vide licet tepore interdicti i festiuitatibus ibi positus poterit dici copletorium in die festi qz videt qd no cu officiu videatur incipere a vespere vigilie vt hic patet. z sic cosequenter finire in vespere festi. z hoc ibi tenet glo. pro qua facit iste tex. sic inducendo. pot tñ allegari in contrarium qz hic dat indulgentia etia pro copletorio. sed dicit ideo qz sic voluit papa. ¶ Gl. totide inducit tex. ad distributionem temporalium que sunt interessentibus in diuinis vt fieri debeant ad instar distributionum spiritualium de quibus hic. de quo dicendum vt habetis p glo. de eta. z qua. vt hi qui diuinis ad fi. e. copil. qz in hoc seruanda esset consuetudo z statutum ecclesie vt ibi equum tñ videret qd statutum debet fieri ad instar istarum distributionum spiritualium indulgentiarum. ¶ Glo. officiis querit an interessens aliquibus horis istra dies octane si no interest omnibus habeat indulgentiam respectu illarum quibus interfuit. dicit gl. qd no. qz ponderanda est littera que duz loquit de diebus octane loquitur copulative. secus quando loquit de festo seu de die festi. z ideo in die festi pro singulis horis quibus intererit. etiam si non intersit omnibus habebit certum numerum dierum. in alijs aut diebus nihil percipiet de indulgentia nisi intersit omnibus horis z officiis. z hoc etia tenet hic Pau. ¶ Glo. de iniunctis querit quid

rit quid importent hec verba remittit ad no. per se de pe
ni. et re. cum ex eo. de quo etiam per glo. Inno. e. ti. c. q.
autem et c. Querit hic Laudinus ad declarationem eius
quod hic dicitur de conuersione panis et vini in carnem
et sanguinem christi de quinque. primo nunquid sit possibi
lis talis conuersio. scilicet q. substantia panis conuertatur in
verum corpus christi. ita q. ubi erat panis veraciter sit
corpus christi. secundo quid fiet de substantia panis que
prius erat. tertio an quanta et qualis fuit in cruce talis
sit in hostia. quarto an sit possibile q. totus sit in celo et
totus sit in infinitis hostijs vna et eadem hora. quinto qua
renō ē cōsumptū corpus christi: ex quo quotidie sumit.
Ad primum dicitur q. sic propter agentem spirituales
sicut ex potestate absoluta potest de nihilo aliquid idu
cere. et sic agendo non eget materia. Ita potest vna rem
in aliam trasmutare cū id sit minus. facit de conse. di. ij.
reuera. et s. de sum. tri. c. j. Secus dicit in agēte artificia
li qui semper presupponit materiam et similiter in agēte
naturali. q. licet posset quandoq. spoliare materiā vna
forma non tamen potest mutare rem vnam in aliā. facit
insti. de re. diu. s. cum ex aliena. Ex predictis habes tri
plicem agentem videlicet naturalem artificialem et sup
naturalem. Ad secundū dic q. sunt tres opiniones. vna
habet q. substantia panis conuertitur in corpus. alia q.
manet in hostia vna cum corpore. alia q. subiectū solum
conuertitur. Cōmuniter tenet q. sola accidentia panis
remanent. de conse. di. ij. c. j. cum ibi no. Ad tertiu dicit
q. substantia panis non cōuertitur in corporis quātitez
nec in aliud accidēs. sed solū in verbum esse. Itē q. sub
stantia non est quid diuisibile imo omnino indiuisibile nī
si mediante quantitate que sibi adheret. et sic subtracta
quantitate substantia non est diuisibilis. Aduertendus
etiam q. deus ordinauit q. in momēto verbo appposito
ad elementū fieret sacramentum. j. q. j. detrahe. Itē vo
luit q. vbiq. presbyter diceret hec verba presente pa
ne. Hoc est corpus meum panis conuertatur in corpus
per hoc dicit q. aliter est corpus i celo. et aliter in hostia
est tñ vbiq. totum. nam in celo est cū quātitatibus et
dimensionibus proprijs. idest talis qualis fuit in cruce
sed in hostia est eius substantia. nō cū dimensionibus s. i.
ipsa quātitas et alia accītia ex nālī cōcomitātia sūt me
diāte substantia. i. q. substantia dñā ibi et accidentia oīno
accidūt et sic accidētia regulant p substantiā. sec⁹ in alijs
rebus quia substantia diuidit per q̄titatē vel qualitātē.
Circa quartū dicit aduertendū quia diuinitas verbi re
plet totum orbē et sic non est mirum si supernaturaliter
conuertat substantiam panis in corpus suum. Item in
locis vbi vult ē et similiter i locis vbi voluerit et quotiēs
voluerit de consue. di. ij. quid si sanguis. ad hoc q. diui
nitas verbi vna est que totum orbem implet. Simile in
sole qui vnicus est et replet orbem. et per hoc sequitur q.
licet multis modis et innumerabilibus diebus consecra
tur corpus christi. non tamen sunt propterea multa cor
pora christi sed vnum corpus et vñ sanguis que assūpsit
in vtero virginis. deitas g. que vbiq. ē vbiq. replet illud
et coniungit et facit q. sicut est ipsa vna deitas. ita caro
christi et vnum corpus eius et sic omnia sunt in vnitāte.
vt. d. c. si sanguis nec multiplici cōfectione corporis chri
sti ipsum corpus christi recipit diminutionē vel augmen
tum Et per hoc patet responsio ad quintum quia licet
quotidie sumatur tamen non consumit. nā quotiēs pa
nis et verbum sacerdotis et intentio concurrūt totiēs fit
corpus christi. j. q. j. detrahe. nec fit corporis cōsumptio
ex assumptione vel diminutio. cessante enim materia pa
nis cessat corpus. i. id de quo fiet corpus et c. Itē aduer
tendum circa predicta q. deum esse in loco potest intel
ligi tripliciter. vno modo potētiāter et sic ē vbiq. Alio
modo gratiose et sic ē in p̄destinatis. Tercio modo cor

poraliter et sic hoc est dupliciter. vno modo cū proprijs
dimensionibus. et hoc modo est in celo tantū et talis qua
lis fuit in cruce. Alio modo sine dimensionibus cū sua
substantia et hoc modo est in hostia qualibet et totus et
integer. sed hostia est cum suis dimensionibus. et sic ipsas
dimensiones non excedit substantia corporis. et sic patet
q. totus est in celo. et totus i hostia. aliter tñ et aliter et c.
Si ergo querat dicit q. quātus ē in celo q. tantus erat
in cruce. Si queritur quantus est in hostia male queris
quia dicitur q. q̄titas et alia accidentia propriā naturā
amiserunt ita q. sunt in sacramento tantū mediante sub
stantia et non econtra. nam ipsum corpus alias est tale
q. non occupat locum propter naturam substantie do
minātis alias que non occupat locum. ex hoc sequit q.
est totus in qualibet parte hostie. sicut in tota de hoc pa
te et exemplum in simili in speculo fracto q. apparet ima
go hominis tota in qua ibet eius parte sicut apparebat
in toto. sic etiā dicimus q. anima est tota i toto et in qua
libet parte corporis tota. et ita erit in quolibet corpore
glorificato. vnde adeo est totū subacutissimis et diuersis
speciebus panis sicut in maiori parte. de cōse. di. ij. dum
frangitur. substantia enim est omnino indiuisibilis. nec
ob. de cōse. di. ij. ego Berēgarius. q. ibi loquit de specie
bus que franguntur et a dentibus atteruntur nō autem
de substantia. Et hec sunt dimittēda theologis ad quos
spectat. Sequitur.

De imunitate ecclesiarum. Rubrica.

Noniam ex cō. Tres sūt partes d

cretalis. quia primo premittit causas et re
uocationem constitutionis. c. clericis lai
cos. s. e. in. vj. secundo illā reuocat. Tercio

seruari precipit in antiquum ante predictam constitu
tionem. secunda ibi: nos. tertia ibi: volentes. Que autē
fuerit potissima causa reuocationis predictę cōstitutio
nis ponit glo. j. quia rex francie qui fuit etiam causa edi
tionis dicte constitutionis. sic in simili fuit h. Paul. de
cle. dudū de iudi. et in extranagā. Bonifacij que incipie
bat rem non nouaz. Item premittit q. hec decre. nō fuit
edita in concilio sed ante fuit edita. licet aliter inciperet
vt dicit glo. j. Nota primo q. vbi ex cōstitutione edi
ta sequuntur scandala magna pericula et incōmoda de
bet reuocari. et sic breuiter loquēdo vbi tēdit ad noxam
si c. dicim⁹ in priuilegio de deci. suggestū. fa. de cōsan. et
affi. non debet. et de cen. felicis in. vj. Mo. q. ex prete
rito vel presenti quandoq. presumitur in futurum. facit
de presump. scribam. Mo. hic reuocatam constitutio
nē clericis laicos. s. e. cū suis declaratiōibus. Et no. ar.
pro generali allegatione. Mo. q. ab ecclesia vel etia
ecclesiasticis personis non debent exigī talles seu colle
cte vel alie exactiones. Mo. q. plati ecclesiar. debēt
subuenire necessitatibus laicorū nō tñ possunt cogi per
laicos. s. e. puenit. Mo. q. quo ad penā facientū con
tra predicta vel dantiū auxiliū cōsiliū vel fauorē in pre
dictis seruāda sūt antiqua iura que erāt ante. c. clericis
s. e. in. vj. Op. et videt q. nō debet attēdi scandalum.
nec ppter illud aliqd fieri. vt pban. xxiij. q. v. cū homo.
xiiij. di. c. j. facit Athth. xv. vbi cū dixisset apostoli chri
sto. scis q. pharisei scandalizati sunt. audito hoc verbo.
Rēdit finite ceci sunt et duces cecorū. Soluit hic guil.
et zen. ponēdo quatuor cōclusiones circa istā materiā
ex quibus patet solutio. prima est q. pro vitādo scādalo
nō sunt illa omittēda q. sine peccato mortali nō possunt
omitti. vt baptizare dicere horas et accipere penitētiā.
secunda conclusio q. pro vitando scandalo cōmitti non
possūt illa que sine peccato cōmitti nō possunt. vt adul.

terium z similia crimina. vt in contrarijs. Tertia conclusio qd pro vitando scandalo quis potest committere illa q sine peccato mortali no possunt committi vt portare habitum suo ordini no conuenienter portando tñ aliū habitum religionis. de vi. z ho. cle. de q. xxiij. q. v. q. deo. Quarta conclusio qd pro vitando scandalo potest quis dimittere ea que sine peccato mortali dimittere pot vt omittre correctione propter multitudinē de cle. ex minis. latores. de consang. c. q. circa. de materia in decre. ij. de no. op. nunc. vbi bonus tex. z de renun. nisi cū pñdem. s. cū graui. An autē veritas iusticie que spectat ad iudices debeat omitti ppter scandalum. Concludit qd triplex est talis veritas. quedam est enim veritas iusticie naturalis que in lege diuina z in euangelio cōtinet z bec propter scandalum no debet omitti. Queda est veritas iusticie iuris positiui. z hanc potest dimittere legislator propter scandalū vitādū. s. de vo. c. j. nā z hāc tollere pot cōsuetudo. licet no precedentē de consue. c. fi. Tertia est veritas discipline seu correctionis. z bec pertinet ad prelatū z bec omitti potest propter scandalum. de renū. nisi. s. pro graui. z hoc qñ multitudo est i causa. quod intellige sane qñ multitudo non se defendit auctoritate propria. alias secus vt no. xliij. di. comessatiōes. quod dic vt ibi z de re. iuris. l. qui scandalizauerit. Glo. declaratione querit qualis fuit ista declaratio z a quo emanauerit. dicit qd emanauit a Benedicto in sua extrauagan. in qua declarauit dictā cōstitutionē clericis laicos quo ad sui penam solū habere locū in exigentibus ab inuitis vel in dantibus circa hoc auxiliū z fauorē. z sic in sponte solventibus pene locum no habebunt. Idē hic Steph. an autem fuerit vna declaratio an plures no bene scitur. z ideo vt dicit glo. se. ad omne dubium tollendum hic vti plurāli numero. Glo. pro infectis. querit an excomunicati propter vires dicte constitutionis ante hanc cle. si non sint absoluti egeant absolutione. Respondet gl. qd non quia bec decre. fingit illā cōstitutionē cū sua declaratione nunq fuisse factā z vult eam haberi pro infecta sed si no esset facta no esset locus alicui absolutioni. igitur zc. Et si dicat quomodo hoc potest facere papa cū facta no possunt fieri infecta. l. in bello. s. facto. ff. de captiuis. Rñdet gl. qd hoc potuit quo ad effectū iuris positiui in quo lata est papalis potestas. fa. de cōces. pñe. proposuit. z quod no. qui si. sint legi. p venerabilē super glo. ij. Idē Steph. Idem etiā Pau. dicens secus esse si bec pstitutio fuisset simpliciter reuocatoria qz tūc tales egerēt absolutione. bec autē no est simpliciter reuocatoria. sed fingit illā no factā volendo ipsā haberi pro infecta qd pot quo ad effectū iuris positiui licet no quo ad veritatis essentia. vt. d. c. facta fm Pau. fa. quod no. in cle. j. de sepul. Per predicta patet qd talī cōstitutio est vtendū in iudicijs vel stall. alias puniret vtrēs pena falsi. C. de iusti. co. cōfir. l. vnica. s. huic igit. fm zen. Fatef tñ qd ipsius sciētia est necessaria vt sciat causa pstitutio nis. s. de iudi. nouit. vij. di. fuerūt. z vtrōq de hoc fa. quod no. in. l. j. ff. de cōiungen. cū emā. liber. z per hoc patet quare hodie no abradit dicta cōstitutio. facit qd dicā in glo. se. Glo. dantes querit an hoc procederet siue daref pñliū publice siue occulte. dicit qd sic vt patet in decre. clericis laicos. z ex hoc arguit gl. qd cōstitutio canonica seu excommunicatio canonis potest ligare etiam delicta occulta. s. quo plene p gl. j. de hereti. mul torum ad fi. de materia autē quis dicat fautor z qua pena puniatur habebitis gl. plenā. j. s. penis in cle. j. in pñ. Glo. vltima querit qd dicat cōciliū generale z quod lateranēse cōsiderato qd etiā lateranēse fuit generale. Rñdet qd edictū tpe Alexandri. iij. dicimus lateranēse. edictū vero tpe Inno. iij. dicimus generale qd no. facit quod habetur de capel. mo. c. fi. Reuocat hic Athth.

in dubium an indistincte sit verū qd ecclesia no teneatur ad collectas z munera. Rñdet qd si sunt sordida munera nunq tenet. l. placet. C. de sacrosan. eccle. z ibi patet exemplū in munere calcis coquende: z arene fodiende. si vero sunt munera honesta z hoc subdistinguit qd qdā sunt extraordinaria quedā ordinaria. Ad primū. s. qñ sunt extraordinaria non tenet sine sint angarie siue alia personalia. que consistūt in operibus cū labore z solitudine principaliter sumptib⁹ tñ alienis. ff. de mu. z ho. l. j. Si vero sunt honesta z ordinaria. dicit qd etiā ab his ecclesia exēpta intelligit quo ad dotē z domos claustra les vel hortū vel mansum. quo ad alia autē bene tenetur ecclesia nisi sint indicta. C. de epi. z cle. l. omnes. xj. q. iij. si tributū. z ff. de mu. z ho. l. munerū. z C. de profes. mu. l. fi. Ab his autē superindictis sunt etiā imunes clerici z etiā coniugati z vxores ipsorū z liberi. xvj. q. j. s. nouarum. z hoc intelligit nisi necessitas subit. s. e. peruenit. Item bec dicit vera nisi sint extraordinaria munera que sunt causa pietatis qz ad illa tenet ecclesia. C. de epi. z cle. l. j. z sic dicit posse itelligi. s. e. puenit. Fatef tñ qd cogi non possunt per indicē secularē ad prestanda sed per ecclesiasticū de fo. cōpe. si diligenti. de materia remittit ad no. p Inno. s. e. peruenit. Sed aduerte circa intellectū. l. ad instructionē. z. l. j. C. de epi. z cle. q. Jo. in. d. s. nouarum dicit illā. l. no tenere de iure canonico. z hoc etiā tenet guil. z zen. in cle. j. de vi. z ho. cle. vt ibi tetigi qd no. bene tangit in. d. c. peruenit. vbi etiam Host. hoc tenet zc. Deinde querit Athth. pone qd tyburtini pñserūt dare certā qñtitatē pecunie romanis singulis annis ad istam qñtitatē contribuūt etiā ecclesie omnes tyburtine que soluūt de possessionibus earū sicut z laici z hoc de voluntate z consensu episcopi z clericorū eiusdē ciuitatis. Adodo sunt aliquę ecclesie in vrbe que habēt ibi s. in territorio tyburtino possessiones nūquid tenebūt de talibus possessionibus ad cōtributionē sicut ecclesie tyburtine. dicit qd no. Abouet: qz omnes z singli quos ista collecta tangebatur debebant requiri z ab eis approbati. de offi. archi. ad bec nec potest alteri preiudicari in his que cōmunia sunt pluribus vt singulis non vt collegijs de pñi. cū omnes z ibi no. Et ideo qz ab illis z alijs vrbis approbata non fuit collecta illis preiudicare non potuit. Et bec de ista materia sufficiant.

De consanguini. z affi. Rubrica.

Os qui diui. Prius ponit statutū pena

le. secūdo illud aggrauat. tertio pñstat. secūda ibi: pñcipietes. tertia ibi: pñdicta.

¶ Hora pmo qd sciēter pñtrahēs matrimonij i gradu phibito. s. cōsanguinitatis affinitatis vñ cū moniali ipso facto icurrit sentētia excomunicatiōis. Idē si pñfessus vñ pñfessa vel cleric⁹ in sacris matrimonijs pñtrabant. Et no. qd pñdicti debēt cōtinue denūciari excomunicati donec separent ab inuicē humiliter cognoscēdo errorē suū. Itē nota ar. pro z pñtra qd cōstitutio noua imponēs nouā penā i dubio no tollit antiquas. de quo p Bar. i. l. j. ff. vi bo. rap. z p Ly. i. l. q. sepulchra. C. de se sepul. vñ. z p archi. de penis felicijs i. vj. ¶ Ho. hic fm zen. qd phibitio ecclesie obligat trasgrediētē ad mortale. etiā i no. phibitis a lege diuina. fa. qd no. Inno. de regula. pñrectū. Glo. j. i ver. nota querit qd si pñbat aliquis iure phibēte in alijs tñ casibus qñ in altero de sex hic expressis. an habebit locū cle. Exēplū si pñtrahat cū alio maritata iudea vel pagana vel cognata spūali vel legali vel cōtra impedimētū publice honestatis i quibus casibus non tenet matrimonij. Respondet glo. qd no habebit locū cle. que tanqz penalis non est extendenda vñ tra suos

tra suos terminos et casus in quibus loquitur. ut in regula in penis. et regula odia. de reg. iur. in. vi. Idem tenet hic Pau. Guil. et Abat. dicens quod hic tamen loquitur de contrahente cum consanguinea carnali non de spirituali. de qua xxx. q. iij. per totum. et q. iij. ita diligere. nec de legali. de qua de cog. le. per totum. Adhuc per rationem glo. An autem indistincte scienter contrahens in casibus hic prohibitis incidat in hanc penam. dicit glo. quod non quod demum quod sine dispensatione pape contrahat alias cum legitime contraheret cessaret culpa. et consequenter pena. de consti. c. ij. Quomodo autem et quod possit papa dispensare circa matrimonium habetur in. c. litteras. de resti. spo. et per Inno. de sta. mo. cum ad monasterium. et per Jo. an. de voto. c. j. quod dispensare potest in casibus. l. canonica prohibitis. secus in prohibitis. l. divina. qui autem sint casus. l. divina prohibiti habetur in dicto. c. litteras. et de divo. gaudemus per glo. hec in contrahente a principio cum dispensatione et c. Sed quid si impedimentum erat in principio tempore contractus et postea fuit amotum ex post facto per dispensationem iuxta decre. quod circa. s. e. an erit necessaria absolutio. Pau. hic dicit quod ponderari debent verba dispensationis quod si concernit penam preteritam illam tollendo non egebit absolutione. Si vero tamen modo facit valere matrimonium necessaria erit absolutio hec quod remouet impedimentum per hominem. Quid autem si remoueat per constitutionem reuocatoriam quid iuris tunc sit ut vidistis s. e. ti. j. cle. vnica. Glo. scienter querit an hec constitutio liget ignorantes seu ignoranter contrahentes in casibus hic prohibitis. videtur quod non a sensu contrario. glo. concludit quod si interuenerit ignorantia facti probabilis et non affectata ex eo quod tales contrahentes ignorant se consanguineos vel affines et tunc tales non ligat hec constitutio. Si vero interuenit scientia facti sed non iuris quod sciebant gradum sed putabant non esse prohibitu et tunc tales ligabit constitutio. Contrarium puto cum hic non loquatur simpliciter dicendo si quis contraxerit sed dixit si quis scienter contraxerit et sic non comprehendit casum ignorantie etiam si cadat in latam culpam. ar. no. in. l. i. g. i. t. u. r. s. potest. ff. de libe. causa. et per Bar. in. l. j. s. non autem. ff. si quis test. libe. esse iussus fuerit videtur enim hoc requirere dolus dicendo si quis scienter. non tamen ex glo. quod etiam in constitutione puniente scienter actum facientem comprehendit etiam ignoranter faciens si sit ignorantia iuris vel facti non probabilis. argum. de reg. iur. ignorantia cum concor. in sexto. Idem Guil. dicens quod ignorantia facti excusat si sit facti probabilis. secus in crassa et supina. fa. de consti. ut animarum in. vi. Item secus in ignorantia iuris quia illa non excusat maxime si sit ignorantia iuris naturalis xvij. q. j. placuit. Idem si sit iuris positum. Fallit tamen in milite muliere et rustico. ff. de iur. et fa. igno. l. regla. et ibi de hoc. et j. q. iij. s. nondum. et ibi similiter de hoc in tex. et glo. licet autem matrimonium sit iuris naturalis tamen computatio graduu ultra primus et secundus est de iure positum quod inhibito est iuris positum. ut in. c. litteras. cum ibi no. de resti. spo. Idem Pau. zen. Ste. et Abat. hec procedunt quod uterque scit vel uterque ignorat. Sed quod si alter tamen scit et alter ignorat quid erit. Respondet glo. quod ille solus qui scit ligatur. alle. xxxij. q. ij. non satis. et c. in lectum et de simo. c. de simonia. c. solu. ma. l. si ignorans cum glo. concor. predicti. Juxta predicta querit gl. quid si aliquis contraxit in casibus hic prohibitis et a principio fuit ignorans. demum post tempora sciuit illam cum qua contraxit sibi esse consanguineam in gradu prohibito et nihilo minus illi cohabitauit an incidit in hanc penam. videtur quod sic per ea que habent. j. q. j. eos qui in fi. de simo. si cut tuis. C. de incest. nup. cum ancille. Contrarium tenet gl. Adhuc per quod ponderanda sunt verba illius constitutionis que non puniunt cohabitationem vel incestum sed contra

ctum matrimonium et sic initium. ergo si in initio tempore contractus fuit ignorans sufficit ut hac constitutione non ligetur. ar. l. quid ergo in principio. ff. de his qui no. in fa. C. de usu. trans. l. j. cum ibi alle. in glo. de elec. dudum. j. cum concor. et de rescrip. si eo tpe. in. vi. pro hoc etiam adducit glo. simile. quod sic videmus in eligente ignoranter indignum quod non per hoc incurrit penam. c. cum in cunctis de elec. licet postea sciat. ratio quod et ibi ponderat initium ut dicto. c. dudum. tertio confirmat glo. quod talis non potest diuertere sine iudicio ecclesie. de diuor. porro. cum concor. ergo merito non debet ligari hac constitutione. nec ob iura in contrarium alle. quod aliud est querere an talis incidat in hanc penam et dicendum quod non per rationes et iura preallegata. Aliud est querere an peccet mortaliter cognoscendo illam carnaliter post scientiam. et dicendum quod sic. fa. de sen. ex. inquisitioni. cum glo. concor. Guil. zen. Ste. et Abat. Pau. hic dicit idem quod glo. si talis cohabitauit ex vi primi consensu. si autem cohabitauit ex nouo consensu tunc videtur de nouo contrahere et sic incidit in penam alle. decre. proposuit. de coniu. ser. Et ultimo querit glo. quid si contraxit cum illam quaz credebatur monialem affinem vel consanguineam et tamen in veritate non erat. an incurrat hanc penam. dicit solutionem posse colligi ex. c. si vero. ij. et c. in audientia cum ibi no. de sen. ex. com. cum concor. Ste. Abat. hic dicit talez non ligari. et sic videtur voluisse glo. remittendo ad ea que habentur in dicto. c. si vero. et in. c. in audientia. ubi notat quod percutiens laicum credens clericum non incidit in excommunicatio nem. sicut nec percutiens clericum credens laicum prout ibi videtur. fa. qd no. per Jo. an. de regu. iur. cum quis. li. vi. in mercurialibus. Sed querit hic Guil. numquid in casibus in quibus licet ignorare presumat scientia vel ignorantia videtur quod scientia per. l. qui cum alio. ff. de reg. iur. Et contra quod ignorantia cum presumat quod factum alienum ignorare. ff. de proba. l. verius. et hanc secundam partem dicit veraz nisi probetur scientia vel affectata ignorantia. de cle. excō. minis. apostolice. de tem. or. eos in. vi. Fallit in illis qui pars tenetur scire ex officio. de elec. innotuit. in cle. vnica de process. preben. Idem dicit ubi iminet periculum maxime in arduis et in matrimonijs que non dissoluantur sine magna difficultate. et ideo contrahunt bannis precedentibus. de cla. despo. c. si. Hoc dictum intelligo quod clam bannis non positus est contractum. alias presumere ignorantiam. ff. de ritu. nup. l. si. ubi bonus tex. et hec nisi circumstantijs probetur contrarium. Juxta predicta querit Guil. qualiter probabitur hec ignorantia. Respondet quod per iuramentum proprium cum agatur de his qui sunt intrinseca cordi. de elec. ut circa in. vi. et c. nulli licere. et de sen. ex. si vero. in alijs vero qui sunt facti alieni non requireretur nisi fuerit minus diligens. ff. de iur. et fac. igno. l. nec supina. sed quid si timeat verisimiliter de ignorantia an fuerit digna an vero affectata hec tamen probari non possunt. Respondet quod presumit non affectata ex quo iurauit quod non presumitur deierare. de presump. litteras. fm Guil. Idem Ste. Glo. matrimonialiter. querit an coactus contrahere matrimonium in casibus hic prohibitis incurrit hanc penam. videtur quod non per hanc litteram qui loquitur quod quis matrimonialiter contrahit et sic sponte. glo. concludit hoc esse verum si interuenit absolute coactio quod ibi nullum ad est peccatum. s. quod me. causa sacris. Si vero fuerit conditionalis et tunc videtur secus etiam si sit talis que debuerit cadere in constanter viz per alle. decre. sacris. gl. tamen dicit quod etiam in casu isto non debet ligari saltim de equitate attento quod tunc non contraheretur matrimonium etiam deficiente impedimento propter defectum consensu adeo quod non induceret etiam impedimentum publice honestatis. de spo. c. vno i. vi. fa. de sen. ex. significauit. Nec ob. decre. sacris. quod non loquitur in casu isto. sed in communicante excommunicato quo casu puniatur communicatio etiam facta per metum ut ibi patet. Idem tenet hic

Guil. Pau. z Athth. Idem dicit Pau. de furioso z infante vel alio patiete defectu consensu qz non incidit in hanc penā qz nō tenet matrimoniū propter defectuz consensu. in maiore tñ infante z minore. xiiij. annis sane mentis iurisdictione essent spōsalia licet non matrimoniū dato qz fuissent verba de presenti. vt in. c. vnico. de despon. impub. in. vi. Per p̄dicta dicit hic Athth. cōtrahentem sub conditione cū istis interim ante aduētuz conditionis nō incurrere hanc penā propter defectum consensu. ar. dicti. c. vnico. de despon. impu. in. vi. C. Gl. contrahere. querit quid si cōtrahatur scienter matrimoniū cū personis prohibitis tñ nō cōsumatur per copulam carnalē an nihilominus incurrat hāc penā. Rñdet qz sic per hanc litteram que non punit incestū vel coituz sed solum contractū matrimoniū. fa. quod vidistis. s. cū glo. in verbo scienter. Sed querit vltius gl. quid si aliquis non contraxit matrimoniū in casibus phibitis sed contraxit sponsalia scienter an ligetur pena huius constitutionis. videtur qz sic. qz phibito matrimonio intelliguntur sponsalia prohibita. l. oratio. ff. de spon. ad idē facit. c. cum haberet. de eo qui duxit in ma. quā pol. per adul. vbi equiparant sponsalia z matrimoniū. glo. tenet contrarium. s. qz nō ligant. Adonez qz reuera aliud sunt sponsalia z aliud matrimoniū. cū glo. hic non loquatur de sponsalibus non debet trahi ad illa hec constitutio euz sit penalis. ar. de penis. di. j. pene. C. Glo. tñ tēperat hoc verum nisi secuta fuerit copula carnalis qz tunc ligatur ex eo. qz extunc sponsalia cōsueuerunt transire in matrimoniū. de spon. c. veniens. z. c. is qui. z sic extunc videtur cōtrahere matrimoniū. C. Nō ob. cōtra. z p̄mo p̄imum qz fatez glo. qz phibito matrimonio intelliguntur prohibita spōsalia vt ibi. nō tñ per hoc sequitur qz eadem pena imponatur. fa. c. perpetue. de elec. in. vi. ita hic. Itēz nō ob. c. cū haberet. qz fatez qz sponsalia cū adulterio inducūt impedimētū matrimoniū sicut z inducunt iusticiam publice honestatis. de spon. c. vno in. vi. non tñ sequitur qz eadē pena imponat contrahenti spōsalia que imponit contrahenti matrimoniū. cū glo. con. cor. Guil. Pau. z Athth. C. Glo. religiosos. querit de quibz religiosis hic loquat. Rñdet qz religiosis professis tacite vel expresse aliquam de religionibus approbatis. quod intelligit z declarat procedere etiā si per istam professionem tacitā vel expressā quis nō obliget alicui religioni in specie sed solū religioni in genere prout contingit in casu decre. cōstitutionē. z. c. non solum de regula. in. vi. Idē hic Guil. qz talis perfecte matrimoniū spirituale iam contraxit. alle. xxvij. q. j. c. j. z. ij. C. Glo. z moniales inducit tex. ad no. de sen. ex. contingit. j. nunquid videlicet cōmunicās in illo actu pro quo quis incurrat excommunicationē sit excommunicatus. qz videtur qz non. per hunc tex. a sensu cōtrario. nā exprimēdo hic de monialibus contrahentibus matrimoniū ex quo supra dixerat de contrahente sciēter cum monialibus datur intelligi qz nisi hoc expressisset de is ex primo dicto nō incurrisset excommunicationē de quo dicendū. vt in dicto. c. contingit. Aduertendū tamē qz vt dicit gl. posset de facili responderi huic nihil facit qz posset dici qz hic loquitur de moniali contrahente matrimoniū cū illo qui non incurreret hanc penā. forte qz ignoraret. supra qñ e contra alius contrahit cum ea. z hanc responsionē etiam sentit hic Pau. tractans etiam hic an masculinū concipiat femininū. de quo de elec. generali in. vi. in cle. j. de elec. z cle. j. de sepul. per Guil. z per arch. xvij. q. iiij. si quis suadēte z c. C. Glo. sacris. op. qz sacer ordo cōprehendit etiā minores. vt no. xxij. di. i. summa. z sic videt velle littera qz contrahētes in minoribus liget hac pena. sed hoc est falsū. vt in. c. j. de cle. coniu. in. vi. z c. Sol. gl. qz hic sumit ordo sacer stricte pro subdiaconatu z supioribz. C. Gl.

contrahentes. querit quare littera hic non repetit verbum scienter quod supra posuit. Respondet gl. qz supra potest cadere probabilis ignorantia in eo qui cōtrahit cum moniali z similiter in ea que contrahit cū professo vel constituto in sacris secus autē in ipsa moniali cōtrahente z in ipso professo z constituto in sacris quia ipsi nō possunt regulariter z probabiliter factuz suū ignorare. Fatez tñ qz si quo casu caderet probabilis ignorantia qz tunc non esset locus pene huius constitutionis. Ex. plūm ponit in ordinato tempore amentie vel dū dormit quod fieri potest si alias disposuerit sic promoueri. de bap. maiores. ad si. z idem in ordinato ad sacros infra pubertatez iuxta no. de cle. per sal. pmo. c. vno. nā tales probabiliter hoc ignorare possunt. s. se ordinatos ad sacros. Sed an si tales sciēter cōtrahant peccent videtur qz non. qz licet receperit characterem cū nō debebat id fieri tali tpe quinimo impubes p̄motus ad sacros saltē si non erat doli capax licite cōtrahit matrimoniū. vt no. in dicto. c. vno. z per Inn. de tem. or. c. vel nō est cōpos. Sed aduerte qz opponit hic Guil. p̄tra tex. z videtur qz professi z cōstituti in sacris nō possunt cōtrahere matrimoniū de cle. coniu. sane. ij. cuius contrariū hic innuit. Sol. qz de facto possunt contrahere matrimoniū z ita debet intelligi hic sed de iure non possunt vt in cōtrario C. de incest. nup. cū ancille. sed dicunt cōtubernia vt ibi z ideo ppter affectū cū opere secuto puniunt. de biga. c. nuper. z c. C. Glo. cōstitit. querit quomodo hoc poterit cōstare iudici. Rñdet qz ex inquisitione facta super hoc ex officio etiā nemine petente ppter pericula animarum citatis tñ citandis. iuxta ea que vidistis in simili. de cen. in cle. fi. Guil. dicit qz constare poterit partibus presentibus vel eis p̄ ptumaciā absentibz. all. de accu. qualiter. s. debet. z de ap. cōsult. Fatez tñ qz nō solū illi ad quos spectat ratione officij imo z oēs alij tenent denunciare. de clā. despo. c. fi. Quomodo autē plati se debeāt in talibus habere. dicit qz si factū est manifestū pcedere debet ad publicationē faciendā. s. si. pl. qm. z si nō sit manifestum inquirere debet sūmarie z de plano. de iudi. cle. dispēdiosa. qz habebūt locū si agez de federe matrimonio. sec. si agez ad penā vt ibi no. An autē admittat appellatio in talibus. Rñdet qz nō qz tēdit ad correctionē s. de app. ad nostrā. C. Gl. obtinere. qrit qz habebit potestatem absoluēdi ab hac excommunicatione. Rñdet qz ep̄s ex quo hic nō reseruat potestas pape. all. de sen. ex. nuper. qd̄ intellige post dignā penitētiā. vt hic patet fm Guil. qz limitat dictū gl. pcedere nisi durāte excommunicatione talis cōtrahens igessit se i diuinis qz tūc solus papa possit absolvere. de sen. excō. cū eterni. in. vi. Et idem vbi ad bigamiā trāsseret fm Guil. Qz credo dictū Guil. pcedere in pena irregularitatis. sed i pena excommunicationis credo simpliciter qz ep̄s possit absolvere seruata forma huius decre. Ex p̄dictis patet qz nō sufficit satisfieri nisi post satisfactionē sequat absolutio. s. de sen. ex. cum desideres. Aduertēdū tñ fm Guil. qz nō d̄z fieri absolutio nisi qz recognouerit errozē vt hic dicit. facit de offi. or. significauit. Fallit i. c. veniens. ij. de test. z similiter fallit in nūcijs z ambasiatoribus qz vadūt ad papā fz Guil. z c. C. Gl. vltima qrit vbi sūt ista alia iura imponētia penas cōtrahentibus in casibus hic phibitis. z clare allegat. nō insisto. Querit hic Guil. qd̄ si aliqua permisit scienter maritū p̄moueri ad sacros remanendo in seculo: deinde mozt maritus z alius cōtraxit sciēter euz ea nunqd̄ incidat i hāc penā. vñ qz sic p no. xxvij. di. qz sūt culpe cū duobz se. vbi videt notari qz talis non pōt p̄stea post moztē mariti cōtrahere. ad hoc fa. rō qz cū maritus vouerit continentiaz postqz est effectus vna caro cum vxore communicat ei votuz continentie. ar. de cog. spirituali. c. martinus. In contrarium facit quia si papa hoc

hoc voluisset intelligi de vouentibus sine mutatione status hic expressisset. ar. c. ad audientiam. de deci. et ideo cum non fecerit non est trahenda ad talem casum maxime cum hec constitutio sit penalis. s. de vo. c. unico. in. vj. licet alias puniantur tanquam transgressores per iura et rationes prealle. ar. de conuer. coniu. quidam. et c. vxoratus. Quid dicendum? Guil. hic dicit quod pro prima parte facit quod hic dicitur de clericis in sacris. unde cum talibus idem sit iudicium. de consti. translato. multo fortius debet esse idem iudicium in vxore quod est in viro cum quantum ad hoc reputentur idem. de conuer. coniu. ex parte. et c. preterea facit. l. si. C. de indicta vidui. tollere. et sic videtur quod ipsa et contrahentes cum ea incurrant penam istam sicut maritus incurreret si superuixisset vxori. propter hoc dicit tales incurrere hanc penam. dicit tamen distinguendo quod aut facta fuit promotio viri ad sacros ipsa nesciente vel sciente et reclamante et tunc non tenet continere. imo ipsa eum poterit repetere. xxij. q. ij. agatosa. xxij. q. v. mulier. Aut ipsa sciente et consentiente ordini sed non voto. immo expresse illi contradicente et tunc non debet ordinari maritus imo ordinatus potest repeti nec vxor in vita nec post mortem continere tenet. ut probatur in dicto. c. preterea. Si autem consentit uterque. s. ordini et voto continentie tunc tenet continere. quod presumitur voluisse. xxij. q. v. vxor. xxij. di. seriatim. ubi de hoc per Hug. Et idem dicit de vxore conuersi ut ibi dicit Hug. Alij contra sunt eum pro quibus facit consuetudo contrario ruz quod vxor promoti licet nullus eorum voueat continentiam continet post mortem. s. Hug. dicit quod non videt rationem talis consuetudinis nisi quod sic faciunt inter eos propter reuerentiam ordinis. ut in dicto. c. seriatim. et sic sentire videtur Guil. quod eo casu quo vxor promoti tenetur continere si non contineat sed contrahat matrimonium incurrat hanc penam aliam. secus. et ideo hic zen. Jo. de lig. hic dicit quod credit in distincte in nullo casu predictorum tales incurrere hanc penam quod hec constitutio est penalis et non debet extendi ad casus non expressos. de pe. di. j. s. pene. et hoc etiam dicit tenere Bertrā. et hoc mihi placet. facit quod vidistis in glo. in verbo contrahere. Sed querit Guil. an possit papa dispensare cum professo vel promoto ad sacros ut possit contrahere. dicit quod sic. quod tales habent continentiam annexam ex constitutione ecclesie in ecclesia occidentali non orientali xxxj. di. nicena. xxxij. di. erubescant. et ideo cum talis continentia annexa sit et solennizet ex constitutione ecclesie. facit de vo. c. jan. vj. per papam poterit tolli. de elec. significasti. et c. innotuit. Fateor tamen quod non concedunt aliqui de religiosis quod illis specialiter inest continentia sine qua non sunt religiosi. de sta. mo. cuz ad monasterium. sed contra eos facit. c. j. de voto in. vj. ubi dicit solennitatem voti esse ex sola constitutione ecclesie adinuentam et sic refidet. per quod videtur simpliciter tenere primum dictum. Idem zen. ad hoc de cle. coniu. cum alijs per glo. et super ea. et per Inno. in dicto. c. cum ad monasterium. facit quod non. qui cle. vel vo. rursus. Credo quod quo ad hoc ut matrimonium teneat dispensare potest in utroque per rationem prealle. sed non quando contrahens propter votum expressum vel tacitum continentie salvo nisi ex causa magna dispensaret. ut dicit Inno. in c. cum ad monasterium. et Jo. an. in mercurialibus. et facit quod non. Inno. de renunc. cum inter. Jo. et g. de voto non est et c. Ultimo querit hic Pau. quid si aliquis dicit illi que est professa: volo contrahere tecum: an in hoc incurrat hanc penam. videtur quod non. quod sola voluntas non inducit factum sed requiritur facti persecutio. de eo qui mit. in pos. c. j. In contrarium facit quod matrimonium solo consensu contrahitur. de spon. cum locum. xxvij. q. ij. sufficiat. sed ubi sufficit solus consensus sufficit voluntas que presupponit consensum. in sti. de obliga. quod ex quasi delicto nascitur per totum. et hoc tenet in simili Accur. C. de contrahen. emp. l. in ementis. Idem Jo. de arena in. l. pampphilo. ff. de le.

ij. Petrus in dicta. l. in ementis. tenet contrarium quod virtus verborum hoc non importat. quod non sequitur volo vendere ergo vendo. concludit Jo. de lig. post Pau. quod quedam sunt que perficiuntur facto non tamen solo consensu et tunc non sufficit sola voluntas. quedam perficiuntur solo consensu patet facto et talis consensus aliqui exprimitur per verbum volo et illud sufficit in legatis et testamentis. ut in dicta. l. pampphilo prealle. quoniam verbum volo adicitur in actu seu in contractu inchoando. ut si dico volo contrahere tecum Ticia et tunc non sequitur quod contrahat. secus si dicit volo Ticia in vxorem quod tunc est matrimonium. de spon. ex parte. de materia in dicta. l. in ementis. per glo. et Ly. et Bart. in. l. serui electione. ff. de le. j. et in. l. j. C. de summa trini.

De magistris. Rubrica.

Inter sollicitu. Due sunt partes principales.

les. quod in prima ponitur exordium in quo primo ponitur intentionem suam generale. secundo speciale ibi. Non ambigimus. In secunda parte ibi. Et igitur ponitur constitutio que primo puidet circa loca magistrorum. secundo circa expensas. ibi in ver. Quibus. Nota. primo officium prelati maxime puerfari in reuocando errantem a via erroris et ipsum inducere ad viam veritatis. Et nota. tex. pulcherrime dictatum. Nota. quod predicatio plurimum iuuat ad inducendum ad viam rectam. Nota. illud quod inaniter sermo ad aures effunditur si lingua loquens ignoret. Nota. quod ad utilitatem vniuersalis ecclesie pertinet habere viros peritos in omni genere linguarum. Nota. quod in romana curia et in alijs studijs generalibus hic nominatis debent esse viri periti in lingua hebraica: arabica: et caldea. duo. s. i. qualibet lingua qui teneant scholas ad docendum fideliter dictas linguas et qui habeant transferre linguas ex dictis libris in latinum. Item nota quorum expensis tales debent salariari in stipendijs congruentibus et sumptibus. Et nota. casum in quo sunt sublata privilegia. Nota sunt Guil. ex principio ibi cooperante gratia et c. quod non est aliquis ita summus in celo et in terra qui posset aliquid boni facere nisi diuina gratia cooperante. ad hoc alle. de conse. di. iij. placuit. et c. se. et c. Glosa cooperante gratia querit quis sit effectus gratie. Respondet glo. quod effectus gratie est quod per illam cognoscitur quid sit agendum et quid vitandum et adiunmur etiam ad faciendum. de conse. di. iij. gratia cum tribus se. vlt. et c. Quotuplex autem sit gratia. Respondet quod duplex. s. gratia operans et gratia cooperans. ut hic innuit. Prima est que preparat hominis voluntatem ut velit bonum. Secunda est que coadiuuat ne frustra velit. Quidam vero dicunt quod tamen vna est gratia et ideo donum et eadem virtus operans et etiam cooperans. id est que operatur et cooperatur. et sic habens duplicem effectum licet propter diuersos effectus distinguatur in verbo. nam gratia preparat voluntatem hominis ad bonum ut sic non sit ociosa sed augeatur seu aucta perficiatur. coadiuuat etiam ne frustra velit sed perducatur ad opus. Quacumque autem operans teneas quo ad litteram non est vis secundum glo. quod secundum utrumque potest littera adaptari ad predicta alii. nota. similia de no. in. l. j. in prin. ff. de acqui. pos. et per Dynum in regula possessor in. vj. ubi in simili sit disputatio an vnica sit tamen possessio diuersificata per accidentia. an vero sint due species differentes. s. civilis et naturalis et consimiliter alibi disputatur an sit vnicum interesse an triplex. de quo in. l. j. C. de sen. que pro eo quod interest proferuntur. et per Dynum in regula mora. Nota bene istam glo. de gratia operante et cooperante. et cuz ea conuoz. Pau. Guil. hic dicit quod per gratiam sumus coadiutores dei secundum apostolum. et est illa per quam releua

tur intelligentia nostra mādatorum vt sciamus quid ap-
petere et qd evitare: et cognoscamus quid facere debea-
mus instruit scholasticos vt confiteantur et a peccatis
caueant si volunt fundare scientiaz. Quid antez sit gra-
tia. dicit qd est spiritualis influentia participem faciens
eterne beatitudinis rationabilem creaturaz. de cō. di. iij.
ecce charitas. s. de sum. tri. cle. vnica. Unde autē dicat
gratia dicit qd dicitur quasi gratum deo faciens. Quot
antez sunt species gratie. dicit qd tres. Prima est gratia
generalissima sine qua nihil agere possumus nec inesse
nostro subsistere nec durare. Secunda gratia est gratis
data que excitat et admonet arbitriū nostrū ad bonū et
ad suscipiendum donū spiritus sancti. de conse. di. iij. pla-
cuit. Tertia est gratia faciens gratū que nihil aliud est q̄
donum ipsius spiritus sancti ad merendū de cōse. di. iij.
quomodo. ij. q. j. multe. Has autem tres gratias ponit
Pau. fm eum. prima ad corinth. xv. cū dicit gratia dei
sum id quod sum. ecce prima gratia. et gratia dei in me
manet. ecce secunda gratia. christus et donū spiritus san-
cti gratum me faciens. ecce tertia. Ad habendum autē
tertiam gratiam que est donū spiritus sancti dicit qd mul-
ta sūt necessaria. Primo deus efficiēs. Secūdo gratia
gratis data. Tercio liberum arbitrium seu habilitas ad
hoc. his precedentibus statim infundit donū spiritus san-
cti que est gratia gratum faciens fm guil. et idem Ste.
Idem etiā La. dicens habilitas siue preparatio ad gra-
tiam est triplex. s. efficiēs materialis et formalis. Prima
est a deo. secunda gratia gratis data. tertia est triplex vt
superius est dictū post guil. Itē aduertendū qd triplex
est perfectio. Prima est gratia. et causat esse gratuitū.
Secunda est virtus et causat bonum actum. Tertia est
opus virtutis et causat meritū virtutis. prima reficit ani-
mam. secunda potentiam. et tertia ipsos actus. ¶ Glo.
Bonon. querit vnde dicatur bononia. Respōdet qd di-
citur quasi bona super omnia vel quasi bonorū noticia
et nimis amabilis. et hoc potissime apparebat anteq̄ eēt
destructa. Sed querit deinde glo. an alterum studiorū
de hic nominatis fuerit antiquius altero fm ordinē hic
descriptum. Respondet glo. qd non. qd studium Bono-
nie fuit antiquius aliquibus hic denominatis ante ipsū.
vnde dicit qd ordo hic positus processit hic potius a gra-
tificatione prouinciarum q̄ ab ordine studiorum. patet
qd premisit studiu romane curie quod solū habuit ortū
a tempore Inn. iij. vt in decre. ij. de priuile. in. vj. A quo
autem studium bononie habuit priuilegium et quo tem-
pore. gl. ponit quā no. qd ab imperatore Theodosio iu-
niore annis dñi. M. cccc. xxij. Ste. hic dicit qd studium
bononie est in italia et ibi itelligo in italia philosophorū
genus habuit ortum a pythagora et floruerūt ibi magni
philosophi. Vergili⁹: Lullius: et impatores studio va-
cabant. vt Julius cesar qui fuit optimus orator. Quo
autem tempore ceperit florere studiū parisiē. dicit hic
Ste. qd regnāte Carolo magno. Aliquis autē fuit qui
translulit studiū de Roma parisiū. fuerunt autē qua-
tuor fundatores. s. huius studij parisiē. Rabanus. Al-
quius: Claudius: et Estor. Quomodo autē franci
a principio regnabant et non habebant studiū litterarū
et erant in obliuione ppter qd cultura dei deperierat. et
quomodo inceperunt habere studiū litterarum ponit
hic Ste. ponendo hystoriā. Itē quomodo a principio
erat castrum et aliter vocabatur. et quomodo Julius ce-
sar ampliauit non autem fundauit. Etia3 ponit subdēs
auctoritate3 Boetij in libro de scholastica disciplina vi-
gentis in ciuitate parisiū multas pspeximus artes mē-
dicare. In quo autem loco sit studiū Oxoniē. dicit qd
in anglia. et alle. dictum Alexandri in libro de natura re-
rum vigentis iuxta vanania incluta vigent studia ad va-
da i anglia tēpore suo ad partes Hybernice transitura.

¶ Glo. hebraice. querit an debeat teneri studiū de lin-
gua greca. Respondet glo. qd olim in originali erat he-
braice grece et arabice et fm hoc dicendum esset qd sit ve-
rum. illa littera fuit postea cancellata. habemus hodie
litteram que dicit hebraice arabice et caldee. hec autē
cancellatio facta fuit propter litteram que hic premise-
rat de linguis quibus vtuntur infideles et sic nō intēdit
de alijs dicere. greci oliz erant infideles modo aut sunt
fideles et sub obedientia ecclesie. de bap. licet. fa. qd nō.
de sum. tri. c. vno in. vj. et ideo de illa hic non voluit dice-
re verum licet oliz greci essent fideles tñ hodie sunt scif-
matici nec recognoscunt caput romane ecclesie. et ideo
forsan fuisset expedientior lingua grecorū q̄ aliorū. de
quibus hic. An autem iudei habeant in vulgari aliā lin-
guam a latinis. dicit qd non sed solum habent aliā litte-
ram. nam euauit eorum lingua vulgaris vt reperitur.
Que autem sit littera arabica dicitur qd littera sarace-
norū. Caldea vero littera caldeorū. de qua. xxxvij. di.
s. hinc etiam fertur. tñ fm glo. hec littera non habetur.
La. vero hic dicit qd tres sūt lingue sacre. s. hebraica gre-
ca et latina: que totū orbem diuidunt. Una autem fuit
lingua a principio omnium nationū et fuit hebraica pro-
ut credet et probabiliter in patria erit vna. ¶ Glo. recto-
res. querit an hic includantur simplices beneficiati qui
non sunt rectores. Rñdet qd nō. fa. in ar. decretalis non
ne. de presump. Idem Pau. qui querit per quos elige-
tur isti magistri. videtur qd per illos qui habent provide-
re in stipendijs de iurepa. nobis. s. e. c. j. et si. vel per illos
qui in studijs istis eligunt alios doctores et magistros
vt sic electio non censeatur iuris diuersi. ar. d. deci. cum
in tua. dicit Pau. qd vtile fuisset puidere de electore isto-
rum qd eorum electio non debet spectare ad illos qui de
consuetudine vel statuto eligunt alios in magistros vel
doctores qd consuetudo vel statutum non se extēdit ad
nō existentia tempore statuti promulgati. s. de rescrip-
cle. litteras. sicut nec prescriptio includit illa i qbus non
est facta prescriptio. de rescrip. auditis. Item qd priuile-
gium in preiudicium tertij non extenditur ad non con-
cessa. de priuile. pastoralis. propter hoc dicit posse dici qd
eligi debent per illos qui habēt providere de salario. al-
le. s. e. c. penul. Et qd patronus presentat in ecclesia quā
de nouo creat ad hoc facit qd qui sentit onus sentire de-
bet et emolumentum. vt in regula qui sentit. de regu. iu.
in. vj. Item qd aduocati eliguntur a republica in qua ha-
bent salariū. ff. de mu. et ho. l. vt gradatim. s. sed vt repro-
bari. ¶ Glo. volumus. querit quare hodie non seruatur
hec constitutio. Rñdet qd nō fuit de executore prouisus
et ideo hec voluntas pape stetit in meris finibus volūta-
tis et non habuit effectum. vnde Pau. allegat. ff. de ori-
gine iuris. l. ij. s. post originem. et de elec. vbi periculum.
s. pretere in. vj. et c. Quot autem sunt lingue intellige-
vulgares dicit qd. lxx. alle. lxxvj. di. septuagita. Querit
guil. quid contineatur appellatione diuinorū eloquiorū.
Respōdet qd sacra pagina que dicit theologia a theos
quod est de⁹ et logos quod est sermo quasi diuinus ser-
mo. et fm hoc dicuntur tres virtutes theologice. s. fides
spes et charitas. qd solis verbis diuinis institute sunt. de
bap. maiores. Quid autem sit diuina scriptura. dicit qd
est speculum rationale in quo anima sue conditionis
principiū contemplatur fm Augu. Hec autem sacra
pagina vt dicit Greg. omnem scientiam et doctrinā tran-
scendit et ad patriā vocat et a desiderijs terrenis ad cele-
stia amplectenda cor legentis inuitat et rudibus ac no-
uellis humili sermone blandit. facit. xxxvij. dist. sed con-
tra vbi vide tex. Secundo querit guil. quare sit necessa-
ria ista instructio. de qua hic. Respōdet qd anima intel-
lectina est sicut tabula rasa et ideo oportet in qualibet
scientia qd anteq̄ quis sic eruditus superueniat instru-
ctio. et

etio. et ideo saluator noster pmo fuit audiens et interrogans in medio doctorum. postea predicare cepit. xxxvj. di. ecce. hoc inducit contra quosdam qui ex sui capitolitate credunt plus a seipsis capere qm a lectoribus: qz hoc est vanum cuz sensus auditus sit aptior ad scientiaz tradendam et fundandam memoriā alijs sensibus. alf. xliij. vi. sit rector. Tu allega. xvj. q. j. sic vive. et c. vt clericat. ibi dicit Hieronymus: multo tēpore disce que postmodum doceas. nec ingrediaris absqz ductore viā in quā nunqz ingressus es. Nec autē instructio habebit efficaciam ex voto magistri licet in aliquibus qnqz non sequit effectus. vt dicit zen. facit quod no. de elec. fundamēta. in glo. in verbo sancta. ad predicta fa. quod no. Ly. in. l. j. ff. de ven. inspi. **¶** Ultimo qrit. **¶** At. nunquid scholares studentes in doctrina linguarum de qua hic debeant habere fructus suorum beneficiorū in absentia. dicit qz Hostiē. dicit qz solum studentes in theologia debent illos habere. Archi. idem intelligit de studentibus in iure canonico per. c. qualiter de accu. hoc licet sit equum non tñ uidetur verū cum priuilegia non sint extendēda. Deinde querit quid si scholaris habet vicariū in ecclesia sua an teneatur dicere officiū. **¶** De. et Ab. qz non. per. c. presbyter. de cele. mis. vbi dicit qz a se vel a scholaribz officium cōpleat. Arc. in hoc ptra. nec ob. c. presbyter. qz loquit de officio initiato per presbyterū qui necessitate detractus complere non potest sed compleri non potest quod non est inchoatum. ideo non habet locuz id in casu proposito. ad hoc quia propter officiū datur beneficium. de rescrip. c. si. in. vj. de cele. mis. c. j. **¶** Nota bene hanc questionem qz non memini alibi legisse licet videatur facite tangi in cle. j. de cele. mis.

Am sit nimis.

Tres sunt partes principales quia in prima ponit exordium ponens causas constitutionis. In secūda cōstitutio. In tertia punitio transgressorum. secūda ibi: volentes. tertia ibi: siquis. **¶** Nota ex principio qz nimis est absouuz et absurdū qz quis cum vanitate et imperitia ascendit ad gradū peritie litterarum. Et no. contra scholares qui multas vanas expensas tā in vestibus qm in cibis et potibus faciunt in repetitionibus et principiis vanis et eorū conuentibz. Et nota multos scholares propter tales expēdas remanere grauatos debitis et nihilominus vacuos scientia et bonis. **¶** Nota qz propter multitudinem expensarum multi se retrahunt a receptione doctoratus. Et nota qz sepe quis verecundatur nō facere expensas quas alij faciunt licet vanas. **¶** Mo. qz de iure doctorandus debet iurare archi. vel alteri ad quez spectat facere quē doctorem qz non expendet vltra qritatem hic taxataz in solēnitate doctoratus vel magistrij. Et nota qz vltra nō debet expendi sed minus potest expēdi et ad hoc debet efficaciter quilibet promouendus exhortari nisi qualitas conditionis persone ipsius doctorandi aliud suadeat. vt qz sit notabilis conditionis. **¶** Nota penam doctorantis vel magistrantis aliquem nō recepto prius dicto iuramento: qz est suspensus per sex menses a collatione cuiuscunqz magistrij vel doctoratus nedum a collatione doctoratus illius scientie quam contulit nō recepto iuramento. facit de tempo. or. vel non est. **¶** Glo. doctoratus vel magistrij. querit que differētia sit inter doctorem et magistrū. Rñdet glo. fm quosdam doctores dicuntur qui habent insignia de iure canonico vel civili. **¶** Magister qz in theologia vel in artibus. et hoc dicit gl. procedere secundum vulgare italicorum facit prohemiū huius libri et supra. e. c. penul. et c. si. Sed secundum vltimontanos est secus quia etiā in iure canonico vel civili dicuntur magistri. Nec autē nominatio magistrī nemini debet eē molesta. quia Christus sic vocatus fuit

a discipulis suis. et sic etia acceptauit vt patet Jo. xij. et xij. **¶** Unde autē dicitur magister. dicit gl. quasi maior instatione sicut minister quasi minor ibidem fa. j. ti. ij. c. j. **¶** Sane. dicitur etiam a monendo vel monstrando. de quo per Host. in sum. e. ti. **¶** S. j. et in. **¶** S. tertio tractat quid si doceant septē artes liberales. Ste. hic dicit. qz predicti aliqui appellant doctores aliqui magistri. alle. xxxvij. di. de quibusdā. **¶** Itē qz omnes possunt dici magistri quibus alicuius rei cura cōmittit. ff. de ver. sig. l. quibus. aliqui autē appellant ministri. l. iuris. vt i phemio. ff. Buil. vero hic dicit qz interdum vocantur antecessores in prohemio. ff. **¶** S. his igitur. et ff. de arbi. l. qualē. **¶** S. dicere. **¶** Interdū professores. C. ne si. pro pa. auc. habita. **¶** Interdū domini iuris vt in eadē auctentica. in fi. **¶** Interdū preceptores. ff. de dam. infe. l. si edibus. **¶** Interdū sacerdotes. ff. de iusti. et iure. l. j. **¶** Interdum iurisperiti. C. de profes. q. in vrbe constanti. l. j. li. xij. **¶** Interdum patres iuris. C. de excu. artificuz. li. x. l. j. vij. q. j. in scripturis. et propter hoc etiam interdum doctor dicitur excelsior. C. de off. diuer. in. l. j. **¶** Interdum doctores. interdum magistri vt superior dictū ē. **¶** Gl. honore. qrit an aliquis possit petere honore doctoratus i quacūqz sciētia sine peccato. Rñdet qz sic si ē dignus. alf. vij. q. j. in scripturis ver. ecce ego. et s. e. qto. vbi idoneus sine molestia docere pōt. i peritus nō. **¶** Itē hic assignat rōnē qz talis id petēdo petit p illud sibi dari oportunitatez cōmunicandi id qd habet quod est laudabile et ptnēs ad charitate. Si vero sit indignus tunc talis peccat peccato presumptionis. alle. no. p Jo. xlvij. di. **¶** S. j. **¶** Idez Ste. dicens. qz si examinatus i peritū approbauit qz punitur. liij. di. si seruus scientie. xliij. di. siqn. per predicta patet qz non ob. c. in scripturis. et c. si gnum. vij. q. j. et s. de electi. qualiter. et similiter. c. sicut. j. q. j. vbi dicitur turpe esse petere excellentiā dignitatis et ecclesiastici. vij. noli querere ab homine ducatum nec a grege cathedraz honoris. qz debēt intelligi fm predictam distinctionē fm Ste. **¶** An autem iste honor doctoratus sit cum fructu et effectu seu cum vtilitate. quidam qz nō sed est honor sine effectu et ad instar illius qui renūciavit episcopatu. de eo qui renūci. epa. c. j. zē. dicit hoc non esse verū. **¶** Pro cuius euidētia dicit primo vi dēdū esse quot requirant in doctore. secūdo qz fructus seu effectus habeantur ex doctoratu hoc est quibus priuilegijs gaudet doctor. **¶** Ad primum dicit qz requiruntur. vij. primo etas ad minus. xvij. annorū. ff. de postu. l. j. **¶** Secūdo qz ad minus quinqz ānis audierit iura. alle. in prohemio. ff. **¶** S. sed qz ver. quibus. hoc itelligo quo ad iura ciuilia nam quo ad iura canonica requiruntur. vij. iuxta no. de elec. cum ex eo in. vj. et hoc de iure cōmuni. statuta vero hodie aliter limitant tēpora. **¶** Tertio requirit qz audierit in locis approbatis et nō i particularibus. de cle. nō resi. ex tue. **¶** Quarto qz alios precedat in moribz. C. de profes. et medi. l. magistros. li. x. **¶** Quinto qz habeat interpretandi subtilitatē. C. de profes. qui in vrbe constanti. l. j. li. xij. **¶** Sexto qz sit examinatus. vt in dicta. l. magistros. quod dicit esse verū nisi euidētia scientie examinationem excludat. de iure iu. cle. romani. **¶** S. nos itaqz. et sic sentit eum qui est eminentis scientie nō examinandum. contrarium seruatur et tenet Ja. de afena in. l. nec ff. de tut. et cura. datis ab his. **¶** Septimo requirit qz sint saltem septē doctores examinantes. C. de pfes. et med. l. siquis. li. x. et l. magistros. **¶** Octauo queritur qz illi periti deponant examinatum fore sufficientem. C. de aduo. diuer. iu. l. nemini. et C. de prepo. sacroz scriniozum. l. vnicuiqz. li. vij. et tunc approbatur olim per decretū de curionum. vt dicta. l. magistros. **¶** Ad secundū videlicet quibus priuilegijs gaudet doctor et sic qz sit effectus et fructus honoris. dicit qz multiplex est fructus. qz doctor taliter creatus gaudet multis. **¶** Primo. qz ab omnibus

muneribus excusatur. ut dicta. l. medicos. Secundo quod ad iudicium in iuris personaliter trahi vel exhiberi non potest in casu ubi alias traheretur. ut dicta. l. medicos. Tercio quia habet iurisdictionem inter scholares saltem non clericos. ut in au. habita prealle. in probemio. ff. in fi. Quarto quod cum per presides eis scribitur non fratres sed patres appellatur. C. de off. diuer. in. l. ij. Quinto quod ingredienti curiam principis non debet denegari ingressus. sed admitti etiam ad secreta iudicium. C. de off. diuer. in. l. fi. Sexto quia eius solius testimonio creditur super peritiis discipuli. C. de adu. diuer. iudi. l. nemini. et etiam super vita. xij. q. j. c. j. Septimo quod vehiculo potest uti in urbe in qua est imperator. C. de ho. vebi. l. j. li. xj. Octavo non notetis illud: quod ex quo per. xx. annos legerit equiparatur duci et comiti. C. de comi. et archi. l. j. C. de profes. qui in urbe constanti. l. j. li. xij. Nonno quia contra ludos noxios exercentes sunt executores in probemio. ff. §. penult. C. glo. principia et sequens querere voluerunt que sit differentia inter insignia et principia. Respondet quod ad propositum nulla: quia ea que apud italicos appellantur insignia apud ultramontanos appellantur principia. et hoc inducit littera dum dicit quod plerique eorum qui in quavis scientia et c. cum sua et c. Mos autem appellatur principia quia aliquis principiat aliquem librum. Querit deinde glo. que sunt ista insignia doctoratus. Respondet quod cathedra et birretum apud aliquos. apud alios est annulus et osculum. Guil. vero hic dicit quod insignia doctoratus consistunt primo in assignatione cathedre. de qua. xl. di. multi. Secundo in traditione libri. de quo. xvj. distin. habeo. Tercio in subtractione annuli. de quo. xxx. q. v. mulier. xxxvj. di. in. §. ecce. Quarto in traditione birreti. de quo. xxx. di. si qui virorum. Quinto in assignatione osculi. de quo de conse. di. ij. pacem. et hoc seruatur. cathedra et tunc assignat arch. vel alius habens facere quem doctorem. cetera insignia tradit doctor presentans ut docet experientia. Quis autem habeat quem constituere doctorem. dicit Barth. quod Bononie arch. Parisius cancellarius et ita etiam hic licet sit episcopus alibi magister scholarum. C. glo. excedunt. notanda est quomodo interdum imperfectionem scientie supplet perfectio expensarum. et alle. simile. de renunc. nisi. §. pro defectu. quod procedit de facto ut hic patet. C. glo. grauati. Idem Guil. alle. x. q. ij. hoc ius. C. glo. argenteorum. querit quantum valet ista quantitas trium millium turo. seu argenteorum de moneta bononiensis. Respondet quod quingenta libras ponendo unum turo. pro duobus venetis vel pro. xl. bol. prout consueuerunt valere. per hoc patet quod si aliquis recipiat doctoratum vel magistratum in loco in quo non est usus huiusmodi monete turo. quantum debet expendere quod recurrendum est ad estimationem huius monete. de cen. olim. et c. cum canonicis. §. zen. quod dicit esse verum nisi attenda regionis facultate et fertilitate fieri debeat minor taxatio quod tunc est minus taxanda. Sed nunquid poterit taxari maior summa propter carissimam regionis. dic quod non maxime attenda caritatis. Sed quid si filius regis francie vel alicuius baronis in quo cessant cause hic expresse velit doctorari nunquid seruabitur hec constitutio. dicit zen. quod sic. quia hec constitutio est generalis et sic scripta. facit. vj. q. iij. scriptum est in lege. Sed quid si doctoradus velit alios sub se doctorare ad pompam suam an procedat hec constitutio. dicit quod sic propter causas hic expresse. quod intelligit procedere quo ad expensas per eum faciendas. secus si alius velit expendere. C. glo. doctoratum. querit an hic sub expensis doctoratus includat etiam expensam examinis priuati. ita quod inter examen et contentum non debet excedere summam hic taxatam an vero solum loquat de expensa conuentus non computata expensa examinis. Respondet glo. quod hic non includat expensam examinis priuati.

Idem Paulus. quia illa est expensa separata a doctoratu dicentes quod in numero expensarum solum hic taxantur expense que sunt causa solennitatis doctoratus in cibariis et vestibus suis et doctorum suorum et bidellorum: et in eo quod datur archi. et doctoribus collegij: non autem computantur expense librorum vel alia necessaria pro preparatione domus et similia. per predicta patet secundum Paulum. quod licite recipit doctor pecuniam pro examine et est ratio quia datur pro labore suo quod patet quod datur siue approbatur siue reprobat subiectus examini §. Paulus. Sed querit hic Guil. an licite recipiat hic doctor salarii pro lectura sua. videtur quod non. immo peccat cum conscientia non possit precio nummario computari. ff. de var. et extra. cog. l. j. Jo. dixit quod potest recipere si facultates non suppetant. alias secus. Bar. brixien. indistincte quod potest. ut no. iij. di. de quibusdam. Host. in sum. huius tituli §. vtrum. dicit quod si gratis offeratur potest recipere sed non potest exigere quod multa gratis oblata recipiuntur licite que non exiguntur. de sumo. et si questiones. xvij. di. c. de enlogijs. de aduocato autem tenet quod licite potest recipere salarii. alle. xliij. q. v. non sane. Guil. hic dicit quod potest dici quod si de bonis ecclesie honorifice potest viuere quod nihil exigere debet sed gratis oblata recipere potest: alias si non potest honorifice viuere potest etiam petere. §. c. pro. in fi. et §. eo. ti. penult. c. Or quicquid dicatur seruatur de facto opinio Bar. brixien. quia indistincte datur salarii illis qui eliguntur per habentes potestatem eligendi. alijs autem non. ut docet experientia. C. glo. pontificali. oppo. de. c. quia periculosum. de sen. excom. et de elec. si compromissarius. §. huiusmodi in vj. ubi episcopus non incurrit sententiam suspensionis. soluit hic ideo quia sic est expressum ibi in dubio. Nota bene quod ampliat illas decre. etiam ad omne genus suspensionis nedum ab officio vel beneficio. C. glo. penult. querit ad littere declarationem quid si pendente primo semestri in quo quis est suspensus per hanc cle. iterato violenter hanc dispositionem huius cle. an statim curret secundum semestre. An vero tunc demum cum finitum fuerit primum semestre: et sic an fiat duplicatio semestris. C. glo. respondet quod communiter tenetur quod non fiat duplicatio totius temporis: sed potius statim post secundam transgressionem incipiet secundum semestre. alle. lita vulneratus. ff. ad. l. acquil. et ff. ad turpil. l. in senatus. in fi. et ff. ad carbonianum. l. carbonianum. §. fi. et l. se. fa. j. de priu. c. j. ver. si qui vero. de quo per Jo. an. in decre. cum in cunctis. in fi. de elec. et per Bar. in dicta. l. in senatus. Idem tenet hic Paulus et Steb. Juxta predicta queritur an valeat collatio doctoratus magisterij si fiat per suspensum durante suspensione. Dicit pro solutione questionis aduertendum quod per collationem magisterij vel doctoratus nullus imprimatur character. et similiter non datur illud officium potestatis conferendi doctoratum ex eo quod quis habeat impressum characterem sed potius ex potestate officij cum hec collatio sit quedam auctorizatio et declaratio qua declarat aliquem dignum ad officium doctrine et auctoritatem ut doceat. Per hoc concludit glo. quod si suspensio erat occulta cum tunc daret auctoritas et potestas predicta tenebit collatio: nec erit necesse iterari. secus si fuisset publica. quia tunc cum careat potestate non tenebit collatio. alle. quod habetur in simili de iudice excommunicato. de re. iud. ad probandum. fa. quod no. per Innocen. de hereti. si aduersus. et per Guiliel. in Spe. de instru. edi. §. restat quid si tabellio. Idem Paulus et allegat ad primum de dolo et contra. veritas. et de concess. preben. quia diuersitatem. Ad secundum alle. de consue. cum dilectus. et de elec. cum inter. cum glo. et c. cor. Steb. C. glo. ultima. querit an celebrans

an celebras durate hac suspensione sen violans illam incurrat irregularitatem. dicit q non. quia hec non est suspensio que concernat officium ecclesiasticum seu diuinum. sed aliud temporale. facit de sen. excos. is qui in. vi. et quod no. p. Jo. an. et Inno. de excos. prela. c. si. Idez guil. et zen. Iuxta predicta querit glo. ad quem spectat potestas conferendi doctoratum durate suspensione secundum formam huius cle. Respondet glo. q hoc debuisset declarari prout factus fuit in ti. de sta. mo. cle. j. in ver. abbate. Quid igitur dicendum ex quo hoc non declaratur. Dicit glo. aduertendum q aliqui habent potestatem conferendi doctoratus vel magisterium ex auctoritate apostolica ut est videre in archi. bononi. et etiam in epo cu cancellariis studij parisiens. et et ferrarie. Alij vero habent de consuetudine ut erat videre in studio paduano. Alij vero de iure coi. Nam dicit Hosti. in sum. c. ti. §. pe. in prin. q de iure coi ubi aliud non apparet episcopus cu capitulo hanc potestatem. alle. §. e. q nonnulli. ver. verum. qui tamen parum facit. maxime ponderata decre. ij. c. ti. et eius superscriptione ubi patet q loquitur de epo et tunc dicit q hanc instituire magistros si alij sunt negligentes. Ite ibi loquitur de iura doctoratus et magistris eligendis ad officium legedi. tamen de iure coi ad ordinem decurionum videtur spectare. ut i. l. magistros C. de profes. et medi. li. x. hoc presupposito ad questionem propositam. dicit gl. q in studio bononi. cu archi. heat hanc potestatem ex privilegio apostolico concessio ab Honorio. iij. q durante hac suspensione deuoluet potestas ad papa. ar. de cocef. preben. q diuersitate. et hoc de iure coi non apparet alio. verum q ex privilegio apostolico mortuo vel absente archi. episcopus et capitulum exercere habent officium archi. suspensio archi. deuoluet potestas ad episcopum et capitulum. ubi autem de consuetudine vel de iure archi. vel alius haberet hanc potestatem tunc eo suspensio deuoluetur potestas ad superiorem qui habet supplere defectum inferioris. fa. §. e. ti. c. ij. primo raso. Idem Pau. zen. et Abat. Ultimo querit glo. qd si officialis archi. seu eius vicarius facit contra hanc cle. Respondet gl. q ipse erit suspensus et non dominus suus hoc est archi. nisi ratum habuisset. alle. de elec. si copromissarius. §. porro in. vi. Idem Pau. qui dicit secus esse econuerso quia suspensio archi. intelligitur suspensus vicarius. de offi. vi. romana. in fi. in. vi.

De iudeis et saracenis. Rubrica.

Edit. Due sunt partes principales quia in prima parte ponit duplicem saracenorum excessum. in secunda illos corrigi precipit. secunda ibi: cum aut. et ibi ad locum q dicit mecha secundum gl. C. No. refecandum id quod tendit in opprobrium fidei christiane et in offensam diuini nominis. C. No. licitum est saracenos habitare cum christianis mixtim et seorsim hoc est in eadem parte ciuitatis et in diuersa: et hoc dicitur esse in hispania et in aragonia ut hic gl. dicit. C. No. machometum per saracenos adorari. C. No. q ex honore q ipendit videtibus christianis in ciuitate christianorum machometo vel alteri ut sancto eiusdem detrahi honori fidei christiane. C. No. q principes christiani non debent pati in suis terris inuocari publicum nomen machometi vel adorari aliquem saracenum ut sanctum per saracenos tamen. C. No. tales puniendos si pertraxerint. C. Opp. zen. q isti debent in suis ritibus tolerari. Unde opponit de. c. consuluit. et c. iudei. §. e. Respondet q ibi loquitur in iudeis qui colunt deum verum. hic in saracenis qui colunt hominem sceleratum perfidum machometum. Idem Abat. sed an isti tolerandi sint si occulte faciunt suos ritus. dicit zen. q non: q hec secta nullo iure est approbata. nec ob. iste tex. cu dicit publice confluunt et c.

a sensu contrario. quia vacat hic argumentum a sensu contrario secundum eum. allegat simile. C. de epi. et cle. conuenticula et c. C. Glo. saraceni. querit an saracenis sit licitum in terris christianorum uti eodem habitu quo christiani. respondet q non per decre. in nonnullis. §. e. C. Glo. 3a. bula. op. q sacerdotes saracenorum non vocantur sabula sed faqui vel albages prout habet ab his qui fuerunt apud saracenos. C. Glo. fatetur q hic erratum est in nomine prout habuit a quodam domino Jo. thesaurario qui fuit captiuus saracenorum per quadriennium. nam ut ipse dicebat olim erant duo genera sacerdotum ipsorum. unum genus est quod appellatur faqui in singulari numero. faqua in plurali. et isti sunt vxorati et manent in mesquitis hoc est in templis eorum. secundum genus est quod appellatur albages et isti sacerdotes de isto genere coiter non sunt vxorati et relinquunt mundum et sic sunt diuersi a sacerdotibus de primo genere in habitu et in aliis sicut religiosi apud nos a clericis secularibus. et isti semel accedunt ad sepulturam machometi. Quae autem ritum seruant saraceni in eisdem mesquitis. respondet gl. q quilibet mesquita habet unum sacerdotem de primis seu de primo genere. Ite habet unum ministrum qui vocatur moerden. quod sonat idem quod preco. et iste supplet officium capanarum quibus nolunt uti saraceni quia prius fuerunt inuete a christianis sed illas multum laudet. Quale autem sit officium dicti preconis. dicit q officium eius est q in horis de quibus infra patebit ascendit turrim mesquite quadratam in qualibet sui parte: et habet magnam fenestram in qualibet parte: et in qualibet istarum fenestrarum obturatis prius auribus cum digitis ut sic vox fortius resonet clamat in sua lingua verba sonantia nil aliud posse nisi deus et machometus eius nuncius venite ad orationem faciendam in releuationem peccatorum. postea etiam sumit quedam alia verba. s. lagab. ille balla que important q non est alius victor nisi deus. et omnes milites saraceni portant in eorum scutis. Deinde summittit deus est omnipotens. In quibus autem horis hoc facit dictus preco dicit glo. q in quinque horis et que sint ille et quo nomine et vocem et qualiter oriet gl. enumerat et dicit ex quo patet ea erroris huiusmodi nominis in tex. positi. vide gl. ut iacet. C. Glo. mesquitis. querit quid appellatur hoc mesquitum. Respondet q id quod nos vocamus basilicas vel ecclesias saraceni vocant mesquitas. iudei sinagogas. §. e. iudei. et c. consuluit. Idem hic Pau. dicens q hic alludit vulgare saracenorum. C. Glo. conueniunt. querit an femine saracenorum conueniunt ad mesquitas dicit q non prout audiuit. immo viri cum intrant intrant nudis. id est scalciatis et lotis pedibus et cum certa deuotione. Idem guil. dicens q intrant etiam manibus lotis et pudibundis et omnibus alijs membris. C. Glo. machometum. querit quid fuit iste machometus. respondet q prout legitur in scholastica historia. Machometus fuit nutritus a quodam clerico nobili romano qui tempore Bonifacii quarti quedam petita impetrare non potuit propter quod apostatauit a fide et nutritum illum cum quadam coluba alba que recipiebat grana de aure illius et in tunc fuit sic erudita q quando machometus volebat dicta coluba ponebat in publico rostrum ad aurem machometi et sic dicebat q spiritus sanctus eum alloquebatur et eum instruebat. unde ipse postea legem dedit saracenis quam habent. Et hec plenius habentur in historia scholastica. Guil. hic dicit q iste machometus fuit in arabia instructus per quemdam monachum nomine Sergium qui fuit expulsus ab alijs monachis propter heresim Sergii: et de consilio dicti monachi dedit legem saracenis mixtam ex lege veteri et noua. diem veneris celebrant festum sicut nos die dominica ex eo quod asserunt venerunt deum planetarium. Ite q asserunt q antequam crearetur celum et terra nomen macho. erat in conspectu dei et si macho. non fuisset futurus celum et terra non fuisset creata secundum gl. Qualis autem sit

sepultura mach. dicit *Isau.* q. ipse sepultus est in sepul-
tura que stat in aere virtute calamite que videri non po-
test. et qñ quis fecerit longam penitentiam vidit p quod-
dam foramen et postea facit sibi oculos ejici quasi non
sit decens ut postea alia videat prout hec habentur ple-
ne in historia macho. et c. *Glo.* saracenus. querit quis
fuit iste saracenus qui veneratur ut sanctus. respondet
q tenet comuniter q sit mach. de quo premisit. vel dic
q forte alius de quo nescimus. *Glo.* principibus. que-
rit quare ad principes seculares spectat coercere istos
saracenos. Respondet q tales non sunt creature eccle-
sie. et ideo illos non coarctet ecclesia. de divoz. gaudem⁹.
Idem *guil.* dicens q in sacrilegijs et alijs sui natura spe-
ctantibus ad forū ecclesiasticū iudices seculares exer-
cent iurisdictionē suā ratione qualitatē. alle. s. eo. postu-
lasti. nam isti tales nec quo ad corpus nec quo ad aīam
subiungunt ecclesie. quia non sunt baptizati. ideo de eis nil
ad ecclesiam quia foris sunt. ut dicto. c. gaudemus. per
hoc non ob. c. episcopi. xxvj. q. v. ubi videtur dici q talia
spectant ad iudicium ecclesie etiam contra laicos quia
ibi loquitur de christianis delinquentibus in talibus. se-
cus in infidelibus sū *guil.* fatetur tamen q in illis eccle-
sia possit supplere negligentia iudicū secularium indi-
recte puniendo ipsos infideles. de usuris. quanto. facit
cle. j. s. de testi. Querit *guil.* unde dicuntur saraceni. di-
cit q a sara vxore Abrahę. et dicitur exisse de Agar an-
cilla. et sic deberent potius vocari agareni ab agar ancil-
la a qua descenderunt. Iudei autē dicuntur a tribu iuda
que fuit pre ceteris honorabilior et seruāt iudei vetus te-
stamentū et non nouum. saraceni vero neutrum. quidā ta-
men sunt qui recipiunt quinqz libros *Abosy* ut no. s. e.
ti. et si iudeos. et super rubrica dic ut ibi. Secundo querit
zenze. ad declarationē littere ibi de terris suis. quid cō-
prehendat appellatione terrarum suarū. Respondet q
cōprehendit terras principū secularium siue sint sue ra-
tione iurisdictionis siue rōne superioritatis. alle. in simi-
li quod habetur de postu pla. c. j. et de cobra. cler. et mu.
c. j. alle. ad hoc qz attēto cōmuni vsu loquendi taliter di-
citur terra alicuius. talis autem vsus debet attendi. ff.
de verbo. signi. l. ut alfenus. et l. auūculus. et l. pupillus
§. territorij. et l. verbū pertinere. Tertio querit hic *Ste.*
nunquid principes seculares possent auferre pueros iu-
deorum et ipsos baptizare inuitis parentibus. *Jo.* tenet
q non qz sic in breui nullus foret iudeus. et sic non posset
saluari illa prophetia que dicit q reliquie israel salue fi-
ent. ita no. *Jo.* xxvij. q. j. iudeorum. Alij dicunt contra-
rium qz iudei et saraceni sunt veri christianorum serui.
gen. ix. *Abaledictus* caym canaā sit seruus fratrū su-
orum. xxij. q. ij. dispar. s. e. ti. et si iudeos. ergo illi quoz
serui sunt sicut possent illos vendere inuitis parentibus
et sic baptizari inuitis parentibus. qz non habent pote-
statem in eos. xxij. q. ij. c. vnico. et in hoc merentur secun-
dum eos. dum tamen hoc faciunt animo cōpellendi pa-
tres eorum ad fidem. Non ob. preallegata prophetia.
quia multi sunt iudei qui nō degūt sub principibus chri-
stianis in quibus saluari pōt illa prophetia. et sic nō ob.
et c. Ultimo querit *Matthe.* hic cui primo fuit datū sa-
cerdotium. Respondet q iudeis et postea nobis. de cō-
sti. trāslato. et ideo improprie hic dicuntur sacerdotes sa-
racenorum. et intelligas predicta de sacerdotio leuitico
et sic cessat obiectio de *Abelchisedech* qui fuit natura-
lis sacerdos summi dei qui obrulit panē et vinū abrahę
post debellationem quinqz regum qui tulerunt spolia et
Loth et vxorem eius. quod factum fuit in figuraz sacra-
menti corporis et sanguinis christi quod quottidie of-
fertur in altari. An sit licitum contra saracenos dispu-
tare. vide *Oldra.* in opere suo consi. xxij. al. s. lxxij. An
sit licitum christianis pro sui defensione inuocare brachi-

um et auxilium infidelium. *Oldra.* consi. xxij. al. s. lxxij.
An sit licitum expellere iudeos et alios infideles de ci-
uitatibus et eorum bonis priuare. vide *Oldra.* in consi.
cxj. al. s. lxxvij.

De hereticis. Rubrica.

Altorum querela.

m Diuiditur in sex partes principales. quia
primo ponit constitutionis causam. secū-
do ponit constitutionem. tertio prouidet

circa muros seu carceres hereticorum ipsorum clau-
es custodes et custodum ministros. quarto ponit iuramen-
tū custodū ministrorū suozū notariorū et aliorū officiali-
ūz quinto ponit ipsos inqutores et ipsorū substitutos q
delinquūt in officio faciēdo vel omittēdo. sexto confir-
mat antiqua iura huic cōstitutioi nō p̄traria. secūda ibi:
ppter qd. tertia ibi: sane. quarta ibi: porro. quinta ibi: ve-
rū qz. sexta ibi: alia. Secūda. in. v. qz primo ponit p̄stitu-
tionē de officio inqitoris exercēdo p̄ dioceanos et inq-
sitores. secundo ponit. v. q. alter pōt sine alio. tertio po-
nit tria que nullus pōt sine altero. quarto ponit decretū.
quinto ponit quō ipeditus vel interessē nolēs possit al-
teri cōmittere vices suas. secūda ibi: sic qd quilibet. ter-
tia ibi: durū. quarta ibi: et si secus. quinta ibi: verū si ep̄s.
¶ *Mo.* pmo q inqitores multotiens excedunt metas
sue p̄tatis in graue fidelīū detrimētū. et hoc bñ docet ex-
perientia qz pp cupiditatē pecunie sepe hoc contingit.
¶ *Mo.* id agi cautius et solēnius qd a pluribus agit. cō-
cor. xx. di. de qbus de offi. dele. prudētia. in prin. *¶* *Mo.*
p quos hēat exerceri officiū inqisitiōis et heretice p̄uinita-
tis qz p inqitores a sede ap̄lica deputatos per diocesa-
nos locor. Et nota qualiter d̄z exerceri tale officiū. qz
remoto oī timore carnali amore et odio ac cupiditate lu-
cri tp̄alis. *¶* *Mo.* v. q p̄nt exerceri p alterū p̄dictorū. si-
ne altero et tria q nō p̄nt exerceri nisi simul que oīa sunt
hic exp̄ssa in littera. Et nota in grauiorib⁹ cautius p̄ce-
dēdū. et hec ē rō diuersitatis inter dicta tria ex vna par-
te et v. ex alia parte. *¶* *Mo.* q capitulū sede vacante suc-
cedit i hac p̄tate inq̄rēdi de heresi. *¶* *Mo.* carcerē quā-
doqz ēē magis ad penā qz ad custodiā. regulariter con-
tra. ff. de penis. l. aut dānū. §. sciēter. *¶* *Mo.* qd fiendūz
si alter p̄dictorū sit impeditus vel nolit interesse cū re-
liquo qz vnus regere d̄z alterū ut infra octo dies signifi-
cet sibi volūtātē suā. Et nota s̄z zenze. qz hec volūtās si-
cut ipotētia dat facultatē cōmittēdi. *¶* In ver. sane no-
ta qualis d̄z ēē carcer deputādus ad carcerādōs here-
ticos et quot custodes debeat hēre et q̄t clauēs. *¶* In
v. porro. nota de iuramēto p̄stado corporaliter tactis euā-
gelij p custodes talis carceris et eorū ministros anteqz
exerceāt tale officiū. Et nota formā iuramētī. Et nota
inter cetera q vnus nō debet i secreto loqui quin audi-
at alter custos. Itē q integraliter cibaria q mittūtur car-
ceratis ministrabūt nisi eis aliud sit p̄ceptū p ep̄z et in-
qisitorē. *¶* *Mo.* q carcer hereticorū d̄z ēē cōis ep̄o et
inqisitori. Et nota q si ep̄s h̄z carceres p̄prios qz respe-
ctu talis criminis custodes et ministri debēt iuramētūz
predictū p̄stare ep̄o et inqisitori. *¶* In v. notarij nota de
iuramēto notariorū et aliarū p̄sonarū necessariarū ad of-
ficiū inqisitiōis de heresi et c. *¶* In v. verū. nota iniquissi-
mū ēē iponere isontib⁹ eos ēē hereticos seu eos de here-
si ifamare. *¶* *Mo.* q p̄trarioz eadē ē disciplina. de quo
in cle. j. d. cēsi. *¶* *Mo.* pcedēdū de heresi. demū q̄ suspe-
ctos et diffamatos. *¶* *Mo.* penā inqisitoris. pcedētis q̄
aliquē q̄ p̄sciētiā ex odio gratia vel timore vel p̄textu
cōmodi tp̄alis qz incurrit sentētiā suspēsiōis ab officio
per triennijz sicut ep̄scopus vel superior. Si vero ē in

ferior incurrat sententiam excommunicationis a qua non potest absolui ab alio q̄ a papa pr̄ter q̄ in mortis articulo. Et nota bene secundū Lapū singularem casum in quo non absoluit excoīcatus etiam in mortis articulo nisi satisfactioe p̄missa. Et nota quo ad hoc omnia p̄uilegia sublata. Ultimo nota iura alia loquentia de hereticis per hanc cle. esse confirmata. **C**l. metas notāda est de hoc verbo quid importet. **C**l. deputatos. oppo. q̄ deputatio facta de speciali inq̄sitor per sedes apostolicam deroget potestati episcopi. de offi. lega. studisti. et in regula generi per speciem derogat. de regu. iu. in. vj. Soluit hic in deputatis generaliter in aliqua p̄uincia. sec⁹ in deputatis specialiter in certa cā vt no. in. c. per hoc. s. eo. in. vj. in prima glo. Idem hic Steph. **C**l. capere. declarat in quo differat a sequētibz qz pōt quis capi et tamē nō incarcerari. Idē Pau. dicens q̄ non oīs detentus est carceratus sed cōtra sic. alle. de senten. excō. si iudex. et c. si clericus. in. vj. dicit etiam q̄ hec duo. s. capere et arrestare ponuntur pro eodē. Ste. vero hic dicit q̄ arrestare est quando interdicitur alicui ne exeat certū locū sine manus iniectione. Capere autē cum manibus tenetur. alle. de senten. excō. vt fame. et dicitur. c. clericus. facit ad predicta quod notat legiste in l. v. ff. de custo. reo. et c. **C**l. manice. declarat qd sūt manice ferree. et allegat auctoritatē psal. **C**l. tormētis. querit hic tex. loquitur de tormētis rei sed quid de tormētis testis qualiter et quādo possit torq̄ri. Respondet glo. remittendo ad no. xv. q. vj. in sūma. et ibi etiā de tormētis actoris et rei. de quo in regula. in cōtemplatio ne. de regu. iuris. et hic per Ste. facit. v. q. v. illi qui. Iuxta predicta querit glo. nunquid episcopus sine inq̄sitor vel e contra poterit indicere ieiunia ad veritatē eruendam. Respondet glo. q̄ non: quia talia sunt tormēta quod patet ex eo quia appellatione questiōis intelligitur tormēta corporis dolores et mala mansio. ff. de iniu. litē apud labeonē. §. questiōis. et §. questiōem. et ff. ad syl. in. §. questiōem. pro hoc etia facit etymologia vocabuli qz dicitur tormētū quasi torq̄es mentē. Idē tenet Pau. hic. addit tamē q̄ tex. procedit in tormētis rei. in tormētis autē testis dicit q̄ quilibet inq̄sitor p se poterit torquere testem pro veritate eruenda et ipsum de falso punire extraordinarie si ex falso testimonio ipsius aures offendit iudicio durante. C. de testi. l. nullus. s. de pe. super his. et c. dilectus. quod est verum si durante iudicio notorie falsum dicentē extraordinarie punire velit. secus si nouam instantiam contra euz inchoare velit secundū eum. Sed quid si inq̄sitor vellet tradere quē duro carceri sine arcto. tamen magis ad custodiā q̄ ad penam. quia forte alibi custodiri non posset. Dicit pau. q̄ tunc posset inq̄sitor sine episcopo et e contra. et sic limitat hunc tex. per ar. a sensu contrario. alle. etiā de penis. quāuis. in. vj. lxxij. di. p̄byter. xxvj. q. j. vidnas. Ex predictis patet quod dicitur hic **A**ththe. q̄ quidā ē carcer deputatus ad solā custodiā. de quo hic in prin. et c. de custo. reo. l. j. et si. et de sentē. excō. si clericus. in. vj. xix. di. in memoria. vij. q. j. peruenit. de cri. fal. ad audientia. Quidā vero est carcer deputatus ad penam principaliter et de isto hic in verbo duro. et s. de penis. quāuis. in. vj. s. eo. vt cōmissi. l. di. si episcopus. et c. si ille. vij. q. j. peruenit. xvj. q. vj. de lapsis. et de penis. tue. propter hoc dicimus q̄ monasterium est carcer penitentiu. xxij. q. viij. clerici. secundum **A**th. fatetur tamen q̄ secundum leges nemo debet deputari ad perpetuos carceres et sic ad carcerem in penam sed solum ad custodiā. ff. de pe. l. aut damnum. §. solent. secus secundū canones vt hic et in dicto. c. quāuis. de pe. in. vj. et c. Querit hic Steph. quid si alter solus faciat torqueri pro heresi et crimine et confitebitur nunquid tenet confessio. dicit q̄ non quia

facta est coram non suo iudice. de iudi. at si clerici. dicit tamen q̄ si perseueret in confessione post tormenta illa valet. alle. ff. de custo. reo. l. si confessus. et ff. de mino. l. auxilium. §. sed nec ad leges. ad hoc quia cessat tūc metus tormentorum et sic id quod est sequela ad illuz. pro hoc etiam facit quia et confessio facta extra iudiciū p̄ iudicat. alle. de excessi. p̄ela. c. q̄ sit. facit quod no. per Inno. de elec. per inquisitionem. contra hoc dictum facit. l. penul. et quod ibi no. de questiōi. cogita. **C**l. ad sententiam. oppo. q̄ alter istorū solus possit ferre sententiam si alter solus processit licet deberent cōmunicare processus quando quilibet processit licet diuisim. vt in extrauagan. **B**enedicti ex eo q̄ soluit gl. illud verū hodie. olim secus per hunc tex. fatetur tamē q̄ si eēt in discordia in sententiando adeundus erit papa put habetur in decre. per hoc. s. e. in. vj. **C**l. cōtra eos. querit nunquid alter istorū sine altero poterit ferre absolutōiam pro inq̄sitor. Respondet glo. q̄ sic si alter solus processit quia sic erat de antiquo iure vt dixi in p̄xi. glo. sed hoc non reperitur hoc casu mutatum quando agitur de absolutione sed solum quando de cōdemnatione. igitur et c. ar. de elec. statutū. in. vj. facit quod no. in simili. xij. di. p̄ceptum. iij. q. vj. accusatus. cum glo. concordat Pau. Steph. hic tenet contrariū vt refert hic Jo. an. in addi. **A**duertur per regulam illaz qui potest ligare potest et absolueret. xxj. disti. inferior. et quod ibi no. facit de pe. disti. j. verbum. Item quia non min⁹ periculum est in absolutione iniusta q̄ in condemnatione vt probatur hic in. §. verum. quāuis videtur maius propter periculum huius pestis. Non ob. quod no. per glo. in. c. p̄ceptum. quia non est vera. Item non ob. c. accusatus. et quod ibi no. quia imo facit prout patet ex no. et per Archi. et sic residet Jo. an. et hec pars videtur verior licet forte glo. sit verior per no. in simili per gl. ff. de iudi. l. heres absens. et l. omnem. et per glo. in. c. j. ne cle. vel mo. in. vj. et in. c. licet canon. de elec. eo. li. **C**l. vacante. querit quid si sedes episcopalis quasi vacet vt in casu decre. si episcopus. de su. ne. p̄ela. in. vj. puta q̄ episcopus est captus a scismaticis vel paganis. Respōdet idem dicendum quia eadem est ratio. Secūdo querit quid si prouisum est de episcopo sed nondum potest administrare quia nondum habet litteras. iuxta extrauagan. **B**onifacii iniuncte. Respondet idē dicendum quo ad hoc vt capitulum habeat iurisdictionē. alle. de transac. c. ij. vbi paria sunt quem non esse vel inhabilem esse. similem habes tex. in. c. fraternitatis. de fri. et male. cum similibus et c. **C**l. capituli. inducit tex. ad qōnē illam nunquid capitulum sede vacante possit visitare et consequenter debeat procurari. glo. remittit primo de materia ad no. per Jo. mo. de sup. neg. p̄e. c. ecclesie. et per Archi. eo. ti. si episcopus. in. vj. secūdo alle. pro et cōtra. Deinde recitat opinioes. Ultimo cōcludit ad partem affirmatiuā quod posset allegat quia in iurisdictionibus capitulum succedit episcopo sede vacante. de ma. et obe. cum olim. cum similibus. s. episcopus habet hanc iurisdictionem. igitur et c. Secūdo quia alias sequeretur absurdum. s. q̄ tempore vacatiōis remanerēt omnia i cōnecta. Tercio pro hoc facit decre. ecclesie p̄e alle. vbi visitator datus a metropolitano hoc potest. q̄ patet quia certus casus excipitur in quo non potest id quod potest episcopus. facit. ff. de fun. instruc. l. quesitū §. deniqz neratiū. xxij. q. iij. dixit. ergo eodem modo dicemus in capitulo sede vacante. tenet argumentatio et consequētia seu equiparatio quia nil habet metropolitano sede episcopali suffraganei vacante nisi de iure transfusio de capitulo in metropolitanū vt ibi patet. facit q̄ no. de hereti. ad abolendā. per Inno. in contrariū alle. gl. q̄ nō repit expressū in iure q̄ hoc cōpetat ca/

pitulo. ergo non est ei attribuendum. de traslati. c. ij. secundo ad hoc facit quia licet capitulum conseruet iura episcopatus et ius reddat accusantibus et denunciandis xij. q. ij. charitatem. non tamen visitat sed ille qui dat a papa. lxxj. di. obitum. ibi hoc videtur apte probari quod ecclesia vacans destituitur a visitatione et sic capitulum non habet dictam potestatem. Ad illud tamen. c. dicit Archi. responderi posse quod illud verbum destituere non respicit visitationem sed vacationem ecclesie. sicut in simili de elec. ecclesia. j. et ij. in prin. Ultimo pro hac parte negativa facit quod capitulum est necessarius et non voluntarius administrator. et sic per consequens non debet posse id quod administrationi necesse non incumbit. et per consequens non debet posse visitare. Quid dicendum est. glo. his allegatis dicit quod Jo. mona. tenet hanc secundam partem. Archi. vero non eligit expresse. tamen videtur plus concordare cum prima parte et in illam inclinare quam in secundam. et pro hac parte prima glo. dicit quod bene facit quod iste non est actus preiudicialis episcopo sicut est actus collationis beneficiorum vel alienatio personarum et rerum. de quibus de maio. et obe. olim. lxxj. di. fraternitatis. xij. q. ij. si qua de rebus. ergo debet esse permissus. glo. finaliter dicit quod hic articulus prout et multi alij in hac materia quando succedat capitulum in iurisdictione episcopi sede vacante egeret decisione. tamen concordari possunt opi. quia volens tenere opi. Jo. mona. potest illam dicere veram in generali visitatione civitatis et diocesis. Opinio contraria habet locum in speciali visitatione vel inquisitione contra personas vel loca. hoc idem tenet Pau. dicens quod opinio Jo. mo. procedit in generali visitatione. illa Archi. in spali. Ste. vero hic dicit si queritur quando fiat devolutio a prelato ad capitulum est advertendum quod aliquando faciebat aliquid prelatus per se tamen. et tunc illo defuncto faciat ille a quo habebat. ut est videre in archidiacono. qui habet ab episcopo. nam mortuo archidiacono exercet episcopus. de maio. et obe. his que. Si autem faciebat per se illa que ab alio non habebat sed faciebat alius suo iure. Exemplum si archidiaconus fundavit ecclesiam de bonis archidiaconatus tunc successor succedit in iure presentandi non episcopus. et hoc in prelato inferiori episcopo. in episcopo autem dicit quod iurisdictionalia de episcopo ad capitulum deferuntur. de maio. et obe. his que et. c. cum olim. et similiter cum beneficiorum collatio spectabat ad utrumque simul. alio secus. alle. ne sede vacante. c. vno. in. vj. Nunquid autem capitulum sede episcopali vacante possit permutare beneficia. tangit hic Pau. de quo vidistis per glo. in cle. j. de rerum permuta. et concludit quod sic si ad episcopum et capitulum simul spectabat collatio utriusque beneficii vel spectabat ad tertium quia talis auctorizatio est iurisdictionis. secus si ad episcopum tantum spectaret collatio utriusque beneficii vel alterius tamen. Glo. requisierint. in prin. colligit ex littera quod par potest requirere pariter: intelligo extrajudicialiter. alio secus. ut no. de offi. dele. cum causa. in prima glo. Et quia iurisdictionem non habet par in parem. de elec. innotuit. et per consequens non potest citare. et hoc tenet hic Pau. Deinde gl. querit nunquid sufficiat una requisitio. an vero requiruntur plures. Respondet glo. quod sufficit unica cum hec sit extrajudicialis ut dixi. facit quod no. glo. xvij. di. si episcopus. in ultima glo. et quod no. Jo. an. de iureiur. ego ei. facit quod vidisti in cle. i. de deci. et c. An autem in requisitione sit necesse terminum exprimi de quo hic dicit quod non. quia a iure subintelligitur et statim ipso iure currit facit de excep. pia. in. vj. et. s. de deci. cle. j. et quod ibi no. cum glo. concordat Pau. alle. de elec. c. j. et de resti. spo. frequens. in. vj. idem tenet zenze. Glo. ipso iure. opp. quod id quod est factum non possit ipso iure fieri infectum. quia facta non possunt fieri infecta. ff. de capti. l. in bello. s.

facte. Solut hoc fieri quo ad iuris effectum vel efficaciam ut sic ipso iure nullius sit efficacie vel valoris. sed quo ad substantiam facti non: quia si quis est semel tortus de facto vel carceratus hoc non potest non fuisse. per hoc dicit glo. quod si aliquid est attentatum quod non esset meri facti. puta aliqua interlocutoria lata que carcerari in duro carcere debere vel torqueri illa est nulla ipso iure. ad hoc quia lex vult a tali interlocutoria posse appellari ante sententiam licet alio non appelletur regulariter ante sententiam diffinitivam et hoc ideo est quia non posset reparari gravamen per appellationem a diffinitiva. facit de appel. super eo. ij. et. ff. de appel. recipie. l. ij. cum similibus. Glo. consensum. colligit ex littera paria esse committere vices suas vel consentire college ut procedat primum. Contra quod oppo. de no. de fo. co. pe. significasti. super glo. si. de eccle. edifi. ad audientiam. ij. super glo. j. Solut glo. hic parificantur quo ad hunc casum in quo sufficit consensus vel dissensus secundum zen. Tamen reuera diversa sunt committere vices suas alteri et illi consentire ut procedat. quia primo casu procedit etiam vice et nomine committentis. in secundo secus. Hinc est etiam quod in electione primum est licitum absenti non secundum. de elec. c. si. in. vj. et idem zenze. An autem delegatus episcopi vel capituli sede vacante possit committere et sic delegare vices suas. Respondet quod non. facit. l. a iudice. C. de iudi. et quod habetur de appella. cum causam. sed potest bene consentire ut inquisitor procedat et propter hoc forte hic posita fuit hec disjunctiva. Advertendum tamen quia ut dicit glo. alterum istorum scilicet consentire vel committere vices suas eo casu quo fieri potest debet fieri infra octo dies post requisitionem. eis autem elapsis neutrum est necessarium. ut patet ex tex. secundum glo. Idem zenze. Sed querit hic Pau. nunquid sufficit hic consensus prestare ex postfacto intellecto quando infra octo dies est processum. videtur quod sic per no. per Inno. de consuetu. cum consuetudinis. vbi notabiliter dicit quod vbi requiritur consensus non refert an ante vel post interveniat. secus vbi requiritur auctoritas ad hoc de iurepatro. cura. In contrarium est veritas secundum Pau. movetur quia ab initio sententia talis est ipso iure nulla et ideo non potest ex post validari. de electio. auditis. de regu. iuris. non firmatur. in. vj. secus dicit vbi actus non foret nullus sed penderet ex solo consensu. et sic debet intelligi dictum Inno. in loco prealle. Iuxta predicta queritur nunquid indistincte procedit iste tex. siue episcopus separatim procedat in negotio heresis siue inquisitor siue simul procedant episcopus et inquisitor. Respondet hic Aththe. quod tex. procedit quando uterque predictorum separatim procedat. si vero simul procedant vel alter predictorum alio nullo modo procedente tunc dicit quod si episcopus potest habere copiam inquisitoris. vel inquisitor de episcopo quando vult procedere ad incarcerationem vel sententiam vel tormentandum et tunc deberet requirere et expectare spatium octo dierum lapso autem termino a die requisitionis poterit per se procedere. Si autem id accidit propter iuris imperitiam quia sunt iuris ignari debent consulere peritiores. s. de vita et bone. cleri. quoniam. et de rescrip. statutum. s. assessorem. in sexto. facit quod no. s. eo. per hoc. et. c. ut commissi. in. vj. in versi. sane. Glo. duos. querit pro intellectu littere. nunquid inquisitor et episcopus possunt concordare in

uno custode tantum ita qd sit unus et non duo. videtur qd sic quasi hic dictum de duobus custodibus in casu in quo de uno discordent. facit de appellatio. cum specialiter glo. tenet contrarium videlicet qd de uno non possunt concordare. sed necesse sit qd sint duo. **A**douetur: quia hic non est prouisum de duobus propter discordiam sed ut securior sit custodia que fiet securior per duos qm per unum. et sic satis sonant verba huius littere. pro hoc optime facit. ff. de custodi. reo. l. si. in prin. ubi dicitur qd duo bus et non uni est committenda custodia et per eandem rationem idem dicit glo. de ministris custodum. de quibus hic dicitur qd debeant esse duo et non sufficiat unus et c. **G**lo. prouidebit eidem. querit de quibus bonis prouidebit episcopus custodi per se deputato. Respondet qd de suis redditibus et non de parte prouentuum deputata officio inquisitionis ut habetur in extrauagan. Benedicti ex eo qd. §. veruz. Inquisitor vero prouidebit de prouentibus deputatis officio custodi per se eligendo secundum glo. **A**bat. vero hic dicit qd episcopus debet prouidere suo custodi sicut et suo vicario. alle. xij. q. ij. charitate. §. ne prela. vi. su. c. j. de rescri. statutum. §. assessorum in. vij. Ex hoc patet fm zenze. qd carceratus non prouidebit custodibus. quod dicit non esse dubium in deputatis perpetuo ad carceres quia tales sunt privati bonis. facit. l. cum sepe. C. de eroga. milita. anno. fm zenze. **I**dez **A**bat. dicens hoc intelligendum de traditis carceribus penalis cum tales nil habeant. breuiter in causa heresis seruandum est quod hic dicitur. in alijs seruanda est consuetudo qua cessante habes glo. in dicta. l. cum sepe que est lex finalis quia expensis eius qui facit custodiri illas tamen postea refarcit custodibus. et sic seruatur et c. **A**n autem iurisperiti vocati ad consiliu possunt aliquid recipere ab inquisitore. remittit **A**bat. ad no. §. e. ut commisi et c. **G**lo. diuerse. querit quare exigitur qd in hoc carcere sint due diuerse claues. Respondet qd hoc igitur exigitur ne unus custos possit sine alio aperire quod alias fieri posset si essent eedem claues licet plures respectu unius serentur prout quandoqz contingit in pluribus: contingit in pluribus consocijs. et hic est intentus littere. Ex hoc notat hic guil. qd si plures sunt domini eiusdem castri tot erunt claues quot dñi. sicut hic dicitur de custodia carceris. et sic unus habet plures portas similiter et debet plures claues habere. ar. §. de sepul. dudum. §. statuimus. ibi numerus autem personarum et c. **N**ec ob. cle. plures. de iurepa. quia ibi est speciale rōne ibi assignata. **A**n autem hic carcer debeat esse cōis episcopo et capitulo. dicit guil. qd sic qz et cognitio carū criminaliū utriqz ē cōis xv. q. ij. per totū. **G**lo. subdelegare. opp. qd custos non potest subdelegare vices alteri qz hic demandat certū ministerium sine iurisdictione in quo videtur electa industria persone et per cōsequēs non debet posse subdelegare. de offi. dele. c. si. **S**oluit qd hoc pcedet ex spali pmissione huius decre. aliter procederet contrariū. **A**n autem possit eligi minister per custodē sine episcopo vel inquisitore. respondet glo. qd sic per hanc litterā. Sed aduerte. querit hic **A**bat. de quo carcere hic loquitur in isto §. sane. respondet dici posse qd iste §. loquitur de carcere deputato ad penā qz talis debet esse cōis episcopo et inquisitori. non autem loquitur de deputato ad custodiam. qz talem quilibet per se habere potest ex quo quilibet potest per se taliter carcerare et sic custodire. dicit tamen qd licet carcer penalis debet esse cōis episcopo et inquisitori. tamen interdum potest esse non cōis sed proprius episcopo et capitulo in quo predicti episcopus et capitulum habent deputare ministros. ut patet hic in. §. porro. ver. et quia sepe. tunc tamen debent tales ministri iurare coram inquisitoribus prout ibi dicit. ipse autem inquisitor carcerem penalem proprium habere non potest per hunc tex. sed cu

stodiale sic ut predicti et c. **G**lo. tacta querit an eo casu quo dicitur prestandum corporaliter iuramentum sufficiat iurare presentibus euangelij. an vero requiratur tactura prout no. de elec. ut circa. in gl. ij. li. vij. pro qua bene facit iste tex. quidam tamen tenent contra dicentes qd in corporali iuramento sufficit qd interueniat sensus corporalis. puta visus. alle. xxxv. q. vij. episcopus. Item dicit similiter in possessione in qua transferenda dicimur qd requiritur actus corporalis et tamen sufficit sensus visus. ff. de acqui. pos. l. qd in eo. §. si per venditorē. et l. j. §. pe. et no. in. c. ij. de consue. **Q**uod glo. hoc non obstante tenet quod dixi. §. qd requiritur tactura. nec ob. simile de possessione. quia ibi ideo illud contingit quia tradens et accipiens illud intendunt et sic propter concursum voluntatis duorum. secus si possessio esset vacua prout no. in iuribus prealle. In iuramento autem in quo solus iurantis intentus versatur cessat hec ratio. Ex hoc igitur patet qd in iuramento requiritur tactura ubi hoc in iure exprimitur ut hic. vel ubi dicitur qd corporaliter prestetur. **A**bat. dicit hoc esse verum ubi dicitur expresse de tactura ut hic. et ij. q. v. presbyter. et de iureiurā. cle. j. §. ceteri. aliter tenet qd sufficit iurare non tactis euangelij. ar. huius tex. a contrario. nec ob. de iura. calū. c. si. xj. q. j. non flagitetur quia dicit speciale in episcopo qd non teneat tangere licet alias requiratur tactura. sed tutius est tenere glo. cum qua cōcor. hic **I**dem. sed quid in dubio. respondet glo. post Inno. de iureiur. et si christus. ver. qd at. qd si est iuramentum quod prestatur ex precepto iuris. si cut est videre in multis in iuramento calumnie veritatis testium et similibus siue deferantur a iudice siue a parte dum tamen ex necessitate precepti iuris. Idem est dicendum. §. qd prestari debeant tactis scripturis. aliter autem si ex voluntate prestentur possunt prestari sine tactura. facit quod no. xxij. q. j. in summa. videtur tamen qd si tunc prestetur corporaliter magis obliget ut patet in. l. iij. C. si mi. maior se dixit. facit. ij. q. v. quanto. patet igitur ex predictis iura varie loqui in hac materia. quia quedam iura dicunt simpliciter debere iurari. quedam dicunt iurandum super sancta dei euangelia. quedam vero addunt etiam tacturā de hac vltima specie patet hic. et j. q. vij. quotiens. et cle. romani. de iureiuran. in ver. porro. et de frigi. laudabilem. de prima specie patet de iureiurā. per totū. et eo. ti. in. vij. et de testi. presentius. et c. penul. cum alijs similibus alle. in glo. de secunda specie patet de hereti. ad abolendam. §. statuimus. cum concor. alle. in glo. de tertia specie patet de purga. cano. quotiens. **A**n autem in omnibus predictis speciebus requiratur tactura patet ex predictis quia certū est qd sic in secunda et quarta specie et similiter in tertia. In prima vero idem dicendum si ex precepto iuris seu ex necessitate prestetur. sed an eo casu quo requiritur tactura requiratur etiam qd tangerent sacra euangelia. respondet glo. qd consuetudo apud italicos interpretatur qd non sed sufficit tangere quēlibet librum vel quēlibet scripturā. quod glo. satis credit procedere quando non fit mentio de tactura euangeliorum licet fiat mentio de corporali iuramento. secus ubi fieret mentio de tactura euangeliorum ut est in casu isto. **N**ota bene istam glo. singularem in materia prestatōis iuramenti. cum qua concor. **I**dem. et adde alias glo. que est in dicto. c. ut circa. et in auē. iusiurandū. quod prestat ab his in prin. **G**lo. ponendorum. oppo. qd iuramentum non trahitur ad futura. §. de iureiuran. c. penulti. **S**olu. glo. ideo hoc quia si exprimitur. alias secus ut ibi et c. **G**lo. secreto. alle. concor. deinde limitat rex. procedere nisi alter custos vellet loqui de non secretis in absentia alterius custodis quia tunc posset. nec sic amare intel ligenda est hec littera. ut in hoc contrariū velit. facit qd bētur in simili in. l. si id qd. §. si quis. ff. de dona. inter vi.

et vxo. tutius tamen puto qd nullo casu loquatur sine al-
 tero ne detur materia fraudes excogitandi. **C** Glo. di-
 minutionem. notanda est contra ministros infideles q
 semper certā partē de his que obveniūt ad eorū manū
 subtrahunt. facit quod no. glo. j. q. j. christus. xij. q. j. §.
 ij. et §. ad hec. ver. sed videte. et quod no. gl. in l. iulianus
 ff. de actio. emp. et c. qui ad liber. p. cla. nō li. l. fi. **C** Glo.
 predicto crimine. colligit a cōtrario qd custodes carce-
 ris episcopalis nō iurant inquisitoribus de incarceran-
 dis pro alio crimine q̄ heresis. **C** Gl. deputadi. querit
 quid si episcopus habet carceres episcopales et capitu-
 lū etiā habet suos carceres. an sede vacante poterit i car-
 cerare in proprijs captos pro heresi. respondet qd non p
 hunc tex. et c. **C** Glo. notarij. querit an existēs in sacris
 vel religiosus possit eē notarius ad hoc officiū notaria-
 tus inquisitionis. Respondet qd sic. alle. quod habet. s.
 c. vt cōmissi. §. ad scribēdas. in. vj. secus videtur in alio
 negocio per ibi no. et ne cle. vel mona. in. c. sicut te. l3 pos-
 sint perficere tunc ante stipulata et rogata. **C** Glo. iura-
 bunt oppo. qd sufficere debet iuramētum prestitū in prin-
 cipio creatiōis notarij cū sepius non sit iurandum. de iu-
 re iurā. et si christus. Soluit hic speciale ppter magnitu-
 dinē criminis et fauorē fidei. de prescrip. ad audientia. et
 de forma autem iuramenti quod prestat in creatiōe no-
 tarij habetur. s. ne cle. v. l. mona. sicut te. et c. **C** In ver. ve-
 rum qz glo. obtētū. querit quid si timore vel propter vi-
 tare scandalū omittit inquisitor facere que hic dicuntur.
 respōdet qd nō incurrit penā de qua hic. sed demū quā-
 do amore vel odio vel causa lucri vt hic dicit. facit de
 presumptio. nōne. Et nota bene vt dicit glo. sequens qd
 vt locū habeat hec pena vltra predicta requirit copula-
 tiue qd faciāt contra iusticiā et contra conscientiā. simile
 habetur de regu. iuris. cū eterni. in. vj. et c. **C** Glo. eo ipso
 querit nūquid cōstitutio ecclesie militantis possit ligare
 crimen occultū ad penā suspēisionis et excoicationis. re-
 spondet glo. qd sic per hunc tex. et ad idē alle. de sta. mo.
 cle. j. §. qz vero. et j. de pe. cupiētes. §. qz vero. nec de hoc
 est mirādū. qz dicit glo. qd etiā hec reprobatū per mul-
 ta iura sexti. et per multa iura antiqua decretalium que
 glo. alle. vnde non insisto ex hoc glo. dicit forte indubi-
 tatū illud quod alibi Archi. habet pro dubio et dispu-
 tationi relinquit. nunquid eni hereticus oīno occultus
 est excoīunicatus. videt qd sic per predicta. et hoc tenet
 Jo. xxiiij. q. j. in sūma et in glo. se. et de pe. di. j. cogitatio-
 nes. et hoc placet etiā goff. et ray. in suis sūmis. in cōtra-
 rium tamē alle. xxij. di. erubescant. et quod ibi no. cum
 multis alijs similibus alle. in glo. Item qz ecclesia non
 scandalizatur ex voluntate que non procedit in actum
 xxiiij. q. ij. deus. propter hoc quidam dicere voluerunt
 qd per clauem ecclesie non possunt ligari omnino occul-
 ta nisi sint lege diuina dānata vt est vsura in qua dānat
 etiā species occulta. de vsu. cōsultuit. Alij vero dixerunt
 qd si factū est publicum et notoriū. sed occultū est quis fe-
 cerit bene pōt tunc ecclesia ligare. secus si etiam factus
 sit occultū. allegant isti. v. q. j. quidā. de offi. ordi. si sacer-
 dos. **C** qz qd dicat vtraqz istarū opinionum est cōtra
 iura superius alle. in prin. et ideo glo. cōcludit de plano
 fore fatendū qd cōstitutio ecclesie militantis ligat oīno
 occulta. fatef tamē qd tribunal ecclesie nominatiz de ta-
 libus nō iudicat sed demū qñ iudicat per hominē iudi-
 cat hominē nominatiz. et ideo ecclesia prout ē collectio
 fidelū tales oīno occultos ligatos per ecclesiā militā-
 tem bz pro solutis seu non ligatis. alle. de sen. excō. a no-
 bis. ij. et sic loquūtur ea que sunt circa hoc. in contrariū
 alle. sed quo ad deū tales sunt legati et etiā respectu ec-
 clesie militantis. cū glo. concor. pau. et Stepha. **C** Gl.
 excōis sentētia. querit de suspensione de qua hic premi-
 sit an ab illa possit inferior a papa absolvere. videt qd sic

hic enim nihil dicit de ea sed solū de excōe. ergo et c. ar.
 de sen. ex. nuper. gl. tenet cōtrariū. nec ob. qd nihil dicit
 hic de ea quia non fuit expediens ex eo quia cum habe-
 ret tempus determinatum nō pōt superiorem inferior a
 papa absolvere. de elec. cupientes. §. ceterū. et ibi no. in
 gl. est igitur. in. vj. Si autē tēpus hic non fuisset determi-
 natū in suspensione tunc dicit glo. qd fatēdum eēt cōtra-
 riū. s. qd superiorem inferior a papa posset absolvere. ex
 quo hic non reseruat pape absolutio a suspēisioe. ar. c.
 nuper. preal. ti. et j. de priuile. cle. j. facit qd no. de regu. nō
 solum. in. vj. et de solu. in. c. ij. in fi. per Jo. an. secus si reser-
 uatur pape absolutio qz tunc indistincte inferior a papa
 non absoluet. de testi. tā litteris in fi. **C** Nota bene glo.
 istam cum remissionibus suis pro limitatione glo. §. cete-
 rum. decre. cupiētes. et declaratiōe. c. nuper. Quid autē
 hic contineat appellatione romani pōtificis. dicit La.
 qd persona nō dignitas. alle. no. per Archi. de rescrip. si
 gratiose. in. vj. per quod ifert qd hec absolutio ab excōe
 poterit fieri a papa viuentē vel ab eo cui cōmiserit. non
 autē a collegio cardinaliū sede vacante. in cle. ne roma-
 ni. de elec. secus dicit in alio collegio quia succedit pre-
 lato in potestate absoluēdi sede vacante. de ma. et obe-
 c. vno. in. vj. et c. **C** Glo. articulo. querit quare in mortis
 articulo pōt inferior a papa absolvere. Respōdet qd iste
 casus semper excipitur de absolutiōe reseruata pape. et
 hoc ppter periculū mortis. facit. j. c. proxi. et de offi. or-
 di. pastoralis. et ibi no. an laicus in tali casu possit absol-
 uere. dicit vt ibi et c. **C** Glo. et tūc oppo. qd ex quo ē in mor-
 tis articulo qd nō sit necessaria satisfactio s3 sufficit cau-
 tio qua prestita pōt absolui. j. c. proxi. s. de senten. excō.
 a nobis. et de sepul. c. fi. Soluit glo. hoc intelligendū qñ
 adest facultas satisfaciendi et tempus patitur. al's sec-
 vt in p'trario. Tractat hic Pau. an inquisitor possit sub-
 stitutū dare de quo. per gl. j. c. proxi. et infra dicit. Nam
 dicit Pau. primo per hunc tex. §. porro. ver. qz hic pate-
 re qd inquisitor potest dare substitutum. dicit tamen qd
 si tenemus inquisitores fore delegatos prout probatur
 s. eo. per hoc. in. vj. quia tales substituti non sunt vicarij
 nec habent ordinariam sed sunt delegati et habent dele-
 gam. Contra primum dictū oppo. de. c. vt cōmissi. s.
 eo. in. vj. vbi permittitur qd inquisitores cōmittant cita-
 tiones et sententiarum denunciations. et sic per conse-
 quens a contrario videt qd alia cōmittere non possunt.
 ar. c. de procura. l. maritus. et s. de presump. nōne. et s.
 de transla. prela. c. ij. Soluit qd in decretali vt cōmissi. nō
 debet sumi. ar. a contrario sensu qz eēt prauus et contra
 hanc cle. Ideo autem affirmatiue ibi loquitur cōcedē-
 do qd illa duo possit cōmittere quia tantus de illis duo-
 bus fuit quesitum et quia magis dubitabatur maxime
 de citatione cū ante illam non sit finita iurisdictio. Nū-
 quid autem vicarius generalis episcopi vel capituli se-
 de vacante habeant hanc potestatem procedēdi super
 crimine heresis. dicit La. qd non quia requiritur specia-
 le mandatum et in hoc erit tunc delegatus licet in alijs
 sit ordinarius. et ideo si i hoc crimine appellet a vicario
 habente speciale mandatū appellabitur ad delegantes
 episcopum vel capitulum sede vacante fm La. facit qd
 no. in. c. ij. de offi. vica. in. vj. p. Jo. de sancto geor. et La.
C In. §. verum. querit guil. quid debeant in dubio face-
 re inquisitores et episcopus. respōdet qd licet in alijs cri-
 minibus in dubio tutius sit nocentem absolvere q̄ inno-
 centē condemnare. ff. de pe. l. absentem. tamē in hoc cri-
 mine in dubio presumendū est pro heresi propter peni-
 tentiā imponēdam seu quo ad effectū penitentie impo-
 nende. de presum. litteras. sicut et in simili regulariter et
 in omnibus casibus tāgentibus periculū aie. de homi. si
 gnificasti. **A** bat. vero hic dicit qd quo ad procedēdū cō-
 tra diffamatū sufficit levis probatio. nam quo ad pro-

bandum suspiciōē vel ifamiā sufficit levis probatio. C. de hereti. l. ij. de presump. litteras. sed quo ad effectū cō demnatorie ferende secus. quoniam plus dixerunt qdā qd quo ad talem effectū non sufficiunt duo testes in causa heresis. alle. s. eo. ex cōmunicam. s. adijcimus. et hoc no. Hosti. in sūma. e. ti. s. qualiter. vbi dicit qd iniquū videbat qd de tanto crimine damnaret ex dicto duorum testimonio. Sed in contrariū facit. s. eo. vt officiū. in. vj. Breuiter Jo. de lig. dicit qd non est dubiū qd per vnum testē et famā quis nō pōt dānari de tanto crimine. vt no. de testi. tam litteris. et idē Ahat. j. c. proxi. alle. no. de testi. veniens. per glo. et similiter nec ex presūptione. de presūp. litteras. tamen videt qd possit dānari per dicta duorum testimonio. ad hoc quod no. Inn. de simo. sicut. vbi dicit qd licet in alijs criminibus requirant probationes luce meridiane clariores. tamen in crimine heresis sufficiunt minores. C. de hereti. l. ij. et quia secundū eū leuia signa sufficiunt ad presumendū quē hereticum. de presump. litteras. certe hoc dictum Inno. intelligo secundū no. in. d. l. ij. et secundū dictū Guil. Iuxta p̄dicta querit an suspectus de heresi cōtra quē probatū est de heresi per vnum testem posset tormentari. dicit Ahat. qd sic. alle. no. in. l. iij. C. ad legē iul. ma. ad hoc quia hoc crimen equiparat crimini lese maiestatis. s. eo. vergentes. xv. q. vj. i. sūma. Quid si testis accusatus de falso examiatu a notario dicit aliter dixisse qd sit scriptum. an credetur contra eū scripture tabellionis. Spe. tenet qd non in ti. de instru. editi. s. restat. ver. sed quid. et hoc ideo quia in criminalibus probationes debēt eē luce clariores. ij. q. viij. sciāt cuncti fm Ahat. nota bene hoc dictū secundū Ahat. per quod habes limitationē ad no. per. Cy. C. de fal. l. si quis decurio. et per Inno. de proba. quoniam cōtra falsam. vbi dicūt in dubio stādū scripture tabellionis quia id videtur habere locū in ciuilibus. sec⁹ in criminalibus quod bene no. C. Ultimo quod hic dicit de hereticis. dicit Ahat. procedere in credentibus hereticis recepta toribus ac defensoribus ac fautoribus. per. c. ij. s. eo. in vj. vbi quantū ad hoc pro eodē habent. Querit Pau. hic an bona reuersi ad fidem debeant confiscari. Vide tur qd sic qd talia sunt confiscata a die cōmissi criminis licet occupatio fieri non posset ante latam sententiam super crimine. s. eo. cū fm. in. vj. Jo. xxij. q. vij. in sūma. tenet qd sunt ei restituenda etiam si sūt occupata et hoc de misericordia et sic si non sunt occupata nō erunt occupāda fm Pau. qd dictū est de occupatis intelligo verum nisi sint in alium translata et alienata. ar. auē. idem de nestorianis. C. de hereti. et no. in. l. si. C. de sen. pas. per. Cy. et Bar. et per glo. in. l. gallus. s. et quid si tātū. ff. de libe. et posthu.

Olentes splen.

Quattuor sūt partes principales. qz primo ponit cōstitutionis cām et determinat etatē inquisitoris. In secūda punit inquisitores qui pretextu officij extorquent pecuniā modis illicitis vel confiscant bona ecclesiarū ob delictū clericorum. In tertia parte precipit notarijs officialibus et sociis vt hoc faciētes reprehendāt et supioribus denūcient si probare possunt. In quarta prohibet inquisitoribus abusum armorū et abusum circa quātitatē et qualitatem officialiū. secūda ibi inquisitorib⁹. tertia ibi notarij. quarta ibi porro. C. Nota iusticiā obfuscari per actus improbos et indiscretos. C. Nota qualis etatis debeat eē inquisitor heretice prauitatis qz debet saltem attigisse. xl. annos. C. Nota inquisitores posse cōmittere alteri vices suas. C. Nota qd pretextu officij inquisitiōis nō debet pecuniā indebite extorqueri. C. Item nota qd ppter delictū clericorum etiam heresis non sunt publicanda bona ecclesiarum. C. Nota penam ingrētis de heresi pretextu

officij indebite pecuniā extorquētis vel publicantis bona ipsa ecclesiarum propter delictū clericorum. Et nota casum in quo tolluntur priuilegia. C. Item in ver. nota rij nota qd notarij et officiales officij inquisitoris et fratres et socij suorum cōmissariorū debēt grauiter arguere et corrigere peccantes in predictis. in secreto tamen si secrete peccetur. et si probationes habent debent etiam prelati seu superioribus ipsorum taliter in officio delinquentium solcite denunciare. Et nota quid sciendum prelati inquisitoribus negligētib⁹ punire taliter delinquentes. C. Nota in. s. si. qd inquisitores nō debēt habere officiales portantes arma nisi sibi necessaria. C. Bl. ex nūc. als. extūc. querit de intellectu huius littere. Respondet qd duplex pōt eē sensus. vnus qd exponatur extūc. i. deinceps. et sic nolit comprehendere preteritos inquisitores sed futuros. et hoc etiam est regulare constitutionis noue. vt in. c. si. de constitutio. Alius potest esse sensus qd illa dictio extūc. notet extremitatem temporis vt sic sit intentus littere qd statim hec constitutio ligauerit ex tempore editionis eius non expectato termino duorum mensium ab eius publicatione quod alias nō eēt. iuxta no. de cōstiti. c. ij. et in data. vj. li. tenendo tamen hunc intellectū intellige qd licet ex tempore editionis seu promulgatiōis etiam ignorantes nō quo ad penam culpe. sed vt actus non valeat. facit de consti. c. ij. C. Nota bene ex glo. qd constitutio noua potest ligare etiam ignorātes quo ad penam agitati. licet non liget quo ad culpam et penam faciētis. facit qd no. Pau. in p̄mio huius voluminis in. s. sane. vbi idem tenet in qualibet constitutione post duos mēses lapsos a publicatiōe si detur iusta et probabilis ignorātia. vt qd forte fuit apud sarracenos. et hunc secundum intellectum sequitur zenze. et Ste. sequit etiam hic Pau. non facta mentione de prima. vnde exponit ex nūc. i. ab ista hora in antea. et dicit qd hic est mos iurum antiquorum non nouorum. credo qd dici debeat ecōtra. C. Glo. quadragesimum. querit quare requirit maior etas in inquisitore. quia. xl. annorū qd exigatur in episcopo in quo sufficit etas. xxx. annorum. de elec. cum in cunctis. cum tamen episcopus etiam sit inquisitor. Respondet glo. qd hoc est de arbitrarijs de quibus non cogimur reddere rationem. de rescrip. si quando cū ibi no. Pau. hic dicit qd ratio est quia magis est iuri exosus qd inquisitor sit minoris etatis. alle. simile de dolo. c. j. melius. facit. c. si. de transla. prelata. et cle. j. de re. eccle. nō alie. vbi licet quod maius est et nō id quod ē minus. quia minus est magis iuri exosum. certe hoc nihil est quia nō de clarat quare sit magis exosum iuri. zenze. hic dicit qd ratio potuit eē quia etas episcopi erat iam statuta tempore huius constitutionis. ideo noluit illaz mutare s; etas inquisitoris non erat specialiter statuta. ideo propter arduitatem negocij limitata fuit prout hic dicitur qd in tali etate presumitur maior maturitas. vel dic secundo fm eum qd maior etas ideo requirit in inquisitore qd in episcopo. quia maior perfectio presumitur in episcopo qd in inquisitore ex eo quia episcopus ē verus et pastor perpetuus suarum ouium. de offi. ordi. irrefragabili. nō sic autem presumitur in alijs: quia sunt transitorij temporales et renocabiles. v. q. iij. qui episcopus. et hec ratio satis bona est. vel dic tertio secundum eum qd ideo in episcopo statuta est etas. xxx. annorum. quia christus in illa etate fuit baptizatus et predicare cepit. lxxvij. disti. presbyter. christi autem legatione fungitur episcopus xxi. disti. in nouo. ideo et c. que ratio cessat in inquisitore. Potestis dicere qd ratio necessaria dari non potest. sic intelligatis glo. sed persuasiva. sic intelligantur rationes zenze. qui dicit qd de iure antiquo hec etas quadraginta annorum requirebatur in eligenda in diaconissam. xx. q. j. sanctimonialis. Qualis autem etas olim

requirebatur in inquisitore. dicit Paulus q̄ olim exigebatur et sufficiebat etas que requiritur in alijs iudicibus. de qua de offi. dele. cū vicesimum. ¶ Glo. cōmitti. querit quis habet cōmittere officiū inquisitionis. Respōdet q̄ prelati provinciales vel ministri eorum ordinum quibus a sede apostolica concessa ē deputatio talium inquisitorū. Juxta hoc querit glo. quid si episcopus vel capitulū sede vacante cōmittit alicui hoc officiū an exigatur q̄ sit etas. xl. annorū talis cui cōmittit. respōdet q̄ sic per hāc litterā que indistincte loquit. sed quid si fiat cōtra hāc cōstitutionē in hoc quia cōmittitur hoc officiū minori. xl. annis. respōdet glo. q̄ certū est q̄ puniri debēt cōmittētes q̄ trāsgrediunt hanc cōstitutionē que est precepti. facit quod no. de elec. in generali in. vj. §. illos in vlti. glo. Sed dubiū ē pōt an teneat cōmissio quia hic non apponit decretū. glo. dicit q̄ videtur dicendum hoc non obstante q̄ non tenet cōmissio. alle. pro et cōtra quod no. de elec. licet canon. in. vj. et q̄ ibi no. in glo. ij. Pau. hic aperte dicit q̄ nō tenet cōmissio utpote facta contra legē. x. di. vides. C. de legi. nō dubiū. et nō hilominus puniri debet cōmittens et c. ¶ Glo. ipsorum cōmissarij reuocat in dubiū. nunquid inquisitores possint alteri cōmittere vices suas. videtur q̄ non duplici ratione. prima per tex. s. e. ut cōmissi. vbi soluz permittit cōmittere citationes et sententiarū denūciationes. et sic alia videt negare. ar. C. de procura. l. maritus. et de presump. nōne. et de transla. prela. c. ij. facit. de offi. dele. c. fi. in. vj. vbi cōseruatoz solum duo dicta permittuntur cōmittere. Secūdo q̄ electa videt industria persone. ergo et c. de offi. dele. c. fi. et c. is cui. eo. ti. in. vj. In contrarium facit q̄ si dicimus q̄ inquisitor habet ordinariā potestatem debet posse delegare. l. iperū in fi. ff. de iuris. om. iudi. et similiter si dicimus q̄ habeat delegataz. quod dicit glo. verius per decre. per hoc. s. eo. ti. in. vj. licet pro et contra faciat decre. nec aliqui. eo. ti. tamē adhuc poterit delegare. q̄ est delegatus principis et in actu iurisdictionali et sic nō ad nudū ministeriū tñ. et q̄ per consequēs debet posse cōmittere vices suas. C. de iudi. l. a iudice. et s. de offi. dele. pastoralis in prin. et quicquid dixeret oliz. de hoc est hic casus expressus. et s. c. proxi. et ita seruat s̄m gl. q̄ inquisitores dant cōmissarios quos vocamus vicarios vel substitutos. facit. s. c. proxi. §. porro et §. notarij. nec ob. decre. ut cōmissi. quilla nō loquitur negative dicendo q̄ non possit nisi illa duo cōmittere put loquitur in cōseruatore decre. vlti. de offi. dele. in. vj. sed loquit affirmatiue dicēdo q̄ illa duo pōt. et sic nō debet sumi contrarius sensus ibi q̄ alia non posset. q̄ resultat prauus intellectus contra hanc cōstitutionem et precedentem. ideo autē forte fuit de illis duobus expressum. q̄ magis dubitabat q̄ ante citationē nō est fundata iurisdictione. et q̄ post diffinitivā est functus officio. et sic ante citationē nil videbat posse et similiter nec post sententiam. facit de offi. dele. pastoralis. §. j. et e. ti. in litteris. et idē tenet Pau. s. c. pxi. dicit tamē ibi q̄ si tenemus inquisitores delegatos prout pbat in decre. preal. p hoc s. c. in. vj. q̄ tales substituti ab inquisitoribus nō sunt vicarij proprie nec habēt ordinariā iurisdictionem. sed delegati et habēt delegataz. ¶ Nota bene q̄ inquisitores habēt delegatā iurisdictionē et nō ordinariā. et quid de eorū cōmissarijs et c. ¶ Glo. cōmissarijs. querit quid si episcopus delinqueret in his que hic dicunt. an hāc penam incurreret dicit q̄ non quia de eo non exprimit hic. nec in. §. notarij. forte ut in hoc deferret dignitati episcopali. ar. de offi. dele. c. ij. in. vj. fatetur tamē q̄ et episcopi debēt a talibus abstinere et c. ¶ Glo. pretextu pōderat litteram per quā a contrario dicit q̄ exigens aliqd non pretextu officij lz male faciat nō incurrīt tamē hāc penā et c. ¶ Glo. officij. querit an hoc casu inciderit talis exi-

gens indebite aliquid pretextu officij in crimine concussionis. Respōdit q̄ sic. alle. j. q. j. ad fi. q. xxiij. q. j. c. ij. in fi. et c. militare. et de imuni. eccle. quia pleriq̄. Sed nunquid hoc casu poterit absolui si nō restituit quadruplū considerato q̄ cōmittens crimen concussionis tenetur ad quadruplū. xviij. di. quoniam in fi. respondet glo. q̄ sic quia hic exprimitur q̄ sufficiat restituere simpliciter tantuz quo ad hoc ut possit absolui a sententia excommunicationis de qua hic. vnde credo q̄ etiam hoc casu poterit exigi quadruplū lz nō poterit impediri ex hoc absolutio ista. Ex predictis patet secunduz guil. q̄ licet aliquis modus de se illicitus sit et damnatus potius ex cōstitutione iuris positui q̄ ex lege veteris vel noui testamenti tñ poterit adhuc magis damnari et hoc ppter enormitatem criminis vel ipsius alterationē. nam alias nemo deberet pro eodem crimine multipliciter puniri. de iudi. ar si clerici. in fi. quod non ob. ut patet ex predictis et ex ibi no. ¶ Glo. illicite. querit an inquisitor possit imponere penas pecuniarias applicandas officio. respondet q̄ sic quia hic illas non prohibet sed solum illi citas exactiones. alle. ff. de offi. presi. l. illicitas. in prin. de simo. in tantū. et c. audiuius. et c. sequens secunduz glo. Atthe. vero hic dicit q̄ inquisitores pro crimine heresis nullam penā pecuniariam possunt imponere. et est ratio secundum eum quia aut inquisiti conuincuntur de heresi. et tunc omnia eorum bona sunt cōfiscata. s. e. cum secundum leges. aut non conuincuntur et tunc nulla ē pena iponēda. vnde nō ē tale crimē ex quo possit imponi pena pecuniaria lz psonalis et bonorū cōfiscatio. s. eo. ex cōicamus. et c. ad abolēdā. et quasi p totū. et similiter nō est tale crimē in quo cū vero heretico volēte redire et relapso possit dispensari. s. eo. accusatus. in. vj. et c. ex cōicamus. et ideo nō pōt fieri cōmutatio in penam pecuniariā. s. de pe. lz. hec dicit vera in hereticis. sec⁹ dicit in defensoribus et fautoribus hereticorū nō tñ hereticis q̄ possunt talibus imponere penitētiā ut pauperibus de bonis eorū aliqd darēt vel aliud opus pietatis. Itē q̄ dictū ē de pena pecuniaria pro crimine heresis nō imponēda dicit procedere regulariter. fallit tñ regula hec aliqui q̄ interdum aliqui pferunt verba heretica que nullā habēt excusationē et proferunt ludendo vel iracunde vel ex fatua simplicitate et tūc talibus taliter delinquentibus pōt imponere penas pecuniarias. nam has penas imponit ecclesia. xxiij. di. q̄ q̄. de iude. ad liberandam. de rapto. in archiepiscopatu cū similibus. ad hoc quia inquisitores tales sunt iudices q̄ possūt hereticis conuersis penas mitigare et cōmutare. s. eo. ut cōmissi. in. vj. in. §. illorum. ergo et c. hoc etiaz confirmatur quia si fautores possunt sic puniri. s. eo. accusatus. §. si vero. ergo et offendentes fidem. fatetur tamen q̄ hanc penā non imburfabunt sed dabitur pauperibus vel applicabitur officio. facit quod no. per Jo. an. de offi. ordi. irrefragabili. §. fi. et c. dilectus. nec ob. predictis iste tex. q̄ hic vtitur verbo extorqueri quod sonat in viciū. et sic nō impedit auferri per viam licite condemnationis. ¶ Glo. pecuniam. querit quid si extorquerent aliam q̄ pecuniā numeratam. Respōdet q̄ idem quia hic latissime accipitur pecunia prout comprehendit omnem rem. j. q. ij. per totum. nam omnis res deducibilis est ad pecuniam. l. si ita fideiussoz. ff. de fideius. late vero accipit pro rebus consistētibus in pōdere numero vel mēsurā. l. ij. C. de cōsti. pecu. stricte vero pro pecunia numerata. ut no. in. d. l. ij. ¶ Glo. scienter ponderat litterā per quā a contrario cōcludit ignorāter rapientē bona ecclesiarū pro delicto clerici nō incurrere hanc penā. alle. de consan. et affi. cle. vna et c. ¶ Glo. ecclesiarū querit an ppter delictū heresis possint capi bona ppria clericorū. rīdet q̄ sic quia hic non phibet de eis sed solū de bonis ecclesia

rum. Ex hoc inferat gl. q. si monachus presit alicui ecclesie et aliqua adquisiuit etiam intuitu persone q. de talibus bonis non possit fieri occupatio propter delictum monachi cum talia bona sunt quesita ecclesie in qua intitulatus est ex eo quia impediēte professione nil potest monachus sibi acquirere et sic si aliquid quesitum statim ad episcopum possessione fuerunt ecclesie. xvij. q. j. c. vno. de priuilegiis. cum olim. ij. et per consequens quo ad talia etiam locus est huic constitutioni tanquam de bonis ecclesie. cum glo. cor. Pau. dicit tamen glo. q. ante hanc constitutionem cum hanc questionem haberet de facto non potuit tantum clamare q. obtineret. Glo. delictum voluit querere de ratione quare propter delictum clericorum non confiscantur bona ecclesiarum. voluit respondere per regulam delictum. de regu. iuris. in. vj. ubi dicit q. delictum persone non debet in damnum ecclesie redundare. Idem hic Guil. alle. de excep. cum venerabilis. limitat hanc regulam pcedere in committendo secus in omittendo. alle. s. de prescrip. placuit. Item primum dicit fallere in feudalibus q. si prelatus committit feloniam contra dominum feudi nocet ecclesie tale delictum licet in committendo commissum sit saltem vivente prelato ut probatur in li. feu. de cap. corrad. c. si clericus. de materia plenius in regula delictum. et de dolo. c. j. maxime per do. An. Pau. hic dicit regulam procedere in extrajudicialibus. In iudiciis autem aliqui puniunt ecclesia ex facto prelati. de in inte. resti. auditis. de censi. cum olim dicit ut in locis prealle. et per legistas in. l. inbemus nullam. C. de sacrosan. eccle. et vide oino glo. xj. q. iij. priuilegium. xvj. di. vj. si episcopus. et q. iij. placuit. et Archi. ibi et c. Glo. et ecclesie. querit quid implicet ista dictio etiam. R. dicit q. implicat q. multo minus poterunt inquisitores applicare bona ecclesiarum propter delicta clericorum sibi vel officio inquisitionis vel fisco seculari in quem a se ipso iure publicant bona laicorum dātorum de heresi. ut probatur s. eo. cum secundum. in. vj. facit quod non. de pces. preben. q. diuersitate. et quod ibi non. super gl. antepenult. Barth. hic dicit q. bona laicorum propter heresim applicantur fisco seculari in terris imperij. in terris ecclesie applicatur fisco ecclesie. et idem videtur si sint clerici videlicet q. applicentur fisco ecclesie cum de illius foro sint etiam in terris imperij. facit quod non. in. d. c. q. diuersitate. super gl. prealle. Ex hoc notat Guil. q. ecclesia habet fiscum qui vocatur thesauraria siue bursa ecclesie cui applicantur bona alicuius prelati intelligo delinquentis. sic in simili bona et res imperij dicuntur fisco non autem bona propria imperatoris. ad hoc q. ecclesia habet loculos qui pcesserunt ex loculis quos habuit dominus. xij. q. ij. exemplum. et c. habebat. hec vera propter loquendo. fateatur tamen q. in hoc fisco ecclesie omnes res ecclesie appellate sunt oblationes fidelium eo q. a fidelibus offeruntur hodie et continentur. xij. q. j. videtur et in tantum amplius est fisco ecclesie q. nulla persona ecclesiastica maxime gerens vitam communem potest inueniri egena vel pauper q. est verum si bene fieret diuisio. sed prelati nostri temporis male diuidunt. et totum sibi appropriant. Glo. applicare alle. concord. et precipue decre. excoicamus in prin. s. e. ubi hoc probat olim. Glo. in his. declarat litteram non referri ad principium dum loquitur de etate. sed ad alios duos casus subsequentes. Glo. absoluit. querit an poterit hec absolutio fieri per ordinarium. Respondet gl. q. sic cum hoc sibi non reservat papa. alle. de sen. exco. nup et hoc dicit Barth. verum post satisfactionem. in articulo autem mortis dicit q. absolui poterit per sacerdotem. Glo. satisfecerit. querit quid si non habet unde satisfacciant isti inquisiti. Respondet q. si pauperes sunt notorie talis paupertas eos excusat et ideo absolui poterunt et non facta satisfaccione. de ver. sig. ex parte. j. Glo. corrigere. oppo. q. corrigere est mutare animum alterius dispositi ad malum ut probat. xlvij. di. s. necesse. sed nullus potest alterius ani-

mi mutare cum animo vis inferri non possit. l. iij. C. de heresi. in. l. i. xij. q. v. c. j. ergo isti non possunt istos inquisitores corrigere. Solut glo. corrigere possunt quantum in eis est possibile. ita hic non intuitu animi mutare ut in contrario no. de isto verbo corrigere et c. Glo. commutare querit an prelati superiores inquisitores hoc est provinciales possint alterare vel mutare vel corrigere facta per inquisitionem virtute officij. videtur q. sic. q. potest illum totaliter ab officio amovere. contrarium tenet glo. vestra. quia licet posset amovere ex concessione huius decre. tamen revera inquisitor habet immediate iurisdictionem a papa cum eius sit delegatus ut supra dixi non a prelato eligente et sic solus actus committendi et remouendi est concessus prelati inquisitorum non autem potestas mutandi gesta per eos. Idem tenet hic Steph. Idem sentit hic Guil. dicit enim q. isti inquisitores quantumcumque habeant potestatem in requirendo recipiunt potestatem a provinciali sui ordinis. dicunt tamen delegati apostolici in hoc. ut in. c. p. hoc. e. ti. in. vj. et hoc quo ad officium inquisitionis. In his vero que sunt regule dicit q. semper subsunt superioribus suis ordinis sicut et iudices delegati subsunt suis ordinariis in aliis que in officio delegationis sunt eum. Glo. tenet. querit an sit in potestate istorum prelatorum. an remoueat inquisitores delinquentes. dicit q. non. sed necessitantur quia hic ponitur verbum necessitatis. s. teneantur. Quare autem hic ordinarij locorum succedunt prelati inquisitoris in denunciando sedi apostolice et non in puniendo. dicit Barth. hic q. ideo quia ordinarij in hoc sunt pares inquisitoribus. par autem in pare non habet imperium. de elec. innotuit. nec obstat. xxij. q. ij. c. j. quia ibi loquitur quando papa est hereticus. quo casu per inferiores potest deponi. hic autem inquisitor non erat hereticus. sed alias delinquebat in officio. Glo. concessione. querit de qua concessione hic loquitur. respondet de concessione facta officio inquisitoris per priuilegia apostolica. ut inquisitores possint habere officiales armatos. quod intelligo quando deseruiunt in officio sicut Pau. Sed querit hic Pau. quare fuit hic expediens tale priuilegium. respondet quia usus armorum regulariter de iure communi est prohibitus pro clericis et laicis. alle. C. ut armorum usus in scio princeps interdictus. l. j. li. xj. xxij. q. fi. c. clericis. et c. quicunque et de vi. et ho. cle. c. j. Guil. vero hic dicit q. isto usu armorum aliquando utitur prelati vice sue ecclesie. alle. s. ne cle. vel mo. c. fi. in. vj. et de sententia. exco. dilecto. aliquando utuntur prelati vice principum de rap. in archiepiscopatu. isto autem casu utuntur auctoritate sedis apostolice. cui maxime in facto fidei omnes habent obedire. alle. s. e. exco. municamus. ij. et c. inquisitionis. in. vj.

De nostrum qui desit.

Primo ponit quadam sectam hereticorum. Et secundo eius errores dānat. Tercio excitat officium diocesano rum. secunda ibi: cum aut. tertia ibi: porro. Nota prelatum potissime papam debere attendere circa augmentum fidei catholice et extirpationem hereticorum. Nota reprobatam sectam beghinorum et beghinarum. Nota hic octo errores damnatos et contra fides. Et primo nota q. homo in hac vita terrestri non potest adipisci perfectum gaudium perfectionis. Nota ex secundo et tertio q. homo quantumcumque bonus tenetur ad ieiunia precepta per ecclesiam et similiter est astrictus preceptis alijs ecclesie. Nota ulterius ex quarto q. quis in hac vita non potest consequi beatitudinem que est in patria. Nota ex quinto q. quilibet in hoc mundo indiget lumine et gratia dei. Nota ex sexto q. homo quantumcumque bonus non debet nec dicitur a se licetare virtutes. Nota ex septimo q. carnalis copula est traditioes ecclesie peccatum mortale. Nota ex octavo q. quilibet in eleuatione cor-

pois christi debet ei facere reuerentiam. **C** Nota vlti-
mo diocesanos debere sollicitos esse in partibus illis in
quibus vigent heretici potissime beghini et beghine etc.
C Op. Ste. contra principium decre. q. videtur q. nō de-
beat extirpari heresis duplici ratione. Primo q. id qd
ē necessarium nō dicitur extirpari. s. heresis ē necessaria. pmo
ad cor. xj. vbi dicitur necesse ē hereses ēē vt q. p. bati sūt mani-
festi fiant. facit. xxij. q. vlti. c. fi. Secunda rō quia nemo
debet obligari ad impossibile nec innitari. sed impossi-
bile est hereses extirpare. quia dicit gl. isaie. vij. quādiu sta-
bit mūdus secularis et hereticus sermo dominabitur. si
sic: ergo frustra laborat papa in extirpando. Soluit pri-
mo primā rationem quia heresis per se non est necessa-
ria. sed per accidens quantū v. vt ex quodam malo de-
us eliceat aliquod bonū. q. secundum Augu. ecclesia
vritur hereticis ad probationē sue doctrine dum eorū
falsa dogmata impugnat. xxvij. di. qui de mensa. et c. si
quid veri. **C** Non ob. secunda ratio quia fatēdū est q.
ecclesia non possit facere quin sint hereses. potest tamē
et debet inquātūz pōt illos extirpare et impugnare. alle.
xxij. q. vij. per totum etc. **C** Glo. secta. declarat vnde di-
catur secta et quid sit et quomodo debet scribi. et in quo
differt a septa scripta per. p. glo. primo premitit q. hec
materia cle. est theologica. tamen q. expedit in faculta-
te quacūq. declarari. per. p. glo. declaratur clarius lo-
quendo q. poterit propter canonistas ex doctrina quaz
perceperat a magistro Jo. de parma ordinis predicatorū
sub quo licet modicū studuit in sacra pagina. **C** Gl.
graduū voluit querere an aliquis intātū possit crescere
in malicia quātū in bonitate. et videtur q. sic per illud. c.
oēs in fi. xlvij. di. contrariū ibi tenet gl. q. charitas in in-
finitum pōt extendi. sed quis non pōt ēē sūme malus. de
pe. di. ij. s. eo cōtra. de quo plenius in. s. hec que de cha-
ritate in gl. ij. etc. **C** Glo. ipeccabilis voluit opponere q.
quis possit esse ipeccabilis in hac vita. naz dicit in prima
epistola Jo. c. ij. omnis qui natus est ex deo nō peccat.
Soluit glo. quia hec auctoritas poterit facere pro istis
tamē nō ob. quia aduertendum est q. si queritur an q.
possit esse ipeccabilis ex dei potentia absoluta. et dicē-
dum q. sic. nam creditur hoc privilegium concessum di-
uinitus beate et gloriose virgini marie. Si vero querit
an quis possit esse ipeccabilis secūdū cōmunē cursum
vel gratiam. per quā dispensat dona gratie sue suis san-
ctis. et dicendū q. non ita hic. rō quia nullus pōt ēē im-
peccabilis nisi per beatificationē dei que in hac vita ha-
beri non pōt: vt plene prosequitur Tho. prima parte sui
operis. q. cētesima. c. ij. Ad predicta facit de peni. di. ij.
si enim inquit. vbi Hieronymus plene respondet aucto-
ritati premisse in principio probans multis auctoritati-
bus et exemplis hominē in hac vita nō posse esse ita per-
fectū quin peccet et probat maxime exēplo David Sa-
lomonis et aliorum qui habuerunt magnā perfectionē
vltia cōmunē cursum. et tamen peccauerunt. cum gl. cō-
cor. Pau. Ste. et Matthe. Guil. vero hic contrarium.
et contra istū primū errorem alle. quod legitur in prima
dominica quadragesime. zen. alle. dictū Aug. de peni.
di. ij. charitas. vbi dicit q. quis nō pōt habere perfectā
charitatē in vita ista. et hoc etiā alle. glo. se. que etiā ad
hoc alle. alias auctoritates. **C** Gl. perfectio querit qua-
re hoc sit hereticum q. quis possit ēē perfectior christo.
Respondet assignādo rōnē physicā quia in his que ha-
bent quātitatez diuerse rōnis minus nō pōt per augmē-
tūz venire ad quātitatem maioris: sicut patet in virtute
ignis que nō pōt adequari virtuti solis. faciendo ignem
magnum quantum fieri pōt et hoc quia sunt quātitates
diuerse rationis. sed gratia christi se habet ad gratiam
alterius hominis sicut virtus singularis ad vniuersalē.
et sic secundum diuersam rationem. igitur etc. Ad hoc

quia finiti ad infinitum non est facienda adequatio. fa-
de sum. tri. dānamus. v. cum ergo in fi. ad hoc secūdum
Ste. q. creatura non possit assimilari creatori q. nunq.
peccatū fecit. nec est inuentus dolus in ore eius. et ē rex
regum et dominus dominantū. **C** Glo. in versi. ij. in ver-
bo ieiunare. querit quare hoc sit hereticū dicere q. pos-
sit reperiri homo cui nō expedit ieiunare. Respondet gl.
q. qualiscūq. perfectio in hac vita nō subuertit ordinē
ecclesie imo perficit sed quādiu manet ordo ecclesie ma-
net obedientia inferioris ad superiorem. vt sic teneatur
eorum preceptis obedire. xcij. di. per totum etc. Qui at-
teneantur ad ieiunia plene nō. in rubrica de obserua. ie-
iu. et in. c. ij. in fi. de quo tractat hic Matthe. ad p. dicta
fa. q. Paulus l. gratia dei plenus castigabat corpus
suum per ieiunia. sed predictis obuiare videtur Luc. v.
vbi dicitur q. filij sponsi non habēt ieiunare quādiu spō-
sus est cum ipsis. sed sponsus est cum perfectis spiritua-
liter in illis habitās. iuxta illud Matthe. vlti. Ego vo-
biscū sum vsq. ad consumationē seculi. vt in cle. si domi-
num. de reli. et ve. sanctorū etc. Respondet glo. triplici-
ter. primo secundum Chryso. q. auctoritas Luce. v. itel-
ligi debeat de discipulis qui adhuc erāt ibecilles in cor-
porali penitentia. et ideo magis debebāt foueri dulcedi-
ne q. austeritate ieiunij. facit de pe. et re. deus qui. vel se-
cundo secundum Hiero. pōt dici q. p. dicta auctoritas
pōt intelligi de ieiun. veterum obseruatorum antique le-
gis. vel tertio secundū Aug. illud pōt intelligi de ieiunio
quod pertinet ad humilitatem tribulationis. q. non
debet ieiunari cum tribulatione sed cum gaudio mētis
suspense ad spiritualia. de materia remittit glo. ad bea-
tum Thomā. ad predicta alle. hic zen. q. quis nō ieiunā-
do diebus preceptis peccat mortaliter. de obser. ieiun. c.
ij. et sic cadit a perfectione quia q. delinqt in vno factus
ē reus omnium. de re. iur. defleat. **C** Glo. orare querit qua-
re hoc sit dicere hereticum q. homo perfectus nō teneat
orare. Respondet glo. q. ratio est q. homo quātūcūq.
perfectus in statu vite semper in hac vita debet orare vt
ex virtute diuina perseueret in virtute ad quam perseue-
randum non sufficit propria virtus. Hinc est q. quilibet
viator ex precepto dei tenetur dicere. Et ne nos iducas
in tentationē. et alia que habent in oratione dominica. s.
Pater noster. Itē secūdo pro hoc alle. auctoritatē bea-
ti Augu. in li. de perseuerantia per quam patet q. datur
multa gratia et non perseuerantia in gratia. ideo vt etiā
perseuerantia habeatur est orandū. Tertio pro hoc alle.
q. cuiūq. viatori incūbit orare pro eterna beatitudi-
ne quam nōdū h. iuxta illud psal. vnam petij a domino
hanc requiram etc. Ultimo hoc confirmat exēplo chri-
sti. Qui licet perfectus orabat pro corporis gloria iux-
ta illud pater glorifica filiū tuum. quomodo tamē talis
oratio conueniret christo remittit ad Tho. de materia
et remittit ad no. in cle. j. per reli. et vene. sanctorū. **C** Gl.
sensualitas. declarat qd sit sensualitas q. est anima sensi-
tiua. est etiā vis anime appetēs desiderabilia corpori
et nocua refutās. de qua in cle. j. de sum. tri. **C** Glo. pla-
cet probat q. non sit licitū dare corpori omne id qd pla-
cet per tex. c. deniq. iij. di. et per auctoritatem Ale. ad
vidimū. et per auctoritatē Qui. dicentis. Est virtus pla-
citis abstinuisse bonis. ad hoc facit secūdū guil. q. ca-
ro quādiu est in hac vita pugnat contra spiritum. a con-
sti. nam cōcupiscētiā. et vj. di. sed pensandū. iō non oia
placita corpori sunt dāda ei. concor. Matthe. in versi. iij.
C Glo. obedientie querit quare hoc sit hereticū dicere
q. perfectus non subiaceat obedientie. Respondet q. pec-
catū paganitatis incurrit qui se asserit christianū et con-
temnit sedi apostolice obedire. xix. di. nulli fas quod in-
telligo vt ibi. xxi. di. qui sunt. Item vt dicit gl. sequens
hoc est contra illum articulū fidei. Et in vnam sanctaz
ecclesiam

ecclesiam zc. Hoc etiam confirmat glo. per rationes qz ecclesia militans est ad exemplū ecclesie triūphantis iuxta illud quod dicit Jo. in Apoc. Vidi hierusalē nouā scām descendēte de celo zc. facit Exo. xxx. al. xxi. vbi dictum est qd oia faceret sūm exemplar sibi monstratum in monte. ideo sicut in ecclesia triūphante est vnum caput. s. deus cui omnia obediūt. z sic in ecclesia militante debet esse princeps. s. papa cuius preceptis omnes tenentur obedire. quoniam hoc est de necessitate satis vt in extrauagan. Bonifacij. vnam sanctā. Ad hoc etiā glo. adducit auctoritates. Jo. j. z J. x. fiat vnū ouile z vnus pastor. Hoc vltimo cōfirmat ratione naturali. qz sicut operationes rerū procedunt ex naturalibus potentijs z superiora mouēt inferiora ad suas actiōes per excellentiā naturalis virtutis collate diuinitus. sic in humanis operationibus que procedunt ex humana voluntate oportet qd inferiores moueantur per suam voluntatem ex vi auctoritatis diuinitus ordinate. Istoz autē mouentium vnus est summus. s. deus in celis. z papa eius vicarius in terra. ergo zc. Nec ob. predictis auctoritas alle. per istos quia respondet glo. sequens qd illa auctoritas vbi spūs dei ibi libertas zc. intelligitur de libertate a seruitute peccati. nō autē de libertate a seruitute qua quilibet existens in via tenetur obedire prelatis ecclesie vel secularibus principibus. nam virtus qua homo subiicit homini pertinet ad corpus non ad animam que est libera qz licet quandoqz in via ab effectibus anime liberemur non tamen ab effectibus corporis. alle. quod habet ad Roma. vij. z glo. super illo ad Ti. vj. c. ad predicta. alle. hic guil. dictus in epistola Petri. z Pauli: populi esto te subiecti humane creature propter deum. de maio. z obe. solite cum glo. concordat Aththe. In versi. iij. Glo. beata querit de ratione quare hoc est hereticus qd homo in hac vita posset consequi finalē beatitudinē. Respondet glo. qd perfecta charitas non potest haberi in via. sed solum in patria. vt dictum fuit. s. cum alia glo. Ad hoc etiā alle. auctoritatē apostoli. j. ad cor. c. xij. vbi dicitur. Nūc videmus in enigmate quasi per speculum. tunc autem facie ad faciem. alle. etiam alias auctoritates que probant qd nō de facili habetur perseuerantia vt legitur. z no. d. pe. di. j. i. sum. z di. iij. si ex bono circa medium in glo. vnde illi allegāt versum Quidij. Sz vltima semper expectanda dies hominis est dicitqz beatus. Ante obitū nemo supremaqz funera debet. Et hoc clarum est ex dei potentia ordinata. sed z secundū legē communem qua deus beatificat homines qz nullus secundum talem potest leuari a deo ad beatificaz visionē sue excellentie nisi totaliter moriatur. sicut communiter est videre in animabus nūc beatis. Ad hoc exo. xxxij. non videbit me homo z viuet. vel nisi sit abstractus a se sibus corporis qd nesciat an sit i corpore an extra corp⁹ vt contingit in Paulo. Si vero queritur an ex dei potentia absoluta possit quis gradū perfectionis beatificē in hac vita habere. dicit glo. qd si queritur de beatitudine actuali. hoc esse non potest. ratio quia perfectiones talis beatitudinis pertinet esse impassibile sed impassibilitas non potest adesse alicui ducēti vitā in humanis. igitur zc. Si vero loquimur de beatitudine essentiali que consistit in perfecta visione diuine essētie. z etiā sz quosdam in perfecta dei dilectione z fruitione. z tūc hoc bene potest esse z est catholicum non hereticus. ad hoc inducit Jo. an. dictus Augusti. super gen. xij. z in li. de videndo deum ad Paulinā. vbi dicit qd Moyses ex privilegio speciali mortalem vitam agens deum per essentia vidit tanquam futurus doctor iudeorum. vnde z Iu me. xij. dicitur de ipso palā z nō per enigmata vidit deū z facie ad facie allocutus est deum. Exo. xxxij. viij. q. j. Moyses. z ibi de hoc. z idē privilegiū dicitur habuisse

Paulus tanqz futurus doctor gentium. Ad hoc. ij. ad corin. xij. vbi dicit se fuisse raptum in paradysum dei. ad hoc etiam quia certum est qd deus potuisset cōferre predictis omnem gradum visionis beatificē possibilem pure creature. z eis cōmunicare per potentiam absolutaz prout dicit Tho. iij. sententiarū z sic hoc tenere nō est hereticum. quod tene menti. In versi. v. Glo. non indiget in prin. alle. auctoritates per quas patet hereticū esse quod hic dicit. v3 qd anima non indiget lumine gratie eleuantis eam ad deum. Deinde in versi. huius ratio est. Confirmat hoc ratione quia illud quod est propriū nature superioris inferior natura non potest assequi nisi per actionem superioris nature. cuius id est propriū. si cut videmus naturaliter qd aqua non potest fieri calida nisi per actionem ignis. sed soli deo est propriū habere perfectam beatitudinē. que consistit in visione essētie dei. ergo nulla creatura vel natura intellectualiter potest videre deum per essentiam nisi deo faciente hoc. nec cōsequenter habere perfectam beatitudinē. Ad hoc Jo. xij. qui diligit me diligitur a patre meo zc. facit quod vidisti in cle. j. de magistris in princi. vbi patet gratiam dei necessariam z eius lumen ad beate deo fruendū. Contra istum errorem. alle. etiam Ste. hic auctoritates psal. dicentis. Ecce enim in iniquitatibus conceptus su3. Ex quo patet qd natura intellectualis nō potest esse beata. facit quod no. de conse. di. iij. c. vltimo. vbi etiam tangitur de libertate arbitrij. In ver. vj. Glo. imperfecti. reuocat in dubium vtrum indistincte hoc sit hereticum dicere qd hominis imperfecti est exercere se in actib⁹ virtutū z qd pfecti licētiā a se virtutes. Rūdet glo. qd non sed demū cū distinctione. vnde dicit aduertēdū. qd put scribit Macrobi⁹ sup somnio Scipiois qd duo sūt gēia virtutū moralīū z hoc sequitur etiā theologi. Primū genus ē qz qdā sunt virtutes animi nōdū purgati ab insultu passionū. z sic non sūnt pfecti sed ad id toto conatu tendentis. vt sunt virtutes modificatiue passionū in surgentiū in sensualitate hoīs vel actionū occurrentiū homini. sicut ē videre i tēperatā. que modificat delectationes corporis in cibis z alijs actibus. z in fortitudine q tēperat timorē z audaciā circa pericula mortis. z iste dicunt virtutes purgatorie. q sunt nōdū purgatoz vt p dicit. scōs ē gen⁹ virtutū animi purgati q sūt tūmō hominū totaliter purgatoz a molestijs passionum. z h cōtingit solū beatis vel paucis i his pfectis i hac vita. z iste sunt virtutes nō regulātes passiōes sensualitatis sz solū tenētes animā hominis i deo. z i sūma pfectione. Exēplū si deus in hoīe tēperatā q ignorat concupiscētiās terrenas. fortitudo i eo q nescit passiones. Prudētia in eo q intēdat solū diuinis z iusticia t3 mentē cū deo ppe tuo federe. Ad p dicta all. gl. auctoritatē Aug. xij. de ciuitate dei ad litterā quā videte p vos. hoc supposito dicit glo. qd si qrit an sit hereticū dicere qd pfecta anima licētiā a se virtutes. z sic cōsequēter an hoc sit possibile z dicēdū ē qd si qdē qrit an hoc sit possibile qrit ad actū z dicēdū est qd sic. vt est videre in aia pfecta pfectione patrie vel sūma pfectione quā habēt pauci i hac vita. qz tales habētes talē animā habēt alios act⁹ in se differētes ab alijs. Si vero qrit quo ad habitū. z dicēdū qd nō qz h3 charitatē in sūmo gaudio z psequēs oēs habit⁹ virtutū moralīū iuxta illud aposto. Charitas ē patiens benigna zc. facit d. pe. di. ij. charitas. ij. Ex his ifert aliq v3 nunqd sit hereticū dicere imperfecti hoīs est se exercere in actib⁹ virtutū moralīū. qz si qdē exercet se reprimēdo impetū passionū p iudiciū rōnis. z iperīū volūtatīs. tūc hoc ē bñ dictū z nō hereticū. Si sumam⁹ imperfectū pro nō hñte sūmā pfectionē qualem habent beati i patria. z qualē habuerūt pauci i hac vita. vt christus beata virgo. z primi parentes in statu innocentie. alij etia3

forſan ex privilegio ſpeciali. Si vero ſumamus imperfe-
ctum pro vicioſo et carente perfectione neceſſaria ad ſa-
lutem tunc hoc eſt hereticus dicere. quod glo. probat p
exemplis Iſau. Hieremie. et Jo. baptiſte. q. duo fuerunt
in vtero ſanctificati ſz theologos. et p. exemplū beati Mar-
tini. et beati Benedicti. nam de apoſtolo patet qui fuit
perfectiſſimus in via. et tamē reprimēbat inſultus carna-
lium paſſionum iuxta illud ad cor. ix. pugno nō quaſi ae-
rem verberās ſed caſtigo corpus meū. Ad hoc etiā q.
glo. allegat alias duas auctoritates. vna ad roma. vi.
altā. ij. ad cor. xij. de Hierē. et Jo. baptiſta patet q. ta-
les habuerunt fomitem inclinantē ad venialia nō ad morta-
lia. et cōtra tales inſultus bellauerūt. ad qd allegat id qd
ſancta mater canit eccleſia de ipſo Joā. baptiſta. per qd
patet q. fugit in deſerto ne vitā ſuā i aliquo etiā leui ma-
cularēt. de beato Martino patet qd legiſt de ipſo. q.
carnem ſpiritus ſervire cogebat. et ſimiliter de beato Be-
nedito. q. ſe proijciebat iter ſpinas. vt ſic per vlcera cor-
poris ſanaret vlcera mētis. ſ. inſultus libidinis. Ex qui-
bus omnibus concludit glo. q. perfecti perfectione ne-
ceſſaria ad ſalutem nō licētiāt a ſe virtutes etiā quo ad
actū. imo in illis ſe exercēt. qd etiā affirmat auctoritate
apoſtoli ad philipp. iij. Unde ſic intelligo hāc opinionē
eſt aperte heretica. Eſt etiā iſana hec opinio. quia quis
reperiret qui ſcīret ſe adeo perfectū qd poſſet licētiare
actualiter virtutes a ſe: certe nullus niſi inſanus. de pe.
di. iij. alias. ſecūda. ſi enī qd ver. nos autē iuxta. d. pur.
ca. c. ult. ver. ſi hoc et quod ibi no. p. Jo. an. Lōcor. Ste.
cum gl. et ſimiliter Iſau. Guil. zc. C. In verſi. vij. Glo.
oſculum. qrit glo. et reuocat in dubiū nunqd ſit oſculū
indiftincte peccatū mortale. Rīdet glo. aduertēduz q.
quid pōt dupliciter eſſe peccatū mortale. vno modo ſz
ſuam ſpeciē. Alio mō q. illud pcedit ex iordinata et ma-
la cauſa licet alias de ſe nō ſit malū. Sumēdo pmo mo-
do peccatū mortale. et ſimiliter nec amplexus vel tact⁹
q. poſſunt fieri ſine libidine ex cōſuetudine regionis vel
ppter pacē vel aliā rationabilē cauſaz. ſed in hac ſpecie
eſt adulteriū furtū et ſimilia. de iureiurā. et ſi chriſt⁹ ver.
quedā. Si vero ſumat ſecūdo modo peccatū tūc dicen-
dum eſt q. oſculū tactus et amplexus ſi fiant ppter libi-
dinez ſunt peccatū mortale. et ſic peccat mortaliter dās
elemoſynā pauperi vt eū inducat ad herēſim: licet alias
in ſe ſit bona elemoſyna. Ad hoc facit q. nō ſolū eſt pec-
catum mortale cōſenſus deliberatus in actū peccati. ſed
etiā in delectatione ei annexa ſm Augu. et theologos.
ergo et p. cōſequēs nedū cōſenſus deliberatus in actum
luxurie ſed etiā delectationes ei annexe eſt peccatū mor-
tale. Nā oſcula tactus et ſimilia ſūt ppter delectamēta
huiusmōi. et ideo ſunt peccatū mortale. de quo etiā glo.
remittit ad Tho. in prima ſecūde. Ex illo etiā habes q.
quoties aliq. oſculat meretricē ſue ppter libidinē ſue
non ſemp peccat mortaliter. de quo etiā glo. remittit ad
Tho. in prima ſecūde. Ad hoc etiā q. libidinoſus aſpe-
ctus eſt peccatū mortale. xxij. q. v. nec ſolo. nec obſtat p-
dictis ratio quam faciebant ipſi. et q. ponitur hic in tex.
quia non procedit duplici de cauſa. primo quia non eſt
vera ſed falſa. ſcōdo q. dato q. eſſet vera nō tamē ſequere-
tur cōſequētia quā faciūt q. ſit falſa patet. q. littera pre-
ſupponit q. natura nō inclināt ad oſcula qd eſt falſū. q.
ſicut natura inclināt aliqd in ppiū finē ſic etiā inclināt
ad omnia ordinate de ſe in illū finē. ſicut eſt videre i gra-
uitate q. ſicut naturaliter tendit ad eſſe deorſuz. ita etiā
conſequenter ad deſcenſuz qui ordināt in illū finē. Ex
hoc ſequitur q. natura inclināt ad oſcula cū illa ordinēnt
ad actū carnalē ſicut ad finē. Qd autē rō nō cōcludat
dato q. ſit vera. patet q. ſi talis ratio pcluderet ſequere-
tur q. ieiunare peregrinari credere in deū trinū et vnū. et
alia que pertinent ad fidez eſſent mortalia cū ad talia nō

inclinēt natura. quod eſt falſum et inſanū zc. C. Glo. nō
eſt querit et reuocat in dubiū nunquid actus carnalis
ſit peccatū mortale indiftincte. dicit q. ſic. ſi fiat cū alia
q. cum vxore etiā ſi cadat in ſimplicē fornicationē licet
alias nō cadat in iceſtū vel adulteriū. alle. ſ. alias. xxv.
di. hoc etiā pbat auctoritate apoſtoli ad gal. v. ibi pmiſ-
ſa fornicatione. et alijs dicit q. qui talia agūt regnum dei
nō poſſidebūt. ſed ſolū ppter peccatū mortale q. exclu-
ditur a regno dei. i. g. et c. Ex quo no. q. ſolū mortale pec-
catum excludit a regno dei. Itē pbat per auctoritatem
Thobie. iij. vbi dicit. Attende filij ab omni fornicatio-
ne. et preter vxorē tuā ne patiāre crimen ſcire. Criminiſ
autē appellatione cōtinet mortale. lxxj. di. c. j. Ex quo
habes modo q. appellatione criminis intelligit crimen
mortale. hoc etiā cōfirmat. q. hoc eſt vnum de preceptis
decalogi. xxij. q. vij. Nō mechaberis. alle. etiā alias au-
ctoritates. pro hoc etiā facit ratio quaz vidisti. ſ. in gl.
precedenti de quo etiā remittit glo. ad Tho. dum tamē
quis teneatur reſiſtendum eſt in actu virtutis et non fer-
ro vt dicit glo. ſequens. alle. de corpo. viciatis ſignifica-
uit. An autē indiftincte actus carnalis copule cū vxore
ſit ſine peccato. clarū ē q. nō ē peccatū q. ſi ſit cauſa ſo-
bolis procreande vt no. xxxij. q. iij. in ſūma. et dicit ibi.
Circa iſtā partē querit hic Barth. de duabus queſtio-
nibus de quibus dicā infra. v. quod ſit maius peccatū
v. an fornicatio an mendacium quod ſit ex libidine vel
alias qualitercūq. dummodo ſit mortale. Itē an ſacer-
dos cognōſcēdo ſolutā cōmittat fornicationē vel adul-
teriū. dicā poſt gl. C. In verſi. viij. gl. exhibere qrit de ra-
tione quare ſit hoc hereticū tenere q. i. eleuatiōe corpo-
ris chriſti nō teneat q. exhibere reuerentiā ſaltes ſicut
perfectus. Rīdet glo. q. ſcriptū in nomine Jeſu omne
genu ſelectat. et q. hoc aperte reprobat. in. c. ſane de cele.
miſ. patet etiā inſania et herēſis huius opinionis. q. cō-
tradicit doctrine vtriuſq. teſtamēti. ſ. veteris et noui. de
veteri patet psal. xcviij. ibi: adorate ſcabellū pedum eius
quoniā ſanctū eſt. quod intelligit de chriſti humanitate.
et ſpecialiter de carne chriſti pur ibi exponit Augu. de
nouo teſtamento patet p. plures auctoritates quas hic
alle. glo. et ſpecialiter apoſtolus ad hebre. j. et ad hoc
quia pſtat q. quilibet teneat ad ſumēdū corpus chriſti ex
precepto eccleſie et etiā ex precepto chriſti. etiā ſi ſit ſum-
me perfectus. cū dixit apoſtoliſ. Hoc facite in meā cō-
memorationē. et niſi māducaueritis carnē filij hoīs zc.
ſed qua ratione quis teneat corpus chriſti ſumere. et eum
ſpiritualiter manducare. eadē ratione ipſe teneat ipſum
adorare adoratione latrice vt pbat Aug. ſuper psal. pre-
allegato. et Tho. i. loco alle. gl. de iſta adoratione latrice
habuiſtis i. cle. ſi dominū de re. et vene. ſanctorū. Nec ob.
predictis ratio iſtorū q. eſt falſa et inſana q. ſecūdū illā
ſequeret q. beata virgo apoſtoli et alij q. iugiter ſeu quo-
tidie cogitabant circa humanitatē chriſti fuiſſent ſum-
me imperfecti et plus etiā ſequeret. ſ. q. ſimiliter omnes
beati qui in diuina eſſentia vidēt quottidie omnia ſacra-
mēta humanitatis chriſti. et illā limpidiſſime cōtemplā-
tur eſſent imperfecti quod eſt abſurdū dicere zc. C. Glo.
ſanctitatis allegat auctoritates Tullij contra hypocri-
tas quas no. C. Glo. propagine. declarat quid ſit propa-
go et vnde deriuēt. Querit hic zen. qualis pena erit im-
ponenda iſtis proſequentibus iſtos errores. cum litte-
ra hoc non declarat. Reſpondet q. erunt puniendi tan-
q. hereti et ſic pena hereticorum. et hoc ideo quia iſti er-
rores ſunt per eccleſiaz dānati. Idē tenet hic Barth.
quod dicit eſſe verū et procedere niſi ſe corrigant audita
veritate. q. tunc non debēt haberi pro hereticis nec ali-
qua pena iponi. xxj. di. nūc autē. xvij. di. nō licuit. xxij.
q. j. hec eſt. de ſum. tri. c. ij. fatetur tamē q. aliqua poteſt
eſſe pena illis iponenda. de here. accusatus in. vi. Sed
iuxta

iuxta hoc querit *Abbathe*. vsq; ad quantum tēpus poterant se corrigere. dicit q; quousq; fuerint tracti & conuenti coram inquisitore. Nam si tunc confitētur & recognoscant errorem suū sponte. & paratus est credere quod sancta mater ecclesia tenet. tunc non punitur vt hereticus quia tunc nō videt pertinaciter persistere. de sum. tri. dā namus. §. nos autē in fi. Si vero negaret vel metu probationum confiteretur. tunc habere pro heretico. & puniretur vt hereticus. hoc vix quo ad penā perpetui carceris vt in. c. fi. de her. li. vi. nisi inquisitor vel episcopus aliter dispensaret. §. eo. vt cōmissi. sed non respectu pene ignis a qua liberabitur hoc casu redeundo ad fidē. & puniretur vt hereticus cū pertinaciter videat persistere. al. no. per *Archi.* §. eo. vt cōmissi vt. §. e. super eo. & c. accusatus. li. vi. dic vt dicit in dicto. c. super eo. Iuxta predicta querit quid si heretici post abiuratam heresim non implent penitentia inunctā: quid erit. Rūdet *Abbathe*. q; debent haberi pro relapsis. alle. hunc tex. in fi. Ibi & satisfactionem habuerint & c. alle. etiā. c. e. ad abolendā. §. penul. potest etiam tunc eis imponi pena pecuniaria si bona seruata sunt quod fieri potest. §. e. vergētis. & c. ti. c. cuz fm in. vi. & potest tūc talis pena pecuniaria imponi eroganda in pauperes vel alios pios vsus vel in magnam necessitatē officij cū utilitas publica preferenda sit priuate. vij. q. i. scire. de postu. c. bone. De materia qualiter procedi debeat cōtra diffamatos de heresi videbitis plene cle. j. de vsuris. vbi oīno vide & c. Alterius *Abbathe*. hic in alio ver. querit de duabus q̄stionibus. Prima qd sit maius peccatū an fornicatio an mendaciū qd sit ex libidine vel alias qualitercunq; dūmodo sit mortale. Arguit pro & ptra: nā videt q; fornicatio sit maius viciū xxij. q. viij. c. nō solū. & q. iij. c. ideo. Contra videtur q; mendaciū sit maius q; q̄to quis magis facit ptra naturam tanto magis dicit peccare. xxij. q. adulterij malus & c. flagitiosa. & c. vsus. & c. offerebat. sed mēiri est contra naturā. cū ppter hoc verba sint instituta vt vnusq; proferat veras cogitationes suas quas habet in corde suo. sed fornicari nō est cōtra naturā. licet sit cōtra mandatum iuris diuini & positiuū. igit & c. & hanc partē dicit esse verā *Abbathe*. pro qua etiā facit fm eū. xv. q. viij. qui amiserit. l. di. q. tua. Ad. c. nō solū. rūdet q; ibi fornicatio ponit pro incestu & stupro put ibi nō. Refert tamen *Abbathe*. hic q; frater *Aluarius* tenet oppositū. s. q; maius peccatū sit fornicatio p qnq; ratiōes. Primo quia maior pena imponit pro fornicatione. igit est maius peccatū. xxij. q. j. nō affirmamus. l. di. c. j. & ij. secūdo q; mendaciū quādoq; veteri lege sunt excusata: fornicatio nūq; xxij. q. ij. querit de diuor. gaudemus. tertio q; fornicatio est de principalibus phibitis in decalogo. sed mendaciū nō. quarto q; fornicatio maior omnibus est q; tollit membra christi vt in preall. c. ideo. xxij. q. iij. quinto q; fornicator peccat in corpus & animā. Sz p̄dictis oibus rationibus respōdet hic *Abbathe*. singulariter. Et primo ad primā dicit q; dicta argumētatio nō ē semp vera. nā maius peccatū ē occidere matrē quā vxorē. & tamē maior imponit penitētia pro vxoricidio q̄ pro matricidio. xxij. q. v. amouere. Itē reperit q; similis penitētia imponitur adultero homicide & pūro & fornicatori. & tamen non paria. xxij. q. j. c. fi. Ad secūdā dicit q; imo fornicatio fuit etiā lege veteri excusata. vt pbat in dicto. c. gaudemus. & c. xxij. q. iij. recurrat. Mendaciū vero nūq; excusatur. nec potest excusari. xxij. q. ij. per totū. nec ob. c. querit q; ibi non fuit mendaciū sed fuit ibi tacere veritatez quod est aliquādo licitū. xij. q. ij. nequis. Ad tertiā dicit q; imo mendaciū est etiā de phibitis in decalogo ibi: nō loquaris aduersus primū tuū falsū testimoniū. facit quod no. xxij. q. viij. quid in omnibus. Ad quartā respondet vt. §. dixi. & no. per Jo. an. xxij. q. viij. non so

lum. Ad quintā respondet q; etiā per mēdaciū offenditur anima & corpus. & sic residet hoc forte procedit ceteris paribus. Nam ex circūstantijs qnq; alterum altero maius esse pōt. Deinde qrit secūdo: an sacerdos cognoscendo solutā cōmittat fornicationē simplicē an adulterium. Videt q; etiā nō solū cōmittat adulterium imo etiā incestū sicut monachus cōmittit. xxvij. q. ij. virginibus. & est parificatio. q; sicut monachus pmittit castitatē expresse. sic sacerdos tacite quādo ordinat. xxij. di. i. cena als nicena. & c. qm̄ & afr. & de cle. coniu. cū olim. Dicit *Abbathe*. q; cōmittit simplicē fornicationē. & tāq; de simplici fornicatione debet puniri. vt no. lxxij. di. maximianus. lxxij. di. p̄byter. ij. q. vij. paulus als latoz. nec ob. quod dicitur de monacho q; ille expresse p̄fiteretur & promittit castitatē. Sacerdos autē non. licet fm cōmunē opinionē ex constitutione ecclesie peccet veniendo contra statutum ecclesie: sicut quis peccat veniendo contra professionem suā & votū suū. de sta. mo. cuz ad monasterium. viij. di. errore.

De homicidio voluntario & casuali. Rubrica.

3 furiosus aut in fans.

sunt partes principales. sicut duo sunt dicta principalia. secūda ibi: & idē. In primo determinat tres casus. In secūdo vnū.

Mo. quatuor casus in quibus occidēs vel mutilans hominē nō incurrit irregularitatē. s. quādo ē infans dormiens vel furiosus: vel quādo aliter nō pōt q; mortem evitare. Mo. q; ex mutilatiōe & occisiōe extra dictos casus incurrit irregularitas. Et a cōtrario no. q; ex sola effusiōe sanguinis si nō seq̄ occisiō v̄l mutilatiō nō incurrit irregularitas. fa. de cle. pug. in duello. c. j. & de rap. in archiepiscopatu. & de homi. is qui in. vi. Blo. secūda in principio querit quare furiosus non incidit in irregularitatem occidēdo vel mutilādo aliū & similiter infans. Respondet q; furiosus siue sit continue furiosus siue p intervalla tēpore furoris non potest inferre iniuriā. sed pati sic. & similiter si damnum tali tēpore daret non tenet: sed habet perinde ac si casu esset datum. & perinde ac si regula cecidisset. vel quadrupes dānum dedisset. ff. ad. l. aquilia. l. sed & si quacūq; §. ij. Et idē in infante. & ideo dicit lex quod infans vel furiosus facit impunitū est. ff. de rei ven. l. q; infans. Nā ratio est vt dicit lex loquens de homicidio. ff. ad. l. cornel. de fica. l. infans. Nec mix q; alterū imbecillitas cōsiliij. alterū facti imbecillitas excusat. & satis punitur est furiosus suo furore. & sic nō ē aliā puniendus cū nō est addenda afflictis afflictio. vij. q. j. cū p̄cussio. bec pban f. l. illud. ff. de iniur. & ff. de rei v̄. l. q; infans. & ad. l. aq. l. sed & si quacūq; §. ij. & ff. de fica. l. infans cū alijs al. in gl. & ff. de offi. p̄f. l. diuus facit q; furiosus nō pōt testari nec religionē p̄fiteri nec matrimonium cōtrahere. de suc. ab intesta. c. fi. de regula. sicut tenor. de spō. dilectus. Et similiter nec baptizat. de quo j. q. j. ecce. Itē nec baptizat nisi i casu. c. maiores o bap. s. quādo ante furore disposuerat baptizari. sicut ergo p̄ dicta nō pōt furiosus ita nec occidēdo vel mutilando incurrit irregularitatē facit. iij. q. ix. iudicatis. cū gl. con cor. Guil. Pau. & zē. Iuxta p̄dicta qrit glo. cui incumbit onus probādi: an dicēti aliq; factū tpe furoris. an dicenti factū tēpore sanemētis. & sic nō tēpore furoris. Respondet glo. remittēdo ad no. in dicto. c. iudicatis. & de suc. ab intest. in. c. cū dilectus in glo. hoc ideo. Idem hic Pau. Guil. & zen. Ste. hic dicit q; est de mēte glo. in locis preall. q; si nō apparet q; aliquādo quis fuerit furiosus tūc incūbit onus pbandi afferenti aliq; factū tempore furoris. q; quilibet presumit sane mentis nisi

probetur furor. facit. l. nec codicillos. C. de codic. Si vero constet qd aliquando fuerit furiosus. tunc allegari factum tempore sane mentis incūbit onus pbandi. alle. dīctum. c. iudicis humanū. iij. q. ix. z quod ibi no. facit qd no. Bar. i. l. j. ff. de bo. po. delata furioso z infanti. z ff. de acq. here. l. mutū. z ff. de cōdi. insti. l. qdā in suo. Qua liter autez probabit furor eo casu quo pbari debet glo. hic remittit ad no. per se in. c. cū dilectus. palle. Ste. hic dicit qd furor pbabit ex dictis z gestis seu factis. ff. d. cōdi. insti. l. quidam in suo. ff. de tu. z cura. da. ab. his. l. his qui. §. si. xlvj. dī. c. j. vnde si eius dicta z gesta ostēdūt eū furiosus ex hoc pbabit furor. Exēplū. si dicit qd vult pīci ossa sua in mari vel similia. z si pīcit lapides. facit. C. de iudi. l. j. z ij. vbi bonus tex. Per predicta concludit hic Ste. qd hic reprobat opi. Jo. z Lau. distinguentiū. an quis culpa sua incidit in furore. an nō vt in primo casu occidendo vel mutilando aliū incidit in irregularitate. secūdo no. qd hec opi. nō est vera. sed tenendū est in distincte qd si hoc fiat tēpore furoris nō incurrit irregularitas. z approbat opinio Gratiani qd hoc t. xv. q. j. §. si. de quo ibi. z. c. i. sūma z. c. aliquos. C. Glo. infans. querit quis dicit esse infans. Rīdet qd minor. vij. annis. all. C. de iure delibe. l. si infanti. z de despon. impub. c. vno. in. vj. Quare autē infans nō incurrit irregularitatem aliū occidendo vel mutilando. dicit glo. qd ratio potest esse que dicta est cū prece. glo. Itē qd etas infantilis qd videt ignorat. C. de fal. mo. l. j. §. impuberes. hinc est qd i tali etate non cōtrahunt sponsalia. vt dicto. c. vno. de de spō. ipu. in. vj. z similiter nec publica honestas vt ibi de despon. ipu. c. litteras. z. c. accessit. per predicta dicit gl. reprobari opinionē Hosti. quā posuit in. c. j. de delictis puerorū. vbi dicit qd puer nō doli capax si proijciēdo lapides vel gladiū aliū occidat vel mutilet incurrit irregularitatem licet nō habuerit animū occidēdi. mouebat qd fm euz in. l. promotionis nō attēdit voluntas sed factū dicebat tamē cū tali posse dispensari ratione etatis non habita distinctiōe an dederit causam rei licite proijciendo cultellū vel lapidē an nō ex quo discretionē carebat secundum eū. Sed certe hec opinio hic aperte reprobat. qd infans nullatenus incurrit irregularitatem z ideo ratio Hosti. non est vera vt hic patet. Idē guil. z Pau. hoc in infante. secūdo pupillo doli capax de delictis puerorum. c. j. sed querit hic zen. quando dicitur impubes doli capax. Respondet quādo est p̄ximus pubertati. alle. ff. de doli. excep. l. apud celsus. §. q inductione. p̄ximus autem pubertati dicit quādo magis ap̄proinquat etati puerili future q̄ infantie preterite. hoc autē cōtingit fz enim in masculo quādo habet. x. annos cū dimidiū z aliquid vltra. in femina vero quādo habet. ix. annos z dimidiū z aliquantulū vltra. alle. no. per glo. insti. de inutili stipu. §. pupillus. z ff. de re. iur. l. pupillus. An autē impubes possit obligari religioni. dicit qd nō. allegat de tempo. ordi. vel nō est compos. z quod ibi no. l. j. dī. per totū. z de regu. is qui in. vj. de cōuer. cōiuga. postulasti. secus dicit in p̄bismo suscepto etiā in infantia. qd etiā ex illo obligatur ad fidei obseruationē. z astringit. alle. de here. c. contra xp̄ianos. z hoc dicit speciale in illo sacramento in quo qd liberatur per aliū z obijcit de conse. dī. l. iij. c. iulianus. z. c. paruuli. xlv. dī. de ide. C. Glo. dormiēs alle. concoz. dicens qd sicut aliqui loquuntur dormiēdo ita etiā interdū aliqui agunt z faciunt aliqua dormiēdo vt hic colligit. Guil. hic ponebat exemplū de quodā suo anglico qui dormiēdo in ecclesia sancti Benedicti de ipsa accessit ad filiam cuiusdā alibi existentē. z ibi puerum interfecit z deinde redijt ad lectū z dormiuit. An autē hoc casu distinguī debeat an ante dormitiōē p̄ces sit volūtas occidēdi an nō videtur qd sic. ar. §. e. p̄sbyterus. z. vj. dī. testamentū. Pau. hic tenet cōtrariū dī

cens qd aliud ex facto voluntario sciēter perpetrato immediate taliter sequitur homicidiū: quia tunc procedit dicta distinctio. aliud qd sequitur ex facto omnino casuali. z sic perinde est ac si lignus vel regula id fecisset. ff. ad l. aquilam. l. sed z si. §. i. g. i. iniuria. C. Glo. mutilet. no. z colligit ex littera quo ad irregularitatem equiparari mutilationē homicidio. z alle. cōcoz. qd no. bene. Abutilatio autē est abscisio vel debilitatio membri. vt in. c. j. z ij. de cle. pug. in duello. z no. bene a p̄trario. qd sola sanguinis effusio etiā iniuriosa non secuto altero predictorum non inducit irregularitatem. z vide precipue. c. is qui z. c. clericus. z. c. in archiepiscopatu alle. in gl. z c. C. Glo. nullus. op. de his que habent per Bratia. xv. q. j. in fi. vbi dicitur qd isti tres hic nominati incurrunt irregularitates quo ad ordines suscipiēdos. nō quo ad susceptos. Soluit qd hic reprobat dicta opinio per istā dictionē vnuerusalem nullū. z similiter reprobat opi. Hosti. de qua. §. dī xper eadē rationē. C. Glo. z idē op. de no. l. dī. de his. §. e. c. ij. z. c. sicut dignū in fi. magne glo. Soluit qd circa vltimum casum huius decre. olim erat triplex opinio. vna qd esset irregularis secūda qd ad susceptos nō esset irregularis. sed quo ad suscipiēdos esset tamē dispēabilis. secunda erat opinio hic approbata quāz tenebat Bar. brix. z Hosti. in prealle. c. sicut. dices sic clemētē pronūciasse. z sic curiā tenere. C. Glo. nō valens querit quomodo potuit esse qd aliter nō potuerit euadere nisi occiderit vel mutilauerit eū. saltē videt qd potuerit fugere vel clamare z aliter euadere. Respondet glo. qd forte erat inangulatus in aliquo angulo vel i loco tā alto. z adeo oppressus qd fugere nō poterat nec se iuuare vltimo clamare. ex hoc videtur sentire glo. qd sit imputandū illi qui nō fugit si potest sed expectat inuasorē z interficit. ad hoc facit fm zen. ille textus qui dicit nō valēs aliter euitare mortem z c. z similiter facit. ff. ad l. aquil. l. sciētiam. §. qui cū aliter. pro hoc etiā facit qd z dñs ad persecutionē herodis fugit in egyptus. xxiij. q. iij. §. j. z sic ad instar eius nos facere debemus. z hanc partē etiā tenet Bernar. §. e. suscipim⁹ in glosa sua. zen. hic dicit qd hec opi. z dicta gl. est vera in casu illius decre. suscepimus. z in alio consimili arbitrare considerato puta si in claudendo ostia domus intra domū vel turris potuit se icludere z periculū euitare. alias autē dicit p̄trariū dici posse qd quis non teneatur fugere qd fugēdo posset cadere z sic prostratus in terra interfici posset p̄ inuasorē. z iō tali z tanto periculo quis se exponere nō tenet. alle. l. ij. §. penul. ff. siqs cautionibus. §. vt litj. nō cōtes. accedēs. Itē qd qualitas loci z tēporis nō patit plen⁹ deliberādi consiliū. l. j. ff. de exerci. ac. l. j. §. merito. ff. de positi. Et predicta dicit maxime p̄cedere attēta qualitate p̄sone qd alicui p̄sone est vituperosa fuga. ff. ex qui. cau. maio. l. z an eadē. vbi equiparant nullo modo posse euadere vel posse sed cū dedecore. ad idē alle. ff. de manu. vindicta. l. q iuxta. Itē qd alibi equiparant cōseruatio p̄sone z fame. vt. d. l. q iuxta. ff. ad l. cor. de fica. l. lege. insti. de su spec. tuto. §. suspect⁹. z ff. si quis ommissa causa testa. l. iulianus. z hoc per legistas in. l. j. C. vnde vi. vbi p̄ Ly. Ja. bu. z Bar. cōclude aut cōsideras de iure civili aut de iure canonico. secūdo casu tenetur fugere etiā si sit ignominia si potest sine periculo. qd melius est pati lesionem aliqualem fame q̄ in hominez excandescere. ar. dicit c. suscepimus. de iure civili videt qd nō tenet si ē ifamia. alias sic si ē p̄sona notabilis p̄tra quā agi poterit actio ne iniuriaruz. ar. no. in. l. furē. ff. de fica. licet Bar. aliter sentiat i. l. j. C. vnde vi. z tene etiā secure qd pro defensione rerū temporalium fm canones non est licitū interficere per dictū. c. suscepimus. §. eo. fm vero leges dic vt dīcta. l. furē. Alterius quero cū gl. qualiter pbabit qd aliter non potuerit quis euadere si hoc in dubiū reuocet. dicit

dicit glo. q. in foro penitentiali creditur hoc asserenti. alle. c. significasti. ij. 7 quod ibi no. s. eo. 7 de spon. c. tua. In foro autē cōtēto nō credit sibi sed oportebit probare per circumstantias. de quibus in prin. gl. ut q. erat in loco tam arto q. aliter nō poterat capere partitū nisi occidere vel vulnerare inuasorē. idē zen. dicit hic in effectu. dicit enim hoc arbitrariū. sicut dicimus in illo q. rem alterius cōtractat dicēs dominū permissurū. q. nō stat sue credulitati nisi ostendat q. sit ex verisimilibus causis informata. alle. institu. de ob. ex delicto. §. placuit. ff. de furtis. l. inter omnes. §. recte. fatet tñ q. alij dicunt q. stabitur suo sacramēto. per. c. significasti. de homi. 7 de sent. excō. si vero. Ipse autē dicit q. hec opinio nō potest esse vera i casu p. motionis alteri nō p. iudicialis. secus ubi agitur de alterius p. iudicio. Idē hic Ste. in effectu dicens q. in foro penitentiali stabit sue cōfessionī. alias erit arbitrariū ut. s. dictū est 7 c. Glo. suū. querit quid si aliquis occidit illū q. volebat occidere patrē ipsius v. filium vel coniugē vel personā aliā coniūctā quāz alias non poterat defendere nisi occidendo vel mutilando inuasorē an ex hoc erit irregularis. Videt q. nō per no. p. Inno. de sen. excom. si vero. ubi dicit q. in dicto casu percutiens clericū nō est excomunicatus. cōtrariū tenet gl. per hunc tex. a cōtrario. hic enim loquit qñ ipse occidit suum inuasorē 7 sic a cōtrario secus si occidat inuasorē alterius. licet persone sibi coniūcte. facit. xxv. di. qualis. 7 de presum. nōne de his que fi. a prelato cū apostolica. Nec ob. dictū Inno. in loco prealle. q. p. cedit in sententia excomunicationis in qua requirit q. percussio clerici procedat ex diabolica suasioe. xvij. q. iij. si quis suadēte. quod non est in casu p. missio. hic autē de irregularitate quam quis incurrit etiā sine culpa ex facto etiā licito ut patet in iudice iuste occidēte aliquē. l. j. di. c. j. fac quod no. Jo. an. de spon. inter opera. Idem tenet hic Bar. Sed quid si aliquis videt aliū volentē ipsūz percutere ipse non expectat. sed primo percutit illū an erit excusatus. Dicit guil. q. sic si aderat timor occisionis ver⁹ q. dicit esse contra no. per Hugo. s. e. si perfodiens. Quo modo autē probabitur iste timor. dicit proprio iuramento. alle. s. e. significasti. Et hoc videtur verū in foro penitentiali ut superius est dictum cum alia glo. Et intelligo predicta quādo aliter evadere non poterat. ut dicit littera. Sufficit ergo terror armorū iustus nec est necesse q. quis expectet percussione vel maxillatāz licet aliqui cōtra. ut plene no. in. l. j. C. unde vi. 7 c. Glo. vltima. querit an procedet littera etiā si ex proposito vibrando gladium occidat inuasorem suum in casu cle. Respondet q. sic per litteram que indistincte loquit. 7 sic nō restringit. tex. ad exemplum quod ponit glo. de homi. sicut dignū. Querit hic Barthe. vos habetis hic i principio de furioso infante 7 dormiente. sed quid de ebrio. an teneat de homicidio si existens ebrius aliq. interficit. quidā q. non nec ex hoc erit irregularis. Barthe. tenet contrariū 7 melius per. c. sane. 7. c. inebriauerūt. xv. q. j. 7 vide ff. de penis. l. respiciendum. §. deliquunt. 7. ff. de re militari. l. omnes. §. qui se. Deinde querit quid si aliquis est vulneratus 7 febres superveniunt 7 moritur 7 multi dicunt eum mortuū propter vulnus. Medicus dicit contrarium cui creditur. Spe. e. ti. §. vnico. ver. pone. tenet q. credendum erit medico. 7 si nō censebitur irregularis. nec tenebitur de homicidio ille qui vulneravit tales dicto vulnere. facit. s. de homi. significasti. ij. 7. C. de re. mi. l. semel. li. xij. 7. ff. ad. l. aq. q. occidit. §. si. tertio querit quid si in vna domo sunt multi. 7 vnus p. iicit lapides 7 interficit vnū. 7 nescitur quis proiecit. an tenebūt omnes. an vero nullus. Spe. e. ti. §. v. pone tenet q. null⁹. 7 idem no. ff. ad. l. aq. l. itē mela. §. sed si plures. facit quod no. xxiij. q. vlt. si quattuor. Quarto quero nunq.

prelatus pro rebus ecclesie defēdēdis debet subire mortem. Jo. an. videt sentire q. sic. xxiij. q. viij. conuenioz. al. tñ ibi pro 7 contra. Archi. hic tenet dictū Jo. pro rebus spiritualibus secus in temporalibus 7 c. Ultimo distinguit hic an violentia persone fiat an rebus 7 qualiter possit quis repellere vim vi. de quo de rest. spo. olim primo. 7 ibi plene per doc. 7 per Jo. de lig. 7. C. unde vi. l. j. Alterius q. hic fit mētio de irregularitate querit hic guil. quid est irregularitas. Dicit q. impedimentū siue repulsio executionis diuini officij que ipso iure infligit occisori. s. de temp. or. c. si. dicitur autē irregularis quasi extra regulam aliorū. A quo autem iure fuerit inuenta. dicit q. a iure positivo. ut no. ij. q. vij. §. item dauid. fatetur q. a lege veteri fuit ordinata in p. sona dauid de cōse. di. j. c. j. nec ob. quod habet in. §. ecōtra. l. di. q. illa fuerūt facta anteq. esset hec irregularitas p. ecclesiā instituta. 7 sic concordat. §. Itē cū dauid 7 c. Querit vlti⁹ Guil. quot sūt species irregularitatis. Dicit q. sunt tres. Nam quedāz prouenit ex deformitate proprii corporis. 7 de hac habetur. s. de cor. vici. per totū. 7 de cle. egro. Quedāz prouenit ex deformitate corporis alieni. Et hoc potest tripliciter evenire. q. qñq. prouenit ex morte. qñq. ex membri mutilatione. qñq. ex simplici consilio vel auxilio circa predictā mutilatiōez cū proposito. de hac tertia. de pe. di. j. periculose. Tertia ē species que prouenit ex culpa. ut qñ quis celebrat suspensione vel excomunicatione durante de indi. cum eterni. in. vj. 7 de sen. excō. c. j. e. li. Quare autē fuerit inuenta irregularitas a iure positivo. dicit q. ppter horrore 7 scandalū. q. horribile foret videre q. ille q. intinxisset manū in sanguine humanū postea intingeret in sanguine christi. 7 Hostia immaculatam. de materia irregularitatis plene in decre. nisi cū pridem. §. persone. ver. irregularitas. de renun. ubi per Inno. 7 Jo. an. 7 per Spe. in tractatu de dispens. ti. ij.

De usuris. Rubrica

X graui ad nos insi

nua. Tres sūt partes pncipales sicut tria sunt dicta. In prima parte premitit absum circa usurarum solutionē 7 repetitionem 7 cōstitutionē p. quā excomunicat ipso facto fauētes usurarijs i. vj. casibus hic positis. In secūda premittit ratione statuit librum seu codicē rationū usurarij debere exhiberi. In tertia parte declarat hereticū esse asserere pertinaciter exercere usuras non esse peccatū. 7 cōtra suspectos de hoc vel diffamatos de hoc velut de heresi posse procedere. secūda ibi. ceterū. tertia ibi. sane. Tex. ibi firmata per hoc videbatur teneri ad obseruantia de iureiur. debitores. fm Steph. sed solue ut glo. Tex. ibi locorū ordinarij. l. episcopi. s. de here. ad abolendā. 7. c. excomunicam⁹. 7. e. ti. per hoc in. vj. Nota primo crimen usure fore p. hibitū ex iure diuino 7 humano. quod intellige ut dicit cū glo. Nota nō faciendū q. dedit in offēsa dei 7 proximi. Et nota nō tenere statuta disponentes id quod tendit in offēsam dei 7 p. mi. etiam si sunt iuramento firmata. Nota non esse impediendā directe vel indirercte seu per aliquem repetitionē usurarum. Nota nil fiendum in fraudē legis. cōcor. de re. iur. certū. in. vj. 7 de p. iui. quāto 7 c. In ver. nos igit. nota q. officiales facientes vel dictantes vel scribentes statuta super usuris soluendis vel exigendis vel sup eis solutis non plene restituendis incurrunt ipso facto sententiam excomunicationis. 7 idē in officialibus scienter iudicantibus seu sententiantibus predicta. Nota 7 Guil. hic equiparari scribere facere 7 dictare. Nota eandem penam imponi officialibus licet predicta statu

ta non fecerint nec scripserint vel dictauerint nisi cum possint ipsa vel al. edita infra tres menses deleat de libris coitatu. Itē si seruauerit dicta statuta vel cōsuetudines eundem effectum habentes zc. ¶ In versi. cetex. nota q̄ feneratorēs vt plurimum inuēnt contractus feneratori cios dolose z frandulēter q̄ vix possunt cōmīci de vsu raria prauitate. ¶ Nota vsurarios cogēdos ad exhibēdum codicē vsuraru ratiōnū p censurā ecclesiasticā. Ex quo nota q̄ interdū in odiū criminis vel p̄sone assumit probatio de domo aduersarij cōtra regulā. l. nimis graue. C. de testi. ¶ In ver. sane no. q̄ asserēs pertinaciter q̄ exercere vsuras nō est peccatū cēsendus ē heretic⁹. ¶ Nota p̄tra diffamatos vel suspectos de hoc posse inquiri z debere per inquisitores heretice prauitatis sicut de alia specie heresis zc. ¶ Gl. primi. querit an valeant statuta per que tollitur dominium rei alicuius v̄l ipsius actio. siue proueniat de iure gentium vel civili. Respondet remittendo ad no. plene post Inno. z Hosti. de cōsti. que in ecclesiarum z per legistas in. l. j. ff. de cōsti. p̄n. quia si tollunt euz causa puta delicti vel simili valēt. Si vero sine causa non possunt tollere dominū seu actionē saltem de iure civili. de quo plenius dic vt habet in locis prealle. ¶ Gl. humana opponere voluit q̄ vsura nō sit prohibita ex lege humana imo permīssa. patet in toto titulo. C. z. ff. de vsuris per totum. Sol. glo. aut queris an vsura sit p̄hibita ex lege canonica que pōt dici humana ex eo q̄ ab homine introducta. z dicendū q̄ sic ita loq̄tur hic. quod intellige regulariter fallit in casibus notatis in. c. cōquestus. z. c. salubriter de vsu. Aut queris an sit prohibita ex lege civili. q̄ etiā potest appellari humana lex. z dicēdū est q̄ nō. vt i cōtrarijs quod erat clarū olim. hodie vero per ius auctenticozū vidētur vsure prohibite etiā ex lege civili. z hoc tenet quidā fm̄ Pau. vt no. i auc. ad hec. C. de vsu. facit q̄ no. xiiij. q. iij. c. qd dicam. z. s. e. quia in oib⁹. z in auc. de ecclesiasticis titulis in p̄nci. col. ix. z hoc tenent cōmuniter gl. legistarum z multi alij. pro ista opi. facit fm̄ Pau. Jo. de lig. q̄ ius naturale inibet vsurā. igit̄ civile nō permittit. cū inferior non possit tollere legem superioris. xxi. distin. inferior. Ad idem facit q̄ p̄hibet lege dei veteris z noui testamēti. patet leui. xxv. deute. xxiiij. psal. xxiiij. z Eze. xvij. z Luce. vj. Alij vero tenent p̄trariū. s. q̄ de iure civili etiā hodie attento iure nouissimo auctenticozū nō sunt vsure prohibite. Abouēt q̄ ius auctenticozū aperte permittit vsurā vt patet in auc. de nau. fenore. posito in corpore auctenticozū z est quasi circa fi. nec ob. ratiōes alle. per glo. in auc. ad hec prealle. z. d. c. quid dicam. z primo nō ob. prima dū dicit q̄ ius civile dicit quattuor concilia seruāda. sed illa p̄hibet vsurā. ergo zc. q̄ respōdet s̄z predictos q̄ ius civile precepit quattuor concilia seruari in tangentibus articulos fidei. C. de here. quicūq̄. xv. di. c. j. secus quo ad vsuras quas expresse pmittit. ¶ Non ob. secunda dū dicit q̄ ius positiuū est fundatum super iure naturali. z sic ex quo ius naturale prohibet. intelligitur etiā p̄hibere ius civile. qa respondet q̄ licet ius civile sit fundatuz super iure naturali tñ alia est prohibitio iuris naturalis. alia iuris positivi. prima enim est per cognitionē z detestationē. secūda est per pene tēporalis adiectionē. z sic per hoc patet q̄ aliquid pōt esse prohibitū lege naturali z non civili. ¶ Preterea licet ius civile presupponat ius naturale hoc est ideo q̄ conueniunt in fine. s. in bono directiuo. discordāt tñ in modo dirigendi. q̄ ius civile vult dirigere in bonū quod cōgruit humane societati ciuilit̄ inuente fm̄ quā habet conferuari z nutrir̄. canonicū v̄o vult dirigere i bonū nō solū civile. sed etiā fidele fm̄ quod in patria premiū expectamus. de iureiur. cū cōtingat. z ibi no. fm̄ predicta patet quia aliquid potest esse p̄hibitū iure naturali z canonico

co z non civili permissione penam non infligente prohibente: sicut est videre in exactione vsurarū. q̄ per talem exactionē humana societas nō impeditur sed inuatur. de materia remittit Jo. de lig. ad no. plenissime i regula peccatū. de re. iu. in. vj. hāc opi. secūda. s. q̄ de iure ciuili etiā auctenticozū non sint prohibite vsure tenet Ja. burti. in dicta auct. ad hec. quem sequitur Bar. in. l. j. C. de sum. tri. in p̄m. S̄z querit hic guil. vnde surrexit hec prohibitio vsurarie prauitatis. dic q̄ ex multis. q̄ ex sex principaliter. primo ex paupertate. s. iuuāda q̄ plurimū proximi z maxime pauperes ex vsure exactione trucidantur. xiiij. q. iij. qd dicā. Secūdo ex fame vitāda. nā laboratores z rustici p̄dia colentes libenter ponerēt pecunias ad vsuras potius q̄ in cultura cū sit lucrū tutius. z sic nō curarēt homines seminare z sic frustarent victualibus. z surgeret fames z caristia. Tertio ex idolatria vitanda que alias cōtingeret q̄ sic plus diligeret pecuniā q̄ deus z eius mandata. xlvij. di. sicut hi. Quarto fuit inducta prohibitio vsurarū ex dilectione fraterna. nam per vsuras charitas q̄ est dilectio p̄xiimi extinguit. q̄ q̄s non seruiret p̄xiimo ex charitate z dilectione. sed p̄pter vsure lucrū. Quinto ex eo q̄ res aliena nō debet alteri seruire q̄ illi cuius ē. z ideo cū in mutuo efficiat pecuniā accipiētis debet ipsi recipiēti z nō mutuātī seruire. xiiij. q. iij. si feneratoris. z. s. e. conquestus. Sexto fuit p̄hibita ex abusu rei. nā pecuniā nō est inuēta seu instituta ad germinādū. z sic pecuniā nō debet parere pecuniā secūdum guil. qui de p̄dictis dat versus in quibus p̄dicte ratiōes cōprehēdunt. vj. ¶ Paupertas fames idolatria dilectio fratru. vetant vsuram res aliena rei vel abusus. cōcor. zen. z in parte Matth. de materia. s. e. in rubrica z. c. j. per Inno. z plenissime in prealle. regula peccatū. ¶ Gl. iuramento. querit an hoc iuramentū prestitum ad firmandum statuta de quibus hic teneat. Respondet q̄ non per regulā nō est obligatoriu de regu. iu. in. vj. z quia cum p̄ncipale. s. statutū non teneat per cōsequēs nec accessorium iuramenti. z hoc etiā satis vult iste tex. Contra quod opp. de. c. debitorēs. de iureiurā. vbi tenet iuramentū prestitū super vsura soluenda. licet nō teneat p̄ncipale pactū. Respondet glo. q̄ ibi nō valet iuramentū prestitum super vsura soluenda. q̄ pōt saluari sine interitu salutis eterne. z sine periculo anime nec tendit ad p̄iudiciū hominis alterius q̄ iurantis. secus in iuramento de quo hic q̄ cū sit prestitū super iniquo statuto seruando respectu alterius tertij p̄iudicij. q̄ ipsius a quo extorquentur vsure. z ideo nō potest saluari sine periculo salutis eterne. sicut nec ipsum statutū. cū gl. cōcor. hic Pau. z Ste. Sed querit hic guil. an iurantes possunt sibi inuicē remittere licita iuramēta z ab illis ab soluere. dicit aduertendum q̄ aliqui aliqui iurāt alicui se daturōs z facturos aliquid quod concernit cultum dei. vt intrare religionē vel ire vltra mare z sepulchrum christi visitare. vel si iurant canonici de lucro eozū dare certam portionē fabrice. z tunc nō poterūt se inuicē ab soluere a tali iuramento. Aliqñ iuramentū seu id quod iurāt cōcernit speciale cōmodū. z tūc aut ad id tenebātur etiā circūscripto iuramēto. Exemplū. si iurāt carni fices nō vendere carnes putridas vel si iurant mercatores non falsificare merces. z tunc non possunt se a iuramento absolvere. aut ad id nō tenent nisi ex vi iuramenti. z tunc aut id q̄ iurāt cōcernit cōmodū alterius q̄ iurantis. z tūc in p̄iudiciū aliorū nō possunt remittere. aut concernit solū cōmodū iurātis. z tūc possunt remittere. facit q̄ no. de spon. preterea. primo vbi p̄ Jo. an. z de iureiuran. debitorēs fm̄ guil. z idē tenet hic zen. q̄ no. bene. ¶ Gl. onera. q̄rit de exēplo qualia sūt ista onera q̄ quādoq̄ p̄ statuta imponunt repetētibus vsuras. Respondet glo. ponendo exemplum z per id q̄ fertur de statuto

de statuto quod est pergamini. qz ibi est statutum qd repe-
tens usuras in foro ecclesiastico cogat per potestatem
usurario mutuare tantam pecuniā et pro tanto tempore
qto tenuit pecuniā usurarij. et sic per tale statutum indu-
citur onus qd p ipsum naturalis obligatio ad antidota
deducitur in civilē. quod fieri nō debet iuxta no. plene.
s. e. consuluat per Jo. an. cū glo. cōcor. Ste. et glo. xiiij.
q. iij. c. j. et Hosti. in sum. e. ti. §. que pena ver. quid si ter.
Alij contradicentes valere pactū per quod naturalis
obligatio deducitur in civilē pro quibus facit. l. deniqz
§. j. ff. mandati. sed zen. tenet glo. Jo. Querit hic gl. nū-
quid rex arragonie vel eius officiales qui levāt magnū
tributum a iudeis vel saracenis regni sui ppter usuras
quas permittunt exercere si receptores ab istis impedi-
rētur repetere usuras per pdictas incideret ne rex et of-
ficiales in penas hic positas. dicit qd sic qz etiā lege vete-
ris testamēti inhibita est usura de quo. s. e. qto. et c. post
miserabilem. Et Mo. bene hoc dictum. qz fm hoc hodie
quasi oēs dñi et omnes cōmunitates erūt excommunicati
et pro hoc dicto guil. facit qd in simili dicit glo. j. in ver-
bo censura. Sentit igitur guil. nedū christianis immo et
iudeis et saracenis phibitū esse usuram et cōiter tenet. l. j.
iudei dicant qd nō sit peccatū si ipsi dēt ad usurā christia-
nis vel alijs nō sue legis. de quo in locis palle. et xiiij. q.
iiij. ab illo. et in regula peccatū dicaz. j. cū glo. pe. qd hoc
tangit. Juxta pdicta querit idem guil. nunquid iudei
potuerunt citari imēdiate super restitutione usurarū ad
instantiam christianoz per iudices ecclesiasticos et com-
pelli per eorum curiam ad restituendas vel remittēdas
usuras. dicit qd nō. s. j. solū p suos iudices seculares ad req-
sitionē ecclesie. alle. s. e. qto. ad h. qz iudei nō sūt de foro
ecclesie. iuxta illud nil ad nos d. his q foris sūt d. duoz.
gaudemus. ij. q. j. multi. facit. l. iudei. C. de iudeis et c.
Et glo. decetero. oppo. qd hec cōstitutio debeat etiā cō-
prehendere pterita. s. e. cū tu. Sol. quo ad prohibitiō-
nem comprehendit etiā pterita qz ratio phibitionis
est antiqua. sed quo ad penā respicit tantūmodo futura
et c. Et Mo. bene qd pstitutio penalis etiā in materia al-
s phibita concernit tantū futura. nec miz. qz pena legis
est tpe legis. xxxij. q. ij. h. sanctū. et q. iij. in. c. dixit sacra.
de mā p do. An. de psti. c. si. et p Joā. de lig. de psti. c. ij.
Et glo. facere qrit ad littere declarationē. qd si fiat statu-
tū qd nullus recipiat ultra duos denarios in mēse pro li-
bra: an hēbit locū dicto casu pena huius decre. videt qd
sic quia negatio de pluribus videt permittēre saltem de
duobus vel minori quātitate. ar. de presump. nonne cū
concor. contrarium tenet glo. per. c. quanto. s. de tren.
et pa. c. j. quia non debet statutū intelligi taliter qd obui-
et iuri et statuentes incidāt in penam. facit de elec. publi-
cato cum ibi no. et C. de condi. insertis. l. ij. et ff. de cōdi.
inde. l. si procura. Cum glo. concor. Pau. dicens qd vt
habeat locum hec pena requirit qd statuto caueatur qd
usure soluant etiā in casu nō concesso. secus si in casibz
non cōcessis de quibus. s. e. c. j. et c. conquestus. et c. salu-
biter. et de fideiuss. c. ij. xiiij. q. iij. quoniam multi. cum
glo. cōcor. Ste. etiā guil. qz cū negatio pmittat qd nō re-
cipiatur ultra propter hoc nō cōcedit qd recipiat tantū
vel minus. alle. xxxj. q. j. hac ratione. xiiij. di. c. j. et hec
dicit vera dūmodo cessat fraus. Et glo. iudicāte ponde-
rat qd hic nō repetit de scribētibus iudicata per quod vi-
detur qd qcqd sit in casu decre. nōverit de sen. excom. tñ
saltem in isto casu tales nō ligabunt hac pena. Et glo.
icurrāt. querit an ipso iure et sine alio tempore interval-
lo hanc sententiam excommunicatiōis incurrerēt. Rñdet
qd sic alle. no. in. c. nōverint. de sen. exco. in verbo statu-
tarios. Idem guil. quia hec est pena que procedit a cla-
ue ecclesie. s. censure et peccatū pro quo imponit est ali-
as prohibitum lege diuina et cetera. Et glo. potestatem

oppo. qd indistincte officiales non facientes tolli statu-
ta pdicta de libris cōmuniatum sunt excommunicati de
sen. excom. nōverint. et c. grauē. Soluit qd pdicta in
ra debent intelligi fm istam decre. s. quādo pdicti offi-
ciales habent super hoc potestatem qd est intelligendū
de iure et de facto copulatiue. ar. de rescrip. sciscitat. ali-
as nō inciderent in penā si non facerēt tolli. facit quod
no. p. Inno. et Hosti. in dicto. c. nōverint. et c. grauē. vbi
etiā sic intelligebat. Et glo. menses. oppo. qd imo duo
dantur ad faciendum deleri ista statuta. vt dicto. c. no-
uerint. de sen. exco. Soluit glo. ibi quādo statuta sunt
contra libertatē ecclesie quādo alias sunt iniqua ex eo
quia fauēt usurarie prauitati et sic diuersitas casus tollit
contrarium. et sic patet qd ante hanc decre. non erat idē
quod hic statuitur ex vi huius decre. nōverint. secūduz
guil. Et glo. obseruare. querit an omnes obsuātes dicta
statuta sint excommunicati. dicit qd non. sed demuz si sint
de personis hic expressis. prout no. in simili de sen. exco.
nōverint. Sed querit hic Pau. quid si aliquis non offi-
cialis scribat statutum an incurrat penam hanc. dicit qd
non p. tex. a cōtrario sensu. secus si sit officialis et scribat
vel dictet. qz incurreret hanc penam. etiā non secuta alia
executione statuti. nec ob. c. sententiam ne cle. vel mo. qz
ibi requiruntur duo. v. qz scribat vel qd dictet. et qd idem
sequatur homicidium. et ideo qualitercūqz scribat vel
dictet ad homicidium post ea subsecutum dicitur dare
auxilium vel fauorē pronuncianti. put ibi no. post Inno.
et Hosti. Hic autē scribēdo vel dictando incurrat penā
absqz alia executione statuti. Et In. §. ceteruz. glo. dolo
se. querit quomodo de fraude et dolo poterit constare.
Respondet remittēdo ad no. plene de emp. et ven. ad no-
stram. cōcor. Guil. de quo etiam in. c. illa vos. de pigno.
et de iureiuran. ex litteris. et per L. y. in. l. ij. C. plus valere
quod agitur qz quādo est pactum qd teneantur reuen-
dere possessionem de facili presumitur fraus si est vendi-
ta minori precio qd valeat maxime emptori consueto fe-
nerari. alias si est simplex cōtractus emptionis resoluē-
dus precio restituto ad certuz tempus est licitus sui na-
tura et fructus lucrare emptor. C. de pac. inter empto. et
vendi. l. ij. secundum guil. Et glo. agatur. querit an hoc
casu poterit procedere simpliciter et de plano sine strepi-
tu et figura iudicij secunduz formam cle. sepe. de ver. sig.
Respondet qd sic prout probatur in cle. dispēdiōsaz de
iudi. Idē tenet hic guil. dicens qd ex quo papa scit frau-
des istas feneratorū debuit providere vt cōtra eos pro-
cederetur nō seruata figura iudicij cum vix cōstare pos-
sit de cōtractibus eoz. et ideo dicit qd si non possunt cla-
re conuinci iudex pcedet cōtra eos ex perspicuis iudi-
cijs recipiendo in testes proxenetas et mediatores. alle.
de testi. quoniam. poterit etiā recipere sub pena excoica-
tionis qd qcuqz scit veniat et cōpareat releuatur. alle. de
iureiur. ad nostrā. ij. S. nūqd pena cle. habeat locū siue
agat de usuris repetēdis in foro ecclesiastico siue civili.
Rñdet Pau. qd si repetitio fiat in foro ecclesie idubita-
ter locū habet hec pena si isti hic nominati pstant aucto-
ritatem in exigēdo. et vim auctoritatis cōpulsuā cōtra
volētes repetere i dicto foro. qz sic ipediūt iurisdictionē
ecclesiasticā. et p cōsequēs etiā locū habet pena de imu.
eccle. qm. i. vj. Si vō fiat repetitio i foro seculari et civili
idē dicit. qz hic indistincte loquit. Sed an hoc sit licitū
repetere usuras in foro seculari. Lau. dicit qd sic. xiiij. q.
iiij. qd dicā et hec op. placet Pau. vbi nō refert questio
ad qd peti sit usura et sic nō videt eē de phibito et cōcef-
so et sic nō super iure sed solū super facto an solutū sit an
non. Si autē est dubiū sup iure. vt qz dubitare an illud
qd peti includat nomine usuraz. tūc debet litigari i fo-
ro ecclesiastico. et sic dicit debere intelligi qd no. in. c. cū
sit generale. de fo. compe. Et Mo. bene hoc dictū Pau.

facit quod no. Jo. an. de fo. compe. cum. C. laicus in. vj. in nouel. et Bar. in. l. ticia. ff. solu. ma. l. omni nouatione C. de sa. sanc. eccle. de materia plene vidistis in cle. dispē diosam. de iudi. dic. ut ibi. et vide Bal. in. l. quoties. C. de iudicijs. et quod no. de or. cog. c. tuam et c. C. l. codices oppo. q. isti non teneantur ad exhibendū codices suos. q. nemo debet cogi ad impertinētia. C. de pba. l. ad probandum. et no. de confes. c. j. et ij. in. vj. sed hoc esset impertinens. q. codex est quidā liber specialis iuris civilis. et sic nil facit eius exhibitio ad cōvincendum usurarium. ergo et c. Soluit glo. q. hoc nomen codex late sumit pro libro rationū usurarij nā late sumendo quilibet liber codex potest dici. alle. de sum. tri. damnamus. ver. nō enim et ff. de edendo argentarius. §. j. stricte autem sumendo codex dicitur liber quidā iuris civilis. de quo hic nō loquitur. C. l. rationū. voluit opponere q. quis non debet cogi ad edenda iura que faciunt cōtra se. ut i. decre. j. de proba. unde dicit lex q. nō debet sumi probatio de domo aduersarij. C. de pba. l. nimis graue. Sol. glo. remittendo ad no. in dicto. c. j. et per Az. in sūma de edēdo. §. nunc de edictione rationū. Guil. et zen. hic dicunt q. hoc est speciale ppter periculū anime cōtra regulā dīcti. c. j. de proba. Idē Pau. dīcēs hoc speciale in odiū usurariōrū. Sed aduerte q. imo videt q. hoc nō sit speciale. sed poti⁹ de iure possit peti hec editio rationū siue sit questio cum usurario. siue cum alio nō usurario. ff. de eden. l. argentarius. ad hoc q. licet quilibet aduersarius non teneatur edere instrumēta sua. tamē teneat reddere ratios. l. j. C. de procur. et l. iustū. et qd ibi no. C. de edē. et c. ti. l. fi. Soluit hic Pau. recitando opi. q. quidā dicunt indistincte rationes edendas et sic nil noui inducit hec pstitutio. nec ob. decre. j. de proba. cū si. q. loquit in instrumentis. Alij vt Pau. de bel. perti. alr dicunt. quia aut editio rationum petitur ab illo qui illas confecit ratione publici officij vt erant argentarij olim qui eligebantur de publico. et tunc teneat reddere vt in cōtrario. aut petitur ab eo qui illas cōfecit vt priuatus. et tunc nō teneatur edere. et idē est dicēdū tunc in rationibus qd in istrumētis quod probat. q. dicta. l. argentarius ponit casū speciale in argētarijs. et sic i. alijs. In cōtrariū est ius cōmune. ff. ad municip. l. j. per hoc cōcludit Pau. q. si alij quis vt priuatus scribat ratios suas i libro suo regulariter non compellitur edere alteri. Fallit in tribus casibus. Unus est quando qs est illis usurus. l. j. §. eden. da. ff. de eden. Secundus qn petuntur a priuilegiato intelligo actiue. hoc est q. priuilegiatus petit editionem puta fiscus. probatur. ff. de eden. l. iij. Tertius est quando petitur ab usurario vt illas edat. vt hic pba. et hic ē verus intellectus hui⁹ decre. quem sequit etiam hic glo. vt infra patebit. et hec vera quando petit editio per officij iudicis ex ti. de eden. unde prout hic dicit gl. qcquid scribatur in ista materia quādo agit de edendis rationibus est aduertendum. q. duplex potest peti editio rationum. Uno modo iure actionis per speciales actiones altero per officium iudicis ex titulo de edē. iure actiōis potest peti a tutore p actionē tutele a curatore per actionem negotiorū gestorū. et similiter a gestore a socio per actionem pro socio. a procuratore per actionē mādātī. Idē Pau. all. l. j. §. de officio. ff. de tute. et ratioi. distra. et l. quedā. ff. de eden. Officio autē iudicis p titulum de eden. petitur editio rationis si petatur ab illo qui illas confecit ex officio publico. si vero petat ab illo qui non confecit ratione publici officij sed vt priuatus. tūc idē videtur dicēdū in rationibus qd in instrumētis vt regulariter nō possit peti. per hoc infert gl. q. si aliquis vt priuatus et non ratione publici officij confecit librum vel scripturam in quo vel in qua scripsit data et accepta nō cogetur illa edere sine cause cognitione. In cause autē cogni

tiōe versabitur precipue an ille a quo editio petitur sit illa usurus vel an petens sit priuilegiatus. puta q. sit usurarius vel petens editionē sit priuilegiatus coget alias secus. et sic debet intelligi. l. j. C. de eden. et hoc erat de iure antiquo ante istā cōstitutionem. q. solū in dictis duobus casibus cogebat reddere. Hodie vero per hāc cōstitutionē additus est alius casus priuilegiatus propter periculum anime in odiū usurariōrū. vt illi teneantur edere suas rationes. quod non erat olim ante istam cōstitutionē. et ita dicit gl. determinatū fuisse Bonosi. per do. Jo. de bailio fratrem Arch. qui formabat questionem de manifesto usurario. qui satisfecerat episcopo de restituendis usuris. de qua qstione habet i. mercurialibus de re. iu. peccatū in. vj. Nunquid autē libro rationū indistincte stetur. dicit glo. q. sic. cōtra eos. sed pro eis nō. all. C. de pba. l. rationes. et l. instrumēta. et l. exēplo. et quod no. in. l. quedā. §. nūmularios. ff. de edē. facit quod no. de fi. instru. c. ij. in si. prime glo. Idē tenet hic Pau. Sed querit nunquid eo casu quo peti potest editio iure actionis. possit et peti officio iudicis. Refert hic ipse Pau. q. Dy. in. l. j. §. nūc d. officio. ff. de tutelis et rationibus distrahēdis. dicit q. si petitur editio rationum secundario vel incidēter gratia alterius iudicij ichoti. siue precesserit cōtractus cuius occasione sint confecti sine nō. et sic etiā si possit peti iure actionis ex eo cōtractu poterit peti editio officio iudicis. facit in ar. licet non alle. de resti. in inte. suscitata. et c. penul. et fi. et l. quotiens. C. de iudicijs cū si. Si vero petit editio principaliter. tunc si precessit cōtractus vel quasi. cuius occasione sint cōfecti ex quo competit actio ordinaria ageat actio ne descendente ex illo cōtractu. Si vero nō precesserit cōtractus vel quasi. tūc dicit Dy. q. petet editio p officij iudicis. et si nō exhibent fiet cōdemnatio ad interesse. ff. de edē. l. siqs ex argētarijs. §. ex hoc edicto. et hoc iō q. i talib⁹ rōnib⁹ p̄suevit scribi tota vitas dati et recepti. qd secus ē in publicis instris. Et hoc vltimū dictū Dy. qn nō precessit cōtract⁹ vel quasi. intelligo cū tēperamine et limitatione gl. et Pau. de qbus. s. dixi. An autem eo casu quo fieri debet editio rationū fieri debeat cū die et cōsule. dicit hic Guil. q. sic q. rationes sunt cōmunes. facit licet nō all. l. j. §. rōnes. ff. de eden. dicit tū in hac materia editiōis distinguēdū. q. aut loquimur de litteris apostolicis et alijs iudicialib⁹ q. sunt cōia et tūc talia sūt edēda de rescrip. si at. et c. plerūq. qd pba. et no. C. de edē. is apud. Aut loquimur de alijs et tūc si sunt rōnes. tūc q. cōes obēt edi cū die et cōsule. qd intelligo qn sūt pfecte ratione publici officij p supius dicta. Si vō sint instrumēta ppria. et tūc si nō vult qs vt. et tūc nō teneat edere aduersario ad intentionē fundadā. sed ad fundatā iuanadam. sicut no. in. c. j. de probationibus. et no. in. l. fi. C. de edē. et l. j. §. editionis. ff. e. ti. Si vō qs est usurus et tunc sine die et cōsule debet fieri editio. nisi qs velit redarguere de falso. put plene no. in dicto. c. j. de pba. et dicto. §. editiones. C. l. cēsura in prin. qrit. qd cōprehēdatur appellatione cēsura. remittit ad. c. qrenti de ver. sig. De inde qrit nunqd inuito usurario possit i eius domum ingredi. vel eo inuito frangi archa seu capsula ipsius ppter istas rationes habendas dicit glo. q. nō. per hunc tex. a sui contrario dum tantū permittit istos cogi ad editionem rationum per censuram ecclesiasticam. facit quod no. Sp. de instru. edī. §. videndū restat. ver. pone instrumēta. et qd no. Inno. de imu. eccle. c. j. et qd vidistis in cle. ij. de cen. facit qd habet in. l. ij. C. qn et quibus quarta pars debetur. li. x. Alterius querit glo. an iudei excentes usuris cogi debeant ad edendū ratios suas. et videtur q. non. q. non possunt excommunicari vel alia censura ecclesiastica de qua hic loquit contra eos exaceri cū sint foris extra ecclesiam. ij. q. j. multi et de diuoz. gaudemus.

gaudemus. et sic pena hic expressa non videtur eos com-
plecti. contrarium tenet glosa per. c. quanto. 7. c. post
miserabilem. s. e. unde concludit quod indei cogi debebunt
ad editionem per principes seculares. et si non coguntur
per tales poterit indirecte contra ipsos exerceri censura
ecclesiastica. facit quod dicitur infra circa fi. cu. 3. glo. co-
cor. **¶** Pau. tum quod littera generaliter loquitur. tum quia
restitutio usurarum est de iurisdictione ecclesie. et exerce-
bitur censura indirecte. ut dicit glo. per iura per eam al-
legata etc. **¶** Glo. usurarios. querit. quid in heredibus
usurariorum. an cogentur ad edendum codices rationum de
functi. dicit glo. quod sic. **¶** Idem dicit in extraneis habentibus
tales libros. alle. de usu. tua nos. 7. c. Michael. 7. ff. de
eden. l. si quis ex argentariis. s. j. 7. l. querela. s. nihil. ubi
in simili idem dicit de libris argentarij. **¶** Glo. compellen-
dos. querit ad littere declarationem quod si usurarius vel
eius heres dum ab eo petitur editio rationum dicit se il-
las non habere. vel dicit illas non fuisse confectas. vel
dicit se amisisse. quid erit sciendum videtur quod credi debeat
sacramento ipsius usurarij vel heredis hoc asseretis. ar.
ff. de eden. l. pretor. s. sed si servus. 7. c. de fi. instru. l. fi. 7.
s. quod me. cau. c. fi. 7. ar. eius quod legi 7. notatur de
privile. cu. olim primo contrarium tenet glo. dicens. quod sibi
non creditur nisi aliter probet. alle. argu. de pur. ca. c. j.
Quid autem habebit probare. dicit glo. quod probare habe-
bit amissionem cum casu seu casualem. puta propter incen-
dium vel ruinam. alle. ff. de eden. l. si quis ex argentariis.
s. fi. **¶** Pau. hic dicit quod propter fraudes quas committunt
non creditur eis dicentibus se libros perdidisse si post
ipsos antea habuisse. nisi probent amissionem. quia hic
tractamus de eorum lucro et aliorum preiudicio. cum aliter
forte non possent usure probari. alle. de eden. l. argenta-
rius. 7. sic sentit **¶** Pau. quod si non constet illos antea habuisse
se libros quod fuit eorum iuramento. hoc credo sane intellige-
dum prout infra dicitur cum glo. alias non procederet cum
presumptio in dubio sit contra tales. nec ob. predictis. l.
fi. c. de fi. instru. 7. quod no. de privile. cu. olim. quod ibi ne-
cesse est probare plene tenore instrumenti amissi per illum quod
dicit se amisisse. et tunc nimirum si super amissione stat sacra-
mento asseretis ipsum amissum. quod modicum preiudicium est sta-
re tali iuramento. ar. de pur. ex insinuatione. hic autem
est secus. quod de maiori preiudicio agitur cum non probetur
tenore rationum contra ipsum usurarium vel heredem. cum glo.
concor. **¶** Pau. 7. **¶** Abbat. Juxta predicta querit glo. quod
si sit usurarius qui non conficiat librum rationum. sed so-
lum scribit facta sua in cedula 7. illas postea dilacerat
solutis sibi creditis et usuris. et talem dicit **¶** Guiliel. se co-
gnovisse qualiter providebitur heredi eius. **¶** Respon-
det glo. quod si tali usurario succedat heres non usurarius
sed alias fidedignus et de tali modo usurarij sit publica
vox et fama stabitur sacramento talis heredis asseretis
se non habere rationes. alle. de testi. preterea. 7. de pre-
sum. illud Qualiter autem succurret ipsi petenti editio-
nem hoc casu. **¶** Respondet quod in dicto casu vel consimili
quando alias non possit haberi codex rationum poterit re-
curri ad remedium decre. ad nostram. ij. de iureiura. quod po-
terit poni edictum generale sub pena excommunicationis
quod quilibet qui super hoc scit veritatem debet coparere. et
sic illa testificari. Juxta predicta querit hic **¶** La. quid si is
a quo repetuntur usure et a quo petitur. ut edat codices
suarum rationum. negat se fore usurarium quid erit facien-
dum. dicit quod antequam cogatur edere cognoscat saltem summa-
rie. an sit usurarius. facit quod no. post **¶** Inno. 7. **¶** Archi-
de foro compe. romana. in novel. secundum **¶** Lapuz. **¶** In
s. sane. glo. si quis. querit an procedat quod hic dicitur
etiam si non sit usurarius. sed alius qui hoc pertinaciter
asserit. **¶** Respondet glo. quod si per hanc litteram que indistincte
loquitur. ex hoc colligit glo. quod iura non solum puniunt usu-

rariorum ut patet. s. e. quod in omnibus. 7. c. preterea. 7. eo. ti.
quod quod. in. vj. sed etiam puniunt fauentes illis. ut patet. s. e.
c. j. in. vj. et in hac cle. in primo responso. et etiam in hoc. s.
attende tamen ut dicit glo. quod hic plus puniunt fautores aucto-
rizando quam fautores seu factorum operis. facit. xxiiij. q. iij. quod alio-
rum. 7. de materia nota. in. c. j. de offi. delega. 7. per **¶** Jo.
de lig. de sen. exco. mulieres. facit. xj. q. iij. qui consentit
cum glo. concor. **¶** Guil. dicens quod interdum imponitur pena
contra auctorizantes tantum usurarios. licet non exerceant
usuras ut hic. Interdum puniuntur producendo ad effectum
sicut est videre in illis de quibus in prin. cle. Interdum
puniuntur qui non per se sed cum eorum domibus fauent. s.
c. j. in. vj. Interdum et quarto puniuntur qui per se vel per
alios exercent usuras. et isti minus peccant quam primi dum
modo credant esse peccatum exercere usuram. sed potius
volunt lucrari quam evitare peccatum. xv. q. j. merito. et isti di-
versas penas incurrunt. quod caret sepultura. et si sunt clerici
deponuntur ab officio et beneficio. s. e. quod in oibus. 7. c.
quod quod. e. ti. in. vj. ubi etiam alie pene imponuntur. **¶** Glo. per-
tinaciter querit quis dicatur pertinaciter affirmare. **¶** Re-
spondet remittendo ad no. in cle. unica. s. porro. de sum-
trini. e. ti. c. j. in. fi. in. vj. quod ille qui est obstinatus. nec quo-
modo vult se removere de opinione sua. Quid autem
si quis non affirmet nec neget. sed taceat. non pertinaciter
credit non esse peccatum committere usuras. **¶** Dic quod est
hereticus ex mente quas deus respicit. ut no. in dicto. c.
j. in. glo. fi. de sum. tri. in. vj. et hunc licet occultum ligat co-
stitutio ecclesie. ut no. s. e. de hereti. cle. j. ad fi. de quo ra-
git **¶** Abbat. Juxta predicta querit hic **¶** Lap. quod si aliquis
non pertinaciter sed forte aliter lubrico lingue asserit non
esse peccatum exercere usuras. dicit quod tunc non punietur. nisi
saltem ut ex verbis hereticis extraordinarie arbitrio in-
quisitoris et imponet ei saltim aliqualem penitentiam levis sa-
lutaris. xvij. di. nec licuit. xxiiij. q. j. hec est fides. vel etiam
in nullo punietur. Quid autem si non verbis sed factis hoc
asserat. puta inhumaniter tractando eos quibus mutuat
vel simile quod agendo. dicit quod tunc si ex hoc sit gravata
eius opinio ita quod dici posset de hoc diffamatus vel suspe-
ctus tunc procedi poterit ut hic dicitur. ad hoc. xj. q. iij.
extimant. 7. c. non solum. ubi non solum verbis sed etiam factis
deum negamus. **¶** Glo. non est peccatum. querit an usurarius
teneatur confiteri et penitere de usura extorta si illam resti-
tuit. **¶** Glo. respondet quod illi qui dicunt usuras non esse pecca-
tum. et consequenter usurarium non teneri ad restitutionem. si-
ne dubio diceret quod non. sed hec opinio aperte est heretica.
ut hic probat. Quid igitur si dicat usurarium obligatum ad
restitutionem. prout est veritas. an posset dici quod non tenea-
tur post restitutionem confiteri quidam quod sic ad istar eius quod
est obligatus ex deposito vel mutuo vel comodato qui
non tenet confiteri facta restitutione. **¶** Glo. dicit hanc
opinionem fore falsam. **¶** Abbat. quod obligatus ad restituendum
ex delicto. puta furto rapina usura et simonia vel simili de-
licto etiam post restitutionem habet penitere. probat. s. de
homi. sicut dignum. s. eos. de fur. c. fi. de rap. c. ij. cum si. all.
in glo. facit quod no. **¶** Hosti. in sum. de pe. et re. in penul.
cof. ver. sed nunquid sufficit et sequenti. **¶** Idem **¶** Pau. di-
cit tamen quod primi magis peccant quam secundi requiritur
ergo confessio contritio et satisfactio. quod per prima duo
satisfit deo per tertium proximo. facit quod no. de rap.
c. super eo in glo. Sed advertet hec procedunt in usura ex-
pressa de qua proprie loquitur cle. Sed quid in menta-
li. dicit **¶** Pau. quod in foro penitentiali quis tenetur ad re-
stitutionem eius. et consequenter debet etiam de illa pe-
nitere. in foro contentioso secus: quia licet creditor in iu-
dicio fatetur suam pravam intentionem. tamen non potest ab
eo repeti ut usura. et quasi iniuste receptum. facit. s. e. co-
suluit in fi. et quod ibi no. per predicta concludit hic **¶** Pau.
duo primum quod hec cle. non habet locum in usura men-

tali. nec ita loquitur hic. secundum quod saltem in foro penitentiali quis tenetur ad penitendum de usura mentali. et ad eius restitutionem. Ideo Inno. in dicto. c. consuluit. et Rai. in sum. e. ti. post prin. secus dicit in simonia mentali quia non obligat ad restitutionem: etiam in foro penitentiali de simo. c. si. Que autem possit esse ratio diuersitatis. dicit quod multiplex potest esse ratio. Prima quia usura est damnata et prohibita ex utraque lege hoc est veteris testamenti et noui. et ideo non dimittitur peccatum nisi restituatur ablatum. facit. xliij. q. vi. si res aliena secus in simonia. quia est prohibita per ius canonicum. et in ea potest papa dispensare. secunda potest esse ratio. quia in restitutione usure nulli fit preiudicium. secus in simonia. quia oportet de bonis ecclesie restituere si aliunde non haberet: hec fuit ratio abbatis. et non vera quia concluderet quod etiam simonia expressa et pactionalis non obligaret ad restitutionem. Tercia alia et tertia potest esse ratio. quia usura mentalis magis repugnat bono charitatis quam simonia mentalis. Nam quod ex charitate tenetur alteri egenti mutuum. non tamen tenetur donare. et sic in mutuo non debet aliquid sperare sed in dono sic. Hic est quod donatarius non tenetur civiliter ad aliquid donatum. sed si lege. s. consuluit. ff. de peti. here. sed recipiens mutuo sic. et ideo plus obligat ad restitutionem usura mentalis quam simonia mentalis. Quarta potest esse ratio. quia in simonia est turpitudine ex utraque et ideo ibi est potius conditio possidentis. ut in regula in pari. de re iud. i. vi. Secundo in usura ubi est turpitudine solum ex parte mutuantis tamen. cum Pau. in eo quod dixit usura mentalis non posse peti in foro contentioso. c. cor. hic guil. dicens illam non posse peti iure fori. sed tamen iure poli. alle. s. e. consuluit. et c. in ciuitate. Jo. de lig. hic videtur dicere quod usura mentalis debet restitui in foro contentioso. quia innotescit praua intentio creditoris. et tunc repetitur quasi usura licet non sit vera usura. alle. s. e. consuluit. ff. q. met. cau. l. si. si fenerator. de hoc per Jo. an. in dicto. c. consuluit. dicit ubi. quia hoc pendet ex intellectu dicti. c. consuluit in fi. de quo ibi etiam per Jo. de lig. et do. Anto. qui idem tenet quod nota bene. Nunquid autem econtra recipiens pecuniam ad usuras et illas soluens peccet. tangit Ste. et refert opi. quia quidam dicunt quod sic si causam dedit feneratori. ut quia alias ille qui mutuabat volebat dare ad usuras. nec aliquo modo. Si vero dedit occasione ut quia volebat alij dare ad usuram si non dedisset illi qui petijt et recepit. et tunc non peccat. Alij vero dicunt quod si recepit ad usuras pro bono et pio opere non peccat. secus si ex causa voluptatis. de quo plene. s. eo. super eo. breuiter etiam pro bono opere non est recipiendum ad usuras si aliud fieri potest. Unde potestis concludere quod peccat inducens alias non mutuaturum ad usuras. Si vero non inducit ad hoc quia erat dispositus omnino dare ad usuras. et tunc si recepit causa voluptatis et peccat. Si vero ex causa honesta et probabili vel necessaria. et tunc si non potest aliunde habere. non videtur peccare. alias sic iuxta nota. s. eo. super eo. ad casum precedentem facit quia inducit illum ad faciendum minus malum. quia minus est malum egenti mutuum ad usuras vel in piam causam quam alteri in causam voluptatis. Et Bereticum. oppo. quod non sit hereticus qui dicit quod exercere usuras non est peccatum: quia hereticus solus videtur qui male sentit de articulis fidei. sed id non est de articulis fidei. igitur et cetera. Soluit glo. dicens falsum esse quod ille tantum sit hereticus qui male sentit de articulis fidei. quia immo non solum iste est hereticus. sed etiam qui male sentit de sacramentis ecclesie vel habet dogma peruersum. vel gignit seu inducit nouas opiniones falsas vel alias inductas falsas sequi. ut probatur in. c. ad abolendam in prin. de here. et c. inter heresim. et c. hereticus. xliij. q. iij. sed asserere exercere usuras non esse peccatum est contra doctrinam ecclesie ut patet. s. e. c. iij. et

c. cum tu. in fi. igitur et c. Guiliel. limitat hoc esse verum quando quis credit indistincte pertinaciter quod exercere usuram non sit peccatum. secus dicit si dubitaretur in certo casu an sit usura. tamen credit quod si esset usura esset peccatum. Alterius quero an iudei asserentes quod exercere usuras cum christianis non sit peccatum. includantur sub hac constitutione quo ad processum fiendum contra eos tanquam contra hereticos. glosa respondet quod non quia in illis non cadit proprie heresis. quia heresis notat diuisionem. sed ipsi nunquam fuerunt in unitate de gremio ecclesie. ex quo carent baptismo quod est ianua omnium sacramentorum. de presby. non bap. veniens. ergo non possunt diuidi ab ecclesia. ad hoc quia iudei peccant in articulis fidei. quia non credunt humanitatem christi. et hoc est certum et ecclesia hoc scit. et tamen tolerat et sustinet et non punit. quia nihil ad nos de his que foris sunt. de diuor. gaudemus. iij. q. j. multi igitur ferendi in hoc errore. Idem Pau. alle. xlv. di. deinde. i. q. vij. conuenientibus. xliij. q. v. si nos. et c. cum vos. xliij. q. v. alieno. et c. quicumque. et c. heretici. Item quia licet iudeus sit creatura dei. non tamen est creatura ecclesie. que eos non regenerat per baptismum. et ideo canonibus non arctantur. ij. questione. j. multi. et sic inquisitores non possunt eos ut hereticos punire. hec vera quando iudei licet credant predicta. non tamen dogmatizant alijs predicta. Si vero dogmatizarent inter christianos. tunc dicit glosa quod possent per ecclesiam compesci et puniri. alle. nota. post Innocen. et Hosti. de vo. quod super his in verbo defensione. nec mirum quia etiam in certis alijs casibus. s. quando aliter offendunt fidem ecclesie cohercet et punit iudeos. de quibus legitur et no. s. de iudeis. c. iudei. ij. Idem tenet hic Pau. Concludit igitur glo. ex predictis quod iudei non possunt licite legem suam christianis dare ad usuras. Idem tenet zen. per id quod habet de utero. xv. ubi dicitur simpliciter quod a nullo recipient usure. ibi dicitur ad litteram. feneratoribus gentibus multis et tu a nullo fenus accipies. dominaberis multis et tu a nullo dominaberis. Contra istud facit quod habetur de utero. xliij. ubi dicitur. Non feneratoris fratri tuo ad usuram pecunie tue. neque fruges nec qualibet alia re. sed alieno. fratri autem tuo absque usura id quod indiget comodabis. ut benedicat tibi dominus tuus in omni tempore tuo. et vide etiam de utero. xliij. alias. xxvij. ex quo patet quod alij qui non est frater in eadem fide iuxta c. ad mensam. xj. q. iij. erit licitum feneratori. Secundo pro hoc etiam facit dictum Augu. quod habetur in. c. ab illo xliij. q. iij. ibi dicitur ab illo exige usuram cui merito desideras nocere. Et glo. pro responsione remittit ad no. per se in. c. conquestus. s. e. et per Hosti. in sum. s. eo. ti. s. in aliquo. zenze. hic dicit quod prima ratio non obstat. quia non est licita argumentatio a sensu contrario. quia resularet prauus intellectus. et contra id quod habetur de utero. xv. ubi dicitur quod a nullo recipientur usure. non obstat secunda ratio. quia illud capitulum ab illo debet intelligi negatiue. et sicut nulli debes nocere. sic nulli debes feneratori nec est vera expositio secundum eum que ibi ponitur scilicet quod ab hostibus sit licitum usuras recipere. quia est licitum recipere eorum bona violenter quod est plus sed ab alijs quibus non est indictum bellum cum non liceat eorum bona occupare. iuxta no. post Inno. et Hosti. de voto quod super his non est licitum recipere usuras. facit quod no. post Inno. de resti. spo. olim primo. Et ultima querit ad littere declarationem quomodo et qualiter sit procedendum contra suspectos et diffamatos de heresi. Respondet remittendo ad cle. j. s. de here. Matth. hic dicit quod primo talis debet citari et examinari. et si confiteatur bene quidem. Si vero neget debet reponi in carcere custodiali. poterit etiam poni in coepedibus et postea

postea debet inquisitio fieri. s. de here. cle. j. in prin. et hoc potest episcopus sine inquisitore et contra. ut ibi patet. Facta autem inquisitione et processu. aut reperiatur plene probatum. aut semiplene. aut nullo modo. primo casu. si quando reperiatur plene probatum tunc omnia eius bona ipso iure sunt confiscata. s. e. vergentis. et c. excommunicamus. et e. ti. c. cum sim. in. vi. Si tamen talis vult redire ad sanctam matrem ecclesiam debet audiri. dum tamen abiuret heresim. de conse. di. iij. c. berengarius. et j. q. vij. quotiens. qua abiurata poterit inquisitori bona restituere. ut dicto. c. vergentis. et debet poni in carcere perpetuum penalem per inquisitorem cum dioecese sano. hodie tamen poterit per inquisitorem cum episcopo illa pena mitigari. s. e. vt commissi. §. et illorum. in. vi. Si autem post abiurata heresim rediret ad illam. vel a prin. noluit redire ad ecclesiam sed pertinaciter persistit in heresi. tunc talis debet ut relapsus tradi curie seculari. alle. de here. ad abolendam. et c. excommunicamus. et hoc de primo casu. Secundo casu quando reperiatur semiplene probatum. puta forte per unum testem vel granem infamiam et inquisitus inficiat se. vel negat. tunc inquisitus captus debet tormentari. s. ti. ij. c. j. §. duo. ibi vel tormentis exponere. et hoc ad instar criminis lese maiestatis. C. ad. l. iul. maie. l. quisque. et tunc si quidem confiteatur et persistat tunc punietur ut convictus. ij. q. j. nos in quaerenda. Si vero non confiteatur. tunc si est diffamatus indicenda est ei purgatio. et si defecerit in ea punietur. Si vero se purgavit et tunc si adest vehemens suspicio contra eum potest imponi temporalis penitentia. de psump. litteras. Si vero est leuiter suspectus. tunc non imponitur pena. sed leuiter ei iniungitur penitentia. Aduertendum est tamen quod nihilominus abiurabit heresim. quod quilibet suspectus de heresi. siue sit levis. siue vehemens suspicio debet abiurare heresim. facit de here. accusatus. in. vi. j. et ij. r. i. s. o. Quid autem si post abiurationem talis suspectus de heresi labatur in heresim. tunc si erat vehementer suspectus iudicabitur relapsus. et pena relapsi punietur. Si vero erat leuiter suspectus tunc non iudicabitur relapsus. alle. s. e. accusatus §. si autem et c. Tertio casu. si quando nihil est probatum non prosequitur velut non dubium. predicta dicit notanda contra inquisitores. qui pecunia recepta cancellant processum suos quod male faciunt nec debent id facere sed procedere ut est premissum. Aduertendum tamen est secundum La. hic per litteram istam in fi. quod tam dioecesanus quam inquisitor contra non diffamatum vel suspectum non potest procedere ad inquirendum de veritate. et super hoc competit exceptio illi contra quem inquiritur. hoc intelligo salvo casu. c. j. et ij. de accu. in. vi. debent igitur prius de infamia et suspicione inquirere. qua inuenta tunc debent procedere ad inquisitionem veritatis. dic secundum formam quam dixi post guil. cuius verba hic iunge. ad id autem proceditur secundum eum aliter de duobus modis scilicet ut secundum c. litteras in fi. de psump. exigatur ab eis iuramentum vel cautio vel imponatur penitentia eis et indicatur purgatio. de pur. ca. inter. quam si prestare noluerint vel prestando defecerint procedatur contra eos ut hereticos. de here. excommunicamus. j. §. j. quo ad primum. et dicto. c. inter. in fi. quo ad secundum secundum La. Quod in hoc melius est magis explicitum dicendum ut supra dixi. Querit hic guil. pro declaratione materie et decre. quid sit usura. Respondet quod usura est omne lucrum quod sortis accedit in contractu mutui qui consistit in rebus ponderabilibus mensurabilibus et numerabilibus. ex hoc dicit quod quis possit consequi danum ultra sortem sed non lucrum. Item in contractu alio quam mutui. puta pro socio potest unus ponere sortem et alter personam. ff. pro socio l. j. de hoc per Innocentium. s. eo. super rubrica. et plenissime in regula peccatum. in sexto et c. Secundo querit in quo foro debet peti usura. Respondet quod triplex potest esse usura. una deducta in pactum. et hec potest peti in foro ecclesie per cuius statuta prohibentur usure. et sic pote-

runt repeti conditione indebiti. vel officio iudicis. alle. no. s. e. usurarum. et c. Michael. Secunda est usura mentalis que sola spe committitur non interueniente pacto et talis non potest peti iure fori. sed iure poli. hoc est non potest peti in foro contentioso. sed in foro conscientie. alle. s. eo. consuluit. et c. in ciuitate. Tertia potest esse usura large sumpta. que proprie non est usura. puta augmentum siue accessio ad sortem in contractu societatis. et tunc si reus est laicus petetur in foro seculari. alle. de fo. compe. ex tenore. facit licet non alle. quod no. in. l. socium qui in eum. ff. pro socio. per glo. et c. de summa trinitate. l. j. petitur enim quandoque usura non ut usura. sed ut interesse. ut ibi no. Quid autem si usure solute in casibus premissis de quibus. s. eo. c. j. et c. salubriter. reperantur a vero laico. et excipiat licitum illas recipere iure canonum. actor replicet. quod imo non est licitum cuius erit hec cognitio. dicit quod iudicis ecclesiastici ad quem spectat cognoscere. an sua sit iurisdictio. de sen. excō. si iudex. in. vi. et c. Tertio querit numquid papa possit indistincte permittere usuras. et statuere quod sit licita velut statuit in dote et in ceteris alijs. s. e. c. j. et c. salubriter. et c. coquestus cuius ibi no. dicit quod non. quia usura est inhibita ex utraque lege. s. veteris et noui testamenti. et sic ex lege diuina nedum canonica et positua. ad hoc quod aliqua licent in singularibus casibus. que non licent in vniuersali dispositione. nam papa posset aliquibus prohibere ne contraherent in certis casibus siue gradibus. et tamen non posset sacramentum matrimonij in toto tollere vel inhibere. ad hoc et quod habetur in simili. de decima que non potest in totum tolli. s. alicui speciali persone remitti sic. de deci. c. a nobis. Alterius querit hic Barth. quid si comunitas dat pecuniam mutuo. numquid omnes de comitate peccant. et dicunt usurarij. et dicit secundum Ray. quod sic si loquimur de his quorum iussu et auctoritate fit. secus in ignorantibus. facit. l. j. §. magistratibus. ff. de magistra. cōue. et c. Quid autem si quis mutuatur pecuniam comunitati hoc pacto quod sibi remittat onus collectarum an sit usura. Spe. tenet quod non. quia aliud est lucrum dare. aliud remittere quod dicit Jo. an. procedere si collecte erant incerte. secus si certe. ita dicit. s. e. consuluit. et ibi etiam tenet quod mutuare egentibus est sub precepto. Deinde querit numquid usurarius teneat restituere illa que lucratus est de pecunia feneraticia. Remittit ad no. per Ray. in sum. huius tituli. et Archi. s. e. q. q. in. vi. et dicit ut ibi. quod si est lucrum perceptum ex pecunia non: quod id potius queritur ex industria. Si vero est lucrum fructuum preceptorum ex possessionibus. et tunc bene tenetur ad illius lucris restitutionem. Sz an vxor et familia usurarij possunt viuere de illicite acquisito. Dicit quod si habet licite acquisitum de quo viuere potest non debet de illo viuere. si non habet tunc debet aliunde victum querere si potest. et si non potest aliunde querere de illis viuere potest. Quid si aliquis dat certos redditus alicui ecclesie tempore vite sue vel certam pecuniam et contra ecclesia dat sibi certos annuos redditus pro vita. an sit usura. dicit quod non. de quo per Inno. s. e. super eo. et c. in ciuitate et c. cum in diocesi. Querit ulterius hic Barth. quid si statutum habet quod omnes detinentes dotes mulierum post annum teneantur dare alimenta vxoribus. et maxime duos denarios pro libra quolibet mense. an valeat statutum. videtur quod sic. per id quod no. Spe. in ti. qui si sint legi. vbi tenet quod infra annum potest vxor alimenta ab heredibus viri petere si non habet aliunde unde viuere possit. alle. ff. de bonis auctoritate iudicis possidendis. l. quauis. ff. ut in pos. lega. l. penul. et ff. de ven. in pos. mit. l. j. §. si mulier. In contrarium videtur dicendum per id quod no. Ray. in sum. eo. ti. et Innocentium. s. eo. salubriter. vbi dicunt quod si data fuerunt pignora pro dote quod post mortem viri fructus pignoris debebunt computari in sortem datam. pro quo bene facit

decre. salubriter. vbi dicit qd vir tenet vxore alere ppter onera matrimoni. et ex hoc fructus non computantur in sortem. et sic patet qd si non extat matrimonium non tenet. et per consequens si mulier non prestat seruitia matrimonialia non debet habere alimentum. ex quo sequitur qd talia statuta de quibus est premissum non tenent. et per consequens statuantes incidunt in penam huius constitutionis. et sic residet per quod videtur approbare hanc partem. facit quod non. Bar. in l. infulam. §. vsuras. ff. soluto ma. Alterius querit an index ex officio possit procedere contra vsurarios. de quo per Inno. §. de iureiura. ad nostram. ij. qd certe fit ad finem correctionis peccati. saltem eo casu quo iuratum est non petere. Alterius querit hic Jo. de lig. in additioe que in certis lecturis non habet. quid si aliquis vsurarius manifestus prestat cautionem secundum formam decre. §. §. §. e. in. vj. de inde cofecit testamentum: et taliter qd testamentum valuit. de inde continuat vicium vsurarum. sed non manifeste nec vlla cautionem ulterius de nouo prestat. modo queritur nunquid tale testamentum irritum. et arguit pro et contra. videtur enim qd non. qd iste modus non reperitur inter alios ex quibus irritantur testamenta. de quibus. l. sancimus. C. de testamentis. Secundo qd fortius impeditur fiendum quod tollatur iam factum. de iureiura. quemadmodum. sed vicium vsurarum sine qualitate non impedit fiendum nec testamenti factionem. §. e. §. §. in. vj. ergo multo minus ante rite factum irritabit. Tertio qd cautio prestita purgavit vicium precedentis. et sic per consequens id quod precessit cautionem in nullo modificat infirmat vel qualificat actum subsequenter. sed requiritur qd actus sequens sit circumstantiatus. ita et taliter qd possit inducere illum effectum sicut poterat induci ante cautionem. C. de prescrip. xxx. annorum. l. si quis emptionis. §. sed et si quis. pro ista parte alle. exempla posita de re. iur. factum legitime. in. vj. Ultimo hoc cofirmat auctoritate Pau. in cle. j. §. de sepul. vbi dicit qd testamentum legitime factum irritum. si ille qui fecit postea efficiatur vsurarius manifestus. et sic a contrario vult secus esse si non efficiatur manifestus. In contrarium videtur dicendum pluribus rationibus. Primo ex quo continuauit crimen et in ipsius reincident non requiritur qd omni momento exercitum vel actus talis criminis sit manifestus. sed sufficit qd ex vicio fiat. vt probat. ff. qd vi aut clam. l. ij. §. illud cum glo. sua. Secundo quia non videtur dimisisse primum crimine vsurarum. sed in eo continue perdurare. ex quo rediit ad vomitum. et sic apparet ex subsequenti facto non fuisse rite purgatum. nec fuisse animam rite purgatam. sicut enim presens informat et declarat preteritum. C. de adul. l. si quis adulterij. sic et preteritum informat presens. facit de presump. mandata. et c. scribam. et de pe. di. iij. in prin. Tertio hoc cofirmat. qd ex quo continuauit delictum fingit non penitus fuisse. sed simulate couersus et esse in errore in quo fuit deprehensus. de presump. litteras. videtur enim hoc fecisse ex reliquijs prioris erroris et vicii. ar. de hereti. accusatus. §. ij. in. vj. Quarto quia continuata et adherentia eiusdem nature censent. ff. de rei ven. l. que religiosus. de cofe. eccle. vl. alta. c. j. in. vj. Hinc est qd possessiones duorum continue l3 aliquo medio tpe vacauerit censent vna possessio. xvj. q. iij. §. qd si ab eo. facit. ff. ex qui. cau. ma. l. cum miles. facit in ar. ff. de precario. l. sed si manente. et ff. si cer. pera. l. lecta. et de elec. officij. in quibus continuatio facit actum ceteri vni. Quinto qd natura vere reciditue est defendere et declarare primum morbum bene curatum non fuisse. et materiam veteris erroris recordit. de homici. c. ad audiencia. et no. e. ti. presbyterorum. et de here. c. ad abolendam. ver. illos vero. et de accu. c. j. in. vj. unde dicit canonicus qd si quis vocatus fuit in iudicio pro aliquo vicio. et rursum in hoc ipsum reciderit signat materiam primam. ex qua viciu orit in interioribus medullis habere reconditam. de peni. di. ij. c. j. Hinc est etiam qd absolutus a sententia

excoicationis non satisfaciens reincident in sententiam et ligamen. et fingit non absolutus. de offi. ordi. significauit. de app. quonia. de sen. excō. sacro. i. fi. et e. ti. eos. in fi. in. vj. quinimo magis est damnatus actus reiterationis quam primus. vt ibi. et c. de epi. et cle. l. ij. Sexto hoc cofirmat. qd continuatio delicti non inducit diuersa delicta. sed censentur vnum. ff. de fur. l. bi qui. et l. inficiando. §. infans. nec ob. ff. de fur. l. vulgaris: qd imo facit pro secundo intellectum quem posuit Jo. de pe. di. j. vulgaris. i. gl. antepe. vbi dicit qd ibi agit ex prima contractione modificata ex sequenti deprehensione. sicut ergo ibi actus subsequens informat precedentem. sic in casu nostro actus precedens informat sequentem. interposito autem modici temporis non inducit diuersitatem iuris. ff. de adul. l. prout in fi. Istam partem dicit videri magis equam vt tollatur frans et fictio quibus est occurrendum. de diuor. quanto. nec ob. contraria. quia loquuntur quando alius est idem: vel simile delictum non incurrerat. sed in casu nostro actus precedens informat subsequenter. nec videtur a primo actu recessisse imo simulatam cautionem et conuersionem fecisse vt probant iura superius alle. Non ob. etiam. l. si quis emptio nis. §. sed et si quis. qd casus est diuersus non aduersus. ibi enim per cautionem quam prestat debitor creditori renunciat a creditorum iuri inchoate prescriptionis. In casu vero nostro prestatio cautionis non inducit purgationem remissionem vel absolutionem a crimine. sed est quedam cautela pro debentibus recipere. unde ex hoc non probatur correctio vel probatio criminis. Subsequens ergo exercitium criminis et continuatum cum primo cum censeatur eiusdem nature cum primo et modifice ex illo debet viciare ex quo primum viciu non apparet purgatum. Ad predicta cofirma adducit simile. qd si plures vulnerauerunt aliquem vnus cuiusque vulneris et actus est cōtemplatus. vt sciat ex cuius vulnere mortuus sit. ff. ad. l. aquil. l. itez mela. §. si plures. et tamē in vulneribus vel actibus ab eadem persona illatis hoc non inspicit. Hinc est qd si secunda percussio per se considerata non sufficit ad mortem si tamē adiuncta primae sufficit et mortem infert. illi actus simul coniuncti vnum homicidium faciunt. Itē si ego primo et tu ex intervallo percussisti secundo aliquem. licet nulla percussio per se sit mortalis. ex quo ambe iuncte sunt letales vterque est irregularis. no. Inno. de homi. significasti. alle. xxij. q. vlti. c. fi. Ex his cofundit qd licet exercitium vsurarum secundo loco factum per se non faciat istum dici manifestum. tamen primi exercitij continuatione modificat et per consequens viciat testamentum. facit de magis super specula. et. xvij. q. iij. si quis cōtumax. Deo gratias. Additio sic erat in fi. questionis huius. hec fuit questio Sc. de qua in suo ope cofilio. vij. Sequitur.

De excessibus prelatorum. Rubrica.

Requies et assidua.

Providet consilium contra. xxx. grauamina que inferebantur religiosis a quibus precipit platos cessare. et suos subditos facere cessare iubens ipsorum religiosorum priuilegia et iura seruari. non potest aliter diuideri comode vel sumari. unde diuide in tres. qd primo consilium narrat. xxix. grauamina que inferebantur religiosis. Secundo premissa ratione tra illa puidet. et sic precipit ab illis prelatis cessare et facere suos subditos cessare iubens ipsorum religiosorum iura et priuilegia seruari. Tertio contra aliud. et. xxx. grauamina. Nota frequenter occurrentibus providendum. cofilio. l. na ad ea. ff. de legi. de quo de despō. impube. l. as.

Nota. xxx. hic a quibus prelati abstinere debent. et facere similiter suos subditos abstinere. Item quod ecclesia est una et universalis extra quam nullus omnino potest saluari. **Nota** quod omnes prelati et religiosi dicuntur fratres. intellige in christo. et similiter omnes christiani. xi. q. iij. ad mensam. et ideo debent esse unius voluntatis in licitis et honestis. similiter debent adinvicem affici in charitate ex cuius vinculo sunt astricti. **Nota** quod quilibet debet esse contentus suis iuribus. et non occupare iura alterius vel res iniuriose. et si hoc fieret homines bene viverent. et totus mundus esset in pace. cuius oppositum est ad presens. hoc non est nisi quia quilibet iura alterius vult occupare. **Nota** quod prelati debent charitative tractare religiosos in eorum iuribus et privilegiis et eis favere. **Nota** illud vulgare quod plus solet timeri quod specialiter prohibetur quam id quod generaliter. **Mo.** magis specialiter ex textu. in prin. ibi molientes etc. a contrario quod causa rationabili subsistente potest excommunicari participantes cum religiosis. et sic facit quod si religiosi moniti non exhibent quartam rectoribus parochialibus licitum sit episcopo taliter excommunicare. scilicet subditos suos participantes cum eis. **Nota** ex ver. quidam etiam quod ecclesia de mensa non dicitur vacare per mortem administratoris illi prepositi etc. **Glo.** capiunt. querit an prelati mittentes manus iniurias in clericos sint excommunicati. dicit quod sic per. c. si clericos. de sen. excō. in. vj. **Glo.** a iure. querit qui sunt casus quibus a iure concessum est capere religiosos. respondet quod in casu. c. j. de privileg. in. vj. et de heret. ad abolendam. quod in crimine heresis. et quando delinquit in loco non excepto. et hoc inspecto iure quod erat ante compilationem huius libri. post compilationem autem huius libri fateatur glo. quod per multas cle. data est iurisdictio super exceptos prout dicitur in. c. ij. de penis. **Gul.** hic ultra duos casus primo allegatos ante compilationem istam addit casum decre. suscepti. de preben. in. vj. Ex predictis autem et ex hoc textu. colligit idem gul. quod excepti eo ipso quod eximuntur desinunt esse in personis et bonis sub potestate ordinum nisi contrarium probetur de iure. ostenditur autem contrarium de iure in multis casibus. primo in personis in cle. diocesanis. de vi. et ho. cle. quo ad bona. de privileg. p. exemptione. in. vj. **Glo.** interminare. querit nunquid interminatio sub pena excommunicationis vel divine maledictionis liget ad penam. **Glo.** dicit quod non. de quo remittit ad no. de sagitt. c. vno cum concor. **Gul.** hic dicit quod si queratur an tales interminationes inferant tamen comminationem ante non sententie promulgationem distinguendum est. quia aut erat prius lata sententia excommunicationis forte per statutum. et postea intervenit talis interminatio. et tunc infert excommunicationis sententiam ita quod erit duplici sententia excommunicatus legatus. alle. de sen. excō. a nobis. Aut non precessit statutum proferens sententiam. et tunc aut talis interminatio est probata a canone. aut ab homine. si a canone nunquid infert excommunicationem. xxx. di. per totum. si ab homine tunc inspiciedus est iudex. et quis est iudicis animus et eius intentio et eius verba. quia si ferat sic prohibens sub pena excommunicationis ne tale quid facias si potest probari quod a iure excommunicandi protulerit dicta verba. tunc infert sententiam. Idem dicit si iudex dicat quod ipse hoc animo fecit. quod ipse est interpretari. de sen. excō. inter alia. et secuta interpretatione declarabitur retro etiam ante interpretationem ligatus et ita dicit intelligendum. quod no. in. c. vno. de sagitta. in gl. vlti. et super ea secundum eum. et sic vult quod in dubio est si ab homine sit prolata talis interminatio non inferat excommunicationem. et idem voluit hec glo. et vide de materia de iure patris. preterea. et de simo. c. sicut tuis. **Glo.** audiant. querit an licitum sit audire missas religiosorum. dicit quod sic. sine preiudicio tamen ec-

clesiarum parochialium. de parro. c. ij. de quo dicendum ut ibi. Fatetur tamen glo. quod religiosi non debent aliquem retrahere ab accessu vel frequentia suarum parochialium ecclesiarum. ut probatur. j. ti. j. cle. j. **Ste.** hic dicit quod hoc procedit in missis non publicis. quia non possunt prelati prohibere ne subditi illas audiant a religiosis. Si vero intelligatur de missis publicis. tunc dicit quod si monasterium habet populum potest illas dicere. alias secus. et sic tunc non foret iniusta prohibitio. ut. xvj. q. j. interdicimus. et. c. placuit. et. c. agapitus. appellat autem missas non publicas que populo non vocato celebrantur. et de his in. c. agapitus. preal. **Glo.** voluntate. oppo. quod hec decre. in hoc ver. superfluat per decre. quoniam de privileg. **Sol.** quod ibi providetur de exemptis tamen et privilegiatis. hic generaliter tenetur de omnibus ut patet ex fi. **Glo.** interponunt. voluit opponere quod ex eo quod occupent bona servientium vel vassalorum ipsorum religiosorum non possunt propter hoc religiosi appellare. nec prosequi interesse. unde oppo. de c. auctoritate in fi. de privileg. li. vj. et de appel. dilectis. p. Inno. et Hosti. glo. remittit ad notata in dicto. c. auctoritate in vlt. gl. et no. in. d. c. dilectis. **Ste.** hic dicit quod si in ver. volentes in fi. ibi dicit bona ipsorum intelligatur. scilicet religiosorum. tunc littera est plana. et non ob. contrarium. si vero intelligatur generaliter ut sonat de bonis etiam servientium et vassalorum monasterij. Tunc respondet quod hic religiosi non prosequantur interesse predictorum. sed suum proprium quod possunt. iuxta no. in locis preal. **Glo.** mancipari. querit an prelati non deferentes appellacionibus interpositis ad papam. intelligit gul. si erat rationabilis sint puniendi. dicit quod sic. alle. ij. q. vj. decreto. et de appel. de prior. **Qualis** autem pena punietur. dicit gul. quod si est clericus deponetur. ut. d. c. decreto. Si vero est laicus condemnabitur in. xxx. solidos auri. alle. c. de appe. l. iudices. Quid autem si quis timet incarcerationi si appellat. Respondet glo. quod sufficit prestari. de appe. si iustus metus. facit quod no. **Bar.** ff. de no. ope. nun. l. de pupillo. §. si quis ipsi priori. **Reuocat** hic in dubium gul. quid si de iure appellans sit incarcerationandus. ad quem erit recurrendum pro incarceratione et custodia. videtur quod ad iudicem appellationis siue sit appellatum ab interlocutoria siue diffinitiva. **Gul.** hoc relinquit disputationi. **Jo.** de lig. credit quod recurrendum sit ad iudicem appellationis quod ad eum sit devolutio iurisdictionis ex vi legitime appellationis. alle. §. de appel. ut debemus. eo. ti. c. cordi. in. vj. et sic per consequens devolvitur etiam facultas custodie. facit quod no. c. de appe. l. eos. §. si quis autem etc. **Glo.** pleno iure. alle. concor. ex quibus colligitur qualiter possit ecclesia aliqua spectare ad religiosos pleno iure quod exemplificat hic gul. quod per privilegium. ut no. in. d. c. quoniam. vel etiam per consuetudinem legitime prescriptam que in hoc valet. de preben. referente secundum Inno. **Hosti.** ibi l. Hosti. notat contrarium de offi. archi. cum satis. vendicabant ergo sibi religiosi institutionem secundum formam. c. visis. xvj. q. ij. et ex iusta causa alias forte episcopus possit animadvertere in eos ut. j. in. c. pxi. f. j. gul. Quando autem dicatur spectare ecclesia ad aliquem pleno iure. dicit **Idem** quando spectat quo ad temporalia et spiritualia. ut dicto. c. visis. et. d. c. quoniam. et. c. ti. cum et plantare. §. in ecclesijs. **Glo.** interdicunt. querit an sententia interdicti lata in ecclesias exemptorum teneat. Respondet quod non. si constat de exemptione. de quo in regula scienti. de re. iur. in. vj. in mercurialibus. et per Inno. de ver. sig. c. ex parte. facit de appel. si duobus et quod no. de accu. veniens. cum glo. concor. **Idem.** in effectu dicens quod de facto emanat interdictum. et tales sententie si sint exempti. alle. de reli. do. cum dilectus. et de privileg. cum olim. quod intelligit procedere etiam si non compareant quando privilegium exemptionis est notorium. alle. no. ij. q. ij. si episcopus. et. d. c. veniens.

Si vero non esset notorium tunc dicit qd valet proces-
sus ordinarij si non allegaretur et probaretur privilegi-
um exemptionis. de privile. c. j. in sexto. fatetur tamen
qd Guil. naso tenuit contrarium per no. per glo. xxiij. q.
viiij. conuenioz. sed male quia ibi loquitur in alio casu. s.
in clerico citato coram laico qui de tali privilegio cleri-
cali non debet cognoscere. et per consequens non debet
nec est necesse coram eo allegari: nec omisso etiam talis
privilegijs dat iurisdictione laico cum clericus etiam ex-
presse non posset tali privilegio renunciare. de fo. cope.
si diligenti. et ideo aliud est in exemptis qui possunt suo
privilegio renunciare secundum Dau. et de materia plene
in regula scienti. in. vi. et dicto. c. ex parte. **C**lo. in exi-
gendo inducit tex. ad no. de cen. in. c. cum apostolus in ver-
bo charitativum. nunquid videlicet episcopus possit exigere cha-
ritativum subsidium ab inuitis. qd dicit qd sic per hunc tex.
dummodo sit moderamen. et hoc tenet Dau. in non exem-
ptis hic quia ab illis potest episcopus exigere si causa sub-
sit. puta itinerationis ad papam. Juxta no. per Inn. de sta.
mo. c. j. et Hosti. de officio or. conquerente. licet Joa. te-
neat contrarium. x. q. iij. vno. Idem dicit si vult ire ad impe-
ratoris pro factis ecclesie. alle. ff. de positi bona fides. ad
hoc quia licet charitativum tunc habeat petere nihilomi-
nus nolentes poterit compellere. qd vbi non prodest cha-
ritas est adhibenda potestas. xlv. di. licet. et c. qui emen-
dat. x. q. iij. cauendum. Idem tenet Anno. et Hosti. secundum
eum in dicto. c. cum apostolus. Idem tenet hic Guil. plus
dicens per hunc tex. qd episcopi possunt levare charitati-
uum subsidium nedum a rectoribus imo etiam a prioribus et
alijs prelatibus religiosis quavis exemptis. quod dicit ee-
verum si caram per se vel per suos vicarios exercent dumo-
do non sint exempti in capite et in membris. alias secus.
alle. de offi. ordi. conquerente. videtur igitur ex predictis
posse exigere charitativum subsidium. Sed an exigere possit ho-
spitalitas. dicit glo. qd sic. alle. de prescrip. cum ex officij.
quinimo et procuratio annexa visitationi et consecratio-
ni vel reconciliationi que fit propter pollutionem ecclesia-
rum. alle. de cen. romana. in. vi. de conse. eccle. vel alta.
cum sit. et sic dicit posse intelligi. de cen. cum venerabilis. qd
autem soluit propter dictam procuracionem. dicit qd ille qd
causam pollutioni dedit. alle. de offi. or. si canonicus. §. pe.
in. vi. vel ecclesia que est reconciliata cum suis parrochia-
nis. alle. de eccle. edi. c. j. et sic patet qd non debet episcopus
se de bonis mensis sue procurare. ratio quia propter ta-
lia non sunt data bona mensis episcopi. sed propter one-
ra ordinaria et officia que sibi incumbunt. Quid autem
si predicti non sunt soluendo. dicit qd tunc episcopus su-
is proprijs expensis predicta faciat. alle. x. q. iij. cauendum
j. q. ij. placuit. facit qd vidistis. de cele. mis. c. j. et c. **C**lo.
nonis. alle. de cor. sed querit hic Dau. an procedit hoc
indistincte qd episcopus non possit imponere nonos ce-
sus. dicit qd sic si velit imponere pro se. sed pro alijs potest.
intelligo causa legitima subsistente si imponat non ex-
emptis alle. §. de cen. cum clerici. et quia differentia debet es-
se inter dantem et recipientem. de insti. c. fi. et de re. eccle.
non alie. cle. si vna. facit qd no. de cen. phibemus. **C**lo.
non permittunt. querit an isti non permittentes publica-
ri processus delegatorum apostolicorum pro exemptis
possunt puniri. dicit qd sic. per episcopos delegatos ab
eis. et etiam per subdelegatos ab eis si habent iurisdic-
tionem ex eo qd impeditur eorum iurisdic-
tio. alle. §. de offi. dele. c. j. et c. ex litteris. poterunt etiam puniri per conser-
vatores religiosorum salvo tamen quod habetur de of-
dele. c. si. in. vi. quia debet servari forma illius decre-
ti. de re. eccle. et li. et c. **C**lo. coficiant. querit an tabellio-
nes teneantur coficere instrumenta religiosorum. dicit qd
sic. qd tenentur ex forma iuramenti quod prestat in crea-
tione tabellionatus cuilibet requirenti coficere instru-

mentum prout colligitur ex forma predicti iuramenti. de
qua in. c. sicut te. ne cle. vel mo. et in spe. de instru. edi. §.
restat. ver. sed quero sub qua. Idem Guil. quia iudices
et notarii gerunt publicum officium. xxiij. q. j. per totum
et q. v. administratores. et §. de fi. instrumen. si instrumen-
ta. Item quia non est alicui denegandus advocatus si
petatur. de offi. iudi. ex litteris. et hoc dicit procedere etiam
in facto heresis siue fidei dum tamen etiam facta per
principales explicentur. ad hoc quia legitima defensio
nemini est deneganda etiam demoni. de excep. cum iter
vbi non denegatur etiam excommunicato. Sed querit hic
Dau. an instrumentum confectum a notario prohibi-
to valeat an ne. Dau. hic dicit se disputasse questione et
disputando distinxisse quia aut prohibitio tollit officium
aut tollit probationem. primo casu quando tollit officium
et tunc prohibitio aut causatur a crimine aut a defe-
ctu. si a crimine tunc dicit qd instrumentum talis notarii non fa-
cit fides quia lex et iudex potest eum tali officio privare.
adducit simile de exempto qui propter delictum priva-
tur privilegio. de privile. c. j. in. vi. C. vbi de cri. agi oportet.
aut. qua in provincia. quod dicit procedere: siue cri-
men inducit privationem ipso iure ut est videre in crimine
heresis. alle. de heresi. si adversus. et c. excommunicamus
§. credentes. siue non inducat privationem ipso iure per ra-
tionem predictam. nec ob. predictis quod notat Lau. et
Jo. xvi. q. vij. filijs. vbi dicit laicus non posse privare pa-
tronum inrepatronatus quia illud ideo quia laicus non
potest cognoscere de illo. de iudi. quanto. secus si esset iu-
dex qui haberet potestatem de illo cognoscendi et hoc
quando prohibitio causatur a crimine. Si vero causatur
a defectu vel ab alia causa citra crimen puta quia inten-
dit ad noxam propter multitudinem et tunc si privilegium
est concessum a principe et prohibitio fit ab inferiore non
valet prohibitio quia hoc spectat ad principem qui pri-
vilegium concessit. ff. de regu. iur. l. natus. Item quia
non potest esse insufficiens que princeps elegit. xviij. q.
iij. §. que autem. quod intelligit et limitat esse verum nisi
si exercitium esset talis officij quod requirit iudicis aucto-
ritatem. exemplum in. c. penul. et fi. de fi. instru. quia tunc
sufficeret sola prohibitio per dicta iura. Si vero privile-
gium est concessum a prohibente vel a pari tenendo opi-
Hosti. in. c. pe. de fi. instru. que habet qd communitates pri-
vilegiat et universitates regentes possunt creare nota-
rios in eorum territorio tunc si fieret prohibitio ex cau-
sa tenet. sine causa vero non tenet. alle. de imu. eccle. c.
deceat. in. vi. et quod no. de elec. cum ex eo. eo. li. hoc limi-
tat esse verum quando est concessum officium perpetuo.
secus si temporaliter sicut fit quandoque duobus viris
idoneis. de proba. quoniam contra. nam tunc staretur
probationi intelligo lapsa tempore. Item predicta dicit
posse intelligi quando ad prohibitionem iudicis eccle-
siastici non accedit excommunicatio. quia tunc et si non vi
prohibitionis tamen saltem ex vi excommunicationis pos-
set instrumentum reddi inefficax secundum eum quod in-
telligo secundum no. de senten. excom. decernimus. in
vi. et de excep. pia. eo. li. Et hoc de primo casu principa-
li quando prohibitio tollit officium. secundo casu quan-
do prohibitio tollit probationem et tunc si eam tollit opi-
no non facit fidem si in prohibitionem erat decretum. Si
vero tollit qualificativum. puta quia inhibet ne probetur
per instrumentum nisi sint tres testes inscripti vel nisi
sint in memorialibus vel nisi solvatur gabella et tunc sta-
tur prohibitioni legis municipalis habentis potestatem
illam condendi. xj. di. catholica. iij. di. §. legis. ff. de se-
pul. viola. l. iij. §. quid tamen secundum Dau. vide glo.
in au. de tabel. §. penul. col. v. **C**lo. obediencia. in prin-
declarat litteram. deinde querit quare non cogunt religio-
si ponere in salutacione litterarum obediencia. Rndet glo.

quia si sunt exempti nō tenentur ad obedientiam profitendā. de priuile. cum olim. ij. si non sunt exempti satis est qd a principio promiserunt. de ma. z obe. c. legebatur. z de simo. ne dei. **C**lo. litterarū colligit priuationem posse fieri per litteras. z alle. concor. z sic talis presentatus ex quo est idoneus debet admitti cum ei perpetuo sit ius quesitum ex quo presentatio facta est per personam ecclesiasticam. de iurepa. pastoralis secundū guil. facit quod nō. s. de sepul. cle. dudū. in ver. presentari. per gl. z La. de elec. sciant cuncti. in. vj. z per Inno. de iurepa. cum autem. **C**lo. indignos. querit quid si essent persone digne institute per istos prelatos non admissis presentatis an possint peti remoueri: videtur qd non a contrario littere. contrariū tenet glo. dicit qd presentates z presentati possunt illos petere remoueri. de iurepatro. ex litteris. z. c. ex insinuatione. de re. iu. cū Bertoldus. z fortius si sunt indigne ita loquitur hic. **C**lo. ad mensam. querit ad littere declarationem quid si ecclesia habet in aliquibus rebus dominium directum sed vtile dominium habet alius vt est videre in feudis an dicent de mensa. Respondet glo. qd non ex quo alios fructus percipit z ita dicit tenere Inno. de re. eccle. nō alie. vt. s. Ex hoc infert qd si talium rerum reuertatur dominium vtile ad ecclesiam poterit fieri noua infeudatio. alle. de feu. c. ij. Juxta predicta renocat glo. in dubium pro declaratione littere que ecclesie dicuntur proprie de mensa prelatorum vel capitulorum vel singularium dignitatum vel prebendarum. Respondet gl. per ver. videtur qd ille ecclesie dicunt de mensa que sunt vnite mensis prelatorum intantum qd nō habent rectorem vel vicarium perpetuum alium qd illū cui est facta annexio. hoc dicit satis probari per hanc litteram. z per tex. in cle. j. de rescriptis. z de sup. neg. pla. c. j. z c. Quomodo autē z qualiter eē possit qd talis vnio sic fiat. Respondet qd fieri potest tribus modis. Primo per vnionē factam per episcopum de consensu sui capituli vt probatur i cle. si vna. de re. eccle. nō alie. z de sta. mo. cle. j. s. ad bec. Secundo potest esse per prescriptionem iuxta nō. per Inno. in. d. c. vt super. Tertio potest esse propter priuilegium seu papalem concessionem. z de hoc tertio non dubitatur vt probatur in. c. pastoralis. de priuile. nunquid autem eo ipso qd apparet ecclesiam eē plenius iure subiectam predictis ex hoc dicatur de mensa. dicit glo. z bene notabiliter qd non. mouetur quia licet rector in tali ecclesia ponendus recipiat a predictis institutionem z destitutionem z ab illis ecclesia visitetur tamē predicti nō possunt fructus z redditus talis ecclesie conuertere in vsus suos nisi habeant illam in mensam vel conuertendam in vsus suos prout probatur in iuribus alle. z notatur per Inno. in dicta decre. pastoralis. z de preben. in lateranensi. facit qd nō. de dona. pastoralis. Sed aduerte quia predictis in quātum dictum est qd in ecclesia spectante ad mensam ponitur z deponitur temporalis vicarius pro libito voluntatis videtur ob stare decre. extirpande. s. qui vero. de preben. z cle. j. de iurepatro. per que iura videtur dicendū qd in ecclesia annexa quo ad temporalia debet institui rector vel perpetuus vicarius non autem temporalis. Soluit glo. qd aut ecclesia spectans ad mensam prelati collegij dignitatis vel prebende recipit institutionem superioris quo ad regimen ecclesie vel saltem quo ad regimen populi z sic non est pleno iure subiecta z tunc procedunt contraria qd tunc in talibus debet poni perpetuus vicarius. z sic loquitur s. qui vero secundū Idem. quia loquitur de presentatis per episcopum institutis. interdū vero talis ecclesia de mensa spectat pleno iure etiā quo ad spiritualia ad illum de cuius mensa est. z tunc procedit ille tex. z quod dictum est de vicario temporalis etiā si talis ecclesia sit curata vt hic aperte probat. facit quod nō. Jo. an. de preben. de mona-

chis. z in dicto. c. pastoralis. de priuile. cum glo. concor. Idem colligens ex predictis qd ecclesia curata nō semper debet habere prelatum proprium sed potest eē de mensa z spectabit cura ad abbatem de cuius mensa erit vel per ipsum cui commiserit ad tempus secundum eum. alle. cle. j. de sup. neg. prela. Ex predictis colligit etiā guil. qd religiosi possunt habere ecclesias curatas ad mensas suas. alle. s. de iurepa. cle. j. s. sane. Item possunt eas taliter habere qd episcopus in eis nihil habebit agere nec aliquid pretendere de his que sunt iurisdictionis dignitatis siue ordinis episcopalis. quod dicit esse verum quādo isti religiosi rectores suos z alios instituunt z destituunt. z sub quo episcopo volunt faciunt ordinari z alia sacramenta episcopalia ipedi. z isto modo dicit abbatē climaten. habere multas ecclesias in diocesi climaten. de his etiā habetur secundum eum. xvj. q. j. in summa. z. c. j. de offi. ordina. graue. Quomodo autem possunt religiosi taliter ecclesias obtinere. dicit qd ex priuilegio pape. quod debet ostendi de priuile. recepimus. Item ex consuetudine prescripta. z hoc si vice z nomine superioris teneat possessionem. secus si vice sua quia nō potest inferior prescribere ius superioris contra superiorē. alle. de prescrip. auditis. z. c. cum ex officij. an autem ex collatione episcoporum possint taliter ecclesias habere. dicit qd non quia episcopi non possunt remittere ius cathedralici nec ius visitandi. alle. de dona. pastoralis. z de cen. cum venerabilis. fm eum. secundum hoc ergo glo. que supra dixit posse ecclesias effici de mensa ex concessione episcopi debet intelligi quādo non ex toto nec penitus remittunt omnia iura episcopalia. **C**lo. nō vacent. oppo. qd imo per mortem temporalis rectoris dicitur ecclesia vacare. alle. de sup. neg. prela. c. vno. s. pmissa. z de rescrip. cle. j. Soluit glo. ibi quādo ecclesia habebat rectorem licet manualement z renocabilem ad nutum. hic vero loquitur quādo ecclesia non habet rectorem sed firmarium. Idem sentit hic glo. dicens ecclesias non vacare p mortem emptoris fructuum: vel habentium ad firmam toto tempore vite sue vel ad certum tempus. z hoc ideo quia isti non habent ius in ecclesiis quo ad proprietatē nec quo ad possessionem. z sic dicit hic aperte colligi cum verba hic posita sint verba pape z nō patris cum hec decre. sit decisoria. **C**lo. non existit. querit an in tali prescriptione tanti temporis sit necesse probare titulum dicit qd nō. alle. de prescrip. c. j. in. vj. Idē guil. dicens hoc procedere ēt in his in quibus ius cōe est in priuilegio. s. de ver. sig. super quibusdam. z. d. c. j. Si vero sit prescriptio minoris temporis tunc requiritur titulus in his in quibus ius commune est in contrarium. secus dicit in consuetudine valida quia in illa sufficit prescriptio. x. vel. xx. annorum. z sufficit sine titulo. z in hoc differt consuetudo a prescriptione in qua requiritur titulus dicto casu. vt. d. c. j. de prescrip. in. vj. secundū guil. **C**lo. nota bñ hanc differentiam inter consuetudinem z prescriptionem que fuit Hosti. de quo plene in. c. si. de consue. per Jo. an. z Jo. de lig. **C**lo. anni. inducit tex. ad questionem: an sub priuilegio concessio alicui episcopo super fructibus primi anni beneficiorum vacantium in sua diocesi includantur beneficia exemptorum. quia videtur qd sic per hunc tex. potest tamē de facili responderi. s. qd hic non loquitur de beneficiis exemptis in quibus nō habet episcopus priuationē seu potestatem priuandi de qua hic dicit: sed loquitur de beneficiis nō exemptis licet sint subiecta exemptis. quid dicendum. **C**lo. cōcludit qd quicquid dixerit Archi. in. c. si propter tua debita. de rescrip. in. vj. est dicendum qd si in rescripto seu priuilegio dicit de fructibus beneficiorum seu diocesis tunc comprehendunt sub priuilegio. Si vō dicat de fructibus beneficiorum sibi subiectorum tunc secus quasi vellet qd beneficia exempta nō sint subiecta diocesano tñ sunt in diocesi.

qđ bene no. Ad predicta alle. glo. quod no. de rescrip. abbatem. per Jo. an. nec ob. decre. graue. de offi. or. qđ respōdet vt no. in. d. c. abbatem p. Jo. an. quia ibi in rescripto olim fuerunt apposita verba excitantia officij ordinarij. **G**losa vt per ipsos. colligit qđ alias de se licitum sit ex animo illicitum. de quo remittitur ad regulam locupletari. de reg. iur. in. vj. et alle. simile. vide glo. de collu. detegenda. c. j. vbi dicit qđ deus est remunerator aduerbiorū et nō nominū. **G**l. indebite. colligit a contrario qđ non peccat ex iusta causa diruens ecclesiā. alle. de conse. di. j. tribus cum similibus et c. **G**lo. occupent. querit an ius dicēs sibi propria auctoritate aliquā penā incurrat. dicit qđ sic. qđ perdit ius suū. xvj. q. vj. placuit. de prebē eū qui. in. vj. et c. **G**l. alie sunt litterales. **N**ota glo. in verbo priuilegia. et in verbo corporis. que volunt tollere contrariū. qđ actualiter nō sumus partes corporis christi veri sed mystici qđ est collatio fidelium. **A**ltimo Pau. hunc tex. in verbo quedā preterea ibi ecclesiastica sacramēta et c. inducit ad qđ nō illā. **N**unquid institutio cure etiā auctorizabilis possit spectare ad inferiorē ab episcopo. quia videt qđ sic per hunc tex. nā alī nō videtur quare hic faceret vim an ecclesie spectet plenius iure ad religiosos si institutio deberet fieri p. episcopum ad presentationē eorū. de cap. mo. c. j. in. vj. **I**deo ergo fecit qđ vbi pleno iure spectat tunc ipsi instituunt et destituunt irrequisito episcopo. et sic videtur qđ ab eis instituti possint curam gerere et ecclesiastica sacramēta conferre vt hic dicitur. et sic hz consuetudo secundum eum. **A**d idem alle. s. de sup. ne. prela. c. fi. in fi. fatetur tñ qđ host. tenet cōtrariū. de offi. archi. cū satis.

De priuilegijs. Rubrica.

Religiosi qui. Diuiditur in

tres ptes principales. quia in prima parte ponit quos casus in quibus excoīcat religiosos et absolutionē pape reseruat. et non ob. priuilegijs exēptionis per ordinarios locorum illos denūciari precipit. In secūda parte ponit. vij. culpas religiosorum a quibus precipit eos abstinere sub certis penis quas etiam imponit prelati eorum si nō satisfecerint. In tertia parte moderatur duos primos casus. secūda ibi quibus. tertia ibi sane. **T**ex. ibi. clericis secularibus vel regularibus fm La. **T**ex. ibi. laicis etiā religiosi. xvj. q. j. generaliter fm La. **N**ota primo qđ religiosi nō possunt clericos vel laicos ministrare sacramentum eucharistie vel extreme unctionis. et similiter nec solēniter matrimonia benedicere sine licētia spāli parrochianis presbyteri. **I**tem nota bene qđ religiosi nō possunt absoluerē excoīcatos a canone preterqđ in casibus expressis in iure. et similiter a sententijs cēsure promulgatis p. puincialia aut synodalia statuta. vide Jo. de lig. de sta. mo. c. j. post scripta doc. **I**tem nota qđ non possunt alīquem absoluerē a pena et culpa. Et nota penam si cōtra faciant in aliquo predictorum quia ipso facto incurrūt sententiam excoīcationis a qua nō possunt absolui nisi per papam. Et nota bene taliter excoīcatos posse per ordinarios denūciari non ob. priuilegio exēptionis. Ex quo nota argumētum a contrario qđ alias extra casus istum religiosus exemptus excoīcatus non pōt denūciari excoīcatus per ordinariū. de quo in cle. ad compescendas de sequestra. posses. et fruc. facit de appel. dilectus. **N**ota qđ excoīcatus debet denūciari excoīcatus donec fiat fides de absolutione. pro hoc dicit hic Ste. qđ semel excoīcatus est semper habēdus pro excoīcato donec fiat fides de absolutione. de quo per Inno. et glo. in. c. proposuit. de

cle. excō. minis. et c. **I**n ver. quibus nota. vij. a quibus debent abstinere religiosi. et nota precipue qđ nō debet pronunciare indulgentias indiscretas vel retrahere restatores a restitutionibus debitis vel a legatis faciēdis ecclesie matri. et sic facit secundum Pau. contra fraudes mendicantium qui vt euitent solutionē quartę faciunt relinqui sororibus sancte clare vel alijs in preiudiciū parrochialium ecclesiarū. qđ no. **I**tem nota qđ nō debent procurare pro conuentu suo vel qđ singulari fratri conuentus erogentur male sublata incerta. **I**tem qđ nō possunt absoluerē in casibus reseruatis pape vel diocefano. **I**tem nota qđ non possunt aliquez trahere ad loca multum remota. **I**n ver. si vero. nota penā quā incurrunt contrafacientes in predictis. vij. et nota qđ nō pōt circa talem penam absqđ causa manifeste necessaria dispensari. **I**n ver. ceterum. nota penam prelatorum religiosorum delinquentium in premissis. et nota qđ alias regulares prelati de eo quod peruenit ad eos occasiōe excessuum premissorum tenentur plenarie satisfacere infra mensem computando a tempore inquisitionis. **I**n ver. sane. nota casum in quo licitum est religiosi ministrare ecclesiastica sacramenta. puta quando hoc est sibi concessum per priuilegiū qđ familiaribus suis domesticis et paupibus degentibus in suis hospitalibus possunt ecclesiastica sacramenta ministrare. **G**l. j. in ver. no. querit an hec cle. cū suis penis locum habeat in secularibus clericis intelligendo excedentibus in his qđ hic dicuntur eo casu quo non debent. puta nō quo ad suos parrochianos. respondet qđ non per hunc tex. a sui contrario qui loquit tñ de religiosi. facit de presump. non ne. **I**dem zen. nunquid autē comprehendat religiosos prefectos ecclesijs parrochialibus quo ad nō suos parrochianos. remittit glo. ad no. in cle. j. de deci. in. j. glo. qđ videtur dicendum qđ sic propter generalitatē huius cle. licet forte non fuerit de mente. facit qđ no. de elec. quorundam. in. vj. in gl. antepenul. alias pe. Sed an hic cōprehendantur femine delinquentes in his que hic dicuntur. quidam qđ non. quia eis interdicta sunt illa que sunt virilis officij. et sic constitutio ista velut penalis que loquitur in masculis non debet extendi ad eas. zen. hic dicit qđ cum sit oimoda similitudo et grauius peccent in hoc mulieres qđ masculi. videtur idem censendum. alle. ff. de adulterijs. l. si postulauerit. §. si vero. et ff. de edendo. l. quedā. §. nūmularios. facit qđ no. **B**artias de elec. cupientes. in prin. in. vj. ad hoc quia ipse plus peccant qđ masculi quando in his que suo sexui non conueniunt se immisceant. **I**tem quia masculinum a lege prolatum cōprehendit femininum: etiā in penalibus. de quo de elec. generali. in. vj. **Q**ui autem appellentur hic religiosi. dicit La. qđ illi qui sunt de aliqua ex religionibus per sedē apostolicam approbati. alias aut non essent religiosi. alle. de reli. do. c. fi. et c. ti. c. vno. in. vj. et de voto. c. j. e. li. sed an hic comprehendantur alij religiosi. s. religionum non approbatarū si faciant contra hanc constitutionē videtur qđ sic. ar. de elec. indēnitatibus. §. predicta siquidem. in. vj. et de preben. eū qui. e. li. **C**ōtrarium tenet La. pro primo loco alle. in prox. dicto. facit fm eum quod no. Jo. an. in. c. vt periculosa. **I**n ver. quacūqđ ne cle. vel mo. in. vj. **I**urta predicta querit quid in religioso no uicio et non professo: an incurrat penā istius cle. faciēdo p. istud: videtur qđ non: cuz possit libere ad seculū redire. de regular. statuimus. et c. ti. non solum in. vj. cōtrarium credit La. ar. de sen. excō. religioso. in. vj. cum enī tunc temporis. s. tpe nouiciatus gaudeat priuilegio canonis. siqđ suadēte. d. et sentire onus. ar. cle. j. de cen. et de sta. mo. recolētes. Et qđ Seneca dicit in declamationibus illius debet esse damnū cuius est premium et c. **G**l. vinctiōis. qrit de sacramēto extreme vinctiōis et re

mittit ad iura alle. in ea. Quare autem fuit inuētus hoc sacramentū. dicit hic Lap. q. mediator dei et hominum non solum vocatur Iesus inquantum hū saluare. sed etiam Christus inquantum habet vnctiōis gratiā in alios effundere. x. di. quoniam. xvj. di. cum ad verum. hoc etiā sacramētum fuit figuratū in veteri testamēto vbi patet q. David fuit trib^o vicibus inūctus. Primo in domo patris sui i signū regni futuri. et hoc significat vnctionē in baptismo. Secundo in ebzon super iudam. et postea multa bella habuit. et hoc significat vnctionē in cōfirmatione. Tertio iterū in ebzon super Aschael et post hanc in pace regnavit. et hoc significat istud sacramētū extreme vnctionis. Quot aut sunt necessaria ad substantiā huius sacramēti. dicit q. quinque. Primo q. hāc vnctio nem faciens sit sacerdos. Secundo q. adsit itētio. Tertio materia. s. oleū infirmorū. Quarto forma verborum. s. per istam sanctam vnctionē et c. quā formā debet scire inungens et dicere. Quinto est cōsiderāndus locus inungēdus: q. sit ad oculos nares et c. An aut hoc sacramētum debeat dari indistincte oibus. dicit q. nō sed solum adultis. q. peccata venialia vident habere cōtra que institutum est hoc sacramētū. Item tñ dari debet infirmis in periculo mortis cōstitutis. sanis aut nō datur. q. habent aliud remediū. s. penitentie. Itē non debet dari nisi postulāti qui deuotionē sursum erigit. s. an possit hoc sacramentum iterari dicit q. sic. alle. no. de secū. nup. c. vir. et hoc dicit vtz si sepe quis infirmetur ad mortē. In vna et eadē infirmitate nō debet bis inungi nisi eadē infirmitas vltra annū protraheret. et sic in vna infirmitate ne quaquā debet bis inungi. In hoc aut sacramēto sicut et in ceteris sunt tria. nā est sacramētum tñ. s. vnctio extrema. Itē res tñ hoc est effectus duplicis sanitatis. Tertiu sacramētū et res. s. quedā vnctio iterior spūalis idest mētis iocūditatis vel solaciū. Querit at qd ē sacramētū. dicit q. ē sacre rei signū. Itē fm Aug. ē inuisibil^r grā et inuisibilis forma. facit de cele. mis. cuz marthe. et qd ibi no. de sacra. nō ite. super rubrica. et c. j. fm La. Sed querit hic Ste. ad quez effectū fiat hec vnctio seu exhibeatur hoc sacramētū extreme vnctionis. dicit q. duab^o de causis seu propter duplicē effectū vt patet etiā ex predictis. Prima q. per ipsam tollunt venialia que etiā tolluntur per alia. de quibus in probemio. vj. in salutatiōe q. ipse hic enumerat. et addit q. et tollunt paque bñdicte aspersionē. de cōse. di. iij. aqua. Itē p bñdictionē episcopalem seu sacerdotale. de pe. di. j. medicinā. Secūda cā est q. vltima vnctio prestat augmētū virtutibus. de cō. di. v. c. j. et ij. et c. Juxta pdicta querit si sacerdos habēs inungere nō habet oleum infirmorū sed inungit chrisma te nūquid tenet vnctio. Jo. tenet q. non. xcv. di. §. sed illud. idē tenet si vngat oleo nō cōsecrato. et ibi etiā tenet q. iterari pōt hoc sacramētū et remittit ad Rai. in sum. de sa. non ite. §. circa iterationē. hoc vltimū intellige vt supra dixi post La. C. Gl. eucharistie declarat vnde dicitur eucharistia. q. ab eu quod ē bonū et charis gratia quasi bona gratia. Remittit de hoc sacramēto eucharistie ad cle. si dominum. de reli. et ve. san. Sed querit hic Pau. an hec pena incurrat siue de eucharistia sanis siue infirmis. respondet q. sic per hūc tex. quia dicit de eucharistia et nō de viatico. nec ob isti textui. l. di. penitens et de pe. et re. q. in te. vbi apparet q. i morte datur hoc sacramētū oibus. q. d. intelligi per habētes potestātē dādi hoc in sacramēto eucharistie. Penitentia autē in casu necessitatis a quolibet sacerdote dari pōt. de offi. or. pastoralis h. Pau. Nota bene quia vult Pau. q. etiā in casu necessitatis nō licet sumere eucharistiā ab alieno sacerdote si posset. ar. de conse. di. v. vt quid partis. et sic facit cōtra illos qui loco eucharistie dant modicum terre. facit de consue. quando. C. Gl. solēnizare. de mate.

ria benedictiōis solēnis nuptiarū. remittit ad no. in iuribus alle. in ea. et potissime ad decre. j. et ij. de secun. nup. Guil. dicit per hūc tex. q. l. bāna occasione nuptiarum secūdū formā decre. cū inhibitiō. de clan. despon. edant in locis quibuscunq. et tēpore interdicti. et per excomunicatos in tēporibus a iure deputatis. alle. de eo q. dux. in matrimonio. significasti. et de fe. capellanus. tamē matrimoniu solēnizari nō poterit nisi certis tēporibus per proprios capellanos vt hic patet. et d. c. capellanus. cōcor. Ste. C. Gl. nō habita. querit ad littere declaratiōne quid si parrochianus alicuius dicit se habere licentiā a presbytero parrochialis ecclesie q. sibi possint ministrari ecclesiastica per religiosum. an poterit credere religiosus dicto parrochiano. ita q. si ei ministret sit excusatus. videt q. sic per no. de pe. di. vj. placuit. Ad hoc quia non est presumendū q. quis sit imemor salutis eterne maxime in infirmitate. l. sancimus. C. de sa. san. eccle. canonizata. j. q. vij. et de homi. significasti. el. ij. In cōtrariū arguit glo. primo per id quod habemus in simili de sacramēto ordinis. q. non debet dari a nō suo episcopo nisi habeat plena fides de licētia. q. nimo et quādoq. de causa. vt in. c. j. et ij. de temp. or. in. vj. Secūdo q. dicenti se absolutū nō credit nisi ostendat. de offi. or. ex parte. de sen. excō. sicut. sed hic est quedam absolutio que dicitur facta per sacerdotē parrochiale parrochiano suo et c. Tertio quia sic videmus in simili q. asserenti se delegatū nō creditur nisi ostendat litteras. de offi. dele. cum in iure. C. Gl. bis alle. pro et contra. dicit q. pōt responderi ad secūdo loco alle. pro parte negativa. et ad illa respondet q. sic. et sic residet. per qd videt inclinare in partē primā quā tenendo non ob. prima ratio alle. in cōtrarium quia aliud in sacramento ordinis quod nō conferitur tātū propter suscipientē sed etia propter alios. et iō dicit sacramētū dignitatis. j. q. j. §. si ergo. et. §. ecce si clericus. facit qd no. de con. ser. in gl. ij. nō ob. et secūda et tertia ratio. q. procedūt in foro contentioso. secus in foro penitētiāli. de quo loquit. fac qd no. in. c. sicut dignū. super glo. j. de homi. cū cōcor. fm Jo. de lig. Ste. et no. bene illā. q. facit qd no. in cle. j. de homicidio. sed prout habeo hic in apostil. Ste. tenet hic contra glo. ad. c. placuit. de pe. di. vj. responder per ibi no. s. q. loquit de sacramēto penitētie et confessiōis que dantur in occulto. Sacramenta vero de quibus hic loquimur dātur publice. et ideo maiores probationes requirunt pro iustificatiōe huius differentie. adducit simile per ea que habentur de cle. pere. tue. vbi clerici pegrini admittunt in occulto et non in publico. et ideo dicit q. religiosus non debuit i casu cle. esse nimis credulus. alle. ff. q. fal. tut. au. c. l. ij. et de eo per quē factū erit. l. j. et l. tutor in pn. ff. de mi no. l. di. si quis prepostera. j. q. j. si quis inquit. C. Gl. parrochialis. querit quis dicatur eē parrochialis sacerdos scholariū et mercenariorū seu familiariū et similitum. Respondet glo. q. sacerdos in cuius parrochia morant seu habitāt. alle. quod no. de pe. di. vj. placuit. de quo de pe. et re. omnes. in ver. sacerdote. et p. Host. in sūma de parrochianis. §. pe. ver. si quis intelligatur parrochianus. et in sum. de pe. et re. §. cui confitendum ad finem. vide qd dixi post Pau. in cle. dudū. §. huiusmōi. de sepul. C. Gl. presbyteri. querit ad littere declaratiōne quid si alicui ē collata ecclesia parrochialis. tamē adhuc nō est sacerdos vel presbyter quod esse pōt si adhuc nondum sit annus elapsus a tēpore collationis. vel si dispensatum ē cū eo ad septēniū secūdū formā decre. cum ex eo. de elec. in. vj. vel quia sit ecclesia cathedralis collegiata vt patet in. c. statutu. e. ti. et li. an tunc poterit hanc licentiā de qua hic alteri concedere. videtur q. non. quia per se non potest ministrare ecclesiastica sacramenta. et p. cōse quē nec alteri demā dare. ar. xlvj. di. sicut nō suo. con.

trariū tenet glo. p. decre. suffraganeus. de elec. 7. c. j. de
trālla. 7. qd ibi no. qnimo plus dicit gl. qd et hāc licētia
dare poterit vicarius datus ad septēniū fm formā de-
cre. cū ex eo. alle. cle. cupiētes. j. de penis. Idē Pau. qz
parrochialis dī ille q rōne officij hz parrochia regere.
Sentit tñ qd vbi vicario ē cura cōmissa hz formā decre.
cū ex eo. nō sufficiat licētia rectoris. qd no. sed Ste. hic
tenet p trariū dicēs non recedendum a littera que dixit
presbyteri. 7. sic nō debet sufficere licētia illius qui non
est presbyter. ad hoc qz ille presumit melius scire cōscie-
tia 7. alia impedimēta qz alius. Quid at si de licētia dio-
cesani quis ministrat sacramēta parrochiano alteri?
an erit excusatus a pena hac. dicit qd sic. mouet per. c. ij.
in fine. de pe. 7. re. Itē qz dioceſ. ē parrochia. 7. sic appel-
lat. de dona. c. apostolice. in prin. 7. episcopus ēt appel-
latur presbyter. xcv. di. olim. de pecu. cle. c. ij. 7. sic per cō-
sequēs satis verificata sunt hec verba littere. 7. ideo nō
debet incurri aliqua pena. quod dicit gl. fortius pcede-
re si vacet parrochialis ecclesia tēpore cōcessio licētie. fa-
cit in ar. licet nō alle. de succes. ab intest. c. fi. 7. qd ibi no.
Hec dicit vera post factū. ante factū aut quādo nō va-
cat ecclesia parrochialis cōsuluit guil. abstineri. nō ob-
d. licētia epī vel archidiaconi ecclesie cathedralis. l. 3. ab
illis possūt recipi ecclesiastica sacramēta. prout no. Jo.
de offi. archipresbyteri. c. ij. 7. sic facilius cōceditur qd
aliquis possit aliquid facere p se qz alteri cōcedere. Itē
facilius aliquid tolerat post factū qz cōcedat fieri. Ad
qd vltra gl. alle. cōcor. ea que no. per Joā. an. de iureiu.
verū. de iudeis. significauit. 7. de re iudi. inter monasteri-
um. super tertia glo. facit qd ipse idē no. in decre. nihil ē.
de elec. super gl. cū gl. cōcor. Pau. dicēs qd talis habēs
licētia a diocesano vel archipresbytero ciuitatē maxi-
me ecclesia parrochiali vacante est excusatus per rōnes
prealle. 7. qz est absurdū qd eiusdē loci 7. parrochie pluri-
bus personis sit cura cōmissa. alle. no. per Inno. de pre-
ben. cū nō ignores. 7. per Hos. de pe. 7. re. ois. dicit tamē
qd licet hec sint vera. tamē tutius est nō recedere a vbiis.
alle. de deci. ad audiētiā. 7. sic tutius ē habere licētiā
parrochialis sacerdotis. hoc limitat Pau. eē verū nisi
in his qui ex cōsuetudine vel priuilegio vel alio quonia
modo habēt cōcedere ecclesiastica sacramēta vt ē vide-
re in decre. cū contingit. de fo. cōpe. 7. de sta. mo. cle. ne
in agro. §. sane. qz in talibus nō hz locū hec constitutio.
Glo. spālī. querit ad littere declarationem nunquid
sufficiat qd presbyter parrochialis det licētiā religioso
vt possit parrochianos suos inungere 7. eis etia eucha-
ristiā prebere non expressis seu nō specificatis aliter par-
rochianis. 7. sic an sufficiat sola expressio de sacramento
sine expressione parrochianorū. an vero ēt requireretur
expressio parrochianorū. Et similiter querit gl. nūquid
sufficiat parrochiano dare licētiā vt possit a quocūqz re-
ligioso recipe predicta sacramēta. an vero exigat qd spe-
cificetur ēt religiosus. gl. respōdet qd hoc nō bene decla-
ratur. an hec spālitas que hic requirit respiciat solū ex-
pressionē sacramētorū. an vero requirat ēt expressionem
personarū p modū supradictū. tamē vt satisficiat bene
huic littere. dicens est qd de tribus possit fieri specifica-
tio. s. de psona habēte conferre. cui dō cōferri. 7. de ipsis
sacramētis. ad qd alle. de sen. excō. cōstitutionē. in. vj. 7.
de dolo. c. ij. cū simi. Si tamē nō fiat tāta specificatio. di-
cit glo. qd si fiat specificatio sacramētorū 7. persone reci-
pientis vel cōferētis qd sufficiet vt euitet pena huius de-
cre. alle. de tem. or. c. j. 7. de offi. vica. c. fi. in. vj. Idē tenet
hic Pau. 7. Ste. Et ex predictis colligit hic guil. qd ps-
byter parrochialis curatus quātūcūqz simplex ex quo
sibi est cōmissa cura in adiutorū ipsius potest assumere
sociū ad tēpus quēcūqz religiosum vel aliū sine cuiuscū-
qz superioris licētia qui beāt ipz iuuare forte in quadra

gesima in sacramētis cōferendis. 7. in officio predicādi
dūmodo sibi cōstet de eius sufficiētia. alle. no. per Inno.
de cle. pere. sua. 7. de here. excōicamus. §. quia vero. Itē
qz ex quo tales presumūt in socios sunt rite ordinati.
ita possunt facere isti sicut curati. nec deficit eis nisi ma-
teria. s. populus. si ergo curatus parat sibi materiā pote-
rit exercere. xvj. q. j. ecce. 7. c. adijcimus. Juxta predicta
quero cū glo. in ver. 7. no. nūquid de licētia presbyteri
parrochialis possit parrochianus penitentiā recipere a
religioso. dicit glo. qd nō: quia illa etiā de licētia proprii
sacerdotis nō pōt recipi nisi ab alio curato. de pe. 7. re.
in. c. ois. 7. quod ibi no. 7. cū rēperio intellige dictū guil.
qd p rime dixi qd no. bene. fatef tamē gl. qd si religiosus
sine licētia psbyteri parrochialis ministraret parrochia
nō alterius sacramētum penitentie non incurreret hāc
penā. qd de illo hic non exprimitur. 7. sic in illo non hz lo-
cum hec pena. sicut nec in religioso conferēte baptismū
alterius parrochiano eadē rōne. 7. qz hec constitutio est
penalis 7. sic restringenda. de pe. di. j. §. pene. cū glo con-
cor. pau. inquātū dicit penā huius cle. nō habere locū
in religioso conferente sacramētum penitentie vel ba-
ptismū parrochiano alterius. Inquātū vero dicit qd in
penitētia imponēda non sufficit licētia proprii sacerdo-
tis nisi licētia detur alteri curato. l. 3. secus in alijs sacra-
mentis. dicit qd Bertrandus in. c. ois. prealle. hoc tenet.
ipse vero hoc limitat eē verū qn proprius sacerdos siue
confessor nō cōmittit seu delegat vices suas sed solū li-
cētia cōcedit. secus si cōmittit vices suas. Assignat ra-
tionē diuersitatis. qz primo casu videt ille qui cōstituit
suo iure penitētiā iniungere qd eē non potest ex prozo-
gatione iurisdictionis cum iurisdictionē talem nō hēat
de offi. dele. p. 7. g. Secūdo casu facit ex iure alieno tamē
qd delegatus vt gerēs vicē alterius. iō pōt. alle. §. de be-
re. c. j. facit qd no. in decre. decernimus. de iudi. 7. de fo-
com. significasti. 7. hanc opi. dicit verā nisi dicatur qd cu-
ra per inferiorē epō nō pōt delegari. vt no. Archi. argu-
endo de elec. cū ex eo. in. vj. qd no. Id tñ verū secūdu eū
qn delegatus est concilij vel canonū specialiter cerrozū
casuū. vel ad tēpus. alle. no. per Hos. de offi. vica. c.
clericos. Et a canone. querit nunquid qd hic dicitur
religiosum non posse absoluerē excōmunicatos a cano-
ne procedit indistincte a quocūqz canone surgat excō-
municatio etiam si ab illo. xvj. q. iij. si quis suadente. di-
cit qd sic p hūc tex. qui indistincte loquit. per quod dicit
qd isti non poterūt absoluerē excōmunicatos etiam a ta-
li canone a quo possz absoluerē episcopus vel sacerdos
fm decre. nuper. de sen. excō. 7. sic sentit glo. qd etiā excō-
municatos a canone minori excōmunicatione propter
participationem nō poterunt absoluerē religiosi. cū gl.
concor. Pau. 7. idē guil. dicēs hoc intelligi de quocū-
qz canone a papa promulgato. quia ille p excellētiā di-
citur canon. licet aliquādo dicat canō prouincialis vel
synodalis. alle. iij. di. §. porro. Quomō aut sunt excōmu-
nicati a canone remittit hic Ste. ad no. de sen. ex. eos q
in. vj. 7. in cle. j. de sen. ex. Sed quid de excōmunicatis p
sententiā hominis. an si tales absoluat religiosos incur-
rant hanc penam. videtur qd sic: quia de excōmunicatio-
ne hominis certum est qd ab illa non absoluit nisi ille q
excōmunicauit vel eius superior. de of. or. pastoralis. 7.
ppter hoc forte de illa non expressit hic. contrarium te-
net glo. qd hec constitutio velut penalis nō est extendē-
da. de elec. statutum cū cōcor. in. vj. ad hoc etiam addu-
cit tex. qui solum loquitur de sententia lata per viā sta-
tuti. 7. sic in alijs locū nō habebit. cum glo. concor. hic
Pau. Idem tenet guil. per quod dicit qd si absolunt a
fina lata ab hoie siue p legatos siue p alios inferiores nō
hēbit locū hec pena p rōnes gl. 7. ar. decre. ad audienti-
am. de deci. in ratione sui. alle. tñ in p rōne qz mitius agit

cum. l. q. ministro canonis. ff. de arbitris. l. celsus. 7 no. de re iudi. cum. eterni. in. vj. sed hoc no dicit. primu veri ns. nec ob. ar. l. 3 non soluat quia no procedit in materia penali 7 c. Glo. sententijs. querit hic an appellatioe. sententiaru coprehendit oes specie snie cuius absolutio sit necessaria. rndet q sic p huc tex. qui simplr logtur. Sz qrit hic Ste. de rone quare ibi religiosi no possut absol uere a sententijs promulgatis in concilijs provincialibus vel synodalibus. respodet q isti religiosi de iure coi ab soluendo no habet maiore ptate q parrochiales sacer dotes. nil aliud pbat de sepul. cle. dudū. s. per huiusmo di. qd intellige in electo fm forma huius cle. na alij etia non habet tanta ptate quata curati. Sed nunquid reli giosi poterint absolvere a sententijs latis in statutis le gatoru sedis apostolice. dicit q no. sed ordinarij sic. alp. de preben. graue. Buil. autē hic dicit pdicta pcedere in snijs pmulgatis per modū statuti. de quibus de. costi. vt aiarū. in. vj. 7 ab istis absoluit quilibet penitentiarius pa pe. a sententia autem lata p modū snie no absoluit regu lariter nisi proferens. fatef tñ q p via snie no dz iferri ni si pro preterita culpa. de sen. ex. romana. s. caueat. in. vj. si aut fiat per modū statuti pōt cōcernere futura. de cō sti. c. ij. s. si. fm eū. 7 idē zen. Querit hic Buil. quid si fra ter predicator ē cōfessus interfectore clerici 7 illū absol uit nō a snia canonis si quis suadēte. sed a peccato. nun quid incurrer hanc penam huius. cle. videt q non. qz ali ud est absolvere a peccato homicidij. aliud ab excōmuni catione. ad hoc qz aliqñ remanēs in mortali pp qd sem per ē excōicatus absoluit ab excōicatione. de testi. veni ens. el. ij. Itē excōicatus irregularis absoluit ab excōi catione irregularitate manēte. de sen. ex. cū illoruz. cū hic nō dixerit de tali absolūte excōicatu tñ a pena pecca ti. Itē nō dz hēre locū pena. qz si de illo intellexisset hoc expressisset ar. de deci. ad audientia. Cōcludit q si scien ter admittit excōicatu ante absolutionē ad sacramentū penitētie tūc 7 si nō incurrat hanc excōicationē directe. incidit tñ participādo criminoso in crimine ppter qd ē excōicatus. de sen. excō. nup. Secus si pbabiliter igno rabat factū vel ius spāle. puta cōstitutionē provinciale vel synodale fulminatē sententiā excōis. qz tūc foret excō munitus. de cle. excō. minif. apostolice. Glo. qdū qz querit an si religiosus absoluat aliū religiosū vel sociū suū a pena 7 culpa incidat in hāc cōstitutionē. rndet q sic p hāc litterā que loquit vniuersaliter 7 indistincte 7 c. Glo. incurrant. querit hic logtur de religiosis confe rentibus sacramēta cōtra formā huius cle. Quid ergo de recipientibus ab illis. an ex hoc participio erūt excō muniti. videt q sic per decre. nup. de sen. ex. in cōtrari um facit qz isti religiosi demū cōferendo incurrunt excō municationē. 7 sic recipiētes nō cōicāt sibi postqz incur runt excōicationē. sed in ipso actu ex quo cōtrahit excō munitio. iuxta ea que habent de senten. excō. cōtingit el. j. de quo dicēduz vt ibi. 7 in cle. j. de consan. 7 affi. 7 c. Glo. absoluedū. op. q etia p aliū iferiore a sede apo stolica absolutio fieri possit. vt in cle. j. de hereti. 7 cle. ij. 7 j. de pe. cle. j. Sol. ibi spāle i mortis articulo. qz ille ca sus semp intelligit exceptus rōne necessitatis. facit. xvj. q. iij. si q suadēte. Glo. suffragāte. qrit qd si aliqz reli giosus hēat ex priuilegio vt possit facere hic phibita. an intelliget sublatū per hāc litterā. videt q sic. qz simplici ter videt tollere priuilegia. Cōtrariū tenet gl. q hic soluz intēdit tollere q obstarēt ne possit fieri denūciatio. Itē si absqz priuilegio hic phibita attētarūt nō aut intēdit tol lere priuilegia cōcessa sup ptate faciendi q a s. hic de iu re cōiphibētur. facit qd no. in simili in cle. j. de deci. i. fi. Glo. detrahūt. voluit colligere ex littera q nō ē licitū alteri detrahere. 7 ad hoc alle. canonē deteriores. vj. q. i. ibi dicit canon. deteriores sunt qui doctoruz mores vi

tamqz corūpunt his qui substantias aliorū prediaqz diri puūt. ad hoc ēt alle. auctoritatē Hieronymi ad rusticū monachū. Tuliū in inuectiua cōtra salustiu in fi. 7 sūt au ctoritates nobiles. An aut sit peccatū mortale detrahe re alteri. dicit Step. q sic. alle. preal. c. deteriores. 7. c. ni miū. xxiij. q. iij. 7 qz tales dicūtur homicide. de pe. dist. j. homicidiorum. nec ob. fm eū. ff. de iniur. l. eū qui nocen tē. vbi dicit q expedit peccata nocētū eē. no. qz illud lo cū hz quādo agit criminaliter cōtra aliqū. 7 sic dicit in telligēdū quod habetur. xc. di. sciendū. 7 per Inno. de acc. cū. p. Juxta predicta renoco in dubiū an pcedat in distincte q nō sit licitū prelati vel alijs detrahere. gl. re spondet q nō. sed demū quādo nominatim nominādo aliqūe noie proprio vel per circūstātiā sit detractio. se. cus si in genere tāgerent vicia prelatozū vel alterius. qz illud eēt bene licitū exēplo xpi qui sic fecit. Mar. xxiij. vbi dicit. Super cathedrā Moysi sedebūt scribe 7 pha risei. facit. j. q. j. ois. ad hoc qz aliquid licet in genere qd nō l. 3 in specie. de offi. oz. si sacerdos. Laueat tamē vt gl. dicit predicator q ēt in generali locutione nō loquatur nimis effrenate. sed potius refrenet linguā. qz scriptum ē q qui incōsulte loquit sentit mala. v. q. v. s. sed aliud. xliij. di. scit rector. Idē tenet hic frater Aluarius dicēs q predicator tūc detrahāt qñ noiatim vel per circūstan tias corporis describētes de consciētia alicuius detra hit diffamādo vel grauiter murmurādo vel falsū crimē imponēdo. vel occultū in predicatione publicādo. alle. ij. q. vij. c. j. 7. c. accusatio. 7. c. sunt nōnulli. iij. q. iij. detra ctiores. v. q. v. qui ambulat. a s. aut in genere tangere vī cia prelatozū bene ē licitū fm eū 7 c. Glo. indiscretas. querit que dicātur indulgentie indiscrete. rndet quādo pñūciāt indulgētie que nō sunt cōcesse. facit. j. de pe. 7 re. c. ij. Idē Step. q indiscreta dicit si pronūciāt popu lis. 7 nō apparet bulla vel testes legitimi. 7 si dicat epi scopalis dicit indiscreta si nō apparet littera sigillata si gillo epi. de proba. post cessionē. 7. c. quoniā contra. Ju xta hoc querit hic Ste. qui possunt de iure cōcedere in dulgentiā. rndet q papa omnibus christianis pōt cōce dere. Itē episcopi 7 supiores suis subditis. Inferiores aut cōcedere nō possunt. de pe. 7 re. romana. 7. c. indul gentie. e. ti. in. vj. 7 de excels. prela. accedentibus. Hec di cit vera in generali indulgētia. secus in spāli. nā pōt con fessor in foro penitentie indulgēdo cōcedere indulgen tiam. dū tamē secreto id faciat. alle. de pe. 7 re. c. j. in. vj. An aut electus in episcopū cōfirmatus nōduz cōsecre tus possit dare indulgentias. dicit q non qz non ē sacer dos. facit de excels. prel. ex litteris. hec ratio parū valet. qz posset eē q electus esset presbyter. ideo de hoc dicen dum vt in. d. c. accedentibus per Jo. an. post Hosti. an aut capitulū sede vacante possit indulgētiā concedere. dicit q non eadem rōne. alle. no. per Archi. de pe. 7 re. romana. in. vj. Quid aut si quis centies vadat ad ec clesiā vbi posita est indulgētia an totiens gaudeat idul gentie beneficio. dicit q sic. alle. no. per Inno. de pe. 7 re. cū ex eo. 7 per Archi. e. ti. c. fi. in. vj. 7 c. Glo. in aliorū querit qui sunt isti quibus fiebat preiudiciū per religio sos. respondet q illi quibus aliquid debebat. vel illi for te quibus testator volebat aliquid legare vel aliter di cit glo. 7 notabilius possum dicere q hic loquat de epi scopis ad quos videt expectare distributio male abla torū incertozū de quibus male ablati incertis hic pre miserat. 7 secūdū istū intellectū esset hic casus pro opi. Hosti. de qua de iudi. cū sit. 7 de vsuris cū tu. s. q de iu re ad episcopos spectat distributio male ablatorum in certorum 7 nō ad executores testamēti. posset etiā intel ligi de executoribus testamēti quibus fiebat preiudici uz. 7 tūc faceret iste tex. pro pzia opi. quā tenuit. Arch. de testa. c. ij. in. vj. Que at sit verior opinio dicā ifra. de

pe. et re. cle. ij. vbi late tangit La. et Ste. hic nil approbat sed remittit ad no. per Host. in. c. cu sit. et per Arch. in di. cro. c. ij. Glo. sed apostolice. et se. voluit querere qui sunt casus reservati soli pape et qui reservati soli ordinario. Respondet qd casus reservatos pape posuit Spec. in repertorio suo in ti. de pe. et remis. Casus autem reservatos ordinario. posuit glo. in. c. si eps. de pe. et re. in. vj. et habent per Host. in sum. de peni. §. cui confiteri. in fi. ij. col. Glo. absolueret op. qd iste tex. superfluat per prin. Soluit qd ibi no. superfluit. qd in prin. loquitur de absolute ab excommunicatione pape vel statuti provincialis vel synodalis. hic de absolute a peccato vel a culpa in casibus reservatis pape vel ordinariis. Glo. remota. op. qd non est in hoc necessaria provisio huius decre. qd satis erat provisum per decre. nonnulli. de rescrip. et e. ti. statutum. in. vj. So. glo. qd illa provisio non sufficiebat qd istis religiosis interdum dant conservatores qui potestate habent trahendi ultra duas dietas cum clausula non ob. constitutione de duabus dietis. facit qd no. de offi. dele. c. si. in. vj. et ideo hoc casu fuit necessaria hec provisio ne traherent aliquos tunc ad loca nimis remota ultra. ij. dietas etc. In. §. si quis vero. glo. vel aliquid colligit ex littera qd equalis et parilis pena imponitur pro vno actu que imponitur pro pluribus. ad quod alle. j. ti. j. §. si civitas. et hoc inducit ad quoniam Bualterij qui vno ictu percussit tres clericos. an incurrit tres excommunicationes an vnam. de qua in regula delictum. de regul. iur. in. vj. Inducit et ad no. vj. q. j. imutare. videlicet an pro adulterio commissio sepius cum eadem muliere sufficiat unica penitentia. veritas est qd no. vt ibi. nec ob. iste tex. qd hoc ideo est quia hic sic placuit auctori huius decre. in casu isto. Pau. etiam inducit ad questionem Dyni videlicet numquid si statutum dicit qd si quis interfecit hominem homines loci vel ville debent illum capere et ducere eum sub pena mille florenorum in manus rectoris. modo pone qd decem interfecerunt unum et homines ville capiunt oes et postea dimittunt unum: an tenebuntur ad integram penam mille: dicit Dyn. qd sic. pro hoc bene facit tex. iste. et qd no. per Bar. ff. de priua. delict. nunquam plura. et ff. de sepul. viola. l. iij. §. si plures. Glo. granibus. oppo. qd immo subiacet pene que imponitur pro grauius culpis et maxime pro grauioribus. nedum pro culpis grauius. de regula. non solum in fi. in. vj. Glo. soluit qd hic dicit dicitur pro grauius. ibi pro grauioribus. forte voluit dicere qd idem importat utrumque qd eadem pena utroque casu imponitur ex regula. vel forte voluit qd aliud in casu illo. aliud in isto. Qd si in regula imponitur diuersa pena pro graui delicto et diuersa pro grauiori procedit hec secunda so. aliter procedit prima. Iuxta hoc queritur pro declaratione littere quam penam imponit regule pro grauioribus culpis. respondet hic zen. qd diuersae sunt pene prout diuersae sunt statuta iuxta diuersos ritus religiosorum. dicit tamen attedendum qd religiosus grauius delinques non debet de facto eijci de monasterio sed in carceribus recludi et sic excludi a consortio aliorum fratrum. alle. xvij. q. ij. impudicas. et c. si custos et c. si quis sacro. et de simo. quonia. et qd ibi no. per Inn. de simo. dilectus. vbi dicit qd depositio monachi est qd non recipiat prebendam nec habeat vocem vt ceteri. Alvarius autem hic dicit qd si monachus est incorrigibilis potest eijci de monasterio. dicit tamen qd hec erit vltima pena. alle. de iudi. cum non ab hoie. de ma. et obe. cu in ecclesijs. de sta. mo. ea qd xlv. di. sed illud. Credit tamen qd si expulsus vagatur qd ordo teneat ipsum recipere ne pereat salua tamen ordinis disciplina. Dat. vero hic concord. cum zen. vbi dicit qd pro quolibet crimine enormi debet poni in carceribus. alle. pre. alle. c. impudicas. et c. si quis. et c. si custos. et de simo. qm. nec ob. fm eum iura preal. per fratrem Aluariu qd loquuntur de secularibus clericis. et sic dicit intelligendum de iudiciis cum non ab homine. §. si illud. et de ma. et obe. c. si. qd

inquartum in eis dicitur qd eijciatur a consortio fratrum debet intelligi qd id fiet per incarcerationem in religiosis et non per electionem extra monasterium. Glo. necessitate. querit de exemplo que possit esse necessitas inducens dispensationem. respondet qd infirmitas vel senectus. Sed aduerte. querit hic guil. generaliter quis habet potestatem dispensandi contra canones. respondet qd in canonibus imponitibus legem et penam episcopis et superioribus solus papa dispensat. nisi aliter in facto inferiori dispensatio concedatur. alle. de temp. ordi. c. dilectus. et quod ibi no. per Jo. an. In canonibus autem imponitibus penam et legem inferioribus dispensare potest episcopus nisi in eodem canone sit inhibitorium dispensare. xvij. q. iij. si quis suadente. Inferior autem episcopus non poterit dispensare nisi illo canone vel alio hoc sit eis permissum. que oia dicit procedere in foro contentio so. in foro autem aie dicit qd dispensare contra canones est licitum cuilibet confessorum. alle. lxxiij. di. presbyter. xvij. q. vlti. tpa penitudinis. In criminibus autem habet tamen tagat dicit vt no. de iudi. at si clerici. §. de adulterijs. et ibi per Cal. in additionibus. vide Jo. an. de sup. ne. prela. c. j. in. vj. sup. gl. et c. In. §. ceterum glo. perueniunt. querit quid si nil perueniunt ad ecclesiam de excessu seu delicto religiosi. respondet qd tunc erit locus pene de qua hic in tex. in. §. si ceterum. Huic sumpta occasione tractat et qm ecclesia tenetur ex contractu vel delicto persone ecclesie. Circa qd distinguit. qd aut talis habet mandatum de trahendo ab ecclesia vel maiori parte vsqz ad certam sumam. et tunc vsqz ad illam debet executio fieri in bonis ecclesie. de fideiuss. qd quibusdam. idem dicit qd si non habebat mandatum ab ecclesia. si tamen aliter de iure vel consuetudine sibi competebat obligare ecclesiam vsqz ad certam sumam. de do. apostolice. et c. ceterum. si vero non habet mandatum ab ecclesia nec alias compe tebat. et tunc subdistinguit. qd aut probatur debitor esse verum in utilitate ecclesie aut no. Primo casu si durat verum idem qd supra. qd vsqz ad id potest fieri executio in bonis ecclesie. vt in. c. qd quibusdam. Si vero non durat versus vt quia conuersum est in cibis monachorum. et tunc aliqui dicunt executionem fieri in bonis ecclesie. alij contra vt Inn. disputat i. d. c. qd quibusdam. Ipse autem dicit qd aut illud verum factum fuit probabiliter vt qd in cibaria monachorum necessaria. et tenetur ecclesia. de prela. c. ij. et si. aut non fuit factum probabiliter qd forte conuersum in cibaria non necessaria et tunc non tenetur ecclesia. Secundo casu qm non probatur verum. et tunc aut agit ex delicto vel quasi aut ex contractu vel quasi. Primo casu qm ex delicto vel quasi. et tunc aut excessit circa iura feudi et tunc fit executio in bonis ecclesie qd perdit fructus feudi quadiu manet platus delinques et non plus putat in libro feudi. de capitulis cor radi. c. si clericus. aut delinquit circa iura administratio nis. puta fideiussendo pro alienis debitis vel sigillando et tunc est suspensus ab administratioe spiritualium et temporalium. de solu. si quorundam. aut delinquit circa alia et tunc si habet aliquid vni soluat puniet in bonis alijs qm ecclesie. de ap. reprehensibilis. Secundo casu qm ex contractu vel quasi et tunc fiet executio in bonis patrimonialibus si habet illa de pig. ex presenti. Si vero non habet patrimonialia et tunc si est beneficium tale qd eius fructus potest facere suos. puta qd est simplex beneficium et tunc in ipsis potest fieri executio. de fideiuss. peruenit. poterit etiam hoc fieri ex conuentione partium. Si vero non sit tale beneficium et tunc non potest fieri executio partium conuentione. sed poterit fieri iudicis officio. vt no. in dicto. c. peruenit. Si vero nullum habet beneficium nec habet aliqua bona. tunc sufficit qd cedat bonis. alle. de sol. c. odoardus. Nota bene hanc distinctionem et precipue intellectum. c. peruenit. et c. odoardus. de materia plenarie in regula delictum. per Jo. an. et per dnm An. de do lo et contu. c. j. vbi per glo. et in. c. ij. de or. cog. et per legi stas. C. de sacrosan. eccle. l. iubemus nullam. vbi per Bar.

Bar. et videtur bona glo. xvj. q. vj. placuit. ix. q. iij. priuilegium. Glo. plenaria querit quando dicat facta plenaria restitutio. Rñdet glo. quādo id quod erat preceptū per ecclesiam erit restitutū. ar. eius qd est dictū cū precedenti gl. quasi sentiat glo. qd nō est necesse ultra restituī. si id nō sufficit qd nō. et c. Glo. requisiti. declarat a quibus debeat fieri restitutio. qā ab illis quorū interest. et c. Glo. suspensionis querit hic dicit qd prelati istorū religiosorū nō restituentiū qd ad eos peruenit ex excessibus seu delictis eorū contra formā huius cle. erunt suspensi. sed de qua suspēsiōe ab officio an ab administratione. Rñdet glo. qd hoc debuisset hic declarari. putat tamen qd de suspēsiōe ab officio hoc debeat intelligi. an autē includat etiā suspēsiōne beneficij: hoc est q̄rere: an suspēsus ab officio vel simpliciter intelligat suspēsus a beneficio. remittit glo. ad ea que nō. infra de penis cupientes. vbi de hoc in glo. nō nouā ad fi. Pau. hic de hoc tangit plene arguendo pro et cōtra. et referendo. opi. demū concludendo opi. suā. Sed dicaz in dicta cle. cupientes. vbi est glo. magistra. de materia ista tangit etiā hic Ste. In §. sane. gl. apostolica querit. an inferior a papa possit cōcedere hoc priuilegium qd religiosi possint familiaribus suis domesticis vel pauperibus degētibz in suis hospītalibus conferre ecclesiastica sacramenta. dicit qd siquidem cōcedatur priuilegiū concernens totū orbē. et tunc solus papa cōcedit. Speciale autē priuilegiū cōcernēs diocesim potest cōcedi p episcopū in sua diocesi ex causa. alle. nō. de reli. do. cōstitutus. et de re iudi. inter. et qd in simili dicit de priuilegio celebrandi cū altari viatico. vt in decre. in his de priu. vbi in potestate cōcedendi tale priuilegiū fit similis distinctio. Glo. vltima. querit an qd hic dicit induci possit per priuilegiū sedis apostolice possit induci per consuetudinē. videt dicendū qd sic. per cle. quia cōtingit in fi. de reli. do. Glo. videt tenere contrariū. quia ibi nō dicit qd per consuetudinē possit induci qd religiosi ministrent ecclesiastica sacramenta personis ibi nominatis et hic sed qd sacerdos hospitalis vel presbyter parochialis illa ministret. per qd pcludit glo. qd hoc casu poterit priuilegiū qd nō poterit cōsuetudo. et sic residet glo. posset dici qd consuetudo tanti tēporis. cuius iniriū memoria in p̄trariū non existeret posset hoc inducere cū illa equiparetur priuilegio. de ver. sig. super quibusdā. et qd ibi nō. ff. de aqua quoti. et esti. l. hoc iure. §. ductus aque. Primo istuz tex. ibi synodalia et c. inducit Ste. pro opi. que habet qd prelati ecclesiarū collegiarum cū capitulis suis possint facere statuta sine cōsensu episcopi. et similiter capitula cathedraliū ecclesiarū. ipse dicit qd non all. de consue. cū cōsuetudinis. et de his que fi. a prela. nouit et nō. per Inno. de cōsti. cū omnes. Episcopus autē cū consensu capituli bene pōt. de consti. vt animarū in. vj. de ma. et obe. c. ij. xvij. di. in prin. de p̄se. di. iij. c. j. De materia dic melius vt nō. in. c. cū omnes preall. et in. c. ij. de ver. sig. in. vj. vbi bona glo. et p glo. iij. di. porro. et i sūma. xvij. di. Alterius q̄rit hic Buil. qz hic mētio fit de pena et culpa quid est culpa peccati. Respondet qd est illa macula seu sordes reatus vel offuscatio que generat in anima peccatoris qui peccando mortaliter diuertit se scienter a bono incommutabili. et a suo creatore propter bonū cōmutabile. et ppter rem creatā recedit a deo et ex tali culpa commissā ipsa natura naturans. hoc est ipse deus offenditur per naturā naturatā in bonis sibi naturaliter collatis. j. q. j. ventū. p hoc dicit qd cum ista offensio sit sūma. et rancor generet in animo dei. qd ab ipso solo et non ab alio etiā in vicario suo non remittitur. Hinc est qd dicit tex. verbū dei tollit peccata de conse. di. iij. nemo cū si. quādiū aut durat dicta offensio in anima remanet macula. Qualis autē sit pena que ex ipsa macula et culpa debetur. dicit qd est perpetua.

quia offensus est perpetuus. fatef tamē qd deus intantū est misericors. qd cū vidit offendentē plene contritū statim remittit et penā perpetuā cōmutat in temporales hic vel in purgatorio sustinendā. alle. xvj. q. j. placuit. naz vt dicit canon bene agit qui dimisso rancore agit cōtra suū iniuriatōrē vt aliquāliter puniat. ne in toto iniusticia frāgatur. xlv. di. disciplina. et c. et qui emēdat. per hoc dicit qd fatue agit religiosus qui sine speciali mandato dñi velit delere de anima peccatrice penam. quia aut manet in peccato. et tunc pena est irremissibilis cū non possit fieri vis animo alicuius. nec eius malicia in aīa imutari circa deū. aut est plene anima cōtrita et tūc remissa pena est a deo sūm eū quod intelligit. si nō negligat confiteri legitimo p̄fessori cū potest. iuxta nō. de pe. di. j. in summa. La. vero pro declaratione istorum verborū a pena et a culpa remittit ad nō. per Jo. et Archi. de pe. di. j. vbu. xxiij. q. v. remittuntur. et per Inno. et Hosti. de pe. et re. c. significasti. et per Hosti. in sūma. eo. ti. §. quis sit effectus contritionis. et sub rubrica de remissionibus. §. demum dicit qd circa hoc est aduertendū qd triplex est iudiciū. Primo quoddā est iudiciū dei. quo mundat animā in contritione et hoc p̄cedit duo sequētia tanq̄ dignius. Scōz ē iudiciū Petri siue sacerdotis i ecclesia militāte et hoc probatur in cle. ista. Tertiu est iudiciū approbationis ecclesie. scilicet celestis curie approbantis in celis abolutionem vel ligationem ecclesie factam in terris. prout dixit Hosti. in rubrica de remis. §. j. ver. sed notandū et c. Circa primū precipue dicit aduertendū qd peccator peccando deum offendit et ecclesiam interdū etiā proximum et seipsum. Offensa autē deo facta deletur in contritione peccatoris per gratiā dei que causatur in cōtritione peccatoris de peccato. et in dolore cōtritionis habentis feruorez dilectionis charitatis ad deum quē per peccatū offendit. Effectus enī gratie dei est multiplex quia excitat liberum arbitriū ad bene cogitandum. et sanat ipsum inducendo ipsius effectuz. et corroborat produciendo in actum. Item gratia recōciliat deo hominē et a peccato liberat et penā eternam in temporales cōmutat. Quid autē sufficiat ad hanc gratiā consequendā. dicit qd olim ante aduentū christi sufficiebat sola mentalis confessio. et hoc est de iure naturali. hodie vero requirit qd fiat sacerdoti dūmodo adsit facultas. et hoc nō est de iure naturali. sed ex p̄cepto ecclesie. vnde dicit qd hodie propter obiectionē p̄cepti necessaria est confessio et satisfactio non soluz ppter reconciliationē in ecclesia dei. sed etiā in iudicio ecclesie. Possumus tamen dicere secundum eum qd a reatu liberamur per gratiā. a sequela autē peccatorū per penitentia. et a pena ex misericordia per gloriā. Et ex hoc patet ex quo iustificatur remissio peccatorū. vel dici potest secundū eum qd iustificatur ex sex. scilicet p duo ex parte dei. scilicet misericordiaz que reatum indulget. et iusticiam que emendationē aliquantulaz exigit vel hic vel in purgatorio. Et per duo ex parte peccatoris. scilicet dolore amorez. et p alia duo ex parte ecclesie. primū est meritū christi et aliorū sanctorū perfectorū. Secundū est indulgentia quā dat ecclesia per papam et episcopos. ita tamen qd indulgentia tñ valet quantū permittit et exigit auctoritas et causa. scilicet cōmunis vtilitas ex parte dantis. exigitur etiā qd sit firma. et fide et obediētia ex parte recipientis. hoc est vt soluat illud propter quod datur. Quis autē habeat potestātē faciēdi. dicta duo que exigunt ex parte ecclesie seu danti indulgētiās. dicit qd libere hoc facere seu libere dare indulgētiās solus papa potest. qui solus habet clauēs thesauri ecclesie. s. tam meritorū christi q̄ aliorū sanctorū perfectorū. alij autē epī nō habent potestātē generalem et liberā sed limitatā. vt patet de pe. et re. cum ex eo. et e. ri. indulgentie in. vj. Ad hoc quia papa habet ple

nitudine potestatis ceteri vero prelati sunt assumpti in parte sollicitudinis. & auctoritate & vsu palij ad honore. ij. q. vi. decreto & c. se. Ex predictis patet qd gratia dicif que culpam peccatoru contritione ipsius peccatoris indulget & reatu culpe tollit. penam eternam in temporalibus commutando qua punitur peccator in hac vita vel in purgatorio. Fatetur tñ qd interdū etiā quo ad omnē penam tollit peccatū quia pōt tanta esse cōtritiō peccatoris qd etiā sine verbali cōfessione id operabitur. xxiij. q. v. remittuntur. de pe. di. j. verbū. & in pluribus. c. eiusdē di. ibidē quod intellige pcedere dūmodo nō cōtemptus religionis. sed articulus necessitatis verbales cōfessionē excludat. Ex predictis etiā patet qd vicarius dei. s. papa in ecclesia ista militante quo ad iudiciū cōtentiosum vel non cōtentiosum. vt in foro anime. per cōtritiōē & oris cōfessionē per quā cōtritiōē interriorē tollitur peccatū & pena eterna. quia ppter peccatū mortale peccator erat extra ecclesiaz militante perpetuo dānatus quousq; ecclesie satisfaceret per cōfessionē & penitētiā imposita per actionē potest penā tēporalē cōmutare. & interdū etiā in totū tollere potest etiā quo ad ecclesiā militante. Episcopus vero hoc pōt quo ad ecclesiā militante. s. in casibus in quibus nō est phibitus. Inferior ab epō non pōt penā tēporalē in totum tollere etiā ex causa presertim religiosus. nisi aliud sit cōcessum. & hoc vult dicere tex. hic iudicio ipsius La. inquantū dixit qd religiosus absolueri nō pōt a pena & a culpa. Est ergo differentia inter papam & alios religiosos. qd intelligit etiā quo ad iudiciū ecclesie triūphantis neduz militantis. qd in vtraq; illa intelligēda est auctoritas. Quodcūq; ligaueris &c. Hat. xvj. & xxiij. q. j. quodcūq; & dictā auctoritatē intelligit clauē nō errāte. vt. e. causa. & q. c. manet. Ex his patet qd quicquid hic agitur totū pēdet a iudicio ecclesie triūphantis. Ex predictis etiā patet qualiter offensa facta deo & etiā ecclesie remittit. Qualiter autē debeat remitti offensa que fit primo dicit qd debet remitti a primo & sibi fieri satisfactio nec pōt remitti ab alio. Aduertendū tñ est circa predicta quia qñ sacerdos dicit absoluo te non est aliud dicere nisi denūcio te absolutū. quod nō esset nisi absolutionem peteres vel absoluo te a pena eterna cōmutata in tēporales. & hoc no. Hosti. & Inno. in. c. significauit. & in. c. omnis de pe. & re. & Arch. de pe. di. j. verbum.

Archiepiscopo per.

Tres sunt partes principales. sicut sunt tria dicta. secunda ibi: simili. tertia ibi: sic tamen. Tex. ibi archiepiscopo alibi appellatur princeps. xxi. disti. c. j. fm Guil. Nota. pmo hic plura que pōt archiepiscopus in quolibet loco sue puincie etiā exēpto. etiā nō ob. quocunq; priuilegio p̄trario. Et no. qd sunt quinq; s. facere ante se libere portari crucē. & benedicere populo. & audire publice vel priuatim diuina officia. & in pontificalibus celebrare. & coram se facere celebrari sine pontificalibus tñ. Ex hoc vltimo no. qd quādoq; quis potest per se qd nō potest per alium &c. In ver. simili. Nota quattuor vltra pmissa similiter posse exerceri p episcopu in quolibet loco sue diocesis etiā exēpto. Item nota qd similiū idem est iudicim. Item nota similitudine in archiepiscopo ad epm &c. In ver. sicut tñ. no. nō derogari priuilegijs exemptionis nisi quatenus exprimitur. Item qd per exercitiū predictorum iurium in locis exemptis factū per archiepiscopum vel episcopu nō querit eis aliquod aliud ius &c. Gl. exempta. querit quomodo cognosci poterit an locus sit exemptus. Rñdet per ea que habent in tex. & glo. de priuile. si papa in. vj. qd qñ expresse in priuilegio hoc exprimitur vel dicif qd de iure beati pe. vel qd spectat ad ius & p̄prietatē romane ecclesie. vel qd spectat specialiter &

immediate ad romanā ecclesiaz vel simile. Sed querit hic La. an loca exēpta sint de diocesi. s. sint in diocesi vt hic p̄batur per hunc tex. ibi puincie sue &c. & in ver. simili ibi diocesi sue. Sunt ergo fm eū in diocesi. s. nō de diocesi. & sic dicit tenere hic Guil. de monte lau. per hoc dicit qd aliud est dicere talis est diocesis talis: vel in tali diocesi. & aliud est dicere de tali diocesi. nam locus exemptus s. sit diocesis vt hic & in diocesi. vt in. c. cū ep̄s de offi. or. in. vj. nō tñ est de diocesi. Et fa. ad predicta fm eū qd nota. Jo. an. s. ti. j. cle. vna ad fi. in glo. de rescrip. si ppter tua debita in. vj. & de rescrip. abbates in glo. ergo si pro alio fm La. Nota bñ predictā differentia inter de & in: & ipsam cōsuevit tenere dñs IDe. sed mihi nō placet. quia iure nō p̄batur. nec ob. glo. allegat p La. qd dicunt qd locus exēptus non est de iurisdictione diocesani. & bene dicūt. nō autē dicūt qd sit de diocesi. de materia tñ istius dictionis de: vide Bar. in. l. j. §. nunc videamus. ff. de cōsuetudinibus cū emā. libe. & per Jo. an. de re. iuris nullus ex cōsilio ad fi. in. vj. & c. Glo. crucē allegat cōcor. ex quibus patet qd archiepiscopus pōt vti insignijs in locis exēptis. & est ratio fm Guil. qd licet loca exempta sint extranea archiepiscopo. quo ad ea que sunt cōtentiose iurisdictionis. sicut est conferre ordines vbi requirit examinatio. xxiij. di. quādo ep̄s. vel sedere pro tribunali vel similia de tēpo. or. cū ep̄s in. vj. Illa tñ que sunt voluntarie iurisdictionis potest in eis exercere. vt hic cu3 similibus. p hoc dicit qd si voluerit ibi ordines cōferre vel cōfirmare non poterit. nisi fuerit inuitatus ab ipsis exemptis vel de voluntate eorū pcedat. all. vj. q. j. ep̄i. & c. si alterius. vj. q. iij. c. j. Idem zen. dicens archiepiscopi in locis exemptis possunt facere qd hic dicitur de pcuratiōe crucis. & similia que sunt iurisdictionis voluntarie. Alia autē que sunt iurisdictionis cōtentiose vel officij. vt cōferre ordines non possunt. Ste. autē hic ppter id qd hic dicif qd archiepiscopus pōt facere ante se deferre crucē per totā puinciā. Querit an alius pōt an se facere deferri crucē. dicit qd sic. qd quattuor patriarche vbiq; p̄terq; in vrbe vbi est papa vel legatus sedis apostolice vtens insignijs de puile. antiqua. Sed aduerte querit hic La. an archiepiscopus sine licentia exemptorū poterit ante se facere crucē deferri. dicit qd sic per hunc tex. & hoc inducit verbū libere hic positum qd significat nullo requisito. & sine alicuius licentia id fieri pōt. alle. simile de cen. romana. §. sane in. vj. & de app. si a iudice. e. li. & de fo. cōpe. cle. quāuis. licet ibi debeant ante oīa requiri licentia qua non habita libere pōt pcedere. facit infra ti. pxi. in cle. j. fm euz. Abelius facit quod habetis de sepul. cle. dudum. §. statim de preben. licet in. vj. per Jo. an. & c. Glo. benedicat querit de qua benedictione hoc loquit. Rñdet qd de benedictione solenni que fit p illa verba. Sit nomē dñi benedictum. de qua de cōse. di. j. cū ad celebrandas. xxvj. q. vj. ministrare. xcy. di. ecce. & de priuile. abbates in. vj. cū gl. concor. Pau. vel pōt intelligi fm eum de benedictione quā facit ep̄s itinerando. & quā iniungit populo cum signo crucis de priuile. abbates in. vj. Sed querit Pau. an benedictionē solēnem possunt facere presbyteri dicit qd nō sed solū ep̄i & superiores. alle. c. ecce. xcy. di. Quid autē sit bñdictio dicit qd imperatiue sumpta put p̄prie accipi debet est dei adiecta ministerio benedicētis & sanctificantis infusio. xxvij. di. presbyter. j. q. j. dictū. & q. ij. q. pio. Aliquando autē ponitur optatiue. vt in. c. si quis. xxiij. q. j. Deinde querit Pau. an archiepiscopi & episcopi possunt benedicere in loco interdicto. dicit qd tutum est abstinere. & maxime vbi populus est interdictus. qd tūc homines nō sunt capaces illius gratie. Si tamē fiat cōtra nō est irregularis cōtrafaciens. de sen. excō. is qui. & c. se. in. vj. Quis autē sit effectus huius benedictionis. dicit zen. quia tolluntur venialia que similiter tolluntur per

tur per alios modos de quibus per Hostiē. in. c. ois de pe. 7 re. 7 dixi cle. proxi. facit quod habet. s. eo. abbates in. vi. 7. d. c. cu3 ad celebrandas. Glo. pontificalibus. querit nunquid archiepus in loco exempto sue puincie poterit celebrare cū pallio. Rndet q sic. Aduertur: qa hic permittit archiepiscopū celebrare in pontificalibus sed inter cetera pontificalia archiepiscopi est palliū 7 c. Quod limitat esse verū si in diebus pmissis celebrat. de quibus in. c. ad honorē de vsu pallij. 7 intra suā ecclesiam. e. ti. c. j. Ste. hic dicit q quidā hoc tenēt per rationes 7 iura preall. In contrariū tñ alle. q licet archiepus possit vti pallio in ecclesijs sue puincie. illud debet intel ligi in ecclesijs in quibus habet iurisdictionē. vt in. c. ad honorē preall. Sed iurisdictionē nō habet in exemptis. ergo 7 c. nec ob. q pontificale archiepī dicitur pallium. qa licet illud sit verū nō per hoc debet inferri q vbicūqz possit vti pontificalibus possit vti pallio qa sine pallio ce lebrat in aliena puincia. etiā in pontificalibus. nec in illa potest vti pallio. vt no. Hostiē. de vsu pallij. c. j. 7 melius in. c. ex tuarū. e. ti. 7 de elec. q sicut. licet Inno. cōtra de vsu pal. c. fi. 7 c. 7 sic residet per qd videt tenere cōtra gl. Tutius puto tenere glo. per istuz tex. qui hic simpliciter 7 indistincte permittit cum pontificalibus celebrari. ar. xix. di. si romanoz. Glo. sine pontificalibus querit an hoc etiā pcedat si archieps velit corā se facere celebrari per epm. vt talis epus nō possit in pontificalibus celebra re. Rndet glo. q sic. 7 hec fuit recte mens littere. qz non esset dubium q per aliū inferiorē epō nō posset facere celebrari in pontificalibus. hec limitat glo. esse vera nisi forte corā se faceret celebrari per diocesanū loci. qz hoc illi cōpetit iure suo. facit qd videbitis. j. cū glo. in verbo etiam celebrare. 7 hanc litteraz dicit glo. facere pro opi. Inno. de qua infra dicet. cū glo. cōcor. Pau. dicens q archiepus in locis exemptis sue puincie potest per se in pōtificalibus celebrare. sed alteri epō hoc cōmittere q corā se in pontificalibus celebrat nō potest nisi forte esset diocesanus. Ex quo no. q per se poterit qd p aliū nō potest. de quo in regula pōt quis per aliū. de re. iur. in. vi. cū glo. 7 Pau. concor. etiā Ste. Glo. celebrari colligit ex lra aliud esse celebrare aliud coram se facere celebrari. qz auctorizando celebrationi videt assistere. 7 aliud simpliciter audire diuina nec mirum. qz in primo 7 secundo casu excoicatus incurrit irregularitatē. 7 sic de bet itelligi. de cle. excō. minis. illud in fi. Secus in tertio casu de quo per Jo. an. de excō. prela. in. c. fi. Ste. hic simpliciter colligit dicta tria vt diuersa dicens q archi episcopus. vt 7 quilibet alter pōt audire diuina. Glo. bene glo. an faciens corā se celebrari vel audiens diuina incurrat irregularitatē. In. s. simili glo. etiā cele brare. querit an epus in locis exēptis sue diocesis possit celebrare. in pontificalibus. Rndet q sic. et hoc voluit littera. que dixit simili modo. sed celebrari facere coram se in pontificalibus nō poterit glo. hic loquit tex. quādo archiepus vel epus celebrat in locis exemptis. Sed an epus poterit in aliena diocesi celebrare in pontificalibz. Inno. hic vt hic refert glo. in. c. fi. de auctoritate 7 vsu pallij. dicit q nō. etiā si de licentia diocesani loci celebra ret. qd dicebat pcedere salvo nisi super hoc esset priuile giati. all. c. ad supplicationē de renūc. Hosti. no. in. d. c. fi. dicit q in diocesi aliena epus poterit celebrare in pon tificalibus. etiā sine licentia diocesani loci. 7 sic dicit q seruat generalis consuetudo loci dicens q etiā similiter possunt pdicare sine aliqua licētia in diocesi aliena nisi pbibeat specialiter. de quo vltimo remittit ad no. de be re. cum iniuncto. que ergo erit verior opi. dicit gl. q hec cle. potest induci pro 7 contra. Nam facere videtur pro Hosti. inquantū hic permittit celebrari in pontificalibus in locis exemptis. Locus autē exemptus egparat loco

alterius diocesis iuxta no. in cle. j. de fo. compe. 7 de pri uile. c. j. in. vi. igitur 7 c. In contrariū fortiter videtur facere. 7 sic p opi. Inno. inquantū hic dicit q archieps facit corā se celebrari sine pontificalibus. Itē hic archi episcopo demū intra puinciā. 7 epō intra diocesim licet in locis etiā exemptis. cū videatur permittere vsum pon tificalium. facit. s. e. abbates. 7. c. vt apostolice in. vi. 7 p cōsequens extra puinciā vel diocesim vti nō poterunt pontificalibus. quid ergo dicendū. hic breuiter glo. his allegatis pro 7 cōtra nititur pcordare opiniones. vnde dicitur q dici pōt q dictū seu opi. Hosti. pcedit quādo epus vult vti pontificalibus sine iurisdictionis exercitio. puta missam celebrādo 7 predicādo. ad qd allegat. s. e. ti. c. vlti. in. vi. 7 qd no. vi. q. iij. c. j. Si vero vult vti ponti ficalibus cu3 iurisdictione vel officio puta degradando chrismando vel ordinando. vel alia similia faciendo. et tunc sine licentia diocesani loci facere nō poterit. all. ix. q. ij. p totū 7 sic intelligit opi. Inno. nec ob. primo dicto quod hic dicit. videlicet q archiepus nō potest etiā co ram se facere celebrari in pōtificalibus. quia aliud est in propria persona celebrare aliud corā se facere celebrari vt dictū fuit cū glo. pxi. nam vt dicit glo. dici pōt q epus nō potest cōmittere alteri vsum pontificalium extra suā diocesim. quod intellige vt dictū fuit cū glo. in ver. sine. Sed si epus per se celebrat bene vtitur pontificalibus. iure suo. 7 sic nō ob. hec vera quando nulla interuenit li centia. Si vero pcedat licentia per diocesanū loci circa vsum pontificaliū. an illis poterit vti etiā cū exercitio iurisdictionis vel officij. dicit glo. q putat differentia esse inter palliū ex vna parte 7 alia pontificalia ex alia. quia pontificalibus vti pōt epus vel archiepus in aliena puincia vel diocesi etiā cū exercitio iurisdictionis de licē tia diocesani loci. secus in pallio. quia illo vti nō poterit archiepus cū exercitio iurisdictionis vel officij in aliena puincia. etiā de licentia diocesani loci. salvo nisi super hoc esset priuilegiat⁹ vt de auctoritate 7 vsu pallij ex tua ruz. 7 pōt saluari opi. Inno. Ratio diuersitatis pōt esse inter palliū 7 alia pontificalia: qa strictior est vsus pallij qz pontificaliū. vt patet in. d. c. ex tuarū. 7. c. ad honorē. e. ti. 7. c. j. 7. c. ij. nam in pōtificalibus vti pōt omni die nō sic in pallio. qz solum certis diebus vti pōt illo. vt ibi pa tet. 7 tetigi. s. cū glo. cōcor. Pau. dicit tamē simpliciter q cū iurisdictionis exercitio vel officio vti potest epus in aliena diocesi pontificalibus de licentia diocesani sine il la autē nō. 7 sic nil dicit de differentia inter palliū 7 alia pontificalia. sed puto glo. bene dixisse. Ex predictis eo iuncto quod dixi cū glo. in verbo cruce patet q quo ad vsum pontificaliū non est differentia inter locum exem ptum etiā sue diocesis vel puincie 7 locū penitus alie num quia vtrobiqz sine iurisdictionis vel officij exercitio illis vti potest sine licentia. cū exercitio autē iurisdictionis vel officij vtrobiqz vti non potest sine licentia. cum li centia autē sic. quo ad vsum autem pallij potest esse du bium an sit differentia vt sic de licentia exemptoz possit illo vti cū iurisdictionis exercitio. sed nō in aliena dioce si etiā cum licentia glo. hoc nō declarat. satis videtur di cendum q sic. quia locus exemptus est in diocesi 7 in puincia. licet nō sit de iurisdictione puincie prout supe rius dixi 7 c. Glo. alie sunt litterales querit hic Guil. an archiepiscopus habet plus ordinis qz episcopus. di cit q si attendimus substantiā ordinis ratione characte ris nil plus habet archiepiscopus episcopo. imo nec pa pa. si vero loquimur de ordine inquantum respicit pote statē 7 executionē exercitij. scilicet iurisdictionalis tunc plus habet sicut 7 papa. quia papa habet iurisdictionē super vniversum orbem. archiepiscopus super suaz puinciam. episcopus super suaz diocesim tantū. Ad hoc quia papa in plenitudine potestatis vocatus est. ceteri

in partem sollicitudinis. xx. dl. §. j. r. c. se. Deinde querit an indifferenter pcedat similitudo de archiepo ad episcopum diocesani. videt q sic per hunc tex. Item dicit q hoc est verū regulariter. fallit vt infra dicitur. nec per hoc minus dicitur eē similitudo q aliquādo fallit similitudo prout dicitur. xxvij. q. ij. nuptiarū. ecce fallit hec similitudo prout dicit canon. archiepus si aliquid agit in prouincia sua sine consilio suoz prouincialium nō valet nisi faciat intra proprias dioecesis. ix. q. j. si quis. hinc est q in subditos suffraganeoz nullas habet iurisdictionē nisi in casibus expressis in iure. de quibus nō. de offic. or. pastoralis. Sed contra episcopum suffraganeū sic. de sen. exc. venerabilibus in. vj. Dioecanus autē contra quēlibet de sua dioecesi habet iurisdictionē. Item archiepiscopus utitur pallio. episcopus nō. Circa predicta tractatur quedā que sunt decisa in tex. in dicto. c. venerabilibus. Ideo nō insisto. Alterius querit pone q episcopus celebrat in ecclesia predicatorū que est exempta. et ibi sunt oblationes cui debentur an episcopo an vero exempte ecclesie. Arguit pro et contra. contra episcopum pro ecclesia exempta arguit quia episcopus in locis exemptis non habet nisi quantū ei fuerit concessum. xvij. q. ij. luminosus. sed hoc nō est sibi cōcessus. ergo rē. Secūdo q in locis religiosi nō habet qd habet in secularibus. x. q. iij. inter cetera. ergo multo minus in religiosis exēptis. Tertio q episcopus iure stricto nō debet habere talē oblationē. x. q. iij. placuit. licet olim propter paupertatē haberet quartaz. x. q. j. de his. xij. q. ij. quattuor. Quarto quia tales oblationes consueuerūt dari curato. sed talis est rector parochialis. x. q. j. decretum. et c. quicunq. xij. q. ij. precipimus rē. Ultimo pro hoc facit hec littera in fi. dū dixit nullum aliud ius q hic expressum potest episcopus vendicare in locis exemptis. In contrariū pro episcopo. al. primo quia episcopus est curatus totius dioecesis. et oēs de dioecesi dicuntur sui parochiani. de paroch. nullus. de rap. c. j. xvi. q. iij. licet in regulis. Secundo quia tota dioecesis est sub cura episcopi. x. q. j. regenda. xvi. q. j. statuimus. xxij. di. preter hoc. Tertio q illi curati nō sunt nisi adiutores ad participationes oneris de offi. archiepiscopi. c. fi. Quarto q licet ille locus exemptus sit quo ad ea que sunt cōtentiose iurisdictionis nō tñ est exemptus. quo ad ea que sunt voluntarie iurisdictionis. ff. de offi. procōsul. l. i. j. et probat per. c. istud. sed ista sunt huiusmodi. igitur rē. Quinto q episcopus in tali loco potest celebrare. vt hic ergo cōsequenter oblationes recipere. cū sint accessorie ar. de re. iuris cū accessoriis. Sexto q quilibet pōt donare rem suā. insti. de re. diui. §. per traditionē. In dubio autē dicendū est q videat velle donare episcopo duplici de causa. Primo ppter quādā cognationē spiritalē. ar. ff. de castren. pe. l. si nullum. et l. si forte. et l. castrense. et de testa. requisisti. Item quia alia videntur dari ob meritum et per consequens magis merito. ff. pro socio. l. nec adiecti. sed magis meritis est episcopus ergo rē. et sic residet nil aliud expresse approbans per qd videt inclinare in hanc secundā partē qd nō. Alterius querit hic Paul. nunqd archiepi vel episcopi in locis exemptis sue dioecesis poterūt indulgentias cōcedere. dicit q nō per hunc tex. in fi. Ibi nullum qui exempto rē. Et q cōcedere indulgentias est iurisdictionis et dignitatis episcopalis. de pe. et re. q autē et c. cū ex eo. nō. Post. de excels. prela. accedentibus. et hoc dicit esse notādū cōtra quosdam exemptos qui in locis suis ex concessione dioecesis dant indulgentias. xl. dieruz venientibus ad sermonem vel predicationem sui ordinis. quia hoc fieri non potest. Nam sicut episcopus per se non posset indulgentiā concedere. sic nec per aliū poterit concedere quod nō. Contra hoc tamen facit quia ea que sunt iurisdictionis possunt exerceri per dioecanos de voluntate exemptoz.

vt superius dixit glo. Ideo forte hoc dictum non est verum. igitur rē.

De penis.

Rubrica.

Quis suadēte dia.

Diuidit in tres partes principales. Quia in prima parte ponit cōstitutionem suam penale cōtra percutientes episcopos vel mandantes percuti et eoz socios fautores et defensores. In secunda parte excusat rigorez dicens q grauiores pene debuissent imponi. In tertia parte repetit ius antiquū de absolutione in mortis articulo qui reincident in excommunicationē si sancti nō sanctificant. secunda ibi: nec in super. tertia ibi: sane. Nota primo vnū genus sacrilegij. s. percutere pontificem. de alijs granibus generibus habet. xvij. q. iij. §. sacrilegiū et se. et de ipsis varijs penis e. q. sacrilegium. et tergit hic Matth. Nota excoīcatum esse illum qui temere vel iniuriose percutit episcopum vel capit aut bānit. aut similiter hoc mandans aut ratuz habens. Idem si sit socius facientis. vel cōsiliū dederit. aut fauorem vel scienter ipsum defensauerit. Item nō. q pari pena puniunt socij consultores et fautores: qua puniuntur principales. concord. s. eo. felix in. vj. et de elec. fundamēta. e. li. fm Matth. Item nō. q a predicta excoīcatione non potest fieri absolutio ab inferiore a papa nisi in articulo mortis. Item nō. q predicti ultra excoīcationē incurrunt etia alias penas hic positas q sunt priuari oibus feudis locationibus et bñficijs que optinent ab ipsa ecclesia cuius ipsuz episcopum offenderunt. Item nō. q puniunt etia posteri predictorū masculi vsq ad secundā generationē. q sunt ipso facto inhabiles ad optinēda beneficia ecclesiastica in ciuitate et dioecesi episcopi offensi. Item nō. q terre predictorū subiaccēt ecclesiastico interdico quādiu durat captio episcopi cū conuentione tñ de qua hic. Item nota q tanto maior est cōfusio delinquentis. quāto eius culpa est patentior et iō predicti excoīcati debēt excoīcati denūciari in locis hic positis donec absoluant. Et nō. qualiter fieri debeat absolutio. Item nota puniri ciuitatē que in premissis vel aliquo premissoz deliquerit cōtra suū episcopū: et similiter officiales eiusdē in hoc culpabiles. Et nō. penas. Ex hoc nō. ciuitatē posse delinquere. qd videt miruz cū sit res inanimata. sed intellige ciuitatez pro hominibus ciuitatis fm Pau. Ex hoc nō. vniuersitatē posse delinquere. de quo de simo. dilect. ij. et de sen. excō. grauē. p Inn. et p Bar. ff. de penis. l. aut facta. §. fi. Nota q ad maiorez delicti seuerior pena debet imponi rē. in ver. insup nō. illud vulgatū q multis crassatibus opus est exemplo. Item q pena mensurari debet ex qualitate persone offensis et offendētis. Nota hic multas adiectiones episcopoz. Nota penas mitigādas cōtra rigore. Item nō. q ex cōtumacia et proteruita delinquentis potest augmētari pena. in ver. sane. Nota qd habeat facere absolutio in mortis articulo ab excoīcatione premissa. Nota q interdū ipso facto quis incidit in sententiā excoīcommunicationis. Nota quanto cōstitutio est expressior et clarioz tanto eius ignorantia est improbabilis. Op. hic Pau. extra tex. in ver. ciuitas aut et videtur q ciuitas non possit puniri. quia nō potest delinquere tanq res inanimata ratione carens. vt probat in. l. j. §. j. ff. si quadru. paupe. fecit. dicatur. Soluit exponendo ciuitas idest homines de ciuitate. dicit tñ q tūc demū delinquentibus hominibus ciuitatis dicitur ciuitas delinquere quādo homines cōmunicato consilio et tractatu habito hoc faciunt. et sic delinquent vt corpus non vt singuli. secus si vt singuli nullo consilio cōicato nec

nec aliquo tractatu preuio. alle. ff. q. vi aut clā. l. aut qui aliter. §. si in sepulchro. ff. q. cuiusq. vniuersitatis nomine. l. nulli. et qd ibi no. et l. si cut. §. si. et qd no. de consti. cū oēs. per hoc dicit Pau. se consuluiffe q. ciuitas Bononiensis non fuit interdicta propter rebellionem factā. q. non fuit facta cōicato cōsilio. et sic dicit se defensisse in curia domini pape. et postea in presentia cardinaliū. quod potest procedere nedum si maior pars fecit rebellionē. sed etiā si oēs fecissent vt singuli dūmodo fecissent vt singuli nullo premissio tractatu vel cōsilio s. non vt corpus. de materia in decre. dilectus de simo. et in alijs iuribus allegatis in notabilibus. et c. Glo. q. uis pontifices. querit an appellatione pontificis cōprehendat epus qui renūciat epatus licet non ordini. dicit q. sic q. et ille pōtifer. de ordi. ab epō qui renunc. epā. c. j. Fatef tñ q. tunc non poterit esse locus pene. de qua hic in ver. a feudis. et i. v. ipsius filij. quia non poterit priuari delinques cōtra tales feudis vel beneficijs que tenebat ab ecclesia epī offensi ex quo nulli ecclesie preest. et similiter nec eius posterij inhabilitari a beneficijs talis ecclesie. An autē hic includantur electi et confirmati epōs. sed nondū consecrati. dicit glo. q. non q. talis non dicitur pontifex hoc est epus. facit qd no. de elec. transmissam et de reli. do. c. j. concor. zen. Pau. Guil. et Step. et c. Glo. temere. querit quid si aliquis se defendendo percussit epm an incidet in hanc penam. dicit q. non a cōtrario littere. facit infra de pe. felicitas in prin. in. vj. et quod habetur in cle. si furiosus. s. de homi. et c. Glo. bānuerit opp. q. hec decre. superfluat per decre. felicitas prealle. s. e. in. vj. Sol. q. imo non superfluit. quia illa loquit de offendente cardinalē ista de offendente epm. Item ista loquitur in hostiliter psequente. de quo hic non dicit. Item ecōtra hic bāniens punitur de quo ibi non fit mentio. et sic se habent vt excedentia et excessa. et c. Glo. mādauerit querit an ex solo mādato de faciēdo fieri que hic dicunt quis incurrat has penas etiā dato q. non fuerit factū seu affectū id quod fuit mandatum. et c. Rñdet glo. q. hic videt pbari q. sic. et sic erit hic casus in quo ex solo mandato maleficium erit perfectum ad hoc alle. p. cōcor. de homi. pro humani. ad fil. i. vj. et ex hoc sequitur q. penitētia et reuocatio in casu isto non proficeret. q. illa non habet locū post maleficiū consummatū. ff. de fur. l. qui ea mente. et l. pe. ff. vi bo. rap. et no. in. d. c. pro humani. quia tñ videt nimis durum dicere q. ex solo mandato maleficiū sit consummatū cū regulariter sit contra vt pbat in. l. si quis vxori. §. nec verbo. ff. de fur. tis. et ff. de iureiur. l. item apud labeonē. §. si curauerit. et de ver. sig. l. sepe in fi. et qd ibi no. et in. de ob. que ex delicto. §. ope. et q. regulariter verba debent accipi cū effectu de cle. nō resi. relatum. cū concor. ideo dicit gl. q. potest iste tex. intelligi quādo mandatū habuit effectus et sic non stetit in finibus meri mādati. vnde pōt exponi tex. dum dicit vel hoc fieri mādauit vt exponat hec scilz percussiones captiones. vel bāna iam facta. non aut loquatur de fiedis. ad qd facit. s. e. felicitas in. vj. in pn. et de sen. excō. quecūq. e. li. et sic residet glo. per qd videt sentire q. ex solo mādato de faciēdo fieri non incurrat hanc penam cū glo. precise per eadē verba cōcor. Pau. et idem Guil. et zen. Ste. hic apertius loquit. dicit enim q. ex solo mandato si non effectus securus est quis non incurrat hanc penam. Nec ob. decre. parrochiani de homi. in. vj. quia ibi est speciale s. m. eum regulariter cōtra. et sic etiā intelligit. c. felicitas. s. e. in. vj. et facit. c. quicūq. prealle. de sen. excō. e. li. et hec opi. sapit equitatē s. m. Joā. de lig. de materia remittit ad no. j. q. iij. q. presulatus. per Innoc. de cle. nō resi. ad audētiā. per Archi. xvi. q. j. §. si ergo. de materia latius per Ly. in. l. nō ideo nimis. C. de accu. et plenius per Bar. ff. de iureiur. l. nō solus. §. si mādato. et ibi Bar. dicit q. si querit an mandans cōmitti malefi-

cium teneatur maleficio non secuto. est aduertendū q. aut delictum est atrox. et tunc ex solo mandato quis non tenetur ad penā maleficii quod mandans cōmitti: ex quo non est secutū. sed ad penā extraordinariā. vt in. l. j. ff. de extraor. crimi. hoc intellige nisi in iure aliud exprimat expresse. vt. d. c. pro humani. aut delictum est leue et tunc non tenetur aliquo modo ex solo mandato. vt. l. itē apud labeonē. §. si curauerit. ff. de iniuri. Que autem dicatur leuia delicta habetur in. l. leuia. ff. de accu. et per Bar. in dicto. §. nō solum. quia illa in quibus cōmittendis non exigitur dolus. vt in damno dato. vel si exigitur generat modicū preiudiciū. vt furtum modice rei. Alia sunt graua in quibus requiritur dolus et generant magnum preiudiciū. Idez si fiat iniuria circa personā. ar. l. in seruo rū in fi. ff. de penis. grauissima sunt ex quibus insequi debet pena mortis. facit qd no. in. l. auxilius. §. j. ff. de adul. et ff. de re. iuris. l. fere in oibus. et l. ad ea. et ff. ad. l. aquil. l. liber homo. Item an secuto delicto teneatur indistincte mandans. dicit q. sic. Sed an teneatur mādatus indistincte. dicit q. regulariter tenetur nisi excusetur mādatus. quia habuerit necesse parere. et sic crimen leue l. liber homo. ff. ad. l. aquil. et ibi no. de quo plenius ibi. et in dicto. §. si mandato. ex quo autē oriatur obligatio secuto delicto an ex mādato an ex delicto secuto. dicit ex delicto secuto. l. si quis vxori. §. neq. verbo. ff. de fur. et iō in accusatione locus delicti cōmissi debet poni non locus mādati. Ad predicta facit glo. in. l. j. §. persuadere. ff. de seruo corrupto et c. Quid autē si mādauit tibi vt alij mandares delictum cōmitti. an taliter teneatur. dicit q. sic in. l. j. §. incidit. ff. ad tur. de quo ibi. et l. aut qui aliter. §. si. cu. l. se. ff. q. vi aut clam. Item quid si mādauit tibi vt tu delinqueres. et tu diu cōmisisti postea an teneatur. Inno. q. sic. nisi mandatum reuocatum sit tacite vel expresse vt quia facit parentelam vel pacez cū inimico suo ff. de adimendis leg. l. iij. et no. Inno. in. c. ad audientia de homici. Quid autē de conductore seu assassino. et quid de persuasore. habetur per Bar. in dicto. §. non solum. et in dicto. c. pro humani. vbi de assassinis. et in. d. §. nō solum. ponitur que sit differentia inter mandatorē conductorem et persuasorem. An autē mandans et mandatus teneantur. e. l. habetur per Ly. in. l. non ideo minus C. de accu. et per Bar. in. d. sed si vnus. §. seruus meus. ff. de iniuri. quia certe sic si delictus non cōmittitur per aliū vel verba sunt in rez scripta. alias non tenentur ex eadē lege seu occasione et c. Glo. rata oppo. q. ratihabitio hic interuenire non possit. vnde op. de. c. cu. quis de senten. excōm. in. vj. et s. eo. ti. felicitas in prin. eo. lib. et in regula ratur quis. de regulis iuris. e. li. Soluit intelligendo hunc tex. secundū iura in contrariū allegata. quia debet intelligi q. ratihabitio pōt operari quando hec tria que hic dicuntur facta fuerunt nomine ratur habentis et eius contemplatione. alias secus quia nō suo nomine gestum ratur habere non posset. facit. ff. de neg. gest. l. sed si pupilla. §. sed si ergo. Idē Pau. dicens hunc tex. intelligi debere. quando hec que hic dicuntur facta sunt nomine et contemplatione ratur habentis. et quādo talis est qui ab initio potuit mādare et facere alias ratihabitio in talibus non operaretur effectus nec equipararetur mandato. C. de cadu. tollen. l. vna. facit. ff. de offi. p. consulis et legati. l. obseruare. §. si. et dicto. c. cu. quis de sen. excō. in. vj. Ex hoc infert q. ab initio requiritur mandantis consensus cooperatio consilium vel fauor. vel q. sit factū eius nomine et sequatur ratihabitio. et sic sentit Pau. q. id quod hic dicitur ratihabitione nedum referatur ad prima tria hic expressa. s. percussione captiones et bānitionem. sed etiā ad alia que postea subnectunt. glo. tamen aliter sentit et bene quo ad verba littere sed quo ad effectum per iura prealle. videtur Pau. bene di-

risse &c. **G**lo. scienter querit quis habebit scientiam probare. dicit qd ille qui all. quia in dubio presumit ignorantia. de re. iuris presumitur in. vi. &c. **G**lo. defensauerit. ad littere declaratione querit hic facit mentionem de quattuor scilicet de socio consiliario fauore dante & defensante. Circa quodlibet illorum quattuor querit aliqua. Et primo circa primum videlicet de socio quis proprie dicitur socius. Respondet qd secundum derivationem socius proprie dicitur propter societatem periculi vel operis. vel dicitur a secor. unde secundum eos socius proprie dicitur in periculo. collega in officio. comes in itinere. confor in premio. sodalis vel in mensa vel in sede. Secundum iuristas autem diuersimode dicitur quis socius in crimine. interdum in ecclesia. interdum in ordine. interdum in via. interdum in coniugio. interdum in lucro vt patet hic. & xxiij. q. iij. si ad peccatum. de offi. dele. cum super. de confessis. c. i. in fi. de voto. c. ij. xxvij. q. ij. cum societas de spon. c. ij. cum si. alle. in glo. de primo autem. s. socio criminis proprie loquitur hic & iste quandoq; vocatur confor. vt probatur de hereti. cum fm in. vi. Qualiter autem accipietur hic socius criminis. & quis dicitur esse socius criminis. Rñdet glo. qd late sumendo quis potest tripliciter sociari alteri in delicto. scilicet faciendo. committendo. fauendo & non corripiendo. vt probatur. xxiij. q. iij. ita plane. hinc est qd dicit canon. qd non caret scrupulo societatis occulte qui manifesto facinorosi non desinit obuiare. lxxvi. di. facientis. ij. q. vij. negligere & de homi. sicut dignum. Stricto autem sumendo socius sumitur pro agente. qui aliquid cooperatur ad delictum & sic sumitur hic socius. videlicet pro illo qui aliquid agendo cooperatur ad actum cooperationis vel bani. unde aduertendum dicit glo. qd interdum sunt plures qui pariter delinquant & pariter in hoc sunt socii & nullus est principalior altero & tunc oēs isti includuntur sub committentibus delictum. Interdum autem unus est principalior ceteris in delinquendo. alter autem est cooperans. & tunc iste proprie dicitur socius. & ita sumitur hic vt patet. quia anteq; hic loquat de socio premisit de faciente crimen. Ad predicta proxime inducit glo. simile de vnione ecclesie. qd quandoq; due ecclesie eque principaliter vniuntur. quandoq; accessorie vna vnitur alteri velut principali. vt no. in. c. nouit ne se. va. Quali autem pena puniatur hic socius in delicto. dicit hic **Idau.** qd puniatur pari pena cum principali. vt hic probatur. Ad qd etiam alle. de offi. dele. c. ij. q. i. notum. lxxix. di. si quis papa. xvi. q. vi. si res aliena. xviij. q. iij. omnes. xij. q. i. d. iure. Fatetur tamen qd interdum socius mitius puniatur qd principalis. vt probatur. xij. q. ij. cum deuotissima. hec procedunt in socio cooperante. Si vero quis esset socius presentia tantum & nihil faceret nec cooperaretur. tunc talis non esset in culpa nec in pena. de qua hic alle. c. ita plane. xxiij. q. iij. fatetur tamen qd aliquando sola presentia puniatur vt in cle. j. s. de bap. sed ibi est speciale regulariter contra. unde & socius alterius qui non est socius in crimine non tenetur socium excommunicatum vitare. de sen. excō. si vere. & qd ibi no. fm **Idau.** & hoc de primo scilicet de socio criminis. Circa fm vero. scilicet consiliarium glo. remittit ad no. in regula nullus ex consilio. de re. iuris in. vi. & ff. de ver. sig. l. sepe in fi. ff. mandati. l. ij. in fi. insti. de ob. que ex delicto nascuntur. s. ope. **Idau.** hic dicit qd hoc debet intelligi de consilio fraudulento & non nudo quod nihil adjicit ad peccatum. alle. no. de sen. excō. nuper & de homi. sicut dignus & regula prealle. nullus cōcor. s. e. felicitis. s. illud li. vi. ad hoc quia regulariter quis non tenetur ex nudo consilio. insti. man. s. tua gratia. Quibus autem modis prestari possit consilium. Dicit qd multis modis. scilicet suadendo rogando & impendendo. vtilitatem securam ostendendo. vt no. **Hosti.** de homi. ad audientiam. & probatur. ff. de fur. l. furti. s. consilium fm **Idau.** de materia

plene in iuribus prealle. & per **Bart.** in. l. non solum. s. si mandatum. ff. de iniur. & ibi dicit **Bar.** qd consulens in delictis indistincte tenetur sine consilio prebeatur ei qui alias erat facturus siue non alle. l. j. s. incidit. ff. ad turpil. & ff. de adul. l. hec verba. ff. de fur. l. qui suo. s. plus. Si autem consuleretur aliquid quod non cadit in delictum. tunc distinguere debet an consilium prebeatur dolo an nō. & an ei qui alias erat facturus an non. vt not. in dicta regula nullus. & ff. de regu. iuris consilij. & ff. mandati. l. ij. in fi. **G**lo. tamen in dicta. l. consilij. & dicto. s. non solum. & **Idau.** ibi tenet contrarium etiam in delictis quod no. sed contra illam glo. **Bar.** alle. glo. in contrarium insti. de obli. que nascuntur ex delicto. s. ope. & ff. de ser. corrupto. l. j. s. persuadere. & ff. de verb. sig. l. sepe in fi. Refert tamen **Bar.** in. d. s. non solum. qd quidam cōcor. opi. qd opi. **Dyni** procedit in leuioribus. secus in grauioribus. alij dicunt qd opi. **Dyni.** pcedit in maleficijs que committunt circa re. vt furtum & similia sed alia opi. pcedit in his que in personā. sed neutra istarum approbat per dictum. s. non solum. & hoc de secundo. Circa tertium. s. de fauore sen fauente. an de quolibet fauore hic loquit. dicit glo. qd nō. unde dicit aduertendum qd duplex potest esse fauor quidam simplex. qui nil adjicit ad peccandum. quia & sine isto fauore eque bene fuisset factum delictum per delinquentem. de quo fauore habetur. s. e. felicitis. s. illud in. vi. & de tali fauore non loquitur hic. patet qd hic loquitur de fauore in his hoc est in percussione captione vel bāno. facit qd inferius dicitur. Secundus est fauor qui aliquid adjicit ad delictum. & de isto proprie loquitur hic. Tertius est fauor quando quis potest obuiare crimini. & non obuiat. xxiij. q. iij. qui potest. & de isto est dicendum vt in. c. quāto de sen. excō. Juxta hoc querit glo. quid si fauor fuit prestitus post delictum commissum aliter tamen qd defensando. quia de illo hic expresse loquitur. an talis ligabitur ista pena. dicit qd nō per istū tex. qui loquitur de dante fauorem in delicto. & sic nō de dante fauorem post delictum. patet quia tex. hic dicit in his &c. scilicet percussioe captione vel bāno & sic ipso delicto. Idem dicit **Idau.** si tēpo re delicti detur consilium vel fauor in alio qd in delicto. nō ob. predictis de hereti. excommunicamus. s. credentes. & e. ti. c. ij. & c. ptra christianos in. vi. vbi fauens criminoso etiam post delictum & etiam post sententiā puniatur. qd ibi loquitur in alia materia diuersa scilicet hereticorum. de qua per **Hosti.** in summa de here. s. penul. & per **Joā.** an. in. d. s. credentes. facit de here. accusat. s. pe. in. vi. Hic autem loquitur in alio crimine & sic diuersitas casuum tollit contrarium. Idem **Idau.** assignat rationem diuersitatis. qd horribilius ē crimē heresis vt dicto. c. accusatus. Qualiter autem prestetur fauor delicto. dicit **Idau.** quādo quis prestat opem & auxilium ad faciendum. insti. de obli. que ex maleficio. s. interduz. xxiij. q. vi. si res. & hoc de tertio. Circa quartum videlicet de defensore querit glo. primo an hic loquatur etiam de defensore qui prebuit defensionem post delictum. Rñdet glo. qd sic mouetur quia tex. hic non repetit circa defensorem verbum in his quod premiserat hic in alijs tribus. hic ergo cōprehendit tam defendentē in ipso actu qd post actum. Sed aduerte quia multis modis potest quis esse defensor alterius. primo modo delictum auctorizando. Secundo defendendo in actu delicti seu in ipso delicto. Tertio defendendo post delictum puta impediendo ne delinquentes veniant ad manus iudicis examinandi vel puniendi. Quarto impediendo ne veniant ad manus offensi vel cōsanguineorum vel alterius priuati volentis propria auctoritate vindicare delictum seu facere vindictam delicti. vltimo defendendo in iudicio puta patrocinando. nunquid ergo oēs tales defensores hic cōprehendat & includat. Rñdet glo. qd omnes cōprehendat preter penultimū & vltimū. de primo constat qd talis

q̄ talis auctorizator delicti grauius puniatur q̄ faciēs delictum. xj. q. iij. qui resistit. xxiij. q. iij. s. aliorū. z. no. ij. q. j. notū de offi. dele. c. j. de secūdo etiā constat vt patet ex premis et per hunc tex. de tertio etiā patet similiter per hunc tex. z. in. c. felicis. s. eo. li. vj. post principiu ibi postea receptauerit vel defēsaauerit. facit de offi. dele. ex litteris z. xxi. q. v. per totū. Ad idē allegat Pau. xxiij. q. j. si custos. De penul. defensore ne quis incidat in manus offensi vel alterius priuati q̄ hic nō includat patet. quia vindicta que inferretur esset iniuria ad quā propul sanda pro socio quis tenetur. de sen. excō. dilecto. in. vj. facit. l. siq̄ in seruiture. ff. de fur. De quinto. s. defendente in iudicio patrocinando z. aduocando remittit gl. ad no. in. c. proposuit. de cleri. excō. minis. in verbo fauore. Pau. hic dicit q̄ si de iure defendatur per aduocatum q̄ non procedit hec pena. prout no. in. d. c. proposuit. in alijs pmissis pcor. cū gl. z. c. Glo. ex predictis in prin. declarat. z. exponit litteram. deinde collegit ex littera q̄ in casibus in quibus per antiqua iura cōtrahēbat excōmunicatio nō iteratur per hāc decre. Sed aduerte querit hic Pau. quare expressit de istis q̄ participant in crimine criminoso. quia illi sunt excōmunicati per canones nuper de sen. excō. z. e. ti. si cōcubine. Rñdet q̄ hoc non expressit propter percutientē z. capientē. sed propter bānientē. pro quo imponitur hec pena. z. fit extensio ratione participij. Item ideo hic expressit predictos. quia hic imponitur aliē pene q̄ excōmunicationis in quibus nō operatur participatio. que operat in excōmunicatione. Glo. masculinā oppo. q̄ nō fuit necesse exprimere de linea masculina. quia hoc intelligebat etiam si nō fuisset appositū. s. e. ti. vbi cūq̄ in. vj. Soluit fatendo contrarium. sed ideo hoc fuit expressum propter maiore declarationē z. dubitationē tollendā. Glo. scōm. oppo. q̄ imo puniatur posteritas etiā vsq̄ ad quartā generationem. nedum vsq̄ in tertiam. vnde oppo. de. c. quibusdā. s. e. Soluit glo. illa decre. nō habet obstare. quia ista loquitur in casu diuerso. quia ibi loquitur in occidente vel mutilante hic in capiente pcuriente vel bāniente. Itē illa strictior est quo ad personas delinquētes. quia solū habet locum in personis ibi nominatis. scilicet patrono vicedñō aduocato feudatario z. beneficiario. occidentibus vel mutilantibus prelatus. Ista vero latior est quia etiā in alijs habet locū. Item ibi priuatur simpliciter posteritas a collegio clericorū vsq̄ ad quartā generationē hic solum inhabilitat ad beneficia in diocesi epī contra quē deliquit. z. ex hoc colligit gl. se. q̄ quis pōt esse inhabilis ab beneficia in vno loco z. nō in alio. z. alle. concor. fa. quod no. de app. pastoralis in vltima glo. Glo. opinenda querit an posteritas vnus taliter delinquentis efficietur inhabilis z. seruet etiā quo ad beneficia obtenta. dicit q̄ nō a cōtrario huius littere. que solū inhabilitat quo ad obtinēda. ar. decre. nōne de prescrip. z. de re. iuris in penis in. vj. Nunquid aut talia obtenta ante delictum poterit permutare cū alio beneficio eiusdē dioce sis. dicit q̄ nō quia simpliciter hic inhabilitat ad obtinēda in eadē diocesi. z. sic etiā ad obtinenda per viam permutationis. Idem Ste. fatetur tñ hoc esse verū quādo ageretur de permutatione fienda ad illoz instantiā secus si ex officio ipsius vellet beneficiatos trāsferre. quia posset. de re. permu. quesitū. z. e. ti. c. vno in. vj. Glo. detinebatur. al. pro concor. decre. nō est nobis de spon. z. remittit ad ibi no. Glo. sua sic voluit querere. quādo dicitur terra vel ciuitas esse delinquentis. remittit ad no. de postu. prela. c. j. q̄ q̄ delinquens ibi habet iurisdictionē. vt. ibi no. z. c. Glo. accensis. op. q̄ etiam debet extinguī z. pedibus cōculcari. xj. q. iij. debent. Soluit fatendo contrariū z. supplēdo istū tex. per illū z. c. Glo. sequentes sunt litterales z. expositiue vsq̄ ad glo. in ver

bo cōmode. Glo. commodē querit ad littere declarationem. hic dicitur q̄ absolutus in mortis articulo si restituitur sanitati debet accedere ad sedem apostolicā q̄ cito cōmode poterit. quantū autē erit illud tēpus infra quod dices cōmode posse venire. Rñdet glo. sequendo Hosti. in decre. decreto. s. e. quia tēpus erit. j. q̄ cessante impedimento z. deducto tpe modico indulto sibi ad preparandū poterit ire ad sedem apostolicā. alle. ff. ex qui. cau. ma. l. ab hostibus. s. s. q̄ simpliciter. Iuxta hoc querit glo. quid si talis absolutus restituta sibi sanitate cōparuit post certum tempus corā sede apostolica. z. dicit se citius nō potuisse venire. an debet sibi credi z. eius assertioni stari. videt q̄ sic quia hic agit de re occulta z. mentali. z. de pīculo anime z. per consequens est sibi credendū. de homi. significasti. ij. de sen. excō. si vero. ij. z. q̄ in eis no. cōtrariū tenet glo. dicens q̄ in hoc non credit assertioni absoluti sed index habebit hoc arbitrari. alle. q̄ habetur. de elec. q̄ sit in prin. li. vj. z. q̄ ibi no. z. e. tit. cupientes. s. ceterū in. vj. Ad hoc etiā alle. glo. q̄ alias de facili posset deludi hec cōstitutio allegādo friuolas excusationes frigoris z. caloris vel cōsimiles. ar. decre. cō delicti de do. z. cōtu. z. de accu. veniens. nec ob. quod no. in. d. c. significasti. z. d. c. si vero. quia fatetur gl. q̄ in foro penitentiali seu in foro anime bene debet stari eius assertioni. de spon. tua nos. z. similiter quo ad vicinū excōmunicationis occulte contrahendū. quia ex quo habet scientiā de mora debet scire se excōicatū. al. Guil. v. q. j. qdā. cū ibi no. ij. q. vij. quapropter. z. ff. de manumissis testamenti libertas. secus quo ad for cōtentiosū. z. ideo index nō debebit eū denunciare excōmunicatū. nisi prius ipso vocato vel citato notū fuerit ei ex cōiecturis legitimis ipsum fuisse morosum premissa super hoc cognitio. ne sumaria. alle. j. c. pri. in fi. z. quod no. s. ea. compil. de here. cle. j. ad fi. cūz glo. concor. Guil. dicens q̄ quā cito dicat sibi conscientia sua q̄ sine periculo persone possit ire si nō vadit paratis suis sarcinulis statim incidit in sententiam excōmunicationis. alle. v. q. j. quidā. ij. q. vij. quapropter. z. ff. de manumissis testa. l. libertas. z. hoc relinquitur arbitrio ipsius tunc aut demū denunciabitur per iudicem ipsum incidisse. quando cōstabit z. presumet violenter de fraude facta prius vocatione z. premissa sumaria cognitione z. hoc arbitrabitur superior. alle. de sen. excōmu. eos qui in. vj. Idem etiā zenz. Querit hic Guil. nunquid capiens equum quem equitat clericus vel res quas supra se portat clericus sit excommunicatus. dicit q̄ aut est talis res quā licitum erat propria auctoritate accipere. Exemplum si locauit domum clerico z. debeat pensiones quā non soluit z. hoc casu non incido in excōmunicationem ipsum expellēdo. dummodo cū modamine inculpate tutele fiat. de resti. spo. olim causaz. z. c. vnde vi. l. j. Aut non est talis res z. tunc aut inducit clericus per metū ad tradēdū equū sibi. nisi des equū talē occidat. z. tunc talis incutiens metū verbalē non incidit in excōmunicationem. quia vt quis incidat in canonem si quis suadente requiritur manus infectio. xviij. q. iij. si quis suadente. aut quis subtrahit manualiter res clerici z. tunc aut res que auferatur adheret persone clerici. vt est equus z. vestis. z. tunc incidit auferens quod intelligit si violenter auferatur. secus si fortūe. Si vero distet a persona clerici. z. illi non adheret. z. tūc auferens talem rez non incidit in excōmunicationē. de materia p. Inno. de sen. excō. nuper. In ver. ciuitas autem querit an statim facta satisfactione per ciuitatez delinquentem contra formā huius decre. sit abolitum interdictū. videtur q̄ sic. quia tex. hic dixit subiaceat interdicto donec satisfecerit. z. sic patet q̄ facta satisfactione statim sine alia relaxatione est abolitum interdictum. cōtrariū dicit esse verū dicens q̄ imo est necessaria sententia su

perloria. al. ij. q. vi. presbyter. et hoc ideo: quia hoc iter dictum limitandum est ad tempus incertum vel modicum quod tunc lapso tempore vel mora cessante ipso iure cessaret interdictum. alle. de spon. non est. ratio diversitatis secundum eum est: quia primo casu posset dubitari an plene foret satisfactus. secus in secundo casu de quo remittit ad non. de era. et quia cum bone. de hoc dicitur ut habuistis in cle. j. de deci. in glo. in verbo donec. et sic remittit hanc glo. in ver. donec. Deinde querit hic Barth. de quo debet civitas satisfacere. Respondet quod de iniuria et de damnis et expensis alleg. de foro compe. c. conquestus. et de iniurijs. c. olim. et idem dicit debere fieri si clericus iniuriatur laico quia clericus debet illi satisfacere de predictis. alle. de sen. excō. cōtingit. Si autem ad invicem se percutiunt clericus et laicus tunc dicit quod ille qui plus leserit plus satisfaciet. alle. de adul. intelleximus. et prealle. c. contingit. an autem teneatur quod istam satisfactionem remittere. dicit quod non. sed rancorem sic intellige. xl. di. et qui emendet. xc. di. si quis contristatus. xxiiij. q. iij. si illic. ij. q. j. in primis. **¶** Juxta premissa querit: coram quo iudice agat clericus contra laicum qui ipsius offendit. dicit quod si agit ad penam ratione sacrilegij tunc agatur coram ecclesiastico. si autem agatur ad interesse et satisfactionem. tunc coram seculari. de foro compe. cum sit generale. et de iudi. postulasti. Si autem per modum exceptionis conqueratur clericus de laico. ut quia laicus petit se absolvi ab excoicatione et tunc coram ecclesiastico habebit conqueri. Quid autem si iniuriatus moriatur ante lit. cōtesta. facta super actione iniuriarum. an poterit heredes prosequi. dicit quod non quia hec actio iniuriarum non transit ad heredes. in sti. de perpe. et tempo. act. §. est autem. et non. de testi. cogendis pervenit. **¶** Ultimo querit quid si statuto civitatis caveatur quod si aliquis facit insultum ad domum aliquius puniatur in. xx. libris. Adhuc pone quod aliquis insultavit alium sub porticu. an dicat fecisse insultum ad domum refert quod Spec. e. ti. §. j. ver. si pone tenet quod sic per. c. si quis contumax. xvij. q. iij. et. c. si quis in atrio. et. §. de immu. eccle. c. ecclesia. vide. l. quidam ibernus. ff. de ser. v. bano. p. dio. et Bar. in. l. j. §. j. ff. de cloac. **¶** Ultimo tractat hic quot modis committitur sacrilegium. dicit quod pluribus modis. primo invadendo res ecclesie. secundo verando iniuste ecclesiam. tertio vastando ecclesiam. quarto violando monialē. quinto quando clericus audit aurispices incantatores. et ariolos. sexto indiscrete detrahendo alicui. septimo violando imunitatem ecclesie. octavo in casibus positis. xvij. q. iij. sacrilegium. et. c. se. et. §. q. autem. et. c. constituit. nono percutiendo clericum. xvij. q. iij. si quis suadente. ad primum allegat. xvij. q. iij. sunt qui opes. et. c. sacrilegium. ad secundum. xij. q. ij. predia. xvij. q. j. placuit. ad tertium. xvij. q. iij. sunt qui. ad quartum. xxvij. q. j. sciendum. ad quintum. xxij. q. v. si quis episcopus. ad sextum. xxiiij. q. iij. non in perpetuum. et hoc sumendo sacrilegium stricte. magis autem stricte sumendo dicitur sacrilegium quando aliquid sacrum assumitur de sacro. xvij. q. iij. quisquis in fi. quandoque autem sumitur large. et tunc extendit etiam ad alia crimina. C. de episcopis et cler. l. si quis in hoc genus. et. c. de crim. sacrile. per totum facit. §. e. felicis in. vj. De materia per Innocen. de sen. excō. cum pro causa.

¶ Ultorum ad nos. Tres sunt p-

tes decre. In prima narrat excessum. In secunda puidet statuendo penam. In tertia puidet circa publicationem. ipsius pene et circa executionem. secunda ibi: considerantes. tertia ibi: locorum. Tercia ibi autem sufficit quod alterum istorum fieri ut locum habeat pena propter naturam disiunctive. de rescrip. iter ceteras secundum Paul. **¶** Nota hic quod ut plurimum in confinibus districtuum perpetrantur maleficia. patet hoc ibi in exitu suorum districtuum et. vide quod non. in. l. siue pertra. §. j. et. ff. de libe. agnos. l. j. de tuto. et cura. da. ab his. l. pupillo et. ff. de

excusa. tu. l. iuris peritus. §. cum oriundus. in quibus ponitur de maleficijs commissis in confinibus duorum territoriorum quis iudex sit competens in illis. **¶** Huic vero hic dicitur quod hoc quod hic dicitur de captione et. maxime in exitu territorij fuit inductum a paucis temporibus citra. propter execrabilem cupiditatem que quod plures excecavit maxime in regno francie. cuius exitus siue limites extraneus via tor et advena transire non potest: quandoque per pessimos quod imo depredatores et tyrannos qui se dicunt guardiatores portuum vel exituum coguntur ad alterum. scilicet ad se redimendum iuxta eorum voluntatem. vel quod alius erit usque ad ostensionem pudibundorum indagatus quod transit ad alia regna in exemplum secundum eum. et sic propter hoc retrahuntur mercatores a commercijs eorum. ex quo sequitur eorum summa penuria. et consequenter carissima eorum de quibus consuevit maximum esse forum. **¶** Nota secundo obviandum his que tendunt ad derogandum honori pape et apostolice sedis. et similiter his que tendunt ad derogandum quieto et prospero statui detinentium. donec resignent eorum beneficia et detinentium citatos ad se. ap. ab homine vel a iure. ne ad illam vadant. **¶** Item nota. penam procurantium se capi ne citati possint ire ad se. ap. **¶** Nota. quod renunciatio beneficii extorta a carcerato non valet ipso iure. Ex quo nota argumentum generale quod actus qui fiunt cum incarcerato non valent. de quo. ff. quod me. ca. l. qui in carcerem et. **¶** Ultimo nota argumentum penam delicti magis crescere ex eius publica ratione. facit. §. cle. pxi. **¶** Glo. domini. querit an decre. procedat si obtinentes domini locorum et capientes clericos sint viri ecclesiastici. quod esse potest ne cle. v. l. mo. c. fi. in. vj. Respondet quod sic. quod indistincte loquitur. facit. xix. di. c. j. **¶** Glo. ecclesiasticos. querit quid si citatus fuerit laicus ad se. ap. et captus et detentus ne ad illam vadat an habeat locum pena cle. dicit quod non. ar. a contrario sensu littere. facit de his que fi. a prela. cum apostolica. et de pe. di. j. §. sane. Idem tenet Paul. Sed an comprehendat hic personas ecclesiasticas que capiuntur sed non sint clerici zen. quod sic alle. xij. q. j. duo sunt. de sen. excō. parochianos. intelligo quando capiuntur cum sint citati ad se. apostolicam vel ad renunciandum beneficio si quod habent prout hic loquitur Juxta hoc querit quid si illi de quibus hic dicitur capiunt mulieres nunquam incident in has penas. videtur quod non. quod hec constitutio loquitur in capiendis masculos et est penalis ergo restringenda et non laxanda. de re. iu. odia in. vj. Item quia dicendo de viris videtur aliud sensisse de mulieribus. ut de presump. nonne de deci. ad audientiam. xxv. di. qualis. ff. de iudi. l. cum pretor. contrarium potest dici secundum eum quia iniicientes manus in tales sunt excommunicati sicut iniicientes super masculos de sen. excō. veniens. et. c. de monialibus. Item quia eadem est ratio. ergo idem ius. ar. de cōsti. translato. Ad hoc facit quod dicitur in verbo considerantes ubi simpliciter loquitur de personis ecclesiasticis nec restringit se ad masculos sed. Huic. et. **¶** Glo. captos querit quid si aliquis procuraverit capi clericum non tamen eo animo ut beneficium resignaret nec impediat citationem factam ad papam an incurreret penas hic positas. dicit quod non: sed solum penas excoicationis. Adhuc per hunc tex. a sensu contrario. et quia hic copulative requirit capturam factam et captum detineri ad finem resignationis beneficii. aut ad impediendum citatum ire ad se. ap. Idem sentit hic Huic. dicit enim quod ex sola captura clericus quis incurrat excoicationem. de sen. excō. nup. sed pena privationis et suspensionis a beneficio non habet locum nisi in tribus casibus hic positis. Primo in capiente ut captus beneficia resignet. Secundo in illo qui citatum ad sedem apostolicam impediuit. Tertio in illo qui sibi procuravit fieri hanc captionem et. **¶** Glo. ad apostolicam. querit si fuerit citatus ad alium inferiorē a papa an capiens et detinens talem ut eum impediatur comparere incidat in hanc penam. dicit quod non.

q̄ nō. quia a cōtrario sensu littere hoc innuitur. Idem t̄z hic *Idan. alle. de dilat. c. fi. de do. z cōu. cū dilecti. z de accu. veniens.* *¶ Glo. ecclesiastice. querit an laici faciētes cōtra hanc cle. incurrat hanc penā. dicit q̄ nō. p̄ hūc tex. a cōtrario. z q̄ laici nō sunt capaces pene priuationis vel suspensionis a beneficio de qua hic quia laici nō sunt capaces bñficiōrū de insti. c. ij. Idēz dicit in p̄sonis ecclesiasticis nullū beneficiū habētibus q̄ nō bñficiati nō possunt priuari beneficijs. xxij. q. ij. qui a s̄s q̄d vero. Que autē dicūtur persone ecclesiastice. remittit zen. ad tex. z no. ij. q. j. duo. z. xvj. q. j. alia. z ex h̄ colligit q̄ qualitas p̄sone nō inducit augmentū pene. de quo. xl. di. homo xp̄ianus. z de iureiurā. cū quidā z c. *¶ Glo. prelati. querit an littera pcedat indistincte etiā si prelati capientes clericos nō sint prelati ad quos spectat collatio bñficiōrū de quorū renūciatione agit. R̄ndet q̄ sic p̄ hanc litterā que indistincte loquit̄ z fortius hoc pcedit in impediēte ire ad se. ap. citatū fore ppter causas bñficialē. q̄ ibi est minus dubiū. Idēz *Guil. ad hoc q̄ eadez est ratio vtrōq̄z ergo idem ius de cōsti. translato. fm̄ *Guil. *¶ Glo. suspensi. querit nūquid suspensus a perceptione fructuū bñficiōrū eligere possit vel conferre. remittit ad no. de elec. cūz vintoniē. in glo. *¶ Glo. q̄ in fi. vbi dicit q̄ sic ecōtra autē an ad bñficia possit eligi durante suspensione. dicit Ste. q̄ nō. all. de elec. per inquisitionē. fatetur tñ q̄ interim debet habere cōgruam sustentationē ne egeat z q̄ poterit eligere z cōferre z alia huiusmodi exercere. de quo in prealle. c. cū vintoniē. *¶ Glo. inferior. in p̄n. all. cōcor. deinde colligit ex littera q̄ in penis deferret dignitati cōcor. q̄d habet in. c. ij. de offi. dele. in vi. de quo remittit ad no. de trasac. c. vlti. in vlti. glo. z de iureiurā. cū quidā. cū glo. pcor. *Abat. idēz Ste. colligēs magis puniri inferiores q̄ superiores. Contra q̄d opp. de. d. c. vlt. de trasac. z de. d. c. cū qdā. facit. xl. di. homo xp̄ianus. Soluit q̄ hoc ideo pōt esse hoc casu q̄ prelati superiores qui p̄ electionē assumunt habēt fortius ius q̄ alij. z ideo nō sic de facili amouent̄ sicut inferiores. alle. de sta. mo. c. ij. s̄. priores. z q̄ ibi no. *Abat. vō hic dicit q̄ regulariter ppter personā nō recedit a iure cōi. alle. lxj. di. s̄. sunt. fallit in aliquibus casibus. *¶ Fallit primo in c. nō autē. vij. q. j. vbi ppter psonā recedit a iure cōi. Secundo fallit si timeret scādaliū. xxij. q. iij. nō pōt. Tertio fallit q̄ miseratione p̄sone aliquando recedit a iure cōi. lxxxvj. di. tanta. *Hoc tñ tūc pcedit nō fauore p̄sone sed ppter utilitatē puenientē fm̄ Jo. qui sic no. lxxxvij. di. in. c. si q̄ fm̄ *Abat. Item fallit in casu isto ratio pōt esse quā. s̄. alle. Ste. *Guil. vō hic dicit q̄ minor pena magis afficit platos q̄ alios. de offi. dele. pastoralis i p̄n. xxij. q. iij. qui ecōtra. z sic in effectu nō videt̄ magis puniri inferiores q̄ superiores. *¶ Glo. obtentis. q̄rit. an isti erunt inhabiles ad obtinēda bñficia. R̄ndet glo. q̄ non. ponderat enim litterā que solū exprimit de obtentis. p̄ quā a p̄trario dicit hos nō impediri ad obtinēda bñficia. sic econtra vidistis. s̄. c. p̄ri. s̄. fi. Ste. hic tenet cōtrariū. *Aboue tur: q̄ si hic priuat̄ obtentis fortius priuat̄ z obtinēdis. naz magis fauent iura in obtēto q̄ in obtinēdo z in que sito q̄ in querēdo. C. de codi. l. fi. z de concess. prebē. c. fi. in. vj. C. de bo. prosc̄rip. l. deportati. Tutius puto tenere glo. ar. regule in penis. *¶ Glo. seculari. querit qd si citatus ad se. ap. pcurat se capi per potestātē ecclesiasticā an incurrat hanc penā. dicit q̄ nō a cōtrario littere. z q̄ hec cōstitutio est penalis. Deinde querit glo. an secularis potestas ad petitionē clerici capiens z detinens euz ne vadat ad sedem apostolicā incurrat sententiā excoīcationis. videt̄ q̄ nō. ex quo clerico pcurante hoc fit. *¶ Inz tenet glo. n̄ra. *Aboue: q̄ dato q̄ talis nō intendat clerico iniuriari. tñ nō pōt negari qn manū iniecerit in clerici cū z iniuriōsaz respectu saltē sedis apostolice z ordinis******************

clericalis. de sen. exco. contingit. ideo debet excoīcationem incurrere. xvij. q. iij. si quis. z in. d. c. cōtingit. cū glo. cōcor. hic *Idan. dicens q̄ ista fraude cōsueuerūt vti appellantes ad hoc vt videant̄ impediri infra annuz. z sic habeant biēniū. *¶ Glo. pcurātes. querit an cōtra istos pcurantes se capi vltra penā hic positā possit pcedi vt cōtra cōtumaces. R̄ndet q̄ sic si de hoc pstat. alle. vt lit. nō. cōte. qm̄ post p̄in. z. s̄. de iudi. cle. dudū. ff. si q̄s cau. l. ij. in fi. cū pcor. facit de offi. dele. pastoralis in fi. Juxta hoc querit an capiens talem pcurātē hoc casu incurrat penam quā hic incurrat pcurans. R̄ndet zen. q̄ nō per hunc tex. qui solū loquit̄ de pcurante. Ex quo colligit q̄ plus punitur pcurans q̄ faciens. alle. ff. de his qui no. infā. l. athletas. s̄. pōponius iuncta. l. imperator. e. ti. z c. *¶ Glo. nullius. querit an hec renūciatio in casu decre. sit nulla. etiā quo ad renūciantē neduz quo ad superiorē beneficiatī. R̄ndet q̄ sic. z hoc voluit tex. hic dum vniuersaliter dixit nullius esse oīno firmitatis talē renūciationem. z hoc inducit glo. ad no. in. c. q̄d in dubijs de renunc. videlicet an renūciatio beneficij facta in manu laici valet saltem quo ad renūciantē. q̄ videt̄ q̄ nō per predicta de quo dicendū vt ibi. *Step. vero hic dicit esse casum specialē in quo annullat̄ omnino actus ppter metum. regulariter secus q̄ ea que fiunt metu regulariter valent. sed iuris remedio rescindunt̄. s̄. q̄ me. cā. abbas. *¶ Quid autē si in casu isto interuenisset iuramentū an ligaret. remittit ad no. de iureiur. si vero. z dicit tenenduz q̄d habetur. e. ti. verū. Idēz Ste. dicēdū est vt no. in. d. c. verū. q̄ iuramentū metu exortuz obligat contraveniētē salteaz ad veniale si non sit petita z data absolutio. ad mortale autē nō obligat vt ibi. *¶ Glo. constituit. querit quādo dicat̄ iudici cōstare de incurfione dictarū penarum. R̄ndet qm̄ parte vocata corā eo hoc erat pbatum. facit q̄d no. s̄. de offi. deleg. cle. j. z. s̄. c. p̄ri. ad fi. *¶ Glo. vltima. querit an regra sentētia hominis in casu decre. dicit q̄ nō. q̄ illam incurrat cōtrafaciēs ipso iure. nō ob. iste tex. q̄ nō loquit̄ de sentētia ferenda sup̄ delicto. sed de publicatione pene iam incurse que hoc casu debet fieri. ad q̄d glo. all. cōcor. *¶ Ultimo hic *Idan. tractat de dictione preter hic posita in tex. qualiter hic ponat̄. an habeat includere an vero excludere. dicit q̄ in isto casu includit. regulariter autē dicendū est q̄ si pcedat oratio affirmatiua z dictio p̄ter sequat̄ tūc excludit. Si vero pcedit negatiua z tunc includit z sic dicit intelligēdum. l. iij. C. de trasac. *Hec vera quādo sub dictione preter sequitur aliquid q̄d cōtinebat̄ in precedenti oratiōe. al̄s includit. l. j. ff. de pigno. ac. de hoc in regula peccatū de re. iu. in. vj. per Ly. in. l. actione. C. de trasac. z ibi per *Bar. z plenius in. l. si eū. s̄. qui iniuriarum. ff. si quis cau. z. l. j. z. ff. de pig. acti. vbi per glo.***********

Apientes eos quos

ad. Tres sunt partes principales. secūda ibi: illos. tertia ibi: sane. *¶ Nota primo q̄ pluribus modis quis inducitur ad obseruantia iuris. q̄ interdum ex premio virtutis. Interdū ex timore pene. unde p̄sueuerunt dari vsus. Oderunt peccare boni virtutis amore. Oderunt peccare mali formidine pene. facit quod not. ff. de iusti. z iure. l. j. z de preben. eum qui in. vj. *¶ Item no. q̄ vbi pena antiqua nō sufficit ppter maliciā z ppter viāz transgressorū adiicienda est noua. *¶ Nota aliud q̄ non sufficit abstinere a malo nisi etiāz fiat quod bonū est per glo. in. l. de iusti. z iure. s̄. iuris precepta. z ad hoc glo. h̄ alle. cōcor. z auctoritatē. quod no. *¶ Nota vltērius q̄ pena vnus debet esse alijs in exemplum. Deinde no. penam transgressoris decre. vnice de excess. pla. in. vj. *¶ Item nota penā religiosorū qui aliqua dicunt vt audientes re trahant a solutione decimarū debitarū ecclesijs. q̄ sunt*****

ipso facto excoꝛcati. **C** Nota hic dies certos in quibus religiosi si requirant a rectoribus parrochialibus vel vicariis perpetuis vel tꝓalibus debet in predicationibus suis dicto tꝓe faciendis informare populuꝝ circa solutionem decimarũ. et similiter debent facere cōscientiā cōfiteantibus ipsis fratribus. **E**t no. penaz religiosi in predicationibus in dictis diebus scienter omittētis facere quod dictu est. **I**tem no. penā religiosoz qui scienter omittunt facere cōscientiā cōfiteantibus de decimis soluendis. qđ ꝓcedit in religiosis monasterioꝝ et ecclesiaru non percipientiu decimas. **I**n ver. sane. nota penā violantium decre. j. de sepul. in. vj. **N**o. ex eodez delicto interdū duplicem penā imponi. de quo de iudi. at si clerici. §. si. et vt lit. nō conte. quoniā in si. et c. **G**lo. mēdicantibus. querit qui dicantur mēdicātes. remittit ad ea que habentur de reli. do. c. vno in. vj. qz dicunt illi qui bus victum tribuit incerta mendicitas. dixi in cle. j. de regula. an autē hec pena locū habeat in alijs nō mendicantibus. dic qđ nō. **I**dem **I**dem. qđ constitutio de qua hic loquit nō habet locū in alijs: ergo nec ista que venit ad illius interpretationē. **Q**uo ad hoc colligit glo. vñā differentiā inter mēdicantes et alios. et alle. concor. ex quibus alie colliguntur. vidistis in cle. j. ꝓealle. de regula. **I**dem **I**dem. alle. vltra cōcor. glo. infra de sen. excō. cuꝝ ex eo. et de ver. sig. in cle. exini. et c. **G**lo. religiosus. querit qđ hic dicit in ver. illos habeat locuz siue isti religiosi sint mendicantes siue alij. dicit qđ sic per istuz tex. qui indistincte loquit. **F**atetur tñ qđ nō cōprehendit clericos seculares nec laicos cum constitutio illa sit penalis. et loquatur solum de religiosis. facit infra de sen. excō. cle. j. **I**dem **S**tep. alle. de peni. di. j. §. pene. dicit tñ **I**dem. aduertēdū hic qđ vt locū habeat hec pena requiruntur duo. **P**rimo qđ religiosi talia ꝓferant vt retrahant a solutione decimarũ. **S**ecundo qđ talia ꝓferant obligatis ad decimas soluendas. secus si ꝓferant alia intentione vel nō obligatis. ar. huius cle. fm enj. **G**lo. nō sufficit. ad id quod hic dicit qđ non sufficit abstinere a malo et c. all. cōcor. **I**dem **I**dem. qui vltra cōcor. glo. alle. de pe. di. ij. si enim inquit. xj. q. iij. iustum. et ex hoc colligit **I**dem. hic casum in quo quis cōpellitur bene facere regulariter cōtra. xxiij. q. j. ad fidem. **G**lo. populo. querit. quid si delinquant religiosi in eo quod hic dicitur tꝓe quo sermocinantur ad cleru. **R**ndet qđ tunc nō habet locū cle. per hanc litterā a sui cōtrario vbi **I**dem. alle. qz clericus est quid diuersum a populo de sentē. excō. si sententia in. vj. **I**dem **S**te. qz clericus nō soluit decimas. sed sibi soluuntur. de deci. c. j. et ij. et c. nouū genus et c. **G**lo. in ꝓima querit quare in octo festiuitatibus hic numeratis nō adiecit festum natalis dñi et pasche resurrectionis. **R**ndet glo. qđ hoc est de arbitrarijs de quibus nō cogimur redere rationē de rescrip. si quando. zen. hic dicit de festo natiuitatis nō fit mentio ꝓpter occupationē trium misarũ que celebrantur in illa die alle. de cōse. di. j. nocte sancta. et de cele. mis. cōsiliū cōsuluisti. de festo autē pasche nō fit mentio ꝓpter occupationēz carnis alias canonis ad quē cōcurrunt. ꝓt tñ dici fm eum qđ etiaꝝ hic loquit de natiuitate christi si fiat punctus post verbū natiuitatis vt dicat natiuitatē. s. christi. **G**lo. requisisti. a ꝓrio tex. colligit qđ isti religiosi nō requisiti nō tenentur facere. s. informare audientes sup solutione decimarũ. et all. cōcor. ꝓpter hoc dicit hic **S**tep. qđ de requisitione expe dret fieri publicū instrūm vel litteras alle. de sen. excō. cū medicinalis in. vj. et hoc vt facilius fiat ꝓbatio vt ibi et c. **G**lo. arguant. colligit qđ ad officiū supioꝝ ꝓlatoz spectat corrigere et arguere inferiores. et all. ꝓcor. **Q**ui autē hic appellant supiores. dicit **S**te. qđ illi qđ sunt ꝓuincia libus cōcilijs singulis triēnijs. de sta. regu. c. in singulis. **I**tem et alij ꝓlati in suis ecclesijs de ꝓsti. cū oēs. et c. cū ac-

cessissent. **G**lo. faciēt. colligit. qđ correctio religiosi ꝓmo loco spectat ad suū prelatuꝝ. de quo remittit ad no. de offi. ordi. quāto. vidistis plene post Jo. de lig. in cle. j. de sta. regu. **I**dem hic zen. **Q**ualia autē debent esse ista statuta penalia de quibus hic loquit. dicit qđ hoc est ipsoꝝ arbitrio relinquendū ex quo hic non exprimitur. alle. de offi. dele. de causis. **G**lo. gregozij querit. vbi sit ista cōstitutio gregozij. **R**ndet qđ in. c. j. de deci. in. vj. **F**atetur tñ qđ ibi loquit nedum de debitis decimarũ. sed etiaꝝ de alijs rebus debitis ecclesie. hic autē solum de debitis decimarũ. **I**uxta hoc renoco in dubiū an decime sint debite. dicit **A**th. qđ sic ꝓbatur per tex. hic in ver. illos ibi decimarũ ecclesijs debitarũ et c. **A**d hoc etiaꝝ alle. de deci. tua et c. et c. j. in. vj. et xxxij. di. ꝓter hec. xvj. q. j. si monachus et c. moderatione. per hoc dicit zen. qđ eozū solutio nō potest omitti sine peccato. alle. de no. ope. nun. cū ex iniuncto. per hoc etiaꝝ dicit guil. qđ si religiosi cōfessores reperiant aliquos eis cōfiteantes esse retentores decimarũ non debent absolvere eos ex quo cōtinue sunt in peccato mortali sic retinendo decimas. vt ꝓbat de deci. ꝓhibemus. et qđ scire debent ipsi religiosi qđ nō est remissibile. peccatū nisi restituatur ablatum. xvj. q. vj. sacros. **Q**uoniā autē multa mala inducuntur contra nō soluentes decimas tractat hic **A**th. dicens qđ ꝓmo inducitur ex hoc ꝓuatio offi. ꝓcepti de deci. a nobis. secundo qđ soluentes decimas olim oibus bonis abundabant. xvj. q. vj. maiores et qđ hodie non soluuntur reducuntur ad decimā. xvj. q. j. decime. tertio quia locuste et plage tollunt fructus. et quod nō accipit xꝓus tollit fructus. xvj. q. vj. maiores. **E**t e contra dicit qđ soluentes remunerantur in quattuor. ꝓmo qđ datur eis abundantia fructuū. secundo sanitas corporis. tertio remissio peccatorum. quarto vita eterna. xvj. q. j. decime. **D**e hac materia decimarũ plene in rubrica de deci. ꝓ **I**nno. et **I**osti. eo. tñ. a nobis et c. et c. j. in. vj. et s. e. cōpil. cle. j. et ij. de deci. et c. **G**lo. suspensi. colligit ex ꝓncipio nouam speciem suspensionis. s. ab officio predicanđi nō inductam per iura antiqua. ꝓ cuius euidētia dicit glo. aduertēdum plures esse et varias species penarũ de quibus per glo. in. c. ad reprimēdā de offi. or. et per **I**osti. in sū. de penis. §. quot sunt species. **I**nter alias autē species penarũ est species suspensionis que subdiuiditur in multas alias species. quia in. xxxv. de quibus in glo. plena et magistra ꝓsequitur cū suis subdiuisionibus. qđ quedā est simplex quedā determinata. et hec duplex. quia quedā determinata respectu temporis. **E**t hec vltima similiter duplex. quia quedā determinata ad tempus certū. quedā ad tēpus incertū puta donec satisfecerit. **I**tem aduertēdū qđ sicut actus hominũ sunt diuisi et diuersa eorum officia. ita diuerse sunt species suspensionũ. **E**t breuiter infinite possunt esse species suspensionũ sicut infinita sunt officia et actus hominũ. a quibus seu a quozqꝫ exercitio non potest suspēdi. facit. l. morũ per totū. ff. de penis. gl. tñ hic vt plurimū ꝓsequitur suspensiones cōcernentes actus personarũ ecclesiasticarũ et clarissima est nec eget alia recitatione qđ lectione litterali vsqꝫ ad ver. et qđ s. **I**bi glo. querit de questione notabili ꝓpter quā sepius sit remissio ad hanc glo. nūquid videlicet suspēsus ab officio ab homine vel a iure eo ipso videtur suspēsus a beneficio. videt dicendū qđ nō qđ diuersa est species suspensionis a bñficio vt patet ex iuribus. s. all. in glo. et ꝓtissime ex decre. quia in oibus de vsuris. et de offi. dele. c. ij. et de clā. despon. c. fi. et de offi. dele. c. j. §. vt autē in. vj. et de elec. nihil est. et de elec. cū in cunctis. **I**n quibus iuribus patet qđ qñqꝫ quis suspenditur simplici ter ab officio. quādoqꝫ ad tempus. et similiter quādoqꝫ quis suspendit a beneficio simplici ter habito. quādoqꝫ ad tēpus. ad hoc qđ interdū quis suspenditur ab officio et beneficio.

z beneficio. ut patet in decre. tam litteris in fi. s. de testi. de secun. nup. c. j. de privile. tuarū cū si. ergo bene patet qd data suspensione ab officio nō sequitur per hoc suspensio a beneficio nisi exprimat. Nam alias supflue adderetur in dictis iuribus de beneficio si sufficiat suspensio ab officio contra decre. si papa de privile. in. vj. qz verba nō debent esse supflua ut ibi. In cōtrariū hic glo. nil all. Sed Pau. in cle. j. s. de privile. vbi hoc tangit alle. quia beneficiū datur ppter officiū. de preben. cū secundū. de rescrip. c. fi. in. vj. ergo suspensus est a beneficio. ergo suspensus ab officio debet intelligi cōiter suspensus a beneficio. Ad hoc quia ille qui priuatur officio priuatur etiā beneficio. lxxij. di. si quis sacerdotū. z. c. j. de conse. cū dilectus z. xxij. di. c. preter hec. Ergo eodem modo in suspensione etiā idem est dicendū ut suspensus ab officio etiā sit suspensus a beneficio. qz eadez videt esse ratio que in priuatione z per cōsequens idem debet esse ius de cōsti. translato. cū concor. Quid dicendū gl. hic recitat quinque opiniones. vna fuit Hosti. quā secutus fuit Archi. j. de re. iudi. cū eterni in. vj. qz aut loquimur in suspensione iuris. aut in suspensione hominis. Primo casu suspensus ab officio nō intelligit suspensus a beneficio ad hoc ut statutū iuris penale restringat. de elec. statutū in. vj. cū cōcor. facit decre. ad audientia de deci. Secundo casu. s. in suspensione hois dicit secus quia suspensus ab hoie ab officio eo ipso intelligitur suspensus a beneficio. alle. de cle. cōiu. diuersis fallacijs. z. c. Joan. de preben. cum fm de eta. z quali. cum bone de ap. pastoralis. z de app. apostolice. Et secundū predicta dicebat Hosti. intelligendū qd ipse notat in sum. de ver. sig. s. pe. al. vlti. ver. fi. in fi. no. z se. Pro predicta opi. adducit rationem qz mitius agitur cū lege qz cū ministro legis. ff. de arbi. l. celsus. nec iudex debet esse clemētiōr lege in auct. de iudi. s. oportet coll. sexta quasi asperior esse possit. Cōtra istam opi. Hosti. z Archi. facit qd indistincte videt etiā in suspensione iuris suspensus ab officio intelligi suspensum a beneficio. qz beneficiū ut dixi supra datur propter officiū. de rescrip. c. ij. z fi. in. vj. ergo suspensus ab officio intelligi debet suspensus a beneficio. ad hoc. lxxij. di. si quis sacerdotū. z quod ibi no. de consue. cū dilectus in gl. suspensus. z de cle. excō. minis. latores. Preterea hoc videtur expressum in. c. preter hec. xxij. di. quapropter. glo. hic recitat aliam opi. que fuit Jo. in. d. c. preter hec. v3 ut distinguamus ecōtra. ad opi. Hosti. qz aut quis est suspensus ab officio a iure. z tunc eo ipso intelligit suspensus ab officio z a beneficio. aut est suspensus ab hoie ab officio. z tunc nō intelligit suspensus a beneficio nisi in sententia exprimat. cōtra istam opi. eodē modo faciunt rationes z iura allegata ptra precedentē opi. ideo glo. recitat tertiā opi. que fuit Tancredi z vin. in decre. cum bone. de eta. z quali. prout ibi no. per Jo. an. super glo. ij. qz aut suspensus ab officio est in mora petēdi absolutionē. z tunc ei subtrahit beneficiū z sic etiā suspendit a beneficio alle. de elec. c. fi. ij. q. v. super causa. facit. c. vtrum. s. cū vero. ne se. va. in. vj. aut nō est in mora z tūc secus. ista opi. eodez morbo laborat quo z precedentes ideo glo. recitat quartā opi. que fuit eiusdē Tancredi. z Abb. in decre. a crapula de vit. z ho. cle. ut ibi no. super glo. ij. qz aut quis est suspensus ab officio pro crimine quod constat esse mortale. aut pro infamia que orta est ex eo quia dubitat an crimen cōmiserit an nō. vel pro facto de quo dubitatur an sit mortale. Primo casu suspensus ab officio erit suspensus a beneficio. In secūdo casu secus all. ij. q. v. presbyter de pur. ca. c. ij. z. c. iter. Quinta fuit opi. Hoff. in decre. pastoralis de app. in vltima glo. que forte voluit idem quod proxi. opi. licet per verba alia. quia aut quis est suspensus ex leui causa vel propter infamiam vel scandalū. ut dicto. c. presbyter. nec contēnit suspensio-

tionem z tunc licet quis suspensus sit ab officio. non per hoc subtraheret sibi beneficiū. z per cōsequens nō intelligitur ex hoc suspensus a beneficio. quod nō debet subtrahi sine magna causa. xvj. q. vij. inuētū. nec qd diu alijs remedijs est locus seu alijs ratioibus satisfieri pōt. C. de execu. rei iudi. l. stipendia. Interdū quis est suspensus ex magna causa vel etiā ex alia sed contēnit suspensionē z tunc subtrahetur beneficiū suspensio ab officio. alle. de eta. z quali. cum bone. que ergo dictarum opinionū erit verior. gl. dicit qd tres vltime opiniones videntur cōiungende nisi aliud in sententia iuris vel hominis exprimat. quasi velit glo. qd distinguere debeamus quia aut ex verbis sententię iuris vel hominis apparet an ius vel homo velit suspensum ab officio intelligi vel nō intelligi suspensum a beneficio z tunc illud est seruandum. z hoc clarum quia vbi verba sunt clara z aperta non est opus interpretatione. l. ille aut ille. s. cum verbis. ff. de leg. iij. aut hoc nō apparet. z tunc quis est suspensus ab officio pro crimine z ex causa magna. z tunc etiā intelligitur suspensus a beneficio. Aut est suspensus pro infamia vel facto de quo dubitatur an sit mortale. vel propter scandalum vel alias ex leui causa z tunc contēnit suspensionē ab officio. nec est in mora petēdi absolutionē ab illa. z tunc subtrahet sibi beneficiū. aut nō ptenit suspensionē ab officio nec est in mora petēdi absolutionē ab illa z tunc suspensus ab officio non debet subtrahi beneficiū. z hoc fuit mens glo. z secundū istam distinctionē sunt intelligenda iura superius pro z cōtra allegata. Pau. in dicta cle. j. de privile. aliter dicit distinguendo principaliter tres casus. quia aut loquimur de suspensio ab officio z perpetuo aut ad tempus aut simpliciter. Primo casu suspensus ab officio indistincte intelligitur suspensus a beneficio. quia talis suspensio habet vim priuationis ut nota. per eum in cle. j. de re. eccle. non alie. secundo casu quādo ad tempus z tunc aut loquimur de beneficio qd solum datur interessentibus diuinis officijs z a tali beneficio est suspensus quia nō interest diuinis nec interesse potest. Si vero loquimur de alio beneficio quod datur etiā non interessentibus diuinis z tunc ab illo non intelligitur suspensus nisi aliud sit expressum. alle. de simo. c. pe. z de temp. or. c. vel nō est cōpos. tertio casu quando quis est simpliciter suspensus ab officio z tūc ex vi vocabuli nō est suspensus a beneficio sed an possit subtrahi p sententiā. z tunc dicit qd si est suspensus pro graui culpa pōt subtrahi. Si vero est suspensus pro leui culpa z tūc non debet subtrahi fm eū. hoc intellige quādo non contēpsit suspensionē nec est in mora petēdi absolutionē. ar. eorum que superius dicta sunt. facit de cōces. prebē. quia diuersitatem z. c. fi. de elec. z de elec. c. j. in. vj. Itē hoc intelligo de alio beneficio qz de illo quod datur interessentibus diuinis quia de illis non est dubium ut patet ex predictis. circa secundum casus. Et hec distinctio Pau. rationabilior videtur qz illa glo. z mihi plus placet z videtur mihi qd etiam plus placet domino Gasparro de calde. in. c. cum dilectus de consue. vbi materia reuoluitur. Glo. dicendi. colligit ex no. ex littera qd contraria contrarijs purgantur. z alleg. concor. facit. l. j. de cadu. tol. C. per hoc etiā colligit qd peccatū tacendū purgat dicēdo. xliij. di. sit rector z c. Glo. exinde. exponit z declarat litterā. Glo. pēpiendū. querit quare pena hic posita non habet locū in religiosis percipientibus decimas. Rūder glo. qd soli non percipientes consueverunt in talibus delinquere. z ideo de his dixit quia ad ea que frequenter accidunt. z non ad ea que raro debet iura adaptari. l. nam ad ea. ff. de legi. Quare autem hic non excepit religiosos retinentes vel non soluentes decimas. dicit Pau. qd ideo quia frustratoria fuisset constitutio ista. quia aut loquitur de mendicantibus z isti nō

solvunt decimas. quia nil habent. aut de alijs et illi etiam non solvunt saltē de nonalibus quas proprijs manibus et sumptibus coluerūt. nec de nutrimentis animalium. de deci. ex parte. et per consequens nulli religiosi includerent in mandato huius constitutionis: et sic fuisset frustratoria. **C**l. hoc extendi. querit an ista exceptio respiciat nedum prius de omittētibz scienter facere conscientia confitentibus sed etiam versiculis: illos etiam. ut sic religiosi percipientes decimas si dicant aliqua que retrahant audientes a solutione decimarum non sint excommunicati. **R**ndet gl. q. sic quia in originali littera que fuit primo missa est dictio hec in plurali et non dictio hec in singulari. **C**l. In. s. sane. glo. simile sententia querit que est similis sententia de qua hic loquitur. **R**ndet q. loq. de sententia excommunicationis qua etiam supra notavit. non autē loquit de alijs que sunt pene. et sic hic non loquit de snia suspensionis ab officio predicandi. et hoc tenet hic **Paul.** per rationes glo. q. no. bene. et per hoc habes q. sententia excommunicationis proprie non est pena. Sed querit hic **La.** an hac sententia excommunicationis incurrant etiam inducti nedum inducentes. dicit q. sic. si inductibus presentiant l. videat contra. s. cle. pxi. ibi illis penaz incurfuris eandē. ad hoc de sen. excō. cōtingit. et qd ibi no. in nouell. et per **Hosti.** de loca. c. j. An autē inductes indistincte incurrant dictā penā ex sola inductione. dicit q. non nisi inductio haberet effectū. ut q. induxerunt. et inductus fecit illud ad qd induxerunt. **A**duert: q. verba debent intelligi cū effectu ut in decre. relatū de cle. non resi. maxime in casu isto vbi agitur de pena spirituali imponenda per constitutionē. ad qd allegat quod no. **Archi.** xvij. q. j. si quis in magna glo. et penl. colū. in ver. in penis autē spiritualibus. et qd no. **Joā.** an. in nouell. de iudi. mulieres in. vj. **C**l. cōtenta. querit que sit pena cōtenta in decre. j. de sepul. in. vj. de qua loquitur. **R**ndet clare ponendo illā ad litteraz. **C**l. absolueudos querit an ab excommunicationibus alijs huius cle. q. huius. s. possit inferior a papa absolvere. videt q. non per hūc tex. cōtrariuz tenet glo. q. hic. s. est separatus per se ab alijs dictis huius constitutionis. et ideo de eo qd hic dicit ad alia non infertur. ar. no. de postu. prela. c. j. in. vj. fa. l. j. ff. de calū. et qui si. sint legit. per venerabilē. per hoc concludit **Buil.** q. ab alijs excommunicationibus huius constitutionis q. huius. s. ordinarij poterint absolvere cū absolutio in eis non referret pape. ar. de sen. excō. nuper. **C**l. Nota bñ glo. q. dictū in vno. c. legis vel statuti separato non debet trahi ad aliud. c. separatu. de quo per **Bar.** in. l. ptoz. s. docere. ff. vi bo. rap. et l. talis scriptura. ff. de lega. j. facit qd no. de ap. questioni. et c. ij. requiris. et per dñz **An.** in cle. q. regulares de sup. neg. prela. per hunc tex. ibi. et q. nisi fiat qd bonū est et c. dicit enim **Buil.** hic q. l. baptizato de nouo sine gemitu et planctu remittant peccata. de cose. di. iij. sine penitētia. saluari tñ non poterit nisi faciat bonū cū possit l. abstineat a malo q. peccatū negligētie et omissionis est grauissimū. all. s. de cele. mis. cle. grauis. **Ultimo Paul.** per tex. hic ibi de nouo et c. tractat quō multis modis dicit aliquod nouū q. qñq. dicitur aliqd nouū respectu principij ut q. nunq. fuit. vij. q. j. no. autēz. vij. q. j. nec nouū de ver. sig. qd per nouale. et. xxiij. q. j. acacius. et sic sumit h. **Q**ñq. dicit nouū id qd fuit et postea desijt. et iterūz renouat. xvij. q. ij. de monachis. et sic non intelligitur hic. nam si domus religiosorū corruit et super eodez solo reedificat non est locus huic prohibitioni sed solū quādo de nouo locū querunt. secus si locus desineret esse suus et ipsum quererēt nouo titulo q. tunc locus esset huic constitutioni. de cōsti. cū accessissent. **Q**uādoq. dicit nouū etiam q. aliquādo fuit. fa. qd no. xij. di. preceptis. et s. de rescrip. cle. litteras. dicit etiam nouū respectu finis id qd nouiter habuit terminū. xxv. q. vij. de gradibus. fa. qd no. de elec. generali in. vj. per glo.

Am secundū statu

Cl. **Paul.** primo ponit constitutionē suā. **S**ecundo ad illā exequēdā excitat suos ordinarios. scda ibi: locorū. **C**l. **Paul.** primo q. dā natis ad vltimū suppliciu non dē denegari sacramentum penitētie nec in hoc seruari debet abusus prius. **C**l. **Paul.** fm **Paul.** q. iudex ecclesiasticus pōt cōpellere iudicem secularē ad obseruantia iuris canonici in foro suo. facit de fo. cōpe. c. ij. in. vj. de re. iuris. l. e. li. xxiij. q. v. administratores. ibi cogit etiam ad iusticiā seruādā. **C**l. **Paul.** si petant. alle. p. cōcor. decre. significasti et qd ibi no. de eo q. duxit in mrimonio. vbi dicit in simili q. excoicatio debet munus absolutiōis impendi si petat. an autē q. inuitus possit absolui tangit ibi gl. et cōiter tenet q. a vinculo cēsure pōt inuitus absolui l. no. a peccato vel culpa ppter quā est excoicatus. p. hoc patet q. sacramētū penitētie non debet dari inuito. et hoc t. **Paul.** h. dicit enim q. hoc sacramētū penitētie dari debet petēti alio no. debz dari. all. xxiij. q. v. pauit. xxiij. q. ij. legat. fatetur q. qñq. quis cōpellit ad penitētia. et alle. de spon. ad audientiaz. et qd no. xxiij. q. ij. quicūq. facit. xxv. q. viij. incestuosi. an autem possit recipi hoc sacramētū penitētie a quocūq. sacerdote etiam non proprio. dicit q. sic cū mortis periculū imminet. alle. de offi. or. pastoralis. **Q**uid de sacramento eucharistie. dixi in cle. j. de priuile. et c. **C**l. **Paul.** penitētie. querit qd de sacramento eucharistie. an sibi debet dari si petat. dicit q. sic. all. s. e. ti. q. in te. de quo de cele. mis. sane. **S**z querit de sepultura. v. an corpus dānati ad mortēz tradi debeat ecclesiastice sepulture. dicit q. sic p. c. vlti. xiiij. q. vlti. hoc in decapitato vel simili. **Q**uid autē de suspenso ad furcas. dicit glo. post **Hosti.** qui de hoc no. in decre. ex parte. ij. de sepul. q. talis non debet deponi de furcis sine licētia iudicis. ipsa autē petita et obtenta quā de facili debet iudex pcedere. ff. de cadaueribus punito rū. l. j. ij. et iij. et tunc si penitēs fuerit tradi pōt sepulture. vt. d. c. vlt. **I**dē **Paul.** idē etiam **Ste.** limitat tñ hec verba si suspēsus fuit in patibulo cōsuetō et deputato. secus si alibi. q. tūc sine licētia tolli posset. q. hoc a iure itelligit pcessus. l. obnoxios. C. de religiosis et sūpti fune. et ff. de pdi. isti. l. que sub cōditione. s. si. **I**te q. h. dicit sacramētū penitētie non denegandū dicit pcedere nisi negauerit male ablata restituere vel p̄stare securitatē cūz poterit. alle. de rap. in. casu eo. vidistis multa sacramēta pcessa ipsis dānatis ad mortē. vidi de facto dubitari qd de sacramento vnctionis extreme an debeat dari talibus si petat. videt q. no. q. h. no. repit iure cautū. s. et c. ar. d. trāsla. epi. c. ij. idē q. fit i pedibus cū qbus hz itinerari ad locū iusticie. **I**te d. dari tñ infirmis de sacra. vnc. c. vno. ibi infirmas q. ex vobis et c. **I**n cōtrariū. q. iura dicunt tale sacm dādū cuilibet existēti in piculo mortis cū de eius morte desperet. facit qd no. p. **La.** s. de puil. in cle. j. cogitata. **C**l. **Paul.** sequētes sūt lrales. qrit hic **Buil.** quis locus tribuat imunitatē talibus dānatis vel alijs criminosis. dicit q. locus ecclesie ad diuinū cultū de cōsensu epi vel superioris edificate. q. uis nōdū cōsecrate et l. nōdū in ea sint diuina officia celebrata. **I**te cimiteriū ecclesie. alle. C. de his q. ad eccle. cōfu. l. j. s. de imu. eccle. inter alia. et c. penl. ad si. qd dicit pcedere etiam si p̄dicta loca sint interdicta q. deus in cuius honore data est libertas ecclesie non deliq. et sic non d. ex delicto ministroz p̄di tale priuilegiū. alle. de his que fi. a ma. par. ca. quesuit. **I**te etiam no. **I**nno. in dicto. c. penulti. fm eū licet glo. teneat q. vt locus sit dicto priuilegio sit necesse q. in loco predicto sint diuina officia celebrata. secus dicit in simplicibus et priuatis oratorijs. quia l. ibi sint celebrata diuina quia illa

nō habent dictū privilegiū et sic nō. *Boff. fm eū de cen. c. fi. De palatio epī licet nō sit. j. septa ecclesie dicūt qui dā idē qd in ecclesia. all. xvij. q. iij. statuimus. Idē dicūt de statuta prefeti vrbis. alle. insti. de his que sunt sui vī alie. iuris. §. fi. sed dicit ipse q in hoc attendi debet consuetudo prout nō. Inno. in. c. iter alia de imu. ecclesiaz. Nūquid autē corpus christi liberabit. Host. q sic in. c. fi. de cele. mis. Alij contra alle. de insti. c. fi. dicere potes q sūmens corpus christi nō liberat. vt patet ex his que dicta sunt ex glo. sed an fugiens ad illud dū forte presbyter portat ad aliquē infirmū. dici potest q sic. de quo in dicto. c. sane dic vt ibi nō. et xij. q. vlti. c. fi. per Jo. vbi tenet q etiaz hoc casu nō prodest. Secundo principaliter querit. quis gaudeat hoc privilegio. Rūdet q quilibet cuiuscunqz cōditionis existat qui velit gaudere. si autē nolint sed sponte se iusticie offert nulla sit violētia ecclesie. vt in regula scienti de re. iuris in vj. p hoc dicit q etia quilibet seruus gaudeat hoc privilegio iuxta distinctionem. c. fi. superius alle. quimo et iudeus qui nō fide vel simulate cōfugiat quimo etia ex cōmunicatus. Ratio qz nō inspicitur delictū. sed potius fauor ecclesie. Ab isto autē privilegio excipiunt tres psonę que illo nō gaudēt scilz publicus latro depopulator agroꝝ et delictum cōmittens in ecclesia. et in hoc statut canonici qui corrigi legem que est in auct. de man. prin. §. q si delinquentē. Jo. de lig. hic dicit q ille. §. nō p tradit canonibus imo cōcordat. qz omnis casus positi in. d. §. exceptis duobus primis intelliguntur quādo delictū fuit cōmissū vel intra ecclesiā. vel in cimiterio. vel de pposito insidioso. unde si aliquis occidit hominē in ecclesia. et illud non fecerit insidiose ecclesia enī habet ipsum defendere maxime si sit consuetudo. sic iuxta nō. p Inno. in. c. inter alia. Si autē cōmittit furtū in ecclesia non tuebī nec distinguī de intentione furantis. qz furtū nunqz sit bona intētiōe nisi in casu. c. j. de fur. fm *Boff. in. c. fi. de imu. eccle. licet Hosti. ibi cōtra. Tertio querit que seu qualis imunitas cōcedatur fugienti ad ecclesiā. dic qz fugiētibus victualia vestes non vectant. l. fi. C. de his qui ad eccle. confu. Quarto qua pena puniunt frangētes hanc imunitatē. puta victuꝝ vestitū vel quietē talibus subtrahendo. vel eos totaliter extrahendo. dic q puniunt sicut pro crimine lese maiestatis. vt. d. l. fi. Quinto nunqz epus vel officialis poterit talē fugientē extrahere de ecclesia et ponere ad monasteriū ad penitentiā pagendaz. Inno. qd sic allegat. l. si epus. C. de adulte. auct. sed nouo iure. Idem videtur vt patet. xvij. q. iij. v. qz a sola sanguinis pena defendit ecclesia et alias eos cōpellit. de imu. eccle. inter alia qd dicit esse verū nisi monasteriū esset nimis arctus sicut carcer qui posset reputari perpetuus vbi panis angustie et aqua dolozis dari possit. de ver. sig. nouimus et specialiter in aliquibus locis in quibus tales i carcerati nō viuunt vltra. vj. dies ppter arctationē carceris. An autē officiales deputantes clericos tali carceri sint irregulares. dicit q sic. qz est magis afflictiva illa mors q longiori langore affligat. et hoc nō. bene rogo te. et sic videtur mihi q a sō audierim a dño Bas. de cal. in decre. in archiepiscopatu de rapto. Sed aduerte quia zen. hic in vno qd dixi post Inno. et Huil. episcopum posse extrahere dānatū fugientē ad ecclesiā de illa et illū ponere in monasteriū ad penitentiā peragendā: tenet cōtrariū q a nullo iure hoc cauet fm eū. Itē q epus hz fugientes ad ecclesiā itra ecclesiā defendere ergo nō poterit exhere. Jo. de lig. dicit q opi. Inno. est verior qz ecclesia solum defendit a pena sanguinis vt superius est dictum. facit xij. q. v. reos sāguinū. Ultimo querit Huil. qd fiet pncipibus tota die violentibus hanc imunitatē. dicit q cōcilium bene fecisset imponere penas grauiorē. alle. nō. per Inno. s. eo. inter alia.**

a Bussionib⁹ quas non.

Tres sunt partes pncipales decre. qz in prima parte repetit dispositionē concilij generalis de questoribus non admittendis sine litteris apostolicis vel diocesanoꝝ. vel adijcit p diocesanos prebere prius qz admittantur litteras apostolicas et examinari. In secūda parte ponit. vij. reprehensibiles actus questorū quos fieri pphibet et p traria privilegia reuocat. In tertia delinquentes precipit puniri per epm non ob. privilegijs. secūda ibi: ad hoc. tertia ibi: questores Lex. ibi examinent. hoc adijcit concilio generali fm Ste. C. Mo. primo qz questores plerūqz in suis predicationibus decipiunt simplices vt pecuniā fallaci et subtili ingenio ab eis extorqueant. et putabant isti sibi licere fm Huil. forte ex eo: quia lex dicit q aurū subtili ingenio est a barbaris extorquendum. C. de cōme. et merca. l. iij. reputabat enī forte quosdam diuites barbaros vel forte putabāt sibi licere ex precepto dñi q iussit israel furtim recedere cū auro egyptiorum. Exo. c. iij. facit. xij. q. v. dixit dñs. C. Mo. secundo q nō est licitū p falsam p dicationē aliqd extorquere vide qd habet in. c. j. v. q. iij. p Pau. s. de sepul. cle. duduz C. Mo. q non debent admitti qstozes seu elemosynarij nisi ostendāt lras apostolicas vel diocesanoꝝ. C. Mo. q ex forma cōmuni litterarū apostolicarū nō cōceditur eis nisi vt possint indulgētijs in littera cōcessas insinuare et charitativa subsidia simpliciter postulare nō autē l3 eis. ppter illas populo p dicare. nec aliud exponere qz illud qd in litteris cōtinet. vnde dicebat Hosti. in decre. cū ex eo. s. e. qd ad litterā velut alphabetū habent exponere. qd in eoz litteris p tinet et nō vltra. C. Mo. litteras quas qstozes dicūt apostolicas prius fore p diocesanoꝝ examinādas ante qz ipsi qstozes admittant et hoc ne aliqua fraus sit cōmissa in eisde. C. In ver. ad hec. C. Mo. octo excessus in qbus delinquūt isti qstozes. Et nō. privilegia cōcessa psonis vel ordini ipsoꝝ quo ad hoc reuocata. et sic nō. fm Ste. q ppter abusus p dicitur privilegiū. Itē q abusus clauium est dānatus. facit. xj. q. iij. privilegium et c. plerūqz. C. Mo. tales qstozes delinquentes in p dicitis debere p epm puniri nō obstāte quocūqz privilegio. C. Mo. q formidine pene qz a deliquēdo retrahit. vide glo. de preben. eū qui in. vj. C. Glo. questores. querit de qbus qstozibus loquit hec littera dum inibet ne qstozes aliqui sine litteris apostolicis vel diocesanoꝝ recipiant. Rū. q de questoribus elemosynarū de qbus loquit pncipiū huius decre. et de privile. tuarū. et s. eo. cū ex eo. est autē alia species questorū. s. iudicioꝝ et de h nō loquit hic. sed. s. de ver. sig. forus. Idē Pau. dicens q qstozes elemosynarū dicunt a qstu. questores vō iudicioꝝ a querēdo. et tales sunt iudices. alle. dictū. c. forus ver. iudicioꝝ. et qz debet iudex cuncta rimari. xxx. q. vlti. indicantē. Alij autē fm Pau. sunt questores a genere querendi de qbus in. l. vna. ff. de offi. questorū et ibi de qstozibus pecuniarū et erarioꝝ fm glo. C. In ver. ad hec glo. de facto querit quare isti questores nō possunt motu pprio cōcedere indulgētiā. Rūdet q hoc est eporum et superiorū. nō aut inferiorū vt patet in. c. accedentibus de excels. pla. quimo nec tales possunt cōcedere nisi pprie subditis et nō extraneis. s. e. q autē. et ifra certas metas. s. e. cū ex eo. §. j. Ex p dicitis patet q indulgētijs dare spectat ad papā et eius legatos archiepos et epos pbat in. d. c. accedentibus et s. e. cū ex eo. et c. nro et e. tit. romana et c. fi. in. vj. de legato patet de offi. lega. c. nemini. fm La. et hoc est verū fm eum de publicis et generalibus indulgētijs. quia ille sunt dignitatis episcopalis. et sic inferiores prelati illa concedere nō possunt. An aut electi cōfirmati in epos possunt cōcedere indulgentias vel ap. sede vacante dicit Ste. q non. et sic dicit nō. Ar.

chi. s. e. c. fi. in. vi. Fatetur tamen qd quantū ad electum confirmatū. b. Thomas super. iij. sententiā tenet cōtra. dicit per Joan. and. in. c. accedentibus. Lapsus hic dicit Hosti. tenere qd electus confirmatus si non est sacerdos nō potest indulgentias cōcedere. prout nō ipse Hosti. in. c. accedentibus hec vera in publicis z generalibus indulgentiis vt predixi. In privato autē z in foro penitentie dicit La. qd quilibet sacerdos sibi legitime confitenti potest eas concedere. z sic dicit tenere Hosti. in summa de remis. s. quis possit archi. s. eo. ti. c. fi. in. vi. Est tamen aduertendū secundū eū qd prout dicit magister Guil. al. tisi dorensis ad hoc vt iste indulgentie valeant requirūtur septē. Prīmū est potestas ligādi z soluendi. que est apud prelatū. z nō apud alium. Secundū necessitas loci z penitentie. quia loco indiget: penitens nō potest ieiunare vel aliaz penitentiā facere. Tertiū est deuotio fidei quia credit apud ecclesiam esse tantā potestātē. Quartū feruor penitentie. i. qd sit p̄tritus. Quintū discretio eiusdē. scilicet qd pro tanto se redimat pro quāto nollet sibi iniunctam penitentiā sustinere. Sextum iusta eius estimatio. scilicet vt fm qd ei dimittit recōpenset. Septimū qd sit subditus illius qui indulgentias facit. alle. s. e. qd aut. z Hosti. s. e. cū ex eo. Quid operetur indulgentia legitime cōcessa habetur in. c. qd autē. s. e. z. c. cū ex eo. z tetigi de reli. z. ve. sanctorū cle. vnica ad fi. Sed an siq. pluries vadat ad locū pro quo est cōcessa indulgentia totiens habebit indulgentiā. dicit Abat. qd sic. Glo. votis. querit quare non possunt isti questores dispensare super votis. Rñdet qd hoc est episcopoz z superiorū. vt z precedens de quo plene in. c. j. de voto. Pau. dicit hic qd regulariter hoc spectat ad episcopos z superiores. z cuz causa demū. vt in. c. j. fallit in voto vltimario in quo solus papa dispēsat. vt probatur in decre. ex multa de voto. Quid autē de voto cōtinentie an in illo possit papa dispensare remittit ad nō. in. c. cū ad monasterium de sta. re. vbi p̄ Inno. qui ibi dicit qd papa p̄ tale votum nō dz dispensare nisi ex maxima cā. facit de cle. p̄u. cum olim. z qui cle. vel vo. in. c. rursus. Abat. dō h̄ dicit sp̄ale esse in voto cōtinentie in quo nullus dispensat. alle. pre. all. c. cū ad monasteriū. xxxij. q. j. nuptie z. q. v. ill. xxx. q. vltima. c. j. in omni autē alio voto etiaz solenni siue consistat in faciendo siue in nō faciēdo dicit dispensare posse de auctoritate superioris dūmodo cōpēlatio sit melior. alle. nō. per Inno. s. de voto scripture. Or tene qd p̄xi me dixi. An autē papa peccet sine causa dispensando dicit qd non si dispenser cōtra ius positū. alias peccat. alleg. s. de voto non est. z quod ibi nō. per Innocē. z c. Glo. incerta. voluit querere ad quez spectat distributio male ablatozū incertozū an ad ep̄m an ad executorē datuz in testamēto. de quo remittit ad nō. in cle. j. de priuile. in ver. nec legata. La. hic recitat opi. quia Hosti. in decre. cū sit de iudeis. tenuit qd spectaret ad episcopoz. Idem tenet in decre. cū tu. de vsuris z in summa de pe. z re. s. cui confitendum sit ver. tu dic z. s. vult sub. s. sed que forma. ver. vbi vero. Idem Jo. an. fm eū in. c. ij. s. e. ti. z de re. iuris peccatuz. alle. predicti ad hoc. c. cum sit. Archi. vero tenuit contrariū in. c. non sane. xij. q. v. z in c. religiosus de testa. in. vj. Nec ob. c. cū sit fm euz. quia ibi loquitur in iudeo cuius bona erant distribuēda qui est suspectus circa distributionē faciendā pauperibus christi. Aliud autē est quando christianus est qui tenet ad male ablata restituenda. quia si executor dimisit ille qui poterit distributionem facere inter pauperes christi. quia cessat predicta ratio suspicionis. Si vero nullū executorē dedit in testamento tunc ad episcopum pertinebit. ad hoc alle. pre. alle. c. cū tu. de vsuris z de testa. in. c. tua. cum Arch. tenuit Pau. in cle. duduz. s. statui mus ad fi. de sepul. z in cle. j. de priuile. Idem tenuit Jo.

cal. consulendo prout reperuisse se dicit. La. hic autem ipse La. concordare nititur opi. z eligit mediam viam. quia in his male ablatis incertis in quibus est translatū dominiū. nec cōpetit repetitio. Exemplum patet. xij. q. v. non sane. hebeat locū dictum Archi. z eius opi. z sequacium. In his autē in quibus dominiū non transfer tur. vel si transfertur cōpetit repetitio. Exemplum in. c. transmissa de deci. locum habet opi. Hosti. z Jo. an. fa. quod nō. Archi. j. q. j. non est putanda. Ratio diuersitas potest esse fm eum. quia in primo casu ille qui habet male ablata potest ex eis facere elemosynā z dat ius domini licet illicite. z ideo vt de suo debet posse per se vel per alium facere distribuendo pauperibus prefertim si cut placet. vt in dicto. c. non sane. In secundo vero non potest exinde facere elemosynā. nec habet ius domini. vel si habet non perfecte quia de eis competit repetitio vel eius heredibus. cuius fuerint male ablata. in cuius locum si non sunt alij heredes volunt iura in fauorē ani me illius cui faciēda erat restitutio fieri distributionē. z erogationē ipsorū male ablatorum pauperibus tanq̄ heredibus illius non per illum qui tenetur ad restitutio nem cuz sit suspectus. z quia in hoc est extraneus ab eo cui faciēda est restitutio pauperibus quibus etiam est fienda. z etiaz ab ipsis male ablatis in quibus nil iuris h̄z. sed voluerunt iura dictam distributionē fieri per episcopum qui est pater pauperū sue diocesis z ordinarius iudex in illa. de excep. cuz venerabilis de re. do. c. nunc autem. z. c. de reuendochijs. Sed aduerte quia predicta defensionē z concordie videtur ob stare dictum. c. cum sit. quia ibi loquitur in casu in quo transfertur dominiū. scilicet in officiali. z tamen ibi episcopo dispensatio seu distributio permittitur. dicit La. qd solutio potest esse duplex ad dictum contrariū. vna qd ibi loquatur de suspecto. scilicet infidelis. s. dicta autē loquatur de fideli z non de suspecto. ideo secus. Secunda solutio potest esse qd in casu. c. cū sit. non fuit translatū dominiū secus si translatus fuisset. vt superius dixi. Ad predicta facit quod nō. Jo. an. in. d. c. religiosus de testa. i. vj. Et Pau. in dicta cle. dudum. dic vt dixi in dicto. c. religiosus. Glo. mendaciter. querit quare isti non habent potestatem extrahēdi animas de purgatorio. Rñdet qd anima ex quo est separata a corpore est reseruata dei iudicio. xxv. dist. qualis. Guil. hic dicit qd isti volebant eorū potestātē extendere vltra q̄ se extēdāt clauēs Petri: cui dictū fuit. Qd cūqz ligaueris sup̄ terrā z c. Non autē dictū fuit sub terra. sed forte ppter hoc fm eū isti q̄stores non pmitte bant corpora subterrari. s. faciebāt poni sup̄ terrā infero vel arca. l. diui. ff. de reli. fa. qd nō. xxij. q. ij. s. j. i. fi. Sed an aliqua suffragia p̄nt pdesse talibus existētibz in purgatorio. dicit gl. qd sic qz suffragia de quibus habet z nō. xij. q. ij. aie defunctorū. zenz. hic dicit qd quattuor modis pōt qz liberari a purgatorio vel a pena purgatorii. de quibus in. d. c. aie. quos h̄ explicat Abat. Quia primo pōt qz liberari absolutionibus sacerdotuz vel oblationibus seu sacrificijs sacerdotum. Secundo orationibus scōzū virozū. Tertio elemosynis amicorū. Quarto ieiunijs cognatoruz vt. d. c. anime pro talibus autem existētibz in purgatorio est orādū qz ibi fm zen. habēt cōplere penitentiā i b̄ sc̄o nō cōpletā p̄ p̄tritionē de mort talibus peccatis. secus si decessissent nō p̄tritis b̄ mort alibus. qz tales dānati sūt eternali pena z ifernali. de pe. di. vij. nullus expectet. z. j. di. si peccatū. z ideo pro tali nō est orādū. xij. q. ij. tempus. Et similiter nec pro beatis seu sanctis de cele. mis. cū marte. fm zen. z Abatth. Ex predictis patet qd prout dicit Pau. pium est pro defunctis orare vt a peccatis soluant fm zen. An autem possit indulgentia cōcedi in purgatorio existenti. glo. remittit ad nō. s. e. qd autem. per Hosti. in sum. de remis.

§. quibus profunt. et §. ult. videtur quod non. quia claves petri ad tales videntur se non extendere quia ei dictum est quodcumque ligaueris super terram et c. non autem fuit dictum quodcumque ligaueris sub terra. ut proxime tetigi. de hoc tangit gl. xxiiij. q. ij. legat. et de sen. excō. a nobis. ij. xxiiij. q. ij. quos deus. Guil. hic dicit quod quidam dicunt quod non quia tales sunt vocati ad maius tribunal et relictī sūt diuino iudicio. alle. xxiiij. di. quorūdam. Alij vero dicunt contra inter quos est sanctus Thomas dicens quod si hoc intendit ille qui potest dare indulgentias valet indulgentia dummodo expresse concedat etiam pro mortuis nisi adiiciatur aliquid faciendum quod fieri non possit per mortuum. et hoc non. Inno. s. e. q. autē. Hosti. tamē hic tenet contrariū. Lapus dicit hic quod licet elemosyna quas uiuens facit pro sit defuncto per modum elemosyne. tamen non potest per modum indulgentie que potest fieri seu concedi mortuis etiam postquam sunt mortui licet profuerit mortuis quibus dum uiuerent facta fuit remissio. Extrahere autem et liberare animam de purgatorio spectat ad solum deum de cuius foro est et cuius est relictū iudicio. de quo dicit dicendum per ut no. Hosti. in sum. de remis. §. quibus profunt et §. se. usque ad fi. et c. Glo. a pena et culpa. querit qualis sit indulgentia ista que conceditur a pena et culpa. Rñdet quod est plenissima indulgentia seu remissio peccatorum que conceditur cruce signatis pro ultramarino subsidio. de quo post Hosti. de iudi. ad liberandum. et hec etiam datur in anno centenario. hoc est de centum annis in centum annos. prout habet in extrauagan. Bonifacii antiquorum. Quis autem possit hanc indulgentiam concedere dicit glo. quod solus papa. Idē tenet hic La. quod dicit procedere in generali et vniuersali remissione quas papa facit. per quas omnis satisfactio remittitur. in particulari vero et speciali remissione quam facit papa vel inferiores prelati in qua dicunt tantum de iniuncta penitentia relaxamus non fit plena remissio. de quo remittit ad not. per Hosti. in sum. de remis. §. itē per crucis assignationē vel assumptionē ver. illud etiam. dicit tñ La. hic vnum precipue sciendum quod sacerdos non potest totum tempus penitentie peragende remittere penitenti prout habetur. xxiiij. q. v. et c. si is qui prelatus. et ibi de hoc. per Jo. ij. q. vij. hic sit positum et c. Glo. in personis. oppo. quod imo differentia debet esse inter priuilegium concessum personis et priuilegium concessum ordini. de priuilegiis. ne aliqui li. vj. Soluit quod quo ad casum istum non est differentia. secus in casu decre. illius de quo dicendum ut ibi. Juxta hoc querit hic Paul. an hic reuocentur priuilegia concessa officijs. dicit Paul. s. m. quosdam quod non. quia hic loquitur de priuilegijs concessis personis et ordinibus que sunt diuersa et distincta a priuilegio concessio officijs. s. de deci. ad audientiam cum concord. q. 2. tex. hic in prin. dicit quod isti questores decipiebant simplices. Querit hic La. quomplex sit simplicitas. dicit quod est multiplex quia quedam est simplicitas contraria dolositati et hec est bona. de qua. ij. q. vij. sancta quippe rusticitas. i. simplicitas. de hac etiam dicitur. habeto simplicitatem columbe et astutiam serpentis ne vnquam machineris dolus. ne dolo alterius supplanteris. xvj. q. j. si cupis. vbi de hoc. Alia est simplicitas que prouenit ex ignorantia. et est contraria discretionī. et hec reprobat xxix. di. Petri. vbi electio fuit cassata. quia erat simplex et inscius. et sic repellebat promouendum. Jam autem pro mortuis hodie etiam remouet. de eta. et qua. c. fi. sed olim dabatur coadiutor iaz promotio. vij. q. j. petisti. et c. quia frater. de quo dicit dicendum ut no. per Hosti. de sum. tri. c. j. in verbo simplex dñō. Deinde quero quare istis questoribus non est permittum predicare sed solum insinuare indulgentiam populo et ab eo petere charitatum subsidium. Respondet quod isti questores non sunt sacerdotes. quia ad hoc officium vocati sunt. et quibus hoc officium

committitur. s. de hereticis. cum ex iniuncto. et c. excommunicamus. §. qui vero. vidistis in cle. dudum. s. de sepul. facit. xvj. q. j. ad iudicium. Alterius quero in ver. litteras. quare exigit quod iste lre apostolice questorum prius debeant examinari per episcopum quod ipsi admittantur. Rñdet Ste. quia multas falsitates committere consueuerunt circa hec priuilegia que per simplices curatos non possunt de facili prouideri. De ista autem examinatione debet prius constare s. m. euz antequam admittant. Idem tenet hic La. dicens quod de examinatione ipsarum litterarum papalium quas ostendunt questores debet constare inferioribus prelatibus ab episcopo antequam eos admittant. Constare autem poterit per litteras episcopi. Juxta hoc querit hic La. hic dicitur quod episcopi habent examinare has litteras papales. Sed an poterunt de eis iudicare. dicit quod non. alle. de iudi. cum venissent. unde dicit quod si dubitetur de ipsis debet romanus pontifex consuli cuius interest estimare quem modum sui priuilegij esse velit. de offi. or. c. ordinarij. §. si vo li. vj. Si autem appareant vere et sine defectu dabit episcopus ipsis questoribus litteras testimoniales. Si autem appareat ipsas esse defectuosas repellit episcopus. et poterit dicere quod iste littere non faciunt pro eis. iuxta no. in. d. c. cum venissent. et dicto. c. ordinarij. Ex predictis patet quod interdum quis potest cognoscere de re de qua non potest iudicare. Item quod minor potest cognoscere de facto maioris. simile alle. de rescrip. cum contingat in fi. de priuilegiis. cum persone in. vj. Alterius in versi. ad hec per hunc tex. dicit Paul. quod cum hic non permittat remittere male ablata pro quantitate minori quam sit pecunia restituenda pro male ablati quod non valet in casibus istis compositio ad hoc quia receptio talis pecunie debet fieri nomine pauperum et in eorum utilitatem conuerti. et ideo recipiens quicumque sit ille non poterit transigere. de offi. vica. c. fi. in. vj. Saluo nisi super hoc foret priuilegiatus a papa s. m. euz. Lapus hic refert quod Hosti. dicebat quod in his in quibus est peccatum mortale s. m. legem diuinam. ut in furto et rapina. xiiij. q. v. penale. non poterit episcopus dispensare. nec etiam papa. prout aliqui dicunt quod in minimis peccatorum penitentia agat. et in minimis restitutio fiat. alle. de usuris cum tu. xiiij. q. v. siquid et. c. multi. et c. ca. q. vj. c. j. In his vero in quibus est peccatum mortale s. m. ius posituum. tunc siue est episcopus siue inferioribus interdicta dispensatio nullus dispensare potest vel penitentia prestare nisi solus papa vel is cui specialiter commissit. Si vero non est interdicta. tunc dispensare poterit episcopus s. m. Guil. in spe. de legato. §. nunc de episcoporum ver. dñs meus dixit. et Archi. xiiij. q. v. non sane s. m. Lapum. Nota bene hoc dictum Paul. et La. contra episcopum componentem cum heredibus usurariorum super usuris et male ablati quia non videtur valere aliquid talis compositio. nec patrocinari quantum ad deum eis quibus sit dicta remissio. facit regula peccatum de re. iuris in. vj. xiiij. q. vj. si res aliena. quod non bene. quia fit contrariū. Alterius querit quis habeat potestatem relaxandi seu remittendi seu commutandi penitentiam. Rñdet quod fieri debet talis relaxatio. seu remissio vel commutatio in foro penitentie ab eo cui facta est confessio vel superiore suo. per hoc dicit quod penitentiam impositam per episcopos sacerdos commutare vel relaxare non potest. sed impositam per sacerdotem bene potest commutare episcopus vel relaxare. xxi. di. inferior. debet tamen commutatio talis vel relaxatio fieri ex causa secundum Guil. prout nota. Archi. s. e. ti. c. vlti. in. vj. secundum Lapum. Querit hic Guil. an alius a papa possit dare litteras questoribus dicit quod sic. quia archiepiscopus in provincia sua et etiam per dioecesim suffraganeorum et sine litteris episcoporum. alle. s. eo. romana in. vj. in ver. super benignis. Satetur tamen quod licet questores habent ab archiepiscopo litteras tamen debent illas monstrare diocesano qui habebit illas examinare prout hic

dicitur. quo facto debent facere incorporari in litteris
epi sicut in litteris pape hic dicitur. Tales autem littere
archiep̄i & ep̄i cōcesse questoribus erūt exhortatorie nō
antez compulsorie. prout dicitur in. d. c. romana. Juxta
hoc querit hic nunquid archiep̄us poterit punire suffra-
ganeū vel eius officialē super hoc delinquentē. vel negli-
gentē sibi pcedere litteras in hoc casu. videt q̄ sic maxi-
me si sine causa publice & palam hoc faciat cū in hoc vi-
deatur ipsum & eius iurisdictionē offendere & sic per cō-
sequens poterit in eos animadvertere. de pe. & re. roma-
na li. vi. Ad hoc q̄ l3 archiep̄s in hoc casu nō habeat iurisdictionē. q̄ natura facti de quo agitur hoc non requi-
rit. sed tantū charitativā exhortationē. iuxta formam. c.
cū ex eo. s. eo. Tamen illa facultas exhortandi esset fru-
stratoria si nō haberet coercionē de offi. dele. ex litteris.
de quo per Jo. an. in. d. c. romana in verbo tribuant. Al-
terius querit nunquid archiep̄s poterit cōcedere questor-
em pro fabrica tantū matricis ecclesie. an vero etiā pro
alio opere pio videtur q̄ solū pro fabrica ecclesie matricis
ut. d. c. romana. Contrariū tenet q̄ etiā pro alio pio
opere cū eadē sit ratio. & per cōsequens idē ius de cōsti.
translatō. gratia ergo exempli intelligitur posituz de fa-
brica matricis ecclesie in dicto. c. romana. & sic nō restri-
git dictum. l. exemplum. ut in. l. damni infecti stipulatio
pertinet. ff. de dam. infec.

De sententia excōicationis.

Rubrica.

¶ frequētibus pre.

e Dividitur in tres partes pncipales quia
in prima parte ponit excessum religiosoz
qui fuit causa cōstitutionis. In secūda par-
te ponit provisionem circa observationē interdictoz &
cessationū cū sua pena. tertio prorogat cōstitutionē ad
pendentia & tollit obstātia. secūda ibi: nos igitur. tertia
ibi: porro. Et advertēdū quia ut dicit glo. j. in fi. hec de-
cre. precessit cōcilium. & sic non fuit conciliū. sed extrau-
gans ante conciliū. & incepit ligare quādo fuit publica-
ta ante hanc cōpilationē sicut cle. dudū de iudi. & de im-
mun. eccle. quoniā. Nota ex principio duos modos
per quos cōsuevit violari interdictū maxime per religio-
sos. Nota in versi. nos igitur. q̄ vnus est deus: vna
ecclesia. & vna fides. pcor. de excel. prel. cle. vnica ad fi.
Nota. q̄ vniformes in vnitāte fidei debent esse in alijs
ab illa descendētibz vniformes. concor. dicta cle. vni-
ca ad fi. & de sta. mo. c. recolētes. Nota vltērius q̄ re-
ligiosi etiā exempti cuiuscūq; cōditionis vel ordinis de-
bent seruare interdictū positū in loco auctoritate sedis
apostolice vel ordinariū qd vident vel sciunt ecclesiaz
cathedralem vel matricē loci obseruare nō obstante ali-
qua appellatione vel contradictione ipsorū. alias incur-
runt ipso facto sententiā excōicationis. & idē in interdi-
ctis & cessationibus indictis per statuta cōciliorū pu-
ncialium. & idē in cessationibus generalibus aliorū qbus
hoc de consuetudine vel alio iure cōpetat. & sic nō. gene-
ralē cessationē equiparari interdicto. qd nō. q̄a facit ad
ea que videbitis cū glo. Item nō. illud vulgatū. inte-
grum est iudiciū qd plurimorū sententijs cōprobat. con-
cor. de offi. dele. prudētiā in prin. xx. di. de qbus. Nota
ta cōstitutionē nouā trahi ad pendētiā si hoc exprima-
tur. de hoc de elec. licet canon. in. vi. Nota. hic tolli con-
suetudinē cōuentiones statuta & priuilegia huic cōstitu-
tioni cōtraria. facit de elec. quia in. vi. Glo. sedis apo-
stolice. querit qd de interdicto iuris an si violent religio
si illud incurrant hanc penā. Exemplū in cle. j. s. ciuitas
de penis dicit. glo. q̄ sic. Nam l3 hec cōstitutio sit pena-
lis & restringenda & nō laxanda tñ satis de illo etiā hic

loquitur cum loquat hic de interdicto sedis apostolice.
Nam & iterdictū iuris dicit interdictū sedis apostolice
cuius auctoritate ius emanat. facit decre. proposuit de
cōces. prebē. & l. j. s. oia enī. C. de veteri iure enucle. Ad
uertendū tamē fm Jdau. & Barth. q̄ hec pena nō ha-
bet locū vbi per priuatū vigore p̄suetudinis positū esset
interdictū intelligendo de cōsuetudine nō tribuente or-
dinariā iurisdictionē. de fo. cōpe. cū contingat. Idem si
per delegatū ordinarij sit positū quia similiter nō habet
locū hec pena. quia nō est idē auditoriū ordinarij & de-
legati sui. de ap. dilectis. ff. quis & a quo appella. l. j. de
cōsuetudine nō putamus in. vi. Abouet: quia ad hoc vt
hec cōstitutio locū habeat requirit q̄ iterdictū sit posi-
tum per papam vel eius delegatū vel per statutū cōcilij
prouincialis vel per ordinariū loci. vel q̄ sit cessatū a di-
uinis per illum cuius auctoritate hoc fieri potest. prout
aperte hic p̄batur. Glo. religiosi. querit an hec cle. lo-
cum habeat siue isti religiosi sint mendicantes siue non.
dicit q̄ sic q̄a tex. vniuersaliter dicit religiosi q̄cūq; & c.
Juxta hoc querit glo. an hic cōprehēdat clericos se-
culares violantes interdictum vel cessationē que seruat
matrix ecclesia. dicit q̄ nō. quia hic solū loquitur de reli-
giosis. & sic cōtrario locū nō habet in clericis seculari-
bus. Idem Guil. dicit q̄ seculares clerici incurrunt al-
as penas statutas in iure. de quibus de excess. prel. tanta.
& de priuile. episcopoz in. vi. que tamen iura loquuntur
simul de religiosis & secularibus fm eum. Que autē po-
tuerit eē ratio q̄ hic solū punierit religiosos. dicit Guil.
q̄ ratio esse potuit. q̄ religiosi in hoc plus delinquebāt
& ideo magis contra eos fuit prouidendū. ff. de penis. l.
aut facta. vel forte hoc euenit secundū eum propter po-
tentiam & animositatem clericorū secularium existentū
in concilio. qui potius valuerunt extrahere festucam de
oculis religiosorum q̄ trabem de oculis eorū. iij. q. vij.
porro. Quomodo autē multi sunt alij similes casus con-
tra religiosos in quibus per has cle. ligantur tantū reli-
giosi & non seculares clerici. prosequit hic glo. & enume-
rat hic. x. tales casus. deinde enumerat duos casus in q̄-
bus religiosi mendicātes puniunt. demū aliū in quo pu-
niuntur tantū minores & predicatores. & vltērius alium
in quo puniunt tñ minores. deinde ponit duos casus q̄
emanauerūt p̄ religiosis vltimate cōcludēs q̄ religiosi
cōquerunt & p̄stitutiones que emanauerūt in eorū fauo-
rem sunt sine pena sed cōstitutiones edite cōtra eos sunt
penales. quare aut hoc contigerit patere pōt ex his que
dixi. s. post Guil. Glo. exēpti. ponderat q̄ hec cōstitu-
tio derogat p̄uilegio exēptionis qd sit etiā in multis ca-
sibus huius cōpilationis. per qd dicit glo. nō expedire
exemptis q̄ fiant p̄cilia generalia. de quo p̄ gl. in cle. du-
dum. in prin. de sepulturis. Juxta hoc querit Jdau.
nunquid tales exēpti poterūt p̄ ordinariū puniri. Refert
q̄ Jo. mo. t3 q̄ sic in. c. epoz de priu. in. vi. Abouet: q̄a
delinquūt in rem nō exemptā. quo casu nō possunt habe-
re priuilegiū de priu. tuarū. hec opi. fm Jdau. non est
vera q̄ tūc demū ordinariū punit aliquē qñ. s. in puniē-
do illuz est priuilegiatus in auct. de mā. prin. s. q̄ si delin-
quētes. C. vbi senatores vel clarif. l. j. & C. vbi de crimine
agi oportet. auct. qua in prouincia. Ad hoc q̄ vbi papa
vult exēptos puniri p̄ ordinarios. hoc exprimit de. c. tua-
rū. & c. l3. e. ti. in. vi. ergo in alijs casibus nō expressis hoc
nō intēdit. de hoc p̄ Jo. an. in. d. c. epoz de priu. in. vi. &
e. ti. & li. c. j. Glo. matricē. q̄rit que appellat hic eccle-
sia matrix. Rñdet q̄ ecclesia maior loci vlt baptismalis.
nam talis dicit matrix. q̄ sicut carnalis m̄r generat nos
sic illa generat p̄ baptismū. & sic etiā sumit ecclesia matrix
in. c. j. de p̄scrip. & c. ex trāsmis. & de trāfac. preterea. ij.
zen. s. o hic dicit q̄ matrix ecclesia h̄ appellat parochia-
lis sic dicta hoc casu p̄pter p̄p̄i numerositatē. aliter aut

sumitur sūm eum matrix ecclesia in. c. vt officium de offi. archiepisc. et aliter de prescrip. transmissa. **C**redo glo. veriorē. Quare autē hic expressit de matrice. dicit glo. qd ideo quia quādoq; interdiciunt loca non habentia intra se ecclesiam cathedralē. sed soluz matricē. ideo vt talia cōprehēderet expressit de matrice ecclesia. Sed an procedit hec cōstitutio si ecclesia matrix sit subiecta quo ad presentationē vel collationē religionis nō seruātibz interdictū. vel alias sit subiecta. vt quia sit eorum vicaria: an tunc religiosi tales nō seruātes interdictū incurrant hanc penā. dicit glo. qd sic per hunc tex. qui generaliter et idistincte loq̃r. facit de cōiu. l. pro. c. ij. Juxta predicta querit glo. quid contineatur hic appellatione ecclesie. an episcopus vel prelatus tantū an capitulū. an vtrunq; simul vt sic sciamus qd si ep̃s vel prelatus tantū ponit interdictū in ecclesia et mandat illud seruāri capitulum cōtradicit vel ecōtra. an tunc locum habebit hec cōstitutio. an vero tunc demū cū vterq; s. ep̃s vel prelatus et capitulū ponunt interdictum. Et similiter anteq̃ glo. r̃ndeat querit quid si vacet ecclesia cathedralis. et pars capituli seruat interdictū et pars nō. an habebit locum hec cōstitutio. si forte partes sint equales. Glo. r̃ndet ambabus questionibus. et dicit qd putat hic sumi ecclesiam pro ipsa ecclesia materiali. et pro parietibus ipsius. licet alijs multis modis sumat de quibus per glo. ne prelati vices suas. c. fi. cū p̃cor. per hoc infert qd si in ipsa ecclesia materiali celebratur cōtinue iannīs apertis et alta voce pulsatis campanis siue celebret per prelatū solū siue tñ per capitulū totū siue p̃ partē capituli siue etiaz tñ per alios clericos ecclesie. qd non erit locus pene huius decre. Fatef tñ qd pene irregularitatis et alijs penis de qbus dicit poterit esse locus. et sic erit suspēsus. et est mens littere. qd qñ in matrice ecclesia seruat interdictū seruet etia in alijs. al̃s religiosi nō seruātes incurrūt hanc penā. et si ibi non seruat. alijs nō incurrunt penā decre. huius. ad hoc qd sepissime videmus qd in cathedralibus et matricibz ecclesijs inferiores clerici mansionarij ṽz et capellani vt plurimū sine plato et canonicis officiant ecclesiam. et ideo nō esset cōueniēs inspicere an prelati ibi officiet an canonici. cū glo. cōcor. **P**au. Idē etia in effectu Ste. dicit enī qd tunc demū locus est his penis qñ tota ecclesia seruat interdictū. et nullus ibi publici celebrat al̃s nō erit locus istis penis. zen. hic tenet p̃trariū dicens qd vt sit locus huic pene sufficit interdictū seruāri per ep̃m. licet per ipsam ecclesiam cathedralē seu clericos de ipsa ecclesia nō seruet. **A**duertur: qd nō qd fit sed qd fieri debet attendit de elec. cū causaz. Idē **A**duert. dicens qd obediendū est ep̃o. qd hoc ad ipsū spectat alle. ix. q. iij. cure. et in cle. fi. de cēsi. de p̃sangu. et affi. cle. j. licet **A**luarius cōtrariū tenet sūm eū. **O** tene glo. per quā cōcordantur opi. qd pena huius cle. tūc nō habet locū. sed irregularitatis. vel alia posset habere locū. **A**lterius quero cū gl. in ver. nunqd. an quo ad interdictū p̃uincie dicitur metropolitana matrix. adeo qd ipsa seruāte interdictū si religiosi totius p̃uincie hoc scientes nō seruāt illud incurrunt hanc penā. videt qd sic p. c. j. ver. sed vide de postu. prela. et xij. di. de his. **C**ontrariū tenet glo. ṽra. qd hic loquit de cathedrali matrice loci vbi religiosi nō seruānt. sed certū qd ecclesia **R**auēn. non est cathedralis vel matrix huius ciuitatis **F**errariē. vel ciuitatis **A**butinē. facit de offi. or. pastoralis. ix. q. iij. si autē. et c. nullus. et id cōcludit qd ecclesia **R**auēnate seruante interdictū sole diocesis **R**auēnatis nō seruantes illud incurrunt hanc penā. Cum glo. cōcor. hic Ste. zen. hic sentit cōtrariū. dicit enim qd si metropolitana seruat interdictū debet etia seruare ecclesia episcopalis. alle. dictū. c. de his. xij. di. et dictū. c. j. de postu. prela. nec debet attendi qd fit sed qd fieri debuit. de elec. cū causam. puto glo. veriorē tenēdā

saltem post factū. **A**lterius glo. in ver. Item querit. quid si est interdicta villa vel castrū nō habens inter se inclusaz certā ecclesiā cathedralē vel matricē quod esse pōt de facto. puta si forte ecclesia matrix est in alia terra nō interdicta. vel forte plures sint ecclesie baptismales in villa vel castro. et nulla principalior. qd quilibet baptizat suos parrochianos. nunqd poterit esse tūc locus pene huius decre. si forte aliqui seruānt interdictū et aliqui nō glo. tenet qd nō. qd tunc deficiunt et mens et verba huius cōstitutionis. ergo et per cōsequens eius dispositio. ar. l. qd cōstitutū. de testa. militis. hic enim loquit quādo in loco est aliqua certa matrix ecclesia et sic vnica. secus si nulla vel plures. l. 3. sint ibi alie ecclesie. et fortius si sole ecclesie religiosorū sint in loco nō seruantes interdictū nō habebit locū hec pena. Fatef tñ qd in dictis casibus erit locus pene iuris antiqui. de qua. j. dicit cū glo. concor. hic Ste. et **P**au. dicit tamē **P**au. qd quādo oēs ecclesie loci matricis seruāt interdictum qd locus erit huic pene. qd habent loco vnus principalis. sicut plures delegati sine clausula. alle. de offi. dele. prudentiam. et hoc idem forte sentit glo. dum dicit. et forte ex illis aliq̃e seruānt interdictū. aliq̃e nō. facit quod no. de rescrip. statutū. §. cū vero li. vj. et de elec. quorū dā. eo. li. et c. **G**lo. sciuerint. querit an hec cōstitutio liget p̃babiliter ignorantes. dicit qd nō per hunc tex. a sensu cōtrario. **G**lo. obseruare. querit ad littere declarationē dicit hic qd religiosi in obseruando interdictū ecclesie cathedralis vel matricis debent se illi conformare et seruare illud quod seruat ecclesia cathedralis vel matrix. sed an econtra religiosi nō debeant obseruare id quod nō seruat ecclesia cathedralis vel matrix. et sic etia in non obseruantia debeant illi se conformare. videtur qd sic a cōtrario littere. qd sicut tenetur se cōformare in obseruando ita econtra in nō obseruando si illa nō seruat. Item quia cōtrarioz eadem debet esse disciplina. **G**lo. hoc nō ob. tenet cōtrarium. **A**duertur: quia hec cōstitutio non intendit diminuerē obseruantia interdictorū sed illam augere vt patet ex prin. decre. ergo cū veniat ad augmentū nō debet operari diminutionē. ar. cle. j. de preben. ad hoc qd cum istud statutum sit editum ad penā non debet trahi ad gratiā. de transla. prela. c. ij. vltra medium. nec ob. ar. a contrario sensu quia illud nō debet sumi vbi in iure reperitur cautum contrariū. iuxta no. plene de elec. publicato super vlti. glo. **I**tem nō ob. qd cōtrarioz debet esse eadem disciplina. quia illud verū preterq̃ vbi mens et verba resistunt. alle. de ver. sig. c. fi. de offi. lega. studij stī. per hoc concludit ergo qd si in cathedrali ecclesia vel matrice de facto non seruat interdictū quod de iure deberet seruāri. quod excessus clericorū talis ecclesie non dabit per hoc materiā alijs delinquendi. vt sic sint excusati si etiam ipsi non seruarent interdictum loci. facit de priuile. peristis. cum glo. concor. **P**au. dicens qd hic nō est eadez disciplina cōtrarioz. quod no. de quo vidistis in cle. j. de cēsi. cum glo. concor. etia Strep. dicens qd religiosi tenentur seruare interdictū vbi sciunt esse seruandum. licet ecclesia matrix non seruat. Quando autē dicitur ecclesia matrix obseruare interdictū. dicit hic gl. quando abstinere a celebratione diuinorū officiorū animo seruandi interdictū quasi secus si alia de causa abstinere. facit quod no. in decre. peristis de priuile. in versi. non violauerit et sic si tunc quādo alia de causa abstinere religiosi non seruarent interdictum non incurrerēt hanc penam. quod nota. et nota. in glo. de ar. a cōtrario sensu. cui etiam concor. gl. de eta. et qua. c. vno in sexto. Juxta predicta queritur. quid si quis sciat interdictum latum an tenebitur illud seruare licet non sit publicatū. dicit **A**bathe. qd sic. et sic dicit notasse **A**rchi. de sentē. excom. is qui lib. vj. de quo etiam glo. j. c. proxi. **G**lo.

appellationibus. oppo. hic videtur innuere tex. qd si appellatio precedit interdictum qd ex hoc nō vicietur interdictum. Sed cōtra de. c. ad hoc. 7. c. dilectus. de appel. Solut qd hic nō intēdit dicere qd interdictū sit aliquod licet appellatio precedat. sed solū intēdit dicere qd quāvis precedat appellatio vel alia causa: tamen si ecclesia matrix seruat interdictū religiosi etiā debēt seruare etiā si interdictū sit nullū. 7. sic si violant 7. tūc erunt excōmunicati. 7. forte hoc ideo quia in dubio presumēdū est pro ecclesia matrice qd nō sine causa seruat interdictū. 7. hoc etiā forte voluit Buil. hic 7. zen. qui ex hoc tex. colligunt qd vbi iudex de quo cōstat mandat denunciare aliquem excōmunicatū vel suspensum vel locum interdictū licet ex aduerso pponatur antea emissā appellatio 7. p ecclesias 7. loca publicata. tamā semper ad mandatū iudicis est vitandus. quia presumēdū est pro iudice. de renū. in presentia. cū glo. cōcor. hic Ste. 7. Batt. Idem Pau. dicens religiosos debere interdictum seruare. qd seruat matrix ecclesia. etiā si interdictū sit de iure nullū. Fateatur tamē qd tunc nō erunt irregulares propter violatōnem interdicti. sed erunt excōmunicati per hanc cle. qā celebrat alle. de cle. exco. mis. c. illud. 7. hoc etiā sentit gl. j. in verbo subiacere. C. Glo. quibuscūq; querere voluit de ratione quare hoc casu nō attenditur aliqua cōtradictio. Rūdet qā alias posset allegari nullitas sentētie interdicti que posset causari ex multis causis iuxta no. in. c. presentia. s. e. in. vj. 7. sic de facili enervari virtus interdicti 7. c. C. Glo. excoicationis. notat ex littera casum in quo qd ipso iure incurrit sententiā excoicationis. 7. hinc sumpta occasiōe enumerat 7. alios casus similes expresse inductos per. xvij. cōstitutiones huius voluminis. quorū tamē aliqui sūt reseruati soli pape. 7. in fine adiicit duos tacite 7. nō expresse inductos. Quot autem sint tales casus inducti per ius vet^o decreti videlz 7. decretaliū. dicit Hosti. in summa. e. ti. s. iij. in prin. colligit. xxx. Quot autē sint inducti per iura sexti. dicit glo. q. xxij. put no. glo. in decre. eos qui. s. e. ti. in. vj. vide glo. 7. no. eā tanq̃ magistrā. vide etiā de hoc p Buil. in repertorio suo super hoc titulo. C. Glo. subiacere. op. qd imo violans interdictum incurrit aliam penā q̃ excoicationis. vt pbatur in. c. fi. de excels. prela. de priuile. aucte. 7. c. episcopozū in. vj. 7. s. e. ti. is qui. eo. lib. Solut glo. qd vltra penas illas incurrit etiā istam que ibi adiicit 7. accumulatur. 7. sic nō ob. cōtra. Fateatur tñ gl. qd posset cōtingere casus qd ista pena ligaret sine illis 7. ecōtra. Exemplū ponit qā si sententia interdicti vere nō ligat qā est nulla ppter preambulam appellationē legitimā vel ppter aliā causam nullitatis. tamē si tunc ecclesia matrix illam fuet si religiosi nō seruent incurrunt hanc penā 7. nō illas. similiter ecōtra si sententia interdicti vere ligat 7. est aliqua. sed ecclesia matrix illam nō seruat. quia tūc seruātes nō incurrūt hanc penā. sed penas iuris antiqui. tunc aut ligant religiosi vtraq; pena huius constitutionis. 7. est pena iuris antiqui quādo ecclesia matrix seruat interdictū de iure validū. neutra aut ligant quādo interdictū latū est nullum. 7. nō seruatur per matricē ecclesiā. tunc nullam penam incurrūt. Que aut sunt pene violantes interdictum 7. quot explicat hic Buil. Primo qd talis taz religiosus q̃ clericus est suspensus ipso iure dicto. c. tāta de excels. prela. Item ei est interdictus ingressus ecclesie. de priuile. episcopozū in. vj. Item est excoicatus si non seruat interdictū in sepeliendo ptra interdictū. de sepul. in cle. eos. Item est irregularis 7. ineligibilis actiue 7. passiue. s. eo. is cui in. vj. Item si est religiosus incurrit excoicationē. vt patet in hac cle. Quare autē hic plus puniat violans interdictū q̃ si violaret suspensionē vel excoicationē dicit Buil. qd ideo hoc euenit. qā aliqui credebant interdictū vilius alijs censuris ecclesiasticis. 7. ideo violabāt 7. pro

pter hoc tanq̃ sceleratius 7. grauius vindicaf 7. grauior pena imponit. xxij. q. j. nō afferamus. Qualiter autē sumatur hic interdictū. dicit idem Buil. qd hic sumit interdictum. put est pena auferens ea que sunt diuini ministerij psonis 7. locis interdictis. Aliter autē sumit interdictum in rubrica. ff. de interdic. 7. C. de quo per Jo. de lig. in tractatu de ecclesiastico interdicto seu de cēsurā ecclesiastica. C. Glo. cōprobat. alle. cōcor. 7. auctoritates ex quibus patet nil agendū fore saltem alicuius ponderis sine consilio. quod bene no. C. Glo. generalibus. querit qd si cessationes essent speciales. Rūdet qd tunc non haberet locuz cle. quia ille sunt seruande tantū in ecclesijs in quibus sunt introducte alle. de app. dilectus. Qualiter autē poterit cōstare de cessationibus generalibus a diuinis qd fiant per statuta cōciliozū puincie. dicit Buil. qd quia illa sunt facti oportet recurrere ad libros pconiliorum puincie. quorū multa expresse Berengarius in tractatu quodaz de excōmunicatis 7. interdictis a iure. Et nota bene istū tex. cū glo. quia facit qd violans cessatōnem a diuinis incurrit irregularitatē si est cessatio generalis: sicut violans interdictū cū illi cōparetur. vt hic patet. secus in cessatione speciali. de quo de offi. or. si cano. nici in. vj. in nouell. C. Glo. alie sunt litterales. C. Ultimo glo. hic tractat de collegijs id quod habet de excels. prela. dilecta. ibi omittendū 7. dicendū est prout ibi habetur. 7. p Bar. in. l. fi. ff. de colle. illicitis.

¶ Ratis ad nos prela.

g Primo narrat quendā abusum nobilium 7. dñorū tēporaliū circa violatōnem interdicti ecclesiastici. Secūdo penā imponit. secunda ibi: Ne igitur. C. No. primo qd licitū est dimittere officiū propter superuenientiam excoicati vel interdicti publice. C. Et sic no. casus in quo pōt remanere officiū misse 7. aliud officiū diuinū inexplētum. qd intellige vt dicitur cum glo. C. Nota qd ppter impunitatē delinquentiū delictus de facili trahit in exemplū. 7. ideo dicit canon qd si ea que male vsurpantur nō corrigātur excessus via alijs aperitur. xcij. di. peruenit. ij. 7. xxij. q. j. paratus in fi. C. Nota penā nobilium 7. dominorū tēporaliū facientiū violari interdictum ecclesiasticū 7. cogentiū ad id aliquos qui sunt excōmunicati ipso facto. 7. nō possunt per alium absolui nisi per ipsum papam. 7. pcedit hoc etiā in excōmunicatis publice 7. interdictis qui moniti noluerunt exire ecclesiaz: qā eandē penā incurrunt. Ex quo no. qd excoicatus iterum potest excoicari. de quo tangit glo. si. hic. 7. habetur. iij. q. iij. engeltrudam. 7. de iudeis ita quorūdā. Item nota fm Buil. hic qd aliud est celebrare tempore interdicti. 7. aliud est vbi excoicatus existit audire diuina. 7. aliud facere auctorizabiliter celebrari. alle. de cle. exco. mis. illud de quo ibi. 7. in cle. archiepiscopo. de priuile. C. Item no. fm Stepha. qd excoicati publice 7. interdicti moniti vt exeat ecclesiam debent exire cuz celebrantur diuina alias sunt excōmunicati alia excōmunicatione aqua solus papa absoluat. C. Glo. tēporales. querit ad littere declarationē quid si isti domini tēporales sint episcopi vel ecclesiarum prelati quod esse potest ne cle. vel mo. c. fi. in. vj. 7. faciunt contra hanc constitutionē an locum habebit pena huius decre. Respondet qd sic. quia tex. indistincte loquitur 7. est sic indistincte intelligendū ar. xix. di. si romanozū. facit de excels. prela. tanta 7. quod no. in cle. multozū. s. de hereti. zen. hic tenet contrariū. Mouetur quia hec constitutio est penalī. 7. per consequens non extendenda. de elec. statutum in. vi. 7. maxime contra illos cōtra quos per iura alia est sufficienter prouisum. de excels. prela. tanta. prout est videre in ipsis 7. alijs prelati. vt dicto. c. tanta. C. Item ad hoc quia hec constitutio emanauit ad instantiam prelatorū cōtra

dominos. s. temporales. et sic non est verisimile quod contra se supplicauerit. Et credo glo. tutioz ex vi verborum licet forte mens specificata ad hoc se non extendat. Et si. suppositis. querit an hec decre. procedat siue emanauerit a iure siue ab homine. Rndet quod sic quia indistincte loquitur. facit decre. ij. de coniug. lepro. Idez tenet Pau. Deinde inducit ad questionem illam nunquid ille qui scit locum interdictum ab homine vel a iure si non dū est facta denunciatio illius teneat illud seruare. quia videtur quod sic per hunc tex. qui aperte vult satis esse locum interdictum et interdicto suppositum. Iam non sit publicatum ut hic pater. quia nihil addidit de publicatione. sed solū dixit de suppositione seu de ipso interdicto. Ad idem facit. s. e. cū desideres. primo rñso in fi. et c. cū non ab homine. et quod ibi no. Ad hoc etiā accedat. quia ille qui scit certiorari non debet de re. iur. euz qui in. vij. alle. glo. cōcor. hec opi. ut refert gl. placuit Archi. s. eo. is qui in. vij. Ad hoc etiā allegabat. quia celebrare pender a voluntate agentis seu celebrantis. et ideo si quis sciens celebrat in loco interdicto est in culpa. quia agit rez illicitam ppter prohibitionē superiorum et ppter inhabilitatem loci alle. de cose. di. j. sicut. predicta intelligit esse vera nisi factum esset occultum. alle. vij. q. ij. si tantum. et s. e. cū non ab homine. facit quod videbitis. j. cū glo. occultum in ver. publice. In contrarium alle. glo. duo iura primo. s. euidenter. xj. q. iij. Remittit glo. pro solutione ad ibi no. quia ibi ponit opi. Gratiani et Jo. Sautentini que reprobatu cōiter. Secūdo alle. glo. s. cle. pxi. Soluit simpliciter remittendo ad ibi no. dicit ut ibi. non debet sumi ar. a contrario sensu prout ibi fuit dictum. Nam ut hic dicit Pau. ibi non intendit diminueri de obseruantia interdictorum. sed adijcere quo ad religiosos. et hanc opi. et sententiam videt amplecti gl. et similiter hic Pau. dicit hec littera facit pro opi. Archi. in. d. c. is qui. vbi tenet quod sciens locum interdictum. Iam non sit publicatum illud seruare tenet. nec ob. s. cle. pxi. quia rndet ut prime dixi. Idem tenet Ath. s. cle. pxi. Dicit tamē gl. quod expediens foret prouideri per nouā constitutionē quod clerici non tenerent ad obseruantia interdictorum prelatorum a iure. nisi prius fiat illorum declaratio seu denunciatio. ar. decre. cū secundum de hereti. in. vij. et decre. q. q. de cen. et s. e. ti. cle. presenti. Cuius littera satis cōgruit huic dicto. Et si. capellis. renocat in dubiis nunquid dñi tēporales in capellis suis possunt facere celebrari tpe interdicti generalis. videtur quod sic per hunc tex. Et si. tenet ptrariū dicens quod mens huius littere non est dicere quod in talibus capellis suis in loco interdicto sit licitum celebrare. sed fuit intentus littere aggravare contēptum. quasi voluerit dicere. malum est hoc facere in capellis. sed grauius in ecclesiis. Idem Buil. alle. de priuile. cū capella. Itē quia capelle tanquā accessorie licet ex se sint nobiliores dependent a locis. et cū eis transirent si fieret locorum venditio iuxta no. de iurepatro. ex litteris et in illis abstinendum est tēpore interdicti. sicut in alijs locis. maxime si fuerint dedicate p pōtificez. de cose. di. j. in ecclesia. s. de reli. do. ad hec. secus dicit de quibusdā simplicibus oratorijs que ex speciali licentia inanis glorie causa potius quā deuotionis faciūt in aliquo angulo sue domus quia licet celebratio in nullo tpe interdicti fieri debeat. et sic nec etiā in illo tamen locus non debet dici religiosus. alle. s. de pe. et re. cle. cum secundū. et quod ibi fuit dictum post Buil. Glo. vocātes ponderat litterā. quia licet hic loquitur de vocatione facta ad celebrandum. tamen postea solū coactionē punit per quam cogunt aliquos celebrare. de vocatione autē ad audiendum diuina bene ponit infra. Et si. campanarū. querit de diuersis officijs campanarū. quia quandoqz pulsant ppter diuina quādoqz ppter aliam causam remittit ad no. in. c. j. de offi. custo. Sed querit hic Buil. nunquid tēpore interdicti poterūt pulsari campane ad predicator

nem vel capitulum congregandū. dicit quod sic. alle. s. eo. rñso. et de elec. in causis. quod intelligit procedere dummodo hoc non fiat in fraudem. Et si. preconia querit que sit fortior vocatio an vocatio per campanā an vocatio per preconē. Rndet quod diuerso respectu vocatio per campanā videt fortior. et diuerso respectu vocatio per preconem. nā attento quod vox preconia paucis innotescit ut dicit tex. in auc. de litigiosis. s. omne collatione. viij. se cus in sono campanarū quia multis innotescit. Ideo hoc respectu vocatio per sonum campanarū dicitur fortior. attento quod etiā preco loquitur quod non facit campana fortior est vocatio preconis. et ideo ibi maior est contēptus. et similiter quā vocatio sit per edictum. quid expresse ponitur ex parte mādantis et scribit quod non cōtingit in campana. et hoc aperte ponit hec littera scilicet quod sit maior contēptus quādo sit vocatio per preconē vel edicta quā quādo per sonū campane. cū glo. cōcor. hic Pau. Colligit enim Archi. ex hac littera quod vocatio preconia plus arctat quā pulsatio campane. ad hoc alle. quod est dictum. s. scilicet quia preco cū loquitur profert et exprimit verba. se cus cōtingit in campana. p hoc dicit quod licet in minoribus negocijs sufficiat pulsatio campane. in grauioribus tamē requiritur per preconē seu nuncium. put no. Inno. de elec. in causis quod no. Et si. publice. querit quod si quis occulte esset excommunicatus an incidat in hāc penā precipiens quod non exeat de ecclesia dum celebrant solēnia missarum. Rndet quod non a ptrario littere. et quia occultū excommunicatus non debemus vitare in publico. alle. vij. q. ij. c. ij. et si. cum non ab homine. Occulte autē potest vitari. vnde per hoc dicit Raimundus in summa huius ti. s. queritur. quod ille qui scit excommunicatū occultū esse in ecclesia caute de ea exibat si poterit ut sic nullus perpēdeat de causa. Si autē non possit fieri sine scandalo et quā alij perpendent tunc non debet exire per iura prealle. et ne sit p ditor peccatoris occulti. ij. q. j. si peccauerit. Idem Ath. alle. vltra predicta. xlvj. di. si clericos. Idē tēz hic Pau. Quando autē dicat quis scire quē excommunicatū. dicit hic Ste. quādo vidit verberare clericū vel audiuit ferri contra eum sententiā vel quando episcopus sibi dixit quod excoicatus erat. xxiij. q. v. hoc videt. ij. q. j. primo. xj. q. iij. non soluz. et c. cure. lxxv. di. si qd. Et si. inexplata. opp. quod imo non debent missarū solēnia remanere inexplata propter presentia excommunicati. vnde oppo. de no. in. c. nuper. s. eo. xj. q. iij. sicut apostoli. vij. q. j. illud. et c. nihil. Soluit quod aut sacerdos nōdum inceperat canonē misse scilicet quod pridie et c. et tunc debet remanere inexplata ita hic. interdum iam inceperat canonē misse tempore quo excoicatus superuenit. et tunc non debet missa remanere inexplata. sed compleri. ut dicto. c. illud. et c. nihil. Idez tenet Pau. qui dicit hoc pcedere in officio misse. secus dicit in vespers. et idez intelligo in alijs officijs. quia statim debet exire et alibi cōpellere. alle. no. per Inno. s. e. nuper. Idē tenet hic Buil. dicens quod ingredientibus excoicatis celebrantes debent cessare ab officio etiam iāz ichoato. et se sacris vestibus exuere. alle. ix. q. iij. excoicatus. xxiij. q. j. omnes. nisi forte canonem misse incepisset. ut dictum est. Qua autē pena puniantur sic cōturbantes diuinū officiū. dicit quod inter cetera pena capitali puniuntur. alle. C. de epi. et cle. l. si quis in hoc genus. puniunt etiam pena de qua hic. Idē tenet hic zen. et Ath. Sed querit hic Ste. quid si excoicatus accedit ecclesiā non ad orandū sed ad aliam causam. an orantes in ecclesia dicant sibi cōicare. dicit quod no. et per cōsequens non tenebuntur exire. all. no. p Archi. s. e. statuimus. Deinde querit nunquid cōicans excoicato maiori cōmunicādo simplici cōmunionē et non in crimine incurrat mortale peccatum. dicit quod non. quod intelligo verū regulariter prout no. s. quod metus causa sacris. per Jo. an. et s. eo. c.

statuimus. li. vi. p. Archi. Alterius querit an celebrans coram excōicato maiori sit irregularis. dicit qd nō. all. s. e. ti. is qui in. vi. secus dicit in suspēso ab ingressu ecclie. qd si durate illo interdicto sen dicta suspēsiōe celebrat irregularis efficit. s. eo. is cui in. vi. zc. Glo. quolibet. declarat litterā quare sic vniuersaliter dixit. qd vt cōprehenderet omnē modūz compulsionis realem z personalem directū z indirectū. vt si res occupent vel grauent cō sanguineos in psonis vel rebus. ad qd alle. de elec. sciāt cuncti in. vi. Glo. missarū. querit an sit locus huic pene si publice excōicatus vel interdictus interest in alijs diuinis officijs qd misse. dicit qd non per hunc tex. a cōtrario tamē credo qd aliter puniri poterūt tanq̃ turbantes diuinū officium. ar. eorū que supra dixi. Glo. moniti. querit an sufficiat generalis monitio. Rndet glo. qd sic. quo ad phibentes ex quo hic nō adijcitur qd nominatim fiat. facit in ar. de deci. ad audientia. z per hoc dicit sufficere qd emanauerit generalis monitio. s. qd oēs excōmunicati z interdicti exeant ecclesiaz. qd si dñs temporalis precipiat qd nō exeant erit locus huic pene. quantū autē ad remanentes dicit glo. sequens qd requiritur monitio nominatim vt hic patet: qd. s. nominatim moniti remanentes ligabunt. ex generali autē monitione nullus ligabit. alle. s. e. ti. constitutionē in. vi. s. de vi. z ho. cle. i. An autēz cōpellens interdictos a iudice audire diuina in loco nō interdicto incidat in hac penā. dicit Pau. qd nō. hic enim solum loquit quādo quis cōpellit nō interdictos vel etiaz interdictos audire diuina in loco interdicto. vt hic in ver. is qui nō cōtenti. dicit tamē qd vltimo casu duplex est excessus. s. ratione personarūz z loci. Glo. penultima est litteralis. Glo. vltima. colligit ex littera qd excōmunicatus iterū excōicat. de quo remittit ad no. in. c. ita quorūdam de iudeis. z. iij. q. iij. Engeltrudam. Idem colligit hic Buil. Sed querit qualē effectū operetur iterata excōmunicatio. Rndet qd effectū retentionis extra ecclesiam licet absoluat a prima excōmunicatione. non autē operat effectum expulsionis extra ecclesiam cū iam per primā excōmunicationē sit eiectus. all. dictum. c. ita quorūdam. Ex quo patet qd primo excōmunicatus a suo ordinario primo erit ab illo absolendus. nam si primo vellet absolui a papa a secunda excōmunicatione nō posset. nam aut supprimit primū vinculum z nihil agit de offi. ord. ex parte. Aut hoc exprimit. z tunc superior hoc audiens nō absoluat. de sent. excō. officij. Juxta predicta reuocat in dubium. an ligato pluribus sententijs sufficiat vna absolutio. pro cuius declaratione distinguit duos casus principales. quia interdū quis est excōmunicatus ab vno iudice. z interdū a pluribus. primo casu quādo ab vno iudice. z tūc aut fuit ligatus vna sententia aut pluribus. primo casu quādo vna tunc si ppter vnā causam sufficit vnica absolutio. Si vero ppter plures causas. z tunc aut cōstat qd propter quālibet causam intendebat singulas ferre sententias. tunc erunt necessarie tot absolutiones quot fuerunt sententie seu cause. facit. l. scire debemus. ff. de ver. obl. licet nō alle. Aut constat qd ppter plures causas vnā voluit proferre sententia: z tunc vna sufficit absolutio. Erunt autē exprime de oēs cause. alias nō sufficeret imo recurrēduz esset ad iudicē. s. e. cū pro causa. Secūdo casu cū quis fuit legatus ab vno iudice pluribus sententijs. z tūc erunt necessarie plures absolutiones. ff. de no. ope. nūci. l. de pupillo. Secus dicit si dicendo excōico z anathematizo te intendeat vnā ferre sententiā. quia z tūc sufficit vna absolutio. alle. de iudi. ad liberādā. z. ff. de acceptil. l. pluribus. Et hoc de primo casu principali. Secundo casu principali. quādo a pluribus iudicibus excōicatus fuit distinguit. quia si oēs habēt vnā iurisdictionē valet absolutio vna ab vno eorū dum tamē habeat potestatiē ab alijs. all. de

offi. dele. causam. z. c. vno delegatorū. aut habent distinctiones iurisdictiones. z tunc tot requiruntur absolutiones quot sunt iudices z excōmunicatores. s. eo. officij. vnde debet dicere ordinario sum excōmunicatus a vobis z ab alijs absoluat me a vestra. postea petam ab alijs. facit quod no. in. d. c. officij. z. s. e. cū pro causa de offi. oz. ex parte. Vltimo querit hic Lau. an per legatūz de late re absolui poterunt isti qui incurrunt excōmunicationē de qua hic in fi. z facit. s. e. de priuile. cle. j. primo rñso videtur qd nō. quia hic dicit per sedem apostolicā dūtaxat poterunt absolui. z sic apponit dictio taxatiua auferēs alijs potestatiē. vel forte potest dici secundū eum qd licet excludat alios nō tamen excludit legatū. ad hoc alle. s. eo. ad eminentiā de elec. si abbatem in. vi. z quod ibi no. per Jo. an. de scisma. c. vno. z de sen. excō. qd periculosū e. li. z p. Inno. z Hosti. de cle. nō resi. c. j. z sic residet per quod videt inclinare in hanc partem. quod no. bene. facit quod dicam. j. cle. proxima.

Am ex eo quod reli

giosi. Primo premissa ratione ponit statutū suum. Secūdo contrafacientes punit. secunda ibi: qd si. Nota qd ordo tertius beati francisci scilicet fratrum z sororum de penitentia z cōtinentia videtur approbatus. facit qd vidistis in cle. j. de reli. do. Et nota tollendā viā scandalis maxime illis per que cēsurā ecclesiastica vile scit. z minoris reputatur auctoritatis de quo de no. op. nunc. c. ij. Nota qd tēpore interdicti fratres minores nō debēt de suis ecclesijs ad diuina admittēre istos fr̃es et sorores de tertio ordine sancti francisci quocūqz priuilegio nō obstante. Et nota penam si cōtra fiat. quia incurrunt sententia: excōmunicationis ipso facto a qua satisfactione nō premissa absolui non possunt ab alio q̃ a papa. satisfactione premissa absolui possunt ab ordinarijs locorū auctoritate tamen apostolica. Et sic nota qd facilius cōceditur absolutio premissa satisfactione q̃ ea nō premissa. Glo. secūda. oppo. qd iste ordo istarū sororū sit approbat⁹ de reli. do. cle. j. Soluit ibi loquit in beghe nis. hic in sororibus de tertio ordine beati francisci qui non sunt beghine sed appellant fratres z sorores de penitentia. vt hic patet. z sic non appellant fm Lapum in extrauaganti Jo. xxiij. Glo. tertio ordine ad littere de clarificatione querit hic innuitur qd triplex fuit ordo beati francisci qui sunt isti tres ordines. Rndet qd primus ordo fuit fratrum minorū: z iste fuit artissimus in artissima paupertate fundatus z caret pprio in particulari z etiā in cōmuni. de quo satis. j. de ver. sig. cle. exiui de paradiso. Secundus fuit ordo sancte clare qui in hoc differt a primo. quia licet iste ordo sit artissimus in feminis. tamē habet propriū in cōmuni. z iste fuit inuentus solū pro feminis. Tertius ordo continentū seu fratrum de penitentia fuit inuentus pro maribus z feminis etiā viuētibz in cōiugio. z isti qui profitent hunc ordinē habent propriūz etiā in singulari. Et potius est quidam modus viuēdi q̃ dicatur regula. est tamē approbatus per Nicolaum tertium. z hoc constat secundū glo. cū glo. con cor. Pau. z zen. Idem tenet hic Buil. dicens qd isti de tertio ordine beati francisci non sunt vere clerici. nec vere religiosi quia non habent potestatem sui corporis. sed vxores eorū. z sunt etiam quādoqz bigami. facit de conuer. coniu. quidam. z. c. j. de biga. in. vi. per p̃dicta refert hic guil. qd isti nec in personis nec in rebus gaudent beneficio ṽ priuilegio clericali z sunt sine lege. vt locuste. z ideo iudicat eos vt nudos oī priuilegio clericali quasi de nouo egressos de vtero matris. zen. hic tenet contrarium. dicens qd tales gaudent priuilegio clericali. z hoc tenet hic Joan. de lig. z sic dicit se consuluisse extense in quadā questione perusina. z de hoc per Bar. in. l. semper. §.

per. §. quibusdā. ff. de iure iunitatis. ubi videtur tenere idem quod zen. et Jo. de lig. naz ibi dicit Bar. aduertendum qd licet isti fratres de penitentia. et ideo dicit de fratribus militum gaudentiū non sunt religiosi. quia ne mo renunciat proprio. et qñqz habent vxores. item non sunt clerici. qz nullum habent ordinem clericale. habēt tamen quēdam modum viuendi ab ecclesia approbatū vt hic patet. et s. de re. do. cle. j. licet ibi non ponatur nisi de tertio ordine sancti francisci. Ite sunt persone ecclesiastice qui vocātur deo deuoti. xij. q. ij. duo sūt genera. et per hoc dicit qd sunt exempti a iurisdictione seculari. et sic dicit hic no. et in dicta cle. j. de reli. do. Sed male in hoc vt videt et de hoc habent milites gaudentes expresse privilegium sū euz. per hoc infert qd isti fratres de penitentia et milites gaudentes sunt exempti a muneribus secularibus et collectis. et ab illis a quibus clerici sūt exempti. et ita dicit qd cōsulerunt multi aduocati de curia. Et Guido de barrio. Arch. de bono. et Dynus quorum tñ consilia erant in fratribus gaudentibus tantū. tñ idem in fratribus de penitentia secundum eum. fateēt tamen qd contrarium seruāt perusij qz cōueniunt sub iudice seculari et soluūt collectas. qd pcedere posset de iure secundū euz qñ apparere posset qd illū habitū seu ordinē admiserūt in fraudē oneris. qz tñ hoc eis nō pdest et de iure. l. semp. §. diu. quoqz pius. ff. de iure iunitatis. et l. titia. §. si. ff. de mu. et ho. ubi glo. tangit de fratribus de penitentia. et facit. C. de sa. sanc. eccle. l. sub preteptu. et hoc habetur in. c. j. de obliga. ad ratioci. quid dicendum. puto qd si constar de fraude illa non prodest. ar. decre. sedes de rescrip. cum concor. et eorum que prius dicta sunt. si de illa non constar. et tunc si apparet privilegium exemptionis hoc est clarū dummodo illi nō sit per cōsuetudinē seu prescriptionē derogatū de priuile. si de terra. et c. cedentibus. Si vero de privilegio non apparet et tunc Guil. tenet qd nō sunt exempti a seculari iudice nec a muneribus. zen. et Jo. de lig. et Bar. contra vt videtis. forte verior est opi. Bar. p rationes all. facit quod no. Inno. in. c. cum ad monasteriū de pellicia. de elec. C. Gl. continētes. oppo. qd imo isti fratres de tertio ordine non debēt dici cōtinētes. patet qz habēt vxores. vt dixi cū gl. pcedēt. nec pmittūt cōtinentiā. Respondet glo. qd ideo nō dicunt cōtinētes: qz promittūt cōtinentiā. sed ex eo qd secundum modū viuendi eis datur certis diebus in qualibet septimana abstinere a thoro vxoris sue sicut sacerdotes veteris testamenti abstinēbant in septimana a vicij suis. alle. lxxij. dist. plurimos cum glo. cōcor. guil. C. Gl. minoribus. querit an hec cōstitutio liget alios religiosos qz fratres minores admittentes istos de tertio ordine sancti francisci ad diuina tempore interdicti. respondet qd non per hunc tex. a sui contrario. facit de presump. nonne. Quare autem magis specialiter prohibuit istos fratres minores qz alios. Respondet Guiliel. qd fratres minores afficiunt ad istos qui sunt sui ordinis magis qz alij. et ideo magis delinquebant in hoc. et ideo cōtra eos potius prouidēdū. ar. ff. de legi. l. nam ad ea et c. C. Gl. vel illi. querit an hic derogetur privilegio quo ad alias ecclesias qz fratrum minorum si sit generaliter cōcessum istis fratribus tertij ordinis qd in qualibet ecclesia tēpore interdicti admitti possunt ad diuina vel interesse diuinis. Respondet qd nō sed solum quo ad ipsas ecclesias istorūz fratru vt hic patet. per hoc etiam dicit glo. se. qd etiā si fratres minores admitterēt istos in alijs ecclesijs qz ppijs qd cessaret pena huius decre. fatetur tamen qd locū habere posset alia pena cōmunis si in hoc non essent privilegiati. all. quod no. in simili. s. eo. ti. cle. j. in glo. adijcitur in verbo subiacere. cūz glo. concor. hic Pan. et Ste. qui tamen adijcit qd si fratres minores reciperent istos in ecclesia ad di-

uina contra voluntatem rectorum assumentes sibi hanc auctoritatem qd inciderent in hanc penam. quod no. sed forte hoc esset verū quo ad aliam penam qz huius cle. per superius dicta. C. Gl. admittant. op. qd imo possūt admittere p decre. alma. de sen. excō. Solut: admittere possunt in casibus de quibus ibi. in alijs autē nō vt hic. C. Gl. subiacere. querit quid si isti fratres delinquūt in eo quod hic dicitur. tamen alias bene seruāt interdictū quod seruāt matricē ecclesia. an incurrent penam decre. j. s. e. dicit qd non sed solum penam huius decre. Ex hoc quia non debet quis duplici pena ex eodez facto puniri de iudi. at si clerici. Idem tenet hic Ste. Paulus hic videtur tenere oppositum. dicit enī qd ex quo per hoc violant interdictum incurrunt illam penam. et etiam alias si teneant interdictum. de quo dictum fuit in cle. j. s. e. in verbo subiacere. tutius vī tenere gl. C. Gl. si. querit quare fuit expediens qd eo casu quo ordinarius absoluit absoluat auctoritate apostolica. Rñdet qd oportet privilegium exemptionis quod habēt fratres minores. et quia deliquerunt in locis exemptis. Sed aduerte. querit hic Lap. an legatus de latere poterit absolvere ab ista excōmunicatione dicit qd in primo casu. s. nō premissa satisfactione clarum est qd nō. quia illa reseruāt romano pontifici sicut in simili cle. si quis suadente de penis. et de here. multorū in fi. Sub appellatione autē romani pontificis non continet legatus etiā de latere in decre. j. et ij. cū ibi no. de feudis et de elec. si abbatem. post Lapuz in. vj. igitur et c. Sed dubium est quid in secundo casu scilicet qñ vult absolvere premissa satisfactione. videt tñ qd possit quia illa non reseruatur romano pontifici. vel dici pōt secundū eū. qd et in hoc casu non poterit p legatū absolui. lz posset absolui p epz. qz epz in hoc ē delegatus pape. et sic in hoc maior est qz legatus. de offi. le. studuisti. et secundum hoc aliquid poterit epz qd nō poterit legatus. Simile alle. de offi. lega. c. penul. et vlti. Quod autē dictū est de epō idē dicit de archiepo. et sic sue diocesis. secus si sue puincie. et nō diocesi. qz absolui non potuerunt per euz. nisi forte in mortis articulo. de offi. ordi. pastoralis. Ratio qz tali tēpore etiam simplex sacerdos absolvere potest. xvij. q. iij. si quis suadente cum fi. et sic refidet Lapuz. potestis dicere qd hic appellatione ordinarij comprehendit etiā legatus cum et ille sit ordinarius. de offi. le. c. ij. in. vj. et sic ex hoc capite absolvere poterit. certe hoc non dicit de locorū ordinarijs. sed de epis locorū. et sic videt qd nō cōprehendat legatus.

§ Summus pontifex.

Primo ponit vnum dictum. Secundo aliud in simile. secunda ibi: Similiter. Tex. hic tractat. exēplifica vt in glo. C. Nota qd papa appellatur summus pontifex. de multis autē nominibus pape tractat hic Abat. vide de pstit. c. j. in. vj. per Archi. et per Jo. an. C. Nota. qd licet papa scienter quomodocūqz participat cū excommunicato nō per hoc intelligit ipsum absolvere nisi hoc exprimit qd velit ex hoc illū haberi p absoluto. Ex quo no. multis modis posse cōicari excommunicato. precipue nota qd cōmunicari pōt excommunicato p litteras. et sic facit qd scribens excoicato incurrat minorē de quo in. c. cōstitutionē in. iij. glo. s. e. in. vj. nō intelligas tamen hoc procedere in papa qz ille est canonibus solutus. de cōcel. pbe. pposuit. et no. s. e. ti. c. nulli in v. simili. C. Nota qd verba enūciatiua ppter aliud emissa etiā sciēter nō inducūt dispositionē. ideo papa scribēdo alicui sub dignitatis titulo vel aliter eū nominando sub dicto titulo etiam ex certa scientia non intelligit per hoc eū in dicta dignitate approbare vel aliqd noui iuris tribuere. facit quod no. in cle. litteras de pba. et in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. et c. C. Gl. prima in ver. credif. declarat qd

dederit causam constitutioni. quia creditur qd hec cōsti-
tutio emanauit propter dominū s. de sicilia. Deinde
in ver. pars declarat quid determinat pma pars huius
decre. Alterius inducit tex. ad no. per Inno. & Hosti.
de priuile. cum olim el. j. nunquid v3 papa vitando aliquē
videtur ipsum excommunicare. videt qd non. sicut nec cō-
municando v3 absolvere. vt hic patet vt sic sit cōtrarioz
eadē disciplina. p hoc ifert qd ille qui participat illi quē
papa vitat nō incurrit excommunicationem minore quā
alias puenit incurrere cōmunicās excommunicato maio-
ri. non ob. c. si inimicus. xliij. di. quia loquitur de eo quē
papa vitat & etiam precepit vitari. secus si solum vitat.
facit quod no. s. e. ti. si aliquando. & p Hosti. in pbenio
Greg. cum glo. concor. Pau. C. Glo. scienter. oppo. qd
idem si ignoranter. s. e. si aliquando. C. Glo. fatef cōtra-
rium & ideo hic subaudit etiam & ideo expressit de scien-
te. quia de ignorante non erat dubium. Idem hic Ste.
dicens hic decidi altercationē antiquoz de qua i locis
alle. in prima glo. C. Glo. participat. querit an papa ex
hoc participio liget minoz excommunicatione. dicit qd nō
alle. no. in. c. nulli. s. e. & in iuribus alle. in. j. glo. In cōtra-
rium facit qd hec videt sentētia dei. Att. xvij. c. ibi si
peccauerit in te frater tuus. ij. q. j. si peccauerit. & c. mul-
ti. & in hac parte residet Hosti. f. qd si non dicitur absol-
uereligaref minoz. ipse tñ timebat qd sciēter comuni-
cando dicebat absolvere. sed in hoc eius opinio corrigi-
tur. & etiā i primo dicto cōmuniter tenet glo. vt hic dicit
Guiliel. & Attbe. Fatetur tamen qd papa male facit.
& ideo dicit esse de stilo curie qd quando aliqui habent
aliquid tractare cum papa. primo absoluuntur ad caute-
lam & tractatu finito redigunt in eandē excommunicatio-
nis sentētia ad instar testiū recipiēdorū in curia. de testi.
veniens in fi. nec ob. predictis qd est sententia dei. qz im-
mo excommunicatio minoz inducta est ab ecclesia & a cō-
stitutione ecclesie. vt in decre. nuper. de sen. exco. cu3 cō-
cor. & ideo de illa non loquitur hic papa. C. Bl. litteras.
colligit excoicatio posse participari mittēdo litteras. qd
inducit ad no. in. c. cōstitutionē. s. eo. i. vj. de quo dixi in
no. C. Glo. osculo. notāda est propter orthographiam.
C. Bl. quouis modo. qrit qualiter possit cōmunicari ex
cōmunicato aliter q3 litteris verbo v3 osculo. Rñdet qd
in conuiuio oratione vel sedēdo vel itinerādo. propter
hoc p3 qd si nutu cōicef excoicatio: sic faciūt muti & aliq-
religiosi q loquūtur nutu cū excoicatio q icidūt in excoi-
cationē. & hoc tenet hic Guil. alle. de sepul. animarū in
vj. de spon. cū apud & qz nō refert qualitercūq3 quis ex-
primat mētis cōceptū. cū in hoc ēvideat ei fauere alle.
xj. q. ij. excoicatorū. xliij. q. ij. eis. Ad pdicta alle. Ste.
qz nō refert an per nūcium an per litteras an per loque-
lam quis suū exprimat cōsēsus. ff. de cōsti. pecuina. l. qui
autem. s. fi. cū. l. se. xxvij. q. ij. lex diuina. C. Glo. velle. que-
rit an hoc haberet locū in inferiorib3 a papa. v3 qd sciēter
cōmunicando excoicatio volunt haberi illū pro absolu-
to hēaf pro absoluto. Rñdet qd nō. nā iō hoc ē cū papa
quia sibi est pro ratione voluntas. alle. s. sed qd in prin.
insti. de re. iur. na. gen. & ciuili. & sic videamus in simili qd
princeps sola voluntate manumittit. ff. de manumissio.
l. apud eum. C. de fideius. l. si a voluntate queratiōes ces-
sant in inferioribus. qz illi sunt subiecti iuri iuxta no. de
hereti. statutū in. vj. & de offi. archi. c. iij. ad hoc. c. cu3 de
fideres. s. e. ti. Idem Pau. all. vltra predicta de prebē.
si motu proprio in. vj. Idēz guil. dicens qd sola verbalis
expressio pape sine alia solēnitāte ipsum excoimnicatum
absoluit cu3 sit legibus solutus. ff. de legibus. l. pnceps.
C. e. ti. l. digna vox. & no. Hosti. s. e. si aliqñ. Idē Ste. s3
qd etiam si non exprimat se velle pro absoluto habere ta-
men habet pro absoluto. vnde oppo. de no. p Inno. de
offi. or. cū ab ecclesiā. Soluit qd ibi iudicialiter cogno-

uit animo approbandi vel reprobādi aliquid. vt ibi no.
hic secus. hec procedunt qñ constat qd vere est excoimu-
nicatus. Si autem esset dubium & super nullitate excoi-
municatiōis sciscitaref inter partes. tunc si papa certi-
ficatus de hoc dubio admisit eum ad osculum videtur
declarare eum non ligatū secundū Guil. ale. de priuile.
cum olim el. j. in fi. C. In. s. similiter glo. nominet. op. cō-
tra istum ver. de no. in. c. si inimicus. xliij. dist. & xj. q. j. sa-
cerdotibus. qui si. sint legit. per tuas. Respondet glo. qd
illa faciebant dubium in decretali. tamen hodie tenēdū
est quod hic dicitur. Ex quo patet fm Pau. qd ex nomi-
natione non querit ius. alle. dictū. c. sacerdotibus. xxxij.
q. iij. dicat. nec ob. isti. de adop. in fi. vbi patet qd si quis
seruum suū nominat filiū efficit liber. qz illud est fauore
libertatis. & similiter non ob. de proba. per tuas. vbi di-
citur qd si quis illum quē in domo fecit nutrirī nominet
filiū presumitur filius nisi cōtrariū probet. qz illud est
fauorabile & fauore filiatōis. & ideo ibi noatio tribuit
ius. secus in casu nostro. qz dignitates & beneficia eccle-
siastica ambitiose petuntur & qñq3 etiam sine titulo de-
tinētur. Accirco est statutū qd de titulo fiat fides de offi.
or. c. ordinarij i. vj. & l. cogi. C. de peti. here. simile addu-
cit de matrimonio carnali. qz licet se aliqui nominēt cō-
iuges non probat ex hac nominatione matrimoniū. nisi
aliter pbetur. xxx. q. j. c. j. Secus tamen fm leges. ff. de
ri. nup. l. in libero. facit quod no. de presump. in. c. illud.
de resti. spo. ex parte. C. Glo. tractet. declarat litteram.
C. Glo. approbare. inducit tex. ad no. p Inno. & Hosti.
de fi. presby. veniens. nunquid videlicet si episcopus au-
diat missam vel recipiat procurationē a male ordinato
vel a male instituto per hoc intelligat cū illo dispensare
& tenent qd non. etiā dato qd esset talis casus in quo epi-
scopus possit dispensare. pro quibus bene facit iste tex.
& qz recipiendo pcuratiōē recepit qd est suū s3 Pau.
qui cōcor. cum glo. Per predicta colligit hic Pau. qd
ipso facto nō dicit quis dispensare. & hoc tenet Ber. de
cōces. pbe. c. penul. de scisma. fraternitatis. Vin. Hosti.
Inno. & Hosti. in dicto. c. veniens fm eū. quod limitat
esse verum si cause cognitio super causa dispensandi nō
precedat factum alias videtur dispensare. alle. quod di-
cimus in simili. qz si papa premissa cognitione cause ad-
mittat illum cuius excoimunicatio nulla dicebatur vide-
tur illam declarare nullā. de priuile. cū oliz. de quo tamē
nō est mirādū. qz i tali declaratiōe nō est forma statuta
sed in absolutione sic. s. eo. cū desideres secundū Pau.
C. Glo. non intelligit. oppo. qd imo intelligatur appro-
bare. de proba. in cle. litteris. Soluit gl. qd ibi loquitur
quando papa narrat factum propriū & super eo fundat
ipsius intentio. hic secus put no. in gl. quid si talia. Idē
volunt hic zen. & Attbe. dicentes qd ratio decre. est qz
per ea que hic dicuntur papa non intendit aliquid di-
sponere cū nō disposiriue sed denūciatiue hoc faceret.
alle. de priuile. si papa in. vj. & C. de proba. l. rationes. &
C. de sen. & interlo. omni. iudiciū. l. ex stipulatione. facit
quod no. Inno. de proba. quoniā cōtra facit cle. j. s. de
preben. pōt etiā esse ratio huius ver. similiter periculum
intrusionis vitāde. alle. de insti. ex frequētib3. de re. iur.
c. j. in. vj. hinc ē qd de titulo beneficij q3 tenet facere fidē
alle. de offi. or. c. ordinarij in. vj. nec ob. l. cogi. C. de peti.
heredi. vbi q3 nō cogit dicere de titulo qz illud pcedit i
rebus pphanis. secus in beneficialibus fm zen. de quo
plene in regula. j. de re. iur. in. vj. & in decre. licet heli. de fi-
mo. & per Hosti. & de procura. ex insinuatōe per Inno. &
Jo. an. in. c. ordinarij. facit quod dixi post guil. cu3 glo.
in verbo nominet. C. Bl. fi. op. de pn. in ver. nisi forsan.
Soluit hunc tex. intelligendum fm illum v3 nisi papa
aliud exprimat. qz tunc illud esset seruandū in hoc casu
secundo sicut in primo. Juxta hoc querit hic Lapus an
saltē

saltem quo ad presumptionem vel possessionem afferat preiudicium illud factum pape de quo hic hoc ver. Similiter dicit q non per hunc tex. qui dicit q qcq iuris non tribuitur per ea que hic dicuntur. et sic nec quo ad proprietatem nec quo ad possessionem vel presumptionem. secus dicit in alio inferiori q et quo ad proprietatem iuris et quo ad possessionem quereretur ex talibus maxime ubi ageretur de preiudicio alicui generando vel de iure suo renuiciando secus si ageretur de preiudicio iuri publico vel de dispensando. alle. de si. presby. veniens et de his que si. a ma. par. ca. ex ore. xxij. di. nullus et c. ecce. et di. lxij. hadrianus. et quod ibi no. et per Inn. de rescrip. ad aures et per Lópos. in. c. super litteris. et per Arch. de offi. ordi. c. ordinarij. in. vj. et per Inn. et Hosti. in dicto. c. venies. et in dicto. c. dilecta. fm Lapum.

De verborum significatione. Rubrica.

Epe ptingit quod.

Famosa utilis et quotidiana est hec cle. et eius materia ideo diligenter advertenda. Juxta doctrinam Dan. iurisperiti in. l. legavi. ff. de libe. lega. Eget autem hec cle. glo. et realibus expositionibus et non supernaculis verborum solennitatibus vel blanditijs vt glo. j. hic dicit. Quid autem dederit causam constitutioni et qd determinet ponit eadem glo. j. Diuiditur autem decre. in quatuor partes principales. In prima parte ponit qstio. In secunda solutio. In tertia prorogatio. In quarta quedam instruens ptestatio. secundum ibi: Nos autem. tertia ibi: Que omnia. quarta ibi. Si tamen. Secunda subdividitur in partes tres. q primo ponit novem specialia vel etia. xj. diuidendo octauum in tria que potest iudex datus fm formam cle. Secundo ponit. v. vel et. vij. subdividendo quartum in tria p formam huius ibi non exclusa. Tertio ponit sex que talis iudex datus fm formam cle. potest inferens quatuor que non potest. secunda ibi: No sic. tertia ibi: Sed quia. breuiter autem ppter multitudinem dictorum summari non potest vt hic dicit gl. Lo co autem summarij potest dici q determinat conciliu qd important hec verba de plano simpliciter sine strepitu et figura iudicij: quando taliter alicui causa cognoscenda committitur decidens que possit virtute dictorum verborum. et que non possit. Nota. providendum primo his que sepe occurrunt. Concor. hic alle. in prima glo. facit. l. na ad ea. ff. de legi. a contrario. Nota non providendum his que raro accidunt qd est verum regulariter. sed accidentaliter et raro seu qsq bene puidet. iuxta no. de despō. in pube. litteras in glo. iij. de quo hic in glo. ij. et cum ea concor. Ste. Nota certam formam commissionis causarum et hoc multum vtuntur domini et principales locorum. Nota. de significato istorum verborum simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicij et que possit iudex cui causa taliter committitur et que non possit. Et nota q p dictam formam releuatur vt non teneat seruare ea que sunt de solennitate iudicij et non tendunt ad veritatis indaginem vel conseruationem indagare. Ea autem que tendunt ad veritatis indaginem vel ad conseruationem indagare premittere non potest. et sic no. q circa acta litis seu instantie videt facta remissio sed non circa acta cause et negocij. Ex predictis collige que dicuntur acta tendentia ad solennitatem iudicij et que dicuntur tendere ad veritatis indaginem et sic q dicatur acta litis seu instantie et que acta cause. q illa que vt plurimum hic dicuntur in tex. iudicem posse premittere sunt acta litis et instantie seu solennitatis iudicij illa dicuntur acta cause et tendentia ad veritatis indaginem et conseruationem. In ver. verum nota illud vulgatum quod iuxta formam libelli seu petitionis formanda est senten-

tia. Concor. ff. comuni diui. vt fundus. de accu. qualiter et quando. ij. de simo. l. heli. Item nota q recouentio facienda est in exordio litis. et sic videt q non possit fieri post litis contestationem. de quo dicitur cum glo. et c. In ver. et quia. nota quare inuente fuerunt positiones et articuli quia propter faciliorem expeditionem litium. Et nota super quibus debeant fieri. quia super narratis et deductis in petitione seu libello. Item no. secundum guil. et zen. posse allegari vsum longum siue tendat ad causam ordinariam seu ad dicendam. quod dicitur procedere dum tamen sit rationalis. de elec. cum causam. Nota. q commissio causa secundum formam cle. potest iudex cogere partes ad dandum sibi positiones et articulos. Item nota q potest post dationem articuloz prefigere die vtrique parti ad producendum omnia eorum iura et munimenta a contrario. ergo secus videtur extra casum cle. Item nota q pendente dilatione ad testes producendos possunt produci instrumenta. Nota q iudex potest interrogare partes vbiq equitas id suadet. Item no. q si partibus non contradicentibus etiam in summarijs seruetur solennis ordo iuris non per hoc viciatur processus. Ultimo no. q illud quod dicitur hic facta commissione ab homine habet locum etiam si a iure fiat huiusmodi commissio sub hac forma. Ultimo nota secundum Matth. q summarijs non exigitur libelli oblatio. hoc tamen notabile non bene hic colligit vt apparebit ex infra dicendis. et an sit in se verum infra dicit. Item nota secundum guil. casum in quo potius recurritur ad extra ordinarium auxilium q ad ordinarium regulariter contra. in. l. in cause el. ij. in pn. §. pomponius. ff. de mino. et per Bar. ff. de no. ope. nunc. l. in prouinciali. et per Inn. de prescrip. ex transmissa. Glo. causas. querit quid si negocij extraiudiciali committatur expediendum in forma de qua hic an habebit locum hec cle. Respondet glo. de hoc non esse dubium. alle. de accu. sicut olim. quasi ex quo negocium est extraiudiciale sine dubio non exigit solennitates iudiciales. Glo. simpliciter. voluit querere quid importet dictio simpliciter. Respondet q tantum quantum sine plica vel inuolutione. Addit Jo. de lig. vel distinctione. alle. glo. de sum. tri. et si. c. firmiter in prin. et ff. de le. ij. codicill. §. instituto. Jo. de lig. alle. ff. pro socio. l. coiri. ff. de vulg. et pupill. l. j. ff. de ver. ob. l. j. §. si quis simpliciter. Qualiter autem sit procedendum commissio causa alicui soli cum hac dictio ne simpliciter glo. non declarat. Jo. de lig. dicit q eodem modo procedi poterit quo potest pcedi appositae dictio ne summarie. quo casu qualiter pcedi possit dicit inferi. qd bene no. Summarie dicit breuiter sicut et simpliciter dicit. quasi sit dicere pure sine additione et distinctione et per consequens est breuiter dicere. Item simpliciter idest faciliter. vt in. l. si. c. de pactis et in. §. sed quia insti. de si deicom. here. et sic faciliter quasi plane. nam via plana facilius est alta vt de se est notorium. et sic patet q potest etiam dici id quod in ver. de plano. Jo. de lig. dicit fieri simpliciter qd non fit secundum rigorem subtilitatem vt in c. dilecti de iudi. Ste. vero hic occasione istius dictiois tractat quod duplex sit simplicitas. et dicit q triplex e. q quedam est simplicitas colubina q caret dolo. et hec laudanda est alle. vij. q. j. ex merito xvj. q. j. si cupis. de iure iuran. veritatis. de psump. ex studijs. Queda est simplicitas inata. et talis aliquando excusat et si non a toto ad minus excusat a parte. xvij. distin. de petro. §. de sortile. ex tuarum. de conse. di. ij. scriptura. et lxxvj. di. tanta. Impedit tamen pmonendum. xxxvij. di. petrus. facit etiam dari coadiutores prelati seculari. lxxij. di. episcoporum. vij. q. j. quia. Regularis autem prelatus propter simplicitatem deponitur. xvij. q. j. si quis abbas. Queda quoque est alia simplicitas que est quedam singularitas et rusticitas quam habet vacantes contemplationi. de hac dicitur q sibi soli pro-

dest et ex merito vite edificat. et de ista etiam dicitur quod dum simplicitati tantum studetur disciplina negligit. j. q. j. fa. ctis. **C**lo. figura iudicii. querit quid si aliquod istorum quattuor hic positorum deficiat in forma commissionis vel verbum simpliciter vel verbum de plano et c. An erit locus huic constitutioni videtur quod non. quia textus hic loquitur quando copulatiue ista quattuor inseruntur scilicet simpliciter et de plano ac sine strepitu et figura iudicii. Ad veritatem autem copulatiue requiritur concursus omnium copulatiuorum. ff. de codi. insti. l. si heredi plures. et de rescrip. olim. et c. inter ceteras. et quod ibi non. Ad quod etiam facit secundum glo. quia constat quod quicquid in commissione solum ponitur verbum de plano. Interdum ponitur simpliciter et de plano. Interdum absque strepitu. Interdum sine strepitu et figura iudicii. Interdum hec quattuor coniunguntur s. simpliciter et de plano et sine strepitu et figura iudicii. put patet hic et in iuribus alle. in glo. Interdum dicit sine strepitu aduocatorum. alle. de here. c. si. in prin. in. vj. Cur ergo predicta ponuntur diuersa. diuersus debet esse effectus. ar. l. si idem. C. de codicillis. Quid ergo dicendum? glo. concludit quod satis videtur dicendum quod tunc demum locum habet hec constitutio. quando in forma commissionis copulatiue quattuor predicta ponuntur. ar. huius textus. in prin. et infra. §. penul. ubi repetit eadem verba et s. de iudi. cle. dispendiosam. secus si aliquod predictorum deficiat. Abouetur quod modus procedendi inductus per hanc cle. sine dubio est a iure exorbitans. prout patet ex. c. j. de litis contestata. et c. j. de libel. ob. cum ibi non. et de offi. dele. de causis. et ij. q. j. in summa. et c. in primis. et de pba. quoniam contra. ergo per consequens dispositio huius cle. non est habilitanda nec extendenda. de re. iu. que a iure. in. vj. cum concor. hec videtur gl. dicere fore vera quando deficit ultimum verbum si adsit solum ultimum. s. sine figura iudicii. vel multo fortius si adsit cum alio. dicit glo. quod olim etiam ante cle. tenebatur quod per id tollebantur substantialia iudiciorum prout patet ex glo. et al. in prima gl. et ex his que dicuntur infra cum glo. et mens in verbo non exigit. et cum glo. facit ad hoc in verbo defensionis legitime. et idem sub dubio forte dicit hodie dicendum absque absurditate et per hoc infert quod forte in casu decre. indénitibus. §. si vero de elec. in. vj. ubi mandatur procedi sine strepitu et figura iudicii habebit locum hec constitutio etiam dato quod casus ille non concludet sub decre. al. cle. dispendiosam. et dato et quod ibi non ponantur copulatiue illa quattuor que ibi ponuntur. verumtamen quod certum est quod casus ille non includitur sub cle. dispendiosam. certum est quod illo casu haberet locum hec constitutio per. §. penul. j. e. Concludit ergo gl. quod solum in alijs casibus non inclusis sub dicta constitutio ne dispendiosam. et remanet dubium primo formatum nunc quid vix deficiente seu suppresso aliquo illorum quattuor locum habeat constitutio ista. quod dubium dicit glo. se percurat se declarari si adheisset compilatoribus tempore editionis huius constitutionis. **S**atetur quod licet sit dubium an totalis modus procedendi traditus per hanc cle. habeat locum aliquo dictorum quattuor deficiente tamen certum est quod aliqua que hic dicuntur satis possunt adaptari alteri istorum verborum prout patebit ex inferius dicendis. et sic residet gl. cum qua concordat Steph. Jo. de lig. hic dicit quod si incipias a primis verbis ita quod illa ponantur sine ultimo vel oia tria vel duo vel vnu ex dictis tribus non habet locum cle. Si vero incipias ab ultimo ita quod illud ultimum s. sine figura iudicii sit propositum et tunc siue solum id sit siue cum alio. et multo fortius habebit locum cle. quia hoc ultimum totum operetur quod tollit substantialia iudiciorum ex iure positum inducta. et sic per consequens in eo includuntur omnia significata aliorum sigillatim. et forte hoc idem voluit glo. licet sub dubio forte ut patet ex supius dictis. Alterius quero cum glo. in ver. s. quod si ista quattuor de quibus

hic ponitur in litteris commissionis sed sine copula. an habebit locum cle. Residet glo. quod si dicatur simpliciter de plano sine strepitu et figura iudicii: et sic solum inter penul. et ultimum ponitur copula locum habebit cle. quia copula ultimo loco posita intelligitur in precedentibus repetita. ar. de ap. secundo requiritur. et ff. de heredi. insti. l. cum in testamento. §. j. Si vero penitus nulla copula sit adiecta glo. adhuc dicit idem dicendum. ar. l. triplici. ff. de verbo. sig. Ad hoc quod punctus habetur loco copule ut non. per gl. in. l. si duobus. §. in coeundo. ff. pro socio. et ff. ad l. falci. l. precia rerum. et forte hoc sensit glo. licet non expressit quod nota. Quid autem si disiunctiue dicta verba ponantur. ut quod mandatur procedi simpliciter vel de plano vel sine strepitu vel sine figura iudicii. an habebit locum cle. videtur quod non a sensu contrario quia loquitur quando copulatiue ponuntur dicta verba. et sic secus si disiunctiue. Contrarium tenet glo. quia disiunctiua ponitur pro coniunctiua. ar. l. sepe. ff. de verbo. sig. et sic eadem est ratio. ergo idem ius. argu. de consti. translatio. dicit hec vera quando ab homine proferuntur dicta verba disiunctiue. Si vero fuissent prolata disiunctiue ab ista constitutione. tunc dicit glo. quod soluta fuisset questio in prin. formata quod fuisset tunc sensus quod quodcumque predictorum apponeretur in commissione idem esset effectus. hoc potest procedere si index vult procedere secundum formam iudicii. secus si vellet eligere procedere secundum alterum dictorum modorum. videtur enim data electio per alternatiua. que non videtur data per copulatiua. et in dubio disiunctiua. debet intelligi in sui natura nisi mens disponentis aliter se habeat. facit quod dicit glo. in ver. non contradicentibus. **C**lo. mandamus. querit an alius inferior a papa possit committere causam alicui in forma de qua hic. dicit quod non etiam si sit legatus de latere. alle. no. de heredi. c. si. in. vj. et per Guil. in Spe. ti. ij. §. superest. Ad hoc textus. qui dicit mandamus et sic loquitur solum quod papa mandat. Ideo tenet hic zen. quod alij inferiores a principe iuris beneficii auferre non possunt ut in regula indultu de re. iu. in. vj. et in auc. de nup. §. si vero. coll. iij. Adducit simile de. l. j. in fi. ff. quibus ap. non licet. ubi inferior a principe non potest committere causam cum clausula appellatione remota. Ideo tenet hic Ste. Sed aduerte. quero an sit differentia. an causa committatur per verbum mandato vel per verbum precipio. **C**lo. singularis est et non alibi in. l. sepe. de offi. presidis que dicit quod aliqui committunt per verbum mandato. et tunc potest delegatus subdelegare. secus si per verbum precipio. et sic dicit quod seruantur curiales domini pape et domini imperatoris. facit quod non. in. c. dudum. xvij. q. ij. et ff. de iurisdic. om. iudi. l. et quod. sed forte de iure non videtur vix per non. i. l. j. §. i. ff. quod iussu. et vide etiam pau. i. cle. procuratore de procura. et Bar. in. l. fundi. §. item si amicus ff. de acqui. pos. **C**lo. significatione. voluit opponere quod hec decre. male sit hic situata. quia debuit situari in titulo de iudicijs cum tractat de materia iudiciali. Soluit glo. quod hic auctor decre. principaliter intendit tractare de significatione certorum verborum de quibus hic. et ideo merito fuit hoc titulo collocata. licet expositio congruat materie iudiciali. Quomodo autem dupliciter accipitur verbum. tractat hic guil. dicens quod interdum verbum accipitur pro reuelatione mentis. que alias nisi per verba vel equipollentia verborum: sicut sunt nutus et signa sciri non potest. de spō. tue. s. de sen. excō. cle. si summus. Et isto modo proprie significat illud quod geritur in mente hominis. Quandoque autem hoc nomen verbum augeat et significat ut in sacramento altaris. s. quando vice dei ab eius ministro profertur. dum dicitur. hoc est corpus meum. al. de sacra. vnc. c. vnico. et similiter in baptismo. cum dicit. Ego baptizo te. Idem. j. q. j. detrahe verbum similiter in coniuratione. ut quod verba salutifera alicui infirmanti applicatur.

plicantur. vel similiter super egros dicuntur quod est licitum sine incantatione tamen. sicut petras et herbas. xxvj. q. vlt. demonum. Et pp hoc fuit inuentum officium exorcistarum xxiij. di. exorcista. xxi. di. §. j. Et ideo dicitur quod licite interdum ponuntur isti versus super febrientes. s. Vulneribus quibus so protinus me subtrahere christe. Vulnera quibus dei sint medicina mei. Adde glo. in Rubrica. ff. de ver. sig. vbi dicitur quod stricte verbum est pars orationis. unde etiam nomen appellamus quandoque verbum. ff. de ver. sig. l. nominis et rei. §. verbum ex legibus. Glo. cupientes. querit quare papa hac declarationem fecit. Respondet quod ad ipsum hoc spectabat interpretari et declarare cum et ad eum spectet promulgare talia rescripta vel iura. ar. de se. excō. inter alia. cum per cor. et maxime quod ad hac interpretationem non sufficeret glo. considerato quod glo. debent niti probabili ratione nullus autem potuisset bene probare. quod plus fuisset necessaria prestatio iuramenti vel in scriptis ferre sententiam quam cōteritur. et ideo necessaria fuit declaratio per constitutionem. Quod licet glo. in se satis bene dicat tamen ut videbitis ex inferioribus satis potuisset dari bona et persuasiva ratio predictorum. tamen ut declaratio sit vniuersalis et omnes astringat vtilior declaratio per viam constitutionis. ar. no. in. l. j. et l. de nouo. C. de legi. Glo. due sequentes sunt litterales et faciles. s. in verbo perpetuo. et in verbo sancimus. Glo. necessario. querit an in alijs casibus in quibus procedit ordinarie et non simpliciter et de plano et sine strepitu et figura iudicii sit libellus necessario offerendus. videtur quod sic. ar. huius text. a ptrario sensu. nam si necessario non exigeret in casibus istis in quibus extraordinarie procedit secundum formam huius cle. ergo in alijs ordinarijs erit secus. et hoc tenet Ber. Inn. et Hosti. i. decre. j. de libel. obla. vbi dicunt predicti libellum esse de substantia iudiciorum. alle. prealle. decre. j. et autentica offeratur. iij. q. iij. alle. etiam Inn. in auc. de tpe non solu. pecu. sup. dote. §. constitutione collatione. iij. allegabat etiam Inn. §. illud in auc. de exhiben. et introducendis reis. coll. v. vbi dicebat expressum esse pro hac parte. etiam facit auct. offeratur que dicit libellum esse offerendum. offerri autem proprie dicitur non petenti. ff. de lega. iij. l. fideicomissa. §. si rem de resti. spo. litteras circa si. de app. interposita in prin. et c. Nec ob. huius opi. c. si quis cum clerico. xi. q. j. quod prout ibi non est ibi speciale in. c. illo. Item non ob. decre. prout de dolo et cotu. quod prout ibi non. secundum verum intellectum fuit libellus oblatus et lis contestata. Et hec fuit vna opi. tan. vin. et phi. qui dixerunt quod de iure canonico indistincte libellus non erat necessario offerendus. mouebat per prealle. c. si quis cum clerico. et per dictam decre. prout. Buil. in spe. de libel. concep. §. vtr libellus recitat opi. et nil approbat. Tertia fuit opinio. accur. in auc. offerat. C. de litis contesta. s. quod tacite possit omitti. sed non expresse remitti ad instar eius quod dicimus de iuramento calunie. l. ij. §. sed quod veremur. C. de iura. ca. Quarta fuit opi. eiusdem Accur. in. §. illud seu in. §. se. vltra medium magne gl. in auc. de exhiben. reis. coll. v. vbi tenet quod nedum tacite possit omitti sed etiam expresse remitti. Quinta fuit opi. Martinus filimani doc. in legibus. Joā. an. qui in effectu dixit quod potest remitti. sed non omitti. alle. ad secundum. C. de sen. l. prolatam. C. de epi. et cle. auc. generaliter in fi. C. de priuile. do. l. quotiens in fi. l. xij. per hoc inferebat quod si libellus non petit nec offertur vel etiam petitur sed non offertur quod non tenet iudicium. quod hic nulla est remissio. Si vero petit et offertur vel econtra. non petitur sed offertur. tenet iudicium. Si vero offertur sed non petitur nec etiam recipit tenebit processus quous reus renunciet et omittet oblationem quas facere potest. quod quilibet potest renunciare fauori suo et iuri pro se introducto. C. de pac. l. si quis in conscribendo. hic enim oblatio libelli videtur fuisse inuenta fauore rei. igitur et c. Ad hoc quia inuito non confertur beneficium. ff. de

re. in. l. inuito. Item quod satis expresse videtur renunciare non recipiendo oblatum. Sexta fuit opi. aliorum dicentium quod renunciari potest ne libellus tradatur in scriptis et etiam tacite remitti. sed quod libellus nullo modo tradatur non potest renunciari nec expresse nec tacite. ar. l. fundus. ff. coi. di. vi. et decre. licet heli. de simo. cum si. Que autem dictarum opinionum est vera. Glo. videtur inclinare in istam vltimam hic similiter in dicto. c. j. de libel. obla. Unde concludit quod necesse est quod petitio actoris appareat in actis non tamen est necesse quod sit oblata per modum solennis libelli sed sufficit quod verbo sit facta per modum postea appareat redacta in scriptis apud acta et super ea lis contestata nam tenebit tunc processus. Ratio quod tunc satis est permissum menti iuris volentis libellum offerri. patet quod tunc cessant omnes rationes per quas a iure fuit statutum libellum offerri. de quibus. j. dicitur. e. §. verum. hec procedit quando pars non petit libellum offerri. parte vero petente debet libellus offerri per dictam authenticam offeratur cum si. quasi non offerat processus si nullus. quod videtur verum si nullatenus offerat sed si offeratur et non recipitur tunc videtur valere processus dummodo de petitione appareat per modum poste. ar. eius quod dixi post mar. de fano. Sed aduerte contra istam opi. fortiter op. gl. de hac cle. nam hic videtur dici quod speciale sit in istis causis in quibus procedit secundum formam cle. quod non sit necesse libellum offerri sed sufficit petitionem apud acta fieri per modum poste. ergo in alijs causis videtur dicendum quod libellus necessario quod offerendus. Sol. hic glo. quod hec cle. non habet ob. predictae opi. immo potius illam confirmat saltem quatenus fuit dictum petitionem per modum poste. forte necessaria quod si in istis causis hoc est fortius in alijs in quibus vero hic videtur innui quod hic sit speciale quod libellus non sit offerendus et sic secus in alijs. Glo. respondet quod est speciale in istis causis quod etiam parte petente non sit necessario libellus offerendus. In alijs autem est secus quod parte petente debet sibi offeri ut est dictum. et sic debet intelligi hec cle. Quod autem dictum est libellum esse necessario offerendum petenti. In alijs causis dicit gl. procedere regulariter fallit in casibus in quibus est speciale ut sine libello procedatur de quibus in prealle. decre. j. de libel. ob. per Hosti. et per Accur. in auc. de exhib. reis. §. illud. in gl. magna. colla. v. et plenius per Spec. in ti. de libel. concep. §. nunc dicendum. Nota bene singulare gl. que ponit an et quando libellus sit de substantia an teneat iudicium si non sit oblatus an autem in omnibus casibus in quibus procedi potest sine libello procedi possit secundum formam huius cle. dicit gl. quod non quod hoc non est de iure tantum et per etiam per multa exempla posita in locis prealle. in quibus ut hic dicit guil. de monte lau. non exigitur libellus et tamen exigitur litis contestatio. ut no. spe. in loco prealle. In ptrarium facit secundum guil. predictum quod si quod est fundamentum iudicii potest omitti multo magis litis contestatio et alia substantialia iudicii. Buil. hic concludit hoc arbitrarium et arbitrio iudicis relinquendum. et hoc etiam satis fuit de mente glo. Credo tamen quod non debeat arbitrari quod procedi debeat secundum hac cle. ex hoc solo quod reperiat quod non sit libelli oblatio necessaria. et hoc voluit dicere glo. Item aduertendum quod inter ceteros casus in quibus non exigitur libellus est quando episcopus cognoscit de causa civili inter subditos clericos. xi. q. j. si quis cum clerico. et in auc. ut clerici apud proprios episcopos in prin. coll. vij. quod intelligit spe. in minoribus et paruis causis in dicto. c. nunc videndum. sed guil. et Abat. qui etiam dicit quod cum proceditur vigore litterarum sedis apostolice littere habent loco libelli. hoc videtur verum quando proceditur secundum formam cle. fa. quod no. Inn. §. de elec. dudum. ij. in verbo contestatione. secus si ordinariis per no. Inn. et Jo. an. post eum. de dila. pterea circa prin. Iuxta predicta reuocat hic in dubiis Buil. nunquid in

alijs causis q̄ hic declaratis poterit iudex pcedere de consensu partium fm formam huius cle. dicit q̄ non: qz ordo iudiciorū est introductus propter publicaz utilitatem cui partes non possunt renunciare. alle. no. de offi. dele. de causis. hec vera quando in omnibus actibus z in toto processu vellet iudex procedere dicta forma. partialibus autē seu particularibus actibus. puta pductio ni testium z instrumentorū positionibus z articulis poterunt partes renunciare. hec etiam dicit vera quando vt iudex procedere haberet. si vero partes consentirent vt procedit vt arbitrator tunc hoc potest facere z tunc omitti solēnitates iuris. alle. de presump. litteras. de arbit. cum tempore in auc. vt differentes iudices. §. si vero contigerit. z hoc fuit dictū Inno. licet nō alle. in. c. de causis. de off. dele. z no. p. glo. de re iudica. in. vj. c. fi. Cū Enil. concordat zen. qui querit nunquid solēnitates iudiciorum possint omitti virtute psuetudinis z legis municipalis. z dicit q̄ sic. alle. de eo qui mit. in poss. c. cum venissent. ¶ Glo. nō exigit. querit an sponte possit offerri z recipi libellus in istis causis in quibus procedit fm formā cle. Respondet glo. q̄ sic. z hoc voluit littera hic dum dixit necessario non exigit quia mens littere est q̄ iudex nō hz exigē nec ē actor necessario offerre z sic nō intendit prohibere quo minus spōte possit offerri z recipi. hoc etiam pbatur a parte in fine huius decre. Idez tenet hic zen. dicens q̄ si iudex vult ordinē seruare de voluntate partiu potest vnus autēz partis voluntas nō sufficeret. vt dicit. j. e. §. fi. z facit de rescrip. statutū. §. in nullo. Iuxta hoc querit gl. quare per ista verba simpliciter z de plano z sine strepitu z figura iudicij itelligatur remissa necessitas oblationis libelli z cōtes. litis. Respōdet gl. qz per formā predictam tollit figura iudicij. z c. Quod autē sint de figura iudicij patet qz figura cuiuscūqz rei est ipsius apparens. forma z facies in qua rei substantia figitur. ff. de ac. z ob. l. non figura. facit de cele. mis. cum marte. §. ex eo. Iudicium autem est actus triū personarū videlicet iudicis actoris z rei. §. e. i. c. foris. facit. l. j. in fi. C. de asser. tollē. Cuius substantia principaliter cōsistit z figitur in p̄dictis. quod apparet qz altero predictorū deficiente nō dicitur pprie tunc adesse figura iudicij sed quasi figura. vtpatet in. l. vnica. §. similiqz modo. C. de lati. liberta. tollē. vbi ex eo qz solū erāt due persone. s. iudicis z domini nominantis seruū filiu non erat proprie figura iudicij sed quasi figura. Ex predictis concludit glo. q̄ sublata figura iudiciorum per cōmissionem superioris vel p cōtestationē non videt iudex oīno esse astrictus ad aliquas formas vel figuras iudiciorū nisi inq̄tum hic exprimit. Aduertēdū tñ qz vt dicit gl. hic expresse in tex. plus respiciunt figurā facti negocij vlt cause q̄ iudicij figurā vt inferius dicit. z ideo merito p dictā formā nō tolluntur ea que sunt mere de figura iudicij. hec procedūt qñ pcedit mandatū fm formā cle. Quid autē si mādāt procedi de plano nō adiectis alijs verbis an intelligat remitti libelli oblatio per dictū verbum de plano. quidam dixerunt q̄ sic. alle. C. de naufra. l. sub diuersis manibus. li. xj. Alij tenent contrarium. de quo glo. remittit ad no. in. l. lenia. ff. de accu. z ff. de off. proconsul. l. nec quicq̄. §. vbi decretum. z per Jo. fazio li in tractatu suo. de quo glo. facit mentionē. j. statim in ver. nō postulet. que est glo. ij. post istā. nā vt ibi dicit gl. Jo. fazio li fuit pisanus legū doctor z cōposuit quendā tractatū de sumaria cognitione z ipsuz posuit Spe. in ti de offi. iudi. §. j. als fi. z ibi iter alia tractat an i sumarijs requiratur libellus vel litis p̄testatio. de quo in prealle. §. fi. ver. v. z ver. se. Quid importet per istam dictionē de plano z etia per dictionē sumarie alijs verbis adiectis dicam post glo. ¶ Glo. litis cōtestatio. querit ad littere declarationem certuz est qz petitio in casu isto est scribē

da in actis prout hic dicitur. z superius est dictum cum alia glo. Item certum est in alijs iudicijs ordinarijs qz deliberatorie sunt de substantia si petant prout no. ij. q. j. in summa. ij. q. ij. cū accusatus. z est glo. Jo. xvij. q. liij. vxor felicitis. licet glo. hic nō alle. z probatur in. d. auc. of feratur canonizata. ij. q. ij. z sic debet intelligi dictum Hosti. z Inno. de libel. obla. c. j. prout ibi no. super glo. per Jo. an. vbi dicit deliberatorias posse artari sed nō penitus denegari. intellige si petantur licet expresse z tace possit illis renunciari. all. l. j. ff. de ferijs z. C. de epi. z cleri. auc. generaliter. de quo etiam de dilatio. in. c. j. z ij. Sed quid erit in istis iudicijs extraordinarijs in quibus proceditur fm formaz cle. nunquid debebunt vari reo alique deliberatorie saltē si petat. videtur q̄ non qz ex quo in istis casibus nō est necessaria contestatio. non videtur etiā necessaria deliberatio ad hoc etia allegat glo. qz videmus in simili q̄ interdū in his que requirūt summariam cognitionē simul petitur z iurat. ff. de edē. l. quedam. §. fi. In contrarium allegat glo. qz in his casibus exigitur etiā iuramentum de calūnia. Itēz potest reus reconuenire actorem vt hic patet sed in deliberatus quis non potest congrue iurare nec reconuenire. ergo ad hoc cogi non debet nisi prius habitis deliberatorijs petitis. secundo ad hoc facit qz per hanc formā nō tollitur recusatio iudicis quod patet qz hic reseruatur exceptio nes z defensiones legitime. ergo vt circa hoc possit deliberare debet habere deliberatorias. hoc confirmat glo. quia absurdus z iniquus esset hunc iudicem qui haberet procedere fm hanc formā non posse recusari si esset suspectus q̄ illū qui procedit in figura iudicij qz iste pl⁹ posset ledere. ergo per consequens saltem super hoc debet habere dilatorias z permitti deliberari nec artari suscipere iudiciū tam precipiti festinatione. ar. l. tutor qui repertorū. §. j. in fi. ff. de admi. tuto. z ff. de iure fil. l. edicto. §. cum autē. z sic residet glo. per quod videt inclinare q̄ etiā in casibus istis deliberatorie sint dande. z sint de substantia si petantur. z hoc dicit hic Stepha. esse verius. z ita dicit seruare curiam. nec ob. fm eū. l. quedaz. qz non loquitur de iuramento calūnie sed de iuramento calūniose petatur editio. prout ibi no. glo. z hoc credo verū. Credo tñ qz breuiores deliberatorias dare poterit quā cōsueuerunt dare iudices ordinarij. Et no. bonam gl. per quā habes an z qñ deliberatorie sint de substantia siue loquamur de ordinarijs iudicijs siue de alijs. Sz querit hic Ahat. quid si in libello fiat sola narratio z nulla fiet conclusio an fiet litis contestatio per respon sionem. dicit q̄ sic. allegat no. per Inno. de li. contesta. c. vno. sed nunquid sequi poterit condēnatio dicit q̄ sic allegat no. per Archi. ij. q. j. notū. z. c. i. primis. hec maxime procedunt qñ narratio fit corāz papa prout loquitur iura prealle. allegat de cōsti. cū venissent. fm Ahat. ¶ Glo. nō postulet. litteralis ē z fuit. §. expedita. ¶ Glo. feriarum querit an istud qz possit procedi tēpore feriaz inductarū ob necessitates hominū operēz verbū de plano si tantūmodo in litteris cōmissionis id sit appositum siue alijs. Rīdet glo. sub dubio forte q̄ sic qz de plano idem videt dicere: ac si diceret q̄ plane in domo z etia nō sedēdo pro tribunali possit causa expediri. z p consequens etiā tali tempore feriato. allegat. ff. de ferijs. l. ij. z ff. de adul. l. miles. §. sexaginta. concordat cū glo. hic Stepha. de significato huius dictionis de plano dicaz latius post glo. ¶ Glo. ob necessitates. in prin. declarat que sint iste ferie inducte ob necessitates hominū quia ferie messuz z vindemiay. Deinde querit an talibus ferijs possit renunciari per partes. dicit q̄ sic. allegat de ferijs. c. fi. in fi. Eis autē inuitis procedere nō pōt iudex adeo qz si procedat sententia lata parte inuita vel absēte est ipso iure nulla preter appellationē aliquā. allegat l. j. ff. de

l. i. ff. de feriis. quod dicit esse verum in alijs causis q̄ in istis de quibus hic dicitur. q̄ in eis etiā inuitis partib⁹ iudex potest procedere tempore harum feriarū vt hic patet. Juxta predicta querit hic gl. an iudex in causis istis poterit procedere tēpore feriarū inductarum in honore dei et sanctorū. Respondet q̄ non. et hoc voluit iste tex. a contratio sensu. per hoc infert glo. ad no. xv. q. iij. in summa. et per Guil. in spe. de feriis. §. ij. ad si. nunquid videlicet in causis matrimonialibus beneficialibus vsu rariū et decimarum possit procedi tempore feriarum inductarum in honorem dei. quia videtur q̄ non per predicta licet procedi possit tpe feriarū inductarū ob necessitatez hominū. quod patet in talibus casibus potest procedi simpliciter et de plano sine strepitu et figura iudicij. vt probatur in cle. dispensiosam. de iudi. et sic probatur predicta iuncta dicta decre. cū ista. **¶** Alterius querit glo. quid de feriis repentinis que inducunt repente propter principis coronationem. vel victoriam prospere gestam. vel propter aliaz similem causam. de quibus habetur in l. sed si per p̄torē. §. si ferie. ff. ex qui. cau. ma. et c. de dila. siue pars. et c. de feriis. l. i. in fi. an tpe istaz feriarū poterit procedere iudex in causis de quibus hic loquitur. Rñdet glo. q̄ nō mouet q̄ hic permittitur tali tēpore procedi ergo intelligitur prohibitū ar. de presum. nō ne. et decre. ij. de trāsla. prela. ad hoc etiā allegat q̄ tales ferie a solo principe inducuntur nec possunt induci ab inferiore. C. de feriis. l. a nullo. ergo inducte seruabuntur prout ab eo indistincte inducuntur hoc ultimo cōfirmat glo. q̄ talibus feriis non potest renunciari s̄m verā opi. de qua in spec. de feriis. §. si. in prin. ergo eodē modo tali tempore nō poterit etiam in causis istis. pro hoc facit quia tales ferie non sunt inducte in fauorem hominum sed in principis reuerentiaz. **¶** Nota bonā glo. ex qua habes triplicem speciem feriarum et quibus feriis possit renunciari et in quibus causis procedi. **¶** Gl. a iure. op. q̄ ferie ob necessitates hominum non sunt inducte a iure immo induci debeant per presidem seu iudicē loci in spectra varietate locorum. ff. de fe. l. presides. Solut a iure est statutum q̄ inducatur ferie ob necessitates hominū ita intelligitur hic sed tempus nō est determinatū in iure ex eo q̄ s̄z diuersitatez locorū expedit illas q̄nq̄ citius induci. q̄nq̄ tardius vt in Tuscia vbi sunt vinde mie post festum sancti Michaelis. et sic in fi. septēbris. et ideo ministerio presidentis vel iudicātis inducuntur cuius erit arbitrari dictum tempus q̄ sit congruū ita concluditur. **¶** Glo. valeat. querit nunquid iudex cogatur in causis de quibus hic pcedere tempore feriato ob necessitates hominum s̄m formam huius cle. dicit q̄ nō sed potest si vult et hoc voluit littera hic inq̄stuz dixit q̄ valeat seu possit procedi ista forma quasi sit mens q̄ nō per hoc cogitur q̄ non quicquid iudicis potestati committitur id iuris necessitati subiicitur. ff. de iudi. l. nō quicquid. et ff. de off. presi. l. sepe. et de off. dele. consuluit. per hoc infert glo. et dat consiliū q̄ si viderit aliquam partium ledi grauiter ex tali processu tali tempore fiēdo q̄ debeat supsedere cum hoc facere possit vt est dictum et quia iudex habet puidere vtilitati cause et partiu. alle. vt lite non contest. accedens. ij. de rescriptis. statutum. §. insuper. in. vj. cum similibus alle. in glosa. ad hoc quod no. in spe. de arbi. in fi. ver. sed nunquid tunc sedere. vbi dicit spe. q̄ arbiter in cuius compromisso renunciatum est huiusmodi feriis non tenet tali tempore procedere si non vult. **¶** Glo. amputet. op. q̄ in eo q̄ hic dicitur non sit speciale in his causis de quibus hic. nam idem est etiam in alijs quia iudex debet amputare materiam dilationis et facere litem breuiorem q̄ potuit. C. de dila. l. i. et l. p̄operandum. in prin. et c. §. i. de iudi. facit de do. et contu. finem litibus. Solut q̄ speciale est in istis cau-

sis q̄ fortius poterit hoc facere in istis causis q̄ in alijs. Saterur tamen q̄ etiam in alijs facere poterit que hic dicuntur ab isto ver. vsq̄ ad ver. non sic. sed fortius facere poterit in istis et in hoc est specialitas. melius dic vt colligit ex no. i spe. de off. iudi. §. si. ver. iij. alias. vlij. et c. **¶** Glo. poterit op. q̄ imo non poterit facere litem breuiorem in tāto in q̄sto poterit. vt. j. e. ver. non sic. Solut q̄ illud dicitur iudex posse quod honeste potest. xxij. q. ij. faciat homo. et ff. de cōdi. insti. filius. et l. nepos. ff. de ver. sig. et ideo si potest litem facere breuiorem sed nō honeste propter partis p̄iudiciū non dicitur posse. et sic intelligi debet iste tex. et c. **¶** Glo. exceptiones querit an istud quod hic dicitur de exceptionibus frustratozīs repellendis: et alia que sequuntur vsq̄ ad ver. nō sic. tollerentur per verbum absq̄ strepitu si id solum esset in litteris cōmissionis appositum. Respondet q̄ sic. Adhuc tur q̄ talia semper multum clamorem et tumultū solent obstrepere seu strepitum facere et prebere obstaculū veritati habende vt patet ex experientia. et probat. v. q. iij. in loco benedictionis. vbi dicit canon q̄ cultum suū iusticia perdit q̄ silentio iudici ob strepitū turba perfundit. Ad hoc. l. si quis in suo. C. de inoff. test. et de iudico. c. vno. cum alijs si. allegatis in glo. **¶** Glo. dilationes. querit ad littere declarationem nūquid iudex datus s̄z formaz huius cle. poterit repellere exceptionē surreptionis oppositam contra rescriptum vel exceptionem recusatōis contra iudicem vel exceptionem dilatoziam solutionis vel similes. Respondet q̄ non. ponderanda est enī littera que dixit q̄ potest repellere exceptiones appellationes et dilationes frustratozias. non aut dixit q̄ potest repellere dilatozias exceptiones et sic intentus et mens littere est q̄ solū possit repellere exceptiones frustratozias et oppositas maliciose ad differendū iudiciū et non alias legitimas. Juxta hoc querit glo. que est ista exceptio vel appellatio quam intendit hec cle. repellere per hec verba. nam per eam non est dicendum q̄ iudex datus s̄m hanc formam possit repellere exceptionē vel appellationē quā ali⁹ iudex deberet admittere. Rñdet glo. q̄ hoc nō clare hic aperit et ideo in hoc nō petit doceri. Guil. dicit q̄ hic solum intendit repellere exceptiones frustratozias que dicerentur s̄m eum si exceptio recusatōis pponit p̄tra iudicē ex eo q̄ aduocat⁹ alteri⁹ partis est familiaris iudicis. al. de off. iudi. c. j. vel si opponatur exceptio ex cōmunicationis cōtra eū qui se defendit vel appellationē prosequit vel petit se absolui. al. de excep. cū inter. et c. dilecti. et c. significauerūt. et generaliter vbiq̄ lex repellit exceptiones vel iudici vīsū sit q̄ causa subterfugij proponat. repellit iudex tales exceptiones s̄m Guil. per hoc non bene apparet responsuz ad quesitum glo. ideo pōt dici q̄ solū debeat iudex datus s̄m formam istā repellere exceptiones quas ali⁹ potest sed potius quas ille facit q̄ dicitū fuit cū glo. in verbo amputet. et q̄ in simili dicit glo. infra pro. in ver. multitudinem. vel dic q̄ excludit exceptiones requirētes altiozem indaginem que in alio iudicio possunt reseruari vt infra dicam post gl. vel dic q̄ excludit exceptiones omnes si iudex suspicabitur de malicia q̄ nō retractabitur p̄cessus etiā si oblata fuerit p̄batio nisi veritas probetur. ar. no. per Inno. de concess. p̄bē. post electionē. secus in alijs causis. de app. interposita. vel dic q̄ excludit exceptiones que magis frustrantur et differunt iudiciū seu processum q̄ respiciunt veritatem quia illa nō sunt de iure naturali immo repugnant. Exemplum ponit potest forte in exceptione non potes esse p̄curator q̄ miles vel femina. ar. eius quod no. Bar. in extravag. ad reprimendaz in verbo sine figura iudicij. facit quod j. dicam post glo. fa. l. si deiussor. §. quedam. ff. mandati. Juxta predicta queritur quis iudicabit causam istaz in

apellatione. appellas non. quia iudicaret q̄tumcunq;
iustas. et similiter nec appellatus q̄ iudicaret q̄tumcunq;
q̄ iniustam. dicit hic *Athar.* q̄ appellans hoc iudicabit
q̄tum ad reprimendam. iudex a quo ad deferendum q̄
habet videre sine cause cognitione an sit iusta vel iniu-
sta ut sic deferat et cognoscat hoc extra formam seu figu-
ram iudicii. subaudi et iudex appellatiois quo ad appel-
lationem recipiendam. ff. de app. reci. l. sciendum. fa. qd
no. in clemen. si ante. de do. et contu. Quomodo autem
posset esse notum iudici q̄ sit deferendum appellationi
vel no deferendum. dicit q̄ poterit. costare no per cause
cognitiones q̄ illa non debet facere sed per evidentiam
facti super quo est iudicatum vel ex eo q̄ appellatio illa
inhibetur a iure in casu illo. vel q̄ in appellatione ante se-
tentiam causa non expressa vel minus legitima. de quo
per *Inno.* s. de ap. pastoralis. §. preterea. et per arch. de
app. si a iudice in. vj. *Glo.* iurgia. alle. cōcor. Sed que-
rit hic *Athar.* quot requirantur in aduocato. Respondet
quatuor. s. persona. causa. modus. et salarium. persona
igitur attenditur q̄ no debet esse hereticus vel excomu-
nicat. iij. q. j. c. j. de here. vergētis. et c. excomunicat.
Item q̄ non debet esse monachus. de postu. ex parte. et
similiter nec clericus in sacris vel etiā i minoribus bene-
ficiatus. de postu. prela. c. j. Attenditur secūdo causa q̄
non debet assumere causā iniustam. C. de iudi. l. rem non
nouas. Tertio debet attendi modus ut sic no producat
instrumenta falsa vel falsos testes. nec dicat cōicia. viij.
q. iij. i loco. iij. q. vj. sigs adeo. Quarto d̄ attendi salariū
s. q̄ non petat salarium a quo non d̄ nec ultra quā d̄.
facit. l. j. §. in honorariis et quod ibi no. ff. de va. et extra-
or. cog. et ff. de pac. l. sumptus. *Glo.* defensionis legi-
time. alle. in prin. concor. Ste. etiam hic pro iustificatio-
ne tex. alle. q̄ legitima defensio est de iure naturali et sic
nemini est auferenda. alle. l. quotiens. C. de preci. impe-
offe. et in cle. pastoralis. de re. iudi. in. §. ceterum. deinde
inducit *glo.* tex. et iura predicta ad questionē notabilem
legistarum. nunquid valet potestas cui datus est arbitri-
um in pcedendo forte ex forma statuti vel per speciales
concessionem principis in loco teneat seruare iusticiā
parti. an vero virtute talis arbitrii possit illā ledere et cō-
demnare cōtra iura et cōtra iusticiā et sic uti ppria et me-
ra voluntate. et tenet cōmuniter legiste q̄ no. q̄ iusticiā
et legitima defensio partis no intelligit sublatā p datio-
nez arbitrii. alle. C. de inoffi. testi. l. si q̄. et C. de cōdi. ide.
l. si pcurator in prin. cum alijs similibus allegatis in *gl.*
pro eis bene fa. hec cle. et cle. pastoralis. de re. iudi. et §.
penult. in fi. Cū *glo.* cōcor. Ste. dicens q̄ si cōmittit ali-
cui de partium voluntate vel a principe. q̄ fm arbitrium
suum procedat quod no propter hoc poterit tollere ius-
ticiam partis vel eius legitimā defensionē. alle. iura. al-
le. per *glo.* et ultra illa alle. ff. de oper. liber. l. si libertus. et
ff. pro socio. l. si societate. §. arbitroz. ubi arbitramētuz
iniquū reducit ad arbitriū boni viri. Sed aduerte q̄ in
stat *glo.* in ver. sed si dicas. q̄ fm hoc arbitriū cōcessum
ab illo qui potuit nil operabitur. Cuius cōtrariū debet
esse. ar. decre. si papa. de priui. in. vj. et decre. ad audiētā
de decimis. et ff. de le. j. si q̄. Rñdet *gl.* q̄ imo multū ope-
rabitur q̄ ppter illud no tenebit ad observandas solēni-
tates q̄ respiciunt figurā iudicii. ut i simili in hac cle. unde
dicit *glo.* aduertedū q̄ eozū que in iudicio agunt q̄dam
sunt acta cause vel litis. quedā sūt acta iudicii. acta cau-
se seu litis proprie sunt cōfessiones attestations et ea q̄
respiciunt factū. de quo agitur. acta vero iudicii proprie
sūt citationes satisfatiōes et similia. et hec fuit no. *Host.*
et *Inno.* ut dicit *glo.* et etiā refert hic *Athar.* in. c. causam
q̄. el piccolo. de testi. modo prout hic patet licet ista ver-
ba sine figura iudicii tollāt aliqua ex his que ordinant
iudicia no tñ tollunt aliqua de his q̄ instruūt et decidūt

causam. et ideo no est mirum si iudex taliter datus debet
admittere legitimas probationes et defensiones. et hoc
concludit q̄ iudex taliter datus nil poterit omittere per
qd̄ impediret vel occultaret cognitio veritatis. ut p̄ ex tex.
diligenter ponderando singula hic phibita. Illa autē
que respiciunt iudicem siue vtranq̄ partem siue alteraz
tñ partium bene poterit omittere et hec est mēs litere ut
patet hic discutiēdo singula pmissa tali iudici. Ad hoc
l. si seruus vetitus. ff. de le. j. *Glo.* nota bene *glo.* ex qua
habes decisione questionis predictę quotidianā et ve-
ram rationē littere licet *glo.* in ver. cupientes. ad prin-
cle. dixerit q̄ no potuissz bona ratio diuersitatis assigna-
ri inter hec prohibita et permissa. de materia per *Bar.* in
l. j. ff. de testi. mili. et in. l. si filiū familias. ff. de dona. et in
extranagan. ad reprimendam. in verbo sine figura. et ver.
videbitur. Item nota q̄ sentit *glo.* q̄ idem importat da-
re alicui arbitriū in procedendo et cōmittere causaz sine
strepitu et figura iudicii. Item nota que dicantur acta cau-
se et que acta litis. Querit hic *Athar.* pone q̄ egi contra
te rei vendicatione pro re deposita. et tu confiteris q̄ cō-
modavi tibi nunquid fiet condemnatio. dicit q̄ sic. et sic
dicit tenere guil. in spe. in ti. de act. et pe. §. j. melius. §. ij.
ver. hoc quoq̄. et ver. pone egi contra te. deinde querit
quid si egi contra te ex mutuo produco testes qui nihil
dicunt de numeratione sed dicunt de confessione mutui
an fiat cōdemnatio. dicit q̄ no prout no. in spe. in ti. de
testi. §. j. ver. sed pone quod no. vide quod no. *Bar.* in. l.
ij. §. si. ff. si cer. pe. et in. l. si debitorē. ff. de noua. et de ver.
ob. l. si ita stipulatus. §. Brisogonus. *Glo.* citatiōe. q̄rit
an sufficiat vnica citatio licet non sit peremptoria. an ve-
ro requiratur tertia citatio vel saltez vnica peremptoria
In causis istis de quibus hic loquitur. Respondet *gl.* q̄
sufficit vnica etiā no peremptoria et hoc satis probat per
istum tex. qui simpliciter dixit in singulari citationem re-
quiri. Saterur tñ *glo.* q̄ in alijs causis ē secus q̄ in illis
salte i prin. et in fi. cause requirit trina vel vna perempto-
ria. ut probat. s. ut lite no contest. quoniā. §. porro. et no.
xxiij. q. iij. de illicita. in. c. cōsultuit. de off. dele. et p̄ *Bar.*
in. l. cōsentaneū. et in aucten. qui semel. C. quomodo et qñ
iudex. et in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infe. cū *glo.*
concor. hic *Step.* alle. ad secūdū dictū *glo.* ff. de iudi. l.
ad peremptoriū cū. l. se. et C. de iudi. l. properandū. dicit
tñ q̄ no negat quin pluries no possit citari potest tñ fm
eū iudex in p̄ma citatione i causis istis ponere pempto-
rium sine cause expressione qd̄ in alijs no liceret ut in his
iuribus superius allegatis patet. *Glo.* non excludi.
querit quid si in istis causis de quibus hic omittit iuramē-
tum calūnie tacite q̄ no sit petitū an viciabit p̄cessus. vi-
detur q̄ sic p̄ hūc tex. cōtra tenet *glo.* q̄ intentus et mēs
littere est quo ad iuramētū calūnie in istis causis no pl̄
excluditur q̄ in alijs et si omittit eo casu quo i alijs pōt
omitti debet tenere p̄cessus. fa. de iura. calū. c. j. in. vj. in
ver. verum. *Glo.* pronūciatio. colligit ex tex. vnam ra-
tionem quare petitio actoris in actis sit redigēda. q̄ ad
hoc iudex posset p̄formare p̄nūciationē petitioni. ut pa-
tet hic. et in. l. vt fundus. ff. cōmuni diui. et in cōcor. *gl.* pre-
ce. facit. l. iij. ff. quibus ad liber. procla. no licet. et hec rō
cōcernit iudicē. Alia fuit ratio q̄ concernit actorē vide
licet ne frustra se fatiget et vt possit videre sup quo posi-
tiones et articulos h̄z formare prout p̄ in ver. et q̄. Item
vt sibi agēti ex alia causa no ob. rei iudicate exceptio. al-
le. de re iudi. abbate i. vj. Et has duas dicit Ste. hic red-
di. Tertia fuit ratio que p̄cernit reū. s. vt possit delibera-
re an velit cedere an cōtendere qd̄ alias cōgrue no pos-
set. al. iij. q. iij. offerat. Item vt sciat sup quo seu p̄tra quē
habeat formare suas exceptiones et defensiones. Item eti-
am vt si petitio sit inepta absoluat ab instantia et in ca-
su in quo sit apta absoluat a principali ut possit iterato
super

sup eodē pueniri. et ex hoc videt q libelli oblatio cōcer-
nit fauorē iudicis actoris et rei. Quidā tñ vt glo. hic re-
fert dixerunt q oblatio libelli solum respicit fauorē rei
quod glo. dicit posse procedere si loquimur de oblatio-
ne petitionis que sit reo expensis actoris. Si vero consi-
deramus cuius fauorē respiciat petitionē in actis descri-
bi. dicendū est q respicit triplicē fauorē. s. iudicis acto-
ris et rei vt predixi. **N**ota bene rationes et causas p
quas petitio debet eē apud acta. Et ex hoc patz q par-
tes non possunt renunciare quo ad hoc vt dixit glo. in
ver. necessario. Itē nota q oblatio libelli seu petitionis
debet fieri reo expensis actoris. de quo per glo. et doc. in
cle. causaz. de elec. qñis. et in cle. j. de appel. propter pre-
dicta dicit gl. in verbo formari q cauti aduocati faciūt
triplicem libellum et vnū dant notario quē scribit apud
acta. aliū reo: tertiū seruant sibi ad finē vt melius et ci-
tius possint formare positiones et articulos. **G**lo. vo-
luerit. voluit opponere cōtra tex. qz videt q in istis cau-
sis sic summarijs et extraordinarijs de quibus loquitur
cle. nō sit locus recōuentio. vnde opp. de no. p. Inno.
et Host. de mu. pe. c. j. vbi dicunt q conuentus sup cau-
sa summaria nō pōt recōuenire nisi super causa que sit si-
milis cōditionis. Sol. glo. q aut reus vult reconuenire
actorē sup simili causa que similiter debeat tractari sim-
pliciter et de plano et hz formā hui⁹ cle. et sic in simili cau-
sa et tūc pōt et ita intelligi hic. Interdū reus vult actorē
recōuenire in alia cā ordinaria et tūc nō possit ex quo cā
pro qua actor agit est sumaria et ita intelligi cōtrariuz.
Rationē diuersitatis assignat Inno. et Host. qz puetio
et reconuentio sunt simul tractande. de or. cog. c. ij. Sed
vbi vna causa est sumaria alia plenaria certū est q simul
tractari nō possūt sine p iudicio alteri⁹ eaz. ex eo qz vna
earuz exigit accelerationē. alia vero exposcit dilatiōes
longiores. l. iudices. et auctē. in bēmus. C. de iudi. et ideo
nō debet posse accumulari. fa. l. j. C. de po. et de cōpensa.
l. fi. et s. de po. c. bona fides in fi. adde. ff. ad exhiben. l. iij.
§. ibidē. et hec ratio multū facit hz gl. cōtra dictū Inno.
et pro opi. quā glo. infra tenebit. s. in gl. se. Sed aduerte
qz vt refert glo. aliqui legiste tenēt cōtra dictū Inno. et
Host. in hoc secūdo dicto dicentes q etiā si quis sit cō-
uentus pro causa ordinaria. Adouetur per. l. s. et be. §.
non solum. ff. de procura. vbi patet fm vnū intellectum
quem glo. ibi approbat q si per procuratorē actoris pe-
titur causa damni infecti quam cōstat celeritatē deside-
rare. ff. de dam. infec. l. j. et in. §. pe. ff. de ferijs. l. ij. reus si
vult actorē reconuenire aliqua actione pcurator actoris
tenet illum defendere. **I**de. de bel. per no. in. l. iij. C.
vbi causa status tenet dictū Host. et Inno. per dictā. l. et
idez tenet in auc. et cōsequēter. C. de sen. et interlo. om. in
di. et idē ibi Ly. per rationē superius assignatā. Ad. §.
non solū. respondet q ille. §. habere potest multos intel-
lectus ad quos est volubilis. et ideo dicunt illū. §. debe-
re intelligi qñ procurator reconuenit pro simili causa. s.
pro causa damni infecti. et ita ibi intelligit glo. fm secun-
dum intellectū. et istā opi. sequūtur cōmuniter legiste et
maxime Bar. in dicta auc. et cōsequēter. et in. l. j. §. fina.
ff. de var. et extraor. cog. Cōtra istā opi. Inno. et sequaci
um obijcit glo. in ver. predicte. de decre. ij. de mutu. peti.
vbi patet q modus datus preter vel contra in causa
conventionis intelligit etiā datus i causa recōuentio. et
per consequēs videt q ratione cōuentiois et ipsius be-
neficio causa que alias sui natura est ordinaria efficitur
sumaria et fm modū sumariū debet tractari si ipsa causa
recōuentio sit sumaria et p sequeus simul poterunt
tractari. et sic cessabit ratio Inno. et Host. Rīdet gl. q
si volumus tenere opi. Inno. possumus dicere q dicta
decre. ij. non habet ob stare qz pōt dici q aliud est qñ p
rescriptū tollitur id quod respicit fauorē partiū vt ap-

pellare qz tunc sicut id nō licebit reo in cōuentione pro-
pter rescriptū. ita nec licebit actori in cōuentione. et ita lo-
quitur illa decre. ij. aliud autē est qñ substantiaalia iudicij
tollunt per rescriptū qz tūc restringitur tñmodo ad ca-
sum expressum cōuentionis alle. in ar. de re. iuris. que a
iure in. vj. cū concor. et ita intelligit dictū Inno. Ratio
diuersitatis pōt assignari. qz in primo casu valeret renū-
ciatio impetrātis. d. l. j. in fi. C. de rem. appel. sed nō in se-
cundo vt inferius dicef. et nō. de off. dele. de causis. de
re iudi. c. fi. in. vj. et dixi cū alia gl. s. in verbo necessario
ad fi. Aduerte qz ptra dictū Inno. multū fa. hec littera
simpliciter et indistincte ipsam intelligēdo. Itē ptra ipsū
fa. dicta decre. ij. in ratione sui cui nō videtur sufficienter
responsum. nā ratio illius decre. nō fuit ex eo qz posset re-
nunciari appellationi sed fuit vt seruet equalitas inter
partes in iudicio vt ibi patet. Quid ergo dicendum. hu-
ius timore glo. hic finaliter in ver. eque cōcludit q satis
eque pōt distinguī qz interdum delegatus. vel ordinari-
us cognoscit de causa que sui natura est sumaria et in
qua de sui natura sumarie pcedit. et tūc pcedat opi. In-
no. et sequaciū. et tūc equalitas cause ipediat recōuentio-
nem sicut in simili no. in. c. j. de mu. peti. in fi. penul. glo.
et de arbi. cū dilectus. in gl. j. vbi patet q equalitas cau-
se criminalis quo ad ciuile et arbitralis quo ad aliaz im-
pedit recōuentio. Interdū cōtingit q declaratus vir-
tute cōmissionis cognoscit sumarie i causa que alias de
sui natura requirit plenā cognitionē. et tūc aut motu pro-
prio fuerūt sublata iudicij substantiaalia. et tunc idē dicē-
dum qd in casu proxime precedenti. Aut fuerunt sub-
lata ad petitionē impetrātis et tūc videt etiā remissa ple-
na cognitio in recōuentione. ar. prealle. decre. ij. de mu.
pe. et l. vlt. C. de fruc. et litis expēsis. **P**ro hoc bene facit
hec littera q generaliter loquit dicēdo qd petere volue-
rit nō distinguēdo an cā pro qua sit recōuentio sumaria
sit an ordinaria. Ratio autē diuersitatis inter casum qñ
proprio motu tollūtur substantiaalia et casum qñ ad impe-
trationē colligit ex decre. si motu proprio. de preben. in
vj. et ex eo no. in dicto. c. ij. in fi. in vlt. glo. et tenendo istā
distinctionē cessant cōtraria. **N**ota bene singularem
glo. q determinat et declarat an et qñ si causa puetiois
sit sumaria possit fieri recōuentio de causa plenaria. cuz
glo. cōcor. Ste. et **P**au. de lia. arch. in. c. cuius agēdo.
iij. q. viij. vt p sūeuit dicere. d. An. in. c. fi. de mu. pe. tenet
q etiā si motu proprio tollātur substantiaalia intelligan-
tur etiā sublata in causa recōuentio. Adouet p dictā
decre. ij. de mu. peti. in ratione sui que vniformiter locuz
hz siue motu pprio sit facta cōcessio siue nō. vj vt equa-
litas seruet in iudicij. Idē dicit eadē ratione si corā or-
dinario fiat recōuentio etiā de causa plenaria licet cau-
sa cōuentionis sit sumaria. **O**z credo tutius tenere glo.
et credo q seruaret in practica ppter auctoritatē et alio-
rum tantorū viroz. ar. l. minime. ff. de legi. **G**lo. exor-
dio. querit et inducit tex. ad questionē illā nūquid. s. re-
conuentio posset fieri ex intervallo post lit. ptest. Bern.
Vin. Inno. Buil. et arch. tenuerūt q sic dicētes q fieri
poterit vsqz ad cōclusionē in causa. **A**luarius Tancre.
Boss. Host. Jo. mo. ptradicētes q reconuentio dz fieri
ante litis cōtest. vel statiz post. et ita tenet Accur. in auc.
et cōsequēter. C. de sen. et interlo. om. iudi. et in auc. de exe-
cu. et his q reconueniunt i. §. sancimus. in prima gl. prout
plene. de hoc no. p Jo. an. i. c. j. sup prima gl. de mu. peti.
Que autē dictaz opi. sūterior dicit gl. q paltet sibi opi.
secūda q fuit Ala. et sequaciū relecta opi. Ber. Inno. et
sequaciū. **P**ro hac opi. bñ faē iste tex. q dixit i exordio
et c. quasi a sensu ptrario velit recōuentionē nō posse fieri
ex intervallo. fa. etiā pro hoc qd dictū fuit cū glo. pcedē-
ti. **N**ec ob. pdictis q reus cōuenire pōt actorē qñ cum
qz durante iudicio. de or. cog. c. ij. qz aliud est querere

an possit cōuenire ipsum actorem taliter q̄ dicta cōuen-
tio vim habeat reconventionis vt sic simul tractentur z
finiant. put fieri d̄z cā reconventionis. de or. cog. c. ij. z tūc
dicendū est q̄ hoc fieri nō pōt nisi in exordio litis hoc ē
ante litis p̄test. vel statiz post vt hic p̄bat. Aliud est que-
rere an possit reus puenire actorē p viā actōis aut sim-
plicis cōuentionis q̄ nō h̄z vim reconventionis z dicēdū est
q̄ p b̄ pōt q̄nq̄ durate p̄mo iudicio. Cū gl. cōcor. Ste.
hic. Aduerte. gl. pōt intelligi q̄ q̄nq̄ durate p̄mo iu-
dicio posset reconuenire actorē corā iudice quasi corā iu-
dice vtriusq̄ z b̄ eēt claz q̄ ēt post finitū iudiciū possit:
pōt secūdo intelligi q̄ reus pōt puenire actorē durante
p̄mo iudicio corā illo iudice licet al̄s nō suo ipsi^o acto-
ris. z hoc iō q̄ actor illū i iudicē approbavit pro se z sic
debet eodē mō z p̄ seipsuz nō dedignari. vt in. l. cū papi-
nians. C. de sen. z tūc ex isto habebis q̄ cū reconuentio
habeat duplex p̄uilegiū. vnū v̄z q̄ nō suū iudicē facit cō-
petentē. vt dicta. l. cū papinian^o. Aliud est simul teneri
p̄cessus. l. q̄ siml^r cognoscant decidant z determinent.
vt dicto. c. ij. de or. co. cū ibi nō. q̄ p̄uilegiū p̄mū pote-
rit separari a secūdo. z hic intellectus ē magis notabilis
q̄ p̄mū nō haberet dubiū. z hūc secūdū intellectū am-
plectit Bar. i. auc. z cōsequēter p̄alle. Jo. cal. tenuit op-
positum in decre. j. de mu. pe. in additione q̄ hoc reperi-
tur iure cautū. D̄z credo veriorē opi. huius glo. quā seq-
tur Bar. q̄ licet nō sit tex. expressus saltē hoc suadet rō
vigentissima. z sic credo q̄ suaref i practica. z hāc opi.
sequitur. d. An. z p̄e. C. lo. clarior. q̄rit in quo fiet cla-
rior diffinitio si petitio redigat i scriptis apud acta. R̄i-
det q̄ cum memoria nostra sit labilis. xxij. di. p̄terea. C.
q̄ test. fa. pos. l. hac p̄sultissima. §. at cū humana. si nō scri-
beret possz veritas occultari. z sic ipedit. Itē q̄ ex q̄ pe-
titio reperiet scripta in actis pōt exprimi i sentētia put ē
moris. Ex his habes verā rōnē quare exigit scriptura in
petitione z in sententia q̄ per hanc cle. nō intelliguntur
prohibita ea q̄ cōcernūt veritatis indaginē vel cōserua-
tionem indagate. vt supra fuit dictū in simili cū gl. i ver-
bo defēiones legitime. C. In ver. z q̄ remittit de mate-
ria positionū ad nō. in. c. j. de cōfess. in. vj. z ibi de hoc. z
e. ti. z li. z. c. ij. z de test. p̄sentitū. e. li. p̄ Spe. in ti. de posi-
tiōibus. p̄ legistas in. l. ij. §. q̄ obseruari. C. de iura. calū.
vbi per gl. Ly. Butri. z Bar. z c. C. Bl. cōfessiones. op.
voluit q̄ nulla sit vtilitas facere positiones q̄ ille sunt
post negatā petitionē. s̄z si pars semel negauit id quod
petit verisimile est q̄ etiā positiones negabit. ar. regule.
semel malus z c. de reg. iu. in. vj. z de p̄sump. scribā. Sol.
glo. q̄ imo semel p̄tingit magnā vtilitatē surgere ex vsu
positionū q̄ sepe p̄ illas releuat in multis p̄bare habēs
licet resistat sibi in eo q̄d petit. Exēplū patet si peto a te
cētū q̄ mutuaui ticio cuius tu es hēs tu resistis negādo
nā p̄bare habeo q̄ mutuaui Ticio cētū. Itē q̄ illa pro-
misit restituere tali die. Itē q̄ Ticius instituit te heredē:
intelligo si nō es ei^o heres ab intestato. Itē q̄ mortu^o ē.
Itē q̄ tu hereditatē ei^o adiuisti. mō si ponā oīa p̄dicta
forte negabis primas duas positiōes reliquas alias cō-
fiteberis. z sic in illis releuabor ab onere p̄bandi. z sic
multū iuuat facere dicras positiōes. Itē dicit gl. possibi-
le erit q̄ tu oēs positiōes p̄fiteberis licet resistas petitio-
ni. Si v̄o resistis dicēs te h̄re exceptionē pacti de nō pe-
tendo solutionē vel similē exceptionē forte p̄scriptiōis.
Ex p̄dictis p̄cludit glo. q̄ sepe multū iuuat z expedit
facere positiones sup p̄ncipali negotio l̄z aduersari^o si
bi in illo resistat. cū glo. cōcor. hic zen. z vide hic duas q̄
stiones positas ad finē glo. in ver. defensionis. C. Bl. ar-
ticulos. remittit d̄ materia articuloz ad d̄cre. p̄ tuas de
testi. ibi etiā de mā interrogatorioz. z. e. ti. p̄fētiū i. vj. de
inde opponit q̄ nō debeāt appellari articuli s̄z itētio v̄l
assertio. ar. l. p̄ hac. C. d̄ tēp. app. de causa pos. cū ecclia.

Sol. q̄ fm diuersitatē fori aliter z aliter appellatur. q̄
in aliquo foro dicuntur articuli vt hic in aliquibus inten-
tio. vnde etiam dicit articulans intendit talis probare.
interdū assertio q̄ dicit talis asserit se velle probare z c.
C. lo. lōgeus querit a quo tempore incepit iste vsus.
R̄idet q̄ a tpe Bre. ix. q̄ ante nō habebam^o expressum
sed p̄ ipsuz habemus expresse in. c. dudū. ij. de elec. z de
litis p̄test. c. vno. Querit hic guil. et zen. cuius loci vsus
z cōsuetudo attēdi debet. R̄idet q̄ si vsus tēdit ad cau-
sam ordinādam inspicit locus vbi iudicium ventilatur.
Si autem tendit ad causam decidendam tunc si agitur
personaliter ex contractu attenditur locus cōtractus. Si
agitur reali inspicit vsus loci rei. all. de fo. cōpe. romana
§. cōtrahētes in. vj. Si vero agitur criminali ex delicto
tūc inspicit vsus loci vbi delictū est cōmissū. all. de fo. cō-
pe. postulasti. z. c. licet. xij. di. illud. Cuius autē loci vsus
inspicit in testamētis. dicit q̄ loci vbi testm̄ est cōdituz
fa. l. ij. C. quemadmo. testa. ape. de quo plene p̄ Bar. in
l. j. C. de sum. tri. z ibi etiā per Ly. z Jo. de lig. in. c. vt ani-
marum. de cōsti. in. vj. et de sen. ex. a nobis z c. C. Bl. ob-
seruari volētes. declarat litterā in q̄bus causis hic velit
seruare vsum positionū q̄ in omnibus. et dato q̄ solum
loquitur in his in quibus specialiter loquit cle. tñ multo
fortius in alijs. C. lo. de partiū. querit an resistēte sola
vna partiū posset iudex dare terminū simul ad ponēdū
z articulādū. dicit q̄ sic. s̄z ab ab^o p̄tibus resistētib^o nō. et
hoc voluit hic littera dū dixit in plurali nisi de partiū
voluntate aliud p̄cedat. p̄ hoc infert glo. q̄ si inuitis am-
babus partibus iudex etiā in causis istis: de quibus loq-
tur cle. nō pōt dare terminū simul ad ponēdū et articulā-
dum multominus in alijs causis ordinarijs. videt tñ in
istis de quibus hic speciale q̄ inuita altera partiū dare
posset dictū terminū. sec^o videt in ordinarijs. Et hoc te-
net glo. sequēs. dicit tñ q̄ pars si vult pōt simul dare po-
sitiones et articulos et sic sepe fit in causis p̄ aliquos. q̄
dicitur talis ponit sic et si neget intendit probare nō pos-
set tñ ad hoc cogi sed posset primo ponere deinde nega-
ta deducere in articulos. an autēz positiones et articuli
possint omitti d̄ partium voluntate. videt q̄ sic p̄ hūc tex.
et hoc tenet hic Abat. alle. no. per Host. in sum. de test.
§. sup q̄bus. vbi dicit q̄ positiones et articuli omitti p̄nt
de voluntate partiū tacita et expressa. etiā in casibus in
quibus iuris ordo seruatur. In cōtrariū tñ pōt induci ille
tex. q̄ si speciale est in istis causis i q̄bus nō seruatur ordo
iuris q̄d ibi fieri posset. ergo in alijs erit ius cōe in p̄trari-
um. ar. ff. ad municip. l. j. dic p̄mā opi. p̄cedere et fore ve-
ram. nec ob. ille tex. q̄ hic vacat ar. a cōtrario sensu fm
Abat. z Jo. de lig. C. Bl. partes. querit an iudex possit
dare actori z reo simul terminū ad p̄bādū. gl. r̄idet q̄
in causis istis in q̄bus proceditur sine figura iudicij cla-
rum est q̄ sic. vt hic p̄batur. In alijs autē causis in quib^o
bus p̄ceditur ordinariē nō posset hoc facere iuito reo s̄z
eo volente sic. Fatuus tñ esset reus cōsentire q̄ sic gra-
naret se onere p̄badi defensionis suas ante q̄ intentio
actoris sit fūdata quod nō erat ei necessarium. alle. no.
in. c. de testibus. s̄. de test. Spec. tamen in tit. de instru.
edi. §. nūc dicamus. dicit sepe se obtinuisse vt post factā
contestationē z p̄stito iuramēto in causa possit iudex
statuere terminū p̄emptoriū partib^o ad exhibēda oīa q̄
bus in cā sūt vsure partes. alle. ff. de edē. l. j. §. edēda sūt
oīa. z q̄d ibi nō. Refert tñ ibi q̄ quibusdam id videt ou-
ruz cū id sit licitū facere vsq̄ ad cōclusionē in causa. all.
de fi. instru. cū dilectus. vñ dicūt q̄ l̄z iudex id possit nō
tñ d̄z id facere. all. ff. d̄ iudi. l. nō q̄cqd. xj. q. j. aliud. fa.
q̄d statiz sequit cū gl. D̄z dictuz spe. pōt p̄cedere i cau-
sis istis in q̄bus p̄ceditur sine figura iudicij in alijs non
videt id q̄d fieri possit inuito reo p̄ p̄dicta. z hoc videt
hic tenere guil. de mō. lau. dicit enī q̄ infra possūt pro-
duc

duci etiā trāfactis oībus dilationibus vsq; ad cōclusio-
nē seu renūciationē in cā vbi suatur ordo iuris. de fi. in
stru. cū dilectus. nec credit q; possit iudex artare partes
ad pducēdū oīa iura sua z instrumenta infra certū diem
ante renūciationē cū hoc nō sit iure cautū. sicut est in
c. pastoralis. de excep. z de testi. significauerunt. nec sit
pīculū de subornatione. alle. de do. z contu. si vero. z de
testi. fraternitatis. **¶** Gl. post dationē. querit an iudex
possit simul dare terminū ad ponēdū z articulandū. pu-
ta. x. dies. z extūc terminū aliorū. x. dierū vel mensis ad
producēdū oīa iura vel instrumenta qbus sunt partes
vsure in cā. Respōdet gl. q; hoc pēdet ex intellectu hu-
ius lre. nā duplex. pōt eē eius intellectus. vnus q; post
verbū dationē cōstruat cū vbo assignare. z tūc hic esset
casus q; nō. sed demū post dationē articulorū z non pri-
us possit statuere hūc terminū. Alius pōt eē intellect⁹
q; verbū post dationē coniungat z cōstruat cum verbo
exhibendū vel exhibēda. z tūc hic eēt casus in oppositū
s. q; possit simul dictos duos terminos dare. alle. simile
de testi. co. c. ij. z pro isto intellectu fac littera q; dicit quā
docūq; sibi videt. **¶** Et tenet gl. primū intellectū z pma
expositionē. **¶** Mouetur ex eo maxime q; datis positiōi-
bus in termino ē illis rīdēdū z similiter articuli exami-
nādi. Istud at tēpus de quo vel in quo instat super his
nō d; currere in termino pductiōis. Itē nō ē cōgruū sta-
tūi parti terminū ad pbādū prius q; sciat in qbus rele-
uet z quos articulos teneat probare. iō primus intel-
ctus melior videt. z sic residet glo. credo posse dici q; si
iudex eūdē terminū vult dare ad articulādū z ponēdū
z pducēdū iura z instrumenta nō posset hoc facere vt di-
xit gl. p rōnes suas. sed si daret diuersū terminū incipiē-
dū post lapsū terminū pductiōis articulorū z ipsorum
examinatoz l; simul daret cū termino datiōis z articu-
lorū nō video quare hoc fieri nō possit nec cōtra hoc fa-
ciūt rōnes gl. q; nō currit tēpus nisi lapso termino pmo.
ad hoc qd nō. C. de dila. siue pars. z in. l. i. q; admitt. ad
bo. pos. pñt. z ff. de acq. here. l. quādū in ver. eo tamen.
¶ Gl. remissionē. remittit de forma remissionis q; sit pro
testibus. ad. c. pñtiū. de testi. in. vj. Itē Ste. dicens q; re-
gulariter sit litj. ptes. datis articulis qñ de istis non pōt
cōstare in curia seu in loco iudicij. alle. de fideius. consti-
tutus. ij. q. ij. c. ij. de quo ē p Jo. cal. alle. a's Jo. mo. de
here. c. fi. in. vj. vñ dicit Ste. regulariter non sit cōmissio
sup pemptorij vel dilatorij q; pponūtur ante litj. ptes.
Itē nō sit nisi semel ex stilo curie zc. **¶** Gl. pro testibus.
qrit an pcedat lra siue fiat remissio pro testibus pbato-
is siue pro reprobatōis. dicit q; sic. q; generaliter loq-
tur hic. z q; ē in illis sit remissio. de testi. presentij. in. vj.
fa. decre. ij. de testi. **¶** Gl. pducēdis. querit an semp in
dilatōe data ad pducēdū instrumenta liceat pducere
testes. hic videt q; sic. cū loquitur in cāis in qbus pcedit
sine figura iudicij. z qñ datus fuit terminus ad pducen-
dū oīa acta z munimēta qbus vti volūt partes. **¶** Et gl.
t; hic q; nō semp in dilatōe data ad pducēdū instrumē-
ta liceat pducere testes. de quo remittit ad no. p se post
Ste. z guil. in. c. puenit. j. de test. cogē. **¶** Gl. nō obstā-
te. inducit tex. ad qd nē illā legistarū nūquid v; post ter-
minū datū ad pducēdū instrumenta audiat volēs pdu-
cere illa. q; v; q; nō p hūc tex. vbi p; a sensu pñio q; si nō
sit remissio pro testib; pducēdis lapsus termini bñ ob-
ne posset pducī vltērius instrumenta. z hoc t; Odof. z
guil. in spe. de dila. §. vidēdū. ver. qd si datus. alle. guil.
ff. de opti. lega. l. mācipiorū. z. C. d. inge. z manu. l. diffā-
mari. pro istoz opī. alle. ēt gl. q; accu. nō pos. l. si ea. z de
remis. pig. l. si eo tpe. z decre. l; cāz. §. de pba. in prin. illi
us decre. z qd ibi nō. in. j. gl. Itē q; boni iudicis ē litē di-
rimere. alle. de dolo finē litibus. z. c. fi. Alij fuerūt i opī.
pñia dicētes q; ēt post terminū lapsū pñt pducī. **¶** Ado

uet. q; q; nō ē cogēdus edere sua instrumenta nisi cū eis
vrit. alle. l. i. §. edēda. ff. de edē. scōo alle. de fi. instru. cū di-
lect⁹. vbi l; v; expñtū. ibi eni dī q; vsq; ad pclusionē i cā
l; producere instrumentū. Tercio ad idē alle. l. indices. z
auc. iubemus. z qd ibi nō. C. de iudi. l. nec omīssa. C. de
libe. cā. ff. de qst. l. vnus. §. fi. Ad hoc ēt q; forte cōfite-
bat aduersarij vidēdo instrumenta z sic aperiet via veri-
tati. Ultimo pro z p facit fm glo. cle. excōis. de excep.
Tercia fuit opī. aliorū distiguētū an ius aduersarij fue-
rit lesū termino lapso. vt q; forte pterūt testes p q; po-
terat reprobare instrumentū si fuisset productū ifra termi-
nū z tūc nō posset produci post lapsū terminū. Aut ius
aduersarij ē illesū z illo casu produci posset instrumentū.
alle. pdicti. l. mācipiorū. preal. ff. de op. lega. Et hec opī.
videt satis equa f; gl. pro qua alle. qd hētur i. c. j. de do.
z cōtu. z de pñe. si tibi absenti. in. vj. z qd nō. in. l. si rē. §.
quolibet tpe. ff. de enict. z qd nō. de emp. z ven. c. fi. sup
prima gl. z sic residet gl. p qd videt approbare hāc ter-
tiā opī. cū gl. cōcor. hic Ste. z hāc tertiā opī. seqtur Ja.
de are. z Ly. i. d. l. si eo. C. q; accu. nō pos. de hoc p Bar.
in. d. l. mācipiorū. ff. de op. lega. Ibi Bar. videt dicere
q; hoc procedat si post terminū lapsū nō ē processū vltē-
rius ad aliqd in iudicio. Si vero ēt processū ad vltērio-
ra tūc nō posset producere instrumenta nisi iuret de no-
uo ad se puenisse. ar. decre. pastoralis. de excep. iūcta di-
cta. l. mācipiorū. q; apte videt probare dictā limitatiōez
ad dictū Ja. de are. **¶** Mo. bñ istā gl. z tene menti pñi-
cta q; qñdiana sūt z eadē qd sit an post terminū datum
ad testes producēdos posset q; testes pducere. vt nō.
p Bar. in. l. mācipiorū. De materia p Dy. in regula in-
dultū. z p dños de rota in nouis cōclusiōibus cōclusio-
ne. cxxvij. **¶** Gl. interrogabat. op. q; hoc nō sit spāle i
cāis istis in qbus pcedit sine figura iudicij q; iudex in-
terroget partē vbiq; eqtas suadet. q; imo idē videt.
in alijs de fi. instru. cū Jo. ad fi. z ff. de inf. ac. l. vbiq; q;
z de iu. cal. c. ij. in fi. in. vj. **¶** Gl. fatetur cōtra. nisi for-
te dicamus q; hoc sit spāle q; ēt post cōclusionē in cā ad
petitionē partis debeat iudex interrogare qd nō ēt in
alijs. vt pbat in. d. c. cū Joānes. **¶** Mo. bonū dictum z
singulare limitās dictū. c. cū Joānes. **¶** Mo. potui tñ tñ
clamare corā vno iudice q; obtinerem. **¶** Gl. ad id. que-
rit an in istis casibus de qbus hic sufficiat partes citare
vt cōpareant corā iudice vt sic virtute huius citationis
posset procedi ad sniaz. dicit q; nō sed ē necesse q; pars
citetur ad sniam audiendā p hūc tex. a's nō teneret sen-
tentia ēt in sūmarijs et multo fortius in alijs. ad hoc al-
le. l. i. §. itē cuz ex eo dicto. ff. que snie sine app. rescin. de
testi. cū olim in fi. et de do. et cōtu. cum qui. in. vj. **¶** Mo
ta bene istā gl. vt scias praticare. **¶** Gl. nō pemptorie.
inducit tex. in ar. a cōtrario sensu q; in casibus in qbus
fuit figura iudiciorū sit necesse exprimi vñ pemptorie
in citatiōe qñ nō sit trina citatio ad sniam audiendā. et l;
tenet Jo. in. c. de illicita. xxij. q. iij. Ber. de off. dele. cō-
suluit. Anno. de accu. ad petitionē. et in spe. de cita. §. vi
fo de tpe v. a's aut. et v. qd si lata. de hoc in. l. ad perem-
ptorij. cū se. ff. de iudi. et per Bar. in. l. si finita. §. iulia-
nus. ff. de dam. infec. Adde tamen hoc verum nisi moni-
tio sit facta per iudicem. vt nō. glo. in. c. consuluit. et est
tex. fm vnam lecturā in. l. ij. C. quomodo et quando iu-
dex. Itē adde hoc verū nisi snia ferat partibus presenti-
bus. per nō. per Jo. an. in. c. fi. de elec. in. vj. fa. l. etiaz. §.
fi. ff. de mino. Juxta predicta queritur. qd si aliquis fuit
citatus pemptorie ad sententiā audiendam non com-
paruit die statuto. nec iudex illa die pronuncianit. vult
pronunciare post lapsum duorum vel triū dierū. an erit
opus noua citatione. an vero sufficiat prima citatio. vi-
detur q; requiratur noua citatio per tex. q; vi aut clam
l. i. §. finali. In contrarium fa. quia ex quo ē cōtumax in

pmo pemptorio aplius nō dicitur citari. C. de iudi. l. p. perā dū. §. si nāt. z. §. z. si qdē. z. ff. de iudi. l. post edictū. Ad hoc qz presumitur durare in eadē p̄tūmācia. ar. ff. de le. ij. l. iur. §. si. z. ff. de proba. l. cū qui. z. §. de bap. maio res. z. de offi. dele. cōsuluit. Hanc partē dicit Ste. fore verā ubi cōtūmācia ē manifesta. secus si posset in dubiū reuocari qz tunc iterato est citādus s̄m Ste. vide Bar. in. l. aut qui aliter in. §. j. ff. qz vi aut clam. C. Glo. in scri ptis. op. de no. per Egidiū in decre. nouit. de iudi. ubi dī cit qz nedū per oīa verba copulatiue hic posita de qbus in prin. cle. sed ēt per solū verbū de plano itelligit remi s̄m iudici qz possit sine strepitu sentētiare. sed eius opi. reprobat̄ per hunc tex. Ex quibus colligit glo. duo in quibus he cause de quibus hic cōueniūt cū alijs. Pri mu est qz necesse est diffinitiuā sentētiā de scripti recita tione proferre. Secundo qz iudex sicut in alijs ita z in istis hz sentētiā per se proferre. de vtroqz predictoz nō. satis. de sen. z. re iudi. c. si. in. vj. Quare aut ēt in istis cāis de quibus hic requirunt̄ predicta duo sicut z in ali is. dicit gl. qz ideo ne alias si pretermittent̄ cōtingeret occultari veritatē prolata in iudicio z diffinitiuā z p cō sequēs victorē frustratorie z ridiculose laborass̄ in tali processu quod ēt absurdū propter predicta. alibi cōsu luit spe. vt refert hic Ahat. qz iudex qn̄ pronūciat dicat in his scriptis. ita nō. spe. in ti. de sen. prola. §. iuxta. z in ti. de ap. §. ij. nō tamē videtur hoc necessariū iuxta nō. in dicto. c. si. de re iudi. in. vj. p Bar. in. l. si. C. de sen. ex pi culo recitādīs. z. ff. de verbo. ob. l. sciendū. predicta ve ra regulariter. Fallit in aliquibus casibus in quibus nō requirit̄ scriptura. de quibus per spe. in loco prealle. z p glo. in. d. c. si. an aut sit necesse exprimi cāz in snia. dicit Ahat. qz nō. alle. de re iudi. c. sicut. Fallit in quibusdam casibus in qbus debet exprimere secūdū eū. Primo si propter ineptā petitionē absoluit reū. de iudi. examina ta. Secūdo qn̄ a iure cōi recedit vt qn̄ nō cōdemnat vi ctum in expēsis. de penis calūniā. Tertio qn̄ absoluit re um ab actione reali ex eo qz non possidet. de excep. ab aduersario. Quarto quādo absoluit ab instantia iudi cij. C. de iudi. properādū. §. illo pculdubio. Quinto in snia ex cōicatiōis. de sen. excō. cū medicinalis. i. vj. Sex to in cā appellationis. de si. instru. cū Joānes. de testa. Rainucius s̄m Ahat. de hoc per Jo. in. d. c. sicut. z per Ly. z Bar. in. d. §. illo proculdubio. C. Glo. stans. opp. qz snia debeat proferri per iudicē sedendo z nō stando vt in. l. si. C. de sen. ex pericu. reci. z de re iudi. c. si. in. vj. soluit hoc spāle in cāis in quibus proceditur sine figura iudicij. ibi in alijs de quo in dicto. c. si. in glo. pe. an autē hoc inducere per solū verbū de plano. quidaz qz sic. in ter quos fuit Egidi. de iudi. nouit. de quo ifra dicetur. C. Glo. cōclusionē. querit an in casibus in qbus proce dit in figura iudicij sit necessaria cōclusio. videt̄ qz sic p hūc tex. a contrario sensu. fa. de p̄cu. auditis. de cā pos. pastoralis. cū alijs si. alle. in gl. in quibus fit mētio de cō clusione in cā. glo. concludit qz cōmuniter seruāt apud nos qz in foris secularibus nō fit cōclusio sed in foris ec clesiasticis. bñ fit cōclusio per partes. Itē fit ēt per iudi cē ēt partibus inuitis vel altera earū qn̄ sufficētes dila tiones date sūt elapse si iudex pronūciat cōclusum ēē in cā de quo in spe. de renū. z cōclu. in prin. C. Nota bene qz s̄m hoc videtur qz in foro civili possunt produci instru menta vsqz ad sententiā ex quo in eo nō fit cōclusio. qd bene nota z signa istā glo. C. Glo. faciēde. z sequentes sunt litterales vsqz ad glo. in verbo nō cōtradictibus. in. ver. que oīa. seu in ver. si tñ. C. Glo. nō cōtradictib⁹. querit an cōtradictibus partibus posset in cāis de qui bus hic loquitur seruari per iudicem figura z solēnitas iudiciorū vltra illa que hic sunt expressa. Respondet qz nō per hunc tex. a cōtrario sensu. qd intelligit z limitat

ēē verū quādoqz procedere s̄m formā huius cle. nō est in p̄tate iudicis sed ad id necessitatur vt qz papa sic mā dauit procedi put in prin. cle. dicit. secus dicit fore si ra liter pcedere relinquitur volūtatī iudicis vt ē videre in casu cle. dispēdiolam. de iudi. prout ibi nō. per gl. in ver bo valeat. Si aut partes nō cōtradict̄ certum est qz in cāis de quibus hic poterat iudex obseruare solēnitates iudiciorū per hūc tex. z ex hoc nō. glo. casum in quo suf ficit tacitus cōsensus nō reclamādo. ad qd cōcor. de ac cu. c. j. in. vj. Itē dū tamē alibi requiritur expressus con sensus nec sufficit nō cōtradict̄. vt patet in. c. statutū §. in nullo. de rescrip. in. vj. An aut indistincte nō cōtra dictēs dicat consentire. dicit glo. qz nō. qz sapit medium inter cōsentire z dissentire. de quo plene per gl. in regu la. is qui tacer. de regu. iu. in. vj. z per legistas maxime Ly. in. l. inuitus. C. de p̄cura. per glo. z Butri. ff. de pro cura. in. l. filioffa. §. inuitus. z p Bar. in. l. q̄ dotis. ff. so. ma. Quare aut partibus nō contradictibus posset ser uari solēnitas iudiciorū ēt in cāis in qb⁹ loquit̄ hec cle. dicit hic Buil. z idē zen. qz rō ēē pōt qz quilibet pōt renū ciare iuri suo introducto in suū fauorē. de fo. cōpe. si dīli genti. z. c. dilecti. de regula. ad apostolicā. cū cōcor. sed istud est huiusmodi qz hec forma in fauorē partiū ē itro ducta. ergo zc. Ad hoc qz res de facili redit ad naturā suā. xxxv. di. ab exordio. ergo de via extraordinaria de facili debet posse redire ad ordinariā que ē via natura lis. fa. l. si vn⁹. §. pactus ne peteret. ff. de pac. pro hoc ēt alle. qz in quātū hic recurrit potius ad extraordinariū auxiliū qz ordinariū ē casus specialis cū regulariter de beat esse cōtra. ff. de mino. l. in cāe. ij. in prin. z. l. si mino r §. si. de quo per Bar. in. l. in puñciali. ff. de no. ope. nū. z per gl. in. l. j. §. per hāc. ff. de rei ven. z. l. si. C. si aduer. re iudi. z. C. si mino r se ma. dixē. l. si. z per Inn. de p̄scrip. ex trasmissa. C. Glo. partibus. querit ad littere declara tionē quid si in cāis de quibus hic loquit̄ cle. vna parte tātūmodo cōtradictē seruata sit solēnitas iudiciorum an tenebit̄ processus. videt̄ qz sic. qz hic loquitur in plura li dicēdo partibus nō contradictibus. z sic videt̄ qz in cōtradictēdo requirat̄ cōtradictio ambarū partiū. z per cōsequēs si altera tātū cōtradictat nō viciabit̄ p̄cessus. Ad hoc qz si textus voluisset sufficere p̄tradictionē al terius partis tñ dixisset p̄cessum nō viciari si factus es set nō cōtradictibus partibus vel altera earū. cū ergo id nō addiderit videt̄ qz processus tenere debeat. Ad hoc quia de facili res redit ad naturā suā. xxxv. di. ab ex ordio. fa. quod dixi cum glo. prece. z quod dicit̄ cuz gl. si. C. Glo. sub dubio. forte tenet contrariū dicens qz for te de mente littere est qz subaudiatur ad tex. ibi nō con tradictibus partibus vel eorū altera quod dicit satis patere si resoluamus non cōtradictionē in cōsensum z sic exponamus nō cōtradictibus partibus. i. consen tiētibus quasi tūc clarū ēē qz cōtradictio alterius vicia ret qz partes nō consentiūt quādo vna p̄tradictit. fa. qd nō. in simili in cle. in plerisqz. de elec. cū glo. concor. hic Ste. Alterius quero cū gl. quid si iudex in casu cle. de cōsensu partium primo incipit seruare solēnia iudicio ruz seu ordines iudiciarij. deinde postea penitēt partes z volunt qz iudex procedat sine solēnitate iudiciorū. nū quid deinceps inter illas partes poterit seruare solēnia iudiciorū. videt̄ qz sic. ex quo partes semel cōsenserūt p regulam qd semel placuit. de reg. iu. cum concor. in. vj. Itē qz vnico actu quis renūciat z cōsentit. de cōsti. cuz accessissent. ubi de hoc de off. dele. gratū. z de app. solli citudinē. Tertio qz sufficit semel aliquid factū ēē. qui ma. ac. pos. c. insuper. Quarto qz iste videntur p̄iudici ciales adinuicem. ergo vna electa nō pōt ad aliā rediri. z de elec. vt quis duas. in. vj. Quinto qz vniformis de bet ēē finis z p̄n. de bap. maiores. ante mediū. de app.

secundo requiritur euz similibus. igitur et c. Ex quo in prin. servata sunt solennia iuris etiam postea erunt servanda. Quid dicendum. glo. ponderatis rationibus predictis concludit quod si partes consenserunt expresse quod iudex servaret ordinem iudiciorum in tota lite vel etiam simpliciter quod tunc partes non poterunt penitere invito iudice qui sic inchoavit procedere per rationes prealle. Si autem non consenserunt expresse sed tacite non contradicendo. Tunc dicit quod in his que postea occurrerent poterunt partes contradicere. ad hoc alle. tex. hic dicit non contradicentibus partibus in toto vel in parte. ad hoc etiam alle. quod singulares actus iudiciorum sunt deperfe perfecti. hinc est quod habemus titulos singulares et separatos de actibus iudiciorum. ut patet in ti. de libel. ob. lit. cotel. et sequentibus. ergo per consequens licet in vno actu partes non contradicere in alio poterunt contradicere cum separatorum separata sit ratio. C. de dona. inter vi. et vx. l. si maritus. cum co. cor. ibi positum. de simo. l. 3. bel. ad fi. Ad predicta et alle. glo. quod non. post Uin. et Lopus. de rescrip. dilectus in prin. et quod non. in Spe. de ap. §. restat. §. et non. fm Uin. et de cita. §. i. ver. quid si reus. cum glo. co. cor. Guil. et Ste. zen. hic tenet contrarium dicens quod si partes consenserunt pcedi iuris forma servata et postea penitet altera partium quod poterit contradicere l. aliqui contra. Adhuc: quod licet partes consenserint certis actibus. non tamen omnibus consenserunt quod diversa sunt acta et diversorum effectuum. ergo l. in aliquibus consenserint non de postea ad alia inferri. alle. xvij. q. ij. quod cognovimus. et ff. de operi. l. i. l. operis. Jo. de lig. co. cor. opi. et satis videtur fuisse de mente glo. et etiam zen. quia aut partes consenserunt quod super tota lite pcedatur servata forma iuris vel simpliciter consenserunt et tunc pcedit opi. Jo. et Guil. et Ste. aut consenserunt super certis actis vel usque ad certum actum cae. et tunc pcedit opi. zen. et Mo. bene ista glo. singulariter quod facit ad quoniam illam an si in aliquos est copromissum tanquam in arbitros et amicitabiles copositores et elegerunt viam arbitrii an possint postea redire ad viam arbitratoris. de quo per Dy. et Bar. ff. de fur. l. si dñz. et ff. de testa. mili. l. iij. et per Jo. an. de iure in. quinquaginta. post Host. facit quod non. Inno. Host. et Jo. an. post eos in decre. cum ex officio. de pscript. et per Bar. ff. de codi. et de l. multa. et Glo. propter hoc. est litteralis poderas littera. et Bl. penultima et finalis voluerunt querere que sit differentia inter irritum et irritandum. Respondeo quod proprie irritum ipso iure est. irritandum dicitur id quod venit cassandum per sententiam. alle. co. cor. et hoc verum proprie loquendo. facit quod non. in. c. quod sit. de offi. delega. ad fi. in. vj. et l. in criminali. C. de iurisdic. om. iudi. quandoque tamen in proprie vnum ponit pro alio iuxta notata. de elec. auditis. quandoque et id quod est nullum dicitur irritari et renovari quatenus de facto pcessit. vt. l. i. et quod ibi non. ff. de feri. is. et in cle. pastoralis ad fi. de re iudi. Deinde quero cum glo. in verbo et scias. quid erit contra si in causis ordinariis que requirunt solennitatem et figuram iudicii pcedat iudex sine figura et solennitate iudicii partibus non contradicentibus an tenebit pcessus. videtur quod sic. ar. huius tex. tenet glo. dicens quod non tenebit tunc pcessus ne dum si fiat partibus non contradicentibus. sed et si fieret partibus expresse consentientibus. alle. no. de offi. delega. de causis. in gl. ij. q. i. in primis. in fi. et l. se. et in Specu. de sen. prola. §. iuxta. ver. quid si de partium. quod tamen glo. intelligit et limitat fm no. de sen. et re iudi. c. fi. in. vj. in. v. glo. quod hoc est verum quando consentiunt ut procedat ut iudex. Si vero consentiunt quod procedere posset ut arbitrator tunc secus prout ibi non. nam poterit tunc omittere solennitates iuris. Ideo tenet hic Guil. de mo. lau. alle. de pscriptio. litteras. de arbit. cum tpe. in aucte. ut differetes iudices. §. si vero contingeret. Item limitat Guil. pcedens dictum quando ut iudex in civilibus actibus et in toto pcessu vellet pcedere omis-

sa solennitate iuris de consensu partium quod non potest. partialibus autem seu particularibus actibus. puta testium productioni et instrumentorum positionibus et articulis bene poterunt partes renunciare. Que autem sit ratio diversitatis inter casum istum et casum de quo loquitur littera. respondet glo. quod ratio est quod in casu cle. pcessus fit contra ius coe et naturam suam. ar. xxxv. di. ab exordio. ff. de pac. si vnus §. pactus. v. quod si non ut totum. que ratio cessat in casu predicto. Ultimo glo. sine operi suo imponens adaptando se ad proxime dicta inuocat divinum auxilium: dicens quod natura naturas. hoc est ipse deus cum ad illam redibimus per intercessionem virginis gloriose nos collocet cum electis. Amen.

Abetis expeditam

b cle. cum apparatu suo ex his que contra scribuntur doc. pro clariori tamen intellectu tex. et eorum que dicta sunt reassumit hic Jo. de lig. quoniam principaliter tex. seu illi simile. querit enim et renovat in dubium si causa committitur summarie de plano sine strepitu et figura iudicii que solennia iudiciorum intelligantur exclusa. et distinguendo latius quam tex. per singulas partes iudicii. Primo querit de citatione que est initium iudicii. ut insti. de pena temere liti. §. si. nunc quid illa intelligatur remissa. an vero requiritur et dicit quod requiritur citato nec videtur remissa. Adhuc querit quod illa est de iure naturali et divino ut patet ex eo quod deus citavit Adam. cum dixit: Adam Adam ubi es? Hoc et probatur in cle. pastoralis. de re iudi. ergo et per consequens non intelligitur remissa. quod defensio que est de iure naturali nemini est deneganda. ut patet in dicta cle. pastoralis. ff. de iusti. et iur. l. ut vim. et l. i. C. vñ vi. de resti. spo. olim. el. j. ad hoc et extraneas Henrici imperatoris. que incipit ad reprimendam quam Bar. glossavit ex dictis Bar. hic sumpsit Jo. de lig. que hic scribit. ad hoc etiam fa. cle. Secundo querit an in dicto casu necessaria sit legitimatio personarum. dicit quod sic. ut in prealle. extraneam. Ad hoc etiam assignat rationes quia alias sequeretur quod factum non habetis mandatum alteri preiudicaret quod esset absurdum et repugnat iuri naturali. C. de inoffi. testi. l. si quis in suo. et ff. de regu. iur. l. factum. et regula non debet. et. in. vj. Ius autem naturale tollere non potest principis constitutio. no. Inno. de consti. que in ecclesiis. et no. in l. si. C. si contra ius vel utilitatem publicam. Ad hoc tex. ibi et procuratorum contentiones et c. et sic requiritur quod habeat mandatum. ar. l. i. ff. de procura. et Tertio querit an requiratur libellus vel petitio. et concludit prout hic dicitur in tex. et vidistis cum glo. in verbo necessario quod non est necesse quod libellus offeratur in scriptis. tamen quia sententia debet formari secundum formam petitionis. ff. com. diu. l. ut fundus. de simo. l. 3. bel. debet apparere in actis de intentione et conclusionem actoris ut appareat quid petat et quare. et satis est quod verbo petat et in actis religatur in exordio litis. Unde coram salomone facta fuit petitio. quia dixit mulier coram eo. Filius meus vivit istus autem est mortuus. Et adverte quia illa petitio continet solum facti narrationem et non conclusionem. Ex hoc infert Bar. an sufficiat sola narratio licet non concludatur. dicit quod sic. et idem dicit si fiat conclusio l. 3. minus bene concludat licet alias sit secus. l. i. ff. si mes. fal. mo. dixerit. Ad hoc quia si procedit libellus sine conclusionem fortius cum ea licet minus legitima. Item queritur an sufficiat quod sit generalis petitio licet non habeat omnia solennia. de quibus in l. i. in prin. ff. de eden. C. de an. excep. l. si. et de lib. obla. c. ij. dicit quod sic. et similiter dicit quod in casu predicto procedat petitio si actor non petit reum condemnari sed cogi. licet alias secus. l. i. C. de execu. rei iudi. Hoc dicit procedere ubi ex narratione potest apparere quod actor velit. facit. l. i. §. j. C. de rei

Alij dicunt quod cum non sit de pcessu
quia iudicium incipit aliter gestum.
ut in l. i. et l. 2. et glo. et dicitur. et
l. i. §. illud et tempore. et
Ingenij quod cum non sit de pcessu
et casus ad hunc in pte pte. et
§. omz adde. bar. et Ang. et l. i.
et in mo. uocam. et bene libellus
non est de pcessu nisi pte dicitur
ferunt. l. libellus pte dicitur uocam.
per l. i. miles §. separam. et
et ad hunc. glo. et dicitur pte dicitur
et dicitur et l. i. et de fer.
et dicitur et l. i. et de pte. et l. i.

vr. ac. pro hoc alle. istū tex. ibi iuxta petitiōis formā zc. quasi velit qd licet non pronuncietur in eo quod est peti- tum sufficit qd pronuncietur iuxta illud quod est peti- tum. aliud si est peti- tum prout probat textus in simili- l. iam tamen. §. in hoc. ff. iudi. solui. facit quod notatur per glo. §. de offi. dele. cū oliz abbas. **P**redicta inquā- tū dictū ē petitiōne ē inep- tā procedere in casu isto dī- cit procedere dūmodo nō sit tanta ineptitudo qd tollat defensio reo. s. an ante citatiōne sit iudici exprimenda petitiō z cā. dicit qd sic. al's reus citari non debet. C. de exhi. reis. l. nemine. **A**d hoc qd coram Salomone dixit mulier. filius meus viuit z tuus mortuus est. regū. iij. de presūp. afferte. z no. C. de sen. ex peri. re. l. ij. facit qd no. p. Ly. z Bar. C. de lit. ptes. an. offerat. z in. l. j. z. C. de prescrip. xxx. añoz. l. sicut. **Q**uarto vero querit an in dicto casu iurandū sit de calūnia. dicit qd sic. z hoc etiaz hic satis apte pbat. Item pbat rōne qd ē de iure diuino veritas ē probāda. cū deus sit veritas. Jo. j. z oia cedāt veritati. exo. c. j. vij. di. vitate. z. ff. de offi. p'si. l. illicitas §. veritas. z iō ne veritas occultet iurandū ē de calūnia nec ob. si dicat qd hec solēnitās sit inducta a iure civili. l. ij. C. de iur. calū. qd vez ē qd inducta est de iure civili qd iur- rat semel in tota cā sed nō simpliciter qd iure. nā z de iure diuino iurabit p incredulitatem. de iure iur. z si xps. exo. xxiij. **Q**uinto querit an admittat excep. rei iur. v. rei finite de qua de lit. cōtes. c. j. in. vj. dicit qd sic. **A**d hunc tur qd ē ex iure diuino nō iudicat deus bis in idipsum. de accu. de his. z hoc siue apponat ad ipediendū pcessū siue in vim perēptorie. secus dicit in exceptionibus que magis differūt frustrāt iudiciū seu pcessū qd respiciant veritatē qd illas repellere pōt iudex vt hic p3. **E**xēplum pōt forte poni in exceptiōe non pōt eē pcurator qd mī- les vel femina. rō pōt eē qd ille nō sūt de iure naturali im- mo repugnat. **S**exto qrit an procedi possit die feria- ta. dicit qd nō vt hic p3. rō pōt eē qd hoc pcessu legitima- tis psonis post pōrectā petitiōne pcuratorū pponunt exceptiōes perēptorie. z illa ppositiō h3 vim lit. ptes. quo ad faciendū pcuratorē dñz litis. z quo ad certos ef- fectus litis ptes. C. de procura. l. nullā. ibi post cāz incho- atā z nō dicit post litē. **S**eptimo qrit an dari debeāt dilatiōes. hic dicit tex. amputet iudex dilatiōnū materiā z litē quātū poterit faciet breuiorē. dic dilatiōes. s. neces- sarias fore dādas. qd p3 qd talis iudex d3 recipe pbatio- nes vt hic p3. ergo p cōsequēs d3 dare dilatiōes. qd pro- batiōes sūt in tpe. C. de dila. l. j. iij. q. iij. offerat. **I**te pro- batiōes sūt ēt qd sine dilatiōe. ff. de qst. l. vnus. §. co- gnituz. z. ff. de adul. l. in crimine. z iō ē equū certā dila- tiōne dari cā abbreviāde litis. nō tñ d3 essenimis breuis vt hic dī. z hoc cōgruit naturali eqtati qd nimis abbrevi- ando auferat actori ius quesitū z reo sua defensio qd sur- git ex eqtate naturali. ff. de iusti. z iure. l. vt vim. z cle. pa- storalis. de re iudi. **I**uxta predicta qrit ad qd dabit di- latio. **T**ex. hic dicit qd primo dabit terminus ad faciendū positiones z articulos simul. postea dabit terminus ad pducendū oia q partes voluerint. **D**icit tñ tex. hic h3 eū in hoc seruari vsum. de iure aut dicit qd sufficit vnā dila- tiōne dari ad pbādū. alle. ff. de feriis. l. si. vñ dicit Bar. qd hoc est expresso statuto huius decre. qd vult in hoc ser- uari vsum. nō aut hoc ē de iure nāli vel civili cū sufficit da- ri in cā ad pbādū vnā dilatiōne. vt dicta. l. si. vñ de dicit in hoc hec decre. nō eēt seruāda in foro civili. **T**u dic qd tuti ē qd seruet p no. in. c. l3. de fo. cōpe. zc. **O**ctauo querit an z qd pducatur testes in cā in qua pcedit iuxta formā istā hēant iurare dicit qd sic. **A**d hunc qd l3 non sit cautū iure digestorū in simili. ar. l. theopōpus. ff. de do. ple. tñ iure codicis hoc ē clarū p. l. iurisiurandi. C. de te- sti. canonizata. iij. q. iij. z ideo iurari d3. arg. eo3 que di- cta sunt de iuramēto calūnie qd hoc tendit ad veritatis

indaginé. z de iure diuino z per ibi dicta. z per no. de te- sti. venerabili. z. C. de testi. l. testiū. iurare ēt debēt testes parte presente. ne ei auferat facultas defensionis cōtra equitatē naturalē. facit qd no. C. de testibus. z. l. testiuz. z. §. de testi. cū cām. **C**ontrariū videt no. in. l. filiū famili- as. ff. de dona. sed hoc videt verius. nec ob. c. tua. de co- habi. cle. z mu. qd loquit in notorio. s. an testes debebūt in secreto examinari z postea fieri publicatio. dicit qd sic mouet qd p Daniele z sic de iure diuino hoc fuit inductū qd examinarent in secreto. **D**aniel. xij. z iō hoc seruari d3 z similiter etiā fieri publicatio al's tolleret dñsionis facultas. qd nō posset opponere cōtra eorū dicta. debēt etiā dicta testiū cōcludere necessario. vt in alijs cāis oz- dinarijs. arg. eius qd est dictū de Daniele z Susāna. z qd no. in. l. testiū. C. de testi. per Bar. **A**n autē valeat iudiciū z sentētia si publicatio nō sit facta nec petita. vi- de glo. de hereti. c. si. in. vj. ad fi. z glo. in. l. prolatā. C. de senten. z interlocuto. om. iudi. z Butri. z Ber. ibi. z In no. de re iudi. cū. i. z. a. z ibi bonus tex. z gl. ij. q. ij. in sum- ma. **N**ono querit an in hac cā post publicatiōne te- stiū recipiatur alij testes post didicita testificata. dicit qd nō propter timorē subornationis testium. z qd hoc esset cōtra naturalē eqtate per quā alter alteri nō debet insu- diari. ff. de iusti. z iure. l. vt vim zc. **D**ecimo querit an in hac cā possit actor petere a reo qd sibi edat instrumen- ta. dicit qd nō : qd hoc ē phibitū nō solū de iure positiuo de proba. c. j. z. C. de eden. l. qui accusare. sed ēt ex natu- rali eqtate. vt. d. l. qui accusare. z. C. de testi. nimis gra- ue. **E**ndecimo querit an in cā ista requirāt cōclusio tex. hic dicit nō : qd hec ē solēnitās iuris positiui. qd statiz cū liquet de cā pōt iudex pronūciare de iure naturali. vt p3 in snia Salomonis. iij. regū. de presump. afferte. z ex illo exēplo patet qd nō ē necesse dare dilationem ad alle- gandū. **D**uodecimo qrit an sit citatio necessaria ad sentētiā audiendā. dicit qd sic vt hic aperte dicit tex. qd intellige vt vidisti cū glo. z inferius dicitur. **A**n in hoc casu pronūciari debeat iudice sedēte pro tribunali. tex. hic dicit qd hoc nō ē necessariū ad hoc qd hec est solēni- tas iuris positiui. C. de sen. ex peri. reci. l. j. z de re iudi. c. penul. i. vj. debet enī eē sentētia deliberata. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. **S**ed an sit necesse qd feratur in scriptis. di- cit qd nō vt hic patet. sed satis est qd redigatur in scriptu- ram vt possit probari. nā assertioni iudicis nō creditur. de proba. qm cōtra istū tex. qui aperte vult qd iudex pro- ferat in scriptis. vñ de pōt dici aliud de iure civili aliud de iure canonico vt hic. **Q**uid si nō fuaret. l. j. C. de sen. z interlo. om. iudi. vt qd presente procuratore qui fuisset litē cōtest. cōdenaret dñs absens an propterea viciare- tur sententia. dicit qd nō : quia illa sentētia est iuris po- sitiui tñ. p3 qd de iure civili nō queritur actio absenti tñ querit obligatio naturalis. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. obli. melius facit qd no. per glo. i. q. vij. quoti- ens cordis oculus. per hoc dicit eadē ratione qd si ferre- tur sententiazo pabsente non citato qd valeret hoc casu licet alias nō teneret. ff. de re iudi. l. furioso. z quod ibi no. z. C. quō z qñ iū. l. ea que z ibi no. in prima gl. **I**des dicit si iudex precedēte cause cognitiōe que requiritur p debito nulla alia lata snia iuberet res capi z distrabi pro debito l3 illa verba magis sapiant naturam actus executiui qd pronūciatiōis. l. j. C. de execu. rei iudi. z hoc exēplo snie Salomonis cuius vba fuerunt act^o execu- tiui. de presump. afferte. ad hoc qd ante legē civilem talia expediebantur manu regia. ff. de ori. iuris. l. ij. z sic via executiua. **H**is visis nunc dicendum est quid iporrent deperse singula verba predicta. s. summarie z de plano sine strepitu z figura iudicij. z primo de dictione sum- marie quid importet. **C**irca quod dicit aduertendū qd dictio summarie quādoqz adijcitur toti cāe. vt. s. tota sum

marie cognoscatur quandoq; vni articulo cāe. Quo ad primum sciendū q; sūma idē est qđ brevis. vel idem qđ prima. put. no. ff. de sta. ho. l. in sūma. z sic summarie idē ē qđ breuiter vel primarie. ita tamē q; non diminuti ne sed totā substantiā cōprehendat effectuale. ff. de reg. iu. l. j. hinc est q; qui aliquid dicit in summa principalia mēbra cōprehendit. ff. de condi. inde. l. in sūma. z nihil debet de substantiālibus omitti. Ex his infert q; libellus debet eē formatus sicut cū proceditur ordinarie z similiter lis contestari. ff. ad exhiben. l. signi. §. quis non possi deat. z. §. itē quis ex his. alle. §. si quis cum faciat. l. iulianus. §. preter. eo. ti. z. l. iij. §. ē at. eo. ti. vbi iuncta gl. probatur de libello in precedētibus positionibus de contestatiōe. ex hoc ēt sequitur q; snia ferēda erit diffinitiva l3 qđā z male dixerūt q; sit iterlocutoria. ff. de libe. agno. l. si quis a liberis. §. si quis ex his. p hoc ēt inferi q; gl. q; ē in. l. j. C. cōmina. vel epist. q; inuit q; in sūmarijs nō requirit ordo iuris nō ē vera. z si dicas qđ opabit dictio summarie. Rīdeo q; put ex predictis apparet operabit q; pcessus expediet sūmarie. i. breuiter vt dictū ē. Ex hoc infert q; l3 aī nō possent dilatiōes abbreviari nisi cā cognita. tñ hoc casu in abbreviādo illa sola cā erit sufficiens q; d3 agitari sūmarie. ff. de re iudi. l. iij. in fi. nō poterūt taliter tñ abbreviari q; excludat legitima defensio z pbatio q; sic excluderet cāe cognitionē q; ē de substantiā cāe. vt. C. cōmi. vel epī. l. iudex. z. l. fi. z no. in. l. platam. C. de sen. sed ea que sūt de substantiā cāe nō tollunt per pcessū sūmarium. vt p3 ex predictis. z in hac cle. igitur zc. Juxta predicta querit que exceptiones poterūt admitti i hoc processu sūmario. Rīdet q; si sūt exceptiones que non requirūt altiorē indagīnē ille admittent. Si vero requirunt altiorē indagīnē z tūc si possunt in alio iudicio reuocari nō admittent per iudices. sed in alio iudicio reuocantur. ff. ad treb. l. ille a quo. §. si de testō. z. ff. ad exhib. l. iij. §. ibidē. Si at in alio iudicio nō hnt examinari sed reuocari. tūc in hoc iudicio sūmario examinabunt. vt sentit glo. in. d. §. ibidē. ad hoc q; aī auferret ius partis z tolleret cognitio qđ nō pōt fieri per processū sūmarium vt superius dictū ē. Juxta predicta querit que exceptiones dicātur habere altiorē indagīnē z que nō. respōdet q; ille exceptiones nō dicūtur habere altiorē indagīnē que possunt examinari infra tantum tempus infra quātum processus principalis expeditur. l. si is a quo. ff. vt in pos. lega. Alterius querit an in istis sūmarijs exigat solēnitās perēptorij sicut in ordinarijs. dicit q; sic q; p3 ex eo q; interpositio primi z secūdi decreti sit sūmatim z tñ o3 q; precedat perēptoriū. C. de his qui ad eccle. cōsu. l. presenti. §. sed si hic. z. l. cōsentaneū. C. quō z qñ iū. z no. per Jo. de lig. de eo qui mit. i pos. c. j. z. ff. de dā. infec. l. si finita. §. iulianus. Deinde querit an in istis sūmarijs procedi poterit tēpore feriato. dicit q; nō nisi in casibus expressis. ff. de ferijs. l. j. iij. Nec ob. hec cle. q; loquitur qñ oīa siml iūgūtur. i. sūmarie z de plano zc. Qualiter fiāt pbatōes in hoc sūmario processu. dic q; fiēt plene. C. de eden. l. pcurator. ff. de cōdi. ob tur. cau. l. j. facit qđ no. ff. de proba. l. quinquaginta. qđ erit intellegendū in cāis magni preiudici. Unde aduertēdū est q; plena pbatio ē que facit iudici plenā fidē. vt probat z no. in dictis iuribus. Et sciendū q; probatio h3 suos gradus. q; aliqñ iudex incipit suspicari hoc est leui argumentatio inclinari in vnā partē. Aliqñ incipit opinari hoc ē inclinare aīz suū in vnā partē rōne forti nō tñ si qñ credat partē cōtradictoriā fore possibilē. Aliqñ credit rōne forti intātū q; in nullo dubitat de contrario. z ista ē plena pbatio z natural. z vt dicūt artiste iste gradus ē habitus cōclusiōis demonstrate in speculatiuis. z scribit primo posterioruz z pbatur hec. ff. de qñi. l. j. in prin. ibi cū suspectus ē reus. ecce primus gradus. z alijs

argumentis. ecce secūdus. ita pbatōe admonetur vt sola cōfessio seruoꝝ deesse videat. ecce tertius. probantur et dicti tres gradus. in. l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. Hoc supposito ē aduertēdū q; quedā sunt cause sūmarie modici aut nullius preiudici z in illis sufficit pbatio per iuramētū. ff. ad exhiben. l. thesaurus. Quid enim nocet si patif me cauēte de dāno infecto querere meū thesaurū in fundo suo. Idē vbiq; petif sola exhibitio. l3 in actu exhibēdi veniret possessionis trāslatio. vt. ff. ad exhibē. l. celsus. §. iulianus. melius idē iulianus. vel si forte aliter per exhibitionē dānificaret reus q; tūc alia probatio requirit vt statim dicā. ff. ad le. aqñ. l. j. z. ff. ad exhiben. l. celsus. §. iulianus. z sic vbi nullū vel modicū sit preiudiciū iudex ex sola iuratione inducit in suspiciōem. Quidā aut sunt casus in quibus aliqđ preiudiciū sit reo tamē pōt reparari per aliud iudiciū. z tūc requirit probatio alia q; per iuramētū. vt puta per vnū testē vel p alia indicia ita q; iudex inducat in opinionē vel suspiciōez ff. ad le. aqñ. l. in lege aqñ. ff. de carbo. edic. l. iij. §. crimē. ff. de ven. in pos. mit. l. j. §. si ea. z hec pbatio dicitur facta sūmarie z hoc est primarie quasi ad primū gradū probationis venerit. i. suspiciōē vel opinionē. z hoc ē qđ dicimus prima facie videt sic seu prima fronte. C. de edic. diui hadria. rollen. l. fi. vel dicit facta sūmarie. i. breuiter. nā ad plenā probationē fiunt positōes z articuli z probationes z distincte probātur fm cōsuetudinem hodie approbatā per decre. hic vero sufficit q; sūmatim narret negociū z sūmatim probeat. z hoc h3 locū in cāis sūmarijs valde fauorabilibus vt alimētorum z ventris ne. i. preant pbatōes. Si aut nō eēnt sic fauorabiles l3 possint per aliud iudiciū reparari tunc q; q; sint sūmarie in eis requirit plena probatio ex parte agētis. dicit tñ sūmaria respectu defendētis q; si iudex viderit reū per calūniā postulare dilatiōē vel aliquā exceptionem op ponere que regreret altiorē indagīnē differret exceptio nis probatio nec impediret actoris intētiō. ff. vt in pos. le. ga. l. si is a quo. §. j. ff. de pto. stipu. l. j. §. penul. ff. ad trebellia. l. ille a quo. §. si de testō. Idē est dicēdū in oibus iudicijs possessorijs q; sūmarie examinantur. C. vnde vi l. momētanee. z hoc q; per petitorijz pōt reparari si qđ p iudiciū parti inferret. vñ in istis requirit pro parte agētis plena probatio. C. quorū bono. l. j. Circa exceptiones aduersarij vero z circa dādas dilatiōes d3 summarie procedi. z hoc casu dicit sūmarie quasi prima facie hoc videat cū iura partiū pfecte nō discutiantur. Quedam vero sunt cāe in quibus versatur preiudiciū partis nec pōt reparari p aliud iudiciū nisi per appellatiōē vñ aliis modis legitimis. z in istis si dicatur procedi sūmarie intelligitur solū quo ad ordinē sed ab vtraq; parte exigūtur plenissime pbatōes z defensiones legitime. C. de naufra. l. de submersis. l3 ibi dicatur plusq; sūmarie agi. ad hoc hec cle. q; si hoc procedit vbi oīa quattuor predicta ponuntur fortius vbi vnū tantū. z hoc cum procedi tur contra presentem. Si vero proceditur cōtra absentem vt qñ interponit decretū vel fertur snia diffinitiva semper dicitur procedi sūmarie illa rōne. q; cū cārū merita partiū assertiōe pādantur. de resti. in inte. cū ex literis. C. si per vim vel alio mō. l. fi. nō pōt dici in absētia partis plene liquere. forte enim si pars fuisset presens aliud ostēdisset. z ideo totū quod agitur debet agitari sūmarie. hinc est q; gesta parte absente nō ita porrigūt effectus suos ad extraneos sicut gesta parte p sēte. ff. de inoffi. testa. l. qui repudiantur. z. l. papinianus. §. meminisse. z hoc no. glo. in auc. z qui iurat. C. de bo. au. iudi. possi. vbi dicit glo. q; secundum decretūz procedit summaria cognitio z tamen in eo requiritur probatio per instrumenta vel etiam testes idoneos. l. finali. C. de bonis au. iudi. possi. hec vbi de magno preiudicio agi.

Si vero agitur de modico ut in primo decreto ubi generaliter modicum preiudicium sufficit probari per iuramentum quod reparari potest de facili per aliud iudicium si quod preiudicium inferatur. alle. quod non. in aut. de exhiben. reis. §. suscepto. colla. v. per glo. et de offi. ordi. pastoralis. in glo. pe. et sic etiam summatim sentit Spe. in. §. porrecta. circa fi. et c. Juxta predicta quod que causa dici debeant summarie. gl. dicit quod quilibet causa regulariter requirit plenam causam cognitionem. ut probatur in. c. iudicare. xxx. q. v. C. de iudi. l. iudices fallit in casibus quod non. in. l. iij. §. sciendum. ff. de exhib. re. cle. di. spendiosam. de iudi. et sic regulariter omnis causa est ordinaria et non summaria. nisi reperiatur contrarium. et sic tenet glo. in. d. §. sciendum. hec est doctrina satis confusa et generalis. ideo Dy. in. l. j. §. pe. ff. de pro. stipu. dat aliquas regulas circa hec. Prima est quod ubicumque agitur causa super qua sententia lata tribuit ius finale et aufert ius plenum unum et tradit alteri ubi desideratur plenissime causa cognitio. Secunda quod ubi hoc non occurrit sufficit summaria et semiplena. ff. quis or. in bo. pos. ser. l. ij. §. dies. et de bo. pos. l. iij. §. si causa cognita fm Dy. Sed advertendum quod ut hic dicit Jo. de lig. ll. alle. per Dy. non videntur probare regulas Dy. quod ille leges distinguunt an agatur de preiudicio magno. an de parvo ad effectum. an bonorum possessio de plano. an iudice sedente pro tribunali debeat agnosci. non autem ad effectum. aut dicatur agi ordinarie vel summarie. quod per quod nulla bonorum possessio dicitur dari in forma seu figura iudicii quod non ordinarie. facit quod non. gl. parva in. l. j. §. sciendum. ff. ad exhib. etiam si ius tribuat l. tunc de iudice sedente pro tribunali et non de plano. ut non. in. d. l. iij. §. si causa cognita. et sic per quod regulam Dy. non procedunt. prout tamen modificari ut dicamus quod prima regula sit ista quod ubicumque sententia lata tribuit ius finale nec potest reparari per aliud iudicium nisi per appellationem vel aliud remedium tunc requiritur plena causa cognitio. C. de iudi. l. iudices. fallit in casu. l. de submersis. C. de naufrag. l. xj. Item in casu constitutionis ad reprimendam impetoris Henrici. Item in casibus enumeratis in cle. dispensio. de iudi. Item in casibus in quibus contra absentem proceditur ad diffinitivam et potest negotium liquidari in absentia partis. de do. et cotu. c. 3. ubi de cri. agi oportet. auc. quod in punctione. C. quod et qui in. auc. q. semel. Item ubi pervenit ad secundum decretum ut est dictum. Secunda regula sit talis quod ubi agitur causa super qua sententia lata non parit magnum preiudicium potest reparari vel parit tale quod per aliud iudicium potest reparari absque appellatione vel restitutione vel simili remedio tunc proceditur summarie. hec regula probatur in omnibus casibus enumeratis. in. §. sciendum. et in eo quod dixi. s. de iudi. possessoris. sed hoc quod dico summarie diversimode accipitur ut superius dictum est. Sed dices hec procedunt quando dictio summarie concernit processum totius causae sed iura supra alle. videtur loqui quando dictio summatim concernit solum unum articulum causae ut probatur in. l. iij. §. sciendum. ff. ad exhib. ubi summatim debet examinari an intersit et talis articulus sic solus est examinandus. et sic est et videre in causa alimentorum et carboniana quod summatim examinatur an quis sit filius. ff. de libe. exhib. l. si quis a liberis. §. si vel parens. de carbo. edic. l. iij. Sed dic ubi id quod est principalis causa intentionis venit examinandum summarie tunc merito tota causa dicitur summaria. et ideo satis repit in legibus antiquis quod causa agitur summarie. Alterius quero de secundo versus quando hec dictio summarie adijcitur uni articulo causae qualiter intelligatur dic quod si causa principalis est summaria omnes eius articuli sunt summarii ratione proxime dicta. Si vero principalis causa requirit plenam causam cognitionem tunc est videndum de incidentibus et emergentibus. Circa quod dicit advertendum quod quidam primo sunt emergentes in quibus vincat causa principalis siue non propter quod non potest ius in eis et in eis est semper summarie cognoscendum. ff. de peti. here. l. si quis. §. plane. et ff. de iter. acti. l. si defensor. §. illud. In his autem incidentibus et emergentibus non dico agi summarie

respectu ordinis quod in his attenditur ordo principalis causae sed dico procedi summarie respectu probationum cum non sint modici preiudicii sufficit quod ostendatur iudici sic esse prima facie. ut in iuribus statim alle. Queda vero secundo sunt emergentes in quibus ille qui proponit si vincit non propterea vincit causam principalem. Exemplum si actor in prima dilatione nil probavit vel reus contra intentionem actoris fundata nil probavit in prima dilatione. Si petitur secunda dilatio si optinet non per hoc vincit causam principalem. sed remanet sub dubio probationis. Si vero potest in isto emergenti quod denegatur secunda dilatio perdit causam principalem cum nil probaverit in prima. Abodo dico quod si consideramus hanc emergentem ex parte petitoris ut si quis de probatione impedimenti faciendi ab eo qui petit secundam dilationem. dico quod sufficit summaria et semiplena probatio puta per iuramentum. de excep. pastoralis. ff. de excu. tu. l. scire oportet. §. sufficit. et ita refert Spe. in ti. de ap. §. nunc breviter. ver. quod ergo papa pronuntiasset. ita est non. guil. de cu. ff. si quis cau. l. ij. §. si quis. Ita tamen de are. dicit in hoc debere considerari qualitatem persone pro auc. hodie. C. de repu. et hoc ideo quod ex hoc sequitur modicum commodum quod de secunda dilatio. Si vero tractaretur de probationibus impedimenti ob alium effectum. dicit quod non sufficeret probari per solum iuramentum. Si vero consideramus hanc emergentem ex parte resistentis qui ex denegatione huiusmodi probationis consequitur magnum commodum si vult impedire tunc requiritur plena causa cognitio quod si denegaret procedere super negotio principali. et ideo cum agatur quod de danda vel deneganda dilatione requiritur plena causa cognitio quod aliquo casu requirit plenam causam cognitionem. l. cum denegaret. ideo in dubio de plenaria est. ar. ff. de codi. inde. l. sufficit. Queda tertio sunt emergentes contra in quibus ex parte proponentis si vinceret totam causam principalem vinceret. et si perderet non perderet causam principalem nec vinceret adversarius. Exemplum de excep. rei iudi. insuradi et trans actionis: que opponuntur ante litem contestatam ad impedendum processum. nam si opponens vincat vincit totum processum. sed si perderet non propterea totum perderet nec adversarius vinceret et tunc in hoc emergenti est dicendum quod ex parte proponentis requiritur plena causa cognitio ut vincat. potest tamen cognitio certo respectu dici summaria. s. propter brevitate probationis quod si requireret altioris indaginem differet illa dilatio quantum ad impedendum processum et fieret litem contestatio. et postea opponeret in modum pempti. de litem ptesta. c. j. et ij. i. vj. et l. nam et postea. in prin. in tex. et gl. ff. de iureiu. et ex hoc sequitur quod si opponens in illa exceptione succumbit nec plene probavit ante litem contestatam. posito quod super hoc sint examinati testes post litem contestatam. iterum poterunt examinari super eodem capitulo. quod prima examinatio summaria non impediret secundam plenam. ff. de his qui sunt sui vel alie. i. l. pe. ff. de rei iudi. l. a divo pio. §. si super rebus. Item quod testes super prima instantia sunt exaiati ad unum finem nunc ad alium. de test. constitutus. et c. significaverunt. ff. de eden. l. argentiarius. §. pe. ff. de fur. l. qui tabulas. §. si. sed in casu isto ante litem ptesta. producantur ad unum finem. s. ne procedat. postea vero producantur ad alium finem. s. ut diffinitive absolvat et ideo cum instantia incipiat a contestatione non potest dici quod producantur in eadem instantia. et de hoc est casus in. d. c. veniens. de testi. Hec de emergentibus que concernunt processum. Queda vero sunt emergentes vel verius incidentes quodones ut quando proponunt aliquae peremptorie. et hic advertendum est quod quedam sunt peremptorie que non possunt separari a principali causa sicut quilibet exceptio intentionis. Exemplum si dico testem nullum vel ruptum agnatione posthumi vel si dicam actori non competere ius agendi quia est meus servus. et in talibus incidentibus est plene cognoscendum. quod sententia lata super principali parit exceptionem rei iudicate in incidenti. l. j. C. de or. iudi. et ff. de excep. rei iudi. l. si inter me et te. quod est intelligendum si principalis

cā requireret plenam causae cognitionem, secus si sumariaz. ff. de his qui sunt sui vel alie. i. l. pe. ff. de libe. agn. l. si quis a liberis. §. si vel parens. Quedam vero sunt peremptorie que possunt separari a causa principali. prout ē videre in qualibet exceptione que ē actionis exclusio. nā vtrūq; simul pōt eē et pōt cognosci de vno et aliud omitti. vt p3 in exceptiōe pacti pscriptiōis et simili um. Et harū triplex ē spēs qz qdā sūt que nō pnt pncipaliter in alio iudicio agitari vt exceptiō pacti illa rōne qz sit mera exceptiō et de istis d3 plene cognosci cum ex vtraq; parte parēt plenū pīudiciū et sic debeāt plene dīscuti. C. de iudi. l. iudices. xxx. q. vi. iudicātē. Quedā vero sunt q p se pnt in alio iudicio agitari nō tñ ad eū finē ad quē sūt examināte in pīmo iudicio. exēplū in. l. vēdicantē et. l. se. ff. de euc. et tūc d3 plene examināri eadē ratiōe. tñ si quis succūbit in modū exceptiōis illa poterit deducere in iudiciū in modū actiōis. vt. d. l. vēdicantē. no. de ordi. cogni. c. j. post Inno. de cā pos. et ppi. cū eclesia. et no. l. y. in. l. peremptorias. C. sen. rescin. nō pos. et no. in. l. q. rome. §. duo fratres. ff. de ver. obli. Quedā sūt exceptiōes que pnt examināri in alio iudicio p modū agēdi ad eū finē ad quē examināte sūt in modū exceptionis. vt ē videre exēplū in exceptiōe cōpensatiōis qz si excipio intrēdo qz mibi satisfaciāt cōpensando si ego intendō similiter vt mibi satisfaciāt. s. solvendo. in ista exceptiōe ē dicendum qz qz pōt in alio iudicio reparari h3 ali quid sumariē cognitiōis qz nō admittit si h3 altiorē indaginē. s3 demū si nō h3 altiorē indaginē. vt. l. si. C. de compen. d3 tñ plene examināri sicut alie. si tñ opponeret exceptiō cōpensatiōis debiti naturalis qd non pōt in aliud iudiciū deduci pncipaliter tūc d3 plene examināri sicut alie exceptiōes tales. si ergo disputat de hac exceptiōe cōpensatiōis ad effectū vt opponēs vincat vlt vt reprobe tur cōpensatiō tūc requirī plena causae cognitio qz faceret plenū pīudiciū. ff. de cōpen. l. qd in diē. §. si rōnē. Si vō disputat de exceptiōe ista nō omittēda nō bñ reprobando eā et tūc nō facit pīudiciū. vt. d. §. si rōnē. et sic nō requirēt ita plena causae cognitio per prius dicta. pdicta vēdicāt sibi locū in his q pcedūt seu cōtingūt ante sniam. Si at post sententiā occurrūt alique emergētes vel inciderēs put aliqñ cōtingit. et hic ē aduertēdū qz harū etiā triplex ē spēs qz aliqñ post sniaz opponunt alique exceptiōes q cōcernūt merita causae. vt ē videre in exceptiōibus de qbus no. in. l. j. C. de iu. et fac. igno. et in his dicēdū ē idē qd supza in alijs q ante sniaz occurrūt. aliqñ opponunt exceptiōes que cōcernūt executionē. vt qz dī q executioni nō d3 fieri vt qz snia nulla vel lata p̄textu falso rū instrōrū. et hec requirūt sumariā cognitionem quo ad breuitatē dilationū qz nō requirūt altiorē indaginē nec impedit executioni si requirat altiorē indaginē s3 reservatur exceptiō p̄stita cautiōe de reddēdo. l. ij. C. de fal. et. l. si. C. de or. cog. et de resti. in inte. sciscitata. Si at p̄batiōes eēnt in p̄mptu tūc executio impediret et fieret p̄batiōes plene. C. si ex fal. instru. l. si. idē dicit si opponit exceptiō qz nō d3 fieri executio in totū s3 solū in quātū cōuētus facere pōt. ff. so. matri. l. ex diuerso. §. si. Quedā sunt exceptiōes q opponunt nō p̄tra executionē simpliciter s3 cōtra rē in qua sit executio et iste requirunt sumariā cognitionē et quo ad breuitatē dilationū et quo ad semiplenā p̄batiōē. ff. de exce. rei iudi. l. a diuio pio. §. si sup rebus et hoc qz nō agit de magno pīudicio. qz si nō mādāt executio sup re illa mādabit sup alia. Itē de illa re poterit cognosci in alio iudicio ordinario. Alterius circa p̄dicta qrit qd si in cā sumaria iudex i snia dixerit se habuissē plenā cāe cognitionē an p hoc facit p̄iudiciū in alia cā. dic q non qz intelligit habuissē plenā sm q materia causae requirit. de iureiu. ad nostrā. el. iij. ff. loca. l. si vno in prin. ff. de vsur. l. stipulatus. ff. de dā. infe. l. dāni qdē. ad

hoc qz cognoscere sumariē nō est solū in iudice s3 etiā in parte. qz forte nō curat pcedere vel pducere p̄batiōes qz scit cāz posse reparari in alio iudicio. et hoc maxie si pars cōtradixerit snie vt hic in si. huius cle. l3 reuera loquat hic in casu in quo parat plenū pīudiciū quocunq; agat. Si vero in cā in qua requirī plena causae cognitio et plena p̄batiō iudex diceret se habuissē sumariā cognitionē snia nō valeret qz plena cāe cognitio ē de substantialibus. C. de sen. l. ex stipulatiōe. et iō si omittat viciat snia vt no. C. de sen. l. platā. ij. q. vi. canonizata. et hec de dictione sumaria. ¶ S3 qd de dictiōe simpliciter. vt si mādēt qz cā agitet simpliciter. dicit idē qd in dictiōe sumarie qz d3 intelligi simpliciter. i. sine plica hoc est sine distinctiōe et innolutiōe. ff. pro so. l. coiri. ff. de vul. et pu. l. j. ff. de ver. ob. l. j. §. siqs simpliciter. et de isto verbo simpliciter fit mētio in hac cle. ¶ Ad vīdēdū ē de hac dictione de plano qd p illā importet. Circa qd aduertēdū qz planū opponit alto. vñ cognito quid dicat altus quo ad ppositū cognoscat qd dicat de plano. vñ cognito vno contrariōz cognoscat et reliquū. cle. j. de cēsi. cū ibi no. et. l. j. ff. de his q sunt sui vel alie. iuris. Altū at dicit in pposito vel rōne loci vel rōne stili. vñ dicim⁹ quādoq; quē vti alto stilo. Itē aduertēdū qz aliqd de plano fieri opponit ei qd sit ex arrupto et velociter. hoc supposito sciēdū qz quedam ē cā vtilis. vt puta de vili et leui materia vel leuiū personarū et tūc d3 agi de plano. C. de sen. auē. nisi breuiōres. et. ff. de offi. p̄co. et. l. nec qcqs §. vbi de plano. ff. de accu. l. leuia. et tūc dictio de plano importat. i. iudice nō sedēte pro tribunali. et sic nō in loco alto. Itē qz nō suat stilius iudiciōrū sed sine libello et alijs solēnitatibus cognoscat veritas. vt. d. §. de plano. ad hoc qd dixit gl. s. in ver. stans. et in ver. in scriptis. Quedā vero ē cā grauiōis pōderis et tunc regula ē qz cā d3 agitari plene et solēniter. l. iudices. C. de iudi. xxx. q. vi. iudicantē. Fallit in qbusdā que agitant de plano. de quibus. ff. de qōni. l. vnus. §. si. de iudi. nouit. in si. de accu. c. olim. et in istis nō intelligit exclusus iudiciarius ordo. vt. d. c. olim. et ibi no. Inno. alle. rōnē. s. qz in casibus grauius pcedere ita repente sine solēnitate ē stilius nimis altus qd solū faciūt reges et principes. pcedere aut de his ordinarie ē procedere de plano et hoc ē nō nimis velociter vel stilo alto. Ex hoc p3 qz ex diuersitate cāe stilius dī diuersimode altus. putat tñ qz semp in istis non sit necesse sedere alte pro tribunali. s3 poterit ēt in camera fieri aliqd et tpe feriato. de quo hic in glo. in ver. feriarū. Itē poterit ea q pōt per ver. sine strepitu. et hec dicit vera si querat de tota cā agitāda de plano. Si vero qrat de articulo aliquo vnus cāe que debet agitari ordinarie. an articulus aliquis possit agitari de plano. Hic dicit aduertēdū qz qdaz facit qd in iudicio corā iudice solū exhibente p̄stia suā vt pducere libellū corā iudice et id semper fieri pōt de plano et iudice nō sedēte pro tribunali et die feriato ob necessitates hominū. l. miles. §. sexaginta. ff. de adulterijs. Idē in appellatione que solū a iudice interponit. C. de ferijs. l. j. similiter et relationes nūciōrū sūt de plano. Itē si quis h3 terminū ad ali quid pducēdū corā iudice. secus si ad pbandum qz per hoc solū qz exhibeātur testes corā iudice nō fit p̄batiō nisi parti deē copia et terminus ad opponēdū qd pductum ē approbabit vel reprobabitur vel dabit ei fides vel denegabitur. C. de si. instru. l. si. Quidā vero sūt articuli in qbus iudicē d3 aliqd facere et tūc illud si ē modici p̄iudiciū ita qz regrat sumariā cognitionē sm qd dicit. ff. de iterro. actio. l. si fideiussor. §. illud tunc poterit de plano examināri facere testes diebus feriatis ob necessitatem hominū. ff. de interroga. actio. l. voluit. §. si. Si vero illud potest ex aliqua parte esse magni p̄iudiciū tunc non debet agitari de plano sed causa plene

cognita et iudice sedente pro tribunali. C. de dila. l. a pcedente. et predicta sunt vera in casibus in quibus venit ferenda sententia diffinitiva. Si autem contingit quod sit casus in quo non spectet sequi diffinitiva sed aliquod decretum iudicis tunc in his est dicendum quod aliquod tale decretum interponitur in his que sunt mere voluntarie iurisdictionis et nulla alia causa requirit nisi voluntas partium. et ista de plano interponitur. i. iudice non sedente pro tribunali. insti. de liberti. §. si. et ff. de manumiss. v. di. l. non omnino. Queda vero sunt que requirunt causam cognitionem. et tunc si causa cognitio est levis et sumaria ut in dando tutorem et curatorem quod datur interdum sine inquisitione. et ista similiter expediunt de plano. ff. de tute. l. quibus. §. quolibet loco. ff. de tu. et cura. da. ab his. l. nec mandare. §. dari et idem in bonorum possessione que non tribuit ius. ff. de ordo in bo. pos. ser. l. ij. §. dies. Queda sunt que requirunt veram et plenam causam cognitionem ut datio tutoris cum inquisitione et bonorum possessio que ius tribuit et tunc non potest fieri de plano sed iudice sedente pro tribunali. ff. de cōfir. tu. l. naturali §. si. et ff. de ordo in bo. pos. ser. l. ij. §. dies. Aduertendum tamen quod in his casibus licet requiratur plena probatio non tamen est causa ordinaria imo non fit probatio in forma iudicii. quoniam nec vlla parte citata ut non in d. §. si cognita. et d. l. ij. §. dies. et isto respectu potest dici non plena secundum ea que dicta sunt circa dictionem summarie. Ex his patet quod intelligant iura et leges que dicunt casus de plano agitari. Ex hoc inferitur quod ex dicta l. ij. §. dies. et l. ij. §. si casus cognita. non debuit per sumere regulas in materia summarie cognitionis put dixi circa dictionem summarie. et hec de dictione de plano. ¶ Nunc videndum est de dictione sine strepitu si casus mandetur agi sine strepitu quid importet ista dictio. Hic est aduertendum quod de hac dictione fit mentio in tex. de accu. oliz. de sta. mo. ea que. de elec. in dēnitibus. §. si vero. in. vj. et cle. dispendiosas de iudi. quod ergo importabunt hec verba. Inno. in d. c. oliz recitat opi. quorundam. qui dicunt quod hec verba excludunt omnes solennitates iudicii que magis spectant ad ordinem quam ad veritatis indaginem seu inuestigationem. Ista opinio non sequitur Inno. ibi et bene sed dicit quod strepitus idem est quod rumor. nam descendit a strepo strepis. quod est facere rumor. per hunc Augustinum. vbi dicit quod sicut per verbum de plano remouetur loci et stili altitudo. sic per verbum sine strepitu remouetur altitudo vocis et clamatio. et ideo aliqui adijciunt sine aduocatorum strepitu et iudiciorum. de here. c. si. in. vj. per hoc dicit quod si in casibus in quibus debet procedi sine strepitu pars diceret iudici quod se preberet ei quod vellet ei dicere in secreto vel occulte quod iudex tunc deberet hoc facere et hoc deberet se ei exhibere et illi audire. aliter grauaret eum per dicta iura. in alijs autem causis ordinarijs iudex non cogitur audire eum nisi palam ante tribunal. C. de epi. et cle. l. iubemus in fi. Item per predicta dicit quod licet in alijs causis detur dilatio propter aduocatos querēdos. ff. ex qui. cau. i. pos. ea. l. ab hostibus. §. si. et l. ait pro. tamen in istis non dabitur quod intelligitur remotus strepitus aduocatorum. facit quod non. gl. in ver. exceptioes. quā vide. putat tamen Bar. quod satis predicta importent per verbum de plano. et sic illud verbum importet respectum altitudinis loci stili vel vocis. et hec de dictione sine strepitu et c. ¶ Nunc superest videndum de dictione sine figura iudicii quod importet hec verba vbi est aduertendum quod put dixit gl. in verbo non exigit quod figura est apparatus species sub forma cuiuscumque rei sub qua figuratur. ff. de acti. et obli. l. non figura. de figura rerum corporalium probatur. ff. de ver. sig. l. quoties aliquis. et ibi melius probatur quam alibi. ff. de edic. diui badri. tollē. l. si. de fi. instru. iter dilectos. de cri. fal. licet. figura autem rei incorporealis dicitur ipsius natura. vbi figura actionis dicitur eius natura. C. de rei vxo. ac. l. vnica §. cum autem. ibi rudē figurā et c. Queda vero sunt facta que considerantur put sunt in fieri seu in actu fiendi et ipsorum figura est ipse ordo faciendi. vbi in gramatica dicimus figure simplicis quod simpliciter perfertur. et sic quod actus preferendi est sim-

plex ideo dicitur figure simplicis. In proposito autem agimus de figura iudicii et licet iudicium habeat multas significaciones. de quibus habemus in regula in iudicijs. de regu. iur. in. vj. in. §. preterea. insti. qui. non est pmiss. facere testa. tamen in proposito hic accipitur pro actu examinationis et decisionis cause. Figura ergo iudicii erit. scilicet quod partes sue. scilicet examinatio et decisio sint facte secundum ordinem suum et debitam proportionem. et ex hac figura iudicii recipit suum esse et suam substantiam. quod patet ex eo quod si ordo non seruatur iudicium est nullum. C. de senten. l. plata. ij. q. vj. §. diffinitiva. per hec ergo verba sine figura iudicii tollitur substantia iudicii ut ipsum verbum sonat seu importat. et sic est tenet Jo. an. in hac cle. in gl. in ver. figura. et in verbo non exigit. et in verbo defensiones legitime. Sed aduerte quod contra predicta facit quod si tollitur substantia iudicii. ergo nullo modo erit iudicium quod res non est percepta eius substantia. l. obligationum substantia. ff. de act. et obli. j. q. j. detrabe. dicit quod in veritate hoc est iudicium. scilicet extraordinarium et tollitur substantia iudicii a iure civili et positivo inducta. non autem ea que sunt de iure naturali seu gentium inducta. ut patet ex his que dicta sunt superius. Aduertendum est tamen quod glo. in verbo non exigit dicit quod iudex non astringitur hoc casu ad aliquas formas iudiciorum nisi quatenus exprimitur in hac cle. et hic expressa magis respiciunt figuram negocij vel cause quam iudicii secundum eum. dicit potest secundum Bar. quod iudex per hoc verbum releuatur ab omni figura et forma iudicii inducta ab omni iure positivo et tenetur seruare formam inductam de iure gentium seu naturali ratione et de ista ut plurimum loquitur cle. licet aliqua addat ut patet ex supius dictis cum gl. ¶ Ultimo querit hic Jo. an. de lig. quid si a papa committatur alicui casus ut procedat in ea put sibi videbitur vel sicut vult quod importet hec verba. et quid poterit facere virtute dicte commissionis. dicit aduertendum quod hec inter se differunt sicut videbitur et sic vult: quia hoc verbum videbitur notat arbitrium viri boni. ff. de fideicom. liber. l. fideicommissaria libertas. sed verbum voluerit notat liberam voluntatem. ff. de lega. ij. l. cum quidam. vbi primo casu necessitat ut faciat sicut bonus vir. et sic necesse est ut utatur ratione regulata recto dictamine rationis. sicut dicitur in arbitrio. ff. iudi. sol. l. vir bonus. Si vero committatur per verbum voluerit. tunc uti potest ratione regulata et non regulata. Item aduertendum quod natura voluntatis est quod sit libera nec potest cogi necessitate precisa. l. cum proponas. C. de here. insti. xxxij. q. iij. vas. xv. q. j. in prin. de peni. di. ij. si enim necessitate aut quadam consequentie boni cogitur quandoque. exemplum si aliquis fugere vult tormēta hoc vult libere. potest enim hoc velle. hec autem volēdo in consequentia vult illud si ne quo tormēta effugi non possunt. ista est necessitas consequentie. per hoc patet quod vere dicitur quod coacta voluntas est voluntas. ff. quod me. ca. l. si mulier. §. si metu. voluntas enim est ex eo quod libere vult antecederet et ex illo deducitur ad volēdum consequens. De varijs autem modis libertatis voluntas re-mittitur Jo. de ligna. ad ea que scripsit plene in tractatu de pace ad arborē sup articulo voluntatis. quod aut sit obiectum voluntatis. dicit Bar. in extrauagā. ad reprimēdā in verbo vbi quod scilicet philosophos et theologos idem dicit Jo. de lig. quod est bonum existens vel apparatus. et sic quicquid voluntas rationis re-cto dictamine non regulata sed donata ferat in malum tunc fertur sub ratione apparatus boni et complacētis sibi ratione et non regulata ut hic et dicitur voluntas libera. Alio modo dicitur voluntas prout in littera regulata ratione et hoc dicitur arbitrium boni viri quod bonus vir sic arbitraretur. ff. iudi. sol. l. vir bonus. ff. pro socio. l. si societate. §. arbitrorum. et de iur. reiran. quinta uallis. Que autem dicantur verba importantia liberam voluntatem. et que arbitrio boni viri. dicit Bar. vbi. §. quod verbum volo. verbum libet seu libuerit. quod est idem dicere quod libere voluerit importat liberam voluntatem. ff. de lega. ij. l. cum quidam. et ff. de fideicom. liber. l. fideicommissaria libertas. Item dicit vbi quod verbum arbitrium vel simile re-

perit cū hac adiectiōe plenū seu liberū. ar. ff. de procu-
ra. l. pcurator cui libera. omnia aut alia verba exceptis
pdictis importat arbitriū boni viri. vt verbū videbitur
apparebit placebit et similia. de quibus in dicta. l. fidei
commissaria libertas. et eo. ti. l. thais. §. sozore. ff. de lega.
j. l. si. sic per Bar. Idē de verbo iudicio tuo. qz idē ē di-
cere qz facta disputatiōe inter te postea iudices. et sic ad
boni viri arbitriū sine dubio referē. l. glo. et male dixerit
cōtrarium in pzealle. l. thais. §. lucius. ij. fm Bar. Nec
ob. predictis. ff. de lega. j. l. et si ex quo. et ff. de fideius. l.
grece. vbi egparat verbū volo et verbū equo. qz vtrūqz
importat volūtate sed vnū liberā aliud regulataz. Hic
pro euidentia premisssis dic qz quādoqz sub predictis ver-
bis cōmittit quādoqz facultas cōtrahendi. qnqz largiē
di ex cā lucratia seu donādi. qnqz cōmittitur facultas
iudicādi. primo casu qn cōmittit facultas cōtrahendi.
et tūc sic cōmittitur per verba significatiua arbitriū bo-
ni viri. vel facultatē arbitrādi circa cōtractū et tunc sine
dubio debet arbitrari suo arbitrio regulato rōne prout
bonus vir et paterfamilias diligēs facturus eēt et sic de-
bet cōtrahere. ff. de cōtrahē. emptio. l. hec veditio. et ff.
pro socio. l. si societatem. §. arbitroz. et ff. de ope. li. l. si li-
bertus. de iureiuran. quinquaginta. Si vero cōmittit di-
cta facultas per verba significatiua liberā volūtate. pu-
ta sicut vult: tūc oia pōt qualitercūqz voluerit dnobis
exceptis. nam donare nō poterit qz hoc nō venit in con-
cessione libere voluntatis. l. filiusfamilias. §. j. ff. de do-
na. Secūdo nō poterit dolo cōmittere. omnia illa que
dolo carēt pōt facere. ff. mada. l. creditor. §. lucius. hoc
enim nō repugnat regulis iuriscientiarū quo licet contra-
hentibus se decipere sine dolo. ff. de mino. l. in cause. ij.
§. si. et ff. loca. l. itē si precij. Et per hoc patet qz quātum
cūqz in libera volūtate ponatur intelligitur libera a re-
gulis iuris civilis sed remanet limitata regulis iuris gē-
tium prout etiā ex sequētibz apparebit. Secūdo casu
quando cōcedit facultas largiendi ex cā lucratia seu
donādi et tūc aut per verba significatiua arbitriū et debet
eligere cui donat. et vt bonus vir. ff. de lega. ij. l. cū qdaz
ff. de lega. j. l. si sic. ff. de lega. ij. l. fideicommissa. §. qz. ff.
de fideicō. liber. l. fideicommissaria libertas. Aut cōmitti-
tur per verba libere voluntatis. et tūc pōt omnia facere
etiā contra regulas iuris civilis. seruatis tamen regu-
lis iuris gentiū. de testa. mili. l. j. vbi permittitur militi re-
stari quō vult. et per hoc pōt relinquere deportato cui⁹
status est nullus de iure civili. nō aut in damnato in me-
tallum qui est seruus pene. nec seruo proprio quia eius
status est nullus et de iure gentiū cū seruitus sit consti-
tutio iuris gētiū. ff. de testa. mili. l. neqz. §. si de presenti. et
§. seruū ppiū. et hoc vult. l. cū quidā. ff. de lega. ij. nā ei
qui est indignus propter offensaz nō pōt dari qz a talī
donatū reuocatur. C. de reuo. dona. l. si. §. de dona. c. si.
et ideo bonus vir nō arbitraret secūdū regulas civiles
ei largiendū. sed secūduz naturalē equitatē declaratā
per ius diuinū meritorū est tribuere offensori et maio-
ris perfectiōis. et ideo ille cui cōmittitur libere facultas
donādi pōt eligere indignū propter offensam contra re-
gulas iuris civilis qd pōt ille cui cōmitteret facultas p
verbū videbitur vel simile. Tertio casu quādo cōmittit
facultas iudicādi et tūc aut cōmittitur per verba impor-
tantia arbitriū boni viri et tūc debet sequi oēs regulas
etiā iuris positui vt patet in eo qui assumitur arbiter. ff.
de arbi. l. j. hoc verū in eo qui recipit potestātē a partib⁹
sed vbi pars recipit potestātē a superiore tūc cū alī ver-
ba nil oparent itelligit de arbitrio libero a regulis iuris
et positui. Aut cōmittit p vba significatiua liberā volū-
tatē et tūc ē liber a regulis iuris positui. d3 tū suare re-
gulas iuris gētiū et nālē eqtatē. vt i cle. pastoralis. de re
iudi. vbi l3 impator sit solutus legib⁹. tū qz ex vigore sue

potestatis tulit sententiā faciēdo in quibsdā cōtra na-
turalē equitatē ideo cassatur. hoc etiam apparet in hac
cle. et hoc etiam voluit Inno. in. c. que in ecclesiis. de
consti. vbi nō. qz licet princeps possit tollere actionē mi-
hi cōpetentē que est iuris civilis. nō tamē pōt mihi de-
negare iusticiā et iā sublata actione. Ex hoc apparet so-
luta qd de qua vidistis in gl. in ver. defensiōes legitime.
nūquid videlicet si pātī alicuius ciuitatis detur arbitri-
um an ppter hoc poterit facere iniusticiam. puta aufer-
re vni et tribuere alteri. dicēdū qz nō: qz hoc est cōtra na-
turalem equitatē. sed bene pōt omittere solēnitatem iu-
ris civilis seu iuris positui. de hoc per Bar. in. l. si filius
familias. ff. de dona. et l. j. ff. de mili. te. Idem dicit si de-
tur pās procedēdi de facto. qz tunc intelligendum ē qz
pcedere poterit via regia. l. ij. in prin. ff. de origi. iuris. et
sic intelligit exclusā omnis solēnitatis iuris positui. nō
autem habebit potestātē ledēdi vel iniusticiam faciēdi.
qz hoc est contra naturalē equitatē. Idē dicit per que
cūqz verba concedat potestas libera qz nō pōt quis
esse magis solutus legibus qz imperator cui pās dicto
modo restringitur. vt dicta cle. pastoralis. vt supius di-
xi. Quid si dicat sola sacri veritate inspecta. vide in de-
cisio. rote. conclusiōe. xxxj. Item si dicatur habere pote-
statē et liberū arbitrium. vel qz possit facere ad sui volun-
tatem. vel qz sine omni solēnitatem. vel qz nullam solēni-
tatem teneatur seruare. vel qz nō ob. solēnitates iuris dū
modo de maleficio constet legitime. vide per Bar. in di-
cta. l. si filiusfamilias. et in. d. l. j. et an possit reijcere defen-
siōē partis. Item an possit recipere testes parte absen-
te. Item an sine iuramento vel diebus feriatis in hono-
rem dei an personas alias prohibitas. dic vt dicta. l. si fi-
liusfamilias. Sed quid si apponantur in concessione si-
mul verba importatis arbitrium. et verba importatiā li-
berā volūtatem. puta prout arbitratus fuerit et volue-
rit. dic fm Bar. qz importabūt arbitriū boni viri. Ado-
uetur: qz prout patet ex supradictis vnūz inest alteri qz
nō pōt esse arbitriū sine voluntate. modo regula est qz
quādo duo ponuntur copulatiue quorū vnū inest al-
teri resoluit in adiectiuū. l. j. ff. de pac. ibi placitus et cō-
sensus. i. placitus cōsensus. sic ergo in proposito expone-
tur. i. voluntarie arbitratus. sic et importabūt arbitrium
boni viri. facit. ff. pro socio. l. nec adiecit. quod intellige-
nisi adderetur verbū libere. vt superius dictum ē. Ulti-
mo qrit nūquid in dictis casibus iudex pōt reijcere ex-
ceptionem prescriptionis vel aliā procedētem ex mero
rigore iuris civilis. dic qz nō qz in his que iudex habet
facere non tenet sequi regulas iuris civilis sed in his q
sunt facta vbi propter dispositionem iuris civilis sit iaz
ius quesitū alteri nō habet potestātē aliquid imutandi.
nam licet ius sit inductum dispositione iuris civilis. ta-
men ex quo est alteri quesitū ius illud tollere sine causa
esset cōtra rationē naturalē et equitatem. casus est. ff. de
positi. l. bona fides et c. Deo gratias.

Clarissimi ac vtriusqz iuris interpretis famosissimi Jo-
annis de Imola opus preclarum in clementinas finit.
Correctum per excellentē iuris vtriusqz doctorem dñm
Frāscū Breuiū venetum lecturam sexti et clementina-
rum in Bataruino studio legentē. Venetijs impressum
arte et industria Andree thoresani de Asula anno salu-
tis dominice. MCCCCLXXXII. vij. cal. Marcij.

Registrum.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t

Omnes sunt quinterni et bene signati: vt patet intu-
enti subscriptionē in fine cuiusqz charte.

(Banc. V. III. Pag. 311 ff. 1469)
Hain 9146.

